SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W 2023 ROKU
PRZEZ URZĄD MIEJSKI WROCŁAWIA
ORAZ MIEJSKIE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

BIURO PREZYDENTA 3
DEPARTAMENT PREZYDENTA 27
DEPARTAMENT FINANSÓW PUBLICZNYCH 106
DEPARTAMENT OBSŁUGI I ADMINISTRACJI 220
DEPARTAMENT STRATEGII I ROZWOJU MIASTA 360
DEPARTAMENT EDUKACJI 422
DEPARTAMENT SPRAW SPOŁECZNYCH 538
DEPARTAMENT ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 1082
DEPARTAMENT INFRASTRUKTURY I TRANSPORTU 1253
DEPARTAMENT NIERUCHOMOŚCI I EKSPLOATACJI 1431
BIURO ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH 1611
DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKI UMW 1623

BIURO PREZYDENTA

W 2023 r., w Biurze Prezydenta, zgodnie z założeniami Regulaminu Organizacyjnego Biura Prezydenta, przyjmowano wnioski w sprawie Patronatów Honorowych Prezydenta i udziału Prezydenta w Komitetach Honorowych, organizowano uroczystości oraz wydarzenia okolicznościowe inicjowane przez Prezydenta, w tym uroczystości jubileuszu długoletniego pożycia małżeńskiego, a także organizowano i obsługiwano spotkania, wizyty, konferencje oraz posiedzenia z udziałem Prezydenta. Prowadzono obsługę administracyjno-organizacyjną Kolegium Prezydenta. Przyjmowano wnioski w sprawie nadawania Odznaki Honorowej Wrocławia, a także zapewniano obsługę administracyjno-organizacyjną posiedzeń Konwentu Odznaki. Prowadzono sprawy z zakresu aktów normatywnych organów Miasta, a także ewidencję porozumień zawieranych z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organami administracji rządowej i innymi podmiotami. Prowadzono sprawy dotyczące stowarzyszeń, fundacji i związków komunalnych z udziałem Miasta. Współpracowano z radami osiedli i organizacjami pozarządowymi. Zapewniano obsługę techniczną i administracyjną sekretariatów Prezydenta, Wiceprezydentów oraz doradców i pełnomocników ustanowionych w drodze zarządzeń przez Prezydenta.

Akty prawne wydane przez Prezydenta Wrocławia

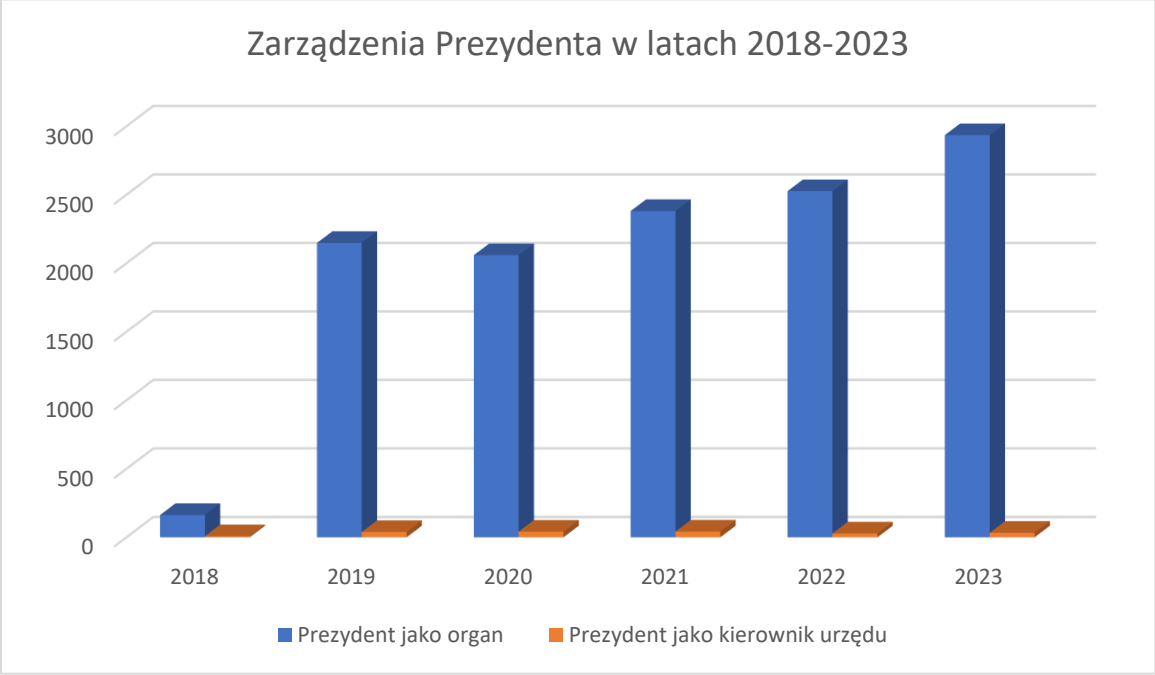
W 2023 r. Prezydent Wrocławia zatwierdził **2968 aktów prawnych**.

- **2935** z nich stanowiły **zarządzenia organu** wykonawczego miasta,
- **33** to **akty wewnętrzne kierownika** Urzędu.

Tabela 1. Akty prawne wydane przez Prezydenta w kadencji 2018-2024 (Źródło: UMW)

Rok	Liczba ogółem wydanych	w tym zarządzenia organu	w tym zarządzenia kierownika	w tym pisma okólne
2018	171	163	8	0
2019	2187	2148	39	0
2020	2101	2059	41	1
2021	2423	2381	42	0
2022	2556	2526	28	2
2023	**2968**	**2935**	**33**	0
Ogółem kadencja 2018-2023	12406	12212	191	3

Wykres 1. (Źródło: UMW)

Akty Prezydenta jako organu

W 2023 roku liczba wydanych zarządzeń Prezydenta jako organu wzrosła o ponad 400 w stosunku do roku 2022. Zarządzenia te mieściły się w następujących kategoriach:

- gospodarka nieruchomościami,
- edukacja, nauka i szkolnictwo wyższe,
- finanse i rachunkowość,
- gospodarka komunalna,
- organizacja, zarządzanie i administracja,
- planowanie i zagospodarowanie przestrzenne,
- gospodarka zasobem mieszkaniowym,
- kultura,
- ochrona zdrowia,
- polityka i pomoc społeczna,
- transport i komunikacja, drogi,
- ochrona środowiska.

Tabela 2. Zarządzenia Prezydenta jako organu wykonawczego wydane w 2023 r. według przedmiotu regulacji (Źródło: UMW)

Podział tematyczny	Liczba w 2023 r.
Gospodarka nieruchomościami	2281
Edukacja, nauka i szkolnictwo wyższe	288
Finanse i rachunkowość	147
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz ład przestrzenny	61
Gospodarka komunalna	51
Organizacja, zarządzanie i administracja	46
Pozostałe	61
Ogółem w 2023 r.	2935

Większość podjętych w roku 2023 zarządzeń organu dotyczyła spraw z zakresu **gospodarki nieruchomościami.** Stanowiły one ponad **77,7 %** ogółu wydanych zarządzeń.

28% z nich to **przeznaczenie nieruchomości do obrotu**: w tym do sprzedaży nieruchomości gruntowe, lokale użytkowe, niemieszkalne i mieszkalne, do oddania w użytkowanie wieczyste, dzierżawę i użyczenie. Ponadto w 2023 roku **ogłaszano przetargi** na nieruchomości i lokale (13,6%) i **powołano komisje** do ich przeprowadzenia (20,6%) oraz **odwołano niektóre przetargi** na nieruchomości i **odstąpiono od przeznaczenia** lokali do sprzedaży (6,5%). Pozostałe zarządzenia obejmujące problematykę gospodarki nieruchomościami normowały w szczególności sprawy:

- **nabycia do zasobu** gminy Wrocław gruntów na cele publiczne m.in. w obrębach Lipa Piotrowska, Muchobór Wielki, działki gruntu nr 3/3, AM-5 oraz działki nr 88/3, AM-29, obręb Żerniki, obręb Księże Wielkie, działek gruntu nr 13/6, 3/16 i 12/4, AM-1 oraz 1/1 i 1/3, AM-4, obręb Krzyki oraz wskazania Dyrektora Zarządu Zasobu Komunalnego do przejęcia do zarządzania nieruchomości niezabudowanej przy ul. św. Antoniego, obrębie Strachowice, od Polskich Kolei Państwowych S.A. w obrębie Zakrzowa, od Skarbu Państwa – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w obrębie Muchobór Wielki oraz obręb Wojszyce, od osób fizycznych - działki położonej w obrębie Jerzmanowo, a także nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu obręb Psie Pole pod drogę publiczną, w obrębie Strachowice pod ulicę klasy głównej ruchu przyspieszonego oraz rezerwę komunikacji;
- wskazania Zarządu Zasobu Komunalnego do **przejęcia nieruchomości** położonych przy ul. św. Antoniego, ul. Samotworskiej, ul. Brzezińskiej 8, ul. Krępickiej 14, 16, 18, ul. Stabłowickiej 27, 31, 33, 35 i 39, ul. Bujwida 63, w obrębie Stabłowice, ul. Ukraińskiej, w obrębie Stare Miasto oraz wskazania Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego do przejęcia nieruchomości stanowiących własność Gminy Wrocław położonych we Wrocławiu, przy ul. Góralskiej 12, 16;
- ustanowienia **służebności przesyłu** na nieruchomościach na rzecz przedsiębiorców przesyłowych: TAURON Dystrybucja S.A., Polskiej Spółki Gazownictwa, Zespołu Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja S.A.;
- ustanowienia służebności gruntowych oraz obciążenia nieruchomości prawem użytkowania, **przyjęcia odpłatnej służebności gruntowej**;
- niewykonania **prawa pierwokupu** nieruchomości gruntowych i lokali, prawa użytkowania wieczystego oraz udziału w nieruchomości, wykreślenia z księgi wieczystej prawa pierwokupu;

- zmiany **wysokości udziałów** w nieruchomości;
- wyrażenia lub niewyrażenia zgody na adaptację i **zmianę przeznaczenia części nieruchomości** wspólnej w budynkach mieszkalnych, podziału lokalu mieszkalnego na dwa odrębne lokale, włączenia pomieszczeń do części wspólnych nieruchomości i wyłączenia pomieszczeń z części wspólnych nieruchomości, zniesienia i ustanowienia odrębnej własności lokali mieszkalnych oraz założenia dla nich odrębnej księgi wieczystej, dołączenia do nieruchomości działki gruntu, zmian wysokości udziałów w nieruchomości;
- żądania zwrotu zwaloryzowanej kwoty **bonifikaty** lub jej części udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego w związku z jego zbyciem przed upływem 5 lat oraz odstąpienia od żądania zwrotu bonifikaty;
- **zamiany nieruchomości** gruntowych oraz zabudowanych m.in. ze Skarbem Państwa wraz z przeniesieniem prawa własności udziału w nieruchomości Skarbu Państwa w zamian za zaległości podatkowe, w obrębach Pawłowice, Gaj;
- zmiany umowy sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego we Wrocławiu przy ul. Ruskiej;
- przyznania nieruchomości zamiennych w ramach **odszkodowania** oraz wypłaty odszkodowania za działki gruntu wydzielone pod drogi publiczne;
- przedłużenia **terminu prawa użytkowania wieczystego** nieruchomości, zgody na zmianę umowy użytkowania nieruchomości;
- **przepadku wadium** w związku z nieprzystąpieniem do zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości;
- zgody na **użyczenie** nieruchomości m.in.: przy ul. Krakowskiej, w obrębie Południe Dolnośląskiej Służbie Dróg i Kolei; przy ul. Nasypowej, w obrębie Południe Wrocławskiemu Stowarzyszeniu Kupców, przy ul. Sołtysowickiej 59a, w obrębie Sołtysowice Stowarzyszeniu Pod Wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy „Przyjaciele Seniorów”, w obrębie Południe Wrocławskiemu Parkowi Wodnemu S.A., przy ul. Łukasza Górnickiego 37a;
- wyrażenia zgody na zawarcie umowy zmieniającej umowę użytkowania wieczystego stanowiącej własność Gminy Wrocław niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej we Wrocławiu przy ul. Kuźniczej 29b;
- przekazania w nieodpłatne użytkowanie na czas nieoznaczony na rzecz Polskiego Związku Działkowców nieruchomości stanowiącej własność Gminy Wrocław, położonej we Wrocławiu w obrębie Klecina;

- zgody na wykreślenie hipoteki z księgi wieczystej;
- zgody na rozbiórki obiektów budowlanych.

Tematyka **edukacja, nauka i szkolnictwo wyższe** stanowiła **9,8%** wydanych zarządzeń Prezydenta Wrocławia i normowała następujące sprawy:

- powołanie **komisji konkursowych** dla wyłonienia kandydatów na stanowiska dyrektora:

- Przedszkola nr 5, 14, 26, 28, 33, 49, 62, 77, 92, 96, 110, 140,
- Przedszkola Integracyjnego nr 93,
- Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 2, 6, 7, 12, , 17, 22, 25,
- Szkoły Podstawowej nr 3, 5, 6, 8, 12, 33, 43, 44, 51, 64, 68, 73, 74, 81, 93, 99,
  108, 109,
- Szermierczej Sportowej Szkoły Podstawowej nr 85,
- Liceum nr VII, IX, X, XV,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 4, 9,
- Centrum Kształcenia Zawodowego,
- Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii nr 2,
- Liceum Sztuk Plastycznych,
- Elektronicznych Zakładów Naukowych,
- Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego nr 11,
- Zespołu Szkół Ekonomiczno – Administracyjnych.

- **zatwierdzenie konkursów** na stanowiska dyrektora:

- Przedszkola nr 1, 5, 14, 15, 17, 22, 26, 28, 33, 62, 77, 91, 92, 96, 102, 110, 117,
  122, 140,
- Przedszkola Integracyjnego nr 93,
- Szkoły Podstawowej nr 3, 6, 8, 12, 33, 44, 50, 64, 68, 72, 74, 80, 93, 99, 108, 109,
  118,
- Szkoły Podstawowej nr 43 z Oddziałami Integracyjnymi,
- Zespołu Szkolno- Przedszkolnego nr 2, 6, 7, 8, 12, 17, 22, 25,
- Liceum nr VII, IX, X, XV,
- Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej nr 4, 9,

- Sportowej Szkoły Podstawowej nr 46, 72,
- Szermierczej Sportowej Szkoły Podstawowej nr 85,
- Centrum Kształcenia Zawodowego,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego nr 11,
- Elektronicznych Zakładów Naukowych,
- Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii nr 2,
- Liceum Sztuk plastycznych,
- Zespołu Szkół Ekonomiczno – Administracyjnych,

- **powierzenie pełnienia obowiązków** dyrektora:

- Przedszkola nr 2, 5, 6, 14, 17, 22, 26, 28, 33, 49, 62, 77, 91, 92, 102, 110, 117,
  122, 140,
- Szkoły Podstawowej nr 3, 6, 7,8, 12, 33, 74, 80, 93, 96, 108, 109,
- Liceum nr VII, IX, X, XV,
- Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2, 3, 6, 8, 25,
- Liceum Sztuk Plastycznych,
- Sportowej Szkoły Podstawowej nr 72,
- Szermierczej Szkoły Podstawowej nr 85,
- Elektronicznych Zakładów Naukowych,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 4, 9,
- Centrum Kształcenia Zawodowego,
- Młodzieżowego Ośródka Socjoterapii nr 2,
- Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego nr 11,

- **odwołanie z pełnienia obowiązków dyrektora:**

- Przedszkola nr 26, 28, 77, 91, 96, 111,
- Szkoły Podstawowej nr 7, 74, 93, 108, 109,
- Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 2,
- Liceum Sztuk Plastycznych,
- Zespołu Szkół Ekonomiczno – Administracyjnych,
- Elektronicznych Zakładów Naukowych,
- Szermierczej Sportowej Szkoły Podstawowej nr 85.

Różnorodna tematyka zarządzeń dotycząca edukacji, nauki i szkolnictwa wyższego:

- powołano **komisje egzaminacyjne** dla nauczycieli szkół i placówek oświatowych ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego i ich przewodniczących;
- ustalono terminy przeprowadzenia **postępowań rekrutacyjnych i uzupełniających** do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych na rok 2023/2024;
- **powołano komisje egzaminacyjnych** dla nauczycieli szkół i placówek oświatowych ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego;
- opracowano **plan dofinansowania** w 2023 r. form doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez Miasto Wrocław, ustalenia kwoty dofinansowania oraz form i specjalności kształcenia;
- powołano **Komisję Zdrowotną** do rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy zdrowotnej składanych przez nauczycieli, nauczycieli emerytów, nauczycieli rencistów oraz nauczycieli pobierających nauczycielskie świadczenie kompensacyjne szkół i placówek prowadzonych przez Gminę Wrocław;
- powołano **jury Konkursu** na najlepszy wrocławski samorząd uczniowski;
- przyznano stypendia w ramach **Studenckiego Programu Stypendialnego** dla studentów III roku i lat wyższych studiów jednolitych magisterskich, III roku i lat wyższych studiów I stopnia oraz studiów II stopnia studiujących w systemie studiów stacjonarnych na uczelniach publicznych i niepublicznych, którzy uzyskali prawo do studiowania na uczelniach zagranicznych w roku akademickim 2023/2024;
- przyznano stypendia dla studentów I roku studiów jednolitych magisterskich oraz I stopnia w systemie studiów stacjonarnych na uczelniach publicznych i niepublicznych, będących laureatami ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych oraz konkursów w ramach **Studenckiego Programu Stypendialnego** w roku akademickim 2023/2024;
- ustalono zasady przyznawania nagrody w konkursie **„Wrocławska Nagroda Naukowa”** oraz powołania Kapituły do oceny wniosków;
- zapewniono dyrektorom szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Miasto Wrocław dofinansowanie na zakup **okularów** lub **szkieł kontaktowych** korygujących wzrok;

- przyznano stypendia dla uczniów w ramach „Wrocławskiego programu wspierania uzdolnionych – **PROMOVERE TALENTA**” w roku szkolnym 2023/2024;
- powołano Komisję do oceny prac konkursowych **„Wrocławska Magnolia”**;
- opracowano zasady realizacji programu wsparcia inicjatyw studenckich **„Fundusz Aktywności Studenckiej (FAST)”.**

Sprawy z zakresu **finansów i rachunkowości** stanowiły przedmiot **5%** ogółu wydanych w roku 2023 zarządzeń.
Wśród nich przeważały zarządzenia, którymi zmieniono wielokrotnie **plan dochodów i wydatków budżetu Miasta** na 2023 r. uchwalony przez Radę Miejską oraz **plan finansowy** na 2023 r. - w sumie prawie 94,5% zarządzeń podjętych w tym zakresie.
Pozostałe zarządzenia obejmujące problematykę finansów i rachunkowości dotyczyły:

- określenia formy dokumentu elektronicznego w zakresie **sprawozdań finansowych** i sprawozdań z operacji finansowych przekazywanych przez kierowników jednostek organizacyjnych;
- uzupełnienia nazwy przedsięwzięcia realizowanego w ramach wieloletniej prognozy finansowej Miasta;
- procedury składania wniosków o uruchomienie **rezerw celowych** zaplanowanych w budżecie Miasta na 2023 r. na zadania remontowe oraz zadania inwestycyjne;
- opracowania **materiałów planistycznych** do projektu budżetu Miasta na 2023 r. oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta;
- **Sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Miasta za 2022 r.**,
- zatwierdzenia sprawozdań finansowych Teatru Muzycznego „Capitol”, Klubu Muzyki i Literatury i innych samorządowych instytucji kultury za rok obrotowy 2022;
- wyboru **firm audytorskich** do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego instytucji kultury: Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”, Wrocławskiego Teatru Współczesnego im. Marii i Edmunda Wiercińskich oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Różewicza;
- zmiany do trybu postępowania o **udzielenie dotacji**, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zadań wynikających z ustawy o pomocy

obywatelom **Ukrainy** w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa - **z pominięciem otwartego konkursu ofert** w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej oraz zleconych Prezydentowi w trybie polecenia Wojewody - wprowadzającej zasadę partycypacji w kosztach.

Zagadnienia z zakresu **gospodarki komunalnej** stanowiły **1,7%** ubiegłorocznych zarządzeń i regulowały następujące zagadnienia:

- pokrycie podwyższonego **kapitału zakładowego spółek**: Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław", Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, Towarzystwo Budownictwa Społecznego Wrocław, Stadion Wrocław, Wrocławski Park Wodny, Wrocławskie Przedsiębiorstwo HALA LUDOWA, Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, SIM Wrocław, Wrocławski Park Technologiczny, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji;
- wniesienie **dopłat** do spółek Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne i Wrocławskie Mieszkania;
- wyznaczenie przedstawicieli gminy do **rad nadzorczych spółek**: Wrocławski Park Wodny, Stadion Wrocław, Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław", ZOO Wrocław, Wrocławskie Inwestycje, Ekosystem, HALA LUDOWA, Wrocławskie Centrum Treningowego SPARTAN oraz wyznaczenie członków Rady Nadzorczej spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji;
- **zasady zlecania i rozliczania z realizacji zadań** powierzonych do wykonania aktem założycielskim spółce **Ekosystem** i spółce **Wrocławskie Mieszkania** oraz zmianę regulacji powierzającej spółce **MPK** zadania polegającego na bieżącym utrzymaniu i modernizacji torowisk tramwajowych (zmianę wprowadzono z uwagi na otwarcie nowych tras TAT Nowy Dwór i Osiedle Popowice);
- nowelizację zasad sprawowania **nadzoru właścicielskiego** nad spółkami oraz zasad i trybu wnoszenia na pokrycie kapitału zakładowego spółek, wkładów pieniężnych i niepieniężnych oraz dopłat.

Na podstawie powierzonych uchwałą nr **XLV/619/97** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 27 listopada 1997 r. uprawnień w zakresie ustalania wysokości cen i opłat oraz sposobu ustalania **cen i opłat za usługi komunalne** o charakterze

użyteczności publicznej oraz za korzystanie z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej w minionym roku:

- zmieniono **cennik opłat obowiązujących na cmentarzach komunalnych** w zakresie opłat za spopielenie;
- ustalono nowe **ceny i opłaty za korzystanie z obiektów sportowych** zarządzanych przez Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław oraz **regulamin udzielania ulgi w opłatach**, określonych w cenniku udostępnienia obiektów zarządzanych przez MCS Wrocław, do kwoty 1,00 zł netto;
- określono nowe **ceny biletów wstępu do Ogrodu Japońskiego** w Parku Szczytnickim;
- wprowadzono program „**Tanie Granie" 2023-2024 dla klubów sportowych grających w rozgrywkach centralnych w sporcie grupowym**".

Zagadnienia **organizacji i zarządzania** stanowiły przedmiot blisko **1,6%** podjętych zarządzeń i normowały następujące zagadnienia:

- Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego Wrocławia;
- wprowadzenie rekomendacji dotyczących możliwości stosowania feminatywów;
- wprowadzenie Planu równości płci w Urzędzie Miejskim Wrocławia;
- powołanie:
    - Miejskiego Biura Wyborczego we Wrocławiu,
    - Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
    - Wrocławskiej Rady ds. Przedsiębiorczości,
    - Wrocławskiej Rady Gastronomii,
    - Wrocławskiej Rady Turystyki,
    - Wrocławskiej Rady ds. Ekologii i Zieleni,
    - Powiatowej Rady Rynku Pracy we Wrocławiu,
    - Zespołu ds. redukcji hałasu we Wrocławiu,
    - Zespołu ds. realizacji Misji „Neutralne Klimatycznie i Inteligentne Miasta",
    - Zespołu ds. jakości powietrza i efektywności energetycznej na terenie Wrocławia,
    - Zespołu do spraw dekarbonizacji systemu ciepłowniczego Wrocławia,

- Zespołu ds. strategii rozwoju Wrocławia,
- Zespołu ds. transformacji cyfrowej Wrocławia,
- zespołu projektowego ds. budowy, wdrożenia, utrzymania i rozwoju Systemu Zarządzania Nieruchomościami Gminy Wrocław (I ETAP kontynuowanie prac rozwojowych systemu informatycznego do jednolitego zarządzania),
- Grupy Doradczej i Zespołu Roboczego ds. Parku Kulturowego „Stare Miasto”,
- Pana Bartłomieja Ciążyńskiego na stanowisko Zastępcy Prezydenta Wrocławia,
- Pełnomocniczki Prezydenta Wrocławia ds. Równego Traktowania we Wrocławiu
- Pełnomocnika Prezydenta Wrocławia ds. gospodarki odpadami komunalnym,
- Pełnomocnika Prezydenta Wrocławia do spraw zdrowia publicznego,

- wyznaczenie miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów komitetów wyborczych, w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.;
- postępowanie oraz zasady komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie organizowania ogródków gastronomicznych na gruntach zarządzanych przez Prezydenta Wrocławia stanowiących własność Gminy Wrocław oraz w pasie drogowym dróg publicznych zarządzanych przez Prezydenta Wrocławia;
- określenie trybu zamawiania, używania, przechowywania oraz kasacji pieczątek, pieczęci urzędowych, pieczęci i podpisów elektronicznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz przez gminne jednostki organizacyjne we Wrocławiu;
- udział departamentów, wydziałów, biur, spółek i jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław w realizacji przedsięwzięć przyjętych w dokumencie pod nazwą **„Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024”**;
- procedurę poszukiwania oraz przejmowania masy spadkowej na rzecz Gminy Wrocław (po raz pierwszy opracowane w trosce o interes publiczny);
- zmiany **Regulaminu Organizacyjnego Urzędu** Miejskiego Wrocławia.

Zagadnienia **planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz ładu przestrzennego** to przedmiot **2,1%** zarządzeń, które dotyczyły:

- rozpatrzenia **uwag i wniosków** złożonych do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- **Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej**,
- zaktualizowania zasad udostępniania nieruchomości gminnych w celu umieszczania **szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych**.

Pozostałe 2,1% zarządzeń podjętych w 2023 r. obejmowały problematykę:

1) **gospodarki zasobem mieszkaniowym:**

- włączono i wyłączono wolne lokale z mieszkaniowego zasobu gminy;
- zmieniono skład **Komisji Weryfikacyjnej**;
- ogłoszono, przyjęto i zatwierdzono Program pod nazwą „Nasze podwórko" oraz ustalano wysokości stawki czynszu;
- zatwierdzono **listy osób do zawarcia umowy najmu lokalu** na czas nieoznaczony, a także do remontu na koszt własny przyszłego najemcy oraz objętego najmem socjalnym;
- skreślono z listy osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy o remont lokalu mieszkalnego wykonywanego we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy.

2) **kultury i sztuki oraz instytucji kultury:**

- powołano komisję oraz ustalono regulamin pracy komisji konkursowej przeprowadzającej konkurs na stanowisko dyrektora Ośrodka **„Pamięć i Przyszłość"**;
- ogłoszono nabór wniosków o przyznanie na drugie półrocze 2023 stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury a także ogłoszono nabór wniosków o przyznanie na pierwsze półrocze 2024 roku oraz cały 2024 rok stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną.

3) **ochrony zdrowia, polityka i pomocy społecznej:**

- powołano **Pełnomocnika Prezydenta** Wrocławia do spraw **zdrowia publicznego**;

- określono zasady postępowania i kryteria **rekrutacji do żłobków** wchodzących w skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków oraz żłobków niepublicznych, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów;
- ustalono na 2023 rok **średnie miesięczne wydatki** przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej;
- zmieniono skład **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności** i **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**;
- powołano **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;**
- podzielono środki **Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane w 2023 r.;
- określono zasady postępowania przy kierowaniu osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych do miejsc pobytu dostosowanych do ich potrzeb życiowych;
- departamenty, wydziały, biura, spółki i jednostki organizacyjne Gminy Wrocław wzięły udział w realizacji przedsięwzięć przyjętych w dokumencie pod nazwą **„Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024”;**
- powołano komisję do oceny koncepcji utworzenia i prowadzenia **Centrum Socjalnego Słowiańska**.

4) **transportu, komunikacji, dróg i ruchu drogowego**:

- powołano **Komisję bezpieczeństwa** ruchu drogowego;
- zmieniono ustalenia **strefy płatnego parkowania** oraz śródmiejskiej strefy płatnego parkowania, ustalenia wysokości stawek opłaty za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania oraz w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania, **wprowadzenia opłat abonamentowych** i **zerowej stawki opłaty** dla niektórych użytkowników drogi, sposobu pobierania tych opłat i określenia wysokości opłaty dodatkowej;

- uregulowano sposób i tryb **gospodarowania historycznymi pojazdami** komunikacji miejskiej;
- wprowadzono **Regulamin zawierania umowy przewozu** środkami miejskiej komunikacji zbiorowej poprzez **nabycie biletów przy pomocy kasowników**;
- wprowadzono **Regulamin** użytkownika **Portalu Pasażera**.

5) **ochrony środowiska oraz czystości i porządku w gminie:**

- wprowadzono „Zasady oceny wniosków inwestycyjnych o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej z zakresu budowy, **rozbudowy i przebudowy sieci wodociągowych, kanalizacji** sanitarnych oraz dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą”**;**
- uregulowano gospodarowanie **wodami opadowymi;**
- wprowadzono **Strategię Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi.**

Tabela 3. Zarządzenia organu według przedmiotu regulacji - porównanie lat 2018-2023 (Źródło: UMW)

Podział tematyczny	% w 2018 r.	% w 2019 r.	% w 2020 r.	% w 2021 r.	% w 2022 r.	% w 2023 r.
Gospodarka nieruchomościami	76,6	65,5	74,2	79,9	73,1	77,7
Edukacja, nauka i szkolnictwo wyższe	8,1	14,2	7,4	7,3	12,8	9,8
Finanse i rachunkowość	4	5,5	6,4	4,4	6,3	5
Organizacja, zarządzanie i administracja	3,9	5,5	2,9	2,1	1,6	1,6
Gospodarka komunalna	2,2	3,2	2,7	2,1	2,4	1,7
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, ład przestrzenny	1,8	2,6	1,8	1,7	1,5	2,1
Pozostałe	3,4	3,5	4,6	2,5	2,3	2,1

Podział tematyczny	% w 2018 r.	% w 2019 r.	% w 2020 r.	% w 2021 r.	% w 2022 r.	% w 2023 r.
Ogółem	100	100	100	100	100	100

Wszystkie zarządzenia organu opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu.

W 2023 w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego ogłoszono **11** zarządzeń (w tym pięć zmieniających):
6 z nich zostało wydane na podstawie przepisów szczególnych i dotyczyły następującej materii:

- średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w 2023 roku (w październiku zarządzenie zostało zmienione);
- średniego miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej;
- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- oraz sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Miasta Wrocławia za 2022 rok.

Pozostałe **5 zarządzeń** przekazanych do publikacji w Dzienniku Urzędowym to akty prawa miejscowego dotyczące zmian w cenniku opłat obowiązujących na cmentarzach komunalnych we Wrocławiu a także zmiany w określeniu trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zleconych Prezydentowi Wrocławia, w trybie polecenia wojewody, zadań określonych w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Kolejne zarządzenia dotyczyły ustalenia cen i opłat za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej zarządzanych przez Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław oraz wprowadzenia w życie regulaminu udzielania ulgi w opłatach, określonych w cenniku udostępnienia obiektów zarządzanych przez MCS Wrocław, do kwoty 1,00 zł netto.

W roku sprawozdawczym do nadzoru Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu przekazano **139** zarządzeń organu podjętych w **sprawach finansowych**. Niemal wszystkie z nich (138) dotyczyły zmian w budżecie miasta a jedno pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W Biuletynie Urzędowym Rady Miejskiej Wrocławia w roku 2023 zamieszczono zarządzenia dotyczące:

- cennika opłat obowiązujących na cmentarzach komunalnych we Wrocławiu
- programu „Tanie Granie" 2023-2024 dla klubów sportowych grających w rozgrywkach centralnych w sporcie grupowym;
- wprowadzenia Regulaminu zawierania umowy przewozu środkami miejskiej komunikacji zbiorowej we Wrocławiu poprzez nabycie Biletów przy pomocy Kasowników;
- wprowadzenia Regulaminu użytkownika Portalu Pasażera;
- ustalenia cen i opłat za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej zarządzanych przez Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław;
- wprowadzenia w życie regulaminu udzielania ulgi w opłatach, określonych w cenniku udostępnienia obiektów zarządzanych przez MCS Wrocław, do kwoty 1,00 zł netto.

Akty Prezydenta jako kierownika Urzędu

W 2023 r. sporządzono **33 wewnętrzne akty prawne kierownika Urzędu**. Dominowały zarządzenia z zakresu **spraw pracowniczych** stanowiąc ponad 48% zbioru. Znaczna część zarządzeń wewnętrznych sporządzonych w roku 2023 mieściła się w z zakresie przedmiotowym: **organizacja i zarządzanie**. Pozostałe 4 dotyczyły **finansów i rachunkowości**.

Sprawy pracownicze w roku 2023 uregulowano w 16 zarządzeniach Prezydenta. Wprowadzono nowe regulaminy: przeprowadzania oceny okresowej pracowników, Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz regulamin wynagradzania. Znowelizowano również regulamin pracy. Wydano 2 akty dotyczące dofinansowania zakupu okularów, drugi z nich został rozszerzony o

refundację szkieł kontaktowych dla pracowników. Wprowadzono nowe zarządzenia dotyczące zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników oraz pacy zmianowej.
Znowelizowano dwukrotnie a następnie wprowadzono nowy akt dotyczący powoływania komisji socjalnej w Urzędzie. Uregulowano zasady i tryb postępowania przy podróżach służbowych. Określono również zasady przeciwdziałania zjawiskom niepożądanym w miejscu pracy.
W 2023 roku wydano **13 aktów** mieszczących się w kategorii **organizacja i zarządzanie.** Na początku roku zmieniono regulacje dotyczące Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz powołano nowy skład Wewnętrznego Audytu Zintegrowanego Systemu Zarządzania. W drodze zarządzenia kierownika Urzędu powołano również komisję ds. likwidacji i zagospodarowania pojazdów stających się własnością Gminy Wrocław. Uregulowano w drodze zarządzenia wewnętrznego kwestie przeprowadzenia inwentaryzacji w Urzędzie Miejskim oraz powołania zespołów spisowych do tego celu a także wprowadzono nowe zasady dotyczące realizacji czynności kancelaryjnych oraz postępowania z dokumentacją spraw ostatecznie załatwionych w UMW. Wprowadzono również nowe przepisy dotyczące udostępniania informacji publicznej.
Ogłoszono nowy System Identyfikacji Wizualnej. Wprowadzono również nowe akty dotyczące obiegu dokumentacji związanej z umowami zlecenie i umowami o dzieło oraz prowadzenia Urzędowego Rejestru Umów. Pod koniec roku przeprowadzona została również nowelizacja Polityki Ochrony Danych Osobowych i Bezpieczeństwa Informacji.
4 zarządzenia wewnętrzne prezydenta dotyczyły w roku 2023 **finansów i rachunkowości.** W ramach tej kategorii wprowadzono regulacje dotyczące funkcjonowania modułu Centralna Kartoteka Kontrahenta zintegrowanego systemu KSAT 2000i. Wprowadzono również nowe zasady rachunkowości w Urzędzie, instrukcję Obiegu Dokumentów Finansowo-Księgowych oraz powołano Komisję Likwidacyjną Weksli Obcych wraz z Deklaracjami Wekslowymi stanowiącymi zabezpieczenie realizacji projektów partnerskich współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
Tabela 4. Wewnętrzne akty kierownika Urzędu w podziale tematycznym w roku 2023 (Źródło: UMW)

Podział tematyczny	Liczba w 2023 r.	% w 2023 r.
Organizacja i zarządzanie	13	39,4
Sprawy pracownicze	16	48,5
Finanse i rachunkowość	4	12,1
Ogółem	33	100

Tabela 5. Wewnętrzne akty kierownika Urzędu w podziale tematycznym - porównanie lat 2018-2023 (Źródło: UMW)

Podział tematyczny	Liczba w 2018	% w 2018 r.	Liczba w 2019	% w 2019 r.	Liczba w 2020	% w 2020 r.	Liczba w 2021	% w 2021 r.	Liczba w 2022	% w 2022 r.	Liczba w	% w 2023 r.
Organizacja i zarządzanie	31	63,3	20	51,3	21*	50,0	12	28,6	17*	56,7	13*	39,4
Sprawy pracownicze	13	26,5	14	35,9	14	33,3	21	50,0	7	23,3	16	48,5
Finanse i rachunkowość	5	10,2	5	12,8	7	16,7	9	21,4	6	20,0	4	12,1
Ogółem	49	100	39	100	42	100	42	100	30	100	33	100

* w tym pisma okólne

Akty prawne Prezydenta, Zarządu Miasta i Rady Miejskiej w ujęciu kadencyjnym

Łącznie w latach 2018-2023 w bieżącej **VIII kadencji** wydano **14451** aktów prawnych (**Rada** – 2045, **Prezydent** – 12406).

Od I kadencji do końca **2023 r. VIII kadencji** podjęto ogółem **84845 aktów prawnych**, z czego:

- **13787** przez **Radę** Miejską Wrocławia (13663 uchwał, 74 stanowisk, 34 apeli i 16 rezolucji),
- **13549** przez **Zarząd** Miasta Wrocławia (13548 uchwał i jedno zarządzenie porządkowe związane z powodzią w 1997 r.),
- **57509** przez **Prezydenta** Wrocławia (56135 zarządzeń organu oraz zbiór wewnętrznych aktów liczący 1374 dokumentów, w tym 1188 zarządzeń kierownika, 23 zarządzenia starosty z lat 1999-2002, 115 postanowień z lat 1990-2002 oraz 48 pism okólnych).

Tabela 6. Akty prawne wydane w okresie od 27 maja 1990 r. do 31 grudnia 2023 r. przez organy miasta, bez aktów wewnętrznych (Źródło: UMW)

Okres	Liczba uchwał Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba stanowisk Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba apeli Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba rezolucji Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba uchwał Zarządu Miasta Wrocławia	Liczba zarządzeń porządkowych Zarządu Miasta Wrocławia	Liczba zarządzeń Prezydenta Wrocławia jako organu wykonawczego miasta	Liczba ogółem
kadencja I 1990-1994	538	3	0	0	2144	0	0	2685
kadencja II 1994-1998	820	24	3	3	4743	1	0	5594
kadencja III 1998-2002	1878	8	0	1	6661	0	0	8548
kadencja IV 2002-2006	3390	8	2	0	0	0	9120	12520
kadencja V 2006-2010	1738	1	3	0	0	0	11200	12942
kadencja VI 2010-2014	1711	7	6	0	0	0	12684	14408

Okres	Liczba uchwał Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba stanowisk Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba apeli Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba rezolucji Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba uchwał Zarządu Miasta Wrocławia	Liczba zarządzeń porządkowych Zarządu Miasta Wrocławia	Liczba zarządzeń Prezydenta Wrocławia jako organu wykonawczego miasta	Liczba ogółem
kadencja VII 2014-2018	1581	9	5	3	0	0	10919	12517
kadencja VIII 2018-2024	2007	14	15	9	0	0	12212	14257
Razem kadencje I-VIII	13663	74	34	16	13548	1	56135	83471

Tabela 7. Akty prawne wydane w okresie od 27 maja 1990 r. do 31 grudnia 2023 r. przez organy miasta i kierownika Urzędu (Źródło: UMW)

Okres	Liczba aktów prawnych organów Miasta	Liczba aktów wewnętrznych kierownika Urzędu	Liczba ogółem
1990-2023	83471	1374	84845

Strategie, polityki i programy miejskie

W 2023 r. w formie zarządzeń Prezydenta przyjęto następujące **strategie, polityki i programy miejskie**.

Tabela 8. Strategie, polityki i programy miejskie z 2023 r. (Źródło: UMW)

Tytuł strategii, polityki, programu miejskiego	Regulacja prawna
Wykonanie uchwały nr LI/1193/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 lutego 2018 r. w sprawie strategii rozwoju Wrocławia pod nazwą „Strategia Wrocław 2030"	Zarządzenie nr 9786/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r.
Prace nad Strategią Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050"	Zarządzenie nr 9787/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r.
Powołanie Zespołu ds. strategii rozwoju Wrocławia	Zarządzenie nr 9788/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r.
Program „ Tanie granie 2023 – 2024”	Zarządzenie nr 10601/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 20 czerwca 2023 r.
Program pod nazwą „Nasze podwórko” oraz ustalania wysokości stawki czynszu	Zarządzenie nr 11618/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 października 2023 r.
Strategia Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi we Wrocławiu	Zarządzenie nr 11756/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 16 listopada 2023 r.

Porozumienia w sprawach wykonywania zadań publicznych podlegające ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym

W 2023 r. zawarto z jednostkami samorządu terytorialnego i organem administracji rządowej **7 porozumień** i **5 aneksów do porozumień**, w tym:

- **z Wojewodą Dolnośląskim** podpisano 4 porozumienia, z których 3 porozumienia obejmowały powierzenie wykonania zadań z zakresu przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2023 r., utworzenia i funkcjonowania Terenowego Punktu Paszportowego (TPP) oraz wykonania prac renowacyjno-remontowych na cmentarzu Żołnierzy Włoskich i 1 porozumienie trójstronne z Instytutem Pamięci Narodowej w zakresie współdziałania i udostępnienia cmentarza przy ul. Osobowickiej na urządzenie kwatery wojennej ofiar terroru komunistycznego. Ponadto

wprowadzono aneks do wcześniejszego porozumienia w sprawie utrzymania grobów i cmentarzy wojennych;

- **z gminami** przyjęto porozumienie 37 gmin powierzające Gminie Wrocław opracowanie wspólnych dokumentów, działań i zasad współpracy przy wdrażaniu Planu Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia (PZM MOFW) oraz 2 porozumienia z Gminami Czernica i Kąty Wrocławskie i 2 aneksy do porozumienia z Gminą Kobierzyce - obejmujące wspólny cel realizowania lokalnego transportu zbiorowego;
- **z Powiatem Wrocławskim** sporządzono 2 aneksy do porozumienia w sprawie powierzenia Miastu Wrocław niektórych zadań publicznych należących do Powiatu Wrocławskiego (Powiatowy Urząd Pracy).

Tabela 9. Porozumienia i aneksy do porozumień zawarte w latach 2003-2023 w ujęciu przedmiotowym (Źródło: UMW)

Porozumienia i aneksy dotyczą wykonywania zadań w zakresie:	Liczba porozumień	Liczba aneksów	Liczba ogółem
realizacji obowiązku szkolnego i przedszkolnego	1	0	1
transportu	12	102	114
realizacji infrastruktury technicznej	1	0	1
Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT WrOF)	2	4	6
Planu Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia (PZM MOFW)	2	0	2
zadań powiatu, w tym Powiatowego Urzędu Pracy	3	40	43
wychowania przedszkolnego dzieci niesłyszących	1	4	5
cmentarzy	11	12	23
kwalifikacji wojskowej	16	1	17
Centrum Powiadamiania Ratunkowego	3	0	3
Terenowego Punktu Paszportowego (TPP)	1	0	1

Porozumienia i aneksy dotyczą wykonywania zadań w zakresie:	Liczba porozumień	Liczba aneksów	Liczba ogółem
obsługi ruchu w zw. z przewodnictwem Polski w Radzie UE	1	0	1
Programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”	1	0	1
zadań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	1	0	1
szkół artystycznych	4	0	4
programu na rzecz społeczności romskiej	4	0	4
Ogółem	64	163	227

Tabela 10. Porozumienia i aneksy do porozumień zawarte w latach 2003–2023 w ujęciu podmiotowym (Źródło: UMW)

Porozumienia i aneksy do porozumień zawarte z:	Liczba w latach 2003–2022	Liczba w roku 2023	Liczba ogółem
gminami	118	5	123
Powiatem Wrocławskim	41	2	43
Województwem Dolnośląskim	6	0	6
Wojewodą Dolnośląskim	42	5	47
ministrami	8	0	8
Ogółem	215	12	227

DEPARTAMENT PREZYDENTA

RADY SPOŁECZNE PRZY PREZYDENCIE

Pracę prezydenta wspierają powoływane przez niego rady społeczne. Ich rolą jest doradzanie i opiniowanie.
W 2023 r. Prezydent, w ramach działalności Departamentu Prezydenta posiadał Wrocławską Radę ds. Spółdzielców, Wrocławską Radę Turystyki, Wrocławską Radę ds. Zwierząt, Radę Społeczną.

JEDNOSTKI POGLEDŁE:

CENTRUM USŁUG INFORMATYCZNYCH WE WROCŁAWIU

Wrocław jako miasto dynamicznie rozwijające się realizuje wiele projektów informatycznych z różnych obszarów funkcjonowania np.: edukacja, transport miejski, e-administracja. Mając na uwadze złożoność projektów informatycznych we Wrocławiu w roku 2014 zostało utworzone na mocy uchwały Rady Miasta Wrocławia Centrum Usług Informatycznych, jako jednostka miejska realizująca lub wspomagająca realizację kluczowych dla miasta projektów informatycznych oraz tworząca standardy w obszarze informatycznym. Dzięki takiemu rozwiązaniu w mieście udało się zbudować wyspecjalizowane zespoły ds. wdrażania i utrzymania infrastruktury i systemów informatycznych. W ramach prowadzony prac zbudowano jedną z największych w kraju sieci miejskich (MAN Wrocław), która to pozwoliła na połączenie prawie 300 budynków miejskich w jedną sieć oraz uruchomienie telefonii VoIP. Zrealizowano projekt udostępnienia Internetu dla mieszkańców i turystów (Miejski Internet) w ponad 130 miejscach publicznych. Wybudowano i wyposażono dwa centra przetwarzania danych. Dzięki zrealizowanym w obszarze infrastruktury działaniom od roku 2014 duża część wdrożonych w mieście systemów informatycznych jest scentralizowana i utrzymywana przez zespoły dziedzinowe posiadające wysokie kompetencje. Do kluczowych systemów wdrożonych w mieście zaliczamy: System Zarządzania Relacjami z Klientem, Inteligentny System Zarządzania Transportem, System Informacji Przestrzennej Wrocławia, systemy do rekrutacji, Systemy wspierające zarządzanie miastem (ERP,EZD), systemy sprzedaży biletów (transport miejski, parkingi), system zarządzania opłatami i podatkami. Przedmiotowe działania wpisują się w ideę Smartcity. Realizacja projektów informatycznych pozwoliła na wdrożenie szeregu e-usług na poziomie miasta, jak i integracje z systemami

rządowymi. Od roku 2019 rozpoczęto prace na usystematyzowanie oraz standaryzacją procedur i działań z zakresu Cyberbezpieczeństwa, jako kluczowego elementu w zakresie informatyzacji miasta. W roku 2023 przystąpiono do certyfikacji normy ISO/IEC 27001:2022 w CUI.
W roku 2023 w utrzymano model działania z roku poprzedniego poprzez umożliwienie pracy oraz zdalnej obsługi informatycznej dla prawie 5000 pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław. W ramach usług zostały udostępnione narzędzia do komunikacji (poczta elektroniczna, usługa do wideokonferencji) jak i dostęp do systemów wspierających obsługę procesów w Urzędzie Miejskim Wrocławia.
W wcześniejszych latach zrealizowano projekty umożliwiające korzystanie z usług miejskich na urządzeniach mobilnych. Uruchomiono sprzedaż biletów komunikacji miejskiej poprzez dedykowaną aplikację mobilną oraz umożliwiono udostępnienie usługi w aplikacjach mobilnych dostawców zewnętrznych.
Kolejnym obszarem informatyzacji zrealizowanym w mieście jest możliwość korzystania przez mieszkańców z e-usług poprzez dedykowane rozwiązania, między innymi:

- systemy do rekrutacji do żłobków, przedszkoli i szkół,
- systemy wspierające zarządzanie stypendiami,
- systemy umożliwiające dokonanie opłat (uruchomiono nową wersję - PLIP2),
- system do współpracy z NGO,
- system stypendialny,
- nowy system kolejkowy,
- nowy system do zarządzania odpadami.

Obecnie w mieście udostępnionych jest kilkadziesiąt e-usług pozwalających na obsługę mieszkańców w wielu załatwianych sprawach sprawnie i efektywnie. W roku 2023 zanotowano dalsze duże zainteresowanie związane z korzystaniem z e-usług przez mieszkańców. Ilość wniosków skierowanych do Urzędu Miejskiego Wrocławia i CUI **wyniosła ponad 265 500 dokumentów.**
Informatyzacja Wrocławia była realizowana zgodnie z dokumentem: Strategia rozwoju usług Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu na lata 2021-24. Obecne działania z zakresu informatyzacji realizowane są w dwóch obszarach:

- utrzymania infrastruktury i systemów informatycznych,
- realizacja inwestycji w obszarze informatyki.

UTRZYMANIE BIEŻĄCEGO FUNKCJONOWANIA SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH W URZĘDZIE MIEJSKIM WROCŁAWIA I JEDNOSTKACH MIEJSKICH WROCŁAWIA

Obecnie w ramach wspólnej obsługi informatycznej, usługi świadczone są dla ponad 2300 użytkowników Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz 7300 użytkowników Jednostek Miejskich, w tym m.in.: w obszarze edukacji, ZDIUM, ZZK, ZZM, MBP, MOPS, NFM, WCRS, ITS WZŻ, ZDIUM, Rady Osiedli. W efekcie wspólnej obsługi centralnie zarządzanych jest prawie 7000 zestawami komputerowych, ponad 200 serwerów fizycznych i 600 wirtualnych, około 500 urządzeniami wchodzących w skład infrastruktury transmisji danych oraz prowadzona jest obsługa 2250 abonentów telefonii VoIP. Na przestrzeni ostatnich lat wybudowano wysokowydajną i wysokodostępną oraz bezpieczną infrastrukturę techniczną (sieć komputerowa, zespół serwerów sprzętowych i wirtualnych, węzły bezpieczeństwa). Utworzona dwa centra przetwarzania danych, w których zlokalizowano systemu informatyczne wspierające pracę Urzędu Miejskiego i jednostek miejskich oraz Centrum Zarządzania kryzysowego i Centrum Zarządzania Ruchem (ITS).

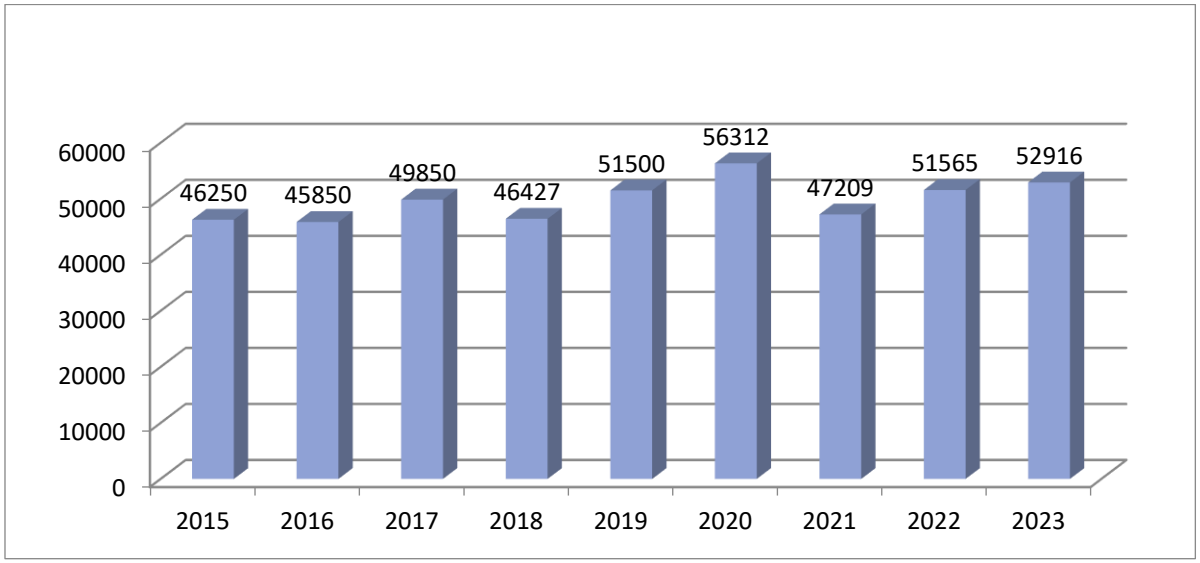
Zadania realizowane w ramach obszaru:

- obsługa zgłoszeń serwisowych,
- administracja serwerami pocztowymi, bazodanowymi, specjalizowanymi systemami dla pracowników Gminy Wrocław (ITS, ERP, GIS, BIP i inne),
- prowadzenie szkoleń z zakresu IT,
- modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej.

W zakresie obsługi serwisowej w swojej administracji ma ponad 330 systemów, aplikacji i serwisów www wdrożonych w CUI jak i u klientów, z czego zawartych jest ok. 90 umów w zakresie świadczenia usług serwisowych, utrzymaniowych, licencji (w tym również licencji w modelu subskrypcyjnym) niezbędnych do zapewnienia ciągłości działania systemów informatycznych wdrożonych w CUI, UMW jak i u pozostałych klientów w Gminie Wrocław. W roku 2023 przez Centrum Usług Informatycznych zostały podpisane nowe Porozumienia SLA na świadczenie usług IT. Podpisane porozumienia dotyczyły zawarcia nowych umów jak i aktualizacji porozumień o nowe usługi udostępniane klientom CUI. Na podstawie zawartych Porozumień SLA w obszarze usług IT rozpoczęto świadczenie usług lub uruchomiono nowe usługi.

W ramach obsługi zgłoszeń serwisowych w roku 2023 zostało zarejestrowanych prawie 53000 zgłoszeń serwisowych w systemie HelpDesk. W celu stałego kontrolowania poziomu zadowolenia klienta wewnętrznego zbierane są informacje zwrotne poprzez ankiety. Zadowolenie użytkowników na podstawie ankiet za 2023 rok w skali 5-punktowej: UMW: 4,90 oraz pozostałe jednostki: 4,87.

Wykres: Ilość zgłoszeń obsługiwana rocznie w zakresie usług IT.

OBSŁUGA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH

Cel realizowany jest poprzez działania skierowane na rozwój IT w Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz Jednostkach Miejskich Wrocławia.

Zadania:

- prace związane z przygotowaniem umów,
- zakup lub produkcja oprogramowania na potrzeby miasta,
- prowadzenie projektów rozwojowych infrastruktury i oprogramowania,
- przygotowanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla projektów prowadzonych dla jednostek miejskich,
- nadzór lub uczestnictwo w realizacji zadań inwestycyjnych dla projektów dla jednostek miejskich,
- prace inżynierów w zespołach prowadzących projekty miejskie, w których występują zagadnienia informatyczne (ITS, e-edukacja, itp.)

- wprowadzenie w Jednostkach Miejskich standardów (ACTIVE DIRECTORY) oraz działań standaryzujących,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa IT.

W rocznie realizowanych jest ponad 140 projektów w obszarze IT.
Zadania realizowane w ramach projektów wewnętrznie prowadzonych obejmowały następujące obszary działalności:

- rozwój i utrzymanie systemów informatycznych wspierających statutowe działania Urzędu oraz jednostek miejskich poprzez działania administracyjne i inwestycyjne
- rozwój i utrzymanie infrastruktury informatycznej poprzez działania administracyjne oraz inwestycyjne,
- Audyt nadzoru Systemu Zarządzania Usługami Informatycznymi według normy ISO/IEC 20000-1:2018.
- Wdrożenie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji według normy ISO/IEC 27000-1:2022

Przykłady projektów zrealizowanych we Wrocławiu w roku 2023:
Nazwa zadania**: Wdrożenie ISO/IEC 27001:2022**
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Bezpieczeństwo infrastruktury i danych - Wdrożenie, utrzymanie i rozwój systemu zarządzania poprzez spełnienie wymagań określonych w normie ISO/IEC 27001, mierzony poprzez potwierdzenie certyfikacją zewnętrzną spełnienie przez CUI wymagań normy.
Cel projektu/zadania: Wdrożenie ISO/IEC 27001:2022 w CUI
Termin realizacji (od-do): 2021 – 10.2023
Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza dokumentacji (polityki, procedury, instrukcje) obowiązującej w CUI
- przegląd stosowanych zabezpieczeń
- przygotowanie i wdrożenie polityk i procedur Zintegrowanego Systemu Zarządzania
- szkolenia użytkowników
- audyt dokumentacji ISO 27001:2022
- audyt certyfikujący ISO 27001:2022

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- zwiększenie świadomości pracowników

- zwiększenie bezpieczeństwa w obszarze infrastruktury i aplikacji poprzez zastosowanie adekwatnych do ryzyk zabezpieczeń

Nazwa zadania: **Cyberbezpieczny Wrocław**
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Bezpieczeństwo danych.
Cel projektu/zadania:

- Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa poprzez wdrożenie rozwiązań zabezpieczających infrastrukturę informatyczną Gminy Wrocław i jej jednostek organizacyjnych.
- Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury informatycznej w Gminie Wrocław (w UMW oraz pozostałych jednostkach organizacyjnych) poprzez wdrożenie rozwiązań oraz systemu wieloskładnikowego uwierzytelnienia .
- Zapewnienie cyfrowego bezpieczeństwa e - usług miejskich dzięki wprowadzonym rozwiązaniom w zakresie cyberbezpieczeństwa.
- Ograniczenie negatywnych skutków cyberataków poprzez podniesienie kompetencji cyfrowych pracowników UMW oraz pozostałych jednostkach organizacyjnych Gminy Wrocław

Termin realizacji (od-do): 05/2023 – 12/2023

Jednostki/Wydziały UMW współuczestniczące: WZF UMW, BBI UMW

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- Przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej,
- Zaaplikowanie o dofinasowanie projektu,
- Obsługa procesu obsługi wniosku.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu:

- Zaplanowane szkolenia przyczynią się do podniesienia świadomości pracowników UMW oraz pozostałych jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław w zakresie cyberzagrożeń oraz sposobów ochrony przed nimi.
- Zakup rozwiązań informatycznych zwiększy bezpieczeństwo infrastruktury teleinformatycznej użytkowanej na potrzeby UMW, jednostek

organizacyjnych UMW oraz klientów zewnętrznych (np. mieszkańcy i przedsiębiorcy korzystający z e - usług).

- Zapewnienie jednolitego, wysokiego poziomu bezpieczeństwa danych,

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- Zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa pracy sieci, systemów i użytkowników,
- Spodziewane dofinansowanie projektu w wysokości 850.000 zł.

Nazwa zadania: Projekt unijny: System Transformacji Cyfrowej i Procesowej w DSM,
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Wsparcie idei Smart City, Bezpieczeństwo danych.
Cel projektu/zadania: Rozwój e-usług miasta, zapewnienie zgodności rozwiązań z przepisami, automatyzacja procesów realizowanych przez miasto.

Termin realizacji (od-do): 01/2023 – 04/2023

Jednostki/Wydziały UMW współuczestniczące: BRO UMW, WAZ UMW, ZGKiKM

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- Prace wdrożeniowe Systemu Wsparcia Spraw i Systemu Zarządzania Procesami,
- Testowanie systemu,
- Prace odbiorowe poszczególnych Faz wdrożenia.
- Uruchomienie Hurtowni Danych,

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu:

- Wdrożenie 13 e-usług dla klientów zewnętrznych
- Zautomatyzowanie kilkudziesięciu procesów UMW,
- Monitorowanie wydajności wybranych procesów biznesowych i ich optymalizacja na podstawie wskaźników z pomiarów,
- Uruchomienie e-Portalu UMW dla publikacji wszystkich e-usług UMW,
- Usprawnienie styku miasta z klientami zewnętrznymi (A2C, A2B)

- Możliwość uruchomienia nowych systemów z wkładem własnym na poziomie 15% kosztów inwestycji

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- Ok. 6 800.000 zł dofinansowania unijnego,
- Przewidywane obniżenie nakładów pracy ręcznej w poszczególnych obszarach.

Nazwa zadania: Projekt unijny: **Budowa systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu**: e-platforma Zieleń we Wrocławiu - etap 1: obszar oprogramowania (Zadanie nr 1 projektu).
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Wsparcie idei Smart City, Bezpieczeństwo danych.
Cel projektu/zadania: Rozwój e-usług miasta, zapewnienie zgodności rozwiązań z przepisami, automatyzacja procesów realizowanych przez miasto.

Termin realizacji (od-do): 01/2023 – 12/2023

Jednostki/Wydziały UMW współuczestniczące: ZZM, ZGKiKM

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- Prace wdrożeniowe,
- Testowanie systemu,
- Prace odbiorowe poszczególnych Faz wdrożenia.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu:

- Wdrożenie 7 e-usług dla klientów zewnętrznych
- Zautomatyzowanie procesów ZZM,
- Uruchomienie e-Portalu ZZM,
- Usprawnienie styku miasta z klientami zewnętrznymi (A2C, A2B)
- Możliwość uruchomienia nowych systemów z wkładem własnym na poziomie 15% kosztów inwestycji.

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- Ok. 2 300.000 zł dofinansowania unijnego
- Przewidywane obniżenie nakładów pracy ręcznej w poszczególnych obszarach

Nazwa zadania: Projekty unijne: Modernizacja Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia i e-Usługi oparte na systemie informacji przestrzennej pasa drogowego we Wrocławiu (e-ZDiUM)
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Rozwój e-usług, Wsparcie idei Smart City, Bezpieczeństwo danych.
Cel projektu/zadania: Rozwój e-usług miasta, zapewnienie zgodności rozwiązań z przepisami, automatyzacja procesów realizowanych przez miasto. Uzyskanie dofinansowania projektów.

Termin realizacji (od-do): 06/2023 – 12/2023

Jednostki/Wydziały UMW współuczestniczące: WPL UMW, ZDiUM, WZF UMW

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- Przygotowanie zamówienia publicznego na wybór firmy doradczej do przygotowania dokumentacji aplikacyjnej,
- Przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej,
- Obsługa procesu oceny wniosku o dofinansowanie,
- Uzyskanie wyboru projektów do dofinansowania.

Krótki opis korzyści wynikających z realizacji projektu:
- Wdrożenie e-usług dla klientów zewnętrznych
- Zautomatyzowanie procesów WPL i ZDiUM
- Usprawnienie styku miasta z klientami zewnętrznymi (A2C, A2B)
- Możliwość uruchomienia nowych systemów z wkładem własnym na poziomie 30% kosztów inwestycji

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:
- Zaaplikowanie o łącznie 6 766 200 zł dofinansowania unijnego,

- Przewidywane obniżenie nakładów pracy ręcznej w poszczególnych obszarach

Nazwa zadania: **Wdrożenie EZD PUW w jednostkach Gminy Wrocław - ZDiUM**
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Bezpieczeństwo infrastruktury i danych

Cel projektu/zadania: Wdrożenie jednolitego systemu obiegu dokumentów w Gminie Wrocław

Termin realizacji (od-do): 07.2023-12.2023 (wdrożenie produkcyjne)

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przygotowanie dokumentów wewnętrznych przez ZDiUM - JRWA, struktura organizacyjna oraz stanowisk kancelaryjnych
- wdrożenie systemu EZD PUW (przygotowanie infrastruktury, pozyskanie licencji, konfiguracja systemu, nadanie uprawnień)
- szkolenia użytkowników

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- minimalizacja rozwiązań typu EZD funkcjonujących w Gminie Wrocław - optymalizacja kosztów utrzymania po stronie infrastruktury i zasobów osobowych
- optymalizacja kosztów - wdrożenie rozwiązania udostępnionego przez PUW, brak kosztów zakupu licencji EZD oraz utrzymania systemu przez Wykonawcę
- zmniejszenie ryzyk w obszarze bezpieczeństwa poprzez zmniejszenie podatności

Nazwa zadania: **Audyty bezpieczeństwa systemów i aplikacji www**
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Bezpieczeństwo danych.
Cel: Zakup usług audytu bezpieczeństwa ma na celu zapewnienie poziomu bezpieczeństwa aplikacji, systemów, serwisów www oraz danych zgromadzonych i przetwarzanych w audytowanych systemach i aplikacjach. Audyty systemów i aplikacji www obejmują rozwiązania wdrożone w CUI jak i u klientów CUI. Celem

audytów jest m.in. identyfikacja podatności mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa infrastruktury teleinformatycznej.

Termin realizacji (od-do): 2023 rok (działania bieżące, ciągłe)

Optymalizacja kosztów:
Zakup wspólny usług audytu bezpieczeństwa systemów i aplikacji dla Gminy Wrocław ma na celu obniżenie kosztów przeprowadzenia jednostkowego audytu oraz zapobieganie materializacji zdarzeń i incydentów bezpieczeństwa, w tym kosztów finansowych usuwania ew. skutków jak również czasochłonności i zaangażowania personelu do usuwania ew. skutków wynikających ze zmaterializowanych podatności, minimalizację strat wizerunkowych organizacji jak i klientów CUI.

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- analiza obszarów (aplikacje, systemy, serwisy www) i zakresu planowanych audytów bezpieczeństwa www, przygotowanie wytycznych i wymagań audytów,
- przygotowanie dokumentów i przeprowadzenie postępowań na zakup usługi audytów bezpieczeństwa dla rozwiązań www,
- przeprowadzenie audytów bezpieczeństwa dla systemów, aplikacji i serwisów www
- analiza raportów z przeprowadzonych audytów, analiza zasobów pod kątem wykrytych podatności, przygotowanie planu działań,
- usuwanie podatności zidentyfikowanych w przeprowadzonych audytach.

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- obniżenie kosztów poprzez zakup wspólny dla Gminy Wrocław,
- zapobieganie materializacji zdarzeń i incydentów bezpieczeństwa, w tym kosztów finansowych usuwania ew. skutków jak również czasochłonności i zaangażowania personelu do usuwania ew. skutków wynikających ze zmaterializowanych podatności, minimalizacja strat wizerunkowych w Gminie Wrocław.

Nazwa zadania: **Modernizacja infrastruktury SAN**

Realizacja celu wskazanego w Strategii: Transformacja Cyfrowa / Budowa infrastruktury
Cel projektu/zadania: Zapewnienie możliwości rozwoju infrastruktury serwerowej na potrzeby nowych Systemów Informatycznych poprzez udostępnienie szybkiej usługi transmisji danych z/do podsystemów dyskowych

Termin realizacji (od-do): 04.2023 – 12.2023

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przeprowadzenie zamówienia,
- wdrożenie nowych przełączników SAN,
- reorganizacja i aktualizacja środowiska składowania danych

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- Redukcja ryzyka i kosztów awarii poprzez zastosowanie nowych urządzeń.
- Zwiększenie efektywności działania systemów informatycznych .

Nazwa zadania: **Rozbudowa infrastruktury serwerowej**
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Transformacja Cyfrowa / Budowa infrastruktury
Cel projektu/zadania: Zapewnienie niezbędnych zasobów przetwarzania danych dla nowych Systemów Informatycznych

Termin realizacji (od-do): 04.2023 – 12.2023

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przeprowadzenie zamówienia,
- wdrożenie nowych serwerów,
- reorganizacja i aktualizacja środowiska wirtualizacji

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- Redukcja ryzyka i kosztów awarii poprzez zastosowanie nowych urządzeń.
- Zwiększenie efektywności działania systemów informatycznych .

Nazwa zadania: **Objęcie obsługą informatyczną ZDiUM.**

Realizacja celu wskazanego w Strategii: Rozbudowa infrastruktury miasta.
Cel projektu/zadania: Objęcie obsługą informatyczną ZDiUM. Rozszerzenie standardu obsługi IT w mieście na kolejną jednostkę miejską.

Termin realizacji (od-do): 06.2023 – 12.2023

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- Inwentaryzacja aktywów,
- Przyjęcie, przeszkolenie nowych pracowników.
- Wdrożenie nowych standardów obsługi (szkolenia pracowników).

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- Rozszerzenie ujednolicenie standardu obsługi IT w mieście poprzez objęcie obsługą kolejnej jednostki.

Nazwa zadania: **Dostawa i instalacja urządzenia klimatyzacji precyzyjnej CPD Świdnicka**
Realizacja celu wskazanego w Strategii: Budowa infrastruktury, Bezpieczeństwo infrastruktury i danych.
Cel projektu/zadania: Modernizacja systemu klimatyzacji precyzyjnej w Centrum Przetwarzania Danych

Termin realizacji (od-do): 01.2023 – 12.2023
Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przeprowadzenie postępowania i podpisania Umowy na realizację
- wymiana urządzenia chłodniczego
- zmiany w systemach monitorowania krytycznej infrastruktury CPD

Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- Zwiększenie niezawodności systemu klimatyzacji CPD
- Optymalizacja kosztów zużycia energii elektrycznej

Nazwa zadania: **Budowa oraz modernizacja sieci LAN w jednostkach edukacyjnych**

Realizacja celu wskazanego w Strategii: Budowa infrastruktury, Standaryzacja procesów realizowanych przez miasto, Bezpieczeństwo infrastruktury i danych.
Cel projektu/zadania: Budowa sieci LAN i podłączenie do sieci EDU_MAN nowych placówkach edukacyjnych oraz rozbudowa sieci LAN w istniejących szkołach.

Termin realizacji (od-do): 01.2023 – 12.2023

Krótki opis zrealizowanych czynności:

- przeprowadzenie postępowania i podpisania Umowy ramowej na roboty związane z budową i remontem okablowanie LAN w jednostkach edukacyjnych
- przygotowanie wymagań oraz nadzór nad wykonawca sieci LAN w szkole ZSP-25 przy ulicy Asfaltowej
- budowa/modernizacja sieci LAN w 65 jednostkach edukacyjnych we Wrocławiu

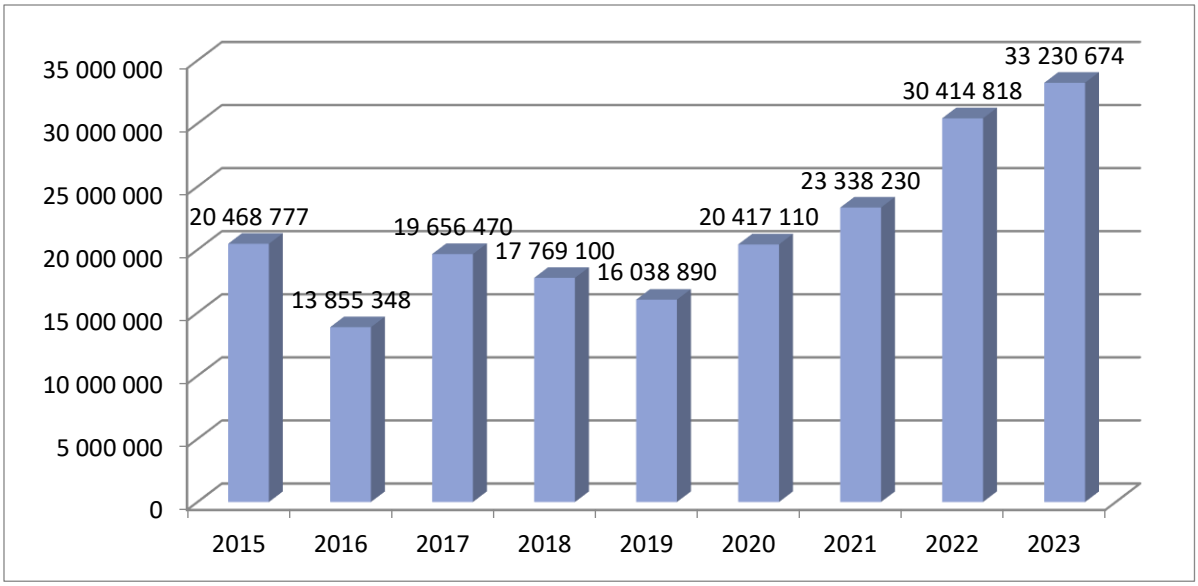
Oszczędności/optymalizacja wynikająca z realizowanego projektu/zadania:

- standaryzacja obsługi jednostek edukacyjnych
- optymalizacja kosztowa obsługi jednostek

WYDATKI NA INFORMATYZACJĘ

Duża część wydatków na informatyzację jest realizowana poprzez Centrum Usług Informatycznych w ramach przekazanego na ten cel budżetu, poniżej przedstawiono wydatki na informatyzację zrealizowane przez CUI latach 2015-2023

Wykres: Wydatki na informatyzację w latach 2015-2023.

Strukturę wydatków przedstawiono na przykładzie z roku 2022. Budżet Centrum Usług Informatycznych na dzień 31.12.2023 r. na informatyzację stanowi kwotę 33 244 765,00 zł, wykonanie budżetu za 2023 r. wynosi 33 230 673,75 zł co daje 99,96% wykonania budżetu.

Utrzymanie bieżącego funkcjonowania systemów informatycznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia	6 436 267,00	6 436 074,03
Działalność Gminy Wrocław w zakresie telekomunikacji	2 289 708,00	2 287 693,56
Utrzymanie bieżącego funkcjonowania systemów informatycznych w Jednostkach	5 688 360,00	5 682 970,82
System transformacji cyfrowej i procesowej w Departamencie Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia	77 513,00	77 512,14
System transformacji cyfrowej i procesowej w Departamencie Strategii Rozwoju Miasta w Urzędzie Miejskim Wrocławia	304 000,00	302 156,49
Zakup usług związanych z pomocą obywatelom Ukrainy	12 300,00	12 300,00

Elektroniczne programy wspierające zarządzanie	492 000,00	492 000,00
e-administracja	9 767 221,00	9 762 718,93
Rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej	1 230 000,00	1 230 000,00
MAN Wrocław. Wrocławska sieć teleinformatyczna na potrzeby sprawnego zarządzania miastem	1 373 310,00	1 373 309,10
Program przebudowy obiektów na potrzeby MOPS „Przekazywanie informacji o saldach dłużników alimentacyjnych do biur informacji gospodarczej"	30 111,00	30 110,40
Budowa systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu - e-platforma zieleń we Wrocławiu - etap I	846 941,00	846 940,00
Zintegrowana platforma zarządzania JST - projekt pilotażowy	20 000,00	20 000,00
System transformacji cyfrowej i procesowej w Departamencie Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia	3 886 670,00	3 886 669,13
Gospodarka odpadami komunalnymi	309 100,00	308 983,03
Organizacja i nadzór nad funkcjonowaniem komunikacji zbiorowej we Wrocławiu	410 020,00	410 019,12
Realizacja lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu	6 300,00	6 273,00
Windykacja należności Gminy i Skarbu Państwa	15 744,00	15 744,00
Budowa systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu - e-platforma zieleń we Wrocławiu - etap I	49 200,00	49 200,00
Suma końcowa	33 244 765,00	33 230 673,75

STRAŻ MIEJSKA WROCŁAWIA

W 2023 r. patrole Straży Miejskiej Wrocławia prowadziły szereg działań i kontroli mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego.

Liczba i rodzaj sankcji stosowanych wobec sprawców wykroczeń dotyczących spalania odpadów i zakazanych paliw stałych w latach 2019-2023

Opis		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Kontrole spalania odpadów i zakazanych paliw stałych		4 781	4 779	7 528 *	28 147*	44 381*
Środki oddziaływania wychowawczego (art. 41 k.w.)		28	29	27	8	14
Mandaty karne	ilość	198	169	189	64	42
	kwota w zł.	50 400	46 145	45 750	21 150	13 950
Wnioski do sądu		12	15	11	2	3

Źródło: Straż Miejska Wrocławia

* w tym z wykorzystaniem dronów 42 165.

Dokonywano kontroli domowych pieców grzewczych i przydomowych kotłowni oraz miejsc prowadzenia działalności gospodarczej pod kątem ujawnienia spalania materiałów niedozwolonych prawem (w tym zużytego oleju samochodowego), spalania odpadów itd. Podczas kontroli wykorzystywano drony, które pozwalają na ujawnienie przypadków spalania na znacznie większym obszarze, nie ograniczają się tylko do jednej ulicy, ale często monitorują całe osiedla. „Standardowa kontrola" odbywa się poprzez fizyczne wejście na teren nieruchomości, sprawdzenie pieca/kotła pod kątem ewentualnego spalania odpadów lub paliw zakazanych.
Oprócz działań kontrolnych strażnicy prowadzili działania edukacyjne wśród mieszkańców.

INFRASTRUKTURA

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

W 2023 r. Straż Miejska samodzielnie, jak i wspólnie z Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta (ZDiUM) oraz Wydziałem Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu, monitorowała czystość ulic przy zjazdach i wyjazdach z placów budów. Kontrole uzależnione były od nasilenia występowania zjawisk negatywnych na danej ulicy oraz od oczekiwań i zgłoszeń mieszkańców. Ogółem przeprowadzono 350 kontroli czystości zjazdów i wjazdów z dróg publicznych.

Liczba i rodzaj sankcji zastosowanych wobec sprawców uchylających się od obowiązku utrzymania w należytym stanie zjazdów z dróg publicznych w latach 2019-2023

Opis		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Kontrole ogółem:		378	377	350	325	209
Środki oddziaływania wychowawczego (art. 41 k.w.)		4	-	10	6	4
Mandaty karne	ilość	48	32	46	38	28
	kwota w zł.	9 600	6 400	9 050	7 400	5 600
Wnioski do sądu		-	3	-	1	2

Źródło: SM

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W 2023 r. budżet Straży Miejskiej Wrocławia (SM) wyniósł 37.181.308 zł (w tym wydatki majątkowe 0 zł) i był wyższy o 1.709.983 zł w porównaniu z rokiem ubiegłym W końcu 2023 r. w SM służbę pełniło 240 strażników miejskich na planowaną liczbę 364 etatów (313 strażników i 51 osób wsparcia). Rok 2023 zakończono wakatem w liczbie 73 nieobsadzonych strażniczych miejsc pracy, co stanowi blisko 20 % planowanego stanu kadrowego jednostki (co stanowi blisko 23 % planowanego stanu zatrudnienia na stanowiskach strażniczych).
W 2023 r. SM przyjęła 40529 zgłoszeń interwencyjnych, co stanowi spadek o około 30 % w stosunku do roku 2022. Liczba zgłaszanych interwencji uległa zimniejszemu ze względu na zmianę sposobu ewidencjonowana zgłoszeń przychodzących pocztą elektroniczną oraz zmniejszenia ilości zgłoszeń niesklasyfikowanych.

Kategorie i liczba zgłoszeń interwencyjnych w latach 2019-2023

Opis	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Zakłócenie porządku publicznego	19 684	8 243	4 480	**2 018**	2 640
Zagrożenia w ruchu drogowym	34 929	27 793	37 214	**36 875**	21 082
Ochrona środowiska i gospodarki odpadami	7 672	9 939	4 919	**9 425**	9 895
Zagrożenia życia i zdrowia	2 071	3 058	3 799	**3 511**	3 859
Zagrożeń pożarowych (katastrof)	8	11	31	**2**	9
Awarii technicznych	25	15	1	**0**	1
Zwierzęta	732	564	771	**700**	550
Pozostałe zgłoszenia	20 319	6 547	2 740	**5 451**	2 493

Źródło: SM

W 2023 r. najczęściej stosowanym rodzajem sankcji w stosunku do sprawców wykroczeń były mandaty karne. Łączna kwota nałożonych mandatów karnych wyniosła 5 639 703 zł, a średnia kwota mandatu to 253 zł. Strażnicy najczęściej ujawniali wykroczenia w kategorii bezpieczeństwa i porządku w komunikacji, podobnie jak w latach ubiegłych.

Liczba wykroczeń z wybranych kategorii w latach 2019-2023

Rodzaj wykroczeń	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ustawa kodeks wykroczeń – przeciwko:					
porządkowi i spokojowi publicznemu	1 589	1 181	711	560	1 033
bezpieczeństwu osób i mienia	93	68	114	65	76
bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	26759	18 513	28 520	30 886	32 660
urządzeniom użytku publicznego	1 837	1 310	1 204	1 411	1 680
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	323	239	274	494	188

Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	23	67	11	7	29
Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	266	176	353	416	476
Ustawa o odpadach	390	230	293	156	148
Ustawa - Prawo o miarach	245	150	87	35	112
Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	641	354	411	139	167

Źródło: SM

W 2023 r. kontynuowano program Nasz Strażnik skierowany do Rad Osiedli. Zakłada on oddelegowanie przez Komendanta SM funkcjonariusza do pracy przy Radzie Osiedla. Podstawowe problemy ważne dla mieszkańców danego osiedla, których rozwiązaniem zajmuje się Strażnik Osiedla, określa Przewodniczący Rady Osiedla. Obecność Strażnika Osiedlowego patrolującego rejon osiedli, w znacznym stopniu podnosi poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.
Funkcjonariusze SM, w trakcie roku szkolnego, nadzorowali przejścia dla pieszych w rejonach placówek oświatowych. W celu poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego mieszkańców Wrocławia, SM przy współpracy Rad Osiedli, parafii, placówek oświatowych i innych jednostek, realizowała wiele programów, w ramach których prowadzono zajęcia profilaktyczno-informacyjno-edukacyjne. Przeznaczone są dla różnych grup wiekowych – od najmłodszych po seniorów. Aktywnością objęto zarówno środowisko szkolne, jak i mikrospołeczności na osiedlach mieszkaniowych. W sumie przeprowadzono 1402 godzin zajęć, w których udział wzięło 29 727 uczestników.
Patrole Straży Miejskiej Wrocławia prowadziły szereg działań i kontroli mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego. Dokonywały kontroli domowych pieców grzewczych i przydomowych kotłowni oraz miejsc prowadzenia działalności gospodarczej pod kątem: ujawnienia spalania materiałów niedozwolonych prawem (w tym spalania śmieci i zużytego oleju samochodowego), spalania odpadów w przydomowych instalacjach grzewczych itd. Oprócz działań kontrolnych strażnicy edukowali mieszkańców – informowali o konsekwencjach spalania odpadów, wyjaśniali również wątpliwości, czym można

palić w piecach, a czym – nie. Więcej informacji na ten temat w dziale ŚRODOWISKO.

PODLEGŁE BIURA/WYDZIAŁY

BIURO NADZORU WŁAŚCICIELSKIEGO

Przedstawione poniżej informacje zawierają dane dotyczące:

- aktualnego zaangażowania kapitałowego gminy Wrocław,
- ważniejszych projektów prowadzonych przez Biuro Nadzoru Właścicielskiego
  w ramach wykonywania praw z akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego.

W 2023 ROKU GMINA WROCŁAW SPRAWOWAŁA NADZÓR WŁAŚCICIELSKI NAD:

1. Spółkami, w których Gmina posiada 100% udziałów/akcji:

1) Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A.,
2) Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.,
3) Towarzystwo Budownictwa Społecznego Wrocław Sp. z o.o.,
4) Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.,
5) Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.,
6) Stadion Wrocław Sp. z o.o.,
7) Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o.,
8) Wrocławski Park Wodny S.A.,
9) ZOO Wrocław Sp. z o.o.,
10) Wrocławskie Przedsiębiorstwo HALA LUDOWA Sp. z o.o.;

2. Spółkami, w których Gmina posiada powyżej 50% udziałów/akcji w kapitale zakładowym:

11) Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław” S.A.,
12) Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A.,
13) Ekosystem Sp. z o.o.,
14) Wrocławski Park Technologiczny S.A.;

3. Spółkami, w których Gmina posiada poniżej 50% udziałów/akcji w kapitale zakładowym:

1) Port Lotniczy Wrocław S.A.,
2) SIM Wrocław Sp. z o.o.,
3) Dolnośląskie Centrum Medyczne DOLMED S.A.,

4) Data Techno Park Sp. z o.o.;

Łączne zaangażowanie kapitałowe gminy Wrocław w Spółkach, liczone jako suma wartości nominalnych udziałów i akcji **na dzień 31 grudnia 2023 r.** wynosiło:

- 3 114 428 683,00 zł, w tym **2 788 875 288,00** zł w spółkach jednoosobowych (szczegółowa prezentacja w tabeli 1).

Zaangażowanie kapitałowe gminy Wrocław na przestrzeni poprzednich lat:

- 31 grudnia 2022 r. wynosiło 3 021 840 365 zł,
- 31 grudnia 2021 r. wynosiło 2 818 785 807 zł,
- 31 grudnia 2020 r. wynosiło 2 722 763 589 zł.

Tabela nr 1: Udziały i akcje Gminy Wrocław w spółkach prawa handlowego, stan na 31 grudnia 2023 r.

lp.	Nazwa Spółki	Liczba udziałów/ akcji Gminy Wrocław [szt.]	Wartość nominalna udziału/ akcji [zł]	Kapitał Gminy Wrocław [zł]	Udział % Gminy w kapitale zakładowym	Kapitał zakładowy Spółki [zł]
1.	MPWiK S.A.	9 642 094	50	482 104 700	100,00	480 338 100
2.	MPK Sp. z o.o.	471 385	675	318 184 875	100,00	318 184 875
3.	TBS Wrocław Sp. z o.o.	339	783 220	265 511 580	100,00	265 511 580
4.	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	44 288	1 000	44 288 000	100,00	44 288 000
5.	Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.	8 500	1 000	8 500 000	100,00	8 500 000
6.	Stadion Wrocław Sp. z o.o.	1 002 224	1 000	1 002 224 000	100,00	1 002 224 000
7.	Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o.	153 083	500	76 541 500	100,00	76 541 500
8.	Wrocławski Park Wodny S. A.	108 591 633	1	108 591 633	100,00	108 591 633
9.	ZOO Wrocław Sp. z o.o.	231 939	1 000	231 939 000	100,00	231 939 000
10.	WP HALA LUDOWA Sp. z o.o.	501 860	500	250 990 000	100,00	250 990 000
11.	WKS "Śląsk Wrocław" S.A	116 586	1000	116 586 000	99,61	117 046 000
12.	ARAW S.A.	36 828 990	1	36 828 990	99,28	37 094 990

13.	Ekosystem Spółka z o. o.	14 013	1 000	14 013 000	97,92	14 311 000
14.	Wrocławski Park Technologiczny S.A.	238 602	100	23 860 200	94,78	25 174 500
15.	Port Lotniczy Wrocław S.A.	203 683	500	101 841 500	49,24	206 830 000
16.	SIM Wrocław Sp. z o.o.	610 129	50	30 506 450	39,67	76 891 400
17.	DCM DOLMED S.A.	1 717 255	1	1 717 255	7,32	23 452 939
18.	Data Techno Park Sp. z o.o.	4 000	50	200 000	2,21	9 044 400

INFORMACJA O SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ SPÓŁEK Z UDZIAŁEM GMINY WROCŁAW WG <u>WSTĘPNYCH</u> SPRAWOZDAŃ SPORZĄDZONYCH NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 ROKU:

Biuro Nadzoru Właścicielskiego nadzoruje działalność spółek, które zarządzają majątkiem o wartości **7,19 mld zł**.

Tabela nr 2: Aktywa spółek [zł] wg wstępnych sprawozdań finansowych na 31 grudnia 2023 rok*

lp	Spółka	SUMA AKTYWÓW	AKTYWA TRWAŁE	AKTYWA OBROTOWE
1.	MPWiK S.A.	2 364 921 260	2 229 837 278	135 083 982
2.	MPK Sp. z o.o.	1 363 788 360	1 110 396 636	253 391 724
3.	TBS Wrocław Sp. z o.o.	912 952 077	840 669 054	72 283 024
4.	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	59 315 702	56 477 236	2 838 466
5.	Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.	9 387 167	165 506	9 221 662

lp	Spółka	SUMA AKTYWÓW	AKTYWA TRWAŁE	AKTYWA OBROTOWE
6.	Stadion Wrocław Sp. z o.o.	687 646 997	677 544 767	10 102 229
7.	WCT SPARTAN Sp. z o.o.	74 710 550	65 037 703	9 672 847
8.	Wrocławski Park Wodny S. A.	236 517 370	222 719 480	13 797 890
9.	ZOO Wrocław Sp. z o.o.	329 052 989	301 740 659	27 312 330
10.	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.	206 652 784	201 120 053	5 532 731
11.	Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A.	23 571 318	17 475 372	6 095 946
12.	Ekosystem Spółka z o. o.	15 372 085	10 101 035	5 271 050
13.	Wrocławski Park Technologiczny S.A.	170 366 714	157 474 798	12 891 916
14.	Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" S.A	15 877 312	4 475 493	11 401 819
15.	Port Lotniczy Wrocław S.A.	585 958 844	433 068 754	152 890 090
16.	DCM DOLMED S.A.	53 784 739	39 448 884	14 335 855
17.	SIM Wrocław Sp. z o.o.	77 419 726	45 790 641	31 629 086
	Razem aktywa	**7 187 295 996**	**6 413 543 348**	**773 752 648**

**Tabela nie uwzględnia informacji dotyczących DTP Sp. z o.o. ze względu na brak danych.*

W 2023 roku **łączne przeciętne zatrudnienie** w spółkach z większościowym udziałem Gminy Wrocław w kapitale zakładowym szacowało się na poziomie **4.477 etatów**.

Przychody ogółem wypracowane przez 17 z 18 spółek w 2023 roku przekroczyły **2,0 mld zł.**

Tabela nr 3 : Działalność spółek wg wstępnych danych za 2023 rok [zł]*

	SPÓŁKI	**Przychody ogółem**	**Koszty ogółem**	**Wynik finansowy brutto**
1	MPWIK S.A.	577 550 831	564 782 829	12 768 001
2	MPK Sp. z o.o.	632 848 150	713 931 348	-81 083 199
3	Port Lotniczy Wrocław S.A.	452 629 498	413 783 020	38 846 478
4	TBS Wrocław Sp. z o.o.	64 559 388	67 054 916	-2 495 528
5	WPW S.A.	92 408 062	77 401 985	15 006 077
6	WPT S.A.	55 784 674	47 353 999	8 430 676
7	WKS Śląsk Wrocław S.A.	38 952 075	65 985 865	-27 033 790
8	DCM DOLMED S.A.	41 466 467	41 479 799	-13 332
9	Stadion Wrocław Sp. z o.o.	28 010 663	65 919 716	-37 909 053
10	ZOO Wrocław Sp. z o.o.	91 603 345	88 862 148	2 741 197
11	WM Sp. z o.o.	38 483 736	39 020 212	-536 476
12	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.	24 800 054	33 778 471	-8 978 417
13	WCT Spartan Sp. z o.o.	30 255 712	29 653 615	602 097
14	WI Sp. z o.o.	17 785 190	17 683 606	101 584
15	Ekosystem Sp. z o.o.	13 581 571	12 147 682	1 433 888
16	ARAW S.A.	14 934 025	21 905 383	-6 971 358
17	SIM Wrocław Sp. z o.o.	1 820 919	1 004 417	816 502
	suma	**2 217 474 361**	**2 301 749 013**	

**Tabela nie uwzględnia informacji dotyczących DTP Sp. z o.o.*

Wyniki finansowe w 2023 roku:

Tabela nr 4 : Wyniki finansowe [zł] wg wstępnych sprawozdań finansowych na 31 grudnia 2023 rok*

Spółki	**2023**
MPK Sp. z o.o.	-81 170 731
Stadion Wrocław Sp. z o.o.	-37 909 053
WKS Śląsk S.A.	-27 033 790
Hala Ludowa Sp. z o.o.	-9 402 224
ARAW S.A.	-6 971 358
TBS Sp. z o.o.	-3 189 747
WM Sp. z o.o.	-569 101
DCM DOLMED S.A.	-17 461
WI Sp. z o.o.	45 998
WCT Spartan Sp. z o.o.	602 097
SIM Wrocław Sp. z o.o.	759 278
Ekosystem Sp. z o.o.	1 390 699
ZOO Wrocław Sp. z o.o.	2 555 097
MPWIK S.A.	4 567 287
WPT S.A.	6 551 221
WPW S.A.	12 701 180
Port Lotniczy Wrocław S.A.	30 718 672

**Tabela nie uwzględnia informacji dotyczących DTP Sp. z o.o.*

Zadłużenie spółek o charakterze kredytowym na dzień 31 grudnia 2023 r.

Łączne zadłużenie spółek według wstępnych sprawozdań finansowych na 31 grudnia 2023 roku wynosiło **1,75 mld zł**, w tym spółek z większościowym udziałem Gminy Wrocław w ich kapitale zakładowym szacowało się na poziomie **1,75 mld zł**. Zadłużenie Spółek związane jest przede wszystkim z finansowaniem ich działalności inwestycyjnej.

Tabela nr 5: Zadłużenie spółek z większościowym udziałem Gminy Wrocław w kapitale zakładowym [zł] w latach 2019 – 2023*

Lp.	**Spółki**	**31.12.2019**	**31.12.2023**
1	MPK Sp. z o.o.	260 865 731	486 970 142

2	MPWiK S. A.	394 605 682	520 997 768
3	TBS Wrocław Sp. z o.o.	308 567 461	300 330 625
4	Stadion Wrocław Sp. z o.o.	239 712 200	181 677 008
5	ZOO Wrocław Sp. z o.o.	140 623 761	108 967 821
6	Wrocławski Park Wodny S.A.	89 319 172	102 381 961
7	Wrocławski Park Technologiczny S.A.	45 073 523	26 339 723
8	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	16 380 697	12 194 291
9	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.	18 680 812	2 428 948
10	Ekosystem Sp. z o.o.	112 101	1 173 563
11	ARAW S.A	0	0
12	WCT SPARTAN Sp. z o.o.	0	4 246 974
13	WKS "Śląsk Wrocław" S.A.	1 920 437	5 280 248
14	Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.	0	0
		1 515 861 576	**1 752 989 073**

BIEŻĄCY NADZÓR NAD SPÓŁKAMI Z UDZIAŁEM GMINY WROCŁAW

W ramach bieżącego nadzoru nad spółkami z udziałem gminy Wrocław do zadań Biura Nadzoru Właścicielskiego w roku 2023 należało m. in.:

1. współpraca z zarządami w zakresie bieżącej działalności spółek;
2. współpraca z radami nadzorczymi w zakresie działalności tego organu w spółkach, w tym m.in. dokonywanie zmian osobowych w składach rad nadzorczych;
3. prowadzenie spraw związanych z wykonywaniem praw i obowiązków z tytułu posiadanych przez Miasto akcji oraz udziałów w spółkach prawa handlowego;
4. monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek poprzez m.in. analizy sprawozdań finansowych, planów finansowych i działalności;
5. przeprowadzanie procedury wnoszenia na kapitał zakładowy spółek wkładów pieniężnych, niepieniężnych oraz dopłat;
6. przygotowywanie i/lub opiniowanie procedur zmian własnościowych w spółkach dotyczących utworzenia, likwidacji oraz przekształcenia spółek.

W wyniku powyższych prac w roku 2023 opracowano 39 projektów zarządzeń Prezydenta Wrocławia, które przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela nr 6: Spis zarządzeń, których projekt zostały opracowane przez BNW

lp.	nr zarządzenia	data	w sprawie:	Spółka
1	9330/23	9 styczeń 2023	zmieniające zarządzenie nr 6180/21 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 września 2021 r. w sprawie wyznaczenia Członków Rady Nadzorczej IX kadencji spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	MPK Sp. z o.o.
2	9468/23	27 styczeń 2023	zmieniające zarządzenie nr 3251/20 Prezydenta Wrocławia z dnia 23 czerwca 2020 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej V kadencji spółki Wrocławskie Mieszkania Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.
3	9476/23	1 luty 2023	zmiany zarządzenia nr 7807/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 1 czerwca 2022 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej kolejnej	WKS Śląsk Wrocław S.A.

			kadencji spółki Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna	
4	9478/23	1 luty 2023	zmieniające zarządzenie nr 2888/08 Prezydenta Wrocławia z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie zlecania i rozliczania z realizacji zadań powierzonych do wykonania aktem założycielskim spółce Wrocławskie Inwestycje Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu	Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.
5	9528/23	7 luty 2023	zmieniające zarządzenie nr 3251/20 Prezydenta Wrocławia z dnia 23 czerwca 2020 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej V kadencji spółki Wrocławskie Mieszkania Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.
6	9548/23	10 luty 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.
7	9549/23	10 luty 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	Stadion Wrocław Sp. z o.o.
8	9612/23	17 luty 2023	zmieniające zarządzenie nr 5324/21 w sprawie wyznaczenia przedstawicieli	WCT Spartan Sp. z o.o.

			Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej V kadencji	
9	9769/23	13 marzec 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WPW S.A.
10	9793/23	15 marzec 2023	zmieniające zarządzenie nr 10441/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie zlecania i rozliczania z realizacji zadań powierzonych do wykonania spółce Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej Spółka Akcyjna z siedzibą we Wrocławiu	ARAW S.A.
11	9854/23	30 marzec 2023	zmieniające zarządzenie nr 3130/20 Prezydenta Wrocławia z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej V kadencji spółki Stadion Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Stadion Wrocław Sp. z o.o.
12	9824/23	3 kwiecień 2023	wniesienie dopłaty	MPK Sp. z o.o.
13	10080/23	18 kwiecień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.
14	10107/23	21 kwiecień 2023	zmieniające zarządzenie nr 5010/21 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie	TBS Wrocław Sp. z o.o.

			wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej IX kadencji spółki Towarzystwo Budownictwa Społecznego Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	
15	10114/23	21 kwiecień 2023	zmieniające zarządzenie nr 10012/10 Prezydenta Wrocławia z dnia 16 lipca 2010 r. w sprawie powierzenia spółce Wrocławskie Mieszkania Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością czynności zarządzania na zasobie nieruchomości	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.
16	10171/23	27 kwiecień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WPW S.A.
17	10170/23	27 kwiecień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WKS Śląsk Wrocław SA
18	10341/23	18 maj 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	Stadion Wrocław Sp. z o.o.
19	10400/23	22 maj 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	ARAW S.A.
20	10474/23	2 czerwiec 2023	wyznaczenia Członków Rady Nadzorczej IV kadencji spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka Akcyjna	MPWiK S.A.

21	10517/23	7 czerwiec 2023	zmiany zarządzenia nr 7807/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 1 czerwca 2022 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej kolejnej kadencji spółki Wrocławski Klub Sportowy "Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna	WKS Śląsk Wrocław S.A.
22	10600/23	20 czerwiec 2023	wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej V kadencji	ZOO Wrocław Sp. z o.o.
23	10638/23	22 czerwiec 2023	w sprawie pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	MPK Sp. z o.o.
24	10717/23	28 czerwiec 2023	zmieniające zarządzenie nr 10474/23 z dnia 2 czerwca 2023 r. w sprawie wyznaczenia Członków Rady Nadzorczej IV kadencji spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka Akcyjna	MPWiK S.A.
25	10716/23	28 czerwiec 2023	zmieniające zarządzenie nr 5010/21 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie wyznaczenia przedstawicieli Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej IX kadencji spółki Towarzystwo Budownictwa Społecznego	TBS Wrocław Sp. z o.o.

			Wrocław Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	
26	11015/23	1 sierpień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.
27	11128/23	10 sierpień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	Stadion Wrocław Sp. z o.o.
28	11236/23	4 wrzesień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WCT Spartan Sp. z o.o.
29	11297/23	13 wrzesień 2023	zmieniające zarządzenie nr 6180/21 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 września 2021 r. w sprawie wyznaczenia Członków Rady Nadzorczej IX kadencji spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	MPK Sp. z o.o.
30	11414/23	23 wrzesień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	ARAW S.A.
31	11745/23	13 listopad 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	Stadion Wrocław Sp. z o.o.
32	11746/23	13 listopad 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WKS Śląsk Wrocław S.A.
33	11833/23	23 listopad 2023	zmieniające zarządzenie nr 5324/21 w sprawie wyznaczenia przedstawicieli	WCT Spartan Sp. z o.o.

			Gminy Wrocław do składu Rady Nadzorczej V kadencji	
34	11913/23	30 listopad 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	TBS Wrocław Sp. z o.o.
35	11914/23	30 listopad 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	TBS Wrocław Sp. z o.o.
36	11967/23	7 grudzień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	ARAW S.A.
37	12020/23	14 grudzień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.
38	12021/23	14 grudzień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WP Hala Ludowa Sp. z o.o.
39	12138/23	22 grudzień 2023	pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego	WKS Śląsk Wrocław S.A.

Tabela nr 7: Spis uchwał Rady Miejskiej Wrocławia, których projekt opracowało BNW

Lp.	**Nr uchwały**	**Data podjęcia**	**Przedmiot uchwały**
1.	LXVIII/1771/23	25.05.2023	w sprawie zgody na zbycie akcji spółki działającej pod firmą: Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna z siedzibą we Wrocławiu

W roku 2023 uczestniczono w pracach przy zmianach w zaangażowaniu kapitałowym gminy Wrocław w spółkach. **Łączne dokapitalizowanie spółek** przez Gminę Wrocław w 2023 roku wyniosło **258 677 593,00 zł**, w tym pokryte wkładem pieniężnym w wysokości 209 107 993,00 zł (bez dopłat) i niepieniężnym (aportem) w wysokości 9 569 600,00 zł.
W roku 2023 odbyły się zgodnie ze zwołaniami Zarządów Spółek - Zwyczajne i Nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników w przypadku spółek z ograniczoną

odpowiedzialnością oraz Zwyczajne i Nadzwyczajne Walne Zgromadzenia Akcjonariuszy
w spółkach akcyjnych, na których Prezydent Wrocławia pełnił funkcję zgromadzenia wspólników/walnego zgromadzenia w jednoosobowych spółkach gminy Wrocław oraz funkcję wspólnika/akcjonariusza w pozostałych spółkach z udziałem Miasta.
W roku 2023 odbyło się:
- 18 Zwyczajnych Zgromadzeń Wspólników/Zwyczajnych Walnych Zgromadzeń, oraz
- 88 Nadzwyczajnych Zgromadzeń Wspólników/Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeń spółek z udziałem gminy Wrocław.

DO NAJWAŻNIEJSZYCH ZADAŃ I PROJEKTÓW W PRACACH BIURA NADZORU WŁAŚCICIELSKIEGO, W ROKU 2023 NALEŻY ZALICZYĆ M.IN.:

- **Przystapienie do procesu prywatyzacji spółki Wroclawski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław" S.A.**

W dniu 25 maja 2023 roku Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwałę nr LXVIII/1771/23 w sprawie zgody na zbycie akcji spółki działającej pod firmą: Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna z siedzibą we Wrocławiu. Po dokonanej wycenie Spółki w 2023 roku i po przeprowadzeniu postępowania przetargowego prowadzono negocjacje z jedynym oferentem firmą Westminster Polska Sp. z o.o. Strony we wrześniu 2023 r. podpisały protokół rozbieżności wskazujący na różnice w oczekiwanich pomiędzy Inwestorem a Gminą Wrocław. Z uwagi na zawarte
w protokole różnice Gmina Wrocław zaproponowała Westminster Polska Sp. z o.o. hybrydową formę współpracy z Wrocławskim Klubem Sportowym „Śląsk Wrocław" Spółka Akcyjna.

- **Sprzedaż udziałów w spółce Endhotel Sp. z o.o. oraz przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólnika spółki Endhotel Sp. zSpółka komandytowa nabytych w postępowaniu spadkowym.**

Gmina Wrocław na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławiwa-Krzyków we Wrocławiu VI Wydział Cywilny z dnia 11 kwietnia 2016 r. (sygnatura akt VI Ns 1204/13) w drodze dziedziczenia ustawowego, po zmarłym w dniu 30 marca 2013 r. Mariuszu Mulaku stała się Wspólnikiem dwóch Spółek: Endhotel sp. z o.o. oraz Endhotel sp. z o.o. s.k. Działalność obu spółek i miejsce jej

prowadzenia tj. działalność hotelowa
w Bielanach Wrocławskich wykraczała poza zadania własne Gminy Wrocław, stąd podjęto decyzję o wyściu Gminy Wrocław z w/w Spółek.
- Endhotel spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – po dokonanej wycenie Spółki
w 2022 roku i przeprowadzeniu postępowania sprzedaży udziałów na podstawie przepisów zawartych w umowie Spółki w dniu 9 lutego 2023 roku Gmina Wrocław sprzedała na rzecz dotychczasowego Wspólnika Spółki swoje udziały tj. 30 udziałów po cenie 47 zł. Łączna wartość sprzedanych udziałów wynosiła 1.410 zł. Gmina Wrocław została skutecznie wykreślona z rejestru wspólników w KRS.
- Endhotel spółka z ograniczona odpowiedzialnością spółka komandytowa – zarządzeniem nr 9515/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 6 lutego 2023 r. w sprawie trybu zbycia ogółu praw i obowiązków spółki Endhotel sp. z o.o. s.k. postanowiono o zbyciu udziału Gminy Wrocław na podstawie § 13 umowy Spółki, z tym zaznaczeniem, że oferta przeniesienia ogółu praw i obowiązków zostanie przedstawiona najpierw dotychczasowym Wspólnikom Spółki, a w przypadku złożenia przez nich stosownego oświadczenia, Gmina Wrocław skieruje ofertę do osób trzecich. Na podstawie w/w przepisu Gmina Wrocław w dniu
9 lutego 2023 r. podpisała umowę przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólnika spółki komandytowej na rzecz dotychczasowego Wspólnka za wynagrodzeniem wynoszącym 279.000 zł. W dniu 8 lutego 2023 r. do Sadu Okręgowego we Wrocławiu X Wydział Gospodarczy trafił złożony przez innego dotychczasowego Wspólnika Spółki pozew o stwierdzenia nieważności uchwał wspólników wraz z wnioskiem o zabezpiecznie powództwa. Sąd przychylił się do wniosku powoda i zabezpieczył powództwo, które skutkowało brakiem możliwości rejestracji sprzedaży. Do zakończenia sporu sadowego Gmina Wrocław widnieje w KRS jako wspólnik w/w Spółki i uczestniczy w jej zgromadzeniach pomimo faktu podpisania umowy przeniesienia ogółu praw i obowiązku wspólnika i przyjęciu z tego tytułu zapłaty. W dniu 21 lutego 2024 Sąd Okręgowy we Wrocławu wydał wyrok o stwierdzenie nieważności uchwał wspólników, i tymsamym umorzył postępowanie w sprawie, w części dotyczącej stwierdzenia nieważności uchwały nr 1/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r. w części dotyczącej zmiany § 13 i § 15 (wyrok nieprawomocny).

- **Prace nad podjęciem zarządzeń w sprawie powierzenia zadań na 10 lat - spółkom Gminy Wrocław wykonujących usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym**

W roku 2023 prowadzone były prace nad zasadami zlecania i rozliczania z realizacji zadań powierzonych do wykonywania aktem założycielskim, dla dwóch kolejnych spółek, które świadczą usługi w ogólnym interesie gospodarczym, tj.: Wrocławskie Inwestycje Spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej Spółka Akcyjna. Zgodnie z Decyzją Komisji Europejskiej z 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w forme rekompensaty z tytulu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, okres na jaki powierza się wykonywanie zadań nie może przekroczyć 10 lat. Okres dotychczasowych powierzeń zadań do wykonania obu Spółkom, kończył się z dniem 31 grudnia 2023 r. Zarządzenia Prezydenta Wrocławia w sprawie zasad zlecania i rozliczania z realizacji zadań powierzonych do wykonania spółkom Wrocławkie Inwestycje Sp. z o.o. i ARAW S.A. podpisano z początniem kolejnego roku
i obowiązują od 1 stycznia 2024 r.

- **Dokapitalizowanie spółki Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN**
  Sp. z o.o. z przeznaczeniem na realizację nowych obiektów sportowych we Wrocławiu

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN Sp. z o.o. w latach 2019 – 2023 przez Gminę Wrocław oddano do użytkowania mieszkańcom Wrocławia dwa nowe obiekty sportowe:

1. W grudnia 2023 r. zakończyła się budowa krytego lodowiska/rolkowiska wraz budynkiem socjalnym przy ul. Sukielickiej we Wrocławiu. Łączny koszt inwestycji wyniósł ponad 16,5 mln zł, w całości sfinanowany ze środków Gminy Wrocław. W dniu 6 grudnia 2023 r. zostało wydane pozwolenie na użytkowanie obiektu lodowiska.
2. W roku 2023 realizowano budowę 5 kortów tenisowych o twardej nawierzchni wraz z zadaszeniem pneumatycznym i zewnętrzną ścianką tenisową przy ul. Pułtuskiej. Koszt inwestycji wyniósł 5 mln zł, z czego

1,45 mln zł przeznaczono ze środków Gminy Wrocław, a reszta środków na inwestycje pochodziła ze środków własnych Spółki oraz z kredytu. W październiku 2023 r. została wydana decyzja o pozwoleniu na użytkowanie obiektu.

KONTROLE PRZEPROWADZONE W ROKU 2023

Kontrole w spółkach Gminy Wrocław przeprowadzone w roku 2023 (Kontrola Wspólnika).

Wykonując uprawnienia Wspólnika do indywidualnej kontroli, na podstawie art. 212 § 1 kodeksu spółek handlowych zostały podjęte uchwały Zgromadzenia Wspólników, w sprawie przeprowadzenie wewnętrznej kontroli w następujących Spółkach Gminy Wrocław:

Tabela nr 8: Wykaz kontroli przeprowadzonych w spółkach z udziałem Gminy Wrocław

SPÓŁKA	OKRES KONTROLI / PRZEDMIOT KONTROLI	UCHWAŁA NZW	PROWADZONA PRZEZ / STAN SPRAWY
Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	6 lutego 2023 r. – 21 kwietnia 2023 r. Temat kontroli: Kontrola za lata 2020 – 2021 1) prawidłowości naliczenia i rozliczenia opłat za media dotyczące zużycia wody i odprowadzania ścieków w	1/23 z dnia 27 stycznia 2023 r. ws przeprowadzenia kontroli w spółce Wroclawskie Mieszkania Sp. z o.o. 2/23 z dnia 1 lutego 2023 r. zmieniająca uchwałę nr 1/23 ws przeprowadzenia kontroli w spółce Wroclawskie Mieszkania Sp. z o.o. 3/23 z dnia 7 marca 2023 r. zmieniająca uchwałę nr 1/23 ws przeprowadzenia kontroli w spółce Wroclawskie Mieszkania Sp. z o.o.	Wydział Kontroli Urzedu Miejskiego Wrocławia Stan sprawy: Protokół kontroli z dnia 18 sierpnia 2023 r. wykazał nieprawidłowości. Zarząd Spółki odniósł się pisemnie do nieprawidłowości, udzielając obszernych wyjaśnień do stawianych zarzutów.

	budynkach 100% gminnych zarządzanych przez Spółkę w rejonach K i J; 2) prawidłowości rozliczania zużycia wody i odprowadzania ścieków w budynkach wspólnot w których Spółka reprezentuje GW; 3) prawidłowości naliczania i rozliczania opłat za media (woda i ścieki) w lokalach mieszkalnych, które nie maja opomiarowania		Jednocześnie wykazał działania naprawcze oraz wdrożone nowe procedury postępownia przy naliczaniu i rozliczaniu opłat za media.

OCHRONA KONSUMENTÓW

Miejski Rzecznik Konsumentów realizuje zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: u.o.k.k.). Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego Wrocławia, Biuro

Miejskiego Rzecznika Konsumentów wchodzi w skład Departamentu Prezydenta i jako komórka organizacyjna podlega bezpośrednio Prezydentowi Wrocławia. Rzecznik konsumentów wykonuje ustawowe zadania i uprawnienia zgodnie z właściwością miejscową, podejmując działania na rzecz konsumentów zamieszkałych we Wrocławiu oraz rzeczową, w oparciu o normę prawną zawartą w art. 22^1 k.c., określającą konsumenta jako osobę fizyczną będącą stroną umowy (czynności prawnej) zawartej z profesjonalnym kontrahentem prowadzącym działalność gospodarczą (przedsiębiorcą), celem której jest zaspokojenie własnych, prywatnych potrzeb.

Zadania i uprawnienia rzecznika konsumentów określa art. 42 u.o.k.k.; są to m.in.:
- zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie - ochrony interesów konsumentów,
- składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony i interesów konsumentów,
- współdziałanie z Prezesem UOKiK oraz organami Inspekcji Handlowej w sprawach dotyczących ochrony interesów konsumentów.

Zakres i rodzaj udzielonej na rzecz mieszkańców Wrocławia pomocy prawnej miał charakter indywidualny, był zależny od oceny stanu faktycznego oraz prawnego sprawy, z uwzględnieniem żądania wnioskodawcy. Podobnie jak w poprzednich latach najwięcej zgłoszeń konsumenckich dotyczyło umów:

- sprzedaży rzeczy ruchomych i nieruchomości,
- o dzieło niebędące towarem (usługi fryzjerskie, pralnicze, naprawa pojazdów),
- o działo będące towarem (towary wykonane na zamówienie),
- o usługi telekomunikacyjne,
- dostaw i sprzedaży energii elektrycznej, gazu i wody,
- o przewóz osób i rzeczy,
- medycznych,
- nienazwanych, zawieranych w ramach swobody umów.

Rok 2023 r. rozpoczął się zmianą przepisów regulujących prawa konsumentów w zakresie odpowiedzialności sprzedawcy za brak zgodności towaru z umową, co może uzasadniać odnotowany wzrost konsultacji telefonicznych, w porównaniu do lat ubiegłych. Zwiększyła się również liczba porad bezpośrednich, w których znaczy udział mieli seniorzy, co mogło wynikać pośrednio z odwołania stanu zagrożenia epidemicznego w lipcu ubiegłego roku. Statystycznie, najczęstszym odbiorcą usług świadczonych przez Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów są osoby w wieku produkcyjnym oraz srebrni konsumenci, najmniej liczną grupę stanowią osoby do lat 25, co najprawdopodobniej wynika z dużej świadomości konsumenckiej młodych pokoleń oraz łatwego dostępu do źródeł informacji.
W roku sprawozdawczym wystąpienia rzecznika najczęściej dotyczyły reklamacji z tytułu braku zgodności towaru z umową (rękojmia do 31-12-2022 r.) obuwia i odzieży, sprzętów elektronicznych i gospodarstwa domowego, mebli oraz nieruchomości. Równie często przedmiotem zgłoszenia były nieprawidłowości dotyczące okoliczności zawierania umów w trybie poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość, najczęściej w domach osób starszych oraz na pokazach. Zawirowania na rynku energetycznym, związane z zamrożeniem cen egerii dla poszczególnych grup konsumentów przełożyły się na zwiększoną liczbę zgłoszeń dotyczących nieprawidłowości towarzyszących wprowadzaniu nowych cenników przez operatorów, zawierających bardzo wysokie opłaty handlowe. Na skutek działań podjętych przez UOKiK rynek się ustabilizował, a przyjęte przez operatorów działania systemowe pozwoliły na korzystne rozwiązanie większości zgłoszonych spraw. Odnotowano korzystną zmianę w sektorze usług telekomunikacyjnych, wyrażającą się prokonsumenckim rozpatrywaniem zgłaszanych reklamacji przez operatorów telekomunikacyjnych.

W latach ubiegłych liczba zgłoszeń konsumenckich kształtowała się następująco: w 2022 roku – 6870 zgłoszeń, w 2021 roku - 7333 zgłoszeń, 2020 roku - 8288 zgłoszeń.
W roku sprawozdawczym obsłużono łącznie 8826 zgłoszeń w sprawach konsumenckich: wniosków, zapytań, pism kierowanych do wiadomości, pism wymagających przekazania zgodnie z właściwością miejscową, odpowiedzi na zapytania instytucji monitorujących rynek konsumencki, w ramach współdziałania z Prezesem UOKiK oraz organami Inspekcji Handlowej w sprawach dotyczących ochrony zbiorowych interesów konsumentów.

Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów udzieliło 6412 porad i informacji prawnej w trakcie konsultacji telefonicznych i 1412 porad w trakcie wizyt osobistych. Zostało sporządzonych 933 wystąpień do przedsiębiorców, 14 pozwów celem samodzielnego, dalszego dochodzenia roszczeń. W roku 2023 roku, w ramach współpracy z UOKiK, przekazano 4 razy informacje, o które wnioskował podmiot monitorujący rynek konsumencki.

REALIZACJA ZADAŃ w 2023 r.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY PRAW I INTERESÓW KONSUMENTÓW	LICZBA SPRAW
1. Udzielanie porad i informacji prawnej – osobiście	1412
2. Udzielanie porad i informacji prawnej – telefonicznie	6412
3. Udzielanie porad i informacji prawnej, wydawanie opinii, występowanie do przedsiębiorców - pisemnie	933
4 Współdziałanie z innymi instytucjami (w tym przekazania wg właściwości miejscowej)	29
5. Pomoc w samodzielnym dochodzeniu roszczeń	14
6. Sprawy/zgłoszenia do wiadomości	26
Razem	**8826**

Realizując obowiązek ustawowy, określony w art. 43 ust. 1 u.o.k.k. – rzecznik konsumentów – w terminie do dnia 31 marca każdego roku – przedkłada Prezydentowi Miasta do zaopiniowania roczne sprawozdanie ze swojej działalności, które następnie jest przekazywane do właściwej miejscowo delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
Edukacja konsumencka, będąca zadaniem własnym powiatu jest realizowana przede wszystkim przez rzecznika konsumentów. Obejmuje ona głównie porady w indywidualnych sprawach konsumenckich oraz informacje udzielane mieszkańcom Wrocławia przy pomocy dostępnych kanałów komunikacji.

Wsparciem codziennych działań jest realizowana od kilku lat akcja edukacyjna, w ramach programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi. Podobnie jak w latach poprzednich również w roku 2023 zostało zrealizowane zadanie publiczne pod tytułem „Zajęcia edukacyjne wprowadzające do tematyki ochrony konsumenckiej dla dzieci i młodzieży z wrocławskich placówek edukacyjnych". Objęło one 121 godzin interaktywnych zajęć w 17 wrocławskich szkołach, w których udział wzięło około 2900 uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Uzupełnieniem działań o charakterze edukacyjnym był udział rzecznika w „Dolnośląskiej Kampanii Edukacji Konsumenckiej", skierowanej do mieszkańców województwa dolnośląskiego, w szczególności seniorów oraz młodzieży. W ramach kampanii, w współpracy z organizacją pozarządową został zrealizowany film edukacyjny przybliżający konsumentom instytucje rzecznika konsumentów, prezentowany w trakcie zajęć dydaktycznych z młodzieżą oraz seniorom w ramach otwartych spotkań i szkoleń. Wartym odnotowania jest udział rzecznika w konferencji otwierającej Ośrodek Analiz Konsumenckich, poświęconej wprowadzonym z dniem 01-01-2023 r. zmianom w ustawie o ochronie praw konsumentów oraz implementacji unijnych dyrektyw dotyczących obowiązków informacyjnych związanych z obniżką cen towarów i usług, objętą honorowym patronatem m.in. UKE, UOKiK. Rzecznik Konsumentów cyklicznie uczestniczy w szkoleniach i webinariach organizowanych przez Rzecznika Finansowego, UOKiK.
Rzecznik konsumentów na stałe współpracuje z lokalnymi mediami udzielając wywiadów, odpowiadając na zapytanie prasowe w sprawach dotyczących interesów konsumentów, co cieszy się zwiększonym zainteresowaniem konsumentów w okresach świątecznych, wakacyjnym oraz w dniu Światowego Dnia Konsumenta, przypadającym na 15 marca.Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia, w ramach zakładki na stronie www.wroclaw.pl pod adresem:https://www.wroclaw.pl/portal/miejski-rzecznik-konsumentow-we-wroclawiu, prowadzony jest serwis informacyjno - edukacyjny dla konsumentów.

OBSŁUGA MIESZKAŃCÓW

W ramach zapewnienia dostępności dla mieszkańców Wrocławia Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów jest dostępne za pośrednictwem wszystkich kanałów komunikacji. Obsługa telefoniczna realizowana jest w godzinach 8:00 – 15:30.

Mieszkańcy Wrocławia mogą zgłaszać się do Biura osobiście lub też z wykorzystaniem funkcjonującego w urzędzie systemu kolejkowego od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 15:00. Spotkanie można umówić również za pośrednictwem strony **www.bez-kolejki.um.wroc.pl**. System został dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, umożliwia także obsługę konsumentów w języku angielskim i ukraińskim.
Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia https://bip.um.wroc.pl/artykul/228/3123/biuro-miejskiego-rzecznika-konsumentow znajdują się szczegółowe informacje dotyczące warunków świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej na rzecz konsumentów oraz spraw objętych działaniem rzecznika, dostępny jest również wniosek konsumencki w trzech wersjach językowych: angielskiej, polskiej i ukraińskiej, zawierający podstawowe informacje dotyczące wymogów formalnych, jakim ma odpowiadać, wymaganych dokumentów czy terminu załatwienia zgłoszonej sprawy. Wnioski można składać: osobiście w Biurze Miejskiego Rzecznika Konsumentów przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 128, w Kancelarii Ogólnej UMW lub jej filiach, listownie, poprzez platformę ePUAP.

REALIZACJA ZADAŃ
Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów realizując pan finansowo - rzeczowy na rok 2023 osiągnęło założony cel w 100%, zapewniając terminową pomoc prawną mieszkańcom Wrocławia w zakresie ochrony konsumentów, rozpatrując wszystkie wnioski konsumenckie w przyjętym, 30 – dniowym terminie.

BIURO WSPÓŁPRACY Z UCZELNIAMI WYŻSZYMI
W 2008 r. w strukturach Urzędu Miejskiego Wrocławia powstało **Biuro Współpracy z Uczelniami Wyższymi.** W ramach biura funkcjonuje **Wrocławskie Centrum Akademickie** (WCA), które jest pierwszą i jedyną inicjatywą tego typu w Polsce.
WCA koordynuje współpracę miasta, środowiska akademickiego i przedsiębiorców.

Od 2012 r. WCA realizuje ***Miejski Program Wsparcia Partnerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki oraz Sektora Aktywności Gospodarczej MOZART***. Program oferuje finansowe wsparcie partnerstwom utworzonym przez

naukowca oraz przedsiębiorcę/firmę działających we Wrocławiu. W efekcie współpracy powstają nowe produkty i usługi, firmy zwiększają obroty i dochody, powstają nowe miejsca pracy, również w działach badań i rozwoju. Jednocześnie ma to korzystny wpływ na praktykę dydaktyczną pracowników wrocławskich uczelni i instytutów naukowych. Naukowiec zyskuje możliwość pracy w środowisku biznesowym a na uczelniach powstają programy nauczania dostosowane do realnych potrzeb rynku pracy. W **XII edycji programu** (2023/2024) umowy podpisało 15 partnerstw naukowo-biznesowych. Budżet tego zadania w 2023 r. wyniósł blisko **700 000,00 zł**. Natomiast od początku funkcjonowania programu miasto przyznało dofinansowanie ponad **300 partnerstwom** na **kwotę ponad 12 mln zł**.

Ponadto **Wrocławskie Centrum Akademickie** koordynuje m.in.:

- miejski **Studencki Program Stypendialny**, wspierający najzdolniejszych studentów oraz doktorantów w pracy naukowej. Na projekt w 2023 r. przeznaczono **952 500,00 zł**,
- przyznawanie **Nagrody Naukowej Prezydenta Wrocławia** za wybitne osiągnięcia na rzecz integracji środowisk akademickich, naukowych i artystycznych – w 2023 r. wyróżnienie otrzymało 2 naukowców: prof. dr hab. Grażyna Pstrokońska-Nawratil oraz prof. dr hab. Jan Miodek. **Budżet: 30 000,00 zł**,
- działalność **Akademii Młodych Uczonych i Artystów (AMUiA*)***, której celem jest wspieranie i kreowanie działalności interdyscyplinarnej w nauce i sztuce – AMUiA wspiera Prezydenta Wrocławia w sprawach związanych z nauką i edukacją oraz ich promocją wśród wrocławian. **Budżet: ok. 63 500,00 zł**,
- konkurs **Wrocławska Magnolia**, adresowany do absolwentów wrocławskich uczelni podejmujących w pracach magisterskich tematykę poprawy szeroko rozumianej jakości życia wrocławian. W 2023 r. wyłoniono **6 laureatów** oraz przyznano 3 wyróżnienia. **Budżet: 40 000,00 zł**,
- **Fundusz Aktywności Studenckiej (FAST*)***, którego celem jest realizacja projektów służących przedsiębiorczości akademickiej, innowacyjności i kreatywności. Konkurs adresowany jest do studentów i/lub doktorantów należących do kół naukowych, organizacji oraz grup studenckich

prowadzących działalność na wrocławskich uczelniach. W 2023 r. Komisja wskazała do dofinansowania **17 projektów** na kwotę **ok. 100 000,00 zł**,

- projekt **Wrocławskie Akademickie Zespoły Zadaniowe (WAZZA)**. Celem tego zadania jest wypracowanie przez interdyscyplinarny zespół studencko-doktorancki kompleksowego rozwiązania problemu - wcześniej zasygnalizowanego i zdefiniowanego przez Prezydenta Wrocławia (problem miejski, kwestie istotne społecznie). **Budżet ok. 70 000,00 zł**,
- program **PICTURE**, skierowany do wrocławskich dzieci w wieku szkolnym i ich rodziców, badający czynniki kształtujące zdrowie i dobre samopoczucie, a także mający na celu prześledzenie wpływu zmian środowiskowych i społecznych na styl życia mieszkańców Wrocławia. **Budżet: ok. 200 000,00 zł**.

SZKOLNICTWO WYŻSZE

Wrocław jest jednym z największych ośrodków akademickich w Polsce. Działa tu 29 uczelni wyższych, w tym 11 uczelni publicznych. Uczelnie publiczne to: Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, Akademia Wojsk Lądowych im. gen. Tadeusza Kościuszki, Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie – filia we Wrocławiu.
W Strategii Wrocław 2030 miejsce uczelni wyższych w rankingach stanowi jeden z dziesięciu wskaźników monitorujących jej wdrażanie. Jest to jedna z metod pozwalającą określić prestiż i dokonania uczelni. W rankingu Uczelni akademickich „Perspektywy” w 2023 r. Politechnika Wrocławska znalazła się w pierwszej dziesiątce uczelni wyższych w kraju.

Miejsce w rankingu Uczelni akademickich „Perspektyw” w latach 2019−2023 (Źródło: „Perspektywy”)

Uczelnia	2019	2020	2021	2022	2023
Politechnika Wrocławska	6	6	6	7	8
Uniwersytet Wrocławski	8	10	13	10	19
Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu	13	12	17	20	16
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	22	25	23	25	30
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	44	45	38	45	54-61

Źródło: „Perspektywy"

W rankingu *Uniwersytety „Perspektywy"* w 2023 r. Uniwersytet Wrocławski zajął 5. miejsce, natomiast w rankingu *Uczelnie techniczne „Perspektywy"* w 2023 r. Politechnika Wrocławska znalazła się na 4. miejscu.

W rankingu *Center for World University Rankings (CWUR)* **dwie wrocławskie uczelnie** – **Uniwersytet Wrocławski** oraz **Uniwersytet Medyczny** znalazły się w pierwszej dziesiątce uczelni polskich, a w światowym zestawieniu Uniwersytet Wrocławski uplasował
się na 870 miejscu. CWUR to wiodąca organizacja konsultingowa zajmująca się doradztwem uczelniom wyższym oraz rządom dążącym do poprawy wyników nauczania oraz badań naukowych. CWUR publikuje jedyny światowy ranking akademicki uczelni, który ocenia jakość kształcenia, zatrudnienie absolwentów, jakość wydziałów i wyniki badań. Publikowane przez nią co roku globalne rankingi uniwersytetów są uznawane
za miarodajne na całym świecie ze względu na ich obiektywizm, przejrzystość i spójność.

Miejsce w rankingu szkół wyższych w latach 2019−2023 (Źródło: The Center for World University Rankings (CWUR))

Uczelnia	World Rank					National Rank				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Uniwersytet Wrocławski	928	833	837	832	870	9	5	7	8	8
Politechnika Wrocławska	929	976	985	999	1005	10	10	11	11	11
Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu	900	940	976	926	899	7	8	10	10	10

Źródło: The Center for World University Rankings (CWUR)

Wyniki Shanghai's Global Ranking of Academic Subjects (GRAS) publikowane są od 2009 r. przez Shanghai Ranking Consultancy. **Uczelnie porównywane są w 54 obszarach nauki** (z zakresu nauk przyrodniczych, inżynierii, nauk o życiu, nauk medycznych oraz nauk społecznych). **W 2023 r. ponad 1900 z 5000 uczelni z 104 krajów i regionów znalazło się w rankingu. Politechnika Wrocławska została wyróżniona w dziedzinie inżynieria mechaniczna (miejsce 301-400).** Uniwersytet Wrocławski został wyróżniony w 3 dziedzinach: matematyka (miejsce 201-300), ekologia (miejsce 401-500) oraz psychologia (miejsce 401-500). Uniwersytet Przyrodniczy doceniony został w 3 dziedzinach: nauka i technologia żywności (miejsce 151-200), nauki rolnicze (miejsce 201-300) oraz nauka weterynaryjna (miejsce 151-200). Uniwersytet Medyczny im. Piastów śląskich wyróżniony został w dziedzinie medycyna kliniczna (miejsce 201-300).

Wrocław jest głównym ośrodkiem akademickim w regionie, trzecim co do wielkości
w Polsce. Jak podają dane z Głównego Urzędu Statystycznego, liczba studentów we Wrocławiu na koniec 2022 r. wynosiła ponad 105 tys. W rozbiciu na poszczególne wrocławskich uczelnie dane przedstawiają się następująco:

TABLICA WOJEWÓDZKA - Województwo Dolnośląskie
TABL. 4N STUDENCI WEDŁUG WYBRANYCH MIAST I UCZELNI (łącznie z cudzoziemcami)

	uczelnia/filia	publ./ niepubl. /kośc.	na studiach					
			ogółem	w tym kobiety	stacjonarne		niestacjonarne	
					razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
	Dolnośląskie - ogółem		**115 051**	64 977	73 705	39 889	41 346	25 088
	Wrocław - ogółem	**29**	**105 184**	58 370	68 589	36 532	36 595	21 838
1	POLITECHNIKA WROCŁAWSKA	publ.	21 813	7 197	20 282	6 776	1 531	421
2	UNIWERSYTET WROCŁAWSKI	publ.	21 247	14 426	15 214	9 975	6 033	4 451
3	WYŻSZA SZKOŁA BANKOWA WE WROCŁAWIU (obecnie UNIWERSYTET WSB MERITO WE WROCŁAWIU)	niepubl.	14 919	8 003	3 753	1 930	11 166	6 073
4	UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCŁAWIU	publ.	8 335	4 769	4 473	2 664	3 862	2 105
5	DOLNOŚLĄSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WROCŁAWIU (obecnie UNIWERSYTET	niepubl.	6 869	4 626	1 604	913	5 265	3 713

	uczelnia/filia	publ./ niepubl. /kośc.	na studiach					
			ogółem	w tym kobiety	stacjonarne		niestacjonarne	
					razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
	DOLNOŚLĄSKI DSW WE WROCŁAWIU)							
6	UNIWERSYTET PRZYRODNICZY WE WROCŁAWIU	publ.	6 688	4 488	6 126	4 176	562	312
7	UNIWERSYTET MEDYCZNY IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCŁAWIU	publ.	6 214	4 475	5 297	3 833	917	642
8	AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO IM. POLSKICH OLIMPIJCZYKÓW WE WROCŁAWIU	publ.	2 878	1 572	2 201	1 232	677	340
9	SWPS UNIWERSYTET HUMANISTYCZNOSPOŁECZNY W WARSZAWIE - FILIA WE WROCŁAWIU	niepubl.	2 681	2 076	1 372	1 037	1 309	1 039
10	AKADEMIA WOJSK LĄDOWYCH IM. GEN. TADEUSZA KOŚCIUSZKI WE WROCŁAWIU	publ.	2 146	392	2 146	392	0	0
11	WROCŁAWSKA AKADEMIA BIZNESU W NAUKACH STOSOWANYCH (wcześniej WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA WE WROCŁAWIU)	niepubl.	1 823	903	1 289	660	534	243
12	MIĘDZYNARODOWA WYŻSZA SZKOŁA LOGISTYKI I TRANSPORTU WE WROCŁAWIU	niepubl.	1 790	602	976	275	814	327

	uczelnia/filia	publ./ niepubl. /kośc.	na studiach					
			ogółem	w tym kobiety	stacjonarne		niestacjonarne	
					razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
13	AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH IM. EUGENIUSZA GEPPERTA WE WROCŁAWIU	publ.	1 211	1 000	910	767	301	233
14	WYŻSZA SZKOŁA FIZJOTERAPII WE WROCŁAWIU	niepubl.	989	796	366	279	623	517
15	WYŻSZA SZKOŁA PRAWA WE WROCŁAWIU	niepubl.	898	663	490	364	408	299
16	COLLEGIUM HUMANUM - SZKOŁA GŁÓWNA MENEDŻERSKA W WARSZAWIE - FILIA WE WROCŁAWIU	niepubl.	650	500	203	159	447	341
17	WROCŁAWSKA WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI STOSOWANEJ	niepubl.	614	69	171	25	443	44
18	NIEPUBLICZNA WYŻSZA SZKOŁA MEDYCZNA WE WROCŁAWIU	niepubl.	592	473	292	242	300	231
19	AKADEMIA MUZYCZNA IM. KAROLA LIPIŃSKIEGO WE WROCŁAWIU	publ.	588	338	588	338	0	0
20	WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA "EDUKACJA" WE WROCŁAWIU	niepubl.	445	285	14	5	431	280
21	AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH WE WROCŁAWIU	niepubl.	436	228	205	160	231	68

	uczelnia/filia	publ./ niepubl. /kośc.	na studiach					
			ogółem	w tym kobiety	stacjonarne		niestacjonarne	
					razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
22	PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY WE WROCŁAWIU	kośc.	319	155	256	131	63	24
23	WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI I ZARZĄDZANIA "COPERNICUS" WE WROCŁAWIU	niepubl.	276	22	5	0	271	22
24	WYŻSZA SZKOŁA SPORTU WE WROCŁAWIU	niepubl.	236	12	0	0	236	12
25	AKADEMIA SZTUK TEATRALNYCH IM. STANISŁAWA WYSPIANSKIEGO W KRAKOWIE - FILIA WE WROCŁAWIU	publ.	216	115	216	115	0	0
26	WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA WE WROCŁAWIU	niepubl.	137	119	63	57	74	62
27	COVENTRY UNIVERSITY WROCŁAW	niepubl.	81	27	77	27	4	0
28	EWANGELIKALNA WYŻSZA SZKOŁA TEOLOGICZNA WE WROCŁAWIU	niepubl.	71	30	0	0	71	30
29	WYŻSZA SZKOŁA KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO WE WROCŁAWIU	niepubl.	22	9	0	0	22	9

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu

OBCOKRAJOWCY

Liczba studentów zagranicznych w 2023 r. we Wrocławiu wynosiła ponad 9 tys.

OSIĄGNIĘCIA NAUKOWCÓW ORAZ STUDENTÓW

Studentka Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu znalazła się na liście finalistów magazynu Forbes „25 under 25", prezentującym 25 najzdolniejszych młodych Polaków, którzy nie ukończyli 25 roku życia.

Prof. dr hab. Lechosław Latos-Grażyński, został Laureatem drugiej edycji Nagrody Heisiga w 2023 r. Celem nagrody jest honorowanie polskich naukowców, którzy „prowadzą badania na najwyższym poziomie, a ich odkrycia zmieniają świat".

Dr inż. Weronika Urbańska z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Wrocławskiej otrzymała nagrodę „Naukowiec Przyszłości" wręczoną podczas gali finałowej VIII Forum Inteligentnego Rozwoju. Naszą badaczkę wyróżniono w kategorii „Kobieta nauki, która zmienia świat".

Dr hab. inż. Andrzej Żak z Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej został stypendystą programu Fulbright Senior Award. W roku akademickim 2024/25 będzie prowadzić badania na prestiżowym Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Dr hab. Piotr Donizy, prof. UMW z Katedry Patologii Klinicznej i Doświadczalnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu znalazł się w gronie laureatów XV edycji konkursu "Złoty Skalpel". Kapituła plebiscytu doceniła projekt nowego modelu prognostycznego służącego ocenie rokowania długoterminowego pacjentów z czerniakiem błony naczyniowej gałki ocznej, którego liderem jest naukowiec z UMW.

Dr hab. Anna Potysz, prof. UWr z Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymała finansowanie w ramach Opus 25 z Narodowego Centrum Nauki. Naukowczyni prowadzi badania na pograniczu ochrony środowiska, chemii, mikrobiologii, mineralogii oraz biotechnologii.

INSTYTUCJE NAUKOWE I OŚRODKI B&R

W stolicy Dolnego Śląska prężnie działają ośrodki naukowo-badawcze i badawczo-rozwojowe, z których część pełni istotną rolę na arenie krajowej i międzynarodowej. Raport *Driven by knowledge, people & innovation 2021* (ARAW, 2021, s.15) podaje,

że we Wrocławiu działa ponad 100 centrów badawczo-rozwojowych i IT, ponad 50 akredytowanych laboratoriów badawczych oraz ponad 30 inkubatorów i przestrzeni coworkingowych. Główne obszary badawcze to: technologia informacyjna, inżynieria, chemia i farmacja, biotechnologia i nanotechnologia.
We Wrocławiu ma swój oddział **Polska Akademia Nauk** z dwiema samodzielnymi placówkami naukowymi oraz sześcioma terenowymi jednostkami placówek naukowych, Wojskowy Instytut Techniki Inżynieryjnej im. profesora Józefa Kosackiego (WITI), Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego we Wrocławiu, Centrum Badawczo-Rozwojowe *NOVASOME* Spółka z o.o., które jest członkiem Klastra Nutribiomed, zrzeszającego grono przedsiębiorstw z branży żywnościowo biotechnologiczno-biomedycznej, a także PORT Polski Ośrodek Rozwoju Technologii (wcześniej Centrum Badań EIT+), włączony w 2019 r. do ogólnopolskiej Sieci Badawczej Łukasiewicz, zrzeszającej ponad 30 placówek badawczo-rozwojowych w 12 miastach w Polsce.
Pozostałe instytucje naukowe działające we Wrocławiu to m.in.: Instytut Automatyki Systemów Energetycznych Sp. z o. o., KGHM CUPRUM Sp. z o.o. Centrum Badawczo-Rozwojowe, „Poltegor–Instytut" Instytut Górnictwa Odkrywkowego we Wrocławiu nadzorowany przez Ministerstwo Aktywów Państwowych.

WYDZIAŁ PROMOCJI MIASTA I TURYSTYKI

Polityki, strategie, programy

Wydział Promocji Miasta i Turystyki zajmuje się kształtowaniem polityki w zakresie promocji miasta w kraju i za granicą oraz zarządzaniem działalnością marketingową Miasta. Działania WPM wpisują się w realizację „Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023". W ramach tych działań prowadzone były kampanie utrwalające wizerunek Wrocławia jako miasta aktywnego, dbającego o mieszkańców, wrażliwego społecznie, otwartego, oferującego wysoką jakość życia, dbającego o środowisko, nowoczesnego, będącego dobrym miejscem do życia i prowadzenia biznesu. Wrocław promowany był jako miasto o wszechstronnej ofercie kulturalnej, noclegowej i kulinarnej oraz atrakcyjny cel turystyczny, którego ambasadorami są jego mieszkańcy.

Promocja miasta i budowanie marki Wrocławia

Wrocław – miasto otwarte i wrażliwe społecznie

Wrocław jest miastem wrażliwym społecznie, czego potwierdzeniem były w 2023 r. trzecia edycja kampanii **„Wrocław bez Przemocy”** oraz obchody **Dnia Życzliwości** organizowane we Wrocławiu już po raz osiemnasty. W pierwszej połowie minionego roku zrealizowano także drugi etap kampanii **„Szacunek, wdzięczność, wspólnota”**, której celem było budowanie pozytywnych relacji i wzajemnego zrozumienia między wrocławianami a uchodźcami z Ukrainy, którzy przybyli do Wrocławia w wyniku konfliktu zbrojnego w ich kraju

Wrocław – miasto kultury

W ramach promocji Wrocławia jako miasta kultury WPM organizował bądź brał aktywny udział w wielu projektach, m.in. w **Międzynarodowym Festiwalu Kryminału** (15. edycja), który odbywał się w dniach 31 maja–2 czerwca, a jego kulminacją było przyznanie Nagrody Wielkiego Kalibru podczas uroczystej gali finałowej. Wydarzeniem skierowanym do nieco innej publiczności jest **Bruno Schulz. Festiwal**, który w 2023 r. odbył się po raz 12. Ważną pozycją w kalendarzu kulturalnym Wrocławia stał się **Wrocławski Dzień Czytania w Szkołach**, który odbył się już po raz czwarty. Cennym dodatkiem do oferty kulturalnej miasta stały się zrekonstruowane **organy Michaela Englera** w kościele garnizonowym. WPM konsekwentnie prowadzi działania promocyjne, których celem jest budowanie rozpoznawalności tego instrumentu wśród mieszkańców i turystów. Skutkiem tych działań jest stale rosnąca popularność bezpłatnych koncertów organowych organizowanych przez WPM. W 2023 r. odbyły się 24 koncerty, w których wzięło udział ok. 9 tys. osób.

Wrocław – miasto zrównoważonej mobilności

Kluczowym projektem promującym Wrocław jako miasto zrównoważonej mobilności była kampania **„W kółko kręcę”**, która w roku 2023 miała dwie edycje – wiosenną i jesienną. Celem kampanii jest **promocja roweru jako całorocznego, szybkiego, zdrowego i taniego środka transportu** oraz wydłużenie tzw. sezonu rowerowego. Zarejestrowało się 2283 aktywnych uczestników, którzy w sumie przejechali 639 451 km, co dało 96 121 kg zaoszczędzonego CO_2.

Wrocław – miasto atrakcyjne dla biznesu

W ramach promocji gospodarczej przedstawiciele Wrocławia wzięli udział w **XXXII Forum Ekonomicznym w Karpaczu** 5–7 września 2023. Aktywnym uczestnictwem w Forum Wrocław chce ugruntować swoją pozycję na arenie krajowej i międzynarodowej oraz wpłynąć na trwałe zaistnienie marki Wrocławia jako idealnego miasta do prowadzenia biznesu. Ważnym elementem wydarzenia stało się wręczanie **Nagrody Prezydenta Wrocławia – Biznes Odpowiedzialny Społecznie**. WPM zajmuje się promocją i koordynacją działań Miasta podczas Forum.

Cykliczne wydarzenia/kampanie/projekty

WPM prowadzi własne kampanie, a także współpracuje z innymi komórkami UMW oraz jednostkami miejskimi przy organizacji cyklicznych wydarzeń, które są atrakcją zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających miasto turystów. Do takich wydarzeń należały: **Dzień Odry** (7. edycja) organizowany pod hasłem „Dzień Odry – spotkajmy się nad rzeką", którego obchody trwały aż 9 dni, w trakcie których odbyło się kilkadziesiąt wydarzeń; obchody Święta Wrocławia, **Wrocławski Festiwal Krasnoludków** (14. edycja) – największa we Wrocławiu impreza dla rodzin z dziećmi, w której w 2023 r. wzięło udział ok. 18 tys. osób. W 2023 r. już po raz 18. obchodzony był **Dzień Życzliwości**, tym razem pod hasłem „Wróćmy do życzliwości!". Kolejnym projektem realizowanym w 2023 r. była kampania **„Wrocław bez Przemocy"**, która odbyła się pod hasłem „Zauważ. Doceń. Powiedz. Zobacz we mnie dobro" i skierowana była do wszystkich grup wiekowych.

Kampania turystyczna „Wrocław – miasto przygody"

Wyjątkowym przedsięwzięciem prowadzonym przez WPM w 2023 r. była **kampania turystyczna „Wrocław – miasto przygody"**. Celem kampanii była odbudowa ruchu turystycznego w mieście po zapaści spowodowanej pandemią i niepewnością związaną z wojną w Ukrainie. Motywem przewodnim kampanii były przygody związane z poszukiwaniami skarbu, który, jak głosi legenda, został ukryty w sarkofagu Piotra Włostowica w nieistniejącym już opactwie ołbińskim. Wrocław promowano jako miasto, w którym przygoda życia może czekać tuż za rogiem. Miasto, w którym każdy może się poczuć jak bohater filmu akcji. W ramach kampanii powstał spot reklamowy (z udziałem m.in. Daniela Olbrychskiego), który wyemitowano w siedmiu miastach, a obejrzało go ponad 467 tys. osób. W Warszawie, Szczecinie, Poznaniu, Łodzi, Krakowie, Katowicach i

Gdańsku pojawiły się 274 nośniki zewnętrzne (billboardy, słupy, citylighty) z kadrami ze spotu. Reklamy znalazły się także na Facebooku i Google.
Ważnym elementem kampanii było przygotowanie nowoczesnych materiałów promocyjnych w formie papierowej. Powstały obszerne kolorowe broszury dla różnych kategorii turystów, także dla tych zainteresowanych turystyką tematyczną (m.in. film, kultura, sport, piwo, odpoczynek na wodą, historia, przyroda, turystyka rodzinna). Broszury powstały w językach polskim, angielskim, hiszpańskim i czeskim. Przygotowano także tłumaczenia materiałów na język niemiecki, włoski, węgierski i japoński.
Dodatkowo zmodernizowano oficjalny portal turystyczny Wrocławia visitwroclaw.eu, na którym pojawiły się całkowicie nowe materiały.
Koszt kampanii to ponad 400 tys. zł. Partnerzy: Wrocławska Organizacja Turystyczna, ZOO Wrocław, Aquapark Wrocław oraz Muzeum Narodowe we Wrocławiu. **Kampania „Wrocław – miasto przygody" została nagrodzona Różą Regionów w kategorii projekt specjalny.**

Projekty budujące tożsamość miasta

W 2023 r. WPM prowadził różnorodne działania budujące tożsamość miasta. Były to m.in. kontynuacja projektu filmowego **„TworzyMY Wrocław"** i przygotowanie ścieżek turystycznych w cyklu **„Przygody z historią"** (m.in. „Szlakiem Piotra Włostowica", „Szlakiem wrocławskiej wojny piwnej", „Szlakiem Festung Breslau", „Szlakiem defenestracji wrocławskiej").
Ważnym elementem budowy tożsamości miasta są projekty wydawnicze realizowane przez WPM. W roku 2023 zrealizowano publikację **„Herb Wrocławia w 30 odsłonach"** zawierającą 30 artystycznych fotografii herbu Wrocławia w różnych przedstawieniach, głównie w architekturze. Każdy wizerunek herbu został opisany: podano lokalizację, czas powstania, technikę wykonania, autora projektu.
W 2023 r. kontynuowano prace nad rozwijaniem marketingowego potencjału **wrocławskich krasnoludków**, które są najbardziej nośnym symbolem turystycznym miasta. W ramach tych działań zamontowano figurkę **krasnala Życzliwka Podróżnika na sopockim molo**. Impreza odbyła się 9 czerwca, podczas obchodów 200-lecia kurortu. Uroczystemu odsłonięciu figurki towarzyszyły m.in. pokazy kuglarskie, spektakle o wrocławskich krasnalach, warsztaty, prezentacja wrocławskich atrakcji oraz wieczorne Silent Disco.

Projekty graficzne dla innych biur, wydziałów i jednostek

W ramach swojej działalności WPM współpracuje z pozostałymi komórkami UMW, a także z jednostkami miejskimi w zakresie projektowania i nadzorowania produkcji materiałów graficznych, gadżetów, publikacji, prezentacji, materiałów do wykorzystania w Internecie. Dystrybucja materiałów promocyjnych wewnątrz UMW, jak i na zewnątrz odbywa się na wniosek zamawiającego. W 2023 r. rozpatrzono 280 wniosków. WPM nadzoruje korzystanie z miejskiego Systemu Identyfikacji Wizualnej przez inne komórki i jednostki. Wydział prowadzi także poradnię językową, z której regularnie korzystają wszystkie komórki UMW.

Promocja Wrocławia jako atrakcyjnej i bezpiecznej destynacji turystycznej

W 2023 r. WPM uczestniczył w 14 **targach turystycznych**: 9 zagranicznych (Hiszpania, Niemcy, Holandia, Szwajcaria, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Czechy) i 5 krajowych. Jak co roku WPM organizował **wizyty studyjne** dziennikarzy, blogerów, influencerów i touroperatorów. Przeprowadzono 26 wizyt (o 7 więcej niż w roku 2022) z takich krajów, jak: Czechy, Belgia, Francja, Niemcy, Węgry, Korea, Brazylia, Włochy, Izrael, Finlandia, Holandia, Wielka Brytania, Grecja. W wizytach tych udział wzięło łącznie 95 osób. Działania te mają na celu podtrzymanie zainteresowania Wrocławiem w krajach, z których od lat przybywa wielu turystów (Niemcy, Wielka Brytania, Czechy), ale także otwarcie się na nowe rynki, jak Zjednoczone Emiraty Arabskie, Izrael, Korea, Brazylia, Skandynawia.

Działania i wydarzenia zwiększające atrakcyjność turystyczną Wrocławia to także dostępne dla turystów i mieszkańców **bezpłatne spacery z przewodnikiem**. W 2023 r. odbyło się 137 spacerów (o 13 więcej niż w roku poprzednim). Były to m.in. wycieczki rowerowe, spacery w języku ukraińskim i angielskim, rodzinne wycieczki, spacery po wybranych osiedlach Wrocławia, spacery z audiodeskrypcją i w polskim języku migowym.

Ważnym elementem promocji turystycznej Wrocławia na rynku krajowym są **reklamy w prasie branżowej**. W 2023 r. ukazało się 11 takich reklam.

W ramach współpracy z Dolnośląską Organizacją Turystyczną w mieście działają **Punkty Informacji Turystycznej** na Dworcu Głównym PKP oraz w Porcie Lotniczym. Nowym produktem turystycznym miasta są **Wrocławskie Linie Turystyczne** (WRO-TA), dzięki którym w czasie wakacji mieszkańcy i turyści mogą zwiedzać miasto na pokładzie zabytkowych tramwajów i autobusów.

Jednym z priorytetów w zakresie działań budujących atrakcyjność biznesową miasta jest program **„Rozwój turystyki biznesowej i wzmocnienie potencjału konferencyjno-kongresowego Wrocławia jako lokalnego produktu turystycznego w latach 2022–2024”**. Zasadniczym celem realizacji projektu jest wzmocnienie potencjału konferencyjno-kongresowego Wrocławia poprzez wzbogacenie oferty turystyki biznesowej skierowanej do szerokiej grupy uczestników i obserwatorów. Realizacja celów odbywa się m.in. poprzez obsługę misji weryfikacyjnych przybywających do Wrocławia i prowadzenie Rady Ekspertów Turystyki Biznesowej. Dotacja na realizację zadania przydzielona została, w drodze konkursu, Convention Bureau – Wrocław.

Ważnym wydarzeniem było opracowanie **„Programu rozwoju turystyki dla Wrocławia na lata 2024–2030”**. Nadrzędnym celem tego dokumentu jest wskazanie kluczowych kierunków rozwoju turystyki we Wrocławiu przy założeniu, że w centrum tych działań znajduje się człowiek – zarówno turysta, jak i mieszkaniec Wrocławia. Działania te, realizowane zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego, mają prowadzić do zwiększenia udziału przychodów z usług turystycznych do budżetu miasta do 10% w roku 2030. Program został opracowany zgodnie z obowiązującymi dokumentami strategicznymi miasta i regionu.

Dane statystyczne dotyczące rynku usług hotelarskich

Wydział Promocji Miasta i Turystyki odpowiada za pozyskiwanie comiesięcznych danych statystycznych w zakresie usług rynku hotelarskiego w największych polskich miastach oraz danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

Badania – turystyczny wizerunek Wrocławia

By poznać stan wrocławskiej turystyki, w okresie od maja do września 2023 r. wykonano za pomocą nowoczesnych metod badania na próbie kilkuset uczestników. Badania zostały przeprowadzone przez Beeline Research & Consulting i pozwoliły na skonstruowanie wielowątkowego **obrazu wrocławskiej turystyki w roku 2023**.

Badania składały się z czterech modułów.

Pierwszy dotyczył turystycznego wizerunku Wrocławia i postaw wrocławian wobec turystyki. Z badań wynikło, że mieszkańcy są pozytywnie nastawieni do rozwoju turystyki w mieście, które uznają za atrakcyjne dla odwiedzających. Doceniają, że dzięki turystyce zarabiają wrocławskie firmy, a z obiektów turystycznych mogą korzystać również sami wrocławianie.

Drugi moduł obejmował ocenę sytuacji miejskiej turystyki przez 143 przedstawicieli wrocławskiej branży turystycznej. Uznali oni Wrocław za miasto o dużym potencjale turystycznym, tworzonym przede wszystkim przez miejsca takie jak Rynek, Ostrów Tumski, zoo czy Hala Stulecia. Zwrócili uwagę na wciąż niewykorzystany potencjał turystyczny Odry i jej otoczenia oraz konieczność promocji mniej znanych atrakcji. Wspominano też o potrzebie zadbania o parkingi dla autokarów i większą liczbę publicznych toalet.
Trzeci moduł przeprowadzono z 351 uczestnikami 11 wydarzeń branży MICE (konferencje naukowe, medyczne, farmaceutyczne, informatyczne, biznesowe, wydarzenia kulturalne). Ostatnim modułem były wywiady z 12 organizatorami wydarzeń biznesowych MICE, pozwalające poznać ich problemy i oczekiwania. Badani wskazali, że Wrocław ma bogate zaplecze biznesowe, akademickie i kulturalne, brak mu jednak nowoczesnego centrum konferencyjnego.

Promocja Wrocławia jako smartcity

Dział ds. SmartCity, który w 2021 r. znalazł się w strukturach WPM, prowadzi projekty mające na celu wdrażanie nowoczesnych rozwiązań służących poprawie życia mieszkańców i promowaniu Wrocławia jako miasta innowacyjnego. W 2023 r. projekty te dotyczyły głównie:

– opieki medycznej

- **„Teleopieka dla mieszkańców Wrocławia”**
- **„Bądź bezpieczna. Mobilne KTG dla mieszkanek Wrocławia od 36. tygodnia ciąży”**, w ramach którego wypożyczono 152 urządzenia, wykonano 7016 badań, na ich podstawie przeprowadzono 15 interwencji medycznych, które uratowały życie)

– komunikacji

- **monitorowanie ruchu rowerowego** – wdrożenie pilotażowego projektu testowania technologii umożliwiającej zliczanie rowerzystów i pieszych poprzez wykorzystanie kamery dokonującej automatycznej analizy obrazu dzięki wbudowanym inteligentnym algorytmom
- **system zajętości miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami oraz autokarów turystycznych**, który umożliwia wskazanie kierowcom oraz przewodnikom najbliższych wolnych miejsc parkingowych; obecnie obejmuje on 220 miejsc i można z niego korzystać za pomocą bezpłatnej aplikacji ParkDots

- **ParkSpaceECO** – projekt pilotażowy polegający na testowaniu aplikacji mobilnej, która ułatwia znalezienie wolnego miejsca parkingowego w strefie płatnego parkowania
- **Deeptraffic** – projekt pilotażowy aplikacji informującej o aktualnych warunkach drogowych, czasie podróży, wydarzeniach i zdarzeniach (np. robotach drogowych), co jest pomocne w codziennym poruszaniu się po mieście

– ochrony środowiska

- **DigiTwins4PEDs** – praca nad narzędziem umożliwiającym analizowanie obszarów miasta w kierunku neutralnego bilansu energetycznego, co jest szczególnie istotne w obliczu konieczności przeprowadzenia transformacji energetycznej
- **zdalny monitoring parametrów wody w Odrze**.

Założenia, cele, priorytety

Cele na kolejne lata wyznaczają przede wszystkim polityki miejskie. WPM z pełnym zaangażowaniem wspiera realizujące je jednostki w zakresie promocji. Dotarcie do mieszkańców z informacją o prowadzonych przez Miasto projektach i zaangażowanie ich w te działania to główny cel wydziału. Mają temu służyć: uwspólnianie komunikacji, ujednolicenie strony wizualnej przekazu, ale także bezpośrednie spotkania z prowadzącymi projekty w celu ustalenia wspólnej strategii. Spójny wizerunek i jasna komunikacja oraz aktywni mieszkańcy to promocyjny priorytet.

W 2023 r. praca WPM została doceniona, co zaowocowało nagrodami: **Różą Regionów w kategorii projekt specjalny** za kampanię turystyczną „Wrocław – miasto przygody" i **Złotym Lajkiem Europa** przyznanym za „wysokozasięgową promocję miasta za granicą poprzez media społecznościowe z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi cyfrowych oraz angażującego contentu". Działania WPM (Dział ds. SmartCity) sprawiły, że Wrocław zajął **pierwsze miejscem w rankingu magazynu „Forbes" Miasta Przyjazne dla Biznesu** oraz **w konkursie Cashless Cities na najbardziej bezgotówkowe miasta w Polsce**.

BIURO RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA

W 2023 r. Rada Miejska Wrocławia obradowała na 13 sesjach i uchwaliła łącznie **358** aktów prawnych, w tym:

- **351 uchwał**,
- **3 stanowiska** (w sprawach: obrony dobrego imienia Świętego Jana Pawła II, przyjęcia sprzeciwu wobec nieumieszczenia przez Premiera projektu modernizacji Wrocławskiego Węzła Kolejowego na liście podstawowej Krajowego Programu Kolejowego do 2030 r., podziału dodatkowych środków przekazanych samorządom na mocy nowelizacji Budżetu Państwa na 2023 r.),
- **3 apele** (do Prezesa Rady Ministrów w sprawie obniżenia stawek VAT za ciepło, gaz oraz energię elektryczną, do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie zwiększenia środków na asystencję osobistą i opiekę wytchnieniową, w sprawie likwidacji finansowania lekcji religii z budżetu miasta Wrocławia).
- **1 rezolucję** (w sprawie ustanowienia roku 2024 Rokiem Anioła Ślązaka).

W sprawach związanych **z organizacją pracy Rady Miejskiej Wrocławia** w drodze uchwał:

- zmieniano składy osobowe komisji stałych Rady Miejskiej Wrocławia,
- zmieniono uchwałę dotyczącą powołania doraźnej Komisji ds. zmian w Statucie,
- zmieniono uchwałę w sprawie ustalenia zasad przyznawania oraz wysokości diet dla radnych Rady Miejskiej Wrocławia,
- delegowano radnego do prac w Komisji Bezpieczeństwa i Porządku przy Prezydencie Wrocławia,
- wyznaczono przedstawiciela Rady Miejskiej Wrocławia do Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

W związku z wygaśnięciem mandatów dwóch radnych Rady Miejskiej Wrocławia, dwie kolejne osoby objęły mandaty radnych.

Rada Miejska Wrocławia wygasiła mandaty 15 radnych osiedlowych.

Rada Miejska Wrocławia w 2023 roku nadała tytuł „**Civitate Wratislaviensi Donatus**” Panu Markowi Krajewskiemu (pisarzowi kryminałów) i przyznała **Nagrody Wrocławia** dla trzech osób i dwóch instytucji.

Radni Rady Miejskiej Wrocławia złożyli łącznie w 2023 roku **141 interpelacji i zapytań.**

Radni Rady Miejskiej Wrocławia w 2023 roku uczestniczyli w **101 dyżurach radnych.**

Tabela Zestawienie wydanych przez Radę Miejską Wrocławia aktów prawnych w obecnej kadencji

Rok	Ogółem	w tym:			
		uchwały	apele	stanowiska	rezolucje
Kadencja VIII (2018-2024)					
2018	44	43	1	0	0
2019	450	444	2	4	0
2020	352	346	2	0	4
2021	435	428	0	3	4
2022	406	395	7	4	0
2023	358	351	3	3	1
Ogółem	2045	2007	15	14	9

Źródło: UMW

Ponad **40,7%** podjętych uchwał w 2023 r. przedmiotowo obejmowały sprawy z zakresu **ustroju, organizacji i zarządzania** i było to m.in.:

- udzielenie **wotum zaufania** prezydentowi,
- określenie kierunków działania dla prezydenta w zakresie ***Założeń polityki społeczno - gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024***,
- udzielenie pomocy rzeczowej miastom Lwów i Kijów w Ukrainie w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- przejęcie niektórych zadań z zakresu administracji rządowej od Wojewody Dolnosląskiego dotyczących kwalifikacji wojskowej.
- wyrażenie woli współdziałania przez Miasto Wrocław i utworzenia partnerstwa z Miastem Stołecznym Warszawa, Gminą Miejską Kraków, Miastem Łódź, Miastem Rzeszów oraz Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w celu realizacji projektu pod nazwą „NEEST - NetZeroEmission and Environmentally Sustainable Territories”,
- przeprowadzenie wyboru ławników do Sądu Okręgowego i Sądów Rejonowych we Wrocławiu na kadencję 2024-2027,

- rozpatrzenie: 14 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, 2 wezwań do usunięcia naruszenia prawa i interesu prawnego, 4 skarg na Prezydenta Wrocławia i 21 skarg na dyrektorów jednostek organizacyjnych, 9 wniosków i 6 petycji.

Problematyka **planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz ładu przestrzennego była w roku 2023 treścią ponad 21,4%** uchwał i dotyczyła następujących uchwał: przystąpienie do sporządzenia 21 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp), uchwalenia 30 mpzp, ustalenia 4 lokalizacji dla inwestycji mieszkaniowej i inwestycji towarzyszących. Nadano nazwy 15 ulicom, 2 skwerom, 2 mostom, 1 rondu.

Tematyka **finansów i rachunkowości** stanowiła przedmiot blisko **11,7%** podjętych uchwał i dotyczyła:

- udzielenia prezydentowi absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2022 r.,
- zatwierdzono sprawozdanie finansowe oraz sprwozdanie roczne z wykonania budżetu Miasta Wrocławia za 2022 rok,
- dokonania zmian w budżecie miasta na 2023 r. oraz uchwalenia budżetu na 2024 r.,
- wprowadzenia zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz przyjęcie nowej wieloletniej prognozy finansowej miasta,
- udzielenia pomocy finansowej dla Miasta Lwowa,
- udzielenia pomocy dla Województwa Dolnośląskiego na realizację zadania w zakresie organizowania publicznego transportu zbiorowego w wojewódzkich kolejowych przewozach pasażerskich,
- określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości,
- określenia stawek podatku od środków transportowych,
- ustalenia ceny za usługę odprowadzania wód opadowych lub roztopowych na terenie Gminy Wrocław,
- znowelizowania uchwały o zwolnieniach od podatku od nieruchomości budynków lub ich części podłączonych do instalacji fotowoltaicznej, kolektora słonecznego, pompy ciepła, rekuperatora lub gruntowego wymiennika ciepła.

Tematyka **gospodarki odpadami, czystości i porządku oraz ochrony środowiska, w tym ochrony przyrody i zwierząt** była treścią ponad **3,4%** podjętych uchwał i dotyczyła m.in.:.

- podjęcia 4 uchwał w sprawie ustanowienia 12 drzew pomnikami przyrody,
- ustanowienia dwóch użytków ekologicznych: „Lasek Oporowski" i „Las Pracki",
- przyjęcia nowego programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wrocław,
- upoważnienia Prezydenta Wrocławia do złożenia wniosku o dofinansowanie oraz przyjęcia do realizacji projektu pod nazwą: „Wsparcie zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi z udziałem zielono-niebieskiej infrastruktury we Wrocławiu" w ramach naboru ogłoszonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach działania FENX.01.02 Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu - programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

W sferze **gospodarki odpadami oraz utrzymania czystości i porządku** na terenie Miasta uregulowano sprawy:

- metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawek tej opłaty,
- znowelizowano uchwałę dotyczącą usług świadczonych w zamian za opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- zmieniono regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia,
- określono wymagania jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ściekjów i transportu nieczystości ciekłych na terenie Wrocławia.

Sprawy **ochrony zdrowia, polityki społecznej i pomocy społecznej**, w tym jednostki ochrony zdrowia i placówki pomocy społecznej były przedmiotem **6,8%** uchwał i dotyczyły m.in.:

- przyjecia programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób satosujących przemoc w rodzinie „Ty decydujesz" na lata 2023 – 2026,,
- utworzenia jednostki budżetowej Wrocławskie Centrum Integracji,
- przyjęcia lokalnego programu osłonowego pn. „Wsparcie Seniorów 2023",

- Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych,
- przyjęcia Polityki współracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023 – 2027,
- Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej we Wrocławiu na lata 2024-2026,
- Gminego programu wspierania rodziny we Wrocławiuna lata 2024-2026,
- zapewniono warunki do osiedlenia się we Wrocławiu 5 rodzinom **repatriantów z Kazachstanu**.

Problematyka **edukacji, nauki i szkolnictwa wyższego**, stanowiła treść **6,3%** uchwał i dotyczyła m.in.:.

- utworzenia Szkoły Podstawowej i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Asfaltowej oraz utworzenia Szkoły Podstawowej i Zespołu Szkono-Przedszkolnego przy ulicy Cynamonowej i nadania im statutów,
- znowelizowania uchwały w spraie ustalenia planu sieci prowadzonych przez Miasto publicznych szkół podstawowych, a także okreslenia obwodów publicznych szkół podstawowych, mających siedzibę na obszarze Wrocławia,
- wyrażenia zgody na utworzenie oddziału przygotowania wojskowego w Zespole Szkół Logistycznych,
- ustalenia czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki oraz wysokości opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę,
- ustalenia zasad udzielania i wysokości stypendiów dla studentów i doktorantów w ramach Studenckiego Programu Stypendialnego.

Przedmiotem pozostałych **9,7 %** uchwał były sprawy dotyczące następujących dziedzin:

- **gospodarka nieruchomościami:** znowelizowano zasady gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Wrocław, wyrażono zgody na zbycie nieruchomości z bonifikatami,
- **gospodarka zasobem mieszkaniowym:** zmieniono zasdady wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy,

znowelizowano wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2020-2025,

- **gospodarka komunalna:** wyrażono zgodę na zbycie akcji spółki działającej pod firmą Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław" Spólka Akcyjna.
- **transport, komunikacja, drogi i ruch drogowy**:
- przyjęto dwie nowelizacje uchwały dotyczącej ustalenia strefy płatnego parkowania oraz śródmiejskiej strefy płatnego parkowania, ustalono przebiegi dróg gminnych,
- zmieniono uchwałę dotyczącą cen za usługi przewozowe świadczone środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wrocław oraz sposobu ustalania wysokości opłaty dodatkowej i manipulacyjnej poprzez **nadanie uprawnień do bezpłatnych przejazdów uczniom będącym uchodźcami wojennymi z terytorium Ukrainy**, którzy przybyli do Polski po 24 lutego 2022 r. i pobierają naukę z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w szkołach podstawowych, średnich niższych i średnich wyższych funkcjonujących w ramach ukraińskiego systemu oświaty, nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia,
- **kultura i sztuka oraz instytucje kultury**: ustalono szczegółowe warunki, tryb przyznawania i wysokości stypendiów artystycznych, zmieniono lub nadano statuty miejskich instytucji kultury: Wrocławskiego Klubu Anima, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Ogniska Kultury Plastycznej im. Eugeniusza Gepperta, Wrocławskich Kameralistów.

Tabela Uchwały według przedmiotu regulacji (ogółem podjętych) w latach 2018-2023 (w %)

Podział tematyczny	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ustrój, organizacja i zarządzanie						
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, ład przestrzenny, rewitalizacja i polityka rozwoju						
Finanse i rachunkowość						
Edukacja, nauka i szkolnictwo wyższe						6,3

Podział tematyczny	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Repatriacja						
Inne						
Ogółem						

Źródło: UMW

W sumie w latach 2018-2023 w bieżącej **VIII kadencji samorządu** Rada Miejska Wrocławia wydała **2045 aktów prawnych. Od I kadencji** do końca **2023 r. VIII kadencji** podjęto **13787 aktów** przez Radę Miejską Wrocławia: 13663 uchwał, 74 stanowisk, 34 apeli i 16 rezolucji.

Tabela Akty prawne wydane w okresie od 27 maja 1990 r. do 31 grudnia 2023 r. przez Radę Miejską Wrocławia

Okres	Liczba uchwał Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba stanowisk Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba apeli Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba rezolucji Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba ogółem
kadencja I 1990-1994	538	3	0	0	541
kadencja II 1994-1998	820	24	3	3	850
kadencja III 1998-2002	1878	8	0	1	1887

Okres	Liczba uchwał Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba stanowisk Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba apeli Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba rezolucji Rady Miejskiej Wrocławia	Liczba ogółem
kadencja IV 2002-2006	3390	8	2	0	3400
kadencja V 2006-2010	1738	1	3	0	1742
kadencja VI 2010-2014	1711	7	6	0	1724
kadencja VII 2014-2018	1581	9	5	3	1598
kadencja VIII 2018-2024	2007	14	15	9	2045
Razem kadencje I-VIII	**13663**	**74**	**34**	**16**	**13787**

Źródło: UMW

W 2023 r. w drodze uchwał Rady Miejskiej Wrocławia przyjęto kolejne **strategie, polityki i programy miejskie**.

Tabela Strategie, polityki i programy miejskie z 2023 r. Źródło: UMW

Tytuł strategii, polityki, programu miejskiego	**Regulacja prawna**
Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Ty decydujesz” na 2023 rok	Uchwała nr LXIV/1673/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19.01.2023 w sprawie Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Ty decydujesz” na 2023 rok
Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wrocław	Uchwała nr LXV/1693/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 09.02.2023 w sprawie „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wrocław”
Lokalny program osłonowy ,,Wsparcie Seniorów 2023''	Uchwała nr LXVI/1727/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16.03.2023 w sprawie lokalnego programu osłonowego „Wsparcie Seniorów 2023”
Zmiana uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050” oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji	Uchwała nr LXVI/1724/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16.03.2023 zmieniająca uchwałę nr XLIV/1123/21 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050” oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji

Tytuł strategii, polityki, programu miejskiego	**Regulacja prawna**
Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024	Uchwała nr LXIX/1787/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22.06.2023 w sprawie ustalenia kierunków działania Prezydenta Wrocławia w roku budżetowym 2024 pod nazwą „Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024”
Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych we Wrocławiu na lata 2023-2027	Uchwała nr LXXIII/1854/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 14.09.2023 w sprawie Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych we Wrocławiu na lata 2023-2027
Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową „Ty decydujesz” na lata 2023 - 2026	Uchwała nr LXXIII/1857/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 14.09.2023 w sprawie Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową „Ty decydujesz” na lata 2023 - 2026
Program współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.	Uchwała nr LXXIV/1882/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19.10.2023 w sprawie „Programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.”

Tytuł strategii, polityki, programu miejskiego	Regulacja prawna
Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław	Uchwała nr LXXV/1930/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23.11.2023 w sprawie „Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław”
Polityka współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023 - 2027	Uchwała nr LXXV/1932/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23.11.2023 w sprawie „Polityki współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023 - 2027”
Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej we Wrocławiu na lata 2024-2026	Uchwała nr LXXVI/1977/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21.12.2023 w sprawie „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej we Wrocławiu na lata 2024-2026”
Gminny program wspierania rodziny we Wrocławiu na lata 2024-2026	Uchwała nr LXXVI/1978/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21.12.2023 w sprawie „Gminnego programu wspierania rodziny we Wrocławiu na lata 2024-2026”

Źródło: UMW

BIURO WROCŁAW BEZ BARIER

10 Maja 2021 r. Prezydent Wrocławia powołał Społeczną Radę do Spraw Zwierząt.

W skład Rady wchodzą przedstawiciele organizacji społecznych, instytucji naukowych

i dydaktycznych, środowiska lekarzy weterynarii, służb mundurowych oraz

wrocławskiego schroniska dla zwierząt bezdomnych. Rada pracuje w trybie comiesięcznych spotkań. Przedmiotem prac Rady są zagadnienia związane z: bezpieczeństwem dzikich zwierząt żyjących na terenie miasta, przeciwdziałaniem bezdomności zwierząt, należytą opieką weterynaryjna wobec zwierząt dzikich, wolno żyjących, jak i właścicielskich, zapewnieniem bezpieczeństwa zwierzętom właścicielskim oraz właścicielom, szczególnie w sytuacji interwencji na skutek podejrzenia znęcania się nad zwierzęciem, statusem „pro zwierzęcych" organizacji społecznych działających na terenie miasta.

- Współpraca z Uniwersytetem Przyrodniczym w celu zapewnienia pełniejszej weterynaryjnej opieki ambulatoryjnej w godzinach nocnych (dotychczas świadczona jest ona przez podmioty prywatne) oraz rozszerzenia programu sterylizacji i kastracji kotów wolno żyjących we Wrocławiu
- Prowadzenie projektów dotyczących opieki nad kotami wolno żyjącymi w oparciu o współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi.
- Kolejna edycja miejskiego konkursu pn. „Wrocławskie Serce dla zwierząt". Kapituła konkursu przyznaje każdego roku honorowe nagrody instytucjom, organizacjom oraz osobom szczególnie zasłużonym i aktywnym w kwestii troski i opieki nad zwierzętami żyjącymi we Wrocławiu.
- Koordynacja projektu „Pies w szkole". Projekt polega na umożliwieniu obecności psów, należących np. do nauczycieli, w szkole podczas zajęć dydaktycznych. Wielokrotnie dowiedziono , że obecność psa w codzienności człowieka ma bardzo korzystny wpływ na jego kondycję psychiczną, co stało się szczególnie ważne w sytuacji epidemii i długotrwałej izolacji społecznej dzieci i młodzieży. Projekt spotkał się z dużym zainteresowaniem we wrocławskich szkołach. Psy towarzyszą uczniom podczas lekcji i samą swoją obecnością tworzą bardziej przyjazną atmosferę w klasie. Rola Biura Wrocław bez barier jest m. in. ocena przydatności pod kątem behawioralnym konkretnego zwierzęcia w tym projekcie.
- Prowadzenie zajęć o charakterze rehabilitacyjnym (rehabilitacja społeczna) – we Wrocławskim Hospicjum dla Dzieci – Domu Opieki Wytchnieniowej „Kokoszka", Stowarzyszeniu Bonitum, Stowarzyszeniu Ostoja
- Uchwałą nr LXV/1693/23 z dnia 9 lutego 2023 r. Rada Miejska Wrocławia przyjęła *Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wrocław.*

- W 2023 r. Gmina Wrocław przekazała Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt dotację w kwocie 4 200 000,00 zł. Ponadto koordynowano program bezpłatnego znakowania psów i kotów należących do mieszkańców Wrocławia – zaczipowano 800 zwierząt na kwotę 40 000,00 zł oraz program bezpłatnej sterylizacji psów i kotów należących do mieszkańców Wrocławia – sterylizacji poddano 816 zwierząt na kwotę 219 009,50 zł.
  Szkolenie dla Policji z Wrocławia i powiatu wrocławskiego dotyczące wszystkich aspektów związanych z ochroną zwierząt.

PROGRAM WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- Zorganizowano XIII edycję plebiscytu Wrocław bez barier, w ramach której przyznane zostały certyfikaty za promocję działań na rzecz dostępności, integracji i braku dyskryminacji. Od 2020 r. nagroda nosi imię Bartłomieja Skrzyńskiego – dziennikarza, społecznika, inicjatora wielu akcji na rzecz osób z niepełnosprawnościami, wieloletniego rzecznika Prezydenta Wrocławia ds. osób niepełnosprawnych, dyrektora Biura Wrocław bez Barier w Urzędzie Miejskim Wrocławia, który angażował się w walkę z barierami architektonicznymi i społecznymi dotykającymi na co dzień osoby z niepełnosprawnościami. Nagrody wręczono podczas Międzynarodowej Konferencji poświęconej Opiece Wytchnieniowej ISBA w dniu 14 września 2023
- Realizacja projektu „Niebiesko-niebiescy” ze Stowarzyszeniem „Bonitum”. Projekt polegał na zajęciach szkoleniowych i warsztatowych dla służb mundurowych pod kątem interakcji i współpracy z osobami w spektrum autyzmu.
- Zorganizowano wypoczynek letni w formie półkolonii dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością pochodzącej z Ukrainy oraz z Wrocławia. Wypoczynek o charakterze integracyjnym i rehabilitacyjnym zrealizowany został przez Fundację „L’Arche” oraz Fundację „Potrafię Pomóc”, a skorzystało zeń 144 OzN. Dwa projekty finansowane ze środków Gminy Wrocław oraz UNICEF.
- Organizowano działania na terenie Wrocławskiego Parku Technologicznego w ramach Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości wspierającego osoby z niepełnosprawnościami w podejmowaniu aktywności zawodowej i zakładaniu własnych firm, a także działających przedsiębiorców w tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

- Ogłoszono konkurs otwarty: Zatrudnienie wspomagane osób z niepełnosprawnością - Zatrudnienie wspomagane skuteczną formą włączania osób z niepełnosprawnością w rynek pracy. Projekt zrealizowało Stowarzyszenie "OSTOJA". Innowacyjny projekt zatrudnienia wspomaganego realizowany jest we Wrocławiu we współpracy ze stowarzyszeniem „Ostoja" od ponad dwudziestu lat. Ta forma zatrudnienia pomaga osobom z niepełnosprawnością wchodzić na otwarty rynek pracy, w początkowej fazie przy wsparciu trenera pracy, a w dalszej perspektywie pracy całkowicie samodzielnej.
- Opiniowanie licznych projektów inwestycyjnych zgłoszonych w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego, Funduszu Osiedlowego oraz innych inwestycji miejskich – Trasa Autobusowo-Tramwajowa, Bastion Sakwowy, remonty i modernizacje obiektów miejskich. Udział w radach technicznych, wizje lokalne, analiza dokumentacji projektowych, przygotowanie rekomendacji, ustalanie uzgodnień projektowych.
- Przygotowanie i realizacja Wystawy Sprzętu Rehabilitacyjnego towarzyszącej Piknikowi Olimpijskiemu na WTWK Partynice.
- Aktualizacja Wrocławskich Standardów Dostępności Przestrzeni Miejskich
- Udział w pracach Grupy Branżowej do spraw dostępności i osób z niepełnosprawnościami. Grupa, skupiająca około 50 osób reprezentujących różne podmioty publiczne i pozarządowe, pracuje w rytmie comiesięcznych plenarnych spotkań roboczych oraz spotkań zadaniowych zespołów roboczych zwoływanych z większą częstotliwością.
- Zorganizowanie i przeprowadzenie Drugiej Wrocławskiej Integracyjnej Olimpiady Młodzieży w dniu 27 września 2023. Uczestnicy to 250 dzieci i młodzieży
- Prowadzenie konsultacji praktycznych z zakresu ewakuacji osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie oraz w innych instytucjach i placówkach we Wrocławiu.

  Na dzień dzisiejszy Urząd Miejski dysponuje takimi urządzeniami jak: rampa rolowana przenośna, pętla indukcyjna przenośna, podnośnik jezdny z możliwością udźwigu osoby do 175 kg, wygrzewarka do druku puchnącego (dla osób niewidomych), zestaw gogli – symulatorów dysfunkcji wzroku, trzy wózki inwalidzkie (do doraźnego transportu osób), wózki inwalidzkie (do rozlokowania w obiektach UMW), najazdy dla wózków (krótkie – 1 metr – 2

kpl, długie regulowane – zakres 1-2 metry - 3 kpl.), uchwyty przytrzymujące kule, laski, do montażu stanowiskowego (30 kpl.).

BIURO WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ

Ogólna charakterystyka miasta i Współpraca, w tym współpraca krajowa i międzynarodowa

Od roku 2023, Wrocław ma 17 Miast Partnerskich. Są to w większości europejskie miasta (w kolejności zawierania umów): Drezno, Wiesbaden, Departament La Vienne, Breda, Lwów, Kowno, Hradec Králové, Lille, Wilno, Reykjavik, Oxford i Batumi, ale także miasta spoza naszego kontynentu: Charlotte (USA), Guadalajara (Meksyk) i Ramat Gan (Izrael).

(Dla przypomnienia, współpraca Wrocławia z białoruskim Grodnem - na wniosek Prezydenta Wrocławia i decyzją Rady Miejskiej Wrocławia - została zawieszona w marcu 2022 r.).

W 2023 podpisano dwie nowe umowy partnerskie: z Kijowem (15.03.2023 r.) oraz z koreańskim Cheongju (13.04.2023 r.).

Dnia 28 października w zw. z uruchomieniem pierwszego bezpośredniego lotu z lotniska wrocławskiego do Seulu, władze Wrocławia spotkały się z Ambasadorem Korei, Hoonmin Lim. Tematem rozmów była współpraca oraz poparcie inicjatywy otwarcia Konsulatu Korei Południowej we Wrocławiu, pomysłu sygnalizowanego wcześniej w korespondencji

z Ambasadą Korei. 28-29.10 na wrocławskim lotnisku odbyły sie także dni promocji kultury koreańskiej (K-weekend).

Również z myślą o dalszym pogłębianiu relacji wrocławsko-koreańskich, w grudniu wystosowało listy gratulacyjne dla nowo wybranych przedstawicieli Stowarzyszenia Koreańczyków w Polsce, z filią we Wrocławiu.

Ogólna charakterystyka miasta i Współpraca, w tym współpraca krajowa i międzynarodowa

Od roku 2023, Wrocław ma 17 Miast Partnerskich. Są to w większości europejskie miasta (w kolejności zawierania umów): Drezno, Wiesbaden, Departament La Vienne, Breda, Lwów, Kowno, Hradec Králové, Lille, Wilno, Reykjavik, Oxford i Batumi, ale także miasta spoza naszego kontynentu: Charlotte (USA), Guadalajara (Meksyk) i Ramat Gan (Izrael).

(Dla przypomnienia, współpraca Wrocławia z białoruskim Grodnem - na wniosek Prezydenta Wrocławia i decyzją Rady Miejskiej Wrocławia - została zawieszona w marcu 2022 r.).
W 2023 podpisano dwie nowe umowy partnerskie: z Kijowem (15.03.2023 r.) oraz z koreańskim Cheongju (13.04.2023 r.).
Dnia 28 października w zw. z uruchomieniem pierwszego bezpośredniego lotu z lotniska wrocławskiego do Seulu, władze Wrocławia spotkały się z Ambasadorem Korei, Hoonmin Lim. Tematem rozmów była współpraca oraz poparcie inicjatywy otwarcia Konsulatu Korei Południowej we Wrocławiu, pomysłu sygnalizowanego wcześniej w korespondencji z Ambasadą Korei. 28-29.10 na wrocławskim lotnisku odbyły sie także dni promocji kultury koreańskiej (K-weekend).
Również z myślą o dalszym pogłębianiu relacji wrocławsko-koreańskich, w grudniu wystosowało listy gratulacyjne dla nowo wybranych przedstawicieli Stowarzyszenia Koreańczyków w Polsce, z filią we Wrocławiu.
Współpraca z Ukrainą - wsparcie w obliczu wojny z Rosją, w tym współpraca z miastami partnerskimi Lwowem i Kijowem
W 2023 r. biuro kontynuowało przygotowywanie raportów monitorujących działania i reakcje państw w odpowiedzi na wojnę w Ukrainie.
Od momentu wybuchu wojny Biuro Współpracy z Zagranicą bierze także regularnie udział spotkaniach sztabu „Pomoc dla Ukrainy” i opracowuje notatki robocze z tych spotkań:
w 2023 r. odbywały się one raz na dwa tygodnie, w środy rano.
Biuro Współpracy z Zagranicą koordynuje bardzo ważną w kontekście pomocy dla uchodźców ukraińskich współpracę z UNICEF (biurem koordynatora UNICEF-u ds. Reagowania Kryzysowego w Polsce i UNHCR (biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców). Przez cały 2023 rok kontynuowana była współpraca z UNICEF, w ramach której Miasto Wrocław realizowało działania na rzecz dzieci uchodźczych oraz ich rodzin. Oprócz wsparcia finansowego dla realizacji zadań
w obszarach, takich jak edukacja, ochrona dzieci, zdrowie, polityka socjalna i kampanie społeczne, Miasto odebrało pomoc rzeczową m.in. w postaci artykułów pierwszej potrzeby dla rodzin uchodźczych, mleka dla niemowląt oraz apteczek pierwszej pomocy. W ciągu roku we Wrocławiu odbyło się do kilku wizyt monitorujących przedstawicieli UNICEF (ostatnia w dn. 1 grudnia z udziałem zastępczyni koordynatora krajowego UNICEF w Polsce Enas Obeidat).

Biuro Współpracy z Zagranicą po raz kolejny zainicjowało i koordynowało przygotowanie jednego z paneli dyskusyjnych na Forum Ekonomicznym w Karpaczu. 6.09 w panelu pt. „Rola społeczności międzynarodowej w odbudowie Ukrainy" udział wzięli: Mer Mariupola, Wadym Bojczenko, Wiceprezydent Wrocławia, Jakub Mazur, Dyrektor krakowskiego biura UNHCR Polska, Astrid Castelein, były dyrektor Metropolitan Washington Council of Governments, Chuck Bean, i Dyrektor Biura Parlamentu Europejskiego we Wocławiu, Leszek Gaś. Dyskusję poprowadził Laurynas Vaičiūnas, Prezes Kolegium Europy Wschodniej.

Organizacja uroczystości wręczenia Nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego

Kolejny raz zorganizowana została uroczystość wręczenia Nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego przyznawanej corocznie za wybitne zasługi w odzyskaniu przez Polskę niepodległości, obaleniu komunizmu oraz w kształtowaniu i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Europie Środkowej.

W 2023 roku Nagrodę otrzymał były Ambasador Ukrainy w Polsce Andrij Deszczyca za: „ogromny wkład w zacieśnianie przyjaźni polsko-ukraińskiej, która sprawdziła się w najtrudniejszych chwilach". Uroczystość odbyła się 4 czerwca 2023 r. w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich i była retransmitowana przez TVN24. W uroczystości udział wzięli m.in. przedstawiciele najważniejszych instytucji wrocławskich – urzędów, szkół wyższych, kościołów czy wrocławskiego korpusu dyplomatycznego.

W związku z okrągłą dwudziestą rocznicą ustanowienia i wręczania tego wyróżnienia, wspólnie z partnerami projektu (KEW, Ossolineum, CH Zajezdnia) przygotowano wystawę plenerową, która w dniach 4-12.06.2023 przybliżała mieszańcom i gościom odwiedzającym Wrocław sylwetki Jana Nowaka-Jeziorańskiego oraz wszystkich dotychczasowych Laureatów Nagrody.

Dzień Paszportu

W 2023 roku, z powodu braku wystarczających środków finansowych, wstrzymano realizację Dnia Paszportu.

26-28.11 - wizyta we Lwowie: Dyr. Ewa Gołąb-Nowakowska, Sara Blejwas. Udział

w Forum Samorządowym dotyczącym partnerstwa, przekazanie umowy dot. wsparcia UNBROKEN na 1 mln złotych oraz 5 sztuk radiotelefonów;
Listopad i grudzień - zakup samochodu i drona dla miasta Lwów.

DEPARTAMENT FINANSÓW PUBLICZNYCH

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W WYDZIALE FINANSOWYM

W Wydziale Finansowym, w roku 2023, zrealizowano następujące zadania:

- opracowano projekt budżetu Miasta na 2024 rok wraz z uzasadnieniem oraz Uchwałę w sprawie budżetu Miasta na 2024 rok,
- opracowano projekt oraz Uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na lata 2024-2046 wraz z wykazem wieloletnich przedsięwzięć,
- opracowano 11 projektów zmian budżetu Miasta na 2023 rok oraz 11 projektów zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na lata 2023-2046 wraz z wykazem wieloletnich przedsięwzięć,
- opracowano Zarządzenie w sprawie przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Miasta Wrocławia do zaciągania zobowiązań,
- opracowano Zarządzenie w sprawie procedury składania wniosków o uruchomienie rezerwy celowej zaplanowanej w budżecie Miasta na 2023 rok na zadania remontowe oraz zadania inwestycyjne,
- opracowano Zarządzenie Prezydenta w sprawie opracowania przez miejskie jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego oraz jednostki miejskiej administracji zespolonej materiałów planistycznych do projektu budżetu Miasta na 2024 rok oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta,
- opracowano Uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie określenia samorządowych jednostek budżetowych, które gromadzą dochody na wydzielonym rachunku,
  źródeł tych dochodów i ich przeznaczenia oraz sposobu i trybu sporządzania planów finansowych dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie i ich zatwierdzania,
- opracowano 64 Zarządzenia Prezydenta zmieniających plan dochodów i wydatków budżetu Miasta na 2023 rok,
- opracowano 75 Zarządzeń Prezydenta zmieniających plan finansowy Miasta na 2023 rok,
- wprowadzono zmiany wynikające ze zmian uchwały w sprawie budżetu Miasta oraz zmian planu finansowego Miasta na 2023 rok do systemu SAP i Bestia oraz zmiany wieloletniej prognozy finansowej na lata 2023-2046 do programu Bestia,
- przygotowano stanowisko Prezydenta Wrocławia w sprawie wniosków zgłoszonych przez Kluby, Komisje i Radnych Rady Miejskiej Wrocławia do projektu budżetu Miasta na 2024 rok,

- realizowanie płatności zgodnie z dokumentami przedłożonymi przez dysponentów,
- przygotowano i podpisano z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, umowę kredytu bankowego na rynku zagranicznym, zaciągniętego na sfinansowanie planowanego deficytu w latach 2023 – 2025,
- podpisano dwie umowy pożyczki, przeznaczone na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu Miasta w roku 2023 i spłatę zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych papierów wartościowych,
- przeprowadzono zamówienie w trybie przetargu nieograniczonego na kredyt przeznaczony na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu Miasta w 2023 roku i spłatę zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych.

Współpracowano z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta i spółkami z udziałem Miasta Wrocławia oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie:

- opracowywania budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na rok 2024 oraz zmian budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na rok 2023,
- przygotowania stanowiska Prezydenta w sprawie złożonych przez Radnych wniosków do projektu budżetu Miasta na 2024 rok oraz informacji o istotnych zmianach wprowadzonych autopoprawką do projektu budżetu,
- obsługi środków z Funduszu Pomocy,
- opracowania dokumentacji do prowadzonego postępowania w sprawie zamówień publicznych,
- koordynowania zadań w zakresie kredytu bankowego na rynku zagranicznym,
- przygotowania odpowiedzi na wnioski o udzielenie informacji publicznej oraz materiałów wykorzystywanych w komunikatach prasowych.

Opracowano następujące raporty, sprawozdania, analizy, opinie dotyczące:

- sporządzono część finansową założeń społeczno-gospodarczych na rok 2024,
- postępu realizacji projektu finansowanego ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
- wykonania budżetu Miasta Wrocławia za 2022 rok i I półrocze 2023 roku do Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
- sporządzono 96 sprawozdań,
- sporządzono 1 bilans,
- zaksięgowano 146 658 dokumentów,
- sporządzono 106 sprawozdań budżetowych i statystycznych oraz innych informacji, z czego 94 przekazano m.in. do Regionalnej Izby Obrachunkowej, Ministerstwa Finansów, Najwyższej Izby Kontroli, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Krajowego Biura Wyborczego oraz Głównego Urzędu Statystycznego,
- opracowano sprawozdanie roczne za 2022 r. z wykonania budżetu Miasta Wrocławia,
- opracowano sprawozdanie roczne za 2022 r. z wykonania planu finansowego samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i samorządowych instytucji kultury Miasta Wrocławia,
- opracowano 6 ankiet dotyczących wykonania budżetu oraz gospodarki finansowej Miasta do Unii Metropolii Polskich,
- sporządzono miesięczne informacje z wykonania planu dochodów i wydatków, w tym wydatków majątkowych Miasta,
- sporządzano do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego wnioski o przekazanie środków finansowych z Funduszu Pomocy, informacje o stanie środków na rachunku bankowym (w tym odsetek) wg. stanu na dzień 15go i ostatni dzień każdego miesiąca oraz sprawozdania z realizacji wydatków finansowanych z Funduszu Pomocy do 8 dnia każdego miesiąca,
- przygotowano rejestr rozdysponowania rezerw budżetowych,
- opracowywano materiały na potrzeby kontroli NIK-u w zakresie środków przeznaczonych na pomoc uchodźcom z Ukrainy,
- analizowano zmiany poziomu dochodów i wydatków wynikające z planu oraz wykonania budżetu Miasta,

- przygotowanie Sprawozdania z realizacji zadań w Wydziale Finansowym za rok 2022, Sprawozdania z realizacji zadań w Departamencie Finansów Publicznych za rok 2022 oraz Raportu o stanie Miasta Wrocławia za rok 2022 w zakresie części finansowej.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W WYDZIALE KSIĘGOWOŚCI

W Wydziale Księgowości, w roku 2023, zrealizowano następujące zadania:

z zakresu księgowości:

- zaksięgowano 2 805 575 dokumentów księgowych,
- przyjęto 2 610 dokumenty (umowy, formularze, aneksy itp.),
- kontynuowano wdrożenie nowego systemu do obsługi gospodarowania odpadami komunalnymi (OWG) w Gminie w zakresie księgowości,
- prowadzono księgowość Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- współpracowano z biegłymi rewidentami przy badaniu sprawozdania finansowego Miasta Wrocławia za 2022 r.,
- współpracowano z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta, spółkami z udziałem Miasta Wrocławia, samorządowymi instytucjami kultury i samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej przy opracowywaniu sprawozdania z wykonania budżetu Miasta oraz sprawozdania finansowego za 2022 rok,
- prowadzono obsługę kontroli dotyczącej badania sprawozdania finansowego Miasta Wrocławia za rok 2022,
- prowadzono obsługę kontroli dotyczącej realizacji inwestycji współfinansowanych z środków UE,
- sporządzono 7 deklaracji VAT-UE oraz 21 scentralizowanych korekt deklaracji VAT-7,
- sporządzono 12 centralnych plików JPK_VAT oraz 49 korekt plików JPK_VAT, w związku z centralizacją podatku VAT,
- przygotowano korektę roczną podatku VAT,

- aktualizowano NIP-2 w zakresie otwarcia i zamknięcia rachunków bankowych oraz zmian miejsc prowadzenia działalności gospodarczej Gminy Wrocław i jej jednostek organizacyjnych,
- prowadzono Centralny Rejestr Zobowiązań oraz zweryfikowano 8 886 dokumenty stanowiące postawę zobowiązań pieniężnych zaciąganych przez Miasto,
- zweryfikowano 209 projektów umów zawieranych w trybie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych,
- skoordynowano obieg 830 informacji dotyczących zajęć wierzytelności, w ramach których jako dłużnik wskazany był Urząd Miejski Wrocławia/Gmina Wrocław.

z zakresu sprawozdawczości:

- sporządzono 306 jednostkowych sprawozdań budżetowych i statystycznych z Urzędu,
- sporządzono sprawozdanie finansowe Miasta Wrocławia za 2022 r. obejmujące bilans z wykonania budżetu, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w funduszu oraz informację dodatkową,
- sporządzono bilans skonsolidowany Miasta Wrocławia za 2022 r.,
- sporządzono 4 kwartalne sprawozdania o stanie zobowiązań,
- sporządzono roczne sprawozdanie o stanie zobowiązań,
- sporządzono roczne sprawozdanie o międzynarodowej wymianie usług,
- sporządzono roczne sprawozdanie dotyczące statystyki Gminy w zakresie środków trwałych.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W WYDZIALE NABYWANIA I SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI

Rok 2023 zapisał się jako kolejny trudny rok na rynku nieruchomości w Polsce. Niekorzystne uwarunkowania gospodarcze m.in. wysoka inflacja, szybko rosnące ceny materiałów budowlanych i kosztów pracy oraz bardzo restrykcyjne warunki

uzyskiwania kredytów wpływały na decyzje zarówno deweloperów, jak i klientów indywidualnych. Dodatkowo inwestorzy zagraniczni wstrzymali się z lokowaniem kapitału w Polsce ze względu na jej położenie geograficzne w kontekście wojny na Ukrainie.
W tak niesprzyjających warunkach, aby kontynuować sprzedaż na dotychczasowym poziomie, na bieżąco rozbudowywano ofertę nieruchomości i dostosowywano ją do potrzeb inwestorów. Przeprowadzono największą od 2016 r. liczbę przetargów na sprzedaż nieruchomości gruntowych i lokalowych – 430 (o 152 więcej niż w 2022 r.). Mimo to odnotowano najniższą od 10 lat frekwencję – średnio na jeden przetarg przypadało niespełna 1,8 uczestnika, co przełożyło się też na wynik – nabywców znalazło nieco ponad 50% wystawionych nieruchomości (159 spośród 282 zaoferowanych gruntów i lokali) – w 2022 był to wynik na poziomie 64%. Znaczna część ofert nie znalazła swoich nabywców pomimo przeprowadzonych trzech lub nawet czterech licytacji.
Biorąc powyższe pod uwagę za sukces uznać należy sprzedaż – w ramach projektu Wzorcowe Osiedle Mieszkaniowe Nowe Żerniki - WUWA 2 - trzech nieruchomości położonych w rejonie ul. Tadeusza Brzozy – każda ze cenę przekraczającą 30 mln zł. Łączna sprzedaż gruntów na terenie osiedla przyniosła wpływ do budżetu Miasta w wysokości 97 650 000 zł. Pokazuje to, że modelowe osiedle Nowe Żerniki, wielokrotnie nagradzane (nagroda SARP edycji 2020 w kategorii PRZESTRZEŃ PUBLICZNA, tytuł Ulubieńca Polski 2015-2019 w konkursie miesięcznika „Architektura-Murator") cieszy się niesłabnącą popularnością ze względu na swój unikatowy charakter i przyjazną przestrzeń.
Dzięki powyższym transakcjom a także zintensyfikowanej sprzedaży gminnych lokali mieszkalnych (sprzedano ich 721 – najwięcej od 5 lat), osiągnięto dochód do budżetu miasta w wysokości ponad 250 milionów złotych.
Uczestniczono w przygotowaniu i zawarciu 1 088 umów sporządzonych w formie aktów notarialnych, co oznacza, że średnio dziennie w imieniu Gminy podpisano ponad 4 akty notarialne.
Sprzedano 12,8 ha gruntów pod zabudowę za blisko 180 mln złotych, a jednocześnie pozyskano do zasobu gminnego 11,5 ha gruntów na cele publiczne i rozwojowe Miasta za kwotę niespełna 27 mln zł - z przeznaczeniem pod: drogi, trasy tramwajowe i autobusowo - tramwajowe (TAT), trasy rowerowe i ciągi pieszo-rowerowe, parkingi park & ride, tereny sportu i rekreacji oraz edukację i kulturę.

SPRZEDAŻ GMINNYCH NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH

Sprzedaż nieruchomości gruntowych w trybie przetargowym

W 2023 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, opracowano ofertę terenów pod nowe inwestycje – procedurą przygotowania do sprzedaży objęto 68 nowych nieruchomości. Do sprzedaży skierowano tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną oraz komercyjną: biura, usługi, aktywność gospodarczą. Są to działki zróżnicowane nie tylko pod względem funkcji, ale także parametrów i położenia.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 215 przetargów (o 78 więcej niż w 2022 r.) na sprzedaż 120 nieruchomości gruntowych. Wzięło w nich udział 246 uczestników (osób prawnych i fizycznych). Ostatecznie tylko 68 przetargów zakończyło się wyłonieniem nabywcy, a łączna powierzchnia sprzedanych terenów wyniosła 12,8 ha. Na taki wynik wpływ miała wspominana wcześniej trudna sytuacja na ogólnopolskim rynku nieruchomości. Dla porównania w 2022 r. w 137 przetargach sprzedano 54 z 85 wystawionych ofert nieruchomości.

Analiza nieruchomości sprzedanych w 2023 roku

Lp.	Przeznaczenie w MPZP	Liczba nieruchomości	Powierzchnia gruntu [ha]	Liczba oferentów	Wartość sprzedanych nieruchomości [zł]
1	Budownictwo jednorodzinne	56	5,1	211	38 380 810 zł
2	Budownictwo wielorodzinne	9	5,9	28	133 663 450 zł
3	Usługi i aktywność gospodarcza	3*	1,7	7	7 938 206 zł
RAZEM		**68**	**12,8**	**246**	**179 982 466 zł**

* 1 nieruchomość oddana w użytkowanie wieczyste – nieruchomość przy ul. Halickiej

Analiza wartości nieruchomości sprzedanych w ciągu 12 m-cy 2023 roku w trybie przetargowym pokazuje, że największy wpływ do budżetu generuje sprzedaż działek pod budownictwo wielorodzinne. Można zauważyć, że pomimo niepewności na rynku, firmy deweloperskie nadal inwestowały powiększając swój portfel nieruchomości, przygotowując grunty pod przyszłe inwestycje. Ponad 20% wartości budżetu to wpływy ze zbycia nieruchomości pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Natomiast zaledwie 4,4% stanowiły transakcje w sektorze usług i aktywności gospodarczej, który w 2023 r. cieszył się najmniejszym zainteresowaniem. Było to widoczne szczególnie w odniesieniu do nieruchomości przeznaczonych pod zabudowę usługową - biura (z powodu pandemii i wojny deweloperzy mocno ograniczyli inwestycje w biurowce ze względu na obniżony popyt spowodowany m.in. pracą zdalną).

Wpływy ze sprzedaży nieruchomości w latach 2020 – 2023 z podziałem na przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

	Przeznaczenie w MPZP			
Rok	Budownictwo jednorodzinne	Budownictwo wielorodzinne	Usługi i aktywność gospodarcza	Dochód ogółem
2020	22,6 mln zł	45,8 mln zł	24,6 mln zł	93,0 mln zł
2021	37,9 mln zł	117,9 mln zł	107,4 mln zł	263,1 mln zł
2022	19,6 mln zł	126,2 mln zł	19,3 mln zł	165,1 mln zł
2023	**38,4 mln zł**	**133,7 mln zł**	**7,9 mln zł**	**180,0 mln zł**

Tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną

Działki jednorodzinne stanowiły ponad 80% wszystkich sprzedanych ofert. Nabywców znalazło 56 takich nieruchomości o łącznej powierzchni 5,1 ha. To znaczący wzrost w stosunku do 2022 r., kiedy to sprzedano zaledwie 32 działki o powierzchni 2,8 ha.

Po trudnym 2022 r. dla rynku nieruchomości pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, ponownie wzrosło zainteresowanie zakupem własnej działki pod budowę domu. To z kolei miało bezpośrednie przełożenie na poziom sprzedaży w

tym segmencie, który był prawie o połowę większy w porównaniu do roku poprzedzającego.
Przygotowanie propozycji pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną skierowane było głównie do klientów indywidualnych i obejmowało pojedyncze działki pod budowę domów jednorodzinnych. Podstawową bazę ofert stanowiły nieruchomości o powierzchni ok. 400 – 1 100 m2. Największym zainteresowaniem cieszyły się te, położone na Brochowie i Żernikach. Najwyższą frekwencję odnotowano na przetargach na sprzedaż działek zlokalizowanych przy ul. Linkego (Brochów), gdzie licytowało 10-13 osób, a także ul. Ernesta Maya- 6-7 osób. Najwyższą cenę jednostkową za metr kwadratowy uzyskano za nieruchomość zabudowaną, położoną przy ul. Dworcowej 29 w Bielanach Wrocławskich (4 182 zł/m2). W porównaniu z rokiem ubiegłym ceny jednostkowe za działki pod zabudowę jednorodzinną były znacząco wyższe. Większość z nich wahała się w przedziale 500 tys. zł – 1 mln zł. Oprócz pojedynczych działek z przeznaczeniem pod zabudowę jednorodzinną w układzie wolnostojącym i bliźniaczym, w ofercie znalazły się nieruchomości pod budowę zespołu budynków jednorodzinnych. Największy sprzedany teren o takiej funkcji to nieruchomość położona przy ul. Białej/Fioletowej (obręb Stabłowice) o powierzchni 2 623 m2, za cenę 1 363 500 zł.

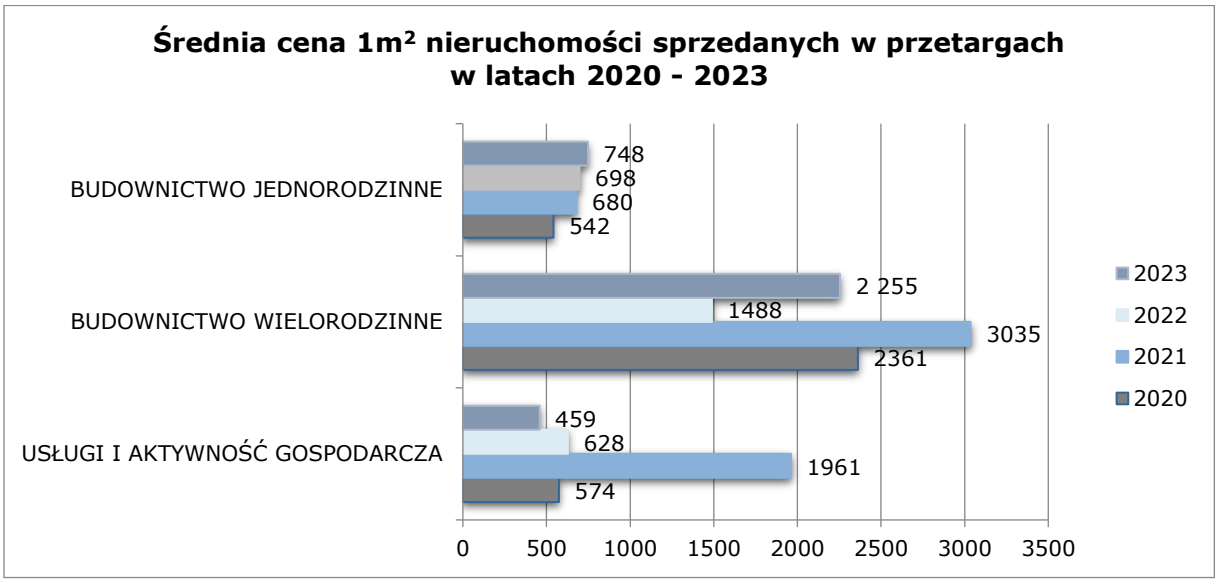
Tereny pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną

Największy wpływ do budżetu wynoszący ponad 74% miał miejsce w sektorze terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Sprzedano 9 nieruchomości, z czego połowę stanowiły grunty zabudowane. Najwyższą cenę za 1 m² osiągnięto za działkę zabudowaną przy pl. Uniwersyteckim 7 – 54 000 zł/m², która ze względu na wpis do rejestru zabytków pod nr A/4014/338/Wm została obniżona o 30%. Wartość nieruchomości uwzględniająca 30% zniżkę wyniosła 12 422 943 zł. Kolejną prestiżową kamienicą sprzedaną w ubiegłym roku była nieruchomość przy ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 6, jej cena wyniosła 8 234 660 zł.
Kontynuując realizację projektu Wzorcowe Osiedle Mieszkaniowe Nowe Żerniki - WUWA 2, w przetargach ofertowych sprzedano 3 nieruchomości, wszystkie przy ul. Tadeusza Brzozy, 2 z nich kupiła Develia Wrocław S.A. o powierzchni: 11 091 m2 i 19 021 m2 za łączną cenę równą 67 600 000 zł (ceny za m2 to 2921,29 zł/m2 i 1850,59 m2). Ostatnią nieruchomość w rejonie ul. Tadeusza Brzozy o

powierzchni 17 930 m2 nabyła DW Sagaris sp. z o. o. sp. k. za cenę 30 050 000 zł.
Łączna sprzedaż gruntów na terenie osiedla Nowe Żerniki – WUWA 2 – stanowiła ponad 54% (97 650 000 zł) wpływów ze sprzedaży nieruchomości w roku 2023 r.

Tereny pod usługi i aktywność gospodarczą

Nabywców znalazły 3 nieruchomości pod zabudowę usługową o łącznej powierzchni 1,7 ha. Największy teren, a jednocześnie jedyny oddany w użytkowanie wieczyste, to teren pod zabudowę usługową (usługi medyczne), położony przy ul. Halickiej, o powierzchni 13 429 m² za cenę 6 902 506 zł.

Odnotowano wzrost średniej ceny 1 m2 nieruchomości sprzedanych w przetargach w obszarze działek pod budownictwo jedno- i wielorodzinne. Wpływ na cenę średnią za 1 m² w sektorze zabudowy wielorodzinnej w przypadku Gminy Wrocław miała sprzedaż dużych areałów gruntów niezabudowanych dla spółek deweloperskich. Sprzedaż niedużych działek zabudowanych w centrum miasta, których cena za metr kwadratowy podnosi średnią nie miała tak istotnego wpływu, jak w latach poprzednich. Wyraźnie można było zauważyć, że rok 2023 przyniósł w tym sektorze stabilizację cen. Ceny osiągnięte w wyniku przetargu były zazwyczaj nieco wyższe od cen wywoławczych wystawionych przez gminę Wrocław.

Pomimo zmniejszonej o ponad połowę zdolności kredytowej, zainteresowanie działkami pod budownictwo jednorodzinne wzrosło, a razem z nim średnia cena 1 m².

Sprzedaż nieruchomości gruntowych w trybie bezprzetargowym

Nieruchomości, które w świetle przepisów prawa nie mogą być zagospodarowane jako samodzielne działki budowlane z uwagi na parametry czy brak dostępu do drogi publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami zbywane są w trybie bezprzetargowym na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiednich. Przedmiotem „dosprzedaży" były przede wszystkim grunty, które dołączone do działek zabudowanych domami mieszkalnymi poprawiały warunki ich zagospodarowania, przyczyniając się do zwiększenia terenów zielonych w zabudowie mieszkaniowej.

W 2023 r. sprzedano 12 nieruchomości o łącznej powierzchni 5437 m2 i wartości 644 263,72 zł, po uwzględnieniu przysługującej bonifikaty. Bonifikata, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt. 5 oraz ust. 5 uchwały Rady Miejskiej Wrocławia nr XLIX/697/98 z dnia 27 lutego 1998 r. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Wrocław miała zastosowanie w 8 przypadkach.

Zrealizowano 1 dosprzedaż na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej, w trybie artykułu 209a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami z przysługującą nabywcom 95% bonifikatą.

Promocja nieruchomości

W zakresie reklamy wizualnej i prasowej kontynuowano dotychczasowe działania:

- reklamę zewnętrzną - bezpośrednio w obrębie nieruchomości kierowanych do sprzedaży umieszczano tablice i banery informacyjne. Odświeżono na nich szatę graficzną tak, aby stały się bardziej czytelne dla odbiorców. Na ul. Ernsta Maya zamontowano tabliczki z bezpośrednim kodem QR, by ułatwić potencjalnym zainteresowanym odnalezienie oferty bez konieczności wpisywania ręcznie adresu strony internetowej;
- zamieszczano informacje o przetargach w prasie codziennej lokalnej i ogólnopolskiej, a także wywieszano ogłoszenia na tablicach w budynku Urzędu

Miejskiego Wrocławia. Również w ogłoszeniach do gazet dodano kod QR, aby ułatwić odnalezienie ofert i uzyskanie o nich pełnej informacji.
W marcu 2023 roku Wrocław po raz 27 brał udział w Międzynarodowych Targach MIPIM – najważniejszych targach dla branży nieruchomości w Europie. Targi te od 32 lat goszczą w Cannes wszystkich uczestników związanych ze środowiskiem - inwestorów, deweloperów, architektów, firmy doradcze i konsultingowe, fundusze inwestycyjne, miasta i regiony. Ofertę inwestycyjną Miasta prezentowano w folderach reklamowych - materiałach przygotowanych w języku angielskim w formie kart nieruchomości, na pendrive'ach z nagranymi plikami ofert nieruchomości oraz przygotowanych filmach, które przedstawiono na ekranach plazmowych. W opisywanym roku po raz kolejny filmy przygotowano przy wykorzystaniu drona, a przedstawiały one nieruchomości położone m.in. przy ul. Szczecińskiej, ul. Architektów, ul. Sępa Sarzyńskiego 32, ul. Na Polance, ul. Kamiennogórskiej. Stoisko miasta było bogate także w materiały dotyczące turystycznych oraz kulturalnych atrakcji Wrocławia. Podczas targów przedstawiono informacje odnośnie planowanych w najbliższej przyszłości przetargów, ale również nieruchomości, które będą przygotowywane do sprzedaży w ciągu najbliższych dwóch lat. W zależności od preferencji i zainteresowania konkretnym sektorem rynku nieruchomości, klientom została przedstawiona oferta dotycząca ich obszaru poszukiwań. Wszystkim inwestorom udostępniono dostęp do wersji elektronicznej promowanych inwestycji. Przeprowadzono rozmowy z między innymi z takimi podmiotami: Develia, Acasa, Aldi Sp. z o.o., Apsys, Falcon Investment Management, Krajowa Izba Domów Opieki, Grupa Capital Park, OPG Property Professionals,6B47 Real Estate Investors, GH Development Sp. z o. o., BZB Projekt, Colliers Poland Sp.z o.o. CG Development Sp. z o.o. Jeszczeprzed udziałem w targach, a potem na bieżąco podczas trwania wydarzenia, prowadzona była kampania informacyjna za pośrednictwem oficjalnej strony miejskiej(www.wroclaw.pl) czy Social Mediów (artykuły, zdjęcia, wideo).

Od wielu lat istotnym elementem promocji nieruchomości Gminy Wrocław jest portal informacyjny „Giełda Nieruchomości" (gn.um.wroc.pl). To ważny kanał komunikacyjny i rozbudowana baza informacji. Obsługa aplikacji jest intuicyjna, a zamieszczane oferty są na bieżąco aktualizowane. Serwis zawiera dodatkowe pliki z dokumentami i filmami oraz możliwość zlokalizowania wszystkich

nieruchomości na mapach czy planach miejscowych. W roku sprawozdawczym portal odwiedziło 41 378 użytkowników, a wyświetleń wszystkich podstron dokonało 440 185 użytkowników. W Giełdzie można było wybierać średnio spośród 230 ofert nieruchomości gruntowych zabudowanych i niezabudowanych oraz około 160 lokali mieszkalnych i użytkowych.
W ramach obsługi klienta indywidualnego w 2023 roku zanotowano 2507 zapytań telefonicznych oraz 403 mailowych.

Aport nieruchomości

W okresie sprawozdawczym zostało zrealizowanych 9 aportów do Spółek gminnych.
Na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. wniesiono 8 nieruchomości (na terenie Wrocławia w obrębie Żerniki, Swojczyce i Jerzmanowo oraz poza Wrocławiem w Łowęcicach, Radakowicach, Karczycach i 3 w Bogdaszowicach) o łącznej wartości 1 783 758 zł. Do spółki Wrocławski Park Wodny S.A. wniesiono działkę o powierzchni 878 m2 położoną przy ul. Polnej o wartości 372 690 zł, na której powstanie parking.

Wykonanie prawa pierwokupu

Prezydent Wrocławia w 1 przypadku wykonał przysługujące Gminie Wrocław prawo pierwokupu na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Transakcja dotyczyła nieruchomości w rejonie ul. Szczecińskiej o powierzchni 36 514 m2. Prawo wykonano z uwagi na przeznaczenie w sporządzanym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod ciąg pieszo-rowerowy.

SPRZEDAŻ GMINNYCH LOKALI MIESZKALNYCH

Do istotnych wyzwań działalności samorządu należy kwestia właściwego gospodarowania istniejącymi zasobami mieszkaniowymi. W ogólnym ujęciu do zadań własnych gminy należy tworzenie sprzyjających warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. To kolejny rok, w którym kontynuowano dotychczasową politykę gospodarowania komunalnymi lokalami, działania w tym obszarze realizowane były na podstawie założeń wynikających z „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym

zasobem Gminy Wrocław na lata 2020-2025” przyjętego uchwałą nr XV/420/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 roku.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku sprzedano **721** lokali mieszkalnych
w domach wielolokalowych i jednorodzinnych domach mieszkalnych, w tym:

- 671 lokali mieszkalnych w trybie bezprzetargowym;
- 49 wolnych lokali mieszkalnych w trybie przetargowym;
- 1 pomieszczenie niestanowiące samodzielnego lokalu, w trybie tzw. dosprzedaży do wcześniej wyodrębnionego lokalu.

Pomimo sprzedaży większej liczby lokali niż w roku 2022 osiągnięto niższy dochód. Wynika to z faktu, że sprzedano mniej mieszkań w trybie przetargu (spadek o 27%
w stosunku do 2022 r.), które osiągają znacząco wyższe ceny z uwagi na brak udzielanych bonifikat.

Dochód i liczba lokali mieszkalnych sprzedanych w trybie bezprzetargowym i przetargowym w latach 2019 - 2023

Rok	Liczba sprzedanych lokali mieszkalnych [szt.]	Dochód na podstawie podpisanych aktów notarialnych [zł]
2019	429	26 173 022
2020	443	35 012 312
2021	582	50 104 935
2022	679	60 557 612
2023	**721**	**60 528 639**

Sprzedaż lokali mieszkalnych w trybie bezprzetargowym

Pozytywnym trendem, odnotowanym od 2019 roku, jest wzrost liczby sprzedanych mieszkań na rzecz najemców (dla porównania: w 2023 r. – 671, w 2022 r. – 619, w 2021 r. – 513). Kluczowy wpływ na wielkość sprzedaży ma zainteresowanie najemców wykupem zajmowanej nieruchomości na własność. W latach 2019-2023 wpłynęło łącznie 8 610 wniosków o wykup z czego 1 270 w

opisywanym roku. Ponadto od kilku lat obserwuje się stały wzrost dochodów z tego tytułu, który związany jest zarówno z wielkością sprzedaży, jak i ze wzrostem średniej ceny za 1 m2. Aktualnie ceny mieszkań cechuje duża dynamika zmian i na przestrzeni ubiegłego roku wzrosły one o około 15%. Obecnie cena za 1 m2 mieszkania gminnego kształtuje się w okolicach 8 226 zł. Najdroższą dzielnicą we Wrocławiu jest Stare Miasto, ze średnią ceną w wysokości 9 695 zł/m2, co stanowi kwotę o 1 469 zł wyższą od średniej ceny w mieście. Ponadto zmianie uległ średni koszt nabycia lokalu przez wnioskodawcę, który wzrósł i po uwzględnieniu bonifikaty wynosił 59 981 zł (dla porównania: w 2022 r. - 52 948 zł; w 2021 r. – 44 204 zł).

Średnia cena 1m² lokalu mieszkalnego według wyceny w latach 2019 – 2023

Rok	Średnia cena 1 m² lokalu mieszkalnego według wyceny [zł]
2019	5 118
2020	5 729
2021	6 451
2022	7 154
2023	**8 226**

Zestawienie średnich cen 1 m² oraz liczby lokali sprzedanych na rzecz najemców w 2023 r. w podziale na dzielnice

Dzielnica	**Stare Miasto**	**Śródmieście**	**Krzyki**	**Fabryczna**	**Psie Pole**	**Wrocław**
Średnia cena [zł/1m²]	9 695	8 126	8 391	7 383	6 992	8 226
Liczba lokali sprzedanych na rzecz najemców	100	274	151	92	54	671

Powierzchnia mieszkań zbytych w tym trybie mieściła się w przedziale 16 – 136 m². Najwięcej, bo blisko 70% transakcji dotyczyło lokali o wielkości do 60 m², najmniej – 3% o powierzchni powyżej 100 m².
Stosując przepisy uchwały nr XLIX/697/98 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 27 lutego 1998 r. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność gminy Wrocław (Dz. Urz. Woj. Doln. Z 2022 r. poz. 3796), w treści obowiązującej do dnia 19 lipca 2023 r., w przypadku 405 sprzedanych mieszkań obniżono bonifikatę o 0,3% za każde pełne 1 000 zł nakładów gminy Wrocław, w udziale przypadającym na sprzedawany lokal, w którym po dniu 1 stycznia 2009 r. zakończono roboty budowlane, budowę, remont lub przebudowę dotyczące nieruchomości wspólnej. Z tego tytułu gmina Wrocław odzyskała zainwestowane środki w wysokości 7 187 232,05 zł.
W następstwie nowelizacji przepisów, uchwałą nr LXIX/1808/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 czerwca 2023 r., zniesiono obowiązek obniżania bonifikaty z uwagi na przeprowadzone prace budowlane i jednocześnie dokonano zmiany wysokości udzielanych bonifikat z 98% na 93%, jeżeli wskutek równoczesnej sprzedaży wszystkie mieszkania w budynku przestają być własnością gminy, oraz z 90% na 85% w pozostałych przypadkach. Celem wprowadzenia zmian w tym zakresie było zapewnienie najemcom większej przejrzystości procedur sprzedaży lokali poprzez ich uproszczenie. W okresie obowiązywania nowych przepisów sprzedano 246 lokali.
Sukcesywnie realizowane jest wychodzenie przez gminę Wrocław ze wspólnot mieszkaniowych. W wyniku sprzedaży liczba budynków z udziałem gminy Wrocław zmniejszyła się o kolejne 38.
Zwaloryzowaną kaucję mieszkaniową - o łącznej wartości 81 976,75 zł - zaliczono 26 nabywcom, kwota ta została odliczona od wartości nieruchomości przed udzieleniem bonifikaty.

Sprzedaż lokali mieszkalnych w trybie przetargowym

Zaledwie 57 spośród 149 ogłoszonych przetargów zakończyło się wyłonieniem nabywcy. Warto zaznaczyć, że przetargi zakończone wynikiem negatywnym były ogłaszane dwu lub trzykrotnie. Łącznie brało w nich udział 395 uczestników a wskaźnik frekwencji wzrósł do 6,93, to oznacza, że jedną nieruchomość licytowało średnio około 7 osób (w 2022 r. - 6,72; w 2021 r. - 5,54; w 2020 r. - 3,20). W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku zawarto 49 umów

notarialnych dotyczących sprzedaży mieszkań w trybie przetargu ustnego nieograniczonego. Dochód z tego tytułu wyniósł 20 265 440,00 zł, co stanowi 33% uzyskanych dochodów ze sprzedaży lokali mieszkalnych. Łączna powierzchnia sprzedanych lokali wyniosła 2 280 m2, a osiągnięte ceny mieściły się w przedziale od 6 125 zł/m2 do 16 891 zł/m2.
Największą popularnością cieszą się małe nieruchomości do 30 m², szczególnie te położone w centrum miasta. Kawalerki i małe mieszkania sprzedają się najszybciej, ponieważ są najtańsze. Są też bardzo pożądane przez inwestorów szukających mieszkań z przeznaczeniem pod wynajem. Najwięcej osób uczestniczyło w przetargach lokali znajdujących się przy ul. Wróblewskiego - 45 licytantów i ul. Nowy Świat – 41.
Średnia cena jednego metra kwadratowego powierzchni użytkowej uzyskana w przetargach była najwyższa w historii i wyniosła 9 703 zł, dając wzrost o 13% w stosunku do ubiegłego roku. Nie ma perspektyw, że ceny nieruchomości w kolejnych latach spadną i wszystko wskazuje na to, że za tą samą cenę będzie można kupić coraz mniejsze lokum.

Średnia cena 1m² lokalu mieszkalnego uzyskana w przetargach w latach 2019 - 2023

Rok	Średnia cena 1 m² lokalu mieszkalnego uzyskana w przetargach [zł]
2019	7 480
2020	6 512
2021	7 596
2022	8 615
2023	**9 703**

SPRZEDAŻ GMINNYCH LOKALI NIEMIESZKALNYCH

W dalszym ciągu prywatyzowano lokale przeznaczone na cele inne niż mieszkalne. Podobnie jak w przypadku mieszkań sprzedaż przebiegała w dwóch trybach: przetargowym, w tym wypadku procedura wszczynana jest z urzędu oraz bezprzetargowym - na wniosek zainteresowanego.
Zawarto 35 umów sprzedaży lokali niemieszkalnych: 32 w trybie przetargowym, 3 w trybie bezprzetargowym - na rzecz najemców. Dodatkowo zawarto

1 umowę ustanowienia odpłatnej służebności gruntowej do wcześniej wyodrębnionego lokalu niemieszkalnego.

Dochód i liczba sprzedanych lokali niemieszkalnych w latach 2019-2023

Rok	Liczba sprzedanych lokali niemieszkalnych [szt.]	Dochód na podstawie podpisanych aktów notarialnych [zł]
2019	24	5 626 470
2020	33	5 259 378
2021	32	7 340 067
2022	27	7 391 429
2023	35	7 604 646

Sprzedaż lokali usługowych w ostatnich latach kształtuje się na podobnym poziomie.
Należy podkreślić, że oferta komunalnego zasobu w tym sektorze stale się zmniejsza. Najwięcej transakcji dotyczyło lokali położonych w obrębie Placu Grunwaldzkiego w dzielnicy Śródmieście. Obszar ten cechuje się dobrą dostępnością komunikacją, niewielką odległością od uczelni oraz sporym ruchem pieszych. Jedną z najważniejszych decyzji, którą podejmują przedsiębiorcy, jest wybór odpowiedniego miejsca dla swojego biznesu. Nowoczesne pomieszczenia z prywatnych rąk oferują zwykle wysoki czynsz, a dodatkowym problemem staje się ich lokalizacja. Alternatywą może być lokal użytkowy nabyty od gminy. Powierzchnia sprzedanych lokali niemieszkalnych mieściła się w przedziale od 5 m² do 173 m². Większość transakcji dotyczyła małych lokali o powierzchni do 40 m². Łącznie sprzedano 975 m² powierzchni użytkowej.

Sprzedaż lokali niemieszkalnych w trybie przetargowym

W opisywanym roku 34 z 66 ogłoszonych przetargów zakończyło się wynikiem pozytywnym, w których łącznie wzięło udział 115 uczestników. Coraz więcej osób interesuje się lokalami wystawionymi na licytacje, jednak w dalszym ciągu nie jest to wynik satysfakcjonujący. Najwięcej osób uczestniczyło w przetargach na nabycie lokali przy ul. Roentgena - 13 licytantów oraz al. Hallera, ul. Nożownicza, ul. Szczęśliwa po 8 licytantów. Średnia cena uzyskana ze sprzedaży 1 m²

powierzchni użytkowej wyniosła 9 380 zł. Często ofertę przetargową stanowią lokale niewielkie, składające się z jednego lub dwóch pomieszczeń, bez węzła sanitarnego na wyższych kondygnacjach kamienic. Ze względu na te cechy nie są one atrakcyjne dla przedsiębiorców a zmiana przeznaczenia na mieszkalne jest niemożliwa lub wymaga znacznych nakładów finansowych.

Sprzedaż lokali niemieszkalnych w trybie bezprzetargowym

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 15 wniosków o wykup lokalu niemieszkalnego stanowiącego przedmiot najmu oraz 23 wnioski o nabycie garażu. Po dokonaniu analizy złożonych wniosków - w szczególności pod kątem spełniania przez wnioskodawców przesłanek określonych w obowiązujących przepisach prawa miejscowego, zawarto 3 umowy sprzedaży oraz wydano 8 zarządzeń w sprawie przeznaczenia lokali niemieszkalnych, stanowiących przedmiot najmu, do sprzedaży w trybie bezprzetargowym.

Korekta udziałów w nieruchomości

W sytuacjach, w których - w wyniku adaptacji i przebudowy lokali - wspólnoty mieszkaniowe podjęły uchwały w sprawie zmiany przeznaczenia nieruchomości wspólnej oraz zmiany udziałów, a także w przypadkach, gdzie wskutek niejednolitych zasad określenia wielkości udziałów w nieruchomości wspólnej w przeszłości, obecna suma udziałów jest różna od jedności, zachodzi potrzeba dokonania korekty udziałów w nieruchomościach wspólnych. W okresie 12 miesięcy 2023 roku korekty objęły 1 203 właścicieli lokali. W sprawach tych przygotowano 150 zarządzeń Prezydenta Wrocławia oraz zawarto 96 aktów notarialnych.

Postępowania realizowane w zakresie zwrotu bonifikat

Wtórny obrót lokalami sprzedanymi na rzecz najemców przez gminę Wrocław jest monitorowany z uwagi na wynikający z przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami obowiązek żądania zwrotu kwoty równej zwaloryzowanej bonifikacie, w przypadku zbycia lokalu przed upływem 5 lat. W 2023 r. podjęto czynności weryfikacyjne mające na celu analizę ksiąg wieczystych w kontekście powstania obowiązku żądania zwrotu bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokali mieszkalnych. Przeprowadzono powtórną weryfikację lokali mieszkalnych sprzedanych w latach 2018 i 2019 oraz

zweryfikowano transakcje zawarte w latach 2020 i 2021. Ponadto przeanalizowano akty notarialne, które zostały przesłane przez Kancelarie Notarialne (600 szt.).
W wyniku analizy transakcji wszczęto 41 postępowań, a zakończono 65. Przygotowano 11 zarządzeń w sprawie zwrotu bonifikaty, 8 spraw skierowano na drogę postępowania sądowego. Łączna kwota zwróconych bonifikat wyniosła 605 719,64 zł.
Rozpatrzono 7 wniosków o odstąpienie od żądania zwrotu bonifikaty, a w 5 sprawach Prezydent wniósł pod obrady Rady Miejskiej Wrocławia projekty uchwał w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od żądania zwrotu kwoty równej zwaloryzowanej bonifikacie lub jej części w trybie przepisu art. 68 ust. 2c ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.
Ponadto rozpoznano 138 wniosków o wyrażenie zgody na wykreślenie z księgi wieczystej hipoteki ustanowionej na rzecz gminy Wrocław, w celu ustalenia czy ustała podstawa do powstania wierzytelności z tytułu zwrotu kwoty równej zwaloryzowanej bonifikacie.

PRZEKSZTAŁCENIE PRAWA UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO GRUNTU W PRAWO WŁASNOŚCI

Zadania wynikające z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów były kontynuowane w 2023 roku. W opisywanym okresie zostało wydanych 1 108 zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego na cele mieszkaniowe w prawo własności, udzielono 1 383 bonifikaty od jednorazowej opłaty za przekształcenie oraz wydano 11 decyzji administracyjnych.
Zaświadczenia są sporządzane z urzędu albo na podstawie wniosków złożonych przez nowych nabywców lokali. Z tytułu przekształcenia właściciel ponosi opłatę przekształceniową, z reguły, przez okres 20 lat, a w każdym czasie trwania obowiązku wnoszenia opłaty, może zgłosić zamiar jej jednorazowego uregulowania w kwocie pozostającej do spłaty. Na podstawie uchwały Nr III/29/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20.12.2018r.w sprawie bonifikat od opłat z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów, osobom fizycznym będącym właścicielami lokali mieszkalnych, udziela się 90% bonifikaty

od opłaty przekształceniowej. Warunkiem udzielenia bonifikaty od opłaty za przekształcenie jest brak zaległości finansowych z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste. Przepisy te powodują, iż niezbędne jest sprawdzanie ww. zaległości finansowych, zawiadamianie o nich właścicieli lokali oraz monitorowanie dokonanych wpłat.
Dodatkowo przy realizacji tego zadania nałożony został obowiązek stosowania przepisów o pomocy publicznej w sytuacjach, w których przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie bonifikaty od opłaty z tytułu przekształcenia lub o zmianę okresu pozostałego do wnoszenia opłaty przekształceniowej. W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem w 325 przypadkach zaistniały przesłanki do udzielenia pomocy de minimis, co znalazło odzwierciedlenie w wydanych zaświadczeniach.
W ramach prowadzonych postępowań na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości na wniosek użytkownika wieczystego nieruchomości zabudowanej garażami wydano 1 decyzję administracyjną o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności tej nieruchomości oraz 5 decyzji administracyjnych o zmianie decyzji w zakresie skrócenia okresu płatności.

Podsumowując w 2023 r. wydano:

- 1 108 zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości;
- 1 383 informacji o opłacie jednorazowej i udzieleniu bonifikaty od opłaty jednorazowej;
- 325 zaświadczeń o pomocy de minimis w związku z realizacją ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.;
- 11 decyzji administracyjnych w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów z dnia 20 lipca 2018 r.
- 1 decyzję administracyjną w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów z dnia 29 lipca 2005 r.
- 5 decyzji administracyjnych o zmianie decyzji w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów z dnia 29 lipca 2005 r.

NABYWANIE NIERUCHOMOŚCI

W 2023 r. realizowano zadania z zakresu wypłat odszkodowań za grunty, które wydzielone zostały pod budowę nowych dróg publicznych, pod poszerzenie już istniejących lub planowanych inwestycji drogowych.
W związku z realizacją inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej kontynuowane były postępowania odszkodowawcze, obejmujące następujące zadania:

- budowa trasy autobusowo - tramwajowej (TAT) łączącej Nowy Dwór z Centrum Wrocławia;
- budowa drogi powiatowej - Aleja Wielkiej Wyspy;
- budowa Mostów Bolesława Chrobrego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 455 we Wrocławiu;
- rozbudowa ul. Dolnobrzeskiej od ul. Krępickiej do ul. Polkowickiej we Wrocławiu;
- budowa drogi rowerowej w ul. Legnickiej we Wrocławiu;
- przebudowa ul. Pomorskiej i placu Staszica we Wrocławiu.

Dla potrzeb realizacji celów rozwojowych i publicznych pozyskano do gminnego zasobu nieruchomości niezabudowane oraz zabudowane o powierzchni 11,5 ha. Całkowita kwota wydatkowana przez miasto wyniosła 26,4 mln zł – porównywalnie do 2022 roku.

Wypłata odszkodowań za grunty przejęte w trybie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami

Zgodnie z art. 98 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami za wydzielone na wniosek właściciela działki gruntu przeznaczone pod drogi publiczne, które z mocy prawa przeszły na własność gminy Wrocław, byłym właścicielom i użytkownikom wieczystym przysługuje odszkodowanie. Postępowania prowadzone w trybie cywilnoprawnym zostały zakończone podpisaniem porozumień pomiędzy Gminą Wrocław a byłymi właścicielami lub użytkownikami wieczystymi. W przypadku braku uzgodnienia, odszkodowanie ustalono i wypłacano w toku postępowania administracyjnego. Wypłata odszkodowań na rzecz byłych właścicieli lub użytkowników wieczystych realizowana była poprzez wypłatę środków finansowych, jak również przyznania nieruchomości zamiennych.

Wypłata odszkodowań na podstawie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami zrealizowana w roku 2023

	Liczba postępowań	Powierzchnia przejętych gruntów [ha]	Kwota wypłaconych odszkodowań [zł]
Porozumienia w oparciu o wartość rynkową gruntu	39	2,0767	2 042 697,25
Porozumienia w oparciu o wartość częściową nieruchomości	4	0,3523	146 580,00
Wypłata odszkodowań w oparciu o decyzję administracyjną	1	0,0493	135 470,00
Przyznanie nieruchomości zamiennej w ramach odszkodowania	4	0,5281	33 838,02
Razem	**48**	**3,0064**	**2 358 585,27**

W roku sprawozdawczym prowadzono 199 postępowań dotyczących wypłaty odszkodowania na podstawie art. 98 ugn, z których 43 zakończyły się podpisaniem porozumienia, 4 przyznaniem nieruchomości zamiennej i 1 wypłatą odszkodowania na podstawie decyzji administracyjnej. Gmina Wrocław zobowiązana była do wypłaty odszkodowań za grunty oraz części składowe znajdujące się na gruncie w chwili przejęcia nieruchomości. Średnia wartość jednostkowa gruntu przeznaczonego pod drogi publiczne, za które uzgodniono odszkodowania w trybie art. 98 ugn, bez części składowych gruntu wyniosła 90,80 zł/m².

W dwóch postępowaniach w sprawie przyznania nieruchomości zamiennej za przejęty z mocy prawa grunt, Gmina Wrocław wypłaciła różnicę wynikająca z wyceny nieruchomości zamiennej i przejętych z mocy prawa działek gruntu w łącznej kwocie 166 975,80 zł. W dwóch postępowaniach dotyczących przyznania nieruchomości zamiennej za przejęty z mocy prawa grunt Gmina Wrocław uzyskała dopłatę w łącznej kwocie 133 137,78 zł. Wypłacono jedno

odszkodowanie w kwocie 135 470,00 w oparciu o ostateczną decyzję wydaną w postępowaniu administracyjnym. Prowadzono 4 postępowania, w toku których doszło do wypłacenia odszkodowania w kwocie niższej niż wartość nieruchomości.

Wypłata odszkodowań za grunty przejęte w trybie ustawy o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID)

W związku z realizacją przez Wrocław inwestycji infrastrukturalnych budowy, rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego – dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych oraz rozwoju tras rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w ramach przebudowy dróg, kontynuowano zadania z zakresu postępowań odszkodowawczych rozpoczętych w latach ubiegłych, jak również nowych, podjętych w roku 2023.

Za nieruchomości przejęte z mocy prawa, pod drogi publiczne na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (ZRID) odszkodowania dla byłych właścicieli, użytkowników wieczystych oraz osób, którym przysługiwały do nieruchomości ograniczone prawa rzeczowe, ustalane były w trybie administracyjnym. W przypadku terenów przeznaczonych pod drogi wojewódzkie i krajowe odszkodowania ustalane były przez Wojewodę Dolnośląskiego, a w przypadku dróg gminnych i powiatowych odszkodowania były ustalane przez starostów w województwie dolnośląskim wskazanych przez wojewodę. Do wypłaty odszkodowań za nieruchomości przyjęte pod drogi publiczne do zasobu Gminy Wrocław, Skarbu Państwa oraz Województwa Dolnośląskiego, zobowiązany był Prezydent Wrocławia jako zarządca dróg w mieście na prawach powiatu.

Zadania inwestycyjne budowy, rozbudowy, przebudowy i modernizacji układu komunikacyjnego realizowane przez Gminę Wrocław, których dotyczyły postępowania administracyjne (ZRID)

Drogi gminne i powiatowe – własność Gminy Wrocław
Przebudowa ul. Zwycięskiej od alei Karkonoskiej do ul. Agrestowej, Budowa ul. Dróżniczej i ul. A. Vivaldiego, Przebudowa ul. Sikorczej, Połączenie Obwodnicy Śródmiejskiej z Regionalnym Portem Lotniczym – ul. Graniczną, Budowa wału przeciwpowodziowegona osiedlu Kozanów od mostu Maślickiego wzdłuż ulic: Nadrzecznej, Gwareckiej i Ignuta - do siedziby Policji przy ul. Połbina, Budowa łącznika ul. Gorlickiej od ronda ul. Krzywoustego do skrzyżowania ul. Gorlickiej z ul. Mulicką, Przebudowa i rozbudowa ul. Czekoladowej od ronda (ul. Kwiatkowskiego) do wjazdu do centrum Bielany, Budowa dróg publicznych w rejonie nowo budowanej szkoły przy ul. Kłodzkiej, budowa drogi technicznej w obszarze Zachodniego Śródmieścia Przemysłowego ograniczonego ul. Rychtalską, ul. Zakładową, ul. Trzebnicką, Budowa drogi ul. Skarbowców na odcinku od ul. Róży Wiatrów do ul. Szarugi, Rozbudowa ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego na odcinku od ul. Benedyktyńskiej do ul. Damrota, Rozbudowa ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu - Etap 2 - odcinek od al. Gen. J. Hallera do ul. Stalowej, Rozbudowa ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu - Etap 3 - odcinek od ul. Żelaznej do ul. Zaporowskiej, Budowa drogi w rejonie ul. Sułowskiej i Polanowickiej Północnej, Rozbudowa ul. Kiełczowskiej, Budowa ul. Lawendowej, Rozbudowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Popowickiej - Starogroblowej - Długiej (od ul. Milenijnej do ul. Jagiełły), Rozbudowa i przebudowa ul. Zajączkowskiej, Budowa drogi koniecznej - obręb Oporów, Budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej Nowy Dwór z Centrum Wrocławia, Rozbudowa/przebudowa ul. Jackowskiego i ul. Gersona, Rozbudowa ul. Trawowej, Budowa ul. Żmigrodzkiej, Rozbudowa ul. Budowa drogi powiatowej - Aleja Wielkiej Wyspy, Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ul. Mościckiego na odcinku od ul. Mandżurskiej do ul. Ziemniaczanej, Rozbudowa ul. Zabrodzkiej w rejonie skrzyżowania z ul. Waflową, Budowa łącznika drogowego pomiędzy ul. Rakietową a ul. Żwirki i Wigury, Budowa ul. Blizanowickiej, Rozbudowa ul. Maślickiej, Budowa ul. Asfaltowej, Rozbudowa ul. Legnickiej, Rozbudowa ul. Dolnobrzeskiej od ul. Krępickiej do ul. Polkowickiej, Rozbudowa i przebudowa ul. Rogowskiej, Przebudowa ul. Pomorskiej i placu Staszica, Budowa odcinka ul. Artemskiej, Budowa drogi ul. Stoszowskiej, Rozbudowa ul. Awicenny wraz z budową łącznika ul. Awicenny z ul. Mokronoską i rozbudową skrzyżowania ul. Mokronoskiej,

Drogi gminne i powiatowe – własność Gminy Wrocław
Awicenny i Wiejskiej, Budowa dróg gminnych – ul. Kaparowej i Melisowej, Budowa drogi dla rowerów w ciągu ul. Zabrodzkiej, Budowa ul. Kurlandzkiej, Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ramach rozbudowy ul. Żwirki i Wigury Zachodnia we Wrocławiu, Rozbudowa ul. Awicenny, Przebudowa drogi w rejonie ul. Pułaskiego
Drogi wojewódzkie – własność Województwa Dolnośląskiego
Rozbudowa ul. Osobowickiej, Przebudowa ul. Bardzkiej, Przebudowa ul. Buforowej, Rozbudowa ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu w celu wyznaczenia dróg i pasówrowerowych - etap 2, Rozbudowa ulicy Obornickiej, Przebudowa ul. Pełczyńskiej, Rozbudowa i przebudowa ul. Zajączkowskiej, rozbudowa ciągu pieszo-rowerowego – przebudowa ul. Buforowej, budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94, Część 1: Aleja Stabłowicka, Budowa Mostów Bolesława Chrobrego w ciągu drogi wojewódzkiej, Rozbudowa ul. Mokronoskiej, Przebudowa ulic Bardzkiej oraz Buforowej i rozbudowa ul. Kajdasza
Drogi krajowe – własność Skarbu Państwa
Rozbudowa ulicy Dyrekcyjnej, Rozbudowa ul. Powstańców Śląskich na odcinku od ul. Krzyckiej do ul. Kutnowskej we Wrocławiu w celu wydzielenia trasy rowerowej - odcinek od skrzyżowania ul. Powstańców Śląskich - ul. Krzycka - ul. Andrzeja Waligórskiego (wraz ze skrzyżowaniem) do skrzyżowania ul. Powstańców Śląskich - ul. Kutnowska

Pełnomocnicy Prezydenta – jako reprezentanci zarządcy drogi - uczestniczyli w 168 postępowaniach prowadzonych przez organy administracji publicznej w sprawie ustalenia odszkodowań na podstawie ustawy ZRID. W 64 postępowaniach doszło do wydania decyzji administracyjnych i wypłaty odszkodowań.

Postępowania administracyjne dotyczące odszkodowań na podstawie ustawy ZRID

	Liczba prowadzonych postępowań	Liczba postępowań w których doszło do wypłaty odszkodowania	Powierzchnia gruntów za które wypłacano odszkodowania [ha]	Kwota wypłaconych odszkodowań [zł]
drogi gminne i powiatowe	145	60	5,5560	8 473 291,89
drogi wojewódzkie	19	4	0,2231	549 664,09
drogi krajowe	4	0	0	0,00
Razem	**168**	**64**	**5,7791**	**9 022 955,98**

Nabywanie nieruchomości do zasobu Gminy Wrocław

W opisywanym okresie prowadzono 193 postępowania dotyczące nabycia i zamiany nieruchomości, z których 25 zakończyło się podpisaniem umów w trybie cywilnym w formie aktów notarialnych. Działki niezabudowane i zabudowane nabywane były do zasobu na realizację celów rozwojowych Miasta i publicznych. Pozyskano tereny o łącznej powierzchni 3,0449 ha, w tym 1,8185 ha gruntów przeznaczonych pod drogi publiczne w obrębach: Zgorzelisko, Lipa Piotrowska, Księże Wielkie, Żerniki, Jerzmanowo, Psie Pole, Strachowice, Stabłowice, Zakrzów, Polanowice, Sołtysowice, Ołtaszyn, Pawłowice oraz Wojszyce.
Dokonano nabycia nieruchomości zabudowanej o przeznaczeniu publicznym: kulturalno-oświatowym będącej siedzibą samorządowej instytucji kultury - Strefa Kultury Wrocław. Dzięki wykupowi budynku dawnej Filharmonii przy ul. Piłsudskiego 19, miejsce to pozostanie ważnym punktem na kulturalnej mapie Wrocławia.
Nabyto działkę gruntu dla potrzeb inwestycji Parkuj i Jedź w rejonie skrzyżowania ulicy Żmigrodzkiej i Wołowskiej oraz pod estakadę przy al. Jana III Sobieskiego.

Umowy nabycia nieruchomości w trybie cywilnym

	Liczba umów	Powierzchnia [ha]	Koszt nabycia [zł]
nabycie gruntu po cenie rynkowej	11	1,1887	15 003 447,92
za symboliczną odpłatnością	7	0,2580	8,38
nieodpłatnie	3	0,3176	0,00
nabycie w drodze zamiany	4	0,9287	31 943,00
Razem	**25**	**2,6930**	**15 035 399,30**

Od Polskich Kolei Państwowych S.A nieodpłatnie pozyskano nieruchomość w obrębie Psie Pole o powierzchni 0,1268 ha na realizację parkingu przesiadkowego w systemie Parkuj i Jedź. Od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa również nieodpłatnie pozyskano nieruchomość pod drogę publiczną oraz nieruchomość na potrzeby budowy kładki rowerowej w ciągu ul. Trawowej – Francuskiej.
Za symboliczną odpłatnością pozyskano działki gruntu w obrębach Brochów, Zgorzelisko, Krzyki, Ołtaszyn, Zakrzów, Polanowice z przeznaczeniem pod zieleń i drogi publiczne. Kwota nabycia tych działek wyniosła łącznie 8,38 zł.
W toku prowadzonych postępowań zawarto 4 umowy zamiany nieruchomości. W wyniku przeprowadzonych zamian dopłata na rzecz Gminy Wrocław wyniosła łącznie 11 735 963,10 zł, a dopłata Gminy Wrocław na rzecz osób fizycznych 31 943,00 zł. W ramach zamiany pozyskano prawo własności m.in. działki gruntu 15, AM-21, obręb Żerniki o powierzchni 0,3366 ha pod planowaną inwestycję Wrocławskiego Centrum Sportu na Nowych Żernikach (pod poszerzenie części rekreacyjnej).
Na podstawie wyroków sądowych Gmina Wrocław jako zarządca drogi nabyła nieruchomość w obrębie Jerzmanowo za kwotę 378 000 zł.
W roku sprawozdawczym uczestniczono w postępowaniach o wypłatę odszkodowania na rzecz Gminy Wrocław, za grunty które z mocy prawa przeszły na własność Skarbu Państwa w związku z wydaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji towarzyszącej w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu.
Na rzecz Miasta ustalono odszkodowanie na kwotę 10 987,20 zł.

DOCHODY WYDZIAŁU NABYWANIA I SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI

Uchwała nr LXII/1620/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 8 grudnia 2022 roku w sprawie budżetu Miasta na 2023 rok, określiła dla Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości poziom dochodów ze sprzedaży składników majątkowych w wysokości 240 000 000,00 zł. Decyzją Rady Miejskiej Wrocławia w ciągu roku budżetowego dokonywano zmian planu dochodów majątkowych, który ostatecznie wyniósł 264 500 000,00 zł. Osiągnięto realizację na poziomie 251 331 464,54 zł, tj. 95,02 % planu.

Wykonanie planu dochodów według źródeł i działów klasyfikacji budżetowej

Wyszczególnienie	Plan 2023 rok [zł]	Wykonanie za 2023 rok [zł]	% wyk. planu
Użytkowanie wieczyste	1 680 000,00	1 725 626,50	102,7
Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	700 000,00	740 693,40	105,8
Wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności, w tym:	262 120 000,00	248 865 144,64	94,9
sprzedaż nieruchomości w trybie przetargowym	200 120 000,00	168 512 186,45	84,2
sprzedaż nieruchomości w trybie bezprzetargowym	10 000 000,00	10 699 628,93	107,0
sprzedaż lokali mieszkalnych	46 000 000,00	61 186 801,39	133,0
sprzedaż lokali użytkowych	6 000 000,00	8 466 527,87	141,1
Razem	**264 500 000,00**	**251 331 464,54**	**95,0**

*na podstawie rozstrzygniętych przetargów oraz zawartych aktów notarialnych wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W WYDZIALE PODATKÓW I OPŁAT

W 2023 w komórce realizowano zadania z zakresu wymiaru, kontroli oraz prowadzenia ewidencji księgowej podatków i opłat lokalnych, podatku rolnego, leśnego i opłaty skarbowej. Ponadto realizowano zadania z zakresu wymiaru, kontroli oraz prowadzenia ewidencji księgowej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (zwrot kosztów oczyszczania pasa drogowego ze środków uzyskanych z ubezpieczeń sprawców kolizji drogowych).
Celem realizacji zadań komórki organizacyjnej jest skuteczny i efektywny wymiar podatków i opłat oraz uzyskanie wysokich wskaźników wykonania dochodów.

W komórce organizacyjnej realizowano zadania wynikające z pełnienia przez Prezydenta Miasta roli organu podatkowego w zakresie należności stanowiących wpływy
z następujących podatków i opłat:

1. podatku od nieruchomości
2. podatku od środków transportowych
3. podatku rolnego
4. podatku leśnego
5. opłaty skarbowej
6. opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
7. opłaty z tyt. zmniejszenia naturalnej retencji terenowej
8. z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (zwrot kosztów oczyszczania pasa drogowego ze środków uzyskanych z ubezpieczeń sprawców kolizji drogowych)

W uchwale budżetowej Miasta Wrocławia na 2023 rok z tytułu podatków i opłat zaplanowano wpływy w wysokości 1 069 309 450,00 zł, z czego zrealizowano dochody w wysokości 1 081 764 359,65 zł, co stanowi 101,16 % planu rocznego.

REALIZACJA DOCHODÓW WŁASNYCH GMINY W ZAKRESIE PODATKÓW I OPŁAT W 2023 ROKU

W celu realizacji zaplanowanych w 2023 roku dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych podjęto następujące działania:

- ewidencji i obsłudze podlegało 340 949 podatników
- wydano 304 806 decyzje podatkowe;
- wydano 11 868 postanowień i innych aktów prawnych;
- przyjęto łącznie 94 343 deklaracji lub informacji
- wysłano 61 253 wezwań do złożenia deklaracji, IN i inne;
- wydano 913 zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis;
- w Centrum Obsługi Podatnika obsłużono 78 201 klientów/podatników;

Tabela porównawcza wykonanych czynności w latach 2019 - 2023

Czynność	**2019 r.**	**2020 r.**	**2021 r.**	**2022 r.**	**2023 r.**
Ilość wydanych decyzji podatkowych	266 794	267 923	292 925	295 581	304 806
Ilość wydanych postanowień i innych aktów prawnych	23 625	49 498	6 862	11 101	11 868
Ilość wysłanych wezwań do złożenia deklaracji, IN i inne oraz zawiadomień, pism o przejęciu opłat	62 433	282 65	17 216	16 597	61 253
Ilość wydanych zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis	72	58	422	742	913
Ilość obsłużonych klientów w Centrum Obsługi Podatnika	98 085	88 902	71 127	120 936	78 201

Wykonanie dochodów z tytułu podatków i opłat w odniesieniu do założonego planu na 2023 rok z wyszczególnieniem źródeł dochodów przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	**Plan na 2023 r. (w zł)**	**Wykonanie 2023 r. (w zł)**	**Procentowe wyk. planu (3:2)**
1	***2***	***3***	***4***
podatek od nieruchomości	593 050 000	591 406 711,15	99,72%
podatek od środków transportowych	14 700 000	13 674 260,32	93,02%
podatek rolny	1 406 500	1 386 884,58	98,60%
podatek leśny	146 900	148 876,74	101,35%
opłata skarbowa	33 000 000	35 572 142,87	107,79%
opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	424 928 800	437 493 671,20	102,96%
opłata z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej	10 100	11 072,82	109,63%
wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (zwrot kosztów oczyszczania pasa drogowego ze środków uzyskanych z ubezpieczeń sprawców kolizji drogowych)	5 000	78 373,92	1567,48%

Wyszczególnienie	Plan na 2023 r. (w zł)	Wykonanie 2023 r. (w zł)	Procentowe wyk. planu (3:2)
odsetki powyższych należności	2 062 150	1 992 366,05	96,62%
RAZEM	1 069 309 450	1 081 764 359,65	101,16%

W 2023 wydano 304 806 decyzje podatkowe, z których do Samorządowego Kolegium Odwoławczego zaskarżonych zostało 75, co stanowi 0,02% wszystkich wydanych decyzji.

W związku z coraz większa ilością spraw załatwianych elektronicznie, w roku 2023 odnotowano spadek klientów/podatników obsłużonych bezpośrednio w Centrum Obsługi Podatnika, na rzecz zwiększenia obsługi telefonicznej i online, np. obsługi komunikatora PLIP.

Rosnąca tendencję należy również zauważyć w ilości spraw załatwianych drogą elektroniczną za pomocą ePUAP, PLIP2, aplikacji „Przyjazne deklaracje" oraz kreatora deklaracji OWG. Systemy te umożliwiają składanie deklaracji i informacji w zakresie podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych oraz opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Przeprowadzono czynności sprawdzające w ramach, których sporządzono 22 987 wezwań dot. niedopełnienia obowiązku złożenia deklaracji podatkowych lub nieprawidłowego opodatkowania nieruchomości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Wydział realizując politykę wsparcia przedsiębiorców w ramach programów pomocowych wydał 913 Zaświadczenia o udzielonej pomocy de minimis, to jest wzrost o 23% w stosunku do roku poprzedniego.

Przy wsparciu środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020 wdrożono Zintegrowany system do gospodarowania odpadami komunalnymi Gminie Wrocław (OWG). System dostarcza e-usługi o wysokim stopniu dojrzałości, w szczególności Kreator deklaracji, który umożliwia wypełnienie deklaracji, obliczenie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz przesłanie jej do Urzędu. Wdrożony system jest odpowiedzią na stale rosnące potrzeby społeczeństwa i jego oczekiwania w stosunku do dostarczonych e-usług.

W celu optymalizacji procesu rejestracji zawiadomień o zmianie w ewidencji gruntów wdrożono z powodzeniem oprogramowanie do robotyzacji UiPath, dzięki któremu zadania związane z ujawnianiem zmian realizowane są bardziej efektywnie i prowadzą do zmniejszenia ilości błędów spowodowanych czynnikiem ludzkim. Robotyzacja umożliwia optymalizowanie różnych procesów pod kątem czasu, miejsca i zużycia zasobów.
Automatyzacja czasochłonnych i powtarzalnych procesów realizowanych w WPO wpływa korzystnie na jakość i szybkość obsługi.
W roku 2023 r. podjęto szereg działań zmierzających do uszczelnienia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi we Wrocławiu. W związku ze zmianą metody obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, możliwe jest bardziej rzetelne monitorowanie zmian, zwłaszcza tych w zakresie liczby zamieszkałych osób, mających wpływ na wysokość opłaty. Wykorzystywane są do tego narzędzia jakie dają obowiązujące przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zwłaszcza wynikające z art. 6 o ust. 1 i 1a ustawy, tj. porównanie z danymi pozyskanymi z MPWiK i innych rejestrów prowadzonych przez Urząd Miejski np. ewidencja ludności. Stale prowadzone są również czynności sprawdzające i monitorowana jest liczba urodzeń dzieci w Gminie Wrocław.
W związku ze zwiększonym napływem ludności np. studenci, obcokrajowcy, prowadzone są również czynności mające na celu objęcie systemem tych osób (m.in. monitorowanie świadczeń dla osób zapewniających zakwaterowania i wyżywienie obywatelom Ukrainy). Dzięki tym działaniom oraz zmianie metody obliczania opłaty, stale zwiększa się ilość osób objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Obecnie w wyniku prowadzonych czynności związanych z zabezpieczeniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, zarejestrowanych jest o ponad 100 tys. osób więcej niż w latach poprzednich. W przypadku nieruchomości niezamieszkałych wprowadzone w 2023 r. zmiany w zakresie przekazywanych w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi danych np. dane o rodzaju prowadzonej działalności, ilości pracowników itp., pozwalają na większą możliwość kontrolowania poprawności wyliczania i uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Od początku 2023 r. wpłynęło i zostało zaewidencjonowanych ok. 55 tys. deklaracji o wysokości opłaty za

gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli nieruchomości.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W WYDZIALE ZARZĄDZANIA FUNDUSZAMI

POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH DLA PROJEKTÓW INFRASTRUKTURALNYCH I SPOŁECZNYCH

W roku 2023 złożono wnioski o dofinansowanie dla 110 projektów oraz podpisano 45 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania ponad 243 512 143 zł. Monitorowano realizację pod kątem zapisów umów o dofinansowanie łącznie 215 projektów, dla których podpisano umowy o dofinansowanie w roku 2023 i w latach wcześniejszych.
W zakresie projektów infrastrukturalnych podobnie jak w latach poprzednich w roku 2023 monitorowano europejskie i krajowe źródła finansowania wspierające inwestycje Miasta w obszarach infrastruktury drogowej, infrastruktury edukacyjnej, cyfryzacji, rewitalizacji, infrastruktury społecznej, termomodernizacji, transportu zeroemisyjnego oraz niskoemisyjnego a także zieleni oraz ochrony bioróżnorodności. Dużo uwagi w 2023 roku poświęcono analizie oraz przygotowaniu aplikacji w obszarze Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. W zakresie projektów społecznych monitorowano takie obszary jak edukacja, włączenie społeczne, rynek pracy czy ochrona środowiska a także polityka żywnościowa. Elementem który wielokrotnie pojawiał się w dokumentacjach konkursowych czy dokumentach programowych to szeroko rozumiane kwestie środowiskowe, począwszy od edukacji ekologicznej, poprzez inwentaryzację zasobów zielonych, aż do transportu niskoemisyjnego.
W trakcie roku 2023 koordynowano prace jednostek i wydziałów w celu wypracowania spójnych koncepcji odpowiadających na bieżące potrzeby mieszkańców Miasta.

PROGRAMY MONITOROWANE W 2023 ROKU

- AMIF
- Citizens, Equality, Rights and Values (CERV)

- Climate KIC
- Connecting Europe Facility (CEF)
- Digital Europe
- Driving Urban Transitions
- ELENA
- ERA-NET Cofund
- ERASMUS+
- EU4Health
- European Urban Initiative
- Fundusz Azylu, Migracji i Integracji
- Fundusz Wyszehradzki
- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027
- Fundusze Norweskie I EOG 2014-2021
- GOSPOSTRATEG
- Horyzont Europa
- Interreg Europa
- Interreg Europa Środkowa
- Interreg Europa Środkowa
- Interreg Region Morza Bałtyckiego
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
- Kreatywna Europa
- LIFE
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
- Programy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- Programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych

- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
- Rządowy Program Odbudowy Zabytków
- Urbact

PERSPEKTYWA FINANSOWA UNII EUROPEJSKIEJ 2021-2027

Rok 2023 to kolejny rok kiedy to, równolegle z realizacją oraz rozliczaniem projektów z okresu programowania 2014-2020, wdrażana jest perspektywa finansowa UE 2021-2027. Rok 2023 to pierwsze nabory uruchamiane w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, oraz regionalnego programu operacyjnego: Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, w których to programach Wrocław złożył wnioski o dofinansowanie realizowanych zadań. W tym czasie prowadzono także analizy powstających dokumentów programowych w celu jak najlepszego ustalenia priorytetów budżetowych w kontekście przyszłych możliwości pozyskania dofinansowania. Na przestrzeni roku WZF wielokrotnie brał udział w działaniach takich podmiotów jak Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, Związek Miast Polskich czy Unia Metropolii Polskich poprzez opiniowanie dokumentów, wyrażenie opinii czy też zajmowanie stanowiska. W miarę publikowania projektów programów operacyjnych brano udział w licznych webinariach, wysłuchaniach, konsultacjach społecznych oraz pracach grup roboczych, zgłaszając uwagi z Wydziału Zarządzania Funduszami oraz Gminy Wrocław. W odniesieniu do niektórych Programów Operacyjnych pracownicy Wydziału zostali także członkami Komitetu Monitorującego oraz Komitetu Konsultacyjnego.

Programy opiniowane, konsultowane w roku 2023

- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki
- Interreg Baltic Sea Region
- Interreg Central Europe
- Krajowy Plan Odbudowy
- Krajowy Plan Odbudowy - Strategia Inwestycyjna dla Instrumentu Zielonej Transformacji Miast

PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE MONITOROWANE W 2023 ROKU

W 2023 roku złożono wnioski o dofinansowanie 42 projektów na łączną kwotę dofinansowania 424 860 563 zł. W tym samym okresie podpisano umowy o dofinansowanie dla 11 projektów na łączną kwotę dofinansowania 223 139 598 zł. Nadzorowano realizację łącznie 80 projektów pod kątem wypełniania zapisów umów o dofinansowanie (w tym projektów w okresie trwałości oraz projektów wobec których wszczynano kontrole). W roku 2023, podobnie jak w latach poprzednich, monitorowano projekty, które przeszły w tzw. okres trwałości. Zgodnie z umowami o dofinansowanie, trwałość projektów analizowana jest przez 5 lat od dnia od dnia dokonania płatności końcowej na rzecz Beneficjenta. Nieutrzymanie projektu w trwałości wiąże się z koniecznością zwrotu dofinansowania. Prace w okresie trwałości polegają m.in. na przedkładaniu dokumentów do Instytucji wymaganych umową o dofinansowanie, jak np. Oświadczeń o kwalifikowalności podatku VAT, informacji o generowaniu/niegenerowaniu dochodu, monitorowaniu rzeczowego zakresu projektu przeprowadzaniu analiz dotyczących możliwych do dokonania zmian, jak również informowaniu Instytucji o wszelkich modyfikacjach w projekcie.

PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE MONITOROWANE W 2023 ROKU, KTÓRYCH BENEFICJENTEM JEST GMINA WROCŁAW

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
1	Aktywnie Bezpiecznie do Celu we Wrocławiu – wyznaczenie oraz zabezpieczenie przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych oraz doposażenie szkół w zakresie edukacji bezpieczeństwa ruchu drogowego	2014-2023	538 098,96	457 384,11	POIiŚ 2014-2020	Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

2	Poprawa bezpieczeństwa pieszych we Wrocławiu – wyznaczenie oraz zabezpieczenie przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych oraz doposażenie szkół w zakresie edukacji bezpieczeństwa ruchu drogowego	2014-2023	524 473,81	445 802,73	POIiŚ 2014-2020	Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego
3	Budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94	2015-2023	380 996 141,75	233 390 021,24	POIiŚ 2014-2020	Drogi
4	Przebudowa ul. Buforowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395 we Wrocławiu - etap I	2016-2020	89 651 927,06	59 170 871,72	RPO WD 2014-2020	Drogi
5	Przebudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342 we Wrocławiu	2019-2022	55 170 611,42	19 924 416,77	RPO WD 2014-2020	Drogi
6	Przebudowa ulicy Pomorskiej we Wrocławiu - na odcinku od ul. Do wiaduktu przy ulicy Reymonta	2022-2023	66 414 039,52	63 093 337,54	Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	Drogi
7	Budowa kładki pieszo-rowerowej przez rzekę Ślężę w ciągu ul. Trawowa - Francuska we Wrocławiu	2022-2023	3 756 833,07	3 568 991,41	Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	Drogi
8	Przebudowa ulic Bardzkiej oraz Buforowej i rozbudowa	2023-2026	70 000 000,00	65 000 000,00	Polski Ład Program	Drogi

	ul. Kajdasza polegająca na budowie trasy komunikacji zbiorowej na Jagodno we Wrocławiu				Inwestycji Strategicznych	
9	Przebudowa ul.Wilkszyńskiej i ul. Marco Polo oraz budowa drogi zbiorczej od ul.Kupieckiej do ul. Jutrzenki (ETAP I) we Wrocławiu	2022-2025	27 450 000,00	54 900 000,00	Rządowy Fundusz Rozbudowy Dróg	Drogi
10	Przebudowa budynku przy ul. Zwycięskiej we Wrocławiu na potrzeby Przedszkola nr 23 (stara nazwa z Zespołem Szkolno Przedszkolnyn nr 17)	2016-2020	5 830 563,64	2 453 380,36	RPO WD 2014-2020	Edukacja
11	Rozbudowa przedszkola nr 10 o nowy budynek przy ul. Piotrkowskiej we Wrocławiu	2015-2017	6 273 973,17	3 790 956,13	RPO WD 2014-2020	Edukacja
12	Rozbudowa przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 12 przy ul. Suwalskiej we Wrocławiu	2015-2017	7 832 044,92	2 467 906,71	RPO WD 2014-2020	Edukacja
13	Budowa szkoły podstawowej w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Stabłowice we Wrocławiu	2016-2017	22 472 714,17	6 586 652,98	RPO WD 2014-2020	Edukacja
14	Wyposażenie wrocławskich szkół w pracownie przedmiotowe	2016-2018	3 476 841,92	1 910 524,64	RPO WD 2014-2020	Edukacja

15	Wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni fizycznej i biologicznej w LO nr III	2017-2018	545 341,71	463 540,45	RPO WD 2014-2020	Edukacja
16	Wyposażenie pracowni w Liceum Ogólnokształcącym nr V we Wrocławiu	2017-2018	2 811 611,14	2 239 440,29	RPO WD 2014-2020	Edukacja
17	Poprawa jakości kształcenia w LO nr XV we Wrocławiu poprzez zakup wyposażenia pracowni fizycznej i 4 pracowni cyfrowych	2017-2018	558 934,85	475 094,62	RPO WD 2014-2020	Edukacja
18	Przebudowa budynku B wraz z wyposażeniem w Centrum Kształcenia Praktycznego przy ul. Strzegomskiej 49a we Wrocławiu	2017-2018	3 741 789,45	3 180 521,04	RPO WD 2014-2020	Edukacja
19	Budowa hali pod samochód ciężarowy na potrzeby kształcenia praktycznego w Zespole Szkół nr 2 przy ul. Borowskiej nr 105 we Wrocławiu	2017-2019	2 675 611,73	1 799 774,04	RPO WD 2014-2020	Edukacja
20	Poprawa warunków kształcenia w wybranych wrocławskich szkołach ponadpodstawowych	2020-2021	2 993 087,34	2 532 884,97	RPO WD 2014-2020	Edukacja
21	Inwestycje w edukację ponadpodstawową w wybranych placówkach na terenie Wrocławia	2019-2021	3 239 608,49	2 485 186,00	RPO WD 2014-2020	Edukacja

22	Utworzenie i funkcjonowanie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie automatyki przemysłowej przy Lotniczych Zakładach Naukowych we Wrocławiu	2023-2026	16 000 000,00	19 113 579,00	Krajowy Plan Odbudowy	Edukacja
23	Utworzenie i funkcjonowanie Branżowego Centrum Umiejętności (BCU) w dziedzinie elektryki przy Centrum Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu	2023-2026	12 373 486,34	14 665 752,92	Krajowy Plan Odbudowy	Edukacja
24	Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Zwycięskiej we Wrocławiu wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2023-2025	30 000 000,00	93 000 000,00	Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	Edukacja
25	Modernizacja Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia	2023-2025	4 661 500,00	3 262 000,00	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027	Informatyka
26	Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Asfaltowej 6 we Wrocławiu	2022-2023	30 361 722,65	10 352 977,83	RPO WD 2014-2020	Edukacja

27	System wspierający windykacje w Gminie Wrocław	2016-2018	935 596,29	719 915,54	RPO WD 2014-2020	Informatyka
28	System Gospodarowania Nieruchomościami w Gminie Wrocław	2015-2017	1 027 179,08	796 874,65	RPO WD 2014-2020	Informatyka
29	Open Data Wrocław	2016-2017	479 983,77	391 258,21	RPO WD 2014-2020	Informatyka
30	Podniesienie dostępności e-usług danych przestrzennych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego we Wrocławiu	2019-2021	3 467 451,50	2 947 333,78	RPO WD 2014-2020	Informatyka
31	Zdalna Szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	2020	99 999,90	99 999,90	PO PC 2014-2020	Informatyka
32	Zdalna Szkoła+ w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej	2020	165 000,00	165 000,00	PO PC 2014-2020	Informatyka
33	Budowa systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu: e-platforma Zieleń we Wrocławiu - etap 1	2020-2022	3 499 951,71	2 374 608,62	RPO WD 2014-2020	Informatyka
34	System transformacji cyfrowej i procesowej w Departamencie Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia	2020-2023	8 704 375,00	7 397 673,25	RPO WD 2014-2020	Informatyka

35	Zintegrowany System Kolejkowy do obsługi klientów Miasta Wrocławia	2020	499 155,00	315 479,27	RPO WD 2014-2020	Informatyka
36	Zintegrowany system do obsługi gospodarki odpadami komunalnymi we Wrocławiu	2020-2022	704 175,00	596 457,75	RPO WD 2014-2020	Informatyka
37	System Koordynacji Działań Straży Miejskiej Wrocławia	2020-2023	1 433 565,00	1 217 484,75	RPO WD 2014-2020	Informatyka
38	Konkurs Grantowy Cyfrowa Gmina - Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – „Granty PPGR"	2022-2023	1 097 205,00	1 097 205,00	PO PC 2014-2020	Informatyka
39	Konkurs Grantowy "Cyfrowa Gmina"	2022	100 000,00	100 000,00	PO PC 2014-2020	Informatyka
40	Zintegrowana Platforma Zarządzania JST - Projekt Pilotażowy	2022-2023	21 000 000,00	14 500 879,33	PO PC 2014-2020	Informatyka
41	Konkurs Grantowy Cyfrowa Gmina - Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – „Granty PPGR"	2022-2023	1 097 205,00	1 097 205,00	PO PC 2014-2020	Informatyka
42	Konkurs Grantowy "Cyfrowa Gmina"	2022	100 000,00	100 000,00	PO PC 2014-2020	Informatyka
43	Zintegrowana Platforma Zarządzania JST - Projekt Pilotażowy	2022-2023	21 000 000,00	14 500 879,33	PO PC 2014-2020	Informatyka
44	Remont i przebudowa wraz z wyposażeniem trzech mieszkań o	2017-2019	557 096,46	448 477,99	RPO WD 2014-2020	Infrastruktura społeczna

	charakterze wspomaganych we Wrocławiu					
45	Remont i przebudowa wraz z wyposażeniem czterech mieszkań o charakterze wspomaganych we Wrocławiu	2017-2019	679 486,66	539 969,26	RPO WD 2014-2020	Infrastruktura społeczna
46	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy i Klubu Integracji Społecznej przy ul. Skoczylasa 8 we Wrocławiu oraz rozbudowa Wrocławskiego Centrum Integracji przy ul. Strzegomska 49 we Wrocławiu	2017-2019	12 254 832,04	8 811 367,31	RPO WD 2014-2020	Infrastruktura społeczna
47	Utworzenie dziennych domów pomocy przy ulicach Semaforowej 5 oraz Karmelkowej 25 we Wrocławiu	2017-2019	6 175 486,11	3 540 359,51	RPO WD 2014-2020	Infrastruktura społeczna
48	Rewitalizacja kościółka p.w. św. Jana Nepomucena wraz z zagospodarowaniem przylegającego terenu w Parku Szczytnickim we Wrocławiu	2014-2018	2 362 639,47	1 375 652,42	RPO WD 2014-2020	Kultura
49	Przebudowa budynku skrzydła Pałacu Królewskiego we Wrocławiu	2014-2018	4 233 977,60	2 581 693,65	RPO WD 2014-2020	Kultura
50	Ruska 46 abc - przestrzeń dla kultury	2014-2020	17 554 808,73	8 613 226,21	POIiŚ 2014-2020	Kultura

51	Rewaloryzacja bastionu Sakwowego we Wrocławiu - Etap I	2022-2023	26 716 830,00	18 851 667,28	Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	Rewitalizacja
52	Zagospodarowanie wnętrz podwórzowych w obrębie ulic: Kniaziewicza, Dąbrowskiego, Komuny Paryskiej, Pułaskiego oraz Świstackiego, Więckowskiego, Kościuszki, Brzeskiej we Wrocławiu	2018-2019	2 372 066,45	2 064 090,77	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja
53	Zagospodarowanie wnętrz podwórzowych w obrębie ulic: Pułaskiego, Kościuszki, Prądzyńskiego oraz Traugutta, Komuny Paryskiej, Prądzyńskiego we Wrocławiu.	2018-2019	3 056 515,13	2 826 941,15	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja
54	Zagospodarowanie wnętrz podwórzowych w obrębie ulic Łokietka, pl. św.Macieja, Pobożnego, Niemcewicza, Jedności Narodowej, Drobnera we Wrocławiu	2017-2019	4 462 802,35	3 651 636,43	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja
55	Utworzenie wielofunkcyjnych miejsc aktywności społeczności lokalnej na	2018-2019	6 550 744,37	4 184 513,33	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja

	Przedmieściu Oławskim we Wrocławiu.					
56	Program udostępniania lokali gminnych na Przedmieściu Oławskim we Wrocławiu	2 019,00	2 114 944,63	1 168 693,90	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja
57	Program zagospodarowania terenów nabrzeży rzeki Oławy we Wrocławiu	2018-2019	9 552 180,27	6 489 196,00	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja
58	Wykonanie prac remontowych wybranych nieruchomości przy ul. Komuny Paryskiej, T.Kościuszki, I. Prądzyńskiego we Wrocławiu	2018-2022	5 600 592,94	4 360 731,79	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja
59	Wykonanie prac remontowych i termomodernizacyjnych nieruchomości przy ul. Mierniczej 10, 18, 24 we Wrocławiu	2018-2020	9 749 805,35	4 991 048,93	RPO WD 2014-2020	Rewitalizacja
60	Ograniczenie emisji kominowej w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła	2018-2021	6 859 590,77	5 652 099,29	RPO WD 2014-2020	Środowisko
61	Ograniczenie emisji kominowej w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła – Etap 2	2020-2022	16 789 756,53	10 554 123,99	RPO WD 2014-2020	Środowisko

62	Ograniczenie emisji kominowej w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła – Etap 3	2020-2022	15 350 748,79	11 305 342,31	RPO WD 2014-2020	Środowisko
63	Kompleksowa modernizacja budynku użyteczności publicznej zlokalizowanego przy ul. Hubskiej 8-16 we Wrocławiu	2017-2019	15 170 563,89	8 935 838,81	RPO WD 2014-2020	Termomodernizacja
64	Termomodernizacja obiektów oświatowych: Gimnazjum nr 7, Gimnajzum nr 14, Szkoła Podstawowa nr 82 we Wrocławiu	2016-2017	5 616 749,83	4 464 490,60	RPO WD 2014-2020	Termomodernizacja
65	Termomodernizacja obiektów oświatowych: Gimnazjum nr 3, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14 (SP 24), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 we Wrocławiu	2016-2018	13 340 253,84	5 229 787,20	RPO WD 2014-2020	Termomodernizacja
66	Kompleksowa termomodernizacja wybranych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Wyszyńskiego i ul. Kurkowej we Wrocławiu	2016-2018	13 333 376,64	6 567 614,48	RPO WD 2014-2020	Termomodernizacja
67	Kompleksowa termomodernizacjawybranych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul.Biskupa	2017-2018	6 623 877,26	3 556 210,53	RPO WD 2014-2020	Termomodernizacja

	Tomasza I i ul. Mieleckiej we Wrocławiu					
68	Kompleksowa termomodernizacja wybranych kamienic przy ul. Brzeskiej, ul. S.Chudoby i ul. I. Prądzyńskiego we Wrocławiu	2016-2018	8 458 066,60	6 756 278,75	RPO WD 2014-2020	Termomodernizacja
69	Budowa Systemu "Parkuj i Jedź" we Wrocławiu - Etap I	2015-2018	23 230 835,53	19 743 404,64	RPO WD 2014-2020	Transport niskoemisyjny
70	Budowa sieci dróg dla rowerów na terenie Gmin Kobierzyce i Wrocław	2014-2018	50 366 674,52	41 694 521,96	RPO WD 2014-2020	Transport niskoemisyjny
71	Budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia	2016-2023	384 714 522,22	182 212 754,95	POIiŚ 2014-2020	Transport niskoemisyjny
72	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - Etap III A	2015-2023	272 819 527,93	112 860 669,09	POIiŚ 2014-2020	Transport niskoemisyjny
73	Budowa dróg rowerowych we Wrocławiu - etap II	2016-2021	22 609 168,55	18 551 614,33	RPO WD 2014-2020	Transport niskoemisyjny
74	Budowa Systemu "Parkuj i Jedź" we Wrocławiu - etap II	2018-2021	10 274 635,05	7 674 517,45	RPO WD 2014-2020	Transport niskoemisyjny
75	Rozbudowa systemu zarządzania ruchem we Wrocławiu	2014-2022	19 084 722,64	13 171 854,53	RPO WD 2014-2020	Transport niskoemisyjny
76	Restauracja organów W. Sauera z elementami rekonstrukcji w Archikatedrze pw. św.	2024-2025	3 500 000,00	3 571 428,57	Rządowy Program Odbudo	Zabytki

	Jana Chrzciciela we Wrocławiu				wy Zabytków	
77	Remont konserwatorski zabytkowej budowli – Bastei Hioba we Wrocławiu – etap II	2024-2025	1 762 200,00	1 800 000,00	Rządowy Program Odbudowy Zabytków	Zabytki
78	Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego Benedyktyńska, Sępa – Szarzyńskiego, Górnickiego, Sienkiewicza we Wrocławiu	2021-2023	5 408 887,59	2 097 538,04	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027	zagospodarowanie przestrzeni publicznych
79	Zagospodarowanie części terenu Parku Szczytnickiego we Wrocławiu – Etap I	2017-2018	4 026 151,31	2 782 299,69	RPO WD 2014-2020	Zieleń
80	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej WTWK - Partynice we Wrocławiu - Etap I - Budowa parku linearnego wokół toru wyścigowego wraz z przyrodniczą ścieżką edukacyjną	2014-2019	6 399 959,77	4 497 664,50	POIiŚ 2014-2020	Zieleń
		SUMA	**1 935 496 877,18**	**1 267 328 571,52**		

Dodatkowo monitorowano realizację projektu pn. „Kompleksowa modernizacja budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych przy ul. Hubskiej 8-16 we

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
1	Rewitalizacja linii kolejowej nr 292 na odcinku Jelcz Miłoszyce - Wrocław Sołtysowice w celu przywrócenia przewozów pasażerskich we WrOF	2017-2021	1 487 773,34	2 904 426,17	RPO WD 2014-2020	Kolej
2	Zagospodarowanie wód opadowych na terenie miasta Wrocławia - etap I	2014-2023	4 230 542,65	6 093 725,88	POIiŚ 2014-2020	Środowisko
		SUMA	**5 718 315,99**	**8 998 152,05**		

Wrocławiu" zaaplikowany przez Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla Miasta Wrocławia, którego wartość dofinansowania wynosi 2 736 398,15 zł.
W roku 2023 realizowano także projekty infrastrukturalne w partnerstwie z innymi podmiotami, w których Gmina Wrocław jest Beneficjentem bądź partnerem. Zestawienie infrastrukturalnych projektów partnerskich monitorowanych przez WZF przedstawiono poniżej.

PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE REALIZOWANE W 2023 ROKU W PARTNERSTWIE

PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE REALIZOWANE W 2023 ROKU W RAMACH: RZĄDOWY FUNDUSZ POLSKI ŁAD

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Obszar
1	Przebudowa ulicy Pomorskiej we Wrocławiu - na odcinku od ul. Do wiaduktu przy ulicy Reymonta	2022-2023	63 093 337,54	66 414 039,52	Drogi
2	Rewaloryzacja bastionu Sakwowego we Wrocławiu - Etap I	2022-2024	18 851 667,28	26 716 830,00	Rewitalizacja
3	Budowa kładki pieszo-rowerowej przez rzekę Ślężę w ciągu ul. Trawowa - Francuska we Wrocławiu	2022-2025	3 568 991,41	3 756 833,07	Drogi
4	Przebudowa ulic Bardzkiej oraz Buforowej i rozbudowa ul. Kajdasza polegająca na budowie trasy komunikacji zbiorowej na Jagodno we Wrocławiu	2023-2026	65 000 000,00	70 000 000,00	Drogi
5	Restauracja organów W. Sauera z elementami rekonstrukcji w Archikatedrze pw. św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu	2024-2025	3 500 000,00	3 571 428,57	Zabytki
6	Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Zwycięskiej we Wrocławiu wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2023-2026	30 000 000,00	93 000 000,00	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Obszar
7	Remont konserwatorski zabytkowej budowli – Bastei Hioba we Wrocławiu – etap II	2024-2025	1 762 200,00	1 800 000,00	Zabytki
		SUMA	**185 776 196,23**	**265 259 131,16**	

PROJEKTY SPOŁECZNE MONITOROWANE W 2023 ROKU

W roku 2023 zaaplikowano 68 projektów, podpisano 34 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę ponad 20 372 545 zł. Nadzorowano pod kątem wypełniania zapisów umów o dofinansowanie realizację łącznie 135 projektów społecznych, wśród których znajdują się projekty finansowane ze źródeł krajowych, projekty partnerskie oraz międzynarodowe (w tym w ramach programu ERASMUS+).

PROJEKTY SPOŁECZNE MONITOROWANE W 2023 ROKU, KTÓRYCH BENEFICJENTEM JEST GMINA WROCŁAW – PROGRAMY EUROPEJSKIE

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
1	Starter	2020-2023	79 696,00	79 696,00	Erasmus +	Edukacja
2	GEN Z - Remote Learning System to boost Information Literacy and Digital Content Creation at School	2021-2023	81 053,00	81 053,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
	GEN Z - Remote Learning System to boost Information Literacy and Digital Content Creation at School					
3	Kreatywność i radość z uczenia naszą ścieżką do Europy	2019-2022	133 891,00	133 891,00	Erasmus +	Edukacja
4	Nauczanie holistyczne narzędziem rozwijania u uczniów kompetencji XXI wieku	2019-2022	148 943,00	148 943,00	Erasmus +	Edukacja
5	Europa dla LZN V	2020-2022	592 595,00	592 595,00	Erasmus +	Edukacja
6	Let's do this	2023-2023	69 187,00	69 187,00	Erasmus +	Edukacja
7	W zdrowym ciele zdrowy duch	2023-2023	186 255,00	186 255,00	Erasmus +	Edukacja
8	TOTALITARIAN PAST AND DEMOCRATIC PRESENT IN EUROPE: LESSON FOR OUR FUTURE	2019-2022	104 136,00	104 136,00	Erasmus +	Edukacja
9	Europa gehort uns!	2019-2022	114 466,00	114 466,00	Erasmus +	Edukacja
10	EuroVisions - Sounds and Colours of Our Europe	2019-2022	208 065,00	208 065,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
11	Green Taste	2023-2023	108 451,00	108 451,00	Erasmus +	Edukacja
12	School Policies to Tackle and Detect Fake News	2019-2022	124 291,00	124 291,00	Erasmus +	Edukacja
13	Uczenie się przez całe życie kluczem do rozwoju zawodowego i sukcesu w ZSEA	2019-2022	641 573,77	641 573,77	Erasmus +/POWER	Edukacja
14	Hiszpania na talerzu	2019-2022	451 113,11	451 113,11	Erasmus +/POWER	Edukacja
15	Wprowadzenie elementów nowoczesnej edukacji do programu nauczania w Liceum Ogólnokształcącym nr VII im. K.K. Baczyńskiego we Wrocławiu	2019-2022	122 082,71	122 082,71	Erasmus +/POWER	Edukacja
16	Nowa jakość edukacji	2020-2022	132 064,00	132 064,00	Erasmus +	Edukacja
17	Pierwsze kroki	2020-2022	64 573,00	64 573,00	Erasmus +	Edukacja
18	Rozwinąć skrzydła - rozwój kompetencji kluczowych "czwórkowiczów"	2020-2022	255 813,00	255 813,00	Erasmus +	Edukacja
19	CLICK SAFE, SURF SMART, BE AW ARE	2020-2022	162 603,00	162 603,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
	OF WHAT YOU SHARE					
20	Save Our Sphere	2020-2022	128 671,00	128 671,00	Erasmus +	Edukacja
21	Eat well, Move more, Live Better	2020-2022	113 580,00	113 580,00	Erasmus +	Edukacja
22	DISCOVER AND CARE ABOUT YOUR NATURAL SURROUNDINGS	2020-2022	106 882,00	106 882,00	Erasmus +	Edukacja
23	Let's reverse the Earth's clock together!	2020-2022	129 216,00	129 216,00	Erasmus +	Edukacja
24	I take care of Climate Aspects, Rycycling and Ecological Values	2020-2022	121 903,00	121 903,00	Erasmus +	Edukacja
25	Literally Eunited!	2020-2022	124 086,00	124 086,00	Erasmus +	Edukacja
26	Podnoszenie kompetencji kadry sposobem na wzbogacenie oferty szkoły	2020-2022	144 589,04	144 589,04	PO WER	Edukacja
27	Eurologis IV - staże dla uczniów w Hiszpanii oraz we Włoszech	2020-2022	630 697,00	630 697,00	Erasmus +/POWER	Edukacja
28	Rozwój kompetencji nauczycieli przyszłością szkoły II	2022-2023	137 068,00	137 068,00	Erasmus +	Edukacja
29	Think Green	2022-2023	291 420,00	291 420,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
30	2022-1-PL01-KA121-VET-000054894	2022-2023	262 677,00	262 677,00	Erasmus +	Edukacja
31	2022-1-PL01-KA121-VET-000061978	2022-2023	248 897,00	248 897,00	Erasmus +	Edukacja
32	2022-1-PL01-KA121-VET-000066609	2022-2023	281 046,00	281 046,00	Erasmus +	Edukacja
33	2022-1-PL01-KA121-VET-000060743	2022-2023	248 897,00	248 897,00	Erasmus +	Edukacja
34	2022-1-PL01-KA122-VET-000078828	2022-2024	433 133,00	433 133,00	Erasmus +	Edukacja
35	2022-1-PL01-KA121-VET-000062863	2022-2023	275 305,00	275 305,00	Erasmus +	Edukacja
36	2022-1-PL01-KA121-VET-000062842	2022-2023	277 602,00	277 602,00	Erasmus +	Edukacja
37	2022-1-PL01-KA121-VET-000059922	2022-2023	260 379,00	260 379,00	Erasmus +	Edukacja
38	Time 4 English	2022-2023	251 049,00	251 049,00	Erasmus +	Edukacja
39	Uważność i techniki relaksacji - klucz do lepszej edukacji w SP 6	2022-2023	125 369,00	125 369,00	Erasmus +	Edukacja
40	Holokaust oczami współczesnej młodzieży	2022-2023	169 413,00	169 413,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
41	Oblicza lasu - podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze Polski i Grecji	2022-2023	215 535,00	215 535,00	Erasmus +	Edukacja
42	Wymiana doświadczeń szansą na lepszą ochronę środowiska i bycia eko	2022-2023	171 817,00	171 817,00	Erasmus +	Edukacja
43	Rozwój nauczycieli i pracowników szkoły rozwojem placówki	2022-2024	96 660,00	96 660,00	Erasmus +	Edukacja
44	Akredytacja 2022 SP 68	2022-2023	176 931,00	176 931,00	Erasmus +	Edukacja
45	Akredytacja 2022 ZS 8	2022-2023	413 166,00	413 166,00	Erasmus +	Edukacja
46	Akredytacja 2022 SP 8	2022-2023	533 639,00	533 639,00	Erasmus +	Edukacja
47	Wielokulturowa Europa - mój ekodom	2022-2024	77 159,00	77 159,00	Erasmus +	Edukacja
48	2021-1-PL01-KA121-VET-000008719	2021-2022	315 493,00	315 493,00	Erasmus +	Edukacja
49	2021-1-PL01-KA121-VET-000009557	2021-2022	337 434,00	337 434,00	Erasmus +	Edukacja
50	2021-1-PL01-KA121-VET-000009575	2021-2022	334 507,00	334 507,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
51	2021-1-PL01-KA121-VET-000011993	2021-2022	307 928,00	307 928,00	Erasmus +	Edukacja
52	2021-1-PL01-KA121-VET-000011993	2021-2022	356 848,00	356 848,00	Erasmus +	Edukacja
53	Let's talk - wspieranie rozwoju kompetencji międzykulturowych, komunikacyjnych i cyfrowych	2022-2023	105 846,00	105 846,00	Erasmus +	Edukacja
54	2021-1-PL01-KA121-SCH-0000006127	2022-2023	137 068,00	137 068,00	Erasmus +	Edukacja
55	2023-1-PL01-KA121-SCH-000129887	2023-2024	136 506,00	136 506,00	Erasmus +	Edukacja
56	Otwarte umysły, otwarte granice	2023-2025	122 712,00	122 712,00	Erasmus +	Edukacja
57	2023-1-PL01-KA122-SCH-000140635	2023-2024	261 713,00	261 713,00	Erasmus +	Edukacja
58	2023-1-PL01-KA121-SCH-000119492	2023-2024	276 437,00	276 437,00	Erasmus +	Edukacja
59	2023-1-PL01-KA121-SCH-000120623	2023-2024	271 383,00	271 383,00	Erasmus +	Edukacja
60	2023-1-PL01-KA121-SCH-000143803	2023-2024	120 587,00	120 587,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
61	2023-1-PL01-KA121-SCH-000123397	2023-2024	228 382,00	228 382,00	Erasmus +	Edukacja
62	Droga do doskonalenia	2023-2024	286 251,00	286 251,00	Erasmus +	Edukacja
63	2023-1-PL01-KA121-SCH-000137295	2023-2025	268 856,00	268 856,00	Erasmus +	Edukacja
64	2023-1-PL01-KA121-SCH-000143024	2023-2024	135 294,00	135 294,00	Erasmus +	Edukacja
65	2023-1-PL01-KA121-SCH-000143696	2023-2024	278 965,00	278 965,00	Erasmus +	Edukacja
66	2023-1-PL01-KA122-SCH-000141382	2023-2024	245 450,00	245 450,00	Erasmus +	Edukacja
67	Europa dla LZN VIII	2023-2024	244 014,00	244 014,00	Erasmus +	Edukacja
68	2023-1PL-01-KA121-VET-000145168	2023-2024	225 948,00	225 948,00	Erasmus +	Edukacja
69	Europejskie praktyki zawodowe dla uczniów EZN VII	2023-2024	248 527,00	248 527,00	Erasmus +	Edukacja
70	2023-1-PL01-KA121-VET-000124181	2023-2024	225 948,00	225 948,00	Erasmus +	Edukacja
71	Europejskie praktyki na plus IX	2023-2024	251 238,00	251 238,00	Erasmus +	Edukacja
72	2023-1-PL01-KA121-VET-000132635	2023-2024	238 593,00	238 593,00	Erasmus +	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
73	Nowoczesne kształcenie zawodowe w ZSEA	2023-2024	256 654,00	256 654,00	Erasmus +	Edukacja
74	2023-1-PL01-KA122-VET-000134685	2023-2024	181 556,00	181 556,00	Erasmus +	Edukacja
75	Zjednoczeni w różnorodności	2023-2025	145 440,13	145 440,13	Erasmus +/FERS	Edukacja
76	Sustainable Enviromental Education by Intergrating	2023-2025	162 362,64	165 362,64	Erasmus +/FERS	Edukacja
77	Międzykulturowa szkoła	2023-2023	3 449 327,57 zł	4 058 046,12 zł	RPO WD	Edukacja
78	Mogę więcej! - wsparcie procesu edukacji i rozwoju uczniów ze specjalnymi potrzebami we wrocławskich szkołach specjalnych	2018-2020	1 513 878,61	1 593 556,44	RPO WD	Edukacja
79	Zawodowa 18	2021-2023	2 696 070,80	3 171 848,00	RPO WD	Edukacja
80	Twój czas na staż	2021-2023	1 746 630,66	2 054 859,60	RPO WD	Edukacja
81	Bliżej zawodu	2020-2022	1 574 760,66 zł	1 852 659,60 zł	RPO WD	Edukacja
82	Od pola na wrocławski stół	2023-2023	102 951,00	114 390,00	KSOW	Rynek pracy
83	Centrum Kompetencji	2020-2023	3 102 164,19	3 265 436,31	RPO WD	Włączenie społeczne

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
84	Mamo, tato wróć do pracy	2020-2023	8 007 969,51	9 421 140,61	RPO WD	Rynek pracy
85	KomPAS	2021-2023	1 479 000,00	1 740 000,00	RPO WD	Włączenie społeczne
86	Wybieramy Lepszą Przyszłość	2021-2023	1 617 215,10	1 902 606,00	RPO WD	Włączenie społeczne
87	Promocja Wrocławia i Dolnego Śląska w kraju i zagranicą jako obszaru atrakcyjnego pod względem gospodarczym i inwestycyjnym	2020-2023	212 500,00	250 000,00	RPO	Promocja regionu
88	„Szkoła wielu możliwości” – wsparcie w rozwoju kompetencji kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 10, Szkoły Podstawowej nr 20, Szkoły Podstawowej nr 44 i Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 86	2022-2023	413 325,37	487 005,37	RPO	Edukacja
89	„Postaw na rozwój” - – wsparcie w rozwoju kompetencji	2022-2023	435 269,48	512 081,75	RPO	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
	kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 76, Szkoły Podstawowej nr 78, Szkoły Podstawowej nr 109 , Szkoły Podstawowej nr 113 i Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 116					
90	Przyjazny dostęp - MOPS	2022-2023	234 662,50	234 662,50	PO WER	Włączenie Społeczne
91	Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w województwie dolnośląskim	2022-2023	350 000,00	350 000,00	PO WER	Edukacja
92	„Aktywni w szkole” – wsparcie w rozwoju kompetencji kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 3, Szkoły Podstawowej nr 4, Szkoły Podstawowej nr 81 i Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 87	2022-2023	376 744,39	443 228,70	RPO	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
93	„Pokonać bariery” – wsparcie w rozwoju kompetencji kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 8, Szkoły Podstawowej nr 71, Szkoły Podstawowej nr 84, Szkoły Podstawowej nr 95, Szkoły Podstawowej nr 99 i Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 102	2022-2023	414 779,90	487 976,38	RPO	Edukacja
94	Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą we Wrocławiu	2021-2023	1 426 795,30	1 426 795,30	PO WER	Edukacja
95	POPOJUTRZE 2.0 - KSZTAŁCENIE - IV nabór	2022-2023	58 204,00	58 204,00	PO WER	Edukacja
96	Asystent ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkołach Gminy Wrocław	2022-2023	95 544,60	95 544,60	PO WER	Edukacja
97	Czas zawodowców	2023-2025	3 652 585,84	4 565 732,30	FEDS	Edukacja
		SUMA	**49 787 506,88**	**54 915 900,98**		

Poza projektami współfinansowanymi ze środków Unii Europejskiej prowadzono prace związane z działaniami, które zmierzały do otrzymania dofinansowania ze środków krajowych, takich jak programy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, czy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

PROJEKTY SPOŁECZNE MONITOROWANE W 2023 ROKU, KTÓRYCH BENEFICJENTEM JEST GMINA WROCŁAW – PROGRAMY KRAJOWE

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
1	Program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej na 2023 rok	2023-2023	2 211 058,00	2 211 058,00	MRiPS	Włączenie społeczne
2	Zadanie publiczne w ramach PROGRAMU WIELOLETNIEGO "SENIOR +" na lata 2021-2025, edycja 2023	2023-2023	793 152,00	793 152,00	MRiPS	Włączenie społeczne
3	Wyrównywanie różnic między regionami III, edycja 2022	2022-2024	240 000,00	564 800,00	PFRON	Włączenie społeczne
4	Program Opieka wytchnieniowa na 2023 rok	2023-2023	134 400,00	432 000,00	MRiPS	Włączenie społeczne
5	Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością	2022-2024	1 395 275,00	1 395 275,00	PFRON	Włączenie społeczne
6	Poprawa dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej	2023-2024	399 873,46	499 841,82	PFRON	Włączenie społeczne

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
	obiektów Urzędu Miejskiego Wrocławia					
7	Udostępniamy się.	2023-2025	437 330,40	546 663,00	PFRON	Włączenie społeczne
8	Likwidujemy bariery – zwiększamy samodzielność w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej we Wrocławiu	2023-2025	502 477,03	628 096,29	PFRON	Włączenie społeczne
9	Dostosowanie budynku Szkoły Podstawowej nr 37 przy ul. Sarbinowskiej 10 we Wrocławiu dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami	2023-2024	550 000,00	803 627,89	PFRON	Włączenie społeczne
10	Korpus Wsparcia Seniorów	2023-2023	70 355,00	85 355,00	MRiPS	Włączenie społeczne
		SUMA	**6 733 92,89**	**7 959 869,00**		

PROJEKTY SPOŁECZNE W PARTNERSTWACH Z INNYMI PODMIOTAMI

W 2023 r. monitorowano **12** projektów realizowanych w partnerstwie z innymi podmiotami.

PROJEKTY SPOŁECZNE PARTNERSKIE – MONITOROWANE W 2023 ROKU

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
1	SAMO-Dzielni edycja 2	2020-2023	836 788,87	1 047 420,00	RPO WD	Włączenie Społeczne

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
2	Najpierw mieszkanie	2019-2022	290 530,00	345 530,00	PO WER	Włączenie Społeczne
3	Droga do domu	2019-2022	414 092,73	457 251,83	PO WER	Włączenie Społeczne
4	Mój drugi dom - zapewnienie wsparcia dla osób niesamdzielnych w dziennych domach pomocy we Wrocławiu	2019-2022	8 004 656,75	8 443 508,16	RPO WD	Włączenie Społeczne
5	Klub Integracji Społecznej we Wrocławiu	2019-2022	1 119 290,12	1 288 018,45	RPO WD	Włączenie Społeczne
6	Azyl -Usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych	2020-2023	74 750,00	74 750,00	RPO WD	Włączenie Społeczne
7	Praca i kompetencje - kompetentsiyi ta robota	2022-2023	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	RPO WD	Włączenie Społeczne
8	Klucz do przyszłości- program rozwoju kompetencji kluczowych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych Gminy Wrocław i Gminy Czernica	2019-2023	9 293 103,33	9 782 214,04	RPO WD	Edukacja
9	Społeczne i technologiczne kompetencje ucznia	2019-2023	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	PO WER	Edukacja

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
10	Wsparcie Kształcenia Zawodowego – Poprawa Efektów	2020-2023	428 002,50	854 940,00	RPO WD	Edukacja
11	Uczeń aktywnym uczestnikiem rynku pracy	2020-2022	0,00	199 665,20	RPO WD	Edukacja
12	Pracownik przyszłości dla dolnośląskich firm technologicznych	2021-2023	96 000,00	96 000,00	RPO WD	Edukacja
		SUMA	**20 557 214,30**	**22 589 297,68**		

PROJEKTY W RAMACH PROGRAMÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Projekty realizowane w ramach programów międzynarodowych obejmują obszary włączenia społecznego, również z elementami infrastrukturalnymi, walki ze zmianami klimatu oraz rolą miast w zmieniającym się świecie. Ważnym obszarem w realizacji projektów w 2023 roku była polityka żywnościowa oraz zagadnienia dotyczące kwestii idei „Od pola do stołu" oraz niemarnowania żywności oraz zagadnienia środowiskowe.

WZF wspierał także komórki merytoryczne w aplikacji do nowych instrumentów wsparcia w ramach programu Horyzont Europa: Misja Neutralne klimatycznie i inteligentne miasta oraz Misja Adaptacja do zmian klimatu. Poniższe zestawienie przedstawia także projekty międzynarodowe, w których Gmina Wrocław była Liderem lub partnerem w projekcie.

PROJEKTY W RAMACH PROGRAMÓW MIĘDZYNARODOWYCH MONITOROWANE W 2023 ROKU

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
1	BioCanteens 2	2021-2022	306 100,00	437 000,00	URBACT III	Współpraca ponadnarodowa

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
						i innowacje społeczne
2	Grow Green	2017-2022	7 099 825,00	9 099 825,00	Horyzont 2020	Ochrona środowiska
3	"Jaktu się Dogadać?" Szkoła Asystentów Międzykulturowych	2021-2023	0,00	0,00	NMF I EOG	Włączenie społeczne
4	Train the skills!- zwiększenie komptetencji nauczycieli w dziedzinie elektro-elektrycznej jako wymiana polsko-norweskich doświadczeń w kształceniu zawodowym	2021-2023	102 283,98	102 283,98	NMF I EOG	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
5	Foodshift2030	2020-2023	401 510,00	401 510,00	Horyzont 2020	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
6	Green Place. Let's do it together	2023-2025	573 136,00	818 766,00	URBACT	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
7	Sustainability in VET training	2021-2023	0,00 (projekt pozabudżetowy)	0,00 (projekt pozabudżetowy)	NMF I EOG	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
8	Wrocław neutralnym klimatycznie i inteligentnym miastem do 2030 roku	2022-2023	0,00 (projekt pozabudżetowy)	0,00 (projekt pozabudżetowy)	Horyzont Europa	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
9	Miejska adaptacja do zmian klimatu	2022-2030	0,00 (projekt pozabudżetowy)	0,00 (projekt pozabudżetowy)	Horyzont Europa	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
10	Tramwaj Wodny w Aglomeracji Wrocławskiej	2022-2022	273 600,00	273 600,00	EUCF	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
11	Train the skills 2 - zwiększenie komptetencji nauczycieli w dziedzinie elektro-elektrycznej jako wymiana polsko-norweskich doświadczeń w kształceniu zawodowym	2022-2023	121 104,50	121 104,50	NMF I EOG	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
12	City&Co: Older Adults Co-Creating a Sustainable Age-friendly City	2022-2025	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	ERA-NET Cofund	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
13	Local Green Deal	2022-2024	323 595,00	323 595,00	ICLEI	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
14	Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą miast w procesie adaptacji do zmian klimatu (LifeCoolCity)	2023-2029	3 988 522,45	4 998 746,45	LIFE	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
15	NEEST - NetZero Emission and Environmentally	2023-2025	961 503,00	961 503,00	Horyzont 2020	Współpraca ponadnarodowa

Lp.	Tytuł projektu	Okres realizacji	Wartość dofinansowania dla Miasta (zł)	Wartość całkowita dla Miasta (zł)	Źródło finansowania	Obszar
	Sustainable Territories					i innowacje społeczne
16	EU GREEN - The European University alliance for sustainability: responsible Growth, inclusive Education and Environment	2023-2027	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	0,00 (partnerstwo pozabudżetowe)	Erasmus +	Współpraca ponadnarodowa i innowacje społeczne
		SUMA	**14 151 179,79**	**17 537 933,93**		

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z WYBUCHEM WOJNY W UKRAINIE W 2023 ROKU

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie kontynuowano współpracę z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) w sprawie reagowania na pilne potrzeby dzieci i rodzin uchodźców w Polsce.
Zadanie realizowane jest w oparciu o Memorandum o Porozumieniu pomiędzy UNICEF i Miastem Wrocław podpisane w grudniu 2023 r, i obowiązuje na okres styczeń - grudzień 2024. Wydział Zarządzania Funduszami zarządza oraz koordynuje realizację zadań i współpracę pomiędzy poszczególnymi komórkami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań.

Budżet zadania:

- Wsparcie finansowe: 3 182 230 PLN

Wsparcie rzeczowe: 196 707 PLN

- Łącznie : 3 378 937 PLN

Wsparcie realizowane jest w następujących obszarach:

- Ochrona dziecka - 1 348 530 PLN
- Edukacja - 1 737 430 PLN
- Wdrożenie zadania - 96 270 PLN

Realizacja zadań odbywa się bezpośrednio przez komórki merytoryczne, takie jak:

- Wydział Szkół Ponadpodstawowych i Specjalnych
- Wydział Przedszkoli i Szkół Podstawowych
- Szkoły i przedszkola
- Wrocławski Zespół Żłobków
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Młodzieżowe Domy Kultury
- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne

W każdym z obszarów zaplanowane są liczne działania, m. in.:

- działania informacyjne, edukacyjne, integracyjne skierowane do migrantów/uchodźców oraz społeczności przyjmującej i wolontariuszy
- wsparcie żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, młodzieżowych domów kultury, poradni psychologiczno – pedagogicznych
- wsparcie pieczy zastępczej, w tym asystentów rodzinnych.

ŚRODKI POZYSKANE DLA PROJEKTÓW ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

W roku 2023 pozyskano łącznie 243 512 143,11 zł dla projektów Gminy Wrocław ze środków europejskich (programy Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego) z tytułu podpisanych umów o dofinansowanie. Poniżej zaprezentowano zestawienia prezentujące kwoty pozyskane z tytułu podpisanych umów o dofinansowanie oraz aneksów do umów o dofinansowanie w rozbiciu na projekty infrastrukturalne oraz społeczne, w tym międzynarodowe.

Zestawienie środków europejskich pozyskanych dla projektów infrastrukturalnych w latach 2020-2023

Rok podpisania umowy o dofinansowanie	Liczba projektów	Aktualna wartość całkowita (zł)	Aktualna kwota dofinansowania (zł)	Wkład własny
2020	4	41 958 891,09	31 988 468,76	9 970 422,33
2021	8	111 728 924,30	97 415 699,87	26 666 895,04

Rok podpisania umowy o dofinansowanie	Liczba projektów	Aktualna wartość całkowita (zł)	Aktualna kwota dofinansowania (zł)	Wkład własny
2022	4	92 197 205,00	80 698 084,33	11 499 120,67
2023	11	228 545 443,50	107 701 389,07	115 438 208,85
SUMA	**27**	**474 430 463,89**	**317 803 642,03**	**163 574 646,89**

Zestawienie środków europejskich pozyskanych dla projektów społecznych oraz międzynarodowych w latach 2020-2023

Rok podpisania umowy o dofinansowanie	Liczba projektów	Aktualna wartość całkowita (zł) dla Miasta	Aktualna kwota dofinansowania (zł) dla Miasta	Wkład własny
2020	31	47 715 281,62	42 281 342,19	2 725 179,28
2021	23	9 875 566,07	8 907 833,50	967 732,57
2022	33	23 292 315,49	21 944 918,43	1 347 397,06
2023	34	14 372 751,00	12 878 485,73	1 494 265,46
SUMA	**121**	**95 255 914,18**	**86 012 579,85**	**6 534 574,37**

Powyższe zestawienia zawierają kwoty na dzień 31.12.2023 r. i uwzględniają aneksy podpisane w minionym roku także dla projektów, dla których umowy o dofinansowanie podpisano w latach poprzednich.

WPŁYWY ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH W WYNIKU REALIZACJI ZADAŃ

W roku sprawozdawczym na konto Gminy Wrocław wpłynęło ponad 162 543 243 zł, z czego 143 052 437 zł stanowiły wpływy z tytułu realizacji projektów infrastrukturalnych, a 19 490 805 zł z tytułu realizacji projektów społecznych, w tym międzynarodowych.

Wpływy na konto Gminy Wrocław z tytułu realizacji projektów infrastrukturalnych w latach 2020 – 2023 w rozbiciu na lata:

Rok	Kwota wpływu w zł
2020	143 208 778
2021	107 552 105
2022	171 536 250
2023	143 052 437

Wpływy na konto Gminy Wrocław z tytułu realizacji projektów społecznych i międzynarodowych w latach 2020 – 2023 w rozbiciu na lata:

Rok	Kwota wpływu w zł
2020	34 198 302
2021	21 300 067
2022	20 279 500
2023	19 490 805

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W WYDZIALE ZARZĄDZANIA NALEŻNOSCIAMI

W relacjach z podmiotami Gmina Wrocław funkcjonuje jako partner społeczny oraz gospodarczy. W ramach obowiązującego prawa istnieją podmioty, na których ciąży obowiązek zgłaszania i regulowania należności przysługujących Gminie. W celu skutecznej ochrony finansowych interesów Gminy Wrocław w związku z niedopełnieniem wyżej wymienionych obowiązków przez niektórych kontrahentów i podatników przez Wydział Zarządzania Należnościami prowadzone jest monitorowanie, windykacja oraz egzekucja zobowiązań stanowiących dochody Gminy.

W zakresie monitorowania należności wystawiono w stosunku do 2022 roku niemal taką samą ilość upomnień, którymi objęto o ponad 24% wyższą kwotę zaległości. Zwiększeniu w stosunku do roku poprzedniego uległa kwota odzyskana w wyniku miękkiej windykacji – stanowiła ona niemal 52% kwoty

objętej upomnieniami. Zwiększenie skuteczności miękkiej windykacji miało zaś przełożenie na zmniejszenie o niemal 10% w stosunku do roku poprzedniego ilości wystawionych tytułów wykonawczych, którymi objęto o ponad 26% niższą kwotę zaległości.

W zakresie postępowań egzekucyjnych odnotowano zmniejszony, w porównaniu z 2022 rokiem, o ponad 7% wpływ ilości tytułów wykonawczych, obejmujących mniejszą o niemal 3% kwotę zaległości. Nie miało to jednakże przełożenia na skuteczność postępowań egzekucyjnych - w stosunku do roku poprzedniego wyegzekwowano bowiem o ponad 12% wyższą kwotę zaległości.

Odnotowania wymaga fakt, iż znacząco – o 90% - został przekroczony plan realizacji dochodów Gminy z tytułu kosztów wyegzekwowanych w toku prowadzonej egzekucji.

W zakresie należności cywilnoprawnych Gminy Wrocław i Skarbu Państwa zanotowano wzrost o niemal 120% ilości spraw przekazanych do komórki prawnej celem wytoczenia powództwa o zapłatę oraz do elektronicznego postępowania upominawczego.

W ramach zabezpieczenia majątku Gminy Wrocław i Skarbu Państwa prowadzono postępowania w obszarze poszukiwania i przejmowania masy spadkowej:

- przejęto masę spadkową o wartości 1 940 622,33 zł,
- zweryfikowano 2328 rachunków bankowych potencjalnych spadkodawców,
- skierowano do sprzedaży 5 nieruchomości o wartości 2 047 000,00 zł, po uprzednim uregulowaniu ich stanu prawnego,
- przejęto majątek spółek prawomocnie wykreślonych z Krajowego Rejestru Sądowego o wartości 243 486,67 zł.

Wraz z działaniami o charakterze windykacyjnym prowadzone były działania mające na celu wsparcie podmiotów, które w 2023 roku znalazły się w trudnej sytuacji uniemożliwiającej bieżącą regulację zobowiązań, w wyniku których wydano decyzje o udzieleniu ulg indywidualnych w zakresie należności podatkowych oraz zawarto porozumienia w spłacie należności cywilnoprawnych.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, uwzględniając realia gospodarcze:

- funkcjonowało Centrum Wsparcia Przedsiębiorców, które po zażegnaniu kryzysu spowodowanego pandemią i wygaśnięciu wcześniej realizowanych uchwał pomocowych funkcjonuje przede wszystkim jako jednostka informacyjna dla przedsiębiorców,

- realizowano programy m.in. „Nasz Wrocław” oraz „Nasz Wrocław MAX”,
- realizowano zadania w ramach Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Wrocławia „Przedsiębiorczy Wrocław 2030”.

Dane szczegółowe

Dział Monitorowania Należności

1. Postępowania upominawcze oraz działania z zakresu windykacji polubownej w celu odzyskiwania należności podatkowych oraz publicznoprawnych

Realizacja miękkiej windykacji w latach 2020-2023

Działanie	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
	Zobowiązania podatkowe			
Ilość upomnień (szt.)	26 363	40 891	38 029	39 790
Kwota objęta upomnieniami (zł)	20 350 383,68	26 446 564,33	24 241 491,86	24 680 079,95
Realizacja miękkiej windykacji (zł)	10 433 476,85	14 402 260,63	12 300 882,21	14 385 740,58
	Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi			
Ilość upomnień (szt.)	10 452	14 083	13 586	15 710
Kwota objęta upomnieniami (zł)	7 239 688,41	11 138 943,31	10 092 177,01	17 585 505,40
Realizacja miękkiej	3 447 387,80	6 050 332,70	6 106 788,00	10 741 770,15

Działanie	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
windykacji (zł)				
	Zobowiązania publicznoprawne			
Ilość upomnień (szt.)	7 323	8 401	9 939	6294
Kwota objęta upomnieniami (zł)	4 206 700,01	6 064 891,73	7 109 871,03	9 195 946,07
Realizacja miękkiej windykacji (zł)	1 376 434,53	1 109 922,77	1 057 441,29	1 563 095,01

Dysproporcja pomiędzy kwotą objętą upomnieniami, a realizacją miękkiej windykacji zobowiązań publicznoprawnych związana jest z faktem, iż wśród tego typu zobowiązań są m. in. opłaty za pobyt w izbie wytrzeźwień, mandaty Straży Miejskiej oraz zezwolenie na usunięcie drzew. Zobowiązani do uregulowania opłaty za pobyt w izbie wytrzeźwień najczęściej nie mają środków do opłacenia zaległości, nie wykazują również chęci do samodzielnego regulowania tego typu zobowiązania. Natomiast zobowiązania z tytułu zezwoleń na wycięcie drzew są obejmowane upomnieniami ale w dalszej części postępowań zobowiązania te są umarzane w związku z przyjęciem się nasadzeń zastępczych. Dodać należy również, iż w zeszłym roku 4,8 mln zł (z łącznej kwoty niemal 9,2 mln zł objętej upomnieniami) stanowi kwota jednego upomnienia z tytułu niezwróconej dotacji udzielonej z budżetu Gminy Wrocław wykorzystanej niezgodnie z prawem lub nienależnie pobranej.

Wpływ kwot kosztów upomnień w latach 2020-2023

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok

Ilość upomnień (szt.)	44 138	63 375	61 554	61 794
Kwota (zł)	341 391,78	441 511,23	794 732,45	837 825,50

Koszty upomnień stanowią dochód Gminy Wrocław.

2. Inicjowanie i monitorowanie postępowań egzekucyjnych należności podatkowych oraz publicznoprawnych

Ilość wystawionych tytułów wykonawczych w latach 2020-2023

Działanie	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
	Zobowiązania podatkowe			
Ilość tytułów wykonawczych (szt.)	11 072	10 791	18 478	19 312
Kwota objęta tytułami wykonawczymi (zł)	8 445 672,40	9 819 169,20	11 719 018,54	9 386 681,53
Kwoty wyegzekwowane w postępowaniu egzekucyjnym w administracji (zł)	4 012 477,32	5 478 701,96	7 451 279,98	7 129 927,50
	Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi			
Ilość tytułów wykonawczych (szt.)	3 265	2 504	4 227	2 936
Kwota objęta tytułami wykonawczymi (zł)	2 836 281,80	2 233 313,66	3 333 294,80	4 169 760,36
Kwoty wyegzekwowane w	2 330 392,72	1 767 672,34	2 721 431,40	2 785 093,41

Działanie	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
postępowaniu egzekucyjnym w administracji (zł)				
	Zobowiązania publicznoprawne			
Ilość tytułów wykonawczych (szt.)	6 597	4 058	7 785	5 360
Kwota objęta tytułami wykonawczymi (zł)	1 928 653,30	2 642 474,51	6 088 128,71	2 083 164,74
Kwoty wyegzekwowane w postępowaniu egzekucyjnym w administracji (zł)	717 236,92	1 019 147,58	1 829 652,32	1 117 849,26

Zwiększenie skuteczności miękkiej windykacji miało przełożenie na zmniejszenie o niemal 10% w stosunku do 2022 roku ilości wystawionych tytułów wykonawczych, którymi objęto o ponad 26% niższą kwotę zaległości. W wyniku przeprowadzonych administracyjnych postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez gminny organ egzekucyjny i naczelników urzędów skarbowych odnotowano ponad 8% spadek spłaty zaległości podatkowych i publicznoprawnych w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Poniesione wydatki na umorzone postępowania egzekucyjne w latach 2020-2023

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Kwota wydatkowana na umorzone postępowania przez zewnętrzne	4 176,90	5 853,06	7 211,44	15 997,87

organy egzekucyjne (zł)				

Sposób działania naczelników urzędów skarbowych wobec tytułów wykonawczych Gminy Wrocław, a w szczególności umarzanie postępowań egzekucyjnych z uwagi na ich bezskuteczność, powoduje konieczność ponoszenia przez Gminę kosztów umorzonych postępowań. Zmiana przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, która weszła w życie w lutym 2021 roku skutkowała m.in. zwiększeniem wysokości kosztów egzekucyjnych. O ile w 2022 roku większość umorzonych postępowań egzekucyjnych dotyczyło postępowań wszczętych przed zmianą przepisów, a co za tym idzie, skutkowało obciążaniem wierzyciela niższymi kosztami egzekucyjnymi, o tyle w 2023 roku większość umorzonych postępowań egzekucyjnych wiązała się z ponoszeniem przez wierzyciela kosztów wynikających ze znowelizowanych przepisów. Zwiększenie wysokości tychże kosztów miało przełożenie na wyższą w porównaniu z rokiem ubiegłym kwotę jaką wierzyciel musiał wydatkować na pokrycie kosztów egzekucyjnych pozostających po umorzonych przez zewnętrzne organy egzekucyjne postępowaniach.
Wzorem lat poprzednich każde z postanowień o obciążeniu wierzyciela kosztami egzekucyjnymi przesłanych przez naczelników urzędów skarbowych było weryfikowane przez pracowników Działu Monitorowania Należności i każde stwierdzone nadmierne obciążenie wierzyciela kosztami podlegało zaskarżeniu do właściwych dyrektorów izb administracji skarbowej. Wszystkie zaskarżenia były skuteczne.

3. Zabezpieczenie należności wpisami hipoteki przymusowej

Ilość wniosków skierowanych do sądów wieczysto-księgowych o zabezpieczanie zaległości wpisami hipotek przymusowych w latach 2020-2023

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Ilość wniosków o wpis hipoteki przymusowej	30	61	22	34

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
skierowanych do sądów wieczysto księgowych (szt.)				
Kwota wpisu (zł)	6 820 956,57	4 552 565,82	979 337,99	2 080 161,96

Dział Egzekucji Należności Pieniężnych

Prowadzenie administracyjnego postępowania egzekucyjnego i stosowania środków przymusu służących doprowadzeniu do wykonania – uregulowania należności pieniężnych, dla których ustalania lub określania i pobierania jest właściwy organ Gminy Wrocław;

Postępowania egzekucyjne prowadzone w zakresie zaległości podatkowych

Zadania	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Wpływ tytułów wykonawczych (szt.)	9 094	9 499	15 033	15 597
Wartość wpływających tytułów wykonawczych (zł)	5 569 970,30	6 647 956,62	8 492 069,36	7 786 242,69
Realizacja tytułów wykonawczych (szt.)	10 018	10 831	14 014	15 935
Wyegzekwowane kwoty (zł)	3 862 679,35	5 221 236,30	8 579 861,28	8 165 671,74
Ilość czynnych tytułów	12 887	11 558	12 581	12 252

Zadania	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
wykonawczych na koniec okresu sprawozdawczego (szt.)				

Postępowania egzekucyjne prowadzone w zakresie zaległości publicznoprawnych

Zadania	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Wpływ tytułów wykonawczych (szt.)	11 202	9 270	14 396	11 605
Wartość wpływających tytułów wykonawczych (zł)	5 000 649,06	5 058 419,32	8 196 527,26	7 287 745,02
Realizacja tytułów wykonawczych (szt.)	11 894	11 682	12 905	14 041
Wyegzekwowane kwoty (zł)	2 948 844,46	3 323 872,87	5 907 071,38	7 169 055,04
Ilość czynnych tytułów wykonawczych na koniec okresu sprawozdawczego (szt.)	37 349	34 936	36 443	34 012

Postępowania egzekucyjne prowadzone w zakresie zaległości cywilnoprawnych

Zadania	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Wpływ tytułów wykonawczych (szt.)	32	141	52	1
Wartość wpływających tytułów wykonawczych (zł)	928 512,70	133 725,99	69 062,79	68 531,91
Realizacja tytułów wykonawczych (szt.)	48	193	87	37
Wyegzekwowane kwoty (zł)	1 380 113,15	186 480,47	141 817,48	80 615,30
Ilość czynnych tytułów wykonawczych na koniec okresu sprawozdawczego (szt.)	518	466	431	395

Postępowania egzekucyjne prowadzone w zakresie zaległości przejętych w ramach zbiegów egzekucji

Zadania	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Wpływ tytułów wykonawczych (szt.)	372	370	316	420
Wartość wpływających tytułów wykonawczych (zł)	1 830 697,60	743 327,14	686 649,80	1 842 922,70
Realizacja tytułów wykonawczych (szt.)	309	264	259	559
Wyegzekwowane kwoty (zł)	160 053,66	302 495,07	296 121,78	1 302 294,29

Zadania	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Ilość czynnych tytułów wykonawczych na koniec okresu sprawozdawczego (szt.)	375	481	541	401

Wpływ tytułów wykonawczych w poszczególnych latach w ujęciu ilościowym i wartościowym oraz ilość tytułów wykonawczych, na podstawie których zastosowano środki egzekucyjne

Zadania	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Wpływ tytułów wykonawczych (szt.)	20 700	19 280	29 797	27 623
Wartość wpływających tytułów wykonawczych (zł)	13 329 829,66	12 583 429,07	17 444 309,45	16 985 442,32
Ilość tytułów wykonawczych, na których zastosowano środki egzekucyjne (szt.)	42 135	48 743	66 462	67 815

Wpływy z egzekucji administracyjnej

Koszty egzekucyjne	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Plan (zł)	450 000,00	400 000,00	350 000,00	1 800 000,00
Wykonanie planu (zł)	609 101,07	1 681 929,24	3 317 747,73	3 417 072,11
Wykonanie planu (%)	135	420	948	190

W opisywanym okresie sprawozdawczym zauważalna pozostaje widoczna od lat zależność pomiędzy ilością i wartością wpływających tytułów wykonawczych a wykonaniem dochodów.
Największy wpływ na wartość kwot wyegzekwowanych, w tym na stopień wykonania dochodów w zakresie kosztów egzekucyjnych, ma wpływ tytułów wykonawczych obejmujących zaległości w podatku od nieruchomości oraz zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
Nie bez znaczenia w aspekcie wyegzekwowanych kwot jest również fakt, że w 2023 roku środkami egzekucyjnymi objęto ponad 1,3 tys. tytułów wykonawczych więcej niż w roku poprzednim.

Dział Windykacji Należności Cywilnoprawnych

1. Prowadzenie postępowań upominawczych oraz działań z zakresu windykacji polubownej w celu odzyskania należności o charakterze cywilnoprawnym Gminy Wrocław i Skarbu Państwa.

Windykacja polubowna należności w latach 2020–2023

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Kwoty o charakterze cywilnoprawnym objęte wezwaniami i upomnieniami (zł)	18 187 232,28	53 404 921,74	55 527 674,33	41 804 166,75

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Ilość wystawionych upomnień i wezwań (szt.)	10 039	16 923	33 173	29 198
Realizacja windykacji miękkiej po wystawionych wezwaniach i upomnieniach (zł)	5 822 958,93	26 386 061,02	30 894 970,24	16 570 429,21

2. Sporządzanie spraw dot. zobowiązań cywilnoprawnych Gminy Wrocław i Skarbu Państwa celem skierowania zaległości na drogę postępowania sądowego (powództwa o zapłatę), w tym kierowanie pozwów o zapłatę w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Sprawy przekazane do komórki prawnej celem wytoczenia powództwa o zapłatę oraz do elektronicznego postępowania upominawczego w latach 2020–2023

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Liczba przekazanych spraw (szt.)	861	793	1 358	2983

Windykacja należności cywilnoprawnych w zakresie ilości przygotowywanych dokumentów celem skierowania pozwów o zapłatę, zwiększyła się stosunku do roku ubiegłego, z uwagi na podjęcie zintensyfikowanych działań zmierzających do ich odzyskania. Działania windykacyjne w powyżej określonym zakresie skierowane były w ubiegłym roku w głównej mierze na zaległości z tytułu opłat za przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. W efekcie czego wystąpiła tendencja zwyżkowa w zakresie ilości przygotowywanych wniosków o zapłatę na drogę postępowania sądowego.

Dział Spadków i Windykacji

Dział Spadków i Windykacji realizował w 2023 roku zadania w zakresie windykacji twardej (prowadzonej na podstawie orzeczeń sądowych), poszukiwania i przejmowania masy spadkowej nabytej przez Gminę Wrocław i Skarb Państwa - Prezydenta Wrocławia, ustalania stanu prawnego nieruchomości, poszukiwania spadkobierców zmarłych podatników oraz dłużników Gminy Wrocław, weryfikowania zawiadomień od banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo kredytowych w przedmiocie rachunków bankowych, których posiadacze zmarli, a także poszukiwania i przejmowania na rzecz Skarbu Państwa – Prezydenta Wrocławia mienia spółek wykreślonych prawomocnie z Krajowego Rejestru Sądowego.

1. W ramach realizacji zadania przymusowego odzyskania należności cywilnoprawnych Gminy Wrocław oraz Skarbu Państwa Prezydenta Wrocławia

Sprawy przekazane do komorników sądowych w latach 2020–2023

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Wnioski egzekucyjne skierowane do komorników sądowych (szt.)	803	622	792	641

Wzrost ilości spraw kierowanych do komorników sądowych w roku 2022 w stosunku do ilości spraw skierowanych w roku 2021 wynikał przede wszystkim ze zwiększonego wpływu spraw windykacyjnych, których przedmiotem były niewielkie kwoty, o niewielkim stopniu zawiłości. Natomiast w 2023 roku miała miejsce sytuacja odwrotna, zmniejszona ilość spraw wpływających do realizacji, w połączeniu z ich dużym stopniem zawiłości poskutkowała mniejszą ilością wniosków egzekucyjnych skierowanych do komorników.

Należności wyegzekwowane w toku tzw. windykacji twardej w latach 2020–2023

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Kwotowa realizacja windykacji prowadzonej po uzyskaniu tytułu wykonawczego (zł)	3 385 466,28	6 273 651,45	5 309 380,72	4 575 340,40

W zakresie efektów działań zmierzających do przymusowego odzyskania należności cywilnoprawnych należy podkreślić, iż wynik uzyskany w roku 2023 był w stosunku do poprzednich dwóch lat niższy przede wszystkim z uwagi na to, że w tych latach zakończono kilka trwających ok. 2-3 lat spraw, w których niezbędne dla odzyskania należności wobec Gminy Wrocław/Skarbu Państwa - Prezydenta Wrocławia było przeprowadzenie procesów sądowych z powództwa o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne, natomiast w minionym roku odzysk opierał się głównie na sprawach wpływających do komórki spadkowej na bieżąco, co w połączeniu ze zmniejszonym ich wpływem wpłynęło na niższą łączną kwotę pochodzącą z realizacji zadania.

Zabezpieczanie należności na majątku dłużników w latach 2020–2023

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
wnioski o wpis hipoteki przymusowej skierowanych do sądu wieczysto księgowego (szt.)	16	26	12	5
Kwota wpisu (zł)	1 459 345,97	8 404 318,15	1 205 599,76	1 329 464,80

Zwiększenie kwoty zabezpieczeń na majątku dłużników, w formie wpisu hipoteki przymusowej, z jednoczesnym zmniejszeniem ich jednostkowej ilości, wobec roku poprzedniego wynika z faktu, że w mniejszej ilości spraw wystąpiła możliwość dokonania tego rodzaju zabezpieczenia, jednocześnie przy znacznie wyższej wartości zobowiązań w tychże sprawach.

Wydatki poniesione w celu realizacji zadań windykacyjnych w latach 2020–2023

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Kwota wydatkowana na realizację zadań (zł)	84 996,46	59 623,37	89 935,70	95 378,56

Zwiększenie puli wydatków na realizację zadań windykacyjnych w roku 2023 wobec roku 2022 spowodowane było zainicjowaniem większej ilości postępowań egzekucyjnych skierowanych do nieruchomości, gdzie uiszcza się znacznie wyższe zaliczki komornicze niż w standardowych sprawach.

2. W zakresie przejmowania masy spadkowej

Wartość przejętej masy spadkowej

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Środki pieniężne pozyskane w ramach przejmowania masy spadkowej nabytej przez Gminę Wrocław (zł)	946 894,47	1 189 100,54	722 845,63	313 422,33
Wartość nieruchomości wchodzących w skład masy spadkowej nabytej przez Gminę Wrocław, przyjętych na stan Gminy (zł) (wartość nieruchomości została określona na dzień śmierci spadkodawców)	1 311 700,00	737 500	704 875	1 627 200,00

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Łącznie wartość przejętej masy spadkowej (zł)	2 258 594,47	1 926 600,54	1 427 720,63	1 940 622,33

Nieruchomości pochodzące z masy spadkowej skierowane po uregulowaniu stanu prawnego do sprzedaży

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK
Ilość	6	19	5	10
Łączna wartość na dzień zgonu spadkodawców (zł)	1 162 900,00	3 383 850,00	643 775,00	2 047 000,00

Ponadto w opisywanym okresie:

- zakończonych zostało 31 postępowań w przedmiocie spisu inwentarza (wobec 24 w roku 2022),
- w skład ujawnionej masy spadkowej wchodziły również ruchomości, w tym m.in. wyroby z metali szlachetnych i przedmioty kolekcjonerskie.

3. W zakresie weryfikacji zawiadomień od banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych dokonano analizy zawiadomień dot. 2328 rachunków bankowych (wobec 3061 w roku 2022), z czego przy 2219 stwierdzono brak interesu Gminy lub Skarbu Państwa we wszczynaniu postępowania spadkowego z uwagi na ujawnienie spadkobierców. Wszczęto 109 postępowań wyjaśniających (wobec 97 w roku 2022), z uwagi na to, że z uwagi na szczególną zawiłość wszystkie zainicjowane postępowania pozostają w toku, nie zwracano się do radców prawnych o wystąpienie z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku przez Gminę Wrocław lub Skarb Państwa – Prezydenta Wrocławia (wobec 30 wniosków w roku 2022).

4. W zakresie ustalania stanu prawnego nieruchomości oraz ustalania spadkobierców dłużników Gminy Wrocław i Skarbu Państwa:

- w 901 sprawach w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono spadkobierców podatników, użytkowników wieczystych lub dłużników Gminy oraz Skarbu Państwa (wobec 178 w roku 2022),
- do Wydziału Prawnego/Zespołu Radców Prawnych skierowano 106 wnioski o wystąpienie do sądu o przeprowadzenie postępowania spadkowego (wobec 45 w roku 2022),
- w 728 sprawach prowadzone są dalsze czynności wyjaśniające (wobec 805 w roku 2022), przy czym w 2023 r. zainicjowano 650 nowych spraw.

5. W zakresie przejmowania majątku spółek prawomocnie wykreślonych z Krajowego Rejestru Sądowego

Wartość przejętego majątku

	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK*
Ilość wykreślonych podmiotów, po których przejęto składniki majątku (szt.)	-	-	-	1
Łączna wartość (zł)	-	-	-	243 486,67

* - Wydział Zarządzania Należnościami rozpoczął realizację zadania od 2023 roku

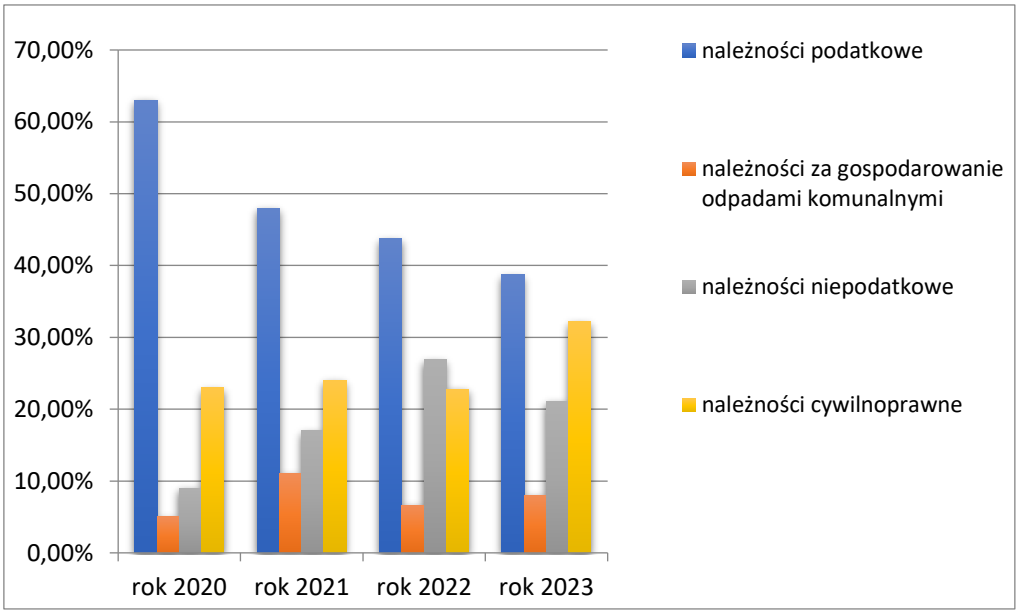
Dział Ulg

1. Rozpatrywania wniosków o ulgę:

Rozpatrzono wnioski o ulgę w spłacie zobowiązań podatkowych, publicznoprawnych i cywilnoprawnych oraz kosztów egzekucyjnych. Najczęściej wnioski obejmowały podatki i opłaty lokalne, grzywny z tytułu mandatów karnych, opłatę z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Ponadto w zakresie podatków i opłat stanowiących w całości dochód Miasta, a pobieranych przez Urzędy Skarbowe, zajęto stanowiska w zakresie podatku od spadków i darowizn oraz podatku pobieranego w formie karty podatkowej i podatku PCC.

W przypadku zobowiązań podatkowych, zobowiązań z tytułu niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym oraz kosztów egzekucyjnych w roku 2023, w stosunku do roku ubiegłego, zaobserwowano spadek ilości przeprowadzonych postępowań ulgowych, wydanych dokumentów oraz kwoty udzielonych ulg. Wielkość pomocy udzielana w stosunku do opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi utrzymuje się na stałym poziomie, natomiast nastąpił znaczny wzrost udzielonego wsparcia odnośnie należności mających charakter cywilnoprawny.

Struktura rozpatrzonych wniosków o ulgę w latach 2020–2023

Ilości dokumentów wydanych w postępowaniach ulgowych w latach 2020–2023

Zadanie	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Ilość wydanych decyzji podatkowych (szt.)	206	110	73	46
Ilość wydanych decyzji dot. opłaty za gospodarowania odpadami komunalnymi (szt.)	20	26	12	12
Ilość wydanych decyzji administracyjnych (szt.)	33	52	62	55

Zadanie	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Ilość wydanych postanowień podatkowych (szt.)	492	430	304	223
Ilość wydanych postanowień dot. opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (szt.)	55	89	36	41
Ilość wydanych postanowień administracyjnych (szt.)	92	197	236	164
Ilość zawartych porozumień w spłacie należności cywilnoprawnych (szt.)	104	70	54	58
Ilość sporządzonych pism kończących postępowanie cywilnoprawne (bez rozpatrzenia, bezzasadne, odmawiające udzielenia ulgi) (szt.)	63	89	60	93
Ilość wydanych zaświadczeń o pomocy de mini mis (szt.)	236	125	72	67

Statystyka udzielonych ulg w latach 2020–2023 w ujęciu kwotowym

	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Podatki i opłaty lokalne				
Umorzenia (zł)	95 476,84	3 820,62	0,00	200,00
Raty (zł)	3 778 780,05	2 072 770,42	717 522,21	506 873,89
Odroczenia (zł)	14 425 012,85	11 064 248,03	9 611 233,44	5 951 936,00
Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi				
Umorzenia (zł)	5 109,32	8 728,41	0,00	1 215,28
Raty (zł)	108 761,89	207 367,13	25 727,16	130 949,50
Odroczenia (zł)	3 119,92	764,00	0,00	0,00
Podatki i opłaty pobierane przez urzędy skarbowe				
Umorzenia (zł)	125 473,15	41 258,50	19 231,94	8 222,00
Raty (zł)	579 179,06	612 957,68	1 065 616,22	844 367,56
Odroczenia (zł)	34 928,21	39 073,00	46 990,00	187 881,00
Należności publicznoprawne i koszty egzekucyjne				

Umorzenia (zł)	1 553,10	4 306,30	1 159,31	1 034,00
Raty (zł)	4 284,80	12 273,80	22 526,57	25 021,00
Odroczenia (zł)	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności cywilnoprawne				
Umorzenia (zł)	1 145 804,96	520 522,35	93 999,53	98 149,79
Raty (zł)	6 314 847,83	6 243 576,15	3 785 660,18	4 815 398,32
Odroczenia (zł)	2 030 675,32	1 964 739,61	1 161 034,13	1 145 464,69

Dział Wspierania Wrocławskiej Przedsiębiorczości

1. Centrum Wsparcia Przedsiębiorców

Przez cały 2023 rok w Urzędzie Miejskim Wrocławia przy ul. Kotlarskiej 41 wciąż funkcjonowało Centrum Wsparcia Przedsiębiorców. Centrum zostało powołane 23 marca 2020 r. w Wydziale Zarządzania Należnościami aby świadczyć pomoc przedsiębiorcom, którzy ograniczyli działalność lub stracili płynność finansową z powodu pandemii COVID-19.

Obecnie po zażegnaniu kryzysu spowodowanego pandemią i wygaśnięciu wcześniej realizowanych uchwał pomocowych, Centrum funkcjonuje przede wszystkim jako jednostka informacyjna dla przedsiębiorców. Zainteresowane podmioty mogą uzyskać informacje na temat aktualnie realizowanych pakietów pomocowych jakie miasto Wrocław kieruje do lokalnych przedsiębiorców, a także w razie potrzeby mogą liczyć na przekazanie sprawy do właściwych jednostek lub wydziałów Urzędu Miejskiego odpowiedzialnych za dany rodzaj wsparcia.

2. WRO UP – Giełda Lokalnego Biznesu

Strona WRO UP została uruchomiona w lutym 2023 r. i ma promować wrocławskich przedsiębiorców. To samorządowa forma wsparcia przede wszystkim lokalnych rzemieślników, rękodzielników, małych czy rodzinnych firm, którzy często prowadzą swoją działalność skierowaną do lokalnej, osiedlowej grupy klientów. Narzędzie jest bezpłatne dla użytkowników - nie każdy może pozwolić sobie na założenie własnej strony internetowej czy prowadzenie na bieżąco profilu firmy w mediach społecznościowych.

O działalności wielu, zwłaszcza drobnych przedsiębiorców, często nie wiemy, ponieważ nie informują o niej w intrenecie, tylko reklamują się za pomocą marketingu szeptanego. W ten sposób chcemy wzmocnić relację firm z mieszkańcami. To jedno z działań w ramach strategii „Przedsiębiorczy Wrocław 2030".
Do tej pory na stronie jest około 300 wizytówek, często są to małe, rodzinne firmy albo takie, które dopiero otwierają swój biznes we Wrocławiu.
Obsługę techniczną wspiera CUI (https://wroup.pl/).

3. Portal internetowy dedykowany Wrocławskim Przedsiębiorcom
Portal dedykowany przedsiębiorcom istnieje od 2020 roku i jest częścią miejskiej strony internetowej www.wroclaw.pl. Jego zadanie to gromadzenie w jednym miejscu informacji potrzebnych do prowadzenia firmy we Wrocławiu; portal dostarcza fachową i kompleksową wiedzę na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz pomocy świadczonej w ramach Centrum Wsparcia Wrocławskiej Przedsiębiorczości. Elementem portalu są przewodniki dedykowane konkretnym grupom: mikro-, małym-, średnim przedsiębiorcom, startupom, inwestorom zagranicznym, kupcom.
Strona powstała zgodnie z założeniami Strategii Przedsiębiorczości 2030, która ma zwrócić uwagę na:

- kulturę przedsiębiorczości i edukacji,
- system wsparcia przedsiębiorczości,
- współpracę na rzecz przedsiębiorczości,
- promocję przedsiębiorczości.

Utrzymanie i obsługa techniczna oraz merytoryczna portalu realizowana jest przez ARAW S.A. (https://www.wroclaw.pl/przedsiebiorczy-wroclaw/).

4. Program „Nasz Wrocław"
Program Nasz Wrocław to bezpłatny program miejski, którego głównym celem jest przekonanie wrocławian do płacenia podatku dochodowego w mieście. Program zachęca mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz angażowania się w życie miasta. Wrocławianie, którzy potwierdzili fakt rozliczenia podatku dochodowego w mieście, a co za tym idzie aktywowali Status Podatnika

mogą korzystać z wielu atrakcyjnych zniżek w dziedzinie sportu, rekreacji, kultury, sztuki, edukacji czy rozrywki.
Program Nasz Wrocław skupia w sobie szereg funkcjonalności oraz zrzesza coraz większą ofertę miejskich usług. Ponadto dzięki pakietowi zniżek i darmowych wejść generuje spore oszczędności w portfelach mieszkańców.
Podobnie jak w latach ubiegłych w 2023 roku pula Partnerów programu, którzy zdecydowali się przygotować specjalną ofertę dla wrocławskich podatników, uległa poszerzeniu. Grono Partnerów zasilili: Creator, Pratum Biuro Nieruchomości, Dynamic Medical Center, Travel Project, Barber Academy, Męski Fryzjer Finezja, Moonstreet Games, Ale Rzym, Liga Obrony Kraju, Arena 27, Bar Pierożek, Wrocław Racing Center, Park Trampolin Jump 4U, Muzeum Śląska Wrocław, Aeroklub Wrocławski, Teatr Dialogu, Jatki 2.0, La Barber. Dodatkowo w tym roku Program Nasz Wrocław był partnerem XXXIV Memoriału Marka Petrusewicza, gdzie użytkownikom programu zaoferowano zniżkowe bilety. Natomiast uczniowie wybranych szkół sportowych mogli uczestniczyć w wydarzeniu za darmo. Liczba Partnerów oferujących zniżki, z których korzystali zarówno dorośli podatnicy jak i ich dzieci, przekroczyła 70.
Poza zniżkami w programie realizowana jest Akcja Nasz Wrocław – Darmowe Wejścia, dzięki której dostępne są darmowe wejściówki do najpopularniejszych wrocławskich atrakcji. W ramach akcji pełnoletni podatnicy mają możliwości skorzystania za darmo
z 9 instytucji oferujących jedno darmowe wejście do wykorzystania raz na 365 dni. Lista instytucji biorących udział w akcji:

- Aquapark – 2-godzinne wejście do strefy rekreacji dla osoby dorosłej, w tym roku można było zamiennie skorzystać z dwóch obiektów tj. Aquaparku przy ul. Borowskiej 99 lub Aquaparku przy ul. Polnej 10 (Brochów),
- Centrum Historii Zajezdnia - bilet normalny na wystawę główną „Wrocław 1980–2016” dla osoby dorosłej,
- Hala Stulecia - bilet wstępu na zwiedzanie Visitor Center dla osoby dorosłej,
- Hydropolis - bilet wstępu normalny dla osoby dorosłej,
- Panthers Wrocław - bilet wstępu na mecz futbolu amerykańskiego dla osoby dorosłej
- Pływalnia Orbita - 1-godzinne wejście dla osoby dorosłej,
- Vertigo Jazz Club - bilet wstępu na wybrane koncerty dla osoby dorosłej,

- WKS Śląsk Wrocław - bilet wstępu na mecz piłkarski dla osoby dorosłej (sektor rodzinny). Aktualnie otrzymanie darmowego wejścia jest możliwe tylko i wyłącznie w kasie Partnera przy ul. Oporowskiej 62,
- ZOO Wrocław - bilet wstępu normalny dla osoby dorosłej.

W 2023 roku z darmowych wejść u wszystkich Partnerów skorzystało prawie 80 tys. osób.

Użytkownikom posiadającym Aktywny Status Podatnika w programie Nasz Wrocław, nadal przysługują tańsze o 25% ceny biletów okresowych imiennych we wrocławskiej komunikacji miejskiej. Ponadto, uczestnicy programu, którzy podróżują koleją w granicach miasta mogą korzystać ze specjalnego biletu Nasz Wrocław Kolej. Jest to bilet miesięczny komunikacji miejskiej, uprawniający wskazaną na bilecie kolejowym osobę do korzystania z przejazdów na wszystkich typach linii komunikacji miejskiej we Wrocławiu w promocyjnej cenie: 1 zł za bilet normalny i 0,50 zł za bilet ulgowy.

W programie Nasz Wrocław funkcjonuje również karta partnerska Miejskiej Biblioteki Publicznej. Dzięki temu czytelnicy posiadający konto w aplikacji Nasz Wrocław mogą dodać do niej kartę biblioteczną i wypożyczać zbiory Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Różewicza we Wrocławiu, posługując się kartą w telefonie – bez konieczności noszenia karty plastikowej. Z funkcjonalności tej skorzystało już łącznie 2,4 tys. osób.

Kolejnym udogodnieniem dla wrocławskich podatników jest możliwość korzystania ze zniżek na podziemnym parkingu pod Narodowym Forum Muzyki w centrum miasta. Pierwsze dwie godziny parkowania z 50% zniżką, a abonament ze zniżką 25%.

W 2023 roku dzieci osób, które posiadają aktywny Status Podatnika w programie Nasz Wrocław ponownie mogły liczyć na dodatkowe punkty w rekrutacji do wrocławskich szkół podstawowych i przedszkoli. Dodatkowo jeszcze więcej punktów w rekrutacji mogły uzyskać dzieci, których rodzice aktywowali Status Max. W tegorocznej rekrutacji

z kryterium posiadania aktywnego Statusu Podatnika lub aktywnego Statusu Max w programie Nasz Wrocław skorzystało:

- 80% kandydatów w pierwszym etapie,
- 52% kandydatów w drugim etapie.

Program Nasz Wrocław wspierał również wydarzenia kulturalne oraz imprezy sportowe w mieście, będąc uczestnikiem dużych miejskich wydarzeń takich jak:

Dni Odry 2023, Dni Otwarte MPK 2023, Piknik Zielony Wrocław 2023, WROśnij we Wrocław, Dni Samorządu, Jarmark Bożonarodzeniowy.
W ramach programu Nasz Wrocław funkcjonuje również Czat Wideo, dzięki któremu możliwe jest połączenie audiowizualne między operatorem a klientem za pomocą urządzeń elektronicznych, które posiadają mikrofon i kamerę oraz dostęp do łącza internetowego. Funkcjonalność Czatu Wideo skupia się głownie na zapewnieniu pełnej obsługi klienta w formule online.
Z programu Nasz Wrocław korzysta obecnie ponad 290 tys. Wrocławian. W 2023 roku dołączyło około 50 tysięcy nowych użytkowników. Zbiór informacji o programie znajduje się na stronie internetowej https://www.wroclaw.pl/nasz-wroclaw/

5. Program „Nasz Wrocław MAX”
Uruchomiony w 2022 roku, w ramach programu Nasz Wrocław, Status Nasz Wrocław MAX to usługa mająca na celu zachęcić wrocławian do wypełniania obowiązku meldunkowego i zameldowania się na stałe we Wrocławiu. Stały meldunek jest niezwykle ważny dla miasta ponieważ po liczbie osób na stałe zameldowanych w mieście (na określonych osiedlach) można m.in.: jeszcze precyzyjniej oszacować niezbędną liczbę miejsc w przedszkolach i szkołach na terenie danego osiedla. Dane te pozwalają także dokładniej określać plany inwestycyjne czy zagospodarowania przestrzennego, jak i optymalną częstotliwość kursowania komunikacji miejskiej na danym obszarze. Aby uzyskać Status Nasz Wrocław MAX należy najpierw zarejestrować konto i aktywować Status Podatnika w programie Nasz Wrocław. Następnie należy potwierdzić zameldowanie na pobyt stały. Można to zrobić okazując informację o zameldowaniu z aplikacji Obywatel bądź zaświadczenie pobrane ze strony www.gov.pl lub informację uzyskaną z Centrum Obsługi Mieszkańca:
- za pośrednictwem platformy ePUAP (z dopiskiem „Nasz Wrocław” w temacie),
- w Punkcie Obsługi Klienta przy ul. Kotlarskiej 41,
- poprzez czat wideo.

Dołączenie do Nasz Wrocław MAX tak jak w przypadku programu Nasz Wrocław jest bezpłatne. Dla uczestników programu specjalną ofertę przygotowała zdecydowana większość dotychczasowych Partnerów programu Nasz Wrocław. Ponadto użytkownicy

z aktywnym Statusem Nasz Wrocław MAX mogą liczyć na szereg nowych atrakcji takich jak:

- Park Trampolin Jump World,
- WCT Spartan Siłownie,
- Ślęza Wrocław,
- Muzeum Śląska Wrocław,
- Wrocławski Klub Koszykówki,
- Muzeum Miejskie Wrocławia,
- Ogród Japoński,
- Park Trampolin Jump 4U,
- Holiday Park & Resort,
- Ogród Botaniczny

oraz wyższe zniżki u nowych Partnerów programu Nasz Wrocław: Pratum Biuro Nieruchomości, Dynamic Medical Center, Travel Project, Barber Academy, Męski Fryzjer Finezja, Ale Rzym, Liga Obrony Kraju, Arena 27, Bar Pierożek, Wrocław Racing Center, Teatr Dialogu.

W ramach oferty MAX poszerzeniu uległa również Akcja Darmowe Wejścia. Dla użytkowników dostępne są dodatkowe, bezpłatne wejściówki, które nierzadko obejmują również osoby towarzyszące. Ofertę dla osoby dorosłej wraz z osobą towarzyszącą w 2023 roku udostępniły następujące obiekty:

- Aquapark Wrocław - 2-godzinne wejście do strefy rekreacji, w tym roku można było zamiennie skorzystać z dwóch obiektów tj. Aquaparku przy ul. Borowskiej 99 lub Aquaparku przy ul. Polnej 10 (Brochów),
- Centrum Historii Zajezdnia - bilet normalny na wystawę główną „Wrocław 1945-2016”,
- Hala Stulecia - bilet wstępu na zwiedzanie Visitor Center,
- Hydropolis - bilet wstępu normalny,
- Muzeum Miejskie Wrocławia – Arsenał - bilet wstępu do muzeum,
- Muzeum Miejskie Wrocławia – Muzeum Teatru - bilet wstępu do muzeum,
- Muzeum Miejskie Wrocławia – Pałac Królewski - bilet wstępu do muzeum,
- Panthers Wrocław - bilet wstępu na mecz futbolu amerykańskiego,
- Park Trampolin – Jump World - bilet wstępu do Parku Trampolin,
- WKS Śląsk Wrocław - bilet wstępu na mecz piłkarski,
- Gwardia Wrocław - bilet wstępu na mecz,
- Ślęza Wrocław - bilet wstępu na mecz ,

- Vertigo Jazz Club - bilet wstępu na wybrane koncerty,
- Volley Wrocław - bilet wstępu na mecz,
- WKK Wrocław - bilet wstępu na mecz.

Ponadto użytkownicy z aktywnym Statusem Nasz Wrocław MAX mogą liczyć na oferty specjalne u takich partnerów jak:

- ZOO Wrocław – oferuje roczną kartę do ZOO w cenie 60zł,
- Ogród Japoński - oferuje bilet wstępu do ogrodu dla osoby dorosłej.

Podsumowując, posiadając Nasz Wrocław MAX, w ciągu roku skorzystamy z jeszcze bardziej atrakcyjnych benefitów takich jak:

- dodatkowe punkty w rekrutacji do przedszkoli i szkół podstawowych (planowane od najbliższej rekrutacji),
- więcej darmowych wejściówek, m.in.: do Ogrodu Japońskiego, Parku Trampolin Jump World, Muzeum Miejskiego Wrocławia,
- dodatkowe, darmowe bilety dla osoby towarzyszącej w 6 atrakcjach,
- wyższe zniżki u wybranych partnerów programu,
- roczny karnet VIP do Aquaparku za pół ceny.

Obecnie ze Statusu Nasz Wrocław MAX korzysta ponad 47 tys. użytkowników. Posiadając Status MAX możemy zaoszczędzić rocznie blisko 2500 zł korzystając z najpopularniejszych miejskich atrakcji.

Zbiór informacji o programie znajduje się na stronie internetowej https://www.wroclaw.pl/nasz-wroclaw/nasz-wroclaw-max

6. Czat Wideo – komunikator w ramach Programu „Nasz Wrocław”

Czat Wideo jest informatycznym narzędziem, które umożliwia nawiązywanie połączeń audiowizualnych pomiędzy pracownikiem Urzędu Miejskiego Wrocławia a mieszkańcem. Połączenie nawiązywane jest poprzez łącze internetowe za pośrednictwem urządzeń elektronicznych, które posiadają dostęp do kamery i mikrofonu. Narzędzie jest całkowicie bezpieczną i wygodną formą komunikacji i umożliwia natychmiastowe połączenie się z naszym pracownikiem. Czat oferuje również możliwość umówienia wizyty w dogodnym terminie, dzięki czemu mieszkaniec nie musi planować osobistej wizyty w stacjonarnym Punkcie Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego.

Na wizytę on-line można umówić się na najbliższe 7 dni roboczych w godzinach pracy Urzędu Miejskiego, tj. od poniedziałku do piątku od 8:00 do 15:30. W 2023 roku za pośrednictwem czatu wideo zostało zrealizowanych 10 552 połączenia, obejmujące swoim zakresem:

- założenie konta w programie Nasz Wrocław;
- aktywację Statusu Podatnika i/lub Statusu MAX;
- wsparcie techniczne, np. w przypadku problemów z logowaniem;
- udzielenie informacji na temat warunków programu oraz jego oferty.

Czat Wideo funkcjonuje od 16 maja 2022 r. i jest bardzo często wybieraną formą kontaktu z pracownikiem Urzędu Miejskiego Wrocławia, która z powodzeniem zastępuje osobistą wizytę w Urzędzie.

7. Respektrum Autyzmu

Respektrum to projekt realizowany od 2022 roku przez Urząd Miejski Wrocławia w Departamencie Finansów Publicznych.

Kluczowym celem tego przedsięwzięcia jest dotarcie do środowiska biznesowego Wrocławia i zachęcanie do zatrudniania osób autystycznych (w normie intelektualnej) w swoich organizacjach. Działania projektu zmierzają w kierunku edukacyjnym i informacyjnym w kontekście korzyści wynikających z zatrudniania pracowników w spektrum autyzmu oraz zrozumienia czym jest zjawisko autyzmu u dorosłych osób.

W ramach Projektu działa strona internetowa, informująca o zagadnieniach z zakresu wiedzy o autyzmie, zachęcająca do skorzystania ze szkolenia.

Przeprowadzone zostały tematyczne szkolenia i warsztaty:

- dla pracowników działu kadr w siedzibie Straży Miejskiej Wrocławia w dniu 10 czerwca 2022 r., w których uczestniczyło 35 osób;
- dla pracowników biur karier oraz pełnomocników rektorów ds. osób z niepełnosprawnościami,
- dwukrotnie we Wrocławskim Parku Technologicznycm,
- szkolenie odbyło się też dla pracowników dziełu kadr i dyrektorów ZUS,
- oraz dla przedstawicieli wielu firm w siedzibie INFOR.

Współpracujemy również z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach wspierania przedsiębiorców poszukujących pracowników.

W 2023 roku projekt Respektrum otrzymał prestiżową nagrodę za zajęcie pierwszego miejsca w krajowym konkursie Europejskie nagrody Promocji Przedsiębiorczości 2023 (EEPA 2023).
Zbiór informacji o programie znajduje się na stronie internetowej https://respektrumautyzmu.pl/

8. Detekcja Satelitarna jako narzędzie podatkowego wsparcia
W 2020 roku Wrocław zaczął korzystać z detekcji satelitarnej, by skuteczniej weryfikować powierzchnie objęte podatkiem od nieruchomości i analizować zapisy deklaracji podatkowych. Na podstawie tych analiz można porównywać dane w złożonych przez podatników dokumentach ze stanem faktycznym, optymalizować prowadzone już kontrole podatkowe w zakresie podatku od nieruchomości oraz wykrywać nowe budynki, niezgłoszone do opodatkowania. W lutym 2023 r. podpisano umowę na kolejne 12 miesięcy. W ramach jej realizacji poddano detekcji satelitarnej kolejnych 7 osiedli. Uwzględniając cały okres realizacji projektu wykonano 10 etapów detekcji, w trakcie których wykryto blisko 1900 potencjalnych nieprawidłowości. Przeprowadzono dotychczas 1200 czynności sprawdzających, które potwierdziły 396 faktycznych nieprawidłowości związanych ze zmniejszeniem podstawy opodatkowania czy brak jakiegokolwiek zgłoszenia. Powyższe nieprawidłowości przyniosą Gminie 650 tys. zł dodatkowych wpływów z tytułu podatku od nieruchomości. Uwzględniając powyższe trendy, szacowana kwota dodatkowych środków może przekroczyć w najbliższych lata 2 mln zł rocznie. W 2023 roku przeprowadzono możliwość wykorzystania detekcji instalacji fotowoltaicznych w mieście (np. do celów weryfikacji spełniania warunków zwolnienia z podatku od nieruchomości) czy do celów niepodatkowych, np. do analizy stref zieleni miejskiej.

9. Opinie specjalistyczne
W związku z ubieganiem się o dofinansowanie projektów realizowanych przez Gminę lub jej jednostki organizacyjne, przygotowanych zostało ponad 40 opinii specjalistycznych dotyczących pomocy publicznej, w tym dotyczących:
- Kompleksowej modernizacji energetycznej wybranych budynków mieszkalnych wielorodzinnych będących w zarządzie WM Sp. z o.o. na terenie Gminy Wrocław;

- Zagospodarowania wnętrza podwórzowego Benedyktyńska, Sępa-Szarzyńskiego, Górnickiego, Sienkiewicza we Wrocławiu;
- Modernizacji Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia.

10. Programy zwolnień z podatku od nieruchomości dla budynków podłączonych do niskoemisyjnych źródeł energii (fotowoltaika)

W 2023 roku w ramach „Programu zwolnień z podatków od nieruchomości dla budynków podłączonych do niskoemisyjnych źródeł energii" wpłynęło 278 zgłoszeń, z których na dzień 31 grudnia 2023 r., pozytywnie rozpatrzone zostały 192 (łącznie w latach 2019-2023 złożono 1719 zgłoszeń, w większości dotyczących instalacji fotowoltaicznych, z których pozytywnie rozpatrzono 1510). 23 listopada 2023 r. Rada Miejska podjęła uchwałę (LXXV/1919/23) zmieniającą uchwałę w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości dla właścicieli budynków lub ich części, położone na terenie Gminy Wrocław, które zostały podłączonych w sposób trwały do instalacji fotowoltaicznej, kolektora słonecznego, pompy ciepła, rekuperatora lub gruntowego wymiennika ciepła. Zgodnie z postanowieniami nowelizacji zgłoszenie spełnienia warunków do zwolnienia należy złożyć nie później niż do 30 czerwca 2024 r. Uchwała obowiązuje do dnia 31 grudnia 2029 r.

11. Zadania związane z wdrażaniem Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości 2030

Zadania realizowane w 2023 roku w ramach dokumentu jakim jest Strategia Rozwoju Przedsiębiorczości Wrocławia „PRZEDSIĘBIORCZY WROCŁAW 2030” przyjętego na XV Sesji Rady Miejskiej Wrocławia w dniu 21 listopada 2019 r. (Uchwały w sprawie strategii rozwoju Wrocławia pod nazwą „Przedsiębiorczy Wrocław 2030” - druk nr 453/19) to przede wszystkim prace nad dostosowaniem wyżej wymienionego dokumentu do ówczesnych realiów ekonomicznych, rynkowych i biznesowych. Aktualizacja Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Wrocławia powinna uwzględniać skutki pandemii COVID-19, jak również rozważyć konsekwencje inflacji i wprowadzenia Polskiego Ładu oraz następstwa ekonomiczne i gospodarcze jakie niesie za sobą wojna w Ukrainie. W związku z tym w ramach Rady do spraw Przedsiębiorczości wyodrębniono Zespół Redakcyjny skupiający się głównie na aktualizacji i redakcji treści samego dokumentu. Natomiast w celu zobrazowania aktualnej sytuacji ekonomicznej i gospodarczej zorganizowano cykl 8 spotkań z przedstawicielami wrocławskiego

biznesu tj. firm rodzinnych, dużych, średnich, małych i mikro- przedsiębiorców oraz zaproszono 9 gości z branży i instytucji około biznesowych.

W 2023 roku zrealizowano projekty między innymi:

A. w ramach współpracy z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej (ARAW):
    1. Utrzymanie i rozwój serwisu Przedsiębiorczy Wrocław (www.wroclaw.pl/przedsiebiorczy-wroclaw).
    2. Utrzymanie strony https://www.wroclaw.pl/wroclawski-rzemieslnik/, w tym aktualizacja bazy wrocławskich rzemieślników i umieszczenie nowych filmów dotyczących nietypowych zawodów.
    3. Utrzymanie i rozwój strony https://startupwroclaw.pl/. Serwis zawiera m.in.: bazę lokalnych startupów, które jest stale aktualizowana i powiększana, aktualności dot. nowych technologii i innowacji w regionie, informacje o publikacjach związanych z regionem, wiedzy na temat tworzenia i prowadzenia startupów (w tym baza coworków, informacje o inkubatorach przedsiębiorczości, akceleratorach, a także baza funduszy).
    4. Utrzymanie i rozwój strony https://invest-in-wroclaw.pl/ zawierającą ofertę inwestycyjną Wrocławia i gmin Aglomeracji Wrocławskiej.
    5. Realizacja zadań w zakresie przygotowanie materiałów informacyjnych na tematy dotyczące informacji gospodarczych i przedsiębiorczości w ramach portalu Wroclaw.pl, biuletynu Wroclaw.pl oraz produkcji materiałów wideo (w tym streamingu) o powyższej tematyce:
        - przygotowanie materiałów o tematyce gospodarczej i przedsiębiorczości we Wrocławiu;
        - tłumaczenie materiałów informacyjnych na języki obce: angielski, niemiecki, ukraiński, w tym przygotowanie materiałów tekstowych w języku ukraińskim przeznaczonych dla nowo przybyłych pracowników z Ukrainy oraz osób potencjalnie możliwych do zatrudnienia przez lokalnych przedsiębiorców, które będą dotyczyły wrocławskiego rynku pracy;
        - przygotowanie materiałów o tematyce gospodarczej i przedsiębiorczości we Wrocławiu w języku ukraińskim w biuletynie lub osobnych publikacjach;
        - przygotowanie materiałów video w języku ukraińskim przeznaczonych dla nowoprzybyłych pracowników z Ukrainy oraz osób potencjalnie

możliwych do zatrudnienia przez lokalnych przedsiębiorców, które będą dotyczyły wrocławskiego rynku pracy.

6. Organizacja Made in Wrocław (17 października 2023 r.).
   Organizacja najważniejszej biznesowej konferencji w roku - siódmej edycji Made in Wrocław. We Wrocławskim Centrum Kongresowym przy Hali Stulecia odbyła się część konferencyjna pod hasłem „Tech Generation" oraz została zorganizowana wystawiennicza strefa expo dla firm technologicznych i innowacyjnych. Konferencja składała się z czterech elementów: Welcome Executive Dinner, Konferencji biznesowej, części Expo oraz Gali biznesowej połączonej z technologicznym konkursem startupowym. Łącznie w całym wydarzeniu wzięło udział ponad 1500 osób.
7. Startup Wroclaw: Evolutions (14 czerwca 2023 r.).
   ARAW zorganizował już ósmą edycję konferencji Startup Wroclaw: Evolutions. Wydarzenie składało się z 3 elementów: warsztatów na dwóch poziomach zaawansowania, dedykowanych ekosystemowi startupowemu, konferencji merytorycznej oraz konkursu dla startupów.
8. Premiera raportu: Digital Co-creation and other scenarios for the future/ICT development in the Wroclaw Agglomeration 2037
   Raport przedstawia bieżącą sytuację branży ICT oraz zachodzące w niej zmiany. Pokazuje także perspektywy rozwoju na podstawie scenariuszy przyszłości.
   W ramach prac nad raportem odbyły się warsztaty z interesariuszami branży, których efektem była drukowana publikacja.

B. W ramach współpracy z Biurem Rozwoju Gospodarczego (BRG):
   1. Podniesienie świadomości przedsiębiorczej i promowanie idei przedsiębiorczości:
      Promowanie przedsiębiorczości społecznej i idei ekonomii współdzielenia poprzez stworzenie strefy „Wrocław Społecznie i Lokalnie" na Jarmarku Bożonarodzeniowym i bezpłatne udostępnienie miejsc wystawienniczych podmiotom ekonomii społecznej. Zaproszono 40 wystawców, wśród których znalazły się:
      - lokalni rzemieślnicy i rękodzielnicy,

- dolnośląscy producenci żywności, skupieni w szlaku kulinarnym „Smaki Dolnego Śląska” oraz europejskiej sieci Dziedzictwa Kulinarnego Dolnego Śląska,
- organizacje społeczne, działające na rzecz osób młodych, chorych, poszkodowanych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Prowadzenie dialogu społecznego kreującego przedsiębiorczość i innowacyjność.
   - informowanie mieszkańców o wydarzeniach związanych z przedsiębiorczością w mieście poprzez stałe przygotowywanie treści do publikacji w serwisie Przedsiębiorczy Wrocław. W ciągu roku BRG systematycznie informowało o nadchodzących wydarzeniach, webinariach czy programach pomocowych skierowanych do przedsiębiorców, jak również uzupełniało i aktualizowało materiały informacyjno-edukacyjne zamieszczone na portalu,
   - zachęcanie do działań przedsiębiorczych poprzez realizację zadania publicznego ”Prowadzenie Centrum Rozwoju Zawodowego Krzywy Komin (2020-2023)”. Poprzez realizację zadania wzmacniano przedsiębiorczość i potencjał gospodarczy oraz aktywizację zawodową mieszkańców Wrocławia, ze szczególnym uwzględnieniem rewitalizowanego obszaru Nadodrza i Ołbina. Prowadzono warsztaty/szkolenia poradnictwo prawne i obywatelskie oraz mediacje rodzinne i sąsiedzkie. W 2023 roku z oferty szkoleń, warsztatów i innych organizowanych wydarzeń skorzystało łącznie 2254 osób (osoby potrzebujące doskonalenia zawodowego, seniorzy, młodzież ucząca się i dzieci, przedsiębiorcy wkraczający na drogę własnego biznesu lub prowadzący własny biznes), wydano 1060 certyfikatów, udzielono 44 porady w zakresie prawnym i obywatelskim, przeprowadzono 131 szkoleń i warsztatów. Zorganizowano 12 wydarzeń i wystaw (festyny rodzinne, urodziny Komina, wystawy lokalnych artystów). Podejmowane przez realizatora zadania publicznego działania służyły budowaniu wzajemnego szacunku i integracji międzypokoleniowej oraz zwiększeniu kompetencji społecznych i zawodowych.

3. Wsparcie w rozwoju działalności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw:

- ułatwianie dostępu do informacji o środkach finansowych ułatwianie dostępu do informacji o środkach finansowych i innych formach wsparcia m.in. na start oraz możliwościach ich wykorzystania poprzez prowadzenie warsztatów stacjonarnych i webinarów dla przedsiębiorców. W 2023 roku ramach Akademii Wrocławskiego Przedsiębiorcy odbyły się:
  a) Akademia Gastro – cykl 29 bezpłatnych szkoleń i warsztatów dla osób, które chcą otworzyć własny lokal gastronomiczny. Cykl uzupełniały 2 wizyty studyjne oraz spotkania z restauratorami i praktykami gastrobiznesu. Miały one na celu przygotowanie osób początkujących do wejścia do branży gastro, wzmacnianie postaw przedsiębiorczych i pomoc w zakładaniu własnych firm. W szkoleniach wzięło udział ponad 60 osób z Wrocławia i Dolnego Śląska. Program zrealizowano przy współpracy z wrocławskimi restauratorami, jednostkami UW, ARAW, ZUS Wrocław, PUP we Wrocławiu, PIFE, oraz CRZ Krzywy Komin oraz firmą HORECA+. Partnerem strategicznym cyklu był Uniwersytet Przyrodniczym we Wrocławiu.
  b) Inauguracja nowego programu pod nazwą „Akademia Dojrzałej Przedsiębiorczości", wspierającego i kształtującego postawy przedsiębiorcze wśród seniorów. W ramach Akademii zorganizowano 6 spotkań edukacyjno-informacyjnych we Wrocławskim Centrum Seniora, w tym 2 szkolenia poświęcone podejmowaniu działalności nierejestrowej oraz jedno na temat wymogów sanitarnych związanych z wytwarzaniem i sprzedażą żywności. W spotkaniach uczestniczyło łącznie 85 osób. Seniorom zainteresowanych podejmowaniem działalności gospodarczej na próbę oraz rejestracją w CEiDG zapewniono długofalowe wparcie indywidualne w ramach PIG przy BRG.

Uzupełnieniem oferty Akademii Wrocławskiego Przedsiębiorcy były szkolenia dla przedsiębiorców realizowane przez BRG w partnerstwie z PIFE, ZUS Wrocław, PUP Wrocław oraz DODR we Wrocławiu. W ramach partners odbyły się m.in.:

- 7 warsztatów i webinarów dla wrocławskich przedsiębiorców (w tym m.in. obywateli Ukrainy) na temat prowadzenia działalności gospodarczej i

możliwości pozyskiwania dofinansowania z UE i dotacji z funduszu pracy. Wzięło w nich 120 osób (w tym 15 obywateli Ukrainy),

- spotkanie informacyjne dla przedsiębiorców w ramach Tygodnia Przedsiębiorczości ZUS, poświęcone zakładaniu i prowadzeniu własnej firmy we Wrocławiu oraz formom wsparcia Miasta na start. Słuchaczom zapewniono indywidualne konsultacje poszkoleniowe. W spotkaniach wzięło udział ok. 100 osób.
- spotkanie informacyjne dla potencjalnych przedsiębiorców w trakcie Targów Pracy PUP Wrocław oraz konsultacje indywidualne. W spotkaniach wzięło udział ok. 60 osób.
- jednodniowe szkolenie dla rolników oraz Wrocławian zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej i wytwarzaniem produktu lokalnego. Tematyka: formy aktywności ekonomicznej na wsi a prawo przedsiębiorców, łączenie działalności rolniczej i pozarolniczej zwolnienia spod pojęcia działalności gospodarczej, ABC działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, działalność nierejestrowa, zakładanie JDG, dofinansowania z UE i dotacje z funduszu pracy; miejskie, lokalne i regionalne programy wsparcia, czyli na co może liczyć początkujący przedsiębiorca na przykładzie Wrocławia i Dolnego Śląska. Partner główny: DODR Wrocław. W spotkaniu wzięło udział 28 osób.

BRG współpracowało z Wrocławskim Parkiem Technologicznym w ramach projektu Strefy Informacji Biznesowej (SIB). To inicjatywa, która wspiera działalność i innowacyjność firm z Wrocławia i całego Dolnego Śląska. WPT udostępniło przestrzeń przy ul. Klecińskiej 125.

- stała działalność Punktu Informacji Gospodarczej Biura Rozwoju Gospodarczego, w którym udzielano informacji na indywidualne zapytania przedsiębiorców. W roku 2023 udzielono ponad 1250 dedykowanych odpowiedzi
- kontynuacja osiedlowych stref aktywności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości osiedlowej poprzez realizacje zadania publicznego pn. „Rozwój przedsiębiorczości osiedlowej – prowadzenie punktu informacji i wsparcia przedsiębiorczości na wskazanych osiedlach kompletnych (Śródmieście Południowe – Jagodno) w latach 2022-2024”. Działania służyły budowaniu kompletności osiedli w aspekcie przedsiębiorczości m.in. poprzez: aktywizację przedsiębiorców i budowanie współpracy

między nimi, pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości odpowiadającej potrzebom lokalnej społeczności, tworzenie wspólnych inicjatyw z przedsiębiorcami i mieszkańcami we współpracy z CAL i RO, promocję targowisk i ryneczków osiedlowych, budowanie pozytywnego wizerunku osiedla jako atrakcyjnej lokalizacji dla wybranych branż, redizajn witryn i poprawę komunikacji wizualnej. W roku 2023 projekt dotarł do 1600 osób, odbyło się 55 konsultacji z przedsiębiorcami oraz osobami planującymi założyć działalność gospodarczą, 4 spotkania BiznesMixery, 14 szkoleń/warsztatów dla przedsiębiorców i mieszkańców. Przeprowadzono rewitalizację 1 witryny. Zorganizowano 10 imprez promujących przedsiębiorców i rzemiosło, a także wydano 2 mapki lokalne "Mapka gastronomiczna Powstańców Śląskich" oraz "Mapka lokalnych przedsiębiorców Jagoda" w łącznym nakładzie 1950 szt.

- kontynuacja programu wsparcia istniejących już na rynku mikroprzedsiębiorstw (firmy rodzinne, mały handel, rzemiosło, działalność artystyczna i kulturowa) poprzez realizację zadania „Prowadzenie punktu informacji i wsparcia przedsiębiorczości w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji Nadodrza i Przedmieścia Świdnickiego w latach 2022-2024”. Podejmowane przez realizatora zadania publicznego działania służyły m.in. wsparciu i rozwojowi przedsiębiorczości, aktywizacji mieszkańców, wspieraniu i budowaniu pozytywnego wizerunku obszarów, podnoszeniu walorów estetycznych przestrzeni publicznej oraz świadomości ekologicznej i społecznej przedsiębiorców. W 2023 roku projekt dotarł do 2900 osób, odbyło się 75 konsultacji z przedsiębiorcami oraz osobami planującymi założyć działalność gospodarczą, 3 spotkania networkingowe, 9 szkoleń/warsztatów dla przedsiębiorców i mieszkańców. Przeprowadzono rewitalizację 3 witryn. Zrealizowano projekt Specjały Nadodrza - święta osiedlowej gastronomii, w którym uczestniczyło 800 osób i 16 restauracji, a także 7 innych imprez promujących przedsiębiorców i rzemiosło.

W zakresie poprawy jakości przestrzeni publicznej i pobudzania osiedlowej przedsiębiorczości kontynuowano prace nad ożywianiem targowisk, tj.:

- prowadzono obsługę zarządców 6 targowisk działających na nieruchomościach komunalnych, tj. przy ul. Komandorskiej, ul.

Niedźwiedziej, ul. Ptasiej, ul. Lotniczej, na ul. Żmigrodzkiej/ Broniewskiego, oraz ul. Jemiołowej,

- ramach akcji „targowiska nie marnują” – kontynuowano prowadzenie dwóch lodówek społecznych dla mieszkańców na targowiskach: przy ul. Niedźwiedziej i Ryneczku Jemiołowa; BRG pozyskało od sponsora – Whirlpool kolejne dwie w celu realizacji akcji na targowiskach przy ul. Komandorskiej i ul. Ptasiej,
- zazielenianie placów targowych z wykorzystaniem donic przekazanych przez ZDiUM w myśl zasady zero waste na targowiskach przy ul. Ptasiej i Niedźwiedziej,
- zorganizowano Kiermasz Wszystkich Świętych na sprzedaż kwiatów i zniczy przy 4 głównych cmentarzach we Wrocławiu (Grabiszyński, Osobowicki, przy ul. Bujwida oraz przy ul. Smętnej),
- przeprowadzono 8 losowań wolnych miejsc do handlu okrężnego i konkurs – udostępniono 110 miejsc do handlu na ulicy, przeprowadzono konkurs ofert terenów szczególnie atrakcyjnych przeznaczonych do prowadzenia małej gastronomii z mobilnych punktów gastronomicznych – 2 miejsc (Park Południowy, Park Miejski - Górka Skarbowców),

4. Podniesienie sprawności i jakości obsługi przedsiębiorców.
   - stała modyfikacja oferty i szkoleń w zależności od zmieniających się potrzeb na rynku.
5. Promowanie zrzeszania się przedsiębiorców.
   - wspólna realizacja projektów na rzecz społeczności lokalnych, w tym promujących wrocławski biznes i wrocławskich przedsiębiorców poprzez koordynowanie prac powołanej przez Prezydenta Wrocławskiej Rady Gastronomii (WRG). Do zadań Rady należy m.in. inicjowanie współpracy i zrzeszania się przedsiębiorców, wspieranie promocji Wrocławia poprzez gastronomię, promowanie konkursów, festiwali oraz wydarzeń gastronomicznych, a także wspieranie praktycznej nauki zawodów gastronomicznych i doskonalenia zawodowego pracowników gastronomii.
6. Efektywna współpraca pomiędzy organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców

   Rozwijano współpracę z izbami gospodarczymi i rzemieślniczymi we Wrocławiu: Dolnośląska Izba Gospodarcza, Zachodnia Izba Gospodarcza

Pracodawcy i Przedsiębiorczości, Dolnośląska Izba Rzemieślnicza we Wrocławiu.

W ramach współpracy zorganizowano 4 spotkania Prezydenta Wrocławia ze środowiskami przedsiębiorców.

7. Promowanie wrocławskiego środowiska biznesowego i wrocławskich przedsiębiorców.

   Promocja wrocławskich produktów, usług i lokalnych marek poprzez kontynuację inicjatywy Wrocławskiego Święta Rzemiosła - Wrocław Craft Zone – strefę lokalnych rzemieślników i rękodzielników na festiwalu Pasibrzucha w dniach 30 czerwca -2 lipca 2022 roku. Dzięki współpracy BRG z organizatorem festiwalu wystawcy nie ponosili opłat za udostępnione im miejsca sprzedażowe. Festiwal odwiedziło 65 000 osób.

C. W ramach współpracy z Wrocławskim Parkiem Technologicznym (WPT).

1. „Bez Mikro Nie Ma Makro”

   Spotkania z aglomeracjami wrocławskimi: 13 kwietnia 2023 r., 23 maja 2023 r., 21 czerwca 2023 r., 14 września 2023 r., 22 września 2023 r.

   W ramach programu wspieramy różne formy przedsiębiorczości, budujemy bazę wiedzy o wrocławskich mikroprzedsiębiorcach, uświadamiamy, dlaczego mikrofirmy są ważne dla mieszkańców i pokazujemy jak je wspierać. Rok 2023 to spotkania z aglomeracjami wrocławskimi w ramach projektu (odbyło się 5 takich spotkań). Właściciele firm dowiadują się więcej o możliwościach rozwoju ich biznesu podczas spotkania z przedstawicielami Wrocławskiego Parku Technologicznego, Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej oraz Stowarzyszenia Aglomeracja Wrocławska.

2. HIGH–TECH na Dolnym Śląsku – promocja regionu

   24 kwietnia 2023 r., 20 kwietnia 2023 r., 9 maja 2023 r.

   Udział w projekcie, który zakłada promocję oferty gospodarczej regionu na rynkach międzynarodowych i krajowych skupiającą się na sektorze high-tech oraz wsparcie procesu inwestycyjnego w regionie. Promowane były sektory związane z nowoczesnymi technologiami w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji Dolnego Śląska oraz związane z nimi branże Big Science i Space.

3. Projekt SEKTOR INNOWACJI

Cykl webinarów „Wrocławskie innowacje”: 31 stycznia 2023 r., 14 lutego 2023 r., 28 lutego 2023 r., 14 marca 2023 r., 18 kwietnia 2023 r., 9 maja 2023 r., 23 maja 2023 r., 19 września 2023 r., 24 października 2023 r., 7 listopada 2023 r., 5 grudnia 2023 r.

SEKTOR INNOWACJI to bezpłatne promowanie działalności innowacyjnych firm z Dolnego Śląska m.in. poprzez organizowanie webinarów „Wrocławskie innowacje”. W ramach cyklu webinariów pokazywaliśmy, że wrocławskie innowacje są znane i doceniane na całym świecie, że każdy z mieszkańców naszego miasta i regionu może być z nich dumny oraz inspirowaliśmy innych do działania, podejmowania wyzwań i realizowania projektów.

4. Cykl podcastów „Od studenckiego notesu do dużego biznesu” 20 stycznia 2023 r., 26 stycznia 2023 r., 9 lutego 2023 r., 23 lutego 2023 r.

   W ramach cyklu podcastów przedstawialiśmy historie sukcesów wrocławskich przedsiębiorców, którzy nie bali się wziąć spraw w swoje ręce i ze studenckich pomysłów stworzyli prężnie działające na rynku firmy. W 2023 roku nagrano 4 odcinki podcastów, które można było odsłuchać na antenie Radio Luz, YouTube’ie i Spotify.

5. II edycja Science & Business MeetUp 17 marca 2023 r.

   Podczas wydarzenia praktycy ze świata biznesu i nauki zaprezentowali, jak realnie wygląda i może rozwijać się współpraca nauki z biznesem w 2023 roku oraz jak startupy mogą pozyskiwać partnerów i budować swoją markę. Była to przede wszystkim okazja do networkingu oraz spotkań z ekspertami różnych obszarów wspierania biznesu w strefie networkingu. Uczestnicy meetupu zwiedzili także infrastrukturę badawczo-rozwojową WPT.

6. Śniadanie Biznesowe „Smart cities – potencjał AI dla miast” 21 czerwca 2023 r.

   Wspólnie z Politechniką Wrocławską, konsorcjum CLARIN-PL oraz Katedrą Sztucznej Inteligencji zorganizowaliśmy śniadanie biznesowe poświęcone tematyce smart cities - zagadnieniu kluczowemu dla skutecznego i zrównoważonego rozwoju miast. Rozmawialiśmy o tym jak Wrocław może wejść w czołówkę polskich i europejskich smart cities, i dlaczego

rozwijane technologie powiązane ze sztuczną inteligencją mają tutaj szczególne znaczenie.

7. Konferencja "Instytuty badawcze jako satelity wsparcia rozwoju internacjonalizacji przedsiębiorstw" 6 lipca 2023 r.
   Podczas wydarzenia omówiona została rola instytucji badawczych w ekspansji innowacji na międzynarodowe rynki. Celem spotkania było zachęcenie polskich przedsiębiorców do wejścia na międzynarodowy rynek.
8. II edycja Konferencji „Wrocław jest Przedsiębiorczy” 23 listopada 2023 r.
   Na Konferencji były poruszane różnorodne tematy dotyczące wrocławskiej przedsiębiorczości. W agendzie znalazły się rozmowy ekspertów o znaczeniu społecznej odpowiedzialności biznesu, sesja inspiracji z trzema pitchingami innowacyjnych wrocławskich pomysłów oraz dyskusja o tym, jaka jest rola innowacji w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości biznesowej i technologicznej. W Konferencji wzięło udział 150 uczestników.
9. STREFA INFORMACJI BIZNESOWEJ WPT cały rok | 01-12.2023r.
   Bezpłatne wsparcie działalności i innowacyjności firm z Wrocławia i całego Dolnego Śląska. WPT udostępniło i zaaranżowało przestrzeń, w której przedstawiciele, eksperci różnych urzędów i instytucji z całej Polski oraz specjaliści WPT spotykają się z przedsiębiorcą po to, by udzielić mu kompleksowego, fachowego wsparcia w prowadzeniu i rozwijaniu działalności gospodarczej. W ramach działalności SIB odbyły się 92 wydarzenia w tym 22 webinaria oraz 70 konsultacji indywidualnych w formie stacjonarnej i online, z których skorzystało ponad 1200 uczestników, w tym ponad 900 przedsiębiorców.

   Wśród wydarzeń m.in.:

- 20 edycja Bonu na dotację 22 marca 2023r.
  Podczas spotkania został omówiony mechanizm Bonu na dotację - bezzwrotnego wsparcia od WPT dla innowacyjnych firm. Bon umożliwia sfinansowanie do 100 proc. kosztów stałych przygotowania dokumentacji niezbędnej do aplikowania o dofinansowania ze środków UE na realizację projektów badawczo-rozwojowych, które przewidują potencjalne wykorzystanie zaplecza laboratoryjnego i/lub biznesowego WPT.

DEPARTAMENT OBSŁUGI I ADMINISTRACJI

POLITYKA PERSONALNA

ZATRUDNIENIE PRACOWNIKÓW URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

Stan zatrudnienia w Urzędzie Miejskim Wrocławia

Stan na dzień 31 grudnia/rok	Kobiet	Mężczyzn	Razem	w tym niepełnozatrudnieni
2010	1 474	490	1 964	40
2011	1 463	494	1 957	44
2012	1 461	496	1 957	40
2013	1 483	496	1 979	37
2014	1 503	456	1 959	42
2015	1 514	452	1 966	53
2016	1 519	454	1 973	43
2017	1564	454	2018	45
2018	1561	450	2011	48
2019	1584	480	2064	42
2020	1583	476	2059	47
2021	1617	460	2077	46
2022	1631	476	2107	45
2023	1639	478	2117	52

Zwolnienia w okresie 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.

Zwolnionych	Kobiet	Mężczyzn	Ogółem
Razem:	148	38	186
w tym: emerytura	57	8	65

Przyjęcia osób podejmujących pracę po raz pierwszy

Wykształcenie	Kobiet	Mężczyzn	Razem
Podejmujący pracę po raz pierwszy:	11	2	13
w tym absolwenci:			
liceum ogólnokształcących	1	0	1
szkół policealnych i średnich zawodowych	1	1	2
szkół wyższych	6	0	6
absolwenci ogółem:	8	1	9

Poziom wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia

Wykształcenie	Ilość osób	%
Wyższe	1789	84,51%
Policealne i średnie zawodowe	216	10,20%
Średnie ogólne	99	4,68%
Zasadnicze zawodowe	11	0,52%
Podstawowe	2	0,10%

Podział wiekowy

Przedział wiekowy	Ilość osób	%
do 25	27	1,28%
26 - 30	132	6,24%
31 - 40	514	24,28%
41 - 50	849	40,10%
51 - 55	233	11,01%
56 - 60	177	8,36%
powyżej 61	185	8,74%

Średni wiek pracownika Urzędu Miejskiego Wrocławia to 45,4 roku.

Najliczniejszą grupą nowoprzyjętych do pracy w Urzędzie Miejskim stanowili pracownicy w wieku 41-50 lat, stanowili oni 32,3% ogółu przyjętych do pracy w 2023 r.

STAŻ PRACOWNIKÓW

Staż pracowników	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Średni staż pracy w UM	12,5	12,7	12,9	12,9	13,0	13,2
Średni staż pracy ogółem	20,5	20,6	20,6	20,6	20,9	21,5

BADANIA MEDYCYNY PRACY

W 2023 roku na badania medycyny pracy, zarówno wstępne jak i okresowe skierowano łącznie 1 054 pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia.

ZATRUDNIENIE W MIEJSKICH JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH

Urząd Miejski Wrocławia obsługiwał w 2023 roku w zakresie kadrowym kierowników 45 miejskich jednostek organizacyjnych, w tym: instytucje kultury (25), jednostka SP ZOZ (1), powiatowe służby i inspekcje oraz jednostki i zakłady budżetowe - w tym również akta osobowe zastępców kierowników, których zgodnie ze statutem jednostki powołuje i odwołuje Prezydent Wrocławia.

OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWE

Zgodnie z art. 24 h ust. 6 usg drugie egzemplarze oświadczeń majątkowych wraz z kopią zeznania podatkowego PIT przekazano do właściwych ze względu na miejsce zamieszkania Urzędów Skarbowych, celem dokonania ich analizy. Jawne informacje zawarte w oświadczeniach majątkowych zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Dokonano analizy oświadczeń majątkowych za rok 2022 obsługiwanych pod względem „kadrowym" kierowników miejskich jednostek organizacyjnych oraz pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia upoważnionych do wydawania decyzji administracyjnych w imieniu Prezydenta Wrocławia.

Analizy dokonały również jednostki (MOPS, PUP, ZDIUM)/ oraz komórki urzędu (DEU, BNW) zajmujące się zagadnieniami związanymi z prowadzeniem oświadczeń majątkowych osób zobowiązanych. Informacja z analizy oświadczeń majątkowych złożonych Prezydentowi Wrocławia przez osoby zobowiązane została przedstawiona na Sesji Rady Miejskiej Wrocławia w dniu 19 października 2023 r.

Informację o wynikach przeprowadzonej analizy oświadczeń majątkowych osób zobowiązanych przekazały również Radzie Miejskiej Wrocławia Urzędy Skarbowe. O stwierdzonych w wyniku tej analizy nieprawidłowościach poinformowane zostały zarówno osoby zainteresowane, jak i komórki współpracujące w tym zakresie

z Wydziałem Organizacyjnym i Kadr Urzędu.

W listopadzie 2023 roku przygotowano i przekazano do likwidacji oświadczenia majątkowe za 2016 rok. Likwidacją objętych zostało 1 092 sztuk dokumentów.

NABÓR NA WOLNE STANOWISKA URZĘDNICZE

Zestawienie naborów zewnętrznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w 2022 r.

Komórka Organizacyjna UMW	Liczba Naborów	Liczba Naborów Na Stanowiska Merytoryczne	Liczba Naborów Na Stanowiska Kierownicze	Liczba Naborów Ogłoszonych W BIP	Liczba Naborów Ogłoszonych W Prasie	Liczba Naborów Ogłoszonych W Serwisach Internetowych
UMW	**195**	**192**	**3**	**195**	**0**	**24**
BBI	1	1	0	1	0	1
BOI	5	5	0	5	0	1
BOP	1	1	0	1	0	0
BPR	1	1	0	1	0	0
BRG	1	1	0	1	0	0
BRK	3	3	0	3	0	3
BSM	2	2	0	2	0	0
BWB	1	1	0	1	0	1
BWU	3	3	0	3	0	0
BZM	6	6	0	6	0	5
USC	4	4	0	4	0	0
WAZ	4	4	0	4	0	0
WBZ	5	5	0	5	0	0
WFI	9	8	1	9	0	0
WIM	5	5	0	5	0	3
WKE	9	9	0	9	0	5
WKN	4	4	0	4	0	1
WKO	2	2	0	2	0	0
WKS	2	2	0	2	0	0
WLM	16	16	0	16	0	0
WNK	6	6	0	6	0	0
WNS	10	10	0	10	0	0
WOK	2	2	0	2	0	0
WOU	3	3	0	3	0	0
WPL	8	8	0	8	0	3
WPM	1	1	0	1	0	1
WPO	16	16	0	16	0	0
WPS	1	1	0	1	0	0
WSO	24	24	0	24	0	0
WSP	3	3	0	3	0	0

Komórka Organizacyjna UMW	Liczba Naborów	Liczba Naborów Na Stanowiska Merytoryczne	Liczba Naborów Na Stanowiska Kierownicze	Liczba Naborów Ogłoszonych W BIP	Liczba Naborów Ogłoszonych W Prasie	Liczba Naborów Ogłoszonych W Serwisach Internetowych
WSR	10	10	0	10	0	0
WSS	2	2	0	2	0	0
WTR	6	4	2	6	0	0
WZD	4	4	0	4	0	0
WZF	4	4	0	4	0	0
WZN	9	9	0	9	0	0
WZP	2	2	0	2	0	0

W 2023 roku wszczęto 9 naborów wewnętrznych na stanowiska merytoryczne, w tym:

- 1 w Biurze Nadzoru Właścicielskiego,
- 1 w Biurze Obsługi Infrastrukturalnej,
- 1 w Biurze Współpracy z Uczeniami Wyższymi,
- 2 w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego,
- 1 w Wydziale Klimatu i Energii,
- 1 w Wydziale Promocji Miasta,
- 1 w Wydziale Podatków i Opłat,
- 1 w Wydziale Transportu.

W 2023 roku przeprowadzono 2 nabory na stanowisko Radcy Prawnego w Zespole Radców Prawnych w Urzędzie Miejskim Wrocławia

SZKOLENIA

W okresie sprawozdawczym pracownicy Urzędu Miejskiego Wrocławia podnosili swoje kwalifikacje zawodowe głównie poprzez udział w szkoleniach tematycznych związanych
z zajmowanymi stanowiskami i kompetencjami komórek organizacyjnych, w których są zatrudnieni.

SZKOLENIA ZAMKNIĘTE

Szkolenia merytoryczne były organizowane przez Wydział Organizacyjny i Kadr na wniosek odpowiednich komórek organizacyjnych w zakresie m.in.: „BHP”,

„Rejestru umów zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych ze szczególnym uwzględnieniem ochrony danych osobowych, dostępu do informacji publicznej", „Ewakuacji osób z niepełnosprawnością".
Łączna liczba uczestników tych szkoleń wyniosła 1 032 osoby (szkolenia płatne i bezpłatne).

SZKOLENIA OTWARTE

W omawianym okresie liczba uczestników szkoleń otwartych wyniosła 1 139 osób (przy czym każdy pracownik mógł uczestniczyć w kilku szkoleniach).

STUDIA/KURSY DŁUGOTERMINOWE:

Ponadto pracownicy otrzymali dofinansowanie do nauki na: kursach językowych oraz studiach podyplomowych. Z tej formy kształcenia dofinansowanie otrzymało 17 osób.
Łącznie w 2023 r. na powyższe formy kształcenia wydano 283 288,32 zł.

SŁUŻBA PRZYGOTOWAWCZA

Służba przygotowawcza organizowana jest w formie samokształcenia i kończy się egzaminem. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. łącznie służbę przygotowawczą odbyły 123 osoby.

OCENA PRACOWNICZA

W roku 2023 poddano ocenie pracowniczej 1748 osób. Kryteria oceny wyznaczono 1819 osobom.

ŚWIADCZENIA SOCJALNE

Rodzaj świadczenia	Liczba pracowników, którym zostały wypłacone świadczenia	Wypłacone kwoty brutto w zł - wydatki ZFŚS
Wypoczynek	1 961 osób	2 721 850,00
Zapomogi	209 osób	290 500,00
Refundacja Sport i Kultura	2 583 osoby	1 430 750,00
Pożyczki mieszkaniowe	304 osoby	4 334 000,00

DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

W 2023 roku w Urzędzie Miejskim Wrocławia rozpatrzono i udzielono odpowiedzi na 1 256 wniosków o udostępnienie informacji publicznej.
Wnioski składane były pisemnie, w formie dokumentu elektronicznego poprzez platformę e-PUAP, e-mailem na adresy Kancelarii Ogólnej Urzędu i komórek organizacyjnych Urzędu oraz poprzez formularz wniosku dostępny na stronie BIP.
Wydano 2 decyzje odmawiające udostępnienia informacji publicznej.

Porównanie liczby wniosków o udzielenie informacji publicznej

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość	**1 175**	**1 381**	**1 380**	**1 254**	**837**	**1 315**	**1 119**	**1256**

DELEGACJE SŁUŻBOWE PRACOWNIKÓW URZĘDU

W 2023 roku zrealizowano 953 wyjazdy w ramach podróży służbowych na obszarze kraju.
Jednocześnie pracownicy Urzędu odbyli 124 delegacje zagraniczne, w przypadku 86 wyjazdów środkiem transportu był samolot.
Najczęstszymi kierunkami zagranicznych wyjazdów służbowych pracowników UMW w 2023 roku były: Bruksela – 16 wyjazdów, Berlin – 7 wyjazdów, Drezno – 7 wyjazdów, Malmo – 5 wyjazdów, Ryga – 5 wyjazdów, Strasbourg – 4 wyjazdy, Utrecht – 4 wyjazdy.
Natomiast kierunkami delegacji związanymi z przelotami były: Belgia – 18 wyjazdów, Francja – 16 wyjazdów, Włochy – 9 wyjazdów, Holandia – 8 wyjazdów, Norwegia – 6 wyjazdów, Łotwa – 5 wyjazdów, Szwecja – 5 wyjazdów.

STAŻE, PRAKTYKI STUDENCKIE ORAZ PRAKTYKI ABSOLWENCKIE

W 2023 r. Urząd Miejski Wrocławia kontynuował działania w zakresie wspierania osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wrocławiu poprzez umożliwienie odbycia stażu zawodowego w komórkach organizacyjnych Urzędu. Staż jest to nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Korzystanie ze stażu pozwala więc

zdobyć doświadczenie zawodowe, stwarzając tym samym większe szanse na uzyskanie zatrudnienia przez bezrobotnego. W zależności od rodzaju i zakresu zadań danego stanowiska pracy, stażem objęte były osoby z wykształceniem średnim jak również z wykształceniem wyższym. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu na staż trwający do 6 miesięcy może skierować każdą osobę bezrobotną, natomiast bezrobotnego, który nie ukończył 30 roku życia, PUP może skierować do odbycia stażu na okres do 12 miesięcy.
Dodatkowo Urząd Miejski Wrocławia we współpracy z Fundacją Eudajmonia zorganizował staż zawodowy dla uczestniczki Projektu „Zatrudnienie Wspomagane 5.0". Celem projektu jest aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami. Staż odbywał się w takiej komórce organizacyjnej Urzędu, gdzie uczestniczka miała możliwość wykorzystania znajomości pięciu języków obcych.
Jednocześnie w Urzędzie Miejskim Wrocławia odbywają się praktyki studenckie, w ramach których studenci szkół wyższych poznają od strony praktycznej zasady i procedury wykonywania zadań publicznych oraz nabywają doświadczenia zawodowe, pozwalające przełożyć swoją wiedzę teoretyczną na praktyczną. Studenci, odbywający praktyki, poznając specyfikę pracy w administracji samorządowej, także stanowią potencjalną grupę osób, która w przyszłości może zasilić szeregi kadrowe Urzędu.
W 2023 r. Urząd Miejski Wrocławia organizował również wolontariat. Z takiej możliwości skorzystały dwie osoby. Wolontariat zorganizowany był dla dwóch osób w Wydziale Spraw Obywatelskich oraz dla jednej osoby Wydziale Klimatu i Energii.
Do wolontariatu w Urzędzie przystąpić mogą wszyscy zainteresowani, bez względu na wiek, doświadczenie i czas, którym się dysponuje.

Celem Wolontariatu jest:

- czynne włączenie się oraz inicjowanie przez Urząd programów wspierających zdobywanie nowych doświadczeń i umiejętności zawodowych;
- poznanie przez Wolontariusza zasad funkcjonowania i działań realizowanych przez Urząd;
- umożliwienie zdobycia przez Wolontariusza doświadczenia zawodowego w pracy w administracji;

- wsparcie merytoryczne przez Wolontariusza zadań realizowanych przez wydziały/biura Urzędu.

Ilość osób, które odbywały staż oraz praktyki w komórkach organizacyjnych Urzędu

Komórka organizacyjna	Liczba praktykantów	Liczba stażystów
Wydział Nieruchomości Komunalnych	2	-
Wydział Architektury i Zabytków	-	3
Wydział Środowiska i Rolnictwa	4	5
Wydział Planowania Przestrzennego	16	-
Wydział Klimatu i Energii	2	-
Wydział Spraw Obywatelskich	9	16
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	1	1
Wydział Organizacyjny i Kadr	1	-
Wydział Finansów Oświatowych	-	2
Wydział Zarządzania Należnościami	1	2
Biuro Zrównoważonej Mobilności	2	-
Wydział Partycypacji Społecznej	1	2
Biuro Współpracy z Uczelniami Wyższymi	1	-
Wydział Podatków i Opłat	4	8
Wydział Szkół Ponadpodstawowych i Specjalnych	2	1
Wydział Księgowości	1	-
Wydział Promocji Miasta i Turystyki	2	-
Wydział Nieruchomości Skarbu Państwa	-	3
Biuro Współpracy z Zagranicą	-	1
Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów	-	1
Biuro Strategii Miasta	1	-
RAZEM	50	45

WEWNĘTRZNE REGULACJE PRAWNE W URZĘDZIE ORAZ MIEJSKICH JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH

REGULAMIN ORGANIZACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

Zmiany zachodzące w strukturze organizacyjnej Urzędu w 2023 r. oraz jego funkcjonowaniu znalazły swoje odzwierciedlenie w zmianach zarządzenia nr 9271/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia:

- **zarządzenie nr 9537/23 Prezydenta Wrocławia z 9 lutego 2023 r.**
- **zarządzenie nr 10180/23 Prezydenta Wrocławia z 28 kwietnia 2023 r.**
- **zarządzenie nr 11425/23 Prezydenta Wrocławia z 2 października 2023 r.**
- **zarządzenie nr 11645/23 Prezydenta Wrocławia z 30 października 2023 r.**

REGULAMINY ORGANIZACYJNE KOMÓREK ORGANIZACYJNYCH URZĘDU

W ślad za zmianami w strukturze organizacyjnej w 2023 roku przygotowano 26 projektów nowych regulaminów organizacyjnych komórek organizacyjnych Urzędu, które po zaopiniowaniu i zatwierdzeniu przez Prezydenta Wrocławia obowiązują od dnia:

- Regulamin Organizacyjny Departamentu Obsługi i Administracji z dnia 1 maja 2023 roku, 1 lipca 2023 roku, 1 sierpnia 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Departamentu Nieruchomości i Eksploatacji z dnia 1 października 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Departamentu Prezydenta z dnia 1 października 2023 roku, 1 grudnia 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Departamentu Edukacji z dnia 2 stycznia 2023 roku, 1 czerwca 2023 roku, 1 grudnia 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Departamentu Finansów Publicznych z dnia 1 maja 2023 roku, 1 sierpnia 2023 roku, 1 września 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Departamentu Spraw Społecznych z dnia 2 stycznia 2023 roku, 1 listopada 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta z dnia 1 maja 2023 roku, 1 sierpnia 2023 roku;

- Regulamin Organizacyjny Departamentu Zrównoważonego Rozwoju z dnia 2 stycznia 2023 roku, 20 marca 2023 roku, 1 maja 2023 roku, 2 października 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Departamentu Infrastruktury i Transportu z dnia 1 lutego 2023 roku, 1 września 2023 roku, 2 października 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Biura Prezydenta z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Regulamin Organizacyjny Biura Bezpieczeństwa Informacji z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Regulamin Biura Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego z dnia 2 stycznia 2023 roku.

AKTY WEWNĘTRZNE URZĘDU

W roku sprawozdawczych przygotowania i opiniowano ponad 140 projektów wewnętrznych aktów normatywnych, głównie w zakresie organizacji pracy Urzędu, spraw pracowniczych, powoływanych zespołów zadaniowych i innych gremiów.

REGULAMINY ORGANIZACYJNE MIEJSKICH JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

W 2023 roku w związku ze zmianami w strukturach i zakresach zadań, miejskie jednostki organizacyjne przedłożyły w Urzędzie 15 projektów regulaminów organizacyjnych tych jednostek, które po zaopiniowaniu i zatwierdzeniu przez Prezydenta Wrocławia obowiązują od dnia:

- Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Dziecięcy Dom z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 1 z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 3 z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 4 z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 7 z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 15 z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 16 z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 20 z dnia 2 stycznia 2023 roku;
- Wrocławskie Centrum Integracji z dnia 2 lutego 2023 roku;
- Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania z dnia 3 kwietnia 2023 roku;
- Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta z dnia 13 kwietnia 2023 roku;
- Młodzieżowe Centrum Sportu z dnia 9 maja 2023 roku;

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z dnia 3 lipca 2023 roku;
- Wrocławski Zespół Żłobków z dnia 2 stycznia 2024 roku;
- Wrocławskie Centrum Integracji z dnia 2 lutego 2024 roku.

PEŁNOMOCNICTWA I UPOWAŻNIENIA

W 2023 roku przygotowanych i wydanych zostało:

- 1 030 pełnomocnictw Prezydenta Wrocławia, w tym:
  - dla dyrektorów i pracowników Urzędu – 478,
  - dla dyrektorów i pracowników jednostek organizacyjnych Miasta – 526,
  - dla podmiotów zewnętrznych – 26;
- 966 upoważnień Prezydenta Wrocławia, w tym:
  - dla dyrektorów i pracowników Urzędu – 500 w tym 116 do wydawania decyzji administracyjnych,
  - dla dyrektorów i pracowników jednostek organizacyjnych Miasta – 466 w tym 80 do wydawania decyzji administracyjnych.

Porównanie liczby udzielonych pełnomocnictw w poszczególnych latach

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość	600	1 174	714	695	1 038	1030

Porównanie liczby udzielonych upoważnień w poszczególnych latach

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość	1 196	1 054	1 144	659	2 119	966

PIECZĄTKI I PIECZĘCIE

W 2023 roku zrealizowano zamówienia na 848 sztuk urzędowych pieczątek na łączną kwotę 25 342,47 zł oraz zamówienia na 31 sztuk pieczęci urzędowych, metalowych, okrągłych z wizerunkiem orła pośrodku, które wykonane zostały zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1955 r. w sprawie tablic i pieczęci urzędowych przez Mennicę Polską S.A. głównie dla jednostek oświatowych, które pokryły koszty ich wyrobienia.
Skasowano i zlikwidowano 798 polimerów z pieczątek, natomiast do wykonania 520 sztuk nowych pieczątek, wykorzystane zostały automaty z odzysku pozostające w dyspozycji Wydziału Organizacyjnego i Kadr, co przyczyniło się do redukcji wydatków związanych z realizacją zamówień w tym zakresie.

Porównanie liczby zrealizowanych zamówień na pieczątki

ROK	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ILOŚĆ	959	1 036	712	717	957	848

OBSŁUGA KANCELARYJNA

W 2023 r. Kancelaria przyjęła około 90 000 listów poleconych i około 200 000 listów zwykłych adresowanych do Urzędu Miejskiego Wrocławia.
Wysłano pocztą około 505 500 listów poleconych i około 51 000 listów zwykłych oraz 417 paczek i 354 przesyłek kurierskich, na łączną kwotę około 5 440 000 zł. Kancelaria przyjęła, zarejestrowała i wywiesiła na urzędowej tablicy ogłoszeń 3 044 obwieszczeń sądowych i komorniczych, a po okresie ich wywieszenia, zwróciła nadawcom. Wyszukano i złożono odpowiednie dokumenty do 879 reklamacji przesyłek rejestrowanych.

PLATFORMA ePUAP

Urząd Miejski Wrocławia w kontaktach z klientami zewnętrznymi wykorzystuje rozwiązania, dzięki którym za pośrednictwem internetowej platformy ePUAP bezpłatnie można załatwić szereg spraw urzędowych. Z katalogu usług świadczonych przez Urząd, dostępnych na platformie w 2023 r. na skrzynkę ePUAP Urzędu wpłynęło **236 712** wniosków opatrzonych wymaganym podpisem kwalifikowanym. Natomiast wysyłanych wiadomości poprzez ePUAP zostało **69 785**. Liczba usług oferowana przez Urząd na platformie ePUAP systematycznie wzrasta. Przy ciągle powiększanej ilości usług oferowanych przez Urząd na platformie ePUAP przewiduje się większą liczbę wniosków składanych drogą elektroniczną w 2024 r.

INFORMACJA O URZĘDZIE

Rok 2023 był dwudziestym pełnym rokiem działalności Punktu Informacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia w obiekcie pl. Nowy Targ 1-8. W okresie sprawozdawczym Punkt Informacyjny, obsłużył około 70 000 klientów.

TELEINFORMATYCZNE CENTRUM OBSŁUGI MIESZKAŃCA

ILOŚĆ OBSŁUŻONYCH POŁĄCZEŃ OD MIESZKAŃCÓW

Ilość obsłużonych przez Teleinformatyczne Centrum Obsługi Mieszkańca połączeń prezentuje poniższe zestawienie.

- Styczeń 10296
- Luty 10990
- Marzec 13599
- Kwiecień 9143
- Maj 9628
- Czerwiec 9291
- Lipiec 9097
- Sierpień 9379
- Wrzesień 10503
- Październik 10871
- Listopad 8291
- Grudzień 6938

Od początku 2023 roku, w sumie obsłużonych zostało 118 026 połączeń telefonicznych, a średnia miesięczna ilość połączeń wyniosła 9 835.

W 2023 roku TCOM obsługiwał również dodatkowe kampanie informacyjne w tym:

- obsługa zgłoszeń telefonicznych Help Desk – 6 293 połączeń,
- Nieodpłatna Pomoc Prawna – 5 325 połączeń,
- Wybory parlamentarne – 1 796 połączeń,
- Bonifikata od przekształcenia – 783 połączeń,
- Program Nasz Wrocław – 342 połączenia.

PRZYPORZĄDKOWANIE TEMATÓW ZGŁOSZEŃ POSZCZEGÓLNYM WYDZIAŁOM

W 2023 r. najwięcej (42,7%) rozmów telefonicznych dotyczyło tematów z zakresu Informacji Ogólnych urzędu (danych adresowych, nr telefonów i godzin przyjęć, numerów kont, prowadzonych kampanii, opłat oraz ogólnych informacji

miejskich). Kolejnym obszarem tematycznym (32,5%) były sprawy z obszaru WSO. Z zakresu WPO obsłużono (7,5%) tematów rozmów natomiast z WAZ (6,1%). Rozmów dotyczących spraw z zakresu USC było (1,4%), a DEU i WLM po (1,2%)
Reszta zdiagnozowanych obszarów tematycznych poruszanych w rozmowach z mieszkańcami, w podziale na poszczególne wydziały, wyniosła ilościowo poniżej procenta, co sumarycznie w kategorii „Pozostałe" stanowi (1,4%).
Dodatkowo (6,0%) stanowiły połączenia z zakresu Help Desk CUI.

ZGŁOSZENIA PRZEKAZANE DO SŁUŻB / JEDNOSTEK MIEJSKICH

W 2023 r. najwięcej (59,0%) zgłoszonych telefonicznie spraw od mieszkańców dotyczyło obszaru działania ZDiUM, (22,4%) dotyczyło obszaru działania jednostki Ekosystem, (8,2%) dotyczyło obszaru działania ZZM, natomiast Straży Miejskiej (5,2%). Odpowiednio po (1,5%) stanowiły sprawy skierowane do ZZK i WM. Sumarycznie (2,2%) stanowiły sprawy skierowane do pozostałych jednostek miejskich.

KANAŁY KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ WYKORZYSTANE W OBSŁUDZE MIESZKAŃCA

Wśród obsłużonych w TCOM kanałów komunikacji elektronicznej prawie 99,8% to połączenia telefoniczne, a 0,2% zapytań obsłużono poprzez formularze kontaktowe www.

ŚREDNIE CZASY OBSŁUŻONYCH ROZMÓW TELEFONICZNYCH

Rozkład średnich czasów połączeń w 2023 r. obrazuje poniższe zestawienie.
Średni czas rozmów w całym 2023 r. to 1 minuta 36 sekundy.
Dzięki na bieżąco prowadzonym analizom ruchu telefonicznego, zapewniona została odpowiednia ilość Konsultantów w poszczególnych godzinach pracy Teleinformatycznego Centrum Obsługi Mieszkańców, w wyniku czego odpowiedziano na wszystkie połączenia telefoniczne od mieszkańców.

- Styczeń 1 min 22 sekundy
- Luty 1 min 31 sekundy
- Marzec 1 min 37 sekundy
- Kwiecień 1 min 35 sekundy
- Maj 1 min 38 sekundy
- Czerwiec 1 min 34 sekundy

- Lipiec 1 min 40 sekundy
- Sierpień 1 min 45 sekundy
- Wrzesień 1 min 44 sekundy
- Październik 1 min 41 sekundy
- Listopad 1 min 39 sekundy
- Grudzień 1 min 27 sekundy

PIKI ILOŚCI POŁĄCZEŃ W ROZBICIU NA POSZCZEGÓLNE PÓŁGODZINY DNIA PRACY

W 2023 r. w oparciu o rozkład ilości połączeń obsługiwanych przez pracowników TCOM w ciągu dnia ich pracy, w rozbiciu na poszczególne półgodziny:

- W przedziale czasu pomiędzy godzinami 8.00 a 15.00 natężenie ruchu było największe;
- w przedziale czasu pomiędzy godzinami 15.00 a 15.45, ruch wyraźnie się zmniejszał.

REALIZACJA DODATKOWYCH PROCESÓW OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW W TCOM

W 2023 r. zespół TCOM WOK obsłużył dodatkowy kanał komunikacji elektronicznej w ilości 211 formularzy kontaktowych.

FUNKCJONOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU ZARZĄDZANIA

W okresie od 14 kwietnia do 30 czerwca 2023 roku odbyły się audyty wewnętrzne zgodnie z Planem audytów podpisanym przez Prezydenta Wrocławia z dnia 27 marca 2023 r. Audyty zaplanowano pod kątem standardów dotyczących:

- zarządzania jakością;
- zarządzania środowiskowego;
- zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Audyt przeprowadzono w 28 komórkach organizacyjnych Urzędu we wszystkich Departamentach. W audytach brało udział 14 audytorów, powołanych Zarządzeniem Prezydenta nr K/3/23 z dnia 20 marca 2023 r. w sprawie Wewnętrznego Audytu Zintegrowanego Systemu Zarządzania w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Trzynastu audytorów pełniło funkcję audytorów wiodących.

W kwietniu 2023 roku przeprowadzono ocenę stanu formalno-prawnego, analizę aspektów środowiskowych, przedstawienie aktualnych praktyk i działań podejmowanych przez Urząd Miejski Wrocławia w zakresie zarządzania środowiskowego.

W wyniku działań prowadzonych w I półroczu, w miesiącach sierpień-październik 2023 r. dokonano aktualizacji dokumentacji systemowej. W październiku 2023 r. odbył się Przegląd Zarządzania, na którym ustalono adekwatność polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania, stopień realizacji celów ZSZ.

W dniach w dniach 19-20 października 2023 r. odbył się audyt zewnętrzny z zakresu zarządzania środowiskiem, a w dniach 9-10 i 13-17 listopada audyt zewnętrzny z zakresu zarządzania jakością bezpieczeństwem i higieną pracy. Audyty przeprowadziły akredytowane jednostki zewnętrzne. Po pozytywnych wynikach audytu Urząd Miejski Wrocławia otrzymał Oświadczenie weryfikatora środowiskowego potwierdzające przynależność do grona instytucji zarejestrowanych w rejestrze EMAS oraz certyfikat w zakresie Systemu Zarządzania Jakością (ISO 9001:2015) oraz Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (ISO 45001:2018).

W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania, prowadzone były szkolenia dla pracowników zatrudnianych w Urzędzie, praktykantów i stażystów w ramach obowiązkowych szkoleń wstępnych oraz w ramach służby przygotowawczej.

BIULETYN INFORMACJI PUBLICZNEJ

Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia jest prowadzony przez Kadr – Redakcję BIP, która koordynuje pracę ok 350 osób zobowiązanych do przygotowywania lub publikacji informacji w Biuletynie: w tym 150 Redaktorów posiadających uprawnienia do samodzielnej publikacji treści bezpośrednio w BIP i 57 Redaktorów publikujących w systemach powiązanych (SWOS, BAW, POI).

Na dzień 31 grudnia 2023 r. Biuletyn liczył 67 000 artykułów oraz 131 tysięcy załączników. Oznacza to, że w ciągu roku opublikowano w BIP 6 000 nowych artykułów/stron oraz ponad 15 000 załączników/plików.

Nowe publikacje są wynikiem nowych obowiązków publikacyjnych oraz odpowiedzią na potrzeby Klientów w zakresie informacji publicznej. Stosowana

ciągle zasada dobrych praktyk dot. publikacji, dostępności i przejrzystości informacji przynosi efekty co odzwierciedlają statystyki odwiedzin.

Wśród najczęściej odwiedzanych stron znajdują się niezmiennie:

- oferty pracy: 241 ogłoszeń o naborze opublikowanych w 2023 roku,
- przetargi, oferty miasta: 177 opublikowanych postępowań w 2023 roku,
- przetargi na nieruchomości: 487 opublikowanych ogłoszeń w 2023 roku,
- poradnik Klienta: 391 opisanych spraw, w tym 19 nowych, dodanych w 2023 roku.

W ramach funkcjonowania Wirtualnego Doradcy, dostępnego ze stron BIPu w 2023 roku udzielono 7 963 odpowiedzi na 4 151 zadanych pytań.

W zakresie rozwoju firma prowadząca obsługę techniczną biuletynu, przeprowadziła kilka aktualizacji systemu i modernizacji tj.:

- opracowanie i uruchomienie dwóch szablonów dedykowanych: do zawiadomień środowiskowych oraz do wykazów nieruchomości przeznaczonych do zbycia,
- optymalizacja szablonu „interpelacje i zapytania Radnych”,
- zmiana struktury stopki strony BIP,
- optymalizacja listowania na stronach,
- optymalizacja szybkości ładowania się BIP poprzez wydzielenie część publiczną systemu BIP od panelu administracyjnego dla redaktorów BIP,
- modernizacje w celu jeszcze lepszego spełniania wymogów dostępności WCAG.

DOSTĘPNOŚĆ

W ramach realizacji przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 roku o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, w roku sprawozdawczym wprowadzano kolejne udogodnienia mające na celu usunięcie barier i zapewnienie dostępności dla klientów Urzędu. Dotyczą one obszaru cyfrowego, informacyjno-komunikacyjnego i architektonicznego.

OBSZAR DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ

określono priorytety dla budynków najczęściej odwiedzanych przez klientów, w tym w szczególności w strefach wejścia i punktach obsługi. Jako przykład: Plac Nowy Targ: remont podjazdu, nowe barierki, drzwi wejściowe mają półautomat, poprawione oznaczenia dla osób z problemami wzroku (ścieżki), nowy plan tyflo, winda, wszystkie powierzchnie szklane są oznaczone kontrastowymi pasami, w

punktach info są pętle indukcyjne, totupointy, stoliki „miejsca pierwszeństwa”, komfortka, pokój dla osoby z dzieckiem, wózek inwalidzki. W budynku przy ul. Zapolskiej rozpoczęto remont części parteru ze szczególnym uwzględnieniem dostępności obiektu dla osób z niepełnosprawnościami.

OBSZAR DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ

- upracowano Poradniki dla pracowników punktów informacyjnych i portierni zawierające podstawowe informacje dot. niepełnosprawności, zasad obsługi klientów
  z niepełnosprawnościami (savoir vivre) oraz opisujące wszelkie udogodnienia jakimi „dysponują” poszczególne budynki UMW,
- opracowano Instrukcje i udzielano porad dla pracowników UMW dotyczące dostępności informacyjno-komunikacyjnej, w tym zasad prostego języka udostępnione w sieci wewnętrznej Urzędu,
- rozpoczęto proces ujednolicania tabliczek przydrzwiowych (w zgodzie z SIW) z zastosowaniem kodów QR (wydział, nr pokoju, zakres sprawy jaka jest w danym pomieszczeniu „załatwiana”) oraz ujednolicania i wymiany piktogramów we wszystkich obiektach UMW.
- kontynuowano upraszczanie opisów procedur/spraw jakie można załatwić w Urzędzie (prosty język),
- utworzono dedykowaną zakładkę "Dostępny urząd" w Biuletynie Informacji Publicznej UMW.

OBSZAR DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ

- zebrano informacje o wszystkich stronach internetowych i aplikacjach, na których Urząd publikuje swoje treści,
- utworzono zespół roboczy zajmujący się testami i audytami,
- przeprowadzono szkolenia z dostępności cyfrowej dla pracowników Urzędu,
- określono priorytety dla stron najczęściej odwiedzanych, w tym wroclaw.pl.

ZAKUPY

- nowe wózki, cel: w każdym punkcie obsługi, być może w portierniach,
- podjazdy do likwidacji barier, cel: docelowo w każdym obiekcie,
- kolejne totupointy,
- wyposażenie COMów w tablety do obsługi migam.org wraz z AAC,
- pętle indukcyjne,

- wyposażenie kancelarii, sekretariatów w folie powiększające ułatwiające czytanie,
- krzesła ewakuacyjne w każdym budynku,
- maty do ewakuacji,
- komfortki w 3 lokalizacjach.

SZKOLENIA

- Projekt Teoria a Praktyka, fundacja Eudajmonia: lata 2021-2023, łącznie przeszkolono prawie 300 osób, w tym wszystkich dyrektorów, większość kierowników, osoby z obsługi klienta, kancelarie, punkty info (wszystkie d9stępności, symulacje, obsługa klienta),
- szkolenia z dostępności architektonicznej dla administratorów budynków,
- szkolenia z dostępności cyfrowej dla pracowników administracji publicznej, projekt Ministerstwa Cyfryzacji,
- Szkolenia dla nowozatrudnionych w ramach służby przygotowawczej,
- szkolenia z ewakuacji,
- I inne w tym organizowane online przez Ministerstwo Cyfryzacji.

STAN BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY ORAZ REALIZACJI ZADAŃ PRZEZ ZESPÓŁ DS. BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY W URZĘDZIE MIEJSKIM WROCŁAWIA

Zespół ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy realizuje zadania wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy, Zarządzenia nr 9271/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 grudnia 2022 r.

w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia (z późn. zm.)

Urząd realizuje zadania w oparciu o podejście procesowe w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania:

- Jakościową – zgodnie z wymogami normy PN-EN ISO 9001:2015-10;
- Bezpieczeństwa i Higieny Pracy zgodnie z PN-EN ISO 45001:2018-06;
- Systemem Ekozarządzania i Audytu (EMAS).

Prawidłowość przebiegu zidentyfikowanych procesów, spójność celów szczegółowych z ustanowioną polityką Zintegrowanego Systemu Zarządzania, stopień realizacji celów, występujące zagrożenia oraz stosowane działania korygujące i zapobiegawcze stanowią oceny dokonywanej przez Prezydenta, Wiceprezydentów, Sekretarza i Skarbnika w ramach okresowych przeglądów zarządzania.
Ogólne cele w tym zakresie, opisane są w zatwierdzonej przez Prezydenta Wrocławia Polityce Zintegrowanego Systemu Zarządzania w UMW. Działania te głównie mają służyć zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, zapobieganiu wypadkom przy pracy oraz chorobom zawodowym. Wiąże się to przede wszystkim z zapewnieniem zgodności stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, z wymaganiami prawnymi.
W 2023 r. Zespół ds. BHP podejmował szereg działań w celu zapewnienia zgodności z istniejącymi wymogami oraz zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Podejmowane działania miały w szczególności na celu zapobieganie wypadkom przy pracy i schorzeniom mogącym wiązać się z wykonywaną pracą, chorobą zawodowym oraz zagrożeniem związanym z Sars-CoV-2. Poniżej zostały wymienione istotne działania w poszczególnych obszarach oraz stwierdzony stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Zespół ds. BHP stale podnosi świadomości pracowników i kierownictwa poprzez spotkania, konsultacje, porady, telefony, emaile, komisje bhp itp.

Informacje dot. ilości zrealizowanych w roku 2022 postępowań i zadań na tle lat poprzednich, w zakresie wybranych zagadnień przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj sprawy	2023	2022	2021	2020
Wypadki przy pracy pracowników i wypadki zrównane z wypadkami przy pracy	12 wypadków przy pracy pracowników na umowę o pracę i 1 wypadek pracownika na umowę zlecenie.	17	14	9 wypadków przy pracy pracowników na umowę o prace i 3 wypadki przy pracy pracowników na umowę zlecenie
Zgłoszenia zdarzeń potencjalnie wypadkowych	1	11	17	11
Postępowania ws. wypadków w drodze do pracy i z pracy	25	23	24	17
Udział i przeglądy obiektów w ramach komisji bezpieczeństwa i higieny pracy	14	13	13	13
Opiniowanie wniosków ws. odzieży, obuwia roboczego, środków ochrony indywidualnej	27	34	23	18
Ocena komputerowych stanowisk pracy (ilość wydziałów/biur)	1 wydział	2 wydziały	30	18
Przeglądy dot. stanowisk pracy	16	16	18	10

Rodzaj sprawy	2023	2022	2021	2020
kobiet w ciąży i pracowników niepełnosprawnych będących pod szczególną ochroną zgodnie z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie służby bhp				
Instrukcje stanowiskowe bhp	1	1	1	3
Ocena ryzyka zawodowego	1 ocena	3 oceny	1 ocena	4 oceny
Opracowanie i aktualizacja procedur i Zarządzeń Prezydenta (łącznie).	3	3	7	7
Przeszkolono w zakresie instruktażu ogólnego w dziedzinie bhp	0	280	313	235
Opracowanie lub aktualizacja broszur bhp/p.poż	3	1	1	1
Materiały propagujące bhp w Urzędzie Miasta Wrocławia (artykuły, slajdy itp.)	1	1	1	1

WYPADKI PRZY PRACY, WYPADKI W DRODZE DO I Z PRACY, ZDARZENIA POTENCJALNIE WYPADKOWE

Zakończono postępowania w sprawie 13 zdarzeń zgłoszonych i zakwalifikowanych jako wypadki przy pracy lub wypadki traktowane na równi z

wypadkami przy pracy – dotyczące pracowników Urzędu. W ramach prowadzonych ustaleń stwierdzono 1 wypadek zbiorowy (co najmniej 2 osoby poszkodowane w wyniku jednego zdarzenia) oraz aby skutkami były urazy ciężkie lub śmiertelne. Skutkami wypadków były lekkie urazy. Najczęściej występującą przyczyną zdarzeń wypadkowych było niezachowanie wystarczającej uwagi przez poszkodowanego pracownika.
Powyższa tabela miedzy innymi obrazuje ilość pracowników Urzędu poszkodowanych w wypadkach przy pracy i wypadkach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy (podczas delegacji służbowej), zgodnie z rokiem wystąpienia. W roku 2023 zaobserwowano spadek wypadkowości w odniesieniu do 2022r. i do 2021 roku w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Na bieżąco podejmowano działania celem zapobiegania powtórzeniu się przyczyn. Zakończono postępowania dot. 25 zgłoszeń wypadków w drodze z domu do pracy bądź z pracy do domu, które również zostały odpowiednio zakwalifikowane. Wszystkie zdarzenia, miały wyłącznie znamiona wypadków lekkich, przeważnie powodujących czasową niezdolność do pracy. Pracodawca nie ma wpływu na wypadki w drodze do pracy i z pracy. W roku 2023 zaobserwowano minimalny wzrost wypadków w odniesieniu do poprzedniego roku.
Podjęto działania w sprawie 1 zgłoszenia zdarzenia potencjalnie wypadkowego, gdzie zaistniał symptom wypadku przy pracy lecz pracownik nie doznał urazu. W wyniku przeprowadzonych postępowań, podjęto działania mające na celu uniknięcie wystąpienia w przyszłości podobnych zdarzeń, które mogłyby być wypadkami przy pracy. W roku 2023 zaobserwowano znaczny spadek zgłoszonych zdarzeń potencjalnie wypadkowych
w odniesieniu do roku poprzedniego.

CHOROBY ZAWODOWE

W roku 2023, Zespół ds. BHP na bieżąco współpracował z lekarzem medycyny pracy
w zakresie stosowania profilaktyki i zapobiegania schorzeniom związanym z warunkami środowiska pracy, podczas:

- przeglądów stanowisk pracy w ramach komisji bhp,
- omawiania kart ocen ryzyka zawodowego,
- konsultacji dotyczących indywidualnych stanowisk pracy,
- konsultacje dotyczące zapisów na zaświadczeniach lekarskich,

- konsultacje dotyczące stanowisk pracy osób niepełnosprawnych,
- konsultacje w sprawie Sars-CoV-2.

Za pomocą opracowanej ankiety przeprowadzono ocenę stanowisk komputerowych w nowych obiektach Urzędu Miejskiego Wrocławia. Ankietę w 2023 r. przesłano zgodnie z planem do komórek organizacyjnych miedzy innymi do Biura Obsługi Edukacji i Działu koordynowania Inwestycji Wydziału Inżynierii Miejskiej po wypełnieniu przez pracowników, podejmowano działania zmierzające do wyeliminowania zawartych uwag w zakresie zagrożeń schorzeniami lub zagrożeń wypadkowych. Przyjęta forma ankiety i informacje w niej zawarte, uwzględniają optymalizowanie działań na rzecz doskonalenia stanu bhp, w aspektach:

- spełnienia wymagań prawnych,
- świadomości pracowników,
- zaangażowania pracowników,
- umiejętności prawidłowego postępowania i komunikacji w zakresie właściwego wyposażenia indywidualnego stanowiska pracy oraz organizacji pracy,
- bieżącego nadzoru nad warunkami pracy na stanowisku komputerowym (narzędzie dla osób kierujących pracownikami i pracowników).
- zaangażowania kierowników działów do podejmowania działań w zakresie bhp.

W 2022 r. otrzymano informację od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu o podejrzeniu choroby zawodowej w UMW. W dniu 2 czerwca 2023 r. uzyskano decyzji nr 11/23 o braku podstaw o stwierdzeniu choroby zawodowej. Zespół ds. BHP prowadził cały czas działania związane z podnoszeniem świadomości pracowników oraz stosowaniem właściwej organizacji stanowisk i procesów pracy. Zespół ds. BHP zawnioskował do Pracodawcy o zakup urządzeń głośnomówiących dla pracowników, którzy są narażeni na wysiłek głosowy, aby w przyszłości zapobiegać chorobą narządu głosu.

OPRACOWANIE LUB AKTUALIZACJA BROSZUR BHP I PPOŻ

Zespół ds. BHP, w roku 2022 aktualizował opracowaną broszurę: „BHP na co dzień”, we współpracy z Biurem Promocji Miasta i Turystyki. Broszury dostępne są stale dla wszystkich pracowników w zasobach sieciowych, w lokalizacji

M:\BHP_EMAS_Instrukcje\BHP\Publikacje, porady i m.in. przekazywane są nowozatrudnionym osobom. Broszury w pigułce wskazują podstawowe informacje i procedury, odpowiednio z zakresu ochrony ppoż. oraz udzielania pierwszej pomocy. Opracowane broszury, w treści ujmują powiązania z inną dokumentacją niezbędną lub pomocną w zakresie bhp.
W roku 2023 Zespół ds. BHP ponadto opracował i na bieżąco aktualizował za pomocą poczty elektronicznej Lotus, Test BHP dla wszystkich pracowników gdzie w wydziałach dochodziło do wypadków przy pracy, aby na bieżąco mogli skorygować wiedzę dotycząca bhp. Na dysku M umieścił różnego rodzaju artykuły związane miedzy innymi:
z środkami ochrony indywidualnej, szczęśliwie pracuj bezpiecznie, praca i emocje, przeciwdziałanie stresowi itp. oraz opracował zasady bezpiecznej pracy z komputerem i dobre praktyki organizacji przewodów dla wszystkich pracowników Urzędu w ramach podnoszenia świadomości i wiedzy. Opracowanie materiałów poglądowych dotyczących administratorów obiektu, podziału zadań SIP.

SZKOLENIA Z ZAKRESU BHP

Pracownicy Zespołu ds. BHP przeprowadzili w roku 2023 szkolenia wstępne składające się z instruktażu ogólnego dla 280 osób (pracowników, stażystów, praktykantów, wolontariuszy), co jest nieco mniejszą w porównaniu do roku poprzedniego ilości takich szkoleń, ale trzecią w porównaniu do przeprowadzonych w latach poprzednich.
Prowadzono bieżącą współpracę z Wydziałem Organizacyjnym i Kadr, dotyczącą m.in. wyznaczania osób na właściwe ze względu na zajmowane stanowisko pracy, obowiązkowe szkolenia okresowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, badania lekarza medycyny pracy, zatwierdzania druków OL9.
Organizatorom szkoleń okresowych przekazywano aktualizowane materiały i informacje z zakresu BHP, dotyczące specyfiki Urzędu Miejskiego Wrocławia, do wykorzystania podczas przeprowadzania tych szkoleń.
Na bieżąco uaktualniano materiały bhp i ppoż. dostępne dla pracowników Urzędu, które są dostępne w lokalizacji sieciowej.
W roku 2022 wypracowano rozwiązanie dot. stałego dostępu do aktualizowanej dokumentacji z zakresu bhp, dla prowadzącego szkolenia okresowe bhp pracowników Urzędu - za pośrednictwem Centrum Usług Informatycznych i w uzgodnieniu z Działem Zasobów Ludzkich i Szkoleń (WOK) i na bieżąco

aktualizowano również 2023 r. Prowadzący posiada obecnie zdalny dostęp do wybranych materiałów – obowiązujących w Urzędzie aktów prawnych, instrukcji bhp, ocen ryzyka zawodowego, opracowań (niezbędnych do prowadzenia szkoleń okresowych), które zamieszczone są w zasobach sieciowych Urzędu i dostępne dla pracowników. Tym samym zapewniono stosowanie aktualnych wymagań prawnych (uwzględnione w uzgodnionych i obowiązujących obecnie programach szkoleń okresowych).

SPRAWY ORGANIZACYJNO-PRAWNE

- Udzielano szeregu porad i zaleceń związanych z organizacją nowych stanowisk pracy jak i licznymi przeprowadzkami oraz nowymi obiektami.
- We współpracy z Wydziałem Obsługi Urzędu, pracownicy Zespołu ds. BHP podejmowali działania w zakresie przystosowania stanowisk pracy osób niepełnosprawnych, które były nowotworzone bądź reorganizowane w Urzędzie. Przeprowadzano przeglądy w tym zakresie.
- Udzielano konsultacji i przeprowadzano przeglądy obiektów UMW, w ramach prac Komisji BHP. Podczas spotkań tej Komisji, które odbywają się okresowo, omawiano na bieżąco środki profilaktyczne. W ramach tych działań nie stwierdzono istotnych uchybień lub zaniedbań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w Urzędzie.
- Udzielano szeregu informacji i porad dla Wydziałów Urzędu, Kadry Zarządzającej, pracowników i jednostek gminnych.
- Opiniowano wnioski dyrektorów wydziałów o przyznanie odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej dla pracowników Urzędu.
- Na ogólnodostępnej w Urzędzie lokalizacji sieciowej udostępniane są istotne i bieżących informacje z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, które są na bieżąco aktualizowane (instrukcje, oceny ryzyka zawodowego, programy szkoleń dla kadry kierowniczej Urzędu, informacje dotyczące organizacji udzielania pierwszej pomocy, zasady bezpiecznej pracy, itp.), wspomagające pracę kierownictwa.
- Współpracowano przy wyborze nowej jednostki medycyn pracy oraz ustaleniami dotyczącymi umowy i spraw pracowniczych.
- Współpracowano z Wydziałem Organizacyjnym i Kadr przy opracowaniu nowego wzoru skierowania na badania lekarskie.

- Współpracowano z lekarzem medycyny pracy, prowadząc również ustalenia z zakresu wydawanych zaleceń dot. organizacji stanowisk pracy, opiniowaniem ocen ryzyka zawodowego.
- Konsultacje w sprawie planowych korekt do Regulaminu Pracy.
- Konsultacje w sprawie planowych korekt do Regulaminu Organizacyjnego.
- Konsultacje w sprawie osób ze szczególnymi potrzebami w ramach współpracy z Wydziałem Organizacyjnym i Kadr.
- W ramach współpracy z Biurem Wrocław Bez Barier podjęto szkolenia z zakresu ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami dla pracowników UMW.
- Konsultacje w sprawie osób ze szczególnymi potrzebami z Biurem Wrocław Bez Barier.
- Konsultacje w sprawie rozwiązań organizacyjno-prawnych dotyczących wykonywania pracy zdalnej w Urzędzie Miejskim Wrocławia w związku zmianą przepisów prawa.
- Prowadzono czynności związane z pisemną korespondencją, w tym elektroniczną, jaka wypływała do Zespołu.
- Aktualizowano wypracowane w poprzednich latach opracowania i druki, opracowane w poprzednich latach przez Zespół ds. BHP, które są przystosowane do specyfiki Urzędu dla potrzeb pracowników, osób kierujących pracownikami oraz potrzeb komórek organizacyjnych, m. in. takie jak:
  - ankieta oceny komputerowego stanowiska pracy,
  - lista kontrolna dot. stanowiska pracy pracownika niepełnosprawnego,
  - lista kontrolna dot. aktualności przeglądów i konserwacji dla obiektów Urzędu,
  - skierowanie na badania z zakresu medycyny pracy (druk wynikający z przepisów prawnych lecz uszczegółowiony),
  - wniosek z opinią lekarza ws. okresu zwolnienia lekarskiego po wypadku,
  - informacja dla poszkodowanego w wypadku przy pracy,
  - informacja dla poszkodowanego w wypadku w drodze do/z pracy,
  - klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania przez Zespół ds. BHP danych osobowych.

W 2023 r. aktualizowało na bieżąco zasady i zalecenia bezpiecznej pracy w Urzędzie Miejskim Wrocławia w związku z zagrożeniem koronawirusem SARS-COV-2.

Zaktualizowano kartę oceny ryzyka zawodowego stanowiska pracy pracownika administracyjno-biurowego Wydziału Środowiska wykonującego prace w terenie.

DZIAŁANIA W RAMACH ZINTEGROWANEGO SYSTEM ZARZĄDZANIA

Pracownicy, Zespołu ds. BHP, po odbyciu szkoleń dla audytorów wewnętrznych brali czynny udział w audytach wewnętrznych oraz zewnętrznych, w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania w UMW, co przyczyniało się również do poprawy stanu bhp
w Urzędzie. W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania zastąpiono normę PN-N-18001 normą PN-EN ISO 45001:2018-06

Zgodnie z ISO 45001:2018-06 wdrożenie i utrzymanie systemu zarządzania BHP, jego skuteczność i zdolność do osiągnięcia zamierzonych wyników zależy od wielu czynników, które mogą obejmować:

- przywództwo, zaangażowanie, odpowiedzialność najwyższego kierownictwa;
- rozwijanie w organizacji kultury bezpiecznej pracy;
- komunikację;
- konsultacje i udział pracowników / przedstawicieli pracowników;
- przydzielanie niezbędnych zasobów;
- polityki w zakresie BHP, zgodne z ogólnymi celami strategicznymi i kierunkiem działania organizacji;
- skuteczny proces identyfikacji zagrożeń, kontrolowania ryzyka związanego z BHP i wykorzystywania szans;
- ciągłą ocenę wyników i monitorowanie systemu zarządzania BHP w celu poprawy wyników;
- integrację systemu zarządzania BHP z procesami biznesowymi organizacji;
- cele BHP spójne z polityką BHP, które uwzględniają zagrożenia, ryzyka i szanse;
- zgodność z wymaganiami prawnymi i innymi.

W ramach przeprowadzonych audytów potwierdzono, że procesy przebiegają zgodnie z opisanymi procedurami. Audytorzy wewnętrzni podczas przeglądu wnosili spostrzeżenia dot. rozszerzenia zapisów w procedurze komunikacji bhp dot. stron zewnętrznych, większego ujednolicenia zapisów dot. postępowania w sytuacjach awaryjnych w instrukcjach stanowiskowych bhp oraz ściślejszego wskazania odpowiedzialności pracowników i kierowników, w procedurze oceny

ryzyka zawodowego. Spostrzeżenia zostały uwzględnione w zaktualizowanej dokumentacji.

Audyt zewnętrzny, przeprowadzony w Zespole ds. BHP potwierdził właściwość prowadzonych przez Zespół działań i spełnienie wymagań systemu w odniesieniu do całej organizacji, skuteczne docieranie do świadomości pracowników i klientów Urzędu. Brak zaleceń ze strony audytorów zewnętrznych.

Zespół BHP brał bezpośredni udział we wdrażaniu obowiązujących w UMW procedur związanych wynikających w szczególności z wymagań PN-ISO 45001. Uczestniczono w organizowanych przez Urząd spotkaniach i szkoleniach dotyczących Zintegrowanego Systemu Zarządzania, mających na celu m.in. doskonalenie zarządzania w zakresie BHP.

Procedury związane z bhp, modyfikowane/wprowadzone w 2023 r.:

- Postępowanie w sytuacjach awaryjnych;
- Postępowanie w związku z zaopatrzeniem w wyroby lub usługi w UMW, w tym wynajmowanie pomieszczeń – (dot. oceny dostawców po dostarczeniu towaru).

Szczególnie istotne zadania związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, realizowane na bieżąco przez Zespół ds. BHP w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania, przedstawiono poniżej:

- profilaktyka – reagowanie na zagrożenia i zapobieganie występowaniu wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych, współpraca z lekarzem medycyny pracy,
- postępowania w związku ze zgłoszonymi wypadkami przy pracy pracowników i osób świadczących pracę na podstawie umów cywilno-prawnych oraz wypadkami w drodze z domu do pracy i z pracy do domu – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 105, poz. 870) i odpowiednio zgodnie z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie trybu uznawania zdarzenia powstałego w okresie ubezpieczenia wypadkowego za wypadek przy pracy, kwalifikacji prawnej zdarzenia, wzoru karty wypadku i terminu jej sporządzenia (Dz.U. z 2013 r. poz. 1618) oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad oraz trybu uznawania zdarzenia za wypadek w drodze do pracy lub z pracy,

sposobu jego dokumentowania, wzoru karty wypadku w drodze do pracy lub z pracy oraz terminu jej sporządzania (Dz.U. z 2013 r. poz. 924),
- realizacja procesu szkoleń z zakresu BHP (w porozumieniu z Wydziałem Organizacyjnym i Kadr) – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 180, poz. 1860 ze zmianami oraz z 2019 r. poz. 1099),
- analiza i ocena ryzyka zawodowego pracowników Urzędu – zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320),
- wypełnianie zadań związanych z udziałem w Komisji BHP, m.in. dokonującej przeglądów budynków i stanowisk pracy w Urzędzie - zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) oraz zgodnie z Zarządzeniem NR /K/17/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 14 lipca 2022 r.

KOMISJA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Komisja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy powołana zarządzeniem nr K/9/18 Prezydenta Wrocławia z dnia 29 marca 2018 r. (z późn. zm.), zebrała się na 14 posiedzeniach, realizując cele wyznaczone w planie spotkań na ten rok. Komisja m.in. wskazywała zgłaszane przez pracowników i stwierdzone podczas przeglądów, potrzeby dotyczące poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w obiektach Urzędu i bezpośrednio na stanowiskach pracy. Podczas spotkań Komisji z pracownikami i w trakcie przeglądów, przekazywano pracownikom informacje o ich prawach i obowiązkach. W ramach działań Komisja miała na uwadze identyfikację ewentualnych zmian które wymagałyby aktualizacji „Karty oceny ryzyka zawodowego”. Wskazywano ewentualne potencjalne zagrożenia oraz sposoby im zapobiegania. Zwracano uwagę na organizację i wyposażenie stanowisk pracy, pomieszczeń, stan klatek schodowych, korytarzy obiektów w których wykonują obowiązki służbowe pracownicy Urzędu Miejskiego Wrocławia. Zwracano się do administratorów obiektów o informacje dotyczące sprawności instalacji elektrycznych, odgromowych, dymowych. Formułowano zalecenia i przypominano o zasadach wyposażania apteczek pierwszej pomocy oraz o przeszkoleniu nowych osób z zakresu pierwszej pomocy przed medycznej, zabezpieczania wszelkiego rodzaju przewodów przebiegających w pomieszczeniach pracy, oznakowania i wyposażania miejsc gdzie może występować zwiększone ryzyko wypadku oraz wskazywano propozycje

ewentualnych modernizacji. Interweniowano w tych miejscach, gdzie pracownicy zgłaszali problemy Oddziałowym Społecznym Inspektorom Pracy lub bezpośrednio członkom Komisji BHP.
Realizacja szeregu wydanych przez Komisję zaleceń, przyczynia się do stałej poprawy warunków pracy pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia, wpływa na zmniejszenie ilości występujących wypadków przy pracy oraz zmniejszenie prawdopodobieństwa zachorowań na choroby zawodowe. Komisja BHP mając na względzie udział przedstawicieli pracowników oraz przedstawicieli pracodawcy (w równych ilościach), w ramach konsultacji przyczynia się do odpowiedniej optymalizacji i określenia priorytetów dot. podejmowanych działań na rzecz doskonalenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniając również utrzymanie jak najlepszego wizerunku Urzędu i urzędnika dla klientów zewnętrznych.
Konsultowano nowe Zarządzenie dotyczące dofinansowania zakupu okularów lub szkieł kontaktowych korygujących wzrok pracownikom zatrudnionym na stanowiskach z monitorem ekranowym w związku ze zmianą przepisów prawa.

KONTROLE ORGANÓW NADZORU NAD WARUNKAMI PRACY

W roku 2023 nie została przeprowadzona kontrola przez Państwową Inspekcję Pracy dotycząca zakresu BHP.
Państwowa Inspekcja Sanitarna w komórce bhp nie przeprowadziła kontroli w 2023 roku.
Państwowa Straż Pożarna nie przeprowadziła kontroli w obiektach administracyjnych Urzędu 2023 roku.

PRZEPROWADZONE DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU PODWYŻSZENIE JAKOŚCI OBSŁUGI KLIENTÓW ORAZ USPRAWNIENIE FUNKCJONOWANIA URZĘDU

Wydział Obsługi Urzędu w ramach realizacji przydzielonych zadań w roku sprawozdawczym 2023 podejmował działania na podstawie zaplanowanych i przyjętych założeń:

- utrzymania infrastruktury Urzędu Miejskiego Wrocławia w stanie gwarantującym optymalne i bezpieczne warunki pracy,
- zapewnienia zasobów materiałowo-technicznych i technologii umożliwiającej terminową realizację zadań,

- podwyższenia standardów, optymalizowania i stałego monitorowania kosztów i potrzeb.

REMONTY I INWESTYCJE

INWESTYCJE

Dostawa i montaż 1 szt. fabrycznie nowego dźwigu osobowego o napędzie elektrycznym wraz z demontażem starego dźwigu w obiekcie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy Sukiennicach 10 we Wrocławiu.

Koszt dostawy i montażu: 317 586,00 zł brutto. Uzyskano dofinansowanie z PFRON w kwocie 206 560,00 zł brutto.

Zakres robót obejmował opracowanie projektu architektoniczno-budowlanego i technicznego, uzyskanie pozwolenia na budowę. Wykonano demontaż istniejącego dźwigu hydraulicznego wraz z jego utylizacją, zamontowano nowy dźwig osobowy o napędzie elektrycznym w istniejącym szybie windowym, wykonano roboty elektryczne związane z montażem nowego dźwigu oraz roboty budowlane towarzyszące. Nowy dźwig dostosowano do obowiązujących przepisów o zapewnianiu dostępności osobom z niepełnosprawnościami – posiada system głośnomówiący oraz przyciski sterowania z oznaczeniem Braille'a i wyświetlaczami położenia kabiny oraz kierunkiem jazdy kabiny.

Modernizacja dźwigu osobowego zainstalowanego w głównej klatce schodowej obiektu Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4 we Wrocławiu.

Koszt modernizacji: 135 546,00 zł brutto.

Cel modernizacji: wymiana sterowania, wciągarki, ogranicznika prędkości, lin nośnych, linki ogranicznika w celu wydłużenia żywotności urządzenia dźwigowego z uwagi na kończący się resurs poszczególnych elementów dźwigu oraz zużycie koła ciernego i deformację lin nośnych zgodnie z zaleceniem UDT. Dostosowanie do obowiązujących przepisów.

Rozbudowa systemu klimatyzacji w obiektach Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Wartość wykonanych robót – 414 136,70 zł brutto.

Zakres prac obejmował wykonanie dokumentacji projektowej systemu klimatyzacji dla obiektu przy ul. G. Zapolskiej 4 w pomieszczeniach biurowych na I p. nr: 119, 120, 121, 122, 123, 124, 156, na III p. nr: 314, 315, 316, 317,

318, na IV p. nr: 449, 450, 451; dla obiektu przy pl. Nowy Targ 1-8 w pomieszczeniach biurowych na IV p. nr: 401, 402, 403, 406, 407, 408, 415, 417, 418, 419, 420, 421; dla obiektu przy ul. Świdnickiej 53 w pomieszczeniach biurowych na I p. nr: 110, 111, 112, 114; dla obiektu przy ul. Kotlarskiej 41 na parterze w pomieszczeniu biurowym nr 3 oraz dla obiektu Sukiennice 10 w pomieszczeniu centrali telefonicznej na I p. nr 103 i pom. UPS nr 104a. Na podstawie tej dokumentacji wykonano roboty budowlane związane z wykonaniem instalacji chłodniczej i elektrycznej. Zamontowano łącznie nowych 45 szt. jednostek wew. klimatyzacji oraz 15 szt. jednostek zewnętrznych dla tych klimatyzatorów.

Zaprojektowanie zestawu hydroforowego do podnoszenia ciśnienia w istniejącej instalacji przeciwpożarowej w obiekcie Urzędu Miejskiego Wrocławia Sukiennice 10 we Wrocławiu.

Wartość wykonanych prac projektowych – 88 560,00 zł brutto.

W zakresie prac projektowych sporządzono inwentaryzację budowlaną budynku, projekt budowlany wielobranżowy w zakresie remontu/przebudowy instalacji wodociągowej przeciwpożarowej w budynku (hydrofor, hydranty, armatura, instalacja rurowa) wraz z kosztorysem inwestorskim i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót. Realizacja przedmiotowego zadania w 2024 roku.

Dostawa, montaż i uruchomienie 2 szt. agregatów prądotwórczych na potrzeby obiektów Urzędu Miejskiego Wrocławia przy Sukiennicach 9 i pl. Nowy Targ 1-8 we Wrocławiu.

Energia elektryczna jest jednym z najważniejszych zasobów. Aby uniknąć problemów w funkcjonowaniu obiektów Urzędu Miejskiego Wrocławia w przypadku wystąpienia, np. awarii sieci elektrycznej lub braku zasilania, niezbędnym jest posiadanie zapasowego źródła zasilania. Jest to szczególnie ważne w obiektach, w których urzędują najwyższe władze miasta Wrocławia. Dotyczy to obiektów zlokalizowanych przy Sukiennicach 9 oraz pl. Nowy Targ 1-8 we Wrocławiu.

W 2022 r. wykonano projekt zasilania rezerwowego z agregatu prądotwórczego w powiązaniu z istniejącym układem zasilania sieć – sieć, a w roku 2023 dokonano zakupu agregatów prądotwórczych w postępowaniu przetargowym na ich dostawę i montaż.

Przebudowa strzelnicy sportowej przy ul. Świątnickiej 36 we Wrocławiu.

Koszt przebudowy strzelnicy sportowej wyniósł: 19 095 735,94 zł brutto. Inwestycja otrzymała dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki w kwocie: 15 000 000,00 zł brutto oraz z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w kwocie:
3 800 000,00 zł brutto, pozostałe środki finansowe w wysokości 295 735,94 zł wydatkowała gmina Wrocław.
Zaprojektowano, a następnie wykonano roboty budowlane polegające na przebudowie strzelnicy sportowej na potrzeby III Igrzysk Europejskich w 2023 r. wraz z zagospodarowaniem terenu. Powierzchnia nowobudowana: kubatura: 324,00 m^3, powierzchnia zabudowy: 150,00 m^2. Powierzchnia przebudowana: powierzchnia zabudowy: 2 824,00 m^2, powierzchnia użytkowa: 2 617,60 m^2, kubatura: 14 542,00 m^3. Łączna ilość miejsc siedzących na trybunach widowni: 488 miejsc.
Zakres wybranych prac obejmował:
W części hotelowo – administracyjnej: przebudowę i rozbudowę instalacji wentylacyjno nawiewnej, c.o., instalacji wody zimnej, ciepłej, instalacji kanalizacji oraz elektrycznej, instalacji SSP, wykonanie prac malarskich.
W pawilonie 10m: dostawę i montaż systemu nagłośnienia, systemu do prezentacji wizualnej wyników, wykonanie instalacji dla urządzeń technologii strzelnicy, instalacji SSP, remont kulochwytów i osłon; montaż nowych trybun: siedzisk plastikowych z oparciem wysokim w ilości 73 miejsc siedzących; dostosowanie pomieszczenia do wymogów przeciwpożarowych, montaż nowych balustrad ze stali nierdzewnej; wykonanie nowej zabudowy stanowiska sędziowskiego; ułożenie wykładzin, pomalowanie ścian, wymianę ślusarki drzwiowej. W pomieszczeniu siłowni i rusznikarni wykonanie między innymi drzwi wejściowych, malowanie ścian.
W pawilonie 25 m: zamontowano 216 nowych miejsc siedzących na trybunach, sporządzono opracowania i dostosowano pawilon do wymagań akustycznych poprzez montaż akustycznych okładzin sufitowych oraz ściennych; ułożono wykładziny, pomalowano ściany, wymieniono ślusarkę okienną i drzwiową.
W pawilonie 50 m: wymieniono oszklenia na zespolone bezbarwne o właściwym współczynniku przenikania, wykonano instalacje dla urządzeń technologii strzelnicy, wyremontowano kulochwyty wraz z konstrukcją stalową, daszkiem i okładziną drewnianą i obróbkami blacharskimi; zamontowano nowe trybuny: siedziska plastikowe z oparciem wysokim w ilości 199 miejsc siedzących.

W hali finałowej: przebudowano system wentylacji i klimatyzacji, instalacji odgromowej; wykonano przebudowę stanowisk strzeleckich poprzez zlikwidowanie kolidujących słupów.
Wyremontowano elewacje kompleksu budynków strzelnicy.
W ramach nowobudowanych obiektów: wykonano trzy nowe skeet-trapy, wybudowano obiekty na urządzenia strzeleckie i sędziowskie, wyposażono obiekty w urządzenia elektroniczne niezbędne do przeprowadzenia olimpijskich konkurencji TRAP i SKEET w Igrzyskach Europejskich 2023 na strzelnicy.
Zagospodarowanie terenu i roboty drogowe obejmowało m.in.: wykonanie nawierzchni drogi asfaltowej, naprawę nawierzchni szutrowej parkingu, wykonanie chodników z kostki betonowej, wycinkę drzew, założenie trawników oraz remont ogrodzenia.

REMONTY

W ramach zadań remontowych wykonano:

Roboty budowlane.
Wartość wykonanych robót: 1 858 976,60 zł brutto.
W budynkach Urzędu Miejskiego Wrocławia przy: pl. Nowy Targ 1-8, ul. Kotlarskiej 41, Sukiennicach 8, 9, 10, ul. Bernardyńskiej 5, ul. Świdnickiej 53, ul. G. Zapolskiej 4, Rynek 13, ul. P. Włodkowica 20, ul. Przejście Żelaźnicze 1, ul. Kuźniczej 43-45, w zakresie robót budowlanych wykonano: malowanie korytarzy, pomieszczeń biurowych, wymianę/cyklinowanie podłóg, montaż podłóg z płyt panelowych, położenie wykładzin typu tarkett, montaż sufitów podwieszanych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz remont w pomieszczeniach sanitarnych. Ogółem wyremontowano we wszystkich ww. obiektach UM Wrocławia 132 pomieszczeń biurowych.

Roboty dekarsko-blacharskie.
Wartość wykonanych robót: 159 765,34 zł brutto.
Robotami blacharsko-dekarskimi objęto miejscowe ogniska występowania nieszczelności w pokryciu dachowym obiektów UM Wrocławia. Wykonano prace związane z likwidacją nieszczelności pokryć dachowych z papy i dachówki 276 m^2, wymieniono rynny i rury spustowe 172 mb, wykonano uszczelnienia naświetli szklanych 152 mb, oraz drobne naprawy pokryć dachowych w miejscach przecieków.

Roboty elektryczne.

Wartość wykonanych robót: 660 307,27 zł brutto.

W zakresie robót wykonano konserwację, serwis oraz usuwanie na bieżąco powstałych awarii w wyniku codziennej eksploatacji urządzeń i instalacji. Sukcesywnie wymieniane są stare wyeksploatowane oprawy ze źródłami jarzeniowymi lub świetlówkowymi na nowe, w przyjętym ujednoliconym standardzie, wyposażone w nowoczesne energooszczędne wysokowydajne źródła światła LED. Wymieniono 650 opraw oświetlenia ogólnego i awaryjnego, wymieniono 615 szt. osprzętu elektrycznego, zainstalowano 55 czujników ruchu w części korytarzy i toalet. Wymieniono osprzęt, oprawy i dokonano remontu instalacji elektrycznych w łącznie 83 pomieszczeniach. W obiektach przy: ul. G. Zapolskiej 4 – 29 pomieszczeń, pl. Nowy Targ 1-8 – 11 pomieszczeń, Sukiennice 10 – 11 pomieszczeń wraz z korytarzami, ul. Świdnickiej 53 – 12 pomieszczeń, ul. Kotlarskiej 41 – 7 pomieszczeń wraz z korytarzem, al. M.Kromera 44 – 13 pomieszczeń łącznie z korytarzem. W obiekcie technicznym przy ul. Muchoborskiej 1 wymieniono 38 szt. wyeksploatowanych akumulatorów w urządzeniach UPS. Wykonano remont instalacji w związku z awarią zasilania gwarantowanego pomieszczeń nr 101 i 102 w obiekcie UM Wrocławia przy Sukiennicach 9. W obiektach UM Wrocławia wykonywane są, wymagane przepisami prawa, pomiary i przeglądy instalacji elektrycznych oraz konserwacje i przeglądy agregatów prądotwórczych.

Roboty instalacji sanitarnych.

Wartość wykonanych robót: 307 889,30 zł brutto.

W zakresie robót sanitarnych wykonano: konserwację, serwis oraz bieżącą likwidację powstałych awarii w wyniku codziennej eksploatacji urządzeń sanitarnych i naturalnego starzenia się instalacji ciepłej i zimnej wody użytkowej, centralnego ogrzewania wraz z wymianą grzejników w ilości 20 szt. Wymienione zostały rury instalacji wodociągowej łącznie 800 mb oraz kanalizacyjnej w ilości 250 mb.

Serwis i konserwacja wraz z bieżącymi naprawami urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych.

Wartość wykonanych usług: 204 021,95 zł brutto.

W zakresie usług serwisu i konserwacji urządzeń klimatyzacyjno-wentylacyjnych wykonano: kwartalne konserwacje połączone z serwisem urządzeń i instalacji

oraz usuwano awarie powstałe w wyniku codziennej eksploatacji urządzeń wentylacyjno–klimatyzacyjnych. Pracami objęto wszystkie obiekty, które posiadają instalację wentylacyjno-klimatyzacyjną: pl. Nowy Targ 1-8, ul. Kotlarska 41, ul. Komuny Paryskiej 39-41, ul. Muchoborska 1, Sukiennice 8, 9, 10, Rynek 13, ul. P. Włodkowica 20, ul. Hubska 8-16, al. M. Kromera 44, ul. Strzegomska 148, ul. Świdnicka 53, ul. Bogusławskiego 8, 10, ul. G. Zapolskiej 4. Zakres prac obejmował konserwację, serwis, jednostek klimatyzacyjnych wewnętrznych i zewnętrznych, central wentylacyjno-klimatyzacyjnych, urządzeń solarnych, kurtyn powietrznych i wentylatorów powietrznych. Wykonywano kontrole szczelności urządzeń i instalacji klimatyzacyjnych metodą kontroli bezpośredniej, zgodnie z ustawą „o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych".

Usługi konserwacji agregatów prądotwórczych, urządzeń samoczynnego załączania rezerwy SZR, zasilaczy bezprzerwowych UPS i tablic elektrycznych w obiektach UMW.

Wartość wykonanych usług konserwacyjnych: 71 650,00 zł brutto.
W zakresie tych usług wykonano konserwacje, naprawy i usunięto powstałe awarie agregatów prądotwórczych, urządzeń samoczynnego załączania rezerwy SZR, tablic elektrycznych i zasilaczy bezprzerwowych UPS w obiektach UM Wrocławia w celu zapewnienia ciągłości pracy w obiektach Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Usługi w zakresie konserwacji i usuwania awarii w urządzeniach dźwigowych zainstalowanych w obiektach UMW.

Wartość wykonanych usług konserwacyjnych: 165 390,76 zł brutto.
W zakresie tych prac wykonywana była comiesięczna konserwacja, serwis oraz bieżąca likwidacja powstałych awarii w wyniku codziennej eksploatacji dźwigów oraz naturalnego zużycia elementów eksploatacyjnych (np. liny, koła cierne, programatory, rolki, żarówki, oleje itp.).

OBSŁUGA OBIEKTÓW

W ramach zadań realizowanych sukcesywnie od 2016 r. w zakresie dostosowywania przestrzeni budynków Urzędu Miejskiego Wrocławia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w 2023 r. wykonano:

- uruchomiono 2 stanowiska do obsługi paszportowej w Centrum Obsługi Mieszkańca w budynku Centrum Handlowego Magnolia przy ul. Legnickiej we Wrocławiu.
- remont holu wejściowego wraz z wydzieleniem strefy odpoczynku dla klienta w budynku przy al. M.Kromera 44 we Wrocławiu.
- zakup 3 szt. komfortek na potrzeby osób z niepełnosprawnościami w budynku przy pl. Nowy Targ 1-8, ul. G. Zapolskiej 4 oraz ul. Hubskiej 8-16 we Wrocławiu.
- montaż mlecznych pasów na drzwiach i przeszkleniach budynku UM pl. Nowy Targ 1-8.
- organizacja stanowisk przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami w Centrum Obsługi Mieszkańca przy pl. Nowy Targ 1-8, tzw. strefy komfortu.
- dodatkowe przegrody wygłuszające stanowiska klienta oraz przystosowanie punktu informacyjnego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w budynku Urzędu Stanu Cywilnego przy ul. P. Włodkowica 20.

LOGISTYKA

W roku 2023 kontynuowano zadania z zakresu logistyki ukierunkowane na poprawę obsługi komórek organizacyjnych Urzędu oraz obsługi klienta, a także na obniżenie kosztów działalności Urzędu. W tym celu przede wszystkim:

- Prowadzono działania nakierowane na doskonalenie systemu łączności telefonicznej w Urzędzie w celu obniżania kosztów za usługi telekomunikacyjne, przede wszystkim:
  - wykonano analizę dotyczącą struktury połączeń telefonicznych na poszczególnych stanowiskach pracy, efektem czego jest spadek kosztów wynikających ze świadczonych usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej o 17% w stosunku do ubiegłego roku;
  - w lipcu 2023 r. przeprowadzono postępowanie przetargowe na świadczenie usług telefonii komórkowej, dostępu do Internetu LTE/5G, usług połączeń głosowych wychodzących i przychodzących z telefonii stacjonarnej na telefonię komórkową poprzez posiadane przez UM bramki GSM, usług ochrony urządzeń mobilnych przed zagrożeniami cybernetycznymi oraz dostawę fabrycznie nowych telefonów komórkowych, akcesoriów do tych telefonów i routerów bezprzewodowych z modemem LTE/5G dla Urzędu i

jednostek gminy: CUI, ZZM oraz WZŻ. W wyniku przeprowadzonego postępowania został wyłoniony nowy Operator. Koszty abonamentu spadły aż o 87%. W ramach abonamentu wzrosła też ilość internetu z 25 GB do 50 GB, co znacznie poprawiło jakość usługi. Po dokonanej analizie koszty telefonii komórkowej spadły o 21% w stosunku do ubiegłego roku. W związku z zawarciem umowy na okres 2 lat tendencja spadkowa kosztów będzie najbardziej widoczna w latach 2024-2025;
  - w ramach poprawy bezpieczeństwa danych w urządzeniach mobilnych rozpoczęto w 2023 r. wdrażanie oprogramowania MDM do ochrony danych i zarządzania telefonami komórkowymi UM.
- Przeprowadzono wnikliwą analizę stanu technicznego kserokopiarek obsługiwanych przez Wydział Obsługi Urzędu. W celu poprawy działalności Urzędu w zakresie sprawnego realizowania zadań związanych z obsługą klienta zakupiono 9 szt. nowych cyfrowych kserokopiarek sieciowych na potrzeby poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu i Centrum Obsługi Mieszkańca.
- Ponadto w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania Urzędu działania logistyczne koncentrowały się na realizacji bieżących potrzeb komórek organizacyjnych w zakresie:
  - zaopatrzenia w artykuły piśmienno–biurowe, materiały eksploatacyjne do drukarek i urządzeń wielofunkcyjnych oraz faksów, papier ksero, prasę w formie papierowej i elektronicznej, książki, artykuły spożywcze, materiały konserwatorskie, środki czystości, wyposażenie budynków i inne drobne zakupy artykułów na potrzeby bieżące wydziałów Urzędu,
  - zamieszczania ogłoszeń Urzędu Miejskiego w prasie codziennej o zasięgu lokalnym, wojewódzkim i ogólnokrajowym,
  - wyposażenia pracowników Urzędu w odzież ochronną i roboczą oraz środki ochrony indywidualnej,
  - dofinansowania zakupu okularów korygujących wzrok pracownikom Urzędu zatrudnionych na stanowiskach z monitorami ekranowymi.

TONERY

Ilość zakupionych materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących (drukarek, urządzeń wielofunkcyjnych, faksów) na potrzeby komórek organizacyjnych Urzędu:

2017 rok – 2 898 sztuk
2018 rok – 2 335 sztuk
2019 rok – 2 740 sztuk
2020 rok – 2 644 sztuk
2021 rok – 2 669 sztuk
2022 rok – 2 038 sztuk
2023 rok – 1 839 sztuk

Średnioroczne zużycie tonerów na jednego pracownika.
2017 rok – 1,50 sztuk
2018 rok – 1,20 sztuk
2019 rok – 1,38 sztuk
2020 rok – 1,02 sztuk
2021 rok – 1,28 sztuk
2022 rok – 1,01 sztuk
2023 rok – 0,9 sztuk
Zakup tonerów do urządzeń drukujących dokonywany jest zgodnie z zapotrzebowaniami składanymi przez komórki organizacyjne Urzędu. Dla zachowania ciągłości pracy urządzeń drukujących dopuszcza się zamówienie przez użytkownika urządzenia drukującego toner w ilości nie przekraczającej 1 szt.
Wskaźnik zużycia tonerów w 2023 r. został utrzymany na poziomie średniorocznego zużycia tonerów z ostatnich 3 lat.

DOSTAWA PAPIERU KSERO

Ilość zakupionego papieru ksero do urządzeń drukujących na potrzeby komórek organizacyjnych Urzędu przedstawiają poniższe wykresy:
Zużycie papieru do urządzeń drukujących w 2023 r. wzrosło o ok. 5% względem roku poprzedniego i wiąże się bezpośrednio ze wzrostem ilości spraw załatwianych na rzecz klienta zewnętrznego, z jego aktywnością i ilością wydanych decyzji, zaświadczeń, postanowień czy zezwoleń.
Dostawa papieru ksero dla Urzędu obejmuje obsługę mieszkańca, w tym m.in.:

- WPO - druki informacyjne dla podatnika, wysyłanie decyzji podatkowych za użytkowanie wieczyste i od nieruchomości, druki/blankiety dla mieszkańca za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

- WSO - druki/wnioski dla mieszkańca (dowód osobisty, PESEL, potwierdzenie zameldowania/wymeldowania, prawo jazdy, rejestracja pojazdów, rejestracja działalności gospodarczej).
- USC - wydawanie zaświadczeń dla mieszkańca (akt urodzenia, akt zgonu, akt ślubu, itp.).
- WAZ - wydawanie decyzji, pozwoleń, postanowień.
- WNK - druki do mieszkańca za użytkowanie wieczyste.
- WZN - windykacja należności pieniężnych gminy Wrocław i Skarbu Państwa.
- WSS - obsługa Nieodpłatnych Punktów Pomocy Prawnej dla mieszkańców.
- WŚR - druki/wnioski dla mieszkańca do programu KAWKA.
- WTR - druki rozkładu jazdy komunikacji miejskiej, zezwolenia na transport.

Systematycznie prowadzony monitoring zużycia papieru ksero wykazał, że w 2023 r. nastąpił regres zużycia ekologicznego papieru ksero, który spowodowany został podwyżką ceny o ok. 25% w stosunku do ceny „zwykłego" papieru ksero. Przepisy prawa nakładają na Urząd obowiązek wydawania decyzji, zaświadczeń czy potwierdzeń w systemie tradycyjnym. Na wniosek klienta Urząd zobowiązany jest do przekazania mieszkańcowi żądanych dokumentów na nośniku papierowym. Wiele spraw dla mieszkańców Urząd stara się prowadzić w oparciu o elektroniczne nośniki informacji z wykorzystaniem elektronicznego systemu obiegu dokumentów, jednakże w chwili obecnej nie można wyłączyć wersji papierowej.

OGŁOSZENIA

Ilość opublikowanych ogłoszeń w prasie o zasięgu lokalnym, zasięgu wojewódzkim
i zasięgu ogólnopolskim w 2023 roku, związanych z działalnością Urzędu Miejskiego Wrocławia:

1. Ilość zrealizowanych ogłoszeń wg zasięgu:

- Lokalny

2017 – 153
2018 – 185
2019 – 182
2020 – 181
2021 – 224

2022 – 207

2023 – 172

- Wojewódzki

2017 – 530

2018 – 526

2019 – 483

2020 – 548

2021 – 623

2022 – 514

2023 – 682

- Ogólnopolski

2017 – 108

2018 – 95

2019 – 74

2020 – 141

2021 – 191

2022 – 187

2023 – 283

2. Ilość zrealizowanych ogłoszeń wg rodzaju ogłoszeń:

- Nekrologi

2017 – 23

2018 – 20

2019 – 41

2020 – 48

2021 – 65

2022 – 64

2023 – 28

- Informacje

2017 – 17

2018 – 14

2019 – 18

2020 – 18

2021 – 22

2022 – 19

2023 – 7

- Konkursy

2017 – 4

2018 – 6

2019 – 2

2020 – 6

2021 – 0

2022 – 3

2023 – 1

- Obwieszczenia

2017 – 135

2018 – 217

2019 – 192

2020 – 194

2021 – 235

2022 – 176

2023 – 254

- Przetargi

2017 – 612

2018 – 549

2019 – 485

2020 – 602

2021 – 716

2022 – 641

2023 – 845

BHP

W 2023 roku dofinansowano zakup okularów korygujących wzrok dla 440 pracowników Urzędu zatrudnionych na stanowiskach z monitorami ekranowymi zgodnie z Zarządzeniem nr K/26/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 29 listopada 2023 roku.

Dofinansowanie zakupu okularów korygujących wzrok dla pracowników UMW zatrudnionych na stanowiskach z monitorami ekranowymi.

- Ilość pracowników:

2017 – 189
2018 – 220
2019 – 430
2020 – 263
2021 – 313
2022 – 342
2023 – 440

- Wartość brutto:

2017 – 63 377
2018 – 72 939
2019 – 148 833
2020 – 91 356
2021 – 108 366
2022 – 161 316
2023 – 258 525

W 2023 r. wyposażono pracowników Urzędu w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze zgodnie z Zarządzeniem nr K/8/17 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 stycznia 2017 r. w sprawie wyposażenia pracowników Urzędu Miejskiego Wrocławia w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze (z późn. zm.).

UBEZPIECZENIA

Program ubezpieczenia gminy Wrocław w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2023 r.
W latach 2020–2023 gmina Wrocław realizowała strategię kompleksowego zabezpieczenia mienia i interesów majątkowych wszystkich jednostek organizacyjnych oraz instytucji kultury. W okresie sprawozdawczym obsługiwano bieżące potrzeby ubezpieczeniowe gminy Wrocław i jej jednostek, przeprowadzono także postępowanie na ubezpieczenie gminy Wrocław na lata 2024-2027. W ramach przyjętej polityki ubezpieczeniowej gmina Wrocław zawarto umowy ubezpieczenia w podziale na grupy jednostek gminy Wrocław lub (w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej) na rodzaj realizowanych zadań:

- ZADANIE NR 1 - ubezpieczenie mienia Urzędu Miasta Wrocławia i innych jednostek organizacyjnych gminy Wrocław (z wyłączeniem mienia, którym dysponują jednostki oświatowe, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, instytucje kultury oraz mienia komunalnego),
- ZADANIE NR 2 - ubezpieczenie mienia instytucji kultury oraz jednostek pomocy społecznej,
- ZADANIE NR 3 - ubezpieczenie mienia jednostek oświatowych,
- ZADANIE NR 4 – ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej gminy Wrocław z tytułu prowadzonej działalności oraz posiadania mienia,
- ZADANIE NR 5 - ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w związku z zarządzeniem i administrowaniem drogami i zielenią miejską,
- ZADANIE NR 6 - ubezpieczenie mienia komunalnego oraz odpowiedzialności cywilnej z tytułu zarządzania zasobem komunalnym,
- ZADANIE NR 7 – ubezpieczenia komunikacyjne wszystkich jednostek organizacyjnych i instytucji kultury.

Podział umów ubezpieczenia na wyżej wymienione zadania wynika z celu, jaki gmina Wrocław realizuje w długim okresie, tj. zwiększenie konkurencyjności w postępowaniach publicznych na wybór Ubezpieczycieli. Efektem wprowadzonego rozwiązania jest zwiększenie zainteresowania Ubezpieczycieli w postępowaniach przetargowych na ubezpieczenie gminy Wrocław – w postępowaniach przetargowych przeprowadzonych w roku 2020 we wszystkich zadaniach złożono po 2 - 3 oferty ubezpieczenia, natomiast w postępowaniach przeprowadzonych w 2023 r. złożono 3 – 5 ofert ubezpieczenia w zależności od zadania.

Efekty funkcjonowania programu ubezpieczenia – korzyści dla Gminy Wrocław:

Zawarcie umów ubezpieczenia w wyżej wymienionym kształcie umożliwiło realizację przyjętych celów:

- Utrzymanie korzystnych warunków ubezpieczenia gminy Wrocław oraz zwiększenie zakresu udzielanej ochrony ubezpieczeniowej.

W tym zakresie w szczególności należy zwrócić uwagę na ubezpieczenie ryzyka powodzi. W wyniku przeprowadzonego w 2023 r. postępowania przetargowego na ubezpieczenia mienia, zwiększeniu uległ stopień zabezpieczenia mienia na skutek powodzi o prawie 86%, tj. w ramach programu ubezpieczeniowego łączny limit dla ww. wynosi 520 mln zł w okresie rocznym. Dodatkowo w zadaniu 4

została zwiększona wysokość sumy gwarancyjnej o 20%, tj. z 25 mln zł do 30 mln zł, a w zadaniu 6 o 100%, tj. z 15 mln zł do 30 mln zł.

- Urealnienie wartości nieruchomości zgłoszonych do ubezpieczenia mienia.

W toku przeprowadzonego postępowania przetargowego w 2023 r. na ubezpieczenie majątku gminy Wrocław urealniono wartość mienia zgłaszanego do ubezpieczenia w kolejnych latach. Wartość ubezpieczonego majątku gminy wzrosła o ok. 87%.

- Sprawny proces obsługi ubezpieczenia i odciążenie jednostek gminy Wrocław w tym zakresie.

Usprawnieniu procesu zbierania danych do ubezpieczenia służy platforma elektroniczna EIB IMS DANE, gdzie jednostki mogą samodzielnie zgłosić dane do ubezpieczenia. Aktualizacja wartości ubezpieczanego majątku następuje tylko raz w roku, co w znaczny sposób odciąża jednostki gminy Wrocław w zakresie prac związanych z administrowaniem ubezpieczeniem. Ułatwieniu i usprawnieniu działalności jednostek służy także EIB IMS (Insurance Management System®), który stanowi elektroniczną platformę do obsługi programu ubezpieczenia, w tym zgłaszania szkód. Program umożliwia także bieżącą kontrolę i nadzór nad realizacją programu ubezpieczenia, w tym podgląd procesu likwidacji szkód poprzez m.in. możliwość generowania statystyk szkodowych.

Dodatkowo w okresie 2020 - 2023 w ramach obowiązującej w gminie Wrocław polityki ubezpieczeniowej konsorcjum brokerskie realizowało następujące czynności:

- doradztwo prawne dotyczące zapisów ubezpieczeniowych w procesie przygotowywania umów z kontrahentami gminy Wrocław;
- odnowienie innych umów ubezpieczenia, takich jak ubezpieczenie wystaw dzieł sztuki, ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków członków OSP, ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków wolontariuszy, praktykantów i stażystów, ubezpieczenie kosztów leczenia oraz NNW podczas podróży służbowych, ubezpieczenie koni Straży Miejskiej, ubezpieczenie dronów, ubezpieczenie odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenia prawa;
- organizacja cyklu webinarów dla Jednostek Samorządu Terytorialnego w latach 2021-2023.

TRANSPORT

Dział Transportu w 2023 roku na bieżąco prowadził działania zapewniające transport wszystkim dysponentom i pracownikom Urzędu Miejskiego Wrocławia w celu zapewnienia sprawnej realizacji wyznaczonych zadań.

Ilość i koszty zakupu paliwa do samochodów służbowych UM w 2022 roku

Nazwa nośnika energii	Jednostka miary	Zużycie nośnika energii	Wartość brutto (zł)
Benzyna silnikowa	litr	29 084,03	189 645,00
Olej napędowy	litr	8 618,17	55 774,12

W wyniku postępowania w trybie przetargu pisemnego, na podstawie Zarządzenia Prezydenta Wrocławia Nr 3014/15 z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i trybu gospodarowania rzeczowymi składnikami majątku ruchomego, w który wyposażone są miejskie jednostki organizacyjne we Wrocławiu oraz Urząd Miejski Wrocławia, w 2023 r. został sprzedany jeden samochód służbowy Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Ilość sprzedanych samochodów służbowych UM w 2023 r.

Marka pojazdu	Rok produkcji	Cena sprzedaży
Ford Transit	2019	168,850,00

Środki ze sprzedaży samochodu pozwoliły na zakup nowych pojazdów osobowych, które zasiliły szeregi floty samochodowej Urzędu Miejskiego Wrocławia. W wyniku postępowania publicznego w trybie przetargu nieograniczonego w 2023 r. zakupiono na potrzeby Urzędu Miejskiego Wrocławia dwa fabrycznie nowe samochody osobowe:

- samochód osobowy marki Volkswagen Tiguan - zgodnie z umową nr WOU.DO/272/50/2023/DL z 27 lutego 2023 r., wartość pojazdu – 244 488,00 zł brutto.
- samochód osobowy marki Skoda Kodiaq zgodnie z umową nr WOU.DO/272/133/2023/DT z 25 października 2023 r., wartość pojazdu – 239 000,00 zł brutto.

Ilość i koszty zakupu nowych samochodów w latach 2019 -2023.

Rok	Ilość nowych samochodów	Koszt zakupu
2019	3	563 500,00
2020	2	372 100,00
2021	3	541 660,00
2022	0	0,00
2023	2	483 488,00
RAZEM	10	1 960 748,00

Zgodnie z umową WOU.DO/272/20/2023/DT z dnia 3 stycznia2023 r. zakupiono również na potrzeby Urzędu Miejskiego Wrocławia, samochód osobowy marki Volkswagen Crafter, rok produkcji 2011 - wartość pojazdu 78 687,13 zł brutto. Dążąc do zapewnienia sprawnej realizacji zadań i organizacji pracy Jednostkom Miejskim Wrocławia na podstawie protokołu przekazania środka trwałego (PT), w 2023 r. przekazano dwa samochody służbowe osobowe.

Ilość przekazanych samochodów służbowych UM w 2023 r.

Marka samochodu	Ilość przekazanych samochodów	Nazwa jednostki
Skoda Superb	1	Miejskie Centrum Usług Socjalnych
Skoda Superb	1	Zarząd Zasobu Komunalnego

Gmina Wrocław posiada 4 samochody elektryczne we flocie Urzędu Miejskiego Wrocławia spełniając tym samym postulaty Ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 110 z późn. zm.).

ARCHIWUM

Rok 2023 był dla archiwum zakładowego rokiem rekordowym. W roku sprawozdawczym przyjęto na stan archiwum zakładowego ponad 950 metrów bieżących [mb] akt – 32 948 jednostek archiwalnych [j.a.], w tym: 10 357 j.a. materiałów archiwalnych (przechowywanych wieczyście), oraz 22 591 j.a. dokumentacji niearchiwalnej o zróżnicowanym okresie przechowywania, co jest wynikiem ponad 2,5 razy większym niż w 2022 r. i najwyższym w czteroletniej perspektywie sprawozdawczej.

Ilość przyjętej dokumentacji w jednostkach aktowych:

2018
Kategoria A: 5 701
Kategoria B: 14 968

2019
Kategoria A: 7 452
Kategoria B: 18 076

2020
Kategoria A: 2 511
Kategoria B: 18 388

2021
Kategoria A: 5 937
Kategoria B: 18 428

2022
Kategoria A: 10 782
Kategoria B: 8 709

2023
Kategoria A: 10 357
Kategoria B: 22 591

Równocześnie zniszczono 9 695 j.a., czyli ok. 409,38 mb akt, co w przeliczeniu na kilogramy daje 191 974 kg. Na ekspertyzę Archiwum Państwowego z kolei oczekuje
12 248 j.a., czyli ponad 300 mb. Z archiwum przy pl. Nowy Targ 1-8 wywieziono także prawie 8 500 kg makulatury, tj. dokumentacji niestanowiącej akt spraw prowadzonych
w UM.

Ilość wybrakowanej dokumentacji w metrach bieżących.
2017 – 904
2018 – 278,4
2019 – 641,28
2020 – 191,51
2021 – 378,55

2022 – 443,21

2023 – 409,38

Zasób archiwum zakładowego UM 31 grudnia 2023 r. wynosił ok. 9 381,6 mb akt, co
w porównaniu do roku 2022 r. oznacza przyrost o prawie 410 mb akt.

Ilość dokumentacji udostępnionej i wypożyczonej z archiwum.

2018

Udostępnienie: 4 553

Wypożyczenie: 4 583

2019

Udostępnienie: 6 164

Wypożyczenie: 4 045

2020

Udostępnienie: 3 245

Wypożyczenie: 2 587

2021

Udostępnienie: 2 772

Wypożyczenie: 2 790

2022

Udostępnienie: 2 434

Wypożyczenie: 2 371

2023

Udostępnienie: 2 526

Wypożyczenie: 2 522

W 2023 r. udostępniono na miejscu i wypożyczono poza archiwum łącznie 5 048 j.a., a liczba osób korzystających z archiwum zakładowego wyniosła 455.

Liczba osób korzystających z archiwum.

2018 – 364

2019 – 470

2020 – 424

2021 – 389

2022 – 404

2023 – 455

Pracownicy archiwum zakładowego przekazali do Archiwum Państwowego we Wrocławiu 12 206 j.a., co stanowiło prawie 42 mb i jest największym wynikiem w dotychczasowej historii archiwum zakładowego UM.
Ponadto uporządkowano ponad 1 160 teczek dowodowych przejętych po Miejskich Komendach Milicji Obywatelskiej z lat ok. 1950-1970 oraz 1 023 koperty akt osobowych pracowników Urzędu Dzielnicowego Wrocław-Krzyki, realizując poprzez to zalecenia Archiwum Państwowego we Wrocławiu. Spisano także z natury 5 511 j.a., które w kolejnym roku zostaną przyjęte na stan archiwum zakładowego.

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

W ramach regulaminowej działalności w 2023 roku zarejestrowano w Centralnym Rejestrze Postępowań w sumie 85 wniosków o wszczęcie postępowań o zamówienia publiczne.

W liczbie 85 wniosków mieszczą się:

- Wnioski o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego przez Komisję Przetargową w sumie 83 postępowania, w tym:
  - w trybie przetargu nieograniczonego - 20 postępowań,
  - w trybie podstawowym - 52 postępowania,
  - w trybie zamówienia z wolnej ręki – 2 postępowania,
  - w trybie zamówienia na usługi społeczne, o których mowa w art. 359 pkt. 2 ustawy Pzp – 9 postępowań.
- Wnioski o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzanego przez Osobę Wskazaną w trybie z wolnej ręki – 2 postępowania.

W ramach regulaminowej działalności w roku 2023 przeprowadzonych zostało łącznie 85 postępowań o udzielenie zamówień publicznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia.

Wśród tej liczby największą ilość stanowiły zamówienia na usługi, tj. 46 postępowań, w tym: 14 postępowań przeprowadzono w trybie przetargu nieograniczonego, z uwagi na ich wartość powyżej progu unijnego.

W zakresie dostaw przeprowadzono 26 postępowań, w tym: 6 postępowań przeprowadzono w trybie przetargu nieograniczonego, z uwagi na ich wartość powyżej progu unijnego.

W zakresie robót budowlanych przeprowadzono 13 postępowań, wszystkie poniżej progu unijnego.

81 zamówień przeprowadzono na Platformie Elektronicznej e-Zamówienia.

W ramach regulaminowej działalności w zakresie prowadzonych postępowań wydano łącznie 95 decyzji, w tym:

- powołaniu Komisji Przetargowych do przeprowadzenia postępowania w sprawie zamówienia – 80 decyzji,
- zmianie składu Komisji Przetargowej - 12 decyzji,
- powołaniu Osób Wskazanych do przeprowadzenia postępowania w sprawie zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki - 3 decyzje.

W postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych prowadzonych w okresie sprawozdawczym, w ramach uprawnień Wykonawców, wniesiono 3 odwołania dotyczące odrzucenia oferty odwołującego. Jedno odwołanie dotyczące wyboru oferty zostało oddalone przez KIO. Drugie odwołanie dotyczące zapisów SWZ zostało uwzględnione przez KIO. Trzecie odwołanie dotyczące zapisów SWZ zostało wycofane przez Odwołującego.

Ponadto, w zakresie zamówień publicznych:

- na podstawie projektów planów zamówień przesłanych ze wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu, sporządzono Harmonogram zamówień publicznych w zakresie robót budowlanych, dostaw i usług na rok 2023;
- na podstawie zgłoszeń przesłanych przez komórki organizacyjne Urzędu, wprowadzono do Harmonogramu zamówień publicznych 2 920 zmian dotyczących: dodania nowego lub rezygnacji z dotychczasowego zamówienia, zmiany wartości zamówienia, terminu wszczęcia procedury;
- sporządzono roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w roku 2022 i przekazano do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- sporządzono i skierowano do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej wstępne ogłoszenie informacyjne o planowanych w roku 2023 zamówieniach publicznych w Urzędzie Miejskim Wrocławia;
- na podstawie § 49 Regulaminu zamówień publicznych zaplanowano i przeprowadzono okresową kontrolę udzielania zamówień wyłączonych ze

stosowania przepisów ustawy Pzp w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą udzielono w Urzędzie 2 068 zamówienia. Wszystkie zostały objęte kontrolą. Na tę okoliczność sporządzono protokoły z ustaleniami pokontrolnymi;

- na podstawie § 50 ust. 3 Regulaminu zamówień publicznych sporządzono i przekazano do Sekretarza Miasta informację o wynikach przeprowadzonej w Komórkach organizacyjnych Urzędu kontroli udzielania zamówień z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp za okres 2022 roku;
- na podstawie § 50 ust. 4 Regulaminu zamówień publicznych przekazano do Dyrektorów Departamentów informację o stwierdzonych nieprawidłowościach przy udzielaniu zamówień wyłączonych ze stosowania ustawy Pzp w podległych im Komórkach organizacyjnych za okres 2022 roku;
- na podstawie § 51 Regulaminu zamówień publicznych dokonano kontroli prawidłowości przeprowadzenia procedury przez Osobę Wskazaną w 7 postępowaniach udzielonych w trybie zamówienia z wolnej ręki;
- na podstawie § 33 Regulaminu zamówień publicznych zaopiniowano 71 aneksów wprowadzających zmiany do zawartych umów o udzielenie zamówienia publicznego.

OBSŁUGA MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE SPRAW OBYWATELSKICH

Wydział Spraw Obywatelskich realizował wynikające z ustaw, uchwał Rady Miejskiej Wrocławia i zarządzeń Prezydenta Wrocławia, zadania i kompetencje wymienione w Regulaminie organizacyjnym Urzędu Miejskiego Wrocławia w sposób precyzyjny określone w Regulaminie Organizacyjnym Departamentu Obsługi i Administracji oraz na podstawie posiadanych upoważnień.

W oparciu o powyższe za rok 2023 zrealizowano następujące zadania:

- z ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2022 r. poz. 671
  z późn. zm.) oraz z ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 z późn. zm.):

Liczba wydanych dowodów osobistych:

2017 – 108 162

2018 – 78 790

2019 – 66 686

2020 – 47 298

2021 – 59 779
2022 – 78 509
2023 – 76 727

W roku 2023 przyjęto 478 wniosków o wydanie dowodu osobistego w miejscu przebywania osób, które nie mogą z różnych przyczyn (z powodu podeszłego wieku, stanu zdrowia również osób osadzonych w zakładach karnych itp.) przybyć do urzędu i złożyć wniosek osobiście. Następnie dostarczono 267 spersonalizowane dowody osobiste do miejsc przebywania tych osób tj. zakładów karnych, domów pomocy społecznej, szpitali.

W tym wydano 7 447 dowodów osobistych na podstawie wniosków złożonych elektronicznie za pośrednictwem ePUAP.

Zameldowano na pobyt stały 25 204 osoby
Wymeldowano z pobytu stałego 5 545 osób
Zameldowano na pobyt czasowy 35 405 osób
Wymeldowano z pobytu czasowego 1 029 osób
Zgłoszono wyjazd poza granice Rzeczypospolitej Polskiej na pobyt stały 193 osoby
Zgłoszono wyjazd poza granice Rzeczypospolitej Polskiej na pobyt czasowy dłuższy niż 6 miesięcy 223 osoby
Zgłoszono powrót z wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej trwającego dłużej niż 6 miesięcy 64 osoby
Usunięto niezgodności w rejestrze PESEL na wniosek osoby i z urzędu 213 745
Wydano zaświadczenia o zameldowaniu na wniosek osoby i z urzędu 73 036
Wystąpiono o nadanie, zmianę lub usunięcie numeru PESEL 29 666
Wydano powiadomienie o nadaniu lub zmianie numeru PESEL 29 666
Udostępniono dane z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL 21 382
Wydano zaświadczenia o utracie dowodu osobistego 10 150
Wypożyczono dokumentację związaną z wydanym dowodem osobistym uprawnionym organom 1 065 osób
Udostępniono dane z Rejestru Dowodów Osobistych 564 osób

Na dzień 31 grudnia 2023 roku zameldowanych było we Wrocławiu 599 786 osób w tym 571 369 na pobyt stały.

- z ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1105) wykonano następujące czynności:
  - udzielono pomocy repatriantom przy załatwianiu spraw życiowych przybyłym
    i osiedlonym we Wrocławiu,
  - udzielono pomocy przy wypełnianiu, pisaniu, interpretacji dokumentów (ZUS ,PUP, USC, UW, NFZ),
  - otoczono wsparciem i opieką nowo przybyłe rodziny repatriantów (wizyty pracowników w domach w godzinach pracy i po godzinach pracy Urzędu, kontaktowano się telefonicznie z repatriantami w godzinach pracy i po godzinach pracy Urzędu w różnych życiowych sprawach),
  - prowadzono korespondencję z repatriantami chcącymi osiedlić się we Wrocławiu poprzez zaproszenie Gminy Wrocław, rodziny lub we własnym zakresie,
  - udzielono pomocy 5 rodzinom, zaproszonych uchwałami do gminy Wrocław (kontakt z WLM, ZZK - w przypadku remontu, pomoc przy odbiorze lokalu, pomoc przy podpisywaniu umowy najmu, pomoc w wypełnianiu wniosków dot. przyłączenia mediów do danego mieszkania),
  - przyjęto i zaktualizowano 151 wniosków osób zainteresowanych osiedleniem się we Wrocławiu, które przekazano do Komisji Społecznych, Osiedli i Partycypacji Rady Miejskiej Wrocławia,
  - przygotowano 5 projektów uchwał zapraszających repatriantów do Wrocławia,
  - wydano 17 decyzji przyznających pomoc ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego,
  - skierowano do DUW 23 wniosków wraz z decyzjami dot. wypłaty środków z budżetu państwa przyznanych decyzją Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji na pokrycie kosztów przejazdu, zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, pokrycie kosztów związanych z podjęciem w Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez osobę małoletnią,
  - złożono 5 wniosków do DUW o udzielenie dotacji celowej Gminie Wrocław z budżetu państwa na zapewnienie mieszkań dla repatriantów,
  - przygotowano 60 dokumentów finansowych dotyczących wypłat świadczeń finansowych (obsługa finansowa 4 umów dotyczących aktywizacji

zawodowej repatriantów w tym 2 umów z tytułu wynagrodzenia oraz 2 umów z tytułu utworzenia stanowiska pracy, kontynuacja 1 umowy z tytułu zwrotu części kosztów poniesionych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, udzielenie pomocy na przeprowadzenie remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego dla 3 rodzin, środki z 20 decyzji pełnomocnika Rządu ds. Repatriacji, przyjęcie dotacji z budżetu wojewody, wypłacono środki z tytułu 32 decyzji administracyjnych przyznających pomocy ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego),

- dokonano rozliczania oraz sprawozdawczości z przyznawanych dotacji z budżetu państwa oraz środków własnych z budżetu gminy,
- przygotowano projekt budżetu repatriantów na rok 2024 oraz sporządzono sprawozdanie z wykonanie budżetu za rok 2023,
- koordynowano rozliczenie dotacji celowej z budżetu państwa przyznanej przez Wojewodę dla 5 rodzin repatriantów, którym zapewniono lokal mieszkalny.

Ponadto: przesłano 163 listy gratulacyjne w imieniu Prezydenta Wrocławia dla osób, które ukończyły 100 lat życia i więcej.

- z ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej i punkcie informacji dla przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541 z późn. zm.) wykonano następujące czynności:

Gmina	Nowa rejestracja działalności gospodarczej	Zmiany w rejestrze działalności gospodarczej	Zawieszenia, wznowienia i wezwania	Wykreślenie z rejestru działalności gospodarczej	Inne(aktualizacje, duplikaty, zaświadczenia, potwierdzenia	Razem
Wrocław	1 924	4 411	2 720	741	2 644	12 440

W roku 2023 wykonano ogółem 12 440 czynności w zakresie ewidencji działalności gospodarczej, udzielono 117 pisemnych informacji o przedsiębiorcach do urzędów skarbowych, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Kontroli Skarbowej, prokuratury, sądów powszechnych, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy i osobom fizycznym.

Ponadto udzielono około 3 560 informacji telefonicznie oraz 10 drogą elektroniczną osobom zainteresowanym rejestracją działalności gospodarczej. Przyjęto 10 687 interesantów w sprawach merytorycznych. Przyjęto 2 527 wniosków do potwierdzenia tożsamości posiadaczy profilu zaufanego (PPZ). Dział wykonuje zadania dot. obsługi wniosków o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, zatem nie wydaje dokumentacji o aktualnych danych o wpisie do CEIDG.

- z ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym, (Dz. U. z 2022 r. poz. 988) oraz ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1212)
  - w zakresie rejestracji pojazdów

Ilość wydanych dowodów rejestracyjnych w 2023 r.- 97 483 szt.
Ilość wydanych pozwoleń czasowych w 2023 r. – 66 547 szt.
Ilość pojazdów zarejestrowanych sprowadzonych z zagranicy:
2023 r. – 11 989
2022 r. – 11 268
2021 r. – 12 362
2020 r. – 10 325
2019 r. – 12 087
2018 r. – 13 401
2017 r. – 14 273
2016 r. – 15 426

Wydano dowody rejestracyjne stałe: 97 483 sztuk
Wydano nowe tablice rejestracyjne stałe:

- samochodowe (w tym zmniejszone): 109 324 sztuk
- motocykle, motorowery, ciągniki: 2 944 sztuk

Wydano pozwolenia czasowe: 66 547 sztuk
Wydano tablice rejestracyjne tymczasowe: 1 448 sztuk
Przyjęto zgłoszenia o zbyciu/nabyciu pojazdów: 61 351 sztuk
Wyrejestrowano pojazdów na stałe: 6 210 sztuk
Wydano dowody rejestracyjne po zatrzymaniu przez policję: 613 sztuk
Przyjęto dokumenty modyfikujące dane w pojazdach
(wpis: hak, gaz, zastaw, korekta danych): 23 693 sztuk

Wydano znaki legalizacyjne: 89 804 sztuk
Wydano zaświadczeń o rejestracji pojazdów: 109 sztuk
Przydzielono numerów tablic indywidualnych ogółem dla Województwa Dolnośląskiego:
2 305 kompletów
w tym: dla Wrocławia: 996 kompletów
Wydano decyzje o nadaniu nr nadwozia, silnika, dorobienia tabliczki zastępczej: 108 sztuk
Wydano decyzje o czasowym wycofaniu pojazdów z ruchu: 122 sztuk
Wydano decyzje o nałożeniu kar z tytułu naruszenia obowiązku zgłoszenia zbycia i nabycia oraz zarejestrowania pojazdu sprowadzonego z zagranicy: 1 480 sztuk

Od 4 września 2022 roku zniesiono obowiązek wydawania karty pojazdu oraz nalepki kontrolnej oraz przedkładania przy rejestracji pojazdu w kraju zaświadczenia o danych zawartych w dowodzie rejestracyjnym lub karcie pojazdu, w przypadku utraty tych dokumentów.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. zarejestrowanych we Wrocławiu było 694 301 pojazdów w tym 533 328 osobowych.

Ponadto w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. nowych przepisów z zakresu ustawy prawo o ruchu drogowym wydano w 2023 r. 1 480 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za naruszenie terminu zgłoszenia nabycia lub zbycia pojazdu albo niezarejestrowanie w terminie pojazdu sprowadzonego z UE. Z tego tytułu wpłynęło do budżetu Miasta 435 433,50 zł.

- w zakresie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami:

Ilość wydanych praw jazdy po raz pierwszy w 2023 r. – 5 803 szt.
Ilość wymienionych i wtórników praw jazdy w 2023 r. – 15 612 szt.
Wydano praw jazdy: 21 415 szt.
Wydano pozwoleń tramwajowych: 169 szt.
Wydano międzynarodowych praw jazdy: 2 705 szt.
Zażądano z innych urzędów akt kierowców: 4 552 szt.
Przekazano do innych urzędów akta kierowców, którzy zmienili adres zamieszkania:
1 826 szt.

Zarejestrowano i zweryfikowano dokumenty w związku z wydaniem postanowienia o zatrzymaniu prawa jazdy bądź orzeczonym wyrokiem sądu: 3 092 szt.
Wydano decyzji w sprawach nadzoru nad kierującymi ogółem: 2 216
w tym :

- skierowaniu na badania lekarskie: 92 sztuk
- cofnięciu uprawnień: 915 sztuk
- przywróceniu uprawnień: 236 sztuk
- umorzeniu postępowania: 37 sztuk
- zatrzymaniu prawa jazdy: 607 sztuk
- skierowaniu na egzamin sprawdzający kwalifikacje: 232 sztuk
- odmowie wydania prawa jazdy: 53 sztuk
- uchyleniu decyzji lub zmianie decyzji: 44 sztuk

Wydano informacji w sprawach nadzoru nad kierującymi (badania lekarskie, psychologiczne oraz kurs reedukacyjny): 1 546 sztuk
Wydano PKK na egzamin sprawdzający kwalifikacje po zatrzymaniu prawa jazdy na okres powyżej 1 roku: 490 sztuk
Ewidencja osób, którym sąd orzekł zakaz prowadzenia pojazdów, a nie posiadających prawa jazdy: 827 sztuk
Udzielono pisemnych odpowiedzi w sprawach uprawnień do kierowania pojazdami:
813 sztuk
Przyjęto korespondencję: 23 555 sztuk
Wysłano na wniosek strony prawa jazdy pocztą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru 399 sztuk
Wydano profil kandydata na kierowcę: 9 915 sztuk
Wydano zezwoleń na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym: 147 sztuk
Wydano profili kierowcy zawodowego(PKZ): 1 515 sztuk
Wydano kart kwalifikacji kierowcy: 250 sztuk
Na dzień 31 grudnia 2022 roku – 387 672 mieszkańców Wrocławia posiadało prawa jazdy.
Na zapytania organów zagranicznych wymieniających polskie prawo jazdy wysłano, poprzez system teleinformatyczny Eucaris informację dotyczącą statusu dokumentu dla 204 osób.

W roku 2023 dokonano również wymiany 5 389 zagranicznych praw jazdy, z czego 3 159 praw jazdy wydanych na Ukrainie i 1090 wydanych na Białorusi.

- w zakresie zadań z zakresu wpisanych do rejestru działalności regulowanej przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów (SKP) i ośrodki szkolenia kierowców (OSK) w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku.

Na terenie miasta Wrocławia do rejestru wpisanych było:
Stacji kontroli pojazdów: 66
Ośrodków szkolenia kierowców: 60 (w tym 2 zawieszone)
Wpisano do ewidencji:
Instruktorów nauki jazdy: 31
Wykładowców: 3
Łączna liczba instruktorów nauki jazdy: 342
Łączna liczba wykładowców: 5
Nadano uprawnienia:
Diagnostom: 8
Łączna liczba diagnostów: 234

Postępowania administracyjne w stosunku do diagnostów – cofnięcie uprawnień (w trakcie): 1
Postępowania administracyjne w stosunku do instruktorów – wykreślenie z ewidencji:
27
Skreślenia SKP na wniosek przedsiębiorcy: 2

- z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz
  z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. w Centralnym Rejestrze Skarg
i Wniosków Urzędu Miejskiego Wrocławia (CRSiW) zaewidencjonowano ogółem 104 skargi oraz 21 wniosków.

Dla porównania w 2022 r. zarejestrowano 142 skargi oraz 114 wniosków.
Spośród ogólnej liczby 104 skarg i 21 wniosków, zaewidencjonowanych w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków UMW w 2023 r. - 76 skarg i 18

wniosków, dotyczyło komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia, natomiast 28 skarg i 6 wniosków odnosiło się do zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne Miasta, takie jak: Zarząd Zasobu Komunalnego - 7 skarg, Straż Miejska Wrocławia - 8 skarg, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - 5 skarg, Zarząd Zieleni Miejskiej - 3 skargi, Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta - 4 skargi i 4 wnioski oraz Młodzieżowe Centrum Sportu – 2 wnioski.
W powyższej liczbie zarejestrowanych 76 skarg, dotyczących komórek organizacyjnych UMW, wykazane zostały: 1 skarga, wycofana przez skarżącego, która dotyczyła zadań realizowanych w Departamencie Finansów Publicznych oraz 12 skarg, pozostawionych bez rozpatrzenia w trybie skargowym z uwagi na braki formalne tj. brak adresu do korespondencji (1 skarga dot. zadań Departamentu Nieruchomości i Eksploatacji, 8 skarg dotyczących zadań Departamentu Infrastruktury i Transportu, 2 skargi dot. zadań Departamentu Obsługi i Administracji, 1 skarga dot. zadań Departamentu Spraw Społecznych).
W przypadku wniosków, spośród ogólnej liczby zarejestrowanych 18 wniosków, tylko 1 wniosek, dot. zadań Departamentu Infrastruktury i Transportu – pozostał bez rozpoznania.
Oprócz skarg, dotyczących komórek organizacyjnych UMW oraz jednostek organizacyjnych Miasta, zaewidencjonowana została w CRSiW, także 1 skarga dotycząca spraw realizowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wrocławiu.
Jak wynika, z przedstawionego tabelarycznego zestawienia skarg i wniosków, zaewidencjonowanych w CRSiW, w 2023 r. odnotowany został spadek zarówno ogólnej liczby skarg, jak i liczby wniosków, w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym, tj. 2022 r. Liczba skarg zmniejszyła się o 38, a liczba wniosków o 91 (w odniesieniu do komórek organizacyjnych UMW). Natomiast ilość skarg kierowanych do gminnych jednostek organizacyjnych pozostała na niezmienionym poziomie w stosunku do roku poprzedniego, jedynie liczba wniosków zwiększyła się o 1.
Niezależnie, od zarejestrowanych ww. skarg i wniosków w CRSiW, Zespół ds. Skarg i Wniosków Wydziału Spraw Obywatelskich, w 2023 r. odnotował 23 skargi, w zakresie zadań wykonywanych przez spółki prawa handlowego z udziałem Miasta, które przekazał do rozpatrzenia właściwym organom tych spółek.
W okresie sprawozdawczym 2023 r. wpłynęło ich o 25 mniej, w porównaniu do roku poprzedniego. Skargi te, mieściły się w zakresie zadań realizowanych, bądź

nadzorowanych przez takie Spółki gminne, jak: Ekosystem Sp. z o.o. (4 skargi), Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. (11 skarg), MPK Sp. z o.o. (6 skarg), Wrocławski Park Wodny S.A. (1 skargi) oraz Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o. (1 skarga).
Zespół ds. Skarg i Wniosków WSO przekazał ponadto do innych właściwych organów 14 skarg, w tym do: Rady Miejskiej Wrocławia (8 skarg), Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu (3 skargi), Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (1 skargę) oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (1 skargę).
Ponadto, poza skargami i wnioskami, Zespół przekazał również do właściwych Departamentów UMW 98 pism o charakterze interwencyjnym.

- z ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408).

W roku 2023 wydano 1 896 decyzji dotyczących rejestru wyborców, w tym 1 725 o ujęciu w stałym obwodzie głosowania oraz 171 o odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania. Żaden wyborca nie złożył skargi do Sadu Rejonowego na decyzję o odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania.

W dniu 15 października 2023 roku odbyły się wybory do Sejmu RP i Senatu RP. Działy Ewidencji Ludności – Rejestr Wyborców oraz Informacja Adresowa i Statystyka wykonały następujące prace związane z przeprowadzeniem tych wyborów:

- przygotowano informację o numerach i granicach okręgów i obwodów glosowania;
- sporządzono geografię wyborczą potrzebną dla wydrukowania spisów wyborców;
- wydrukowano spisy wyborców dla 286 stałych obwodów głosowania oraz dla 30 odrębnych obwodów głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych;
- wykonano aktualizację spisów wyborców.

W ramach aktualizacji spisów wyborców sporządzonych do przeprowadzenia wyborów do Sejmu RP i Senatu RP wykonano następujące czynności

Czynności	Ilość
Wydano zaświadczenia o prawie do głosowania	9 743
Przyjęto wnioski o dopisanie do spisu wyborców	69 037
Przyjęto wnioski o sporządzenie aktu pełnomocnictwa	576
Wydano akty pełnomocnictw do głosowania	534
Przyjęto zgłoszenia głosowania korespondencyjnego	362
Razem:	80 252

AKTA STANU CYWILNEGO

Zrealizowano zadania z zakresu:

- rejestracji stanu cywilnego jako zadanie zlecone;
- zmiany imion i nazwisk jako zadanie zlecone;
- wydawania pozwoleń na sprowadzanie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy w celu pochowania jako zadanie własne powiatu;
- inicjowania nadania medalu Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie jako zadanie własne gminy.

Od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. wykonano poniżej wymienione czynności w następujących ilościach:

- Sporządzono akty urodzeń 12 300, w tym:

dzieci urodzonych we Wrocławiu: 7 860

dzieci urodzonych za granicą: 4 440

- Sporządzono akty małżeństw 3 523, w tym:

małżeństw zawartych za granicą: 1 302

małżeństw zawartych we Wrocławiu 2 221, w tym:

małżeństw konkordatowych: 528

małżeństw cywilnych 1 693, w tym:

małżeństw zawartych poza lokalem USC: 241

- Sporządzono akty zgonu 7 952, w tym:

osób zmarłych we Wrocławiu: 7 633

osób zmarłych za granicą: 319

- Nadano PESEL noworodkom: 7 602
- Zainicjowano nadanie Medali za Długoletnie Pożycie Małżeńskie: 497
- Wydano:

zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem ustawowego terminu: 272

decyzje w sprawie zmiany imion i nazwisk: 1 192
pozwolenia na sprowadzanie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy w celu ich pochowania: 155
zaświadczenia o zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego za granicą: 247
zaświadczenia o braku okoliczności wyłączającej zawarcie małżeństwa 1 191
zaświadczenia o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego: 60
zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby: 17
zaświadczenia o stanie cywilnym: 638
odpisy zupełne z aktów stanu cywilnego: 19 352
odpisy skrócone z aktów stanu cywilnego: 81 405
kserokopie z akt stanu cywilnego: 601
wielojęzyczne formularze tłumaczeń: 253

- Przyjęto:

oświadczenia o uznaniu ojcostwa: 1 976
oświadczenia o zmianie imienia/nazwiska dziecka: 126
zapewnienia o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa: 4 030
oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem związku małżeńskiego: 277

- Wykonano:

wzmianki dodatkowe w aktach stanu cywilnego: 12 990
przypiski: 42 301
migracje aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego: 135 798
aktualizacja rejestru Pesel: 19 760

- Zrealizowano zlecenia innych urzędów stanu cywilnego i organów ewidencji ludności: 12 912

Dochody Gminy z tytułu wykonanych w 2023 roku przez USC czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego wyniosły: 8 194 050 zł w tym:

- z dotacji za wykonywanie zadania zleconego 5 963 632 zł
- z opłaty skarbowej 2 003 117 zł
- z opłaty za śluby poza lokalem USC 223 000 zł
- z opłaty za tłumaczenia dokumentów 4 301 zł

Zestawienie Analityczne Za Lata 2020 – 2023

Sporządzono:	2023	2022	2021	2020
akty urodzeń w tym:	**12 300**	**12 143**	**11 836**	**10 671**
dzieci urodzonych we Wrocławiu	7 860	8 255	8 382	8 637
dzieci urodzonych za granicą	4 440	3 888	3 454	2 034
akty małżeństw w tym:	**3 523**	**3 750**	**3 380**	**2 643**
małżeństw zawartych zagranicą	1 302	1 364	928	607
małżeństw zawartych we Wrocławiu w tym:	2 221	2 386	2 452	2 036
małżeństw konkordatowych	528	619	809	640
małżeństw cywilnych w tym:	1 693	1 767	1 643	1 396
małżeństw zawartych poza lokalem USC	241	226	190	111
akty zgonu w tym:	**7 952**	**8 981**	**10 061**	**9 109**
osób zmarłych we Wrocławiu	7 633	8 744	9 901	8 986
osób zmarłych za granicą	319	237	160	123

nadano:	2023	2022	2021	2020
numery Pesel noworodkom	7 602	8 255	8 083	8 637

zainicjowano nadanie:	2023	2022	2021	2020
Medale za Długoletnie Pożycie Małżeńskie	497	425	288	353

wydano:	2023	2022	2021	2020
zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem ustawowego terminu	272	228	214	247
decyzje w sprawie zmiany imion i nazwisk	1 192	1 204	898	812
pozwolenia na sprowadzanie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy w celu ich pochowania	155	159	149	112
zaświadczenia o zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego za granicą	247	235	195	159

wydano:	2023	2022	2021	2020
zaświadczenia o braku okoliczności wyłączającej zawarcie małżeństwa	1 191	1 460	1 640	1 666
zaświadczenia o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego	60	78	122	77
zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby	17	6	20	6
zaświadczeń o stanie cywilnym	638	676	544	429
odpisy zupełne z aktów stanu cywilnego	19 352	18 950	16 978	11 987
odpisy skrócone z aktów stanu cywilnego	81 405	83 719	88 633	78 234
kserokopie z akt stanu cywilnego	601	755	2 028	264
wielojęzyczne formularze tłumaczeń	253	302	216	207

przyjęto:	2023	2022	2021	2020
oświadczenia o uznaniu ojcostwa	1 976	2 143	2 238	2 261
oświadczenia o zmianie imienia/nazwiska dziecka	126	103	62	52
zapewnienia o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa	4 030	4 304	3 998	3 554
oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem związku małżeńskiego	277	299	303	206

wykonano:	2023	2022	2021	2020
wzmianki dodatkowe w aktach stanu cywilnego	12 990	11 304	9 955	8 634
przypiski	42 301	45 474	48 641	43 226
migracje aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego	135 798	118 470	104 916	88 232
aktualizacja rejestru Pesel	19 760	19 544	17 077	15 876

zrealizowano:	2023	2022	2021	2020
zlecenia innych urzędów stanu cywilnego i organów ewidencji ludności	12 912	14 478	14 263	14 394

W stosunku do poprzedniego roku zarejestrowanych zostało mniej urodzeń, małżeństw oraz zgonów.
Nadal rośnie liczba transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego do polskiego rejestru stanu cywilnego, co związane jest z napływem obywateli Ukrainy i Białorusi do Wrocławia, a także rosnącym zainteresowaniem wyrobieniem polskiego paszportu przez obywateli polskich zamieszkałych w Izraelu. W 2023 roku USC we Wrocławiu wykonało o 500 transkrypcji więcej niż w roku ubiegłym.
Rośnie zainteresowanie Medalami Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie.
Klienci USC coraz chętniej korzystają z e-usług tj. dokonania tą drogą zgłoszenia noworodka, a także złożenia wniosku o wydanie odpisu akty stanu cywilnego oraz o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym.
Coraz więcej klientów korzysta w usługi „Zapowiedzi wizyty w USC". Pozwala to na przygotowanie potrzebnych klientowi dokumentów przed jego wizytą i znacząco skraca czas obsługi interesanta, pozwala też na ograniczenie jego odwiedzin w USC do jednej wizyty.
Uruchomiony w ubiegłym roku punkt informacyjny oraz dyżur asystenta klienta, w szczególności dla osób ze szczególnymi potrzebami cieszy się coraz większym zainteresowaniem.
Czas uzyskany w związku z usprawnieniem bezpośredniej obsługi interesantów został wykorzystany na zasilanie Rejestru Stanu Cywilnego we wrocławskie akty stanu cywilnego. W 2023 roku pracownicy USC we Wrocławiu zmigrowali do rejestru państwowego o 17 328 aktów stanu cywilnego więcej, niż w roku poprzednim, co przełożyło się na dodatkową kwotę 339 888 zł otrzymaną w ramach dotacji.

Ogółem dochody Gminy z tytułu wykonanych w 2023 roku przez USC czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego wyniosły: 8 194 050 zł w tym:
- dotacja 5 963 632 zł

- opłata skarbowa 2 003 117 zł
- śluby poza lokalem USC 223 000 zł
- tłumaczenia dokumentów 4 301 zł

CZYNNOŚCI KONTROLNE W URZĘDZIE, JEDNOSTKACH GMINNYCH, STACJACH KONTROLI POJAZDÓW, OŚRODKACH SZKOLENIA KIEROWCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTACH

KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ WYDZIAŁ KONTROLI

Kontrole w 2023 roku przeprowadzane były w oparciu o:

- Plan kontroli na 2023 rok,
- Plan kontroli przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów wpisanych w rejestr działalności regulowanej prowadzony przez Prezydenta Wrocławia obejmujący rok 2023,
- Plan kontroli przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców i podmiotów prowadzących szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem obejmujący rok 2023.

W 2023 roku przeprowadzono łącznie 243 kontrole, z tego 225 kontroli planowych i 18 o charakterze doraźnym.
Działaniami kontrolnymi w 2023 roku objęto jednostki wyszczególnione w poniższej tabeli:

Zestawienie ilości kontroli przeprowadzonych w 2023 roku

Wyszczególnienie	Kontrole planowe	Kontrole o charakterze doraźnym	Razem
Jednostki organizacyjne gminy Wrocław	74	1	75
Publiczne i niepubliczne jednostki oświatowe	16	5	21
Organizacje pozarządowe i kościelne osoby prawne	16	0	16
Komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Wrocławia	2	0	2
Instytucje kultury	1	1	2

Wyszczególnienie	Kontrole planowe	Kontrole o charakterze doraźnym	Razem
Podmioty posiadające osobowość prawną, w których Miasto posiada co najmniej 50% udziałów albo akcji	0	1	1
Stacje kontroli pojazdów	60	0	60
Ośrodki szkolenia kierowców	55	10	65
Podmioty prowadzące szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem	1	0	1
Razem	225	18	243

W latach 2020-2023 działaniami kontrolnymi objęto jednostki i podmioty wyszczególnione w poniższej tabeli:

Zestawienie ilości kontroli przeprowadzonych w latach 2020-2023 w jednostkach i podmiotach

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Jednostki organizacyjne gminy Wrocław	100	80	66	75
Publiczne i niepubliczne jednostki oświatowe	13	19	10	21
Organizacje pozarządowe i kościelne osoby prawne	15	11	18	16
Podmioty, którym przekazano dotacje na prowadzenie niepublicznych żłobków lub realizację programu polityki zdrowotnej	9	8	8	0

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Wrocławia	1	4	4	2
Instytucje kultury	2	3	2	2
Podmioty posiadające osobowość prawną, w których Miasto posiada co najmniej 50% udziałów albo akcji	0	0	3	1
Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	0	1	0	0
Stacje kontroli pojazdów	61	60	61	60
Ośrodki szkolenia kierowców	60	62	62	65
Podmioty prowadzące szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem	1	1	1	1
Razem	262	249	235	243

Kontrole w 2023 roku przeprowadzono w:

- **jednostkach organizacyjnych gminy Wrocław, w szczególności w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych, w zakresie:**
  - zgodności planowania i realizacji budżetu z zasadami opracowanymi przez organ prowadzący,
  - zagadnień organizacyjno-prawnych i kadrowo-płacowych,
  - prawidłowości zawierania umów,
  - prawidłowości realizowania obowiązków wynikających z decyzji o trwałym zarządzie,
  - prawidłowości realizacji obowiązków zarządcy obiektu,
  - przestrzegania zapisów Karty Nauczyciela i Kodeksu pracy w zakresie zatrudniania nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami,
  - powierzenia zadań z zakresu BHP oraz ich realizacji,

  - zgodności arkusza organizacyjnego z planem finansowym, zakresem obowiązków pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych i przydziałem zadań na rok szkolny,
  - zgodności ze stanem faktycznym danych o liczbie uczniów wykazanych w Systemie Informacji Oświatowej, mających wpływ na część oświatową subwencji ogólnej,
  - procedur przeprowadzania kontroli wewnętrznej w MOPS oraz analizy konkretnej kontroli przeprowadzonej w Zespole ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców oraz podjętych działań w związku z wynikami kontroli;
- **publicznych i niepublicznych jednostkach oświatowych, w zakresie:**
  - prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji zgodnie z art. 35 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych.
  - Kontrolą objęto jednostki oświatowe, którym przekazano w roku 2021 i 2022 dotacje w łącznej kwocie 20 512 242,52 zł;
  - prawidłowości pobrania dotacji, o której mowa w art. 25 ust. 3 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych.
  - Kontrolą objęto jednostkę oświatową, której przekazano w roku 2022 dotację w łącznej kwocie 756 743,52 zł;
- **organizacjach pozarządowych i kościelnych osobach prawnych, w zakresie realizacji umów dotacyjnych.**
  Kontrole przeprowadzono w podmiotach, którym na podstawie umów przekazano w latach 2020-2022 dotacje w łącznej kwocie 13 337 709,57 zł;
- **komórkach organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia, w zakresie:**
  - przestrzegania przepisów powszechnie obowiązujących i miejscowych przy przyznawaniu stypendiów,
  - prawidłowości prowadzenia ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie niebędących obiektami hotelarskimi oraz pól biwakowych;
- **instytucjach kultury:**
  - w zakresie prowadzenia gospodarki finansowej instytucji;
  - wykonywania czynności z zakresu prawa pracy wobec pracowników instytucji;
- **podmiotach posiadających osobowość prawną, w których Miasto posiada co najmniej 50% udziałów albo akcji, w zakresie:**

  - prawidłowości naliczenia i rozliczenia opłat za media dotyczące zużycia wody i odprowadzania ścieków w budynkach 100% gminnych w rejonach J i K zarządzanych przez spółkę Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.,
  - prawidłowości rozliczania zużycia wody i odprowadzania ścieków przez mieszkańców lokali komunalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których spółka Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. reprezentuje Gminę Wrocław we wspólnocie,
  - prawidłowości naliczania i rozliczania opłat za media (woda i ścieki) w lokalach mieszkalnych, które nie posiadają opomiarowania zużycia wody;
- **stacjach kontroli pojazdów, w zakresie:**
  - zgodności stacji z wymaganiami, o których mowa w art. 83 ust. 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym,
  - prawidłowości wykonywania badań technicznych pojazdów,
  - prawidłowości prowadzenia wymaganej dokumentacji;
- **ośrodkach szkolenia kierowców, w zakresie:**
  - zagadnień, o których mowa w art. 44 ust. 4 ustawy o kierujących pojazdami,
  - prawidłowości:
    - wpisów w książce ewidencji osób szkolonych,
    - wpisów w kartach przeprowadzonych zajęć,
    - dokumentacji związanej z przeprowadzeniem egzaminu wewnętrznego,
    - sposobu prowadzenia zajęć teoretycznych i praktycznych w ośrodku przez instruktorów i wykładowców prowadzących zajęcia w ośrodku;
- **podmiocie prowadzącym szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem, w zakresie sprawdzenia:**
  - zagadnień, o których mowa w art. 44 ust. 4 ustawy o kierujących pojazdami,
  - prawidłowości:
    - wpisów w książce ewidencji osób szkolonych,
    - wpisów w kartach przeprowadzonych zajęć,
    - dokumentacji związanej z przeprowadzeniem ćwiczeń sprawdzających,
    - sposobu prowadzenia zajęć teoretycznych i praktycznych w podmiocie przez instruktorów i wykładowców prowadzących zajęcia w podmiocie.

Wyniki kontroli zostały przekazane kierownikom kontrolowanych podmiotów, przedsiębiorcom prowadzącym ośrodki szkolenia kierowców, stacje kontroli pojazdów oraz prowadzącym szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem, dyrektorom komórek organizacyjnych Urzędu sprawującym nadzór nad kontrolowanymi podmiotami i monitorującym realizację wykorzystania środków publicznych oraz osobom prowadzącym publiczne i niepubliczne jednostki oświatowe.

Kontrole przeprowadzone w 2023 roku wykazały nieprawidłowości głównie w zakresie:

- aktualności i stosowania obowiązujących w jednostkach wewnętrznych procedur,
- sporządzania projektów planów finansowych niezgodnie z wytycznymi organu prowadzącego oraz ich realizacji przez jednostki oświatowe,
- przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o rachunkowości, ustawy o pracownikach samorządowych, Karty Nauczyciela, Kodeksu pracy, ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- kwalifikacji wydatków,
- terminowego wypłacania nagród jubileuszowych,
- prawidłowości naliczania dodatków stażowych, motywacyjnych, funkcyjnych oraz wysokości wynagrodzenia zasadniczego,
- terminowości regulowania zobowiązań,
- wykazywania danych w Systemie Informacji Oświatowej,
- nieprawidłowego rozliczania kosztów zużycia wody i odprowadzania ścieków w budynkach gminnych,
- braku weryfikacji otrzymanych rozliczeń kosztów zużycia wody i odprowadzania ścieków otrzymanych od zarządców wspólnot mieszkaniowych,
- prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- wykonywania czynności z zakresu prawa pracy wobec pracowników,
- sporządzania sprawozdań budżetowych,
- wykazywania przez osoby prowadzące publiczne i niepubliczne jednostki oświatowe liczby uczniów, a tym samym zawyżania wysokości należnych dotacji,

- wykorzystania dotacji przez podmioty, którym są przekazywane środki publiczne,
- organizacji wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz kształcenia specjalnego,
- sporządzania sprawozdań składanych w Urzędzie Miejskim Wrocławia,
- prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania,
- sposobu realizacji zadań publicznych z postanowieniami zawartych umów,
- stosowania właściwych aktów prawnych w odniesieniu do pobrania, wykorzystania i rozliczenia otrzymanych dotacji,
- wykonywania badań technicznych pojazdów i prowadzenia wymaganej w tym zakresie dokumentacji.

W następstwie podjętych czynności kontrolnych:
- wprowadzono w kontrolowanych podmiotach działania i mechanizmy proceduralne mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i sytuacji ponownego ich występowania,
- wskazano kierownikom kontrolowanych podmiotów zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów, m.in. związanych z prowadzeniem dokumentacji pracowniczej, prowadzeniem ksiąg rachunkowych, niepozyskaniem informacji z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, Centralnego Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych, Krajowego Rejestru Karnego,
- dokonano korekty danych w Systemie Informacji Oświatowej,
- kierownictwo Urzędu uzyskało informacje o obszarach, w których kontrolowane podmioty prawidłowo realizowały zadania oraz o obszarach wymagających szczególnego nadzoru,
- skompletowano dokumentację pozwalającą prowadzić postępowania w zakresie zwrotów dotacji wykorzystanych nieprawidłowo i po terminie oraz pobranych w nadmiernej wysokości,
- osoby zarządzające organizacjami pozarządowymi oraz osoby prowadzące publiczne i niepubliczne jednostki oświatowe, poszerzyły swoją wiedzę w zakresie obowiązujących norm prawnych, prawidłowości i zgodności swoich działań z przepisami prawa oraz prawidłowości wydatkowania i rozliczenia przekazanych środków publicznych,

- uzyskano informacje dotyczące sposobu funkcjonowania szkół niepublicznych, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki,
- zalecono przedsiębiorcom podjęcie środków zmierzających do poprawy działalności stacji kontroli pojazdów w zakresie wykonywania badań technicznych pojazdów i prawidłowości prowadzenia wymaganej dokumentacji,
- sporządzono 4 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ ZEWNĘTRZNE PODMIOTY KONTROLNE

W 2023 roku w Książce kontroli - Rejestrze kontroli zewnętrznych prowadzonym w Urzędzie Miejskim Wrocławia zarejestrowano 33 kontrole. Łączny czas trwania kontroli w 2023 roku wyniósł 1 081 dni, co było skutkiem prowadzenia przez podmioty zewnętrzne równocześnie kilku kontroli.

Zestawienie ilości kontroli przeprowadzonych w 2023 r. przez podmioty zewnętrzne

Nazwa zewnętrznego podmiotu kontroli	Liczba kontroli prowadzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach
Najwyższa Izba Kontroli	4	465
Dolnośląski Urząd Wojewódzki	1	5
Izba Administracji Skarbowej	3	53
Centrum Unijnych Projektów Transportowych	7	189
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	18*	280*
Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	1	5

Europejski Trybunał Obrachunkowy	1	65
Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	1*	19
SUMA	36	1 081

* Uwzględnione zostały kontrole, które rozpoczęły się w roku 2022, a czynności kontrolne były kontynuowane w roku 2023: UMWD 2 kontrole - 58 dni, Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności - 19 dni.

Do końca roku czynności kontrolne z kontroli rozpoczętych w 2023 r., prowadzone przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych oraz Europejski Trybunał Obrachunkowy, nie zostały zakończone.

W okresie sprawozdawczym zewnętrzne podmioty kontrolne prowadziły kontrole, które swoim zakresem objęły w szczególności następujące obszary:

Najwyższa Izba Kontroli

- W okresie od 18 maja 2023 r. do 11 września 2023 r. przedmiotowym zakresem kontroli zostały objęte zagadnienia dotyczące działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń komunikacyjnych w miastach;
- W okresie od 15 maja 2023 r. do 4 października 2023 r. kontrolą objęto funkcjonowanie systemu finansowania szkół niepublicznych kształcących osoby dorosłe;
- Od 29 maja 2023 r. do 9 października 2023 r. kontrolą objęto działania wybranych organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- Od 11 sierpnia 2023 r. do 31 października 2023 r. zakresem kontroli objęto zarządzanie reklamą w przestrzeni publicznej.

Dolnośląski Urząd Wojewódzki

- W październiku 2023 r. kontrolą objęto sposób utrwalania przebiegu imprez masowych na Stadionie Olimpijskim we Wrocławiu.

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

- W okresie od 20 stycznia 2023 r. do 7 marca 2023 r. kontrolą objęto wykorzystanie środków PFRON zgodnie z umową w zakresie zabezpieczenia usług transportu do i z pracy niepełnosprawnych pracowników.

Odnośnie kontroli wskazanych w tabeli powyżej koordynowano działania mające na celu udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w pismach adresowanych do Kierownictwa Urzędu. Łącznie koordynowano 82 odpowiedzi, do udzielenia których niezbędne było pozyskanie danych ze wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu oraz jednostek gminnych, w skład których wchodziły zestawienia tabelaryczne. Odpowiedzi udzielone zostały po przeprowadzeniu analizy zgromadzonych danych. Dodatkowo aktywnie wspierano pracowników komórek organizacyjnych Urzędu oraz jednostek organizacyjnych gminy Wrocław, poprzez konsultacje przy tworzeniu pisemnych informacji służących do opracowania zbiorczych odpowiedzi.

Prowadzono również działania związane z koordynacją i udzielaniem odpowiedzi, w zakresie realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych, dotyczących zakończonych kontroli zewnętrznych. Kontynuowano współpracę z komórkami organizacyjnymi Urzędu oraz jednostkami organizacyjnymi gminy Wrocław w zakresie udzielania odpowiedzi.

Udzielanie odpowiedzi na pytania kontrolujących oraz dotyczące bieżącej realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych odbywało się z zachowaniem wyznaczonych terminów.

Poniższa tabela przedstawia porównanie do lat poprzednich zarówno ilości, jak i czasu trwania kontroli przeprowadzonych przez zewnętrzne podmioty kontrolne.

Zestawienie ilości kontroli przeprowadzonych w latach 2020–2023 wraz z czasem ich trwania

	2020		2021		2022		2023	
Nazwa zewnętrznego podmiotu kontroli	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach
Najwyższa Izba Kontroli	6	382	3	242	3	266	4	465

	2020		2021		2022		2023	
Nazwa zewnętrznego podmiotu kontroli	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach
Państwowa Inspekcja Pracy	2	74	0	0	1	3	0	0
Dolnośląski Urząd Wojewódzki	1	3	3	50	7	158	1	5
Archiwum Państwowe we Wrocławiu	0	0	2	17	0	0	0	0
Centrum Projektów Europejskich	0	0	0	0	1	27	0	0
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	0	0	0	0	1	44	0	0
Centrum Unijnych Projektów Transportowych	2	46	5	231	7	138	7	189
Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	6	89	6	21	4	14	1	5
Urząd Zamówień Publicznych	0	0	1	1	0	0	0	0
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	2	6	0	0	0	0	0	0

	2020		2021		2022		2023	
Nazwa zewnętrznego podmiotu kontroli	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	37	461	46	1035	31	456	18*	280*
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	0	0	1	12	0	0	0	0
Dolnośląska Instytucja Pośrednicząca	2	61	1	8	0	0	0	0
Izba Administracji Skarbowej	4	86	5	193	6	153	3	53
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków	0	0	1	67	0	0	0	0
Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu	2	88	1	38	0	0	0	0
Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	0	0	0	0	1	32	1*	19*
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	1	41	1	20	0	0	0	0

	2020		2021		2022		2023	
Nazwa zewnętrznego podmiotu kontroli	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach	Liczba kontroli prowa-dzonych przez podmiot	Czas trwania kontroli w dniach
Urząd Komunikacji Elektronicznej	0	0	1	2	0	0	0	0
Europejski Trybunał Obrachunkowy	0	0	0	0	0	0	1	65
SUMA	65	1 337	77	1 937	62	1 291	36	1 081

* Uwzględnione zostały kontrole, które rozpoczęły się w roku 2022, a czynności kontrolne były kontynuowane w roku 2023: UMWD 2 kontrole - 58 dni, Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności - 19 dni.

Pozostałe zadania

W zakresie pozostałych zadań koordynowano i monitorowano terminowe udzielenie odpowiedzi w 15 sprawach związanych z postępowaniami innymi niż kontrole wykonywane w gminie Wrocław, prowadzonymi przez organy i instytucje, współpracując z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego Wrocławia, jak i jednostkami organizacyjnymi gminy Wrocław.
Koordynacja i monitoring obejmowały również sprawy dotyczące kontroli organizacji pozarządowych oraz niepublicznych jednostek oświatowych przeprowadzonych przez Izbę Administracji Skarbowej we Wrocławiu, w zakresie dotacji udzielonych przez gminę Wrocław.
Ponadto przekazywano do komórek organizacyjnych Urzędu zbiorcze informacje o wynikach kontroli przeprowadzanych w podmiotach innych niż gmina Wrocław, sporządzane przez zewnętrzne organy kontroli.
Koordynowano również procedurę przebiegu samooceny kontroli zarządczej oraz przygotowano Diagnozę stanu kontroli zarządczej za 2022 rok w gminie Wrocław. Diagnoza została sporządzona z uwzględnieniem informacji z 273 jednostek organizacyjnych gminy Wrocław oraz 9 Departamentów i 5 komórek organizacyjnych utworzonych poza strukturą Departamentu Urzędu.

Samoocena została sporządzona także w oparciu o analizę materiałów z kontroli zewnętrznych i wewnętrznych wykonaną przez Wydział Kontroli na podstawie dokumentacji pokontrolnej.
Sporządzono 20 sprawozdań z zakresu zadań będących w obszarze kompetencji Wydziału Kontroli, przygotowano 21 informacji poprzedzonych analizą wraz z dokumentacją w zakresie udzielania informacji publicznej.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH I BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI

Działania związane z ochroną danych osobowych i bezpieczeństwem informacji w Urzędzie Miejskim Wrocławia opierają się na podstawie:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2019 r. poz. 1781);
- zarządzenia Nr K/13/18 Prezydenta Wrocławia z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie Polityki Ochrony Danych Osobowych i Bezpieczeństwa Informacji Urzędu Miejskiego Wrocławia (z późn. zm.);
- zarządzenia Nr K/17/21 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 kwietnia 2021 r. w sprawie zarządzania ryzykiem związanym z przetwarzaniem danych osobowych w Urzędzie Miejskim Wrocławia.

Na przestrzeni minionego roku zadania realizowane w IOD/BBI UMW obejmowały przede wszystkim współpracę z organem nadzorczym w zakresie procedowanych w UMW naruszeń ochrony danych osobowych. Bieżącymi obowiązkami, jakie realizowane są przez IOD/BBI UMW jest m.in. planowanie oraz przeprowadzanie audytów zgodności przetwarzania z przepisami o ochronie danych osobowych czy też bieżąca współpraca z Konsultantami BBI wyznaczonymi w komórkach organizacyjnych UMW. IOD/BBI UMW współpracuje również z Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu w celu zapewnienia wymaganego poziomu bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych w systemach informatycznych stosowanych w Urzędzie Miejskim Wrocławia.

Ponadto działania realizowane przez IOD UMW/BBI UMW w 2023 roku obejmowały również:

- nowelizację Polityki Ochrony Danych Osobowych i Bezpieczeństwa Informacji UMW,
- przeprowadzenie 21 audytów zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych, w tym 20 w komórkach organizacyjnych UMW oraz u 1 dostawcy usług informatycznych. Skutkiem tych działań było wydanie 21 rekomendacji, których realizacja podlega bieżącej weryfikacji,
- przeszkolenie 312 osób z zakresu ochrony danych osobowych w ramach szkoleń wewnętrznych przeprowadzanych dla nowo przyjętych pracowników,
- przeprowadzenie szkolenia dla pracowników komórek organizacyjnych UMW oraz jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław w ramach akcji roznoszenia decyzji podatkowych,
- przeprowadzenie 20 szkoleń dedykowanych pracownikom komórek organizacyjnych UMW w zakresie zgłaszanych przez nich tematów/zagadnień z zakresu ochrony danych osobowych,
- umożliwienie odbycia szkolenia i zaliczenia testu na platformie e-learningowej UMW dla 135 pracowników w ramach szkolenia pn. "*Ochrona danych osobowych wg RODO w Urzędzie Miejskim Wrocławia*" (w tym przypadku u niektórych pr*acowników szkolenie odbyło się w sposób tradycyjny),*
- *zarejestr*owanie 9 nowych zasobów informacyjnych w rejestrze czynności przetwarzania lub rejestrze kategorii czynności przetwarzania UMW,
- zaktualizowanie 41 zasobów informacyjnych w rejestrze czynności przetwarzania lub rejestrze kategorii czynności przetwarzania UMW,
- wykreślenie 1 zasobu z rejestru czynności przetwarzania lub rejestru kategorii czynności przetwarzania UMW,
- koordynowanie procesu rozpatrywania 7 żądań praw osób, o których mowa w art. 15 – 22 RODO,
- wydanie 12 Biuletynów Bezpieczeństwa Informacji Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- przeprowadzenie 2 spotkań powołanej Zarządzeniem Nr 10804/18 Prezydenta Wrocławia z dnia 31 października 2018 r. Wrocławskiej Rady Inspektorów Ochrony Danych oraz bieżące zamieszczanie materiałów/rekomendacji w elektronicznym repozytorium Rady,

- procedowanie zaistniałych w Urzędzie Miejskim Wrocławia incydentów bezpieczeństwa informacji, w tym w szczególności naruszeń ochrony danych osobowych, obejmujące m.in. wydawanie rekomendacji po incydencie (wydano 16 rekomendacji/zaleceń), a w razie konieczności notyfikacji naruszeń Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz powiadomienie osób, których danych dotyczyło naruszenie. To działanie zostanie podsumowane rocznym raportem przekazanym do administratora danych w pierwszym kwartale 2024 r.
- koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem (identyfikacja, analiza, ocena, postępowanie z ryzykiem, informowanie i raportowanie, kontrola i monitoring) w obszarze ochrony danych osobowych zgodnie z obowiązującym w tym zakresie zarządzeniem Prezydenta Wrocławia. To działanie zostanie podsumowane rocznym raportem przekazanym do administratora danych w pierwszym kwartale 2024 r.,
- stała współpraca z Konsultantami BBI, w tym przesłanie comiesięcznych wiadomości zawierających rekomendację bądź materiały z obszaru ochrony danych osobowych,
- aktualizacja/opracowanie 452 map procesów w zakresie przetwarzania danych osobowych w komórkach organizacyjnych UMW oraz aktualizacja tych w map w Rejestrze czynności przetwarzania UMW.

Nazwa działania	Status	2023	2022	2021	2020
1. Liczba wprowadzonych bądź znowelizowanych dokumentów regulujących przetwarzanie danych osobowych w UMW (Polityka Ochrony Danych Osobowych i Bezpieczeństwa Informacji od 25 maja 2018 r.; Polityka Bezpieczeństwa Informacji do 25 maja 2018 r., Zarządzanie ryzykiem związanym z przetwarzaniem danych osobowych w UMW).	zrealizowano	1	2	2 (3 nowelizacje PODOiBI)	2
2. Liczba przeprowadzonych audytów/sprawdzeń zgodności przetwarzania z przepisami o ochronie danych osobowych zbiorach danych osobowych UMW.	zrealizowano	21	10	12	7
3. Liczba przeszkolonych osób z zakresu ochrony danych osobowych w tym w ramach szkoleń wewnętrznych przeprowadzanych dla przyjętych pracowników.	zrealizowano	312	356	305	215

Nazwa działania	Status	2023	2022	2021	2020
4. Liczba szkoleń przeprowadzonych dla pracowników komórek organizacyjnych lub jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław (szkolenia po incydentach, w ramach akcji roznoszenia decyzji podatkowych etc., szkolenia dedykowane urzędnikom wyborczym).	zrealizowano	20	1	2	4
5. Liczba osób, które zaliczyły w przewidzianym terminie szkolenie i test e-learningowy „Szkolenie z ochrony danych osobowych wg RODO w Urzędzie Miejskim Wrocławia”	zrealizowano	135	165	160	157
6. Rejestracja nowych zasobów informacyjnych w rejestrze czynności przetwarzania i rejestrze kategorii czynności przetwarzania UMW.	zrealizowano	9	9	7	15
7. Aktualizacja zasobów informacyjnych w rejestrze czynności przetwarzania i rejestrze kategorii czynności przetwarzania UMW .	zrealizowano	41	47	29	27

Nazwa działania	Status	2023	2022	2021	2020
8. Wykreślenie zasobów informacyjnych z rejestru czynności przetwarzania i rejestru kategorii czynności przetwarzania UMW.	zrealizowano	1	3	0	4
9. Wydanie Biuletynów Bezpieczeństwa Informacji Urzędu Miejskiego Wrocławia kolportowanych przez Biuro ds. Bezpieczeństwa Informacji/ Inspektora Ochrony Danych wcześniej Administratora Bezpieczeństwa Informacji.	zrealizowano	12	12	12	12
10. Przeprowadzanie spotkań Wrocławskiej Rady Inspektorów Ochrony Danych powołanej Zarządzeniem Nr 10804/18 Prezydenta Wrocławia z dnia 31 października 2018 r.	zrealizowano	2	2	1	1

BEZPIECZEŃSTWO I ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

ZADANIA ZWIĄZANE Z WYBUCHEM KONFLIKTU ZBROJNEGO NA UKRAINIE

W związku z kompetencjami Centrum Zarządzania Kryzysowego w zakresie reagowania, monitorowania zagrożeń i prognozowania rozwoju sytuacji oraz podejmowanie działań związanych z bezpieczeństwem mieszkańców w 2023 roku kontynuowano zadania związane z wybuchem konfliktu zbrojnego na Ukrainie.

W zakresie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wydano kwotę w wysokości: 10 326 192, 34 zł, z czego:

- 93 432,05 zł to wydatki własne Gminy Wrocław,
- 10 232 760,37 zł to wydatki z Funduszu Pomocy w ramach zleconych zadań Gminy Wrocław.

Zadania realizowano na podstawie poleceń i decyzji Wojewody Dolnośląskiego ze środków Gminy Wrocław, a następnie wnioskowano do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego o przekazanie środków finansowych z Funduszu Pomocy na realizację zadań, o których mowa w art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym. W ramach tych zadań wydano:

- 9 646 558,74 zł na zakwaterowanie obywateli Ukrainy,
- 39 358,41 zł na wyżywienie uchodźców na Dworcu Głównym PKP,
- 1740,00 zł na zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów,
- 7 766,59 zł na zapewnienie transportu do miejsc zakwaterowania.

Zakwaterowanie uchodźców z Ukrainy

W ramach tych zadań na terenie Wrocławia zorganizowano tymczasowe obiekty zakwaterowania dla uchodźców, w których udzielono 261 390 noclegów.
W związku ze spadkiem poziomu zakwaterowania uchodźców we Wrocławiu zdecydowano o wygaszeniu 5 tymczasowych obiektów zakwaterowania.
Uczestniczono w wygaszaniu obiektów:

- MCS,
- Ukraiński Dom,
- Wratislavia Tower,
- Nokia Poland,
- Dom Studencki „Pancernik”.

Osoby zamieszkujące te obiekty relokowano do tymczasowego obiektu zakwaterowania „Przystanek Grochowa” przy ul. Grochowej we Wrocławiu.
Pozostała część uchodźców, która nie zdecydowała się na przeniesienie do obiektu przy ul. Grochowej wróciła na Ukrainę lub znalazła zakwaterowanie we własnym zakresie.

Utrzymywano stałą współpracę z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego w DUW w zakresie raportowania poziomu zakwaterowania i odpłatności w tymczasowych ośrodkach zakwaterowania zlokalizowanych na terenie Wrocławia.
Uczestniczono w procesie relokacji uchodźców między tymczasowymi ośrodkami zakwaterowania zlokalizowanymi na terenie województwa dolnośląskiego.
Utrzymywano stały kontakt z koordynatorami obiektów zakwaterowania w zakresie potrzeb i rozwiązywania codziennych problemów.
Przy współpracy z MOPS UM Wrocławia przygotował wzór wniosku dla nowo przybyłych uchodźców na potrzeby informacji dotyczącej odpłatności.

Działania logistyczne

W ramach działań związanych z organizacją na terenie miasta Wrocławia miejsc schronienia dla uchodźców z Ukrainy pozyskano 3 000 koców od Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR).
Na potrzeby zapewnienia w trybie awaryjnym wyżywienia dla uchodźców z Ukrainy w miejscach ich tymczasowego zakwaterowania zakupiono w Agencji Mienia Wojskowego kuchnie polową KP-340.

Na rzecz wsparcia uchodźców z Ukrainy zapewniono:
- 40 kompletów pościeli,
- 20 śpiworów,
- 2 materace,
- 100 prześcieradeł,
- 1435 koców,
- 120 kompletów pościeli jednorazowych,
- 14 łóżek.

Magazynowano materiały w magazynach przy ul. Strzegomskiej oraz przy ul. Legnickiej. Uczestniczono w transporcie materiałów przekazanych ośrodkom.
Do lipca 2023 roku koordynowano dostawę kanapek i wody do punktu informacyjnego dla uchodźców z Ukrainy na terenie Dworca Głównego we Wrocławiu, gdzie wydano
6 750 kanapek i 10 134 butelek 500 ml wody niegazowanej.

Procedura dystrybucji tabletek jodku potasu

Opracowywano Procedury oraz Plan dystrybucji jodku potasu na terenie miasta Wrocławia. Przeprowadzono także kontrole warunków przechowywania tabletek w ośmiu wybranych punktach magazynowych.

INNE SYTUACJE KRYZYSOWE

11 kwietnia 2023 roku otrzymano zgłoszenie, dotyczące składowiska odpadów niebezpiecznych zlokalizowanych w naczepie ciężarowej typu chłodnia zaparkowanej przy ul. Paprotnej we Wrocławiu. Ustalono, że w naczepie znajduje się 30 zbiorników typu mauzer, każdy o pojemności 1 000 litrów. Przeanalizowano próbki z 5 dostępnych mauzerów i ustalono obecność następujących substancji: azotanu amonu, kwasu azotowego oraz monohydratu podazotanu bizmutu. Wspierano działania w zakresie usunięcia zagrożenia, które zostały zakończone 9 maja 2023 roku.
11 sierpnia 2023 r. otrzymano zgłoszenie, dotyczące składowiska odpadów niebezpiecznych przy ul. Krzemienieckiej 110 we Wrocławiu. Przeprowadzono wizję lokalną miejsca składowania odpadów. Ujawniono w niej 156 beczek o pojemności 200 litrów częściowo oznaczonych kodami odpadów niebezpiecznych oraz duże ilości foli, elektrośmieci, zbiorników z farbami. Zlecono prace polegające na usunięciu oraz utylizacji materiałów niebezpiecznych. Usunięto oraz zutylizowano wszystkie odpady wskazane jako niebezpieczne o łącznej wadze 29,7 ton.

Realizowanie polityki informacyjnej związanej z wprowadzaniem stanu klęski żywiołowej oraz sytuacjami nadzwyczajnych zagrożeń

Wdrażano procedury realizacji przedsięwzięć w ramach stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP zgodnie z zarządzeniami Prezesa Rady Ministrów wprowadzających stopnie alarmowe Charlie CRP oraz Bravo CRP na terenie całego kraju. Stopienie alarmowe obowiązywały przez cały 2023 rok.

Statystyki podsumowujące pracę Dyżurnych CZK

W 2023 roku podjęto 17 528 działań, w tym:

- 11 732 interwencji w Dzienniku Zgłoszeń CZK,
- 5 796 dyspozycji lawet w Dzienniku Lawet CZK.

W ramach powyższych interwencji występowały zgłoszenia:
porządkowe (śmieci, sprzątanie po kolizjach, dysponowanie firm utylizacyjnych, śliskość na jezdni etc.); infrastrukturalne (dot. infrastruktury miejskiej, znaki, przystanki, sygnalizacja świetlna, awarie sieciowe etc.); mieszkaniowe (dot.

lokali mieszkalnych, sprawy lokatorskie, awarie) oraz pozostałe (dot. rannych zwierząt, pozostałe zagrożenia, zgony, informacje o zgromadzeniach, informacje wewnętrzne i koordynujące oraz raportowanie).
Służby pracujące w CZK przyjęły następujące ilości zgłoszeń na terenie Wrocławia:

- Straż Miejska Wrocławia - 44 245 zgłoszeń,
- Policja – 152 239 zgłoszeń,
- Państwowa Straż Pożarna – 7 876 zgłoszeń.

Plany zarządzania kryzysowego

Aktualizowano i przedłożono do zatwierdzenia Wojewody Dolnośląskiego Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Wrocławia zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.

Realizacja zadań zespołu zarządzania kryzysowego

Opracowywano i przygotowywano materiały wykorzystywane na posiedzeniach Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.
W 2023 roku w ramach posiedzeń Zespołu odbywały się sztaby związane z sytuacją w Ukrainie. W ramach sztabu dotyczących pomocy dla Ukrainy odbyło się 20 spotkań.

ĆWICZENIA I DZIAŁANIA PREWENCYJNE W ZAKRESIE REAGOWANIA NA ZAGROŻENIA

W dniach 9 oraz 24 listopada 2023 roku uczestniczono w cyklu ćwiczeń ,,Fryderyk 2023'' organizowanych przez Zarząd Portu Lotniczego Wrocław S.A. Ćwiczenia sprawdzały w praktyce zapisy Planu Działania w Sytuacji Zagrożenia Lotniska Wrocław – Strachowice.
W dniu 20 grudnia 2023 roku uczestniczono w ćwiczeniu aplikacyjnym Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straż Pożarnej we Wrocławiu w zakresie sprawdzenia praktycznego zastosowania zewnętrznego planu operacyjnego Zakładu Chemicznego ,,Złotniki'' S.A. Tematem ćwiczeń było współdziałanie zakładu, służb, inspekcji i instytucji podczas ograniczania i likwidacji skutków poważnej awarii przemysłowej w zakładach dużego ryzyka.
Opracowywano i przesyłano do Wydziału Komunikacji Społecznej Prezydenta Wrocławia komunikaty i ostrzeżenia związane z występowaniem niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych (dyżurni CZK), a także wysłano ostrzeżenia dla Wrocławia za pośrednictwem aplikacji BLISKO.

Wdrożono opracowaną przez Wydział Środowiska i Rolnictwa procedurę uruchamiania zadań przewidzianych Planem Działań Krótkoterminowych oraz monitorowano działania wprowadzone przez instytucje odpowiedzialne za ich realizację. W ramach tych działań ogłoszono 2 informacje.

DZIAŁANIA W KIERUNKU POPRAWIENIA INFRASTRUKTURY ORAZ WYPOSAŻENIA CENTRUM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Przeprowadzona prace modernizacyjne oraz reorganizację stanowisk operatorskich dla pracujących służb. Prace polegały powiększeniu pomieszczenia dla pracowników Dyspozytorni Medycznej, wydzieleniu osobnych sal na potrzeby Straży Miejskiej i Dyżurnych CZK, malowaniu pomieszczeń, wymianie wyposażenia biurowego oraz wykładzin podłogowych.

MONITORING PREWENCYJNY WROCŁAWIA

W ramach Monitoringu Prewencyjnego Wrocławia w 2023 roku zrealizowano poniższe zadania:

- zainstalowano 22 nowe kamery monitoringu w 10 nowych punktach kamerowych w lokalizacjach: skrzyżowanie ulicy Kotlarskiej z Kuźniczą (wniosek Straży Miejskiej Wrocławia), rondo Żołnierzy Wyklętych (wniosek Rady Osiedla Powstańców Śląskich),skrzyżowanie ulicy Grodzkiej z Szewską (uzupełnienie siatki kamer w ścisłym centrum miasta), skrzyżowanie ulicy Grodzkiej z Piaskową (wniosek Straży Miejskiej Wrocławia), skrzyżowanie ulicy Purkyniego z Placem Powstańców Warszawy (wniosek Komendy Miejskiej Policji), skrzyżowanie ulicy Hallera z Aleją Pracy (zgłoszenia mieszkańców na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa), skrzyżowanie ulicy Kozanowskiej z Pilczycką (wniosek Rady Osiedla Pilczyce - Kozanów - Popowice Północne), skrzyżowanie ulicy Bujwida z Osią Grunwaldzką (wniosek Komendy Miejskiej Policji), obiekty sportowe na terenie Szkoły Podstawowej nr 51 przy ul. Eluarda (wniosek Rady Osiedla Leśnica), obiekty sportowe na terenie Zespołu Szkół nr 21 przy ul. Ignuta (wniosek Rady Osiedla Pilczyce - Kozanów - Popowice Północne),
- zamontowano 4 nowe kamery monitoringu oraz wymieniono na nowe 5 kamer monitoringu, rozbudowano oraz zmodernizowano istniejące punkty kamerowe w lokalizacjach: plac Nowy Targ, skrzyżowanie ulicy Bogusławskiego z Zapolskiej, Rynek, przy wjeździe od ulicy Kurzy Targ, Pasaż Niepolda, Plac Uniwersytecki przy fontannie z Szermierzem,

- zakupiono 2 stacje robocze na potrzeby zwiększenia ilości stanowisk operatorskich w Lokalnych Centrach Monitoringu,
- wymieniono na nowe 2 wyeksploatowane jednostki archiwizujące w centralnym systemie informatycznym Monitoringu Prewencyjnego Wrocławia,
- zakupiono serwer plików NAS na potrzeby rejestracji nagrań z nowych kamer monitoringu miejskiego,
- rozbudowano i zmodernizowano system informatyczny Monitoringu Prewencyjnego Wrocławia.

Obecnie w miejskim systemie monitoringu pracuje łącznie 260 kamer.

OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

Zaktualizowano Plan Operacyjny Ochrony przed Powodzią. Istniejący plan wymagał aktualizacji ze względu na zmieniające się okoliczności związane z zakończeniem inwestycji, zmianą stanów magazynowych oraz telefonów kontaktowych.

Na wniosek Komendanta Miejskiego PSP przeprowadzono teoretyczne oraz praktyczne ćwiczenia z zakresu podstawowych sposobów ochrony przed powodzią dla 27 brygad jednostek ratowniczo gaśniczych.

Udzielono wsparcia merytorycznego podczas uczestnictwa w ćwiczeniach Komendy Wojewódzkiej PSP „Odra 2023" obejmujących epizod związany z ochroną przeciwpowodziową.

Odpowiadając na zaproszenie Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu uczestniczono w panelu dyskusyjnym dotyczącym ochrony przeciwpowodziowej.

Uczestniczono w spotkaniu dla przedstawicieli RZGW w Krakowie i Rzeszowie oraz przedstawicieli JST z województwa małopolskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego oraz przedstawiono prezentację dotyczącą Wrocławskiego Węzła Wodnego.

Uczestniczono w comiesięcznych przeglądach i odbiorach robót konserwacyjnych na Jazie Małgorzata i Fosie Miejskiej organizowanych przez administratora obiektu.

Uczestniczono w przeglądach wałów przeciwpowodziowych na wszystkich rzekach na terenie WWW organizowanych przez Nadzór Wodny Wrocław oraz Zarząd Zlewni Legnica.

Zorganizowano przegląd wału Kozanów, przy udziale specjalisty z uprawnieniami hydrotechnicznymi oraz przedstawicielami zainteresowanych jednostek (ZDiUM, PGW WP, ZZM).
Przeprowadzono przegląd roczny górek przeciwpowodziowych, magazynów piasku.
Uczestniczono w wizjach lokalnych na terenie remontowanej ulicy Ślężoujście.
Przeprowadzono przegląd miejsc najsłabiej zabezpieczonych w infrastrukturze hydrotechnicznej miasta.
Koordynowano działania administratorów urządzeń hydrotechnicznych (PGW WP i MPWiK) w czasie działań związanych z ogłoszeniem w dniu 22 grudnia 2023 roku alarmu przeciwpowodziowego dla rzeki Widawy na terenie miasta Wrocławia.
Uczestniczono w kongresie Miasto-Woda-Jakość Życia 2023.
Uczestniczono w wywiadzie prasowym oraz internetowym na temat ochrony przeciwpowodziowej na terenie miasta.
Prowadzono korespondencje i interwencje w sprawach Wrocławskiego Węzła Wodnego.
Informowano mieszkańców miasta o wszelkich sprawach dotyczących ochrony przeciwpowodziowej Wrocławia.
Prowadzono konsultacje dotyczące ochrony przeciwpowodziowej dla studentów, doktorantów, praktykantów i stażystów.
Monitorowano sytuację na rzekach w związku z niebezpieczeństwem wystąpienia zjawiska Złotej Algi oraz raportowano informacje do jednostek miejskich.

INNE DZIAŁANIA

Współpracowano z Policją, Strażą Miejską, ZDiUM, WIM, WTR w zakresie działań dotyczącym bezpieczeństwa ruchu drogowego i transportu publicznego we Wrocławiu. Uczestniczono w 48 spotkaniach podczas prac Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

BEZPIECZEŃSTWO I OBRONNOŚĆ

Realizowano ustawę z dnia 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych.

Liczba wydanych zezwoleń oraz organizowanych imprez masowych w latach 2019–2023

Imprezy masowe	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba imprez	260	99	208	216	240

Imprezy masowe	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zezwoleń	136	50	60	129	109

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku wpłynęło 109 wniosków o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej, zmianę wydanego już zezwolenia.

W wyniku ich rozpatrzenia wydano:

- 13 zezwoleń jednorazowych,
- 76 zezwoleń na imprezy odbywające się według ustalonego terminarza,
- 13 zezwoleń zmieniających.

Decyzje wydane w powyższym okresie zezwoliły na przeprowadzenie około 240 imprez masowych, w tym 5 imprez masowych podwyższonego ryzyka. Były to mecze piłki nożnej.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 i 2 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych przeprowadzono kontrolę 23 imprez masowych.

Kontrolą objęto:

- liczebność, uprawnienia, oznakowanie, wyposażenie i rozmieszczenie służby porządkowej i informacyjnej,
- organizację zabezpieczenia i ewakuacji wynikającą z planu graficznego,
- umieszczenie regulaminu imprezy i regulaminu obiektu,
- funkcjonowanie monitoringu,
- spełnienie warunków wynikających z opinii organów, o których mowa w art. 26 ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

Stwierdzone odstępstwa nie powodowały zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników imprezy, dlatego nie było przypadku jej przerwania.

Do najczęstszych nieprawidłowości podczas imprez masowych dochodziło na stadionie podczas meczy piłki nożnej, było to odpalanie rac świetlnych i hukowych przez kibiców.

Współpracowano ze służbami zaangażowanymi w procedurę administracyjną dotyczącą imprez masowych i zgromadzeń publicznych (KMP, KMPSP, SM, Pogotowie Ratunkowe, Sanepid). Podczas spotkań omawiano zaistniałe problemy i wymieniano poglądy.

Ponadto przedstawiciele Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego uczestniczyli w pracach Zespołu ds. organizacji imprez masowych przy Wojewodzie Dolnośląskim, którego głównym zadaniem jest ocena potencjalnych i

występujących zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo imprez masowych oraz prognozowanie tych zagrożeń, analiza i ocena działań podmiotów współodpowiedzialnych za bezpieczeństwo imprez masowych. Na bieżąco omawiano zaistniałe problemy
i wymieniano poglądy.
Realizowano ustawę z dnia 24 lipca 2015 roku Prawo o zgromadzeniach.

Liczba zarejestrowanych zgromadzeń w latach 2019-2023

Zgromadzenia zarejestrowane	2019	2020	2021	2022	2023
Zgromadzenia zarejestrowane	573	539	497	408	383

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku zarejestrowano 383 zawiadomień o zgromadzeniach publicznych organizowanych na terenie Wrocławia, z tego 45 w trybie zwykłym oraz 338 w trybie uproszczonym. Liczba zgromadzeń, które się odbyły, wyniosła 331. Pracownicy uczestniczyli w 37 zgromadzeniach publicznych. Każdorazowo przewodniczący zgromadzeń byli pouczani przez przedstawiciela organu gminy (w obecności funkcjonariusza Komendy Miejskiej Policji) o przysługujących im prawach i obowiązkach wynikających z ustawy Prawo o zgromadzeniach.
W związku z naruszeniem art. 140 i 141 kodeksu wykroczeń wydano 2 decyzje rozwiązujące zgromadzenie: dnia 24 kwietnia 2023 roku w sprawie zgromadzenia publicznego w dniu 22 kwietnia 2023 roku zorganizowanego przy pomniku Bolesława Chrobrego – przy promenadzie Staromiejskiej oraz dnia 5 kwietnia 2023 roku w sprawie zgromadzenia publicznego w dniu 4 kwietnia 2023 roku zorganizowanego na rogu ul. Peronowej i ul. Piłsudskiego.
Pozostałe zgromadzenia przebiegały spokojnie, pokojowo, zgodnie ze złożonym wcześniej zawiadomieniem. Podczas zgromadzeń publicznych pracownicy byli w stałym kontakcie z zabezpieczającymi je funkcjonariuszami policji.

Pozwolenia wydane na zajęcie terenu Rynku i okolic oraz pl. Wolności we Wrocławiu w latach 2019–2023

Pozwolenia na zajęcie Rynku i okolic oraz pl. Wolności	2019	2020	2021	2022	2023
Wydane zgody	289	213	298	289	290

KWALIFIKACJA WOJSKOWA

Kwalifikacja wojskowa w latach 2019-2023

Kwalifikacja wojskowa	2019	2020	2021	2022	2023
wezwano	2 110	2 576	3 785	2 938	2 893
zgłosiło się	1 807	474	2 765	1 948	1 820

Przygotowano i przeprowadzono kwalifikacje wojskową rocznika 2004 i roczników 1999-2003 dla miasta Wrocławia. W okresie od 17 kwietnia do 30 czerwca 2023 roku we Wrocławiu działały trzy Powiatowe Komisje Lekarskie: PKL Wrocław-Fabryczna, PKL Wrocław- Krzyki Wrocław-Psie-Pole.

W celu ich prawidłowego działania:

- użyczono pomieszczenia w Centrum Kultury Wrocław-Zachód przy ul. Chociebuskiej,
- zabezpieczono skład lekarski i średniego personelu medycznego,
- zawarto umowę z przychodnią lekarską na wykonanie badań specjalistycznych osobom podlegającym kwalifikacji wojskowej (przychodnia MSWiA).

W 2023 roku wezwano 2 005 mężczyzn podlegających kwalifikacji wojskowej rocznika podstawowego, z czego zgłosiło się 1 600 osób. Wezwano również 822 mężczyzn roczników starszych, z których zgłosiło się 171 osób. Wezwano 66 kobiet, z czego zgłosiło się 46. W trybie ochotniczym do komisji zgłosił się jeden mężczyzna urodzony w 2005 roku oraz dwie kobiety urodzone w 2002 i 2004 roku. Wszyscy otrzymali orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej. Na badania specjalistyczne skierowano 36 osób podlegających kwalifikacji wojskowej.

W 2023 roku nie było odwołań od orzeczeń Powiatowej Komisji Lekarskiej.

Po raz pierwszy w pracach powiatowych Komisji Lekarskich uczestniczył psycholog, który w wyniku przeprowadzonych wywiadów sporządził 1614 opinii psychologicznych o braku przeciwwskazań do służby wojskowej oraz 203 opinie o istnieniu przeciwwskazań do służby wojskowej.
Sporządzono 9 notatek służbowych w sprawie wymeldowania decyzją administracyjną osób, które opuściły miejsce pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad trzy miesiące i nie dopełniły obowiązku wymeldowania się oraz zaktualizowano rejestry osób o nieuregulowanym stosunku do czynnej służby wojskowej obejmujące roczniki 1988-1992.
Podczas przygotowań kwalifikacji jak również w trakcie przeprowadzania kwalifikacji wojskowej współpracowano pod względem organizacyjnym jak i merytorycznym z Wojskowym Centrum Rekrutacji we Wrocławiu

ŚWIADCZENIA NA RZECZ OBRONY

Realizowano zadania związane z nakładaniem świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz Sił Zbrojnych oraz jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony państwa.

Ilość wydanych decyzji nakładających świadczenia na rzecz obrony

Świadczenia na rzecz obrony (osobiste i rzeczowe)	2019	2020	2021	2022	2023
Świadczenia na rzecz obrony	1 430	316	302	895	443

W 2023 roku wydano 443 decyzji administracyjnych, w tym:
- nakładające świadczenia rzeczowe – 33;
- nakładające świadczenia osobiste – 145;
- nakładające świadczenia na nieruchomości – 5;
- zmieniające świadczenia rzeczowe – 37;
- zmieniające świadczenia osobiste – 111;
- zmieniające świadczenia na nieruchomości – 1;
- uchylające świadczenia rzeczowe – 42;
- uchylające świadczenia osobiste – 63;
- uchylające świadczenia na nieruchomości - 6.

Nie wniesiono odwołania żadnej wydanej decyzji administracyjnej.

Realizację zadań z zakresu oględzin nieruchomości i rzeczy ruchomych, które stosownie do zgłoszonych wniosków i własnych potrzeb były przedmiotem świadczeń rzeczowych, prowadzono zgodnie z „Planem oględzin stanu utrzymania nieruchomości i rzeczy ruchomych przeznaczonych na cele świadczeń proponowanych do przeprowadzenia w 2023 roku" przesłanym przez Wojskowe Centrum Rekrutacji we Wrocławiu, oraz wybiórczo przez osobę prowadzącą świadczenia na rzecz obrony.
W 2023 roku w 13 przedsiębiorstwach i jednostkach organizacyjnych Wrocławia przeprowadzono oględziny nieruchomości i rzeczy ruchomych. W oględzinach uczestniczyli przedstawiciele Wojskowego Centrum Rekrutacji we Wrocławiu oraz przedstawiciele jednostek wojskowych Sił Zbrojnych RP, a także jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony Państwa.
Większość kierowników jednostek organizacyjnych oraz przedsiębiorców akceptuje i widzi potrzebę realizacji zadań obronnych, w tym wykonywania świadczeń na rzecz obrony Państwa. Na uwagę zasługuje firma AB Bechcicki Spółka z o.o., Centrozłom Wrocław S.A. i Poczta Polska S.A. Jednostki te traktują sprawy obronne jako element niezbędny i korzystny dla firmy, który może pełnić ważną rolę w sytuacjach związanych z powstaniem różnego rodzaju zagrożeń.
W ramach realizowania zadań dotyczących świadczeń obronnych współpracowano z Wojskowym Centrum Rekrutacji, z 10 Pułkiem Dowodzenia, 16 Dolnośląską Brygadą Obrony Terytorialnej oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków we Wrocławiu.

KOMISJA BEZPIECZEŃSTWA PORZĄDKU PUBLICZNEGO

W celu realizacji zadań Starosty (prezydenta miasta na prawach powiatu) w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi i miejskimi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na podstawie art. 38 a ustawy o samorządzie powiatowym oraz na mocy Zarządzenia Nr 7190/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 2 marca 2022 roku została powołana Komisja Bezpieczeństwa i Porządku we Wrocławiu. Jej skład został zmieniony Zarządzeniem Prezydenta Wrocławia Nr 8542/22 z dnia 13 września 2022 roku. Członkowie Komisji to osoby dysponujące fachową wiedzą, doświadczeniem zawodowym oraz kwalifikacjami nabytymi w związku z pełnioną funkcją. Działalność Komisji służy lepszemu współdziałaniu

służb, inspekcji i straży w wykonywaniu nałożonych zadań, a co za tym idzie ciągłym podnoszeniu poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.
W 2023 roku Komisja odbyła trzy spotkania w systemie zdalnym w marcu, czerwcu, październiku oraz jedno spotkanie w styczniu 2024 roku, które dotyczyło IV kwartału 2023 roku. Na posiedzeniach Komisji poruszane były tematy dotyczące działań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta i powiatu oraz analizowano aktualne zagrożenia w tym zakresie. Członkowie Komisji wymienili się doświadczeniami.

PROGRAM POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA

W 2023 roku kontynuowano realizację Programu Poprawy Bezpieczeństwa we Wrocławiu (przyjętego na lata 2021-2024 w dniu 14 stycznia 2021 r., uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia nr XXXIII/836/21) wspierającego finansowo programy prewencyjne realizowane przez miejskie służby i instytucje. Wdrażano programy prewencyjne, których celem jest: **ograniczenie przestępczości wśród nieletnich, poprawa ochrony bezpieczeństwa mieszkańców i** osób odwiedzających miasto, kształtowanie postaw społecznych negujących zachowania przestępcze, przeciwdziałanie patologiom społecznym, edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa w domu, w szkole i na drodze. Dzięki współpracy z Komendą Miejską Policji we Wrocławiu (KMP) realizowano działania z zakresu profilaktyki społecznej w postaci programów skierowanych do mieszkańców Wrocławia: Bezpieczny Wrocławianin, Twój rower – Twoja własność, Wrocławscy dzielnicowi – Stop Przestępstwom – z nami bezpieczniej, Akademia Bezpieczny Senior, Certyfikat Bezpieczeństwa, Bezpieczeństwo w szkole i ruchu drogowym, Komisarz Lew, Bezpieczna droga do szkoły, Twój przyjaciel pies. Na przeprowadzenie programów oraz zakup materiałów prewencyjnych przekazano KMP 200 000 zł. W minionym roku przekazano również kwotę 500 000 zł tytułem rekompensaty pieniężnej za czas ponadnormatywnej służby dla policjantów pełniących służbę na terenie objętym właściwością miejscową KMP. Dofinansowano realizację programu „Wrocławska Bezpieczna Szkoła" w kwocie 40 000 zł na działania profilaktyczne, w głównej mierze związane z bezpieczeństwem dzieci i młodzieży w szkole i poza nią.
Na wykonanie zadań związanych z realizacją Programu Poprawy Bezpieczeństwa Straż Miejska Wrocławia (SM) otrzymała 45 000 zł. SM w 2023 r. realizowała takie przedsięwzięcia jak: Bezpieczna Szkoła i Dom, Bezpieczna droga do szkoły,

Odpowiedzialność karna nieletnich, Współczesne zagrożenia, Bezpieczny wypoczynek, Zwierzaki zagrożenia i obowiązki, Bezpieczne Osiedle, Edukacja dla bezpieczeństwa, Eko Miasto, Wrocław Nasze Miasto. Wsparto również kwotą 30 000 zł koszty związane z organizacją szkoleń dla strażników miejskich.
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej otrzymała 350 000 zł dofinansowania na zakup samochodu specjalnego (drabiny) w ramach realizacji zadania „Zakup samochodów pożarniczych do działań z zakresu zagrożeń dla środowiska", a także 70 000 zł na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem szkoleń specjalistycznych dla funkcjonariuszy.
Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) – Jednostka Ratownictwa Specjalistycznego otrzymała 20 250 zł z przeznaczeniem na pokrycie kosztów wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej. W 2023 wypłacono na indywidualne konta strażaków-ratowników członków OSP JRS kwotę 19 265 zł ekwiwalentu za udział w działaniach i akcjach ratowniczych oraz szkoleniach i ćwiczeniach. Jednostkę OSP-ORW wsparto kwotą w wysokości 21 tys. zł. Środki na utrzymanie gotowości uzyskała również jednostka OSP – Grupa Ratownictwa Specjalistycznego „Starówka" w wysokości 15 490 zł. W 2023 r. Gmina Wrocław wypłaciła na indywidualne konta strażaków-ratowników członków OSP GRS „Starówka" kwotę 19 585 zł ekwiwalentu za udział w działaniach i akcjach ratowniczych oraz szkoleniach i ćwiczeniach.
Przekazana dotacja w wysokości 140 tys. zł umożliwiła funkcjonowanie patroli wodnych WOPR na terenie miasta w drugiej połowie 2023 roku.
W ramach wparcia Straży Granicznej przekazano kwotę 14 200 zł na zakup 2 sztuk kolimatorów optycznych, 10 sztuk szybkich ładownic, 4 torby zrzutowe oraz na sfinansowanie kursu prawa jazdy kat. C+E dla funkcjonariusza.

Tabela wydatkowanych środków finansowych w latach 2020-2023

Służby i Instytucje	2020	2021	2022	2023
Komenda Miejska Policji	761 537	600 000	550 000	740 000
Komenda Miejska	419 765	770 000	500 000	420 000

Służby i Instytucje	2020	2021	2022	2023
Państwowej Straży Pożarnej				
Straż Miejska Wrocławia	45 000	65 000	275 000	75 000
Ochotnicze Straże Pożarne	227 000	134 000	71 000	95 590
Bezpiecznie nad wodą (letnie patrole wodne)	140 000	140 000	140 000	140 000
Straż Graniczna	0	7 000	10 000	14 200

W związku z trwającym stanem zagrożenia epidemicznego w pierwszej połowie 2023 roku udzielono wsparcia finansowego wrocławskim jednostkom służby zdrowia w wysokości 1 450 000,00 zł, w szczególności z przeznaczeniem na zakup karetek specjalistycznych.
Szpitale, które otrzymały w 2023 r. wsparcie finansowe: 4 Wojskowy Szpital Kliniczny z Poliklinika Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, z siedzibą przy ul. Weigla 5 kwota: 750 000 zł; Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu, z siedzibą przy ul. Koszarowej 5, kwota: 700 000 zł.

OBRONA CYWILNA

W ramach utrzymania w stałej gotowości powszechnego systemu o zagrożeniachi stanach kryzysowych wymieniono akumulatory w pięciu punktach fonicznego alarmowania i ostrzegania ludności oraz naprawy serwisowej dwóch punktów alarmowych.

Uczestniczono w wojewódzkim treningu systemu ostrzegania i alarmowania oraz comiesięcznych treningach o zagrożeniach uderzeniami z powietrza.
Udzielono mieszkańcom Wrocławia 56 informacji i konsultacji dotyczących budowli ochronnych. Przeprowadzono 12 wizji lokalnych oraz oceny stanów technicznych obiektów ochronnych. Zawarto umowę użyczenia budowli ochronnej.

Sprawy obronne

Dokonano aktualizacji Planu operacyjnego funkcjonowania Wrocławia w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.
Zrealizowano roczny plan ćwiczeń obronnych.
Wyznaczono i udostępniono Wojewodzie zespoły zastępczych miejsc szpitalnych na terenie Wrocławia. Zaktualizowano bazę danych i dokumentację punktu kontaktowego HNS Prezydenta Wrocławia.
Zaktualizowano dokumentację i opracowano projekt nowej instrukcji Stałego Dyżuru Prezydenta Wrocławia. Przeszkolono pracowników przeznaczonych do obsady Stałego Dyżuru Prezydenta Wrocławia.
Przeprowadzono kontrolę realizacji zadań obronnych zgodnie z rocznym planem kontroli wykonywania zadań obronnych Prezydenta Wrocławia na 2023 rok.
Opracowano projekt regulaminu funkcjonowania Urzędu Miejskiego Wrocławia w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny.
Przeszkolono 116 osób z zakresu akcji kurierskiej.
Wydano 23 decyzje administracyjne dotyczące świadczeń osobistych.

REALIZACJA ZADAŃ ZESPOŁU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Opracowywano i przygotowywano materiały wykorzystywane na posiedzeniach Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.
W 2023 roku w ramach posiedzeń Zespołu odbywały się sztaby związane z sytuacją w Ukrainie. W ramach sztabu dotyczących pomocy dla Ukrainy odbyło się 20 spotkań.

ĆWICZENIA I DZIAŁANIA PREWENCYJNE W ZAKRESIE REAGOWANIA NA ZAGROŻENIA

W dniach 9 oraz 24 listopada 2023 roku uczestniczono w cyklu ćwiczeń ,,Fryderyk 2023'' organizowanych przez Zarząd Portu Lotniczego Wrocław S.A.

Ćwiczenia sprawdzały w praktyce zapisy Planu Działania w Sytuacji Zagrożenia Lotniska Wrocław – Strachowice.
W dniu 20 grudnia 2023 roku uczestniczono w ćwiczeniu aplikacyjnym Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straż Pożarnej we Wrocławiu w zakresie sprawdzenia praktycznego zastosowania zewnętrznego planu operacyjnego Zakładu Chemicznego ,,Złotniki'' S.A. Tematem ćwiczeń było współdziałanie zakładu, służb, inspekcji i instytucji podczas ograniczania i likwidacji skutków poważnej awarii przemysłowej w zakładach dużego ryzyka.
Opracowywano i przesyłano do Wydziału Komunikacji Społecznej Prezydenta Wrocławia komunikaty i ostrzeżenia związane z występowaniem niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych (dyżurni CZK), a także wysłano ostrzeżenia dla Wrocławia za pośrednictwem aplikacji BLISKO.
Wdrożono opracowaną przez Wydział Środowiska i Rolnictwa procedurę uruchamiania zadań przewidzianych Planem Działań Krótkoterminowych oraz monitorowano działania wprowadzone przez instytucje odpowiedzialne za ich realizację. W ramach tych działań ogłoszono 2 informacje.

OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

W ramach ochrony przeciwpożarowej realizowano zadania dotyczące:
- ochrony przeciwpożarowej w obiektach własnych,
- kontroli realizacji wydanych zaleceń,
- uczestnictwa w praktycznym sprawdzeniu organizacji i warunków ewakuacji, w obiektach użyteczności publicznej,
- akcji propagandowych z zakresu ochrony przeciwpożarowej (ppoż.),
- szkoleń pracowników działu ochrony przeciwpożarowej,
- szkoleń ppoż. w ramach praktyk studenckich i stażu w działach WBZ,
- okresowych analiz stanu ochrony przeciwpożarowej,
- analiz ochrony ppoż. obiektów dla uchodźców z Ukrainy.

Realizowano zadania związane z ochroną przeciwpożarową w obiektach własnych gminy.
Przeprowadzono 131 kontroli w obiektach użyteczności publicznej: szkoły, przedszkola, żłobki, obiekty kultury, obiekty sportowe, obiekty urzędów Gminy Wrocław, obiektów dla uchodźców z Ukrainy.
Zakres tematyczny kontroli obejmował realizowanie obowiązków zarządcy obiektu w zakresie ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności:

- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji,
- przygotowanie budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznanie pracowników z przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej,
- ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli zabezpieczenia przeciwpożarowego to:

- brak wymaganych zapisów w instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego,
- brak instalacji hydrantowej,
- brak awaryjnych świateł ewakuacyjnych,
- brak wyposażenia klatek schodowych w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub do jego usuwania,
- brak zabezpieczenia przeciwpożarowego palnych elementów konstrukcji dachów,
- brak oddzieleń przeciwpożarowych i podziału na strefy pożarowe,
- brak przeciwpożarowych wyłączników prądu,
- brak konserwacji lub nieterminowa kontrola drzwi przeciwpożarowe,
- niskie ciśnienie w instalacji hydrantowej.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 36 zaleceń pokontrolnych.

Ponadto w ramach ochrony przeciwpożarowej:

- prowadzono konsultacje związane z aktualizacją dokumentacji ppoż., eksploatacją urządzeń ppoż., przestrzegania przepisów ppoż., ustawą o dostępności osób z niepełnosprawnościami dotyczącą ewakuacji,
- przeprowadzono ocenę zabezpieczenia przeciwpożarowego wraz z Komendą Miejska Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu oraz przedstawicielami

Wrocławskich Mieszkań w 2 obiektach dla zakwaterowania uchodźców z Ukrainy,

- przeprowadzono dwa szkolenia dla pracowników UM z zakresu ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami dla koordynatorów oraz dla zarządców obiektów dotyczące organizacji ochrony przeciwpożarowej i aktualnych przepisów przeglądów i konserwacji urządzeń ochrony ppoż,
- uczestniczono w wizjach planowanych terenów pod parkingi samochodów usuniętych z dróg publicznych oraz w pracach związane z utworzeniem nowego parkingu depozytowego przy ul. Ostrowskiego,
- przeprowadzano kontrole w obiektach na wypoczynek letni i zimowy dla dzieci w placówkach oświatowych,
- uczestniczono w sprawdzeniach warunków ewakuacji, dla których podmiotem prowadzącym nie jest miasto Wrocław: Przedszkole Niepubliczne Prymusek, Liceum Służb Mundurowych, Szkoły Europejskie oraz Ekologiczne Przedszkole Niepubliczne.
- współpracowano ze służbą BHP w aktualizacji Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego budynków Urzędu Miejskiego zlokalizowanych przy ul. Zapolskiej, Bogusławskiego,
- przekazano 65 merytoryczne wskazania z zakresu ochrony ppoż. dla zarządzających obiektami i kierownikom administracyjnym,
- uczestniczono w praktycznym sprawdzeniu organizacji i warunków ewakuacji i w obiektach użyteczności publicznej.

W roku 2023 otrzymano zgłoszenia dotyczące 441 treningów ewakuacji. Uczestniczono w sprawdzeniu organizacji i warunków ewakuacji w 338 obiektach. Uwagi i zalecenia ujęto w protokołach z ewakuacji. Kierownicy placówek informowali o usunięciu nieprawidłowości.

Uczestniczono w następujących szkoleniach i konferencjach z zakresu ochrony przeciwpożarowej:

- Seminarium Dolnośląskie Architektura i Budownictwo hotel Scandic,
- Architektura i Budownictwo 2023,
- SIPT Bezpieczeństwo pożarowe hal i PM,
- Szpitale i obiekty służby zdrowia,
- Instalacje elektryczne i automatyka Budynków 2023,
- Szkolenie z dostępności osób ze szczególnymi potrzebami - architektura,
- Architektura i Budownictwo - Prawo budowlane 2023r.,

- Instalacje nowe i modernizowane. Projekt budowlany 2023.

Akcja prewencyjna z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Przekazano materiały typu broszury, kolorowanki, krzyżówki dla dzieci przedszkolnych oraz zawieszki odblaskowe z przeznaczeniem na poprawę bezpieczeństwa widoczności dzieci podczas wyjść poza teren obiektu.

Materiały przekazano do wymienionych placówek:

- Przedszkole nr 96, Aleja Pracy 29a,
- Przedszkole nr 91, ul. Zaporoska 52a,
- Szkoła Podstawowa nr 93, ul. Niemcewicza 29.

ZADANIA W ZAKRESIE USUWANIA I PRZECHOWYWANIA POJAZDÓW USUWANYCH Z DRÓG WROCŁAWIA NA PODSTAWIOE PRAWO O RUCHU DROGOWYM

W 2023 roku zrealizowano następujące zadania:

- usunięto 5 697 pojazdów z dróg publicznych Wrocławia, w tym:
  - 457 pojazdów(tzw. wraków), na podstawie art. 50a usta wy Prawo o ruchu drogowym,
  - 5 240 pojazdów, na podstawie art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym.
- przejęto na własność 492 pojazdów, które następnie zostały przekazane do stacji demontażu pojazdów, w tym:
  - 357 pojazdów(tzw. wraków), na podstawie art. 50a ustawy Prawo o ruchu drogowym, po półrocznym okresie ich przechowywania,
  - 49 pojazdów, na podstawie art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym, po uzyskaniu prawomocnego postanowienia właściwego sądu o przepadku pojazdu.
- otrzymano 49 postanowień Sądu o przepadku na rzecz Gminy Wrocław pojazdów usuniętych z drogi na podstawie art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- przeprowadzono 16 postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia kosztów usunięcia i przechowywania pojazdów zakończonych decyzjami ostatecznymi,
  na łączną kwotę 263 305,00 zł,
- wystawiono 265 wezwań do zapłaty za pojazdy odebrane bez opłat oraz odstąpienia od usunięcia pojazdów na łączną kwotę 198 700,00 zł,

- przygotowano projekt uchwały sprawie opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów usuwanych z dróg w 2024 roku,
- zawarto umowę uzupełniającą w trybie z wolnej ręki z dotychczasowym wykonawcą na usługę usuwania i przechowywania pojazdów usuniętych z dróg, umowa będzie obowiązywała przez 6 miesięcy na usuwanie pojazdów i 12 miesięcy na przechowywanie pojazdów,
- wszczęto postępowanie przetargowe w trybie przetargu nieograniczonego i wybrano wykonawcę usuwającego i przechowującego pojazdy usunięte z drogi, podpisano umowę, która będzie obowiązywała przez 2 lata,
- podjęto działania zmierzające do pozyskania działki pod budowę kolejnego parkingu miejskiego, na którym przechowywane będą pojazdy usunięte z drogi i nieodebrane przez właścicieli, w stosunku do których toczą się we właściwych sądach postępowania o przepadek pojazdów.

W wyniku realizacji zadań związanych z usuwaniem pojazdów z dróg Gmina Wrocław poniosła wydatki w wysokości 2 842 555,16 zł, w tym wydatki związane z wyceną pojazdów przez rzeczoznawców samochodowych wyniosły 1400 zł. Gmina Wrocław uzyskała przychody z usuwania i przechowywania pojazdów w wysokości 1 048 700,00 zł, w tym przychody uzyskane z tytułu odpłatnego przekazywania pojazdów do stacji demontażu pojazdów wyniosły 90 700,00 zł.

BIURO OBSŁUGI PRAWNEJ ORAZ ZESPÓŁ RADCÓW PRAWNYCH

Sposób funkcjonowania obsługi prawnej w 2023 r. regulowało zarządzenie nr K/5/20 z dnia 11 lutego 2020 r., które określało:

- zakres oraz tryb obsługi prawnej świadczonej na rzecz komórek organizacyjnych Urzędu;
- funkcjonowanie zastępstwa procesowego;
- tryb zlecania usług prawnych kancelariom zewnętrznym.

Zadania realizowane przez radców prawnych obejmowały obsługę prawną Urzędu i organów Miasta, a w szczególności:

- zastępstwo procesowe w postępowaniach przed sądami powszechnymi i sądami administracyjnymi oraz przed innymi organami;
- opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego i innych aktów normatywnych, umów i porozumień;
- udzielanie opinii prawnych, wyjaśnień oraz konsultacji;
- nadzór nad formalnoprawną stroną procedur przetargowych.

Przed sądami powszechnymi prowadzono 4 964 sprawy, z których 3303 zostało wszczętych w 2023 roku.

- rmalnoprawną stroną procedur przetargowych.

Przed sądami powszechnymi prowadzono 3 361 spraw, z których 1 861 zostało wszczętych w 2022 roku.

SPRAWY PRZED SĄDAMI CYWILNYMI

Miasto jako powód	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
o zapłatę	2 581	881	689	878
o eksmisję	99	152	284	235
o stwierdzenie nabycia spadku	66	51	67	80
o przepadek pojazdu	92	122	85	34
inne sprawy	118	155	106	135
Razem	**2 956**	**1 361**	**1 231**	**1 362**

Miasto jako pozwany	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
o ustalenie	100	114	55	119
o stwierdzenie nabycia spadku-sprawy przy udziale Gminy	125	160	103	87
o zapłatę z tytułu niedostarczenia lokalu socjalnego	54	114	105	148
inne sprawy	62	104	67	238

Miasto jako pozwany	2023	2022	2021	2020
o ustalenie służebności drogi koniecznej i służebności przesyłu	6	8	7	11
Razem	**347**	**500**	**331**	**603**

SPRAWY PRZED WSA/NSA

Przedmiot skargi	2023	2022	2021	2020
na uchwały Rady Miejskiej	8	8	3	9
na decyzje Prezydenta	41	35	63	56
Razem	**49**	**43**	**66**	**65**

Ilość spraw zakończonych wyrokami	2023	2022	2021	2020
Sprawy wygrane	1 929	420	425	444
Sprawy przegrane	137	178	101	54
Sprawy rozstrzygnięte w inny sposób	110	43	53	3
Razem	**2 176**	**641**	**579**	**501**

Poniżej procentowy udział spraw pod względem rozstrzygnięcia wydanego na rzecz Gminy Wrocław/Skarbu Państwa.

Rozstrzygnięcia sądowe	2023	2022	2021	2020
Sprawy wygrane	88,65%	65,52%	73,40%	88,62%
Sprawy przegrane	6,30%	27,76%	17,44%	10,77%

Rozstrzygnięcia sądowe	2023	2022	2021	2020
Sprawy rozstrzygnięte w inny sposób	5,05%	6,70%	9,15%	0,59%

Sprawy rozstrzygnięte w sposób niekorzystny dla Gminy Wrocław dotyczą w dużej mierze gospodarowania zasobem lokalowym: łącznie 62 sprawy przegrane w tym: 44 sprawy dotyczące zapłaty za niedostarczenie lokalu mieszkalnego; 10 spraw o eksmisję z lokalu mieszkalnego oraz 8 o ustalenie wstąpienia w stosunek najmu, a także 41 spraw
o zapłatę (użytkowanie wieczyste, oczyszczanie pasa drogowego i zapłaty inne).

Wśród spraw sądowych ilościowo dominowały postępowania:
- o zapłatę z tytułu użytkowania wieczystego, dzierżawy, bezumownego korzystania z nieruchomości, najmu, oczyszczania pasa drogowego;
- o eksmisję z lokali mieszkalnych, o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku najmu, o dostarczenie lokalu socjalnego, o podział majątku;
- o zasiedzenie, o aktualizację opłat za wieczyste użytkowanie nieruchomości;
- o wyjawienie majątku dłużnika, upadłościowe i układowe, przeciwko członkom zarządów firm.

Radcowie prawni zatrudnieni w Urzędzie:
- parafowali pod względem formalnoprawnym około 3500 dokumentów (umowy, akty normatywne, zarządzenia, uchwały, dokumenty przetargowe, porozumienia, pisma w postępowaniu administracyjnym);
- wydali 131 pisemnych opinii prawnych;
- uczestniczyli w naradach oraz konsultacjach świadcząc doradztwo prawne na rzecz pracowników, dyrektorów oraz kierownictwa Urzędu.

W 2023 roku zostało wydanych 185 opinii w zakresie przekazywanych do opiniowania projektów uchwał oraz innych dokumentów wynikających z bieżących potrzeb w przedmiocie legislacji i stanowienia prawa.
W zakresie realizacji budżetu zostało przygotowanych 1 960 wniosków o dokonanie płatności, zakupiono i wydano 1 387 sztuk znaków opłaty sądowej oraz przygotowano 1 481 pełnomocnictw procesowych.
W ramach rozpoczętego w 2010 r. programu praktyk studenckich studentów Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, którego

celem jest zdobycie doświadczenia w pracy w jednostce samorządu terytorialnego, w 2023 r. 3-tygodniową praktykę odbyło w Urzędzie 6 studentów.

SPRAWY UPADŁOŚCIOWE

- Ilość spraw czynnych na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosi 425 (z lat wcześniejszych od 2000 r. do końca roku 2023), z tego 44 sprawy restrukturyzacyjnych.
- Ilość spraw zakończonych w 2023 roku a rozpoczętych w latach wcześniejszych wynosi 8.
- Ilość spraw założonych w ezd i systemie Microsoft Access w okresie wynosi 170, z tego zakończone bez zgłoszenia to ilość 78, a zatem w toku - czynnych to 92 sprawy, zgłoszeń 49 spraw, 6 spraw restrukturyzacyjnych.

W 2023 roku zgłoszono do Sądów upadłościowych i Syndyków w całej Polsce 57 zgłoszeń wierzytelności:

- Gmina Wrocław – 52 szt. na kwotę 2 627 369,41 zł,
- Skarb Państwa – Prezydent Wrocławia – szt. 5 na kwotę 295 467,01 zł.

Suma zgłoszonej wierzytelności od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku w postępowaniach upadłościowych wynosi 2 922 836,42 zł.

Były również uzupełniające zgłoszenia do spraw rozpoczętych w latach wcześniejszych.

SPRAWY RESTRUKTURYZACYJNE

W 2023 roku – 6 szt. informacji do Nadzorców układu, Zarządców i Sądów w postępowaniach restrukturyzacyjnych na kwotę 3 429 925,71 zł w tym:

- Gmina Wrocław - 5 szt. na kwotę – 475 323,84 zł,
- Skarb Państwa - Prezydent Wrocławia – 1 szt. na kwotę 2 954 601,87 zł.

Suma wierzytelności Gminy Wrocław i Skarbu Państwa - Prezydenta Wrocławia w obu postępowaniach to kwota 6 352 762,13 zł – 66 zgłoszeń.

Z toczących się postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych - z planów podziału funduszów masy upadłości, planów spłat i realizacji układów w restrukturyzacji na konta Gminy Wrocław i Skarbu Państwa wpłynęła kwota 126 769,93 zł:

- z realizacji układów w postępowaniach restrukturyzacyjnych łącznie: Gmina Wrocław i Skarb Państwa wpłaty wynoszą 112 034,00 zł,
- z postępowań upadłościowych konsumenckich łącznie: Gmina Wrocław i Skarb Państwa wpłaty wynoszą 14 735,93 zł.

Ilość pism i zgłoszeń wierzytelności w toczących się postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych w 2023 roku to liczba 796 szt.

POWIATOWY URZĄD PRACY WE WROCŁAWIU

OGÓLNA SYTUACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu obejmuje swoim działaniem Wrocław i Powiat Wrocławski. Według stanu na koniec 2023 roku w Urzędzie zarejestrowanych było 7 514 bezrobotnych: 6 277 z Wrocławia i 1 237 z Powiatu Wrocławskiego oraz 277 osób poszukujących pracy: 250 z Wrocławia i 27 z Powiatu Wrocławskiego.
W porównaniu do 2022 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się o 187 osób (o 125 osób we Wrocławiu i o 62 osoby w Powiecie Wrocławskim), natomiast liczba poszukujących pracy we Wrocławiu zwiększyła się o 38 osób, zaś w Powiecie Wrocławskim zmniejszyła o 1 osobę).

STOPA BEZROBOCIA

Stopy bezrobocia na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiły 1,6% we Wrocławiu oraz 1,4% w Powiecie Wrocławskim, co oznacza, że nie zmieniły się w porównaniu do poprzedniego roku.
Jesteśmy jednym z czterech miast w Polsce, z tak niską stopą bezrobocia w kraju, za Poznaniem (1,0%), Katowicami (1,0%), Warszawą (1,4%).
Stopa bezrobocia na obszarze działania Urzędu nie przekraczała 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju w dniu 30 czerwca 2022 roku, w związku z czym w 2023 roku zasadniczo okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych wynosił 180 dni.

STRUKTURA BEZROBOCIA

Wiek bezrobotnych

P odział zarejestrowanych bezrobotnych według grup wiekowych.
Wiek zarejestrowanych bezrobotnych:

- 18-24 lata – 460 osób – 6,12 %;
- 25-34 lata – 1 623 osoby – 21,60 %;
- 35-44 lata – 2 105 osób – 28,01 %;
- 45-54 lata – 1 817 osób – 24,18 %;
- 55-59 lata – 877 osób – 11,67 %;

- 60 lat i więcej – 632 osoby– 841 %.

Wykształcenie

W 2023 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, najmniej liczną grupą byli bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Stanowili 12,36% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Najliczniejsza natomiast była grupa z wykształceniem wyższym, która stanowiła 32,19% całej populacji bezrobotnych.

Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych:

- wyższe – 2 419 osób – 32,19 %;
- policealne i średnie zawodowe – 1 458 osób – 19,40 %;
- średnie ogólnokształcące – 929 osób – 12,36 %;
- zasadnicze zawodowe – 1 021 osób – 13,59 %;
- gimnazjalne i poniżej – 1 687 osób – 22,45 %.

Staż pracy

W roku 2023 w strukturze osób bezrobotnych według stażu pracy największy odsetek stanowiły osoby ze stażem pracy do 1 roku, a w następnej kolejności osoby ze stażem od 1 do 5 lat.

Staż pracy zarejestrowanych bezrobotnych:

- bez stażu – 487 osób – 6,48 %;
- do 1 roku – 1 875 osób – 24,95 %;
- 1-5 lat – 1 578 osób – 21,00 %;
- 5-10 lat – 1 350 osób – 17,97 %;
- 10-20 lat – 1 253 osoby – 16,68 %;
- 20-30 lat – 718 osób – 9,56 %;
- 30 lat i więcej – 253 osoby – 3,37 %.

Czas pozostawania bez pracy

Największą grupę stanowią bezrobotni pozostający w rejestrach powyżej 24 miesięcy.

Czas pozostawania bez pracy zarejestrowanych bezrobotnych:

- do 1 miesiąca – 741 osób – 9,86 %;
- 1-3 miesięcy – 1 749 osób – 23,28 %;
- 3-6 miesięcy – 1 256 osób – 16,72 %;
- 6-12 miesięcy – 1 169 osób – 15,56 %;
- 12-24 miesięcy – 955 osób – 12,71 %;

- powyżej 24 miesięcy – 1 644 osoby – 21,88 %.

FLUKTACJA BEZROBOTNYCH

W 2023 roku zarejestrowano 13 354 osób bezrobotnych, natomiast wyłączono z ewidencji osób bezrobotnych 13 541.
Podobnie jak w zeszłym roku najczęstszą przyczyną wyrejestrowania osób bezrobotnych było podjęcie pracy (52,34% wszystkich wyłączeń).

USŁUGI I INSTRUMENTY RYNKU PRACY

Pośrednictwo pracy

W 2023 roku Urząd posiadał 35 992 oferty pracy i aktywizacji zawodowej, w tym 1 349 dla osób z niepełnosprawnościami. Oferty zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej stanowiły 97,6% (35 139 ofert), natomiast pozostałe 853 obejmowały miejsca aktywizacji zawodowej (staże i prace społecznie użyteczne); 1 022 oferty stanowiły oferty na subsydiowane miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej.

Najwięcej ofert dotyczyło zawodów niewymagających wysokich kwalifikacji:
- pracownik produkcji - 6 479 miejsc pracy;
- pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle - 5 871 miejsca pracy;
- robotnik magazynowy - 4 757 miejsc pracy;
- pozostali kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani - 2 301 miejsc pracy;
- pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani - 604 miejsca pracy;
- policjant służby prewencji - 600 miejsc pracy;
- pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem gdzie indziej niesklasyfikowani - 442 miejsca pracy;
- magazynier - 397 miejsc pracy;
- pomocniczy robotnik przemysłowy - 385 miejsc pracy;
- pracownik utrzymania czystości (sprzątacz/-ka) - 353 miejsca pracy.

W 2023 roku pośrednicy pracy pełniący funkcję doradcy klienta instytucjonalnego nawiązali kontakt z 289 nowymi pracodawcami. W wyniku kontaktów bezpośrednich, telefonicznych i drogą elektroniczną pozyskali oni 5 503 miejsca pracy. Ponadto pośrednicy kontaktowali się z pracodawcami w celu promocji i

pozyskania miejsc odbywania stażu, co zaowocowało złożeniem wniosków stażowych przez 75 podmiotów gospodarczych na 166 miejsc stażowych.

Pośrednicy pracy pełniący funkcję doradcy klienta indywidualnego odnotowali 54 515 wizyt osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w efekcie których wydano 21 814 skierowań do pracodawców.
Z uwagi na chęć dotarcia do większej liczby potencjalnych kandydatów do pracy zgłaszane przez pracodawców oferty pracy przyjmowane były w większości w formie otwartej, która zawierała dane umożliwiające identyfikację pracodawcy, tj. podane: nazwa i adres pracodawcy, stanowisko, wymagane kwalifikacje oraz dane kontaktowe. Codziennie, na bieżąco oferty pracy udostępniano na stronie oferty.praca.gov.pl dla każdej osoby zainteresowanej kontaktem z pracodawcą.

W ramach sieci EURES pośrednicy dysponowali 2 974 miejscami pracy za granicą oraz udzielili informacji 5 393 osobom zainteresowanym miejscami pracy zgłoszonymi przez pracodawców z Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
Pośrednicy pracy wydali skierowania 945 osobom do doradców zawodowych w celu udzielenia porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie zatrudnienia lub skierowania na specjalistyczne badania lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i opracowanie na tej podstawie Indywidualnego Planu Działania.

Poradnictwo zawodowe

Doradcy zawodowi udzielili 7 111 porad indywidualnych dla 2 663 osób. W ramach grupowych form pomocy zorganizowano i przeprowadzono 37 porad grupowych, w których wzięło udział 281 osób, w tym 1 spotkanie dla 10 osób z Ukrainy.
W 3-tygodniowym szkoleniu z zakresu poszukiwania pracy wzięło udział 10 osób bezrobotnych.
Zorganizowano i przeprowadzono także 5 spotkań dla 60 osób osadzonych w Areszcie Śledczym w ramach Grupowej Informacji Zawodowej. Ponadto odbyło się również 9 spotkań dla osób, które straciły pracę w wyniku zwolnień grupowych (łącznie 177 osób).
Doradcy zorganizowali i przeprowadzili 12 grupowych spotkań informacyjnych dla 171 uczniów i nauczycieli ze szkół podstawowych, ponadpodstawowych, również dla dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami i wychowanków Specjalnego

Ośrodka Szkolno-Wychowawczego i 3 spotkania w ramach Jarmarku Umiejętności oraz dla klientów Fundacji Nomada (łącznie 39 osób).
W ramach Targów Pracy doradcy zawodowi poprowadzili 2 wykłady dla osób zainteresowanych tematyką kompetencji przedsiębiorczych i planowania kariery. Doradcy uczestniczyli również w obsłudze punktu konsultacyjnego na Targach Pracy w Starostwie Powiatowym w zakresie konsultacji CV i wyboru ścieżki kariery. W powyższych aktywnościach brali udział wszyscy zainteresowani, również osoby niezarejestrowane.
Doradcy zawodowi zorganizowali i przeprowadzili 3 całodzienne wydarzenia: Jarmark Umiejętności, Dzień Otwarty w Poradnictwie i Ogólnopolski Tydzień Kariery, w ramach których odbywały się Grupowe Porady Zawodowe, Grupowe Informacje Zawodowe i konsultacje indywidualne. Zaproszeni byli również goście z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej i Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej.

ROZWÓJ ZAWODOWY

Szkolenia, egzaminy i studia podyplomowe

W roku 2023 na szkolenia skierowano łącznie **152 osoby** (z tego 125 mieszkańców Wrocławia i 27 Powiatu Wrocławskiego). W ciągu roku szkolenia ukończyło **152** osób (124 z Wrocławia, 28 z Powiatu Wrocławskiego).

W związku z zapotrzebowaniem pracodawców na wykwalifikowanych pracowników odbyło się w 2023 r. szkolenie grupowe - „Kierowca operator wózków jezdniowych” 2 grupy. Ponadto zrealizowano szkolenia grupowe z tematów: „ABC prowadzenia działalności gospodarczej” 2 grupy, „Umiejętność aktywnego poszukiwania pracy” 1 grupa.

W roku 2023 najczęściej składanymi wnioskami o skierowanie na wskazane przez bezrobotnych szkolenia były: „Prawo jazdy kat. C, C+E z kwalifikacją wstępną przyspieszoną” oraz „Tester oprogramowania”. Urząd sfinansował łącznie 107 szkoleń wskazanych przez 106 bezrobotnych, między innymi:

- prawo jazdy kat. C + przewóz rzeczy, prawo jazdy kat. C+E,
- opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym,
- szkolenia elektroenergetyczne w zakresie eksploatacji i dozoru,
- szkolenia kosmetyczne, fryzjerskie oraz z zakresu beauty&spa,
- UX Designer.

W ramach aktywizacji zawodowej osób uprawnionych, Urząd ma możliwość finansowania kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie certyfikatów lub tytułów zawodowych oraz kosztów uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania zawodu. W roku 2023 najczęściej wnioskowano o sfinansowanie egzaminów na uzyskanie prawa jazdy kat. C, kat. C+E. Łącznie sfinansowano egzaminy 37 osobom (28 z Wrocławia i 9 z Powiatu Wrocławskiego).

Z ustawowej możliwości sfinansowania kosztów studiów podyplomowych w 2023 roku skorzystało 21 osób (20 z Wrocławia, 1 z Powiatu Wrocławskiego). Urząd sfinansował m. in. poniższe kierunki studiów podyplomowych:

- Przygotowanie pedagogiczne,
- Coaching z elementami psychologii,
- Certyfikacja i audyt wewnętrzny budynków,
- Windykacja i zarządzanie wierzytelnościami,
- Inżynier oprogramowania (SP-180),
- Kadry i płace.

W 2023 roku Urząd sfinansował 4 osobom uprawnionym opłatę za postępowanie nostryfikacyjne t.j. procedurę prowadzącą do uznania, uzyskanych za granicą dyplomów, stopni naukowych bądź zawodowych, za równoprawne z ich odpowiednikiem krajowym oraz zorganizował przygotowanie zawodowe dorosłych, realizowane w formie praktycznej nauki zawodu, na które została skierowana 1 osoba bezrobotna.

Krajowy fundusz szkoleniowy

W ramach limitu środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na rok 2023 otrzymał od Ministra Rodziny i Polityki Społecznej kwotę w wysokości 3 000 000,00 zł. Dodatkowo otrzymano kwotę 414 572,00 zł ze środków rezerwy KFS.

W trakcie trzech naborów wniosków z KFS Pracodawcy złożyli ogółem 837 wniosków (686 limit oraz 151 rezerwa) na łączną kwotę 13 353 064,17 zł na dofinansowanie kształcenia ustawicznego dla 4 001 osób. Rozpatrzono wszystkie złożone wnioski.

Liczba pracodawców wnioskujących o wsparcie: 837, kwota: 13 353 064,17 zł.
Liczba zawartych umów: 455, kwota: 3 087 982,44 zł.
Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków: 469, kwota: 6 695 957,68 zł.
Liczba wniosków nieuzupełnionych w terminie: 156, kwot: 3 102 468,76 zł.

Wnioski rozpatrzone negatywnie: 54, kwota: 610 726,00 zł.
Wnioski pozostawione bez rozpatrzenia z przyczyn formalnych (po I etapie oceny): 123, kwota: 2 072 385,60 zł.

Staże

Organizowanie stażu w miejscu pracy jest jedną z trzech najpopularniejszych form wsparcia osób bezrobotnych. Celem stażu jest przygotowanie bezrobotnego do pracy poprzez wykonywanie zadań na stanowisku pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą.
W 2023 roku pracodawcy złożyli 460 wniosków o organizację stażu, zawarto 372 umowy.
Ponad 90% wniosków o organizację stażu złożyli pracodawcy i przedsiębiorcy z Wrocławia, pozostałe pochodziły od wnioskodawców z Powiatu Wrocławskiego.

Liczba złożonych wniosków:

Miasto Wrocław: 418

Powiat Wrocławski: 42

Razem: 460

Stażami objęto 691 osób, z tego 615 osób z Wrocławia i 76 osób z Powiatu Wrocławskiego. Oprócz staży finansowanych ze środków Funduszu Pracy, staże były organizowane w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS (EFS+).

Umowy zawarte ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS (EFS+):
Miasto Wrocław: 108
Powiat Wrocławski: 9
Razem: 117
Umowy zawarte ze środków Funduszu Pracy:
Miasto Wrocław: 234
Powiat Wrocławski: 21
Razem: 255

INSTRUMENTY RYNKU PRACY

W zakresie udzielania wsparcia w powrocie na rynek pracy w ramach organizowanych prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, dofinansowania wynagrodzenia dla osób powyżej 50 roku życia, bonów zatrudnieniowych i na

zasiedlenie objęto pomocą 269 osób, natomiast na rynek pracy powróciły 533 osoby w ramach jednorazowego dofinansowania działalności gospodarczej. Wybrane programy aktywizacji skutecznie przyczyniły się do powrotu na rynek pracy bezrobotnych oraz zmniejszenia liczby osób pozostających bez pracy na terenie działania Urzędu.

Struktura wydatków na instrumenty rynku pracy wraz ze szkoleniami, stażami i KFS przedstawia się następująco.

Instrumenty rynku pracy oraz szkolenia, KFS i inne	Ilość złożonych wniosków	Ilość zawartych umów/ porozumień	Ilość umów monitorowanych z lat ubiegłych	Ilość osób objętych instrumentem	Ilość osób skierowanych	Wydatki w tys. zł
Prace interwencyjne	107	78	289	118	74	437,72
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy	85	50	106	165	70	1 716,38
Dofinansowanie działalności gospodarczej	843	534	437	971	533	15 940,12
Prace społecznie użyteczne	2	2	0	44	44	54,35
Dofinansowanie wynagrodzenia dla osób	25	19	121	32	18	238,18

Instrumenty rynku pracy oraz szkolenia, KFS i inne	Ilość złożonych wniosków	Ilość zawartych umów/ porozumień	Ilość umów monitorowanych z lat ubiegłych	Ilość osób objętych instrumentem	Ilość osób skierowanych	Wydatki w tys. zł
powyżej 50. r.ż.						
Bon zatrudnieniowy	14	4	20	11	4	93,83
Bon zasiedleniowy	88	59	127	92	59	459,80
Szkolenia, bon szkoleniowy i studia podyplomowe i egzaminy	401	165	32	210	210	1 002,16
Staż, bony stażowe	460	372	12	691	569	5 193,48
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	837	443	52	1 321	1 170	2 961,36

Urząd realizował również zadania w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla miasta Wrocławia. W roku 2023 łącznie na realizację tych zadań zostało wydatkowanych **491,02** tys. złotych, co obrazuje poniższa tabela.

Nazwa zadania	Ilość złożonych wniosków	Ilość zawartych umów	Ilość umów monitorowanych z lat ubiegłych	Ilość osób za które wypłacono środki	Wydatki w tys. zł
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej	1	1	2	1	71,45
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osoby niepełnosprawnej	7	7	5	7	419,57

PROJEKTY RYNKU PRACY

W 2023 roku Urząd w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, Europejski Fundusz Społeczny PLUS, Priorytet 7 Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku, Działanie 7.1. Aktywizacja osób na rynku pracy, Typ 7.1 A Projekty Powiatowych Urzędów Pracy, realizował projekt pt. „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie wrocławskim oraz powiecie m. Wrocław 2023-2024” w ramach którego wydatkowano łącznie w roku 2023 6 903 022,81 zł.

W ramach projektu wsparciem aktywizacyjnym objęto ogółem 399 osób bezrobotnych, w tym 241 kobiet (nie wszystkie osoby bezrobotne zrekrutowane w roku 2023 otrzymały płatną formę wsparcia). Uczestnikami projektu były

osoby bezrobotne zarejestrowane w Urzędzie w wieku 18-29 lat i powyżej 30. roku życia.

W okresie do 31 grudnia 2023 roku do projektu przystąpiło 185 osób bezrobotnych w wieku 18-29 lat (109 kobiet), w tym: 1 osoba długotrwale bezrobotna, 4 osoby z niepełnosprawnościami (2 kobiety), które otrzymały wsparcie w ramach następujących instrumentów rynku pracy:

- poradnictwa zawodowego/pośrednictwa pracy - 185 osób bezrobotnych (109 kobiet),
- stażu – 74 osoby (59 kobiet),
- bonu na zasiedlenie – 13 osób (6 kobiet),
- jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 96 osób (42 kobiety),
- wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 2 osoby (2 kobiety).

W okresie do 31 grudnia 2023 roku do projektu przystąpiło 214 osób w wieku powyżej 30 lat (132 kobiety), w tym: 31 osób długotrwale bezrobotnych (24 kobiety), 3 osoby z niepełnosprawnościami (2 kobiety), 19 osób powyżej 50. r.ż. (11 kobiet), 6 osób powyżej 55 r.ż. (3 kobiety), które otrzymały wsparcie w ramach:

- poradnictwa zawodowego/pośrednictwa pracy - 214 osób bezrobotnych (132 kobiety),
- stażu – 84 osoby (68 kobiet),
- prac interwencyjnych – 3 osoby (1 kobieta),
- jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 109 osób (55 kobiet),
- wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 10 osób (5 kobiet),
- szkoleń – 6 osób (1 kobieta).

POZOSTAŁE DZIAŁANIA

W największym wymiarze prowadzono działania związane z promocją form wsparcia z wykorzystaniem strony internetowej Urzędu, poczty elektronicznej, infolinii, newsletter'a oraz we współpracy z Urzędem Miejskim Wrocławia, samorządami terytorialnymi i gospodarczymi i innymi partnerami z otoczenia biznesu, z którymi Urząd stale współpracuje; opracowywano i upowszechniano informacje o prowadzonych naborach wniosków, dostępnych formach wsparcia, zasadach udzielania pomocy, potencjalnych kwestiach problemowych związanych

z udzielanymi formami wsparcia. Ponadto promowano formy pomocy na wielokrotnych spotkaniach z pracodawcami i przedsiębiorcami, między innymi członkami Dolnośląskiej Izby Gospodarczej, Stowarzyszenia Pracodawców Ziemi Kobierzyckiej, Stowarzyszenia Przedsiębiorców Kąteckich, Wrocławskiej Rady ds. Przedsiębiorczości, Partnerskiego Klubu Biznesu, Powiatowej Rady Biznesu Izby Gospodarczej Hotelarstwa Polskiego.

Targi pracy

W dniach 15 i 16 czerwca 2023 r. już po raz szesnasty odbyły się Targi Pracy, tym razem zorganizowane we współpracy z Zachodnią Izba Gospodarczą – Pracodawcy i Przedsiębiorcy, Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej oraz urzędem Wysokiego komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców UNHCR. W targach udział wzięło 74 wystawców. Ofertę zaprezentowało wielu cenionych pracodawców, wśród wystawców znaleźli się: Komenda Miejska Policji we Wrocławiu, Fortaco sp. z o.o., MJ GROUP sp. z o.o., Koleje Dolnośląskie S.A., LEONI Kabel Polska sp. z o.o., Poczta Polska S.A., PKP Intercity S.A., Jotul Poland sp. z o.o., Quality and Human Services sp. z o.o., Qsense sp. z o.o. Sp. k., MARK2 CORPORATION FM POLAND sp. z o. o., Exact Systems sp. z o.o., Randstad Polska, Asistwork sp. z o. o., Carcoustics Poland sp. z o. o., MPWiK S.A., MTL sp. z o.o., Areszt Śledczy we Wrocławiu, Qubus Hotel Management, BNY MELLON (Poland) sp. z o.o., Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Komunikacyjnej DOLKOM sp. z o.o., HR WORK FORCE sp. z o.o., Schavemaker Intermodal sp. z o.o., Max Power sp. z o. o., Biuro Rachunkowe Centu$, DoctorPRO Wroclaw sp. z o.o., PPF Hasco-Lek, Threezoens West sp. z o.o., Job Impusle Sp. z o.o., Wojskowe Centrum Rekrutacji we Wrocławiu, FBSerwis Wrocław, NETTO sp. z o.o., ISSP sp. z o.o., PZU Życie S.A., Aircom Group sp. z o.o., Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego Nr 1 w Kątach Wrocławskich, Wrocławskie Mieszkania sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o. o. we Wrocławiu, Wrocławski Park Wodny S.A., Nestlé Purina Manufacturing Operations Poland sp. z o.o., TIME SECURITY sp. z o.o., Tauron Dystrybucja S.A., Pago HR sp z o.o. Sp. k., WMD1 sp. z o.o., Presic sp. z o.o., Auchan, Akademia Wojsk Lądowych we Wrocławiu, MAXFLIZ, Service Technical sp. z o.o., JELCZ sp. z o.o., Delikatesy Centrum sp. z. o. o., Studio masażu Mary Lomi, ASTRUM MARCIN HUDYMA, Eurokontakt Serwis sp. z.o.o., Stefczyk Finanse S.A., Żłobek i Przedszkole Bliskości,

MANPOWERGROUP sp. z o. o., DIJO Sweet sp. z o.o., PRACA FKS sp. z o.o., Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o., T&M Job sp. z o.o., Firma Usługowo-Handlowa BEA Piotr Borowy, Fabryka Automatów Tokarskich we Wrocławiu S.A., PiJ Sp. j. M.Pierzchała, T. Jabłoński, Pollux Accountant Sp. z o.o., Agencja East Power Wrocław, Komenda Straży Miejskiej Wrocławia, Narodowy Fundusz Zdrowia, UNHCR, Okręgowy Inspektorat Pracy we Wrocławiu, Wojska Obrony Terytorialnej, Komenda Miejska Straży Pożarnej we Wrocławiu, Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego – NOMADA, Ochotniczy Hufiec Pracy we Wrocławiu.

Podczas Targów istniała możliwość wysłuchania ciekawych prelekcji dotyczących rynku pracy wygłoszonych przez przedstawicieli Urzędu oraz instytucji współpracujących m. in. przez Państwową Inspekcję Pracy we Wrocławiu, Placówkę Straży Granicznej we Wrocławiu – Strachowicach, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, Fundację Nomada, Urząd Miejski Wrocławia – Biuro Rozwoju Gospodarczego oraz Dział Wspierania Wrocławskiej Przedsiębiorczości, Wrocławski Park Technologiczny, Punkt Informacji o Funduszach Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

Dzięki wsparciu i zaangażowaniu UNHCR podczas tegorocznej edycji Targów zorganizowano panel z udziałem władz Wrocławia w osobie Wiceprezydenta Jakuba Mazura, Dyrektora Urzędu Rafała Niewiadomskiego oraz przedstawiciela Wojewody Dolnośląskiego Grzegorza Kowala, na którym zostały poruszone kwestie dotyczące przekształcania krajobrazu integracji uchodźców oraz ułatwienia drogi do zrównoważonej integracji. Ponadto w drugim dniu Targów odbył się panel dotyczący możliwości i wyzwań związanych z włączeniem społeczno-ekonomicznym uchodźców w województwie dolnośląskim.
Podczas tegorocznej edycji Targów stoiska wystawców odwiedziło około 3 000 osób, które miały sposobność bezpośredniego kontaktu w jednym miejscu z wieloma potencjalnymi pracodawcami. Z drugiej strony kilkudziesięciu pracodawców mogło przedstawić oferty pracy w ciągu dwóch dni targów setkom potencjalnych pracowników, co przy jednej z najniższych stóp bezrobocia w Polsce (1,6% Miasto Wrocław, 1,5% Powiat Wrocławski) jest dla pracodawców bardzo istotnym wsparciem w poszukiwaniu pracowników.

Targi pracy „NOWA PRACA NOWY JA”

W dniu 22 września na terenie Starostwa Powiatowego we Wrocławiu odbyły się Powiatowe Targi Pracy pod hasłem „Nowa Praca Nowy Ja” zorganizowane przez Urząd we współpracy ze Starostwem Powiatowym we Wrocławiu oraz Dolnośląską Izbą Gospodarczą. Partnerami Targów Pacy byli: Partnerskie Kluby Biznesu, Zespół Szkół Zawodowych nr 5 we Wrocławiu oraz Wrocławska Akademia Biznesu w Naukach Stosowanych. W targach udział wzięło 28 wystawców (pracodawcy, instytucje rynku pracy – agencje zatrudnienia, oraz inni partnerzy współpracujący z publicznymi służbami zatrudnienia) m. in.: Jelcz sp. z o.o., PZU Życie S.A. Poczta Polska S.A., Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego Nr 1 w Kątach Wrocławskich, MTL sp. z o.o., Pago HR sp. z o.o., Sp. k., Tauron Dystrybucja S.A., Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o., DoctorPRO Wrocław sp. z o.o., MPK sp. z o.o. Wrocław, Aircom Group sp. z o.o., Wrocławski Park Wodny S.A., Koleje Dolnośląskie S.A., PKP Intercity S.A., Auchan, Seris Konsalnet Security, Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy we Wrocławiu, Justus Grupa Agencji Ochrony, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, VOLZ Polska sp. z o.o., Whyndham Wrocław, Komenda Miejska Policji we Wrocławiu, Komenda Miejska Straży Pożarnej we Wrocławiu, Komenda Straży Miejskiej Wrocławia, Areszt Śledczy we Wrocławiu, Wojska Obrony Terytorialnej, Wojskowe Centrum Rekrutacji we Wrocławiu, Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu, Dino Polska S.A., Państwowa Inspekcja Pracy Inspektorat Okręgowy we Wrocławiu.

Podczas wydarzenia istniała możliwość wysłuchania ciekawych prelekcji dotyczących rynku pracy wygłoszonych przez przedstawicieli Urzędu oraz instytucji współpracujących: Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Krajowej Administracji Skarbowej, Maxfliz, Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej oraz MASIL OUTSOURCING Doradztwo i Szkolenia BHP.

Aktywna kobieta

We współpracy z Partnerami: Dolnośląską Izbą Gospodarczą oraz instytucją szkoleniową Human Partner sp. z o.o. realizowano w okresie od 10 lutego 2022 do 30 listopada 2023 roku projekt pilotażowy „Aktywna kobieta”, finansowany z Funduszu Pracy w ramach Konkursu „Stabilna Praca – Silna Rodzina”,

organizowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, o wartości 690 975,00 zł.

Urząd jako lider projektu miał za zadanie:

- zrekrutować uczestników projektu wśród bezrobotnych kobiet,
- opracować nowe narzędzie aktywizacji, w postaci vouchera aktywizacyjnego,
- rozpatrzyć wnioski pracodawców ubiegających się o przyznanie vouchera, a następnie zawrzeć umowy z pracodawcami o przyznanie vouchera,
- rozliczyć umowy o przyznanie vouchera,
- wesprzeć innymi formami pomocy przedsiębiorców, którzy nie zatrudnią w ramach projektu uczestniczek projektu, ale będą zainteresowani otrzymaniem wsparcia z Urzędu w ramach obecnie obowiązującej ustawy o promocji oraz
- opracować raport ewaluacyjny po zakończeniu realizacji projektu pilotażowego w celu oceny skuteczności narzędzia.

Dolnośląska Izba Gospodarcza we Wrocławiu miała za zadanie przeprowadzić działania informacyjne i promocyjne projektu, w tym opracować koncepcję kampanii informacyjno-promocyjnej, we współpracy z grafikiem opracować treści promocyjne na kanały w social mediach, zorganizować cykl spotkań animacyjnych z pracodawcami na terenie Wrocławia i gmin Powiatu Wrocławskiego. Human Partner sp. z o.o. odpowiadał za zaprojektowanie i przeprowadzenie cyklu 10 szkoleń w formule rapid e-learningu w obszarach dotyczących procesu zatrudniania, utrzymania i rozwoju pracowników w formie pracy zdalnej dla pracodawców.

Celem projektu „Aktywna kobieta” była poprawa sytuacji kobiet wyłączonych, nieaktywnych zawodowo z powodu opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi oraz seniorami, a w szczególności kobiet powracających lub wchodzących na rynek pracy zarejestrowanych w Urzędzie z Wrocławia oraz Powiatu Wrocławskiego poprzez wypracowanie i przetestowanie nowego, kompleksowego narzędzia, który umożliwił skuteczny powrót na rynek pracy.

W ramach projektu pracodawcy z sektora usług z Wrocławia lub powiatu otrzymali wsparcie w zatrudnieniu kobiet w formie telepracy otrzymując tzw. voucher aktywizacyjny.

Voucher aktywizacyjny umożliwił zatrudnienie w formie telepracy uczestniczek projektu poprzez wdrożenie specjalnego pakietu wsparcia zawierającego:

- sfinansowanie pracodawcy szkolenia dla bezrobotnej, dofinansowanie kosztów zatrudnienia u danego pracodawcy,
- sfinansowanie zakupu niezbędnego sprzętu, oprogramowania, licencji i pokrycie opłat, niezbędnych do pracy zdanej,
- zakup wyposażenia nowo utworzonego stanowiska pracy.

Średni koszt vouchera aktywizacyjnego na 1 uczestniczkę projektu (jedną skierowaną bezrobotną) wynosił 20 000,00 zł.

Maksymalny okres wykorzystania vouchera aktywizacyjnego przez pracodawcę to 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy z Urzędem z przeznaczeniem na: sfinansowanie szkolenia dla skierowanej bezrobotnej niezbędnego do pracy na nowo utworzonym stanowisku pracy w wysokości nie wyższej niż 300% przeciętnego wynagrodzenia, lub/ i dofinansowanie kosztów zatrudnienia skierowanej bezrobotnej przez okres maksymalnie 6 miesięcy oraz maksymalnie po 1 200,00 zł miesięcznie do wynagrodzenia w kwocie brutto, lub / i zakup sprzętu, oprogramowania, licencji i pokrycie opłat (w tym Internetu) niezbędnych do pracy zdalnej oraz zakup wyposażenia nowo utworzonego stanowiska pracy w kwocie brutto.

Projekt miał na celu zwiększenie świadomości wśród pracodawców z sektora usług na temat roli i znaczenia telepracy oraz pracy zdalnej. Dodatkowo w ramach projektu Urząd zweryfikował skuteczność innowacyjnego narzędzia wsparcia zatrudnienia oraz rozwoju kompetencji cyfrowych, przetestowanego w ramach współpracy międzysektorowej publicznych służb zatrudnienia oraz Partnerów, zbadał możliwość rozszerzenia instrumentów pomocy wsparcia w urzędach. Pilotaż wzmocnił aktywność zawodową i szkoleniową kobiet na wrocławskim rynku pracy w obliczu pandemii wywołanej COVID-19 oraz zwiększył dostęp lokalnych przedsiębiorców z sektora usług do wsparcia oferowanego przez Urząd Pracy we Wrocławiu.

Inne formy wsparcia lub współpracy

Programem prac społecznie użytecznych zostały objęte osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń pomocy społecznej oraz osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach w wyniku skierowania urzędu pracy. Prace społecznie użyteczne zorganizowano we

współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej we Wrocławiu oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Czernicy i objęto nimi 44 osoby bezrobotne.

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 roku o ekonomii społecznej Urząd zawarł z przedsiębiorstwem społecznym dwie umowy w ramach, których sfinansowana została część kosztów wynagrodzenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zawarte umowy przewidują możliwość maksymalnie 36 miesięcznego finansowania składek należnych od zatrudnionego na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe oraz części kosztów osobowych pracodawcy odpowiadającej składce na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe. W 2023 roku finansowaniem objęto łącznie 12 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w łącznej kwocie 46 442,52 zł.

Promocja oferty powiatowego urzędu pracy we Wrocławiu

Od początku roku 2023 podejmowano działania w celu rozpowszechnienia informacji na temat środków na aktywizację osób bezrobotnych, którymi dysponował Urząd w ramach projektu: „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w Powiecie Wrocławskim oraz powiecie m. Wrocław", współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS (EFS+), Program Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, Priorytet 7 Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku, Działanie 7.1 Aktywizacja osób na rynku pracy, Typ 7.1 A Projekty Powiatowych Urzędów Pracy".

W tym celu do Wójtów i Burmistrzów wszystkich gmin Powiatu Wrocławskiego, przewodniczących wszystkich samorządów gospodarczych z terenu Wrocławia i Powiatu Wrocławskiego, wysłano pisma zawierające informacje na temat udzielanych form wsparcia z prośbą o ich upowszechnienie wśród mieszkańców, pracodawców oraz osób poszukujących pracy.

Na stronie internetowej wroclaw.praca.gov.pl, facebook.com/pupwroclaw/ oraz w newsletterze umieszczono stałą informację promocyjną. Wykorzystano także tablice informacyjne na terenie Urzędu (plakaty, ulotki) oraz elektroniczny system wizualizacji na korytarzach w budynkach Urzędu. Ponadto wyżej wymienione informacje były udostępniane na stronach internetowych biur karier wrocławskich uczelni, m. in.: Biura Karier Uniwersytetu Ekonomicznego, Biura

Karier Uniwersytetu Przyrodniczego, Biura Karier Uniwersytetu Wrocławskiego, Biura Karier Akademii Biznesu w Naukach Stosowanych, Biura Karier Uniwersytetu Dolnośląskiego WSB Merito, a w ramach kontaktów z mediami, informacji udzielano stacjom telewizyjnym i radiowym oraz lokalnym gazetom. Promowane były realizowane przez urząd formy wsparcia dla osób bezrobotnych i pracodawców w Radiu Wrocław, Radiu Gra, TVP3 Wrocław oraz Radiu Eska, kilkakrotnie brano udział w spotkaniach: Partnerskiego Klubu Biznesu Izby Gospodarczej Hotelarstwa Polskiego oraz Powiatowej Rady Biznesu, podczas których zaprezentowane zostały instrumenty rynku pracy wspierające przedsiębiorców w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz każdego dnia indywidualnie promowano realizowane usługi i instrumenty.

W ramach bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami urzędów gmin w Powiecie Wrocławskim dostarczano plakaty, ulotki dotyczące udzielanych Instrumentów Rynku Pracy w celu rozpowszechnienia ich na terenie urzędów gmin oraz na ich stronach internetowych. Doradcy klienta informowali, w ramach bezpośrednich spotkań oraz za pośrednictwem rozmów telefonicznych, pracodawców oraz potencjalnych beneficjentów pomocy o formach wsparcia.

Współpraca z samorządami gospodarczymi

W ramach współpracy z samorządami gospodarczymi z terenu Wrocławia i Powiatu Wrocławskiego, podejmowano wspólne działania na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, jak też podkreślania wagi rozwoju przedsiębiorczości. Kontynuowano współpracę ze wszystkimi samorządami gospodarczymi, z którymi w roku 2014 podpisano porozumienia tworzące instytucję Partnerstwa Lokalnego na rzecz rynku pracy, w szczególności w zakresie upowszechniania wśród pracodawców informacji o ofercie Urzędu, prowadzonych naborach wniosków i innych istotnych działaniach, związanych z realizacja projektu w ramach „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie wrocławskim oraz powiecie m. Wrocław", współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS (EFS+), Program Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, Priorytet 7 Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku, Działanie 7.1 Aktywizacja osób na rynku pracy, Typ 7.1 A Projekty Powiatowych Urzędów Pracy" oraz zadań Urzędu Pracy finansowanych z Funduszu Pracy i Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Współpraca z partnerami zewnętrznymi

W roku 2023 Urząd współpracował m. in. z następującymi parterami zewnętrznymi: Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, Starostwem Powiatu Wrocławskiego, gminami z terenu Powiatu Wrocławskiego, Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oddział we Wrocławiu, Zachodnią Izbą Gospodarczą - Pracodawcy i Przedsiębiorcy, Dolnośląską Izbą Gospodarczą, Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych, Wojskowym Centrum Rekrutacji we Wrocławiu, Państwową Inspekcją Pracy Okręgowym Inspektoratem Pracy we Wrocławiu, Wrocławskim Parkiem Technologicznym, Dolnośląską Agencją Współpracy Gospodarczej, Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej DWUP, Nadodrzańskim Oddziałem Straży Granicznej, Dolnośląską Izbą Rzemieślniczą, Dolnośląskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Fundacją Ukraina Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu, 16. Brygadą Wojsk Obrony Terytorialnej we Wrocławiu, Izba Gospodarczą Hotelarstwa Polskiego, Urzędem Miasta Wrocławia, Fundacją Nomada, UNHCR, Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego, Narodowym Funduszem Zdrowia, Komendą Miejską Policji we Wrocławiu, Komendą Straży Miejskiej Wrocławia, Komenda Miejską Straży Pożarnej we Wrocławiu, Aresztem Śledczym we Wrocławiu, uczelniami wyższymi oraz szkołami ponadpodstawowymi z terenu Wrocławia i powiatu, mediami o zasięgu lokalnym i regionalnym, organizacjami pozarządowymi.

Współpracowano przy utworzeniu Strefy Informacji Biznesowej Wrocławskiego Parku Technologicznego (WPT), stworzonej by udzielać wszechstronnego wsparcia przedsiębiorcom. Jest dedykowana wszystkim firmom i daje także możliwość nawiązywania nowych kontaktów, korzystania z pomocy wykwalifikowanych specjalistów. Urząd oferował specjalistyczne wsparcie w ramach utworzonej Strefy, w której w jednym miejscu można uzyskać eksperckie wsparcie w zakresie podejmowania pracy czy zakładania firmy przez osoby bezrobotne oraz zatrudniania pracowników również cudzoziemców.

Spotkania informacyjno-konsultacyjne

W celu promocji i zwiększenia stanu wiedzy klientów o możliwościach korzystania z instrumentów rynku pracy oraz promowania usług Urzędu organizowane były webinaria:

- 31 stycznia – dla osób chcących ubiegać się o dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej realizowane we współpracy z Głównym Punktem Informacyjnym o Funduszach Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz Urzędem Miasta Wrocławia – Biuro Rozwoju Gospodarczego we Wrocławiu;
- 8 lutego – dla pracodawców, podczas którego ekspert z Działu Rozwoju Zawodowego przedstawił informacje na temat Krajowego Funduszu Szkoleniowego, omówiono następujące obszary: zasady finansowania kształcenia ustawicznego w ramach KFS, priorytety wydatkowania środków KFS w roku 2023, składanie wniosków w ramach naboru o środki KFS;
- 16 września – online dla osób bezrobotnych, dotyczące aktualnych źródeł finansowania w formie dotacji i preferencyjnych pożyczek unijnych kierowanych do wszystkich osób, które chciałaby rozpocząć działalność gospodarczą w Województwie Dolnośląskim. Podczas spotkania zostały omówione następujące formy wsparcia: oferta Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE), dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielane przez Urząd, ABC zakładania działalności gospodarczej, Przewodnik wrocławskiego przedsiębiorcy – Biuro Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego Wrocławia.

oraz stacjonarne spotkanie informacyjno-konsultacyjne:

- 7 października – w ramach X edycji Dni Otwartych Funduszy Europejskich pod hasłem: „Fundusze Europejskie wspierające tworzenie miejsc pracy". W spotkaniu uczestniczył przedstawiciel Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Wrocławskiego Parku Technologicznego we Wrocławiu, Urzędu oraz Biura Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miasta Wrocławia.

W każdy drugi czwartek miesiąca odbywały się dyżury eksperckie pracowników Urzędu we Wrocławskim Parku Technologicznym w zakresie form pomocy realizowanych przez tut. Urząd, w tym m. in. prac interwencyjnych, dofinansowań na zatrudnienie osób powyżej 50. roku życia, wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy, zatrudnienia cudzoziemców.

Ponadto w celu propagowania wiedzy na temat udzielanego wsparcia w postaci dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej podejmowano również inne działania:

- 17 stycznia udzielono wywiadu dla Radio ESKA dotyczącego środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej posiadanych przez Urząd Pracy;
- 19 stycznia przedstawiciel Urzędu wraz z przedstawicielem Głównego Punktu Informacyjnego o Funduszach Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego odwiedził Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu we Wrocławiu, gdzie w ramach lekcji przedsiębiorczości - przedstawił projekty związane z dofinansowaniem działalności gospodarczej, a także omówił staże i bony na zasiedlenie oraz doposażenie stanowiska pracy;
- 8 lutego udzielono wywiadu dla TVP3 Wrocław na temat obywateli Ukrainy na lokalnym rynku pracy;
- 10 marca pracownik Urzędu wziął udział w spotkaniu fokusowym realizowanym dla Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, na temat sytuacji emerytów otrzymujących świadczenia emerytalne niższe od minimalnej emerytury. Badanie prowadzone jest na potrzeby projektu „Nowi biedni emeryci", finansowanego w ramach programu Ministerstwa Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa". Podczas spotkania poruszane były następujące kwestie: charakterystyka nowych biednych emerytów; identyfikacja strategii życiowych seniorów zagrożonych ubóstwem; identyfikacja instrumentów i różnych form wsparcia oferowanych seniorom w celu ich aktywizacji zawodowej i poprawy ich sytuacji materialnej w ramach walki z ubóstwem; identyfikacja uwarunkowań zainteresowania pracodawców zatrudnianiem seniorów; identyfikacja możliwości współpracy urzędów pracy, OPS-ów i organizacji pracodawców i emerytów w celu zwiększenia aktywności zawodowej seniorów i eliminowania ich ubóstwa;
- 15 marca udzielono wywiadu dla TVP3 Wrocław na temat lokalnego rynku pracy, aktualnych ofert pracy dostępnych w Urzędzie;
- 16 marca zamieszczono na stronie FB Urzędu film instruktażowy dla osób bezrobotnych chcących skorzystać z rejestracji za pomocą Internetu;
- 29 marca udzielono wywiadu dla Radia Wrocław dotyczącego lokalnego rynku pracy w kontekście zapowiadanych zwolnień grupowych w fabryce VOLVO we Wrocławiu;
- 3 kwietnia przedstawiciel Urzędu uczestniczył w zorganizowanym przez Biuro Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miasta Wrocławia spotkaniu informacyjnym

pod hasłem: „Pieniądze na Gastrobiznes”, podczas spotkania słuchaczom zostały przybliżone możliwości uzyskania dotacji na własny biznes;

- 24 października w ramach Europejskiego Tygodnia Umiejętności odbył się dzień pracodawców. Podczas wydarzenia pośrednicy pracy służyły kompleksową pomocą (od omówienia form pomocy oferowanych przez Urząd, po konsultacje z doradcą klienta, który służył pomocą w sformułowaniu odpowiedniej oferty pracy lub stażu) jak również udzielali informacji o możliwości pozyskania pracowników o wskazanych kwalifikacjach wśród osób zarejestrowanych w tut. Urzędzie.
- 25 października przy współpracy z Urzędem Miejskim Wrocławia – Działem Wspierania Wrocławskiej Przedsiębiorczości, Wrocławskim Parkiem Technologicznym oraz Izbą Gospodarczą Hotelarstwa Polskiego odbyło się lokalne sympozjum dotyczące rynku pracy w branży hotelarskie pt.: „Aktualne możliwości wsparcia pracodawców w zakresie tworzenia miejsc pracy. Aspekty prawne, społeczne i ekonomiczne”. Podczas sympozjum zostały omówione aktualne finansowe formy wsparcia dla pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy, ponadto został omówiony aspekt relacji między pracodawcą a pracownikiem w spektrum autyzmu.
- 20 i 22 listopada przedstawiciel Urzędu uczestniczył w wykładach z przedmiotu „Makro Ekonomia” przy współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu oraz Głównym Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Podczas zajęć ze studentami zostały omówione aktywne formy przeciwdziałania skutkom bezrobocia w postaci instrumentów rynku pracy takich jak: staże, dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, bon zatrudnieniowy, bon zasiedleniowy oraz doposażeniu lub wyposażenie stanowiska pracy dla zatrudnianej osoby bezrobotnej;
- 6, 7 grudnia przedstawiciel Urzędu uczestniczył w wykładach z przedmiotu „Makro Ekonomia” przy współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu oraz Głównym Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Podczas zajęć ze studentami zostały omówione aktywne formy przeciwdziałania skutkom bezrobocia w postaci instrumentów rynku pracy takich jak: staże, dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, bon zatrudnieniowy,

bon zasiedleniowy oraz doposażeniu lub wyposażenie stanowiska pracy dla zatrudnianej osoby bezrobotnej.

Inne działania

W ramach współpracy z partnerami rynku pracy pośrednicy pracy z Działu Pośrednictwa i Poradnictwa uczestniczyli w następujących przedsięwzięciach:

- 26 stycznia, 5 kwietnia, 12 października – organizacji i zaproszeniu obywateli Ukrainy na spotkanie informacyjne na temat projektu: „Praca bez granic" realizowanego przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki oraz Fundację Ukraina;
- 7 lutego, 27 kwietnia, 28 września – zorganizowaniu w ramach stałej współpracy z placówką Straży Granicznej Wrocław-Strachowice spotkań rekrutacyjnych dla kandydatów do służby;
- 16 marca – w spotkaniu organizowanym przez Lokalną Grupę Działania Dobra Widawa, w ramach działań służących przygotowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju Obszaru na lata 2023-2027;
- 16 marca – w prezentacji wyników mapowania działań na rzecz uchodźczyń i uchodźców z Ukrainy, które Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji IOM przeprowadziła w ramach projektu „Wsparcie techniczne ułatwiające integrację społeczną i włączenie poprzez rynek pracy obywateli państw trzecich w Polsce, w tym uciekających z Ukrainy";
- 29 marca – stoisku promującym formy pomocy oferowane przez Urząd podczas Wiosennych Targów Pracy organizowanych przez Młodzieżowe Biuro Pracy Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Zespole Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych przy ul. Józefa Haukego-Bosaka 21 we Wrocławiu;
- 20 kwietnia – organizacji i zaproszeniu Państwowej Inspekcji Pracy na spotkanie dotyczące legalnej pracy cudzoziemców;
- 10 lipca – organizacji i zaproszeniu obywateli Ukrainy na kolejne spotkanie informacyjne na temat projektu: „Praca bez granic" realizowanego przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki oraz Fundację Ukraina;
- 8 września – spotkaniu w Areszcie Śledczym przy ul. Świebodzkiej na temat warunków pracy oraz specyfiki pracy mające na celu pozyskanie ofert pracy oraz efektywną realizację potrzeb kadrowych pracodawcy;

- 28 września – warsztatach konsultacyjnych na temat aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością (spotkanie on–line zorganizowane i prowadzone przez Polską Organizację Pracodawców Osób Niepełnosprawnych);
- 16 października – w opracowaniu Barometru Zawodów – prognozie zapotrzebowania na pracowników w 2024 roku dla Województwa Dolnośląskiego;
- 24-26 października – Tygodniu Przedsiębiorcy, w ramach seminarium „Legalność zatrudnienia. Instytucjonalne wsparcie dla przedsiębiorcy" organizowanym przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych; organizacji Dnia Otwartego dla przedsiębiorców poszukujących pracowników lub zainteresowanych wsparciem ze strony Urzędu w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; organizacja Dnia Otwartego dla przedsiębiorców zainteresowanych dostępnymi formami zatrudnienia cudzoziemców; przeprowadzeniu ankiety wśród przedsiębiorców i bezrobotnych w ramach opracowania analizy rynku pracy, mającej na celu dostosowanie optymalnych form pomocy ze strony Urzędu;
- 9 listopada – w spotkaniu przedstawicieli urzędów pracy z przedstawicielami HR firmy Amazon w celu przybliżenia warunków pracy w Amazon oraz ustalenia zasad dalszej współpracy w obszarze rekrutacji;
- 24 listopada – webinarze „Rejestr Zawodów – narzędzie umożliwiające porównanie wybranych zawodów w Polsce i Ukrainie" zorganizowany przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji IOM;
- 28 listopada – prezentacji form pomocy oferowanych przez Urząd podczas Targów Dostępności, promujących innowacyjne rozwiązania w zakresie szeroko pojętej dostępności, tj. cyfrowej, architektonicznej, komunikacyjno-informacyjnej oraz innych rozwiązań w zakresie dostępności, organizowanych przez Wrocławski Park Technologiczny.

OBSŁUGA FORMALNA KLIENTÓW

W roku 2023 wydano 34 828 decyzji administracyjnych w sprawach związanych ze statusem i uprawnieniami osób, do których zastosowanie miały przepisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, 671 decyzji administracyjnych w sprawach związanych z legalizacją zatrudnienia cudzoziemca oraz 20 innych decyzji.

Bezrobotnym wydano 33 337 zaświadczeń, w tym 7 133 w systemie SEPI – w ramach elektronicznej i bez udziału klienta wymiany danych pomiędzy Urzędem Pracy a ośrodkami pomocy społecznej. Pracodawcom ubiegającym się o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca wydano 579 zaświadczeń o wpisie wniosku do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej.
Zostało zaskarżonych 412 decyzji. 292 decyzje przekazano do Wojewody Dolnośląskiego, co stanowi około 0,82 % wydanych decyzji. Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu zaskarżono 6 decyzji. Do ministra właściwego ds. pracy nie zaskarżono żadnej decyzji. Zestawienie zbiorcze wydanych decyzji zawiera załącznik do niniejszego sprawozdania.
W roku 2023 pracownicy Urzędu zarejestrowali 21 274 oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi przyjęte od pracodawców, wydali 1 860 informacji starosty, dotyczących 26 826 miejsc pracy, na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji organizowanej dla pracodawcy zgłaszającego zamiar zatrudnienia cudzoziemca. Spadek liczby oświadczeń w porównaniu do roku 2022, utrzymujący się od poprzedniego roku, wynika z nowej formy legalnego zatrudnienia obywateli Ukrainy. W ramach ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa pracodawcy złożyli elektronicznie 60 760 powiadomień o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy.

SKARGI I WNIOSKI

W roku 2023 złożono 14 skarg, z tego 1 skarga została wycofana. Jedna skarga była w części uzasadniona, pozostałe skargi były nieuzasadnione.

ARCHIWUM MIEJSKIE WROCŁAWIA

UWAGI OGÓLNE

Archiwum Miejskie Wrocławia zostało powołane uchwałą Rady Miasta nr LXII/408/93 z dnia 17 kwietnia 1993 roku. w celu przejmowania, przechowywania, zabezpieczania i ewidencjonowania dokumentacji niearchiwalnej ze zlikwidowanych jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław oraz pełnienia funkcji archiwum wielozakładowego dla gminnych jednostek organizacyjnych na warunkach i zasadach wynikających z odrębnie zawartych porozumień i umów. W

roku 2018 Archiwum rozpoczęło proces digitalizacji zasobu, w celu usprawnienia pracy, ochrony i zabezpieczenia dokumentów.

ZASÓB ARCHIWUM

Archiwum Miejskie Wrocławia przechowuje akta zlikwidowanych jednostek komunalnych *(przedsiębiorstw komunalnych)* i placówek oświatowych (m.in. szkoły, przedszkola, zespoły szkolno-wychowawcze, poradnie pedagogiczne, itp.) oraz istniejących gminnych jednostek organizacyjnych na warunkach i zasadach wynikających z odrębnie zawartych porozumień w łącznej liczbie 416 (w tym są też akta jednostek wchłoniętych przez ostatnią likwidowaną instytucję), co stanowi ok. 5 251 mb dokumentacji aktowej.

DZIAŁALNOŚĆ MERYTORYCZNA

Działalność merytoryczna Archiwum Miejskiego skupiona jest przede wszystkim na następujących zadaniach:

- udostępnianie zasobu archiwalnego poprzez:
  - wystawianie zaświadczeń do rent, emerytur, kapitału początkowego np. o wynagrodzeniu, zatrudnieniu, okresach składkach i nieskładkowych itp.,
  - wydawanie uwierzytelnionych kserokopii przechowywanej dokumentacji,
  - wypożyczenia dokumentacji do sądów okręgowych i rejonowych,
  - udostępnianie dokumentacji do wglądu w siedzibie archiwum (np. pracownikom izby skarbowej i urzędów skarbowych, pracownikom Zarządu Zasobem Komunalnym, itp.),
  - wystawianie innych zaświadczeń.

Liczba wydanych dokumentów w latach 2018 – 2023

- 2018 – 8 510
- 2019 – 7 009
- 2020 – 4 920
- 2021 – 4 795
- 2022 – 4 841
- 2023 – 7 021

Ilość podań wpływających do Archiwum w latach 2018 – 2023

- 2018 – 1 364
- 2019 – 1 599
- 2020 – 1 296
- 2021 – 1 426

- 2022 – 1 412
- 2023 – 1 277

- przejmowanie akt zlikwidowanych i przekształcanych jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław oraz istniejących jednostek na zasadzie porozumień.

  W roku 2023 przyjęto na stan dokumentację z następujących jednostek:
  - Zespół Szkół Nr 14 we Wrocławiu;
- opracowywanie i konserwowanie przechowywanego zasobu aktowego:
  - konserwacja i kompleksowe porządkowanie dokumentacji oraz skanowanie – ok 13 mb,
  - wypożyczenia dokumentacji do spraw – 952 spraw,
  - przejmowanie dokumentacji – ok 160 mb,
  - sporządzanie komputerowej ewidencji zasobu archiwalnego – 500 poz.
  - przygotowywanie dokumentacji do brakowania – ok 750 mb;
- zbieranie danych do katalogu akt zlikwidowanych zakładów pracy (państwowych, samorządowych podlegających Marszałkowi Woj. Dolnośląskiego, spółdzielni pracy, spółek cywilnych, spółek z o.o.)
- bieżąca współpraca z Archiwum Państwowym we Wrocławiu (konsultacje archiwalne), sądami, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, urzędami administracji państwowej i samorządowej, itp.
- prowadzenie spraw bieżących: korespondencja, przyjmowanie podań telefoniczne i bezpośrednie w Sekretariacie Archiwum udzielanie informacji i porad nt. miejsca przechowywania dokumentacji pracowniczej.

  Liczba udzielonych informacji dot. miejsca przechowywania dokumentacji pracowniczej w latach 2018 – 2023
  - 2018 – 3 621
  - 2019 – 2 932
  - 2020 – 3 284
  - 2021 – 3 540
  - 2022 – 3 801
  - 2023 – 4 274
- Archiwum Miejskie co roku przyjmuje praktykantów z Uniwersytetu Wrocławskiego,

  z Instytutu Historycznego o specjalności archiwalnej w liczbie od 2 do 10 osób.

DEPARTAMENT STRATEGII I ROZWOJU MIASTA

BIURO STRATEGII MIASTA

KLUCZOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ BIURO:

1. *Raport o stanie gminy Wrocław:*
   - koordynacja prac i opracowanie Raportu za rok 2022, współpraca z departamentami i podległymi mu jednostkami, instytucjami, spółkami, przygotowanie materiałów na sesję absolutoryjną dla Prezydenta Jacka Sutryka,
   - prace koncepcyjne nad Raportem za rok 2023: opracowanie struktury dokumentu, harmonogramu prac, koordynacja wstępnych prac, współpraca z departamentami i podległymi mu jednostkami, instytucjami, spółkami;

2. *Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia*
   - opracowanie strategicznego dokumentu krótkookresowego na rok budżetowy 2024, zawierającego szczegółowe cele rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w perspektywie jednorocznej; harmonogram prac, współpraca z departamentami i podległymi mu jednostkami, instytucjami, spółkami,
   - monitoring realizacji zadań zawartych w dokumencie *Założeń* na rok 2022;

3. Organizacja prac nad nową strategią rozwoju Wrocławia *Wrocław 2050,* w tym:
   - 4 spotkania Zespołu Eksperckiego ds. Strategii „Wrocław 2050”, powołanego Zarządzeniem nr 9787/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie organizacji prac nad Strategią Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050";
   - 5 spotkań członków Komitetu Sterującego ds. Strategii „Wrocław 2050”, powołanego Zarządzeniem nr 9787/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie organizacji prac nad Strategią Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050";

- 4 posiedzenia Zespołu ds. strategii rozwoju Wrocławia, powołanego Zarządzeniem nr 9788/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie powołania Zespołu ds. strategii rozwoju Wrocławia;
- przygotowanie Zarządzenia nr 9787/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie organizacji prac nad Strategią Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050", Zarządzenia nr 9788/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie powołania Zespołu ds. strategii rozwoju Wrocławia oraz Uchwały nr LXVI/1724/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 16 marca 2023 r. zmieniającej uchwałę nr XLIV/1123/21 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Wrocławia „Wrocław 2050” oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji;
- prace w zakresie opracowania diagnozy społeczno-gospodarczej na potrzeby sporządzanej strategii „Wrocław 2050”;
- prace w zakresie opracowania diagnozy przestrzennej dla obszaru Wrocławia na potrzeby sporządzanej strategii „Wrocław 2050”;
- wstępne analizy funkcjonalno-przestrzenne oraz społeczno-gospodarcze do modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej;
- spotkania międzywydziałowe dotyczące opracowania kierunków polityki przestrzennej w strategii rozwoju Wrocławia 2050;
- organizacja warsztatów z młodzieżą – luty 2023 r.;
- organizacja warsztatów z młodzieżą, w ramach Kongresu Młodzieży Wrocławia – maj 2023 r.;

4. Monitoring wdrażania *Strategii Wrocław 2030* – przygotowanie i prowadzenie prac Komitetu Monitorującego *Strategię Wrocław 2030*;

5. Wrocławski Obszar Metropolitalny – działania realizowane w różnych formułach i stowarzyszeniach dolnośląskich samorządów, w takich obszarach tematycznych, jak transport aglomeracyjny, walka ze smogiem, wykorzystanie Odry, mieszkalnictwo, suburbanizacja, zbieranie i analiza danych na rzecz wzmocnienia współpracy terytorialnej i poprawy jakości życia mieszkańców;

6. Współpraca i obsługa merytoryczna w związku z członkostwem Wrocławia w organizacjach i sieciach miast, m.in. Związku Miast Polskich i Unii Metropolii Polskich; nadzór nad opiniowaniem aktów prawnych w celu wypracowania wspólnego stanowiska samorządu terytorialnego w ramach KRWiST/ZMP/UMP – prowadzenie korespondencji;

7. Udział w pracach interdyscyplinarnych zespołów, w tym w opracowywaniu i opiniowaniu dokumentów strategicznych:
   - współpraca przy analizie obszarów strategicznych i zadań na rzecz neutralności miasta na rzecz klimatu;
   - koordynacja z ramienia Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta działań na rzecz Misji „Neutralnych Klimatycznie i inteligentnych Miast", analiza danych z miejskich polityk i programów, udział w posiedzeniach Zespołu ds. Misji;
   - udział w posiedzeniach Zespołu do spraw rozwoju elektromobilności we Wrocławiu;
   - udział w pracach zespołu ds. polityki rzecznej;
   - udział w pracach nad projektem Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych – opiniowanie dokumentów m.in. diagnozy, projektu, analizy energetycznej dla ZITWrOF, projektu strategii;
   - przygotowywanie stanowisk pomocniczych - opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i strategii rozwoju gmin sąsiadujących z Wrocławiem;
   - udział w pracach stałego zespołu Centrów Aktywności Lokalnej;
   - opiniowanie projektu Planu Równości Płci (Gender Equality Plan) w Urzędzie Miejskim Wrocławia;
   - współpraca w zakresie opracowania ,,Warunki i jakość życia we Wrocławiu – nowi mieszkańcy i mieszkanki miasta – Raport z badań ilościowych'';

8. Nowe zagospodarowanie pl. Społecznego: koordynacja prac związanych z zebraniem materiałów, wytycznych i analiz dla obszaru oraz sporządzeniem na ich podstawie wstępnej koncepcji. W ramach METREX Spring Conference 2023 we Wrocławiu - przygotowanie materiałów dot. pl. Społecznego na

warsztaty studenckie oraz organizacja wizyt studyjnych na teren pl. Społecznego.

9. Udział Wrocławia w programie „Cities in Placemaking”
   W 2023 r. Wrocław przystąpił do programu *Cities In Placemaking* zainicjowanego przez europejską sieć Placemaking Europe, łączącą praktyków, naukowców, liderów społeczności i decydentów z dziedziny placemakingu – tworzenia miejsc. Wrocław przystąpił do programu dzięki wsparciu Sieci Miast Międzykulturowych, której również jest członkiem. Celem programu jest poznanie metodologii tworzenia przestrzeni publicznych – dobrych miejsc dla ich użytkowników, wymiana doświadczeń na ten temat. Placemaking, jako metodologia i sposób tworzenia miejsca jest spójny z koncepcją kreowania we Wrocławiu nowych wielofunkcyjnych obszarów tzw. MULTIZONES – przestrzeni zagospodarowanych wg potrzeb społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, uniwersalnych i elastycznych (są one wpisane zarówno w *Programie Prezydenta*, jak i w *Założeniach polityki społeczno-gospodarczej*).
   W roku 2023 ramach uczestnictwa Wrocławia w programie *Cities in Placemaking* brano udział w warsztatach w:
   - Amsterdamie (warsztaty wprowadzające w tematykę i metodologię placemakingu),
   - Bergen (warsztaty dotyczące identyfikacji wyzwań o charakterze globalnym, jak i lokalnym, jakie stoją przed miastami w procesie tworzenia przestrzeni publicznych),
   - Strasburgu (warsztaty dotyczące identyfikacji „wąskiego gardła” wraz z propozycjami rozwiązań), uczestnictwo w konferencji Placemaking Week w Strasbourgu,
   - Wrocławiu, których miasto było organizatorem.

Miasto Wrocław zorganizowało trzydniowe warsztaty z udziałem pozostałych 12 miast europejskich będących w programie. Tematem warsztatów była współpraca międzydepartamentalna i poszukiwanie narzędzi, które sprawiłyby, że stanie się ona efektywniejsza.

Oprócz zajęć warsztatowych poświęconych tematowi przewodniemu odbyły się:

wizyta studyjna w: Przejściu Dialogu (miejskiej przestrzeni spotkań i działań społecznych oraz międzykulturowych), Dzielnicy Czterech Świątyń (niewielki obszar, na którym położone są świątynie 4 różnych wyznań: rzymskokatolickie, ewangelicko – augsburskie, prawosławne i żydowskie), RUSKA 46 – Przestrzeń dla Kultury (najjaśniejsze podwórko we Wrocławiu, rozjarzone zabytkowymi neonami dziedziniec przy Ruskiej 46, skupiające organizacje kulturalne i społeczne, galerie, zespoły muzyczne, kluby, teatry, NGO-sy i artystów-freelancerów, mających tu swoje siedziby lub pracownie), Fundacja Ukraina (organizacja pozarządowa wspierająca migrantów i uchodźców na terenie Dolnego Śląska), na Jarmarku Bożonarodzeniowym (miejsce spotkań, promocji produktów regionalnych i prospołecznej działalności), w miejscach mających kluczowe znaczenie dla współpracy międzykulturowej we Wrocławiu i kreowaniu wspólnych miejsc stworzonych wg potrzeb użytkowników;
otwarte dla mieszkańców spotkanie w CAL przy ul. Prądzyńskiego, podczas którego interesariusze związani z Przedmieściem Oławskim zaprezentowali koncepcję zagospodarowania Placu Trójkątnego, który znajduje się na tym osiedlu, odpowiadającą na potrzeby mieszkańców, zgodną z zasadami zrównoważonego i uniwersalnego projektowania oraz koncepcję transformacji obszaru w okolicy targowiska i pętli tramwajowej w Leśnicy.

W ramach uczestnictwa w programie wykonano inwentaryzację i prace koncepcyjne dotyczące rozwoju lokalnych ryneczków osiedlowych.

DZIAŁANIA INNE:
Działania edukacyjno-informacyjne na temat założeń Strategii Wrocław 2030 (biuletyn informacyjny);
Organizacja i wsparcie merytoryczne seminarium i warsztatów dla młodzieży „Sztuczna inteligencja dla rozwoju miast i obszarów metropolitalnych – perspektywa młodzieży'' – listopad 2023 r.;
Udział w konferencjach i spotkaniach dotyczących statystyki i demografii organizowanych przez Fundację im. Stefana Batorego i Unię Metropolii Polskich – lipiec 2023 r. oraz GUS – listopad 2023 r.
Prowadzenie rejestru miejskich dokumentów strategicznych, zgodnie z Zarządzeniem nr 9192/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie sporządzania miejskich dokumentów strategicznych Wrocławia;

Współpraca z CUI na rzecz możliwości rozbudowy i modułu raportowania WRObaza.

SPRAWOZDANIE BIURA ROZWOJU GOSPODARCZEGO

I. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w centrum staromiejskim we Wrocławiu poprzez realizację uchwały nr LVI/1465/14 RMW z dnia 10 kwietnia 2014 r.

1. Uchwała nr LVI/1465/14 RMW z dnia 10 kwietnia 2014r. w sprawie utworzenia Parku Kulturowego „Stare Miasto”

Celem funkcjonowania Parku Kulturowego jest kompleksowa ochrona przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach kulturowych poprzez realizację przepisów ograniczających negatywne zjawiska, takie jak np. reklamy wielkoformatowe, nośniki reklamowe (billboardy, citylighty), reklamy o niskiej jakości, wyklejanki w witrynach lokali użytkowych, nagabywanie, graffiti na elewacjach nieruchomości, nielegalny handel. Idea utworzenia Parku kulturowego sprawdziła się, o czym świadczy fakt, iż od czasu usunięcia w latach 2015-17 nielegalnych reklam wielkoformatowych i nośników reklamowych, nie odnotowano montażu nielegalnej reklamy wielkoformatowej. Powołanie do życia Parku Kulturowego pozwoliło usunąć naruszenia wskazane do demontażu jako priorytetowe, najbardziej kolidujące z zabytkową architekturą. W 2023r. kontynuując realizację zadań wynikających z ww. uchwały RMW, BRG współpracowało ze Strażą Miejską. W zakresie zgodności z przepisami o Parku Kulturowym, BRG prowadziło monitoring handlu okrężnego, jarmarków, kiermaszy, natomiast SM prowadziło monitoring i usuwało naruszenia takie jak: banery, wyklejanki, stojaki, ulotki, nagabywanie, graffiti, handel nielegalny. W oparciu o monitoring funkcjonariuszy Straży Miejskiej stwierdzono, że liczba graffiti po okresie pandemii bardzo wzrosła. Ulice, na których znajdują się budynki o najbardziej zabrudzonych elewacjach to m.in. Więzienna, Igielna, Kotlarska.
Pod koniec 2023r. podjęto systemowe działania mające na celu usuwanie zabrudzeń elewacji, stanowiących poważne naruszenie § 18a ww. uchwały. Graffiti to jedno z najtrudniejszych do wyeliminowania naruszeń ww uchwały o

Parku Kulturowym. Wymaga współpracy z zarządcami nieruchomości, uzgodnień z Wydziałem Architektury i Zabytków oraz Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

BRG nawiązało współpracę z Wrocławskim Centrum Integracji, które realizuje projekt współfinansowany przez Gminę: „Wrocławskie Centrum Sprawiedliwości Naprawczej", w ramach którego graffiti, symbole mowy nienawiści, inne zabrudzenia mogą być usuwane z nieruchomości komunalnych (bądź wspólnotowych z udziałem Gminy) na zasadzie nieodpłatnych prac na cele społeczne, wykonywanych przez osoby skazane na kary nieizolacyjne, a zarządca nieruchomości ponosi koszty materiałów. Dzięki tej współpracy, w grudniu 2023r., WCI odmalowało bramę przejściową koło Witaminki (Rynek 52) na szlaku komunikacyjnym i turystycznym.

W 2024r. usuwanie graffiti będzie zadaniem priorytetowym realizowanym w obszarze Parku Kulturowego „Stare Miasto".

2. Zarządzenie nr 7275/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 11 marca 2022r. w sprawie określania zasad udostępniania nieruchomości gminnych w celu umieszczania szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych

Wykonano następujące zadania:

- **realizowano 4 umowy z inwestorami reklamy zewnętrznej na łączną liczbę 66 lokalizacji nośników**. Obsługa inwestorów polega w szczególności na: rozpatrywaniu ofert, realizacji umów cywilnoprawnych, uzgadnianiu lokalizacji nośników reklamowych w ramach konsultacji prowadzonych z właściwymi wydziałami i jednostkami organizacyjnymi miasta, wystawianiu faktur VAT oraz sporządzaniu rejestrów sprzedaży,
- prowadzono monitoring nośników reklamowych zrealizowanych na podstawie umów,
- egzekwowano demontaże reklam umieszczonych na nieruchomościach komunalnych bez tytułu prawnego (ustalano stan prawny gruntu oraz właściciela nośnika oraz podejmowano działania skutkujące demontażem nośnika). W 2023r., usunięto **2 szt**. nośników bez tytułu prawnego,

- na prośbę Miejskiego Biura Wyborczego przeprowadzono rozeznanie i uzgodniono udostępnienie w okresie od 15.09 do 15.10.2023 r. nośników typu słup w celu umieszczenia urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów komitetów wyborczych, w związku z organizacją wyborów do Sejmu i Senatu RP,
- zweryfikowano stan reklam w jednostkach miejskich, zarządzających nieruchomościami komunalnymi.

Tabela

Liczba usuniętych naruszeń przepisów uchwały o Parku Kulturowym "Stare Miasto" w latach 2019-2023.

Lp.	**Naruszenia priorytetowe**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1.	reklama wielkoformatowa	0	0	0	0	0
2.	citylighty	0	0	0	0	0
3.	billboardy	0	1	0	0	0
4.	wymiana słupów reklamowych	0	0	0	0	0
5.	graffiti	32	1	1	0	13
6.	działalność erotyczna w lokalach	12	0	0	0	0
7.	**naruszenia inne** (np. banery, wyklejanki w oknach, stojaki reklamowe, kolorowe parasole w ogródkach gastronomicznych, ulotki, nagabywanie,	576	53	46	30	125

Lp.	Naruszenia priorytetowe	2019	2020	2021	2022	2023
	nielegalny handel) – łącznie					

Tabela

Liczba umów z firmami reklamy zewnętrznej i nośników reklamowych na nieruchomościach komunalnych w latach 2019-2023

Lp.	Umowa/ lokalizacje	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Umowy	4	4	4	4	4
2.	Lokalizacje	69	69	68	65	66

Podejmowane działania prowadzą skutecznie do podnoszenia jakości przestrzeni publicznej w mieście.

II. Wzmacnianie potencjału gospodarczo-społecznego miasta poprzez projekty i działania wspierające rozwój przedsiębiorczości (zadanie 58 Założeń polityki społeczno-gospodarczej)

1. Działalność informacyjno-doradcza Punktu Informacji Gospodarczej

W Punkcie Informacji Gospodarczej (PIG) prowadzone było doradztwo osobiste, telefoniczne i mailowe. Przyjmowane były zapytania na temat różnych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej:

- pomoc na start dla początkujących przedsiębiorców,
- wsparcie dla MŚP na różnych etapach rozwoju firmy,
- rozwiązywanie indywidualnych problemów przedsiębiorców (studia przypadków).

W Punkcie prowadzona jest obsługa wielojęzyczna (polski, angielski, niemiecki, francuski, hiszpański), dzięki czemu zapewniono obsługę osób z zagranicy. W roku 2023 najwięcej zapytań skierowanych do Punktu dotyczyło form i możliwości wsparcia dla początkujących przedsiębiorców, zarówno z Polski jak i z zagranicy. Popularne były również zapytania o wszelkiego rodzaju dotacje i

dofinansowania działalności gospodarczej oraz preferencyjne pożyczki dla przedsiębiorców. Zainteresowaniem cieszyły się też różnorodne branże prowadzenia działalności, takie jak np. działalność badawczo-rozwojowa, patenty, promocja eksportu, działalność edukacyjna (żłobki, szkoły językowe, szkoły tańca), kreatywna i rzemieślnicza, medyczna, IT, gastronomiczna, kosmetyczna, fryzjerska, barberska, sklepy ze zdrową żywnością tatuażowa, agencje pośrednictwa pracy, działalność rekreacyjna i sportowa, wynajem mieszkań i działalność hotelowa.

Tabela

Liczba zapytań skierowanych do Punktu Informacji Gospodarczej w latach 2019 – 2023

Rok	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ilość zapytań w PIG ogółem *(mail, tel., osobiście)*	1650	1700	1040	1000	1215

Zapytania pochodziły od mieszkańców Wrocławia różnych narodowości. **Cudzoziemcy pochodzili z Ukrainy, Białorusi, Hiszpanii, Gruzji, Iranu szukali porady w kwestiach formalno-prawnych** dot. podjęcia działalności gospodarczej w Polsce lub przeniesienia jej z macierzystego kraju do Polski. Pojawiały się też pytania o możliwość korzystania z bezzwrotnych dotacji na start.

Zorganizowano również **interaktywne seminaria internetowe (webinaria)** o różnorodnej tematyce związanej z przedsiębiorczością, odpowiadającej profilowi działania Punktu Informacji Gospodarczej.

2. Warsztaty dla przedsiębiorców (realizacja Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Wrocławia „Przedsiębiorczy Wrocław 2030" - Cel 2.2.) oraz działalność informacyjno edukacyjna

Akademia Wrocławskiego Przedsiębiorcy – projekt edukacyjno-szkoleniowy, przygotowany i wdrożony przez BRG, ułatwia przedsiębiorcom rozpoczynanie i prowadzenie działalności gospodarczej we Wrocławiu, w tym udostępnia informacje o różnych formach dofinansowań oraz o lokalnym i regionalnym wsparciu na start i rozwój biznesu. W ramach Akademii **organizowane są spotkania informacyjne, warsztaty stacjonarne i webinaria.** W 2023 roku

BRG zrealizowało autorski cykl **bezpłatnych warsztatów dla osób zainteresowanych otwarciem własnego lokalu gastronomicznego we Wrocławiu** pod nazwą **Akademia Gastro**. Miał on na celu przygotowanie osób bez doświadczenia biznesowego i gastronomicznego do wejścia do branży gastronomicznej. W ramach cyklu **odbyło się 29 spotkań** (**ponad 70 godzin szkoleniowych**), w których wzięło udział **60 osób** zainteresowanych otwarciem własnej restauracji/baru/bistro we Wrocławiu. Do projektu zaangażowało się 16 wrocławskich restauratorów oraz osób z branży gastronomicznej (m.in. menedżerowie restauracji). Program zrealizowano przy współpracy z gminą Wrocław, Rejonowym Urzędem Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Izbą Skarbową we Wrocławiu, Funduszem Regionu Wałbrzyskiego oraz firmą HORECA+ i Punktem Informacyjnym o Funduszach Europejskich. Partnerem strategicznym cyklu był Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, a partnerami głównymi – ARAW oraz CRZ Krzywy Komin. Spotkania **dotyczyły różnych aspektów prowadzenia lokalu gastronomicznego** (biznesplan restauracji, zarządzanie kosztami, współpraca z dostawcami, wyposażenie lokalu, SANEPID, szkolenie i zarządzanie personelem etc.) oraz gastronomii jako działalności gospodarczej. Były prowadzone przez restauratorów-praktyków oraz ekspertów z branży. W ramach Akademii Gastro odbyły się też dwa warsztaty połączone z wizytą studyjną w profesjonalnej kuchni restauracyjnej oraz warsztaty z tworzenia rolek dla gastronomii do wykorzystania podczas promocji lokalu w social mediach. Każde ze spotkań kończyło się sesją pytań i odpowiedzi. W bardziej złożonych przypadkach kontynuowano wsparcie za pośrednictwem PIG oraz przygotowywano indywidualne, dedykowane odpowiedzi. Nakręcono 4 filmy edukacyjne, które zostaną niebawem wykorzystane przez początkujących wrocławskich restauratorów. Nową odsłoną Akademii Wrocławskiego Przedsiębiorcy był program **Akademia Dojrzałej Przedsiębiorczości** – przygotowany i zrealizowany z inicjatywy BRG w 2023 roku we współpracy z Centrum Seniora przy WCRS. Celem programu jest kształtowanie i wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród seniorów oraz aktywizacja społeczno-gospodarcza osób w wieku 60+. W ramach działań zaplanowanych na 2023 rok zrealizowano 6 spotkań edukacyjno-informacyjnych we Wrocławskim Centrum Seniora oraz zapewniono seniorom indywidualne wsparcie poszkoleniowe w ramach PIG.

Uzupełnieniem oferty Akademii Wrocławskiego Przedsiębiorcy były **spotkania informacyjne dla przedsiębiorców realizowane przez BRG w partnerstwie z innymi podmiotami** oraz uczestnictwo w organizowanych przez nie eventach dla przedsiębiorców, m.in. w Tygodniu Przedsiębiorczości ZUS, Targach Pracy PUP Wrocław oraz Kompleksowym szkoleniu DODR dla rolników zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej i produkcją lokalnych produktów żywnościowych a także cyklicznych szkoleniach dla przedsiębiorców Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich oraz WPT. W ramach współpracy z PIFE zorganizowano i poprowadzono 5 webinarów (w tym 1 dla obywateli Ukrainy) na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej i możliwości pozyskiwania dofinansowania z UE i dotacji z funduszu pracy. Wzięły w nich udział 67 osoby (w tym 15 obywateli Ukrainy).

3. Poprawa pozycji Wrocławia w sieciach globalnych (realizacja Strategii Wrocław 2030) oraz wsparcie w umiędzynarodowieniu działalności wrocławskich przedsiębiorców (realizacja Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Wrocławia „Przedsiębiorczy Wrocław 2030" - Cel 2.5.)

W 2023 roku kontynuowano działania w ramach obecności Miasta w Sieci METREX, której celem jest zrównoważony rozwój obszarów metropolitalnych. **W Zarządzie Sieci zasiadają przedstawiciele Wrocławia** – Wiceprezydent Jakub Mazur (Przewodniczący METREX) oraz Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Łukasz Medeksza (Członek Zarządu METREX). W ramach współpracy, w **dniach 20-25.04 Wrocław gościł ponad 100 osób z 15 krajów – ekspertów w zakresie urbanistyki, finansowania rozwoju miast, polityk unijnych, przedstawicieli władz lokalnych. Tematem warsztatów była m.in. wizja i przyszłość pl. Społecznego. Uczestniczy warsztatów i konferencji zastanawiali się nie tylko nad jego funkcjonalnością i projektem urbanistycznym, ale także starali się znaleźć odpowiedź na pytania**: jak pozyskać finansowanie dla budowy przełomowych rozwiązań, które są nam przydatne i potrzebne oraz jak zbudować synergię pomiędzy uczelniami, biznesem i samorządem. W dniu 20 kwietnia odbyły się warsztaty studenckie.

4. **Prowadzenie dialogu społecznego kreującego przedsiębiorczość i innowacyjność (realizacja Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Wrocławia „Przedsiębiorczy Wrocław 2030" - Cel 1.2.) poprzez:**

- **informowanie mieszkańców o wydarzeniach związanych z przedsiębiorczością w mieście** poprzez stałe przygotowywanie treści do publikacji w serwisie Przedsiębiorczy Wrocław. W ciągu roku BRG systematycznie informuje o nadchodzących wydarzeniach, webinarach czy programach pomocowych skierowanych do przedsiębiorców, jak również uzupełnia i aktualizuje materiały informacyjno-edukacyjne zamieszczone na portalu.

- **zachęcanie do działań przedsiębiorczych** poprzez realizację zadania publicznego **"Prowadzenie Centrum Rozwoju Zawodowego Krzywy Komin (2020-2023)"**. W roku 2023 z oferty szkoleń, warsztatów i innych organizowanych wydarzeń skorzystało łącznie 2254 osób (osoby dorosłe w wieku aktywności zawodowej, osoby potrzebujące doskonalenia zawodowego, seniorzy, młodzież ucząca się, przedsiębiorcy wkraczający na drogę własnego biznesu lub prowadzący własny biznes), udzielono 44 porady w zakresie prawnym i obywatelskim, w tym przeprowadzono mediacje, przeprowadzono 131 szkoleń i warsztatów w zakresie m. in.: zwiększenia kompetencji zawodowych, marketingu początkujących przedsiębiorców, jak zostać copywriterem, content marketing w małej firmie (jak pisać treści w social mediach), jak tworzyć wnioski do programów dotacyjnych MKiDN, kursy nauki Exel, warsztaty fotografii użytkowej, kulinarno-produktowej, fotografowanie dzieci oraz również warsztaty Canva – grafika, plakaty, obrazy, prezentacje, warsztaty z video komunikacji. Ponadto zorganizowano 12 wydarzeń takich jak tematyczne wystawy wrocławskich artystów, festyny rodzinne, urodziny Komina, 66 bezpłatnych użyczeń zasobów lokalowych Krzywego Komina na potrzeby lokalnych artystów, zorganizowanych grup mieszkańców Wrocławia, indywidualnych przedsiębiorców.

5. **Utworzenie punktów informacji i wsparcia na wybranych osiedlach oraz kreowanie stref typu multizones (realizacja Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Wrocławia „Przedsiębiorczy Wrocław 2030" - Cel 2.2.)**

- **kontynuacja osiedlowych stref aktywności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości osiedlowej** poprzez realizacje zadania publicznego pn. „Rozwój przedsiębiorczości osiedlowej – prowadzenie punktu informacji i wsparcia przedsiębiorczości na wskazanych osiedlach kompletnych (Śródmieście Południowe – Jagodno) w latach 2022-2024”. Działania służyły budowaniu kompletności osiedli w aspekcie przedsiębiorczości m.in. poprzez: aktywizację przedsiębiorców i budowanie współpracy między nimi, pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości odpowiadającej potrzebom lokalnej społeczności, tworzenie wspólnych inicjatyw z przedsiębiorcami i mieszkańcami we współpracy z CAL i RO, promocję targowisk i ryneczków osiedlowych, budowanie pozytywnego wizerunku osiedla jako atrakcyjnej lokalizacji dla wybranych branż, redizajn witryn i poprawę komunikacji wizualnej. W roku 2023 projekt dotarł do 1600 osób, odbyło się 55 konsultacji z przedsiębiorcami oraz osobami planującymi założyć działalność gospodarczą, 4 spotkania BiznesMixery, 14 szkoleń/warsztatów dla przedsiębiorców i mieszkańców. Przeprowadzono rewitalizację 1 witryny. Zorganizowano 10 imprez promujących przedsiębiorców i rzemiosło, a także wydano 2 mapki lokalne "Mapka gastronomiczna Powstańców Śląskich" oraz "Mapka lokalnych przedsiębiorców Jagoda".

- kontynuacja programu wsparcia istniejących już na rynku mikroprzedsiębiorstw (firmy rodzinne, drobny handel i usługi, rzemiosło, działalność artystyczna i kulturowa) poprzez realizację zadania pn. „Prowadzenie punktu informacji i wsparcia przedsiębiorczości w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji Nadodrza i Przedmieścia Świdnickiego w latach 2022-2024”. Podejmowane przez realizatora zadania publicznego działania służyły m.in. wsparciu i rozwojowi przedsiębiorczości, aktywizacji mieszkańców, wspieraniu i budowaniu pozytywnego wizerunku obszarów, podnoszeniu walorów estetycznych przestrzeni publicznej oraz świadomości ekologicznej i społecznej przedsiębiorców. W roku 2023 projekt dotarł do 2900 osób, odbyło się 75 konsultacji z przedsiębiorcami oraz osobami planującymi założyć działalność gospodarczą, 3 spotkania networkingowe, 9 szkoleń/warsztatów dla przedsiębiorców i mieszkańców. Przeprowadzono rewitalizację 3 witryn. Zrealizowano projekt Specjały Nadodrza - święta osiedlowej gastronomii, w którym uczestniczyło 800 osób i 16 restauracji, a także 7 innych imprez promujących przedsiębiorców i rzemiosło.

- organizacja strefy rekreacyjno-gastronomicznej na pl. Nowy Targ

Strefa rekreacyjno-gastronomiczna na pl. Nowy Targ w roku 2023 była miejscem spotkań oraz streetfoodowej gastronomii. W okresie wakacyjnym odbywały się wydarzenia handlowo-gastronomiczne cieszące się dużą popularnością wśród mieszkańców i zainteresowaniem wśród odwiedzających Wrocław turystów jak np.: Festiwal Pierogów Świata, Festiwal Kawy i Czekolady, Wrocławski Smaczny Weekend, Jarmark Produktów Regionalnych czy Wakacyjny Festiwal Piwa. Od 19 września 2023r. działanie strefy jest zawieszone, ze względu na prowadzoną na tym terenie inwestycję pn, „Przebudowa układu oświetlenia i kładu doziemnych punktów zasilających oraz budowie przyłącza wodociągowego wraz z nasadzeniem roślin". Ponowne działanie strefy ma zostać przywrócone pod koniec III kwartału 2024r.

III. Wzrost konkurencyjności lokalnego handlu w oparciu o walory regionalne, turystyczne i historyczne (zadanie 60 założeń polityki społeczno-gospodarczej)

1. **Wrocławskie Święto Rzemiosła (Priorytet 3 Strategii Wrocław 2030 – wspierajmy i promujmy tradycje rzemieślnicze, produkty lokalne i regionalne)**

W dniach 30.06 – 02.07 2023 roku, jako kontynuację Wrocławskiego Święta Rzemiosła, zorganizowano **Strefę Rękodzieła** na festiwalu Pasibrzucha. Dzięki współpracy BRG z organizatorem festiwalu lokalni rzemieślnicy i rękodzielnicy nie ponosili opłat za udostępnione im miejsca sprzedażowe. Przez 3 dni 30 wystawców prezentowało i sprzedawało swoje wyroby: ceramikę kuchenną i ogrodową, zabawki, biżuterię, wyroby z lnu, akcesoria z drewna, filcu, obrazy i wyposażenie wnętrz. Poprzez Wrocławskie Święto Rzemiosła, Wrocław promuje rzemiosło jako istotny element tożsamości regionu oraz zrównoważonej gospodarki. Przez 3 dni trwania festiwalu wydarzenie odwiedziło 65 000 osób. W dniu 24.09.2023 r. BRG reprezentowało również miasto w tradycyjnym Święcie Rzemiosła zorganizowanego przez Dolnośląską Izbę Rzemieślniczą.

2. **W 2023 roku Biuro Rozwoju Gospodarczego brało udział w przygotowaniu i rozstrzygnięciu 3 postępowań przetargowych na**

lokale użytkowe znajdujące się Centrum Staromiejskim. Ogłoszenia przetargowe poprzedziła wnikliwa analiza uwarunkowań rynkowych i możliwości, jakie stwarzają lokalizacje, w których znajdują się lokale. Finalnie wybrane oferty będą uzupełniały ofertę gastronomiczną i handlową miasta, stanowiąc niewątpliwie interesujący atraktor dla mieszkańców i turystów.

3. Jarmarki i wydarzenia okolicznościowe na terenach Gminy Wrocław

W 2023 r. odbyły się następujące wydarzenia o charakterze handlowym uzupełnionym o aspekty edukacyjne i/lub artystyczne:

1) Wrocławski Smaczny Weekend-Jarmark Produktów Regionalnych wydarzenie organizowane na pl. Nowy Targ w dniach 17 – 19 marca.
2) Jarmark Produktów Włoskich – 3 edycje organizowane przy ul. Szewskiej / Wita Stwosza w 31 marca-10 kwietnia, 2 sierpnia – 15 sierpnia, i 30 października – 12 listopada,
3) Smaczny Weekend na Psim Polu – festiwal kulinarny na ryneczku Psiego Pola organizowany w dniach 6– 7 maja
4) Festiwal Pierogów Świata i Festiwal Kawy i Czekolady – wydarzenie organizowane na pl. Nowy Targ w dniach 12 – 14 maja,
5) Jarmark Świętojański – wydarzenie zorganizowane na Rynku, ul. Świdnickiej oraz ul. Oławskiej w dniach 19 maja - 27 czerwca.
6) Festiwal Azjatycki i Festiwal Wina, Piwa i Cydru wydarzenie organizowane na pl. Nowy Targ w dniach 8 – 11 czerwca.
7) Festiwal Pasibrzucha – Wrocław Craft Zone 30 czerwca-2 lipca na Partynicach
8) Delicje Regionów-Festiwal Kulinarny – wydarzenie organizowane w Rynku w dniach 7 – 9 lipca,
9) Wakacyjny Festiwal Piwa-wydarzenie organizowane na pl. Nowy targ w dniach 21-23 lipca
10) Wrocławska Feta. Festiwal Piwa, Wina i Sera – wydarzenie organizowane w Rynku w dniach 5-7 sierpnia.
11) Festiwal Azjatycki, Festiwal Smaków Świata, Festiwal Wina, Piwa i Trunków Rzemieślniczych-wydarzenie organizowane na pl. Nowy Targ w dniach 8-10 września

12) Festyn Święto mięs- wydarzenie organizowane przy ul. Szewskiej / Wita Stwosza w dniu 24 września
13) Jarmark Bożonarodzeniowy – wydarzenie zorganizowane na obszarze wrocławskiego Rynku, Placu Solnego, ulicy Świdnickiej i Oławskiej w dniach 24 listopada – 7 stycznia 2024r.

4. Promowanie przedsiębiorczości społecznej i idei ekonomii współdzielenia (Realizacja Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Wrocławia „Przedsiębiorczy Wrocław 2030" – Cel 1.1.)

W Strefie „Wrocław Sołecznie i Lokalnie" dolnośląscy producenci artykułów spożywczych, rękodzielnicy czy rodzinne manufaktury mogą nieodpłatnie skorzystać z miejsca wystawienniczego promując swoje produkty. Jest to część działalności w ramach ekonomii społecznej, która z każdym rokiem staje się w Polsce coraz bardziej popularna. W roku 2023 podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego w Strefie „Wrocław Sołecznie i Lokalnie" wystawiło się ponad **40 wystawców** w tym 3 organizacje społeczne. Podczas jarmarku w ramach europejskiego projektu „Boże Narodzenie z Ukrainą" jeden domek w strefie dedykowany był ukraińskim rękodzielnikom, którzy sprzedawali i promowali pamiątki oraz wyroby rzemieślnicze wyprodukowane na Ukrainie. Uzupełnieniem strefy po raz kolejny był również Domek Miejski, czyli stoisko miasta Wrocław, w którym sprzedawane były pamiątki z Wrocławia.

5. Budowanie marki i podnoszenie jakości handlu i usług na wrocławskich targowiskach

Zgodnie z Zarządzeniem nr 5740/21 Prezydenta Wrocławia z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie określenia zasad udostępniania terenów Gminy Wrocław na cele prowadzenia handlu okrężnego, targowiskowego oraz miejsc spotkań, realizując zadanie handlu poza lokalami użytkowymi m.in.:

1) **przeprowadzono 8 losowań wolnych miejsc do handlu okrężnego** celem prowadzenia sprzedaży całorocznej (w tym losowania na miejsca wyznaczone pod pojazdy i wózki gastronomiczne na terenie parku kulturowego „Stare Miasto", przy ZOO i w parkach) oraz sezonowej i okolicznościowej w miejscach wyznaczonych poza placami targowymi. Losowania przeprowadzono online bez bezpośredniego udziału wnioskodawców za pomocą programu informatycznego LOMI, Łącznie w

drodze losowania udostępniono 110 miejsc; wystawiono faktury i rejestry faktur, monitorowano stoiska;

2) w Dziale Handlu i Reklam prowadzone są konsultacje indywidualne, telefoniczne i mailowe w zakresie możliwości rozpoczęcia lub poszerzenia działalności handlowej w ramach handlu okrężnego lub na targowiskach. Pracownicy Działu udzielają informacji o zasadach i opłatach związanych z udostępnieniem miejsca, jak również wskazują wolne lokalizacje, bądź rozwiązania, w zależności od możliwości przedsiębiorcy. W związku z wojną na Ukrainie sporo zapytań pochodzi od uchodźców,
3) **przeprowadzono konkurs ofert terenów szczególnie atrakcyjnych przeznaczonych do prowadzenia małej gastronomii z mobilnych punktów gastronomicznych – 2 miejsc (Park Południowy, Park Miejski - Górka Skarbowców),**
4) **prowadzono obsługę dzierżawców 6 targowisk działających na nieruchomościach komunalnych**, tj. przy ul. Komandorskiej, ul. Niedźwiedziej, ul. Ptasiej, ul. Lotniczej, na ul. Żmigrodzkiej/Broniewskiego i ul. Jemiołowej,
5) przygotowano raport, w tym rekomendacje dotyczące kierunku rozwoju targowisk gminnych we Wrocławiu, który posłuży do oceny aktualnej sytuacji targowisk. Zadanie zlecone Stowarzyszeniu Inicjatywa Miasto z Gdańska.
6) **z inicjatywy BRG „targowiska nie marnują" –** pozyskanie od firmy Whirlpool dwóch lodówek społecznych dla mieszkańców na targowiskach: przy ul. Komandorskieji ul. Ptasiej oraz kontynuowano prowadzenie dwóch lodówek społecznych przy ul. Niedźwiedziej i Ryneczku Jemiołowa,
7) **realizując Program Prezydenta w zakresie poprawy jakości przestrzeni publicznej i pobudzania osiedlowej przedsiębiorczości kontynuowano prace nad ożywianiem targowisk**, tj.:
    a) koordynowano działania Ryneczku Jemiołowa, wg koncepcji zarządcy, opartej o krótkie łańcuchy dostaw i strategię „od pola do stołu", tj. pozyskiwanie nowych dostawców produktów lokalnych Bazaru Krótka Droga oraz kontynuowanie prac nad pawilonem całorocznym z kawiarenką, umożliwiającym stałe dostawy produktów oraz możliwość prowadzenia warsztatów edukacyjnych i artystycznych dla mieszkańców osiedla.

b) koordynowano działania na mini targowiskach - przy ul. Lotniczej i Żmigrodzkiej – zawarto z operatorem targowisk umowę dzierżawy, która pozwala na szerszy zakres działań niż administrowanie targowiskiem; przeprowadzono konsultacje międzywydziałowe, które wykazały potrzebę rozwoju terenu przy ul. Żmigrodzkiej z funkcją handlową, gastronomiczną i rekreacyjną;

c) plac targowiska przy ul. Skoczylasa ze względu na brak inwestorów – po analizie w ramach programu Placemaking prowadzonego przez miasto Wrocław, przekazano do Zarządu Zasobu Komunalnego na wydzierżawienie terenu na inne cele.

d) na targowiskach przy ul. Ptasiej i ul. Niedźwiedziej przeprowadzono zazielenienie z wykorzystaniem donic przekazanych przez ZDiUM w myśl zasady zero waste,

e) nawiązano współpracę z Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu w zakresie włączenia targowisk gminnych do projektu SmartCity „Przyjazne Miasto" realizowanego przez Wydział Promocji Miasta i Turystyki.

8) **zrealizowano umowę z organizatorem Kiermaszu Wszystkich Świętych na organizację okolicznościowej sprzedaży kwiatów i zniczy przy 4 głównych cmentarzach we Wrocławiu** (Grabiszyński, Osobowicki, przy ul. Bujwida oraz przy ul. Smętnej).

Tabela

Liczba miejsc do sprzedaży na targowiskach i w handlu ulicznym organizowana na nieruchomościach komunalnych w latach 2019-2023

Lp.	**Liczba miejsc do handlu/gastronomii na targowiskach, jarmarkach, w handlu okrężnym**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1.	Jarmark Bożonarodzeniowy	213	0	190	200	220
2.	Jarmark Świętojański	70	0	66	80	80

Lp.	Liczba miejsc do handlu/gastronomii na targowiskach, jarmarkach, w handlu okrężnym	2019	2020	2021	2022	2023
3.	Kiermasz Wszystkich Świętych	69	69	69	69	69
4.	Jarmark Włoski	17	17	15	47	25
5.	Świąteczny Zlot Food Trucków	14	0	0	25	0
6.	Wrocławski Zlot Food Trucków	-	-	-	25	25
7.	Smaczny Weekend we Wrocławiu	-	-	-	25	25
8	Wrocławski Oktoberfest	-	-	-	25	25
9.	Wrocławska Feta	-	-	-	50	50
10.	Festiwal Azjatycki	-	-	-	45	50
11.	Festiwal Pierogów Świata	-	-	-	45	55
12.	Delicje Regionów- Festiwal Kulinarny	-	-	-	-	70
13.	Zlot Food Trucków – Psie Pole	-	12	12	24	24
14.	Targowisko - Lotnicza*	47	47	47	47	47
15.	Targowisko - Żmigrodzka*	60	60	60	60	60
16.	Targowisko – Ptasia	30	30	30	30	30
17.	Targowisko – Skoczylasa	30	30	30	30	-
18.	Targowisko – Komandorska	120	120	120	120	120

Lp.	Liczba miejsc do handlu/gastronomii na targowiskach, jarmarkach, w handlu okrężnym	2019	2020	2021	2022	2023
19.	Targowisko - Niedźwiedzia*	120	120	120	120	120
20.	Targowisko – Jemiołowa	35	35	35	35	35
21.	Handel okrężny - całoroczny*	54	59	119	119	119
22.	Handel okrężny - miejsca sezonowe*	83	86	76	76	76
	Łącznie:	**962**	**685**	**989**	**1297**	**1325**

Uwaga:* oznacza, że są wolne miejsca

6. Promowanie zrzeszania się przedsiębiorców (Realizacja Strategii Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Wrocławia „Przedsiębiorczy Wrocław 2030" – Cel 3.3)

Zrealizowano projekt **„Od pola na wrocławski stół"** – w ramach konkursu nr 7/2023 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) na wybór operacji zrealizowanych w 2023 roku w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2022-2023. Projekt polegał na powiązaniu regionalnych producentów żywności z wrocławską branżą gastronomiczną w celu skracania łańcucha dostaw. Założeniem, było wprowadzenie do wrocławskich restauracji produktów regionalnych i działań promocyjnych na rzecz tych produktów, co przyczyniło się do większej rozpoznawalności oferty sprzedażowej rolników/wytwórców z ościennych gmin, a konsumentom końcowym zapewnienie zdrowych, ekologicznych produkty. Celem projektu było podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców Dolnego Śląska, dotyczącej zrównoważonej konsumpcji i zdrowego odżywiania się bazującego na lokalnych, naturalnych produktach oraz zwiększenie rozpoznawalności tych produktów w przestrzeni miejskiej. W ramach projektu zrealizowano następujące działania: zorganizowano spotkanie sieciujące, mające na celu zapoznanie ze sobą regionalnych wytwórców żywności

z wrocławskimi restauratorami (67 uczestników), opracowano merytorycznie i graficznie informacje publikowane w Internecie i mediach społecznościowych, przeprowadzono kampanie informacyjno – edukacyjną na temat strategii od pola do stołu, mającą na celu podniesienie świadomości konsumentów w zakresie zrównoważonego żywienia, stworzono 4 filmy informacyjno – edukacyjne oraz 4 spoty promocyjne, opracowano przewodnik kulinarny "Od pola na wrocławski stół" (darmowy e-book do pobrania), stanowiący kompendium wiedzy na temat produktów regionalnych oraz wrocławskiej gastronomii, przeprowadzono kampanie informacyjno – promocyjną w Internecie i mediach społecznościowych - rezultatem działań promocyjnych było wypromowanie weekendu kulinarnego oraz przewodnika kulinarnego, zorganizowano weekend kulinarny oparty na produkcie lokalnym - "Od pola na wrocławski stół" odbywającego się we wrocławskich restauracjach (podczas weekendu, mieszkańcy Dolnego Śląska mogli spróbować dań inspirowanych ekologicznymi i naturalnymi produktami z regionu), zorganizowano spotkania dla osób do 35 roku życia (78 uczestników), mieszkających na obszarach wiejskich - aktywizacja do założenia własnych działalności gospodarczych albo rozszerzenia istniejących w kierunku rozwoju produktu lokalnego. Projekt realizowano przy udziale dodatkowych partnerów KSOW: Dolnośląskiej Izby Rolniczej, jednostki organizacyjnej samorządu rolniczego województwa dolnośląskiego, oraz Lokalnej Grupy Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich", stowarzyszenia.

RAPORT Z REALIZACJI ZADAŃ BIURA ROZWOJU ORGANIZACJI ZA 2023 r.

W 2023 roku zadania realizowane przez Biuro Rozwoju Organizacji związane były przede wszystkim z dalszą realizacją planu rozwoju organizacji: przygotowania UMW do transformacji procesowej i cyfrowej oraz transformacji w kierunku gospodarki cyrkularnej.

I. OBSZAR ROZWOJU: TRANSFORMACJA CYFROWA I PROCESOWA

W 2023 r. rozwijano działania podjęte w ramach transformacji cyfrowej i procesowej oraz ich integracji w całej organizacji. Wśród merytorycznych obszarów transformacji skierowanych do optymalizacji procesów poprzez

zastosowanie nowych technologii były przede wszystkim architektura i budownictwo, planowanie przestrzenne oraz zarządzanie zasobem komunalnym.

1. Koordynacja i integracja zadań w obszarze transformacji cyfrowej i procesowej

1.1. Zespół ds. transformacji cyfrowej Wrocławia

Zespół pełni funkcje inicjujące i rekomendacyjne w sprawach dotyczących wypracowania strategicznych priorytetów transformacji cyfrowej dla Miasta. Do zadań Zespołu należy opiniowanie inicjatyw podejmowanych przez komórki organizacyjne UMW w ramach realizowanych zadań z zakresu transformacji cyfrowej oraz identyfikacja i analiza obszarów, które powinny zostać objęte transformacją cyfrową oraz nadanie im odpowiednich priorytetów.
Zarządzeniem nr 11116/23 Prezydenta Wrocławia z dn. 4 sierpnia 2023 r. prowadzono obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu, którego skład został zmieniony ze względu na zmiany organizacyjne w UMW oraz aktualizację karty informacyjnej planowanego projektu cyfryzacyjnego.
W 2023 r. przedmiotem spotkań Zespołu były następujące zagadnienia:

- projekty realizowane w ramach programu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF) wraz z zagadnieniami finansowymi,
- projekt EDIH – Europejski HUB Innowacji Cyfrowej,
- projekty cyfrowe zgłoszone do realizacji przez Wydziały/Biura i miejskie jednostki organizacyjne,
- obecne i przyszłe możliwości pozyskania środków zewnętrznych na projekty cyfryzacyjne,
- analiza stanu prac nad wdrożeniem systemu e-Doręczeń w miejskich jednostkach organizacyjnych – przeprowadzenie oraz analiza wyników ankiety,
- współdziałanie systemów EZD i e-Doręczenia,
- harmonogram dalszego postępowania i planowane działania w obszarze transformacji cyfrowej.

1.2. Program transformacji cyfrowej

W ramach realizacji „Programu transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027” we

współpracy z Centrum Usług Informatycznych podsumowano działania cyfryzacyjne prowadzone w UMW.
W oparciu o powyższy Program dyrektorzy komórek Urzędu Miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych przesłali do Zespołu ds. transformacji cyfrowej kolejne propozycje projektów cyfryzacyjnych celem ich zaopiniowania. Projekty obejmowały obszary: cyberbezpieczeństwo, zarządzanie pasem drogowym, system informacji przestrzennej, tworzenie map i przeprowadzanie analiz przestrzennych.

1.3. Modelowanie, mapowanie i optymalizacja procesów

W Systemie Zarządzania Procesami zaprojektowano mapy 19 procesów realizowanych w obszarze zarządzania nieruchomościami, które objęły swoim zakresem wspólne działanie następujących jednostek: WNS, WLM, BNK, ZZK, WM Sp. z o.o.
Podjęto również prace nad analizą merytorycznych procesów obsługi spraw w obszarze środowiska w kontekście możliwości współdzielenia (rozbudowy) lub dostarczenia odrębnej instancji systemu informatycznego wdrożonego w Departamencie Strategii i Rozwoju Miasta (system SWOS).
Wykonano modelowanie 75 procesów, które opracowano jako kolejne procesy cyfryzowane w WAZ i WPL w ramach Systemu Wsparcia Obsługi Spraw oraz Systemu Zarządzania Procesami. Przy wykorzystaniu nowych systemów informatycznych dokonano 102 optymalizacji w funkcjonujących procesach w obszarze architektury i planowania przestrzennego.
Przeprowadzono optymalizację procesu realizacji zgody na lokalizację i formę ogródka gastronomicznego, realizowanego przez kilka podmiotów (WAZ, WIM, ZZK, WM Sp. z o.o., ZDiUM).
Przeprowadzono analizę procesów wraz z ich modelowaniem dla utworzenia nowych e-usług na portalu mObywatel (*złożenie wniosku o zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu* oraz *złożenie wniosku o przyznanie Wrocławskiej Karty Seniora*).

2. Optymalizacja procesów poprzez zastosowanie nowych technologii

2.1. System transformacji cyfrowej i procesowej w Departamencie Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia

W ramach realizacji projektu pn. „System transformacji cyfrowej i procesowej w Departamencie Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia" współfinansowanego ze środków europejskich (ZIT WrOF) uczestniczono w budowie poszczególnych elementów zaprojektowanego systemu informatycznego.
Celem głównym projektu było podniesienie jakości usług świadczonych przez UMW w zakresie zadań realizowanych przez Wydział Architektury i Zabytków (WAZ) i Wydział Planowania Przestrzennego (WPL), poprzez stworzenie możliwości realizowania spraw drogą elektroniczną. Projekt zakładał budowę zintegrowanego rozwiązania, które pozwoliło na automatyzację pracy oraz uruchomienie 13 e-usług dla klientów WAZ i WPL, a także na ciągłe doskonalenie i optymalizację procesów realizowanych w UMW.
W ramach projektu uruchomiono trzy zintegrowane systemy, tj.: System Wsparcia Obsługi Spraw (SWOS) – narzędzie cyfryzujące procesy biznesowe w obszarze inwestycyjno-budowlanym, System Zarządzania Procesami wraz z Katalogiem Usług (SZP) – narzędzie standaryzujące sposób opisywania, monitorowania i zarządzania procesami biznesowymi w organizacji, oraz Hurtownię Danych wraz z powiązanym narzędziem raportowo-analitycznym wprowadzającym wielopoziomowe zarządzanie danymi (System HD).
W zakresie budowy Systemu Zarządzania Procesami współpracowano z wykonawcą systemu w obszarze opracowania procesów i funkcjonalności realizowanych przez SZP w ramach projektu.
W zakresie realizacji Systemu Wsparcia Obsługi Spraw współpracowano z wykonawcą systemu SWOS w obszarze opracowania procesów i funkcjonalności realizowanych przez ten system.
Promowano projekt, wykorzystując tradycyjne i elektroniczne środki przekazu (m.in. artykuły prasowe, ulotki, plakaty, filmy informacyjne). Zorganizowano szkolenie dla dyrektorów oraz kierowników komórek organizacyjnych DSM z zakresu korzystania z Systemu Zarządzania Procesami. Na bieżąco współpracowano z nowymi użytkownikami SZP.
Projekt został zrealizowany i zakończony. W jego ramach m.in. ustandaryzowano 350 czynności w procesach, wykonano 8 nowych integracji i połączeń przez API, wprowadzono 1200 ustandaryzowanych i zoptymalizowanych szablonów pism. Dzięki wdrożeniu systemu o 10% skrócił się średnio czas obsługi wniosków wpływających do WAZ i WPL, a o 15% została zmniejszona liczba czynności

wykonywanych przez pracowników w procesach. Wprowadzono standard opisu procesów biznesowych oparty na matrycy czynności w procesach biznesowych. Nastąpiła automatyzacja wybranych czynności w scyfryzowanych procesach. Podniesiona została także jakość komunikacji zarówno z klientami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi oraz zwiększona skuteczność i efektywność pracy UMW.

2.2. Zintegrowany system zarządzania nieruchomościami pozostającymi w zarządzie Gminy Wrocław

W 2023 r. kontynuował swoją pracę Zespół ds. opracowania jednolitych standardów i funkcjonalności zintegrowanego systemu informatycznego do zarządzania nieruchomościami pozostającymi w zarządzie Gminy Wrocław, powołany Zarządzeniem nr 7079/22 Prezydenta Miasta Wrocławia z dnia 15 lutego 2022 r. W 2023 r. odbyło się ponad 60 spotkań roboczych. W ramach prac Zespołu przygotowano listę atrybutów baz danych (budynków, kontrahentów i umów) niezbędnych do rozpoczęcia budowy systemu informatycznego. Sporządzono również listę procesów funkcjonujących w poszczególnych jednostkach związanych z zarządzaniem nieruchomościami oraz wybrano do opisania 19 z nich. Zorganizowano także prezentację systemu wykorzystywanego do zarządzania nieruchomościami w m.st. Warszawa dla pracowników wrocławskich jednostek i komórek organizacyjnych biorących udział w procesie zarządzania nieruchomościami. W spotkaniu uczestniczyło 35 pracowników Gminy Wrocław.

Prace Zespołu zostały zakończone przygotowaniem rekomendacji ws. budowy zintegrowanego systemu informatycznego do zarządzania nieruchomościami. Wskazały one na zasadność budowy systemu w oparciu o środowisko HCL Lotus na wzór systemu m.st. Warszawy. W wyniku tych prac w dniu 24 października 2023 r. Zarządzeniem nr 11617/23 Prezydenta Wrocławia powołano zespół projektowy ds. budowy, wdrożenia, utrzymania i rozwoju Systemu Zarządzania Nieruchomościami Gminy Wrocław. Równocześnie została podjęta decyzja, że prace koordynujące dalsze działania w obszarze budowania systemu będzie prowadziło Biuro Nadzoru Komunalnego.

3. Współpraca z portalem mObywatel

Dokonano analizy możliwości udostępnienia w aplikacji mobilnej i na portalu mObywatel usług publicznych realizowanych przez Urząd Miejski Wrocławia. Zespół składający się z pracowników UMW, Centralnego Ośrodka Informatyki oraz Ministerstwa Cyfryzacji zrealizował dwa projekty polegające na budowie usługi lokalnej *Wrocławskiej Karty Seniora* oraz ustandaryzowanej dla całego kraju usługi *uzyskania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu*. Nowe e-usługi są udostępnione dla obywateli na platformie mObywatel. W wyniku tych prac Wrocławska Karta Seniora stała się dostępna w formie elektronicznej dla mieszkańców Wrocławia. Wypracowano również elektroniczną usługę złożenia wniosku o zezwolenie na usunięcie drzew i krzewów dla użytkowników w całej Polsce. Pilotażowa realizacja pierwszych usług drogą elektroniczną do końca 2023 r. wyniosła ponad 320 wniosków (Wrocławska Karta Seniora – ok. 200 wniosków; wycinka drzew – ponad 120 wniosków). Tym samym przystąpiono do wypracowania wspólnie z Ministerstwem Cyfryzacji standardu budowy narzędzi front office dla e-usług.

4. Działania wspierające transformację cyfrową

4.1. Konferencje i webinary

Uczestniczono w następujących konferencjach i webinariach:

- VIII Forum Kierowników IT w Administracji
- Trendy technologiczne 2023
- Partnerstwo publiczno-prywatne szansą realizacji inwestycji w jst
- Management 360, czyli wokół projektu
- CIONET Polska – spotkania w Krakowie i Wrocławiu
- e-Doręczenia w praktyce funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego – teoria, prawo, praktyka
- PSZOK: nowe wyzwania, nowe rozwiązania – organizacja, budowa i prowadzenie.

4.2. Digital Excellence Awards

Program Digital Excellence to całoroczny cykl spotkań oraz webinariów, które mają na celu zwiększenie dojrzałości cyfrowej instytucji publicznych i polskich firm. Kulminacją tych spotkań jest organizowany corocznie konkurs Digital Excellence Awards, który ma na celu wskazanie i docenienie tych firm i instytucji,

które dzięki transformacji cyfrowej uczyniły swoje organizacje bardziej skutecznymi i innowacyjnymi. Nagrody są przyznawane w 8 kategoriach. W 2023 r. UMW do konkursu w kategorii Operational Efficiency zgłosił projekt „System transformacji cyfrowej i procesowej w Departamencie Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia". Projekt został nominowany do finałów jako jeden z 4 projektów w tej kategorii, pokonując blisko 20 konkurentów, i był jedynym z obszaru administracji publicznej.

4.3. „WRO4digITal EDIH Wrocław"

Jest to projekt Europejskiego HUB-u Innowacji Cyfrowych, którego operatorem jest Wrocławski Park Technologiczny. Utworzony jest przez konsorcjum ponad 20 podmiotów. W swoim założeniu projekt przewiduje, że będą one oferować kompleksowe wsparcie przedsiębiorcom oraz administracji samorządowej w procesie transformacji cyfrowej. Projekt uzyskał finansowanie ze strony Komisji Europejskiej (50% wartości projektu). W roku 2023 Biuro Rozwoju Organizacji szczególnie dużą wagę przykładało do kwestii wsparcia WPT w zakresie uzyskania przez „WRO4digITal" finansowania ze strony rządowej (50% wartości projektu) usług kierowanych przez EDIH do administracji publicznej.

II. OBSZAR ROZWOJU: GOSPODARKA OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

W zakresie działalności Pełnomocnika Prezydenta ds. gospodarki cyrkularnej wykonywane były czynności związane z inicjowaniem i koordynacją działań podejmowanych w ramach Urzędu Miejskiego Wrocławia wyznaczonych przez realizację założeń gospodarki cyrkularnej na terenie Miasta. W ramach swoich kompetencji Pełnomocnik wspierał proces planowania inwestycji oraz wykonania projektów wspierających transformację ku gospodarce o obiegu zamkniętym. W tym obszarze w 2023 r. realizowane były działania związane z podnoszeniem efektywności energetycznej i gospodarki odpadami. W ramach podnoszenia efektywności energetycznej przygotowano analizy dotyczące wypracowania modelu podnoszenia efektywności energetycznej dla obszaru Wrocławia. Wspierane były przedsięwzięcia związane z przeprowadzeniem postępowania przetargowego na budowę Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych we Wrocławiu przy ul. Szwajcarskiej oraz działania dotyczące budowy tego punktu, m.in. poprzez udział w spotkaniach Rady budowy. Prowadzono także konsultacje projektu złożonego przez NGO dotyczącego zaangażowania podmiotu

ekonomii społecznej w organizację i prowadzenie PSZOK w połączeniu z halą napraw i halą odzyskanych produktów.

ARCHITEKTURA I ZABYTKI – SPRAWOZDANIE za 2023 rok

NAJISTOTNIEJSZE ZADANIA WYDZIAŁU ARCHITEKTURY I ZABYTKÓW Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWEJ:

- wydawanie pozwoleń na budowę,
- rozpatrywanie zgłoszeń budowy i robót budowlanych,
- udzielanie informacji publicznej,
- wydawanie zaświadczeń o samodzielności lokali oraz innych zaświadczeń dotyczących zakresu działania wydziału,
- wydawanie opinii, związanych gł. z planowaniem przestrzennym oraz zapisami MPZP
- wydawanie opinii dotyczących lokalizacji i estetyki reklam, małej architektury
  i umeblowania miasta,
- udostępnianie akt i informacja o postepowaniach,
- rejestrowanie dzienników budowy,
- prowadzenia i aktualizacji gminnej ewidencji zabytków Wrocławia;

INNE ZADANIA W RAMACH WSPÓŁPRACY Z KOMÓRKAMI ORGANIZACYJNYMI URZĘDU, MIEJSKIMI JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI I INNYMI ORGANAMI

- Wydawanie opinii o zgodności z mpzp, odnoszących się m.in. do:
  - samodzielności działek budowlanych przeznaczonych do sprzedaży przez Gminę Wrocław;
  - planowanych ofert sprzedaży nieruchomości przez Gminę Wrocław, w tym proponowanych podziałów geodezyjnych nieruchomości na poszczególne oferty;
  - innych zamierzeń inwestycyjnych Gminy Wrocław;
  - lokalizacji obiektów związanych z gospodarką odpadami dla Wydziału Środowiska i Rolnictwa oraz dla Marszałka Województwa Dolnośląskiego;

- sposobów odprowadzania wód opadowych i roztopowych – dla Zarządów Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- lokalizacji przystani turystycznych i pasażerskich oraz pływających obiektów gastronomicznych i domów na wodzie – dla Biura Zarządzania Projektami;
- istniejących obiektów budowlanych, których wzniesienie nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę ani zgłoszenia budowy – dla Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

- Wydawanie zaświadczeń wymaganych przepisami prawa, m.in:
  - o zgodności budowy (samowoli budowlanej) z ustaleniami mpzp lub dwz – na potrzeby prowadzonych przez PINB postępowań legalizacyjnych;
  - o zgodności zamierzonego sposobu użytkowania obiektów budowlanego lub jego części z mpzp lub dwz – na potrzeby zgłoszeń zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części;

ZADANIA PODEJMOWANE W ZAKRESIE PODNIESIENIA I UTRZYMANIA ATRAKCYJNOŚCI MIEJSC PUBLICZNYCH

1. Konsultacje wykonawcze pod względem elementów małej architektury, nawierzchni, zieleni, oświetlenia.

2. Sporządzanie wytycznych i opiniowanie projektów zagospodarowania miejskich przestrzeni publicznych oraz konsultacje wykonawcze pod względem elementów małej architektury, nawierzchni, zieleni, oświetlenia dla budowy ulic miejskich,
a w szczególności w ramach:
  - zadania „04820 – Przebudowa ulicy Pomorskiej we Wrocławiu. Etap I – Przebudowa ulicy Pomorskiej na odcinku od mostu pomorskiego Północnego do ul. Cybulskiego”;
  - zadania „02090 – Budowa Alei Wielkiej Wyspy we Wrocławiu”;
  - zadania „02100 – Budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94”;
  - wytyczne dla wolnostojących stacji ładowania pojazdów samochodowych zasilanych energią elektryczną we Wrocławiu w przestrzeni publicznej
    na terenach Gminy Wrocław;

- wytyczne plastyczne dla wolnostojących urządzeń do poboru opłat parkingowych;
- wytyczne dla dzierżaw gminnych terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowo-gastronomiczne (dla ZZM);
- opiniowanie plastyczne projektów WBO;
- wymiany oświetlenia na Moście Grunwaldzkim
- wymiana oświetlenia drogowego oraz montaż nowych słupów pod monitoring w ramach projektu „Przebudowa ul. Bożego Ciała, ul. Widok, ul. Kazimierza Wielkiego".

a) opiniowanie plastyczne elementów zagospodarowania przestrzeni publicznej
   m.in. murali, szyldów na elewacjach budynków, nośników reklamowych, małych obiektów budowlanych, ogródków gastronomicznych;
b) koordynacja działań związanych z powstaniem muralu na 70 lecie BWA (ul. Drzewna 7);
c) koordynacja działań związanych z powstaniem muralu jubileuszowego Muzeum Narodowego we Wrocławiu;
d) koordynacja działań związanych z renowacją rzeźby autorstwa Michała Gdaka,
   pn. „MAPA", na pl. Bema;

3. Współpraca przy tworzeniu zarządzenia nr 9469/23 z dnia 27.01.2023 r. w sprawie zasad postępowania komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia
oraz miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie organizowania ogródków gastronomicznych na gruntach zarządzanych przez Prezydenta Wrocławia stanowiących własność Gminy Wrocław oraz w pasie drogowym dróg publicznych zarządzanych przez Prezydenta Wrocławia.

4. Rozpoczęcie prac nad uregulowaniem procedury udostępniania nieruchomości gminnych w celu umieszczania murali.

5. Udział w pracach Wrocławskiej Rady Gastronomii.

6. Przygotowanie tekstu jednolitego Uchwały nr LVI/1465/14 Rady Miejskiej Wrocławia
w sprawie utworzenia parku kulturowego „Stare Miasto" (t.j. uchwały Dz. Urz. Woj. Doln. z 2023 r. poz. 3357).

7. Udział w warsztatach w ramach programu "Cities in Placemaking".

8. Współpraca z innymi wydziałami i jednostkami UM:

- Biurem Rozwoju Gospodarczego przy konkursie ofert na udostępnianie terenu celem prowadzenia handlu okrężnego z mobilnych punktów gastronomicznych;
- Biurem Rozwoju Gospodarczego i Wydziałem Inżynierii Miejskiej przy organizacji ogródków gastronomicznych w ul. Średzkiej;
- współpraca międzywydziałowa w ramach zespołu Roboczego ds. Parku Kulturowego „Stare Miasto";
- bieżąca współpraca ze Strażą Miejską w zakresie naruszeń zapisów Uchwały
  nr LVI/1465/14 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie utworzenia parku kulturowego „Stare Miasto" (t.j. uchwały Dz. Urz. Woj. Doln. z 2023 r. poz. 3357).

9. Wprowadzanie elementów przestrzennych w celu podnoszenia jakości przestrzeni publicznych.

10. Koordynacja konkursu Piękny Wrocław na najlepszą realizację architektoniczną w 2021 i 2022 roku

11. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi:

- z ASP nad umową na roczną wystawę prac dyplomantów „Młoda rzeźba" na pl. Nowy Targ (w gablotach Mota Engil) wraz z wydaniem katalogu, wystawa dotowana przez DSM
- udział (na zaproszenie Fundacji Dom Pokoju) w jury konkursu pn. „Świąteczna witryna" – konkurs dla przedsiębiorców spoza centrum.

ILOŚĆ I RODZAJ SPRAW ROZPATRYWANYCH W 2023 r.

Dokumenty i sprawy WAZ	**Ilość szt.**
Dokumenty, które wpłynęły do WAZ (np. wnioski, zgłoszenia, orzeczenia, pisma, dokumenty, uzupełnienia, itd..)	**27 810**
Dokumenty wydane przez WAZ (wszystkie wychodzące)	**25 965**
Ilość rozpatrzonych spraw w WAZ	**15 598**
Dział Architektoniczno-Budowlany	6 453

<table>
<tr><td colspan="3">Dokumenty i sprawy WAZ</td><td>Ilość szt.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Dział Informacji i Rejestrów</td><td>7 465</td></tr>
<tr><td colspan="3">Dział Zabytków</td><td>495</td></tr>
<tr><td colspan="3">Sekcja Estetyki Miasta</td><td>898</td></tr>
<tr><td colspan="3">Zespół Organizacyjno-Finansowy</td><td>287</td></tr>
<tr><td colspan="3">Decyzje (wszystkie)</td><td>2 650</td></tr>
<tr><td colspan="3">Decyzje o pozwoleniu na budowę i zatwierdzeniu projektu budowlanego</td><td>1 223</td></tr>
<tr><td rowspan="5">w tym:</td><td colspan="2">decyzje udzielające pozwolenia na budowę</td><td>1 137</td></tr>
<tr><td rowspan="3">w tym:</td><td>budownictwo jednorodzinne</td><td>160</td></tr>
<tr><td>budownictwo wielorodzinne</td><td>35</td></tr>
<tr><td>infrastruktura techniczna</td><td>130</td></tr>
<tr><td colspan="2">decyzje odmawiające pozwolenia na budowę</td><td>86</td></tr>
<tr><td colspan="3">Decyzje o zmianie pozwolenia na budowę</td><td>277</td></tr>
<tr><td rowspan="2">w tym:</td><td colspan="2">zmieniające decyzje o pozwoleniu na budowę</td><td>267</td></tr>
<tr><td colspan="2">odmawiające zmiany decyzji</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="3">Decyzje pozwolenia na rozbiórkę</td><td>90</td></tr>
<tr><td rowspan="2">w tym:</td><td colspan="2">decyzje udzielające pozwolenia na rozbiórkę</td><td>86</td></tr>
<tr><td colspan="2">odmawiające pozwolenia na rozbiórkę</td><td>4</td></tr>
<tr><td colspan="3">Decyzje o przeniesieniu pozwolenia na budowę</td><td>111</td></tr>
<tr><td rowspan="2">w tym:</td><td colspan="2">decyzje o przeniesieniu pozwolenia na budowę</td><td>109</td></tr>
<tr><td colspan="2">domawiające przeniesienia pozwolenia na budowę</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="3">Zezwolenia na realizację inwestycji drogowej</td><td>16</td></tr>
<tr><td colspan="3">Decyzje pozwolenia wydane na podstawie ustawy o ochronie zabytków
i opiece nad zabytkami lub ustawy o ochronie przyrody</td><td>60</td></tr>
<tr><td colspan="3">Decyzje pozwolenia wydane na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="3">decyzje odmawiające pozwolenia wydanego na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub ustawy o ochronie przyrody</td><td>4</td></tr>
</table>

Dokumenty i sprawy WAZ		**Ilość szt.**
Decyzje nakazujące przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub ustawy o ochronie przyrody		**2**
Decyzje inne (umorzenia , uchylenia, stwierdzenia wygaśnięcia, itp.)		**339**
Decyzje wnoszące sprzeciw wobec budowy, prowadzenia robót budowlanych lub zmiany sposobu użytkowania		**544**
Postanowienia (wszystkie)		**3 359**
w tym:	w trakcie postępowania	3 123
	kończące sprawę (zgoda na odstępstwo, zwrot wniosku, odmowa)	236
Zaświadczenia (wszystkie)		**15 489**
Zaświadczenia o samodzielności lokali		12 695
Zaświadczenia z zakresu ochrony zabytków		60
Zaświadczenia inne (o ostateczności decyzji, o przyjęciu zgłoszenia budowy, o przyjęciu zgłoszenia robót budowlanych, o przyjęciu zgłoszenia rozbiórki, o przyjęciu zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania, potwierdzające fakty, o ostateczności decyzji)		2 736
Dzienniki budowy (liczba zarejestrowanych dzienników)		**1 842**
Zgłoszenia budowy (liczba rozpatrzonych spraw)		**282**
Pozostałe zgłoszenia (liczba rozpatrzonych spraw: roboty budowlane, rozbiórki, zmiany sposobu użytkowania)		**1 845**
Informacja publiczna (liczba rozpatrzonych spraw)		**325**

PODSUMOWANIE

W 2023 roku, pomimo trwającego w Polsce kryzysu ekonomicznego utrzymała się porównywalna z latami poprzednimi ilość decyzji, zaświadczeń i postanowień wydanych przez Wydział Architektury i Zabytków.

W roku 2023, podobnie jak w latach poprzednich, największe trudności w pracy Wydziału związane były z prowadzeniem długotrwałych i skomplikowanych postępowań administracyjnych dotyczących zarówno pozwoleń na budowę jak i decyzji-pozwoleń konserwatorskich.
Z analizy wskaźników przyjętych do monitorowania zadań Wydziału wynika, że ponad połowę decyzji o pozwoleniu na budowę i zaświadczeń wydano w czasie krótszym niż 50% czasu przewidzianego przez Kpa i prawo budowlane.
W 2023 roku kontynuowano rozpoczętą w 2020 r. współpracę z Biurem Rozwoju Organizacji nad wdrożeniem nowego Systemu Wspierania Obsługi Spraw (SWOS) uwzględniającego specyfikę realizowanych zadań i jednocześnie pozwalającego na integrację z istniejącymi systemami w UMW, w tym z Systemem Informacji Przestrzennej oraz EZD.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE, ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY WROCŁAWIA, SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

W roku sprawozdawczym realizowano zadania w zakresie:

- planowania rozwoju przestrzennego Miasta, w tym:
  - kształtowania polityki przestrzennej poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
  - sporządzania innych planów i analiz obejmujących obszar Miasta;
- ustalania warunków zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego, wynikających z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i innych ustaw;
- koordynacji przeprowadzenia procedury ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, wynikających z ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących;
- sporządzania koncepcji zagospodarowania obszarów w Mieście;
- sporządzania propozycji lokalizacji i analizy lokalizacji ważnych dla Miasta obiektów;
- przygotowania propozycji ofert przestrzennych dla różnego rodzaju inwestycji;
- koordynacji, opiniowania i weryfikowania opracowań sporządzanych w wydziałach i jednostkach organizacyjnych Miasta;

- prognozowania, gromadzenia oraz analizy danych dotyczących rozwoju Miasta;
- koordynacji i sporządzania planów, analiz i opinii urbanistycznych w zakresie polityki rzecznej;
- koordynacji prac organizacyjno-technicznych związanych z przetwarzaniem danych przestrzennych, w tym prac dotyczących koordynacji procesu budowy SIP – Systemu Informacji Przestrzennej Miasta;
- zapewnienia pełnej zgodności systemu informatycznego, w którym prowadzona jest EMUiA do zmieniających się wymagań prawnych określających szczegółowo organizację i tryb tworzenia, aktualizacji i udostępniania baz danych ewidencji;
- sporządzania wyrysów i wypisów z obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia* i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania opinii pomocniczych;
- realizacji zadań z zakresu nazewnictwa ulic i adresów.

Planowanie przestrzenne jest jednym z ważniejszych zadań samorządu lokalnego oraz zadaniem własnym gminy. Poprzez racjonalne kształtowanie przestrzeni, uwzględniające uwarunkowania, wymagania funkcjonalne, środowiskowe, społeczno- gospodarcze oraz kulturowe, planowanie przestrzenne zapewnia prawidłowy i zrównoważony rozwój miasta. Jednym z instrumentów planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Ich realizacja przyczynia się do zachowania porządku, ładu przestrzennego oraz krajobrazu kulturowego.
Na koniec roku 2023 **powierzchnia Miasta** objęta **uchwalonymi mpzp** wyniosła dla wszystkich uchwalonych mpzp (536 mpzp) **– 18377,28 ha**, co stanowi **62,8 %** powierzchni Wrocławia.
W roku 2023 przystąpiono do opracowania **21 mpzp** obejmujących **329,21 ha**, co stanowiło **1,1 % powierzchni Miasta**.
W roku 2023 w opracowaniu (na różnych etapach procedury formalno-prawnej) znajdowały się łącznie **110 mpzp**, z czego w 2023 r. uchwalono **31 mpzp**, w **tym 1 opracowywano w trybie zmiany mpzp**.

Poniższe tabele przedstawiają procentowy udział powierzchni planów uchwalonych i planów znajdujących się w opracowaniu w ogólnej powierzchni Miasta.

Udział mpzp w ogólnej powierzchni Miasta

Plany	**Liczba planów**	**Powierzchnia [ha]** **	**Udział w powierzchni miasta [%]**
uchwalone od 1995 r.	536	18377,28	62,8
uchwalone w 2023 r.	31	652,07	2,2
uchwalone obowiązujące*	545	18270,72	62,4
w opracowaniu	79	2105,01	7,2

* liczba planów obowiązujących nie obejmuje uchwał RM stanowiących zmianę uchwalonego planu miejscowego

** obszar objęty planami (powierzchnia obszarów planów po scaleniu nałożeń)

Tereny objęte mpzp uchwalonymi po 1 stycznia 1995 r.

	II-III Kadencja RMW	IV Kadencja RMW	V Kadencja RMW	VI Kadencja RMW	VII Kadencja RMW	VIII Kadencja RMW	Powierzchnia Miasta obecnie objęta mpzp
	procedury z uwzględnieniem uchylonych mpzp						bez uchylonych mpzp*
Powierzchnia miasta objęta planami (%)	6,1	23,2	17,7	13,1	3,2	6,9	61,5
Powierzchnia miasta objęta	1791	6781	5193	3843,65	951,36	2031,05	18377,28

planami (ha)							
Liczba planów uchwalonych	54	113	115	97	85	124	536

* liczba planów obowiązujących nie obejmuje uchwał RM stanowiących zmianę uchwalonego planu miejscowego

Liczba mpzp lub zmian mpzp uchwalonych w latach 2003-2023
(z uwzględnieniem mpzp w międzyczasie uchylonych)

Lata	**Liczba planów**	**Powierzchnia [ha]**	**Udział w powierzchni miasta [%]**
2023	31	652,07	2,2
2022	28	345,61	1,2
2021	20	361,5	1,2
2020	28	504,79	1,7
2019	17	175,01	0,6
2018	25	388,41	1,3
2017	11	162,51	0,6
2016	20	113,05	0,4
2015	29	287,42	1,0
2014	29	423	1,4
2013	21	783	2,7
2012	24	1722	5,9
2011	28	940	3,2
2010	23	747	2,6
2009	25	1348	4,6
2008	35	2123	7,3
2007	31	1037	3,5
2006	32	1908	6,5
2005	22	446	1,5
2004	28	1759	6,0

2003	32	2680	9,2

Ponadto w 2023 roku wydano ogółem 669 decyzji administracyjnych, w tym 279 pozytywnych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i 92 pozytywne decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ ZESPOŁU „NIEBIESKI STÓŁ"

- Tramwaj wodny
  - Kontynuacja prac nad koncepcją tramwaju wodnego na Wrocławskim Węźle Wodnym - ostateczne zakończenie projektu realizowanego w ramach Europejskiego Instrumentu Miejskiego (European City Facility – EUCF) pn.: „Koncepcja inwestycyjna wraz z elementami analizy kosztów i korzyści wprowadzenia systemu tramwaju wodnego na obszarze Aglomeracji Wrocławskiej" - zatwierdzenie i rozliczenie projektu w Komisji oraz przesłanie corocznego sprawozdania z realizacji projektu,
  - podpisanie listu intencyjnego z Polską Żeglugą Wodorową.

- Koordynacja zagospodarowania gruntów pokrytych wodami oraz terenów nadrzecznych
  - bieżące opiniowanie wniosków o dzierżawę gruntów pokrytych wodami oraz terenów nadrzecznych, wykorzystanie mapy koordynacyjnej obiektów pływających oraz zagospodarowania terenów nadrzecznych,
  - kontynuacja prac dotyczących mariny miejskiej w basenie dawnego portu węglowego przy ujściu rzeki Oławy – współpraca przy przekazaniu gruntów spółce miejskiej, prace oraz działania związane z rozwojem przedmiotowego przedsięwzięcia,
  - prace związane z zagospodarowaniem gruntów pokrytych wodami rzeki Oławy oraz terenów nadrzecznych (model 3D rozmieszczenia obiektów pływających przy ujściu rzeki Oławy oraz zagospodarowania terenów sąsiednich,

- kontynuacja prac nad koncepcją odtworzenia infrastruktury hydrotechnicznej w korycie rzeki Ślęzy na obszarze Wrocławia, Gminy Kobierzyce i Gminy Żórawina - spotkania merytoryczne z Partnerami oraz przedstawicielami Wód Polskich RZGW we Wrocławiu.

– Sprawy bieżące związane z zakresem działalności Zespołu:
  - uczestnictwo w spotkaniach Zespołu ds. żeglugi śródlądowej i turystyki wodnej oraz Zespołu ds. bezpieczeństwa i rozwoju żeglugi na Odrzańskiej Drodze Wodnej,
  - współpraca przy organizacji Dnia Marynarza Rzecznego – lipiec 2023 r.,
  - współpraca z Technikum Żeglugi Śródlądowej w zakresie nowej siedziby szkoły - współpraca z projektantami podczas procedury planistycznej opracowania zmiany MPZP (uchwalenie planu),
  - działania w okresie skażenia rzeki Odry,
  - dalsze działania w zakresie umożliwienia przez Wody Polskie czasowego przejścia dla pieszych i rowerzystów na górnych wrotach Śluzy Opatowickiej,
  - koordynacja prac nad zapisami dotyczącymi zagospodarowania terenów zlokalizowanych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
  - koordynacja działań w sprawie uruchomienia przyłącza elektroenergetycznego na bulwarze Marii i Lecha Kaczyńskich,
  - nawiązanie współpracy z Zarządem portu w Dreźnie (wyjazd na konferencję),
  - udzielanie odpowiedzi na zapytania dotyczące tematów związanych z rzekami oraz terenami nadrzecznymi (np. hałas na Odrze);
  - udział w konferencjach (np. Międzynarodowy Kongres Miasto – Woda – Jakość życia - Open Eyes Economy Summit 2022, Kongres Wodny, Forum Green Region II i inne).

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- Koncepcje, analizy przygotowywane w związku z projektami uchwał w sprawie przystąpień do sporządzenia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Przygotowywanie uchwał w sprawie przystąpień do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Przygotowanie zarządzeń Prezydenta Wrocławia;
- Opracowywanie projektów miejscowych planów;
- Wizualizacje dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wykonane w programach Sketchup, Arcscene i Modelur;
- Analizy własnościowe i powierzchniowe na potrzeby sporządzania prognozy skutków finansowych uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Prace związane z weryfikacją i aktualizacją wzorców pism i uchwał w celu dostosowania do obowiązujących przepisów prawa, zmian ustaleń wynikających z potrzeb kształtowania standardu techniki zapisu treści pism i uchwał oraz treści graficznej rysunków planów;
- Przygotowanie opinii pomocniczych;
- Przygotowywanie obwieszczeń wraz z tekstami jednolitymi uchwał w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Udział w posiedzeniach komisji Rady Miejskiej Wrocławia;
- Przygotowanie wyjaśnień dla Wojewody, a także stanowisk WPL oraz pism procesowych w sprawach sądowych;
- Przygotowywanie odpowiedzi na interpelacje i petycje Radnych;
- Sporządzenie analiz ekonomicznych do 27 przystąpień do mpzp i 40 prognoz skutków finansowych uchwalenia mpzp;
- Sporządzenie 31 analiz społecznych dla planowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Koordynacja i organizacja prac oraz spotkań Miejskiej Komisji Urbanistyczno – Architektonicznej.

Prace Komisji w roku 2023

MKUA	
Liczba posiedzeń Komisji	12 (w trybie posiedzeń on-line za pomocą programu TEAMS)
Liczba przekazanych Komisji informacji o przystąpieniach do sporządzenia mpzp	26
Liczba przekazanych Komisji projektów mpzp do zaopiniowania	29
Liczba wydanych przez Komisję opinii	29

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ USTALENIA LOKALIZACJI INJWESTYCJI MIESZKANIOWYCH ORAZ INWESTYCJI TOWARZYSZĄCYCH

Koordynacja przeprowadzenia procedury ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, wynikające z ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących:

- współpraca w przygotowaniu porozumienia określającego sposób realizacji inwestycji towarzyszących,
- przygotowywanie uchwał w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących,
- przygotowanie wzorców pism i uchwał w celu dostosowania do obowiązujących przepisów prawa, zmian ustaleń wynikających z potrzeb kształtowania standardu techniki zapisu treści pism i uchwał,
- przygotowanie opinii pomocniczych,
- udział w posiedzeniach komisji Rady Miejskiej Wrocławia,
- przygotowanie stanowisk Prezydenta Wrocławia oraz pism procesowych w sprawach sądowych,

- przygotowywanie odpowiedzi na interpelacje i petycje Radnych,
- organizacja prezentacji wniosków przed Miejską Komisją Urbanistyczno – Architektoniczną.

ANALIZY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

- Prace analityczne uwzględniające demografię i rozwój mieszkalnictwa niezbędne
  do planowania nowych inwestycji infrastruktury społecznej;
- Analizy przestrzenne dotyczące możliwości lokalizacji nowych funkcji w mieście;
- Koncepcje zagospodarowania przestrzennego dla obszarów nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej wraz z analizami przestrzennymi w celu wypracowania najlepszego układu kompozycyjnego i funkcjonalnego oraz właściwych wskaźników urbanistycznych z wykorzystaniem programów graficznych i analitycznych: Sketchup, Modelur;
- Współpraca z radami osiedla w zakresie analizy obszarów problemowych oraz potrzeb dotyczących przystąpień do sporządzenia planów miejscowych;
- Program Mieszkaniowy - weryfikacja i aktualizacja informacji udostępnianej w ramach mapy Serwisu Informacji Przestrzennej Wrocławia (SIP) oraz na stronie biuletynu Informacji Publicznej (BIP);
- Opiniowanie koncepcji zagospodarowania wód opadowych i infrastruktury technicznej oraz koncepcji drogowych wraz ze strefowaniem na terenach osiedli mieszkaniowych;
- Analizy przestrzenne w odniesieniu do ustawy Lex Deweloper.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA

- Prace nad aktualizacją i rozbudową stron internetowych Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia - uzupełnienie ich o informacje związane z zadaniami wykonywanymi przez Wydział Planowania Przestrzennego;
- Współpraca z Wydziałem Obsługi Urzędu w przygotowaniu zleceń dotyczących publikacji w lokalnej prasie ogłoszeń Prezydenta Wrocławia związanych z

procedurą planistyczną o przystąpieniu do sporządzania mpzp i wyłożeniu do publicznego wglądu projektów mpzp oraz obwieszczeń Prezydenta Wrocławia informujących o wydaniu decyzji o warunkach zabudowy dla zamierzeń inwestycyjnych mogących znacząco oddziaływać na środowisko (80 ogłoszeń i 2 obwieszczenia);

- Publikacja obwieszczeń Prezydenta Wrocławia oraz innych organów (Wojewody Dolnośląskiego i SKO) dot. Warunków zabudowy oraz ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego (339 obwieszczeń);
- Współpraca z redakcją Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w zakresie zamieszczania i aktualizowania w Biuletynie informacji dot. Mpzp - plany w toku;
- Zamieszczanie w BIP Zarządzeń Prezydenta w sprawie rozpatrzenia wniosków i uwag wniesionych do projektów mpzp;
- Przygotowywanie, przekazywanie i publikowanie informacji na stronach internetowych, odpowiadanie na okresowo wysyłane przez redakcję BIP e-maile dot. Sprawdzenia i zaktualizowania stron BIP;
- Współpraca z Biurem Rady Miejskiej – przekazywanie ogłoszeń o przystąpieniach
  i wyłożeniach projektów mpzp zamieszczonych w BIP;
- Uzupełnianie zasobu kart informacyjnych w wykazie danych o środowisku i jego ochronie umieszczonych w BIP;
- Przygotowywanie pism do SKO i Wojewody Dolnośląskiego potwierdzających publikację obwieszczeń na stronach UMW (BIP, tablica ogłoszeń);
- Aktualizacja i przygotowanie informacji o zmianach dotyczących wezwań do usunięcia naruszenia interesu prawnego, planów w toku postępowania sądowego, planów miejscowych lub ich części unieważnionych wyrokiem sądu oraz rozstrzygnięć nadzorczych Wojewody Dolnośląskiego;
- Prace geodezyjno-kartograficzne:
  - pozyskiwanie wejściowych materiałów z zasobu geodezyjno-kartograficznego niezbędnych do sporządzenia mpzp i innych opracowań planistycznych,
  - sporządzanie roboczych wykazów właścicieli i władających dla potrzeb mpzp
    i innych opracowań planistycznych,

- sporządzanie analiz: własności wybranych terenów, terenów pod kątem konieczności sporządzania wniosku o zmianę przeznaczenia na cele nieleśne, terenów zamkniętych, propozycji lokalizacji przestrzennych, danych geodezyjnych działek dla potrzeb lokalizacji w studium lub mpzp, nieruchomości pod względem lokalizacji (mpzp),
- sprawdzanie stanu prawnego nieruchomości w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego;

– Opracowanie merytoryczne zadań egzaminacyjnych w ramach rekrutacji nowych pracowników oraz weryfikacja ich wiedzy praktycznej z zastosowania narzędzi wspomagania projektowania – oprogramowanie Sketchup, ArcGis;
– Analizy dotyczące projektu rozporządzenia w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
– Analizy i uczestnictwo w wyznaczonych etapach procedury sporządzania zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
– Organizacja techniczna i merytoryczna stanowiska pracy w ramach praktyk studenckich, w formie zadań administracyjnych, analitycznych inwentaryzacyjnych i projektowych z zakresu planowania przestrzennego,
– Analiza i aktualizacja zapisów wynikających z Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
– Przygotowanie raportów osiedlowych „Co słychać na osiedlach?”.

INNE

– Udział w:
  - w warsztatach organizowanych w ramach projektu partnerskiego „Cities in Placemaking” dotyczących skutecznej i efektywnej współpracy wielu podmiotów w celu planowania i projektowania miast, które koncentruje się przede wszystkim na tworzeniu przestrzeni publicznych i wzmacnianiu więzi społecznych;
  - Międzynarodowej konferencji „Transforming Cities – Shaping Development Policies” w Gdańsku”,
  - konferencji dotyczącej reformy systemu planowania przestrzennego organizowanej przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii,

- szkoleniu „Dostępność cyfrowa stron jednostek samorządu terytorialnego – zasoby, szkolenia, walidatory” organizowanym przez Ministerstwo Cyfryzacji,
- szkoleniu „Prosty język - trudna sprawa!" organizowanym przez Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego,
- szkoleniu „ABC Dostępności” organizowanym przez Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego;
- szkoleniu „Praktyczne stosowanie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym” organizowanym przez Unię Metropolii Polskich;
- szkoleniu „Procedury w zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami” organizowanym Sense Consulting;
- szkoleniu "ETR - jak budować teksty łatwe do czytania i rozumienia" organizowanym Sense Consulting;
- szkoleniu „Cel i zakres uchwały krajobrazowej” organizowanym przez ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- szkoleniu „Ochrona krajobrazów w gminie” organizowanym przez ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- szkoleniu „Aspekty finansowe wdrażania ustawy krajobrazowej” organizowanym przez ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- szkoleniu dotyczącym ochrony i kształtowania przestrzeni publicznych organizowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- szkolenie dotyczące zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organizowanym przez Towarzystwo Urbanistów Polskich;
- szkoleniu dotyczącym przygotowania urzędu do wdrożenia systemu doręczeń elektronicznych z uwzględnieniem wybranych zagadnień postępowania z dokumentem elektronicznym w świetle KPA i instrukcji kancelaryjnej organizowanym przez e-instytucja.pl;
- szkoleniu „Dostęp do informacji publicznej” organizowany przez Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego;
- szkoleniu w ramach oprogramowania specjalistycznego „Migracja z aplikacji ArcMap do ArcGis Pro” realizowane przez Szkolenia Esri Polska
- szkoleniu w ramach oprogramowania specjalistycznego „Efektywne wykorzystanie narzędzi GIS” realizowane przez Szkolenia Esri Polska;
- wewnętrznym szkoleniu dotyczącym ochrony danych osobowych;

- Udział w pracach dotyczących zintegrowanych działań i współpracy na rzecz poprawy jakości klimatu akustycznego na terenie Wrocławia (realizacja Zarządzenia Prezydenta Wrocławia nr 391/19 z dnia 11 lutego 2019 r. w sprawie powołania Zespołu ds. redukcji hałasu we Wrocławiu);
- Współpraca z Wydziałem Środowiska i Rolnictwa w zakresie sporządzenia Strategicznej Mapy Hałasu Wrocławia;
- Współpraca z jednostkami zewnętrznymi w sprawie koordynacji działań związanych z infrastrukturą kolejową w ramach Stołu kolejowego;
- Udział i prezentacja w ramach e-seminarium Dużej Polityki Osiedlowej;
- Współpraca z Biurem Zrównoważonej Mobilności w zakresie opracowania Masterplanu dla ulic i przestrzeni miejskich Centrum;
- Współpraca z Wydziałem Inżynierii Miejskiej, Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji, Wydziałem Wody i Energii, Wydziałem Środowiska i Rolnictwa w zakresie zagadnień związanych z zagospodarowaniem wód opadowych – aktualizacja wzorca uchwały, omawianie bieżących spraw dotyczących tematu (realizacja Zarządzenia nr 1158/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie gospodarowania wodami opadowymi we Wrocławiu);
- Współpraca z Wydziałem Środowiska i Rolnictwa w zakresie sporządzenia Strategicznej Mapy Hałasu Wrocławia;
- Współpraca z Zarządem Zieleni Miejskiej pod kątem możliwości zagospodarowania zadrzewionych działek miejskich;
- W ramach współpracy z WNiSN, projekty podziału, koncepcje zagospodarowania i opinie dla nieruchomości;
- Przygotowywanie opinii: pomocniczych dla WAZ i innych instytucji;
- We współpracy z Biurem Strategii Miasta, Działem Kształtowania Środowiska i Klimatu oraz Biurem Zrównoważonej Mobilności formułowanie wniosków, opinii i uzgodnień do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projektów studium (w tym zmian) w gminach ościennych, przygotowanie prezentacji na Posiedzenia Planistyczne i udzielanie zbiorczych odpowiedzi;
- Współpraca z Wydziałem Partycypacji Społecznej i Wydziałem Architektury i Budownictwa w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru

rewitalizacji, analizy dotyczące możliwości wskazania na obszarze rewitalizacji zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy;

- Współpraca z Wydziałem Partycypacji Społecznej w zakresie opiniowania projektów zgłoszonych w ramach Funduszu Osiedlowego i Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego;
- Prowadzenie wzorów i zbioru przykładów pism, wraz z wykazem zmian, stosowanych w Wydziale Planowania Przestrzennego;
- Archiwizacja dokumentacji wytworzonej w Wydziale;
- Współpraca z zespołami planistycznymi z innych miast polskich: wymiana doświadczeń w zakresie legislacji i nomenklatury sporządzania dokumentów planistycznych.

PROWADZENIE REJESTRÓW PRZESTRZENNYCH, PRZETWARZANIE DANYCH REJESTRÓW, PROWADZENIE MONITORINGU, UDOSTĘPNIANIE RAPORTÓW I STATYSTYK

- Prowadzenie rejestrów wniosków o sporządzanie lub zmianę planów miejscowych oraz wniosków o zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia - analiza, korespondencja z wnioskodawcami;
- Prowadzenie rejestrów wniosków o sporządzanych i uchwalonych planach miejscowych na stronie: http://geoportal.wroclaw.pl/www/mapa-wyszuk-mpzp.shtml;
- Publikacja przestrzenna ofert przetargowych w portalach Nieruchomości i Program mieszkaniowy;
- Prowadzenie bazy lokalizacji przestrzennej punktów użyteczności publicznej w Mieście (POI).

INFORMACJA PUBLICZNA

- Przygotowanie treści i udzielanie odpowiedzi dotyczących informacji publicznej (103 odpowiedzi);
- Przygotowywanie wypisów i wyrysów ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia (138 spraw).

SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

Dział Systemu Informacji Przestrzennej realizuje zadania we współpracy z pozostałymi zespołami WPL, wspomaga także funkcjonowanie innych jednostek UM i Gminy wspierając ich prace bieżące i realizację projektów, ze szczególnym uwzględnieniem działań o charakterze integracyjnym, standaryzacyjnym oraz interoperacyjnym. Dział SIP wspomaga (poprzez know-how, wsparcie eksperckie i organizacyjne, udostępnianie specjalistycznych narzędzi informatycznych itp.) budowę dziedzinowych baz danych przestrzennych oraz specjalizowanych rozwiązań informatycznych. Stymuluje rozwój rozwiązań, które (dzięki wykorzystaniu wspólnej infrastruktury informatycznej i informacyjnej) pozwalają na maksymalnie efektywne wykorzystanie posiadanych przez Gminę zasobów.

I. ROZWÓJ BAZ DANYCH

Przygotowanie koncepcji i wdrażanie metod aktualizacji i rozwoju wybranych baz SIP. Pozyskiwanie danych, opracowanie reguł importu i przetwarzania dla potrzeb różnych użytkowników oraz różnorodnych mechanizmów udostępniania.

A – BAZA ADRESOWA:

- Utrzymanie mechanizmów zasilania Państwowego Rejestru Granic danymi EMUiA odpowiednio do zmian wersji usług sieciowych wprowadzonych przez GUGiK; utrzymanie cyklicznej aktualizacji danych w PRG;
- Wydawanie bazy adresowej dla podmiotów zewnętrznych;
- Sukcesywne zmiany adresów i nazw ulic, niezgodnych z regulacjami prawnymi dla EMUiA, (m.in. budynków znajdujących się na tej samej nieruchomości i oznaczonych tym samym numerem porządkowym, budynków nieposiadających przypisanego numeru porządkowego);
- Bieżące prowadzenie spraw z zakresu nazewnictwa ulic i adresów: w ramach 10 spraw ustanowiono 14 nowe ulice, 1 rondo, 2 skwery, 2 mosty, zmieniono przebieg 1 ulicy, w ramach 446 spraw ustalono 1101 numery porządkowe i odwołano 31 numerów;
- Wykonano weryfikację i uzupełnienie podstawy prawnej, daty powołania i uzupełnienie tych danych na platformie SIP;
- Poprawiono punkt postawienia numerów porządkowych w liczbie około 80;

- Analiza kodów pocztowych - czy dla występujących braków są wartości w spisie PNA, czy wszystkie przypisane do adresów w EMUiA kody pocztowe są zgodne ze spisem PNA.

B – BAZY DANYCH EGIB, BDOT500, GESUT

- Prace analityczne i testowe nad nowymi narzędziami do importu danych z ZGKiKM;
- Dostosowanie mechanizmów importu do aktualnego modelu danych.

C – BAZA ZASOBÓW ZIELENI

(utrzymanie i rozwój, we współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej, bazy danych zieleni w ramach wdrażania Zarządzenia Nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia)

- Weryfikacja, aktualizacja lub przygotowanie do weryfikacji danych dotyczących cmentarzy, lasów, ogrodów działkowych, parków, zieleńców, terenów nadrzecznych
- Aktualizacja analiz zakresu i dostępności terenów zieleni w mieście;
- Utrzymanie importu danych dla decyzji WSR dot. wycinek i nasadzeń drzew oraz zgłoszeń dotyczących zamiaru usunięcia drzewa, prowadzonych w EZD;
- Aktualizacja i rozwój aplikacji webowej do inwentaryzacji i oceny drzew, w tym m.in. w zakresie treści informacyjnych, symboliki, sposobów wyszukiwania, obsługi generowania wniosków o wycinkę;
- Rozwój narzędzi do importu danych pochodzących z opracowań dotyczących drzew, oraz obsługa importu danych (675 opracowań);
- Utrzymanie narzędzia do wprowadzania danych o drzewach i krzewach w ZZK;
- Utrzymanie aplikacji do walidacji danych z opracowań dotyczących drzew i krzewów;
- Utrzymanie, rozwój oraz udostępnienie ZZM aplikacji do walidacji raportów jednostek miejskich dla nasadzeń i usunięć drzew oraz decyzji zezwalających na usunięcie drzew;
- Przygotowanie prototypu aplikacji do zbierania danych w terenie dla ZZK.

D – BAZA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA WROCŁAWIA

(prowadzenie i rozwój, przetwarzanie danych do postaci operacyjnej/bazodanowej, wdrażanie nowych narzędzi dla standaryzacji MPZP oraz narzędzi dla udostępniania treści MPZP w różnych formatach i różnym użytkownikom)

- Aktualizacja stanu Rejestru MPZP po sesjach planistycznych oraz uzupełnianie bazy planów po wejściu planów w życie, a także prowadzenie bieżącej statystyki planów;
- Aktualizacja informacji o zaskarżonych planach, udostępnianie informacji o zaskarżeniach i wydanych wyrokach w geoportalu oraz weryfikowanie stanu rejestru po zapadnięciu wyroków unieważniających plany w części lub w całości;
- Opracowywanie zestawień statystycznych dla GUS, dla potrzeb własnych raportowania i zarządzania, a także dla mediów i uczelni, obliczanie wskaźnika efektywności procedury planistycznej dla Zintegrowanego Systemu Zarządzania;
- Kalibracja rastrów (przetworzonych załączników graficznych) planów miejscowych i wprowadzanie ich do bazy;
- Wektoryzacja i przetwarzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Budowa oraz publiczne udostępnienie bazy ustaleń mpzp (aktualizacja bazy danych przeznaczeń terenów ustalonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego);
- Opracowanie i bieżące kodowanie wskaźników wynikających z ustaleń mpzp powierzchnia biologicznie czynna, intensywność zabudowy, wysokość zabudowy, powierzchnia zabudowy, obszar zabudowy;
- www.geoportal.wroclaw.pl/mpzp/ - bieżące utrzymanie, aktualizacja i publiczne udostępnianie kompleksowej informacji o mpzp, opracowywanych, obowiązujących i archiwalnych, zawierającej wyszukiwarkę planów, szczegółowe i aktualne informacje o planach, odnośniki do ich dokumentów i miejsc publikacji, metadanych, zestawień i statystyk;

- Udostępnianie informacji o mpzp obowiązujących, w opracowaniu oraz archiwalnych w języku angielskim na stronie www.geoportal.wroclaw.pl/en/local_plans;
- Udostępnianie w Intranecie i w Internecie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w różnych formatach, publikacja informacji o wyłożeniach planów;
- Administracja aplikacją KAJET (harmonogramowanie prac dla planów miejscowych);
- Utrzymanie i rozwój edytora rysunku mpzp, w tym pomoc techniczna i merytoryczna dla użytkowników edytora;
- Opracowanie i uruchomienie nowej aplikacji do zarządzania Rejestrem MPZP;
- Prace analityczne i koncepcyjne związane z realizacją nowych wymogów dotyczących zbiorów danych przestrzennych w temacie zagospodarowanie przestrzenne;
- Konsultacje i testy nakładki APP przygotowanej przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii;
- Opracowanie i uruchomienie aplikacji do zarządzania zbiorem Aktów Planowania Przestrzennego;
- Aktualizacja zbiorów danych przestrzennych dla Aktów Planowania Przestrzennego (SUiKZP i MPZP);
- Tworzenie danych przestrzennych w postaci pliku gml jako załączników dla uchwał uchwalających plany miejscowe;
- Tworzenie zbioru rastrów MPZP na potrzeby zbioru danych Infrastruktury Informacji Przestrzennej (IIP);
- Przygotowanie prototypu geoankiety na potrzeby konsultacji społecznych w ramach procedury planistycznej;
- Prace nad rozbudową strony geoportal.wroclaw.pl związanych z opracowywaniem aktów planowania przestrzennego w tym zagadnień związanych z partycypacją społeczną.

II. ROZWÓJ SIP WROCŁAWIA

Rozszerzenie i optymalizacja wykorzystania licencji, baz danych, i narzędzi. Administrowanie portalem i bazą SIP. Projektowanie, rozbudowa i wdrażanie narzędzi SIP.

A – ADMINISTROWANIE PORTALEM I BAZĄ SIP

- Modernizacja SIP Wrocławia – praca nad wnioskiem o dofinansowanie projektu w ramach Priorytetu nr 1 „Fundusze Europejskie na rzecz przedsiębiorczego Dolnego Śląska" Działania nr 1.3 „Cyfryzacja usług publicznych" Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027, zakończone pozyskaniem środków w kwocie 3 262 000 zł;
- Modernizacja SIP Wrocławia – praca w projekcie po przyznaniu dofinansowania;
- Koordynacja realizacji umowy korporacyjnej z firmą ESRI (administrowanie licencjami, nadzór, wspomaganie instalacji i suportu, sprawozdawczość, współpraca z jednostkami gminy dla optymalnego wykorzystania licencji i efektywnego rozwoju SIP, określenie założeń i realizacja Programu Wsparcia Kluczowego Klienta mającego na celu optymalizację funkcjonowania SIP);
- Utrzymanie i rozwój form zasilania SIP przez EGiB i inne zasoby geodezyjne; rozszerzanie form udostępniania ww. danych jako referencyjnych dla wspomagania zadań gminy;
- Koordynowanie autoryzowanych szkoleń i seminariów ESRI dla użytkowników SIP w urzędzie i jednostkach gminy;
- Prowadzenie konsultacji w zakresie wykorzystywania ArcGIS Desktop, ArcGIS Pro, instalacji serwerów GIS, doboru lokalnych rozwiązań SIP w wydziałach urzędu, jednostkach gminy i spółkach gminnych;
- Monitorowanie niezawodności działania i poziomu odwiedzin serwisów mapowych, analizy statystyk z odwiedzin aplikacji SIP i wykorzystania narzędzi przez użytkowników;
- Prace związane z zapewnieniem odpowiedniego poziomu dostępności danych, usług i aplikacji SIP;
- Prace związane z poprawą dostępności cyfrowej stron internetowych https://geoportal.wroclaw.pl/ i https://geoportal.wroclaw.pl/poi/ - w tym redakcja html deklaracji dostępności; dostępność informacyjno-komunikacyjna - ankieta dot. sposobu komunikowania się z klientami ze szczególnymi potrzebami w WPL;
- Utrzymanie mechanizmu dwujęzyczności serwisu www.geoportal.wroclaw.pl, bieżące tłumaczenie nowych treści;
- Administracja użytkownikami baz danych SIP oraz portalu mapowego;

- Inwentaryzacja zasobów SIP, rozwój narzędzi do aktualizacji danych o zasobach SIP – utrzymanie narzędzia GRAPH;
- Pozyskiwanie zasobów z rejestrów publicznych w związku z realizacją zadań publicznych:
  - pozyskanie aktualnych danych GUS - zasoby mieszkaniowe, obiekty zbiorowego zakwaterowania;
  - koordynacja i wsparcie opracowania wniosków dla pozyskania licencji na korzystanie z danych geodezyjnych dla realizacji wszystkich zadań publicznych wydziałów UM i jednostek organizacyjnych gminy realizowanych za pomocą SIP; import danych i ich przetwarzanie odpowiednio do potrzeb jednostek;
- Obsługa skrzynki pocztowej sip@um.wroc.pl - weryfikacja wiadomości, udzielanie odpowiedzi na zapytania użytkowników.

B – ROZBUDOWA I AKTUALIZACJA BAZY DANYCH SIP ORAZ TREŚCI PORTALU MAPOWEGO

- **Aktualizacja lub utworzenie zbiorów danych, warstw tematycznych:**
  - Program "Złap deszcz"
  - Program "Wrocławska Kranówka"
  - Program "Lubię Deszcz"
  - demografia,
  - lokalizacja obiektów zbiorowego zakwaterowania,
  - powierzchni dróg,
  - osie dróg,
  - tereny zamknięte,
  - zarządcy budynków,
  - inwestycje mieszkaniowe,
  - specjalne strefy ekonomiczne,
  - tereny zieleni,
  - gminna ewidencja zabytków,
  - rejestr zabytków,
  - nieruchomości wchodzące w skład KZN,
  - użytkowanie gruntów,
  - lasy,
  - formy ochrony przyrody,

- wypadki i zdarzenia drogowe,
- rejony statystyczne,
- ewidencja nieruchomości ZZK,
- strefy parkowania,
- obiekty fizjograficzne,
- obiekty inżynierskie,
- lokalizacja decyzji DWZ, LCP,
- rejony szkolne,
- linie kolejowe o znaczeniu państwowym
- mapy zagrożenia powodziowego;
- Uproszczony Plan Urządzenia Lasów,
- powierzchnia ograniczająca wysokość obiektów budowlanych dla Lotniczych Urządzeń Naziemnych,
- zabudowa,
- zieleń szczegółowa,
- zieleń zgeneralizowana;
- ortofotomapa 2022;

– Aktualizacja budynków 3d.
– Utrzymanie i aktualizacja aplikacji mapowych SIP Wrocławia i bieżąca kontrola dostępności;
– Istotna rozbudowa i modernizacja treści oraz narzędzi serwisów internetowych (opublikowane) – Demografia, Baza zasobów zieleni, Ochrona dziedzictwa kulturowego;
– Budowa nowych serwisów intra- i internetowych (budowa zaawansowana): Adaptacja do zmian klimatu, Mapa na potrzeby analiz, Mapa dostępności do infrastruktury komunikacyjnej miasta
– Aktualizacja danych dotyczących warstw publikowanych przez Urząd Lotnictwa Cywilnego;
– Aktualizacja przebiegu wałów przeciwpowodziowych;
– Tworzenie i bieżące aktualizowanie lokalnego zbioru modeli budynków dla aplikacji Sketchup.
– Rekonstrukcje historycznych budynków czy układów urbanistycznych i integracji z bieżącymi danymi.
– Przygotowanie symboliki dla nowego serwisu Ochrona Dziedzictwa Kulturowego

C - ROJEKTOWANIE, ROZBUDOWA I WDRAŻANIE NARZĘDZI SIP

- Zarządzanie rozwojem aplikacji Edytor POI/WroSPA, administracja funkcjonalnościami aplikacji, wsparcie użytkowników;
- Publikacja nowych usług danych przestrzennych –usługi WMS, WFS, ATOM dla zbiorów danych APP, usługa danych tematycznych na potrzeby SWOS;
- Tworzenie różnych aplikacji/skryptów na potrzeby bieżących zadań Działu Systemu Informacji Przestrzennej;
- Udostępnianie zbiorów danych dla aplikacji desktopowych;
- Prace koncepcyjne nad modernizacją aplikacji webowych i mobilnych;
- Utrzymanie i rozwój narzędzi do przetwarzania danych GTFS z aktualnymi przebiegami linii tramwajowych/autobusowych w mieście;
- Utrzymanie i modyfikacje narzędzi do przetwarzania danych o dostępności miejsc parkingowych;
- Utrzymanie i modyfikacje narzędzi do przetwarzania danych pochodzących z systemu, SEWiK;
- Utrzymanie skryptów, narzędzi do konwersji i eksportu danych z: ArcMap do Sketchup;
- Konwertowanie i eksport plików do innych różnych środowisk: ArcMap, SketchUp, Corel, Excel, LayOut;
- Opracowanie narzędzia Konwerter PNA (kody pocztowe Poczta Polska S .A.) - zaprojektowanie i opracowanie aplikacji w języku Python dla ArcGIS PRO – analiza punktów adresowych, wyszukiwanie danych wg. TERYT, pkt. adresowych oraz dostarczonych zakresów adresowych.

III. WSPOMAGANIE ZADAŃ PROJEKTÓW MIEJSKICH

Wspomaganie projektów miejskich i zadań jednostek miejskich wymagających wsparcia przez SIP (narzędzia, dane, mapy).
Wspomaganie zadań i budowy SIP w jednostkach gminy.

- Wspomaganie wdrożenia GIS w ZZK, ZDIUM, ZZM i Ekosystem, w tym: administrowanie zasobami GIS, opracowanie kompozycji mapowych GIS, koordynowanie instalacji oprogramowania i udostępniania licencji sieciowej;

- Utrzymanie (we współpracy z WWE, BZM, WIM, WNS, WSR, MPWiK, ZZM i ZDiUM) serwisu mapowego wspomagającej działania z zakresu gospodarowania wodami opadowymi;
- Wsparcie ZDIUM w zakresie:
  - przygotowania aplikacji E-kontrola (Experience Builder) prezentującej parkingi i parkomaty z systemu SKO;
  - Przygotowanie załączników graficznych dla uchwały ws SPP;
- Konfiguracja bazy danych i projektów dla aplikacji ArcMap do prowadzenia baz danych dla tematów: Obiekty ZZM (dla ZZM), Obiekty ZZK (dla ZZK);
- Utrzymanie narzędzia do importu danych z projektu Niepełnosprawnik;
- Prace na rzecz WSR:
  - Aktualizacja obszarów i obiektów obsługiwanych przez kanalizację i projektowanych do skanalizowania, obliczanie liczby mieszkańców obsługiwanych dziś i prognozy na potrzeby sprawozdawania z realizacji KPOŚK,
  - Sporządzanie załączników graficznych dla projektów uchwał użytków ekologicznych;
  - Utrzymywanie mechanizmu prezentacji na mapie rozmieszczenia udokumentowanych odwiertów geologicznych na podstawie archiwum geologicznego
- Integracja i synchronizacja Systemu Informacji Przestrzennej z Systemem Zarządzania Placówkami:
  - Zapewnienie aktualizacji danych placówek oświatowych w SIP przez SZP;
  - Zapewnienie aktualizacji bazy adresów zgodnie z harmonogramem rekrutacji do szkół;
  - Przetwarzanie danych o zameldowaniach na potrzeby analizy potencjalnej ilości uczniów w przyszłych latach;
- Aktualizacja zestawień tabelarycznych dotyczących przeznaczenia w Studium i MPZP terenów chronionych przyrodniczo, zagrożenia powodziowego i innych dla działek należących do Skarbu Państwa na potrzeby Krajowego Zasobu Nieruchomości;
- Sporządzenie informacji o przeznaczeniach terenów w Studium i MPZP dla nieruchomości Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym (dla WSP);
- Utrzymanie mechanizmu pozyskiwania do SIP danych z Giełdy Nieruchomości;

- Utrzymanie zbioru „Docelowa obsługa komunikacyjna inwestycji (rejestr opinii WIM, dane pochodzące ze ZDiUM)”;
- Wykonanie analiz dostępności zieleni na potrzeby monitorowania realizacji Strategii Wrocław 2030 (dla BSM) oraz dla pojedynczych lokalizacji Parków;
- Przetworzenie danych na potrzeby monitorowania wskaźników Miejskiego programu Adaptacji;
- Wykonanie analiz przestrzennych na potrzeby projektów FOODSHIFT (Ogrody Społeczne);
- Przetwarzanie danych mapy zasadniczej na potrzeby map podkładowych dla projektów planów miejscowych;
- Wsparcie sporządzenia przez WWE sprawozdania SG-01 poprzez dostarczenie części informacji oraz weryfikacji informacji przekazywanych przez jednostki miejskie;
- Współpraca przy realizacji projektów „System transformacji cyfrowej i procesowej”;
- Kompleksowe wsparcie projektów: „Budowa systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu: e-platforma Zieleń we Wrocławiu” – wsparcie merytoryczne ZZM w konsultacjach z wykonawcą, przygotowanie aplikacji mapowych: Mapa ZZM, Oferty dzierżaw ZZM;
- Wsparcie techniczne i merytoryczne - konsultacje, poszukiwanie rozwiązań, tworzenie plików warstw, wydruków map, przetwarzanie danych na potrzeby użytkownika - dla ZZM, BZM, BSM, ZZK, WNS, WSR, WKE i innych jednostek;
- Skanowanie, kalibracja rastrów na potrzeby załączników graficznych do decyzji lub modelowania(m.in. dla WPL w zakresie decyzji WZ, dla Wydział Sprzedaży i Nabywania nieruchomości (WNS)
- Kompleksowe wsparcie projektów: Ochrona drzew i rozwój terenów zieleni, Gospodarowanie wodami opadowymi;
- Opracowanie map tematycznych w formacie PDF do wydruku dla wydziałów UMW, wydruk wybranych map;
- Udostępnianie danych dla projektu Detekcji satelitarnej zmian w zabudowie dla Departamentu Finansów;
- Współpraca z BSM w zakresie możliwości wykorzystania danych przestrzennych do opracowania Strategii Wrocław 2050;

- Udostępnianie informacji i danych przestrzennych dla innych zadań gminy i dla realizacji zadań publicznych innych jednostek administracji;
- Udział w pracach Zespołu ds. transformacji cyfrowej;
- Statystyki i zestawienia dot. liczby mieszkańców, liczby mieszkań, adresów, ulic w osiedlach, dzielnicach m. in. dla WKO, DSS, WZD, WBZ, WPS;
- Udział w pracach nad opracowaniem Planu zazielenienia Wrocławia;
- Utrzymywanie mechanizmu prezentacji na mapie rozmieszczenia zezwoleń na sprzedaż alkoholu na podstawie danych z systemu KOALA (WZD);
- Utrzymywanie mechanizmu prezentacji na mapie rozmieszczenia dotowanych urządzeń do gromadzenia wód deszczowych i innych warstw tematycznych publikowanych w ramach „Mapy adaptacji do zmian klimatu" (WKE);
- Wsparcie WSO i WOK w przygotowaniach do organizacji wyborów;
- Udział w pracach zespołu ds. opracowania jednolitych standardów i funkcjonalności zintegrowanego systemu informatycznego do zarządzania nieruchomościami pozostającymi w zarządzie Gminy Wrocław;
- Kompleksowe wsparcie opracowania tzw. Uchwały krajobrazowej;
- Wsparcie opracowywania decyzji WPL - wykonywanie modeli 3D w ramach analiz zamierzeń inwestycyjnych, przetwarzanie danych na potrzeby załączników do decyzji;
- Analizy danych adresowych m. in. na potrzeby WSO (komisje wyborcze), EMUiA (aktualizacja kodów pocztowych);
- Wsparcie BZM poprzez wydawanie opinii, opracowanie danych, przeprowadzenie analiz statystycznych (na podstawie danych dotyczących demografii) na potrzeby zadania „Oszacowanie rzeczywistej liczby mieszkańców na potrzeby rozwoju przestrzennego i transportowego Wrocławia";
- Dla Wydziału Klimatu i Energii (WKE):
  - Pozyskanie, udostępnianie danych na potrzeby projektu „System Żywnościowy Wrocławia";
  - Udział w pracach związanych z projektem NEEST (NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories), konsultacje, analizy, udostępnianie danych;
  - Udostępnienie danych przestrzennych, analizy oraz wsparcie WKE w ramach programu LIFE - Rs4City dla projektu Adaptacja miasta do zmian klimatu poprzez ograniczenie miejskiej powierzchniowej wyspy ciepła w

wyniku racjonalnej przebudowy błękitno-zielonej infrastruktury miasta demonstracyjnego;

- Wsparcie projektów DigiTwins4PEDs i Misja Miast, w tym przygotowanie i udostępnianie danych dotyczących budynków;
- Opracowanie mapy tematycznej (występowania aptek, koncesja na alkohol) w formacie PDF dla WZD;
- Przygotowanie i udostępnienie danych dla WBZ (wsparcie procesu zmiany wielkości komisariatu);
- Udostępnianie danych dla jednostek zewnętrznych na potrzeby realizacji ich zadań - plany miejscowe dla ARAW;
- Mapa wspierająca działania zespołu ds. reformy osiedli;
- Przygotowywanie i udostępnienie danych dla IPN, MCUS, Poczta Polska;
- Integracja ze SWOS - analiza danych, przygotowanie danych do publikacji w aplikacji mapowej
- Utrzymanie mechanizmu prezentacji na mapie danych Systemu Monitorowania Projektów (SMP)- mapa „Inwestycje miejskie" (WIM)
- Opracowanie innych materiałów pomocniczych i promocyjnych dla innych wydziałów urzędu.
- Aktualizacja decyzji architektonicznych WPL na podstawie wykazów BIP – przygotowanie tabel dla decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.
- Przygotowanie skryptu do zmiany nazw plików PDF (karty GEZ przekazywane pomiędzy MKZ a SIP)
- Opracowanie zestawów tabelarycznych wydanych decyzji administracyjnych dla określonych obszarów:
  - Realizacji inwestycji kolejowej,
  - Aktualizacji obszarów przeciwpowodziowych

  w celu ich wygaśnięcia.
- Udział w pracach Komisji Geodezji Infrastruktury Informacji Przestrzennej Związku Miast Polskich;
- Udział w pracach zespołu konsultacyjnego ds. reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego Rady Infrastruktury Informacji Przestrzennej;

- Udział w konsultacjach Udział w konsultacja prowadzonych przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii dot. rozwiązań wynikających z reformy planowania przestrzennego.

ODPORNOŚĆ MIASTA

Idea miasta odpornego (resilient city) w dalszym ciągu znajduje się w głównej sferze potrzeb związanych z rozwojem miasta i jest to zagadnienie, które należy odczytywać bardzo szeroko. W kontekście wydarzeń dokonujących się w wymiarze globalnym i symbolizujących koniec starego porządku i powstawanie nowego, takich jak pandemia COVID-19 czy wojna na Ukrainie panuje powszechne przekonanie, że nic nie będzie już takie jak dawniej. Postępujące zmiany klimatyczne oraz destabilizacja sytuacji geopolitycznej jednoznacznie wskazują, że przyszłość będzie należeć do miast odpornych, przewidujących i przygotowanych na pewne ryzyka i scenariusze. Tym samym zmiany te będą wymuszać dostosowywanie się samorządów do nowej rzeczywistości, również dlatego, że ciągle zmieniający się kontekst otaczającej nas rzeczywistości wyraźnie zmienia też postawy i oczekiwania mieszkańców miast.

Następuje coraz głębsze przewartościowanie wielu aspektów życia, które mają bezpośredni wpływ na kwestie społeczne i gospodarcze. Jednym z ważnych doświadczeń pierwszych lat pandemii jest to, że dokonała zmian szczególnie w sferze zamieszkiwania, która wiąże się z zaspokajaniem fundamentalnych potrzeb mieszkańców oraz stanowi podstawowy czynnik organizujący i napędzający rozwój miasta. Sąsiedztwo oparte na silnych więzach lokalnych okazało się niezawodną instytucją w sytuacji, gdy usługi publiczne przestały funkcjonować lub działały w ograniczonym zakresie. Akcent został położony na te aspekty, gdzie tworzony jest lokalny kapitał społeczny: przestrzenie publiczne, place zabaw, parki i skwery i inne tereny zielone. Obecnie nabrało to jeszcze głębszego znaczenia. Z analiz wynika, że pożądany we Wrocławiu stał się mikroklimat wynikający z integracji architektury z zielenią, nieruchomości zapewniające kontakt z przyrodą, ale także czyste powietrze i dostępność zieleni publicznej w zasięgu krótkiego spaceru. Założenie, iż większość codziennych spraw mieszkańcy mogą załatwić w zasięgu 15-minutowego spaceru sprawia, że nawiązują więcej codziennych relacji społecznych w bezpośrednim sąsiedztwie, przez co okolica przestaje być anonimowa.

W 2022 r. skutki eskalacji konfliktu na Ukrainie wygenerowały wiele różnorakich problemów, także dla samorządów. Wrocław stał się miastem imigracyjnym, co

postawiło nowe wyzwania, zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej, w tym w szczególności w sferze przestrzeni i zamieszkiwania.
Coraz większej presji na rynku nieruchomości towarzyszą zaburzenia na rynku surowców, związane z ograniczeniami w ich międzynarodowej wymianie. Odpowiedzią jest dążenie do zmniejszania energochłonności miast i ograniczanie antropopresji, czyli wpływu działań człowieka na środowisko, w szczególności poprzez redukcję emisji, oszczędne gospodarowanie dostępnymi zasobami oraz podnoszenie świadomości ekologicznej. Retencjonowanie wód, pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł, pasywna odporność obiektów na niskie i wysokie temperatury, zagospodarowanie zielenią otoczenia budynków czy nasycenie nią przestrzeni publicznych to zabiegi, które sprzyjają zarówno użytkownikom miasta jak i środowisku przyrodniczemu. Wszystkie te kwestie w dużym stopniu wpływają na komfort życia i efektywność człowieka, a także odciskają wyraźne piętno na środowisku przyrodniczym i klimacie.
Ważną sprawą dla budowania odporności jest przeciwdziałanie procesom suburbanizacji i rozlewania się miast a wewnętrznie, w ramach granic administracyjnych – wzmacnianie alternatyw do samochodu w zakresie codziennych dojazdów do pracy.
Swoistym przypieczętowaniem kreującego się nowego porządku jest reforma systemu planowania przestrzennego w Polsce. Transformacja szeroko pojętego modelu życia wpłynie na zmiany wymagające uwzględnienia w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miast, jednak te będą odnotowane pod postacią nowych dokumentów planistycznych. Akt planowania przestrzennego nazwany Planem ogólnym zastąpi dotychczasowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego a zwiększone zadania i rolę przypisano Strategiom rozwoju gmin. Zapowiadane od dłuższego czasu zmiany legislacyjne weszły w życie w drugiej połowie 2023 roku i zakładają pilną konieczność aktualizacji polityki gminnej, zarówno w zakresie kierunków rozwoju funkcjonalno-przestrzennego jak i sposobów, w jaki kierunki te zostaną sformułowane i będą oddziaływać na dalszy rozwój gmin.

DEPARTAMENT EDUKACJI

1. Wstęp

Sprawozdanie z działalności Departamentu Edukacji w roku 2023 zawiera informacje na temat priorytetów postawionych w ramach:

- **Strategii Wrocław 2030** (Uchwała Rady Miejskiej Wrocławia nr LI/1193/18 z dnia 15 lutego 2018 r.);
- **Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej** (uchwała Rady Miejskiej Wrocławia nr XV/271/15 z dnia 3 września 2015 r.);
- **Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023** (uchwała nr LIX/1551/22 z dnia 20 października 2022 r.)
- **Programu Prezydenta Jacka Sutryka** https://www.wroclaw.pl/prezydent-wroclawia/program-jacek-sutryk
- podstawowych kierunków polityki oświatowej w roku szkolnym 2022/2023 oraz 2023/2024 ogłaszanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Sprawozdanie przedstawia aktualną w roku 2023 sytuację organizacyjną, finansową i dydaktyczną we wszystkich placówkach oświatowych działających na terenie Wrocławia. W przygotowanym zestawieniu wykorzystano analizy wewnętrzne, sprawozdania oraz dane z Systemu Informacji Oświatowej.
W 2023 roku w organizacji pracy szkół zastosowanie miały przepisy rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach oraz placówkach.
Na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1118) 1 lipca 2023 r. został odwołany stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Każda jednostka systemu oświaty posiadała kompetencje do podejmowania rozstrzygnięć w zakresie szczegółowych zasad bezpieczeństwa zdrowotnego – zgodnie z obowiązującymi wytycznymi zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego (w stanie zagrożenia epidemicznego) MEiN, MZ i GIS.

W związku z trwającymi działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy oraz koniecznością zapewnienia opieki i edukacji uczniom będącym obywatelami Ukrainy, którzy po 24 lutego 2022 r. przybyli do Polski, obowiązywało znowelizowane rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy. (Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 sierpnia 2022 r., Dz.U. 2022 poz. 1711)

2. Jednostki organizacyjne systemu oświaty prowadzone przez Miasto Wrocław – dane statystyczne

Tabela 1. Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez Miasto w latach 2019 - 2023 (stan na 31.12.2023)

Lp.	Typ szkoły/placówki	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2022	31.12. 2023
1.	Przedszkola	110	110	110	110	109
2.	Przedszkola specjalne	1	1	1	1	1
3.	Szkoły podstawowe	82	82	82	82	83
4.	Szkoły podstawowe muzyczne	4	4	4	4	4
5.	Szkoły podstawowe specjalne	10	10	9	8	8
6.	Gimnazja specjalne	1*	1*	0	0	0
7.	Licea ogólnokształcące	18	18	18	18	18
8.	Licea ogólnokształcące specjalne	2	2	2	2	2
9.	Licea Ogólnokształcące z oddziałami Mistrzostwa Sportowego	2	2	2	2	2
10.	Technika	17	17	17	17	17
11.	Branżowe szkoły I stopnia	9	9	9	9	9
12.	Branżowe szkoły II stopnia	0	9	9	9	9
13.	Branżowa szkoła specjalna I stopnia	1	1	1	1	1

Lp.	Typ szkoły/placówki	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2022	31.12. 2023
14.	Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	2	2	2	2	2
15.	Szkoły policealne	6	6	6	6	5
16.	Szkoły plastyczne	2	2	2	1	1
17.	Centrum Kształcenia Zawodowego	1	1	1	1	1
18.	Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze z internatami	3	3	2	2	2
19.	Internaty	5	6	6	6	6
20.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze	1	1	1	1	1
21.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii	1	1	1	1	1
22.	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne/Specjalistyczne	6	6	6	6	6
23.	Młodzieżowe Domy Kultury	5	5	5	5	5
24.	Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	1	1	1	1	1
25.	Schroniska młodzieżowe	2	2	1	0	0
Razem		**291**	**301**	**298**	**295**	**294**

*Zgodnie z pismem MEiN z dnia 24.06.2021 r. oraz Uchwałą Nr XXXV/920/21 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie likwidacji Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1, w dniu 07.09.2021 r. zlikwidowano w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych (RSPO) Gimnazjum Specjalne nr 53 z dniem 31.08.2019 r.

Tabela 2. Struktura przedszkoli w roku szkolnym 2023/2024*

Przedszkola	Liczba jednostek	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby dzieci w stosunku do roku szkolnego 2022/2023
Prowadzone przez JST	110	667	15 517	23,26	-6,13%
Prowadzone przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż JST	128	590	12 239	20,74	3,26%
Razem bez punktów przedszkolnych	238	1 257	27 756	22,08	-2,21%
Punkty przedszkolne	85	84	1 456	17,33	-5,21%

Tabela 3. Struktura szkół podstawowych w roku szkolnym 2023/2024*

Lp.	**Szkoła podstawowa**	**Liczba uczniów**	**Liczba oddziałów**	**Średnia w oddziale**	**Wzrost/spadek liczby dzieci w stosunku do roku szkolnego 2022/2023**
1.	**Klasa „0”**	126	7	18,0	-39,71%
2.	**Klasa I**	6 410	300	21,4	0,36%
3.	**Klasa II**	6 302	300	21,0	0,05%
4.	**Klasa III**	6 335	288	22,0	5,85%
5.	**Klasa IV**	6 003	288	20,8	-0,51%
6.	**Klasa V**	5 988	282	21,2	2,41%
7.	**Klasa VI**	5 837	274	21,3	13,23%
8.	**Klasa VII**	5 212	254	20,5	34,09%
9.	**Klasa VIII**	3 959	212	18,7	-48,39%

Lp.	Szkoła podstawowa	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby dzieci w stosunku do roku szkolnego 2022/2023
	Razem	**46 172**	**2 205**	**20,9**	**-2,74%**

Tabela 4. Struktura szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2023/2024*

Lp.	Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby dzieci w stosunku do roku szkolnego 2022/2023
1.	**LO**	680	17 814	26,2	11,4%
2.	**Technika**	468	11 455	24,5	15,0%
3.	**BS I st.**	93	1 955	21,0	9,0%
4.	**BS II st.**	9	126	14,0	4,1%
5.	**Szkoły artystyczne (LO)**	20	280	14,0	23,9%
6.	**SS przysp. do zawodu**	8	32	4,0	-8,6%
7.	**Szkoły policealne**	2	26	13,0	8,3%
	Razem	**1 280**	**31 688**	**24,8**	**12,6%**

Tabela 5. Zestawienie zbiorcze uczniów w szkołach i placówkach prowadzonych przez Miasto Wrocław w roku szkolnym 2023/2024*

Lp.	Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby dzieci w stosunku do roku szkolnego 2022/2023
1.	**Przedszkola**	667	15 517	23,3	-6,1%

Lp.	Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia w oddziale	Wzrost/spadek liczby dzieci w stosunku do roku szkolnego 2022/2023
2.	**Szkoły podstawowe**	2 205	46 172	20,9	-2,7%
3.	**LO**	680	17 814	26,2	11,4%
4.	**Szkoły zawodowe**	580	13 594	23,4	11,8%
5.	**Szkoły artystyczne**	20	280	14,0	23,9%
	Razem	**4 152**	**93 377**	**22,5**	**1,1%**

*** Dane pobrane z Systemu Informacji Oświatowej, wg stanu na dzień 31.12.2023 r.**

- Według stanu na 31.12.2023 r. w **177 oddziałach integracyjnych,** w placówkach prowadzonych przez Miasto, opieką i kształceniem objętych było **685** uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Tabela 6. Oddziały integracyjne w roku szkolnym 2023/2024*

Lp.	Placówka	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	Średnia liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w oddziale integracyjnym
1.	Przedszkole	48	178	3,7
2.	Szkoła Podstawowa (w tym również z oddziałami przedszkolnymi)	102	415	4,1
3.	Liceum ogólnokształcące	16	62	3,9

Lp.	Placówka	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	Średnia liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w oddziale integracyjnym
4.	Technikum	11	30	2,7
	Razem	**177**	**685**	**3,9**

*na podstawie raportu z SIO: "Oddziały podstawowe i dodatkowe - liczba dzieci przypisanych do oddziału dodatkowego od początku roku szkolnego - dane jednostkowe w roku szkolnym 2023/2024" wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

- W ramach projektu **Strategia rozwoju nowych miejsc przedszkolnych we Wrocławiu** w nowo utworzonych przedszkolach publicznych, powstało dodatkowo **614** miejsc dla dzieci wieku od 3 do 6 lat.

Tabela 7. Nowe miejsca przedszkolne w 2023 r.

Lp.	Adres	Podmiot	Liczba nowych miejsc	Termin uruchomienia
1.	ul. Asfaltowa 6	Przedszkole nr 111 w ZSP nr 25	200	Wrzesień 2023
2.	ul. Gen J. Hallera 77a	Przedszkole nr 141 w ZP nr 1	200	Wrzesień 2023
3.	ul. Marszowicka 150	Publiczne Przedszkole „Wrocławskie Skauty VII”	150	Wrzesień 2023
4.	ul. Na Ostatnim Groszu 3	Publiczne Przedszkole Językowo-Sportowe Luppo-Puppo 4	50	Maj 2023

Lp.	Adres	Podmiot	Liczba nowych miejsc	Termin uruchomienia
5.	ul. Nyska 81/u14	Publiczne Przedszkole Parasolka	14	Wrzesień 2023
	Razem:		**614**	

- Zgodnie z zadaniami Departamentu Edukacji wpisanymi do **„Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia w roku 2023”**, w nowo utworzonych przedszkolach publicznych, prowadzonych przez osoby fizyczne i prawne inne niż Gmina Wrocław, powstało dodatkowo **214** miejsc dla dzieci wieku od 3 do 6 lat. Natomiast kontynuując zapoczątkowaną w 2008 roku akcję: „**Załóż domowe przedszkole we Wrocławiu”**, mającą na celu zwiększenie dostępności do wychowania przedszkolnego, **w ramach alternatywnych form wychowania przedszkolnego**, w 2023 roku zarejestrowano 5 niepublicznych punktów przedszkolnych, w których powstało **118** miejsc dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat.

- W ramach uzupełnienia sieci szkół we Wrocławiu w 2023 roku **zarejestrowano 21 nowych szkół i placówek niepublicznych**. Natomiast w przypadku 96 szkół i placówek niepublicznych dokonano zmiany we wpisie do ewidencji. Jednocześnie w drodze decyzji administracyjnej wykreślono z ewidencji szkół i placówek niepublicznych 14 szkół i placówek, które nie rozpoczęły działalności w zgłoszonym terminie lub zaprzestały prowadzenia działalności przez okres dłuższy niż trzy miesiące. Ponadto w drodze decyzji administracyjnej wydano 4 zezwolenia osobom fizycznym i prawnym innym niż gmina Wrocław na założenie 2 publicznych przedszkoli, 1 publicznej szkoły podstawowej oraz 1 publicznego liceum ogólnokształcącego, a także dokonano zmiany zezwolenia w 10 publicznych szkołach i placówkach, tj. 6 przedszkolach, 1 szkole podstawowej oraz 2 liceach ogólnokształcących (w tym jednym dwukrotnie). Cofnięto natomiast 2 zezwolenia na założenie publicznej szkoły podstawowej, w związku z nierozpoczęciem działalności w terminie określonym w decyzji oraz publicznego liceum ogólnokształcącego integracyjnego, z uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności przez okres dłuższy niż 2 miesiące.

Tabela 8. Struktura szkół/placówek niepublicznych i publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne inne niż gmina Wrocław wpisanych do ewidencji w 2023 roku.

Lp.	Typ szkoły/placówki	Liczba
1.	Punkt przedszkolny	5
2.	Przedszkole	6
3.	Szkoła podstawowa	1
4.	Liceum ogólnokształcące	2
5.	Szkoła policealna	1
6.	Branżowe centrum umiejętności	1
7.	Placówka oświatowo-wychowawcza	1
8.	Placówka kształcenia ustawicznego	1
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	3
Razem		**21**

3. **Reorganizacja sieci szkół i placówek oświatowych**

- W 2023 roku Rada Miejska Wrocławia podjęła **uchwały związane z reorganizacją sieci szkół i placówek oświatowych:**

Tabela 9. Wykaz podjętych uchwał

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia	Tytuł uchwały
1.	LXIV/1659/23	19.01.2023 r.	w sprawie zamiaru likwidacji Szkoły Policealnej nr 11 w Lotniczych Zakładach Naukowych we Wrocławiu przy ul. Kiełczowskiej 43;
2.	LXIV/1660/23	19.01.2023 r.	w sprawie przeniesienia siedziby Przedszkola nr 111 we Wrocławiu;
3.	LXIV/1661/23	19.01.2023 r.	w sprawie utworzenia Szkoły Podstawowej nr 11 we Wrocławiu przy ul. Asfaltowej 6 i nadania statutu;
4.	LXIV/1662/23	19.01.2023 r.	w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 25 we Wrocławiu przy ul. Asfaltowej 6 i nadania statutu;
5.	LXIV/1663/23	19.01.2023 r.	zmieniająca uchwałę nr LVI/1498/22 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia planu sieci prowadzonych przez Miasto

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia	Tytuł uchwały
			publicznych szkół podstawowych, a także określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, mających siedzibę na obszarze Wrocławia;
6.	LXV/1692/23	9.02.2023 r.	w sprawie zamiaru likwidacji Przedszkola nr 63 we Wrocławiu przy ul. Horbaczewskiego 27;
7.	LXVI/1718/23	16.03.2023 r.	w sprawie wyłączenia Szkoły Policealnej nr 11 z Lotniczych Zakładów Naukowych we Wrocławiu przy ul. Kiełczowskiej 43;
8.	LXVI/1719/23	16.03.2023 r.	w sprawie likwidacji Szkoły Policealnej nr 11 we Wrocławiu przy ul. Kiełczowskiej 43;
9.	LXIX/1790/23	22.06.2023 r.	w sprawie likwidacji Przedszkola nr 63 we Wrocławiu przy ul. Horbaczewskiego 27;
10.	LXXV/1927/23	23.11.2023 r.	w sprawie utworzenia Szkoły Podstawowej nr 60 we Wrocławiu przy ul. Cynamonowej 40 i nadania statutu;
11.	LXXV/1928/23	23.11.2023 r.	zmieniająca uchwałę nr LVI/1498/22 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia planu sieci prowadzonych przez Miasto publicznych szkół ppodstawowych, a także określenia granic obwodów ppublicznych szkół podstawowych, mających sisiedzibę n na obszarze Wrocławia.
12.	LXXVI/1971/23	21.12.2023 r.	w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 26 we Wrocławiu przy ul. Cynamonowej 40 i nadania statutu;
13.	LXXVI/1971/23	21.12.2023 r.	zmieniająca uchwałę nr LVI/1498/22 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia planu sieci prowadzonych przez Miasto publicznych szkół podstawowych, a także określenia granic obwodów publicznych

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia	Tytuł uchwały
			szkół podstawowych, mających siedzibę na obszarze Wrocławia.

- Pozostałe uchwały Rady Miejskiej Wrocławia podjęte w 2023 roku, pozostające w kompetencji organu prowadzącego szkoły i placówki:

Tabela 10. Wykaz podjętych uchwał

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia	Tytuł uchwały
1.	LXIV/1664/23	19.01.2023 r.	w sprawie kryteriów wraz z liczbą punktów na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, prowadzonych przez Miasto Wrocław;
2.	LXIV/1665/23	19.01.2023 r.	w sprawie kryteriów wraz z liczbą punktów na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego do klas I publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Wrocław;
3.	LXIV/1666/23	19.01.2023 r.	w sprawie kryteriów wraz z liczbą punktów na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego do publicznych młodzieżowych domów kultury prowadzonych przez Miasto Wrocław;
4.	LXV/1691/23	9.02.2023 r.	w sprawie stawki za 1 km przebiegu pojazdu uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów z niepełnosprawnościami oraz ich rodziców do szkół i placówek w Gminie Wrocław;

Lp.	**Nr uchwały**	**Data podjęcia**	**Tytuł uchwały**
5.	LXVI/1720/23	16.03.2023 r.	w sprawie wniosku o zezwolenie na utworzenie oddziału przygotowania wojskowego w Technikum nr 12 w Zespole Szkół Logistycznych we Wrocławiu przy ul. Jana Władysława Dawida 9-11;
6.	LXIX/1789/23	22.06.2023 r.	w sprawie nadania imienia Szkole Podstawowej nr 4 we Wrocławiu przy ul. Powstańców Śląskich 210-218;
7.	LXIX/1791/23	22.06.2023 r.	zmieniająca uchwałę nr LVII/1513/22 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki oraz wysokości opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach;
8.	LXIX/1788/23	22.06.2023 r.	w sprawie uchylenia nadania imienia Szkole Podstawowej Nr 113 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 we Wrocławiu przy ul.Zemskiej 16 c;
9.	LXXIII/1856/23	14.09.2023 r.	zmieniająca uchwałę nr XLIII/943/17 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Miasta Wrocławia;
10.	LXXV/1929/23	23.11.2023 r.	w sprawie nadania imienia Szkole Podstawowej nr 27 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 10 we Wrocławiu przy ul. Rumiankowej 34.

4. **Elektroniczna rekrutacja do przedszkoli i szkół**

- Przeprowadzono elektroniczną rekrutację w przedszkolach i szkołach.

Opracowano informator elektroniczny dostępny na stronie www.wroclaw.pl/edukacja zawierający ofertę edukacyjną wszystkich typów szkół i przedszkoli.

Tabela 11. Elektroniczna rekrutacja na rok szkolny 2022/2023 i 2023/2024

Typ placówki	**Liczba przyjętych dzieci/uczniów - stan na dzień zakończenia elektronicznej rekrutacji 2022/2023**	**Liczba przyjętych dzieci/uczniów - stan na dzień zakończenia elektronicznej rekrutacji 2023/2024**
Przedszkola publiczne prowadzone przez Gminę Wrocław	4 318	4 315
Przedszkola publiczne prowadzone przez inny organ dołączone do elektronicznej rekrutacji	1 026	1 061
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych prowadzone przez gminę Wrocław	182	94
Szkoły podstawowe prowadzone przez gminę Wrocław	5 782	6 097
Szkoły podstawowe publiczne dołączone do II etapu rekrutacj	-	13
Szkoły ponadpodstawowe	5 847	9 585
Ogółem liczba dzieci/uczniów przyjętych w wyniku elektronicznej rekrutacji	**17 155**	**21 165**

- W rekrutacji 2023/2024 po raz kolejny podłączono do elektronicznego naboru placówki prowadzone przez inny organ (43 przedszkola). W liczbie dzieci przyjętych w przedszkolach prowadzonych przez inny organ, podobnie jak w pozostałych przypadkach, nie uwzględnianio dzieci, które kontynuowały zajęcia w przedszkolu. Dodatkowo w roku 2023 dołączono do etapu uzupełniającego 1 szkołę podstawową.

- Podczas rekrutacji 2023/2024 - kontynuowano możliwość podpisania wniosku profilem zaufanym. Z możliwości takiej skorzystało 72% kandydatów do przedszkoli, 82% kandydatów do klas I w szkołach podstawowych, 83% kandydatów do szkół ponadpodstawowych.

- Dodatkowo, po I etapie rekrutacji, zastosowano algorytm wskazywania miejsc uwzględniający liczbę posiadanych punktów kandydata, preferencje oraz rejon edukacyjny dysponujący wolnymi miejscami. W wyniku zastosowania algorytmu oraz kierowania na pozostałe miejsca w przedszkolach, wskazano miejsca dla wszystkich dzieci nigdzie nieprzyjętych w I etapie rekrutacji (849 dzieci).

- W Biuletynie Informacyjnym Urzędu Miejskiego Wrocławia opublikowano wkładkę dotyczącą rekrutacji 2023/2024 oraz opublikowano filmy instruktażowe dotyczące wprowadzania wniosku do elektronicznego systemu rekrutacji.

5. **Infrastruktura oświatowa**

a) Poprawa stanu bezpieczeństwa oraz estetyki siedzib szkół i placówek

- Zgodnie z zadaniami Departamentu Edukacji zapisanymi w „**Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2023”** w sposób ciągły prowadzono działania zmierzające do poprawy stanu bezpieczeństwa budynków szkolnych, budowy nowej bazy kształcenia oraz oszczędności z tytułu zużycia mediów w placówkach oświatowych.

Tabela 12. Realizacja programów ujętych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Budowa i kompleksowa przebudowa budynków przedszkoli:	
1.	**Przedszkole nr 13, ul. Noskowskiego:** Opracowywano dokumentację projektową dot. remontu kotłowni gazowej oraz instalacji centralnego ogrzewania. Całkowita wartość zadania: 25 215 zł.	20 172
2.	**Przedszkole nr 33, ul. Łąkowa:** Rozpoczęto realizację robót budowlanych na dostosowanie do wymogów przepisów przeciwpożarowych.	600 659
3.	**Przedszkole nr 50, ul. Dyrekcyjna:** Zakończono realizację robót budowlanych (etap 2 - część południowa): kompleksowy remont węzłów sanitarnych wraz z wymianą pionów instalacyjnych oraz remont sal dziecięcych z doprowadzeniem do normatywnego natężenia światła sztucznego w salach w dotychczasowej lokalizacji przedmiotowych pomieszczeń. Całkowita wartość zadania: 3 347 750 zł.	1 859 704
4.	**Przedszkole nr 56, ul. Wałbrzyska:** Opracowano dokumentację projektową dot. przebudowy instalacji hydrantowej wraz z niezbędnymi robotami budowlanymi w budynku przy ul. Wałbrzyskiej 2a. Całkowita wartość zadania: 31 000 zł. Opracowywano dokumentację projektową dot. dostosowania do wymogów przepisów przeciwpożarowych budynku przy ul. Wałbrzyskiej 16. Całkowita wartość zadania: 135 300 zł.	166 300
5.	**Przedszkole nr 90, ul. Zaporoska**: Zamontowano dodatkową czujkę systemu SSWiN w pomieszczeniu konserwatora oraz dokonano przeprogramowania centrali alarmu SSWiN.	5 904

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
6.	**Przedszkole nr 91, ul. Zaporoska**: Zakończono remont dachu wraz z dociepleniem.	413 557
7.	**Przedszkole nr 99, ul. Inowrocławska**: Opracowywano dokumentacę projektową: etap 1: blok żywienia wraz z remontem stropodachu etap 2: dostosowanie budynku do przepisów przeciwpożarowych etap 3: dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Całkowita wartość zadania: 130 995 zł. Rozpoczęto realizację robót budowlanych dot. przebudowy i remontu pomieszczeń bloku żywienia oraz remontu i termomodernizacji stropodachu.	108 019
8.	**Przedszkole nr 106, ul. Sycowska**: Opracowano dokumentację projektową dot: etap1: przebudowa i remont pomieszczeń, etap 2: termomodernizacja ścian i dachu wraz z przebudową tarasów, schodów zewnętrznych oraz dostosowaniem obiektu dla osób z niepełnosprawnościami, etap 2a: fotowoltaika, etap 3: zagospodarowanie terenu wraz z przebudową i remontem placu zabaw. Całkowita wartość zadania: 137 760 zł. Rozpoczęto roboty budowlane dot. zagospodarowania terenu wraz z przebudową placu zabaw, przebudową tarasów i dostosowaniem do osób z niepełnosprawnościami.	68 880
9.	**Przedszkole nr 111, ul. Skwerowa**: Opracowano oceny i raporty stanu technicznego budynku.	2 362

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Wartość zadania: 14 465 zł. Płatność w latach 2021-2023.	
10.	**Przedszkole nr 117, ul. Fiołkowa**: Rozpoczęto opracowywanie dokumentacji projektowej zabezpieczenia pożarowego terenu przedszkola.	34 980
11.	**Przedszkole nr 141, ul. Hallera**: Zakończono realizację w trybie projektuj i buduj budowę nowego obiektu przedszkola 8-oddziałowego z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą. Całkowita wartość zadania: 15 718 850 zł.	12 887 902
12.	**Przedszkole nr 148, ul. Rogowska**: Opracowano ocenę i raporty stanu technicznego budynku**.** Całkowita wartość zadania: 6 396 zł. Opracowano koncepcję i materiały przygotowawcze budowy przedszkola 8-oddziałowego. Całkowita wartość zadania: 58 671 zł.	65 067
13.	**Przedszkole nr 149, ul. Obornicka:** Zakończono realizację w trybie projektuj i buduj dot.: zad. 1 opracowanie dokumentacji projektowej zagospodarowania w podziale na etapy: etap 1: przebudowa układu komunikacyjnego, etap 2: przebudowa ogrodzenia terenu. zad. 2 realizacja robót budowlanych w zakresie etapu 1.	1 416 960
14.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3, ul. Inflancka**: Zamontowano zawór antyskażeniowy.	17 490
15.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4, ul. Sołtysowicka**: Zakończono realizację robót budowlanych przebudowy i remontu węzła żywienia i przyłącza wody i sieci	1 982 368

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	wodociągowej na terenie ZSP-4. Całkowita wartość zadania: 4 114 579 zł.	
	Budowa i kompleksowa przebudowa budynków szkół podstawowych:	
1.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny 1, ul. Zemska**: Zakończono realizację przebudowy portierni. Wartość zadania: 180 854 zł.	201 305
2.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6, ul. Gałczyńskiego**: Zakończono realizację robót budowlanych: usztywnienie wolnych krawędzi stropu nad I i II piętrem wraz z usztywnieniem płyty stropu nad I piętrem z robotami towarzyszącymi, likwidacja zarysowań i spękań tynków, wymiana zawilgoconych tynków na renowacyjne. Całkowita wartość zadania: 2 528 600 zł. Zakończono rozbudowę istniejącej sygnalizacji pożaru – wartość zadania: 12 362 zł.	312 362
3.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 10, ul. Rumiankowa**: Zakończono realizację robót budowlanych dot. drenażu wokół starego budynku z iniekcją fundamentów, roboty naprawcze przyziemia, rozdzielenie kanalizacji. Całkowita wartość zadania: 1 170 000 zł.	1 173 001
4.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11, ul. Strachocińska**: Opracowano dokumentację projektową zagospodarowania części terenu związanej z odwodnieniem i utwardzeniem placu pomiędzy boiskiem wielofunkcyjnym a placem zabaw. Wartość zadania: 22 140 zł.	175 890

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Zakończono realizację robót budowlanych zagospodarowania części terenu. Wartość zadania 153 750 zł.	
5.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 12, ul. Suwalska**: Zakończono remont i przebudowę pomieszczeń po MBP i RO wraz z przylegającymi pomieszczeniami. Całkowita wartość zadania: 2 041 900 zł. Opracowano dokumentację wykonawczą przystosowania klasy 117 na potrzeby pracowni komputerowej – wartość zadania: 5 000 zł.	2 048 130
6.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14, ul. Częstochowska**: Opracowano koncepcję przebudowy pomieszczeń dla potrzeb gabinetu stomatologicznego oraz zaplecza socjalno-szatniowego.	14 760
7.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 22, ul. Dembowskiego (Szkoła Podstawowa nr 66):** Opracowano dokumentację projektową dot.: 1. izolacji przeciwwilgociowych budynku głównego, łącznika i sali gimnastycznej 2. remontu schodów głównych zewnętrznych 3.wyburzenia i odtworzenia schodów wyjściowych na tereny sportowe.	33 210
8.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny, ul. Cynamonowa**: Realizacja robót budowlanych dot. budowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Lipa Piotrowska i Widawa.	51 666 741

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Wykonawca ponownie wystąpił o waloryzację kontraktu - w trakcie weryfikacji.	
9.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny, ul. Cynamonowa**: Opracowano dokumentację projektową na budowę drogi do ZSP przy ul. Cynamonowa na osiedlu Lipa Piotrowska i Widawa - w trakcie odbioru dokumentacji. Całkowita wartość zadania: 701 744 zł. Realizacja robót budowlanych dot. budowy drogi do ZSP przy ul. Cynamonowa na osiedlu Lipa Piotrowska i Widawa. Zadanie współfinansowane przez MPWiK.	1 024 560
10.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny, ul. Zwycięska**: Opracowano dokumentację projektową dot.: etap 1: budowa ZSP z zagospodarowaniem działki oświatowej i przyłączami etap 2: budowa drogi z infrastrukturą i obsługą komunikacyjną obiektu od ul. Zwycięskiej etap 3: budowa dojścia i dojazdu od ul. Agrestowej wraz z zatoką postojową "kiss & ride". Całkowita wartość zadania: 2 090 000 zł.	1 406 716
11.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny, ul. Asfaltowa**: Zakończono realizację robót budowlanych dot. budowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Jagodno. Zadanie dofinansowane w ramach RPO WD 2014-2020. Całkowita wartość zadania: 57 553 283 zł.	179 173
12.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny, ul. Asfaltowa**: Zakończono realizację robót budowlanych budowy drogi do ZSP ul. Asfaltowej na osiedlu Jagodno.	1 561 424

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Zadanie współfinansowane przez MPWiK. Całkowita wartość zadania: 13 424 535 zł, w tym: MPWiK w kwocie 2 546 903 zł. Dostawa azyli drogowych – wartość zadania: 14 760 zł.	
13.	**Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Powstańców Śląskich:** Opracowywano dokumentację projektową dot.: Zadanie 1 (budynek) Etap 1: Przebudowa bloku sportowego (remont sali gimnastycznej i węzła sanitarno-szatniowego); Etap 2: Przebudowa/ remont i docieplenie, dachu nad budynkiem głównym oraz dwoma salami gimnastycznymi; Etap 3: Fotowoltaika; Zadanie 2 (zagospodarowanie terenu) Etap 1: remont/ przebudowa boiska, wyznaczenie miejsca gromadzenia odpadów; Etap 2: koncepcja zag. wód opadowych; Etap 3: koncecpja zag. terenu po wyburzeniu budynków warsztatowych. Całkowita wartość zadania 100 000 zł.	65 000
14.	**Szkoła Podstawowa nr 5, ul. Jelenia**: Opracowano dokumentację projektową dot. remontu i przebudowy pomieszczeń: - przyziemia: adaptacja pomieszczeń do nowego układu komunikacyjnego, utworzenie WC ogólnodostępnego oraz pomieszczeń sanitarno-szatniowych dla salki gimnastyki korekcyjnej, wykonanie nowego wyjścia ewkuacyjnego, nowego wyjścia z węzła cieplnego,	128 500

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	- parteru: adaptacja przedsionka do pomieszczenia pielęgniarki na pomieszczenie gospodarcze, - II piętra: pracownia chemiczna - montaż dygestorium oraz szafy na odczynniki wraz z wentylacją.	
15.	**Szkoła Podstawowa nr 28, ul. Grecka**: Zakończono wykonanie montażu układu do kompensacji mocy biernej.	16 000
16.	**Szkoła Podstawowa nr 73, ul. Gliniana:** Zakończono realizację robót budowlanych dot.: zad. 1 sanitariaty wraz z przebudową pomieszczeń: pokój nauczycielski, sala muzyczna, pomieszczenia księgowych, biblioteka; zad. 2 przebudowa układu ciepła technologicznego w sali gimnastycznej, remont central wentylacyjnych. Całkowita wartość zadania: 1 394 640 zł.	204 332
17.	**Szkoła Podstawowa nr 80, ul. Polna:** Zlikwidowano tunele ziemne i zastąpiono je innymi urządzeniami zabawowymi (w ramach renowacji placów zabaw w przedszkolnych).	88 560
18.	**Szkoła Podstawowa nr 109, ul. Inżynierska i Al. Pracy**: Zakończono realizację robót budowlanych dot. remontu dachu i elewacji bloku sportowego i łącznika z docieplenie, zagospodarowanie wód opadowych z dachu bloku sportowego i łącznika, wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dachu bloku sportowego. Całkowita wartość zadania: 1 025 000 zł.	577 980

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Opracowywanie dokumentacji projektowej dot. przebudowy i remontu istniejącej pracowni chemicznej przy SP-109 Al. Pracy.	
19.	**Zespół Szkół nr 21, ul. Ignuta**: Zakończono realizację robót budowlanych dot. przebudowy strefy wejściowej w zakresie dostawy i montażu bramy wjazdowej, furtki i fragmentu ogrodzenia.	89 500
	Dostosowanie szkół do wymagań p.poż., PPIS, PIP itp.:	
1.	**Szkoła Podstawowa nr 6, ul. Gorlicka**: Wydzielono strefy pożarowe skrzydła sportowego - nakaz PSP.	43 352
	Dostosowanie budynków szkół podstawowych do potrzeb osób niepełnosprawnych:	
1.	**Szkoła Podstawowa nr 37, ul. Sarbinowska**: Realizacja robót budowlanych na dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zadanie dofinansowane ze środków PFRON w ramach Programu „Dostępna przestrzeń publiczna”.	647 533
2.	**Szkoła Podstawowa nr 98, ul. Sycowska**: Opracowano dokumentację projektową na: etap 1: dostosownaie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; etap 2: dostosowanie budynku do wymagań bezpieczeństwa pożarowego oraz wymiana instalacji elektrycznych i teletechnicznych. Całkowita wartość zadania: 94 000 zł. Rozpoczęto realizację robót budowlanych na: zad. 1 dostosowanie do potrzeb osób z NPS,	77 385

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	zad. 2 dostosowanie do wymagań bezpieczeństwa przeciwpożarowego.	
	Budowa i kompleksowa przebudowa budynków szkół ponadpodstawowych:	
1.	**Centrum Kształcenia Ustawicznego, ul. Swobodna**: Zakończono realizację robót budowlanych dot. remontu i przebudowy części instalacji sanitarnych w budynku B.	313 384
2.	**Liceum Ogólnokształcące nr IV, ul. Świstackiego:** Zakończono realizację robót budowlanych dot. wykonania instalacji ogrzewania i wentylacji sali gimnastycznej - etap I w budynku B. Wartość zadania: 367 647 zł.	50 000
3.	**Liceum Ogólnokształcące nr VI, ul. Hutnicza:** Opracowanie szczegółowej koncepcji budowy bloku sportowego. Rozpoczęto realizację robót budowlanych hydro- i termoizolacji ścian piwnicznych oraz przebudowę schodów zewnętrznych w obszarze elewacji północnej (szczytowej) i zachodniej (od ul. Hutniczej) wraz z remontem studzienek doświetlających okna piwniczne.	586 019
4.	**Liceum Ogólnokształcące nr VIII, ul. Jantarowa:** Wykonano dokumentację na aktualizację opinii ornitologicznej – wartość: 1 845 zł. Rozpoczęto realizację robót budowlanych dot. wykonania remontu i docieplenia dachów budynku placówki.	81 845
5.	**Liceum Ogólnokształcące nr XIV, ul. Brucknera:**	61 500

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Opracowano dokumentację projektową dot. przebudowy kanalizacji sanitarnej z wykonaniem instalacji kanalizacji technoilogicznej i montażem separatora tłuszczu dla potrzeb kuchni cateringowej zlokalizowanej w budynku internatu ul. Toruńska.	
6.	**Zespół Szkół nr 1, ul. Słubicka:** Zakończono realizację przebudowy drogi pożarowej na terenie, tj.: - przebudowa schodów zewnętrznych - wykonanie przesuwnej bramy wjazdowej - wykonanie drzwi ewakuacyjnych w bud. 2 - częściowe zagospodarowanie terenu: wykonanie chodników, dojść, dojazdu, placu manewrowego ppoż., zieleni, muld chłonnych.	418 201
7.	**Zespół Szkół nr 6, ul. Nowodworska:** Zakończono realizację robót budowlanych dot. przebudowy i remontu sanitariatów.	246 000
8.	**Zespół Szkół nr 8, ul. Reja:** Realizacja robót budowlanych dot.: etap: 1 dostosowanie do wymogów przepisów przeciwpożarowych oraz remont i przebudowa piwnicy; etap 2: winda wewnętrzna.	40 526
9.	**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10, ul. Parkowa:** Zakończono likwidację balkonów, termomodernizację części elewacji oraz zabezpieczenie wentylatora.	848 700
10.	**Centrum Kreatywności TALENT, ul. Jedności Narodowej**:	514 356

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Zakończono realizację robót budowlanych dot.: - dostosowania budynku do wymogów ppoż. - wymiany instalacji elektrycznych w budynku głównym. Całkowita wartość zadania: 3 854 396 zł.	
11.	**Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Kołłątaja**: Zakończono realizację robót budowlanych na dostosowanie budynków do wymogów przepisów przeciwpożarowych. Termin odbioru: 04.01.2024 r. Całkowita wartość zadania: 2 987 578 zł.	2 698 383
	Budowa i przebudowa infrastruktury sportowej w obiektach oświatowych:	
1.	**Liceum Ogólnokształcace nr VIII, ul. Zaporoska:** Zakończono realizację robót budowlanych dot. przebudowy i remontu bloku sportowego. Całkowita wartość zadania: 1 390 000 zł.	1 131 000
2.	**Liceum Ogólnokształcące nr X, ul. Piesza** Zakończono realizację robót budowlanych dot. przebudowy i remontu zapleczy szatniowo-sanitarnych, WC ogólnodostepnych i pomieszczeń gospodarczo-porządkowych w bloku sportowym. Całkowita wartość zadania: 2 314 585 zł.	656 862
3.	**Szkoła Podstawowa nr 50, ul. Czeska**: Zakończono realizację robót budowlanych dot.: etap I: kompleksowy remont/ przebudowa budynku bloku sportowego/ łącznika, etap II: remont/ przebudowa zaplecza szatniowo-sanitarnego bloku sportowego wraz z instalacjami (piwnice budynku dydaktycznego).	410 785

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Całkowita wartość zadania: 2 306 785 zł.	
4.	**Sportowa Szkoła Podstawowa nr 72, ul. Trwałej**: Zakończono budowę hali do tenisa i terenowych kortów tenisowych Całkowita wartość zadania: 8 118 000 zł.	5 064 760
5.	**Szkoła Podstawowa nr 108, ul. Chrobrego** Zakończono realizację robót budowlanych dot. przebudowy i remontu części budynku szkoły: - remont sali gimnastycznej, - przebudowa pomieszczeń zaplecza sanitarno-szatniowego bloku sportowego, pokoju nauczycieli wf, - dostosowanie sali przyrodniczo-chemicznej na potrzeby dygestorium, - montaż paneli fotowoltaicznych na dachu. Całkowita wartość zadania: 1 834 017 zł.	332 187
6.	**Zespół Szkół Zawodowych nr 5, ul. Dawida:** Zakończono realizację robót budowlanych dot. remontu i przebudowy dachu budynku bloku sportowego wraz z wykonaniem wentylacji mechanicznej w sali gimanstycznej oraz montażem rozdzielnicy głównej z przeciwpożarowym wyłącznikiem prądu. Całkowita wartość zadania: 1 365 000 zł. Zadanie w zakresie termomodernizacyjnym zgłoszono do dofinansowania w ramach FEDŚ 2021-2027 - w trakcie oceny wniosku.	1 086 404
7.	**LO-IV ul. Świstackiego, ZSEA ul. Worcella, ZSZ-5 ul. Dawida:**	73 185

Lp.	Programy	Wykonanie roczne – stan na koniec 2023 roku (zł)
	Opracowano materiały przygotowawcze dot. opracowania audytów energetycznych, opracowania wniosku aplikacyjnego dla zadania dot. kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych (LO-IV ul. Świstackiego, ZSEA ul. Worcella, ZSZ-5 ul. Dawida). Złożono wniosek aplikacyjny o dofinansowanie w ramach FEDŚ 2021-2027 (Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku) pn. "Modernizacja energetyczna wybranych zabytkowych budynków oświatowych w Gminie Wrocław" - w trakcie oceny.	

- W ramach planu remontowego zrealizowano następujące zadania:

Tabela 13. Zadania w ramach planu remontowego

Lp.	Remonty	Kwota (zł)
1.	**Liceum Ogólnokształcace nr V, ul. Kuronia:** Naprawiono boisko wielofunkcyjne na dachu.	221 400
2.	**Liceum Ogólnokształcace nr IX, ul. Piotra Skargi:** Naprawiono zapadnięcia na terenie boiska. Wykonano projekt techniczny i naprawiono spękania w salach 32 i 50. Usunięto odspojone tynki zewnętrzne z elewacji bocznej.	115 935
3.	**Liceum Ogólnokształcace nr XVII, ul. Tęczowa:** Opracowano dokumentację projektową remontu dachu bloku sportowego i łącznika oraz wymiany podłogi na sportową systemową w sali gimnastycznej – wartość zadania: 26 000 zł.	13 000

Lp.	Remonty	Kwota (zł)
	Realizacja robót budowlanych w ramach rezerwy celowej remontowej.	
4.	**Przedszkole nr 2, ul. Sławka:** Zakończono remont elewacji oraz montaż systemu wideodomofonowego w podziale na zadania: zad. 1 roboty zabezpieczające i naprawcze elewacji wraz z przebudową werandy, zad. 2 izolacja fundamentów oraz budowa kanalizacji deszczowej i ogrodu deszczowego, zad. 3 montaż systemu wideodomofonowego.	834 924
5.	**Przedszkole nr 33, ul. Łąkowa:** Wykonano oprawy oświetlenia ogólnego.	21 300
6.	**Przedszkole nr 52, ul. Łączności:** Opracowano dokumentację projektową na remont i konserwację ogrodzenia terenu.	37 000
7.	**Przedszkole nr 58, ul. Strzegomska:** Wykonano remont dachu - wymiana wierzchniego pokrycia papą oraz uzupełnienie obróbek.	79 950
8.	**Przedszkole nr 74, ul. Krzywa:** Wykonano przebudowę tarasu i chodników.	153 750
9.	**Przedszkole nr 77, ul. Niemcewicza:** Wymieniono część instalacji wodociągowej.	44 000
10.	**Przedszkole nr 88, ul. Szczęśliwa:** Opracowano dokumentację projektową na wymianę ogrodzenia. Wymieniono drzwi dwuskrzydłowe zewnętrzne.	10 947
11.	**Przedszkole nr 94, ul. Grabiszyńska:** Wykonano remont tarasu i demontaż stalowy zadaszenia nad wejściem do budynku.	20 910
12.	**Przedszkole nr 5, ul. Lwowska:** Wymieniono oprawy oświetlenia ogólnego i dokonano montażu opraw awaryjnych obok opraw oświetlenia podstawowego.	3 500

Lp.	Remonty	Kwota (zł)
13.	**Przedszkole nr 117, ul. Fiołkowa:** Wymieniono skrzynki hydrantowe.	7 626
14.	**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 11, ul. Kamienna:** Wymieniono drzwi wewnętrzne (parter) na nowe EIS 30 (ppoż./napowietrzające).	19 420
15.	**Szkoła Podstawowa nr 9, ul. Nyska:** Opracowano dokumentację projektową dot.: zad. 1 zagospodarowania części terenu (przesunięcie ogrodzenia terenu do granic prawnych nieruchomości, remont ogrodzenia frontowego i rozbiórka wewnętrznego ogrodzenia między szkołą a boiskiem wielofunkcyjnym oraz przebudowa zjazdów i chodników na teren placówki, zaprojektowanie ogrodzenia od strony dz. 4/14 wydzielonej dla przedszkola Pitagoras), zad. 2 przebudowa pracowni chemicznej. Część płatności za zadanie przesunięto na 2024 r.	80 589
16.	**Szkoła Podstawowa nr 23, ul. Pawia:** Naprawiono komin.	16 236
17.	**Szkoła Podstawowa nr 23, ul. Przystankowa:** Wymieniono stolarkę okienną połaciową - 9 szt.	54 120
18.	**Szkoła Ppdstawowa nr 43, ul. Grochowa:** Wymieniono piłkochwyty.	45 897
19.	**Szkoła Podstawowa nr 97, ul. Prosta:** Wymieniono hydranty (3 szt).	15 867
20.	**Szkoła Podstawowa nr 118, ul. Bulwar Ikara:** Wykonano zszycie komina.	46 600
21.	**Technikum nr 15, ul. Skwierzyńska:** Wymieniono rozdzielnicę główną w piwnicy oraz wykonano montaż układu kompensacji mocy biernej.	118 000
22.	**Technikum nr 18, ul. Ślężna:** Wykonano remont dachu.	153 750
23.	**Zespół Szkół nr 16, ul. Głogowska:**	79 950

Lp.	Remonty	Kwota (zł)
	Wykonano remont toalety dla personelu.	
24.	**Zespół Szkół Logistycznych, ul. Dawida:** Wymieniono nagrzewnicę wodną w sali gimnastycznej wraz z automatyką centali i montażem kabla grzejnego.	64 305
25.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2, ul. Horbaczewskiego:** Wykonano prace remontowe schodów zewnętrznych. Naprawiono tynki i drzwi przy węźle cieplnym, naprawa zakotwienia drzwi.	17 152
26.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 8, ul. Składowa:** Wymieniono poziomy instalacji wodociągowej wraz z odejściami pod piony i zaworami podpionowymi.	81 500
27.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9, ul. Morelowskiego:** Poprawiono akustykę.	63 190
28.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 19, ul. Januszowicka:** Uszczelniono okna na południowej klatce schodowej.	18 000
29.	Wymieniono niesprawne zawory grzejnikowe w 26 placówkach oświatowych.	1 569 921
30.	Wykonano naprawy central wentylacyjnych w 12 placówkach oświatowych.	385 761

Tabela 14. Pozostałe remonty bieżące:

Lp.	Pozostałe remonty	Kwota (zł)
1.	**Elektronicze Zakłady Naukowe, ul. Braniborska:** Naprawiono nawierzchnię podłogi sportowej w dużej sali gimnastycznej.	15 000
2.	**Liceum Ogólnokształcace nr VII, ul. Krucza:** Wymieniono rozdzielnicę elektryczną w kuchni wraz z uziomami.	39 360
3.	**Lotnicze Zakłady Naukowe, ul. Kiełczowska:**	98 000

Lp.	Pozostałe remonty	Kwota (zł)
	Wykonano usunięcie awarii braku zasilania w energię elektryczną 7 budynku na terenie LZN.	
4.	**Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2, ul. Kielecka:** Przeniesiono piec konwekcyjno-parowy z SP-6 Gorlicka do MOS-2 Kielecka.	3 444
5.	**Przedszkole nr 10, ul. Piotrkowska:** Wykonano przegląd i remont dachu.	6 354
6.	**Przedszkole nr 89, ul. Oporowska:** Wykonano roboty budowlane naprawcze na elewacji budynku, w strefie wejścia, w zagospodarowaniu terenu (ogrodzenie), w łazienkach (zabudowa grzejników i mieszaczy w 4 łazienkach).	37 500
7.	**Przedszkole nr 109, ul. Nowowiejska:** Wykonano przeciwpożarowe zamurowanie otworu w ścianie pomieszczenia gospodarczego na kondygnacji piwnic budynku.	2 706
	Przedszkole nr 136, ul. Gliniana: Wymieniono nagrzewnicę wodną układu wentylacji.	6 027
	Szkoła Podstawowa nr 30, ul. Zaporoska: Naprawiono schody przy boisku szkolnym.	6 150
	Szkoła Podstawowa nr 42, ul. Wałbrzyska: Wykonano miejscową naprawę uszkodzonej nawierzchni na placu zabaw.	3 690
	Szkoła Podstawowa nr 68, ul. Szczęśliwa: Dostarczono i zamontowano wewnętrzny separator substancji tłuszczowych.	72 140
	Szkoła Podstawowa nr 107, ul. Prusa: Wymieniono ogrodzenie od strony ul. Ledóchowskiego.	73 800
	Zespół Szkół nr 2, ul. Borowska: Wykonano roboty naprawcze cokołów elewacji od podwórka.	32 000
	Zespół Szkół nr 3, ul. Szkocka:	24 466

Lp.	Pozostałe remonty	Kwota (zł)
	Wykonano remont schodów zewnętrznych.	
	Zespół Szkół nr 8, ul. Reja: Wykonano roboty naprawcze w sali gimnastycznej bloku sportowego.	126 500
	Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, ul. Worcella: Wykonano drzwi ppoż do pomieszczenia strychu w budynku B.	8 856
	Zespół Szkół Logistycznych, ul. Dawida: Wykonano naprawę nawierzchni podłogi sportowej w dużej sali gimnastycznej oraz renowację elementów z piaskowca na elewacji.	25 264
	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 18, ul. Poznańska: Wykonano roboty naprawcze elewacji.	43 500
	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 22, ul. Dembowskiego: Naprawiono podstopnice schodów wejściowych.	3 198
	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 25, ul. Asfaltowa: Wykonano zrzut wody ze zbiornika retencyjnego.	1 000

- Realizacja zadań remontowych w ramach pozyskanych środków finansowych z rezerwy celowej w roku 2023:

Tabela 15. Rezerwa celowa 2023

Lp.	Rezerwa celowa 2023	Kwota (zł)
1.	**Liceum Ogólnokształcące nr XVII, ul. Tęczowa:** Zakończono remont dachu bloku sportowego i łącznika oraz wymianę podłogi na sportową systemową w sali gimnastycznej - zakres dodatkowy spoza rezerwy celowej 2023: remont obecnej sali fitness na salę dydaktyczną.	537 392
2.	**Przedszkole nr 52, ul. Łączności:**	51 200

Lp.	Rezerwa celowa 2023	Kwota (zł)
	Zakończono wymianę instalacji elektrycznej, wymianę opraw świetlówkowych na LED 40 szt., wymianę opraw żarowych na LED 8 szt., ułożenie rurek instalacyjnych i w nich ułożenie przewodów, wymianę rozdzielnicy z wyposażeniem, montaż gniazd natynkowych, wymianę łączników oświetlenia.	
3.	**Szkoła Podstawowa nr 51, ul. Eluarda:** Zakończono remont dachu w zakresie: - robót rozbiórkowych i przygotowawczych z wywozem i utylizacją materiałów z rozbiórki, - robót budowlanych, w tym: wymiana papowego pokrycia dachowego, uzupełnienie ubytków gzymsów żelbetowych wraz z otynkowaniem, wymiana obróbek, remont kominów, wymiana wyłazu, - robót instalacyjnych: wymiana instalacji odgromowej.	519 060

- Realizacja zadań remontowych w ramach pozyskanych środków finansowych z rezerwy celowej w roku 2022, których wykonanie zostało przesunięte na rok 2023:

Tabela 15a. Rezerwa celowa 2022 – zadania przesunięte na 2023 r.

Lp.	Rezerwa celowa 2022	Kwota (zł)
	Przedszkole nr 59, ul. Narcyzowa: Zakończono remont kotłowni wraz z opracowaniem dokumentacji, w trybie projektuj i buduj. Całkowita wartość zadania: 72 521 zł.	1
	Szkoła Podstawowa nr 51, ul. Eluarda: Opracowano dokumentację projektową - *w ramach środków niewygasających z upływem roku budżetowego 2022:* etap 1 remontu dachu z docieplenie, etap 2 instalacji fotowoltaicznej, etap 3 zagospodarowanie wód opadowych.	0

Lp.	Rezerwa celowa 2022	Kwota (zł)
	SP-93 ul. Niemcewicza Opracowano dokumentację projektową na przebudowę i remont schodów zewnętrznych - *w ramach środków niewygasających z upływem roku budżetowego 2022.*	0

- W ramach **środków przyznanych placówkom oświatowym** na remonty i inwestycje w łącznej kwocie ok. **13,4 mln zł** (w tym na wymianę opraw oświetleniowych na LED oraz na wymianę termoregulatorów grzejnikowych, łącznie ok. 5,2 mln zł) oraz ok. **480 tys. zł** z rezerwy remontowej, placówki samodzielnie wykonały m.in.: remonty podłóg, remonty sal dydaktycznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remonty sanitariatów, remonty ogrodzenia, remonty bloków żywienia, naprawy placów zabaw.

- We wszystkich placówkach wykonano naprawy bieżące i usunięto w sumie **1263** usterek na kwoty:
  - roboty budowlane: 738 181 zł,
  - roboty dekarskie: 599 891 zł,
  - roboty elektryczne: 709 018 zł,
  - roboty sanitarne wewnętrzne: 1 794 549 zł,
  - roboty sanitarne zewnętrzne: 749 735 zł.

- W ramach **programu „Budowa boisk piłkarskich o sztucznych nawierzchniach”** zrealizowano następujące zadania:

Tabela 16. Budowa boisk piłkarskich o sztucznych nawierzchniach i renowacja boisk ze sztucznej nawierzchni:

Lp.	Budowa boisk piłkarskich o sztucznych nawierzchniach i renowacja boisk ze sztucznej nawierzchni:	Kwota (zł)
1.	**Liceum Ogólnokształcace nr XII, pl. Orląt Lwowskich:** Zakończono budowę chodnika do boiska.	16 851

Lp.	Budowa boisk piłkarskich o sztucznych nawierzchniach i renowacja boisk ze sztucznej nawierzchni:	Kwota (zł)
2.	**Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2, ul. Kielecka:** Opracowano dokumentację projektową dot. budowy boiska wielofunkcyjnego wraz ze stanowiskami do ćwiczeń, ogrodem deszczowym oraz likwidacją nawierzchni betonowej i założeniem trawnika oraz remontem istniejącego boiska. Zakończono realizację robót budowlanych dot. budowy boiska wielofunkcyjnego.	1 231 705
3.	**Szkoła Podstawowa nr 29 ul. Kraińskiego** Zakończono przebudowę i remont 3-torowej bieżni lekkoatletycznej.	194 709
4.	**Szkoła Podstawowa nr 4 ul. Powstańców Śląskich** Zakończono realizację robót budowlanych dot. przebudowy i remontu boiska.	959 400
5.	**Szkoła Podstawowa nr 46 ul. Ścinawska** Opracowano dokumentację projektową przebudowy terenów sportowych.	61 460
6.	**Szkoła Podstawowa nr 43 ul. Grochowa** Opracowywanie dokumentacji projektowej zagospodarowania terenów sportowych.	23 678
7.	**Liceum Ogólnokształcace nr XV, ul. Wojrowicka:** Zakończono realizację robót dot. renowacji boiska ze sztucznej nawierzchni.	367 770
8.	**Szkoła Podstawowa nr 74, ul. Kleczkowska:** Zakończono realizację robót dot. renowacji boiska ze sztucznej nawierzchni.	458 790
9.	**Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14, ul. Częstochowska:** Zakończono realizację robót dot. renowacji boiska ze sztucznej nawierzchni.	298 890

- W ramach pozostałych projektów dot. szkół:

Tabela 17. Pozostałe projekty

Lp.	Pozostałe projekty	Kwota (zł)
1.	**Wrocławski Budżet Obywatelski** (tylko zakres oświatowy): Teren między Szkołą Podstawową nr 33 a ul. Pilczycką i Kolistą. EDUFUN – ETAP I: „Kozanowska Osada Przygody". Opracowano dokumentację projektową – wartość 62 310 zł. Zrealizowano roboty budowlane dot.: obszaru C (teren szkoły), obszaru B (29/6, 30/14, 20/11 AM7 Kozanów), obszaru A (przedpole przed wejściem głównym). Całkowita wartość zadania: 636 090 zł.	584 250
2.	**Wrocławski Budżet Obywatelski** (tylko zakres oświatowy): Szkoła Podstawowa nr 113 w ZSP nr 1 przy ul. Zemskiej: Zakończono realizację robót budowlanych przebudowy boiska – projekt „113 na sportowo" - etap 2 (projekt WBO 2022 nr 234).	1 482 674

b) Zarządzanie majątkiem oświatowym

- Wspólnie z Biurem Sportu i Rekreacji realizowano program **„Bezpłatnego udostępniania organizacjom pozarządowym sal gimnastycznych przez szkoły prowadzone przez miasto Wrocław, w godzinach pozalekcyjnych".** Programem objęte są szkoły podstawowe i ponadpodstawowe. Do programu zgłosiło się ok. 100 placówek oświatowych.
- Umowy dotyczące udostępnienia nieruchomości bądź jej części zawarte przez jednostki oświaty - akceptacji podlegało łącznie 1 716 umów.

6. **Podnoszenie efektywności zarządzania szkołami i placówkami oświatowymi**

- Kontynuowano świadczenie usług w ramach **systemu telefonii cyfrowej VoIP** we wszystkich placówkach oświatowych prowadzonych przez gminę Wrocław**.** Telefonia VoIP umożliwia wykonywanie bezpłatnych połączeń do innych placówek oświatowych, Urzędu Miejskiego Wrocławia, Centrum Usług Informatycznych oraz płatnych połączeń na zewnątrz sieci. Świadczenie usług kontynuowano na podstawie zawartego w dniu 28.07.2014 r. Aneksu nr 1008/14/XHY/J056, zawartego w dniu 28.09.2019 r. Aneksu nr 2018/19/GLI/0054 oraz zawartego w dniu 18.10.2021 r. Aneksu nr 3018/21/GLI/0074 do umowy o świadczenie usług telefonicznych nr B071/0177/2005 z dnia 31.03.2005 r. zawartej pomiędzy Telefonią Dialog sp. z o.o., a gminą Wrocław. Łączne koszty świadczenia usług dla wszystkich szkół w 2023 roku wyniosły 164 976 zł.

- Kontynuowano świadczenie usług faksu elektronicznego dla wszystkich placówek oświatowych gminy Wrocław na podstawie zawartego w dniu 11.12.2014 r. Aneksu nr 1008/14/XHY/J076, zawartego w dniu 28.09.2019 r. Aneksu nr 2018/19/GLI/0054 oraz zawartego w dniu 18.10.2021 r. Aneksu nr 3018/21/GLI/0074 do umowy o świadczenie usług telefonicznych nr B071/0177/2005 z dnia 31.03.2005 r. zawartej pomiędzy Telefonią Dialog sp. z o.o., a gminą Wrocław. Łączne koszty świadczenia usług dla wszystkich szkół w 2023 roku wyniosły 18 159 zł.

- **Kontynuowano współpracę z 4 zespołami konsultacyjnymi**, składającymi się z koordynatorów na każdym poziomie kształcenia. Zadaniem koordynatorów jest reprezentowanie środowiska nauczycielskiego przy konsultacjach zagadnień oświatowych.

Tabela 18. Koordynatorzy zespołów konsultacyjnych

Lp.	Koordynator	Szkoła/Placówka
1.	Lidia Walczak-Iżycka	Przedszkole nr 18
2.	Anna de Ostoja Starzewska	Przedszkole nr 148
3.	Robert Siwy	Przedszkole nr 24
4.	Małgorzata Boczek	Przedszkole nr 50
5.	Jolanta Piejko	Przedszkole nr 90
6.	Anna Puławska	Przedszkole nr 102

Lp.	Koordynator	Szkoła/Placówka
7.	Anna Zioło	Przedszkole nr 121
8.	Beata Lewandowska	Przedszkole nr 126
9.	Katarzyna Głowik-Jamróz	Przedszkole nr 56
10.	Rafał Just	Szkoła Podstawowa nr 84
11.	Izabela Wojtycka	Szkoła Podstawowa nr 26 w ZSP nr 12
12.	Lucyna Cempel	Szkoła Podstawowa nr 23
13.	Urszula Krasoń	Szkoła Podstawowa nr 44
14.	Iwona Kużnik	Szkoła Podstawowa nr 76
15.	Kinga Skiba	Szkoła Podstawowa nr 67 w ZSP nr 13
16.	Barbara Rotte	Szkoła Podstawowa nr 118
17.	Anna Niewińska	Liceum Ogólnokształcące nr VIII
18.	Bogumiła Mandat	Liceum Ogólnokształcące nr XV
19.	Piotr Lusar	Zespół Szkół nr 18
20.	Wiesław Filipiak	Zespół Szkół Zawodowych nr 5

- W przedszkolach kontynuowano realizację **systemu opieki wakacyjnej**, który gwarantuje miejsce w przedszkolu wszystkim zainteresowanym. System ten wprowadza we wszystkich przedszkolach gminnych jednolite zasady, formularze i terminy m.in. harmonogram wydawania rodzicom deklaracji korzystania z przedszkola w okresie wakacyjnym oraz określa daty ich złożenia. Dzięki temu, dyrektor każdej placówki zna dokładne zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolu macierzystym oraz innym, funkcjonującym w trakcie przerwy przedszkola macierzystego. W przypadku braku miejsc w przedszkolu, dyrektor zwraca się do koordynatora w celu wskazania wolnych miejsc w najbliższych placówkach w rejonie. Dyrektorzy poszczególnych przedszkoli ustalali termin przerwy wakacyjnej z radą rodziców oraz uzgadniali go z placówkami przedszkolnymi w poszczególnych rejonach miasta. Wyznaczeni koordynatorzy - dyrektorzy w poszczególnych rejonach miasta - zapewniali równomierny rozkład miejsc dostępnych w przedszkolach w trakcie wakacji. Wszystkie placówki złożyły wnioski zgodnie z przepisami. Rodzice zainteresowani opieką wakacyjną w innych placówkach niż macierzyste składali wnioski do dyrektora przedszkola, do którego uczęszcza dziecko. W tym roku chęć skorzystania z innego przedszkola niż macierzyste wyraziło 6% rodziców z zapisanych do wrocławskich przedszkoli ponad 16 500 dzieci w roku szkolnym 2022/2023. Do dyrektorów przedszkoli wpłynęło łącznie 928 wniosków. Wszystkim chętnym zostały zaproponowane miejsca w przedszkolach. Na bieżąco monitorowane jest funkcjonowanie systemu

opieki wakacyjnej oraz prowadzone są szczegółowe statystyki frekwencji dzieci w przedszkolach. Najwięcej dzieci uczęszczało w pierwszym tygodniu lipca i w ostatnim tygodniu sierpnia. Średnia miesięczna frekwencja dzieci w miesiącach wakacyjnych wyniosła 57%.

7. **Kadra**

a) Awans zawodowy

- Zorganizowano i przeprowadzono postępowania egzaminacyjne na stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego, zakończone wydaniem **548 decyzji o nadaniu stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego oraz 5 decyzji umorzenia postępowania egzaminacyjnego.** Na postępowania egzaminacyjne w 2023 r. wydano łącznie kwotę 108 000 zł (umowy z ekspertami). Wydano 5 aktów nadania stopnia nauczyciela mianowanego z mocy prawa oraz 1 decyzję w sprawie odmowy nadania stopnia nauczyciela mianowanego z mocy prawa.

b) Doskonalenie kwalifikacji nauczycieli

- Na doskonalenie zawodowe nauczycieli w 2023 roku przeznaczono 5 804 200 zł. Środki te zostały przekazane do dyspozycji dyrektorów szkół i placówek oświatowych i rozdysponowane zgodnie z priorytetami i kryteriami zawartymi w Zarządzeniu nr 9457/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 26 stycznia 2023 roku w sprawie planu dofinansowania w 2023 roku form doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez Miasto Wrocław, ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania oraz form i specjalności kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.

- Na sfinansowanie zadań realizowanych przez 21 doradców metodycznych przeznaczono kwotę 1 516 000 zł, która pochodziła z dotacji celowej z budżetu państwa.

- We **Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli (WCDN)** prowadzono **doskonalenie zawodowe** nauczycieli według zadań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. z 2019 r. poz. 1045):

Tabela 19. Liczba form i przeszkolonych nauczycieli w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 w zakresie kierunków polityki oświatowej oraz wprowadzania zmian w systemie oświaty

Lp.	Obszary szkoleń	Liczba form	Liczba przeszkolonych nauczycieli
1.	Wychowanie zmierzające do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji.	24	563
2.	Wspomaganie wychowawczej roli rodziny przez właściwą organizację i realizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie. Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.	7	86
3.	Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, m.in. przez umożliwienie uczenia się języka łacińskiego już od szkoły podstawowej.	3	108
4.	Wspomaganie kształcenia w szkołach ponadpodstawowych w związku z nową formułą egzaminu maturalnego od roku 2023.	10	113
5.	Doskonalenie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy, adekwatnie do zaistniałych	2	57

Lp.	Obszary szkoleń	Liczba form	Liczba przeszkolonych nauczycieli
	potrzeb oraz kompetencji nauczycieli nowych przedmiotów wprowadzonych do podstawy programowej		
6.	Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami – wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.	4	41
7.	Rozwijanie umiejętności metodycznych nauczycieli w zakresie prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych. Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej, w szczególności kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych.	21	256
8.	Wsparcie nauczycieli i innych członków społeczności szkolnych w rozwijaniu umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości”	5	118
9.	Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości wsparcia udzielanego dzieciom i uczniom w przedszkolach i szkołach	15	465

Lp.	Obszary szkoleń	Liczba form	Liczba przeszkolonych nauczycieli
	ogólnodostępnych i integracyjnych.		
10.	Kontynuacja działań na rzecz szerszego udostępnienia kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, w tym wsparcie powrotu do szkół języka łacińskiego jako drugiego języka obcego.	10	107
11.	Wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków i uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, realizację adekwatnego programu wychowawczo-profilaktycznego oraz zajęć wychowania do życia w rodzinie.	26	527
12.	Doskonalenie kompetencji dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego.	12	92
13.	Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.	7	68
14.	Rozwój kształcenia zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w partnerstwie z przedstawicielami branż.	6	95

Lp.	Obszary szkoleń	Liczba form	Liczba przeszkolonych nauczycieli
15.	Podnoszenie jakości wsparcia dla dzieci, uczniów i rodzin udzielanego w systemie oświaty poprzez rozwijanie współpracy wewnątrz- i międzyszkolnej, a także z podmiotami działającymi w innych sektorach, w tym w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci i wsparcia rodziny.	36	693
16.	Wspieranie nauczycieli w podejmowaniu inicjatyw/działań w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania ich aktywności fizycznej.	5	21
17.	Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji.	23	690
18.	Rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.	2	12
19.	Wprowadzanie zmian w systemie oświaty.	8	223
	Razem	**226**	**4335**

c) Konkursy na stanowisko dyrektora szkoły

- Przeprowadzono **konkursy na stanowisko dyrektora** szkół/placówek:

Tabela 20. Konkursy na stanowisko dyrektora szkoły/placówki

Lp.	**Jednostki oświatowe**	**Nazwa szkoły/placówki**	**Liczba przeprowadzonych konkursów**
1.	Przedszkola	Przedszkola nr: 1, 5, 14, 15, 17, 22, 26, 28, 33, 49, 54, 62, 77, 91, 92, 93, 96, 102, 110, 117, 122, 124, 140	23
2.	Szkoły podstawowe	Szkoły Podstawowe nr: 3, 6, 8 (x2), 12, 33, 43, 44, 46, 51, 64, 68, 72 (x2), 73, 74, 80, 81, 85, 93, 99, 108, 109, 118	24
3.	Zespoły Szkolno - Przedszkolne	Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr: 2, 6, 7, 8, 12, 17, 22, 25	8
4.	Szkoły Ponadpodstawowe, Specjalne i Placówki	Centrum Kształcenia Zawodowego, Liceum Ogólnokształcące nr: VII, IX, X, XV, Liceum Sztuk Plastycznych, Elektroniczne Zakłady Naukowe, Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 11, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 4 i 9.	12
	Razem		**67**

- Na podstawie atr. 63 ustawy Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 poz. 900 ze zm.) powierzono stanowisko dyrektora na okres:
  - od 1.09.2023 do 31.08.2025 w Przedszkolu nr 62 (wyznaczenie w porozumieniu z Kuratorem Oświaty);

- od 1.09.2023 do 3.09.2023 w Przedszkolu nr 77 (powierzono pełnienie obowiązków do czasu powierzenia stanowiska w porozumieniu z Kuratorem Oświaty);
- od 4.09.2023 do 31.08.2028 w Przedszkolu nr 77 (wyznaczenie w porozumieniu z Kuratorem Oświaty);
- od 10.02.2023 do 31.08.2023 w Przedszkolu nr 26 (powierzono pełnienie obowiązków);
- od 22.08.2023 do 21.06.2024 w Przedszkolu nr 96 (powierzono pełnienie obowiązków na 10 miesięcy);

Ponadto:

- od 28 stycznia 2023 r. do 30 kwietnia 2023 r. powierzono pełnienie obowiązków dyrektora Liceum Sztuk Plastycznych;
- od 20 lutego 2023 r. do 31 marca 2023 r. powierzono pełnienie obowiązków dyrektora Elektronicznych Zakładów Naukowych;
- od 28 lutego 2023 r. do 30 kwietnia 2023 r. powierzono pełnienie obowiązków dyrektora Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych.

d) Nagrody dla dyrektorów i nauczycieli

- Prezydent Wrocławia przyznał dyrektorom i nauczycielom szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Miasto 205 nagród pieniężnych za znaczące osiągnięcia dydaktyczne i wychowawcze w kwocie 7 200 zł brutto. Przygotowano wnioski i wystąpiono o przyznanie Nagrody Ministra Edukacji i Nauki dla 7 dyrektorów oraz Nagrody Dolnośląskiego Kuratora Oświaty dla 15 dyrektorów.
- Z okazji 250. rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej do szkół i placówek oświatowych przekazano środki w łącznej kwocie 13 646 658 zł, z przeznaczeniem na nagrodę specjalną dla nauczycieli.

8. Inicjatywy i programy edukacyjne

Celem **Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej** jest stworzenie warunków dla funkcjonowania systemu edukacji o najwyższych standardach wychowania i kształcenia.

- Pracownia Badań i Analiz Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli (WCDN) w 2023 roku przeprowadziła **10 diagnoz z zakresu**

matematyki i języka polskiego dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz **2 diagnozy z zakresu języków obcych (angielskiego i niemieckiego)** dla szkół podstawowych. W diagnozach wzięło udział 18 853 uczniów szkół ponadpodstawowych i 22 109 uczniów szkół podstawowych. Analizy wyników przeprowadzonych diagnoz przedstawiono na 12 podsumowujących konferencjach online dla dyrektorów i nauczycieli z 37 szkół ponadpodstawowych i 78 szkół podstawowych. Nauczyciele otrzymali rekomendacje i materiały do pracy ze swoimi uczniami. Ponadto wrocławscy pedagodzy mają do dyspozycji archiwum diagnoz przygotowanych przez WCDN z ostatnich czternastu lat szkolnych. Przebieg diagnoz i ich omówienia obrazują poniższe tabele.

Tabela 21. Diagnozy zrealizowane w roku 2023 (lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024)

Lp.	**Termin**	**Przedmiot**	**Etap edukacyjny**	**Liczba uczestników**
1.	29 III 2023	język polski	kl. VI szkoły podstawowej	3898
2.	30 III 2023	matematyka	kl. VI szkoły podstawowej	4017
3.	31 III 2023	język angielski	kl. VI szkoły podstawowej	4030
4.	31 III 2023	język niemiecki	kl. VI szkoły podstawowej	293
5.	18 V 2023	edukacja polonistyczna	kl. III szkoły podstawowej	4937
6.	17 V 2023	edukacja matematyczna	kl. III szkoły podstawowej	4934
7.	13 IX 2023	język polski	kl. I szkoły ponadpodstawowej	4936
8.	14 IX 2023	matematyka	kl. I szkoły ponadpodstawowej	7261
9.	26 X 2023	język polski	kl. III szkoły ponadpodstawowej	2843
10.	27 X 2023	matematyka	kl. III szkoły ponadpodstawowej	3813

Tabela 22. Konferencje podsumowujące wyniki diagnoz w roku 2023 (lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024)

Lp.	Termin konferencji	Przedmiot	Klasa i etap edukacyjny	Liczba obecnych nauczycieli i dyrektorów
1.	10 I 2023	matematyka	kl. III szkoły ponadpodstawowej	17
2.	11 I 2023	język polski	kl. III szkoły ponadpodstawowej	23
3.	10 I 2023	matematyka	kl. III szkoły ponadpodstawowej	17
4.	11 I 2023	język polski	kl. III szkoły ponadpodstawowej	23
5.	31 V 2023	język polski	kl. VI szkoły podstawowej	44
6.	5 VI 2023	matematyka	kl. VI szkoły podstawowej	71
7.	6 VI 2023	język angielski i język niemiecki	kl. VI szkoły podstawowej	51
8.	13 IX 2023	edukacja polonistyczna i edukacja matematyczna	kl. III szkoły podstawowej	86
9.	31 X 2023	matematyka	kl. I szkoły ponadpodstawowej	24
10.	7 XI 2023	język polski	kl. I szkoły ponadpodstawowej	23
11.	18 XII 2023	język polski	kl. III szkoły ponadpodstawowej	14
12.	19 XII 2023	matematyka	kl. III szkoły ponadpodstawowej	12

a) Realizacja programów miejskich

- **„Szkoła w mieście”** - realizacja projektu została zawieszona do odwołania. W roku szkolnym 2022/2023 (II semestr) oraz 2023/2024 (I semestr) we wrocławskich przedszkolach i szkołach podstawowych z oddziałami „0” kontynuowano realizację zajęć dodatkowych (w szczególności rytmiki). Z budżetu gminy na realizację w/w zadania przeznaczono ok. 826 900 zł.

- Po raz osiemnasty włączono się w organizację **XXVI Dolnośląskiego Festiwalu Nauki** we współpracy z Biurem Dolnośląskiego Festiwalu Nauki. W ramach projektu „Nauka Porusza” przeprowadzono Interaktywne Pokazy, w których uczestniczyły Szkoły Podstawowe nr: 4, 23, 28, 44, 46, 63, 71, 83, 84, 96, 99, 108, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr: 4, 14, 18, Zespoły Szkół nr: 3, 18, Licea Ogólnokształcące nr: I, IV, VI, X, XI, XVII oraz Zespół Szkół Ekonomiczno–Administracyjnych i Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących. Z budżetu Miasta na pokazy przeznaczono kwotę 79 025 zł. Zorganizowano 86 pokazów, których celem było upowszechnienie i propagowanie nauki poprzez zabawę oraz popularyzowanie walorów matematyki i innych przedmiotów ścisłych. W pokazach wzięło udział 4 157 uczniów.

- We współpracy z Instytutem Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, kontynuowano projekt **Wrocławski Portal Matematyczny** dostępny pod adresem www.matematyka.wroc.pl. Wzbogacono treści portalu o kilkaset artykułów i materiałów. Celem projektu jest podniesienie poziomu edukacji matematycznej poprzez dostarczanie materiałów wspomagających dla nauczycieli i uczniów. Liczba odwiedzin strony portalu to ok. 100 000 wejść na miesiąc. Na realizację projektu w roku 2023 przeznaczono 120 000 zł.

- W ramach współpracy z Ambasadą Francji w Polsce kontynuowano **naukę języka francuskiego:** w przedszkolach nr: 33, 79 oraz w szkołach podstawowych nr: 25, 36, 45, 74, 93. Łącznie na realizację nauki języka francuskiego przyznano przedszkolom 0,43 etatu, a szkołom podstawowym 2,44 etatu.

- W Szkole Podstawowej nr 63 przy ul. Menniczej kontynuowano **naukę języka ukraińskiego** w wymiarze 9 godzin tygodniowo (0,5 etatu pedagogicznego).

- Od września 2023 r. kontynuowano funkcjonowanie **oddziałów przygotowawczych**, przeznaczonych dla uczniów obcojęzycznych rozpoczynających naukę w polskiej szkole, realizowane jako innowacja pedagogiczna „Witaj w Polsce, Witaj we Wrocławiu!". Oddziały przygotowawcze funkcjonują łącznie w 16 szkołach podstawowych: SP 2, SP 4, SP 11, SP 61, SP 65, SP 68, SP 74, SP 76, SP 78, SP 81, SP 83, SP 85, SP 90, SP 93, SP 97 oraz SP 109. Utworzono 25 oddziałów na poziomie:
- klas I-III (7 oddziałów),
- klas IV-VI (10 oddziałów),
- klas VII-VIII (8 oddziałów)
- klasy I w LO – 1 oddział
- klasy II w LO – 3 oddziały

Naukę w nich pobiera łącznie 410 uczniów na poziomie szkoły podstawowej (w tym 334 z Ukrainy), i łącznie 97 uczniów na poziomie szkoły ponadpodstawowej (w tym 89 z Ukrainy). Projekt realizowany jest w ramach **100 zadań Prezydenta.**

- Również w ramach **100 zadań Prezydenta,** w większości szkół realizowano godziny przyznane na **organizację dodatkowej nauki języka polskiego**, dodatkowych zajęć wyrównawczych oraz naukę języka i kultury kraju pochodzenia, m.in. dla uczniów pochodzenia ukraińskiego, rosyjskiego, białoruskiego, gruzińskiego, mołdawskiego, koreańskiego, brytyjskiego, rumuńskiego, kazachskiego, włoskiego, niemieckiego, hiszpańskiego. Ogółem, dla ok. 2 568 uczniów cudzoziemców na poziomie szkoły ponadpodstawowej przyznano dodatkowe godziny w wymiarze ok. 381 (w tym 325 dodatkowych godzin języka polskiego i 56 godzin dodatkowych zajęć wyrównawczych). Na poziomie szkoły podstawowej, ogółem, dla ok. 8 247 uczniów cudzoziemców przyznano dodatkowe godziny w wymiarze ok. 1930 (1560 dodatkowych godzin języka polskiego i 370 godzin dodatkowych zajęć wyrównawczych).

- W 2023 r. do szkół ponadpodstawowych uczęszczało 955 uczniów – uchodźców z Ukrainy (według SIO, stan na XI.2023 r.).

- Od września 2022 r. utworzono oddziały dwujęzyczne w następujących szkołach:

Tabela 23. Oddziały dwujęzyczne w szkołach

Lp.	Język	Szkoły Podstawowe (na poziomie klas VII i VIII)	Szkoły Ponadpodstawowe
1.	Niemiecki	SP 9,	LO XIII (klasa z programem DSD)
2.	Angielski	SP 5, SP 66, SP 71	LO XIV, Technikum nr 16
3.	Hiszpański	SP 17 (w ZS-P 17)	LO IX
4.	Francuski		LO VIII

- W 120 placówkach edukacyjnych kontynuowano akcję **„Cały Wrocław czyta”.** We współpracy z MPK Wrocław zorganizowano czytanie po wrocławsku: zaproszone grupy dzieci i młodzieży, a także wrocławianie podróżowali zabytkowym tramwajem Czytuś i wysłuchali tekstów czytanych przez znane osoby. Kontynuowano działania zainicjowane w latach poprzednich:
  - grupa wsparcia literackiego na Facebooku proponująca formy promocji czytania i kultury,
  - działania w ramach projektu „Niebieska wstążka dla drzew we Wrocławiu”.

Na realizację ww. działań przeznaczono kwotę 10 000 zł.

- W Zespole Szkół nr 6 kontynuowano program wsparcia szkół w **organizacji nauczania indywidualnego.** Dyrektor ZS nr 6, na podstawie porozumienia zawartego z dyrektorem szkoły, do której uczeń uczęszcza, organizuje nauczanie indywidualne. Tą formą nauczania indywidualnego w 2023 roku objęto 45 uczniów.

Tabela 24. Nauczanie indywidualne w programie Zespołu Szkół nr 6

Lp.	Placówka	Szkoła – liczba uczniów
1.	Szkoły Podstawowe	SP 45 – 1 uczeń SP 58 – 4 uczniów SP 108 – 1 uczeń

Lp.	Placówka	Szkoła – liczba uczniów
2.	Licea Ogólnokształcące	LO II – 2 uczniów LO IV – 7 uczniów LO V – 2 uczniów LO VI – 1 uczniów LO VIII – 3 uczniów LO X – 2 uczniów LO XI – 2 uczniów LO XXX – 16 uczniów T 14 – 4 uczniów

- Kontynuowano zadanie **„Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka”** – w sumie 49 dzieci w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych w ZSP oraz 116

w przedszkolach (dane na dzień 30.12.2023 r.), 77 w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i szkołach specjalnych. Koszt realizacji zajęć w 2023 r. wyniósł 695 934 zł (dane z programu PABS - plan na dzień 31.12.2023 r.).

Tabela 25. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka w placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Wrocław

Lp.	Placówka	Rok szkolny 2022/2023 (styczeń-sierpień)	Rok szkolny 2023/2024 (wrzesień-grudzień)
1.	Przedszkole	nr: 31, 50, 56, 58, 71, 90, 94, 140, 146	nr: 15, 50, 51,56, 58, 62, 71, 90, 91, 106, 140, 141, 146, 149
2.	Przedszkole w Zespole Szkolno - Przedszkolnym	nr: 6, 8, 23	nr: 2, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 15, 23,
3.	Szkoła Podstawowa	nr: 17, 67	nr: 12, 75

Lp.	Placówka	Rok szkolny 2022/2023 (styczeń-sierpień)	Rok szkolny 2023/2024 (wrzesień-grudzień)
4.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	nr 9, nr 2	nr 9, nr 2
5.	Szkoły specjalne	ZS nr 12, SPS nr 116 (ZS nr 21)	ZS nr 12, SPS nr 116 (ZS nr 21)
	Razem	**18**	**29**

- Kontynuowano ofertę **klas z edukacją włączającą**. W 180 placówkach: 51 przedszkolach i 15 w przedszkolach w ZSP, 81 szkołach podstawowych i 33 szkołach ponadpodstawowych, w ramach edukacji włączającej realizowało wychowanie przedszkolne, obowiązek nauki i obowiązek szkolny w sumie 1 243 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (72 w przedszkolach, 40 w przedszkolach w ZSP, 716 w szkołach podstawowych i 415 w szkołach ponadpodstawowych), głównie z autyzmen i zespołem Aspergera, z zaburzonym zachowaniem, słabosłyszących i słabowidzących oraz z niepełnosprawnością intelektualną. Tym uczniom przyznawane są dodatkowe indywidualne godziny rewalidacyjne celem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Łącznie przyznano 1 795,5 godziny tygodniowo (108,5 w przedszkolach, 41 w przedszkolach w ZSP, 1 387 w szkołach podstawowych i 259 w szkołach ponadpodstawowych).
- Realizowano zadania edukacyjne skierowane do uczniów pochodzenia romskiego zgodnie z § 12 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1627), mających na celu podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości etnicznej dzieci i młodzieży pochodzenia romskiego oraz wspomagających ich edukację. W roku 2023 we Wrocławiu obowiązek szkolny realizowało średnio 156 uczniów pochodzenia romskiego (uśredniając stan na dzień 30.09.2022 r. oraz 30.09.2023 r.)

Tabela 26. Zadania integracji społeczności romskiej

Lp.	Uczniowie pochodzenia romskiego	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024
1.	Liczba dzieci romskich objętych obowiązkiem szkolnym	172	155
2.	Liczba dzieci romskich realizujących obowiązek szkolny	167	145

- W 17 placówkach kontynuowano realizację **Miejskiego Programu Profilaktyki Logopedycznej** (MPPL): Przedszkolach nr: 15, 16 (ZSP nr 16), 18, 30 (ZSP nr 13), 32 (ZSP nr 21), 33, 35, 36, 48, 51, 66, 77, 107, 123, Szkołach Podstawowych nr: 4, 67 (ZSP nr 13), 96. W sumie programem objętych było 2 746 dzieci. Celem strategicznym MPPL jest przygotowanie dzieci do podjęcia obowiązku szkolnego, zapobieganie występowaniu trudności w uczeniu się, zapobieganie wykluczeniu społecznemu w klasie, wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie profilaktyki logopedycznej w placówce i środowisku lokalnym.

W roku 2023 w ramach programu przeprowadzono:

- w przedszkolach i szkołach podstawowych badania pretestowe (717 dzieci);
- badania posttestowe (644 dzieci);
- w sumie przebadano 1 361 dzieci, a terapią logopedyczną objęto 1 095 dzieci.

Projekty i działania promujące MPPL i ideę profilaktyki logopedycznej:

1. Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego - 21.02.2023 r. – we wszystkich placówkach MPPL - materiały nadesłane przez placówki (na stronie PPP nr 4);
2. IV Ogólnopolski Przegląd Bajki Logopedycznej organizowany przez placówki MPPL (P107) i PPP nr 4 – odbył się w kwietniu 2023 r.;
3. III Ogólnopolski Konkurs na najciekawszy limeryk organizowany przez placówki MPPL i PPP nr 4 (P nr 18) - odbył się 01.2023 r.
4. Szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne: „Budowanie i wdrażanie programu profilaktyki logopedycznej” (obowiązkowe), „Wprowadzenie do logorytmiki”, „Praca z dzieckiem obcojęzycznych w przedszkolu i klasach 1-3” (dla nauczycieli i logopedów), ponadto prowadzono zajęcia otwarte oraz warsztaty logopedyczne.

- Wydano 166 decyzji o **dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników**, z czego zrefundowano koszty kształcenia 109 pracodawcom na kwotę 983 356 zł za wykształcenie 110 uczniów**;** 107 uczniów odbywało szkolenie w formie nauki zawodu, a 3 w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy.

b) Realizacja programów unijnych

Wspierano placówki w pozyskiwaniu środków unijnych m.in. poprzez organizowanie spotkań roboczych oraz monitorowanie realizacji programów unijnych w następujących projektach:

- W 2023 dbano o zachowanie trwałości projektu „**Zdalna Szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego”**, zrealizowanego na podstawie umowy o powierzenie grantu nr 1713/2020 zawartej w dniu 23 kwietnia 2020 r. pomiędzy Centrum Projektów Polska Cyfrowa a gminą Wrocław. Ww. projekt został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. W ramach ww. Programu zakupiono i przekazano w 2020 roku do 8 jednostek oświatowych 37 zestawów laptopów do kształcenia zdalnego za łączną kwotę 126 972 zł. Dofinansowanie projektu z UE wyniosło 99 999 zł, kwota środków własnych Gminy Wrocław to 26 973 zł.
- W ramach Programu **Erasmus+ 2020 Kształcenie i Szkolenia Zawodowe** kontynuowano realizację projektu w Lotniczych Zakładach Naukowych. Kwota dofinansowania to 134 436 EURO. Czas trwania projektów: 01.08.2020 – 31.07.2023 r.
- W ramach Programu **Erasmus+ 2021 Kształcenie i Szkolenia Zawodowe** kontynuowano realizację projektów w 3 placówkach (Elektroniczne Zakłady Naukowe, Technikum nr 15, Zespół Szkół nr 2). Kwota dofinansowania to 221 830 EURO. Czas trwania projektów: 01.09.2021 r. – 31.08.2023 r.
- W ramach Programu **Erasmus+ 2022 Kształcenie i Szkolenia Zawodowe** kontynuowano realizację projektów 9 placówek:
  - Zespół Szkół nr 3, czas trwania projektu 01.09.2022 r.-31.12.2023 r., kwota dofinansowania 89 177 Euro,

- Technikum nr 18, czas trwania projektu 01.06.2022 r.-31.08.2023 r. kwota dofinansowania 54 082 Euro,
- Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, czas trwania projektu 01.06.2022 r.- 31.08.2023 r. kwota dofinansowania 53 609 Euro,
- Zespół Szkół nr 2, czas trwania projektu 01.06.2022 r.-31.05.2024 r. kwota dofinansowania 51 245 Euro,
- Elektroniczne Zakłady Naukowe, czas trwania projektu 01.06.2022 r.-31.08.2023 r. kwota dofinansowania 57 155 Euro,
- Lotnicze Zakłady Naukowe, czas trwania projektu 01.06.2022 r.-31.08.2023 r. kwota dofinansowania 56 682 Euro,
- Technikum nr 15, czas trwania projektu 01.06.2022 r.- 31.05.2024 r. kwota dofinansowania 57 864 Euro,
- Zespół Szkół Gastronomicznych, czas trwania projektu 01.06.2022 r.-31.08.2023 r. kwota dofinansowania 51 245 Euro,
- Zespół Szkół nr 8, czas trwania projektu 01.09.2022 r.- 31.08.2023 r. kwota dofinansowania 60 000 Euro.

Kwota dofinansowania to 531 059 Euro.

- W ramach Programu **Erasmus+ 2023 Kształcenie i Szkolenia Zawodowe** otrzymano dofinansowanie i rozpoczęto realizację projektów w 9 placówkach:
  - Elektroniczne Zakłady Naukowe, czas trwania projektu 01.06.2023 r.-31.08.2024 r. kwota dofinansowania 55 564 Euro,
  - Lotnicze Zakłady Naukowe, czas trwania projektu 01.06.2023 r.-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 54 555 Euro,
  - Technikum nr 15, czas trwania projektu 01.06.2023 r.-31.08.2024 r. kwota dofinansowania 56 170 Euro,
  - Technikum nr 18, czas trwania projektu 01.06.2023 r.-31.08.2024 r. kwota dofinansowania 53 343 Euro
  - Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, czas trwania projektu 01.06.2023 r.-31.08.2024 r. kwota dofinansowania 57 381 Euro,
  - Zespół Szkół Gastronomicznych, czas trwania projektu 01.06.2023 r.-31.08.2024 r. kwota dofinansowania 50 516 Euro,
  - Zespół Szkół nr 2, czas trwania projektu 01.06.2023 r.-31.08.2024 r. kwota dofinansowania 50 516 Euro,

- Zespół Szkół nr 6, czas trwania projektu 01.09.2022 r.-31.10.2024 r. kwota dofinansowania 41 157 Euro,
- Zespół Szkół nr 3, czas trwania projektu 01.06.2023 r.- 31.08.2024 r. kwota dofinansowania 26994 Euro.

Kwota dofinansowania to 446 196 Euro.

- W ramach **Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus** dofinansowano i rozpoczęto realizację projektu w Zespole Szkół nr 8, w ramach „**Zagranicznej mobilności edukacyjnej uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego" według konkursu 2022** r.

Czas trwania projektu 03.09.2023 r. – 02.09.2024 r., kwota dofinansowania 367 855 zł.

- W ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus dofinansowano i rozpoczęto realizację 4 projektów, w **ramach „Zagranicznej mobilności edukacyjnej uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego" według konkursu 2023 r.**:
  - Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, czas trwania projektu 01.12.2023 r.- 30.11.2024 r., kwota dofinansowania 50 5549 zł,
  - Zespół Szkół Logistycznych, czas trwania projektu 01.12.2023 r.- 31.05.2025 r., kwota dofinansowania 454 237 zł,
  - Zespół Szkół nr 8, czas trwania projektu 01.12.2023 r. -31.05.2025 r., kwota dofinansowania 478 536 zł,
  - Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących czas trwania projektu 31.12.2023 r.-29.06.2025 r., kwota dofinansowania 312 328 zł.

Kwota dofinansowania to 2 118 505,97 zł.

- W ramach **Programu Erasmus+ 2020 Edukacja Szkolna** dziesięć placówek kontynuowało realizację projektów:
  - Szkoła Podstawowa nr 68, czas trwania projektu 01.09.2020 r. – 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 14 702 EURO,
  - Liceum Ogólnokształcące nr IV, czas trwania projektu 01.09.2020 r. – 31.03.2023 r., kwota dofinansowania 54 841 EURO,

- Szkoła Podstawowa nr 30, czas trwania projektu 01.09.2020 r. - 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 34 954 EURO,
- Szkoła Podstawowa nr 30 (drugi projekt), czas trwania projektu 01.10.2020 r. – 30.09.2023 r., kwota dofinansowania 28 252 EURO,
- Liceum Ogólnokształcące nr VII, czas trwania projektu 27.09.2020 r. – 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 29 296 EURO,
- Liceum Ogólnokształcące nr VII (drugi projekt), czas trwania projektu 01.09.2020 r. – 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 25 860 EURO,
- Liceum Ogólnokształcące nr VII (trzeci projekt), czas trwania projektu 01.09.2020 r. – 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 24 335 EURO,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 24, czas trwania projektów 01.09.2020 r. – 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 29 420 EURO,
- Szkoła Podstawowa nr 68 (drugi projekt), czas trwania projektu 01.09.2020 r. – 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 27 755 EURO,
- Zespół Szkół nr 6, czas trwania projektu 01.03.2021 r. – 28.02.2023 r., kwota dofinansowania 17 935 EURO.

Kwota dofinansowania to 287 350 EURO.

- W ramach **Programu Erasmus+ 2021 Edukacja Szkolna** dofinansowanie otrzymało pięć placówek:
  - Szkoła Podstawowa nr 68, czas trwania projektu 01.09.2021 r. – 30.11.2023 r., kwota dofinansowania 29 405 EURO,
  - Szkoła Podstawowa nr 90, czas trwania projektu 01.09.2021 r. – 01.02.2023 r. kwota dofinansowania 23 030 EURO,
  - Zespół Szkół nr 8, czas trwania projektu 01.12.2021 r. – 31.08.2023 r., kwota dofinansowania 34 344 EUR,
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6, czas trwania projektu 01.10.2021 r. – 31.01.2023 r., kwota dofinansowania 15 576 EURO,
  - Liceum Ogólnokształące nr IV, czas trwania projektu 01.03.2022 r. – 28.02.2023 r., kwota dofinansowania 17 073 EURO.

Kwota dofinansowania to 119 428 EURO.

- W ramach **Programu Erasmus+ 2022 Edukacja Szkolna** dofinansowanie otrzymało dwanaście placówek:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3, czas trwania projektu 01.09.2022-30.06.2023 r., kwota dofinansowania 44 376 EURO,
- Szkoła Podstawowa nr 90, czas trwania projektu 31.12.2022-29.06.2024 r., kwota dofinansowania 51 688 EURO,
- Szkoła Podstawowa nr 6, czas trwania projektu 01.08.2022-31.12.2023r., kwota dofinansowania 25 812 EURO,
- Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących, czas trwania projektu 01.06.2022-30.06.2023 r., kwota dofinansowania 34 880 EURO,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 19, czas trwania projektu 01.06.2022-30.06.2023 r., kwota dofinansowania 35 375 EURO,
- Liceum Ogólnokształcące nr XIII, czas trwania projektu 15.09.2022-14.03.2024 r., kwota dofinansowania 15 886 EURO,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6, czas trwania projektu 15.09.2022-16.04.2024 r., kwota dofinansowania 19 901 EURO,
- Szkoła Podstawowa nr 68, czas trwania projektu 01.06.2022-31.05.2024 r., kwota dofinansowania 36 428 EURO,
- Zespół Szkół nr 8, czas trwania projektu 01.06.2022-31.05.2024 r., kwota dofinansowania 85 066 EURO,
- Szkoła Podstawowa nr 8, czas trwania projektu 01.06.2022-31.08.2023 r., kwota dofinansowania 109 870 EURO,
- Zespół Szkół nr 6, czas trwania projektu 04.12.2022-03.08.2025r., kwota dofinansowania 23 146 EURO,
- Szkoła Podstawowa nr 61, czas trwania projektu 01.03.2023-31.05.2024 r., kwota dofinansowania 35 950 EURO.

Kwota dofinansowania to 518 378 EURO.

- W ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) Edukacja Szkolna 2021 (umowy podpisane w 2023 roku)** 2 placówki kontynuowały realizację projektów:
  - Liceum Ogólnokształcące nr IV, czas trwania projektu 01.03.2023 r. – 30.06.2023 r., kwota dofinansowania 69 187 zł,
  - Zespół Szkół nr 8, czas trwania projektu 01.03.2023 r. – 30.06.2023 r., kwota dofinansowania 186 255 zł,

Kwota dofinansowania to 255 442 zł.

- W ramach programu **Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) Edukacja Szkolna 2022 (umowy podpisane w 2023 roku)** realizację projektu kontynuowała 1 placówka:
  - Liceum Ogólnokształcące nr VI, czas trwania projektu 01.10.2023 r. – 31.03.2025 r., kwota dofinansowania 133 476,40 zł.

- W ramach **Programu Erasmus+ 2023 Edukacja Szkolna** dofinansowanie otrzymało trzynaście placówek:
  - Liceum Ogólnokształcące nr IV, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 60 674 EURO,
  - Liceum Ogólnokształcące nr V, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 26 960 EURO,
  - Liceum Ogólnokształcące nr VIII, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 51 060 EURO,
  - Liceum Ogólnokształcące nr XVII, czas trwania projektu 31.10.2023-30.10.2024 r., kwota dofinansowania 63 998 EURO,
  - Szkoła Podstawowa nr 68, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 30 519 EURO,
  - Technikum 15, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 60 109 EURO,
  - Zespół Szkół nr 6, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 30 248 EURO,
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 12, czas trwania projektu 21.12.2023-20.06.2025 r., kwota dofinansowania 27 435 EURO,
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 22, czas trwania projektu 01.09.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 58 512 EURO,
  - Zespół Szkół nr 8, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 62 369 EURO,
  - Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, czas trwania projektu 01.09.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 54 876 EURO,
  - Liceum Ogólnokształcące nr II, czas trwania projektu 01.06.2023-31.08.2024 r., kwota dofinansowania 61 804 EURO,
  - Szkoła Podstawowa nr 90, czas trwania projektu 01.11.2023-31.10.2025 r., kwota dofinansowania 36 300 EURO.

Kwota dofinansowania to 624 864 EURO.

- W ramach programu **Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) Edukacja Szkolna 2023** realizację projektu kontynuowało siedem placówek:
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3, czas trwania projektu 06.11.2023-05.11.2024 r., kwota dofinansowania 348 889,50 PLN,
  - Zespół Szkół nr 3, czas trwania projektu 30.11.2023-29.11.2024 r., kwota dofinansowania 275 594,34 PLN,
  - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10, czas trwania projektu 01.12.2023-30.11.2024 r., kwota dofinansowania 292 840,26 PLN,
  - Szkoła Podstawowa nr 51, czas trwania projektu 04.12.2023-03.06.2025 r., kwota dofinansowania 252 878,70 PLN,
  - Zespół Szkół Gastronomicznych, czas trwania projektu 01.12.2023-30.11.2024 r., kwota dofinansowania 238 549,65 PLN,
  - Liceum Ogólnokształcące nr VII, czas trwania projektu 01.12.2023-30.11.2024 r., kwota dofinansowania 73 200,61 PLN,
  - Zespół Szkół nr 2, czas trwania projektu 31.12.2023-29.06.2025 r., kwota dofinansowania 308 753,03 PLN.

Kwota dofinansowania to 1 790 706,09 PLN.

- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego w latach 2014-2020, realizowano projekt **„Bliżej zawodu".** Termin realizacji projektu: 01.12.2020 r. – 31.11.2023 r. Projekt ma na celu zwiększenie umiejętności zawodowych oraz wyposażenie w doświadczenie i uprawnienia poszukiwane na rynku pracy uczniów wrocławskich szkół prowadzących kształcenie zawodowe, kształcących w kluczowych dla Dolnego Śląska i Wrocławia branżach: motoryzacyjnej, elektryczno-energetycznej, mechatroniczno-elektronicznej, budowlanej, transportowo-spedycyjno-logistycznej, informatycznej, turystyczno-gastronomicznej, usługowej. Realizatorem projektu jest Centrum Kształcenia Zawodowego. Całkowita wartość projektu wynosi 1 852 659 zł, natomiast wkład Miasta 277 898 zł.

- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego w latach 2014-2020, realizowano projekt **„Twój czas na staż".** Termin realizacji projektu: 01.02.2021 – 31.11.2023 r. Projekt ma na celu zwiększenie

umiejętności zawodowych oraz wyposażenie w doświadczenie i uprawnienia poszukiwane na rynku pracy 240 uczniów wrocławskich szkół prowadzących kształcenie zawodowe (9 placówek oświatowych) kształcących się w kluczowych dla Dolnego Śląska i Wrocławia branżach poprzez realizację staży uczniowskich, oraz kursów kwalifikacyjnych. Realizatorem projektu jest Centrum Kształcenia Zawodowego. Całkowita wartość projektu wynosi 2 054 893 zł, natomiast wkład Miasta 308 262 zł.

- W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 nr Osi Priorytetowej II – Efektywne Polityki Publiczne dla Rynku Pracy, Gospodarki i Edukacji, Działania 2.10, Wysoka jakość systemu oświaty, na podstawie umowy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji o powierzenie grantu zrealizowano przedsięwzięcie grantowe pn.: **„Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego w województwie dolnośląskim”**. zrealizowano projekt nr POWR.02.10-00-00-0011/20. Termin realizacji projektu: 01.09.2022 r. – 31.08.2023 r. Realizatorem grantu oraz poradnią wyznaczoną do pełnienia funkcji poradni koordynującej była Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 9 we Wrocławiu. Celem przedsięwzięcia grantowego było wsparcie pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych z terenu województwa dolnośląskiego we wdrażaniu modelowych rozwiązań z zakresu prowadzenia oceny funkcjonalnej i wsparcia postdiagnostycznego dla dzieci i uczniów. Całkowita wartość grantu wynosi 350 000 zł.

- W ramach **Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)** dotyczącego "**Utworzenia i wsparcia funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej CoVEs",** Komponent A: Odporność i konkurencyjność gospodarki, Inwestycja A.3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie gmina Wrocław otrzymała dofinansowanie dotyczące utworzenia dwóch Branżowych Centrów Umiejętności we Wrocławiu:
  - **„Utworzenie i funkcjonowanie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie elektryki przy Centrum Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu”** oraz

- „**Utworzenie i funkcjonowanie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie automatyki przemysłowej przy Lotniczych Zakładach Naukowych we Wrocławiu".**

Celem 1. projektu jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w branży elektryczno-energetycznej poprzez utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności z dziedziny elektryki do 31.12.2024 r. i przeszkolenie min. 300 uczestników (w tym: uczniów, osoby dorosłe, nauczycieli kształcenia zawodowego) do 30.06.2026 r. Realizatorem projektu jest Centrum Kształcenia Zawodowego w imieniu Lidera - gminy Wrocław. Projekt jest realizowany w partnerstwie z Polskim Towarzystwem Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej, z firmą Tauron Dystrybucja S.A oraz Instytutem Automatyki Systemów Energetycznych Sp. z o.o. Kwota dofinansowania dla projektu (CKZ) - 12 373 486 zł. Termin realizacji projektu: 02.01.2023- 30.06.2026 r.

Celem 2. projektu jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w branży elektroniczno-mechatronicznej, poprzez utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności z dziedziny automatyki przemysłowej do 31.12.2024 r. i przeszkolenie min. 200 uczestników (w tym: uczniów, osoby dorosłe, nauczycieli kształcenia zawodowego) do 30.06.2026 r. Koordynatorem projektu są Lotnicze Zakłady Naukowe, które działając we współpracy z gminą Wrocław oraz Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Mechaników Polskich, realizuje ideę utworzenia i funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności, w ramach którego koordynowane będzie kształcenie zawodowe w dziedzinie automatyki przemysłowej. Kwota dofinansowania dla projektu (LZN) - 16 000 000 zł. Termin realizacji projektów: 01.07.2023- 30.06.2026 r.

- W ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Konkursu Grantowego Osi Priorytetowej V Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU działania 5.1 Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia dotycząca realizacji projektu grantowego **„Cyfrowa Gmina" o numerze POPC.05.01.00-00-0001/21-00 zrealizowano Umowę o powierzenie grantu o numerze 5003/3/2022.** Celem projektu był rozwój cyfrowy gminy Wrocław oraz zwiększenie cyberbezpieczeństwa gminy Wrocław, w sposób szczególny

wzmocnienie cyfrowej odporności na cyberzagrożenia gminy Wrocław oraz Elektronicznych Zakładów Naukowych.W ramach projektu zakupiono 27 laptopów wraz z oprogramowaniem antywirusowym dla EZN, zakupiono 4 komputery stacjonarne dla potrzeb EZN, przeprowadzono cykl szkoleń w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz wykonano diagnozę cyberbezpieczeństwa dla Urzędu Miejskiego Wrocławia Wrocławia i EZN. Projekt został zrealizowany przez gminę Wrocław (JST), a ostatecznym odbiorcą sprzętu była jednostka budżetowa gminy tj. Elektroniczne Zakłady Naukowe. Całkowita wartość grantu wyniosła 100 000 zł. Termin realizacji projektu:10.05.2022 r.- 30.09.2023 r.

- W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 zrealizowany został partnerski projekt **Wsparcie kształcenia zawodowego – poprawa efektów**. Termin realizacji 01.03.2020r. – 30.11.2023r. Projekt zrealizowany w partnerstwie 12 dolnośląskich Jednostek Samorządu Terytorialnego (Województwa Dolnośląskiego, 3 Miast na prawach Powiatów: Legnicy, Wałbrzycha i Wrocławia i 8 Powiatów: Bolesławieckiego, Głogowskiego, Kłodzkiego, Lubińskiego, Lwóweckiego, Oleśnickiego, Świdnickiego, Wrocławskiego). Celem projektu było objęcie kompleksowym wsparciem uczniów dolnośląskich szkół zawodowych, wzrost ich kompetencji i umiejętności odnajdywania się na rynku pracy oraz wyraźny wzrost zatrudnienia. Budżet projektu dla Miasta Wrocławia wynosił 517 445 zł, natomiast wkład własny Miasta wynosił 89 437 zł.

- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 zrealizowany został projekt partnerski **„Pracownik przyszłości dla dolnośląskich firm technologicznych”,** którego liderem było Centrum Szkoleń Informatycznych „VEDIUS”**.** Głównym celem projektu było nabycie kwalifikacji zawodowych dopasowanych do regionalnego rynku pracy przez 320 uczniów oraz poprawa efektywności kształcenia 3 szkół objętych wsparciem (ZSTiE, EZN, ZS8) poprzez doposażenie tych placówek, wdrożenie nowoczesnych technologii w nauczaniu i nabycie kwalifikacji/kompetencji kadry nauczycielskiej. Projekt był odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby 3 szkół z gminy Wrocław w zakresie podnoszenia kwalifikacji w obszarze zawodów technicznych: elektryczno-energetycznych, elektronicznych, informatyczno-telekomunikacyjnych,

elektryczno-mechatronicznych oraz administracyjno-usługowych. Okres realizacji 1.08.2021 – 31.07.2023.

- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, zrealizowany został projekt **Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą we Wrocławiu**, Projekt został zrealizowany w ramach przedsięwzięcia grantowego pn. „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)" Głównym celem projektu była poprawa dostępności usług edukacyjnych dla dzieci/uczniów/słuchaczy ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, przygotowanie placówki specjalnej do nowej roli, polegającej na podejmowaniu działań na rzecz wdrażania edukacji włączającej, w tym do podejmowania działań informacyjnych i prowadzenia zajęć modelowych. SCWEW będzie jednym z systemowych rozwiązań na rzecz wdrażania edukacji włączającej wysokiej jakości dla wszystkich uczniów. Realizatorem projektu był Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10 im. Janusza Korczaka we Wrocławiu, natomiast wsparciem zostało objętych 5 wybranych placówek wrocławskich: Przedszkole nr 71 "Chatka Małego Skrzatka, Szkoła Podstawowa nr 83, Branżowa Szkoła I stopnia nr 9 w Zespole Szkół Gastronomicznych, Technikum nr 5 im. Jana Kilińskiego w Zespole Szkół Zawodowych nr 5 oraz Liceum Ogólnokształcące nr XV. Okres realizacji 1.11.2021 – 30.06.2023. Budżet projektu wyniósł 1 426 795 zł.
- W ramach modułu II programu pn. **„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością"** Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10 im. Janusza Korczaka we Wrocławiu kontynuował projekt mający na celu „Utworzenie i prowadzenie Ośrodka Wsparcia i Testów" funkcjonującego przy Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukcję Włączającą. Celem przedsięwzięcia jest zapewnienie informacji osobom z niepełnosprawnościami lub ich opiekunom o przysługujących im prawach oraz możliwościach wsparcia, o instrumentach aktywizacji, pomocy w sporządzaniu odpowiednich dokumentów lub w zależności od potrzeb skontaktowanie osoby z niepełnosprawnością z właściwą instytucją upoważnioną do udzielania oczekiwanej pomocy. Okres realizacji: 1.02.2022–31.12.2024. Budżet projektu wynosi 1 395 275,00 zł. Dodatkowo, w ramach projektu, udało się pozyskać środki w kwocie ok. 700 tys.

zł na zarealizowanie zadań, które będą mogły objąć swoim zakresem jeszcze większą liczbę osób z niepełnosprawnościami potrzebujących wsparcia.

- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w 2021 roku pozyskano dofinansowanie w wyniku ogłoszenia przez MEiN konkursu „**Asystent Ucznia ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi (ASPE)".** Celem realizowanych działań jest poprawa dostępności usług edukacyjnych dla dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które doświadczają ograniczeń w samodzielnym funkcjonowaniu na terenie przedszkola/szkoły. Ostatecznie w projekcie udział wzięły 2 szkoły podstawowe tj.: SP nr 8 oraz SP nr 43. Projekt był realizowany w okresie 1.03.2022 - 31.05.2023 rŹródłem dofinansowania są środki z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w kwocie 200 003 zł.
- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, realizowany jest projekt **„Klucz do przyszłości - program rozwoju kompetencji kluczowych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych Gminy Wrocław i Gminy Czernica".** Termin realizacji projektu: 01.07.2019 r.–30.06.2023 r. Celem projektu jest poprawa efektywności kształtowania kompetencji kluczowych uczniów poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej w zakresie nauk matematycznych, matematyczno-przyrodniczych, informatycznych, naukowo-technicznych i społecznych w 40 szkołach Gminy Wrocław poprzez stworzenie warunków i wdrożenie nauczania eksperymentalnego. Całkowita wartość projektu 11 430 499 zł. Kwota dofinansowania: 10 858 974 zł, wkład własny gminy Wrocław i Czernica – 571 524 zł.
- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, realizowany był projekt **„Postaw na rozwój" – wsparcie w rozwoju kompetencji kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 76, Szkoły Podstawowej nr 78, Szkoły Podstawowej nr 109, Szkoły podstawowej nr 113 i Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 116.** Termin realizacji projektu: 01.07.2022 – 30.06.2023. Celem projektu było niwelowanie negatywnych skutków wywołanych epidemią COVID-19 u uczniów i uczennic 4 szkół podstawowych i 1 szkoły podstawowej specjalnej gminy

Wrocław poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół o zajęcia kształtujące kompetencje kluczowe, umiejętności uniwersalne oraz zwiększenie działań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Całkowita wartość projektu 512 081 zł, kwota dofinansowania: 435 269 zł.

- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, realizowany był projekt **„Aktywni w szkole" – wsparcie w rozwoju kompetencji kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 3, Szkoły Podstawowej nr 4, Szkoły Podstawowej nr 81 i Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 87**. Termin realizacji projektu: 01.07.2022 – 30.09.2023. Celem projektu było niwelowanie negatywnych skutków wywołanych epidemią COVID-19 u uczniów/uczennic 3 szkół podstawowych i 1 szkoły podstawowej specjalnej gminy Wrocław przez wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół o zajęcia kształtujące kompetencje kluczowe, umiejętności uniwersalne oraz zwiększenie działań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Całkowita wartość projektu 443 228 zł, kwota dofinansowania: 376 744 zł.
- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, realizowany był projekt **„Szkoła wielu możliwości" – wsparcie w rozwoju kompetencji kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 10, Szkoły Podstawowej nr 20, Szkoły Podstawowej nr 44 i Szkoły podstawowej Specjalnej nr 86**. Termin realizacji projektu: 01.07.2022 – 30.10.2023. Celem projektu było niwelowanie negatywnych skutków wywołanych epidemią COVID-19 u uczniów/uczennic 3 szkół podstawowych i 1 szkoły podstawowej specjalnej gminy Wrocław przez wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół o zajęcia kształtujące kompetencje kluczowe, umiejętności uniwersalne oraz zwiększenie działań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Całkowita wartość projektu 487 005 zł, kwota dofinansowania: 413 325 zł.
- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, realizowany był projekt **„Pokonać bariery" – wsparcie w rozwoju kompetencji kluczowych uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 8, Szkoły Podstawowej nr 71, Szkoły Podstawowej nr**

84, Szkoły Podstawowej nr 95, Szkoły Podstawowej nr 99 i Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 10. Termin realizacji projektu: 01.07.2022 – 30.06.2023. Celem projektu było niwelowanie negatywnych skutków wywołanych epidemią COVID-19 u uczniów/uczennic 5 szkół podstawowych i 1 szkoły podstawowej specjalnej gminy Wrocław przez wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół o zajęcia kształtujące kompetencje kluczowe, umiejętności uniwersalne oraz zwiększenie działań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Całkowita wartość projektu 487 976 zł, kwota dofinansowania: 414 779 zł.

- W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, realizowany był projekt **„Zawodowa 18”**. Termin realizacji projektu: 01.07.2021 – 30.06.2023. Projekt jest realizowany w Zespole Szkół nr 18. Celem projektu było zwiększenie szans na zatrudnienie 204 uczniów - absolwentów Zespołu Szkół nr 18, kształcących się w 5 zawodach: technik elektryk, technik mechatronik, technik mechanik, technik chłodnictwa i klimatyzacji oraz technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, w szczególności poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego, a także wzrostu ich kompetencji zawodowych i umiejętności odnajdywania się na rynku pracy. Całkowita wartość projektu 3 171 848 zł, kwota dofinansowania: 2 696 070 zł.
- W ramach **Mechanizmu Finansowego *EOG na* lata 2014-2021 z Programu Edukacja** realizowany był wspólnie ze Stowarzyszeniem Semper Avanti partnerski projekt **Sustainability in VET training.** Termin realizacji projektu: 1.10.2021 r. – 30.09.2023 r. Celem projektu była modernizacja programów nauczania dla 5 wybranych kierunków zawodowych o treści związane ze zrównoważonym rozwojem. Całkowita wartość projektu wynosi 201 000 EUR. 72 nauczycieli szkół kształcących w zawodzie miało możliwość wyjazdu do Norwegii w celu zapoznania się z norweskim systemem kształcenia zawodowego.
- **„Train the skills! – zwiększenie kompetencji nauczycieli w dziedzinie elektro-elektronicznej, jako wymiana polsko-norweskich doświadczeń w kształceniu zawodowym”** – projekt realizowany w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Termin realizacji projektu został przesunięty z 01.07.2022 – 31.01.2022 r. na 01.08.2022 – 31.01.2023 r. Głównym celem projektu jest podniesienie kompetencji zawodowych 9 nauczycieli ze szkół Partnerstwa w obszarze elektryczno-elektronicznym poprzez

udział w warsztatach edukacyjnych będących wymianą doświadczeń kształcenia zawodowego pomiędzy Partnerami z Polski oraz Norwegii. Całkowita wartość projektu wynosi 175 066 zł, wkład Miasta 10 355 zł.

- **„Train the skills 2 –zwiększenie kompetencji nauczycieli w dziedzinie elektryczno-energetycznej poprzez wymianę polsko-norweskich doświadczeń w kształceniu zawodowym”** projekt uzyskał dofinansowanie w 2021 r. i jest realizowany w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Termin realizacji projektu został przesunięty na 01.05.2022 – 31.01.2023 r. Głównym celem projektu jest podniesienie kompetencji zawodowych 11 nauczycieli Partnerstwa w obszarze elektryczno-energetycznym w okresie kwiecień – grudzień 2022 poprzez udział w warsztatach edukacyjnych, będących wymianą doświadczeń pomiędzy Partnerami. Całkowita wartość projektu 197 678 zł, wkład Miasta 3 902 zł.
- **Międzykulturowa szkoła –** Termin realizacji projektu: 01.01-30.11.2023 r. Celem projektu jest kształtowanie i rozwijanie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych na rynku pracy, niezbędnych do samorealizacji, poczucia sprawczości i integracji społecznej dla uczniów/uczennic 32 szkół gminy Wrocław, w tym dla osób, które przybyły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy. Całkowita wartość projektu 4 058 046 zł, wkład miasta Wrocław 608 718 zł
- „**Cyfrowa Gmina – Wsparcie dzieci z rodzin popegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR**” projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Konkursu grantowego Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Termin realizacji 07.04-2022-07.04.2023 r. Celem projektu było wsparcie dzieci z rodzin popegeerowskich w zakresie dostępu do sprzętu komputerowego i internetu. W ramach projektu zakupiony został sprzęt komputerowy wraz z urządzeniami peryferyjnymi oraz oprogramowaniem umożliwiającym pracę zdalną dla 414 uczniów zamieszkałych w gminie Wrocław. Całkowita wartość projektu 1 097 205 zł.
- Projekt współfinansowany w ramach konkursu Ministra Obrony Narodowej pn. **„Strzelnica w powiecie 2022”** na realizację zadań związanych z utworzeniem wirtualnych strzelnic umożliwiających prowadzenie zorganizowanego szkolenia strzeleckiego, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. **W ramach projektu utworzona została wirtualna strzelnica w Zespole Szkół Logistycznych we Wrocławiu.** Celem projektu był rozwój

sportu strzeleckiego w Polsce, zwiększenie dostępności do szkoleń strzeleckich dla części społeczeństwa realizującej działalność dydaktyczno-wychowawczą w dziedzinie obronności państwa tj. w szkołach prowadzących klasy o profilach mundurowych np. certyfikowane wojskowe klasy mundurowe, oddziały przygotowania wojskowego ect., podniesienie atrakcyjności sportu strzeleckiego, kształtowanie utrwalanie prawidłowych nawyków wśród młodzieży szkolnej i członków organizacji pozarządowych prowadzących działalność o charakterze proobronnym, aktywizacja i popularyzacja szkolenia strzeleckiego wśród członków formacji uzbrojonych nie wchodzących w skład Sił Zbrojnych, zainteresowanych sportem strzeleckim, aktywizacja i polaryzacja szkolenia strzeleckiego wśród społeczności lokalnej w obszarze odpowiedzialności jednostek samorządu terytorialnego. Całkowita wartość projektu 155 000 zł, a kwota dofinansowania: 124 000 zł.

- W ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDS 2021-2027), Priorytet 8 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku, Działanie 8.1 Dostęp do edukacji, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS gmina Wrocław podpisała partnerską umowę na realizację projektu **Zawodowo w przyszłość – rozwój umiejętności niezbędnych na rynku pracy aglomeracji wrocławskiej.** Projekt nakierowany jest na zwiększenie poziomu kompetencji uczniów i kadry nauczycielskiej 5 wrocławskich szkół branżowych i zawodowych: Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych, Zespołu Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, Zespołu Szkół Zawodowych nr 6, Zespołu Szkół Budowlanych, oraz Zespołu Szkół Zawodowych nr 5. W jego ramach zapewniono uczestnikom szeroki pakiet działań wspierających kształcenie zawodowe, realizowanych we współpracy z lokalnym rynkiem pracy. W projekcie zaplanowano organizację staży uczniowskich, doradztwo edukacyjno-zawodowe, zajęcia dodatkowe z zakresu kompetencji kluczowych, narzędzi TIK, AI, kompetencji przyszłości czy podstaw przedsiębiorczości, a także kursy i szkolenia zawodowe i branżowe dla uczniów. Ponadto zaplanowano wyposażenie/doposażenie wszystkich szkół biorących udział w projekcie oraz podwyższenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli poprzez organizację szkoleń branżowych u pracodawców i studiów podyplomowych. W ramach projektu wsparciem zostanie objętych łącznie 711 uczestników (330 kobiet, 381 mężczyzn) - uczniów i kadry nauczycielskiej. Okres

realizacji: 02.11.2023-31.12.2025 r. Wartość projektu: 4 193 503 zł, wkład gminy: 753 100 zł.

- W ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDS 2021-2027), Priorytet 8 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku, Działanie 8.1 Dostęp do edukacji, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS gmina Wrocław przystąpiła do realizacji projektu pn. „**Czas Zawodowców".** Celem głównym projektu jest podniesienie kwalifikacji, zdobycie dodatkowych uprawnień oraz doświadczenia w realiach rynku pracy, a tym samym zwiększenie szans na rynku pracy 773 uczniów kształcących się w 10 wrocławskich szkołach prowadzących kształcenie zawodowe w kluczowych dla Dolnego Śląska branżach tj. w Technikum nr 10, w Elektronicznych Zakładach Naukowych, Technikum nr 15, Technikum nr 18, Technikum nr 19 w Zespole Szkół nr 8, Branżowej Szkole I stopnia nr 2 i Technikum nr 2 w Zespole Szkół nr 2, Technikum nr 13 w Zespole Szkół nr 3, Branżowej Szkole I stopnia nr 9 i Technikum nr 9 w Zespole Szkół Gastronomicznych oraz Technikum nr 12 w Zespole Szkół Logistycznych. Okres realizacji: 01.12.2023-30.11.2025 r. Wartość projektu: 3 652 585 zł, wkład gminy: ok 666 679 zł.
- W ramach programu **Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej na podstawie decyzji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu** zostały dofinansowane 2 projekty:

1. **Projekt pn. „Ekopracownia – zielone serce szkoły w Zespole Szkół nr 3"** ma na celu upowszechnianie wprowadzania alternatywnych i ekologicznych zastosowań w ogrodnictwie, jak np. uprawa roślin wg filozofii permakultury – naśladującej ekosystemy naturalne, hortiterapii, czyli ogrodolecznictwa (bardzo istotnego zagadnienia w kontekście popandemicznego stanu psychiki młodzieży) czy zrównoważonej florystyki. Projekt obejmuje: adaptację i modernizację sali przeznaczonej na ekopracownię, zakup sprzętu i wyposażenia służącego realizacji długofalowego programu edukacyjnego i przeprowadzenia warsztatów (listopad 2023 r. – grudzień 2023 r.). Ekopracownia przeznaczona jest przede wszystkim dla młodzieży kształcącej się w Zespole Szkół 3. W pracowni przyrodniczo-ogrodniczej będą realizowane dodatkowe treści w ramach prowadzonych przedmiotów ogólnych takich jak np. biologia, chemia, fizyka, geografia oraz zawodowych, takich jak m.in.: rośliny ozdobne, warzywnictwo, sadownictwo, rośliny lecznicze i grzyby jadalne, ogrodnictwo miejskie, kompozycje florystyczne w gastronomii i

hotelarstwie, ogólna uprawa i ochrona roślin, towaroznawstwo gastronomiczne, uprawa i pielęgnacja winorośli, urządzanie i pielęgnacja terenów zieleni, podstawy ogrodnictwa, technika ogrodnicza, zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych, permakultura i urban-farming, zrównoważony rozwój, hortiterapia oraz apikultura w mieście. Termin realizacji projektu: 29.09.2023 r.- 15.08.2024 roku. Kwota dofinansowania **50 000 zł**.

2. **Projekt pn. „Ekopracownia – zielone serce szkoły w Zespole Szkół nr 18”** ma na celu rozbudzenie zainteresowania uczniów i ich rodziców odnawialnymi źródłami energii oraz rozwijaniem świadomości ekologicznej. Realizacja projektu „Ekopracownia – zielone serce szkoły w Zespole Szkół nr 18” polega na: uruchomieniu pracowni o charakterze sali pokazowej dla wszystkich uczniów Zespołu Szkół nr 18 oraz dla uczniów innych szkół współpracujących z placówką, gdzie modele urządzeń (pompa ciepła/ powietrze woda oraz stanowisko do badania turbiny wiatrowej), zakupione w ramach projektu, będą służyły jako stanowiska do symulacji pracy urządzeń wykorzystywanych w branży OZE. Nowa pracownia w Zespole Szkół nr 18 stanie się miejscem upowszechniania wiedzy na temat wytwarzania energii za pomocą nowoczesnych urządzeń OZE. Uczniowie kształcący się w zawodzie Technik Urządzeń i Systemów Energetyki Odnawialnej oraz Technik Chłodnictwa i Klimatyzacji będą ćwiczyć poprawność wykonywania czynności związanych z obsługą i eksploatacją urządzeń OZE wynikających z podstaw programowych. Termin realizacji projektu od 01.09.2023 r. - 20.12.2024 r. Kwota dofinansowania projektu **66 199 zł**.
3. **Projekt „Klasa z drewna”** W ramach konkursu Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych Szkoła Podstawowa nr 118 otrzymała dofinansowanie na realizację projektu **„Klasa z drewna”** w kwocie **103 200 zł.** Celem projektu jest propagowanie drewna jako ekologicznego i trwałego surowca, a także zwrócenie uwagi na szczególne znaczenie lasów w naszym środowisku. Szkoła opracował projekt, który promuje leśnictwo, edukację przyrodniczą oraz wykorzystanie drewna w różnych aspektach życia szkoły.

c) Realizacja programów rządowych

- Zgodnie z zapisami podpisanego w dniu 10.09.2021 r. Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji

Priorytetu 3 **„Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”,** na podstawie Uchwały nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, w 2023 roku realizowano Program w zakresie Kierunku interwencji: 3.1. „Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego” oraz Kierunki interwencji 3.2. „Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych”.

W ramach kierunku interwencji: 3.1. w 2023 roku wykorzystano wsparcie finansowe w formie dotacji do zakupu nowości wydawniczych i realizację działań promujących czytelnictwo do 9 placówek wychowania przedszkolnego w łącznej wysokości 26 970 zł. Dofinansowanie ze strony gminy Wrocław wyniosło łącznie 6 772 zł.

W ramach kierunku interwencji 3.2 w 2023 roku wykorzystano wsparcie finansowe w formie dotacji do zakupu nowości wydawniczych, zakup nowych elementów wyposażenia do bibliotek i realizację działań promujących czytelnictwo do 31 szkół w łącznej wysokości 345 615. Dofinansowanie ze strony gminy Wrocław wyniosło łącznie 93 335 zł.

Ogółem w ramach Programu wydatkowano środki w wysokości 472 692 zł, przy czym wsparcie finansowe w formie dotacji wyniosło 372 585 zł, a dofinansowanie gminy Wrocław wyniosło 100 107 zł.

- W związku z Ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli (Dz.U. z 2023 r. poz. 1369) gmina Wrocław prowadziła działania w zakresie udzielenia **jednorazowych świadczeń w formie bonów na zakup laptopów lub laptopów przeglądarkowych nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom pedagogicznym.** Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 28 września 2023 r. w sprawie określenia grup nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych uprawnionych do otrzymania wsparcia sfinansowanego ze środków publicznych, gmina Wrocław w terminie do 12.12.2023 r. złożyła, w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Ministerstwo Cyfryzacji, wnioski dla uprawnionych ww. grup zatrudnionych w 93 szkołach prowadzonych przez gminę Wrocław. Jednocześnie na bieżąco dokonywano zmiany/korekty danych we wnioskach przekazanych do Ministerstwa Cyfryzacji, w przypadku

zgłoszenia takiej konieczności przez uprawnionych nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych.

d) Realizacja programów stypendialnych

- **Promocja osiągnięć uczniów – stypendia naukowe** programu wspierania uzdolnionych– PROMOVERE TALENTA, zgodnie z uchwałą Nr XXXI/791/20 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 listopada 2020 r. ze zmianą oraz Zarządzeniem Prezydenta Wrocławia przyznano stypendia:

– 342 uczniom posiadającym celujące oceny na świadectwie końcowym oraz szczególne osiągnięcia lub tytuł laureata w ogólnopolskiej olimpiadzie przedmiotowej oraz kontynuowano wypłatę stypendiów przyznanych w roku szkolnym 2022/2023 dla 323 uczniów w okresie od I-VI 2023 r.

Ogółem w ramach programu wspierania uzdolnionych – PROMOVERE TALENTA w 2023 r. wypłacono stypendia 665 stypendystom w kwocie 758 400 zł.

Tabela 27. Wysokość dofinansowania w ramach programu wspierania uzdolnionych – PROMOVERE TALENTA w 2023 r.

Typ szkoły	**Liczba stypendystów**		**Wysokość dofinansowania w 2023 (zł)**
	Rok szkolny 2022/2023 (I-VI)	**Rok szkolny 2023/2024 (IX-XII)**	
Szkoły podstawowe	221	253	467 600
Szkoły ponadpodstawowe	47	50	96 400
Olimpijczycy	55	39	194 400
Razem	**323**	**342**	**758 400**

e) Projekty edukacyjne realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi jednostkami

- Wspierano szkoły w zakresie **wymiany międzynarodowej młodzieży.**

Współdziałano z organizacją międzynarodową **„Polsko - Niemiecka Współpraca Młodzieży”** (PNWM) w pozyskiwaniu dofinansowania dla 22 projektów realizowanych w 13 wrocławskich szkołach. W wymianie polsko-niemieckiej uczestniczyli uczniowie:

- 4 szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa nr 82, Szkoła Podstawowa nr 98, Szkoła Podstawowa nr 10 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 i Szkoła Podstawowa nr 66 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 22;
- 9 szkół ponadpodstawowych: Liceum Ogólnokształcące nr I, Liceum Ogólnokształcące nr III, Liceum Ogólnokształcące V, Liceum Ogólnokształcące nr VI, Liceum Ogólnokształcące nr XII, Liceum Ogólnokształcące nr XIII, Zespół Szkół nr 3, Zespół Szkół nr 18 oraz Lotnicze Zakłady Naukowe.

Na realizację 22 projektów w w/w szkołach PNWM przyznała dofinansowanie w wysokości 322 767 zł.

Tabela 28. Dofinansowania projektów realizowanych w ramach wymiany polsko-niemieckiej

Typ szkoły	**Liczba placówek**	**Liczba uczniów**	**Liczba zrealizowanych projektów**	**Kwoty dofinansowania (zł)**
Szkoły Podstawowe	4	192	6	82 253
Szkoły Ponadpodstawowe	9	368	16	240 514
Razem	13	560	22	322 767

Tabela 29. Wykaz konkursów realizowanych w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia oraz Magnum Praemium Wratislaviae

Lp.	**Przedsięwzięcie**	**Nazwa Konkursu**	**Edycja**	**Organizatorzy**
1.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Wrocławiu	XXXIII	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Szkoła Podstawowa nr 1 i Szkoła Podstawowa nr 44

Lp.	Przedsięwzięcie	Nazwa Konkursu	Edycja	Organizatorzy
		"Wrocław, moje miasto"		
2.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Plastyczny "Wrocław, Moje Miasto"	XXIII	Towarzystwo Miłośników Wrocławia
3.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Poetycki "Wrocław w Twórczości Poetyckiej Młodzieży"	XXIX	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 23
4.	Wielka Nagroda Wrocławia	Rajd Szlakami Zabytków i Miejsc Upamiętnionych	XXIX	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Koło Przewodników PTTK "Rzepiór"
5.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Fotograficzny "Wrocław w Fotografii"	XXIX	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Miejska Biblioteka Publiczna - Filia 23
6.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs "Moja Mała Ojczyzna"	XXIX	Szkoła Podstawowa nr 97 Towarzystwo Miłośników Wrocławia PTTK - Oddział Wrocław
7.	Wielka Nagroda Wrocławia/ Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Lwowie i Kresach	XXIX	Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich - Oddział Wrocław Zakład Narodowy im.

Lp.	Przedsięwzięcie	Nazwa Konkursu	Edycja	Organizatorzy
		Południowo-Wschodnich		Ossolińskich Fundacja "Semper Fidelis" Szkoła Podstawowa nr 91
8.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Recytatorski "Wrocławska Młodzież Recytuje Wrocławskich Poetów"	XXIII	Towarzystwo Miłośników Wrocławia Miejska Biblioteka Publiczna - Filia 23
9.	Wielka Nagroda Wrocławia	Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy	XXVIII	Szkoła Podstawowa nr 51 WCDN
10.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs "Wratislavia Sacra"	XXIV	Szkoła Podstawowa nr 37 Towarzystwo Miłośników Wrocławia Koło Przewodników PTTK "Rzepiór
11.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Rajd Śladami Pamięci Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich	XXX	Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich - Oddział Wrocławski Fundacja Kresowa "Semper Fidelis" Zakład Narodowy im. Ossolińskich
12.	Wielka Nagroda Wrocławia	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Sporcie „Wrocławski	X	Towarzystwo Miłośników Wrocławia, Wrocławski Szkolny Związek Sportowy,

Lp.	Przedsięwzięcie	Nazwa Konkursu	Edycja	Organizatorzy
		sport wczoraj i dziś”		Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
13.	Wielka Nagroda Wrocławia	Wrocławski Konkurs "Szkoła Promująca Turystykę"	XXIV	Młodzieżowy Dom Kultury im. Mikołaja Kopernika
14.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs Wiedzy o Historii Wrocławia "Wratislavia Aeterna"	XVII	Zespół Szkół Logistycznych
15.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs "Wrocław na Fotografii"	XVI	Zespół Szkół Logistycznych
16.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs Literacki	XVII	Liceum Ogólnokształcące nr X Muzeum Narodowe we Wrocławiu
17.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs na Reportaż o Wrocławiu	XVI	Zespół Szkół Logistycznych
18.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs o Wrocławiu w języku angielskim	XII	Zespół Szkół Logistycznych
19.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs na	XV	Zespół Szkół Logistycznych

Lp.	Przedsięwzięcie	Nazwa Konkursu	Edycja	Organizatorzy
		reportaż o Wrocławiu		
20.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs wiedzy o Lwowie i Kresach Południowo-Wschodnich	XXIX	Oddział Wrocławski Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Zakład Narodowy Ossolińskich, Fundacja „Semper Fidelis” i Szkoła Podstawowa nr 91
21.	Magnum Praemium Wratislaviae	Powiatowy Konkurs wiedzy o Lwowie i Kresach Południowo-Wschodnich	XXX	Oddział Wrocławski Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Zakład Narodowy Ossolińskich, Fundacja „Semper Fidelis”
22.	Magnum Praemium Wratislaviae	Konkurs „Szkoła promująca turystykę”	XXIV	Młodzieżowy Dom Kultury im. Mikołaja Kopernika

- **Stowarzyszenie Sędziów Polskich "IUSTITIA"** Oddział we Wrocławiu zrealizowało projekt „**Edukacja prawna młodzieży we Wrocławiu**”. Projekt edukacyjny skierowany jest do uczniów 10 szkół ponadpodstawowych. Jego celem jest rozwój świadomości prawnej uczniów. W każdej szkole projekt obejmuje 4 zajęcia prowadzone przez sędziów z następujących tematów: prawo rodzinne, prawo cywilne, prawo karne, prawo w internecie. Realizacja projektu mieści się w statutowych zadaniach Stowarzyszenia, do których należy w szczególności urzeczywistnianie zasad demokratycznego państwa prawnego, umacnianie niezależności sądów i niezawisłości sędziów oraz troska o ich autorytet, dążenie do pełnej realizacji praw człowieka i wolności obywatelskich, a także budowanie pozytywnego wizerunku sędziów i sądów.

- Wspólnie ze **Związkiem Banków Polskich i Warszawskim Instytutem Bankowości,** w ramach Programu Edukacji Ekonomicznej Sektora Finansowego, realizowano działania edukacyjne w dziedzinie ekonomii i finansów skierowane do dzieci i młodzieży.
- Liceum Ogólnokształcące nr 1 w ramach grantu Komisji Europejskiej **„Ochrona Cmentarzy Żydowskich”** w okresie od lutego do maja 2023 r. uczestniczyło w projekcie „Cmentarz Żydowski jako świadek historii, miejsce pamięci i kontekst kulturologiczny”
- W 2023 wdrożony został program **„Szkoły Dialogu”** będący odpowiedzią na szerokie potrzeby realizacji działań wspierających edukację obywatelską i rozwiązywanie konfliktów szkołach i przedszkolach. Do programu realizowanego już w Holandii została zaproszona jedna wrocławska szkoła podstawowa SP-63.
- Uczniowie SP 51 zostali laureatami **32 Ogólnopolskiego Finału Odysei Umysłu** i w maju 2023 r. z powodzeniem uczestniczyli w Finałach Światowych w USA.
- W trybie art.19 a ustawy z dnia 23.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przekazano dofinansowanie w kwocie:

– 6 000 zł na realizację projektu edukacyjnego **Fundacji Pax et Bonum** „Wędrówki szlakiem wartości”,
– 8 494 zł na realizację projektu edukacyjnego **Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej** pn. „Konkurs na najlepszego ucznia w zawodzie cukiernik i piekarz”.

- W oparciu o art. 12 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w ramach wniosku z własnej inicjatywy na realizację zadania publicznego złożonego przez Fundację Prototyp im. Leonardo da Vinci przyznano dofinansowanie na realizację projektu pn. **„Prototypus - budujemy miasto przyszłości 2023”** skierowanego do uczniów szkół ponadpodstawowych. Termin realizacji 30.04.2023 r. – 31.12.2023 r. Budżet projektu 300 000 zł.
- Gmina Wrocław otrzymała od Ministra Finansów, będącego dysponentem środków Funduszu Edukacji Finansowej dotację celową z budżetu państwa na realizację w 2023 r. przedsięwzięcia pn. **„Lekcja o Finansach**”. Przedmiotem Programu jest wsparcie realizacji działań z zakresu edukacji finansowej polegających na przeprowadzeniu wśród uczniów szkół podstawowych, minimum

3 zajęć lekcyjnych z zakresu szeroko rozumianych finansów. Elementem Programu jest także popularyzowanie wśród uczniów wiedzy o instytucjach publicznych działających w obszarze finansów poprzez organizację wycieczki edukacyjnej. Celem Programu jest rozbudzenie zainteresowania zagadnieniami finansowymi i podniesienie kompetencji finansowych uczniów. W ramach Programu można uzyskać dofinansowanie do przeprowadzenia zajęć lekcyjnych i wycieczek edukacyjnych obejmujących w swoim programie treści z zakresu finansów.

- Wspólnie z Uniwersytetem SWPS, realizowano pilotaż projektu zapobiegania przemocy rówieśniczej w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych o nazwie: **"System Przeciwdziałania Przemocy Rówieśniczej – RESQL",** dający szanse na skuteczne przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej w szkole jak również na udrożnienie komunikacji z dziećmi za pośrednictwem nowoczesnego systemu. RESQL to system do anonimowego zgłaszania przemocy rówieśniczej, dedykowany dla szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. W ramach wdrożenia projektu w ZSP 21 przeprowadzone zostały: wykłady dla całej kadry szkoły, warsztaty techniczne z obsługi systemu, szkolenia dla samorządów uczniowskich. Ponadto szkoły zostały wyposażone w pakiety 11 scenariuszy lekcji wychowawczych dotyczących przemocy rówieśniczej wraz z podręcznikiem, w tym wybrane scenariusze lekcji w języku rosyjskim oraz ukraińskim, jak również w materiały dotyczące zachowań autoagresywnych dla interwentów.
- W dniach 18-24 września 2023 r. w szkołach i placówkach prowadzonych przez miasto Wrocław organizowany był **IV Ogólnopolski Tydzień Szczęścia w Szkole** pod hasłem: „Z optymizmem i nadzieją!”, we współpracy z Movus Movere. Jest to coroczna inicjatywa, która odbywa się w całej Polsce w trzecim tygodniu września. Wydarzenie podsumowano podczas konferencji (z udziałem dyrektorów, nauczycieli wrocławskich szkół i placówek), która miała miejsce 25 września 2023 r. na Tarczyński Arena. Celem tego przedsięwzięcia jest zwrócenie uwagi na szczęście i dobrostan oraz ich związek z efektami kształcenia. Zgodnie z raportem World Happiness Report 2015 szkoły i placówki, które skupiają się w swoich działaniach na dobrostanie dzieci i uczniów, mają potencjał, by stać się jeszcze lepszymi placówkami i uzyskują wyższe wyniki edukacyjne (Layard i Hagell, 2015).

- W dniach 9-16 października 2023 r., wspólnie z Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, przeprowadzono akcję **„Porusz serce”**. Celem projektu jest zwiększenie świadomości mieszkańców Wrocławia, w tym uczniów i nauczycieli, w zakresie znaczenia szybkiego podejmowania przez świadków zdarzenia resuscytacji u poszkodowanych z nagłym zatrzymaniem krążenia, a w konsekwencji zwiększenie przeżywalności w przypadku zatrzymania krążenia. W ramach projektu zrealizowano działania edukacyjne i informacyjne wśród uczniów i nauczycieli wrocławskich szkół i placówek: konferencja w formule stacjonarnej i on-line, organizowana przez Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, pt. „Bezpieczna szkoła - wyzwania w zakresie pierwszej pomocy”, połączona ze zwiedzaniem Centrum Symulacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego; cykl szkoleń dla nauczycieli biologii, edukacji dla bezpieczeństwa, wychowania fizycznego (w formie warsztatów z prowadzenia resuscytacji z wykorzystaniem zautomatyzowanego defibrylatora AED), prowadzonych przez specjalistów z Centrum Symulacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (współorganizator szkoleń - Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli); Europejski Dzień Przywracania Akcji Serca (praktyczne zajęcia z resuscytacji na terenie szkół i placówek, transmitowane „na żywo” poprzez platformę streamingową Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu). Kwota dofinansowania dla 23 placówek oświatowych prowadzonych przez Miasto na zakup defibrylatorów i fantomów do szkoleń i ratowania życia wyniosła 271 164 zł.
- Projekt **Akademia Przyjaciół Wody** /Akademia H20/ realizowany jest od czterech lat przy współpracy gminy Wrocław i MPWiK. Ideą projektu jest potrzeba szerzenia wiedzy na temat dbania o środowisko naturalne, zwrócenie uwagi na problem zmniejszających się zasobów wody na świecie oraz kształtowanie pozytywnych nawyków poszanowania wody przez jej oszczędzanie i racjonalne zużycie, a także przez współtworzenie szeroko pojętej świadomości proekologicznej. Każda szkoła otrzymała zestaw scenariuszy lekcji. W projekcie wzięło udział ponad 6000 uczniów przedszkoli i szkół podstawowych (klasy 2). Oprócz gotowych konspektów lekcji, szkoły otrzymaly zestaw filmów animowanych wyprodukowanych przez MPWiK Wrocław oraz specjalnie opracowane plansze edukacyjne.

f) Budowanie społeczeństwa obywatelskiego

- Przeprowadzono kolejną edycję **Konkursu na Najlepszy Samorząd Uczniowski** szkół ponadpodstawowych Wrocławia. Zadanie to było realizowane przez Młodzieżową Radę Miasta Wrocławia przy wsparciu Młodzieżowego Domu Kultury im. Mikołaja Kopernika. Wyróżniono projekty szkół w 2 kategoriach – całokształt działalności
i najlepsza inicjatywa. Łącznie pula nagród wyniosła 20 000 zł.

Tabela 30. Nagrody w konkursie na najlepszy samorząd uczniowski szkół ponadpodstawowych

Kategoria	**Miejsce**	**Laureaci**	**Wysokość nagrody (zł)**
Całokształt działalności	I miejsce	Elektroniczne Zakłady Naukowe Liceum Ogólnokształcące nr XIV	4 000 4 000
	II miejsce	Liceum Ogólnokształcące nr IV Liceum Ogólnokształcące nr XI Liceum Ogólnokształcące nr XII	3 000 3 000 3 000
	III miejsce	Zespół Szkół Budowlanych Technikum nr 15	1 500 1 500
Razem			**20 000**

- Nawiązano współpracę z Dolnośląskim Centrum Filmowym przy realizacji dwóch projektów skierowanych do nauczycieli i uczniów wrocławskich szkół pt. **„Klasy Filmowe" i „Filmowy Klub Nauczyciela".** W projekcie „Klasy Filmowe" uczestniczy młodzież z LO nr XI, XII, XV, Technikum nr 15. Program obejmuje realizację komponentu praktycznego w formie odpłatnych seansów filmowych, wsparcia szkół w realizacji komponentu teoretycznego poprzez zapewnienie opieki merytorycznej, przygotowanie i przedstawienie kompendium tematycznego (prezentacje multimedialne, organizacja warsztatów filmowych). Projekt „Filmowy Klub Nauczyciela" adresowany jest do wrocławskich nauczycieli i zakłada organizację seansów filmowych połączonych z warsztatami. Łączny koszt obu projektów wyniósł 40 000 zł.

9. **Edukacja sportowa**

- W 81 szkołach podstawowych w okresie wrzesień-grudzień kontynuowano program nauki pływania uczniów klas trzecich:

- na dziewięciu basenach szkolnych – uczniowie 44 szkół,
- na jedenastu basenach wynajmowanych: WKS „Śląsk" ul. Racławicka, Wrocławskie Centrum SPA ul. Teatralna, AWF al.I.J.Paderewskiego, Dolnośląski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 13 dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących ul. Kamiennogórska, Fitness Academy ul. Rogowska, Centrum Treningowe SPARTAN basen Orbita ul. Wejherowska, Aquapark Wrocław ul. Borowska, Uniwerystet Ekonomiczny ul. Kamienna, Aquapark Brochów ul. Polna, Uniwerystet Przyrodniczy ul. Chełmońskiego, GEM Hotel ul. Mianowskiego 2B - uczniowie 37 szkół. Od września do grudnia 2023 na realizację programu wydatkowano kwotę **1 015 203 zł**, od stycznia do czerwca 2023 środki zostały zarezerwowane w budżecie podstawowym szkół. W 2023 r. szkoły i placówki oświatowe posiadały w podstawowym planie finansowym środki z tytułu opłat za basen w wysokości 5 333 323 zł.

Łącznie, w szkołach funkcjonowało 118 oddziałów sportowych i mistrzostwa sportowego, w których uczyło się 2 665 uczniów.

Tabela 31. Liczba oddziałów sportowych i mistrzostwa sportowego we wrocławskich szkołach

Typ szkoły	**Liczba oddziałów**	**Liczba uczniów**	**Liczba dodatkowych etatów w-f**
Szkoły podstawowe	97	2 312	72,67
Szkoły ponadpodstawowe	21	353	3,39
Razem	**118**	**2 665**	**76,06**

Tabela 32. Dyscypliny w klasach sportowych i mistrzostwa sportowego

Lp.	**Dyscyplina sportowa**	**2022**			**2023**		
		SP	**SPP**	**Razem**	**SP**	**SPP**	**Razem**
1.	Pływanie	23	1	**24**	**23**	**1,5**	**24,5**

Lp.	Dyscyplina sportowa	2022			2023		
		SP	SPP	Razem	SP	SPP	Razem
2.	Piłka nożna	13	1,5	**14,5**	**7**	**-**	**7**
3.	Piłka nożna dziewcząt	-	-	**-**	**-**	**1**	**1**
4.	Lekkoatletyka/piłka ręczna	5	-	**5**	**5**	**-**	**5**
5.	Piłka siatkowa	22	1	**23**	**21**	**1**	**22**
6.	Koszykówka	7,5	-	**7,5**	**10**	**-**	**10**
7.	Piłka ręczna	6	3	**9**	**6**	**-**	**6**
8.	Szermierka	4	-	**4**	**4**	**-**	**4**
9.	Taekwondo/szermierka	1	-	**1**	**-**	**-**	**-**
10.	Wioślarstwo	-	2	**2**	**-**	**1**	**1**
11.	Tenis/koszykówka	5	-	**5**	**5**	**-**	**5**
12.	Piłka nożna/piłka siatkowa	1	-	**1**	**1**	**-**	**1**
13.	Strzelectwo pneumatyczne	3	-	**3**	**2**	**-**	**2**
14.	Szermierka/koszykówka	1	-	**1**	**1**	**-**	**1**
15.	Koszykówka-mistrzostwa sportowego	2,5	-	**2,5**	**-**	**-**	**-**
16.	Lekkoatletyka	7	-	**7**	**5**	**-**	**5**
17.	Piłka ręczna/piłka siatkowa	1	-	**1**	**1**	**1,5**	**2,5**
18.	Koszykówka/judo	2	-	**2**	**2**	**-**	**2**
19.	Koszykówka/piłka nożna	2	-	**2**	**2**	**-**	**2**
20.	Frisbee	-	-	**-**	**1**	**-**	**1**

Lp.	Dyscyplina sportowa	2022			2023		
		SP	SPP	Razem	SP	SPP	Razem
21.	Koszykówka/Lekkoatletyka	-	-	**-**	**1**	**-**	**1**
22.	Piłka siatkowa/frisbee	1	-	**1**	**-**	**-**	**-**
23.	Sporty walki		-		**-**	**2**	**2**
24.	Klasa Mistrzostwa Sportowego: Lekkoatletyka/Koszykówka/ Siatkówka	-	4	**4**	**-**	**5**	**5**
25.	Klasa Mistrzostwa Sportowego: Pływanie	-	4	**4**	**-**	**4**	**4**
26.	Klasa Mistrzostwa Sportowego: Piłka nożna	-	4	**4**	**-**	**4**	**4**
Razem klas		**107**	**20,5**	**127,5**	**97**	**21**	**118**

- We współpracy z sekcją - Biegi na Orientację WKS Śląsk Wrocław zrealizowano projekt **„Orientuj się”,** który był jedną z dyscyplin sportu włączoną do programu Igrzysk Sportów Nieolimpijskich World Games 2017. Projekt realizowany był w 11 szkołach. Projekt dofinansowano w kwocie 45 190 zł.
- Uczniowie 8 szkół podstawowych, 9 szkół ponadpodstawowych oraz placówek oświatowych w roku 2023 r. mieli możliwość realizacji zajęć wychowania fizycznego we Wrocławskim Parku Wodnym Aquapark. Na realizację projektu **„W-F w Aquaparku”** wydatkowano kwotę 1 462 156 zł.
- Uczniowie wrocławskich szkół i placówek oświatowych realizowani zajęcia z wychowania fizycznego we Wrocławskim Centrum Treningowym Spartan (zajęcia z łyżwiarstwa i rolkarstwa)**.** Wydatkowano **3 500 107 zł** na zajęcia sportowe obejmujące naukę jazdy na łyżwach i rolkach.
- Od stycznia do listopada 2023 roku 151 grup z wrocławskich szkół i placówek oświatowych uczestniczyło w programie **„Szkolny Klub Sportowy”.**

Główną ideą projektu była poprawa sprawności fizycznej, stanu zdrowia oraz jakości życia dzieci i młodzieży, w tym profilaktyka nadwagi i otyłości, promocja zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie oferty ogólnodostępnych, bezpłatnych zajęć sportowo - rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. Projekt dofinansowano w kwocie 19 630 zł**.**

10. **Doradztwo zawodowe**

Celem działań podejmowanych we **Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej** w ***Obszarze Priorytetowym Relacje edukacji i rynku pracy*** jest budowanie kanałów komunikacji pomiędzy tymi dwiema sferami, wzmocnienie tutoringu i doradztwa zawodowego, pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji indywidualnych, w tym poprzez doradztwo zawodowe, a także stały dostęp do informacji o realiach pracy w różnych dziedzinach gospodarki.

- W ramach wrocławskiej koncepcji doradztwa zawodowego, przy Centrum Kształcenia Zawodowego, kontynuowano działalność **Międzyszkolnego Ośrodka Wspierania Aktywności Zawodowej** (MOWAZ) współpracującego ze wszystkimi doradcami zawodowymi zatrudnionymi we wrocławskich szkołach. Prowadzono m.in.: grupowe zajęcia z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, indywidualne porady dla uczniów i rodziców oraz grupowe spotkania dla rodziców dotyczące oferty edukacyjnej Wrocławia i elektronicznej rekrutacji. Prowadzono m.in. następujące działania:
- Przygotowano materiały i przeprowadzono zajęcia dla uczniów klas ósmych szkół podstawowych w ramach programu **„Poznaję zawody, wybieram szkołę – wrocławska oferta edukacyjna”.** Przeprowadzono grupowe zajęcia z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego dla 215 oddziałów klas ósmych, tj. 3969 ósmoklasistów (w tym 3087 ósmoklasistów z roku szkolnego 2022/2023, w miesiącach styczeń - czerwiec 2023 r. oraz 882 ósmoklasistów z roku szkolnego 2023/2024, w miesiącach wrzesień – grudzień 2023 r.)
- Przeprowadzono zajęcia w klasach pierwszych technikum i branżowych szkołach I stopnia (dla uczniów uczęszczających na zajęcia do CKZ) w ramach programu **„Promowanie zdobywania kwalifikacji zawodowych”** - w którym wzięło udział 398 uczniów i „Zdrowy styl życia większą szansą na rynku pracy”, w którym oprócz promowania zdrowego stylu życia, znalazły się tematy dotyczące kompetencji prozdrowotnych jako ważnego elementu zrównoważonego rozwoju

w edukacji zawodowej oraz dobrostanu cyfrowego. W zajęciach wzięło udział 474 uczniów.

- Realizowano zajęcia w liceum w ramach programu „Zanim wybierzesz", w których wzięło udział 462 uczniów klas trzecich z 5 wrocławskich liceów ogólnokształcących.
- Z porad indywidualnych mogli skorzystać uczniowie szkół podstawowych i ich rodzice. Udzielono ich 301.
- Promowano kształcenie zawodowe wśród ósmoklasistów poprzez:

– prezentację kształcenia praktycznego w wybranych zawodach w pracowniach Centrum Kształcenia Zawodowego,
– rozwijanie zainteresowań nowoczesnymi zawodami technicznymi w ramach uczestnictwa w zajęciach w pracowni „Automatyk przyszłości",
– współpracę z pracodawcami w zakresie promowania wybranych zawodów,
– organizację konkursu „GPS po zawodach", który ma na celu zachęcenie uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych do poznawania świata zawodów oraz przybliżenie zagadnień związanych z rynkiem pracy. W czerwcu 2023 r. zakończono 4 edycję konkursu, w której wzięło udział 116 uczniów z 16 szkół podstawowych. Finał konkursu odbędzie się w kwietniu 2024 r.
– organizację w dniu 25.10.2023 r. konferencji w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery „Talent i praca – to się opłaca", w której wzięli udział uczniowie z centrum kształcenia Zawodowego, doradcy zawodowi oraz przedstawiciele rynku pracy.
– promocję kształcenia zawodowego podczas spotkań z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

- Przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli oraz wychowawców klas ósmych (141 osób); tematyka szkoleń:

– system szkolnictwa ponadpodstawowego: oferta edukacyjna wrocławskich szkół ponadpodstawowych, zawody i kwalifikacje, ścieżki edukacyjne umożliwiające uzyskanie określonego zawodu, potrzeby wrocławskiego rynku pracy,
– zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych: sposób przeliczania na punkty rekrutacyjne poszczególnych kryteriów uwzględnianych w postępowaniu rekrutacyjnym, tryb i terminy przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego, wykaz zawodów wiedzy, artystycznych i

sportowych, które mogą być wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej,

- rekrutacja elektroniczna we Wrocławiu.

- Przeprowadzono grupowe spotkania informacyjne z rodzicami ósmoklasistów, dotyczące oferty edukacyjnej Wrocławia, elektronicznej rekrutacji, potrzeb rynku pracy i szkolnictwa ponadpodstawowego. W spotkaniach uczestniczyło 2 724 rodziców**.**
- Udzielono ponad 1300 konsultacji telefonicznych rodziców uczniów klas ósmych dot. wyboru szkoły ponadpodstawowej i rekrutacji elektronicznej.
- Dodatkowo w Centrum Kształcenia Zawodowego zrealizowano m.in. następujące zadania:

- zaktualizowano wszystkie informacje na stronie www.doradcy-wroclaw.pl dla uczniów szkół podstawowych, dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i dla uczniów szkół ponadpodstawowych (oferta wrocławskich szkół ponadpodstawowych z linkami na strony szkół w tym szkół specjalnych, oraz informacje o zasadach rekrutacji do szkół wyższych i policealnych),
- udostępniono materiały o zasadach postępowania rekrutacyjnego do szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2023/2024 dla wrocławskich doradców zawodowych, wychowawców, uczniów oraz rodziców i materiały umożliwiające m.in. poznanie siebie, poznanie swoich predyspozycji, zainteresowań (zakładki: „Materiały do pobrania dla ucznia i rodzica", „Materiały do pobrania dla nauczycieli i doradców"),
- skierowano do uczniów i rodziców komunikaty informujące o gotowości doradców zawodowych do wsparcia w formie konsultacji indywidualnych w formie stacjonarnej i w formie zdalnej;
- umieszczono na stronie internetowej przetłumaczoną na język ukraiński prezentację dotyczącą rekrutacji do szkół ponadpodstawowych oraz wykaz zawodów nauczanych we Wrocławiu (zakładka: „Dla migrantów/Materiały do pobrania dla migrantów").
- w marcu 2023 r. przeprowadzono, w ramach projektu „Klucz do przyszłości – program rozwoju kompetencji kluczowych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych gminy Wrocław i gminy Czernica" warszty, których celem było przygotowanie wychowawców, doradców zawodowych, pedagogów do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego i przygotowania młodzieży do wyboru dalszej ścieżki kształcenia.

– przeprowadzono badania ankietowe badające m.in. trafność wyboru szkoły wśród uczniów klas trzecich liceum ogólnokształcącego i klas pierwszych branżowych szkół I stopnia i technikum.

Tabela 33. Pracodawcy współpracujący z wrocławskimi szkołami zawodowymi (przykłady):

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
1.	Zespół Szkół nr 1	Impel IT sp. z o.o., TWINS COMPANY LTD - garnitury i szycie na miarę Sp. z o.o., PSI - Projektowanie Systemów Informatycznych	- Umowy w ramach praktyk zawodowych
2.	Zespół Szkół nr 2	Mirosław Wróbel Sp. z o.o. Autoryzowany Dealer Mercedes - Benz, Mirosław Wróbel Sp. z o.o. Centrum Blacharsko – Lakiernicze, Uni-Truck Sp. z o.o., INTER-CARS S.A., Pol-Motors Sp. z o.o., Duda Cars S.A., CMP Holding Sp. Z o.o. Wrocław, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, BMW Inchcape – Wrocław, Zetkamet – Środa Śląska, Zakład Usług Telekomunikacyjnych – Kobierzyce, MM Cars sp. z o.o., ASPA sp. z o.o., Motomik – Wrocław	- Umowy w ramach praktyk i staży zawodowych - Udział w konkursach międzyszkolnych - Fora zawodowe - Organizacja szkoleń produktowo – technicznych dla uczniów i nauczycieli (Inter Cars S.A.) zespół patronacki (Mirosław Wróbel sp. z o.o. Autoryzowany Dealer Mercedes Benz – Wrocław)
3.	Zespół Szkół nr 3	Hotel Tumski & Barka Tumska, ORBIS S.A., The Granary – La Suite Hotel Wrocław City Center, Wing Properites Sp. z	- Umowy w ramach praktyk zawodowych - Doposażenie pracowni

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
		o.o., BMB s.c. Beata Bernacka-Ślimak, Barbara Krawiec, Martyna Kozak, Bissole Business Travel Bissole Sp. z o.o., Margo-Travel Małgorzata Hałuszczyk, Dolnośląska Organizacja Turystyczna, Biuro Podróży „PANORAMA" Sp. z o.o., Biuro Turystyczno-Usługowe JUVENTUR Sp. z o.o., Biuro Podróży Camino Travel, ASFLOR Violetta Sum, PAWIAN OGRÓD Paweł Domagała, Wyższa Szkoła Handlowa, ARTflora – Joanna Rospondek, VIVERE Italiano Sp. z o.o. Zakres współpracy: umowy w ramach praktyk zawodowych.	
4.	Zespół Szkół nr 18	GESTAMP Wrocław Sp z o.o., Elektrotim S.A, FLT Grupa Sp. Z o.o., Kolejkowo S.A., HUBAG Sp. z o.o., VOLZ Hydraulik Sp. Z o.o., FORTACO Sp. Z o.o., DONAKO Sp. z o.o., RGK Energy, MULTISUN, Instal 3D, White Drive Motors, Tauron Dystrybucja, ZAE, Donako, EBS INK JET, W.Quandt, KOSPEL.	- Klasy dedykowane w zawodach kształconych przez szkołę - Stypendia dla uczniów - Doposażenie pracowni zawodowych - Umowy w ramach realizacji praktyk zawodowych

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
			- Umowy w ramach realizacji staży zagranicznych w ramach projektu „Wsparcie zawodów przyszłości na Dolnym Śląsku”, - Klasa patronacka (GESTAMP Wrocław Sp. Z o.o. – w zawodzie technik mechatronik), - Realizacja programu: Akademia Młodego Instalatora, - Dodatkowe szkolenia praktyczne, - Dodatkowe wykłady wraz z ćwiczeniami.
5.	Lotnicze Zakłady Naukowe	Collins Aerospace, Wrocław Aircraft Maintenance Servicesul, Air-Com Pneumatyka-Automatyka, Schilsner Industry Group Sp. z o.o., General Logistics Systems Poland, Auto Group Poland, Port Lotniczy Wrocław, WRO-LOT Usługi Lotniskowe,	Klasy dedykowane: - (zawód: technik mechanik lotniczy/technik mechanik~~)~~ -Aircraft Maintenance Services (Ryanair, Collins Aircraft Maintenance),

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
			- umowy w ramach praktyk i staży zawodowych **Pierwszy klaster edukacyjny**
6.	Elektroniczne Zakłady Naukowe	Asplex Sp. z o.o., ZAE Sp. z o.o., Tauron Dystrybucja. Proline S.A, Centrum Technologii Audiowizualnych	- Umowy w ramach praktyk zawodowych, - Akademia Sieci Cisco (CNA)- patronat firmy „Cisco”
7.	Zespół Szkół Budowlanych	Heinle Wischer und Partner, Majewski Architekci, Castorama, Exyte Central Europe - oddział w Polsce w Gdańsku. Roma-Bud, Robert Matkowski Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne, Atlas, Showroom Jege Wrocław	- Organizacja staży dla uczniów -Umowy w ramach praktyk zawodowych - Doposażenie pracowni
8.	Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych	BIK COMPUTER, ~~IBM~~, Elektrotim S.A., DMC Poland, INS sp. J., Cinno Poland Sp. Z o.o., EMC Wrocław, Teleport Sp. Z o.o., Weldar Wrocław, Wrotechnika Sp. Z o.o., AMSNET Wrocław	- Klasy dedykowane, - Klasy partnerskie, (oddział w zawodzie teleinformatyk - Elektrotim S.A.) - Umowy w ramach praktyk zawodowych - Kursy w ramach klasy partnerskiej (Elektrotim), - Certyfikaty ECDL, CISCO, MTCN

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
9.	Technikum nr 15	Studio Grafix, GreenPress Sp. z o.o. Drukarnia offsetowa i cyfrowa, Modus Studio Projektowo – Realizacyjne Tadeusz Kwaśniewicz, Magdalena Kwaśniewicz, Firma Usługowo – Handlowa Michał Jóźwiak, KONICZYNKA produkcja Reklam&Drukarnia. Studio Reklamy WENA Tomasz Jurczak, DPI Sp. z o.o., Stemplex.pl, Studio Advert Tomasz Płocki, PRINTECH Robert Sawicki, EX biuro reklamy Sp. o.o., KREOS Studio Reklamy, Kambitgraf.pl Sp. z o.o., Korbank media cyfrowe Sp. z o.o., Drukarnia Triada Sp. z o.o., Studio Graffix Piotr Baranowski.	- Umowy w ramach praktyk zawodowych
10.	Zespół Szkół Logistycznych	PKP Intercity S.A., PKP Cargo S.A., PKP Energetyka S.A., Agencja Rozwoju Przemysłu, "Przewozy Regionalne", MPK Sp. z o.o., Innova Service Sp.z o.o., frameLogic Sp. z o.o., Polbus - PKS Sp. z o.o.	- Umowy w ramach praktyk zawodowych
11.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących	Powszechna Spółdzielnia Spożywców „Feniks”, Sklep JYSK Sp. z o.o., -P.P.H.U. Kawiks sklep firmowy, Sklep ogólnospożywczy KORNEL,	- Umowy w ramach praktyk zawodowych

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
		P.P.H.U. HADPOL, WOMAK HOLDING, JWW Sp. z o.o., AnWi Biuro Rachunkowe, Urząd Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie, Urząd Gminy w Żórawinie, Biuro Rachunkowe RACHMISTRZ, Kancelaria Rachunkowa DORA Sp. z o.o., Biuro Rachunkowe RACHMIX, Clinico Medical Sp. z o.o., PROGRES Patrycja Pawlak. Sklep JYSK Sp. z o.o., Capital Tax sp. z o.o., Urząd Gminy Długołęka, PHU Izabela Juzyszyn, PCG, Mal-Com, Coinbaq —Business Solutions, PCC-CERT Szwak sp. k. , „Nordis" Chłodnie Sp. z o.o., Biuro Rachunkowe MDM, biuro Doradztwa Finansowego Andrzej Starżyk-Strefa Księgowości, KLIMWENT, Energy Power Sp. zo.o., LO HELP, REA Księgowość I Prawo, Strefa Księgowości, Biuro Rachunkowe Maciej Dąbrowski, Rywal RHC sp. z o.o., Urząd Gminy Wisznia Mała, Księgowi Specjaliści, Biuro Rachunkowe Bedor, P.H.U. „EWA", JAJ-POL, Salony Firmowe CCC we Wrocławiu i w Środzie Śląskiej,	

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
		Carlsberg, Wrocławska Księgarnia archidiecezjalna	
12.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych	Park Wodny SA, Zakład Gospodarki Nieruchomościami *„WRO-DOM" Sp.* z o. o., DOMUS Sp. zo o., Nasz Zarządca Sp z o.o., Biuro Rachunkowe MG, BUD-EXPERT, Biuro Rachunkowe INFOSYSTEM PHU, Biuro Rachunkowe Barbara Kasprowicz, INNOWACJA - Biuro rachunkowe, Biuro Rachunkowe EXACTLY S. C., DORA - biuro usług rachunkowych Dorota Jarząb; FTS Sp. z o.o., POLTAXPRO s.c, Biuro Rachunkowe PROTEGGA Sp.z o.o. Inco Veritas, Biuro Rachunkowe „RACHMIX", Biuro Rachunkowym Optimum Tax Sp. zo. o., Meble-Pracownia Sp. zo. o., Biuro Księgowości i Rozliczeń Podatkowych WIMA, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	- Umowy w ramach praktyk zawodowych
13.	Zespół Szkół Gastronomicznych	AC Hotel by Marriott Wroclaw Hotel Altus Palace, Hotel Park Plaza, ART. Hotel Sp. z o.o., Hotel Novotel Mercure W-w Centrum Hotel Novotel Wrocław City, Hotel Radisson Blu, DoubleTree by Hilton Hotel,	- Umowy w ramach praktyk zawodowych - Staże zawodowe - Pomoc w organizacji - - - Umowy w ramach praktyk zawodowych

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
		Restaurant & Coctail Bar Pod Papugami, Hotel Haston City Wrocław, Hotel In Vite, Hotel Ibis Styles Wrocław Centrum, Restauracja Balkon, Zamek Topacz, Restauracja Przystań & Marina, Restauracja Piwnica Świdnicka W-w Restauracja Forum Kulinarne W-w, Biuro Turystyki „JOANNA”, Biuro Podróży Panorama, Intur – Biuro Turystyczne, Biuro Podróży Camino Travel, Biuro Podróży Rainbow Tours, Biuro Podróży Panorama, Biuro Turystyki ZNP Logos Tour, Dolnośląska Organizacja Turystyczna, Dolnośląska Izba Turystyki, Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa sp. z o.o.	i przygotowaniu uczniów do konkursów.
14.	Zespół Szkół Zawodowych nr 5	Ponad 300 pracodawców - stała współpraca z Dolnośląską Izbą Rzemieślniczą oraz Dolnośląską Izbą Gospodarczą, z cechami zrzeszającymi rzemieślników np. Cech Rzemiosł Różnych, Dolnośląski Cech Piekarzy i Cukierników, cech rzemiosł Metalowych i Motoryzacyjnych, Cech Rzemiosł Budowlanych, Cech Rzemiosł Różnych oraz	- Kształcenie dualne – młodociany pracownik - Umowy w ramach praktyk zawodowych - Szkolenia dla młodocianych pracowników, - Umowa patronacka dla klasy kształcącej się w zawodzie

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
		Małej Przedsiebiorczości, PHU, "Natis" Beata Charęza-Janusińska, ECKS Europejskie Centrum Kształcenia Stylistów Robert Burszewski, Salon Fryzjerski Beata Kwietniak, spółka Mirosław Wróbel Sp. z o.o. Autoryzowany Dealer Mercedes-Benz, LG.	kucharz (Accor Invest Group S.A.)
15.	Centrum Kształcenia Zawodowego	Współpraca z około 40 firmami w realizacji staży zawodowych, współpraca z: 3M, Rawplug, Volz Hydraulik**,** ZAE, APS, Heidenhain, Coromat, Elektrotim S.A., DR. JOHANNES HEIDENHAIN, Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A., Wago, Tauron, DMG Mori~~,~~ Sandvik,	Współpraca w zakresie: - Nadzoru merytorycznego i certyfikowania kursów programowania i obsługi obrabiarek CNC, - Doskonalenia nauczycieli, - Doposażenia w sprzęt do testowania, -Autoryzowanego partnerstwa szkoleniowego - Pozyskiwania materiałów szkoleniowych dla uczniów i nauczycieli,

Lp.	Szkoła	Pracodawcy (przykłady)	Zakresy współpracy
			- Umowy w ramach praktyk zawodowych, - Promocji kształcenia w nowych zawodach o wysokim stopniu automatyzacji - Wrocławski Klaster Edukacyjny

11. Dofinansowanie dowozu uczniów

- W 2023 roku zrealizowano przewóz dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami do 49 szkół i placówek oświatowych, w tym do:

- Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych: nr 10, nr 11,
- Przedszkola nr 12, nr 109, nr 89, nr 148,
- Integracyjnego Przedszkola „Alto”,
- Przedszkola Specjalnego „Wesołe Żabki",
- Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego „Ostoja”,
- Zespołów Szkół nr: 6, 12, 16, 21,
- Szkół Podstawowych nr: 8, 9, 12, 14, 28, 43, 80, 101,
- Zespołów Szkolno-Przedszkolnych nr: 8, 12, 21,
- Dolnośląskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Uczniów Niesłyszących i Słabosłyszących nr 12 oraz z innymi niepełnosprawnościami,
- Dolnośląskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Uczniów Niewidomych i Słabowidzących nr 13 oraz z innymi niepełnosprawnościami,
- Zespołu Szkół i Placówek Fundacji Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji,

- Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjnego dla Dzieci Niepełnosprawnych Ostoja,
- Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjnego dla Wyjątkowych Dzieci,
- Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Unlock”,
- Szkoły Podstawowej Specjalnej „Wspólny Świat”,
- Społecznej Specjalnej Szkoły Podstawowej Stowarzyszenia Handicap,
- Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Promyk Słońca”,
- Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Kolorowa Akademia”,
- Niepublicznej Szkoły Terapii Behawioralnej dla Dzieci z Autyzmem,
- Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego „Niebieski Latawiec”,
- Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego „Niebieski Latawiec 2”,
- Niepublicznego Punktu Przedszkolnego „Łatwo Powiedzieć",
- Niepublicznego Punktu Przedszkolnego „Łatwo Powiedzieć 2",
- Niepublicznego Punktu Przedszkolnego „Promitis”,
- Integracyjnej Szkoły Podstawowej „Alto", oddział ul. Kiełczowska,
- Intergracyjnej Szkoły Podstawowej „Alto", oddział ul. Wietrzna,
- Liceum Ogólnokształcącego nr X, nr XI,
- Szkoły Podstawowej „Zdrój”,
- Społecznej Szkoły Specjalnej z oddziałam integracyjnymi „Amigo”,
- Prywatnej Szkoły Podstawowej „Parnas”,
- Punktu Przedszkolnego „Przyjaciele Żyrafy”,
- Publicznego Przedszkola „Familjadek”.

- Przewóz dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami oraz zwrot kosztów przewozu dla rodziców/opiekunów prawnych odbywał się na podstawie:

- Zarządzenia nr 9077/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 2 grudnia 2022 r. w sprawie sposobu zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami oraz zwrotu rodzicom/opiekunom prawnym kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów z niepełnosprawnościami oraz rodziców/opiekunów prawnych;
- Zarządzenia nr 2980/20 Prezydenta Wrocławia z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie zasad zlecania i rozliczania zadania w zakresie Przewozu Zorganizowanego Uczniów z Niepełnosprawnościami, powierzonego do wykonania aktem założycielskim Spółce Miejskie Przedsiębiorstwo

Komunikacyjne. W związku ze Wskazaniem nr WFI.1.2023 oraz WFI.2.2023 przekazano MPK sp. z o.o. do realizacji, w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r., zadanie w zakresie przewozu zorganizowanego dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami do szkół i placówek oświatowych, w tym również w zakresie przygotowania przetargów oraz obsługę finansowo-księgową,

- Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 17 września 2020 r w sprawie organizacji bezpłatnego transport I opieki w czasie przewozu do szkoły ponadpodstawowej młodzieży z niepełnosprawnościami zamieszkałej na terenie Gminy Wrocław, w przypadkach, w których gmina nie ma takiego obowiązku,
- Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 24.11.2022 r w sprawie stawki za 1 km przebiegu pojazdu uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów z niepełnosprawnościami oraz rodziców w Gminie Wrocław.

- W roku szkolnym 2022/2023 od stycznia do sierpnia 2023 r. z bezpłatnego przewozu zorganizowanego skorzystało średnio miesięcznie **642 dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami**, natomiast w roku szkolnym 2023/2024 – od września do grudnia 2023 r. średnio miesięcznie **679 dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami.**

- **Koszt przewozu dzieci i uczniów niepełnosprawnych** za okres I–VIII 2023 r. wyniósł 5 807 853 zł, natomiast za okres IX-XII 2023 r. wyniósł 4 570 065 zł. Łączny koszt bezpłatnego przewozu zorganizowanego dzieci i uczniów niepełnosprawnych za 2023 r. wyniósł 10 377 918 zł.

- W 2023 roku Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu zawarło **umowy z rodzicami** określające warunki zwrotu kosztów za przewóz dziecka z niepełnosprawnościami do szkoły/placówki prywatnym samochodem osobowym i **zwróciło koszty za przewóz,** w okresie I - VIII 2023 r. średnio miesięcznie rodzicom 190 dzieci w kwocie 403 120 zł, a w okresie IX – XII 2023 r. średnio miesięcznie rodzicom 175 dzieci w kwocie 261 856 zł.
Łącznie w 2023 r. wydano **664 976** zł w ramach zwrotu kosztów przewozu dla rodziców **dzieci z niepełnosprawnościami**.

Łącznie zwrot kosztów rodzicom/opiekunom prawnym za przewóz dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami oraz przewóz zorganizowany w roku 2023 wyniósł**: 11 042 894 zł.**

12. **Organizowanie i finansowanie czasu wolnego**

- W ramach wypoczynku zimowego finansowanego zorganizowano zajęcia dla 7 133 uczniów wrocławskich szkół. Na ten cel przekazano łącznie kwotę ok. 1 312 500 zł (w tym 916 500 zł dofinansowanie ze środków UNICEF). Wypoczynek zimowy w formie półkolonii zorganizowano w 30 szkołach podstawowych, w Zespole Placówek Oświatowych nr 3 oraz wypoczynek w formie tzw. „Otwartych sal" w 15 szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Swą ofertę w czasie ferii zimowych przygotowały 4 Młodzieżowe Domy Kultury oraz Centrum Kreatywności Talent. Uczniowie brali udział w zajęciach sportowych, plastycznych i teatralnych. Wypoczynek zimowy został zorganizowany zgodnie z wytycznymi GIS, MZ i MEN dla organizatorów półkolonii w szkołach podstawowych.
- W ramach **wypoczynku letniego** ze środków miejskich dofinansowano realizację zadania w 36 szkołach podstawowych, w których przygotowano ok. 7 200 miejsc. Swą ofertę w czasie ferii letnich przygotowały również 4 Młodzieżowe Domy Kultury oraz Centrum Kreatywności Talent, gdzie w zajęciach udział wzięło ok. 2 500 uczniów. Wartość środków przeznaczonych na ten cel z budżetu miasta Wrocław wyniosła ok. 1 840 201 zł, dofinansowanie z Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) na realizację w/w zadania wyniosło ok. 144 890 zł. Wypoczynek letni został zorganizowany zgodnie z wytycznymi GIS, MZ i MEiN dla organizatorów wypoczynku letniego dzieci i młodzieży w 2023 r.

Tabela 34. Organizacja wypoczynku zimowego i letniego

Lp.	Rodzaj wypoczynku	Liczba placówek realizujących wypoczynek	Kwota dofinansowania
1.	Wypoczynek zimowy	51	1 312 500 zł
2.	Wypoczynek letni	41	1 985 091 zł
	Razem	**73**	**3 297 591 zł**

- Kontynuowano realizację **Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych „Dwa plus trzy i jeszcze więcej”.** Udostępniono bezpłatnie osiem basenów szkolnych dla rodzin wielodzietnych. Przygotowano łącznie, w każdym tygodniu, 177 miejsc na basenach.
- W ramach działalności **5 Młodzieżowych Domów Kultury** z zajęć pozalekcyjnych w kołach, zespołach i grupach skorzystało **9 363** dzieci i młodzieży w okresie od stycznia do 31 sierpnia 2023 r. oraz **8 744** w okresie od września do 31 grudnia 2023 r.
- W 2023 większość imprez i uroczystości odbywała się już w formie tradycyjnej, a w niektórych przypadkach imprezy, konkursy, wernisaże odbywały się w formule hybrydowej. Najważniejsze wydarzenia we wrocławskich młodzieżowych domach kultury w roku 2023:

- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Odlot z Kopernikiem” oraz Ogólnopolski Konkurs Ceramiczny „Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię…” w ramach obchodzonego w 2023 Roku Mikołaja Kopernika. Wystawa pokonkursowa była prezentowana w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej (MDK im. M. Kopernika),
- XIX Dolnośląskie Spotkania Teatrów Młodzieżowych „CHOCHOŁ 2023”, realizowane we współpracy z Teatrem Polskim we Wrocławiu (MDK im. M Kopernika),
- WIELKIE ŚWIETO DYNI - warsztaty, pokaz (MDK KRZYKI),
- KRZYCKIE SPOTKANIA TANECZNE - Mikołajkowy Konkurs Tańca GRAND PRIX Dyrektora MDK Wrocław Krzyki Małgorzaty Brodzińskiej,
- memoriał Mistrza Czesława Błaszczaka – Turniej Szachowy (MDK Śródmieście i Centrum Kreatywności TALENT),
- Turniej Szachowy - Mistrzostwa Młodych Szachistów – Królewska Gra dla Dzieci (MDK Śródmieście),
- Ogólnopolska wystawa pokonkursowa ZIEMIA JEST JEDNA - IMPRESJE/NASTROJE/KLIMATY (MDK Śródmieście),
- WARSZTATY AKROBATYCZNE – OJCOWIE I SYNOWIE, połączone z kameralnym pokazem dla Mam (MDK Śródmieście),
- Najpiękniejsza Szopka Betlejemska 2023 XXXI konkurs rzeźbiarski i wystawa szopek w Muzeum Etnograficznym (MDK Śródmieście),

- II DOLNOŚLĄSKI KONKURS WOKALNY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY „UNPLUGGED"
  (MDK Śródmieście i MDK Fabryczna),
- wystawa OWADY W KALIGRAFII w Centrum Handlowym Magnolia Park (MDK Fabryczna),
- Ogólnopolski konkurs literacko – plastyczny „ZABAWA SŁOWEM - SŁOWEM MALOWANE" odbywał się w formule stacjonarno-hybrydowej, zasięg ogólnopolski. Odnotowano 13 823 wejść na stronę internetową (Centrum Kreatywności TALENT),
- organizacja konkursu plastycznego „Magia szachów" zakończona uroczystym wręczeniem nagród oraz wernisażem prac nagrodzonych (Centrum Kreatywności TALENT).

- W imprezach i uroczystościach organizowanych w MDK-ach w czasie całego roku 2023 łącznie wzięło udział **26 964** uczestników.

- Na funkcjonowanie MDK-ów w 2023 r. przeznaczono 18 151 631 zł (dane z programu PABS - plan na dzień 31.12.2023 r.).

Tabela 35. Działalność MDK-ów w roku szkolnym 2022/2023 (styczeń-sierpień 2023 r.)

Lp.	**Placówka**	**Koła, zespoły, sekcje**		**Imprezy, uroczystości**	
		Liczba	**Liczba uczestników**	**Liczba imprez, uroczystości**	**Liczba uczestników**
1.	Młodzieżowy Dom Kultury Śródmieście	35	1 630	27	3 364
2.	Młodzieżowy Dom Kultury Krzyki	32	2 010	90	4 700
3.	Młodzieżowy Dom Kultury Fabryczna	32	3 045	4	270

Lp.	Placówka	Koła, zespoły, sekcje		Imprezy, uroczystości	
		Liczba	Liczba uczestników	Liczba imprez, uroczystości	Liczba uczestników
4.	Młodzieżowy Dom Kultury im. M. Kopernika	105	1 841	47	11 250
5.	Centrum Kreatywności Talent	15	837	4	260
	Razem	**219**	**9 363**	**172**	**19 844**

Tabela 36. Działalność MDK-ów w roku szkolnym 2023/2024 (wrzesień-grudzień 2023 r.)

Lp.	Placówka	Koła, zespoły, grupy, sekcje		Imprezy, uroczystości	
		Liczba	Liczba uczestników	Liczba imprez, uroczystości	Liczba uczestników
1.	Młodzieżowy Dom Kultury Śródmieście	35	1 327	19	2 290
2.	Młodzieżowy Dom Kultury Krzyki	33	2 080	40	4 200
3.	Młodzieżowy Dom Kultury Fabryczna	34	3 624	6	340
4.	Młodzieżowy Dom Kultury im. M. Kopernika	97	1 371	24	2 850
5.	Centrum Kreatywności Talent	16	622	15	860
	Razem	**215**	**9 024**	**104**	**10 540**

- W roku szkolnym 2023/2024 (semestr I) oraz w roku szkolnym 2022/2023 (semestr II) dofinansowano realizację 113 konkursów i olimpiad na łączną kwotę **117 700** zł.

Tabela 37. Dofinasowanie konkursów

Lp.	Rodzaj placówki	Liczba dofinansowanych konkursów	Kwota dofinansowania (zł)
1.	Przedszkola	28	15 450
2.	Szkoły Podstawowe i Zespoły Szkolno-Przedszkolne	45	18 850
4.	Licea Ogólnokształcące	23	47 600
5.	Zespoły Szkół	11	18 800
6.	Młodzieżowe Domy Kultury i Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze	16	17 000
	Razem	**123**	**117 700**

Egzaminy

Poniższe dane dotyczą wszystkich wrocławskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Opracowanie zostało przygotowane na podstawie danych udostępnionych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną oraz Okręgową Komisję Egzaminacyjną we Wrocławiu – stan na 2 sierpnia 2023 r.

- W 2023 r. egzamin ósmoklasisty oraz egzamin maturalny sprawdzały poziom opanowania wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach egzaminacyjnych, które zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki w grudniu 2020 r. Wymagania egzaminacyjne stanowiły zawężony katalog wymagań podstawy programowej.

- W 2023 r. każdy absolwent miał obowiązek przystąpić do egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym, a w przypadku języka obcego nowożytnego – na poziomie rozszerzonym albo dwujęzycznym. Absolwenci mogli też przystąpić do egzaminu dodatkowego z maksymalnie pięciu kolejnych przedmiotów dodatkowych.
- Egzaminy odbyły się zgodnie z harmonogramem:
  - egzamin maturalny – 4-23 maja 2023 r.;
  - egzamin ósmoklasisty – 23-25 maja 2023 r.
- **Egzamin ósmoklasisty** jest egzaminem obowiązkowym, tj. przystąpienie do egzaminu jest warunkiem koniecznym ukończenia szkoły podstawowej. Nie ustalono jego minimalnego wyniku, został przeprowadzany w dwóch terminach: 23-25 maja 2023 r. oraz dodatkowym – 12-14 czerwca 2023 r. (dla uczniów, którzy nie mogli przystąpić w terminie czerwcowym z przyczyn zdrowotnych lub losowych).

Tabela 38. Liczba uczniów przystępujących do egzaminu ósmoklasisty w roku 2023

Przedmiot	**Wrocław**	**Dolny Śląsk**	**Polska**
Przedmiot	**Wrocław**	**Dolny Śląsk**	510 404
Język polski	7 247	38 339	510 353
Matematyka	7 246	38 319	510 292 - wyniki podano dla wszystkich zdających języki nowożytne
Język angielski	7 622	35 798	
Język niemiecki	91	1 379	
Język hiszpański	3	4	
Język francuski	0	1	
Język rosyjski	2	3	

Tabela 39. Średnie wyniki (w procentach) egzaminu ósmoklasisty w roku 2023 (uwzględniono wyniki powyżej 10 zdających)

Region	język polski	matematyka	język angielski	język niemiecki	język francuski	Język hiszpański	Język włoski	Język rosyjski
Wrocław	71	65	77	68	0	0	0	0
Dolny Śląsk	64	51	66	51	-	-	-	-
Polska	66	53	66	53	82	69	69	68
Warszawa	73	67	81	82	91	64	0	81
Kraków	74	70	80	73	79	67	0	88
Łódź	65	56	70	68	0	0	0	88
Poznań	69	61	73	58	0	74	0	94
Gdańsk	74	62	77	74	0	0	0	87

- We wszystkich szkołach ponadpodstawowych **egzaminy maturalne** rozpoczęły się 4 maja 2023 r.

Zdawalność egzaminu maturalnego **w formule 2023:**

- we Wrocławiu liczba zdających wyniosła 4 057 osób, zdawalność wyniosła 93,7%,
- w województwie dolnośląskim liczba zdających wyniosła 10 248 osób, zdawalność wyniosła 90,8%,
- w Polsce liczba zdających wyniosła 151 076 osób, zdawalność wyniosła 91,1%.

Zdawalność egzaminu maturalnego **w formule 2015:**

- we Wrocławiu liczba zdających wyniosła 1 613 osób, zdawalność wyniosła 68,6%,
- w województwie dolnośląskim liczba zdających wyniosła 6 113 osób, zdawalność wyniosła 67,6%,
- w Polsce liczba zdających wyniosła 102 419 osób, zdawalność wyniosła 74,6%.

Tabela 40. Zdawalność matur w liceach ogólnokształcących – formuła 2023, w dużych miastach w roku 2023

Miasto	Liczba zdających	Zdawalność w %
Wrocław	4 057	93,7
Warszawa	14 941	93,8
Kraków	5 682	96
Łódź	3 587	90
Dolny Śląsk	10 248	90,8
Polska	151 076	91,1

Tabela 41. Zdawalność matur w technikach oraz osób poprawiających wynik z lat ubiegłych w tzw. formule 2015, w dużych miastach w roku 2023

Miasto	Liczba zdających	Zdawalność w %
Wrocław	1 613	68,6
Warszawa	4 178	78
Kraków	2 320	82
Łódź	1 477	73
Dolny Śląsk	6 113	67,6
Polska	102 419	74,6

Tabela 42. Zdawalność matur w dużych miastach w roku 2023 ogółem

Miasto	Liczba zdających	Zdawalność w %
Wrocław	5 670	87,6
Warszawa	19 128	90
Kraków	8 002	92
Łódź	5 064	85
Dolny Śląsk	16 361	82,1
Polska	253 495	84,4

W sesji zimowej egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie (styczeń – luty 2023 r.) trwał w formule 2012, formule 2017 i formule 2019 od 9 stycznia 2023 r. do 21 stycznia 2023 r. Do obu części egzaminu przystąpiło 1 534 uczniów i słuchaczy w 59 kwalifikacjach, obie części egzaminu zaliczyło 1 138 uczniów i słuchaczy w 50 kwalifikacjach. Najwięcej, bo 239 uczniów próbowało uzyskać

kwalifikację „Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych”, z czego 178 osób otrzymało świadectwo.

W sesji letniej egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w formule 2012, formule 2017 i formule 2019 trwał od 1 do 18 czerwca 2023 r. Do obu części egzaminu przystąpiło 2 113 uczniów i słuchaczy w 57 kwalifikacjach, obie części egzaminu zaliczyło 1 667 uczniów i słuchaczy w 54 kwalifikacjach. Najwięcej, bo 255 uczniów próbowało uzyskać kwalifikację „Administracja i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych”, z czego 190 osób otrzymało świadectwo.

Zmiany we wrocławskiej edukacji w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie.

Z tytułu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami – uchodźcami, będącymi obywatelami Ukrainy, które przybyły po 24 lutego 2022 r., Miasto Wrocław w 2023 roku otrzymało środki z Funduszu Pomocy w łącznej kwocie 96 324 867 zł. Całość środków na uczniów z Ukrainy przekazano dla szkół i placówek oświatowych samorządowych oraz na dotacje udzielane szkołom i placówkom prowadzonym przez podmioty spoza sektora finansów publicznych. Środki dla szkół i placówek oświatowych samorządowych zostały przekazane na sfinansowanie wydatków przeznaczonych na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, świadczenia na rzecz osób fizycznych, a także wydatki rzeczowe dotyczące utrzymania szkół i placówek oświatowych, wynikające z nauczania dzieci – uchodźców z Ukrainy, wg kluczy podziałowych (proporcji liczby uczniów ukraińskich do wszystkich dzieci/uczniów w szkole), a także na wynagrodzenia dla nauczycieli, którzy prowadzili zajęcia dydaktyczne, opiekuńcze i wychowawcze z dziećmi będącymi obywatelami Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju. Ponadto, z powyższej kwoty zostały przyznane także dodatki do wynagrodzeń dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych samorządowych.

Monitorowanie liczby dzieci cudzoziemców w wieku przedszkolnym i szkolnym

Tabela 43. Liczba uczniów obcojęzycznych we wrocławskich szkołach podstawowych w kolejnych latach szkolnych

Rok szkolny	**Liczba uczniów**		
	z Ukrainy	**z pozostałych krajów**	**wszyscy uczniowie obcojęzyczni**
2021/2022 stan 30.09.2021	2712	454	3471
2021/2022 stan 31.01.2022	2862	837	3699
2021/2022 stan 28.02.2022	2908	916	3824
2021/2022 stan 31.03.2022	6856	916	7772
2021/2022 stan 25.04.2022	7152	916	8068
2021/2022 stan 31.05.2022	6690	916	7606
2022/2023 stan 05.09.2022	7909	1088	8997
2023/2024 stan 30.09.2023	6735	1512	8247

Tabela 44. Liczba dzieci obcokrajowców we wrocławskich przedszkolach w kolejnych latach szkolnych

	Liczba dzieci		
Rok szkolny	**z Ukrainy**	**z pozostałych krajów**	**wszystkie dzieci obcokrajowcy**
2021/2022 stan 31.01.2022	512	197	709
2021/2022 stan 28.02.2022	525	216	741
2021/2022 stan 31.03.2022	1725	178	1903
2021/2022 stan 30.04.2022	1887	77	1964
2021/2022 stan 31.05.2022	1861	121	1982
2022/2023 stan 30.09.2022	1667	266	1933
2023/2024 stan 30.09.2023	1408	325	1733

Wykres Dzieci obcokrajowcy i z Ukrainy we wrocławskich przedszkolach

Tabela 45. Uczniowie z zagranicy w szkołach ponadpodstawowych i specjalnych prowadzonych przez gminę Wrocław*			
	Liczba uczniów		
Rok szkolny	**uczniowie z Ukrainy**	**z pozostałych krajów**	**wszyscy uczniowie obcojęzyczni**
2021/2022	1 082	226	1308

stan 19.10.2021			
2021/2022 stan 24.02.2022	955	191	1146
2022/2023 stan 30.11.2022	1 778	234	2012
2022/2023 stan 17.01.2023	1 754	248	2002
2023/2024 Stan 04.09.2023	2255	350	2 605

*dane od dyrektorów szkół, na podstawie ankiet

b) Strategiczne działania gminy Wrocław w zakresie przygotowania placówek oświatowych do przyjmowania uchodźców:

- opracowanie procedur zapisania dziecka do przedszkola i szkoły;
- systematyczne zbieranie informacji o wolnych miejscach w przedszkolach i szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych;
- udzielanie porad merytorycznych uchodźcom jak i dyrektorom placówek w zakresie organizacji nauki dzieciom – uchodźcom;
- organizacja dodatkowych oddziałów przygotowawczych;
- współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie pomocy uczniom ukraińskim;
- zbieranie oświadczeń od rodziców dzieci uchodźców pozostających w ukraińskim systemie edukacji;
- pomoc rodzicom dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w znalezieniu miejsca, gdzie dziecko otrzyma specjalistyczną pomoc;
- informacja prawna w zakresie odroczenia obowiązku szkolnego.

Tabela 46. Uczniowie z Ukrainy realizujący obowiązek szkolny on-line w systemie ukraińskim

Miesiąc	**Liczba oświadczeń – szkoły podstawowe**	**Liczba oświadczeń – szkoły ponadpodstawowe**	**Razem**
Styczeń 2023 r.	46	22	68

Miesiąc	Liczba oświadczeń – szkoły podstawowe	Liczba oświadczeń – szkoły ponadpodstawowe	Razem
Luty 2023 r.	34	26	60
Marzec 2023 r.	48	35	83
Kwiecień 2023 r.	24	10	34
Maj 2023 r.	18	17	35
Czerwiec 2023 r.	21	14	35
Lipiec 2023 r.	18	15	33
Sierpień 2023 r.	45	26	71
Wrzesień 2023 r.	143	60	203
Październik 2023 r.	49	22	71
Listopad 2023 r.	33	19	52
Grudzień 2023 r.	8	5	13
RAZEM	**487**	**271**	**758**

Tabela 47. Oddziały przygotowawcze

Rok szkolny	Liczba oddziałów przygotowawczych	Liczba szkół z oddziałami przygotowawczymi
2019/2020	16	7
2020/2021	15	7
2021/2022 – wrzesień 2021 r.	29	12
2021/2022 – maj 2022 r.	42	21
2022/2023	62	24
2023/2024	25	16

c) Program Wsparcia dzieci i rodzin uchodźców w Polsce – UNICEF

W związku z reakcją Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) na pilne potrzeby dzieci i rodzin uchodźców w Polsce, w dniu 9 czerwca 2022 roku podpisano z Miastem Wrocław Memorandum o Porozumieniu. Na jego

podstawie przekazano wsparcie na realizację zadań edukacyjnych, z których w 2023 roku kontynuowano:

- **zatrudnienie asystentów do dzieci z niepełnosprawnościami z Ukrainy –** w celu wsparcia dzieci uchodźców z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego
  w przedszkolach i szkołach podstawowych;
- **kontynuowanie zatrudnienia 6 asystentów międzykulturowych** oraz koordynatora w Centrach Nauki Zdalnej w MDK-ach, którzy pomagają uczniom z Ukrainy systematycznie uczestniczyć w zajęciach zdalnych. Na wynagrodzenia dla asystentów pochodzenia ukraińskiego przeznaczono kwotę ok. 500 000 zł
- **zatrudnienie asystentów międzykulturowych** w szkołach. W ramach zadania zatrudniono ponad 120 asystentów międzykulturowych w celu wsparcia dla uczniów z Ukrainy; łączna kwota przeznaczona na ten cel: ok. 1 mln zł;
- w ramach realizacji programu pomocy dla uchodźców z Ukrainy Fundusz Narodów Zjednoczonych UNICEF przekazał również do placówek sprzęt i pomoce szkolne:
  - zestawy z zabawkami dla przedszkoli i świetlic w szkołach podstawowych (piłki, klocki, kolorowanki itp.), łącznie 239 szt.;
  - zestawy sprzętu sportowego do gier zespołowych (m.in. piłki do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, skakanki itp.) na potrzeby zajęć integracyjnych i rekreacyjnych – łącznie 402 zestawy;
  - laptopy dla nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych i ponadpodstawowych – łączna ilość 350 szt.;
  - tablety dla szkół – przekazano łącznie 1 000 szt. dla placówek: SP 9, SP 20, SP 23, SP 30, SP 33, SP 44, SP 50, SP 51, SP 63, SP 64, SP 71, SP 80, SP 98, SP 107, SP 108, SP 118, ZSP 5, ZSP 7, ZSP 8, ZSP 12, ZSP 13, ZSP 22, ZS 9, ZS 21, CKU, ZSEiA, LO VII, ZS 1, LO I, ZSG oraz sprzęt multimedialny w postaci rzutników (8 szt.) i kserokopiarek (4 szt.);
  - pracownie mobilne – przekazano łącznie 300 tabletów o wartości 1 300 000 zł na wyposażenie 10 pracowni mobilnych do następujących placówek: ZSP 1, ZSP 6, ZSP 9, ZSP 10, ZSP 11, ZSP 15, ZSP 24, LO I, LO VI, LO X;

- plecaki UNICEF – łącznie 7 500 szt. plecaków; dla wszystkich dzieci i uczniów biorących udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka;
- plecaki z wyposażeniem dla uczniów klas I-IV – łącznie 3 250 szt. przekazano dla uczniów w szkołach z najbiedniejszych rejonów oraz z Centrów Opieki i Wychowania;
- plecaki z wyposażeniem dla uczniów klas V-XI – łącznie 3 250 szt. przekazano dla uczniów w szkołach z najbiedniejszych rejonów oraz z Centrów Opieki i Wychowania.

DEPARTAMENT SPRAW SPOŁECZNYCH

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ DEPARTAMENTU SPRAW SPOŁECZNYCH – 2023 ROK

KULTURA

Gmina Wrocław działa zgodnie z założeniem, że kultura jest kluczowym zasobem tworzącym więzi społeczne, wspierającym integrację i osobisty rozwój. W wyniku podjętych w 2022 r. przez Radę Miejskę Wrocławia uchwał o połączeniu instytucji kultury: Strefy Kultury Wrocław z Ośrodkiem Działań Twórczych Firlej, Ośrodka Postaw Twórczych z Centrum Kultury Zamek i Wrocławskiego Instytutu Kultury z Klubem pod Kolumnami z dniem 1 stycznia 2023 r. rozpoczęły swoją działalność nowo powstałe instytucje kultury - Strefa Kultury Wrocław, Ośrodek Postaw Twórczych Zamek i Wrocławski Instytut Kultury. W 2023 r. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwały w sprawie zmiany nazw instytucji kultury: Ognisko Kultury Plastycznej im. Eugeniusza Gepperta na Otwarte Pracownie Plastyczne im. Eugeniusza Gepperta oraz Wrocławscy Kameraliści Cantores Minores Wratislavienses na Wrocławscy Kameraliści. Zgodnie z deklaracją Prezydenta Wrocławia konsekwentnie kontynuowane było uspołecznianie polityki kulturalnej we Wrocławiu. Instytucja kultury Wrocławski Instytut Kultury przygotował Diagnozę Wrocławskiej Kultury – poprzez koordynację szeroko zakrojonego działania badawczego, mającego na celu lepsze poznanie obecnego kształtu i zmapowanie potrzeb wrocławskiego środowiska kulturalnego. W dokumentach strategicznych zwrócono uwagę na konieczność wypełniania przestrzeni publicznej dobrą małą architekturą i dziełami sztuki (m.in. rzeźbami przy uwzględnieniu przesłanek historyczno-kulturowych), rozwijanie przestrzeni i zasobów kultury poza centrum, kreowanie i wspieranie nowych form uczestnictwa w kulturze i spędzania czasu wolnego, w tym poprzez rozwijanie pasji i zainteresowań oraz wzmacnianie i promowanie marek kulturalnych Wrocławia. Wspierano zadania realizowane poza centrum miasta, szczególnie te pochodzące z inicjatywy samych mieszkańców, co znakomicie było wspierane przez kolejną edycję konkursu na Mikrogranty. Do najważniejszych marek kulturalnych Wrocławia zaliczają się Narodowe Forum Muzyki im. W. Lutosławskiego wraz z Międzynarodowym Festiwalem Wratislavia Cantans, Teatr Capitol wraz z Przeglądem Piosenki Aktorskiej, czy przedsięwzięcia prowadzone przez organizacje pozarządowe, jak całoroczna działalność kina Nowe Horyzonty,

Międzynarodowy Festiwal Filmowy Nowe Horyzonty. Przedsięwzięcia kulturalne poza instytucjami to wykorzystanie przestrzeni miejskiej, m.in. parków, dachów prestiżowych budynków, nadodrzańskich plaż, czy Wyspa Daliowa – to przykłady realizacji strategicznych założeń tej sfery działalności.
Gmina Wrocław jest organizatorem 25 instytucji kultury. Są to: Narodowe Forum Muzyki, Teatr Muzyczny Capitol, Wrocławski Teatr Lalek, Wrocławski Teatr Współczesny, Instytut im. Grotowskiego, Ośrodek Pamięć i Przyszłość, Muzeum Architektury, Muzeum Miejskie Wrocławia, Muzeum Współczesne Wrocław (w organizacji), BWA Wrocław - Galerie Sztuki Współczesnej, Galeria Miejska, Galeria Entropia, Miejska Biblioteka Publiczna, Strefa Kultury Wrocław, Centrum Kultury Agora, Centrum Kultury Wrocław-Zachód, Ośrodek Postaw Twórczych Zamek, Klub Muzyki i Literatury, Otwarte Pracownie Plastyczne im. Eugeniusza Gepperta, Ośrodek Działań Twórczych Światowid, Wrocławski Dom Literatury, Wrocławski Klub Anima, Wrocławski Klub Formaty, Wrocławscy Kameraliści, Wrocławski Instytut Kultury.
Połączenie instytucji zaowocowało otwarciem, czy reotwarciem, nowych przestrzeni dla kultury we Wrocławiu: wyremontowanego Impart Centrum przy ul. Piłsudskiego, Firleja przu ul. Grabiszyńskiej, odświeżonego i na nowo zaprogramowanego Klubu pod Kolumnami przy pl. św. Macieja, oraz dwóch głównych miejsc działania OPT Zamku: Zamku w Leśnicy i OPT na ul. Działkowej. Podpisana jeszcze w 2022 r. umowa na wynajem pomieszczeń kinowych dla działalności Kina Nowe Horyzonty przyniosła w 2023 r. bardzo wymierny efekt – od połowy roku widzowie bior udział w wydarzeniach z filmem w roli głównej w wyremontowanych, z nowym sprzętem, salach kinowych.
Wydatkowane z budżetu miasta środki finansowe w wysokości 187 742 107,47 zostały przeznaczone na rozwijanie działalności kulturalnej we Wroclawiu.

Poniższa tabela przedstawia wydatki na kulturę w Gminie Wrocław w latach 2015-2023:

rok	dotacja bieżąca
2023 r.	187 742 107,47 zł
2022 r.	166 185 570,20 zł
2021 r.	159 697 342,93 zł
2020 r.	149 332 978,59 zł

2019 r.	147 186 892,73 zł
2018 r.	140 320 721,14 zł

W 2023 r. z inicjatywy Wydziału Kultury z pomocą Wydziału Partystypacji Społecznej Urzędu Miejskiego i przy wsparciu Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich II etap konsultacji społecznych „Jak przyznawać pracownie artystyczne". Konsultacje miały na celu poznanie opinii mieszkanek i mieszkańców Wrocławia na temat form i sposobów udostępniania pracowni przez Miasto oraz nowych kierunków funkcjonowania tych pracowni w przestrzeni miejskiej. W wyniku konsultacji powstał raport zawierający zestawienie opinii i rekomendacji uczestników, który stanowi bazę do podejmowanych dalszych działań związanych z udostępnianiem pracowni do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury i sztuki już w 2024 r.

ZADANIA REALIZOWANE I KOORDYNOWANE BEZPOŚREDNIO PRZEZ WYDZIAŁ KULTURY

MECENAT

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu na organizację i prowadzenie projektu kulturalnego w 2023 roku w jednym z zakresów: projekt muzyczny, projekt plastyczny, projekt teatralny i projekt interdyscyplinarny przyznano dotację na 63 zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe. Na realizację ww. zadania w ramach ogłoszonych konkursów przeznaczono łączną kwotę w wysokości 1 495 000 zł. Ponadto w trakcie roku ogłoszone zostały inne konkursy na realizację zadań z zakresu kultury oraz kontynuowane były przedsięwzięcia realizowane w ramach umów wieloletnich, zawartych przed 2023 rokiem. W sumie wsparto ten cel kwotą 19 076 159,48 zł.
Łącznie w różnych otwartych konkursach ofert oraz naborach ofert dofinansowano ok. 80 projektów, a wśród nich:

- Festiwal Kultury Żydowskiej "Simcha"
- Energia Dźwięku
- Teatr Formy
- Ethno Jazz Festival
- Festiwal Muzyki Kameralnej Wieczory w Arsenale

- Industrial Festival
- Przegląd Sztuki SURVIVAL
- Prowadzenie i realizacja działań programowych Centrum Sztuki WRO
- prowadzenie Teatru Ad Spectatores
- prowadzenie Teatru Układ Formalny
- Festiwal MIASTOmovie
- Polish Cinema for Beginners
- Organizacja Komediowego Festiwalu WROCEK
- Kino Plenerowe na Rynku we Wrocławiu
- Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dla Dzieci DZIECINADA
- Promocja wrocławia poprzez realizację projektu Lelenfant we Wrocławiu
- Międzynarodowy Festiwal Filmowy Nowe Horyzonty
- Festiwal Filmu Amerykańskiego
- kino Nowe Horyzonty
- Międzynarodowy Festiwal Sztuki Ulicznej BuskerBus
- Festiwal Skovoroda FEST
- Przygotowanie i realizacja cyklicznego projektu AMBIENT ROOM w IP Studio
- Prowadzenie studia Kokyu
- Mandala Performance Festival

W roku 2023 kontynuowano współpracę z organizacjami pozarządowymi. Dotowano projekty umożliwiające wzrost uczestnictwa w kulturze mieszkańcom wrocławskim osiedli, z uwzględnienim potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem. Realizowane lokalnie działania miały często charakter międzypokoleniowy i międzykulturowy:

Centrum Aktywności Lokalnej Ołtaszyn (CAL) - Stowarzyszenie „ARTYŚCI NA BRUKU" działało w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców osiedla Ołtaszyn. W CAL prowadzono też scenę Teatru Na Bruku prezentując zarówno własne spektakle teatralne jak i przygotowane przez inne grupy teatralne i taneczne, organizowano warsztaty teatralne, udostępniano nieodpłatnie przestrzeń mieszkańcom do realizacji lokalnych inicjatyw.

Kolorowe podwórka na ulicy Roosevelta – Fundacja OK.Art prowadziła animację kulturalną mieszkańców ulicy Rooseveta i ulic sąsiadujących. Umożliwiała mieszkańcom rozwój artystycznych zainteresowań i aktywizowała do działań twórczych. Realizując z mieszkańcami projekty w przestrzeni podwórek wpływano na społeczną odpowiedzialność mieszkańców za otoczenie zewnętrzne.

Kontury Kultury – Kilo Kultury Fundacja prowadziła działalność kulturalną w ośrodku kultury przy ulicy Jagiellończyka 10a. Bogata oferta kierowana była do wszystkich grup wiekowych: warsztaty – w tym artystyczne, wykłady z historii sztuki, spektakle teatralne, koncerty i wystawy.
Pracownie Pajd Art. – Towarzystwo kultury czynnej prowadziło interdyscyplinarne projekty artystyczne w dwóch lokalizacjach: jedna to osiedle Bieńkowice, Brochów i Grabiszyn, druga to Nadodrze.
Spotkania z kulturą. Centrum działań twórczych w Starej Piekarni - Fundacja Opieka i Troska organizowała warsztaty i spotkania o charakterze kulturalnym dla mieszkańców Psiego Pola. Mieszkańcy mieli też możliwość uczestniczenia w zorganizowanych spotkaniach z artystami.
Kultura na naszym osiedlu – Fundacja Hobbit kontynuowała projekt „Interdyscyplinarne Hobbitowe Ścieżki Kultury", polegający na organizacji działań kulturalnych, animacyjnych, artystycznych, będący aktywnością lokalnego osiedla i podwórek na wrocławskim Nadodrzu.
Prowadzenie Działalności Społecznej i Kulturalnej w Ośrodku Działań Społeczno-Kulturalnych "Piast" przy ul. Rękodzielniczej.
Działalność środowiskowej Piwnicy Artystycznej "Pod Sowami" - Dolnośląskie Stowarzyszenie Na Rzecz Upowszechniania Kultury I Sztuki Osób Niepełnosprawnych "WIDNOKRĄG" – miejsce, w którym prowadzone były ciekawe wydarzenia artystyczne, koncerty i spotkania organizowane głównie na rzecz rozwoju kultury i sztuki osób z niepełnosprawnościami.
Stowarzyszenie Różnorodności UP-DATE – zorganizowało szereg działań kulturalnych, animacyjnych, artystycznych, umożliwiających mieszkańcom Wrocławia poznanie i integrację z przedstawicielami mniejszości narodowych, etnicznych, wyznaniowych i kulturowych oraz z osobami z niepełnosprawnościami.
Fundacja OnWater.pl prowadziła warsztaty i wydarzenia kulturalne dla różnych grup wiekowych, poprzez które uczestnicy mieli szansę na przybliżenie zagadnień związanych wrocławskimi rzekami.
W 2023 roku odbyła się kolejna edycja międzynarodowego festiwalu Punto y Raya – interdyscyplinarnego wydarzenia dedykowanego „sztuce abstrakcjnej w ruchu" autorstwa dzieci, realizowanego przez Fundację Punto y Raya Lab Poland.
Teatr Układ Formalny

Teatr Układ Formalny tworzą absolwenci wrocławskich uczelni artystycznych. Głównym celem działalności teatru jest docieranie do odbiorcy młodzieżowego oraz zwrócenie uwagi na problemy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dodatkowym celem jest zwiększenie prestiżu dzielnicy Przedmieście Oławskie i pozytywny wpływ na proces rewitalizacji społecznej mieszkańców osiedla. W ramach całorocznego programu zaprezentowano spektakle: "Czarownice", "Szekspir Fight Show Arena", "Wsiebiewstąpienie", "Nie karmić Potwora", "A miłości bym nie miał", "W stronę słońca", "Szekspir reinkarnacja", Przygotowano również trzy premiery: "Fedra, czyli historia flanelowego wstydu" w reżyserii Agaty Dudy Gracz, "Balladyna" w reżyserii Marty Streker oraz „Przedmieście Przyszłości" w reżyserii Judyty Berłowskiej. Łącznie zagrano 58 spektakli. Zorganizowano cykl wydarzeń "Układ Otwarty" w trakcie którego udostępniono zasoby osobowe i rzeczowe w celu prezentacji ciekawych i nowatorskich wydarzeń teatralnych i performatywnych wspierając młodych absolwentów szkół artystycznych. Teatr otrzymał nagrodę za „konsekwentne wprowadzanie dramatu współczesnego na orbitę teatru offowego" na 29. edycji Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej
Liczba odbiorców: 6000
Kino Nowe Horyzonty we Wrocławiu
W 2023 r. kontynuowana była realizacja umowy zawartej przez Gminę Wrocław na wynajem powierzchni kinowej i biurowej przy ul. Kazimierza Wielkiego 19/23 w celu zapewnienia dalszej działalności Kina Nowe Horyzonty, projektu kulturalnego o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej, mającego najwyższe znaczenie dla Miasta. Realizowana była również umowa zawarta ze Stowarzyszeniem Nowe Horyzonty na realizację zadania publicznego pod nazwą „Kino Nowe Horyzonty we Wrocławiu w latach 2022 2026". W roku 2023 zaprezentowano premierowo ponad 198 filmów, zrealizowano ponad 60 wydarzeń adresowanych do różnych grup widzów. W tym cykle edukacyjne (Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej, Akademia Kina Światowego, będąc też partnerem akcji: Wrocław bez przemocy, Rowerowy Maj) czy spotkania z twórcami filmowymi oraz prezentując kinematografie narodowe, ważne z punktu Wrocławia, m.in. kino niemieckie, koreańskie, ukraińskie, hiszpańskie. Kino Nowe Horyzonty współpracowało z szeregiem instytucji wrocławskich i również ogólnopolskich utwierdzając swoją pozycję kulturalną w przestrzeni Wrocławia. Program i przeprowadzane projekty zyskały uznanie w skali regionalnej i

ogólnopolskiej. Wedle użytkowników największego portalu filmowego www.filmweb.pl Kino Nowe Horyzonty jest najwyżej ocenianym kinem w Polsce. Liczba odbiorców: 424 906 widzów. liczba seansów: 10319
Kinomural 2023
Podczas 5 edycji Kinomuralu, unikatowego wydarzenia łączącego kino i sztukę z tkanką miejską, ponad 70 artystów i artystek z całego świata zaprezentowało swoje animacje na kamienicach historycznego Przedmieścia Odrzańskiego. Na 6 tematycznych ścianach wyświetlone zostało kilkadziesiąt dzieł audiowizualnych pod hasłem „Odmienne stany świadomości". Wielkoformatowe projekcje poprzedził panel dyskusyjny z międzynarodowym gronem gości, a w ramach wydarzenia głównego zaprezentowano 7 sekcji programowych, w tym m.in. dedykowaną dzieciom Dobranockę, wydarzenie specjalne – europejską premierę filmu „Cycles of Creation" czy selekcję finalistów międzynarodowego naboru OPEN CALL. Zaprezentowano prace zarówno światowej ligi artystów audiowizualnych, jak i młodych twórców z wrocławskiej ASP wspieranych w procesie twórczym przez kuratorów Kinomuralu. W ramach dwóch konkursów przyznanych zostało 6 nagród finansowych. Wydarzenie było bezpłatne i otwarte dla każdego. Dzięki charakterowi rotacyjnemu wydarzenia uczestniczyło w nim kilkanaście tysięcy osób.

Promocja kultury, dialog międzykulturowy, upowszechnianie literatury, działalność edukacyjna
- wsparto zorganizowanie koncertu podczas X edycji Festiwalu Kultury Protestanckiej
w ramach obchodów Jubileuszu 500 lat Reformacji we Wrocławiu,
- wsparto przeprowadzenie warsztatów literackich dla 9 najlepiej rokujących prozaików z Wrocławia i Dolnego Śląska
- zamieszczenie w numerach od 1 do 12 miesięcznika „Odra" wkładki pt. „Ósmy Arkusz" poświęconej prezentacji twórczości młodych pisarzy z Wrocławia i regionu dolnośląskiego, upowszechniającej edukację kulturalną i czytelniczą w zakresie młodej/nowej poezji.

Współpracowano z organizacjami pozarządowymi w zakresie edukacji kulturalnej dzieci, młodzieży i dorosłych, wspierając między innymi: Towarzystwo Kultury Czynnej, Pracownie Pajd Art., Fundację Opieka i Troska.

Gabinet Kultury Współczesnej Wrocławia w Dziale Dokumentacji Życia Społecznego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
wsparcie działalności Fundacji Olgi Tokarczuk
Powierzono prowadzenie Centrum Aktywności Lokalnej (CAL) ze Sceną Teatru Na Bruku na ulicy Pszczelaskej 7. Stowarzyszenie „ARTYŚCI NA BRUKU" działało w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców osiedla Ołtaszyn. W CAL prowadzono też scenę Teatru Na Bruku, na której prezentowano zarówno własne spektakle teatralne jak i przygotowane przez inne grupy teatralne i taneczne. Organizowano warsztaty teatralne dla wszystkich grup wiekowych.
Wsparto prowadzenie nieodpłatnej działalności kulturalnej, edukacyjnej i artystycznej skierowanej do dzieci, młodzieży i seniorów w dwóch oficynach na terenie zrewitalizowanego Nadodrza. Kontury Kultury i OKAP to miejsca prowadzone przez fundacje: Kilo Kultury i Ok,Art, których działania skierowane są na integrację społeczną.
Kultura na naszym osiedlu – Fundacja Hobbit
Prowadzenie Działalności Społecznej i Kulturalnej w Ośrodku Działań Społeczno-Kulturalnych "Piast" przy ul. Rękodzielniczej
Wsparto realizację Uroczystości z okazji 85. rocznicy ogłoszenia Prawd Polaków spod Znaku Rodła.
Wsparto działania na rzecz osób z doświadczeniem bezdomności – Fundacja „Homo Sacer" prowadziła w strefie MiserArt kreatywne działania społeczno-zawodowe i artystyczne osób z doświadczeniem bezdomności.
Działalność środowiskowej Piwnicy artystycznej "Pod Sowami" - Dolnośląskie Stowarzyszenie Na Rzecz Upowszechniania Kultury I Sztuki Osób Niepełnosprawnych "WIDNOKRĄG".

DOFINASOWANE INICJATYWY KULTURALNE (płyty)
„Daily Things" Tomasz Wendt
„To co kocham" Andrzej Kuryło
„Satyagraha" Magdalena Zawartko

NOC MUZEÓW WE WROCŁAWIU
20 maja odbyła się Noc Muzeów we Wrocławiu. W imprezie udział wzięło 101 placówek. Po raz pierwszy udział wzięła Panorama Racławicka i Muzeum Medycyny Sądowej, a także galerie sztuki – Fine Art Gallery, Niegaleria czy

Piece Unique. Najliczniej odwiedzane były muzea (m.in. Muzeum Narodowe – 10 416 osób, Muzeum Architektury – 9003 osoby, Pałac Królewski – 7241 osób, Ratusz – ok. 5328 osób, Arsenał – ok. 6700 osób). Zainteresowaniem cieszyły się zabytkowe tramwaje i autobusy rozwożące zwiedzających po centrum i do najdalej oddalonych placówek muzealnych. Z bezpłatnej komunikacji skorzystało 9420 osób.

PROGRAM REZYDENCJI ARTYSTYCZNYCH

W ramach współpracy z Miastem Partnerskim Drezno na rzecz promocji twórczości artystów, zorganizowana została rezydencja artystyczna dla twórcy z Wrocławia w pracowni grafiki Grafikwerkstatt Dresden oraz rezydencja dla artystki z Drezna w pracowni w pracowni Galerii Miejskiej i w Domku Miedziorytnika we Wrocławiu.

STYPENDIA NA REALIZACJĘ PRZEDSIĘWZIĘCIA

W 2023 r. ogłoszono dwa nabory wniosków na stypendia artystyczne Prezydenta Wrocławia, które przeznaczone są na realizację przedsięwzięcia w następujących dziedzinach: film, literatura, muzyka, taniec, teatr, sztuki wizualne. Stypendia te przyznaje się osobom, które ukończyły 18 rok życia, których miejscem zamieszkania lub tworzenia jest Wrocław lub realizującym projekt wprost dotyczący Wrocławia.

W wyniku rozstrzygnięcia pierwszego naboru w 2023 r. przyznano 13 stypendiów na II półrocze 2023 r. w kwocie 2500 zł brutto miesięcznie, co stanowi łączną kwotę 195 000 zł. W listopadzie 2024 r. rozstrzygnięto konkurs na przyznanie stypendiów na I półrocze 2024 r. i cały 2024 r. Stypendia przyznano 24 osobom w kwocie 2500 zł brutto miesięcznie, co stanowi łączną kwotę 660 000 zł.

STYPENDIA DLA MŁODZIEŻY UCZĄCEJ SIĘ DO 30. ROKU ŻYCIA

Zespół Oceniający po rozpatrzeniu 180 wniosków przyznał 169 stypendiów artystycznych na rok szkolny i akademicki 2023/2024, w tym:

17 Stypendiów na okres 10 miesięcy dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w wysokości: 300 zł miesięcznie (od września do grudnia 2023 r.), oraz 500 zł miesięcznie (od stycznia do czerwca 2024 r.)

24 Stypendia dla studentów krajowych uczelni wyższych na okres 9 miesięcy w wysokości: 400 zł miesięcznie na okres 3 miesięcy (od października do grudnia

2023 r.), oraz 600 zł miesięcznie na okres 6 miesięcy (od stycznia do czerwca 2024 r.)
3 Stypendia na studia za granicą na okres 9 miesięcy w wysokości: 600 zł miesięcznie (od października do grudnia 2023 r.), oraz 700 zł miesięcznie (od stycznia do czerwca 2024 r.)
11 Stypendiów uczniowskich przyznanych na okres 1 miesiąca w kwocie 500 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 500 zł, styczeń 2024 r.
28 Stypendiów uczniowskich przyznanych na okres 2 miesięcy w kwocie 500 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 1000 zł, styczeń 2024 r.
39 Stypendiów uczniowskich przyznanych na okres 3 miesięcy w kwocie 500 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 1500 zł, styczeń 2024 r.
13 Stypendiów uczniowskich przyznanych na okres 4 miesięcy w kwocie 500 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 2000 zł, styczeń 2024 r.
7 Stypendiów uczniowskich przyznanych na okres 5 miesięcy w kwocie 500 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 2500 zł, styczeń 2024 r.
4 Stypendia uczniowskie przyznane na okres 6 miesięcy w kwocie 500 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 3000 zł, styczeń 2024 r.
1 Stypendium studenckie przyznane na okres 2 miesięcy w kwocie 600 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 1200 zł, styczeń 2024 r.
6 Stypendiów studenckich przyznanych na okres 3 miesięcy w kwocie 600 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 1800 zł, styczeń 2024 r.
7 Stypendiów studenckich przyznawanych na okres 4 miesięcy w kwocie 600 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 2400 zł, styczeń 2024 r.
1 Stypendium studenckie przyznane na okres 5 miesięcy w kwocie 600 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 3000 zł, styczeń 2024 r.
5 Stypendiów studenckich przyznanych na okres 6 miesięcy w kwocie 600 zł miesięcznie - wypłata jednorazowa 3600 zł, styczeń 2024 r.
1 Stypendium na studia za granicą przyznane na okres 4 miesięcy w wysokości: 600 zł miesięcznie (od października do grudnia 2023 r.), 700 zł miesięcznie (styczeń 2024 r.)
1 Stypendium na studia za granicą przyznane na okres 5 miesięcy w wysokości: 600 zł miesięcznie (od września do grudnia 2023 r.), 700 zł miesięcznie (styczeń 2024 r.)
1 Stypendium na studia za granicą przyznane na okres 5 miesięcy w wysokości 700 zł (wypłata jednorazowa 3500 zł, styczeń 2024 r.)

PREZENTACJE ARTYSTYCZNE – POZWOLENIA

Na podstawie zarządzenia nr 4471/16 Prezydenta Wrocławia z dnia 31 maja 2016 r wydano 246 pozwolenia na prezentacje artystyczne w zakresie muzyki i ponad 100 w zakresie sztuk plastycznych.

ŚWIĘTO WROCŁAWIA 2023

24 czerwca podczas otwartej uroczystej Rady Miejskiej Wrocławia przyznano: tytuł Honorowego Obywatela Wrocławia, nagrody – Miasta Wrocławia i Prezydenta Wrocławia a także Odznaki Honorowe Wrocławia i Medal Merito de Wratislavia. Od 12 do 25 czerwca mieszkańcy Wrocławia i goście uczestniczyli w licznych, specjalnie zorganizowanych z tej okazji wydarzeniach. W centrum miasta jak i poza nim ddbyły się koncerty, festyny i pikniki, aby każdy z mieszkańców mogł wybrać dla siebie atrakcję.
Artystyczny plakat na Święto Wrocławia został wybrany w konkursie zorganizowanym dla studentów Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Gmina Wrocław ufundowała nagrody dla laureatów konkursu, a wybrane prace zaprezentowano na plenerowej wystawie plakatu w Rynku.

NAGRODY

Wrocławska Nagroda Artystyczna 2023
Prezydent Wrocławia ufundował nagrody dla laureatów Wrocławskiej Nagrody Artystycznej (ogółem 50 000 złotych) w kategoriach:
teatr:
Katarzyna Kalwat
za reżyserię spektaklu pt. „Finnegans Wake Fake” w Teatrze Polskim w Podziemiu, za unikatowy język teatralny łączący wirtuozerską muzykę Wojciecha Blecharza z jednym z najbardziej zagadkowych dzieł Jamesa Joyce'a. (10 000 złotych)
muzyka poważna:
Małgorzata Podzielny
za rewelacyjne prowadzenie nauki śpiewu, wybitne osiągnięcia artystyczne oraz świetny pierwszy sezon powstałego w 2022 r. Chóru Dziewczęcego NFM. (10 000 złotych)
muzyka rozrywkowa:

Michał Zygmunt
za tworzenie improwizowanych pejzaży dźwiękowych, fuzji odgłosów natury i gitary, za słuchanie i rozumienie bogactwa dźwięków, jakie niesie nasza rzeka – Odra. (10 000 złotych)
sztuki wizualne:
Paweł Baśnik
za obsesję i osobną perspektywę, która pozwala mu rozpływać się w działaniach ko-lektywnych, jednocześnie pozostając wyraźnym i oddzielnym, samodzielnym artystą. (10 000 złotych)
Joanna Kobyłt
za świetnie przygotowaną wystawę „Podróż do wnętrza ziemi" w BWA Wrocław Główny i rozpoczęcie kuratorskiego pochodu po Wrocławiu.
(10 000 złotych)
Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus w wysokości 150 000,00 zł dla laureata Sašy Stanišica, w wysokości 40.000,00 zł dla tłumaczki Małgorzaty Gralińskiej oraz w wysokości 5 000,00 zł dla nominowanych książek: Stanyslava Asieieva, Tamary Duda, Katariny Kucbelovej, Zyty Rudzkiej, Judith Schalansky, Piotra Siemiona.
Wrocławska Nagroda Poetycka SILESIUS w wysokości 50 000,00 zł w kategorii książka roku dla Piotra Sommera, w wysokości 100 000,00 zł za całokształt twórczości Joannie Liczner (w publikacji pod pseudonimem Joannie Mueller), w wysokości 15 000,00 zł za debiut roku Ivanowi Davydenko oraz w wysokości 5 000,00 zł dla nominowanych za książkę roku: Kamili Janiak, Natalii Malek, Miłoszowi Biedrzyckiemu (w publikacji pod pseudonimem MLB), Janowi Rojewskiemu, a także w wysokości 5 000,00 zł dla nominowanych za debiut: Kalinie Jaglarz, Pawłowi Stasiewiczowi.
Nagrody WARTO 2023 w ramach plebiscytu „Gazety Wyborczej" w wysokości: 50 000 złotych w kategoriach:
- muzyka: Julia Ludwiczyńska 10 000 złotych
- sztuki wizualne: Jarosław Słomski 10 000 złotych
- literatura: Maciej Bobula 10 000 złotych
- teatr: Rafał Derkacz 10 000 złotych
- film: Nikodem Chabior 10 000 złotych

WSPÓŁPRACA Z ARTYSTYCZNYMI SZKOŁAMI WYŻSZYMI

W ramach współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim dofinansowane zostały działania artystyczne na kwotę 20 000 złotych poprzez wydanie numeru czasopisma „Quart. Kwartalnik Instytutu Historii Sztuki UWr" poświęconego średniowiecznej architekturze i sztuce we Wrocławiu.
W ramach współpracy z Akademią Muzyczną dofinansowany został "Koncert na Dziedzińcu" na Scenie Letniej Akademii Muzycznej we Wrocławiu.
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu otrzymała dofinansowanie na realizację projektów artystycznych na łączną kwotę 186 000 zł. Przy udziale środków Gminy Wrocław zrealizowano: XIV Festiwal Wysokich Temperatur, opublikowano 90. numer Pisma Artystycznego "Format", wydano monografię pt. „Stanisław Ryszard Kortyka" oraz pierwszy tom Monografii ASP.

INSTYTUCJE KULURY

NARODOWE FORUM MUZYKI IM. WITOLDA LUTOSŁAWSKIEGO

Jednym ze strategicznych celów instytucji jest nieustające budowanie marki NFM jako instytucji, jak również jej poszczególnych zespołów, festiwali i inicjatyw artystycznych. W 2023 roku na realizację tego celu wpływ miało m.in.: Prezentacja w salach Narodowego Forum Muzyki koncertów tak znakomitych artystów jak m.in.: Giovanni Antonini, Martha Argerich, Jean-Efflam Bavouzet, Thierry Escaich, Christoph Eschenbach, Aleksandra Kurzak, Charles Lloyd, Anne-Sophie Mutter, Bartłomiej Nizioł, John Patitucci, Esperanza Spalding, Andreas Scholl, Richard Tognetti. Realizacja prestiżowych tras koncertowych zespołów NFM (w tym m.in. tras Wrocław Baroque Ensemble pod dyrekcją Andrzeja Kosendiaka, Wrocławskiej Orkiestry Barokowej wraz ze znakomitymi instrumentalistami Gaborem Boldoczkim oraz Erikiem Bosfraafem, oraz Chóru NFM zarówno z Il Giardino Armonico pod dyrekcją Giovaniego Antoniniego jak i z Filharmonią Berlińską pod batutą Kirila Petrenki). Rozpoczęcie współpracy z Alexandrem Siktovetskym w roli dyrektora artystycznego NFM Orkiestry Leopoldinum. Doprowadzenie do podjęcia współpracy z Christophem Eschenbachem w zakresie dyrekcji artystycznej NFM Filharmonii Wrocławskiej (podpisanie kontraktu nastąpiło z początkiem stycznia 2024 roku). Witold Lutosławski World Days - zapoczątkowanie cyklicznego wydarzenia dedykowanego patronowi Narodowego Forum Muzyki, Witoldowi Lutosławskiemu. W swoim założeniu, raz na trzy lata, WLWD ma stanowić okazję dla

indywidualnych artystów, zespołów oraz instytucji w Polsce i na świecie do uwzględnienia w swoich programach koncertowych utworów Witolda Lutosławskiego. Wydarzenie organizowane będzie między datą urodzin i śmierci kompozytora 25.01-07.02. Zrealizowanie w Narodowym Forum Muzyki gali wręczenia International Classical Music Awards, a zarazem otrzymanie przez NFM nagrody International Classical Music Awards 2023 za szczególne osiągnięcia. Transmisja Gali International Classical Music Awards z udziałem NFM Filharmonii Wrocławskiej pod batutą Giancarla Guerrero (21.04.2023) realizowana była wspólnie z Deutsche Welle. Obejrzało ją w serwisie YouTube ponad 330 tys. osób. Pośród działań o charakterze strategicznym podkreślić należy także obszerną działalność edukacyjną i popularyzatorską realizowaną m.in. w ramach Filharmonii Familijnej, Filharmonii dla Młodych, Koncertów edukacyjnych dla Młodzieży, Spotkań z muzyką symfoniczną, Wyjazdowych Audycji Muzycznych, Lekcji muzycznych połączonych ze zwiedzaniem, zajęć edukacyjnych dla Dzieci i Młodzieży, Poranków Muzycznych, Koncertów Gordonowskich, Akademii Melomana NFM, Warsztatów Pośpiewaj mi Mamo, Pośpiewaj mi Tato, Zajęć Chór Rodzinnego, Spotkań w NFM, Wszystkich Obliczy Muzyki, Spotkań dla Seniorów, Chóru Melomana, Akademii Orkiestrowej NFM i NFM Masterclass. Ponadto podjęto działania w zakresie realizacji strategicznych celów organizacyjnych, w tym: Rozpoczęcie współpracy z NASK w zakresie wdrażania systemu EZD w instytucji; Kontynuacja współpracy z zespołem badawczym Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w zakresie optymalizacji systemu planowania finansów instytucji i kontrolingu. Przeprowadzenie pierwszego etapu remontu strategicznych dla instytucji systemów, m.in. remont oświetlenia awaryjnego, wymiana pulpitu sterującego mechaniką górną Sali Głównej, remont rotorów w centralach wentylacyjnych;
Zainicjowanie prac nad projektem wniosku o dofinansowanie w ramach Programu „Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS).
Kluczowe projekty i działania
6.01.2023 | Chór NFM, Chór Chłopięcy NFM, Wrocławska Orkiestra Barokowa (WOB), dyr. A. Kosendiak | wykonanie
Weihnachtsoratorium BWV 248 J.S. Bacha w Filharmonii w Szczecinie
26.01.2023 | Koncert Lutosławski Quartet (LQ) z okazji 78. rocznicy wyzwolenia obozu Auschwitz-Birkenau |
Warszawa, POLIN;

25.01-07.02.2023 | Pierwsza edycja Lutosławski World Days;
24.02.2023 | Koncert WOB z trębaczem Gáborem Boldoczkim | Müpa, Budapeszt;
05.03.2023 | inspirowany powieścią Olgi Tokarczuk projekt "Muzyka Ksiąg Jakubowych" z udziałem LQ, Agaty Zubel,
Bastarda Trio, Mateusza Szemraja i Huberta Zemlera | NFM;
01.04.2023 | Manchester Camerata (Gábor Takács-Nagy – dyrygent, Jean-Efflam Bavouzet – fortepian) | NFM;
01-14.04.2023 | Zaprezentowanie przez Chór NFM oraz Filharmoników Berlińskich pod dyr. Kirilla Petrenki "Kobiety
bez cienia" R. Straussa | Festpielhaus Baden-Baden oraz Filharmonia Berlińska;
14.04.2023 | Współpraca z IPN przy koncercie festiwalu Sztuka Źle Obecna | NFM;
17-19.04.2023 | Sesja Polskiego Narodowego Chóru Młodzieżowego (PNCHM) w Teatrze Wielkim Operze Narodowej,
zakończona koncertem z okazji obchodów 80. rocznicy powstania w getcie warszawskim;
19.04.2023 | Koncert NFM Filharmonii Wrocławskiej z udziałem pianistki Marthy Argerich pod dyr. Patricka
Fournilliera | NFM;
21.04.2023 | Zrealizowanie w NFM gali International Classical Music Awards, oraz otrzymanie przez NFM nagrody
ICMA 2023 za szczególne osiągnięcia; Koncert NFM Filharmonii Wrocławskiej pod dyr. G. Guerrero z udziałem
nagrodzonych artystów;
13-21.05.2023 | Festiwal Musica Electronica Nova „Kaleidophonia" (w tym wydarzenia realizowane w ramach Nocy
Muzeów 20.05.2023);
16.05.2023 | Koncert Anne-Sophie Mutter Trio | NFM;
1-04.06.2023 | 14. edycja Leo Festiwalu;
23-30.06.2023 | 7. edycja Jazztopad Festiwal Nowy Jork z udziałem znakomitych artystów - pianistów Craiga
Taborna i Uriego Caine'a, zdobywcy nagrody EMMY – kompozytora Dona Davisa oraz basisty i kompozytora Michaela

Batesa, irakijsko-amerykańskiego trębacza i kompozytora Amir ElSaffar, Joanny Dudy wraz z trio, Lutosławski
Quartet, wokalistki i multiinstrumentalistki Maniuchy Bikont oraz basisty Ksawerego Wójcińskiego | Nowy Jork
11.07.2023 | Koncert Wrocław Baroque Ensemble (WBE) na Festiwalu Early Music prezentujący utwory M.
Zieleńskiego (projekt dofinansowany w ramach programu Kultura Inspirująca) | Łotwa, Ryga;
26-29.07.2023 | Sesja PNCHM w Londynie; pod kierownictwem A. Franków-Żelazny chór wraz z solistami, dyr.
Paulem McCreeshem i Gabrieli Consort&Players – Sen Geroncjusza E. Elgara; koncerty i nagrania zrealizowano w
Katedrze w Ely oraz w Fairfield Halls Croydon, Londyn | Wielka Brytania;
11-27.08.2023 | 19. edycja festiwalu Forum Musicum;
22-29.08.2023 | WOB - nagrania dla wytwórni Warner Classics z udziałem męskiego sopranisty Bruno de Sá | NFM;
7-17.09.2023 | 58. Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans im. A. Markowskiego;
Współpraca artystyczna NFM Filharmonii Wrocławskiej oraz PNChM z mo. Christophem Eschenbachem podczas inauguracji festiwalu; podczas koncertu, z rąk Prezydenta Wrocławia, p. Jacka Sutryka dyrygent otrzymał odznaczenie honorowego obywatela Wrocławia oraz klucze do bram miasta. Wydarzenie zostało również wsparte wspólną inicjatywą NFM oraz Fundacji Ringmann-Jaross wspierającej młode talenty- występ młodego gruzińskiego dyrygenta Mirian Khukhunaishvili.
Podczas festiwalu kontynuowano również współpracę ze stacją telewizyjną Mezzo.
3-21.09.2023 | trasa koncertowa Chóru NFM z orkiestrą Il Giardino Armonico pod dyrekcją G. Antoniego – występy podczas Festiwalu Wratislavia Cantans, Lucerne Festival, Beethovenfest Bonn, Musikfest Bremen, Enescu Festival w Bukareszcie oraz w deSingel w Antwerpii;
22-23.09.2023 | Koncerty NFM Orkiestry Leopoldinum podczas Szalonych Dni Muzyki | Warszawa, Teatr Wielki Opera Narodowa;

06.10.2023 | Europejskie prawykonanie Koncertu potrójnego S. Skrowaczewskiego z okazji 100 rocznicy urodzin dyrygenta; inauguracja sezonu NFM Filharmonii Wrocławskiej | NFM;
07.10.2023 | Inauguracja sezonu NFM Orkiestry Leopoldinum wraz z rozpoczęciem współpracy z Alexandrem Sitkovetskym w roli dyrektora artystycznego zespołu;
5-11.11.2023 | WOB - współpraca z niderlandzkim flecistą Erikiem Bosgraafem podczas koncertów w NFM oraz London Early Music Festival w Londynie;
9.11.2023 | Polish Cello Quartet - koncert promujący płytę Chopin Project;
12.11.2023 | Koncert NFM Orkiestry Leopoldinum z okazji obchodów 80. urodzin kompozytora Krzysztofa Meyera |NFM;
15.11.2023 | koncert WOB pod dyr. A. Kosendiaka w Grand Duke Palace w Wilnie z udziałem Bartłomieja Nizioła, podczas którego artyści wykonali koncerty skrzypcowe Feliksa Janiewicza | Wilno, Litwa;
17-26.11.2023 | 20. edycja Jazztopad Festival;
23.11.2023 | Koncert Chóru NFM razem z solistami oraz NOSPR pod dyrekcją Marin Alsop; półsceniczne wykonanie Czarnej maski Krzysztofa Pendereckiego | Katowice, NOSPR;
01.12.2023 | koncert NFM Filharmonii Wrocławskiej prezentujący dyr. Yong Jie Jin - zwycięzcę Konkursu im. G. Fitelberga w Katowicach | NFM;
2-3.12.2023 | współpraca Chóru Chłopięcego NFM z Die Wuppertaler Kurrende oraz Concerto Köln podczas wykonań Oratorium na Boże Narodzenie J. S. Bacha | 2.12.2023, Forum Velbert; 3.12.2023, Historische Stadthalle Wuppertal;
7.12.2023 | Koncert LQ w ramach którego dokonano premier kwartetów H. Kulenty, D. Davisa i M. Markowicza | NFM;
9.12.2023 | udział Chóru Dziewczęcego NFM w Konkursie im. J. Świdra w Cieszynie; zwycięstwo zespołu w kat. muzyka sakralna i chóry dziecięco-młodzieżowe (Złoty Dyplom), nagroda specjalna za najciekawszą interpretację utworu o charakterze sakralnym, a także Grand Prix Festiwalu;
13-16.12.2023 | sesja koncertowa PNCHM podczas której, pod kierownictwem Marin Alsop przygotowano i wykonano dzieło Too hot to Handel – The Gospel Messiah | Katowice, NOSPR.
Nagrody 1. Nagroda International Classical Music Awards 2023 dla Narodowego Forum Muzyki za specjalne osiągnięcia; 2. Nagrody Akademii Fonograficznej Fryderyk 2023: ALBUM ROKU – MUZYKA DAWNA: Wrocław Baroque Ensemble

Marcin Józef Żebrowski – Vesperae in Visitatione Beatae Mariae Virgini, ALBUM ROKU – MUZYKA KAMERALNA – DUETY: Lutosławski Quartet Andrzej Krzanowski – Reliefs, ALBUM ROKU – RECITAL SOLOWY: Tomasz Daroch MONOLOGUE – Polskie utwory na wiolonczelę solo, ALBUM ROKU – RECITAL SOLOWY: Roksana Kwaśnikowska Pierre Rode: 24 Caprices for Solo Violin; 3. Nominacje do nagrody Akademii Fonograficznej Fryderyk 2023- ALBUM ROKU – MUZYKA ORATORYJNA I OPEROWA: NFM Filharmonia Wrocławska Witold Lutosławski. Opera omnia 08 – kolędy, ALBUM ROKU – MUZYKA WSPÓŁCZESNA: Lutos Air Quintet 5 [+2], ALBUM ROKU – MUZYKA KONCERTUJĄCA: NFM Filharmonia Wrocławska Live in Wrocław; 4. Nominacje do nagród OPUS KLASSIK 2023: DYRYGENT ROKU: Andrzej Kosendiak | Marcin Józef Żebrowski – Vesperae in Visitatione Beatae Mariae Virginis; Jarosław Thiel | Kings in the North, ZESPÓŁ / ORKIESTRA ROKU: Wrocław Baroque Ensemble | Marcin Józef Żebrowski – Vesperae in Visitatione Beatae Mariae Virginis; Wrocławska Orkiestra Barokowa | Kings in the North, ŚPIEWAK ROKU: Tomáš Král | Kings in the North, ŚPIEW SOLO: Tomáš Král |Kings in the North, MŁODY ARTYSTA ROKU: Tomáš Král |Kings in the North, NSTRUMENTALISTA ROKU: Tomasz Głuchowski | Marcel Dupré in memoriam, INSTRUMENT SOLO: Tomasz Głuchowski | Marcel Dupré in memoriam, NAGRANIE OPEROWE: Wrocławska Orkiestra Barokowa | Kings in the North, NAGRANIE CHÓRALNE: Chór NFM | Canticles of Light, KOMPOZYTOR ROKU: Bob Chilcott | Canticles of Light; 5. Wrocławska Nagroda Artystyczna 2023: MUZYKA POWAŻNA- Małgorzata Podzielny – dyrektorka obu chórów dziecięcych Narodowego Forum Muzyki (Chóru Chłopięcego NFM oraz Chóru Dziewczęcego NFM) – za rewelacyjne prowadzenie nauki śpiewu, wybitne osiągnięcia artystyczne oraz świetny pierwszy sezon założonego w 2022 r. Chóru Dziewczęcego NFM 6. Nominacje do Wrocławskiej Nagrody Artystycznej 2023: Pascal Rophé – za poprowadzenie NFM Filharmonii Wrocławskiej z udziałem Mari Fukumoto, japońskiej organistki w „Koncercie oliwskim” Elżbiety Sikory oraz nagranie płytowe wydane przez Anaklasis; 7. Nominacje do International Classical Music Awards 2024: BAROKOWA MUZYKA WOKALNA: Wrocław Baroque Ensemble pod dyrekcją Andrzeja Kosendiaka l Kaspar Förster – Sacrae cantiones, MUZYKA KONCERTOWA: Karol Mossakowski oraz NFM Filharmonia Wrocławska pod dyrekcją Giancarla Guerrero l Francis Poulenc, Joseph Jongen, MUZYKA WSPÓŁCZESNA: Chór NFM i instrumentaliści NFM Filharmonii Wrocławskiej pod batutą Agnieszki Franków-Żelazny l Canticles of Light.

WROCŁAWSCY KAMERALIŚCI
Realizacja 26 koncertów we Wrocławiu i innych miastach, nagranie 2 koncertów pozyskanie grantów z MKiDN na działalność merytoryczną i infrastrukturę; współorganizacja projektu edukacyjnego Wielokulturowa Rzeczpospolita - Zamek Pieskowa Skała z Zamkiem Królewskim na Wawelu; warsztaty z orkiestrą PSM w Opolu; organizacja multidyscyplinarnego projektu w ramach programu Kultura Dostępna, w tym wystaw plakatów instytucji, prelekcją nt sztuki plakatu wraz z koncertami; wykonanie ciągu zabudowy o funkcji użytkowo akustyczno-wizualnej w sali prób. Premiera: Zapomniane kolędy polskie; Roman de Fauvel (XIV w.) Opowieść o ośle; utwory M. A. Charpentiera

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. TADEUSZA RÓŻEWICZA

Docieranie do nowych grup odbiorców, w tym przybywających we Wrocławiu Ukraińców, osób ze specjalnymi potrzebami, pozyskanie grantów i strategicznych dla rozwoju instytucji partnerów.a) włączenie się MBP w działania pomocowe dla Ukrainy: zakup zbiorów ukraińsko-językcznych do biblioteki; b) otrzymanie dofinansowania z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce. VIII 2023 – IV 2025 (21 miesięcy) i realizacja projektu - Celem projektu jest wsparcie ukraińskiej młodzieży w wyborze dalszej ścieżki kariery w Polsce lub Ukrainie, wsparcie w nauce szkolnej, nauce języka polskiego oraz integracji z polską młodzieżą - poprzez udział w zajęciach organizowanych w bibliotece - filia 22. Wsparcie dotyczy również ukraińskich rodziców i opiekunów. Projekt jest finansowany ze środków Save the Children International oraz Burberry z projektu “IMPROVING THE LIFE CHANCES OF YOUNG UKRAINIAN REFUGEES IN POLAND”. c) końcowe rozliczenie: z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego „Biblioteka dla wszystkich. Różni. Równi. Ważni.” i Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce": całość dofinansowania w 2023 r. to 74 720,00 zł – dla MULTICENTRUM i Filii 22 d) Kontynuacja projektu grantowego pt. „Jak się żyło w dawnym Wrocławiu. Cykl działań literackich, artystycznych I kulturalnych w wybranych filiach bibliotecznych MBP we Wrocławiu inspirowanych niezwykłą historią miasta.” – utrzymanie dofinasowania w 2022 dzięki decyzji Zarządu PFRON w ramach programu „Kultura bez barier”. Projekt skierowany jest do wszystkich zainteresowanych, na zasadzie równych szans, dla odbiorców w różnym wieku, z różnych środowisk, z różnymi potrzebami. - PFRON – „Kultura

bez barier” – Końcowe rozliczenie 91 244,07 zł e) końcowe rozliczenie projektu „Wyspa Książka”: 10 401,70 zł f) współorganizacja z Fundacją Czas Dzieci Międzypokoleniowego Festiwalu Literatury Dziecięcej „Ojce i dziatki” Zapewnienie mieszkańcom dostępu do literatury i innych tekstów kultury poprzez systematyczny zakup, opracowanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych w 38 filiach. Biblioteka pozyskała dodatkowe środki na zakup zbiorów: a) 260 750,00 zł - Nazwa programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0” Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek Interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa (lipiec 2023) b) 40 000, 00 zł - Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0” Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek Interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa (listopad 2023) Instytucja uczestniczy w projekcie Budowania ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025”, i wdrożenie systemu Alma i rozpoczęcie współkatalogowania z Biblioteką Narodową – Centralną Biblioteką Państwa. W 2023 trwało dostosowanie systemu do potrzeb MBP, a w szczególności sprawozdawczości nadal trwa. Obecnie MBP uczestniczy w procesie współkatalogowania z Biblioteką Narodową i innymi bibliotekami w Polsce. Utrzymanie i budowanie nowych relacji z użytkownikami poprzez realizację programu działań offline i online oraz działań w przestrzeni miasta z zakresu edukacji kulturalnej i promocji literatury połączonych ze sprawdzonymi hybrydowymi rozwiązaniami. Otrzymanie od Gminy na realizację zadań celowych: - Wydział Zdrowia - Klub Rodzica: 58 260,00 zł - Wydział Zdrowia – Gala Honorowych Krwiodawców: 22 190,00 zł - Wydział Kultury – Święto Wrocławia: 78 000,00 zł a) organizacja szóstej edycji Cyrkowego Festiwalu Podwórkowego Cyrkopole. Jest to plenerowy festiwal nowocyrkowy, który odbywa się rokrocznie w ramach Święta Wrocławia. W programie są zarówno występy artystów krajowych, jak i gwiazd nowego cyrku z różnych zakątków świata b) przygotowanie publikacji: „Dobry wieczór we Wrocławiu” Realizacja w ramach Święta Wrocławia. Publikacja kierowana była do dzieci z doświadczeniem uchodźczym i migrantów tworzących dzisiejszą społeczność wrocławian. „Dobry wieczór we Wrocławiu” to pomysł pamiętnika dla dzieci, który

jest subiektywnym i indywidualnym zapisem wrażeń najmłodszych nowych mieszkańców Wrocławia przybyłych z innych krajów (w tym z ogarniętej wojną Ukrainy). Zwraca też uwagę na wielokulturowość miasta, m.in. dzięki obecności sporej populacji Azjatów. Jest on kontynuacją powstałego w 2022 roku zeszytu „Dzień dobry we Wrocławiu". Forma pamiętnika, która ma charakter otwarty, tworzy osobisty zapis rzeczywistości i wpisuje się w koncepcję „ książki do pisania" i tworzenia osobistych notatek związanych z Wrocławiem. Pamiętnik z założenia ma koncentrować uwagę odbiorcy na pozytywnych aspektach rzeczywistości, nie prowokując traumatycznych wspomnień. Jest formą swoistej biblioterapii. Pozwala też poznać przyjazne dla dzieci przestrzenie naszego miasta. c) Realizacja miejskich gier mobilnych w aplikacji ActionTrack, np. Zaginięcie Boga Maszyny – mobilna gra inspirowana powieścią Joanny Gajzler „Bóg Maszyna". Realizacja w ramach Święta Wrocławia; Realizacja gry "Krasnal Drukarz i zaginione czcionki", która odbyła się w ramach Wrocławskiego Festiwalu Krasnoludków. Zarejestrowało się 260 drużyn (8 x język angielski, 41 x ukraiński, 211 x polski) i były to łącznie co najmniej 633 osoby. d) Realizacja wydarzeń literackich: kolejnych odcinków Vloga promującego nowości wydawnicze „Z Mediateki" W 2023 roku" [Liczba odcinków: 7, Liczba widzów Facebook: 6729, Liczba widzów Youtube: 1550, Łączna liczba widzów: 8279, Czas (godziny z uwzględnieniem przygotowań): 210 godzin. e) Festiwal Feminatywa - cykl spotkań o tematyce społeczno-kulturalnej, bezpieczna przestrzeń dialogu kobiet na ważne współczesne tematy. W wybranych filiach odbyły się dyskusje z pisarkami, artystkami i aktywistkami. Wątek ukraiński z poprzednich edycji miał swoją kontynuację w rozmowach o emigracji i wojnie. f) cykl spotkań fantastycznych „Miasto wyobraźni". Dzięki dołączeniu Miejskiej Biblioteki Publicznej im. T. Różewicza we Wrocławiu do grona organizatorów Dni Fantastyki festiwal organizowany do tej pory tylko w Leśnicy rozszerzył swój zasięg. Festiwal realizowany był w Mediatece i Filii nr 22 MBP we Wrocławiu oraz w OPT Zamek w Leśnicy. g) organizacja spotkań autorskich – w 2023 odbyło się ponad 70 spotkań autorskich w MBP, zaproszeni autorzy to np. : Joanna Kuciel-Frydryszak, Jędrzej Pasierski, Jakub Ćwiek, Ałbena Grabowska, Filip Springer, Jakub Małecki, Piotr Milewski, Zośka Papużanka, Marta Kisiel, Mieczysław Gorzka, Toshikazu Kawaguchi, Kateryna Babkina h) Realizacja XI edycji Wrocławskiego Festiwalu Podróżniczego im. Olgierda Budrewicza we Wrocławiu. Wydarzenie odbywało się w dwóch filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza

Różewicza we Wrocławiu: w Bibliotece Turystycznej (Szewska 78), Mediatece (plac Teatralny 5). Gościem specjalnym tej edycji był Adam Kwaśny. i) Realizacja działań w ramach Klubów Rodzica – całoroczny cykl spotkań i warsztatów dla rodziców Budowanie oferty dostępnej w kontekście ustawy o dostępności, nawiązanie kontaktu i komunikacja z osobami ze szczególnymi potrzebami. Szkolenia dla pracowników. Kontynuacja projektu grantowego pt. „Jak się żyło w dawnym Wrocławiu. Cykl działań literackich, artystycznych i kulturalnych w wybranych filiach bibliotecznych MBP we Wrocławiu inspirowanych niezwykłą historią miasta." – utrzymanie dofinasowania w 2022 dzięki decyzji Zarządu PFRON w ramach programu „Kultura bez barier". Projekt skierowany jest do wszystkich zainteresowanych, na zasadzie równych szans, dla odbiorców w różnym wieku, z różnych środowisk, z różnymi potrzebami. - PFRON – „Kultura bez barier". Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. Celem strategicznym MBP jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do literatury i innych tekstów kultury poprzez systematyczny zakup, opracowanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych w 38 filiach. MBP pozyskała 300 750,00 zł z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0, co przyczyniło się do zakupienia dodatkowych zbiorów. Dzięki dofinasowaniu możliwe było uzyskanie zdalnego dostępu dla czytelników na różnych platformach. Nowe usługi uruchomione w 2023 r. (system ALMA): • zamawianie zbiorów, które są na półkach i przyjścia po odbiór w ciągu 3 dni, zamawianie zbiorów już wypożyczonych, • uruchomienie 3 wrzutni umożliwiających zwrot zbiorów poza godzinami otwarcia. Jednym z głównych celi jest wzrost liczby aktywnych czytelników. A to z kolei jest efekt pracy wszystkich pracowników. Przede wszystkim budowanie relacji z czytelnikami, o których mowa w Raporcie z konsultacji społecznych dotyczących MBP „Jaka powinna być miejska biblioteka?", przeprowadzonych w 2023. Podkreślana była mocno ważna rola społeczna pracowniczek i pracowników bibliotek. Doceniane w raporcie było indywidualne podejście i otwartość ze strony bibliotekarzy i bibliotekarek. Raport powstał z potrzeby chęci wprowadzenia realnych zmian, które miały ułatwić dostęp do zasobów bibliotecznych i do oferty kulturalnej, oraz realnie wpłynąć na zwiększenie liczby aktywnych czytelników. W ramach konsultacji zaplanowano poznanie opinii na temat tego, jaką rolę powinna spełniać Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu, czy – oprócz podstawowej funkcji, jaką jest wypożyczanie książek i promocja czytelnictwa – powinna działać również na

innych polach, szczególnie kulturalnym, czy jeszcze mocniej wspierać proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Respondentów 216 os. Wsparcie merytoryczne: Justyna Mańkowska – Fundacja Katarynka, eksperci z Instytut Nauk o Informacji i Mediach, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego: dr Paweł Bernacki, Emilia Klich – wykładowca zakładu Bibliografii i Analizy Danych, prof. dr hab. Bogumiła Staniów – Zakład edytorstwa i projektowania publikacji, dr Renata Aleksandrowicz – adiunkt, Zakład Mediów Cyfrowych, Zakład Bibliografii i Nauk o Informacji i Mediach, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, Ewa Kramarczyk – Policealne Studium Animatorów Kultury "SKiBA" we Wrocławiu. MBP przeprowadziło badanie potrzeb czytelniczych – metoda ankieta online. Ankieta była przeprowadzona online na stronie www. Termin 18.05-02.06.2023. Respondenci 621 os. Główny cel odwiedzin filii MBP. 98, 2% odpowiadających, aby wypożyczyć książki dla przyjemności, następnie książki do pracy lub szkoły (27%). Następnie 16% odpowiadających zgłosiła, że do bibliotek przychodzi po grę planszową. Dostępność biblioteki jest dla respondentów bardzo ważna. 82% badanych korzystałaby z wrzutni całodobowej i książkomatów, na wzór obsługi paczkomatów. MBP promuje czytelnictwo poprzez różnego rodzaju wydarzenia literackie i kulturalne. W 2023 odbyło się ponad 70 spotkań autorskich w MBP, zaproszeni autorzy to np. : Joanna Kuciel-Frydryszak, Jędrzej Pasierski, Jakub Ćwiek, Ałbena Grabowska, Filip Springer, Jakub Małecki, Piotr Milewski, Zośka Papużanka, Marta Kisiel, Mieczysław Gorzka, Toshikazu Kawaguchi, Kateryna Babkina. MBP organizuje spotkania w ramach Rozczytanej Aglomeracji - Stowarzyszenie Aglomeracja Wrocławska. Biblioteka angażuje się w miejskie, ogólnopolskie i międzynarodowe projekty oraz kampanie promujące czytelnictwo m.in.: Europejska Noc Literatury, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, Nagroda Silesius, Targi Turystyki – stoisko-promocja literatury i tematyki podróżniczej, One More Game – stoisko MBP podczas targów gier planszowych w Hali Stulecia, Festiwal Krasnoludków, Senioralia, Weekend Seniora z kulturą, Miesiąc Rodziny, Tydzień Małżeństwa, Mała Książka – Wielki Człowiek, Inicjatywa „Czytająca Polska, Międzypokoleniowy Festiwal Literatury Dziecięcej, Festiwal Filmowy Młode Horyzonty. MBP wspiera i współrealizuje liczne inicjatywy, tj.: wydawanie srebrnych kart Seniora, wspieranie seniorów w wypełnianiu formularzy – Współpraca z WCRS, karta biblioteczna jest w aplikacji Nasz Wrocław - współpraca z UM Wydział Zarządzania Należnościami. MBP dystrybuuje

w filiach biuletyn Wroclaw.pl – współpraca z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, dystrybuuje Wrocławski Niezbędnik Kulturalny – Współpraca z Wrocławskim Instytutem Kultury. Współpracuje z Wrocławskim Instytutem Kultury przy Mikrograntach, współpracuje z WPiTM przy z Dniach Odry. Organizuje spotkania w ramach Klubów Rodzica – współpraca z Wydziałem Zdrowia. W 2023 MBP zorganizowało ponad 580 imprez, spotkań i działań w związku z sytuacją w Ukrainie, w których uczestniczyło 7407 osób. W ramach projektu FRSI – „Biblioteka dla wszystkich" MBP uzyskało środki na działania pomocowe i integrujące dla mieszkańców Wrocławia pochodzenia ukraińskiego. Biblioteka dla wszystkich. Różni. Równi. Ważni." to innowacyjny projekt edukacyjno-społeczny umożliwiający dzieciom i młodzieży zarówno z Ukrainy, jak i z Polski wspólną naukę, zabawę i nawiązywanie relacji. Prowadzone są również zajęcia i aktywności dla osób dorosłych. Zajęcia w MultiCentrum odbywały się do czerwca 2023 r. Obejmowały obszary takie jak np. nauka języka polskiego i ukraińskiego, kompetencje przyszłości STEAM, majsterkowanie, podstawy programowania, angażujące zajęcia muzyczne, ruchowe i plastyczne, a także kluby wiedzy w metodologii P2PU oraz TeamUp. Zajęcia prowadzili doświadczeni animatorzy, trenerzy i nauczyciele, a także odpowiednio przeszkoleni bibliotekarze. Biblioteka utworzyła Cyfrowe Centrum Edukacji, czyli przestrzeń do nauki w szkole online dla dzieci i młodzieży z Ukrainy, ale w formie stacjonarnej, umożliwiającej integrację i kontakty z rówieśnikami oraz wsparcie nauczyciela. Projekt realizowany jest przez międzynarodową organizację humanitarną Save the Children International oraz Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Obecnie trwa realizacja projektu ukierunkowanego na młodzież w Filii 22.
Zbiory pozyskane do Instytucji w 2023 roku: a. Książki: kupno – 46 019 egzemplarzy, o wartości : 1 280 285,70 zł; dary 9 920 egzemplarzy o wartości 207 561, 97 zł b. Zbiory specjalne (audiobooki, filmy, muzyka, multimedia edukacyjne, gry planszowe): Kupno – 2 906 egzemplarzy o wartości: 95 799,12 zł; dary: 717 egzemplarzy o wartości: 20 822, 33 zł.

STREFA KULTURY WROCŁAW

Wraz z początkiem stycznia 2023 r. Strefa Kultury Wrocław połączyła się z Ośrodkiem Działań Artystycznych FIRLEJ oraz podjęła się dzierżawy od

Narodowego Forum Muzyki budynku dawnej Filharmonii Wrocławskiej. W związku z dalszym zamknięciem Sali teatralnej i Sali kameralnej Impartu, przez styczeń i luty 2023 r. na ul. Mazowieckiej 17 funkcjonowała jeszcze Scena Impart Cafe z widownią na 70 miejsc, a w lipcu (na czas festiwalu WROsound) Scena na placu przed Impartem usytuowana na terenie zieleńca Placu Społecznego ze strefą koncertową mogącą pomieścić 1000 uczestników. Jednakże jeszcze przed końcem I kwartału 2023 r., zaraz na początku marca nastąpiła inauguracja dwóch nowych scen Strefy Kultury Wrocław – Sceny Impart Centrum (w budynku dawnej Filharmonii Wrocławskiej) usytuowanej przy ul. Piłsudskiego 19 z widownią na około 400 miejsc, oraz Sceny w Firleju usytuowanej przy ul. Grabiszyńskiej 56 z widownią na 150 miejsc. Zróżnicowany artystycznie program, który zaprezentowany został na naszych nowych scenach zaraz po wielkim „weekendzie otwarcia" zadecydował o dalszym powodzeniu i dobrej frekwencji na wydarzeniach, które SKW zrealizowała w Impart Centrum i Firleju – w okresie od stycznia do grudnia 2023r. Łącznie na trzech scenach SKW odbyło się prawie 90 wydarzeń. Zaproszenie wyjątkowych i utalentowanych artystów znanych na europejskiej i światowej arenie jazzowej. W Impart Centrum goszczono przy okazji ich tras koncertowych m.in. takie gwiazdy jak: Urszula Dudziak, Ilú Trio feat. Shai Maestro, MILO Ensemble feat. Nils Molvaer, Sarah McKenzie Quintet, Tord Gustavsen Trio. Ogłoszenie pierwszych koncertów jazzowych w ramach nowego cyklu „Ladies First", które będą realizowane w 2024 roku na scenie w Impart Centrum. Cykl „Ladies first" będzie nie tylko znakomitym wydarzeniem muzycznym, ale również platformą dla utalentowanych kobiet, które już działają w świecie jazzu. Kuratorką tego cyklu jest Marta Kula – dziennikarka radiowa, popularyzatorka jazzu oraz gospodyni dwóch autorskich audycji w Radiu 357. Marta Kula to także muzyk i muzykolog, wykłada w Instytucie Dźwięków oraz współpracuje z magazynem JAZZ FORUM. Jej wiedza i pasja gwarantują, że nowy cykl będzie niezapomnianym doświadczeniem dla każdego jazzowego entuzjasty. W grudniu 2023 roku SKW uruchomiła sprzedaż na dwa pierwsze koncerty – lutowy Agi Zaryan oraz marcowy Urszuli Dudziak & Grzech Piotrowski Band.

Rozwinięcie cyklu „Impart Dzieciom" poprzez utworzenie bliźniaczego projektu pod nazwą „Firlej Dzieciom" w ramach zainicjonowanego w 2021 r. projektu dla najmłodszych, który cieszył się niezwykłą popularnością i wypełniał po brzegi widownię każdej z naszych 3 scen. „Impart Dzieciom" i „Firlej Dzieciom" to cykl

wyjątkowych spektakli, których nie da się zobaczyć w komercyjnych teatrach, prezentujących wysokie walory artystyczne i edukacyjne. Repertuar cyklu tworzą przedstawienia wybranych zespołów teatralnych z całej Polski. Najmłodsi widzowie mają okazję zapoznać się z różnymi technikami lalkowymi, formami scenicznymi, często z udziałem przedmiotów codziennego użytku, które ożywając w rękach aktorów snują swoje historie rozbudzając dziecięcą wyobraźnię i tworząc przekaz dotyczący norm i wartości. Nie brakuje wśród nich opowieści o współczesnym świecie, przełożonych na język dzieci. Przyznanie środków przez Gminę Wrocław na wykonanie koncepcji przebudowy Impartu z Mazowieckiej 17 przez powołany przez dyrektora SKW zespół ekspercki. W oparciu o sporządzone w roku 2022 ekspertyzy w zakresie budowlano-konstrukcyjnym, akustycznym, geologicznym, instalacji elektrycznej, p-poż i wodno-kanalizacyjnej, a także kondycji budynku pod kątem aktualnie obowiązujących przepisów przeciwpożarowych i budowalnych, oraz możliwości nagłośnieniowych, a także w oparciu o konsultacje prowadzone przez ww. zespół ekspercki z dyrektor SKW i pracownikami SKW – sporządzona została zbiorcza opinia architektoniczna, na bazie której pod koniec roku 2023 opracowana została wstępna koncepcja przebudowy całego Impartu niezbędna do ogłoszenia w kolejnym roku przetargu w celu wyłonienia wykonawcy projektu kompleksowego remontu obiektu. Niezbędne remonty i inwestycje poczynione w Impart Centrum zarówno w obszarze sceny, jak i pomieszczeń biurowych, garderób i magazynów w celu uruchomienia obiektu wraz z początkiem marca 2023 r. i ulokowania w nim pracowników dwóch strategicznych Działów – Technicznego i Produkcji Projektów. Zmiana dokonana we wnętrzu budynku w zakresie jego generalnego liftingu, a także przebudowa całej infrastruktury sceno-technicznej, spowodowały napływ zamówień na najem sali widowiskowej, dzięki czemu na koniec I kwartału 2023 roku kalendarz sceny wypełniony był po brzegi, co z kolei zdecydowanie wpłynęło na zwiększenie przychodów z najmu dla instytucji. Dokonanie liftingu wizerunkowego oraz linii programowej Firleja w celu otwarcia tego miejsca dla szerszej publiczności, głównie dla rodzin z dziećmi oraz dojrzałego pokolenia i seniorów. Poprzez ulokowanie w Firleju co 2- tygodniowego cyklu spektakli teatralnych dla dzieci „Firlej Dzieciom”, cyklu „Antykabaret. Dobry Wieczór We Wrocławiu” oraz „Przed Premierą” – na Grabiszyńską 56 zaczęli docierać stali widzowie Impartu z Mazowieckiej, którzy w szczególności na scenach w Impart Cafe i w Galerii gromadzili się licznie i konsekwentnie przez ostatnie 2-3 lata. W

celu uzupełnienia oferty programowej Firleja o wydarzenia muzyczne, do sali widowiskowej dołączyły również koncerty popularnych bądź obiecujących artystów młodego pokolenia, co z pewnością zdecydowanie wpłynęło na rozpoznawalność naszej sceny na arenie znanych i lubianych wrocławskich przestrzeni klubowych. Współprodukcje i współorganizacje jako jedna z istotnych i stale rozwijanych kompetencji SKW. Zaangażowanie SKW w takie wydarzenia jak: realizacja „One Love Music Festival" w Hali Stulecia, organizacja rejestrowanego koncertu „Kochanowski/Zalewska" będącego współczesną interpretacją wierszy Jana Kochanowskiego w wykonaniu Marty Zalewskiej z zespołem i Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy AUKSO w Impart Centrum, realizacja projektu muzycznego „Mickiewicz/Zalewska. Ballady i romanse" będącego syntezą twórczości jednego z najwybitniejszych poetów polskich Adama Mickiewicza i sztuki współczesnej kompozytorki Marty Zalewskiej w Impart Centrum, a także produkcja wykonawcza kilku wydarzeń okolicznościowych zleconych SKW przez inne instytucje i podmioty miejskie – umocniły pozycję SKW jako producenta zróżnicowanych artystycznie wydarzeń kulturalnych realizowanych w naszym mieście.
Kluczowe wydarzenia. Festiwal Jazz nad Odrą jest projektem cyklicznym o wieloletniej tradycji. Szczególny nacisk kładzie na rozwój, zapewnienie różnorodności i najwyższego poziomu prezentowanych projektów aby prezentowały zaskakujące konfiguracje artystyczne w wykonaniu czołówki polskich i światowych wykonawców gatunku, zapewniając swoim widzom i uczestnikom ofertę kulturalną na najwyższym światowym poziomie. W ramach 59. edycji festiwalu, która odbyła się we Wrocławiu w dniach 26-30.04.2023 r. na głównej scenie SKW – w Impart Centrum, ale również w Firleju, w Akademii Muzycznej, w kilku galeriach sztuki, oraz w Vertigo Jazz Club & Restaurant – klubie festiwalowym, zrealizowano koncerty znakomitych muzyków jazzowych w projektach specjalnych, zagranicznych gwiazd tego gatunku oraz artystów młodego pokolenia. Widzowie mieli okazję wysłuchania najwybitniejszych dzieł polskiej i światowej muzyki jazzowej. W ramach festiwalu, jak co roku, odbył się Konkurs na Indywidualność Jazzową im. Wojtka Siwka adresowany do młodych artystów. Laureatem nagrody Grand Prix został Product May Contain. Festiwal WROsound odbył się w dniach 14-15 lipca na placu przed Impartem we Wrocławiu. Na scenie głównej wystąpiły gwiazdy festiwalu a na scenie „Tak Brzmi Wrocław" zaprezentowali się lokalni artyści. Festiwal już w 2021 roku wkroczył na

drogę dobrych praktyk, która polega na realizacji wydarzenia w duchu less waste. Od tego czasu organizatorzy ograniczają druki – festiwal nie produkuje materiałów „ulotnych” (ulotki, mapki, foldery), stawia w większości na digitalowe nośniki, zmniejsza drukowany branding do minimum. Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej im. Johannesa Brahmsa Non Sola Scripta to jeden z najstarszych i najbardziej renomowanych przeglądów muzyki organowej w Polsce i Europie. W 2023 roku odbyła się 30. Jubileuszowa edycja. W terminie od 2 lipca do 27 sierpnia w każdą niedzielę w Kościele Św. Krzyża na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu odbyło się 9 koncertów muzyki organowej wzbogaconych i zestawionych z instrumentalistyką, wokalistyką, narracją i kameralistyką. Usłyszeliśmy m.in. Annę Marię Jopek, Piotra Rachonia, Zdzisława Madeja, Michała Chorosińskiego, Emanuela Bączkowskiego, Giampaolo di Rosa, Bernharda Gfrerer z Zespołem Fernabucco. Dyrektor Artystyczny festiwalu – Andrzej Chorosiński zainaugurował wydarzenie koncertem z towarzyszeniem Kwintetu Dętego Filharmonii Narodowej oraz Zespołu LIARMAN. Cykl „Impart Dzieciom” i „Firlej Dzieciom” powstał w 2021 roku i zrodził się z potrzeby stworzenia ciekawej, różnorodnej, wartościowej oraz całorocznej oferty dla dzieci. Celem cyklu jest pokazanie publiczności dziecięcej głównie spektakli teatralnych oraz koncertów muzycznych. W 2022 i 2023 roku zorganizowaliśmy również warsztaty dla najmłodszych. Wraz zyskaniem nowych przestrzeni w 2023 roku, cykl został przeniesiony do Impart Centrum i Firleja. Współorganizacja premiery spektaklu „Stosunki prawne”. W listopadzie 2023 roku odbyła się w Firleju premiera nowego projektu przygotowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem K.O.T. (Kultura, Oświata, Teatr). Premiera odbyła się 17.11, dwa kolejne spektakle: 18 i 19.11. Jednocześnie Stowarzyszenie zaprosiło na spektakle w dniach 16.11 i 20.11 osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym wykluczone z kultury z różnych przyczyn: ekonomicznych, społecznych czy zdrowotnych. Ogółem odbyło się w tym cyklu 5 spektakli. Spektakle biletowane ogółem obejrzało 271 widzów. Spektakle niebiletowane dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami ogółem obejrzało: 16.11 (50 osób) i 20.11 (35 osób). Spektakl „Stosunki prawne” to komedia damsko-męska, która została przygotowana na podstawie tekstu Szymona Turkiewicza. Opowiada o relacjach międzyludzkich w aspekcie uwarunkowań prawnych, w zabawny i przystępny sposób pokazując, jak codzienne, rzeczywiste życie ma wiele wspólnego z systemem prawnym i na co należy zwracać uwagę w związku. Spektakl został od strony produkcyjnej

zrealizowany przez Strefę Kultury Wrocław we współpracy ze Stowarzyszeniem K.O.T. oraz dzięki współfinansowaniu ze środków Gminy Wrocław.
Współorganizacja 10. Edycji Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Dla Dzieci „Dziecinada". W dniach 28.09 – 01.10.2023 odbyła się 10. edycja Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Dla Dzieci „Dziecinada". W festiwalu uczestniczyli m.in. artyści z Włoch, Finlandii, Litwy czy Słowacji. Odbył się również Dzień Niderlandzki. Każdy zaproszony spektakl był opowieścią. Teatry zawitały w miejsca nieoczywiste, a intymne i sensoryczne spektakle, z bardzo bliską, zacierającą granice między aktorem i widzem relacją, kontrastowały z plenerową, skąpaną w słońcu imprezą. Cykl "Przed premierą" - istnieje od ponad 10 lat. Jego celem jest przedstawienia publiczności głównie senioralnej młodych artystów piosenki, do tej pory nieznanych. Wykonawcy cyklu to laureaci krajowych festiwali i konkursów piosenki oraz uczestników różnorodnych kursów i warsztatów piosenki artystycznej. Biorąc pod uwagę ich uzdolnienia i dotychczasowe osiągnięcia, gospodarz i reżyser cyklu - Bogusław Sobczuk przygotowuje ich do występu mającego jedną z najtrudniejszych form estradowych - recitalu, będącym osobistą wypowiedzią, ujętą w atrakcyjną artystycznie formę. Dla wszystkich uczestników cyklu – wykonawców recitali, jest to nowe i nie tylko artystyczne, ale i życiowe, doświadczenie. Współorganizacja One Love Music Festival. W dniach 25-26 listopada 2023 r. w Hali Stulecia odbyła się jedna z najważniejszych muzycznych imprez w Polsce, której jednym z organizatorów była Strefa Kultury Wrocław. Na tegorocznej edycji One Love Music Festival na dwóch scenach w Hali Stulecia i Wrocławskim Centrum Kongresowym wystąpili artyści polscy i zagraniczni, m.in. takie gwiazdy jak: 5'nizza, Modestep DJ Set, DJ Twardy Kark aka Grubson, Rubens, Sigma DJ Set, Kuba Karaś, Natalia Przybysz, Gentleman, Paprodziad z Pęczakiem, Culture Shock oraz Mrozu.
Nagrody. Dla festiwalu Jazz nad Odrą: 3. miejsce w Ankiecie Krytyków JAZZ TOP 2022 („Jazz Forum") w kategorii Najlepszy festiwal.

TEATR MUZYCZNY CAPITOL

W 2023 Teatr Muzyczny Capitol realizował następujące cele strategiczne: Utrzymanie wysokiego zainteresowania widowni i pozyskanie nowych widzów. Cztery premiery repertuarowe były bardzo różne tematycznie i formalnie. Dzięki

temu oferta artystyczna Teatru trafia do maksymalnie szerokiego grona odbiorców. Esej sceniczny „Otworzy się ziemia” w reż. Radka Stępnia pochyla się nad palącymi problemami społecznymi. Wykorzystując znakomite songi Bertolta Brechta upomina się o należyte traktowanie osób w kryzysie bezdomności. „A statek płynie” w reż. Wojciecha Kościelniaka to duża inscenizacja musicalowa oparta o scenariusz filmu Federico Felliniego i Antonio Guerry. Ukazując losy artystów operowych podróżujących w przededniu wybuchu I wojny światowej na pogrzeb wielkiej śpiewaczki, odnosi się do współczesnych napięć polityczno-społecznych, kryzysów migracyjnych, przestrzegając przed toczącym się kołem Historii. „Impro-musical” to zupełnie nowatorski w formie, komediowy, muzyczny spektakl improwizowany opierający się na ścisłej interakcji z widownią. Miał swoją premierę w ramach 43 Przeglądu Piosenki Aktorskiej. „Gala Światowych Musicali III: Duety!” jest eleganckim, wyrafinowanym koncertem prezentującym najwybitniejsze utwory ze światowej klasyki musicalowej w znakomitych wykonaniach z dużym składem orkiestrowym na żywo. Capitol włączył się w Święto Wrocławia, prezentując widzom koncert od tytułem „Capitol od kuchni”. To już trzecia edycja tego koncertu (pierwsza odbyła się w czerwcu 2019). Wydarzenie to, produkowane przez Fundację Teatru Muzycznego Capitol i finansowane przez Wydział Kultury UM, tradycyjnie zamknęło artystyczny sezon w czerwcu 2023, gromadząc na ul. Bogusławskiego tłumy publiczności. We współpracy ze Stowarzyszeniem Edukacji Krytycznej, Capitol przeprowadził warsztaty edukacyjne w szkołach podstawowych i liceach dotyczące spektaklu „Otworzy się ziemia”. Zwieńczeniem warsztatów była wizyta uczestników w Teatrze na przedstawieniu, spotkanie z aktorami i wspólna refleksja nad problematyką spektaklu. Prezentowanie najciekawszych zjawisk artystycznych w dziedzinie śpiewania w teatrze oraz inicjowanie nowych projektów w tej materii na wysokim poziomie twórczym i wykonawczym. Kolejna, 43. edycja Przeglądu Piosenki Aktorskiej cieszyła się ogromną popularnością naszych widzów zapełniających widownie teatralne w całym mieście. Ugruntowanie wizerunku Capitolu jako najciekawszego artystycznie polskiego teatru muzycznego. Artystyczną domeną Capitolu jest kreowanie oryginalnych wizji spektakli teatru muzycznego. Musical „A statek płynie” to oryginalne dzieło, które na podstawie filmu Felliniego stworzyli na zamówienie Teatru autor tekstu Wojciech Kościelniak oraz kompozytor Mariusz Obijalski. Spektakl zyskał uznanie w oczach publiczności i krytyków. Wspieranie twórczości młodych artystów. W ramach

Nurtu OFF 43 Przeglądu Piosenki Aktorskiej, sfinansowano realizację 9 premierowych spektakli, w większości zrealizowanych przez młodych, często debiutujących, twórców. Słuchacze Studium Musicalowego Capitol znaleźli się w obsadach repertuarowych przedstawień „Gali Światowych Musicali III: Duety!", „Gali Światowych Musicali II: Bohaterowie wyobraźni", „Mistrza i Małgorzaty", „Priscilli, Królowej Pustyni" oraz musicalu „A statek płynie". Praktyki słuchaczy Studium Musicalowego Capitol w repertuarowych przedstawieniach Capitolu stanowią unikalny element programu edukacyjnego Studium. Wspieranie uchodźców z Ukrainy. Cykl „Czytanie na dywanie" kontynuowano w polsko-ukraińskiej formie. Ukraińska artystka i polscy aktorzy czytali polskim i ukraińskim dzieciom tę samą książkę w dwóch językach. Promowanie Capitolu i Wrocławia za granicą. Niezależny brytyjski producent filmowy Steve Grant kontynuował (we współpracy z Capitolem) rozpoczęte w 2022 roku zdjęcia do filmu pod tytułem "A Theatre for Our Time", prezentującego historię i wizję artystyczną Teatru Muzycznego Capitol w kontekście historii Wrocławia i regionu. Motywem przewodnim filmu są przygotowania do premiery musicalu „A statek płynie". Film powinien być gotowy na przełomie 2024 i 2025 roku. Stabilność finansowa. Strategicznym celem w zakresie finansów instytucji w roku 2023 było uzyskanie stabilności finansowej w obliczu gwałtownie rosnących kosztów działalności Teatru wynikających z poziomu inflacji oraz rosnących kosztów zatrudnienia, w tym wzrostu płacy minimalnej. Kluczowa w tym zakresie była konsekwentnie realizowana przez Teatr polityka optymalizacji kosztów działalności, w tym w szczególności zmniejszenie zużycia energii elektrycznej oraz przyjęcie nowych konstrukcji cenowych prezentowanej oferty w celu poprawy rentowności. Redukcja zużycia energii elektrycznej. Celem strategicznym Instytucji w roku 2023 stała się redukcja zużycia energii elektrycznej. Wprowadzono działania w tym m.in.: wymian źródeł światła w technologii LED, zmiana harmonogramów pracy oświetlenia scenicznego, redukcja oświetlenia budynku, które umożliwiły zmniejszenie zużycia energii elektrycznej o ok 10 %. Działania inwestycyjne, remontowe. W ramach pozyskanych środków z Urzędu Miasta w ramach zadania: "OZEw Instytucjach Miejskich" w roku 2023 Instytucja dokonała sprawdzenia możliwości zainstalowania paneli fotowoltaicznych na dachu budynku Teatru (stan prac w w tym zakresie w roku 2023: koncepcja rozmieszczenia paneli, koncepcja projektowa, zapytanie to Tauron-u o warunki przyłączeniowe dla instalacji PV).

Teatr dokonał ponadto zrealizowała zadania inwestycyjne w zakresie, zakupu sprzętu i wyposażenia m.in.: zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, zakup sprzętu oświetleniowego i nagłośnieniowego, zakup miksera dźwięku, zakup kratownicy trójkątnej, zakup mebli i krzeseł biurowych, zakup mikrofonów DPA. W roku 2023 przeprowadził bardzo kosztowe prace konserwacyjne w zakresie czyszczenia kanałów wentylacyjnych i izolacji rur na dachu. Rozwój kompetencji pracowniczych. Bardzo duża dynamika zmian przepisów prawa powoduje konieczność ciągłego rozwoju kadry w zakresie finansowoksięgowym, płacowo-kadrowym, jak również w zakresie zamówień publicznych. Pracownicy Instytucji w roku 2023 uczestniczyli w licznych szkoleniach w tym zakresie szczegółowo wymielonych w pkt. 37. Wielkim wyzwaniem jest utrzymanie zainteresowania widzów ofertą Teatru. Zmiana trendów w sposobie komunikacji z obecnymi i potencjalnymi widzami to wyzwania i potrzeba podnoszenia kompetencji w zakresie marketingu i środków przekazu. Pracownicy działu Reklamy uczestniczyli w szkoleniach w tym zakresie: "Digital marketingu", "Design przekazu – media społecznościowe, banery, www, ulotki".
Kluczowe dla Instytucji wydarzenia 2023 r. Premiera musicalu „A statek płynie” Musical „A statek płynie” w reżyserii Wojciecha Kościelniaka, został stworzony na podstawie scenariusza Federico Felliniego i Tonino Guerry. Muzykę do spektaklu skomponował Mariusz Obijalski, choreografię stworzył Mateusz Pietrzak, a scenografię Mariusz Napierała. Kostiumy zaprojektowała Martyna Kander, za reżyserię świateł odpowiada Tadeusz Trylski. Kierownictwo muzyczne objął Adam Skrzypek. To najważniejsza premiera Capitolu 2023 roku. Wystąpił w niej niemal cały zespół Teatru powiększony o artystów gościnnych oraz słuchaczy Studium Musicalowego Capitol. 43 edycja Przeglądu Piosenki Aktorskiej. 43. Przegląd Piosenki Aktorskiej odbył się w dniach 24 marca – 2 kwietnia 2023 roku. Festiwal rozpoczął się mocnym akcentem, spektaklem Katarzyny Szyngiery „1989”, opowiadającym o upadku komunizmu z perspektywy trzech rodzin: Wałęsów, Frasyniuków i Kuroniów. Pełen absurdalnego humoru musical „King Size” słynnego dramaturga Christopha Marthalera, był zaproszeniem do obserwowania relacji międzyludzkich w mikroświecie pokoju hotelowego. „Kora. Boska” Katarzyny Chlebny oraz „Żyję!” Magdaleny Miklasz to spektakle, w których główne bohaterki Kora i Ofra Haza mierzą się z tematami ostatecznymi. Na kobiecej tożsamości skupiał się także spektakl-biesiada „Wybudzenie” z udziałem

m.in. aktorki Capitolu Emose Uhunmwangho oraz koncert Renaty Przemyk „Vera to ja", który miał swoja premierę podczas festiwalu. Pozostałe koncertowe premiery w trakcie 43. PPA to L.U.C. & Rebel Babel Ensemble: Dialog 2 oraz Tomek Lipiński & Goście: Jeszcze będzie przepięknie. Konkurs Aktorskiej Interpretacji Piosenki wygrała Marina Mashtaler, która zaśpiewała piosenki: „Mgła", z własnym tekstem oraz muzyką stworzoną wspólnie z Johannesem Niehausem oraz „Die Moritat von Mackie Messer" z muzyką Kurta Weilla i słowami Bertolta Brechta. Oprócz Grand Prix, Marina Mashtaler otrzymała także Tukana Publiczności, Nagrodę Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Kulturalnego Polonica, Nagrodę Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu oraz Nagrodę Radia RAM im. Moniki Jaworskiej. Jan Wieteska zdobył Tukana Dziennikarzy oraz Nagrodę Stowarzyszenia Autorów ZAiKS. Przyznawaną po raz pierwszy Nagrodę Dolnośląskiego Centrum Filmowego otrzymał Olek Talkowski. Tukana Off wygrał spektakl „Debil/i_stu_las" Teatru Odnalezionego z Jeleniej Góry. W Nurcie Off zaprezentowano dziewięć produkcji. Jedną z nich był spektakl „Rodowitch", w którym wystąpili aktorzy Capitolu: Klaudia Waszak i Jan Kowalewski. Choreografię stworzył Mateusz Brenner, na co dzień tancerz Capitolu. W drugiej części Koncertu Finałowego wystąpiła Lena Witkowska (laureatka Konkursu Aktorskiej Interpretacji Piosenki z 2022 roku) z autorskim materiałem muzyczno-teatralnym, opartym na własnych tekstach i wybranych utworach z poezji Białoszewskiego, Kofty, Tuwima i Osieckiej. Koncert Galowy pt. „Niech będzie Pogodno" wyreżyserował Marcin Liber. W koncercie z piosenkami Jacka „Budynia" Szymkiewicza zobaczyć można było między innymi artystki i artystów Capitolu. Autorem grafiki 43. PPA jest Damian Styrna, scenograf, grafik, absolwent Wydziału Grafiki ASP w Krakowie, autor wielu scenografii i animacji do koncertów, spektakli i realizacji telewizyjnych. Podczas festiwalu zrealizowano również dodatkowe działania: - Warsztaty Festiwalowe - warsztaty mistrzowskie dla finalistów Konkursu Aktorskiej Interpretacji Piosenki. - Obrady Kapituły im. Aleksandra Bardiniego w trakcie których dokonano wyboru artystki/artysty otrzymała Dyplom Mistrzowski im. Aleksandra Bardiniego, prestiżowe wyróżnienie dla aktorów, wokalistów, autorów, kompozytorów, reżyserów, pedagogów zajmujących się piosenką aktorską. Premiera „Impro-musicalu" Improwizowany musical z udziałem aktorek i aktorów Capitolu oraz Improkracji (Teatr Improwizacji Improkracja to jeden z najstarszych teatrów improv w Polsce. Gra we Wrocławiu od ponad 12 lat, na stałe wpisał się w komediowy

repertuar teatralny miasta. Od 2019 roku współpracuje z Teatrem Muzycznym Capitol, tworząc cykl Mów coś, śpiewaj!). Impro-Musical:" ……." to żywiołowa komedia, improwizowane piosenki, świetna zabawa z widzami. To szansa na zobaczenie na żywo całego procesu twórczego od samego początku, od pierwszej myśli, do ostatecznego efektu – dialogów i scen. Bez scenariusza, bez wcześniejszych przygotowań postaci – powstaje dynamiczny, komediowy spektakl. Improwizowane są także piosenki: muzyka i tekst. Premiera „Otworzy się ziemia" „Otworzy się ziemia" to spektakl według tekstów i songów Bertolta Brechta z utworami wybitnych niemieckich kompozytorów, Kurta Weilla i Hannsa Eislera. Aranżacje przygotował Kuba Suchar, wrocławski twórca muzyki teatralnej i filmowej. Reżyser spektaklu, Radek Stępień na nowo stawia pytania, na które wybitny niemiecki dramaturg zwracał uwagę w czasach, kiedy kapitalizm i faszyzm siały spustoszenie w ludzkich sercach i umysłach. Bohaterami spektaklu są wrocławscy bezdomni, których codziennie mijamy, ale nie zwracamy na nich większej uwagi, bo pociągają nas do odpowiedzialności i wywołują zbyt dużo wyrzutów sumienia. Kolejnymi bohaterami są aktorki i aktorzy, którzy zgodnie z propagowanymi przez Brechta zasadami gry teatralnej, przeprowadzają na naszych oczach demontaż współczesnego człowieka, zarówno wykluczonego jak i uspołecznionego. Radek Stępień wraz z Konradem Hetelem, dramaturgiem i autorem scenografii, dokonał wyboru songów. Autorami video (w tym wywiadów z bohaterami spektaklu) są Natan Berkowicz i Marcin Kosakowski, kostiumy zaprojektował Łukasz Mleczak, a za reżyserię światła odpowiada Jakub Frączek. Na potrzeby spektaklu przeprowadzono wywiady z mieszkankami i mieszkańcami Schroniska św. Brata Alberta dla Bezdomnych we Wrocławiu oraz podopiecznymi Stowarzyszenia Pomocy „Ludzie Ludziom". Premiera „Gali światowych musicali III: Duety!" W kolejnej odsłonie sylwestrowych i karnawałowych koncertów, prezentowano ekscytujące musicalowe duety. Artystki i artyści Teatru Muzycznego Capitol jak zwykle wystąpili z ponad 20-osobową orkiestrą, wykonując utwory z różnych musicalowych epok i stylistyk muzycznych. Wiele piosenek zabrzmiało w nowych, często zaskakujących aranżacjach, przygotowanych specjalnie na pożegnanie roku 2023 i udany początek kolejnego. Wykonano piosenki z najsłynniejszych światowych musicali, takich jak: „West Side Story", „Grease", „Rent", „Mamma Mia!" i „La La Land". W 2023 roku Capitol obchodził 10-lecie nowego, przebudowanego budynku, dlatego w sylwestrowym koncercie przypomniano uwielbiane przez publiczność Capitolu duety z

repertuarowych spektakli: „Dzieje grzechu”, „Opera za trzy grosze”, „Hair”, „Jerry Springer -The Opera” czy „Trzej Muszkieterowie”.
Nagrody. Styczeń: Albert Pyśk (aktor etatowy Capitolu) otrzymał stypendium prezydenta Wrocławia na nagranie płyty „Bilet sieciowy”, na której znajdą się utwory z dźwiękami komunikacji miejskiej. Marzec: Z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru, aktorka etatowa Capitolu Emose Uhunmwangho, odebrała nagrodę Związku Artystów Scen Polskich ZASP - Stowarzyszenie we Wrocławiu. Czerwiec: Justyna Szafran, aktorka etatowa Capitolu za rolę w spektaklu Teatru Układ Formalny „Fedra, czyli historia flanelowego wstydu” w reżyserii Agaty Dudy-Gracz została wyróżniona nagrodą Emocje Radia Wrocław Kultura w kategorii teatr. Obok Justyny Szafran w spektaklu zagrała Emose Uhunmwangho. Wrzesień: W trzydziestej pierwszej edycji „Subiektywnego spisu aktorów teatralnych” Jacka Sieradzkiego, znalazła się Justyna Szafran. Została wyróżniona za rolę w spektaklu „Fedra, czyli historia flanelowego wstydu” Teatru Układ Formalny. Listopad: Justyna Szafran została nominowana do Wrocławskiej Nagrody Artystycznej za role w spektaklach „Fedra, czyli historia flanelowego wstydu" w Teatrze Układ Formalny oraz „Priscilla, Królowa Pustyni. Musical" w Teatrze Muzycznym „Capitol". Grudzień: Rafał Derkacz, aktor etatowy Capitolu został laureatem nagrody WARTO Gazety Wyborczej Wrocław w kategorii teatr za role w spektaklach „Cesarz” i „Priscilla, Królowa Pustyni. Musical” Teatru Muzycznego Capitol. Do tej samej nagrody, za gościnną rolę w spektaklu „Priscilla, Królowa Pustyni. Musical” został nominowany Eloy Moreno Gallego.

WROCŁAWSKI TEATR LALEK

Celami strategicznymi teatru są: tworzenie spektakli i upowszechnianie dorobku polskiej i światowej kultury teatralnej oraz dyscyplin artystycznych tworzących teatr: sztuki aktorskiej, reżyserii, scenografii i choreografii, zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa oraz reprezentowanie kultury polskiej w kraju i za granicą. Biorąc to pod uwagę, Wrocławski Teatr Lalek zrealizował w 2023 r. następujące cele strategiczne. Realizacja 3 premier repertuarowych oraz dwóch premierowych spektakli stałych grup teatralnych. Joël Pommerat PINOKIO Przekład: Maryna Ochab Reżyseria: Agata Kucińska Scenografia: Michał Dracz Muzyka: Ignacy Wojciechowski Choreografia: Barbara Olech Reżyseria światła: Alicja Pietrucka Wiek 8+ Duża Scena Premiera 25.02.2023 Michał Buszewicz

GŁOŚNIEJ SIĘ NIE DA? Reżyseria: Michał Buszewicz Scenografia: Marta Kuliga Kostiumy: Mikołaj Dziedzic Muzyka: Aleksandra Gryka Choreografia: Katarzyna Sikora Światło: Klaudyna Schubert Duża Scena Wiek: 6+ Premiera 3.06.2023 ODYSEJA Tekst i reżyseria: Jakub Roszkowski Scenografia, kostiumy, wideo: Mirek Kaczmarek Muzyka: Aleksandra Gryka Choreografia: Anna Maria Krysiak Reżyseria świateł: Alicja Pietrucka Asystentka scenografa: Maria Mordarska Duża Scena Wiek: 10+ Premiera 23.09.2023 Realizacja dwóch premierowych spektakli stałych grup teatralnych: dziecięcej "Wytwórnia" i młodzieżowej "Robimy": BRAŹWYONIA Pokaz finałowy dziecięcej grupy teatralnej WYTWÓRNIA (8-12) Premiera 17.06.2023 Opieka artystyczna i pedagogiczna: Monika Reks i Marta KurowskReżyseria światła: Alicja Pietrucka Realizacja dźwięku: Robert Maniak W KRAINIE DZIWÓW Pokaz finałowy młodzieżowej grupy teatralnej ROBIMY (15-18) Premiera 15.06.2023 Opieka reżyserska: Grzegorz Grecas Opieka pedagogiczna: Katarzyna Krajewska Opieka choreograficzna: Madi Rostkowska Konsultacje wokalne: Andrzej Janiga 6 czytań performatywnych we Wrocławskim Teatrze Lalek (marzec - maj 2023), reżyserowanych przez studentów reżyserii AST w obsadzie aktorów WTL: "Na Arce o ósmej", "(nie)zapomniana historia", A niech to gęś kopnie!" - projekt we współpracy z Akademią Sztuk Teatralnych we Wrocławiu. Stała, intensywna i regularna działalność repertuarowa. 344 spektakle zagrane w siedzibie w 2023 r. dla 51879 widzów, 18 spektakli poza siedzibą dla 2295 widzów. Intensywna i regularna działalność edukacyjna. W 2023 r . teatr prowadził regularną działalność edukacyjną dla wszystkich grup wiekowych, w tym grup przed- i szkolnych (pn-pt) oraz uczestników indywidualnych (weekendy): warsztaty lalkowe, wycieczki po teatrze i warsztaty do spektakli, pięć cykli warsztatowych - A CO TO?, PODWÓRKO, NA TCHNIENIA, ZAKAMARKI oraz PORAŻKA, stała młodzieżowa grupa teatralna ROBIMY, stała grupa teatralna dla dzieci 8-12 lat WYTWÓRNIA, spacery interaktywne po teatrze MACHINA TEATRALNA, a także wiele wydarzeń edukacyjnych łączących edukację z dostępnością, opisanych poniżej w osobnym punkcie. W sumie w 229 wydarzeniach edukacyjnych wzięło udział 4893 uczestników. Stałe zwiększanie dostępności teatru i jego oferty dla osób ze szczególnymi potrzebami. W 2023 roku Wrocławski Teatr Lalek realizował projekt „Teatr wrażliwy” ze środków w wysokości 225 000 zł pozyskanych w 2022 r. z Funduszy Europejskich pozostających w dyspozycji PFRON na działania związane z dostępnością. W ramach zadania, poza działaniami wymienionymi w p. 34. sprawozdania,

poświęconym dostępności, teatr dokonał zakupu zestawów do odbioru oraz sprzętu do realizacji audiodeskrypcji, urządzeń, umożliwiających realizację usługi tłumaczenia PJM online na stronie internetowej oraz na dwóch stanowiskach, zakupu słuchawek wyciszających dla odbiorców szczególnie wrażliwych na bodźce dźwiękowe oraz licznych pomocy edukacyjnych. Pozyskane finansowanie pozwoliło na zaprojektowanie cyklicznej i bogatej oferty programowej, również w 2023 r: od stycznia do czerwca, przynajmniej raz w miesiącu, Teatr realizował spektakle z audiodeskrypcją i tłumaczeniem PJM dla odbiorców indywidualnych oraz grup osób o szczególnych potrzebach. Spektaklom towarzyszyły bezpłatne warsztaty kontekstowe. Teatr dwukrotnie opatrzył pełnym tłumaczeniem PJM spektakl OPOWIEŚCI Z WIELKICH BLOKÓW w reżyserii Marty Streker, w którym główną rolę gra głucha aktorka. Spektaklom towarzyszyła rozbudowana bezpłatna oferta edukacyjna: warsztatów, spotkań i spacerów dla środowisk osób z niepełnosprawnościami. Jej istotną częścią była oferta rodzinnych spotkań twórczych, przybliżających elementy wiedzy o teatrze oraz indywidualny rozwój twórczy uczestników. Od stycznia do czerwca Teatr realizował m.in. warsztaty DROBNOSTKI (dostosowane do potrzeb uczestników z niepełnosprawnością wzroku / słuchu), BOCZNE DRZWI DO TEATRU (dostosowane do udziału odbiorców o szczególnych potrzebach – poszczególne odcinki były zaprojektowane w sposób dostępny dla różnych niepełnosprawności), HULAJ DUSZA (dostosowane do potrzeb osób neuroatypowych lub z niepełnosprawnością intelektualną). W odpowiedzi na potrzeby środowiska dorosłych osób z niepełnosprawnością wzroku powstał cykl edukacyjny ESTETYKA TEATRU LALEK. Osoby z niepełnosprawnościami były nie tylko odbiorcami, ale również twórcami wydarzeń w WTL, projektując autorskie warsztaty dla odbiorców normatywnych. Po zakończeniu realizacji zadań grantowych w czerwcu 2023 r. Wrocławski Teatr Lalek kontynuował działania na rzecz dostępności. Od września 2023 r. co miesiąc proponowano widzom indywidualnym i grupom zorganizowanych spektakle z audiodeskrypcją i tłumaczeniem PJM. Dostępną ofertę zaprojektowano we współpracy ze środowiskami. Teatr był także partnerem regionalnej edycji „REHA FOR THE BLIND” – międzynarodowego spotkania niewidomych, słabowidzących i ich bliskich, zapraszając uczestników konferencji na oprowadzania dotykowe i pokaz spektaklu ODYSEJA w reż. Jakuba Roszkowskiego z audiodeskrypcją. Jako partner ogólnopolskiego 11. Festiwalu Kultury Bez Barier teatr zaprojektował bezpłatne dostępne wydarzenia dla osób,

które nie korzystają z oferty kulturalnej. We współpracy z Fundacją na Rzecz Rozwoju Audiodeskrypcji „KATARYNKA” zrealizowano dwa czytania sensoryczne dla uczniów z niepełnosprawnością z 13. Dolnośląskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Uczniów Niewidomych, Słabowidzących oraz z innymi niepełnosprawnościami. W ramach zadania „Mikołajki z Fundacją FONIS” ponad setka rodzin z dolnośląskiego środowiska osób z niepełnosprawnością słuchu obejrzała spektakl CZARODZIEJSKI FLET z tłumaczeniem PJM. Teatr zwiększył także swoją dostępność dla szerokiego grona widzów przez wprowadzenie udogodnień w obsłudze widzów kupujących bilety (zmiana i uelastycznienie zasad zwrotów i zamian biletów wykupionych na bilety na inne terminy, udogodnienia w zakupie biletów indywidualnych na terminy w dni powszednie, kiedy większość widzów to grupy zorganizowane z placówek oświatowych). Reprezentowanie wrocławskiej i polskiej kultury w kraju i za granicą - nagrody oraz wyjazdy W 2023 r. teatr wziął udział w 9 festiwalach teatralnych w kraju i za granicą i otrzymał w sumie 13 nagród. Nagrody Związku Artystów Scen Polskich dla Agaty Kucińskiej i Tomasza Maśląkowskiego / (27.03.2023), Nagroda dla Anny Kramarczyk - „Zasłużony dla Wrocławia – Merito di Wratislavia (27.03.2023), Laur Wrocławia dla Wrocławskiego Teatru Lalek (25.09.2023) – nagroda Towarzystwa Miłośników Wrocławia, Diament Wrocławia dla aktorki Agaty Kucińskiej (25.09.2023) – nagroda Towarzystwa Miłośników Wrocławia, Nagroda dla Wrocławskiego Teatru Lalek w konkursie IDOL Fundacji Szansa dla Niewidomych - I MIEJSCE w kategorii INSTYTUCJA OTWARTA DLA NIEWIDOMYCH (26.09.2023). Nagrody dla spektaklu "Kulka" na 31. Ogólnopolskim Festiwal Teatrów Lalek w Opolu: Pierwsza nagroda ufundowana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - "za całą wędrówkę w krainę wrażliwości i muzycznej wyobraźni", pierwsza nagroda za reżyserię dla Tomasza Maśląkowskiego, nagrody aktorskie dla Radosława Kasiukiewicza i Grzegorza Mazonia, nagroda dla Grzegorza Mazonia za muzykę, nagroda Polunimy - "za poszukiwania tematów i środków teatralnych adekwatnych do potrzeb i emocji dziecka oraz za budowanie metafor pozwalających na poszerzanie grona odbiorców przedstawienia". Nagroda dla spektaklu "Głośniej się nie da?" na 27. Międzynarodowym Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży KORCZAK DZISIAJ - GRAND PRIX FESTIWALU KORCZAK "za współpracę z publicznością i zaangażowanie jej do udziału w przedstawieniu, za podmiotowe traktowanie młodszej widowni, za dyskusję z utrwalonymi sposobami odbioru i wyzwalanie

energii widowni. Jury docenia sprawność w utrzymaniu uwagi młodszej widowni oraz nienachalny humor zrozumiały dla dziecięcej i młodzieżowej publiczności".

WROCŁAWSKI TEATR WSPÓŁCZESNY im. MARII i EDMUNDA WIERCIŃSKICH

Celem strategicznym WTW jest inicjowanie i popularyzowanie dramaturgii współczesnej. W 2023 roku rozstrzygnięty został V Konkurs Dramaturgiczny STREFY KONTAKTU, organizowany przez WTW i Miasto Wrocław. Podczas Gali konkursowej w lutym nagrodzeni zostali: Ignacy Karpowicz, Małgorzata Sikorska-Miszczuk, Vera Popowa, Wojtek Ziemilski, Michał Walczak, Jakub Tabaczek, Filip Zawada, Zenon Fajfer. Wydarzenie transmitowane było online. Sezon zakończyliśmy prapremierą pierwszej z konkursowych sztuk, „Uwolnieniem" Zenona Fajfera w reż. Kuby Kowalskiego. Kolejne sztuki, autorstwa Jakuba Tabaczka i Filipa Zawady, będą mały swoją realizacje w pierwszej połowie roku 2024. WTW prowadzi także konsekwentne działania edukacyjne wspomagające nauczycieli języka polskiego w przybliżaniu młodzieży szkolnej dramaturgii współczesnej i współczesnego teatru.
Kluczowe dla Instytucji działania, projekty w 2023 r. W tym roku w WTW prapremierę miała sztuka nagrodzona w V Konkursie Dramaturgicznym STREFY KONTAKTU, organizowanym przez WTW i Miasto Wrocław. Było to „Uwolnienie" Zenona Fajfera w reż. Kuby Kowalskiego (28.10.23) Oprócz sztuk pochodzących z konkursu na scenie WTW prezentowane są również adaptacje współczesnych powieści i eseistyki, czego efektem były dwie prapremiery: „Chamstwo" na podstawie eseju antropologicznego Kacpra Pobłockiego, realizacja Agnieszka Jakimiak i Mateusz Atman (28.01.23) i „Młody mężczyzna" na podstawie powieści Annie Ernaux, reż. Katarzyna Kalwat (16.09.23) oraz premiera „Trąbka do słuchania" na podstawie powieści Leonory Carrington, reż. Weronika Szczawińska. W WTW odbyły się także dwa wydarzenia specjalne z udziałem aktorów-seniorów. 2023 rok rozpoczął się wydarzeniem „8 dych Kierca", czyli 80. urodzinami Bogusława Kierca. Na scenie zaprezentowane zostały dwa widowiska: „Tak się leci", kreacja zbiorowa: Bogusław Kierc (wiersze), Franciszka Kierc-Franik (taniec), Lech Wieleba (kontrabas); produkcja: Teatr Logos z Łodzi oraz „W oczy zagląda wam i głośno gada", monodram wg tekstów Adama Mickiewicza w wykonaniu Bogusława Kierca. Podczas uroczystości Jubilat został uhonorowany

Złotym Medalem Gloria Artis. W Międzynarodowym Dniu Teatru Zdzisław Kuźniar zaprezentował monodram „Dwa dni z synem”. WTW wspiera także teatralne działania off-owe i podobnie jak w roku ubiegłym, w czasie wakacji oddał swoją scenę teatrom spoza głównego nurtu. Przez trzy kolejne weekendy zaprezentowane zostały 3 spektakle: „Czuły Spektakl. Medytacje w prekariacie” InSzPer (19 sierpnia); „Dom”, Eryk Herbut, AST (26 sierpnia); „Symbioza”, Teatr Zapadnia (2 września). Strategicznym zadaniem WTW jest również prowadzenie działań edukacyjnych służących wprowadzaniu młodych widzów w świat dramaturgii współczesnej. Teatr prowadzi bezpłatne warsztaty wprowadzające i interpretacyjne na życzenie grup z zakupionymi biletami na dany spektakl repertuarowy oraz pozyskuje dofinansowania na bardziej rozbudowane projekty. Dzięki współpracy z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim przeprowadzone zostały warsztaty teatralne o charakterze społecznym i obywatelskim, zbudowane zostały wokół repertuarowych przedstawień WTW. Drugi sezon w WTW działa grupa teatralna „Teatr na próbę”, która dyskutuje o repertuarowych spektaklach WTW a także pracuje nad własnym przedstawieniem pod okiem teatralnej pedagożki oraz aktorek i aktorów. We wszystkich działaniach edukacyjnych wzięło udział łącznie ponad 1500 młodych ludzi. Niemałe znaczenie dla teatru i zespołu teatralnego ma udział w przeglądach i festiwalach. W ubiegłym roku zespół WTW był obecny na kilku: „Kobieta i życie” na Międzynarodowym Festiwalu FemART, Prisztina, Kosowo; „Chamstwo” na 37. Dniach Sztuki Współczesnej, Białystok; „Wyskubki” na 47. Opolskich Konfrontacjach Teatralnych i na Festiwalu 3x Różewicz, Radomsko. Premiery. „Chamstwo” K. Pobłockiego, reż. A. Jakimiak i M. Atman (28.01.223) „Trąbka do słuchania” L. Carrington, reż. W. Szczawińska (22.04.23) „Młody mężczyzna” A. Ernaux, reż. K. Kalwat (16.09.23) „Uwolnienie” Z. Fajfera, reż. K. Kowalski (28.10.23) Nagrody. W Międzynarodowym Dniu Teatru przedstawiciele Towarzystwa Miłośników Wrocławia wręczyli DIAMENTY WROCŁAWIA naszym aktorom: Elżbiecie Golińskiej, Jerzemu Senatorowi oraz Maciejowi Tomaszewskiemu. Lina Wosik została nominowana do Nagrody Kulturalnej WARTO 2023 w kategorii TEATR, a Weronika Szczawińska została nominowana do NAGRODY ARTYSTYCZNEJ WROCŁAWIA w kategorii TEATR za spektakl „Trąbka do słuchania”. Spektakl „Wyskubki” w reż. Pawła Kamzy znalazł się w finale konkursu KLASYKA ŻYWA organizowanego w ramach Opolskich Konfrontacji Teatralnych. Z kolei Bogusław Kierc został odznaczony Złotym

Medalem „Zasłużony Kulturze GLORIA ARTIS", nadanym przez ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Piotra Glińskiego oraz odznaką honorową „Wrocław z wdzięcznością – Wratislavia Grato Animo".

INSTYTUT im. JERZEGO GROTOWSKIEGO

W 2023 roku cele strategiczne w Instytucie im. J. Grotowskiego

MUZEUM MIEJSKIE WROCŁAWIA

Głównym celem strategicznym Muzeum, jak co roku było gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie naukowe i udostępnianie zbiorów. W pracach związanych z przygotowywaniem wystaw i wydarzeń im towarzyszących uczestniczyły wszystkie oddziały. Zwyczajowo oferowano możliwość zwiedzania wystaw stałych (przez cały rok trwała ich rewitalizacja – zarówno dodawanie zabytków, jak i nowe rozwiązania techniczno-aranżacyjne), jednocześnie w poszczególnych budynkach otwierano kolejne czasowe. Staraliśmy się, aby wszystkim ekspozycjom towarzyszyły dodatkowe atrakcje: filmy, pokazy multimedialne, oprowadzania tematyczne, zabawy i gry dla różnych grup wiekowych. W Starym Ratuszu dwie wystawy stałe odwiedziło 48 485 osób. Wystawy czasowe: „Złote czasy lamp naftowych" (otwarta w 2020 r.; 31 964 osoby + gra rodzinna: 4 wersje, 227 rodzin); „Pamiątki Bractwa Kurkowego Miasta Wrocławia" (otwarta od 24 czerwca 2022; 31 964 osoby); „Odznaczenia europejskich Bractw Kurkowych z kolekcji Tadeusza Myczkowskiego" (otwarta od 24 czerwca 2022; 31 964 osoby); „Salvador Dali we Wrocławskim Ratuszu" (20 lipca 2022 – 3 września 2023; 25 439 osób; oprowadzania po wystawie osób niewidomych i słabowidzących z audiodeskrypcją i trójwymiarowymi przedstawieniami – 5 wydarzeń, 170 osób); „V wieków ceramiki Bolesławieckiej" (16 listopada 2022 – 16 kwietnia 2023; 10 297 osób). „Śląsk: kraina porcelany" (od 12 maja 2023; 15 929 osób); „Kasia Kmita. Contrafactur" (22 lipca – 10 września 2023; 7 706 osób); „Odra Cuts. Portret pejzażu rzeki granicznej" (15 września – 3 grudnia 2023; 4 257 osób); „Kako Dzneladze. Malarstwo" (od 16 grudnia 2023; 1 078 osób). Koncerty: 3 koncerty Wrocławskich Kameralistów: 500 osób; 1 koncert Narodowego Forum Muzyki: 120 osób; 1 koncert „Maj z muzyką dawną" – edycja jesienna: 70 osób. W Pałacu Królewskim wystawę stałą odwiedziło 37 750 osób. Wystawy czasowe: „Epoka malarstwa śląskiego 1845–

1945” (otwarta w 2018; 24 145 osób); „Wrocławianie na medal” (otwarta od 12 stycznia 2022; 24 145 osób); „Joan Miró. Symbol – kolor – linia” (15 lipca 2022 – 3 września 2023; 18 721 osoba + gra rodzinna: 2 wersje, 282 rodziny); „Sokołowsko Stanisława Kukli” (17 sierpnia 2022 – 30 maja 2023; 10 691 osoba); „Odizolowani 1963. Epidemia ospy we Wrocławiu” (22 czerwca – 10 września 2023; 7 024 osoby); „Wszystko jest pejzażem. Serbołużycki malarz Jan Buck” (15 września – 31 grudnia 2023; 4 905 osób). W Muzeum Teatru im. H. Tomaszewskiego w południowym skrzydle Pałacu Królewskiego cztery wystawy stałe zwiedziło 9 725 osób. Wystawy czasowe: „Heliografie Michała Dudka Portrety aktorek i aktorów” (21 listopada 2022 – 16 kwietnia 2023; 1 575 osób); „Szopki szafkowe ze zbiorów Henryka Tomaszewskiego” (1 grudnia 2022 – 26 lutego 2023; 1 017 osób); „Forum sztuki” (8 grudnia 2022 – 5 lutego 2023; 668 osób); „Wystawa pokonkursowa prac II edycji Ogólnopolskiego Konkursu na najlepsze dyplomy scenograficzne” (3 marca – 16 kwietnia 2023; 474 osoby); „70-lecie zespołu «Wrocław»” (29 kwietnia – 31 maja 2023; 3 204 osoby); „Elżbieta Wernio «Twarze» grafiki” (4 maja – 3 września 2023; 1 364 osoby); „Elżbieta Terlikowska «Samotność pudru»” (16 czerwca – 20 sierpnia 2023; 644 osoby); „Kimono czyli coś do noszenia” (21 lipca – 31 grudnia 2023; 1 704 osób + zabawa rodzinna: 50 rodzin, oprowadzanie z pokazem ubierania kimon: 56 osób i oprowadzanie z prezentacją sztuki ikebany: 63 osoby); „Tancerze” (od 7 września 2023; 1 189 osób); „Dominika Firla «Betonoza»” (25 października – 5 listopada 2023; 309 osób) „Po Żyję! Wystawa scenograficzna” (od 8 grudnia 2023; 256 osób). Wydarzenia: pokaz teatru „Rakugo” (43 osoby), pokaz dyplomowy studentów Szkoły Charakteryzacji Szkol-art (60 osób); spektakl dyplomowy Akademii Sztuk Pięknych, Wydział Scenografii „Matka” (3 wydarzenia, 288 osób); obrona dyplomu Evy Kozarovej ASP Wrocław (35 osób); promocja książki Ewy Michnik (32 osoby); koncert w ramach projektu „Błaźnice. Szlak nadziei” – rezydencja artystyczna Anny Zubrzycki (60 osób); wręczenie nagród laureatom konkursu plastycznego o Mikołaju Koperniku zorganizowanym przez Centra Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży (67 osób). W Arsenale Miejskim można było zobaczyć pięć wystaw stałych – 26 945 osób. Wystawy czasowe: „Łączy nas miejsce. Anna Janusz-Strzyż” (14 grudnia 2022 – 8 stycznia 2023; 217 osób); „Samozwańczy astronauta. Malarstwo Dariusza Milińskiego” (12 stycznia – 10 marca 2023; 2 381 osoba + gra rodzinna: 148 rodzin); „Wystawa pokonkursowa XXXI edycji konkursu na medal i małą formę

rzeźbiarską dla dzieci i młodzieży «Sięgaj gwiazd! 550. rocznica urodzin Mikołaja Kopernika»" (17 – 27 maja 2023; 7 381 osoba) „Archeologia pól bitewnych" (16 czerwca – 10 września 2023; 3 426 osób; wystawa wpisana w ramy „Europejskich dni Archeologii – konferencja z wykładem: 33 osoby); „Ziemia, planeta ludzi. Wystawa Artystów–Dydaktyków Wydziału Malarstwa Wrocławskiej ASP" (2 czerwca – 2 lipca 2023; 1 172 osoby) „Wielka zadyma… oczami kolejnych świadków" (3 sierpnia – 3 września 2023; 1 464 osoby); „Hommage á Jan Buck. Oswojeni" (15 września – 31 grudnia 2023); 3 903 osoby. W ramach Święta Wrocławia VI edycja Festiwalu Archeologicznego „Ludzie Ognia" (2 118 osób) – warsztaty: „Łacina dla początkujących" i ceramiczny; wykłady: „Ozdoby Rzymian" wraz z pokazem wytwarzania rzymskiej biżuterii i „Jak zmieniało się uzbrojenie legionisty rzymskiego"; gra dla dzieci „Łowca autografów". Stary Cmentarz Żydowski odwiedziło 22 014 osób Inne ważne wydarzenia Muzeum to: udział w Nocy Muzeów (gra rodzinna „Od rudy do noża": 418 osób; przebieranki dla dzieci „Zatrzymane w kadrze": 230 osób); udział we Wrocławskim Festiwalu Krasnoludków (3 wydarzenia, 77 osób); w XXV Dolnośląskim Festiwalu Nauki (5 wydarzeń, 115 osób); w akcji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Weekend Seniora z Kulturą" (5 wydarzeń, 104 osoby); zorganizowanie Spacerownika teatralnego – oprowadzanie po Cmentarzu Osobowickim (20 osób); oprowadzanie z PJM dorosłych głuchych i niedosłyszących po wystawie „Śląsk starożytny i średniowieczny" (7 osób); oprowadzanie z audiodeskrypcją dorosłych niewidomych i słabowidzących po wystawie „Śląsk starożytny i średniowieczny" (24 osoby). Muzeum Archeologiczne przygotowało dla Muzeum města Prahy – Dům U Zlatého prstenu wystawę „Den na tržišti – život obyvatel středověké Wrocławi (Wrocławski Nowy Targ)" – czynna od 15 listopada 2022 do 3 września 2023 (14 296 osób). W roku sprawozdawczym wygłoszono wykłady/odczyty/prelekcje: Bobryk-Mauer N. „Ozdoby Rzymian" i pokaz wytwarzania rzymskiej biżuterii na Festiwalu „Ludzie Ognia" w Arsenale Miejskim (25 czerwca). Demidziuk K. „Moje dolnośląskie wspomnienia o Profesorze Kazimierzu Bieleninie" na konferencji naukowej „W 100-lecie urodzin Profesora Kazimierza Bielenina" w Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi (27–28 stycznia); „Archeologia Rakoszyc i południowo-wschodniej części gm. Środa Śląska" prelekcja w Rakoszyckim Centrum Czytelnictwa i Kultury Lokalnej w Rakoszycach, oddział Miejsko-Gminnej Biblioteki w Środzie Śląskiej (22 marca); „Struktura i funkcjonowanie Archiwum Naukowego

(Aktowego) w Muzeum Archeologicznym, oddziale Muzeum Miejskiego Wrocławia" – warsztaty naukowe zorganizowane przez Wydział Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego nt. opieki instytucjonalnej (wyższe uczelnie, muzea, instytuty PAN) nad dokumentacjami z badań archeologicznych (21–22 kwietnia); „Meine wissenschaftliche Tätigkeit im Berichtszeitraum: Juni 2022 – Mai 2023" na posiedzeniu międzynarodowej komisji archeologicznej „Die Kommision zur Erforschung von Sammlungen Archäologischen Funde und Unterlagen aus dem nordöstlichen Mitteleuropa (KAFU)" w Museum für Vor- und Frühgeschichte (Archälogisches Zentrum) in Berlin (8–10 czerwca). Madera P. „Nie tylko Tarchalice. Na tropie starożytnego warsztatu dymarskiego" na konferencji naukowej „W 100-lecie urodzin Profesora Kazimierza Bielenina" w Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi (27–28 stycznia); „The unique settlement microregion of the Lusatian Urnfield culture in Łazy (SW Poland): fieldwalking and geophysical survey results" na 15. międzynarodowej konferencji na temat prospekcji archeologicznej ICAP zorganizowanej przez Uniwersytet w Kilonii (28 marca –1 kwietnia) (współautorzy: Mackiewicz M., Łaciak D., Hałuszko A.). Trzciński M. „Archeologia pól bitewnych – nowe wyzwania prawno-konserwatorskie" na konferencji „Archeologia pól bitewnych" w ramach „Europejskich Dni Archeologii" (16 czerwca). Wilkoszewska-Krakowska R. „Wybitni medycy na Starym Cmentarzu Żydowskim", organizacja – Polskie Towarzystwo Historii Nauk Medycznych, Klub Muzyki i Literatury (21 stycznia); „Cmentarz – muzeum? Przesłanki, założenia, cele. Casus cmentarza żydowskiego przy ul. Ślężnej" na konferencji naukowej „Wrocławskie cmentarze żydowskie" – Katedra Judaistyki Uniwersytetu Wrocławskiego (23 maja); „How digital technologies can be used to encourage with jewish cemeteries both on side and virtually", w ramach konferencji online „Jewish cemeteries as visitor destinations", zorganizowanej przez Foundation for Jewish Heritage, ESJF, Centropa (24 maja); „Stary Cmentarz Żydowski jako dziedzictwo kulturowe Wrocławia" na konferencji naukowo dydaktycznej „Jak uczyć o Holokauście 78 lat później?", organizacja – Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Katedra Judaistyki UWr oraz Fundacja Bente Kahan w ramach Letniej Szkoły Historii Żydów Dolnośląskich (1 lipca). W okresie sprawozdawczym gromadzono, opracowywano, udostępniano i wypożyczano zbiory oraz dokumentację (przygotowano 25 umów licencyjnych na wykorzystanie wizerunków dokumentacji/zabytków będących w posiadaniu

Instytucji). Kontynuowano tradycyjne prace w działach. Przygotowywano kwerendy tematyczne i opracowywano materiały. Prowadzono też prace uwzględniając specyfikę poszczególnych oddziałów. Kontynuowano inwentaryzację okresową w formie spisu z natury zbiorów Muzeum. Współpracowano z Narodowym Instytutem Muzealnictwa o Ochrony Zabytków (np. ankieta Muzeometr). Pracownie Konserwacji nadzorowały stan zabytków na wystawach stałych i czasowych oraz w magazynach, a także wydawały opinie konserwatorskie. Muzeum Miejskie Wrocławia, jako instytucja o wszechstronnym spektrum tematycznym, podzielona na Oddziały, zajmujące się wszystkimi okresami w dziejach ludzkości i różnymi obszarami tematycznymi, ma z założenia opiekować się powierzonymi zbiorami, pozyskiwać nowe i udostępniać je zarówno w formie opracowań, jak i przygotowywać je dla szerokiego grona odbiorców w formie wystaw, wydarzeń i lekcji muzealnych. Pracownicy instytucji są przygotowani do zajmowania się zagadnieniami datowanymi od najstarszych dziejów człowieka – epoki kamienia po czasy nam współczesne. Od codziennego życia ludzi po sztukę współczesną i wydarzenia teatralne. M. Archeologiczne: opracowania, publikacje, udostępnianie zbiorów, badania naukowe, konsultacje, udział w konferencjach i wydarzeniach, wystawy stałe i czasowe, inwentaryzacja okresowa w formie spisu z natury zbiorów. M. Historyczne: opracowania, badania historyczne, udostępnianie zbiorów, wystawy stałe i czasowe. M. Militariów: opracowania materiałów, pozyskiwanie nowych zabytków, badania naukowe, wystawy stałe i czasowe, inwentaryzacja okresowa w formie spisu z natury zbiorów. M. Sztuki Cmentarnej: utrzymanie i renowacja, prace porządkowo-pielęgnacyjne, badania historyczne i kwerendy, inwentaryzacja (więcej patrz punkt 16). M. Sztuki Medalierskiej: porządkowanie zbiorów, nowe nabytki, działalność naukowa, wydawnicza i wystawiennicza – uzupełnianie wszystkich wystaw stałych i czasowych swoimi zbiorami, kontakty z kolekcjonerami i artystami, inwentaryzacja okresowa w formie spisu z natury zbiorów we wszystkich działach. M. Sztuki Mieszczańskiej: działalność naukowa, przygotowywanie publikacji, pokazywanie sztuki dawnej, promowanie sztuki współczesnej, wystawy stałe i czasowe. M. Teatru im. H. Tomaszewskiego: wystawy stałe i czasowe, warsztaty, spektakle, filmy i wydarzenia związane z teatrem, opracowywanie zbiorów, inwentaryzacja okresowa w formie spisu z natury zbiorów. Wszystkie wydarzenia przygotowane przez Muzeum możliwe były dzięki intensywnej pracy Działu Pedagogicznego i rzeczniczki. Działania

poszczególnych oddziałów wspierane były przez pracownie konserwacji, graficzki i fotografów, wydawnictwo, bibliotekarki i archiwistów oraz kadry administracyjno-techniczne. W 2023 r. w Muzeum odbyło się: 539 lekcji i warsztatów muzealnych dla 11 655 uczestników (również po angielsku oraz dla dzieci niewidomych i niedowidzących) na 77 tematów.

MUZEUM ARCHITEKTURY

Muzeum Architektury we Wrocławiu jest jedyną instytucją muzealną w Polsce poświęconą w całości historii architektury oraz architekturze współczesnej. Do najważniejszych zadań, jakie co roku stawia przed sobą zespół muzeum, należy udostępnianie i poszerzanie wiedzy odbiorców na temat historii oraz znaczenia dawnej i współczesnej architektury. W swojej działalności muzeum stara się w różnych formach i na różnych poziomach zaawansowania przybliżać kluczowe zjawiska, dzieła i twórców, które miały decydujący wpływ na kształt światowej sztuki, architektury i urbanistyki. W tym celu realizowane są programy i wydarzenia adresowane do architektów, historyków sztuki, historyków i szerokiej publiczności. Przygotowywane są również wystawy poświęcone architekturze, a także sztuce użytkowej, malarstwu i grafice. Większości z nich towarzyszą publikacje w formie opracowań naukowych, katalogów lub folderów. Muzeum prowadzi też projekty edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i seniorów. W 2023 roku najważniejszym celem strategicznym było przeprowadzenie i zakończenie kolejnego etapu digitalizacji i udostępniania zbiorów Muzeum Architektury. Etap ten objął 3500 obiektów gromadzonych od roku 1965 we wszystkich działach muzeum. Ich wyboru dokonano z myślą o umożliwieniu szerokiemu gronu odbiorców poznania różnorodnej kolekcji muzeum w jak najszerszym zakresie. Zbiór ten obejmuje zarówno materialne pozostałości niezachowanych dzieł architektonicznych, ikonografię architektury, jak i dokumentację myśli architektonicznej, a także dzieła sztuki współczesnej. Szczególne miejsce w kolekcji zajmują obiekty związane z architekturą, kulturą i historią Wrocławia. Kolejnym ważnym zadaniem było kontynuowanie misji muzeum w zakresie prowadzenia edukacji kulturalnej, w tym szczególnie edukacji architektonicznej. Realizacji zadania służył głównie program edukacyjny Laboratorium Architektury, którego celem jest rozszerzenie programu edukacji artystycznej o edukację architektoniczną oraz uwrażliwienie dzieci (także z

niepełnosprawnościami) na przestrzeń, w której żyją. Projekt Laboratorium Architektury (finansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), który skierowany jest obecnie do klas I–III szkół podstawowych, traktujemy jako program pilotażowy kursu, który mógłby stać się elementem szkolnej edukacji. Muzeum prowadzi również działania edukacyjne dla dorosłych. Pod koniec 2023 roku rozpoczął się nowy cykl "Spotkajmy się w mieście – spacery i wykłady o architekturze Wrocławia". Do końca roku 2023 odbyły się 4 bloki spotkań (wykład+ spacer/warsztaty) poświęcone wrocławskim osiedlom: Karłowicom, Ołbinowi, Placu Grunwaldzkiemu, Wojszycom i Gajowicom. Spotkania realizowane w ramach cyklu cieszyły się dużym zainteresowaniem odbiorców, w każdym z nich uczestniczyło średnio kilkadziesiąt osób. Cykl będzie kontynuowany w 2024 roku. Muzeum Architektury niezmiennie realizuje program wystaw oraz wydarzeń, takich jak debaty, spotkania z architektami, wykłady, projekcje filmowe i premiery książek. W 2023 roku najważniejszymi wystawami były "Antropocen" (współpraca z Narodowym Instytutem Architektury i Urbanistyki), "Greenhouse Silent Disco" i "Wczasy. Krajobrazy wypoczynku" (współpraca z Instytutem Adama Mickiewicza) oraz "Kształt marzeń. Architektura Witolda Lipińskiego". Wokół tych wystaw odbyło się wiele wydarzeń, realizowanych również poza siedzibą muzeum. Były to spacery po mieście, wycieczki, pokazy filmowe w Kinie Nowe Horyzonty, oprowadzania kuratorskie po wystawie, wykłady, zajęcia edukacyjne i rejs po Odrze. Muzeum wydało również jedną nową publikację - "Miasta, migracje, modernizmy. Architektura Andrzeja Frydeckiego" (w formie książki drukowanej i e-booka) oraz wznowiło pozycję "Cale morze budowania. Wrocławska architektura 1956-1970" w formie e-booka. To kolejna, niedostępna już na rynku wydawniczym książka, którą Muzeum wznowiło w formie publikacji cyfrowej. Celem tych działań jest przywrócenie cennych pod względem poznawczym i literackim pozycji na rynek wydawniczy, a ich wznowienie w formie e-booka – dostępnego dla szerokiego grona odbiorców i dostosowanego do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami – przyczynia się do realizacji misji muzeum, jaką jest udostępnianie wiedzy na temat powojennej architektury oraz popularyzowanie dorobku jej twórców.Kluczowe dla Instytucji działania, projekty w 2023 r. 1. Digitalizacja i udostępnienie zbiorów Muzeum Architektury we Wrocławiu (etap II).

W 2019 roku, dzięki wsparciu finansowemu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu digitalizacji zbiorów, Muzeum Architektury rozpoczęło udostępnianie swoich zasobów. W pierwszym etapie zostały wybrane do prezentacji zbiory dotyczące architektury XX wieku, obejmujące projekty architektoniczne, modele, fotografie i archiwalia związane z twórczością wybitnych polskich architektów. W I etapie zdigitalizowano, opracowano i udostępniono ponad 5000 obiektów. Kolejny etap prac nad digitalizacją i udostępnieniem zbiorów objął 3500 obiektów gromadzonych od roku 1965 we wszystkich działach muzeum. Ich wyboru dokonano z myślą o umożliwieniu szerokiemu gronu odbiorców poznania różnorodnej kolekcji muzeum w jak najszerszym zakresie. Zbiór ten obejmuje zarówno materialne pozostałości niezachowanych dzieł architektonicznych, ikonografię architektury, jak i dokumentację myśli architektonicznej, a także dzieła sztuki współczesnej. Szczególne miejsce w kolekcji zajmują obiekty związane z architekturą, kulturą i historią Wrocławia. Wyszukiwanie działa na zasadzie przeglądarki internetowej. W zakładce znajdują się również materiały do pobrania – kompletne bazy danych z działów architektury międzywojennej i architektury współczesnej. Celem projektu było również dostosowanie udostępnianych obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przy wybranych materiałach zamieszczone zostały audiodeskrypcje przygotowane we współpracy z Fundacją Katarynka (I etap) i Fundacją Kultury bez Barier (II etap). Udostępnianie zbiorów będzie kontynuowane również po zakończeniu projektu i obejmie docelowo całą kolekcję Muzeum. Projekt dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego. 2. Wystawa "Antropocen" (23.3.2023–21.5.2023, współpraca z NIAiU). Wystawa Antropocen rysowała kontekst współczesnych wyzwań wobec katastrofy środowiskowej i umożliwiała ich zrozumienie. W ramach ekspozycji zaprezentowane zostały współczesne i historyczne projekty, realizacje i technologie, które wpływają na środowisko życia wszystkich gatunków i bytów. Wystawie towarzyszył bogaty program wydarzeń: oprowadzeń kuratorskich, spacerów po miejskich i pozamiejskich przestrzeniach, wycieczek, zajęć edukacyjnych, projekcji filmowych, wykładów i spotkań. 3. Wystawa "Wczasy. Krajobrazy wypoczynku" (23.06-01.10.2023, współpraca z Instytutem Adama Mickiewicza). Na wystawie zaprezentowanych zostało 21 obiektów zrealizowanych w ciągu XX i pierwszych dwóch dekad XXI wieku. Schroniska

górskie, domy i ośrodki wypoczynkowe zostały pokazane w formie modeli, które w lakonicznej formie oddawały ich walory architektoniczne, i współczesnych fotografii, które przywoływały ducha miejsca, nawet gdy czerpiąca z niego architektura przestała istnieć. Wystawa (pod ang. tytułem Landscapes of Leisure) prezentowana była od 16 do 31 marca 2022 roku na EXPO 2020 w Dubaju. Wystawie towarzyszył konkurs fotograficzny #pocztówkazwakacji, realizowany we współpracy z wrocławskim Radiem RAM. 4. Wystawa "Kształt marzeń. Architektura Witolda Lipińskiego" (otwarta 30.11.2023). Wystawa jest pierwszą obszerną prezentacją twórczości architekta i naukowca, znanego przede wszystkim z dwóch śmiałych, futurystycznych realizacji: obserwatorium na Śnieżce i Domu-Igloo we Wrocławiu. Na wystawie pokazywane są obiekty z najważniejszego okresu działalności Lipińskiego, kiedy to tworzył dzieła z pogranicza architektury, inżynierii i rzeźby. 5. Laboratorium Architektury (2021-2023). Z myślą o najmłodszych odbiorcach i dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, od 2021 roku Muzeum Architektury prowadzi pilotażowy projekt Laboratorium Architektury. Ta kolorowa i multisensoryczna przestrzeń dla eksperymentów i zabaw z architekturą – konstrukcją, materiałem, fakturą i skalą – wyznacza kierunek, w jakim muzeum dąży przygotowując ofertę edukacyjną na kolejne lata. W ramach interdyscyplinarnych warsztatów i z pomocą narzędzi edukacyjnych, staramy się kształtować u dzieci i młodzieży umiejętność zmysłowego odczuwania architektury oraz zrozumienia, jakie zachodzą w niej procesy i skąd biorą się jej formy. Efektem programu jest książka Laboratorium Architektury, będąca podsumowaniem ćwiczeń i doświadczeń, które mogą służyć nauczycielom do tworzenia własnych programów edukacji artystycznej, oraz szereg prestiżowych nagród dla zespołu działu edukacji muzeum, w tym dwie najważniejsze: Sybilla 2022 w kategorii Edukacja oraz Grand Prix 43. Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku. Pozostałe to II nagroda w konkursie na najważniejsze wydarzenie muzealne Dolnego Śląska – wystawa "Z Nowego Jorku i z powrotem. Hans Poelzig i styl tworzywa", wyróżnienie w konkursie Golden Cubes Awards – program edukacyjny „Laboratorium”.

MUZEUM WSPÓŁCZESNE WOCŁAW

Kluczowe dla Instytucji działania, projekty w 2023 r. 1. Projekt badawczo-wystawienniczy "Chwałczyk/Gołkowska", w ramach którego przygotowano i otwarto wystawę "Jan Chwałczyk. Światło - cień - informacja". Przedsięwzięciu towarzyszyła obszerna kwerenda twórczości tego artysty, dzięki której Muzeum Współczesne Wrocław wydało publikację katalogującą ponad 840 dzieł Chwałczyka. Kolejnymi etapami przedsięwzięcia było podjęcie działań związanych z twórczością Wandy Gołkowskiej – rozpoczęcie kwerendy i badań nad twórczością artystki. W ramach projektu MWW zorganizowało dwudniowe Sympozjum, podczas którego piętnaścioro specjalistów z różnych dziedzin sztuki omawiało życie i twórczość dwojga artystów. 2. Projekt edukacyjny "Akademia Sztuki MWW" - w ramach projektu przeprowadziliśmy 22 warsztaty dla dzieci i młodzieży (również dla osób z niepełnosprawnościami czy dzieci i młodzieży z potrzebą szczególnej opieki). Projekt miał za zadanie zainteresować najmłodszych odbiorców zagadnieniami z dziedziny sztuki współczesnej oraz wyjaśnić je w prosty i przystępny sposób. Każde ze spotkań było prowadzone przez specjalistów z różnych dziedzin sztuki i towarzyszyło mu mini-oprowadzanie i działania kreatywne bazujące na pracach z kolekcji Muzeum Współczesnego Wrocław oraz aktualnych wystaw. 3. Projekt edukacyjny "Spektrum Światła. Ekspozycja na kolor. Żółty" - w 2023 MWW kontynuowało kilkuletni projekt skupiający się na kreatywnym badaniu jakości kolejnych barw spektrum światła widzialnego. W ramach projektu zorganizowaliśmy warsztaty i spotkania z następujących bloków tematycznych: naukowy, plastyczny, muzyczny, kulinarny oraz performatywny. Zajęcia były kierowane do różnych grup wiekowych i społecznych: rodzin z dziećmi, młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnością wzroku, słuchu czy intelektualną. 4. Wystawy kolekcji MWW i DTZSP - w 2023 roku w MWW zaprezentowaliśmy dwie obszerne wystawy prezentujące dzieła z kolekcji Muzeum Współczesnego Wrocław i Dolnośląskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych pt. "Callart2. The Overview Effect" (11.05-25.09.2023) oraz "Callart3. Wirtualne okno" (19.10.23 - 27.05.2024). Każdej z wystaw towarzyszył szeroki program wydarzeń towarzyszących, w ty oprowadzania kuratorskie i subiektywne, wykłady, warsztaty. 5. Kontynuacja cyklu "Wystawa dla Ciebie" - wyjątkowej przestrzeni wystawienniczej pozwalającej na poznaniu i doświadczeniu wybranego dzieła z kolekcji MWW i

DTZSP. W ramach cyklu pokazaliśmy prace Eugeniusza Smolińskiego, Violi Tycz i Wandy Gołkowskiej. 6. Wystawa "POLICZALNE, MIERZALNE. Młodzi artyści w pracowni poznania wizualnego" (23.03-24.04.2023) - wystawa ukazująca wciąż żywe zainteresowanie artystów dziedzin nauk ścisłych i dokonań matematycznych. Przegląd spojrzeń młodych twórców na nauki matematyczno-programistyczne. 7. Wystawa "Nerw X" Konrada Juścińskiego (30.03 - 22.05. 2023) - poznańskiego artysty, który w swojej twórczości eksperymentuje z materią bardzo nietrwałą, kruchą i ulotną, łączy performence z inspiracjami ze swoich podróży po Japonii oraz w którego twórczość ewidentnie przywołuje tradycje bio-artu czy wschodnich estetyk. 8. Wystawa sztuki ulicznej "To wydarzyło się naprawdę - oprócz tego co zmyśliłem" - przeniesienie sztuki ulicznej do przestrzeni muzealnej było nie lada wyzwaniem. Przybliżenie jednak historii tej dziedziny sztuki oraz prezentacja twórczości jednego z pionierów street artu, Marcina Kosiorka, spotkało się z ogromnym zainteresowaniem publiczności i zachęciło do refleksji na temat roli sztuki ulicznej. 9. Wystawa "Plantifictions" Pabla Ramireza Gonzaleza (21.09-31.12.2023) - wystawa, która przestrzeń wystawienniczą MWW przemieniła w swego rodzaju świątynię pełną egzotycznych roślin. Motyw wystawy skupił się na problemie kolonializmu, szeroko pojętej polityki kolonialnej, a także na relacjach pomiędzy człowiekiem i innymi bytami. Projekt "Spektrum Światła. Ekspozycja na kolor. Pomarańczowy" został wyróżniony w 1. Edycji Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku w kategorii przedsięwzięcia edukacyjnego.

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH – GALERIE SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ

Praca nad nową siedzibą BWA Wrocław - w roku 2023 kontynuowane były prace nad projektem nowej siedziby BWA Wrocław. Zgodnie z planem, miałaby się nią stać dawna hala montażowa wagonów kolejowych znajdująca się przy skrzyżowaniu ul. Kolejowej i Grabiszyńskiej w obrębie Przedmieścia Świdnickiego we Wrocławiu. Miejsce to jest historycznie związane z instytucją. BWA Wrocław otrzymałoby do zagospodarowania w hali 2700 m², w tym około 1400 m² jako przestrzeń wystawiennicza. Dodatkowo wykorzystany mógłby zostać plac przed budynkiem oraz park im. Lesława Węgrzynowskiego, gdzie latem zorganizowane zostało wydarzenie towarzyszące Wystawom o obrotach materii – Wydobycie i Zaświaty. Zwiększenie frekwencji w galeriach BWA Wrocław. Pomimo

konieczności wyłączenia z użytkowania Galerii BWA Dizajn w połowie roku 2023, frekwencja zwiększyła się w porównaniu do roku 2022. W wystawach i wydarzeniach uczestniczyło łącznie około 40 000 osób. Rekordowa liczba osób wzięła również udział w wernisażu wystawy "Podróż do wnętrza ziemi". Tego dnia frekwencja w GaleriBWA Wrocław Główny wyniosła 900 osób. Decyzja i otrzymanie środków na remont galerii BWA Dizajn oraz dopracowanie jego projektu, a także przygotowanie dokumentów przetargowych. Ze względu na zły stan techniczny lokalu, we wrześniu 2023 roku zamknieta została Galeria BWA Dizajn wraz z przestrzenią Żyjni. Gmina Wrocław przekazała BWA środki na realizację remontu i modernizację przestrzeni galerii BWA Dizajn. W styczniu 2024 roku, po przyznaniu środków, rozpoczną się prace związane z remontem. Projekt przebudowy Dizajnu i Żyjni przygotowała Marta Mnich – współzałożycielka wrocławskiego studia projektowego VROA, we współpracy ze studiem CENTRALA (Małgorzata Kuciewicz and Simone De Iacobis). Remont galerii pozwoli na dopasowanie jej funkcji do nowych potrzeb. Galeria Dizajn BWA Wrocław będzie w przyszłości przestrzennym i programowym uzupełnieniem dla planowanej nowej siedziby BWA Wrocław przy ul. olejowej. Wykorzystanie potencjału przestrzeni galerii BWA Wrocław Główny poprzez organizację dwóch największych wystawa programowych w 2023r. – Wystawy zbiorowej Podróż do wnętrza ziemi, oraz dwóch fotograficznych wystaw monograficznych, połączonych wspólnym tytułem: "Wystawy o obrotach materii": "Wydobycie" Michała Łuczaka oraz "Zaświaty" Anny Orłowskiej. Podróż do wnętrza ziemi – była pierwszą wystawą kuratorowaną w BWA Wrocław Główny przez jej kuratorkę - Joannę Kobyłt. Wystawa odnosiła się do lokalizacji i historii galerii BWA Wrocław Główny i połączyła ze sobą dwa kluczowe dla tego miejsca wątki: podróż i węgiel kamienny. Punktem wyjścia w pracy nad ekspozycją była powieść Juliusza Verne'a z 1864 roku pod tym samym tytułem, w której główni bohaterowie odbywają podziemną wyprawę, będącą swoistą podróżą w czasie. W wystawie udzial wzieli min Kateryna Aliinyk, Kuba Bąkowski, Piotr Blajerski, Agnieszka Brzeżańska, Lia Dostlieva, Maria Gostylla, Nicolas Grospierre, Agnieszka Kalinowska, Michał Łuczak, Patrycja Orzechowska, Laura Pawela, Michał Smandek, Łukasz Surowiec, Marta Szulc, Stach Szumski & Nestor Peixoto Aballe (Insane Temple), Bartosz Zalewski Wystawy o obrotach materii: Wystawy o obrotach materii, w których skład weszły Zaświaty i Wydobycie – dwie niezależne narracje ze Śląska, krainy historycznej, w której mieszkają ich autorzy

- Anna Orłowska i Michał Łuczak. Artystka i artysta pracują głównie w medium fotografii. Podwójna wystawa w największej galerii BWA -Wrocław Główny, była ekspozycja centralną dla programu instytucji w 2023 roku. Zaświaty - autorka Anna Orłowska opowiada o własnej historii rodzinnej, związanej z wsią Sandowitz, dzisiejszych Żędowic, gdzie stoi młyn wodny, wokół którego wyrastają kolejne rodzinne pokolenia. Ich historia przenika się z wodą, lasami i rudą darniową, pokładem występującym w rodzinnych okolicach autorki. Poprzez wykorzystanie tej substancji, wiele prac Anny Orłowskiej ma kolor rdzawy. Przewodnikiem po wystawie był materiał audio, którego słuchając, odwiedzający byli prowadzeni po wystawie. Wydobycie - projekt Michała Łuczaka opowiada o węglu i jego obiegu. Poprzez trwający od 8 lat projekt, Łuczak obserwuje i dokumentuje wpływ kopalni na ludzkie ciało, architekturę i kulturę materialną, a także ziemię i krajobraz. Przewodnikami po Wydobyciu był Kontekstownik - zbiór tekstów nawiązujących do prac fotograficznych artysty, przygotowanych przez zaproszonych ekspertów. W przypadku tych wystaw został zwiększony zarówno promocyjny, jak i artystyczny potencjał Galerii BWA Wrocław Główny. Dla obu wystawy prowadzone były kampanie reklamowe, zarówno lokalne, skierowane do mieszkańców Wrocławia, jak i ogólnopolskie (ukazał się m.in wywiad z Anną Orłowską w Wysokich Obcasach). Wykorzystany został potencjał estetyczny przestrzeni galerii na Dworcu Głównym, poprzez sprawne wkomponowanie scenografii wystaw w architekturę dworca oraz nawiązanie do jego historii. Otwarcie Palmiarni w Galerii BWA Wrocław Główny W 2023 roku powstała nowa, przyjazna przestrzeń dla odbiorczyń i odbiorców galerii BWA Wrocław Główny, ale dedykowana także osobom podróżującym, oczekującym na pociąg czy odwiedzających Wrocław. Palmiarnia nawiązuje do idei trzeciego miejsca; pełni funkcję infopunktu galerii BWA Wrocław Główny, połączonego ze sklepem z książkami i plakatami, ale jest to również miejsce odpoczynku wśród zielonych roślin i wygodnych mebli. Palmiarnia do miejsce, w którym można wygodnie usiąść, napić się kawy i herbaty czy zakupić starannie dobrane publikacje i plakaty BWA Wrocław. Projekt wnętrza wykonała grupa Menthol Architects (Liliana Krzycka, Rafał Pieszko, Szymon Tobias), a zaproponowana kolorystka Palmiarni nawiązuje do wystroju budynku dworca. Współorganizacja wraz z ASP we Wrocławiu 14 edycji konkursu Gepperta, prezentacja wystawy po konkursowej w galerii BWA Wrocław Główny, zwiększenie obecności malarstwa w BWA Wrocław 14 edycja konkursu skierowana była do osób artystycznych

bazujących w swojej twórczości na medium malarstwa, którzy uzyskali dyplom w latach 2018-2022. Na wydarzenie złożyły się dwa elementy: sympozjum kwalifikacyjne oraz wystawa konkursowa. W trakcie sympozjum eksperci i ekspertki w gronie: Dominika Kowynia, Tomasz Kalitko, Jarosław Jeschke, Zuzanna Dolega, Alicja Klimczak-Dobrzaniecka, Małgorzata Szymankiewicz, Waldemar Tatarczuk, Monika Szewczyk, Marcin Polak, Aleksy Wójtowicz oraz Magdalena Ujma-Gawlik przedstawili kandydatury trzech, ich zdaniem, najciekawszych malarek i malarzy, prezentując ich sylwetki oraz dotychczasowy dorobek. Do wystawy 14. Konkursu Gepperta jury w składzie: Iwona Bigos, Karol Radziszewski, Jadwiga Sawicka, Krzysztof Stanisławski i Andrzej Zdanowicz wytypowało następujące osoby: Monika Falkus, Bartłomiej Flis, Natalia Karczewska, Adam Kozicki, Klaudia Prabucka, Hanna Shumska, Konrad Żukowski W 2023 roku po raz pierwszy w historii konkursu odbywającego się nieprzerwanie od 1989 roku, finaliści i finalistki otrzymali siedem równorzędnych nagród. Zwiększenie liczby oprowadzań w każdej z galerii. W 2023 roku wprowadzone zostały regularne, cotygodniowe oprowadzania w Galeriach SIC, STUDIO i Wrocław Główny. Prowadzone są przez kuratorów/kuratorki, artystki/artystów, lub osoby zajmujące się współpracą z widzem. Dzięki temu publiczność odwiedzająca galerie BWA ma możliwość bliższego zapoznania się z prezntowanymi projektami. Zwiększenie etatyzacji – zatrudnienie w wymiarze pełnego etatu opiekunów ekspozycji w BWA Wrocław Główny. Dzięki powiększeniu zespołu, zwiększyło się bezpieczeństwo w galerii - pracowniczki pełnią dyżury dwuosobowe – co pozwala im na czujność i wgląd w sytuację w każdym pomieszczeniu galerii. Dodatkowo, zatrudnienie nowych osób przyczyniło się do rozwoju oraz zadowolenia odwiedzającej BWA publiczności - co znalazło potwierdzenie w prowadzonych na miejscu ankietach dotyczących jakości odwiedzin w BWA Wrocław Główny. Osoby opiekujące się wystawą są głównym źródłem bezpośrednio przekazywanych informacji o wystawie. Uczestnictwo w Pride Month – rozwinięcie współpracy z Kulturą Równości i ustanowienie Studio Queer jako cyklicznego wydarzenia w BWA. Studio Queer – miejsce, które powstało we współpracy ze stowarzyszeniem Kultura Równości, w ramach Wrocławskiego Festiwalu Dumy WroPRIDE 2023. Studio BWA Wrocław udostępniła przestrzeń galerii dla społeczności osób LGBT+. Nazwano ją Studio Queer. W programie znalazł się szereg queerowych wydarzeń społeczno-kulturalnych m.in. spotkania grup społecznościowych, warsztaty i wieczorki

tematyczne. Wystawa o Pafawagu - Kowalscy muszą wypocząć Wystawa prezentowana w Galerii BWA Dizajn o formach spędzania czasu wolnego w okresie socjalizmu. Została przygotowana przez Iwonę Kałużę, pracowniczkę BWA Wrocław, która od kilku lat bada rolę zakładów przemysłowych w budowaniu społeczności w PRL, a także relacje artystów ze środowiskiem pracy. Materiały do wystawy zostały pozyskane wśród byłych pracowników, lokalnych bibliotek czy archiwaliach zlokalizowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu. Wystawa o Państwowej Fabryce Wagonów „Pafawag" koncentrowała się na koncepcie równowagi między pracą a odpoczynkiem, a skonstruowana wokół znalezionych projektów graficznych, fotografii, filmów i rozmów z pracownikami Pafawagu. Wystawa o Pafawagu doczekała się również kontynuacji w postaci nowej odsłony – „Kowalscy potrzebują kultury" – prezentowanej w Centrum Kultury Wrocław – Zachód. Na obu ekspozycjach został zaprezentowany projekt plafonu autorstwa Wacława Szpakowskiego – jednak nie było wiadomo, czy plafon rzeczywiście powstał. Druga odsłona wystawy w CKWZ doprowadziła do jego odkrycia. Na prośbę organizatorów odkryto sufit w pomieszczeniu dawnej świetlicy Domu Kultury Pafawag, czyli obecnym Centrum Kultury Wrocław – Zachód. Pod płytami gipsowo-kartonowymi odkryto fragmenty wzorów sufitowych tworzących plafon – malowidła na płótnie zamocowanym pod sufitem na podstawie liczącego już 71 lat projektu Wacława Szpakowskiego. Podczas wystawa o Pafawagu odbyły się wydarzenia towarzyszące, którewy przyciągnęły wielu chętnych, takie jak wcieczka do ośrodka wypoczynkowego Pafawagu, spacer po dawnym Pafawagu oraz oprowadzanie z byłymi pracownikami zakładu. Projekty badań artystycznych – Laboratorium badań nad szczęściem Projekt artystyczno-badawczy, w którym bierze udział BWA Wrocław, zakłada połączenie młodych ludzi ze środowiskami nauki, sztuki, dizajnu, technologii i przedsiębiorczości. Sieć zaproszonych do projektu osób eksperckich zajmuje się koprodukcją wiedzy i planuje wdrożenie lokalnych rozwiązań w kreatywnych laboratoriach, aby poprzez wspólne działania uwolnić się od komfortocenu i żyć w sposób bardziej zrównoważony oraz szczęśliwy. BWA Wrocław reprezentuje zespół pod przewodnictwem kuratorki Katarzyny Roj, który zajmie się tematem gleby. Interdyscyplinarne laboratoria badawcze powstaną w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu, uczestnicy będą pracować razem z niemieckimi i polskimi ekspertami i ekspertkami z zakresu nauki, sztuki, dizajnu, architektury oraz innych dziedzin, które okażą się

przydatne. Wykroczenie działalnością wystawienniczą poza Wrocław oraz współprace z innymi organizacjami skupionymi wokół sztuk wizualnych. Zaświaty – jedna z Wystaw o obrotach materii prezentowanych w BWA Wrocław Główny, miała swoją odsłonę w Muzeum Ziemi w Warszawie, w ramach Warsaw Gallery Weekend. Łącznie wystawa Anny Orłowskiej, premierowo prezentowana w BWA Wrocław Główny oraz Ukrytym pokoju w Parku Szczytnickim, miała trzy odsłony. Zwiększenie obecności marki BWA Wrocław poza Wrocławiem i Polską Michał Łuczak, autor wystawy Wydobycie, prezentowanej obok wystawy Anny Orłowskiej w galerii BWA Wrocław Główny, był nominowany do jednej z najbardziej prestiżowych nagród fotograficznych – Prix Pictet, za projekt Wydobycie, nad którym pracuje już prawie dekadę. Został on dostrzeżony przez czołowych przedstawicieli i przedstawicielki związanych z fotografią artystyczną. Artysta znalazł się w gronie 12 fotografów i fotografek z całego świata – finalistów konkursu Prix Pictet, którego zeszłorocznym tematem był Human (człowiek). Nominacje ogłoszono 6 lipca 2023, podczas gali w ramach festiwalu fotografii Les Rencontres de la photographie, we francuskim Arles. Rozdanie nagród odbyło się we wrześniu w Londynie, gdzie w Victoria and Albert Museum prezentowane są prace z cyklu Wydobycie. Dopracowanie struktury BWA Wrocław W 2023 roku dokańczane były prace nad nową strukturą organizacyjną w BWA Wrocław. Uchwalony został nowy regulamin organizacyjny, rozpoczęte zostały prace nad regulaminem pracy oraz nad zbiorem przepisów antyprzemocowych w BWA Wrocław. Katarzyna Roj, uprzednio kuratorka Galerii Dizajn, została zastępczynią dyrektora Macieja Bujko do spraw Programowych. Nagrody dla kuratorek BWA Wrocław W 2023 roku dwie z kurarorek BWA Wrocław otrzymały nominację i nagrody do istotnych nagród. Joanna Kobyłt i Mika Drozdowska były nominowane do Wrocławskiej Nagrody Artystycznej w kategorii Sztuki Wizualne – nagroda ostatecznie przypadła kuratorce galerii BWA Wrocław Główny - Joannie Kobyłt. Dominika Drozdowska, kuratorka galerii BWA SIC, została członkinią zarządu Glass Art Society – jednej z najważniejszych organizacji zajmującej się szkłem artystycznym na świecie. Think tank - kontynuacja programu Wraz z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Europejskim Centrum Solidarności oraz Goyki 3 Art Inkubator w Sopocie BWA Wrocław było współorganizatorem 10 edycji Muzealnego Think Tanku. Wydarzenie to ma za zadanie zrzeszać muzealników i muzealniczki z całej Polski, a także osoby pracujące w innych instytucjach, galeriach sztuki i centrach

kultury, jak i współpracujące z muzeami w ramach uczelni, organizacji i różnorodnych inicjatyw. Jubileuszową, 10 edycję projektu, poświęcona była kategorii przyjemności. Zjazdy think-tanku organizowane były we Wrocławiu, w Warszawie, Gdańsku i Sopocie, Pozyskanie i remont mieszkania rezydencyjnego - w 2023 roku BWA Wrocław otrzymała w użytkowanie mieszkanie, docelowo będące miejscem pobytu podczas wydarzeń rezydencyjnych oraz wizyt artystów. Remont mieszkania został zakończony pod koniec grudnia 2023, pierwsze wizyty osób artystycznych zaplanowane są na pierwszy kwartał roku 2024. Pilotażowy Program Off Space - wsparcie wrocławskich przestrzeni niezależnych. Nowy program stworzony przez BWA Wrocław Galerie Sztuki Współczesnej "Off Space" powstał z myślą o osobach prowadzących we Wrocławiu niezależne przestrzenie twórcze. W ramach jego pilotażowej edycji, wybrana przestrzeń otrzymała wsparcie finansowe w wysokości 1250 zł miesięcznie na realizację działań w obszarze sztuki współczesnej. Beneficjentką programu została wrocławska Galeria Nicponiej. Mural z okazji 70-lecia BWA Wrocław W ramach świętowanego od marca 2022 roku jubileuszu 70-lecia istnienia BWA Wrocław Galerie Sztuki Współczesnej, na placu Solidarności, przy ulicy Drzewnej 7 powstał mural zwieńczający obchody. Fotografia wybuchu użyta w projekcie wrocławskiego projektanta Mariana Misiaka została wykonana w Ukrainie przez pochodzącą z Dniepru artystkę Yulię Krivich. Zjazd sieci BWA organizowany z GWS Opolu. W październiku 2023, wspólnie z Galerią Sztuki Współczesnej w Opolu, zorganizowany został 9. zjazd instytucji tworzących dawną sieć Biur Wystaw Artystycznych. Podczas zjazdu odbyły się spotkania w gronie dyrektorów i dyrektorek oraz osób pracowniczych z całej Polski. Celem była wymiana doświadczeń związanych z prowadzeniem galerii i możliwych rodzajach współpracy między nimi; uczestnicy wzięli udział w warsztatach i odwiedzili aktualne wystawy. Pomysł odnowy corocznych zlotów przedstawicieli i przedstawicielek instytucji powstał w 2014 roku z inicjatywy Ewy Łączyńskiej-Widz, dyrektorki BWA Tarnów. Od tego czasu pracowniczki i pracownicy galerii należących niegdyś do sieci BWA, a dziś będących najczęściej samorządowymi instytucjami, spotykają się rok rocznie, aby wymienić doświadczenia. Ideą przyświecającą reaktywacji stała się rewizja dziedzictwa systemu BWA oraz wypracowanie potencjałów na przyszłość. Rozwój programów rezydencyjnych: Retreat Art Routes oraz praca nad projektem współpracy europejskiej z nimzwiązanym W 2023 roku, w efekcie prowadzonych rozmów i prac z

zagranicznymi partnerami instytucji, a także w oparciu o program kuratorski Katarzyny Roj Kultura regeneracji, powstał program rezydencji Retreat Art Routes. Jego głównymi założeniami są przecieranie szlaków między instytucjami, organizacjami i inicjatywami oraz regeneracja środowisk twórczych. Przeznaczony jest dla osób reprezentujących pola sztuki, kultury i nauki, oferując im dwuetapowy proces regeneracyjno-twórczy. Pierwsza część każdej z rezydencji zakłada odpoczynek w miejscu położonym w naturze, druga natomiast wspiera pracę twórczą i badawczą, umożliwiając równocześnie sieciowanie w ośrodku miejskim. Pierwszy szlak, zrealizowany dzięki współpracy BWA Wrocław z Galerią Kogo i Muzeum Sztuki w Tartu (Estonia), PARADISE AIR (Japonia) oraz Fundacją W788 (Polska), pozwolił zaprosić do udziału w programie trzy fotografki: Martę Szymanowską – do Massiaru i Tartu w Estonii, Hanę Yamamoto – do Kozielca i Wrocławia, a Dianę Tamane – do Matsudo w Japonii. W ubiegłym roku rozpoczęte zostały także prace nad rozwinięciem programu Retreat Art Routes, tym razem z myślą o realizacji jego kolejnych odsłon przy wsparciu środków z programu grantowego Komisji Europejskiej – Kreatywna Europa. Spotkania służące przygotowaniu aplikacji prowadzone były i kontynuowane będą w kolejnym roku w gronie dotychczasowych i nowych partnerów BWA Wrocław: Art Laboratory Berlin (Niemcy), Vessel (Grecja), Jam Factory (Ukraina) i EKKM – Muzeum Sztuki Współczesnej Estonii. Wniosek, obejmujący współpracę w obszarze rezydencji w latach 2025-2027, złożony zostanie w jesiennym naborze w 2024 roku. W 2023 roku, na zaproszenie Galerii Miejskiej Arsenał w Poznaniu, BWA Wrocław dołączyło również do grona instytucji i organizacji goszczących na rezydencjach w Polsce w ramach programu PerspAktiv osoby pochodzące z Białorusi. W efekcie zakończonego już naboru w okresie od kwietnia do czerwca 2024 roku we Wrocławiu przebywać będzie białoruska artystka. Plener dla dzieci i projekt Dzika Glina Rok 2023 to także rozszerzenie oferty dla dzieci. Jesienią w BWA Wrocław zorganizowany został plener artystyczny dla dzieci w wieku 7-12 lat. Miał charakter outdoorowy, podczas pięciu dni dzieci pracowały na dworze, w kontakcie z przyrodą. Materiałem wykorzystanym do ich pracy była glina. Podczas pleneru odbył się spacer przyrodniczy, mini wykłady o dzikiej glinie, obserwacja flory i fauny. Zajęcia plenerowe poprowadziła artystka Natalia Kopytko we współpracy z pracowniczkami BWA Wrocław. Spacer i warsztat o dzikiej glinie poprowadził Bartek Brylewski. Łukasz Iwaniuk poprowadził wykład o wykorzystywaniu błota przez zwierzęta. Plener zakończył się wystawą Błotko –

niemal w całości przygotowaną przez dzieci. Kontynuowanie wdrażania podstawowych standardów związanych z dostępnością (tłumaczenia migowe, dostępność cyfrowa, deskrypcja, czytelność komunikatów). Kolejne szkolenia dla całego zespołu BWA Wrocław z zakresu dostępności dla osób o szczególnych potrzebach. Stworzenie dedykowanej kampanii wizualnej kontynuującej wykorzystanie hasła "Po co nam sztuka w płonącym świecie?" Organizacja wystaw z udziałem kuratorów i artystów z Polski i zagranicy, m.in.: Współorganizacja Sceny Artystycznej Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty 2023 we Wrocławiu. Jako współorganizator Sceny Artystycznej MFF NH BWA Wrocław przygotował dwie stacjonarne wystawy: Avec Plaisir w BWA Studio, odnoszącej się do twórczości Alaina Robbe-Grilleta – bohatera jednej z filmowych retrospektyw 23. edycji festiwalu, oraz "Ze środka" - wystawę Anny Mlasowsky w Galerii BWA SIC. Poszerzenie i aktualizacja bazy sprzętu wystawienniczego: W 2023 roku BWA Wrocław zakupiło nowe, profesjonalne oświetlenie do prezentacji dzieł sztuki, w tym fotografii, oraz projewktory umożliwiające preznetowanie obrazu w wysokiej rozdzielczości.
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. Wystawy o obrotach materii: Zaświaty i Wydobycie – dwie niezależne fotograficzne, monograficzne wystawy Anny Orłowskiej i Michała Łuczaka. Podwójna wystawa w największej galerii BWA -Wrocław Główny, była ekspozycja centralną dla programu instytucji w 2023 roku, a także pierwszą od długiego czasu wystawą prezentującą gównie prace fotograficzne – co przełożyło się na dotarcie do publiczności zainteresowanej tym medium artystycznym. Wystawa Anny Orłowskiej prezentowana była w Muzeum Ziemi szerokiej publiczności Warszawskiego Gallery Weekend. Za projekt prezentowany w BWA Wrocław Michał Łuczak został nominowany do jednej z najważniejszych nagród w dziedzinie fotografii – Prix Pictet, a jego prace prezentowane były w Victoria&Albert Museum w Londynie. Organizacja tego wydarzenia wpłynęła na zwiększenie widzialności marki BWA Wrocław w Polsce, w środowiskach fotograficznych. W projekt zaangażowanych było kilku partnerów (WCRS, Muzeum Śląskie w Katowicach, wydawnictwo Bored Wolves), wzbogacając sieć kontaktów BWA Wrocław. Premierowa prezentacja wystawy Zaświaty miała swoją kontynuację podczas WGW – jednego z najważniejszych wydarzeń poświęconych polskiej sztuce współczesnej. Remont Galerii Dizajn BWA Wrocław Przestrzeń galerii przy ulicy Świdnickiej otrzymała środki na przygotowania planu

dotyczącego prac remontowych. Ze względu na zły stan techniczny lokalu oraz aktualny stan sieci elektrycznej galeria BWA Dizajn została zamknięta dla zwiedzających w sierpniu 2023. Remont galerii zaplanowany jest na 2024 rok. Za projekt odpowiedzialna jest grupa Centrala, która wraz z zespołem wybranym spośród pracowników BWA Wrocław opracuje nowe użyteczności wnętrza BWA Dizajn. Palmiarnia Nowe miejsce w odnowionej recepcji galerii BWA Wrocław. Projekt Palmiarni odwołuje się do koncepcji oranżerii charakterystycznych dla architektury pałacowej. Dziewiętnastowieczny budynek dworca Wrocław Główny, zaprojektowany w stylu neogotyku Tudorów kojarzy się właśnie z takim założeniem. Nowa przestrzeń galerii BWA Wrocław Główny, odnosi się także do linii programowej instytucji służącej rezyliencji i poszukiwaniu ukojenia, a także pełni funkcję „trzeciego miejsca" (The Third Place), czyli przestrzeni publicznej, neutralnej, którą można odwiedzić niezależnie od trwających wystaw. Stworzenie Palmiarni było jednym z założeń linii programowej zaproponowanej w procesie konkursowym przez obecną kuratorkę galerii Joannę Kobyłt. Palmiarnia ma stać się miejscem, gdzie realizowany będzie program publiczny BWA Wrocław, spotkania, prelekcje, warsztaty. Zjazd sieci BWA. BWA Wrocław było współorganizatorem trwającego od 4 do 7 października 2023 roku, najpierw we Wrocławiu, a następnie w Opolu, Zjazdu Sieci BWA. Dla osób uczestniczących w zjeździe – w większości pracowników poszczególnych galerii - była to okazja, aby wymienić się doświadczeniami i zainicjować współpracę. Wspólne aktywności, takie jak wizyta na Wrocławskich Polach Irygacyjnych czy rejs po Odrze, pozwoliły poznać lepiej instytucje w sieci i siebie nawzajem. Edycja stworzona została przez dwie, zaprzyjaźnione instytucje, reprezentujące inne, choć bardzo bliskie geograficznie regiony. Wspólna praca nad organizacją zjazdu umożliwiła zacieśnianie lokalnych więzi. Ideą przyświecającą reaktywacji zawieszonych w latach 90 spotkań sieci BWA stała się rewizja dziedzictwa systemu BWA oraz wypracowanie potencjałów na przyszłość. W ubiegłorocznym zjeździe wzięli udział wezmą przedstawiciele i przedstawicielki dwudziestu pięciu galerii. W gronie dyrektorów i dyrektorek oraz osób pracowniczych z całej Polski rozmawiano o prowadzeniu galerii i współpracy między nimi, wzięto udział w warsztatach, odwiedzano wystawy, spacerowano po Wrocławskich Polach Irygacyjnych i uczestniczono w wernisażu "Chcąc pogodzić wszystkich, nie zadowolisz nikogo". Współorganizacja Sceny Artystycznej Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty Podczas Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty BWA Wrocław

prezentowało dwie wystawy, udostępniając przestrzeń dwóch galerii dla szerokiej publiczności festiwalu. W galerii BWA Studio odbyła się wystawa Avec Plaisir, poświęcona pograniczom praktyk artystycznych i erotycznej wrażliwości związanej z kulturą BDSM. Wystawa Avec Plaisir odnosiła się do twórczości Alaina Robbe-Grilleta – bohatera jednej z filmowych retrospektyw 23. edycji festiwalu. Kuratorzy – Ewa i Stach Szabłowscy wraz z artystami i artystkami zajęli się poszukiwaniem analogiom między sztuką, a kulturą BDSM, w której ważną rolę odgrywają wyobraźnia, wizualność, performatyka, obiekt i symbol – kategorie i pojęcia fundamentalne również dla praktyk artystycznych. W galerii BWA SIC odbyła się wystawa prezentująca szkło artystyczne autorstwa Anny Mlasowsky, której twórczość jest bezpośrednio związana z jej pochodzeniem i doświadczeniami życiowymi. Mlasowsky jest imigrantką i kobietą należącą do środowiska queer, pochodzącą z byłych Niemiec Wschodnich, a żyjącą w Stanach Zjednoczonych. Dorastała w okresie przejścia od represji komunistycznych do kapitalizmu, w środowisku ukształtowanym przez anarchię, punk i techno. W swoich pracach eksploruje tożsamość geograficzną, kulturową i seksualną. Na wystawie Ze środka, prezentowanej w ramach Sceny Artystycznej Festiwalu mBank Nowe Horyzonty, obok szklanych obiektów pokazane zostały prace wideo, będące rejestracjami jej performansów. Wystawa o Państwowej Fabryce Wagonów „Pafawag” skoncentrowana na koncepcie równowagi między pracą a odpoczynkiem, skonstruowana wokół znalezionych projektów graficznych, fotografii, filmów i rozmów z pracownikami Pafawagu. Wystawa przygotowana przez Iwonę Kałużę, pracowniczkę BWA Wrocław, której projekt został wybrany w corocznym Open Call, który umożliwia zgłaszanie autorskich projektów do prezentacji przed Radą Programową. Projekt, poprzedzony wielomiesięcznymi badaniami, eksplorowaniem archiwów i docieraniem do byłych pracowników Pafawagu, cieszył się ogromną popularnością pośród stałej, ale także zupełnie nowej grupy odbiorców. Wystawę odwiedzały rodziny i przodkowie osób, które pracowały w zakładach, pojawiali się również sami pracownicy, którzy ze wzruszeniem przeglądali zbiory prezentowane na wystawie. Projekt miał swoje rozwinięcie w Centrum Kultury Wrocław Zachód, gdzie została zaprezentowana jego kolejna odsłona pt. “Kowalscy potrzebują kultury” Udział w Berlin Science Week Katarzyna Roj, dyrektorka BWA ds. programowych, zaprezentowała podczas Berlin Science Week wykład pt. "Czego nauczyliśmy się od siebie nawzajem, spędzając razem czas na łąkach i terenach podmokłych?", dotyczący

uczestnictwa BWA Wrocław w projekcie „Laboratorium Badań nad Szczęściem. Po komforcie” , realizowanego przy wsparciu Goethe-Institut Warschau. Projekt został zainicjowany przez Bognę Świątkowską w ramach Fundacji BęcZmiana oraz we współpracy z Zentrum für Kunst und Urbanistik w Berlinie.

GALERIA MIEJSKA

Podstawowym celem strategicznym Galerii Miejskiej było zachowanie wysokiego poziomu wystawienniczego i utrzymanie tradycji comiesięcznych spotkań na oficjalnych otwarciach ekspozycji w gronie miłośników sztuki. Instytucja kontynuowała także ważny strategicznie cykl wydawniczy z katalogami do wystaw oraz ponownie pozyskała nowych partnerów do współpracy. Aby utrzymać swoją pozycję na arenie wrocławskich instytucji kultury, Galeria Miejska (wraz ze swoim oddziałem - Domek Miedziorytnika) zorganizowała łącznie 29 wystaw (23 artystów krajowych, 6 artystów spoza Polski) oraz 34 wydarzenia im towarzyszące. Wydawnictwa towarzyszyły aż 15 wystawom (13 katalogów i 2 foldery). Kolejnym ważnym zrealizowanym celem strategicznym było zakończenie rozpoczętego w ubiegłym roku procesu pozyskiwania dokumentacji do przeprowadzenia rewitalizacji siedziby Domku Miedziorytnika. Obecnie Galeria posiada wszystkie niezbędne projekty i zgody do rozpoczęcia remontu.
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. W ramach projektów wystawienniczych podtrzymujących wysoki poziom ekspozycji Galerii Miejskiej, zrealizowano dwie duże prezentacje zbiorowe - "Dotkliwa cielesność" (9 artystów, młoda sztuka polska - malarstwo) oraz "www.Wrocławski Warsztat i Wyobraźnia" (10 artystów, szkło i grafika wrocławskich twórców). Obie tematyczne ekspozycje z ideą kuratorską, przekrojowo zaprezentowały ważne merytoryczne zagadnienia i osiągnęły wysoką frekwencję zwiedzających (kolejno: 1750 osób oraz 933 osoby). Ważną pod względem strategicznym była również wystawa Wojciecha Ireneusza Sobczyka/ DANSE MACABRE. Ekspozycja prezentowała wyłącznie instalacje na które składały się przede wszystkim ceramika i papier. Ekspozycja stanowiła bardzo duże wyzwanie ekspozycyjne (aranżacja, specjalistyczne oświetlenie) oraz logistyczno-techniczne ze względu na kruchość i wielkość dzieł. W ramach organizacji ekspozycji, Galeria Miejska pozyskała nowego istotnego partnera - warszawską galerię LETO. Partner

uczestniczył w projekcie zarówno merytorycznie, finansowo, a także promocyjnie. W ramach działań strategicznych w obszarze partnerskim, pozyskano nowego partnera zagranicznego – Galerie Ztichlá klika, która nieodpłatnie wypożyczyła wszystkie dzieła na prezentację zagranicznego artysty Vladimira Boudnika. Dodatkowo, podtrzymano współpracę z jednym z głównych partnerów instytucjonalnych (szczebel wojewódzki) – Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu. Galeria Miejska wspólnie z OKiS wydała monografię wrocławskiego artysty – Tomasza Domańskiego. Pokaźne, bo niemal 500 stronicowe wydawnictwo, jest jednym z tomów trylogii artystycznej. Ważna strategicznie współpraca została również podjęta w ramach rezydencji artystycznych - zrealizowano 4 wizyty artystów, w tym najdłuższe, bo nawet kilkumiesięczne dla artystów z terenu ogarniętej wojną Ukrainy (opiekun - oddział Domek Miedziorytnika). Wśród najważniejszych aktywności instytucji w 2023 należy wskazać również pozyskanie pełnej dokumentacji i zgód na remont siedziby Domku Miedziorytnika. Są to między innymi zgody konserwatorskie czy zezwolenia z Wydziału Architektury i Zabytków Urzędu Miejskiego Wrocławia.

GALERIA ENTROPIA

Strategiczne cele w 2023 r. Wielowątkowy program artystyczno-badawczy odnoszący się do 35-lecia działalności Galerii Entropia obejmujący wydarzenia, działania, pracę z archiwum Galerii, szereg dedykowanych wystaw i rozbudowaną ekspozycję zewnętrzną. Tworzenie i realizacja programu galerii w oparciu o koegzystencję różnych idei, środowisk i pokoleń. Promocja interesujących zjawisk w młodej sztuce oraz prezentacja wybitnych artystów starszej generacji. Tworzenie wielowymiarowej, przenikającej się przestrzeni wizualnej Galerii jako koncepcja dzieła sztuki. Uhonorowanie wybitnego artysty Zbigniewa Rybczyńskiego i jego twórczości filmowej /realizacja wielokanałowej instalacji filmowej i organizacja spotkania ze Zbigniewem Rybczyńskim w Galerii Entropia/. Kontynuacja opieki artystycznej nad plenerowym dziełem Jerzego Beresia "Żywy Pomnik Arena" /Wyspa Piasek/ i przeprowadzenie corocznej akcji /happeningu/ Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. W ubiegłym roku Galeria Entropia obchodziła 35-lecie działalności. Kontekst czasu i miejsca, jak też sam jubileusz znalazły odbicie w całorocznym programie wystaw i wydarzeń oraz w publikacjach zewnętrznych na temat galerii / Piotr Lisowski

„Anything goes. 35 lat Galerii Entropia we Wrocławiu", Pismo Artystyczne Format i Anna Mituś „Entropia zawsze rośnie", Odra/. Powstały także bardzo obszerne wywiady nt. historii Galerii przeprowadzone przez prof. Annę Markowską, które po opracowaniu będą publikowane w Magazynie SZUM. Równolegle trwała praca z archiwami Entropii, swoista archeologia mediów, idei i artefaktów sukcesywnie udostępniana na fb /fanpage Galerii, autorskie profile prowadzących/. Jubileuszowy program otworzyło zdarzenie „A Bigger Flash / Większy Błysk" o charakterze happeningowo-performatywnym, które zgromadziło liczną publiczność uczestniczącą w działaniach. Happening w przestrzeni ulicy Rzeźniczej zainicjowany przez Alicję Jodko wyzwolił energię fleszy komórkowych uczestników, dając jednocześnie pozytywną energię wspólnotową. Podobnie działało światło lasera, projekcja, iskry sztucznych ogni w performansach Marcelo Zammenhoffa /„Błysk i siatka dystopijno-graniczna"/, duetu KinoManual /„To się nigdy nie skończy"/ i Miry Boczniowicz /„Błysk. Plus minus nieskończoność"/. Całość zdarzenia spajał catering semantyczny /Marcin i Panda. 35 napisów Entropia do konsumpcji/. W kontekście jubileuszu 35-lecia Galerii powstało także kilka innych istotnych projektów i wystaw: instalacja „W międzyczasie" duetu The Self Preservation Society /Mira Boczniowicz i Dariusz J. Gorski/, projekt kuratorski „Sytuacja jest doskonała" Marcina Mierzickiego, projekt „Entropia In Situ" wg koncepcji Alicji i Mariusza Jodków w Laboratorium Kultury w Sokołowsku. Osią projektu „W międzyczasie" są dwie kolumny: XVI-wieczny oryginał, który jest częścią architektury wnętrza galerii i jego gipsowa replika dyskretnie połączone włosem artystki oraz tytułowym napisem na ścianie, który po zwilżeniu wodą ciemnieje, a wysychając blaknie. Replika kolumny nadal znajduje się w galerii, niepostrzeżenie uczestnicząc w kolejnych wystawach. Projekt kuratorski Marcina Mierzickiego „Sytuacja jest doskonała" angażował wybitnych artystów różnych generacji i mediów prowokując ich do skonfrontowania się z własnym procesem twórczym oraz fizyczną i mentalną przestrzenią Entropii. Dotychczas w ramach tego projektu odbyły się trzy wystawy: Ewy Zarzyckiej, Jarosława Słomskiego i Karoliny Szymanowskiej. Projekt „Entropia In Situ" - ekspozycja stała w przestrzeni Laboratorium Kultury w Sokołowsku - powstała we współpracy z Fundacją Sztuki Współczesnej In Situ. Odbudowa XIX-wiecznego budynku dawnego sanatorium dr. Brehmera wyodrębnia coraz większą przestrzeń ekspozycyjną, która rozwijana jest pod nazwą „Muzeum w Budowie". Galeria Entropia miała zaszczyt zrealizować tu

drugą stałą wystawę /po „Gabinecie Kątów Energetycznych” Józefa Robakowskiego/. Pomysłodawcy i kuratorzy projektu - Alicja i Mariusz Jodkowie do udziału w wystawie zaprosili: The Self Preservation Society / Mira Boczniowicz i Dariusz J. Gorski/, Marcina Mierzickiego i Jarosława Słomskiego. Ekspozycja konceptualnie nawiązuje do aspektów energetycznych w sztuce, jej granic pojęciowych oraz rosnącej entropii. Główna instalacja wystawy „Pojazd sztuki roztrzaskany o kolumnę Entropii, obserwowany przez...” wizualizuje wypowiedź Jerzego Ludwińskiego dotyczącą sytuacji awangardy na przełomie lat 60/70. Tworzenie programu w oparciu o koegzystencję różnych idei, środowisk, generacji i mediów oraz traktowani przestrzeni galerii jako wielowymiarowego dzieła sztuki w procesie jest jednym z wyróżników Entropii /warstwy, fragmenty, pozostałości, projekty site-specific w dyskretny sposób współtworzą ikonosferę wnętrza/. Koegzystencja przebiega na różnych poziomach. Prezentacja książki prof. Anny Markowskiej „Gry z miejscami” opisującej niezależne miejsca sztuki Wrocławia lat 70. połączona ze spotkaniem z uczestnikami tych wydarzeń przywołała fascynującą i ciągle żywą specyfikę awangardy wrocławskiej, także w kontekście miejsca, które jest siedzibą Entropii. Rozbudowana formalnie wystawa prof. Piotra C. Kowalskiego „Nie zła sztuka poczty” koncentrowała się na jego niezwykłych i totalnych działaniach w sferze mail-artu. Technika kolażu i fotomontażu w wystawach Julesa Colleta, Kostasa Kiritsisa i DVJ Mniamosa okazała swą siłę wyrazu w zupełnie odmiennych tematach. „Wytwory z Tik Toka i Tindera” Karoliny Wojtas i Roberta Mainki - wystawa 20. Biennale Sztuki Mediów WRO - penetrowała świat mediów społecznościowych, aplikacji i gier planszowych. Na przeciwległym biegunie znalazły się wystawy „Krótka piłka” Marcina Mierzickiego i „Pamięć kości” Jacka Zachodnego. Tradycyjnie w programie Entropii znalazł się debiut - wystawa dyplomowa Agaty Horwat oraz kontekst sztuki animacji filmowej - efemeryczna wystawa Andrzeja Futera Jarodzkiego 450 rysunków, z których powstał animowany klip do utworu Martyny Jakubowicz „Patrzę blada”. Projekt „Niekończące się 'TANGO' w Entropii” towarzyszył nadaniu Zbigniewowi Rybczyńskiemu tytułu Doctora Honoris Causa Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu i został zrealizowany we współpracy z tą uczelnią. Galeria Entropia i autorzy wielokanałowej instalacji powstałej na bazie nagrodzonego Oscarem filmu Zbigniewa Rybczyńskiego „Tango” (1980) - A. M. Jodkowie oddali w ten sposób hołd jednemu z najbardziej innowacyjnych twórców polskiego i światowego kina.

Po otwarciu instalacji odbyło się wielogodzinne spotkanie z Autorem. Galeria Entropia we współpracy z krakowską Fundacją im. Marii Pinińskiej-Bereś i Jerzego Beresia od roku 2019 organizuje coroczne akcje artystyczne wokół dzieła Jerzego Beresia „Żywy Pomnik ARENA" na Wyspie Piasek. W roku 2023 malowanie „drzewa Beresia" przybrało charakter konceptualnego działania dokamerowego w wykonaniu grupy artystek: Miry Boczniowicz, Julity Gielzak, Bożeny Grzyb-Jarodzkiej i Alicji Jodko /autorki koncepcji/.

OŚRODEK PAMIĘĆ I PRZYSZŁOŚĆ

1. Prowadzenie Centrum Historii Zajezdnia wraz z jego wystawą główną: „Wrocław 1945-2016". 2. Współpraca z Uniwersytetem Wrocławskim przy prowadzeniu kierunku studiów historia w przestrzeni publicznej. 3. Kontynuacja i rozwój współpracy międzynarodowej (w szczególności z Platformą Europejskiej Pamięci i Sumienia) i networkingu (w szczególności w ramach Sieci Ziem Zachodnich i Północnych). 4. Kontynuacja i dalszy rozwój oferty edukacyjnej, dedykowanej dzieciom, młodzieży szkolnej i rodzinom z dziećmi. 5. Digitalizacja i zabezpieczenie zbiorów (w 2023 r. na poziomie 4505 egzemplarzy). 6. Realizacja badań naukowych dotyczących powojennej historii Wrocławia. 7. Współpraca z Towarzystwem im. Edyty Stein w ramach programu „Dziedzictwo Edyty Stein". 8. Współpraca z Gminą Kąty Wrocławskie i Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Kąckiej w ramach opieki merytorycznej nad regionalną Izbie Pamięci. 9. Rozwój działalności wydawniczej. 10. Realizacja programu wystawienniczego. Szczególnym wydarzeniem było otwarcie nowej ekspozycji stałej „Golgota Wschodu" przy ul. Wittiga. 11. Prowadzenie projektu finansowanego ze środków MKiDN „Dziedzictwo Odrzańskiej Drogi Wodnej". 12. Prowadzenie projektu finansowanego ze środków MKiDN „Ocalone Dziedzictwa. Regionalne Izby Pamięci Ziem Zachodnich i Północnych".
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. Zgodnie z założeniami organizacyjnymi przyjętymi przez zespół Ośrodka, każdego roku skupiamy się na jednym dużym temacie, związanym z okrągłą rocznicą przypadającą w danym roku. Wiąże się to ze skoncentrowaniem sił na bardziej skomplikowanych, obszerniejszych i tym samym bardziej czasochłonnych projektach. W 2023 r. hasłem było: „Między miastem a regionem" nawiązującym do procesów zachodzących na Dolnym Śląsku jako nowym regionie

ukształtowanym ostatecznie w 1945 r. Głównymi nośnikami tematu rocznego były podróżujące wystawy: „Dolnoślązacy to MY. Łączy nas więcej niż region" oraz „Dziedzictwa Ziem Zachodnich i Północnych". Zważywszy na misję i praktykę działania instytucji podjęto decyzję, aby od 2023 r. uwzględniać w naszej działalności programowej, niezależnie od tematu rocznego, trzy stałe elementy: dziedzictwo „Solidarności", pojednanie oparte na modelu prezentowanym w Orędziu biskupów polskich do biskupów niemieckich i proces wrastania na ZZiP, pod którym rozumiemy dziedzictwo powojennych mieszkańców tych terenów, ze szczególnym uwzględnieniem napływowej ludności polskiej. Pierwsze z tych zagadnienie obok działań upamiętniających, odzwierciedlone będzie w szeroko zakrojonym programie dokumentacyjnym opartym na metodzie oral history. W zakresie dziedzictwa Orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r. podejmujemy działania związane z wpisem tego dokumentu na listę UNESCO „Pamięć świata" i przygotowaniem na 2025 r. upamiętnienia okrągłej rocznicy podpisania tego dokumentu. Z tematem rocznym ściśle wiąże się projekt dokumentacyjno inwentaryzatorsko-popularyzacyjny „Ocalone Dziedzictwa. Regionalne Izby Pamięci Ziem Zachodnich i Północnych", zapoczątkowany w 2018 r. programem „Regionalne Izby Pamięci", którego od początku Ośrodek jest liderem. Celem projektu jest stworzenie ewidencji zabytków przechowywanych w regionalnych izbach pamięci na byłych terenach niemieckich włączonych do Polski po II wojnie światowej oraz stworzenie 10 lokalnych mikromuzeów. W minionym roku nawiązano współpracę z 23 izbami opracowano ponad 5000 obiektów zabytkowych i zorganizowano szereg działań edukacyjnych. Szczególnym projektem badawczym jest „Dziedzictwo Odrzańskiej Drogi Wodnej", w ramach którego zrealizowano badania sonarowe w obrębie Wrocławskiego Węzła Wodnego, w wyniku których zidentyfikowano 8 zatopionych jednostek. Opracowano także dwie karty zabytków historycznych jednostek pływających. W 2023 r. Ośrodek „Pamięć i Przyszłość" kontynuował dotychczasową ofertę edukacyjną dedykowaną dzieciom i młodzieży szkolnej w różnym wieku. Na szczególną uwagę zasługują: konkursy przeznaczone dla różnych grup wiekowych: „Namaluj mi historię" (pod hasłem „Mój region jak malowany") i „Olimpiada Solidarności", warsztaty „Akademia Młodego Naukowca" i „Akademia Młodego Historyka" oraz „Poranki bajkowe" przeznaczone dla najmłodszej publiczności. Razem z Fundacją Krzyżowa realizowany jest projekt „Powstanie w getcie warszawskim. Historia, pamięć i jej

współczesne odczytanie”. Opracowano ścieżki zwiedzania obu wystaw stałych oraz ofertę edukacyjną dla najmłodszych związaną z wybranymi wystawami czasowymi. Ważnym projektem jest organizowana wspólnie władzami miasta i ciesząca się dużą frekwencją Radosna Parada Niepodległości. Dodatkowo zespół Działu Edukacji przygotował ofertę szkoleniową dla nauczycieli. Podstawowym zadaniem instytucji jest gromadzenie i udostępnianie zbiorów dokumentujących życie społeczne, kulturalne i polityczne powojennych mieszkańców Wrocławia, Ziem Zachodnich i Północnych oraz Polski. W raportowanym okresie zabezpieczono 4505 obiektów. Stosowanym w archiwum Ośrodka systemem jest Atom. Kluczowym elementem działalności było także współpraca z Towarzystwem im. Edyty Stein kontynuowana była w ramach programu „Dziedzictwo Edyty Stein”. Badania naukowe w 2023 r. okresie dotyczyły tradycyjnych obszarów: historii mówionej, powojennej historii Polski, a w szczególności Wrocławia i okolic oraz Ziem Zachodnich i Północnych. Zorganizowano warsztaty historii mówionej, III edycję Akademii Ziem Zachodnich, konferencję „Centra i peryferie Polski ludowej” oraz cykl debat „Między miastem a regionem” goszczących w miastach Dolnego Śląska. Głównym wydarzeniem kongresowym było „Remembrance and Future Forum”, podczas którego o dylematach współczesności rozmawiali przedstawiciele świata kultury i nauki. Zeszłoroczna edycja nosiła podtytuł: „Wielka pamięć poza metropolią”. Bogata działalność wystawiennicza Ośrodka przejawiała się (poza prowadzeniem i modernizacją wystawy głównej) w organizacji ekspozycji. Na uwagę zasługuje tu szczególnie otwarcie nowej stałej ekspozycji „Golgota Wschodu” przy ul. Wittiga. Na uwagę wśród wydarzeń minionego roku zasługuje także goszczenie czwartej edycji forum „Pracuj w kulturze”.
Nagrody. 1. Nagroda Rektora Uniwersytetu Warszawskiego na najlepszą książkę akademicką i naukową ACADEMIA 2023 dla książki "Region czy regiony? Ziemie Zachodnie i Północne 1945-1989". 2. Wśród pięciu finałowych publikacji Konkursu im. Profesora Tomasza Strzembosza dla najlepszych publikacji dotyczących historii najnowszej znalazła się publikacja "Świat, który już nie istnieje. Polskie i ukraińskie opowieści biograficzne 1918-1956". 3. Także wśród pięciu finałowych publikacji konkursu edytorskiego "Pióro Fredry" znalazła się książka "Odkrywając historię mówioną".

WROCŁAWSKI DOM LITERATURY

Upowszechnianie czytelnictwa poprzez realizację 155 spotkań literackich w Klubie Proza i 30 spotkań literackich poza Prozą, 148 wydarzeń literackich online i 85 odcinków podcastów. Upowszechnianie czytelnictwa także poprzez szereg innych działań, w tym m.in. aktywny udział i koordynację pracy grupy Czytająca Polska, zrzeszającej menedżerów kultury, aktywistów, edukatorów, bibliotekarzy i nauczycieli, samorządowców. W 2023 roku, we współpracy z Fundacją Powszechnego Czytania, Polską Izbą Książki i KBF, zorganizowano warsztaty w Bibliotece Narodowej w Warszawie, podczas których wypracowywano działania na rzecz systemowego rozwoju czytelnictwa w Polsce – od poziomu rządowego do działań lokalnych. Kontynuowano również projekt „Supermoc Książek", w ramach którego WDL był w 2023 roku partnerem publikacji i ogólnopolskiej kampanii „#TataTeżCzyta" zachęcającej do czytania z dziećmi w każdym wieku. W ramach akcji rozdano ponad 30 000 egzemplarzy publikacji, przeprowadzono szeroko zakrojone działania w mediach społecznościowych i kampanię outdoorową. Liczba wyświetleń treści związanych z akcją przekroczyła 5 000 000. Reprezentacja kultury polskiej za granicą i prezentacja kultury światowej we Wrocławiu i w Polsce m.in. poprzez udział w pracach Sieci Światowych Stolic Książki UNESCO, Sieci Miast Kreatywnych UNESCO i Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia ICORN. Działania te szerzej opisano w dalszej części sprawozdania. Promocja twórczości i działalność wydawnicza ze szczególnym uwzględnieniem autorek i autorów wrocławskich i dolnośląskich. W 2023 roku w Wydawnictwie Warstwy ukazało się szereg książek twórców z Wrocławia i Dolnego Śląska: Rafała Dutkiewicza, Jakuba Kamińskiego, Tymoteusza Karpowicza, Damiana Kowala, Marcina Kurka, Karola Maliszewskiego, Tadeusza Różewicza, Olgi Marii Szelc i Tatiany Tokarczuk. Twórczość autorek/ów i krytyczek/ów z Wrocławia i Dolnego Śląska prezentowano w nowym czasopiśmie wydawanym przez WDL „Notatnik Literacki": 12 osób w wydaniu papierowym i 12 w serwisie internetowym czasopisma, w tym Olga Tokarczuk, Ewa Jarocka czy Jakub Skurtys. Ponadto na Festiwalu Miłosza w Krakowie zorganizowana została prezentacja w magazynu „Zakład" tworzonego przez wrocławskie środowisko literackie. Warto również dodać, iż spośród 685 gości wydarzeń organizowanych przez WDL w 2023 roku ponad połowa to mieszkańcy Wrocławia i Dolnego Śląska. Realizacja projektów edukacyjnych i animacja kultury poprzez

organizację, we współpracy z Fundacją Olgi Tokarczuk, 5. edycji Konkursu im. Tymoteusza Karpowicza na recenzję literacką – jedynego ogólnopolskiego konkursu w adresowanego do młodych krytyków literatury (na konkurs nadesłano ponad 100 prac z całej Polski), konkursu literackiego dla dzieci i młodzieży „Jak zdobyć Nagrodę Nobla?", również we współpracy z Fundacją Olgi Tokarczuk (z udziałem blisko 200 uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z całej Polski), Turnieju jednego wiersza im. Rafała Wojaczka, lekcji poetyckich i prelekcji w szkołach, a także warsztatów dla dzieci. Kontynuowanie wydawania czasopisma „Notatnik Teatralny" (publikacja czterech numerów), przywróconego na rynek wydawniczy po czteroletniej przerwie w 2022 roku, i stworzenie koncepcji oraz publikacja nowego czasopisma „Notatnik Literacki" (szerzej opisanego w punkcie 17 sprawozdania).
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. 1. Organizacja 18. edycji Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelus i 16. edycji Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius – dwóch spośród najważniejszych polskich nagród literackich. Do Angelusa zgłoszonych zostało 125 tytułów, do Silesiusa – 237. Promocja nagród trwała od maja (ogłoszenie nominacji do Silesiusa podczas 8. MFPS) do października (organizacja spotkań z nominowanymi podczas Bruno Schulz. Festiwalu i gali finałowej) i odbiła się szerokim echem w mediach – ukazało się w sumie 1704 wycinków prasowych, zrealizowano reportaż w TVP 3 Wrocław. Nagroda Angelus była też okazją do promocji kultury ukraińskiej w kontekście walki z rosyjską agresją. 2. Organizacja 8. Międzynarodowego Festiwalu Poezji Silesius, który przez blisko dekadę istnienia urósł do rangi jednego z najważniejszych wydarzeń poetyckich w Polsce. W 2023 festiwal przybrał formę całorocznego pasma wydarzeń upowszechniających poezję, z dwoma kluczowymi momentami: główne pasmo festiwalowe w maju i wydarzenia skupione wokół ogłoszenia laureatów Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius w październiku. Łącznie przeprowadzonych zostało blisko 50 wydarzeń (czytań, debat, spotkań autorskich, koncertów). Rok 2023 był rokiem Wisławy Szymborskiej, dlatego noblistce poświęcono dużo miejsca w programie festiwalowym. Ponadto we Wrocławiu gościli poeci i poetki z Ukrainy czy Litwy, dyskutowano o kanonach poetyckich i prezentowano książki, które swoje premiery miały w latach 2022–2023. 3. Zorganizowano pobyty rezydencyjne dla 7 pisarek i pisarzy. Jednym z najważniejszych działań było zaproszenie do Wrocławia wybitnego białoruskiego

pisarza i aktywisty Uładzimira Niaklajeu w ramach Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia ICORN, do której Wrocław należy od 2015. Niaklajeu – jedna z kluczowych postaci w walce o wolność Białorusi, od lat prześladowany przez reżim Aleksandra Łukaszenki, jest też niezwykle ważną osobą dla diaspory białoruskiej w Polsce. Gościnią WDL we Wrocławiu była także ukraińska pisarka Oksana Zabużko i laureat Nagrody im. Gorbaniewskiej (towarzyszącej Nagrodzie Angelus) czeski pisarz Jaroslav Rudiš. Zorganizowano też pobyty rezydencyjne w czeskim Broumovie i w mieszkaniu Wisławy Szymborskiej w Krakowie. 4. Współorganizacja wydarzeń na festiwalach w Polsce i za granicą, dzięki której autorki i autorzy związani z Wrocławiem, a także autorskie działania WDL docierały do nowych odbiorców. Dwie prezentacje miały miejsce w Quebec City (Kanada) w ramach festiwalu literackiego „Québec en toutes lettres": tekst Emila Pasierskiego i ilustracja Jakuba Kamińskiego zaprezentowane zostały na wystawie „Toponymy" o Miastach Literatury UNESCO, a wiersz laureata Silesiusa Aleksandra Trojanowskiego zaprezentowany został w projekcie audiowizualnym „Multivox". W ramach współpracy pomiędzy miastami należącymi do Sieci Światowych Stolic Książki UNESCO w Guadalajarze (Meksyk) zrealizowano projekt „Walls GWBC", prezentujący poezję na murach miasta. Wrocław zaprezentował fragment wiersza Ilony Witkowskiej w tłumaczeniu Xaviera Farré. WDL zorganizował również prezentację magazynu „Zakład" na Festiwalu Miłosza w Krakowie, a autorki i autorzy Warstw odbywali spotkania na Festiwalu Góry Literatury, w Warszawie i w Krakowie. 5. Umocnienie pozycji Wydawnictwa Warstwy na rynku wydawniczym, m.in. dzięki nowym działaniom (pkt. 17), nagrodom i nominacjom (pkt. 23). Na szczególną uwagę zasługują nominacje do najważniejszych nagród literackich dla Macieja Bobuli za tom poetycki „Pustko" (Nagroda Literackiej Miasta Warszawy, Nagroda im. Wisławy Szymborskiej). Autor został też laureatem wrocławskiej nagrody Warto w dziedzinie „literatura". 6. Kontynuowanie publikacji kwartalnika „Notatnik Teatralny", reaktywowanego rok wcześniej. Ukazały się kolejne cztery numery NT, rozwijano także towarzyszący kwartalnikowi serwis internetowy. Kulturotwórczą rolę kwartalnika wzmacniały comiesięczne spotkania w Klubie Proza poświęcone problemom współczesnego teatru. Grudniowy numer miał swoją premierę (z udziałem Krystyny Jandy) w Krakowie, podczas najważniejszego polskiego festiwalu teatralnego „Boska komedia". 7. Uruchomienie nowego pisma literackiego „Notatnik Literacki" oraz towarzyszącego mu serwisu internetowego. 8. Rozwój

mających stałą publiczność cykli spotkań i dyskusji literackich i okołoliterackich, m.in. 12 spotkań w ramach cyklu „Czytał Michał Nogaś (w Prozie)" z Radiem Nowy Świat czy „Oblicza katastrofy" (opisane w pkt. 20 poniżej). Rozwijano też nowe projekty: unikatowy cykl „Żydzi. Polska, Autobiografia" (5 spotkań w 2023) poświęcony literaturze jidysz tworzony z Katedrą Judaistyki UWr i interdyscyplinarny projekt „Dom w Kinie" (opisany w pkt. 17 poniżej). Działania te, a także zintensyfikowanie współpracy z wydawnictwami z całego kraju, pozwoliły poszerzyć zakres tematów podejmowanych podczas wydarzeń WDL i dotrzeć do nowych grup odbiorców. 9. Rozwój kanału podcastowego Radio Proza, założonego w roku 2020 jako odpowiedź zespołu programowego WDL na pandemię i towarzyszący jej lockdown. Według statystyk platformy Spotify to obecnie jeden z najpopularniejszych literackich podcastów w Polsce. W 2023 opublikowano 71 odcinków w kilku formatach: pasmo główne (rozmowy rejestrowanie w Klubie Proza), wykłady Radio Proza czy najpopularniejszy Bełkot literacki (szerzej opisany w pkt. 17). Odcinki Radia Proza są dostępne na wszystkich ważnych platformach z podcastami, a w 2023 pobrano je ponad 45 tys. razy. 10. Rozwój kanału WDL na YouTubie, który na koniec 2023 generował wyższe statystyki oglądalności niż pozostałe kanały WDL i pozwolił dotrzeć z treściami literackimi do innej publiczności – młodszej i mieszkającej w całej Polsce i za granicą (wg statystyk YT aż 20% odbiorców mieszka w innych krajach). W 2023 na kanale opublikowano ponad 150 filmów, które obejrzano łącznie blisko 315 tys. razy (całkowity czas oglądania treści wideo to aż 94,3 tys. godzin). Z końcem 2023 kanał subskrybowało ponad 5,6 tys. osób. Nagrody. Kariatyda Czytelnictwa z okazji 5-lecia istnienia Fundacji Powszechnego Czytania przyznana Wrocławskiemu Domowi Literatury za wspieranie rozwoju czytelnictwa; Maciej Bobula, „Pustko": Nagroda Główna w 63 Konkursie PTWK Najpiękniejsza Książka Roku 2022, nominacja do Nagrody im. Wisławy Szymborskiej 2023, nominacja do Nagrody Literackiej m.st. Warszawy 2023, wyróżnienie w Konkursie Edycja 2023; Gosia Kulik, Tomek Żarnecki, „Święta cały rok": nominacja w 63 Konkursie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek Najpiękniejsze Polskie Książki 2022, nominacja do Nagrody Dobre Strony 2023, nominacja w konkursie Książka Roku 2023 PS IBBY w kategorii książka autorska lub/i obrazkowa; Maciej Robert, „Śnieg. Elegie przedmiejskie": wyróżnienie w 63 Konkursie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek Najpiękniejsze Polskie Książki 2022; Aldona Kopkiewicz, „Przy sobie": nominacja w 63 Konkursie

Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek Najpiękniejsze Polskie Książki 2022, Maciej Bobula, „Wsie Animalia Miscellanea”: nominacja w 63 Konkursie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek Najpiękniejsze Polskie Książki 2022; Lech Moliński, Jerzy Wypych, „Nikt nie woła, każdy pamięta. Filmowy Dolny Śląsk”: nominacja w 63 Konkursie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek Najpiękniejsze Polskie Książki 2022.

CENTRUM KULTURY AGORA

1. Poszerzenie działalności CK Agora na terenie Dolnego Śląska z zakresu edukacji kulturowej dzięki pozyskaniu trzyletniego finansowania z Programu Narodowego Centrum Kultury Bardzo Młoda Kultura na rzecz rozwoju i budowy sieci partnerskich w regionie, poprzez wsparcie inicjatyw realizowanych z młodzieżą. 2. Rozwinięcie zakresu działalności CK Agora o nierealizowane dotychczas aktywności programowe, poprzez planowanie i organizację szkoleń dla liderów społecznych i kadr kultury z zakresu wzmacniania kompetencji osób pracujących z młodzieżą. 3. Wzmocnienie rozpoznawalności marki CK Agora jako operatora regionalnego Programu Bardzo Młoda Kultura oraz zacieśnienie współpracy z Narodowym Centrum Kultury poprzez udział w warsztatach i spotkaniach z przedstawicielami NCK i innymi operatorami regionalnymi. 4. Zwiększenie liczby samodzielnych produkcji wydarzeń artystycznych realizowanych w instytucji, między innymi wyprodukowanie wystawy inspirowanej twórczością Józefa Hałasa we współpracy z wrocławskim środowiskiem streetartowym oraz Państwem Cezarym i Ewą Kaszewskimi – kolekcjonerami dzieł sztuki. 5. Poszerzenie aktywności programowej CK Agora na rzecz społeczności lokalnej, m.in. poprzez współpracę z Wrocławskimi Mieszkaniami podczas realizacji Sąsiedzkiego Mini Jamu, zakładającego kolektywne sprzątnie nieużytków wokół terenów CK Agora i artystyczną rewitalizację murów dzielących najbliższe nieruchomości. 6. Zwiększenie ilości pozyskanych dotacji zewnętrznych z różnych programów grantowych m.in. z programów Narodowego Centrum Kultury – Kultura Interwencje. 7. Zwiększenie zasięgów w zakresie współpracy i sieciowania w regionie m.in. z instytucjami kultury na Dolnym Śląsku, fundacjami, stowarzyszeniami, CAL-ami, ośrodkami pomocy społecznej, jednostkami oświaty, osobami indywidualnymi. 8. Zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z ustawą

z 19 lipca 2019 r. poprzez realizację tłumaczeń materiałów video na Polski Język Migowy. 9. Poszerzenie oferty edukacyjno-artystycznej poprzez zwiększenie oferty zajęć stałych, m.in. o Tkaninowo, Wyindywidualizowani – Teatr dla dorosłych, Zumba Kids.
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. BARDZO MŁODA KULTURA – Realizowany przez nas trzyletni program Narodowego Centrum Kultury, zakłada tworzenie, wzmacnianie i rozbudowywanie wielostronnych sieci współpracy partnerskiej na rzecz rozwoju edukacji kulturowej w naszym regionie z podmiotowym udziałem młodzieży. Budowana przez nas sieć ma na celu aktywizacje mieszkańców małych gmin, tych do 50 000 tysięcy na Dolnym Śląsku. POCIĄG DO SZTUKI / PRZYSTANEK RÓŻANKA - W przestrzeni naszego osiedla zaprezentowaliśmy dwie międzynarodowe produkcje – Testament Szewczenko ukraińskiego Teatru Voskresinnia oraz Shamaniac czeskiej grupy Blackout Paradox. Program artystyczny uzupełnił plenerowy piknik Postaw na Teatr. HAŁAS NA RÓŻANCE - Projekt inspirowany twórczością Józefa Hałasa. Obok specjalnie przygotowanych prac przez Łukasza Bergera, Miłosza Flisa, Krzysztofa Bryły i Michała Mejnartowicza, prezentowaliśmy oryginalną twórczość Hałasa, udostępnioną dzięki uprzejmości Państwa Cezarego i Ewy Kaszewskich. Wernisażowi towarzyszył performance z wykorzystaniem autorskiej techniki rysowania światem na żywo, przygotowany przez Cloud Theatre. Warstwę edukacyjną projektu stanowiły warsztaty mozaiki ceramicznej. FESTIWAL EWIDENTNYCH TALENTÓW AKTORSKICH – Po raz 22 najlepsze monodramy z całej polski oceniało jury w składzie: Jan Peszek, Agnieszka Przepiórska i Paweł Palcat. Oprócz stałego przeglądu zaprosiliśmy widzów na wystawę Wokół Sceny. Teatralna Immersja, wrocławskiego artysty Sebastiana Siepietowskiego. 11/11 WOLNOŚĆ, KOCHAM I ROZUMIEM - Program wydarzenia skupiał się na działaniach rodzinnych – zaproponowaliśmy szereg warsztatów, gry i animacje, pokaz filmu Luksus. Prosta Historia, konkursy z nagrodami, wernisaże wystaw Moja Wolność, Moja Sprawa oraz Niepodległa. Wydarzenie zakończył koncert coverów piosenek w stylu podwórkowym, w wykonaniu zespołu Nicponie. NOC MUZEÓW – W trakcie tegorocznej edycji zaproponowaliśmy bogaty program dla dzieci pn. Nietypowo o Literach, na który złożyły się warsztaty rzeźby kinetycznej, monotypii, rysunku wielkoformatowego, książki ilustracyjnej oraz grafiki artystycznej. Wieczorną część programu stanowił wernisaż o tym samym tytule, podczas którego zaprezentowali się najlepsi

wrocławscy graficy zajmujący się typografią. KUŹNIA PROJEKTÓW VIII / WŁASNY PROGRAM GRANTOWY - Spośród zgłoszonych projektów wybrano, wsparto finansowo i organizacyjnie trzy inicjatywy: Polsko-białoruski projekt Zatańcz z Nami Tradycyjnie, warsztaty z tworzenia naturalnych produktów Mydło i Powidło oraz Sąsiedzki Mini Jam, podczas którego posprzątano zaniedbane tereny za budynkiem CK Agora. ALE SZTUKA! - Projekt dedykowany wrocławskim artystom. Udostępniamy swoją przestrzeń i pomagamy promocyjnie twórcom funkcjonującym na rynku artystycznym. Prezentowaliśmy prace: Moniki Kargol, Lili Gejderich, Karoliny Borowskiej, Maszy Frantskevich, Natalii Garcarz, Julii Boruty, Julii Lignarskiej, Izy Opiełki, Pawła Czekańskiego, Wiktora Gałki, Mai Kozłowskiej, Anastassji Kovalevej, Pauliny Zając, Studentów ASP z pracowni Marka Kuliga, Moniki Stefanowskiej oraz Anny Gelczuk. WOLNA SZKOŁA - Wolna Szkoła to okazja do wymiany doświadczeń i twórczych umiejętności. Każdy posiadający ciekawą umiejętność i chcący się nią podzielić z innymi, może zgłosić się do wzięcia udziału projekcie, w roli prowadzącego. Na tegorocznych spotkaniach uczestnicy dowiedzieli się jak wykonać Las w Żarówce, ekologiczne kremy, pomadki i balsamy oraz nauczyli się wyplatać kompozycjw z wikliny. KONCERTY, POPISY, GALE, SPEKTAKLE – W Agorze można było usłyszeć: ShataQS, Diavolezza czyli Piotrek Damasiewicz i Kuba Wójcik, artystów wydawnictwa LAS, Zen Zone Wrocław, ALA|MEDA, francuskie Barlin i Fleuves Noirs, Nicponie, Bruklin, Mizia&Mizia, NaszaGrupa, wrocławskie zespoły NoCo, Dafodill Pill, Kołdra, Tantenfreaky, Easy Dose, Formuła Organic oraz Marek Niedzielski, Patrycja Obara i Cezary Rosiński. W trakcie wernisaży zagrali na handpanie – Wojek Krasuski i Artur Witkowski oraz pianistka Anastasia Bourie i skrzypek Edward Reszke. Zaprezentowaliśmy spektakl Gody oraz dwa performance przygotowane m.in. przez berlińskiego artystę Flux Wildly. Zorganizowaliśmy popisy, gale i dwie premiery teatralne uczestników zajęć stałych. WYSTAWY - Swoje prace zaprezentowali: Aleksandra Cieślikowska, Bartek Rogula, Dominika Rząsa, Ewa Drankowska, Marek Domaniecki, Joanna Tepper i Weronika Surma. Multimedialną ekspozycję przygotował Sebastian Siepietowski. Typograficzne prace prezentowali: Dawid Błaszczyk, Małgorzata Mauko Korczak, Marta Przeciszewska, Maciej Majchrzak i Patryk Gmerek. W ramach Bienalle Fotografii TIFF pokazywaliśmy prace Michała Malińskiego. Odbyła się wystawa i premiera książki Pawła Mildnera jako finał projektu stypendialnego. Efekty pracy około 200 dzieci mogliśmy zobaczyć dzięki

konkursowi Jeż Dziki Zwierz. DZIAŁANIA EDUKACYJNE I ANIMACYJNE - W czasie ferii i wakacji dzieci uczestniczyły w tygodniowych zajęciach Eko Wioska oraz Czary i Magia. Z okazji świąt zaproponowaliśmy warsztaty Wielkanocny Dekor w Drewnie oraz Gwiazdkowy Warsztatownik. Można było uczestniczyć w dwumiesięcznym kursie fotograficznym. Zorganizowaliśmy 3 pikniki plenerowe, których pogram opierał się m.in. o kultową postać Koziołka Matołka, a także Międzypokoleniowy Bal Przebierańców, warsztaty wokalne Mój Unikat oraz zajęcia kulinarne Jeż Owocożerca. FESTIWAL ŚPIEWAJĄCYCH PRZEDSZKOLAKÓW – po raz 35 na scenie widowiskowej naszego centrum zaprezentowało się niespełna 300 małych artystów. Dzieci wzięły udział w koncercie Basi Piotrowskiej – Bujaj, Tupaj, Śpiewaj i Tańcz. ZAJĘCIA STAŁE – ponad 30 rodzajów warsztatów o różnych profilach: choreograficznych, plastycznych, teatralnych, instrumentalnych, wokalnych i z zakresu sztuki użytkowej. We wrześniu przygotowaliśmy nowe propozycje – Tkaninowo, Wyindywidualizowani – Teatr dla dorosłych czy Zumba Kids. KONKURSY – w 2023 roku zorganizowaliśmy 5 konkursów, w tym na najlepsze inicjatywy społeczno-kulturalne, graficzny, teatralny i plastyczny dla dzieci.

CENTRUM KULTURY WROCŁAW-ZACHÓD

W 2023 roku Centrum Kultury wprowadziło wiele zmian w swojej działalności. Mieszkańcom zachodniej części miasta zaproponowano nowe wydarzenia i działania integrujące społeczność lokalną: rodzinne dziedzińce artystyczne- imprezy plenerowe dla wszystkich, bez względu na wiek; sąsiedzkie potańcówki; sąsiedzkie spacery; nieodpłatne, tematyczne warsztaty. Ponad to nawiązano partnerstwo z okolicznymi organizacjami (szkołami, przedszkolami, organizacjami pozarządowymi, radami osiedli). Wspólną pracę i zaangażowanie partnerstwa zaobserwowano podczas wydarzenia (koncertu z licytacją prac) na rzecz świetlicy zrzeszającej osoby z niepełnosprawnościami Tacy sami. Zbiórkę zorganizowali rodzice a partnerskie organizacje zadbały o program artystyczny. 2023 rok zakończono i rozliczono także 2 projekty międzynarowe Erasmus+, "Niepełnosprawny artysta w sieci" i "Akademia Aktywnego Seniora". Centrum wzięło także udział w wydarzeniach realizowanych w ramach Tygodnia Mobilności. Również ważnym wydarzeniem dla Centrum jak i lokalnej

społeczności było powstanie i odsłonięcie muralu, który zaprojektował Kuba Kamiński.
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. Obchody Święta Wrocławia na Nowym Dworze, to zawsze bardzo spektakularne wydarzenie dla lokalnej społeczności. Na scenie gościli znani i lubiani artyści scen polskich- a gwiazdą wieczoru była Majka Jeżowska. Wspólna zabawa, gry i warsztaty familijne- integrują lokalną społeczność. Bardzo ważnym wydarzeniem, które pokazało wspólnotę mieszkańców osiedla Nowy Dwór, był koncert charytatywny połączony z aukcją prac na rzecz świetlicy Tacy Sami. Impreza przyciągnęła nie tylko organizacje partnerskie, które wspomogły swoimi "wyrobami" aukcję, ale także mieszkańców zachodniej części miasta Rodzinne dziedzińce artystyczne- plenerowe wydarzenia (koncerty, spektakle, potańcówki, warsztaty), dla każdego bez względu na wiek. To możliwość spędzenia miło czasu w dobrym towarzystwie i przy dźwiękach dobrej muzyki. "Akademia Aktywnego Seniora"- międzynarodowy projekt w ramach programu Erasmus+, realizowany wspólnie z partnerem z Czech, to szereg wydarzeń międzynarodowych dla i o seniorach. "Niepełnosprawny artysta w sieci"- międzynarodowy projekt w ramach programu Erasmus+, realizowany wspólnie z partnerem z Włoch i Hiszpanii. Odsłonięcie muralu- pierwszy mural na Nowym Dworze powstał w Centrum Kultury Wrocław- Zachód

OŚRODEK DZIAŁAŃ TWÓRCZYCH ŚWIATOWID

ODT Światowid otrzymał grant finansujący projekt "Z Biskupina w świat - transmisje i rejestracje audio wizualne koncertów i wydarzeń lokalnych" realizowany w ramach programu systemowego pn. "Konwersja cyfrowa domów kultury". Operatorem programu było Narodowe Centrum Kultury, a finansowanie pochodziło z Funduszy Europejskich. Przyznane dofinansowanie to 172 741 tys. zł (w całości pochodzi z grantu NCK), a jego przeznaczenie dotyczyło zakupu sprzętu, który umożliwił ośrodkowi poszerzenie oferty artystycznej, wzbogacenie technik promocji i realizację priorytetu wspierania młodych artystów. Grant obejmował też udział pracowników w szkoleniach. Rozszerzenie oferty w ramach reagowania na potrzeby środowiska. Nowe wydarzenie pn. „Rytmy i przejścia”. Projekt poświęcony pamięci Jerzego Łaby, uznanego wrocławskiego muzyka/perkusisty i instruktora muzycznego ODT Światowid, zorganizowany został z inicjatywy Stowarzyszenia „Voice of Art” oraz we współpracy z

powyższym stowarzyszeniem, jak i Pawłem Ostrowskim (4Drummer.pl). Promocja młodych artystów Ewa Środoń-Prokulewicz laureatka nagrody specjalnej w ramach V Inspiracji-Interpretacji: Roman Kołakowski zrealizowała autorski recital, którego prapremiera odbyła się w czerwcu 2023 na scenie Światowida. Dzięki sprzętowi pozyskanemu w ramach Konwersji Cyfrowej zrealizowane zostało nagranie koncertu. Cykl koncertów „Światowid klasycznie" gości zarówno uznanych jak i młodych instrumentalistów. Dzięki rozszerzeniu oferty i zaopatrzeniu się ośrodka w sprzęt do realizacji nagrań występujący u nas młodzi artyści zyskują nagrania wideo i komplet fotorelacji do portfolio, które przydają się im do dalszej promocji ich działalności. Festiwal Bajkopisarzy Piernikowa Chata jest kanwą inspirowania dzieci do podejmowania własnych prób literackich. Poszerzanie oferty zajęć w ramach zaspokajania potrzeby zapewnienia dostępu do kształcenia w dziedzinie sztuki na wysokim poziomie, dając pracę wrocławskim artystom. Studio Musicalowe – rozpoczęliśmy współpracę z Akademią Młodego Artysty, której instruktorzy prowadzą w Światowidzie Studio Musicalowe. Efektem zajęć będzie przygotowywany w trybie rocznej pracy spektakl „Dancing Queen". Jednym z ważniejszych działań Światowida jest organizacja turnusów rekreacyjno-artystycznych, plenerów artystycznych i warsztatów w okresie ferii (Zima w mieście) i wakacji (Lato w mieście). W 2023 r. rozszerzyliśmy ofertę uwzględniając potrzeby osób dorosłych, które w sezonie letnim mogły uczęszczać na zajęcia do pracowni ceramiki oraz witrażu. Zorganizowaliśmy 12 projektów, z których skorzystało finalnie 206 osób. Nowi prowadzący Pracownie plastyczna i ceramiczna zyskała nowych prowadzących zajęcia dla najmłodszych dzieci, co w efekcie poszerzyło i uatrakcyjniło ofertę zajęć stałych Odt Światowid. Kursy witrażowe Pracownia witrażu prowadzi od września 2023 nie tylko zajęcia stałe ale też tematyczne kursy planowane na wybrane miesiące. Zrealizowane w październiku i grudniu „Jesienne lampiony" i „Adwentowy wieniec" cieszyły się dużym zainteresowaniem (zajęty był komplet miejsc na obu kursach) Podniesienie komfortu korzystania z przestrzeni ODT Światowid Sukcesywna wymiana oświetlenia w nowoczesnej technice Led części wspólnych obiektu, ciągów komunikacyjnych i biur w siedzibie Ośrodka oraz w zarządzanej przez OTD Światowid siedzibie fundacji OK-Art przy ulicy Roosevelta. W głównej siedzibie zamontowaliśmy folię M 35 XT co w wyniku spowodowało schłodzenie o 6-8 stopni przestrzeni głównej klatki schodowej w sezonie letnim oraz poprawiło izolację cieplną wymienionego

obszaru co w efekcie wpłynęło na zmniejszenie utraty ciepła w sezonie zimowym. Wykonaliśmy również prace dotyczące naprawy sufitu oraz malowanie ścian w salach warsztatowych w zarządzanym przez ODT budynku przy ul. Jagiellończyka 10A.
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. 1. Z inicjatywy Stowarzyszenia „Voice of Art" oraz uczniów Jerzego Łaby - zmarłego w 2022 roku muzyka/perkusisty, instruktora muzycznego ODT Światowid, ośrodek zrealizował nowe wydarzenie pn. „Rytmy i przejścia". W ciągu dwóch dni odbyły się autorskie warsztaty „Klinika perkusyjna" prowadzone przez Michała Dąbrówkę; wspominkowe spotkanie „Kawka z czekoladą" z udziałem przyjaciół artysty (prowadził je Piotr Bartyś) oraz koncert/jam session (grali m.in. Tomasz Kaczmarek, Tomasz Orszulak, Tomasz Grabowy, Paweł Ostrowski). Imprezie towarzyszyły dwie wystawy – stacjonarna poświęcona pamięci Jerzego Łaby i w mediach społecznościowych – relacja z wydarzenia promowana także przez Partnerów. Wydarzenie stało się cenną platformą wymiany doświadczeń między uczestnikami warsztatów (podkreślali, że warsztaty były unikatowe, bo warsztatów dla perkusistów niemal nie ma nigdzie w polskiej ofercie). Udział w nich wzięły 23 osoby (młodzież i dorośli). Wszyscy otrzymali stosowne certyfikaty. W organizację wydarzenia zaangażowani byli wolontariusze – wieloletni uczniowie zajęć perkusyjnych prowadzonych przez Jerzego Łabę oraz partnerzy: Stowarzyszenie „Voice of Art" i Paweł Ostrowski (4Drummer.pl). 2. Festiwal Inspiracje- Interpretacje współtworzą żywe wspomnienia o mistrzach polskiej piosenki, nowe interpretacje ich utworów oraz kreatywna wystawa satyrycznego portretu autorstwa Tomasza Brody. Inspiracją realizowanej w grudniu 2023 odsłony festiwalu był repertuar i osoba Ewy Demarczyk. Odbiorcy mieli okazję poznać ją na dwa sposoby – podczas spotkania wspomnieniowego pn. „Herbatka w oparach nostalgii" z udziałem Andrzeja Zaryckiego i Wacława Krupińskiego oraz poprzez wykonywane niegdyś przez nią piosenki w nowych interpretacjach ośmiu uczestników konkursu. W finale własne interpretacje piosenek Demarczyk zaprezentowała znakomita Natalia Sikora występująca z zespołem Tango Attack. Inspiracje-Interpretacje dla młodych wokalistów są okazją do dwudniowej pracy warsztatowej z festiwalowym zespołem prowadzących (przed konkursem), jak i zmierzeniem się z wymagającym repertuarem należącym do klasyki polskiej piosenki. Dla laureata/tki nagrody specjalnej festiwal jest również kontekstem pracy nad własnym repertuarem

zaprezentowanym w osobnym recitalu (dotowanym ową nagrodą). Pokłosiem V Inspiracji-Interpretacji: Roman Kołakowski był recital Ewy Środoń-Prokulewicz, którego prapremiera odbyła się w Światowidzie w czerwcu 2023 (jest na kanale You Tube ośrodka dostępne nagranie koncertu). 3. Festiwal Bajkopisarzy Piernikowa Chata żywo pobudza dziecięcą wyobraźnię, inspirując dzieci (z Wrocławia i powiatu wrocławskiego) do podejmowania własnych prób literackich. Tworzy też ramy pracy warsztatowej dzieci z artystami, pozwala zaprezentować własną twórczość przed ekspertami i rówieśnikami, kreuje wydarzenie łączące konkurs z zabawą. Festiwal kierowany do 10-12 latków jest wieloetapowy, składa się z konkursu literackiego (napisanie baśni na wybrany temat określony regulaminem) i krasomówczego (zaprezentowanie własnej baśni w opowieści na żywo podczas gali z publicznością), co pozwala dzieciom (także w trybie warsztatów przygotowujących do części ustnej) poznawać różnice w operowaniu środkami wyrazu języka pisanego i mówionego w oparciu o tę samą fabułę. Praca z uczestnikami konkursu, jaką podejmują zaproszeni literaci, aktorzy jest zawsze otwarta na potrzeby i umiejętności dzieci, co bardzo doceniają uczestnicy, jak i ich rodzice oraz nauczyciele. Ważne też jest też budowanie wokół festiwalu baśniowej atmosfery, sfery emocji, doświadczeń, inspiracji, wartości, którą uczestnicy zapamiętają na dłużej. Główna nagroda imprezy to udział w warsztatach literackich – by dzieci miały okazję do spotkania i kreatywnej pracy z zawodowymi literatami. Dla ośrodka festiwal jest też okazją do współpracy z instytucjami/ firmami jak Muzeum Miejskie, Hydropolis, Agencja Reklamowa Cięty Język, Teatr Lalek (Piernikowa Chata 2023 miała właśnie kontekst teatralny i dramatopisarski, gościła Marię Wojtyszko, a laureaci uczestniczyli w teatralnym przedstawieniu autorstwa Wojtyszko/Krofta), czy literacka Agencja Autorów „Autograf". Partnerem od wielu lat jest także kreator festiwalowych pamiątek - Piernik Wrocławski. 4. Ośrodek brał udział w II Konkursie grantowym „Konwersja Cyfrowa Domów Kultury" organizowanym przez Narodowe Centrum Kultury (operator programu), uzyskując grant za projekt: "Z Biskupina w świat - transmisje i rejestracje audio wizualne koncertów i wydarzeń lokalnych". Finansowanie tego grantu pochodzi w całości z Funduszy Europejskich. Przyznane dofinansowanie: 172 741 tys. zł przeznaczone zostało na zakup sprzętu, który pozwolił ośrodkowi wzbogacić ofertę propozycji artystycznych (stacjonarnie i on-line) i skierować ją także dla osób w wadą słuchu oraz wspierać młodych twórców w produkcji materiałów promocyjnych i profesjonalnego demo koncertowego.

Realizacja założeń projektu opiera się na planie 5 – letniej strategii, co istotne, ponieważ wskazuje na rozszerzenie i wzmocnienie współpracy ze środowiskiem i realizację jednej z najbardziej istotnych z misji Światowida – aktywizację środowisk twórczych młodych ludzi. Ośrodek może teraz także przygotowywać własne relacje wideo ze swoich wydarzeń, jak i zapowiedzi imprez (wsparcie działań promocyjnych). Realizacja grantu obejmowała także udział w cyklu obowiązkowych szkoleń, które poszerzyły kompetencje merytoryczne kadry Światowida. Otrzymane fundusze pozwoliły doposażenie w zakresie: sprzętu do profesjonalnej rejestracji i transmisji on-line wydarzeń ośrodka ważnych dla społeczności lokalnej; sprzętu do prowadzenia działań edukacyjnych i rozwijania kompetencji cyfrowych; sprzętu do postprodukcji (również w zdalnym dostępie) i archiwizacji materiałów; pętli indukcyjnej. 5. Wygrana grantu zaowocowała także udziałem Światowida w ogólnopolskim Kongresie: Animacja+ przyszłość w Warszawie (w programie wykłady, warsztaty, prezentacje nowych technologii). Podczas Kongresu w ramach Ogólnopolskiej Giełdy Projektów (tu był osobny konkursowy nabór) zaprezentowany został także światowidowy projekt „Urodziny Sempołowskiej” jako przykład dobrych praktyk.

WROCŁAWSKI KLUB FORMATY

Zorganizowano 13 edycję międzynarodowego festiwalu ambientalnego oraz before Ambientalnego, w których wzięli udział cenieni światowi artyści. Zorganizowano cykl koncertów jazz time (edycja wiosenna i jesienna). Zorganizowano cykl bezpłatnych, cieszących się bardzo dużą popularnością wernisaży z Muzyką. Zorganizowano bezpłatne wydarzenie plenerowe wrocławskie cudawianki, w którym wzięło Udział ponad 800 osób. W roku 2023 kontynuowanoy bez przerwy edukację artystyczną oraz organizowano Cykliczne wydarzenia kulturalne. Zorganizowanocykliczne bezpłatne zajęcia dla seniorów, które odbywały się w każdy piątek oraz spotkania chóru "Senior Gospel Choir", który obchodził 5-lecie istnienia. Zrealizowano wszystkie cele i założenia, zwiększono zyski, dokonano zakupów uzupełniających sprzętu estradowego oraz audio-wideo. Kontynuowano z ogromnym powodzeniem działalność edukacyjną: nauka gry na instrumentach, nauka śpiewu, tańca (poszerzono ofertę o dodatkowe pracownie: balet dla dzieci i dorosłych, broadway jazz), zajęcia plastyczne, zajęcia ruchowe dla dzieci, zajęcia oddechowe, jogę, szachy i inne.

Kontynuowano także pomoc dla ukraińców (po wybuchu wojny) umożliwiając im bezpłatny Udział w licznych wydarzeniach dla dzieci i dorosłych oraz - korzystając z ich bogatego doświadczenia - angażowano wschodnich sąsiadów do pracy w formatach jako instruktorów śpiewu, malarstwa, gry na instrumentach muzycznych.

OŚRODEK POSTAW TWÓRCZYCH ZAMEK

Główne zrealizowane cele: - wypracowanie nowej struktury instytucji, zbudowanie zespołu w oparciu o mocne strony obu połączonych instytucji, - otwarcie instytucji na współpracę ze społecznością lokalną, organizacjami pozarządowymi i niezależnymi twórcami, - kontynuowanie projektów najważniejszych dla poszczególnych filii, tj. Jarmark Jadwiżański, Noc Świętojańska, Dni Fantastyki, autorskie wystawy w galerii MpM, Mikrorezydencje oraz cykl koncertów OPT Działkowa - promowanie zespołu pałacowo – parkowego oraz aktywne pozyskiwanie środków na jego remont i wyposażenie.
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. Największą imprezą organizowaną przez OPT Zamek są Dni Fantastyki, których tegoroczna, 18 edycja zgromadziła 11 000 uczestników. Festiwal trwał o dwa dni dłużej, a grono organizatorów zostało poszerzone o nowych partnerów: Miejską Bibliotekę Publiczną oraz Stowarzyszenie Gildię Organizatorów. Program wydarzenia gromadzi fanów szeroko rozumianej fantastyki z regionu i z całej Polski. Uczestnicy podkreślają niesamowity klimat miejsca oraz ciekawy dobór gości wydarzenia (120 pisarzy, twórców, wykonawców, 2500 godzin programu). Najbardziej widowiskowym punktem programu jest konkurs Cocpslay, który gromadzi miłośników popkultury i DIY. W strefie handlowej widoczną zmianą było pojawienie się większej liczby stoisk z książkami, reprezentujących małe wydawnictwa. Ważną częścią wydarzenia jest blok Fantastyka Open, który skierowany jest do szerokiej publiczności, ma na celu popularyzowanie fantastyki wśród społeczności lokalnej, animowanie spacerowiczów i rodzin z dziećmi. Strefa dziecięca oraz grupy rekonstrukcyjne są szczególnymi magnesami dla osób, które na co dzień nie są fanami fantastyki. Szczególnie oblegana w tym roku była Wioska Wiedźminów. Fenomenem Dni Fantastyki są wolontariusze pracujący na tym wydarzeniu, którzy jednocześnie wspierają organizację programu oraz go współtworzą. Jarmark Jadwiżański to impreza plenerowa,

utrzymana w klimacie czasów średniowiecza, organizowana z okazji święta Jadwigi Śląskiej, która spędziła kilka lat swojego życia w Zamku Leśnickim. Bractwo wikingów i Słowian zaprezentowało się w pokazach walk, broni oraz średniowiecznych konkursach, gwarantuje wiele niezapomnianych wrażeń. Publiczność bawi się aktywnie uczestnicząc w turniejach plebejskich, prezentacjach rzemiosła ludowego oraz sztuki użytkowej. Jarmark Jadwiżański i Noc Świętojańska to imprezy plenerowe, które gromadzą liczną publiczność już od lat. Poza aspektem rozrywkowym imprezy mają na celu popularyzowanie historii, regionalnych twórców, rekonstruktorów oraz rzemieślników. Zarówno zespoły występujące na scenie jak i grupy rekonstrukcyjne zapraszane do udziału w tych plenerach prezentują wysoki poziom artystyczny i historyczny. Największe emocje wzbudził koncert zespołu Percival podczas Jarmarku Jadwiżańskiego oraz występ międzynarodowej grupy a3Teatr podczas Nocy Świętojańskiej. Cykl wystawa w Galerii Zamek oraz Galerii Komiksu i Ilustracji Tymczasem. Wystawa „Rzeczy małej wagi" zorganizowana na podstawie otwartego naboru była jedną z najbardziej eklektycznych prezentacji, zgromadziła artystów różnych nurtów sztuki, wzbudzając duże zainteresowanie wśród publiczności. Mikrorezydencje służą wspieraniu artystów młodego pokolenia, rozwojowi działalności twórczej i artystycznej, a także poszerzaniu działalności OPT o nowe inicjatywy. W ramach mikrorezydencji mogą powstawać dzieła, wydarzenia, warsztaty i inne przedsięwzięcia. Do działania zapraszamy lokalnych, młodych artystów, będących przedstawicielami różnych dziedzin sztuki: fotografia, video, muzyka. Oferując finansowe i merytoryczne wsparcie dajemy artystom przestrzeń na realizację swoich pasji. W efekcie powstają kompletne inicjatywy, wzbogacające portfolia konkretnych twórców lub określone etapy działań, które są elementem większej całości, np.: wynikiem twórczych kooperacji i projektów o znaczeniu miejskim i ogólnopolskim. Cykl wystaw i wydarzeń im towarzyszących w Galerii MpM, w szczególności wystawa Historia Polski vol. 2 Michała Sity ciesząca się dużym zainteresowaniem zwiedzających i mediów.

OTWARTE PRACOWNIE PLASTYCZNE im. E. GEPPERTA

OPP Zrealizowały swój podstawowy i strategiczny cel – prowadzenie edukacji artystycznej i kulturalnej osób dorosłych w zakresie sztuk pięknych. Realizowany był głównie poprzez zajęcia praktyczne i teoretyczne w formie zajęć cyklicznych,

plenerowych i warsztatów artystycznych oraz wykładów. Podstawową działalność uzupełniła działalność wystawiennicza, w naszych galeriach zaprezentowana została twórczość uczestników zajęć, profesjonalnych twórców i innych osób (spoza OKP) zainteresowanych wystawieniem swojego dorobku artystycznego. Zorganizowane zostały wystawy min. we współpracy ze Związkiem Artystów Plastyków oraz Fundacją okArt. Zrealizowane zostały dedykowane warsztaty artystyczne, dla osób spoza OPP – wolontariuszy Wrocławskiego Hospicjum dla Dzieci oraz warsztaty dla dzieci z rodzin 3+. Rozszerzona została oferta zajęć artystycznych o pracownie rzeźby w metalu, wprowadzone nowe techniki w pracowni tkactwa: patchwork i w pracowni szkła: elementy witrażu. Na podstawie uchwały Rady Miejskiej Wrocławia zmieniona została stara nazwa; Ognisko Kultury Plastycznej im E.Gepperta na Otwarte Pracownie Plastyczne im Eugeniusza Gepperta, zmianie uległ również statut. W sierpniu w wyniku działań i uzgodnień w U.M. przyjęte zostało od Wrocławskiego Instytutu Kultury prowadzenie Galerii Toy Piano wraz z lokalem.
Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. W roku 2023, OPP prowadziło edukację artystyczną we wszystkich pracowniach OPP – rysunku i malarstwa (3 pracownie), studium postaci, grafiki warsztatowej, sitodruku i litografii, fotografii artystycznej (3 pracownie), grafiki komputerowej i filmu, ceramiki (2 pracownie), szkła artystycznego, rzeźby, rzeźby w metalu, tkaniny artystycznej, szkła palnikowego (prowadzonego w ramach współpracy z Barbarą Idzikowską w Atelier Si..Pb.). Zorganizowany zostały : w okresie letnim plener malarski we Wrocławiu. W okresie ferii i wakacji: warsztaty filmowe i grafiki 3D dla dzieci ze Stowarzyszenia Dużych Rodzin Trzy Plus, Warsztaty z podstaw linorytu w ramach Święta Podwórka Ruska 46a. Na prośbę Fundacji Wrocławskiego Hospicjum dla dzieci, zorganizowane zostały warsztaty dedykowane wolontariuszom hospicjum – warsztaty malowania porcelany w pracowni ceramiki pod kierunkiem art. plast. Agaty Zworskiej-Story oraz warsztaty małych form tkackich w pracowni tkactwa artystycznego pod kierunkiem art. plast. Roberta Wieczorka – były to warsztaty charytatywne, których celem były zajęcia integracyjne, ,,wytchnieniowe'' dla opiekujących się podopiecznymi Fundacji. W czerwcu – aktywny udział (zapewniając atrakcje w postaci działań artystycznych dla wolontariuszy ze szkół) w 13 edycji Kampanii Edukacyjnej ,,Pola Nadziei'' w ramach Festynu Nakrętkowego. * Kontynuacja zapoczątkowanych w 2022, spotkań autorskich z uznanymi artystami

(wykłady,pokazy, prezentacje): - wykład Urszuli Benki, pisarki, eseistki, wykładowczyni filozofii kultury i filozofii sztuki na Uniwersytecie Wrocławskim pt. ,,Symbol w sztuce'', który podejmowała temat symbolu i jego konfliktu z językiem rozumianym jako źródło przemocy oraz zagłuszenia percepcji świata. * Wykłady połączone z prezentacją dorobku i pokazem technik szklarskich. Technika kształtowania szkła boro-krzemowego przy użyciu palnika gazowo-tlenowego jako technika tworzenia płaskich i przestrzennych kompozycji – przybliżenie i poszerzenie wiedzy i umiejętności naszych słuchaczy zorganizowano we współpracy z wrocławską ASP: - prezentacja dorobku i drogi twórczej art. plast. Kamili Mróz – doktor sztuki ASP – połączoną z pokazem pracy z palnikiem, - prezentacja dorobku i drogi twórczej art. plast. Patrycji Harasym – prezentacja pracy z palnikiem gazowym, - warsztaty dmuchania szkła, autorka dr Kamila Mróz. W galerii OPP w ramach działalności wystawienniczej : zaprezentowano kolejno: 1) Wystawa malarstwa – autor Krystyna Grochola-Pindur – pracownia rysunku i malarstwa pod kierunkiem art plast Zbigniewa Mila 2) Wystawa poplenerowa ,,Impresje kłodzkie'' zaprezentowane zostały prace członków ZPAP z pleneru w Lewinie Kłodzkim - komisarz wystawy - art. plast. Jolanta Kasińska 3) Wystawa fotografii ,,Na zmywaku'' fotografie z Londynu-Wojciech Tarka z pracowni stylizacji i aranżacji pod kierunkiem art. plast. Beaty Bols. 4) Wystawa ,,Fotografia, sitodruk 2x szkło'' z inicjatywy Macieja Sicińskiego we współpracy z Renatą Kurczyńską, Katarzyną Harasym i Barbarą Idzikowską. W czterech pracowniach – zdjęcia powstałe w pracowni fotografii zostały nadrukowane na szkło w pracowni sitodruku i wypalone w pracowniach szkła artystycznego. 5) Wystawa malarstwa - Maciej Gut – pod kierunkiem art. plast. Ryszarda Pajączka 6) Wystawa rzeźby Jadwiga Łukasik – pracownia rzeźby pod kierunkiem art. plast. Ryszarda Pajączka 7) wystawa grafiki, linorytu Iza Buska – pracownia grafiki warsztatowej pod kierunkiem art. plast. Ryszarda Pajączka 8) Wystawa podsumowująca sezon artystyczny prezentująca prace powstałe we wszystkich pracowni OPP dostępna dla zwiedzających w okresie Święta Wrocławia. 9) Wystawa poplenerowa ,,nabrzeże Odry'' słuchaczy pracowni malarskich pod kierownictwem art .plast. Zbigniewa Mila 10) Wystawa tkactwa grupy Babie Lato pod kierunkiem Roberta Wieczorka – Salonik Trzech Muz Wrocław, 11) Wystawa Gdzieś obok Anna Czekaj wystawa kolekcji grafiki warsztatowej (druk wklęsły, akwaforta i akwatinta i linoryt) i szkła artystycznego (fusing i witraż) Eksponowane prace pochodziły z kilkunastu lat pracy (w OPP

pod kierunkiem kilku instruktorów) twórczej Anny Czekaj. 12) wystawa malarstwa Danuta Sozańska – pracownia rysunku i malarstwa pod kierunkiem art. plast. Zbigniewa Mila 13) Wystawa tkactwa ,,Utkana Pamięć'' pod kierunkiem art. plast. Roberta Wieczorka 14) X lat praktykowania sztuki na Rooswelta '' Jubileuszowa ekspozycja stanowiąca podsumowanie dziesięcioletniej działalności Fundacji Ok Art, przy wsparciu Gminy Wrocław .Zaprezentowaliśmy prace artystów prowadzących warsztaty oraz dzieła uczestników warsztatów z Ośrodka Kulturalnej Animacji Podwórko na Nadodrzu. Wszystkim wystawom towarzyszyły wernisaże lub finisaże, w ramach, których odbywały spotkania autorskie. Od sierpnia 2023 dołaczyła do nas Galeria Toy Piano – to ważne miejsce na mapie kulturalnej Wrocławia, część działalności Pawła Romańczuka i Małych Instrumentów, poświęcona sztuce dźwięku, eksploracji nietypowych kierunków muzycznych i rzadkich instrumentów. To dla nas nowa dziedzina rozszerzająca działalność i stwarzająca nowe szanse i wyzwania w działalności. We współpracy z Pawłem Kamińskim – dyrektorem OPT Zamek, gościliśmy w pracowniach: * młodych artystów z Hiszpanii, Włoch, Serbii (projekt Kreatywna Europa 2021-2027, Międzynarodowe Rezydencje), * pracowników OPT Zamek. W 2023 ruszyła nowa strona internetowa. Pracę były rozpoczęte nad stroną w 2022. Aby jak najbardziej zbliżyć się do współczesnych trendów w projektowaniu stron nawiązana została współpraca z Pracownią Interfejsu Graficznego (ASP we Wrocławiu). Pod opieką dr hab. Anny Trojanowskiej, prodziekan Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów, grupa studentów pracowała nad autorskimi propozycjami nowej strony przez semestr zimowy w roku akademickim 2022/2023 (był to projekt zaliczeniowy).

KLUB MUZYKI I LITERATURY

Organizacja koncertów, spotkań literackich oraz prezentacja sztuk plastycznych: - http://www.klubmil.pl/muzyka/koncerty-w-2023-roku, http://www.klubmil.pl/literatura/spotkania-w-2023-roku, http://www.klubmil.pl/wystawy/wystawy-w-2023-roku Opublikowanie w Oficynie Wydawniczej Klubu Muzyki i Literatury Akwedukt książek: 1. Kacper Słomka Triduum. ISBN 978-83-965316-2-9. Redaktor prowadzący Ryszard Sławczyński. Opieka redakcyjna i korekta Inez Kropidło. Projekt okładki Sławomir Pęczek. Opracowanie graficzne, DTP EDITUS – Sławomir Pęczek. Druk i oprawa PRINT

GROUP Sp. z o. o. 2. Dariusz Sas Plecionka z sitowia. ISBN 978-83-965316-1-2. Redaktor prowadzący Ryszard Sławczyński. Opieka redakcyjna i korekta Inez Kropidło. Projekt okładki Sławomir Pęczek. Opracowanie graficzne, DTP EDITUS – Sławomir Pęczek. Druk i oprawa PRINT GROUP Sp. z o. o. 3. Henryk Wolniak-Zbożydarzyc Cudnieje. ISBN 978-83-965316-3-6. Redaktor prowadzący Ryszard Sławczyński. Opieka redakcyjna i korekta Aleksandra Zoń. Projekt okładki Sławomir Pęczek. Opracowanie graficzne, DTP EDITUS – Sławomir Pęczek. Druk i oprawa PRINT GROUP Sp. z o. o. 4. Gabriel Leonard Kamiński Nieme kino. ISBN 978-83-965316-4-3. Redaktor prowadzący Ryszard Sławczyński. Opieka redakcyjna i korekta Patrycja Zygadło. Projekt okładki Patrycja Zygadło. Opracowanie graficzne, DTP EDITUS – Sławomir Pęczek. Druk i oprawa PRINT GROUP Sp. z o. o. 5. Czesław Sobkowiak Prozy niecodzienne. ISBN 978-83-965316-5-0. Redaktor prowadzący Ryszard Sławczyński. Opieka redakcyjna i korekta Inez Kropidło. Projekt okładki Sławomir Pęczek. Opracowanie graficzne, DTP EDITUS – Sławomir Pęczek. Druk i oprawa PRINT GROUP Sp. z o. o. 6. Stanisław Srokowski Nowa awangarda poetycka. ISBN 978-83-965316-6-7. Redaktor prowadzący Ryszard Sławczyński. Opieka redakcyjna Stanisław Srokowski. Korekta Patrycja Zygadło. Projekt okładki Sławomir Pęczek. Opracowanie graficzne, DTP EDITUS – Sławomir Pęczek. Druk i oprawa PRINT GROUP Sp. z o. o.

WROCŁAWSKI KLUB ANIMA

Wrocławski Klub ANIMA to instytucja kulturalna z wieloletnią tradycją i prestiżem. W jej murach od wielu lat kwitnie kulturalne i artystyczne życie miasta. Zadaniem Klubu jest integracja wokół działań artystycznych(teatr, muzyka, plastyk) ludzi w różnym wieku, z różnymi doświadczeniami i drogami życiowymi. Poprzez różnorodne zajęcia rozwijane są zainteresowania i pasje uczestników. Proponowane imprezy, zajęcia i projekty adresowane są do szerokiego wachlarza odbiorców. Szczególną troską otacza się najmłodszych naszych uczestników. Zapewnia się im, w miarę możliwości, wszechstronną edukację kulturalną. Dalsza aranżacja ogrodu, realizacja podestu do zabaw i prac plastycznych (w okresie wiosna-jesień dla dzieci) Koncerty muzyczne we współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Uniwersytecie Ekonomicznym. Działalność sekcji edukacyjnych , służących oderwaniu dzieci od spraw szkolnych

i internetu. Imprezy dla dorosłych aktywizujące ich w warsztatach plastycznych oraz warsztatach medycyny naturalnej. Tworzenie wystawy rzeźby i galerii obrazów dla amatorów. Pchli Targ jako ekologiczne podejście do wymiany niepotrzebnych rzeczy. Powstanie kącika Bookcrossing - uwalniamy książki. Katalogi plastyczne twórców młodego pokolenia i grup wiekowych. Kluczowe dla Instytucji działania, wydarzenia, projekty w 2023 r. 1/Stałe sekcje realizujące zadania edukacyjne dla dzieci. 2/Całoroczny sąsiedzki Pchli Targ. 3/Osiedlowy Piknik Rodzinny na Święto Wrocławia i w ramach promocji Klubu. Zbiórka karmy dla zwierząt. 4/Przeglądy muzyczne dla dzieci. 5/Koncerty muzyczne. 6/Konkursy plastyczne dla dzieci i dorosłych wraz z wernisażami. 7/Bajki dla dzieci. 8/Comiesięczne wieczorki taneczno-muzyczne dla seniora. 9/Comiesięczne spotkania z Turniejem Tenisa stołowego- eliminacje dla dzieci i dorosłych. 10/Powstanie projektu uwolnij książki -Bookcrossing. 11/Narodowe czytanie- Elizy Orzeszkowej "Nad Niemnem"

WROCŁAWSKI INSTYTUT KULTURY

Łagodna fuzja WIK i Klubu pod Kolumnami (KpK) - Najważniejszym celem strategicznym na 2023 było utrzymanie progresywnego kursu instytucji, która została utworzona niecały rok wcześniej, a u progu roku stała przed wyzwaniem kolejnej dużej zmiany organizacyjnej i merytorycznej. Od 1 stycznia w 2023 roku WIK połączył siły z położonym przy placu świętego Macieja Klubem pod Kolumnami. Pierwsza połowa roku poświęcona została na gruntowne badania potrzeb, latem odbył się remont, a jesienią – 27 października – zaproszono nadodrzan i nadodrzanki, wrocławianki i wrocławian na reotwarcie miejsca. Połączenie z było okazją do sprawdzenia badawczej - „instytutowej” strony WIK-u. W celu zebrania informacji na temat obecnej i możliwej publiczności KpK zawiązaliśmy współpracę z poznańską badaczką Katarzyną Chajbos-Walczak. Badania diagnostyczne wśród publiczności, które składają się na pierwszy etap całościowego procesu badawczego, podporządkowane zostały czterem głównym obszarom badawczym: 1. komunikacji; 2. przestrzeni Klubu; 3. jego publiczności oraz 4. tożsamości miejsca. Wszystkim czterem obszarom podporządkowano szereg szczegółowych pytań badawczych, które spisane zostały w podsumowaniu pierwszego warsztatu badawczego z zespołem WIK-u. Skorzystano z metod ilościowych i jakościowych. Te pierwsze (kwestionariusze ankiety) pozwoliły

ustalić jak obecna i potencjalna publiczności Klubu go postrzega i jak chciałaby korzystać z kultury w tym miejscu. Część jakościowa (wywiady indywidualne i grupowe) pozwoliła pogłębić otrzymane za pomocą ankiet informacje, a także zebrać informacje o specyfice uczestnictwa kultury na Nadodrzu oraz potrzebach jego mieszkańców i mieszkanek w tym obszarze. Drugą sposobnością do przetestowania WIK-u, jako instytucji koordynującej duże programy badawcze była realizacja Diagnozy Wrocławskiej Kultury. WIK jest instytucją o lekkiej i zwinnej strukturze programowej, dlatego w roku 2023 testowano wiele nowych modeli działań. Poza wspomnianym nowym programem Klubu pod Kolumnami, zmieniono program Barbary o czym w dalszej części sprawozdania i Recepcji. Klubokawiarnię Recepcja wypełniała w tym roku m.in. muzyka elektroniczna, hip-hop czy połamany jazz. Ośmiokrotnie gościła na swojej scenie koncerty młodych, eksperymentujących muzyków i muzyczek. Recepcja to jednak nie tylko muzyka – w klubie oglądać można było też kilka wystaw malarskich, ilustratorskich czy fotograficznych (za którymi stały takie twórczynie, jak Gosia Kulik, Justyna Łaciok czy Marta Zdulska), a początkujący ilustratorzy i ilustratorki mogli dać upust swojej kreatywności na warsztatach kolażu i tworzenia zinów z Justyną Łaciok. W drugiej połowie roku w programie klubokawiarni pojawiła się też Otwarta Czytelnia Zakładu, czyli cykl miesięcznych minirezydencji literackich organizowanych z ZAKŁAD.magazyn oraz quizy popkulturowe z jedną z najpopularniejszych wrocławskich drag queens – Twoją Starą. Recepcja stanowi też centrum sieciowania sąsiedzkiej społeczności podwórka Ruska 46. Najważniejszym wspólnym przedsięwzięciem jest Święto Podwórka. W 2023 roku odbyło się ono między 16 a 18 czerwca, a w jego programie znalazły się m.in. wydarzenia muzyczne (w tym koncerty Kapusta Band, Konkretu, Laminatu i Embrase), wystawy, drag queen show, sąsiedzka garażówka i slam poetycki. Prowadzone przez WIK aktywności sieciujące na co dzień nie zawsze rzucają się w oczy – spotkania z partnerami z bliska i daleka, rozmowy telefoniczne i wymiany mailowe, konferencje, debaty i prezentacje nie są w końcu specjalnie widowiskowe. Jednocześnie to właśnie te lokalne, ogólnopolskie i międzynarodowe kontakty niejednokrotnie stanowią punkt wyjścia dla realizowanych przez nas projektów wsparciowych, kompetencyjnych czy wydarzeń. Rok 2023 był pod tym względem dla WIK wyjątkowo pracowity. WIK reprezentuje też stolicę Dolnego Śląska w sieci European Capitals of Culture Family, czyli nieformalnym zrzeszeniu byłych, obecnych i przyszłych stolic

kultury. Przede wszystkim jednak spotykano się z zespołami innych ESK i dzieliliśmy się naszymi doświadczeniami. W samym tylko wrześniu we Wrocławiu WIK gościł delegacje z m.in. Umeå 2014, Timișoary 2023, Veszprém 2023, Trenczyna 2026 czy Chemnitz 2025. Temat Europejskiej Stolicy Kultury wybrzmiewał w tym roku wyjątkowo głośno także w innych miastach Polski. Do połowy września Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyjmowało wnioski aplikacyjne miast pragnących zostać Europejską Stolicą Kultury 2029. Do konkursu stanęło dwanaście samorządów i wiele z nich nawiązało z nami kontakt, by lepiej poznać kulisy organizacji ESK we Wrocławiu. Rok 2023 to również czas intensywnej współpracy z europejskimi partnerami, z którymi tworzymy międzynarodowe projekty rezydencyjne realizowane przez nas w ramach programu AIR Wro. W marcu goszczono we Wrocławiu osoby kuratorskie z kilkunastu krajów Europy biorące udział w MagiC Carpets – współfinansowanej przez program „Kreatywna Europa" i kierowanej przez Biennale w Kownie platformy, której założeniem jest rozwijanie działań artystyczno-społecznych angażujących młode talenty. Miesiąc później zorganizowaliśmy „kick off", czyli pierwsze spotkanie zespołu projektu „What's Next?" – animatorów i animatorek z Rumunii, Niemiec, Austrii, Ukrainy i Polski, pracujących w ramach działania finansowanego przez Komisję Europejską nad wspieraniem dobrych, odważnych praktyk kulturalnych w sektorze kultury. Nasze pracowniczki i pracownicy byli w 2023 roku aktywni w licznych inicjatywach sieciujących – WIK już po raz kolejny wziął udział choćby w pracach Muzealnego Think Tanku, otwartej sieć osób kultury „Reagujemy!" i Koalicji miast dla kultury. Udział w powyższych sieciach jest ważną składową kolejnego celu strategicznego, jakim jest inwestycja w rozwój kadr. Poza licznym udziałem w konferencjach i sieciach, pracownicy i pracowniczki WIK przeszły szereg szkoleń, o których więcej w kolejnej części sprawozdania. Zdobywanie środków zewnętrznych jest niezmiennie jednym z priorytetów w prowadzeniu instytucji. WIK w większości proponuje wydarzenia bezpłatne dla odbiorców i współtwórców. Jednak intensywnie rozwija działalność gospodarczą i komercyjną na zasadach zgodnych z obowiązującym prawem, sponsorską oraz aplikuje po zewnętrzne środki grantowe pochodzące ze źródeł europejskich. W 2023 roku powstały oferty najmu przestrzeni w Barbarze i Klubie pod Kolumnami, oferta wypożyczenia słuchawek bezprzewodowych oraz marketingowa dotycząca reklamy we Wrocławskim Niezbędniku Kulturalnym. Rok 2023 obfitował w realizację projektów, których finansowanie pochodzi m.in. z

Kreatywnej Europy lub Mechanizmu Finansowego EOG. Wszystkie te ruchy sprawiły, że 26% budżetu WIK w 2023 roku WIK pozyskał samodzielnie, poza dotacją z Gminy Wrocław. W wyniku połączenia WIK i KpK w 2023 roku przeprowadzono mały remont, który miał na celu zwiększenie atrakcyjności tego lokalu i jego kulturalnej oferty. Klub od lat działał w niezmienionym kształcie i z jednostajną programowo ofertą przez co tracił na znaczeniu na kulturalnej mapie Wrocławia. Od lat również nie wykonywano w nim prac remontowych. Szczególnie zaniedbania związane były z zawilgoconymi ścianami, na których pojawiły się przypominające zagrzybienia zacieki. Ponowne re-otwarcie przestrzeni przy placu Św. Macieja, spełniającej minimalne współczesne standardy wymagane od przestrzeni publicznych oraz oczyszczone z powodujących dyskomfort pracy efektów braku izolacji hydrologicznej kamienicy z pewnością pozwoli w należyty sposób operować tym miejscem. Kluczowe w 2023 r. zadania. W pierwszej połowie 2023 roku zespół kontynuował wcześniej zaplanowane działania programowe pod Kolumnami, poznając Klub od środka, jednocześnie „za kulisami" prowadząc rozbudowany proces badawczy odbiorców Klubu pod Kolumnami. Kilkumiesięczna analiza miała pomóc w dookreśleniu roli miejsca dla nadodrzan i nadodrzanek, poznaniu kulturalnych potrzeb osiedla, a także w zaktualizowaniu i wzmocnieniu jego oferty programowej. Oprócz zespołu Instytutu do udziału zaproszeni zostali zarówno aktualni, jak i potencjalni uczestnicy i uczestniczki wydarzeń, Rada Osiedla Nadodrze oraz nadodrzańskie instytucje oraz miejsca kultury. Badanie wsparła również zewnętrzna ekspertka, dr Katarzyna Chajbos-Walczak – badaczka, która od kilkunastu lat projektuje procesy pomagające poznać potrzeby, zasoby i potencjały. Równolegle do diagnozy trwały również przygotowania do remontu i odświeżenia klubowych sal. Fizyczna metamorfoza Klubu ruszyła w wakacje, a po kilku miesiącach przestrzeń przy placu Świętego Macieja zyskała odświeżone oblicze. Nowy program Klubu pod Kolumnami. Stali bywalcy znajdą w programie swoje ulubione wydarzenia – ale „Kolumny" otworzyły się też na nowe! W grafiku wydarzeń pojawiły się m.in. spektakle komediowe grupy Improwizowane Poniedziałki, Klub Sympatyka Kamienicy i cotygodniowe Figle Migle, czyli zajęcia dla rodzin z dziećmi. Pokazywane w Klubie wystawy mają teraz wyraźny sznyt – skupiają się na prezentacji lokalnych ilustratorów i rysowniczek (bohaterką pierwszej prezentacji była Gosia Herba ze swoim cyklem „Lodorosty i bluszczary"). To połączenie tradycji i współczesności dobrze widoczne jest też w odświeżonym wnętrzu

Klubu: wystrój inspirowany jest dizajnem połowy zeszłego wieku, nawiązując sześciu dekad klubowej historii. Do tej pory największym projektem badawczym WIK była Diagnoza Wrocławskiej Kultury, czyli szeroko zakrojone badanie koordynowane od roku 2022 przez Instytut, działający na zlecenie Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia. W drugiej połowie roku 2023 opublikowany został raport podsumowujący Diagnozę, która ma być wprowadzeniem do procesu tworzenia wieloletniego programu rozwoju lokalnej kultury. Do przeprowadzenia rozbudowanego badania w 2022 roku zaproszono 20 ekspertów i ekspertek różnych specjalizacji, ponad 120 kreatorów i kreatorek życia kulturalnego wzięło udział w tematycznych warsztatach wydobywczych i rozmowach fokusowych, a niemal 300 osób dołączyło do pierwszego samospisu lokalnego pola kultury. Jego podsumowanie, raport „Diagnoza samorządowego pola wrocławskiej kultury za lata 2019-2023", potwierdza, jak wiele różnorodnych wydarzeń ostatnich lat – w skali globalnej i lokalnej – wpłynęło na obecną sytuację wrocławskiego środowiska kultury. 27 czerwca zaproszono do Barbary na spotkanie, podczas którego wspólnie omówiono proces i raport. Spotkanie otworzyło wystąpienie Wiceprezydenta Wrocławia Bartłomieja Ciążyńskiego, a zakończyła debata o przyszłości wrocławskiej kultury, w której wzięli udział Bogna Świątkowska (Fundacja Bęc Zmiana), Karol Wittels (Fundacja Obserwatorium), Jerzy Pietraszek (Dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miasta Wrocławia), Agnieszka Franków-Żelazny (Wrocławska Rada Kultury). Bez wątpienia rozpisany na 15 miesięcy program „Czyje głosy są słyszane? Program wymiany dla zagranicznych artystów z Polski i Norwegi" był największym międzynarodowym projektem rezydencyjnym, który WIK miał przyjemność realizować do tej pory. I niezwykle ważnym. Podejmował tematy migracji osób twórczych, praktyk włączania mniejszości w działania kulturalne na równych zasadach i prezentowanie ich społeczeństwu większościowemu. W 2023 roku, wspólnie z nordyckimi partnerami, zorganizowaliśmy 12 rezydencji artystycznych, a osoby, które brały udział w projekcie, zostały wybrane spośród ponad 160 zgłoszeń! W otwartym naborze wybrano sześć osób artystycznych z Polski: Anastasię Jechorek, Dawida Puszyńskiego, Kate Ngan Wa Ao, Saitip Majewską, Oleksandrę Balytską, Viktoriię Tofan i z Norwegii: Kine Michelle Bruniera, Lill Yildiz Yalcin, Aliona Pazdniakova, Yachi Shian-Yuan Yang, Ingrid Frivold, które zaproszono na miesięczne pobyty rezydencyjne po obu stronach Morza Bałtyckiego. Osoby z Polski wyjechały do Hvitsten, a te z Norwegii

przyjechały do Wrocławia. Efekty polsko norweskich rezydencji prezentowane były podczas sierpniowego festiwalu Hvitsten Salong 2023 oraz podczas wystawy o ten samej nazwie, co program, finiszującej wymianę osób artystycznych w galerii BWA Dworzec Główny (10.11-31.12). Organizowane przez nas, Hvitsten Salong (Hvitsten/NO) i Safemuse (Oslo/NO) meta przedsięwzięcie nie byłoby możliwe bez wsparcia kuratorskiego Jona Lundella w Hvitsten i Agaty Ciastoń we Wrocławiu. Projekt „Czyje głosy są słyszane? Program wymiany dla zagranicznych artystów z Polski i Norwegii" współfinansowany był przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 w ramach programu „Kultura". Z kolei bez wątpienia największym wydarzeniem organizowanym co roku przez WIK była Europejska Noc Literatury. 12. edycja tego niesamowitego spotkania z czytaną na żywo przez znakomitych twórców kultury prozą i okazją do zwiedzenia zwykle niedostępnych miejsc miasta odbyło się 19 sierpnia. W tym roku uczestnicy i uczestniczki przenieśli się do „Gabinetu osobliwości", którego program literacki został przygotowany przez Sylwię Chutnik. Tłem dla wszystkich czytań odbyły się na wrocławskich Hubach. Wśród czytających znaleźli się m.in. Piotr Cyrwus, Magdalena Kumorek i Mirosław Zbrojewicz. ENL to też spacery prowadzone przez flagowych znawców wrocławskich historii i architektury, którzy dzielili się opowieściami dotyczącymi danej części Hub. 12. edycja ENL okazała się rekordem frekwencyjnym, we wszystkich czytaniach wzięło udział przeszło 13 000 osób!

WYDZIAŁ PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

I PARTYCYPACJA

Partycypacja społeczna oznacza aktywne zaangażowanie wrocławianek i wrocławian w sprawy miasta. Gwarantuje uczestnictwo w dyskusji nad ważnymi dla nich tematami. Zapewnia udział w podejmowaniu istotnych, publicznych decyzji. Partycypacja społeczna we Wrocławiu ma różne wymiary, są to: konsultacje społeczne, Wrocławski Budżet Obywatelski, Fundusz Osiedlowy, realizacja zadań społecznych, mediacje, wsparcie działań miejskich poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, a także programy wsparcia oddolnych inicjatyw jak: Mikrogranty czy sieć Centrów Aktywności Lokalnej. Partycypacja stanowi istotny element w kierunkowym dokumencie Strategia Wrocław 2030 (Priorytet 7: Governance), gdzie mowa jest o zwiększaniu udziału

mieszkańców w zarządzaniu miastem, stosowaniu innowacyjnych metod, które wzmacniają społeczeństwo obywatelskie oraz współuczestnictwie samorządów osiedlowych w konsultacjach polityk miejskich.
W Urzędzie Miejskim Wrocławia partycypację społeczną realizuje Wydział Partycypacji Społecznej (dalej: WSS) , w którym skupiono większość najważniejszych działań dotyczących aktywności obywatelskiej.

Wrocławski Budżet Obywatelski

Na realizację projektów wybranych w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2023 (dalej: WBO 2023) przeznaczono 31 mln zł. Podział kwoty WBO 2023 wyglądał następująco:

- 10 mln zł na projekty osiedlowe o wartości do 1 000 000 zł,
- 21 mln zł na projekty ponadosiedlowe o wartości do 3 000 000 zł.

Mieszkańcy zgłosili 317 projektów, do głosowania dopuszczono 113. Ostatecznie w ramach WBO 2013 wybrano 17 projektów, które zostaną zrealizowane w kolejnych latach. WBO 2023 przeprowadzony został według zasad zgodnych art. 5a. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Stosowna uchwała Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego weszła w życie w dniu 13 września 2018 r.
Budżet partycypacyjny to proces decyzyjny, w ramach którego mieszkańcy współtworzą budżet miasta poprzez współdecydowanie o dystrybucji określonej puli środków publicznych. WBO nie jest działaniem jednorazowym, lecz długofalowym procesem organizowanym od 2013 r. Kolejne edycje WBO wykazały chęć i potrzebę wrocławian współdecydowania o zadaniach inwestycyjnych realizowanych w mieście. Przeprowadzono spotkania informacyjne dla mieszkańców w ramach Szkoły Liderów WBO 2023, podczas których przedstawiono informacje na temat: procesu oceny projektów, ochrony środowiska i klimatu w projektach WBO, ogólnodostępności projektów i projektowania uniwersalnegooraz promocji projektów przed głosowaniem. Na etapie konsultacji projektów w czerwcu i lipcu 2023 r. WSS udzielał odpowiedzi na wszystkie pytania na spotkaniach online, w rozmowach telefonicznych oraz kontaktując się z Liderami przez pocztę e-mail. Został również zaktualizowany poradnik dla Liderów „Jak wygrać w WBO”.
Zwycięskie projekty będą realizowane przez jednostki i spółki miejskie.

Zakończenie zadań inwestycyjnych wybranych w ramach WBO 2023 planowane jest na lata 2025-2026.

Fundusz Osiedlowy

W roku 2023 kontynuowana była realizacja zadań zgłoszonych przez Rady Osiedli (48 we Wrocławiu) w ramach pierwszej edycji Funduszu Osiedlowego. W trakcie realizacji były 92 projekty, z czego 43 zostały zakończone. Przy współpracy z Radami Osiedla trwały intensywne prace nad ustalaniem zakresów i szacunkowych kosztów pozostałych projektów polegające m.in. na spotkaniach z udziałem przedstawicieli jednostek pomocniczych i miejskich jednostek organizacyjnych realizujących zadania, podczas wizji lokalnych i w siedzibach Rad poszczególnych osiedli. W 2023 roku Wydział Partycypacji Społecznej kontynuował współpracę z Centrum Usług Informatycznych w zakresie obsługi aplikacji FRODO dedykowanej obsłudze Funduszu Osiedlowego II edycji oraz z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej w zakresie publikacji informacji dotyczących Funduszu Osiedlowego oraz modyfikacji strony internetowej Wrocław Rozmawia.

Wydział Partycypacji Społecznej z dniem 30 czerwca 2023r. zakończył nabór projektów do II edycji Funduszu Osiedlowego. W związku z tym trwały intensywne prace Wydziału polegające na współpracy z Radami Osiedla, aby te terminowo i poprawnie złożyły zadania. W II edycji zostało zgłoszonych 337 zadań. Do 31 grudnia 2023r. 105 zadań zostało wysłanych do poprawy, 5 zadań zostało ocenionych negatywnie jako sprzeczne z Zasadami subsydiarnego decydowania przez Rady Osiedli o realizacji inwestycji osiedlowych w latach 2022-2023 w ramach II edycji tzw. Funduszu Osiedlowego. Pozostałe zadania zostały pozytywnie zweryfikowane formalnie i są w trakcie oceny merytorycznej w miejskich jednostkach organizacyjnych. Fundusz Osiedlowy jest zadaniem ujętym w dokumencie „Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2023” w ramach działu VI „Miasto otwarte”.

Konsultacje społeczne przeprowadzone przez Wydział Partycypacji Społecznej w 2023 roku

W 2023 r. Wydział Partycypacji Społecznej we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego Wrocławia, miejskimi jednostkami organizacyjnymi oraz miejskimi spółkami przeprowadził 33 procesy konsultacji społecznych w istotnych dla mieszkańców i mieszkanek sprawach. Wiedza i doświadczenie pozyskane tą drogą pozwoliły w bardziej wszechstronny sposób

spojrzeć na konkretne zadania i lepiej je realizować.
Wzorem lat ubiegłych, Wydział Partycypacji Społecznej w 2023 roku w ramach realizacji rocznego zadania publicznego otrzymał wsparcie Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich (FEPS), która specjalizuje się między innymi, w przeprowadzaniu konsultacji społecznych. Warto dodać, że osobno toczyły się w toku prac Wydziału procesy konsultacyjne w ramach Funduszu Osiedlowego (we współpracy z radami osiedli) oraz Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. Ponadto we współpracy z jednostkami Urzędu Miejskiego Wrocławia, Wydział Partycypacji Społecznej samodzielnie przeprowadził 5 procesów informacyjnych dla mieszkańców, rad osiedli, zainteresowanych stron. W rezultacie było to 8 spotkań przeprowadzanych bezpośrednio bądź online. Szczegółowo zostało to opisane poniżej.
Liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych w 2023 r.:

Rok	Liczba konsultacji społecznych prowadzonych przez WSS	Liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych wspólnie z FEPS
2021	33	28
2022	25	24
2023	33	31

Wsparcie procesów konsultacji społecznych na terenie Gminy Wrocław w 2023 roku.

- Okres realizacji: 2 stycznia – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba konsultacji w ramach umowy w 2023: 31 konsultacji społecznych
- Kwota dotacji: w 2023 r. 350 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było wspomaganie rozwoju demokracji poprzez włączanie mieszkanek i mieszkańców w procesy konsultacji społecznych prowadzonych przez Gminę Wrocław w 2023 roku. W 2023 roku konsultacje były realizowane także z użyciem platform internetowych dedykowanych zdalnym spotkaniom grupowym.
Porównanie kwoty finansowania przeznaczonej na konsultacje społeczne w ostatnich latach:

- 2019 – 300 000 zł
- 2020 – 190 000 zł
- 2021 – 300 000 zł

- 2022 – 300 000 zł
- 2023 – 350 000 zł

Formy prowadzenia konsultacji społecznych

W trakcie konsultacji można było wyrazić swoją opinię, poznać potrzeby innych, zadawać pytania urzędnikom i ekspertom m.in. poprzez e-formularze opinii, pocztę elektroniczną, spotkania i e-spotkania konsultacyjne, narady sąsiedzkie, spotkania stolikowe oraz spacery konsultacyjne. Przebieg, relacja oraz wyniki wszystkich konsultacji społecznych zostały zaprezentowane na portalu: www.wroclaw.pl/konsultacje poprzez publikację informacji podsumowujących dane etapy oraz całościowo w raportach z konsultacji.

Chcąc umożliwić udział w konsultacjach jak najszerszej grupie mieszkańców i mieszkanek Wrocławia, w 2023 roku po raz kolejny do udziału w nich zostali zaproszeni najmłodsi wrocławianie i najmłodsze wrocławianki. W trakcie konsultowania 6 tematów wprowadzono specjalne formy dedykowane dzieciom i młodzieży:

- Jakiej strefy czystego transportu potrzebujemy?
- Jaka przyszłość basenu Kłokoczyce?
- Jaka powinna być miejska biblioteka?
- Jak zazielenić podwórko przy Nowowiejskiej 18–32?
- Jak chcemy zmienić organizację ruchu przy szkole nr 118?
- Jak chcemy zmienić organizację ruchu przy szkole nr 26?

Przeprowadzone procesy konsultacyjne

W 2023 roku Wydział Partycypacji Społecznej przeprowadził następujące konsultacje:

Jaka będzie aleja Północna?

- Termin konsultacji: 24 stycznia – 14 lutego 2023 r.
- Zakres konsultacji: Elementy trasy alei Północnej, w szczególności kwestie związane z organizacją komunikacji zbiorowej oraz ciągów pieszo–rowerowych
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jaka-bedzie-aleja-polnocna
- Gdzie urządzić miejsce gromadzenia odpadów przy pl. Muzealnym?
- Termin konsultacji: 22 lutego – 1 marca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Lokalizacja miejsca gromadzenia odpadów na podwórku pomiędzy ulicami: pl. Muzealny i Piłsudskiego

Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/gdzie-urzadzic-miejsce-gromadzenia-odpadow-przy-pl-muzealnym

Gdzie urządzić miejsce gromadzenia odpadów przy ul. Wielkiej?

- Termin konsultacji: 23 lutego – 2 marca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Lokalizacja miejsca gromadzenia odpadów na podwórku pomiędzy ulicami: Wielką, Zaporoską i Powstańców Śląskich
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/gdzie-urzadzic-miejsce-gromadzenia-odpadow-przy-ul-wielkiej
- Gdzie urządzić miejsce gromadzenia odpadów przy ul. Stawowej?
- Termin konsultacji: 28 lutego – 7 marca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Lokalizacja miejsca gromadzenia odpadów na podwórku w narożniku ulic: Kościuszki 37–45 i Stawowa 1–11
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/gdzie-urzadzic-miejsce-gromadzenia-odpadow-przy-ul-stawowej

Jak chcemy zmienić podwórka przy Krzywej?

- Termin konsultacji: 23 lutego – 2 marca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Sposób urządzenia podwórka pomiędzy ulicami: Nowowiejska–Reja–Piastowska–Krzywa–Sienkiewicza
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-chcemy-zmienic-podworko-przy-krzywej

Jak chcemy zmienić skwer na rogu Rejtana i Kołłątaja?

- Termin konsultacji: 9 marca – 16 marca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Projekt zagospodarowania części wnętrza podwórzowego wraz z rewaloryzacją terenów zieleni przy ul. Kołłątaja 11/12 i Rejtana 10
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-chcemy-zmienic-skwer-na-rogu-rejtana-i-kollataja

Jak zagospodarować część wnętrza podwórzowego przy Sztabowej?

- Termin konsultacji: 14 marca – 21 marca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Projekt remontu fragmentu drogi wewnętrznej do śmietników oraz wykonania pojemników półpodziemnych w części wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Sztabowa, Pocztowa, Sudecka, Wiśniowa
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-zagospodarowac-czesc-wnetrza-podworzowego-przy-sztabowej

Jak urządzić zieleń na podwórku przy Sępa-Szarzyńskiego?

- Termin konsultacji: 23 marca – 30 marca 2023 r.

- Zakres konsultacji: Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia nowej zieleni i nasadzeń w obrębie ulic: Sępa Szarzyńskiego, Prusa, Wyszyńskiego, Sienkiewicza
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-zielen-na-podworku-przy-sepa-szarzynskiego

Jakiej strefy czystego transportu potrzebujemy?

- Termin konsultacji: 30 marca – 30 kwietnia 2023 r.
- Zakres konsultacji:
- Wprowadzenie strefy czystego transportu we Wrocławiu
- Obszar objęty strefą czystego transportu
- Kryteria ograniczeń wjazdu do strefy czystego transportu
- Wyłączenia z ograniczeń wjazdu do strefy czystego transportu
- Etapy wprowadzania strefy czystego transportu we Wrocławiu
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jakiej-strefy-czystego-transportu-potrzebujemy

Jaka przyszłość basenu „Kłokoczyce”?

- Termin konsultacji: 4 kwietnia –30 kwietnia 2023 r.
- Zakres konsultacji: Sposób wykorzystania terenu basenu niego przy ul. Kłokoczyckiej 3 na cele rekreacyjne, w szczególności kwestie zieleni, wyposażenia i możliwych funkcji
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jaka-przyszlosc-basenu-klokoczyce

Jak urządzić park kieszonkowy przy rynku Psiego Pola?

- Termin konsultacji: 20 kwietnia – 27 kwietnia 2023 r.
- Zakres konsultacji: Projekt parku kieszonkowego przy ulicy Wójtowskiej 1
- Więcej:www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-park-kieszonkowy-przy-rynku-psiego-pola

Jak poprawić zieleń przy ul. Dembowskiego?

- Termin konsultacji: 25 kwietnia – 16 maja 2023 r.
- Zakres konsultacji: Plany przywrócenia historycznego układu zieleni wzdłuż ul. Dembowskiego. Nowe nasadzenia, ujednolicenie wyglądu istniejącej zieleni, sposób zagospodarowania przedogródków
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-poprawic-zielen-przy-ul-dembowskiego

Jak urządzić podwórko przy ul. 3 maja 1-4?

- Termin konsultacji: 20 kwietnia – 27 kwietnia 2023 r.

- Zakres konsultacji: Sposób urządzenia podwórka pomiędzy ulicami: Chińska 1a–4, 3 -goMaja 1–4b, Polna 1–3. Rekultywacja zieleni z wprowadzeniem urządzeń zabawowych
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-podworko-przy-ul-3-maja-1-4

Jaka powinna być miejska biblioteka?

- Termin konsultacji: 6 czerwca –30 czerwca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Role i funkcje bibliotek we Wrocławiu.
- Czy biblioteka może na jednym osiedlu współistnieć w obiekcie razem z Centrum Aktywności Lokalnej, Radą Osiedla i innymi instytucjami kultury, np. galerią? [Budowanie tożsamości lokalnej, przenikanie zadań itp.]
- Jaka powinna być oferta MBP?
- Jakie są oczekiwania wobec bibliotekarza i bibliotekarki: czy powinien dzisiaj wspierać i rozbudzać zainteresowania czytelnicze, czy raczej powinien być aktywnym animatorem kultury i organizatorem wydarzeń?
- Jakie są oczekiwania wobec dyrekcji MBP w zakresie zmian w funkcjonowaniu biblioteki, np. regulamin, limity wypożyczeni?
- Jakie są oczekiwania dotyczące komunikacji z czytelnikami i czytelniczkami?
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jaka-powinna-byc-miejska-biblioteka

Jak odnowić ulicę Ruską?

- Termin konsultacji: 6 czerwca – 30 lipca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Projekt remontu ul. Ruskiej na odcinku od ul. Kazimierza Wielkiego do placu Solnego.
- Sposób urządzenia przestrzeni ulicy
- Zieleń
- Elementy małej architektury
- Sposób dostaw i dojazdu do posesji
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-odnowic-ulice-ruska

Jak przyznawać pracownie artystyczne? (Etap II)

- Termin konsultacji: 13 czerwca – 9 lipca 2023 r.
- Zakres konsultacji:
- Formy funkcjonowania pracowni artystycznych
- Sposoby udostępniania pracowni artystycznych
- Nowe kierunki funkcjonowania pracowni artystycznych w przestrzeni miejskiej
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-odnowic-ulice-ruska

Jak urządzić podwórko przy ul. Zgodnej?

- Termin konsultacji: 4 lipca – 11 lipca 2023 r.
- Zakres konsultacji: Rewitalizacja wnętrza podwórzowego na Przedmieściu Oławskim zlokalizowanego w kwartale ulic Zgodna, Komuny Paryskiej, pl. Zgody. Rozmawiano o miejscach postojowych i zbiórki odpadów. Zagospodarowaniu wody opadowej, organizacji przestrzeni podwórka, elementach zieleni, rekreacji i małej architektury.
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-podworko-przy-ul-zgodnej

Jak zazielenić podwórko przy Nowowiejskiej 18–32?

- Termin konsultacji: 31 sierpnia – 21 września 2023 r.
- Zakres konsultacji:
- Zagospodarowanie fragmentu wnętrza podwórzowego pomiędzy Nowowiejską, Żeromskiego, Daszyńskiego i Jedności Narodowej
- Nowe nasadzenia w podwórku i uporządkowanie istniejącej zieleni
- Elementy małej architektury
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-zazielenic-podworko-przy-nowowiejskiej

Jak urządzić skwer przy ul. Dąbrowskiego?

- Termin konsultacji: 5 września – 12 września 2023 r.
- Zakres konsultacji: Zagospodarowanie skweru przy ulicy Dąbrowskiego 20–26. Rozmieszczenie ławek i koszy na śmieci, dobór zieleni
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-skwer-przy-ul-dabrowskiego
- Jak zazielenić podwórko przy ul. Paulińskiej?
- Termin konsultacji: 12 września – 19 września 2023 r.
- Zakres konsultacji: Zagospodarowanie przestrzeni podwórka, przede wszystkim jego zazielenienie, elementy małej architektury (ławki, kosze na śmieci, oświetlenie), kwestia dojazdu przez podwórko do siedziby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-zazielenic-podworko-przy-ul-paulinskiej

Jak chcemy zmienić podwórko przy ul. Zgodnej?

- Termin konsultacji: 3 października – 10 października 2023 r.
- Zakres konsultacji: Kontynuacja konsultacji. Rewitalizacja wnętrza podwórzowego na Przedmieściu Oławskim zlokalizowanego w kwartale ulic Zgodna, Komuny Paryskiej, pl. Zgody.

- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-chcemy-zmienic-podworko-przy-ul-zgodnej

Jak chcemy zmienić organizację ruchu przy szkole nr 118?

- Termin konsultacji: 7 listopada – 14 listopada 2023 r.
- Zakres konsultacji: Spotkanie dotyczące utworzenia „Szkolnej Ulicy” przy Szkole Podstawowej nr 118 na Bulwarze Ikara. Określenie zasad organizacji ruchu oraz godzin wyłączenia ruchu samochodowego przed szkołą.
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-chcemy-zmienic-organizacje-ruchu-przy-szkole-nr-118

Jak urządzić dawny parking i podwórko przy ul. Podchorążych?

- Termin konsultacji: 7 listopada – 14 listopada 2023 r.
- Zakres konsultacji: Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w kwartale ulic Sztabowa, Podchorążych, Wandy i Słowicza, w szczególności: oświetlenie, nasadzenia, lokalizacja półpodziemnych pojemników na śmieci
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-dawny-parking-i-podworko-przy-ul-podchorazych

Jak urządzić zieleń przed budynkami przy ul. Kościuszki 52–66?

- Termin konsultacji: 9 listopada – 16 listopada 2023 r.
- Zakres konsultacji: Zagospodarowanie terenów zieleni na Przedmieściu Świdnickim przy ulicach Kościuszki i Dworcowej. Renowacja trawników, nowe nasadzenia, przedepty stanowiące dojście do chodników
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-zielen-przed-budynkami-przy-ul-kosciuszki-52-66

Jak chcemy zmienić organizację ruchu przy szkole nr 26?

- Termin konsultacji: 14 listopada – 21 listopada 2023 r.
- Zakres konsultacji: Spotkanie dotyczące utworzenia „Szkolnej ulicy” przy Szkole Podstawowej nr 26 im. Piastów Śląskich przy ul. Lubelskiej 95B. Określenie zasad organizacji ruchu oraz godzin wyłączenia ruchu samochodowego przed szkołą.
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-chcemy-zmienic-organizacje-ruchu-przy-szkole-nr-26

Jak chcemy zmienić podwórko przy ul. Krętej?

- Termin konsultacji: 16 listopada – 23 listopada 2023 r.
- Zakres konsultacji: Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego na Nadodrzu zlokalizowanego w obrębie ulic: Krętej, Słowiańskiej, Roosevelta

- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-chcemy-zmienic-podworko-przy-ul-kretej

Jaka ma być organizacja ruchu na podwórku przy ul. Gepperta?

- Termin konsultacji: 21 listopada – 28 listopada 2023 r.
- Zakres konsultacji: Organizacja ruchu w części wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Ofiar Oświęcimskich, Świdnicka, Leszczyńskiego, Kazimierza Wielkiego i Gepperta
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jaka-ma-byc-organizacja-ruchu-na-podworku-przy-ul-gepperta

Jak urządzić wnętrze podwórzowe przy Nobla?

- Termin konsultacji: 28 listopada – 5 grudnia 2023 r.
- Zakres konsultacji: Urządzenie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Nobla, Pomorska, św. Wincentego, Rydygiera
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-wnetrze-podworzowe-przy-nobla

Jak urządzić ruch i miejsca gromadzenia odpadów przy pl. Muzealnym?

- Termin konsultacji: 30 listopada – 7 grudnia 2023 r.
- Zakres konsultacji: Spotkanie dotyczące lokalizacji miejsca gromadzenia odpadów oraz organizacji ruchu na podwórku pomiędzy ulicami: pl. Muzealny i Piłsudskiego.
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-urzadzic-ruch-i-miejsca-gromadzenia-odpadow-przy-pl-muzealnym

Jakiej strefy czystego transportu potrzebujemy? (Etap II)

- Termin konsultacji: 24 października – 10 grudnia 2023 r.
- Zakres konsultacji: Propozycja kształtu strefy czystego transportu we Wrocławiu Urzędu Miejskiego Wrocławia obejmująca:
- obszar, kryteria wjazdu do strefy,
- harmonogram wdrażania SCT,
- wyłączenia z ograniczeń wjazdu do strefy.
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jakiej-strefy-czystego-transportu-potrzebujemy-etap-ii

Jak chcemy zmienić podwórko przy ul. Hallera 97–103?

- Termin konsultacji: 5 grudnia – 12 grudnia 2023 r.

- Zakres konsultacji: Kontynuacja rozmowy. Konkretne propozycje zagospodarowania podwórka. Rozmowa o miejscach postojowych i dojazdach, organizacji przestrzeni, elementach zieleni, rekreacji i małej architektury
- Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-chcemy-zmienic-podworko-przy-ul-hallera-97-103

Konsultacje projektu uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie "Programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w 2024r."

- Termin konsultacji: 2 sierpnia – 11 września 2023 r.
- Zakres konsultacji: Zasady współpracy pomiędzy władzami samorządowymi a działającymi na danym terenie organizacjami pozarządowymi.
- Więcej: www.bip.um.wroc.pl/artykul/127/67996/konsultacje-projektu-uchwaly-rady-miejskiej-wroclawia-w-sprawie-programu-wspolpracy-miasta-wroclawia-z-organizacjami-pozarzadowymi-w-2024-r

Konsultacje projektu uchwały Rady Miejskiej w sprawie „Polityki współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023–2027"

- Termin konsultacji: 15 września – 16 października 2023 r.
- Zakres konsultacji: założenia strategii rozwoju współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi.
- Więcej: www.bip.um.wroc.pl/artykul/127/68808/konsultacje-projektu-uchwaly-rady-miejskiej-w-sprawie-polityki-wspolpracy-wroclawia-z-organizacjami-pozarzadowymi-na-lata-2023-2027

Spotkania informacyjne

W 2023 roku Wydział Partycypacji Społecznej przeprowadził wraz z merytorycznymi jednostkami UM Wrocławia, 5 spotkań informacyjnych dla mieszkańców, rad osiedli, zainteresowanych stron. Spotkania (w sumie 8 – bezpośrednie i online) miały na celu upowszechnienie wiedzy, zaznajomienie ze zmianami w otoczeniu, skutkami inwestycji, planami miasta.

Remont szkoły przy Łowieckiej

Spotkanie informacyjne dotyczące obsługi budowy podczas remontu szkoły przy ulicy Łowieckiej.

Termin: 24 stycznia 2023 r.

Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/remont-szkoly-przy-lowieckiej-przyjdz-na-spotkanie-w-sprawie-obslugi-budowy-podczas-remontu

Tramwajem przez Popowice

Spotkania informacyjne dla rad osiedli o zmianach w komunikacji zbiorowej po

otwarciu trasy tramwajowej przez Popowice.
Terminy: 14, 15, 16 lutego 2023 r.
Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/tramwajem-przez-popowice-zapoznaj-sie-z informacja-o-zmianach-w-komunikacji-zbiorowej
Nowa inwestycja przy Kurkowej 36
Spotkanie informacyjne o kształcie nowej inwestycji przy ul. Kurkowej 36 i jej wpływie na sąsiednie kamienice: Kurkowa 34 i 40/42.
Termin: 1 marca 2023 r.
Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/nowa-inwestycja-przy-kurkowej-36-spotkanie-informacyjne
Organizacja ruchu i zazielenianie podwórka przy Ofiar Oświęcimskich
Spotkanie informacyjne dotyczące organizacji ruchu oraz zazielenienia podwórka między ul. Ofiar Oświęcimskich, ul. Świdnicką, pl. Solnym i Rynkiem.
Termin: 25 kwietnia 2023 r.
Więcej: www.wroclaw.pl/rozmawia/organizacja-ruchu-i-zazielenianie-przyjdz-na spotkanie-w-sprawie-podworka
Nowe linie tramwajowe po uruchomieniu TAT (trasa autobusowo – tramwajowa) dla zachodnich osiedli Wrocławia
Spotkania informacyjne dla rad osiedli dotyczące nowej organizacji ruchu i przystanków.
Termin konsultacji: 12 i 14 lipca 2023 r.

Promocja procesów konsultacyjnych

Na potrzeby realizacji procesów w 2023 roku w pełni wykorzystywano funkcjonalność portalu www.wroclaw.pl/rozmawia. Zamieszczane były tam informacje m.in. o prowadzonych konsultacjach, ważne aktualności, wszelkie informacje dotyczące Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego oraz współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi.
Równolegle prowadzony był facebookowy (www.facebook.com/wroclawrozmawia) i twitterowy – obecny X (www.twitter.com/WroclawRozmawia) profil Wrocław Rozmawia, na którym można było znaleźć m.in. informacje o wydarzeniach związanych z procesami konsultacji społecznych odbywającymi się we Wrocławiu. O konsultacjach informowaliśmy również na Instagramie (www.instagram.com/wroclaw_rozmawia). Podkreślano graficzną stronę przekazu. Analogicznie jak w poprzednich latach zastosowany został

charakterystyczny, intrygujący styl graficzny plakatów. Staraliśmy się połączyć czytelność przekazu z atrakcyjną, przyciągającą oko treścią.

II REWITALIZACJA

Realizacja projektu „GreenPlace. Let's do it together!" w ramach programu URBACT IV współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i budżetu miasta

W roku 2023 Gmina Wrocław została po raz pierwszy liderem ponadnarodowego projektu w ramach Sieci Planowania Działań programu URBACT IV. Warty podkreślenia jest fakt, iż Gmina Wrocław jest jedynym liderem w aktualnej edycji programu w skali Polski.

Projekt „GreenPlace. Let's do it together" jest realizowany przez Gminę Wrocław przy współudziale dziewięciu europejskich miast partnerskich, tj. Boulogne sur mer Développment Côte d'Opale (Francja), Limerick (Irlandia), Cehegin i Onda (Hiszpania), Vila Nova de Poiares (Portugalia), Löbau (Niemcy), Nitra (Słowacja), Bucharest Metropolitan Area Intercommunity Development Association (Rumunia) i Quarto d'Altino Włoch.

Głównym założeniem projektu jest ponowne zagospodarowanie zapomnianych przestrzeni miejskich oraz uczynienie ich przyjaznymi dla mieszkańców i środowiska. Odbywać się to powinno poprzez optymalne wykorzystanie istniejących zasobów przy równoczesnym uwzględnieniu kryzysu ekologicznego, a także wyzwań politycznych i finansowych, z którymi zmierzyć się musi coraz więcej miast i regionów. We Wrocławiu przedmiotem analiz uczyniono teren dawnej Zajezdni tramwajowej Popowice przy ul. Legnickiej 65 wraz z przyległymi obiektami. Celem jest rozpoznanie możliwego zagospodarowania wspomnianego miejsca przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań społecznych (potrzeby mieszkańców, działalność NGO) oraz środowiskowych (zjawisko „miejskiej wyspy ciepła", wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury, proces dążenia do osiągnięcia neutralności klimatycznej miasta). Wydział Partycypacji Społecznej przy realizacji projektu wspiera grupa interesariuszy (Lokalna Grupa URBACT), w skład której wchodzą jednostki miejskie (Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Zasobu Komunalnego), Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o.o., wrocławskie NGOsy (Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich, Fundacja Sztuki Współczesnej ART TRANSPARENT, Klub Sympatyków Transportu Miejskiego, Towarzystwo Miłośników Wrocławia, Fundacja Wspierania Organizacji Pozarządowych

Umbrella, Stowarzyszenie Tratwa, Fundacja Promocji Turystyki Kongresowej Convention Bureau- Wrocław), Dolnośląska Okręgowa Izba Architektów oraz Politechnika Wrocławska. W dniach 28-30 sierpnia 2023 r. pracownik Wydziału Partycypacji Społecznej uczestniczył w Letnim Uniwersytecie URBACT w Malmö (Szwecja) zorganizowanym dla przedstawicieli miast należących do Sieci Planowania Działań. Wydarzenie miało charakter szkoleniowy i było poświęcone budowaniu potencjału, poszerzeniu wiedzy na temat narzędzi i metod wykorzystywanych przy pracy w projekcie oraz wymianie doświadczeń. Wartością dodaną były wizyty studyjne w miejscach, na których realizowano, zgodnie z aktualnymi politykami europejskimi, projekty będące modelowymi przykładami rozwiązań lokalnie zdiagnozowanych problemów. Ponadto uczestnicy zdobyli kompetencje przydatne do opracowywania Zintegrowanych Planów Działania stymulujących zmiany w miastach. W związku z realizacją projektu zlecono wykonanie zadania publicznego organizacji pozarządowej w otwartym konkursie ofert:

. ZIELONA REWITALIZACJA ZAJEZDNI POPOWICE W PROJEKCIE „GreenPlace. Let's do it together!" (realizowanego w ramach projektu URBACT IV ze środków EFRR i budżetu miasta)

- Okres realizacji: 08.09 2023 r. - 30.11.2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 50 osób
- Kwota dotacji: 51 138 zł

W ramach realizacji zadania w dniach 26-27 września 2023 r. zorganizowano ponadnarodowe spotkanie inaugurujące współpracę miast partnerskich, przy udziale ekspertki wiodącej, przedstawiciela Sekretariatu URBACT oraz koordynatora Krajowego Punktu URBACT w Polsce. Podczas spotkania odbyły się zajęcia warsztatowe z ekspertką sieci, prezentacje międzynarodowych partnerów, a także wizyty studyjne w Centrum Historii Zajezdnia, Zajezdni Dąbie i Popowice, Wrocławskim Centrum Kongresowym, Dolnośląskiej Okręgowej Izbie Architektów,. Wszystkie ze wspomnianych obiektów posłużyły do przeprowadzenia warsztatów przygotowujących członków sieci do zdobycia wiedzy na temat narzędzi projektowych oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

Zgodnie z wytycznymi projektowymi w ramach zleconego zadania publicznego, wykonano identyfikację wizualną sieci wraz z brandbookiem w języku polskim

oraz angielskim, a także plakaty informujące o realizacji projektu. Wydział przygotował również plan komunikacji sieci, który będzie obowiązywał przez okres realizacji projektu.
Na stronie www.wroclaw.pl/rozmawia/, zamieszczono krótki artykuł pt.: „Pierwsze spotkanie ponadnarodowe sieci GreenPlace”, podsumowujący spotkanie we Wrocławiu.
Podczas spotkania inaugurującego zaprezentowali się członkowie Lokalnej Grupy URBACT, współpracujący z Wydziałem, którzy przybliżyli uczestnikom zakres swojej działalności i opowiedzieli o swoich pomysłach na zaangażowanie się w projekt. Na koniec wydarzenia uczestnicy posadzili na terenie Zajezdni Popowice trzy drzewa owocowe będące symbolem nie tylko planowanych do wdrożenia ekologicznych zmian zagospodarowania terenu, ale i ponadnarodowej, owocnej współpracy.W dniach 28-29 września 2023 r. zrealizowano wizytę studyjną z ekspertką sieci GreenPlace. W czasie jej trwania zaprezentowano miejsca i obiekty we Wrocławiu, które przeszły udaną „zieloną” rewitalizację. Ekspertka przeprowadziła warsztaty z pracownikami Wydziału zaangażowanymi w projekt oraz członkami Lokalnej Grupy URBACT, omawiając istotne zagadnienia projektowe.
W 2023 r. odbyło się kilkanaście spotkań międzynarodowych online, w których (w zależności od tematu) uczestniczyli przedstawiciele Sekretariatu URBACT, ekspertka wiodąca Sieci oraz partnerzy projektu.
W 2023 r. odbyło się łącznie pięć spotkań pracowników Wydziału i członków Lokalnej Grupy URBACT. W ich trakcie wypracowano metodami URBACT kilka istotnych wizji i dokumentów, które posłużyły do przygotowania przez ekspertkę wiodącą Baseline Study, czyli obszernego dokumentu bazowego przedstawiającego cały projekt, partnerów sieci, miejsca działań miejskich, aktywności oraz cele, które mają zostać osiągnięte. Sieć „GreenPlace” została pozytywnie oceniona przez Sekretariat URBACT, co umożliwiło jej przejście do drugiej fazyprojektu, w czasie której możliwe będzie testowanie rozwiazań, kontynujacja spotkań międzynarodowych członków sieci oraz wymiana dobrych praktyk. W grudniu 2023 r. pracownicy Wydziału, zaangażowani w realizację projektu, uczestniczyli w seminarium dla Sieci Planowania Działań URBACT, podczas którego zaprezentowały się polskie miasta, biorące udział w projektach. Dwudniowe warsztaty dały możliwość zarówno poznania innych sieci, zbieżności problemów występujących w rożnych regionach kraju, ale również poznania

narzędzi projektowych, kamieni milowych projektu oraz metod pracy z Lokalną Grupą URBACT. Niezwykle istotnym efektem spotkania była wymiana doświadczeń oraz nawiązanie współpracy pomiędzy miastami. Zadaniem każdej sieci jest m.in promocja programu oraz projektu. Z tego względu na stronie URBACT stworzono zakładkę dedykowaną sieci GreenPlace, na której opublikowano dwa artykuły w języku angielskim. Przygotowano także strukturę podzakładki GreenPlace na stronie www.wroclaw.pl/rozmawia/, na której zamieszczone będę wszelkie niezbędne informacje o projekcie. Pracownicy Wydziału, zgodnie z rekomendacjami Sekretariatu URBACT, prowadzą elektroniczną bazę (Basecamp) do komunikacji, udostępniania dokumentacji oraz wiedzy (szkolenia i webinary) zarówno w ramach danej sieci, jak i z przedstawicielami instytucji wdrażającej program. Lider każdej sieci jest odpowiedzialny za tworzenie, aktualizację i zarządzanie tą bazą. Projekt GreenPlace. Let's do it together! jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Programu URBACT IV. Całkowita wartość projektu to 846 062,00 Euro. Wartość projektu dla Miasta Wrocławia to 174 950 Euro (w tym wkład własny 52 485 Euro). Projekt realizowany jest od 1 czerwca 2023 roku do 31 grudnia 2025 roku.

Wykonanie prac naprawczo-zabezpieczających dwóch bram zabytkowej hali zajezdni tramwajowej przy ul. Legnickiej 65 we Wrocławiu wraz z remontem ościeżnicy

W 2023 r. zrealizowano, pod nadzorem konserwatorskim, prace naprawczo-zabezpieczające dwóch kolejnych bram zabytkowej hali na terenie zajezdni tramwajowej przy ul. Legnickiej 65 we Wrocławiu wraz z remontem ościeżnicy. Prace przy elementach drewnianych (stolarka bram i drzwi) były konieczne ze względu na ich zły stan techniczny. Przywrócono im formę najbardziej zbliżoną do pierwotnej z zachowaniem właściwego stylu architektonicznego.

Działania promujące historyczne osiedle WuWA

W związku z tym, że w 2020 r. wrocławskie osiedle WuWA, wraz z pozostałymi osiedlami Werkbundu (Stuttgart, Praga, Wiedeń, Zurich, Brno), otrzymało unijny Europejski Znak Dziedzictwa, w roku 2023 kontynuowano poszerzenie świadomości o istnieniu oraz wartościach wzorcowego osiedla WuWA wśród mieszkańców okolicznych osiedli, w szczególności społeczności lokalnej osiedla Biskupin – Sępolno – Dąbie – Bartoszowice Zrealizowano zadanie publiczne

poprzez zlecenie jego wykonania organizacji pozarządowej w otwartym konkursie ofert:

NASZA WuWA – DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH

- Okres realizacji: 13 listopada 2023 r. – 29 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 50 osób
- Kwota dotacji:65 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było poszerzenie świadomości o istnieniu oraz wartościach wzorcowego osiedla WuWA – mieszkanie i miejsce pracy, wśród mieszkańców okolicznych osiedli. Działania skierowane były do mieszkańców Wrocławia, w szczególności do społeczności lokalnej osiedla Biskupin – Sępolno – Dąbie – Bartoszowice, zarówno do dzieci oraz młodzieży, jak i do osób dorosłych oraz seniorów. W trakcie realizacji zadania w dniu 17.12.2023 r. zorganizowano i przeprowadzono spacer tematyczny, poruszający tematykę nowatorskiego spojrzenia na procesy urbanizacji, wyzwania związane z przeludnieniem miast oraz oczekiwania społeczeństwa w sferze jakości życia w okresie międzywojennym. Ważnym aspektem spaceru było informowanie o istnieniu i wartościach kulturowych miejsca, jakim jest modernistyczne osiedle wzorcowe WuWA oraz zachęcenie do jego częstszego odwiedzania, jak najszerszego grona mieszkańców. Przygotowano również pliki elektroniczne publikacji pt. „Wrocławska wystawa Werkbundu – MIESZKANIE I MIEJSCE PRACY” ISBN 978-83-938968-0-6 i ulotek informacyjnych o osiedlu WuWA z mapą, w kilku wersjach językowych dostępnych cyfrowo dla osób ze szczególnymi potrzebami. Materiały te również wydrukowano i rozdystrybuowano, zamieszczając w nich kod QR, kierujący do odnośnego pliku elektronicznego, dostępnego cyfrowo. Wykonany został także krótki film promujący osiedle, dostępny w portalu Wrocław Rozmawia.

III ZABYTKOWE POJAZDY KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań publicznych związanych z ochroną wrocławskich zabytków komunikacji zbiorowej oraz realizacją i promocją WRO-TA Wrocławskie Linie Turystyczne. W 2023 r. zrealizowano następujące zadania publiczne poprzez zlecenie ich wykonania organizacjom pozarządowym w otwartych konkursach ofert:

Chrońmy wrocławskie zabytki komunikacji zbiorowej (I)

- Okres realizacji: 13 marca 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Kwota dotacji: 325 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zakończenie odbudowy (etap czwarty) wagonu silnikowego – opryskiwacza chwastów (numer inwentarzowy: G-061, wcześniej LV), wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 952/696/5 oraz przeprowadzenie prac remontowych (etap drugi) wagonu tramwajowego doczepnego biernego typu ND (numer inwentarzowy 3560), wpisanego do rejestru zabytków pod numerem952/696/27.

Zakończenie odbudowy wagonu silnikowego – opryskiwacza chwastów obejmowało restaurację poszycia, odtworzenie elementów oznaczenia wagonów, remont układu opryskiwacza, wykonanie atrapy nastawnika na pomoście „B", restaurację okien na pomostach oraz restaurację wnętrza wagonu. Etap drugi odbudowy wagonu doczepnego typu ND obejmował restaurację konstrukcji nadwozia, restaurację poszycia zewnętrznego oraz dachu wraz z malowaniem, remont drzwi i okien. Ponadto zorganizowano na terenie Zajezdni Popowice przy ul. Legnickiej 65 we Wrocławiu trzy wydarzenia o charakterze edukacyjnym, których motywem przewodnim była historia i ratowanie historycznych pojazdów wrocławskiej komunikacji zbiorowej, ze szczególnym uwzględnieniem wozów gospodarczych, na co jak dotąd rzadko zwracano uwagę, oraz serii tramwajów typu N (i pochodnych). Celem wydarzeń było rozpowszechnianie informacji o historycznej wartości remontowanych tramwajów. Wydarzenia były zaadresowane do szerokiego grona odbiorców.

Chrońmy wrocławskie zabytki komunikacji zbiorowej (II)

- Okres realizacji: 27 listopada 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Kwota dotacji: 29 359 zł

Celem realizacji zadania publicznego było przeprowadzenie częściowego remontu – naprawy w wagonie silnikowym typu Standard z 1929 roku, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 952/696/27. W wagonie będącym własnością Gminy Wrocław wymieniona została uszkodzona przekładnia zębata. Wagon jest unikatowy, jako jeden z nielicznych zachowanych wagonów tego typu w Polsce powrócił do pełnej sprawności technicznej i ponownie będzie mógł być użytkowany jako pojazd turystyczny.

Dodatkowo w ramach zadania zorganizowano wydarzenie nt. propagowania i rozpowszechniania wiedzy o znajdującym się we Wrocławiu historycznym taborze komunikacji zbiorowej. Wydarzenie zaadresowane było do szerokiego grona odbiorców, a tematem przewodnim była "Historia tramwajów i ratowanie zabytkowego taboru we Wrocławiu".

Chrońmy wrocławskie zabytki komunikacji zbiorowej (III)

- Okres realizacji: 4 grudnia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Kwota dotacji: 51 847 zł

Celem realizacji zadania publicznego było przeprowadzenie częściowej odbudowy (etap trzeci) wagonu tramwajowego doczepnego biernego typu ND (numer inwentarzowy 3560), wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 952/696/27 oraz (etap pierwszy) przyczepy autobusowej Jelcz PO-1. Etap trzeci odbudowy wagonu doczepnego typu ND obejmował wykonanie nowej podłogi drewnianej w klasie i na pomostach wagonu oraz zabezpieczenie desek nowej podłogi lakierem impregnującym od góry i farbą konserwują od dołu.

Etap pierwszy prac przy odbudowie przyczepy autobusowej Jelcz PO-1 obejmował demontaż poszycia zewnętrznego i wewnętrznego, piaskowanie właściwej ramy oraz szkieletu, wymiana (przespawanie) uszkodzonych elementów ramy oraz szkieletu a także zabezpieczenie antykorozyjne ramy oraz szkieletu przyczepy. Ponadto zrealizowano na terenie Zajezdni Popowice przy ul. Legnickiej 65 we Wrocławiu wydarzenie pn. „Mikołajki na Zajezdni Popowice”. W programie znalazły się: wystawa taboru, przejazdy przyczepą autobusową, zwiedzanie zajezdni z przewodnikiem i wykłady (w tym prelekcja dr Tomasza Sielickiego pt. "Wrocławskie eNki", w którym omówił on historię i szczegóły techniczne tramwajów typu N, 4N, ND i 4ND). Podczas wydarzenia zaprezentowano doczepę ND #3560 po zakończeniu remontu konstrukcji nadwozia i blacharki wraz z lakierowaniem (oraz z wykonaną już drewnianą podłogą) oraz przyczepę Jelcz PO-1 podczas początkowych prac renowacyjnych. Na terenie zajezdni odbywały się przejazdy unikatowym zestawem pojazdów, składającym się z samochodu specjalnego Star 266 i przyczepy pasażerskiej Jelcz P-080. Rozdawano także pamiątki dla uczestników wydarzenia, m.in. pocztówki z zabytkowymi pojazdami komunikacji miejskiej.

Organizacja i prowadzenie Wrocławskich Linii Turystycznych WRO-TA realizowanych zabytkowymi pojazdami

- Okres realizacji: 17 maja 2023 r. – 31 października 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Kwota dotacji: 160 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zorganizowanie i prowadzenie Wrocławskich Linii Turystycznych, funkcjonujących pod marką WRO-TA, obsługiwanych zabytkowymi i historycznymi tramwajami oraz autobusami, kursujących od 27.05.2023 r. do 03.09.2023 r. w soboty, niedziele i święta. Mieszkańcy Wrocławia oraz turyści mogli pokonać całą trasę danej linii, co pozwoliło im w szybki i wygodny sposób zapoznać się z większością najważniejszych atrakcji turystycznych miasta, mogli też wysiadać i wsiadać na przystankach zlokalizowanych w pobliżu zabytków celem ich bardziej szczegółowego zwiedzenia. Oferta „hop on – hop off" (wsiadania i wysiadania) jest często i z powodzeniem stosowana na liniach turystycznych w wielu miastach zachodnich, a ostatnio coraz częściej również na polskich liniach turystycznych. Z ciekawym komentarzem licencjonowanego przewodnika na wybranych kursach zadanie zyskała ona na atrakcyjności. Każdego dnia funkcjonowania linii zapewniono 11 i pół godziny kursowania tramwajów, w tym minimum 4 godziny z przewodnikiem, oraz około 6 godzin kursowania autobusu. Liczną grupą odbiorców zadania byli, jak w ubiegłych latach, miłośnicy komunikacji oraz zabytków pojazdów, dla których sama możliwość przejazdu historycznym tramwajem lub autobusem jest już niewątpliwą atrakcją, zwłaszcza że Gmina Wrocław jest posiadaczem najstarszej elektrycznej komunikacji tramwajowej w Polsce. Zadanie zrealizowane w ramach Założeń polityki społeczno-gospodarczej na rok 2023.

Historia kołem się toczy, czyli dzień otwarty Zajezdni Popowice i noc z tramwajami

- Okres realizacji: 21 sierpnia 2023 r. – 31 października 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Kwota dotacji: 28 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego była organizacja pikniku/festynu na terenie byłej zajezdni tramwajowej nr V przy ulicy Legnickiej 65 we Wrocławiu w dniu 9 września 2023 roku, który trwał 7 godzin. Podczas wydarzenia zaprezentowano zabytkowe pojazdy, które na co dzień stacjonują na terenie Zajezdni Popowice.

Zapewniona została strefa zabaw dla dzieci, a także punkty gastronomiczne w postaci food trucków oraz punktu z kawą czy herbatą. Odwiedzający mogli podziwiać również wystawę zabytkowych pojazdów jednośladowych, dzięki uczestnictwu lokalnego klubu. Dodatkowo odbyły się spacery po Zajezdni Popowice, a także wykłady dotyczące historii wrocławskiej komunikacji miejskiej Na terenie zajezdni zorganizowano również wystawę makiety kolejowej oraz wystawę Klubu Sympatyków Kolei. Zorganizowano pokazy pracy pługa wirnikowego, ale przede wszystkim zaprezentowano zabytkowy tabor tramwajowy i autobusowy - zarówno na wystawie, jak i obsługując darmowe linie specjalne. Linia M5 do przystanku Opera, obsługiwana była przez tramwaje m.in. Konstal N i Konstal 102Na. Podczas wydarzenia kursowały również autobusy na trasie do Centrum Historii Zajezdnia oraz plac Jana Pawła II jako linia M10, obsługiwane przez Ikarusy 280.26. 280.17, 280.70E i 260.32 oraz Jelcze PR110, M11 i M121MB. Na trasie tej linii zapewniono autobusy przystosowane do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo zorganizowano przejazdy zabytkowymi taborem tramwajowym po nowo otwartej linii na Nowy Dwór, a także do Leśnicy. Przejazdy odbywały się pod marką WRO-TA. Całemu wydarzeniu towarzyszyła muzyka zapewniona przez profesjonalną obsługę techniczną. 16 września 2023 roku we współpracy z lokalnymi organizacjami będącymi w posiadaniu zabytkowych pojazdów transportu zbiorowego zorganizowano nocne przejazdy zabytkowymi tramwajami. Przejazdy zrealizowane zostały według ustalonego wcześniej harmonogramu oraz tras przejazdu. Pojazdy w sposób widoczny zostały oznaczone jako uczestniczące w przejeździe nocnym pod hasłem "20 rocznica likwidacji nocnych linii tramwajowych". Przed wyruszeniem w trasę, przygotowano dla uczestników wystawę zabytkowego taboru, będącego w posiadaniu lokalnych organizacji pozarządowych tj. Klubu Sympatyków Transportu Miejskiego i Towarzystwa Miłośników Wrocławia na terenie Zajezdni Popowice. Uczestnicy nocnych przejazdów otrzymali również wydrukowane bilety pamiątkowe. Zapewniona została profesjonalna koordynacja i nadzór wydarzenia, a także potrzebna obsługa techniczna oraz niezbędna infrastruktura do prawidłowej realizacji atrakcji.

Zadanie jest ujęte w dokumencie „Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2023” w ramach działu VI „Miasto otwarte”.

Promocja działań związanych z zabytkowymi pojazdami komunikacji miejskiej

W ramach działań informacyjno-promocyjnych udostępniano, przy współpracy ze Spółką ARAW SA, aktualne informacje na temat działań podejmowanych w związku z organizacją Wrocławskich Linii Turystycznych WRO-TA, przywracaniem do stanu świetności historycznych pojazdów komunikacji miejskiej będących własnością Gminy Wrocław czy realizacją wydarzeń w przestrzeni Zajezdni Popowice. Przygotowane artykuły były publikowane na stronie www.wroclaw.pl/rozmawia/ oraz w papierowym wydaniu Biuletynu Urzędu Miejskiego Wrocławia lub newsletterze.

IV REALIZACJA ZADAŃ PUBLICZNYCH ZLECONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM

Charakterystyka organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Wrocławia

Wydział Partycypacji Społecznej prowadzi bazę danych o organizacjach pozarządowych – Generator NGO. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. zaewidencjonowanych w nim było:

- 2179 fundacji,
- 2553 stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- 200 stowarzyszeń zwykłych,
- 161 klubów sportowych, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej,
- 113 uczniowskich klubów sportowych,
- 27 związków sportowych,
- 23 związki stowarzyszeń,
- 113 organizacji powstałych na mocy przepisów prawnych państwo – kościół,
- 6 związków wyznaniowe,
- 18 organizacji o innych formach prawnych.

Łącznie to 5393 organizacje pozarządowe, z których 590 posiada siedzibę poza Wrocławiem, a w bazie znajdują się z uwagi na to, iż współpracują z Miastem poprzez realizację zadań publicznych na rzecz Miasta i jego mieszkańców lub ubiegają się o ich realizację.

Organizacje pozarządowe posiadające siedzibę we Wrocławiu, znajdujące się w wykazie Generatora NGO to:

- 1903 fundacje,
- 2281 stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- 197 stowarzyszeń zwykłych,
- 155 klubów sportowych, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej,
- 109 uczniowskich klubów sportowych,
- 16 związków sportowych,
- 23 związki stowarzyszeń,
- 102 organizacje powstałe na mocy przepisów prawnych państwo – kościół,
- 1 związek wyznaniowy,
- 16 organizacji o innych formach prawnych.

Łącznie to 4803 organizacje pozarządowe.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Prezydent Wrocławia sprawował nadzór (na podstawie: ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach i ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie) nad 2501 stowarzyszeniami, 155 klubami sportowymi, 109 uczniowskimi klubami sportowymi i 1903 fundacjami z siedzibą we Wrocławiu.

Ponadto organ nadzorujący prowadził w ramach swoich uprawnień następujące działania:

- Wydano 4 decyzje w sprawie wpisu klubów sportowych, nieprowadzących działalności gospodarczej do ewidencji klubów sportowych prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.
- Wydano 20 decyzji w sprawie wpisu zmian w ewidencji klubów sportowych, nieprowadzących działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.
- Wydano 2 decyzje o wykreśleniu z ewidencji klubów sportowych prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.
- Wydano 1 decyzję w sprawie wpisu uczniowskich klubów sportowych do ewidencji uczniowskich klubów sportowych prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.
- Wydano 15 decyzji w sprawie wpisu zmian w ewidencji uczniowskich klubów sportowych, prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.
- Wydano 1 decyzję o wykreśleniu z ewidencji uczniowskich klubów sportowych, prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.
- Sąd zawiadomił organ nadzorujący o:

- wpisie 40 stowarzyszeń do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej,
- wpisie zmian danych w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej – 65 stowarzyszeń,
- wykreśleniu z Krajowego Rejestru Sądowego – 6 stowarzyszeń,

- W ewidencji stowarzyszeń zwykłych, prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia dokonano:
  - wpisu 22 nowych stowarzyszeń,
  - zmian danych ewidencyjnych w 22 stowarzyszeniach,
  - wykreślenia z ewidencji 6 stowarzyszeń.
- Sąd zawiadomił organ nadzorujący o:
  - wpisie 150 fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej,
  - wpisie zmian danych w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej - 73 fundacji,
  - wykreśleniu z Krajowego Rejestru Sądowego – 4 fundacje.

Liczba i struktura dotacji celowych na realizację zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym w 2023 roku:

W 2023 roku w Wydziale Partycypacji Społecznej, na podstawie 263 konkursów ofert / zamiarów zleceń zadania publicznego przygotowanych zostało łącznie 569 umów dotacyjnych na realizację zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym, w tym: 526 umów jednorocznych, co stanowiło 59 % umów obowiązujących w 2023 r. i 43 umowy wieloletnie, co stanowiło 5 % umów obowiązujących w 2023 r.

Ponadto, na podstawie konkursów ogłoszonych na realizację zadań w latach poprzednich, obowiązywało 129 umów wieloletnich, co stanowiło 15 % umów obowiązujących w 2023 r. W trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przygotowanych zostało łącznie 158 umów, co stanowiło 18 % umów obowiązujących w 2023 r. Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy

w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz zgodnie z przepisami wynikającymi z Zarządzenia nr 7406/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zleconych Prezydentowi Wrocławia, w trybie polecenia wojewody, zadań określonych w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, z pominięciem otwartego konkursu ofert zawarto 8 umów. Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz zgodnie z przepisami wynikającymi z Zarządzenia nr 7520/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 14 kwietnia 2022 r. w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zadań wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia, z pominięciem otwartego konkursu ofert - realizowane we współpracy z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) na podstawie Memorandum of Understanding pomiędzy Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) a Miastem Wrocław z dnia 9.06.2022 oraz Letters of exchange for the provision of suport related to emergency refugee respons in Wroclaw z 09.06.2022 zawarto 20 umów. Na podstawie tego samego zarządzenia nr 7520/22 zawarto również 1 umowę ze środków własnych Gminy Wrocław.
Łącznie w 2023 roku obowiązywało 885 umów dotacyjnych.

Zestawienie liczby konkursów ofert, złożonych ofert oraz zawartych umów - dane porównawcze od 2019 roku

L.p.	Zestawienie liczby konkursów / zamiarów zleceń realizacji zadań publicznych, złożonych ofert oraz zawartych umów z organizacjami pozarządowymi	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Liczba ogłoszonych konkursów / zamiarów zleceń realizacji zadania publicznego	219	212	235	283	263

L.p.	Zestawienie liczby konkursów / zamiarów zleceń realizacji zadań publicznych, złożonych ofert oraz zawartych umów z organizacjami pozarządowymi	2019	2020	2021	2022	2023
2.	Liczba złożonych ofert w konkursach ofert / zamiarach zleceń realizacji zadaia publicznego	858	954	1184	1344	1069
3.	Liczba umów jednorocznych zawartych na rok sprawozdawczy na podstawie rozstrzygnięć konkursów ofert / zamiarów zleceń realizacji zadań publicznych	429	449	486	483	526
4.	Liczba umów wieloletnich zawartych na rok sprawozdawczy na podstawie rozstrzygnięć konkursów ofert / zamiarów zleceń realizacji zadań publicznych	61	102	51	117	43
5.	Liczba umów zawartych w ramach konkursów ofert / zamiarów zleceń realizacji zadań publicznych (poz. 3 i 4)	490	551	537	600	569
6.	Liczba umów wieloletnich będących kontynuacją z lat sprzed roku sprawozdawczego	177	116	131	84	129
7.	Liczba umów zawartych w trybie art.19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku sprawozdawczym	251	168	214	226	158
8.	Liczba wszystkich umów	238	218	182	201	172

L.p.	Zestawienie liczby konkursów / zamiarów zleceń realizacji zadań publicznych, złożonych ofert oraz zawartych umów z organizacjami pozarządowymi	2019	2020	2021	2022	2023
	wieloletnich obowiązujących w danym roku (poz. 4, 6)					
9.	Liczba umów zawartych na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw	nd.	18	4	0	0
10.	Liczba umów zawartych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w trybie polecenia wojewody	nd.	nd.	nd.	18	8
11.	Liczba umów zawartych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy realizowane we współpracy z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) na podstawie Memorandum of Understanding pomiędzy Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) a Miastem Wrocław z dnia 09.06.2022 oraz Letters of	nd.	nd.	nd.	35	20

L.p.	Zestawienie liczby konkursów / zamiarów zleceń realizacji zadań publicznych, złożonych ofert oraz zawartych umów z organizacjami pozarządowymi	2019	2020	2021	2022	2023
	exchange for the provision of suport related to emergency refugee respons in Wrocław z 09.06.2022					
12.	Liczba umów zawartych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy realizowanych ze środków własnych Gminy	nd.	nd.	nd.	0	1
13.	Liczba wszystkich umów obowiązujących w danym roku sprawozdawczym (poz. 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12)	923	853	886	963	885

Zrealizowane zadania uliczne (z pominięciem opisanych w częściach: I, II, III, IX):

Centra Aktywności Lokalnej

Na koniec 2023 roku we Wrocławiu działało 19 Centrów Aktywności Lokalnej (CAL) współfinansowanych przez Gminę Wrocław oraz kilkanaście innych osiedlowych NGOsów, które chociaż jeszcze nie posiadały własnych przestrzeni, aktywnie wspierały swoje społeczności lokalne.

W 2023 roku CALe działały na następujących osiedlach: Borek, Brochów, Jagodno, Karłowice-Różanka, Kowale, Księże, Maślice, Nowe Żerniki, Ołbin, Ołtaszyn, Plac Grunwaldzki, Przedmieście Oławskie (trzy CALe), Psie Pole-Zawidawie, Strachocin-Swojczyce-Wojnów, Tarnogaj, Zacisze-Zalesie-Szczytniki, Złotniki. Centra Aktywności Lokalnej to nie tylko budynki, ale przede wszystkim ludzie, których wyróżnia pasja i zaangażowanie w pracę z mieszkańcami wrocławskich osiedli. CALe to miejsca i działania współtworzone razem z mieszkańcami i mieszkankami, otwarte na różnorodność i solidarne z tymi, którzy potrzebują wsparcia. Na poziomie lokalnym Centra są silnym spoiwem

wspierającym proces społecznej, pozytywnej zmiany. CALe realizują swoje autorskie programy, skierowane bezpośrednio do mieszkanek i mieszkańców okolicy, odpowiadające ich potrzebom, pasjom i zainteresowaniom. Aby zapewnić tym działaniom trwałość i efektywność, podmioty prowadzące Centra są inicjatorami partnerstw lokalnych na swoim terenie, zapraszając do nich rady osiedli, instytucje działające w wymiarze osiedlowym, inne organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, szkoły, przedsiębiorców, lokalnych liderów i liderki oraz aktywistów i aktywistki.
W 2023 roku Wydział Partycypacji Społecznej we współpracy z Siecią Centrów Aktywności Lokalnej (liderem Sieci było Stowarzyszenie Żółty Parasol, funkcjonujące od 22 listopada 2021 r. pod nazwą Żółty Parasol i Partnerzy) redagował na stronie internetowej Wrocław Rozmawia zakładkę prezentującą wszystkie CALe i organizacje pozarządowe współpracujące w ramach Sieci CAL. Więcej informacji: wrocławski model CAL, lista i mapa lokalizacji na stronie: www.wroclaw.pl/cale. Wdrażanie modelu Centrów Aktywności Lokalnej jest jednym z zadań ujętych w dokumencie „Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok 2023" w ramach działu VII „Governance".
Centra Aktywności Lokalnej

- Okres realizacji: 1 stycznia 2022 r. – 31 grudnia 2023 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 6
- Liczba odbiorców: zadanie skierowane do wszystkich mieszkanek i mieszkańców Wrocławia, szczególnie osiedli, na których były zlokalizowane CALe
- Łączna kwota dotacji: w 2022 r. 1 830 000 złotych, w 2023 r. 1 830 000 złotych

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r.– 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 13
- Łączna kwota dotacji: 2 805 000 zł.
- Liczba odbiorców: zadanie skierowane do wszystkich mieszkanek i mieszkańców Wrocławia, szczególnie osiedli, na których były zlokalizowane CALe

Celem realizacji zadań publicznych było prowadzenie Centrum Aktywności Lokalnej oraz aktywizacja i integrowanie mieszkańców Wrocławia, szczególnie mieszkańców osiedli: Borek, Brochów, Jagodno, Karłowice-Różanka, Kowale, Księże, Maślice, Nowe Żerniki, Ołbin, Ołtaszyn, Plac Grunwaldzki, Przedmieście Oławskie (trzy CALe), Psie Pole-Zawidawie, Strachocin-Swojczyce-Wojnów,

Tarnogaj, Zacisze-Zalesie-Szczytniki, Złotniki. W ramach realizacji zadań cyklicznie prowadzono różnego rodzaju działania o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, animacyjnym, integracyjnym i artystycznym, między innymi: warsztaty, spacery, pikniki sąsiedzkie, kiermasze, dyżury sąsiedzkie, programy wolontariackie, działania animacyjne oraz działania promocyjne i informacyjne, skierowane do mieszkańców. Prowadzono działania ukierunkowane na diagnozę lokalną, wzrost partycypacji społecznej, wzmocnienie uczestnictwa i zaangażowania mieszkańców w sprawy sąsiedztwa, swojej społeczności lokalnej i miasta. Na osiedlach: Borek, Jagodno, Karłowice-Różanka, Kowale, Księże, Maślice, Plac Grunwaldzki i Psie Pole-Zawidawie, prowadzone były działania dotyczące profilaktyki antyalkoholowej i przeciwdziałania uzależnieniom. Były to między innymi warsztaty oraz punkty edukacyjne podczas wydarzeń plenerowych na osiedlach. Centra Aktywności Lokalnej działały zgodnie z zapisami „Modelu działania Centrów Aktywności Lokalnej we Wrocławiu".

Wdrażanie modelu działania Centrów Aktywności Lokalnej we Wrocławiu

- Okres realizacji: 30 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: ok. 150 osób
- Kwota dotacji: 50 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było wsparcie merytoryczno-organizacyjne, systematyzowanie wiedzy oraz ukierunkowanie działalności wrocławskich Centrów Aktywności Lokalnej oraz innych podmiotów prowadzących działania na rzecz społeczności lokalnych działających na terenie Wrocławia, zgodnie z założeniami wypracowanego Modelu Działania Centrów Aktywności Lokalnej, a także wzmacnianie postaw obywatelskich wśród mieszkańców Wrocławia i ich aktywizowanie w działania na rzecz społeczności lokalnych.

W ramach realizacji zadania między innymi:

- przeprowadzono działania promocyjno-informacyjne zmierzające do przybliżenia mieszkańcom Wrocławia idei działania Centrów Aktywności Lokalnej oraz ich sieci;
- zapewniono Centrom Aktywności Lokalnej możliwość doradztwa w zakresie tworzenia przez nie warunków do rozwoju i wzmacniania społeczności lokalnej;
- zorganizowano szkolenia i warsztaty na bazie potrzeb zdiagnozowanych z Centrami Społeczności Lokalnej;

- zorganizowano dwudniową wizytę studyjną dla przedstawicieli Sieci Centrów Aktywności Lokalnej.

Klubowe Centra Aktywności Dzieci i Młodzieży

- Okres realizacji: 1 stycznia 2022 r. – 31 grudnia 2023 r. (umowy wieloletnie)
- Liczba zawartych umów: 18
- Liczba odbiorców:1509
- Kwota dotacji: w 2023 r. 1 427 620 zł (łączna kwota dotacji 2 855 240 zł w latach 2022-2023)

Celem realizacji zadania publicznego było wspieranie aktywności dzieci i młodzieży mieszkającej lub uczącej się we Wrocławiu w czasie wolnym od nauki szkolnej wraz z realizacją programu profilaktyki uzależnień poprzez: organizację kreatywnych zajęć manualnych, kulturalnych, rekreacyjnych turystycznych, uczestniczenie w atrakcyjnych zajęciach poza nauką szkolną. W ramach projektu rozwijano talenty i kreatywność, umiejętności interpersonalne oraz kształtowano właściwe postawy i zachowania zdrowotne i społeczne, w szczególności w trakcie w zajęć z zakresu profilaktyki i uzależnień.

Zadanie realizowane w ramach „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Wrocławia na lata 2022-2025".

Wsparcie merytoryczne i organizacyjne Klubowych Centrów Aktywności Dzieci i Młodzieży

- Okres realizacji: 2 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: ok. 250 -280 osób
- Kwota dotacji: 86 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było podwyższanie wiedzy, kompetencji i umiejętności liderów Klubowych Centrów Aktywności Dzieci i Młodzieży, integrowanie Klubowych Centrów Aktywności Dzieci i Młodzieży i wymiana doświadczeń, aktywizacja ruchowa oraz rozwijanie nowych pasji wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do Klubowych Centrów Aktywności Dzieci i Młodzieży, a także promowanie działań na rzecz dzieci i młodzieży, realizowanych przez wrocławskie Klubowe Centra Aktywności Dzieci i Młodzieży. Wsparcie dla Klubowych Centrów obejmowało między innymi organizację i przeprowadzenie: szkoleń, warsztatów, konsultacji merytorycznych, spotkań integracyjnych i okolicznościowych.

Prowadzenie działań aktywizujących mieszkańców na osiedlach

- Okres realizacji: 5 czerwca 2023 r. – 15 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 9
- Liczba odbiorców: zadanie skierowane do wszystkich mieszkanek i mieszkańców osiedli: Gajowice, Huby, Polanowice, Poświętne, Sołtysowice, Szczepin, Widawa, Wojszyce, Zakrzów.
- Kwota dotacji: 219 504 zł

Celem realizacji zadania publicznego było aktywizowanie i integrowanie społeczności lokalnej na wybranym osiedlu Wrocławia poprzez m.in: wartsztaty, wystawy, spacery tematyczne, przedstawienia, kiermasze. Zadanie było realizowane na osiedlach: Gajowice, Huby, Polanowice, Poświętne, Sołtysowice, Szczepin, Widawa, Wojszyce, Zakrzów.

Działania aktywizujące mieszkańców na osiedlu Lipa Piotrowska w roku 2023

- Okres realizacji: 1 sierpnia 2023 r.– 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: zadanie skierowane do wszystkich mieszkanek i mieszkańców osiedla Lipa Piotrowska
- Kwota dotacji: 93 073 zł (w tym dotacja inwestycyjna 20 573,00 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było aktywizowanie i integrowanie społeczności lokalnej Wrocławia, w tym w szczególności osiedla Lipa Piotrowska. Zadanie inwestycyjne było ujęte w „Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023" przedsięwzięcie „Realizacja projektu Nowy Obiekt – Nowa Jakość". Działania inwestycyjne w lokalu przeznaczonym na potrzeby prowadzenia działań obejmowały między innymi modernizację istniejącego węzła sanitarnego, korektę miejscowych utrudnień architektonicznych, montaż elementów wspomagających poruszanie się po lokalu osobom ze szczególnymi potrzebami, modernizację elementów instalacji elektrycznej, malowanie ścian i sufitów.

Prowadzenie działań aktywizujących mieszkańców na osiedlu przedmieście świdnickie w roku 2023

- Okres realizacji: 12 czerwca 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: zadanie skierowane do wszystkich mieszkanek i mieszkańców Wrocławia, w szczególności osiedla Przedmieście Świdnickie

- Kwota dotacji: 77 800 zł (w tym dotacja inwestycyjna 55 000,00 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było aktywizowanie i integrowanie społeczności lokalnej Wrocławia, w tym w szczególności osiedla Przedmieście Świdnickie.

Zadanie inwestycyjne było ujęte w „Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023" przedsięwzięcie „Realizacja projektu Nowy Obiekt – Nowa Jakość". Działania inwestycyjne w lokalu przeznaczonym na potrzeby prowadzenia działań obejmowały między innymi modernizację istniejącego węzła sanitarnego, prace udostępniające lokal do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami, modernizację instalacji elektrycznej, malowanie ścian i sufitów

Organizacja programu Mikrogranty w zakresie ścieżki dla organizacji pozarządowych i grup młodzieżowych

- Okres realizacji: 2 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba projektów w ramach ścieżki NGO i młodzieżowej : 54 projekty
- Kwota dotacji: 560 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych oraz zwiększanie wykorzystania inwestycji zrealizowanych lub wybranych w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. Mikrogranty umożliwiły realizację inicjatyw społecznych w lokalnych środowiskach, oraz aktywizowały mieszkańców i mieszkanki Wrocławia w zakresie rozwiązywania problemów i podnoszenia jakości życia społeczności lokalnej, oraz promowały Wrocławski Budżet Obywatelski przez zwiększanie wykorzystania inwestycji zrealizowanych lub wybranych w jego ramach. Dzięki programowi mieszkanki i mieszkańcy Wrocławia mogli realizować swoje pomysły na działania z zakresu animacji, aktywizacji społecznej, rekreacji i edukacji, związane ze wszystkimi dziedzinami sztuki oraz inne o charakterze kulturotwórczym i więziotwórczym. Celem programu było umożliwienie zdobycia i rozwój umiejętności niezbędnych do skutecznego wpływu na miasto, prowadzenia oddolnych działań z sąsiadami i sąsiadkami, a także zachęcenie do kreatywnej dyskusji i wymiany poglądów na tematy istotne dla lokalnych społeczności. Istotne było wykorzystanie potencjału przestrzenno-funkcjonalnego wrocławskich osiedli, dlatego należy zwrócić uwagę na aktywizację miejsc

położonych dalej od ścisłego centrum miasta. W ścieżce NGO w 2023 r. zrealizowano 22 projekty, natomiast w ramach ścieżki młodzieżowej 32 projekty.

Rozwój współpracy pomiędzy gminą Wrocław a organizacjami pozarządowymi oraz organizacja Kongresu Wrocławskich Organizacji Pozarządowych w 2023 roku

- Okres realizacji: 15 maja 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: indywidualnych: 332, instytucjonalnych: 108
- Kwota dotacji: 65 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego był rozwój współpracy pomiędzy Gminą Wrocław, a wrocławskim trzecim sektorem oraz rozwój współpracy pomiędzy wrocławskimi organizacjami pozarządowymi.

Zadanie polegało na:

- organizacji spotkań zespołu międzysektorowego składającego się z przedstawicieli grup branżowych, partnerstw lokalnych i Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- organizacji spotkań roboczych dla organizacji pozarządowych składających się z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz jednostek miejskich odpowiedzialnych za dane zagadnienie,
- organizacji Kongresu Organizacji Pozarządowych.

Prowadzenie Wrocławskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 16 398
- Kwota dotacji: 680 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było wspieranie organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego (poza wspieraniem ich działalności gospodarczej), a także grup nieformalnych/inicjatywnych i osób fizycznych działających lub chcących działać na terenie Gminy Wrocław w sferze pożytku publicznego.

Cele były realizowane w szczególności poprzez:

- czasowe udostępnianie adresu siedziby, korespondencyjnego i odbiór przesyłek (dla organizacji do 5 lat istnienia),

- czasowe bezpłatne udostępnianie sprzętu będącego w dyspozycji Sektor 3 , w szczególności poprawiającego dostępność lokali i wydarzeń dla osób ze specjalnymi potrzebami, a także organizacja procesu wypożyczania, magazynowanie, konserwacja i naprawy oraz pozyskiwanie zasobów,
- udostępnianie stanowiska pracy na godziny z dostępem do komputera, internetu, drukarki, skanera i ksera,
- udostępnianie nieodpłatne/odpłatne sal w celu prowadzenia spotkań organizacyjnych i szkoleniowych, konferencji, seminariów, wystaw i innych,
- doradztwo pracowników merytorycznych w zakresie zagadnień ogólnych związanych z funkcjonowaniem NGO między innymi doradztwa prawnego, księgowego, pozyskiwania środków na działalność statutową oraz komunikacji i PR,
- wymianę informacji i doświadczeń między organizacjami i instytucjami poprzez między innymi: spotkania, newsletter, tablice prezentacyjne, stronę internetową, media społecznościowe,
- spotkania animacyjne, integrujące, prezentacyjne i służące wymianie doświadczeń między organizacjami oraz współpracy z Gminą Wrocław,
- organizację i prowadzenie szkoleń, które przygotowują do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podnoszą kompetencje osób współpracujących z organizacjami pozarządowymi.

Centrum Organizacji Pozarządowych – Skłodowskiej-Curie

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 475 osób
- Kwota dotacji: 180 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie zaplecza infrastrukturalnego dla organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Wrocławia, w szczególności osiedla Plac Grunwaldzki. Centrum zapewniało w godzinach funkcjonowania dostęp: do lokalu, do pomieszczeń zaplecza sanitarnego oraz do wyposażenia. Ponadto przeprowadzono różne działania skierowane do lokalnej społeczności: uruchomiono sąsiedzki punktu napraw i wymiany sąsiedzkiej, zorganizowano święto osiedla, piknik, warsztaty oraz szkolenia.

Centrum Organizacji Kołłątaja

- Okres realizacji: 2 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.

- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 34 grupy
- Kwota dotacji 70 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było prowadzenie centrum, mającego na celu wspieranie organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych działających na terenie Wrocławia i na rzecz mieszkańców Wrocławia. Wsparcie to polegało na udostępnianiu pomieszczeń i zasobów Centrum oraz udostępnieniu adresu do przyjmowania korespondencji. Z udostępnionych pomieszczeń korzystały głównie grupy senioralne. W trakcie realizacji zadania cyklicznie spotykały się grupy: brydżowa, biesiadna, rękodzielnicza. Centrum działało od poniedziałku do piątku w godzinach od 9 do 20 oraz w niektóre soboty.

Prowadzenie Centrum Organizacji Pozarządowych – Paulińska

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 11 organizacji
- Kwota dotacji: 60 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było wsparcie wrocławskich organizacji pozarządowych poprzez zapewnienie im zaplecza infrastrukturalnego dla prowadzenia działalności na rzecz mieszkańców Wrocławia. W ramach zadania publicznego Centrum udostępniono lokale wraz z pomieszczeniami sanitarnymi oraz wyposażeniem niezbędnego do przeprowadzenia spotkań i realizacji działań statutowych organizacji. Z oferty Centrum skorzystało 11 organizacji działających w sferze pożytku publicznego (jednorazowo 10) między innymi z zakresu kultury, ochrony zdrowia i spraw społecznych. W ramach prowadzenia W Centrum wykonywane były bieżące usuwanie awarii oraz naprawianie dewastacji pomieszczeń.

Organizacja i prowadzenie centrum społeczno – kulturalno – edukacyjnego „Pracownia projektów miedzykulturowych „Zajezdnia”

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 23 405
- Kwota dotacji: 500 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego była aktywizacja mieszkańców Wrocławia, w szczególności społeczność lokalna osiedla Pilczyce-Kozanów-Popowice Północne, zwłaszcza dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem

społecznym oraz osoby starsze do działań społecznych, kulturalnych i edukacyjnych. W ramach zadania realizowane były:

- Młodzieżowe Centrum Inicjatyw Prospołecznych „Moje Miejsce" – praca z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym;
- Pracownia Projektów Międzykulturowych „ZAJEZDNIA" – wsparcie projektów, w tym projektów międzykulturowych poprzez animację partnerstw krajowych i międzynarodowych;
- Centrum Wolontariatu Akcyjnego – udostępnianie zaplecza infrastrukturalnego na potrzeby Miejskiego Wolontariatu Akcyjnego;
- Animacja działań na rzecz osób starszych – aktywizacja osób starszych do działań animacyjno-kulturalnych;
- Zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień, w ramach „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Wrocławia na lata 2022-2025".

Organizacja i prowadzenie centrum społeczno – kulturalno – edukacyjnego „Czasoprzestrzeń"

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 7 000
- Kwota dotacji: 500 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego była realizacja działań społeczno-kulturalno-edukacyjnych skierowanych do osób mieszkających lub uczących się we Wrocławiu, w szczególności do dzieci, młodzieży, osób starszych artystów, społeczności lokalnej osiedli Sępolno – Biskupin – Dąbie – Bartoszowice poprzez udział w warsztatach, eventach i mini projektach.

W ramach zadania realizowane były:

- Czasoprzestrzeń – wspieranie projektów społeczno-kulturalnych poprzez animację partnerstw lokalnych, krajowych i międzynarodowych. Organizacja warsztatów (o charakterze artystycznym, społecznym, sportowym, edukacyjnym) mini projektów i eventów. Projekt zakłada włączenie w działania lokalnych artystów, którzy w Zajezdni Dąbie będą mieli swoje pracownie.
- Centrum Wolontariatu Akcyjnego – włączenie w działania wolontaryjne podczas dużych imprez organizowanych na terenie Wrocławia oraz

udostępnienie infrastruktury na potrzeby realizacji projektów społeczno-kulturalno- edukacyjnych.

Przegląd Kultury Studenckiej 2023

- Okres realizacji: 16 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 3160
- Kwota dotacji: 1 320 000 zł (w tym 1 200 000 zł dotacja inwestycyjna)

Celem realizacji zadania publicznego była popularyzacja różnych form twórczości artystycznej wśród społeczności lokalnej, studenckiej i mieszkańców Wrocławia, wzbogacenie oferty kulturalnej oraz zapewnienie właściwych warunków realizacji wydarzeń kulturalnych i poprawa bezpieczeństwa osób przebywających w miejscu realizacji zadania. Podczas przeglądu odbyły się wydarzenia artystyczno-kulturalne na przykład w formie: wystawy, koncertu, spektaklu. W ramach inwestycji wykonano między innymi częściową modernizacje dachu hali nr 2 i prace instalacyjne w hali nr 3. Zadnie inwestycyjne było ujęte w "Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023" przedsięwzięcie „Realizacja projektu Nowy Obiekt - Nowa Jakość”.

Działania edukacyjno-kulturalne w ramach prowadzenia międzyszkolnego chóru w roku szkolnym 2022/2023

- Okres realizacji: 1 września 2022 r. – 30 czerwca 2023 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 44 oraz ok. 500 osób publiczności na występach chóru
- Kwota dotacji w roku 2023: 13 000 zł (łączna kwota dotacji 29 500 zł)

Celem realizacji zadania publicznego była realizacja projektów muzycznych Kameralnego Chóru Angelus działającego przy Liceum Ogólnokształcącym nr IX we Wrocławiu. W II półroczu roku szkolnego 2022/2023 realizowano zajęcia z zakresu emisji głosu oraz wykłady z wiedzy o muzyce. Zajęcia chóru wzbogacono także o trening sceniczny oraz przeprowadzono wyjazdowe warsztaty chóralne. W okresie od stycznia do czerwca 2023 r. Chór zaprezentował się czterokrotnie.

Działania edukacyjno-kulturalne w ramach prowadzenia międzyszkolnego chóru w roku szkolnym 2023/2024

- Okres realizacji: 1 września 2023 r. – 30 czerwca 2024 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 46 oraz ok. 465 osób publiczności na występach chóru
- Kwota dotacji w roku 2023: 16 000 zł (łączna kwota dotacji 31 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego była realizacja projektów muzycznych Kameralnego Chóru Angelus działającego przy Liceum Ogólnokształcącym nr IX we Wrocławiu. W I półroczu roku szkolnego 2023/2024 zrealizowano zajęcia z zakresu emisji głosu oraz zorganizowano Musical z okazji jubileuszu. Chórzyści, którzy aktualnie są w chórze oraz absolwenci, przygotowali spektakl muzyczny z wykorzystaniem utworów, które chór opracowywał od 2003 r. Przeprowadzono także wyjazdowe warsztaty chóralne.

Warsztaty muzyczne: Przygody w Krainie Perkusji

- Okres realizacji: 9 września 2022 r. – 20 czerwca 2023 r. oraz 18 września 2023 r. – 21 czerwca 2024 r. (umowy wieloletnie)
- Liczba zawartych umów: 2
- Liczba odbiorców: 581 osób
- Kwota dotacji w roku 2023: 24 410 zł (łącznia kwota dotacji 46 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było kreatywne spędzanie czasu wolnego przez dzieci w wieku przedszkolnym oraz przez dzieci ze szkół podstawowych. Cel został zrealizowany poprzez przeprowadzenie warsztatów muzycznych promujących instrumenty perkusyjne. Warsztaty odbywały się w czterech placówkach – 3 przdszkolach oraz w jednej szkole podstawowej we Wrocławiu. Dzieci zostały zapoznane z budową instrumentów oraz z ich działaniem. Uczyły się wydobywać podstawowe dźwięki oraz wspólnie muzykować. Zajęcia obejmowały naukę wydobywania dźwięków z omawianych instrumentów oraz wspólne granie z wykorzystaniem podkładów muzycznych.

Powrót do korzeni-muzyka, taniec, śpiew, polskie tradycje ludowe V edycja

- Okres realizacji: 2 września 2022 r. – 30 czerwca 2023 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 60 osób oraz ok. 2000 osób publiczności
- Kwota dotacji w roku 2023: 27 250 zł (łącznia kwota dotacji 52 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było propagowanie tańca i pieśni ludowych. Bezpośrednie działania warsztatowe skierowane były do dzieci i młodzieży. Przeprowadzono zajęcia rytmiczne dla dzieci przedszkolnych, zajęcia edukacyjne z tańca ludowego i ze śpiewu oraz warsztaty taneczno-wokalne i rękodzielnicze. Rok 2023 był także czasem przygotowywania się Reprezentacyjnego Dolośląskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Wrocałw" do obchodów jubileusuz 70—lecia istnienia. Dzieci zaangażowe w projekt brały udział w Gali Jublieuszowej w Hali

Stulecia. Dzieci i młodzież zaprezentowały układy choreograficzne oraz pieśni ludowe, których nauczyły się w trackcie projektu.

Powrót do korzeni-muzyka, taniec, śpiew, polskie tradycje ludowe. VI edycja

- Okres realizacji: 2 września 2022 r. – 30 czerwca 2023 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 70 osób oraz ok. 80 osób publiczności
- Kwota dotacji w roku 2023: 29 470 zł (łącznia kwota dotacji 58 250 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było propagowanie tańca i pieśni ludowych wśród szerokiej grupy odbiorców. Bezpośrednie działania warsztatowe skierowane były do dzieci i młodzieży. W przypadku grup dzieci w wieku przdszkolnym także do ich rodziców. W roku 2023 Reprezentacyjny Dolośląski Zespół Pieśni i Tańca „Wrocałw" zakupił nowe stroje regionalne dzięki czemu udao się także stworzyć nowy układ choreograficzny. Oprócz tego przeprowadzono zajęcia edukacyjne z tańca ludowego, ze śpiewu oraz z zabaw ludowych. Zajęcia były dostosowane do wieku i możliwości uczestników.

Pracownia Sztuk Tradycyjnych

- Okres realizacji: 5 września 2022 r. – 31 maja 2023 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 10
- Kwota dotacji w roku 2023: 8 870 zł (łączna kwota dotacji 17 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było zapoznanie dzieci i młodzieży z technikami rękodzielnictwa tradycyjnego oraz z muzyką i instrumentami etnicznymi. Zadanie realizowane było w formie warsztatów artystycznych dla dzieci ze szkół podstawowych. Wykonywano rękodzieło z wykorzystaniem technik tradycyjnych takich jak koronkarstwo, tkactwo, wycinkarstwo czy makrama. Grano na zaprezentowanych na zajęciach instrumentach etnicznych. Tworzono także instrument w stylu etnicznym.

Cykl warsztatów rękodzieła tradycyjnego i instrumentów etnicznych

- Okres realizacji: 1 września 2023 r. – 30 czerwca 2024 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 10
- Kwota dotacji w roku 2023: 10 000 zł (łączna kwota dotacji 20 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było zapoznanie dzieci i młodzieży z technikami rękodzielnictwa tradycyjnego oraz z muzyką i instrumentami

etnicznymi. Zadanie realizowane było w formie warsztatów artystycznych dla dzieci ze szkół podstawowych. W roku 2023 przeprowadzono zajęcia w jednej szkole we Wrocławiu. Na warsztatach wykonywano rękodzieło z wykorzystaniem technik tradycyjnych takich jak: wykonywanie mysełek glicerynowych, filcowanie, krywulką, tkactwo ramkowe, itp. Uczestników zajęć zapoznano także z instrumentami etnicznymi. Uzupełnieniem zajęć było stworzenie instrumwentu w stylu etnicznym.

Centrum zajeć warsztatowych dla dzieci i młodzieży „Poznaj swój talent"

- Okres realizacji: 16 stycznia 2023 r. – 29 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 40
- Kwota dotacji: 72 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było wspieranie aktywności dzieci i młodzieży mieszkającej lub uczącej się we Wrocławiu w czasie wolnym od nauki szkolnej wraz z realizacją programu profilaktyki uzależnień, ramach „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Wrocławia na lata 2022-2025", poprzez organizację kreatywnych zajęć manualnych, kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych i krajoznawczych oraz uczestniczenie w atrakcyjnych zajęciach poza nauką szkolną. W ramach realizacji zadania publicznego prowadzone były zajęcia dla dzieci i młodzieży w formie warsztatów filmowych, gier i zabaw sportowych, warsztatów kreatywnych, kulinarnych i modelarskich oraz gier planszowych.

VIII Wrocławski „Kulinarny Rajd Młodych Mistrzów"

- Okres realizacji: 2 października 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 24 uczestników finału konkursu oraz ok. 500 osób publiczności
- Kwota dotacji: 31 720 zł

Celem realizacji zadania publicznego było przeprowadzenie drużynowego konkursu kulinarnego, którego zadaniem była popularyzacja zawodu kucharza wśród młodzieży oraz zachęcenie uczniów szkół gastronomicznych do poszerzania swoich umiejętności w tym zakresie. Finał konkursu odbywał się w ciągu jednego dnia i był poprzedzony dwoma dniami warsztatów kulinarnych. Do prac jury zaproszono kucharzy uznawanych za autorytety w sztuce kulinarnej.

Klub odkrywców Wrocławia. Wirtualne spacery miejskie, warsztaty artystyczno-edukacyjne i gry miejskie dla mieszkańców wrocławia

- Okres realizacji: 1 marca 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 450
- Kwota dotacji 97 500 zł (w tym 70 000 zł środków inwestycyjnych)

Celem realizacji zadania publicznego było zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów artystycznych, miejskiej gry terenowej oraz cyklu wirtualnych spacerów po dzielnicach Wrocławia. Celem warsztatów było poznawanie miasta Wrocławia poprzez tworzenie map mentalnych, odkrywanie sekretnych wzorów w przestrzeni miejskiej. W celu zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach realizacji zadania zamontowano podnośnik zewnętrzny. Zadnie inwestycyjne było ujęte w "Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023" przedsięwzięcie „Realizacja projektu Nowy Obiekt - Nowa Jakość”.

Zajęcia wyrównawcze dla dzieci i młodzieży

- Okres realizacji: 12 września 2022 r. – 30 czerwca 2023 r.
- oraz 1 września 2023 r. – 30 czerwca 2024 r. (umowy wieloletnie)
- Liczba zawartych umów: 2
- Liczba odbiorców: 66
- Kwota dotacji: w 2023 r. 46 000 zł (łączna kwota dotacji 92 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Zadanie polega na podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu programów szkolnych poprzez organizację i przeprowadzenie dodatkowych (pozalekcyjnych, pozaszkolnych) zajęć z przedmiotów szkolnych w szczególności z przedmiotów ścisłych.

Parkowe Marzenia 2023

- Okres realizacji: 1 lipca 2023 r.– 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 30 osób
- Kwota dotacji: 36 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było promowanie aktywnych sposobów spędzania czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży będących w trudnej sytuacji życiowej. Odbiorcami zadania były dzieci i młodzież w wieku od 6 do 18 lat, ze

szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży przebywających w domu dziecka. Beneficjenci uczestniczyli w serii edukacyjnych zajęć dodatkowych (pozalekcyjnych) obejmujących: wsparcie w nauce (korepetycje), zajęcia sportowe, kulturalne oraz krajoznawcze. Łacznie zrealizowano 144 godziny zajęć.

Organizacja i przeprowadzenie półkolonii letnich dla dzieci i młodzieży lato w mieście 2023

- Okres realizacji: 12 czerwca 2023 r. – 9 września 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 16
- Liczba odbiorców: 928 osób
- Kwota dotacji: 530 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie wypoczynku letniego w mieście w formie półkolonii dzieciom i młodzieży mieszkającej lub przebywającej we Wrocławiu, pochodzącym w szczególności ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadanie obejmowało również działania z zakresu profilaktyki antyalkoholowej i przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, w ramach „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Wrocławia na lata 2022-2025".

VII Mistrzostwa Wrocławia szkół średnich w żeglarstwie, kajakarstwie, deskach SUP i kolarstwie wodnym

- Okres realizacji: 1 czerwca 2023 r. – 30 listopada 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 80
- Kwota dotacji: 50 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było wspieranie aktywności fizycznej młodzieży poprzez:

1. organizację i przeprowadzenie jednodniowych Mistrzostw Wrocławia Szkół Średnich w Żeglarstwie, Kajakarstwie i na Deskach SUP, przy udziale wykwalifikowanej kadry;
2. organizację i przeprowadzenie imprezy podsumowującej Mistrzostwa dla wolontariuszy i uczestników.

Marina Wrocław – Wodne Wrota Miasta – północ

- Okres realizacji: 1 sierpnia 2022 r. – 31 grudnia 2024 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 40

- Kwota dotacji: w 2023 r. 704 126 zł (w tym dotacja inwestycyjna 700 126 zł) (łączna kwota dotacji 1 008 000 zł, w tym dotacja inwestycyjna 1 000 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży obejmujące kształtowanie ekologicznych zachowań (ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska Odry i jej rozlewiska) oraz zaangażowanie w rozwój potencjału turystycznego i rekreacyjnego Wrocławia. Zadanie obejmowało zaangażowanie dzieci i młodzieży w działania rozwijające aktywność społeczną oraz wiedzę i umiejętności praktyczne w zakresie ekologii. Preferowane były aktywności dotyczące porządkowania terenu i nasadzania roślin z obszaru typowego dla flory nadodrzańskiej. Działania inwestycyjne służyły do wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowo-przetargowej nadodrzańskiej przestrzeni portowej (zwiększającej potencjał turystyczny i rekreacyjny Wrocławia), w celu uzyskania decyzji administracyjnych, umożliwiających realizację inwestycji i aplikowanie o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych. Podzielone były na 3 etapy. Etap realizowany w 2023 r. objął opracowania materiałów (analiz)/ załączników niezbędnych do uzyskania decyzji środowiskowej, pozwolenia wodnoprawnego oraz wykonanie dokumentacji budowlanej. Zadanie inwestycyjne było ujęte w „Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023" przedsięwzięcie „Realizacja projektu Nowy Obiekt - Nowa Jakość".

Aktywność społeczna promująca integrację międzypokoleniową – wesołe jest życie wspólne życie maluszka i staruszka

- Okres realizacji: 15 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 975 osób
- Kwota dotacji: 100 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie możliwości integracji międzypokoleniowej poprzez zorganizowanie wycieczek, spotkań, wyjść kulturalnych i sportowych oraz warsztatów tematycznych: muzycznych, kulinarnych , manualnych, wielkanocnych, florystycznych, majsterkowania oraz bożonarodzeniowych. Zadanie publiczne polegało również na realizacji pozaszkolnej edukacji muzycznej poprzez prowadzenie zajęć wokalno-ruchowych dla zespołu wokalnego. Próby zespołu odbywały się dla różnych grup wiekowych. Prezentacja dorobku zespołu odbywała się na otwartych festiwalach i koncertach

przeznaczonych dla szerokiej grupy odbiorców. Zadanie wpisuje się w „Gminny program wspierania rodziny we Wrocławiu na lata 2021-2023”

Dostępność – teoria a praktyka - kontynuacja

- Okres realizacji: 6 marca 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 120 osób, 10 organizacji
- Kwota dotacji: 348 500 zł (tym dotacja inwestycyjna 240 500 zł)

Celem realizacji zadania publicznego była poprawa jakości obsługi klienta z niepełnosprawnością i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz utworzenie miejsca treningowo-szkoleniowego dla lokalnych NGO oraz osób zaangażowanych w realizację zadań publicznych na terenie Gminy Wrocław. Zadanie obejmowało cztery moduły:

1. Realizację cyklu szkoleniowego dla osób zaangażowanych w realizację zadań publicznych na terenie Wrocławia z obszaru dostępności obejmującego między innymi wprowadzenie do tematyki niepełnosprawności, wymogi związane z zapewnieniem dostępności komunikacyjno-informacyjnej, architektonicznej oraz cyfrowej.
2. Przeprowadzenie końcowego etapu modernizacji lokalu będącego docelowo między innymi miejscem działalności poradniczej i szkoleniowej w zakresie dostępności i selfadwokatury, w szczególności obejmującego powstanie Sali konferencyjno-warsztatowej, węzła sanitarnego oraz zaplecza socjalnego.
3. Poradnictwo dla wrocławskich organizacji samorządowych w zakresie dostępności oraz działań samorzeczniczych.
4. Nagranie materiału filmowego promującego ideę działań samorzeczniczych.

Zadanie inwestycyjne było ujęte w "Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023" przedsięwzięcie „Realizacja projektu Nowy Obiekt - Nowa Jakość”.

Warsztat krawiecki na Przedmieściu Oławskim

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 30 osób
- Kwota dotacji: 40 424 zł

Celem realizacji zadania publicznego było aktywizowanie społeczności lokalnej Przedmieścia Oławskiego we Wrocławiu z uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Merytoryczne wspieranie podmiotów ekonomii

społecznej, w szczególności w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz promocja zatrudnienia.

Prowadzenie zajęć aktywizujących osoby będące w kryzysie bezdomności

- Okres realizacji: 28 kwietnia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 30
- Kwota dotacji: 545 00 zł (w tym dotacja inwestycyjna 510 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego były aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym raz poprawa bezpieczeństwa osób przebywających w miejscu realizacji zadania. Działania ukierunkowane były na aktywizację osób pozostających w kryzysie, zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub wykluczonych społecznie - w formie warsztatów ogrodniczo-florystycznych oraz udział mieszkańców Domu Socjalnego dla Mężczyzn w zagospodarowaniu terenów zielonych. Inwestycja obejmowała przebudowę nawierzchni utwardzonej zbudowanej z płyt betonowych –parkingu wraz z optymalizacją odwodnienia, wykonanie ogrodzenia, wykonanie zasilenia i oświetlenia bramy wjazdowej, monitoringu na terenie drogi dojazdowej oraz instalacji domofonu. Zadnie inwestycyjne było ujęte w "Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023" przedsięwzięcie „Realizacja projektu Nowy Obiekt - Nowa Jakość”.

Aktywizacja społeczno-zawodowa wraz z poprawą bezpieczeństwa oraz jakości życia mieszkańców bloku socjalnego przy ul. Koreańskiej 1

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 50
- Kwota dotacji:180 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego była aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców bloku socjalnego przy ul. Koreańskiej 1 we Wrocławiu oraz zapewnienie właściwych warunków do działań ukierunkowanych na aktywizacją społeczno–zawodową mieszkańców bloku przy Koreańskiej 1 oraz poprawa bezpieczeństwa osób przebywających w obiekcie. W wyniku realizacji zadania osiągnięto następujące rezultaty:

- zwiększenie gotowości i motywacji mieszkańców do podjęcia działań na rzecz oddłużenia się dzięki udziałowi w konsultacjach prawnych,

- nabycie przez uczestników zadania nowych kompetencji społecznych i osobistych prowadzących do samodzielności i aktywności społeczno-zawodowej,
- odbudowanie umiejętności uczestników zadania w zakresie funkcjonowania w środowisku lokalnym, miejscu pobytu i pracy,
- poprawa komfortu mieszkaniowego lokatorów i zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego,
- zmniejszenie ilości zachowań agresywnych i poprawy bezpieczeństwo lokatorów, dzięki intensywnej pracy socjalnej,
- poprawa wizerunku i odbiór bloku socjalnego poprzez działania związane z zagospodarowaniem terenu i utrzymaniem czystości wokół budynku.

Prowadzono działania dotyczące profilaktyki antyalkoholowej i przeciwdziałania uzależnieniom w ramach „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Wrocławia na lata 2022-2025".

Program na rzecz Romów Rumuńskich - Mieszkańców Wrocławia

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 74
- Kwota dotacji: 1 120 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było przygotowanie Romów rumuńskich do samodzielnego funkcjonowania wśród mieszkańców Wrocławia

Realizacja zadania polegała na:

1. Kontynuacji wdrażania kompleksowej pomocy na rzecz Romów rumuńskich mieszkańców Wrocławia składającego się z następujących komponentów:

- prowadzenie i utrzymanie minimum 6 mieszkań/domów treningowych dla rodzin Romów rumuńskich, (około 40 osób);
- asystentura zmierzająca do usamodzielnienia miedzy innymi poprzez: mieszkanie w ramach mieszkań/domów treningowych, uzyskania przez Romów rumuńskich samodzielności i niezależności finansowej i społecznej;
- aktywizacja zawodowa i podnoszenie kompetencji zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji i emancypacji kobiet;
- uregulowanie niezbędnych kwestii prawnych związanych między innymi z ich pobytem w Polsce, pracą;

- objęcie edukacją powszechną dzieci romskich minimum 70% dzieci w wieku szkolnym;
- edukacja zawodowa dorosłych;
- integracja ze społecznością lokalną w nowym miejscu zamieszkania;
- konsultacje prawne i dotyczące ochrony zdrowia, edukacji i aktywizacji zawodowej dla osób ze społeczności, w tym także nie mieszkających w mieszkaniach treningowych.

2. Działaniach międzysektorowych zespołów w ramach podejmowanych działań na rzecz wsparcia Romów rumuńskich mieszkańców Wrocławia.
3. Upowszechnianiu dobrych praktyk/modelu i opracowanie rekomendacji dla Gminy Wrocław w zakresie „Programu na rzecz Romów rumuńskich mieszkańców Wrocławia".

Prowadzenie ośrodka pomocy dla osób nietrzeźwych zatrzymanych na terenie Wrocławia

- Okres realizacji: 1 stycznia 2022 r. – 31 grudnia 2023 r. (umowa wieloletnia)
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców w 2023 roku: 10 992 (6 058 osób w 2022 roku)
- Kwota dotacji w 2023 roku: 2 990 000 zł (łączna kwota dotacji 5 780 000 zł)

Celem realizacji zadania publicznego było prowadzenie Wrocławskiego Ośrodka Pomocy Osobom Nietrzeźwym (WROPON). Ośrodek pełnił ważne funkcje prowadzące do eliminowania zagrożeń jakie stwarzają osoby nietrzeźwe dla swojego zdrowia i życia lub innych osób poprzez przyjmowanie w celu wytrzeźwienia osób będących pod wpływem alkoholu. Poprzez swoje działania motywował do zmiany negatywnych postaw i zachowań związanych z nadużywaniem alkoholu. Prowadził kampanie informacyjne o dostępnych usługach: leczniczych, terapeutycznych, socjalnych na terenie Wrocławia. Udzielał osobom bezdomnym nietrzeźwym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, pomocy w zakresie zapobiegania ryzykownym zachowaniom i niwelowania ich skutków oraz promował styl życia wolny od alkoholu i nałogów, poprzez prowadzenie działań profilaktycznych i poradnictwa w zakresie problemów alkoholowych. W 2023 roku Wrocławski Ośrodek Pomocy Osobom Nietrzeźwym udzielił następującej pomocy osobom nietrzeźwym lub szukających wsparcia w rozwiązaniu problemu alkoholowego oraz osobom bezdomnym:

- łączna liczba przyjętych osób do WrOPON– 4 934 osób (w tym 594 odmowy) wraz z osobami bezdomnymi z Działu Osób Bezdomnych WrOPON;

- w tym okresie przyjęto 491 obcokrajowców, w tym 400 obywateli Ukrainy.
- do Działu Izba Wytrzeźwień w WrOPON przyjęto 3 250 (w tym 594 odmowy) osoby;
- do Działu Osób Bezdomnych WrOPON przyjęto 1 684 osób bezdomnych z czego:
  a) 341 osób bezdomnych skorzystało z kąpieli (zabiegi higieniczno-sanitarne);
  b) 845 osób bezdomnych skorzystało z czystej odzieży/butów;
  c) 2 435 ciepłych posiłków, zup ekspresowych przygotowywanych i ciepłych napoi przez personel WrOPON;
- z działań motywacyjno-terapeutycznych skorzystało ogółem 131 osób (rozmowy motywacyjno-edukacyjne);
- psychoterapeutka przeprowadziła 4 spotkania o charakterze diagnostyczno-terapeutycznym;
- w 27 warsztatach profilaktyki alkoholowej uczestniczyły 772 osoby (uczniowie i opiekunowie);
- do WrOPON zgłosiło się 4 356 osób na dokonanie bezpłatnych badań stanu trzeźwości, w tym 721 osób przebadano na 13 Wrocławskim Festiwalu Dobrego Piwa.

Lekarze dyżurni zatrudnieni w WrOPON w 2023 roku:

a) w 24 przypadkach wezwali do osób doprowadzonych do wytrzeźwienia ZRM w celu przekazania do szpitali - dyspozycje badań i pogorszenie stanu zdrowia,
b) w 892 przypadkach podali osobom doprowadzonym do wytrzeźwienia leki,
c) w 159 przypadkach wykonali opatrunki.

Zadanie realizowane w ramach „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Wrocławia na lata 2022-2025”.

Zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe polegające na udzielaniu pomocy obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami

wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa oraz obywateli Ukrainy

Organizacja tymczasowego zakwaterowania, całodziennego wyżywienia zbiorowego, zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów uchodźcom z Ukrainy

- Okres realizacji: 01 stycznia 2023 r. – 28 luty 2023 r. (lokalizacja ulica świętego Antoniego realizacja do 31 stycznia 2023)
- Liczba zawartych umów: 4
- Liczba odbiorców:
- ulica Ofiar Oświęcimskich - 200 miejsc noclegowych,
- ulica Gwarna - 68 miejsc noclegowych,
- ulica Śrubowa - 160 miejsc noclegowych,
- ulica świętego Antoniego - 150 miejsc noclegowych.
- Kwota dotacji: 2 013 138 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie pomocy dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa poprzez: organizację tymczasowego zakwaterowania, organizację całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej i oraz innych niezbędnych produktów. W ramach zadania zakwaterowani byli uchodźcy kierowani na nocleg z polecenia Wojewody Dolnośląskiego, we współpracy z Gminą Wrocław. Zadanie zrealizowane na polecenie Wojewody.

Organizacja tymczasowego zakwaterowania, całodziennego wyżywienia zbiorowego, zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów uchodźcom z Ukrainy

- Okres realizacji: 1 marca 2023 r. – 30 czerwca 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 200 miejsc noclegowych – lokalizacja ulica Ofiar Oświęcimskich
- Kwota dotacji: 1 708 000 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie pomocy dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa poprzez: organizację tymczasowego zakwaterowania, organizację

całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej i oraz innych niezbędnych produktów. W ramach zadania zakwaterowani byli uchodźcy kierowani na nocleg z polecenia Wojewody Dolnośląskiego, we współpracy z Gminą Wrocław. Zadanie zrealizowane na polecenie Wojewody.

Organizacja tymczasowego zakwaterowania, całodziennego wyżywienia zbiorowego, zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów uchodźcom z Ukrainy

- Okres realizacji : 1 marca 2023 r. – 30 czerwca 2023 r. (lokalizacja ul. Gwarna realizacja do 31 marca 2023)
- Liczba zawartych umów: 2
- Liczba odbiorców:

- ulica Gwarna - 68 miejsc noclegowych
- ulica Śrubowa - 160 miejsc noclegowych

- Kwota dotacji: 1 113 546 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie pomocy dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa poprzez: organizację tymczasowego zakwaterowania, organizację całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej i oraz innych niezbędnych produktów. W ramach zadania zakwaterowani byli uchodźcy kierowani na nocleg z polecenia Wojewody Dolnośląskiego, we współpracy z Gminą Wrocław. Zadanie zrealizowane na polecenie Wojewody.

Organizacja tymczasowego zakwaterowania, całodziennego wyżywienia zbiorowego, zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

- Okres realizacji: 01 lipca 2023 r. – 17 lipca 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 1
- Liczba odbiorców: 160 miejsc noclegowych – lokalizacja: ulica Śrubowa
- Kwota dotacji : 260 216 zł

Celem realizacji zadania publicznego było zapewnienie pomocy dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o

pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa poprzez: organizację tymczasowego zakwaterowania, organizację całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej i oraz innych niezbędnych produktów. W ramach zadania zakwaterowani byli uchodźcy kierowani na nocleg z polecenia Wojewody Dolnośląskiego, we współpracy z Gminą Wrocław. Zadanie zrealizowane na polecenie Wojewody.

V OPINIOWANIE DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W 2023 roku wydano 147 opinii o organizacjach pozarządowych w sprawach lokalowych dla: Zarządu Zasobu Komunalnego (94), Wrocławskich Mieszkań Sp. z o. o. (39), Wydziału Nieruchomości Komunalnych (8), Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości (2), Biura Nadzoru Komunalnego (1), Biura Prezydenta (1), Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Różewicza we Wrocławiu (1), Wydziału Planowania (1). Opinie dotyczyły przede wszystkim: pozyskania gminnych lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym oraz przedłużenia wygasających umów najmu. Ponadto przekazano gminnym zarządcom nieruchomości 61 sprawozdań rocznych z działalności prowadzonej w gminnych lokalach użytkowych, a także sporządzono 19 odpowiedzi w sprawie oczekiwań i zamierzeń inwestycyjnych w związku z przystąpieniem do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Udostępnianie gminnych nieruchomości organizacjom pozarządowym

W roku 2023 organizacje pozarządowe użytkowały łącznie 471 nieruchomości gminnych na podstawie całorocznych i wieloletnich tytułów prawnych (lokale użytkowe, nieruchomości zabudowane i nieruchomości niezabudowane). Powyższa liczba uwzględnia dane z:

- Zarządu Zasobu Komunalnego (297);
- Wrocławskich Mieszkań Sp. z o. o. (60);
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (49);
- Wydziału Nieruchomości Komunalnych (49);
- Zarządu Zieleni Miejskiej (12);
- Centrum Organizacji Pozarządowych Paulińska 4 (10);
- Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego.
- Nieruchomości użytkowane były na podstawie następujących tytułów prawnych:

- najem (264);
- użyczenie (141);
- dzierżawa (28);
- użytkowanie (24);
- użytkowanie wieczyste (14).

Ponadto organizacje korzystały z infrastruktury lokalowej szkół i obiektów sportowych z przeznaczeniem na m. in. różnorodne zajęcia sportowe i pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży. W roku 2023 obowiązywało łącznie 802 krótkoterminowych umów na udostępnienie pomieszczeń szkolnych, sal gimnastycznych i obiektów sportowych. Powyższa liczba uwzględnia dane z:

- Departamentu Edukacji (712);
- Młodzieżowego Centrum Sportu Wrocław (90).

Ważną rolę w zakresie zapewniania infrastruktury lokalowej dla organizacji pozarządowych pełniło Centrum Organizacji Pozarządowych Paulińska 4, prowadzone w gminnym budynku przez Fundację Wspierania Organizacji Pozarządowych "Umbrella". Placówka przy ul. Paulińskiej 4 prowadzi działalność od września 2011 roku i zapewnia pomieszczenia dla 10 organizacji pozarządowych, realizujących projekty w różnych obszarach społecznych. Projekty te wpisują się w działania Miasta na rzecz rewitalizacji rejonu Nadodrza. Do głównych działań realizowanych przez organizacje pozarządowe w Centrum w roku 2023 należały m. in. Dom Sztuki PajdArt, spotkania seniorów i kombatantów, poradnictwo dla: migrantów oraz osób z doświadczeniem choroby onkologicznej. W roku 2023 kontynuowano "Program bezpłatnego udostępniania organizacjom pozarządowym sal gimnastycznych przez szkoły prowadzone przez Miasto Wrocław w godzinach pozalekcyjnych". W roku 2023 z programu skorzystały 71 organizacje pozarządowe. Suma wszystkich godzin przyznanych dla organizacji tygodniowo wyniosła 640,50 godziny w 96 szkołach. Przeprowadzono 51 wizytacji nieruchomości gminnych, użytkowanych przez organizacje pozarządowe.

VI SZKOLENIA DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

We Wrocławskim Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3 odbyły się bloki szkoleń dla organizacji pozarządowych, w których ogółem przeszkolono 141 osób.

Szkolenia były skierowane zarówno do organizacji pozarządowych

rozpoczynających swoją działalność i miały na celu zapoznanie ich z zagadnieniami prawnymi i organizacyjnymi dotyczącymi funkcjonowania NGO ("Zakładanie fundacji i stowarzyszeń", "Przygotowanie projektów i wniosków dotacyjnych", "Tworzenie i budżetowanie projektów dla początkujących", "Kadry i płace w NGO", "Obsługa Generatora NGO", "Przygotowanie sprawozdania finansowego dla NGO", "Przegląd źródeł finansowania organizacji pozarządowych") jak i do organizacji już działających, których celem było podniesienie potencjału i profesjonalizacji ich pracy ("Jak zainteresować biznes naszymi projektami społecznymi", "Pisanie i realizacja projektów międzynarodowych na przykładzie programu Erasmus", "Relacja NGO biznes - jak być atrakcyjnym partnerem dla biznesu?", "Marketing NGO - jak poukładać wizerunek i komunikację organizacji, aby osiągnąć zakładane cele?").
Na zlecenie Wydziału Partycypacji Społecznej przeprowadzono cykl szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz dla pracowników Urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych o zróżnicowanej tematyce, w których udział wzięło 215 osób. Szkolenia skierowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych miały na celu podnoszenie profesjonalizacji pracy oraz wspieranie funkcjonowania sektora pozarządowego np. "Jak zabezpieczyć dane osobowe w praktyce? (co robić, czego nie robić)", "Zarządzanie projektami w organizacji pozarządowej", "Warsztaty kadrowe – zmiany w 2023", "Zakres obowiązków organizacji pozarządowej w obszarze dostępności działań dla osób ze szczególnymi potrzebami", "Marketing dla NGO w mediach społecznościowych", "Jak zapewnić dostępność usług organizacji pozarządowej dla osób z niepełnosprawnością, "Kurs na wychowawcę wypoczynku", "Kurs na kierownika wypoczynku", "Coaching i mentoring jako sposoby rozwijania siebie, zespołu oraz organizacji", "Budowanie postawy coachingowe, narzędzia coachingowe oraz mentoringowe", "Planowanie, realizacja i ewaluacja, wydarzeń stacjonarnych i on-line - dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami", "Jak chronić dane osobowe podczas szkoleń i spotkań online?", "Teksty i materiały multimedialne dostępne dla wszystkich - warsztat praktyczny z dostępności cyfrowej", "Finansowanie działalności i projektów w organizacji pozarządowej". Tematem szkoleń zorganizowanych i przeprowadzonych dla pracowników Urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych było "Stosowanie klauzul społecznych w praktyce" oraz otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w 2024 roku. Łącznie w 2023 roku zostało przeszkolonych 356 osób.

Liczba uczestników szkoleń organizowanych dla organizacji pozarządowych oraz pracowników UM i jednostek organizacyjnych Gminy zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi

Liczba uczestników szkoleń	2019	2020	2021	2022	2023
Szkolenia przeprowadzane przez Wydział Partycypacji Społecznej	385	145	169	45	39
Szkolenia przeprowadzane na zlecenie Wydziału Partycypacji Społecznej	242	299	227	185	176
Szkolenia przeprowadzane przez Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3	364	183	201	183	141
Ogółem	991	627	597	413	356

Organizowane co roku szkolenia mają na celu podnoszenie potencjału i profesjonalizacji pracy organizacji pozarządowych wraz z doskonaleniem umiejętności ogólnorozwojowych i interpersonalnych uczestników oraz związane są z bieżącymi potrzebami np. w zakresie zmian przepisów, doskonalenia umiejętności i warsztatu pracy itp.

VII WROCŁAWSKA RADA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO (WRDPP)

Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego jest ciałem powoływanym przez Prezydenta Wrocławia. Ma charakter inicjatywny i doradczo-opiniujący w zakresie dotyczącym działalności pożytku publicznego i współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. Do zadań WRDPP należy m.in. opiniowanie projektów strategii rozwoju gminy, współpraca z organizacjami pozarządowymi, opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2023 r. WRDPP przekazano do zaopiniowania 6 projektów uchwał Rady Miejskiej Wrocławia:

- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie stawki za 1 kilometr przebiegu pojazdu uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów z niepełnosprawnościami oraz ich rodziców do szkół I placówek w Gminie Wrocław,
- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie lokalnego programu osłonowego "Wsparcie Seniorów 2023",
- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia zmieniającej uchwałę nr XLVII/1094/17 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia cen za uslugi przewozowe świadczone środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wrocław oraz sposobu ustalania wysokości opłaty dodatkowej i manipulacyjnej,
- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie Programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.
- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie Polityki współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023 - 2027 r,
- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia zmieniającej uchwałę LVI/1498/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie ustalenia planu sieci prowadzonych przez Miasto publicznych szkół podstawowych, a także określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych mających siedzibę na obszarze Wrocławia,

Rada odbyła 9 oficjalnych posiedzeń w 2023 r. Protokoły z posiedzeń WRDPP dostępne są w BIP UM Wrocławia pod adresem:
https://bip.um.wroc.pl/artykul/933/49098/protokoly-z-posiedzen-wrdpp

VIII DOKUMENTY I AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPÓŁPRACY MIASTA WROCŁAWIA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ KONSULTACJI:

W oparciu o przeprowadzone konsultacje na podstawie Uchwały Nr LIV/1559/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 9 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (j.t. Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r. poz. 3063) przyjęto:

- Uchwałę nr LXXIV/1882/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19.10.2023 r. w sprawie „Programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.";
- Uchwałę nr LXXV /1932/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23.11.2023 r. w sprawie „Polityki współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023 – 2027".

IX NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA (NPP)

Nieodpłatna Pomoc Prawna to zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone Miastu Wrocław (na prawach powiatu). W roku 2023 na realizację tego zadania przeznaczonych zostało 1 716 000 zł na prowadzenie 27 punktów, w tym 14 prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz 13 przez adwokatów i radców prawnych. Każdy punkt był czynny 5 dni w tygodniu po 4 godziny dziennie. Program Nieodpłatnej Pomocy Prawnej był realizowany w lokalach będących w zasobie powiatu Miasta Wrocław: każdy punkt NPP był wyposażony w komputer, urządzenie wielofunkcyjne, internet, telefon komórkowy i sprzęt biurowy, oprogramowanie Wolters Kluwer. W ramach programu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej we Wrocławiu, w 2023 r. udzielono 6773 porad prawnych i obywatelskich, w tym 4969 w punktach obsługiwanych przez adwokatów i radców prawnych, 1215 w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz 589 porad obywatelskich.

Punkty obsługiwane przez 58 adwokatów i radców prawnych.

- pl. Dominikański 6 (2 punkty),
- ul. Rydygiera 43 (3 punkty),
- ul. Wiosena 14 (1 punkt),

- ul. Gajowicka 96a (1 punkt),
- ul. Kromera 44 (2 punkty),
- ul. Prądzyńskiego (3 punkty),
- ul. Szczytnicka 47 (1 punkt).

W wyniku konkursu nr 2964, dotacji udzielono 3 organizacjom pozarządowym realizującym zadanie w poniższych punktach:

- ul. Rękodzielnicza 1 (2 punkty),
- ul. Curie-Skłodowskiej 63a (9 punktów),
- ul. Szczytnicka 47 (3 punkty).

Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego we Wrocławiu (przy ul. Curie-Skłodowskiej 63a, ul. Rękodzielniczej 1. ul. Szczytnickiej 47 a także realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej

- Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2023 r.
- Liczba zawartych umów: 3
- Liczba odbiorców: 1804 osób
- Kwota dotacji: 832 260 zł

Celem realizacji zadania publicznego było udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej osobom uprawnionym/beneficjentom wymienionym w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim i edukacji prawnej. Zadanie polegało na prowadzeniu punktów nieodpłatnej pomocy prawnej we Wrocławiu zgodnie z ww. ustawą poprzez udzielanie pomocy, która obejmowała poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, o przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach, wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, sporządzenie projektu pisma w sprawie z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowo-administracyjnym, nieodpłatną mediację, sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Nieodpłatna pomoc prawna była świadczona osobiście przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach przez aplikanta adwokackiego lub radcowskiego. W punktach prowadzonych przez

organizacje pozarządowe porad udzielali również doradcy podatkowi – w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

X EKONOMIA SPOŁECZNA I LOKALNY PROGRAM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

Lokalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej to program współpracy miasta Wrocławia z podmiotami ekonomii społecznej w zakresie realizacji usług użyteczności publicznej. Program powstał w wyniku realizacji projektu pn. „Społecznie odpowiedzialny Wrocław".

Najważniejsze korzyści wdrożenia programu:

- zwiększenie zatrudnienia osób najbardziej oddalonych od rynku pracy oraz trwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (udzielenie zamówienia podmiotowi ekonomii społecznej, często lokalnemu w stosunku do siedziby Zamawiającego) związane jest z zatrudnieniem do realizacji umowy osób pochodzących z tego samego terenu, co Zamawiający , powodując spadek bezrobocia na danym obszarze oraz zmniejszenie kosztów utrzymania przez samorząd osób bezrobotnych, a osoby wykluczone mają możliwość powrotu do społeczeństwa i aktywnego w nim zaistnienia;
- podatki z tytułu PIT i CIT zostają w Gminie, w związku z tym iż zlecenie wykonuje lokalny Wykonawca, a zatrudnieni pracownicy odprowadzają podatki zgodnie z miejscem zamieszkania;
- zmniejszenie świadczeń pomocy społecznej wypłacanych osobom trwale bezrobotnym;
- wzmocnienie postaw przedsiębiorczości i odpowiedzialności społecznej wśród mieszkańców;
- rozwój współpracy trójsektorowej i tworzenia lokalnych warunków do zlecaniai realizacji usług publicznych;
- zwiększenie stabilności funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie warunków do ich rozwoju.

Partnerzy, którzy współuczestniczyli w wypracowaniu i wdrożeniu to: przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej, spółki komunalne, miejskie jednostki organizacyjne, w tym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Wrocławskie Centrum Integracji.

W roku 2023 Wrocławska Spółdzielnia Socjalna współpracowała z innymi podmiotami wykonując:

- Usługi transportowe przy użyciu własnych pojazdów, ze wskazanych lokali gminnych oraz pomieszczeń do nich przynależnych do innych wskazanych lokali stanowiących zasób Gminy Wrocław

Kwota umowy 60 000,00 złotych.

Zlecający Wrocławskie Mieszkanie Sp. z o.o/Gmina Wrocław

- Usługi porządkowe w lokalach i pomieszczeniach do nich przynależnych stanowiących własność Gminy Wrocław

Kwota umowy 325 000,00 złotych

Zlecający Wrocławskie Mieszkanie Sp. z o.o/Gmina Wrocław

- Usługę w zakresie otwierania i zamykania bram Cmentarza Komunalnego Oddział Jerzmanowo

Kwota umowy - 22 320,00 złotych

Zlecający Zarząd Cmentarzy Komunalnych/Gmina Wrocław

- Usługi malowania pomieszczeń, drobne prace remontowe i budowlane na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu

Kwota umów 190 000,00 złotych

Zlecający Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu

- Przygotowanie i prowadzenie mieszkań interwencyjnych

Kwota umowy 84 500.00 złotych

Zlecający Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

- Usługa remontowa i malowanie pomieszczeń w lokalu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Wysokiej we Wrocławiu

Kwota umowy 145 000.00 złotych

Zlecający Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu

- Malowanie pomieszczeń i wykonanie prac elektrycznych w pokojach Biura Partycypacji Urzędu Miejskiego Wrocławia

Kwota umowy 130 000.00 złotych

Zlecający Gmina Wrocław – Urząd Miejski Wrocławia

- Przygotowanie do sezonu Kąpieliska Morskie Oko

Kwota umowy 35 000,00 złotych

Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław

- Usługi transportowe na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Wysokiej we Wrocławiu

Kwota umowy – 24 060,50złotych
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu
- Usługi porządkowe w lokalach i pomieszczeniach do nich przynależnych, stanowiących własność Gminy Wrocław

Kwota umowy 471 360,00 złotych
Zlecający Zarząd Zasobu Komunalnego/Gmina Wrocław
- Organizacja tymczasowego zakwaterowania dla obywateli Ukrainy, uciekających przed wojną, w domu studenckim "Pancernik"

Kwota umowy 4 245 680,00 złotych
Zlecający Wrocławskie Mieszkania Sp. z.o.o/Gmina Wrocław
- Usługa Remontowa w lokalu przy ulicy Hubskiej

Kwota umowy 125 000,00 złotych
Zlecający Stowarzyszenie Edukacji Krytycznej/Gmina Wrocław
- Usługa Remontowa w lokalu przy ulicy Grodzkiej

Kwota umowy 38 325,00 złotych
Zlecający Fundacja Przyszłość Pokoleń/Gmina Wrocław
RAZEM: 5 896 245,50 złotych
Dzięki zleceniom z Gminy Wrocław Wrocławska Spółdzielnia Socjalna utrzymuje miejsca pracy średnio dla 45 osób w kryzysie bezdomności, które w tym czasie nie korzystają z różnych form pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (w tym zasiłków), a wcześniej były czynnymi biorcami świadczeń z tytułu pomocy społecznej.
Średni miesięczny koszt utrzymania w placówkach plus zasiłki dla osób w kryzysie bezdomności w roku 2023 wyniósł: 1 233,37 zł. Sposób obliczenia: średni koszt utrzymania 1 osoby w schronisku zgodnie z uchwałą NR LIV/1476/22 RMW z dnia 23.06.2022 r. (30 zł x 365 dni) : 12 miesięcy + średnia miesięczna wysokość zasiłku wypłacana osobie w kryzysie bezdomności = kwota. Średnio 14 800,44 zł dla jednej osoby x 45 osób = 666 019,80 zł rocznie. Zaznaczyć należy, że w skład dotacji wchodzą jedynie schroniska (z obliczeń wykluczone zostały Ośrodki Wsparcia). Odpłatność w ośrodkach wsparcia ustalana jest zgodnie z Zarządzeniem nr 9782/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 marca 2023 r. i wynosi: 1457,61 zł lub 994,30 zł. Gmina Wrocław zlecając zadania Wrocławskiej Spółdzielni Socjalnej nie poniosła wydatków ze środków publicznych ok 666 019,80 zł na utrzymanie osób w kryzysie bezdomności i bezrobotnych, które przed podjęciem pracy w Spółdzielni

utrzymywały się wyłącznie z zasiłków wypłacanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego w 2023 r. w przypadku zamówień na materiały promocyjne usługi transportowe, usługi remontowe oraz usługi przygotowania i dostawy posiłków korzystało z usług podmiotów ekonomii społecznej. Zadania z zakresu zapewnienia cateringu na różnego rodzaju wydarzenia, przygotowanie i dostawa posiłków, obsługa spotkań, były zlecane między innymi:

- Fundacji Znacznie Więcej
- Spółdzielni Socjalnej Mniej Więcej
- Zakładowi Aktywności Zawodowej we Wrocławiu,

usługi projektowania różnego rodzaju materiałów promocyjnych, wykonania wydruków, wykonania toreb bawełnianych - Spółdzielni Socjalnej Panato, zadania związane z organizacją spotkań, edukacją, prowadzeniem warsztatów. Stowarzyszeniu Edukacji Krytycznej.
Gmina Wrocław również intensywnie współpracowała z Fundacją Znacznie Więcej oraz Spółdzielnią Socjalną Mniej Więcej zlecając zadania związane ze świadczeniem usług cateringowych.

XI PETYCJE

Podstawą prawną do składania petycji w Polsce jest ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dziennik Ustaw z 2018 r. pozycja 870). Weszła ona w życie 6 września 2015 roku.
Petycje są formą bezpośredniego uczestnictwa obywateli w procesie sprawowania władzy. Zgodnie z artykułem 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej każdy ma prawo składać petycje. Przedmiotem petycji może być żądanie, w szczególności, zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.
W 2023 r. do Urzędu Miejskiego Wrocławia zostało złożonych 75 petycji: 62 petycje zostały złożone do Prezydenta Wrocławia, 11 petycji zostało złożonych do Rady Miejskiej Wrocławia, a 2 petycje zostały założone do rozpatrzenia zarówno przez Prezydenta Wrocławia, jak i Radę Miejską Wrocławia. W przypadku petycji złożonych do Prezydenta Wrocławia 7 petycji zostało pozostawionych bez

rozpatrzenia, ponieważ nie został oznaczony podmiot wnoszący petycję lub/i nie wskazano miejsca zamieszkania albo siedziby podmiotu wnoszącego petycję oraz adresu do korespondencji (artykuł 7 ustęp 1) przedmiotowej ustawy.
Ponadto w przypadku petycji złożonych do Prezydenta Wrocławia 1 petycja została pozostawiona bez rozpatrzenia, ponieważ nie została oznaczona osoba reprezentująca grupę podmiotów wnoszących petycję oraz nie zostało wskazane miejsce zamieszkania albo siedziby każdego z podmiotów wnoszących petycję (artykuł 7 ustęp 1) i 2) przedmiotowej ustawy), a 1 petycja została pozostawiona bez rozpatrzenia, ponieważ, nie zostało wskazane miejsce zamieszkania albo siedziby podmiotu wnoszącego petycję oraz adresu do korespondencji (artykuł 7 ustęp 2) przedmiotowej ustawy.
W przypadku petycji złożonych do Rady Miejskiej Wrocławia 1 petycja została pozostawiona bez rozpatrzenia ponieważ nie został oznaczony podmiot wnoszący petycję lub/i nie wskazano miejsca zamieszkania albo siedziby podmiotu wnoszącego petycję oraz adresu do korespondencji (artykuł 7 ustęp 1) wyżej wymienionej ustawy.
Z uwagi na fakt, że Prezydent Wrocławia nie był adresatem właściwym do rozpatrzenia petycji (artykuł 6 ustęp 1) wyżej wymienionej ustawy:

- 3 petycje zostały przekazane do rozpatrzenia przez Zarząd Zasobu Komunalnego we Wrocławiu,
- 2 petycje zostały przekazane do rozpatrzenia przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu,
- 2 petycje zostały przekazane do rozpatrzenia przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu,
- 2 petycje zostały przekazane do rozpatrzenia przez Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu,
- 2 petycje zostały przekazane do rozpatrzenia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej,
- 1 petycja została przekazana do rozpatrzenia przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego,
- 1 petycja została przekazana do rozpatrzenia przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego,
- 1 petycja została przekazana do rozpatrzenia przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- 1 petycja została przekazana do rozpatrzenia przez Prezesa Rady Ministrów,

- 1 petycja została przekazana do rozpatrzenia jednocześnie przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu, Zarząd Zasobu Komunalnego we Wrocławiu oraz Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu.

Pozostałe petycje złożone do Prezydenta Wrocławia zostały przekazane do rozpatrzenia
przez następujące komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Wrocławia:
- 11 petycji przez Departament Infrastruktury i Transportu,
- 5 petycji przez Departament Prezydenta,
- 4 petycje przez Wydział Partycypacji Społecznej,
- 1 petycja przez Departament Strategii i Rozwoju Miasta,
- 1 petycja przez Departament Nieruchomości i Eksploatacji,
- 1 petycja przez Wydział Organizacji i Kadr,
- 1 petycja przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych,
- 1 petycja przez Departament Edukacji, a w pozostałej części przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu oraz Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu,
- 1 petycja przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego,
- 1 petycja przez Departament Edukacji,
- 1 petycja przez Departament Spraw Społecznych,
- 1 petycja przez Departament Strategii i Rozwoju Miasta oraz Wydział Partycypacji Społecznej,
- 1 petycja przez Biuro do Spraw Bezpieczeństwa Informacji oraz Wydział Partycypacji Społecznej.

Z uwagi na fakt, że Rada Miejska Wrocławia nie była adresatem właściwym do rozpatrzenia petycji (artykuł 6 ustęp 1) wyżej wymienionej ustawy):
- 1 petycja została przekazana do rozpatrzenia przez Ministra Zdrowia,
- 1 petycja została przekazana do rozpatrzenia przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- 4 petycje zostały przekazane do rozpatrzenia przez Prezydenta Wrocławia.

Odpowiedź na 1 petycję przekazaną przez Radę Miejską Wrocławia do rozpatrzenia przez Prezydenta Wrocławia została udzielona na tę samą petycję, która również została skierowana do Prezydenta Wrocławia. Pozostałe 4 petycje

złożone do Rady Miejskiej Wrocławia zostały przez nią rozpatrzone. W przypadku 2 petycji organem rozpatrującym petycję był zarówno Prezydent Wrocławia oraz Rada Miejska Wrocławia.
W przypadku 2 petycji ich zakres dotyczył więcej niż jednego Departamentu. W takim przypadku odpowiedzi zbiorczej udzielił Wydział Partycypacji Społecznej. W przypadku 8 petycji nie upłynął jeszcze termin udzielenia odpowiedzi.

XII DZIAŁANIA INFORMACYJNE WYDZIAŁU PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ NA STRONACH INTERNETOWYCH ORAZ PORTALACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Wydział Partycypacji Społecznej w ramach serwisu www.wroclaw.pl prowadził i aktualizował portal partycypacji społecznej: www.wroclaw.pl/rozmawia. Jest to platforma informacyjna Wydziału – miejsce komunikacji z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, uczestnikami konsultacji społecznych, a także źródło informacji na temat budżetów partycypacyjnych, rewitalizacji, ekonomii społecznej oraz nieodpłatnej pomocy prawnej.
W jednym miejscu mieszkanki i mieszkańcy mogli znaleźć interesujące ich zagadnienia oraz następujące, dedykowane podstrony: Konsultacje społeczne (podstrony poszczególnych konsultacji, aktualności), NGO (m.in. wsparcie finansowe, współpraca, najem lokali, sprawy do załatwienia), Budżet partycypacyjny (informacje dotyczące WBO, FO oraz Mikrograntów), CALe (zawierające listę oraz mapę aktualnie funkcjonujących we Wrocławiu CALi), Rewitalizacja (wrocławskie przykłady, zasady, podstawy prawne, zabytkowe pojazdy), ogólny dział Aktualności obejmujący wszystkie wymienione wyżej obszary oraz Kontakt. W roku 2023 liczba odsłon strony wyniosła 1 105 341, a odpowiednio dla podstron:

- Wrocław Rozmawia – 363 792
- Wrocławski Budżet Obywatelski – 741 549

Ponadto aktualizowano informacje w Biuletynie Informacji Publicznej UM Wrocławia: m.in. informacje o Wydziale Partycypacji Społecznej, otwartych konkursach ofert oraz innych trybach wsparcia finansowego, sprawach do załatwienia, najmie lokalu użytkowego przez NGO, formularze do pobrania, zestawienia, programy współpracy i sprawozdania, ogłoszenia konsultacji społecznych. Wydział prowadził także strony na portalach społecznościowych:

- www.facebook.com/wroclawrozmawia;

- www.facebook.com/wroclawskibudzetobywatelski;
- www.twitter.com/WroclawRozmawia;
- www.instagram.com/wroclaw_rozmawia.

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej mającą na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne jednostki pomocy społecznej realizują te zadania we Wrocławiu.

Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem i to zarówno poprzez pomoc finansową, pracę socjalną, jak i tworzenie odpowiednich programów pomocowych, osłonowych i wsparcia.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadach partnerstwa, z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Gmina i powiat są obowiązane zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej do wykonywania zadań pomocy społecznej i nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Biorąc pod uwagę, iż 7 530 osób w rodzinie korzysta z zasiłków wypłacanych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, 3 653 osób otrzymuje dodatek do wydatków mieszkaniowych, dla 9 239 rodzin wypłacane są świadczenia

rodzinne, 1 596 osób otrzymuje wypłaty z funduszu alimentacyjnego, ze świadczenia rodzicielskiego korzysta 545 rodzin, zasiłek dla opiekuna otrzymuje 7 osób, składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane jest za 925 osób, z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka korzysta 696 rodzin, z dodatku z tytułu wielodzietności korzysta 681 rodzin, z jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu pn. „Wsparcie na starcie" skorzystało 48 rodzin, ze świadczenia wychowawczego korzysta 168 rodzin, 74 rodzin korzysta z pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, 7 osób korzystało ze świadczenia dla żołnierzy, 68 dzieci otrzymało świadczenie „Za życiem", ze świadczenia w ramach Karty Polaka skorzystało 340 osób, z dopłat do czynszu „Mieszkanie na start" skorzystało 18 osób, dodatek węglowy wypłacono 578 osobom, z dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła korzystało 379 osób, z dodatku elektrycznego skorzystało 5 648 osób, z refundacji podatku VAT korzystało 308 osób, z pomocy dla usamodzielnianych wychowanków skorzystało 258 osób, a także 15 686 obywateli Ukrainy skorzystało z różnych świadczeń przysługującym im w związku z wybuchem wojny na Ukrainie, co daje łączną liczbę osób korzystających w 2023 roku z różnych form pomocy wypłacanych przez MOPS – 48 452, czyli 7,19% mieszkańców Wrocławia. Jedna osoba może korzystać z kilku form pomocy, dlatego szacuje się, że pomocą z powodu ubóstwa powiązanego z innymi trudnościami życiowymi objęte jest około 2% mieszkańców Wrocławia.

W 2023 r. na realizację zadań wydatkowano 298 286 862,57 zł (w tym projekty 3 329 474,38 w tym na realizację poszczególnych zadań przeznaczono:

- 123 215 464,19 zł na zadania zlecone Gminie;
- 133 402 389,73 zł na zadania własne Gminy (w tym projekty 3 329 474,38 zł);
- 33 338 342,34 zł na zadania własne Powiatu;
- 8 330 666,31 zł na zadania zlecone Powiatowi.

Na podstawie Zarządzenia nr 9789/23 z dnia 15 marca 2023 roku, Zarządzenia nr 10829/23 z dnia 7 lipca 2023 roku oraz Zarządzenia nr 11755/23 z dnia 16 listopada 2023 r. w sprawie podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane przez Miasto

Wrocław w 2023 r. Gmina Wrocław - MOPS dysponowała środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w łącznej wysokości 14 598 741,82 zł na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych. W 2023 r. na zadania związane z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością wypłacono kwotę 6 377 643,79 zł i na prowadzenie 5 Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) kwotę 8 145 812,00 zł, co daje łącznie 14 523 455,79 zł. Na obsługę powyższego zadania Gmina Wrocław-MOPS wykorzystała kwotę 344 022,96 zł. Działalność WTZ-ów została dofinansowana przez Gminę Wrocław w kwocie 907 823,00 zł. Od 2012 roku Gmina Wrocław-MOPS realizuje dodatkowo program „Aktywny Samorząd", który również jest finansowany ze środków PFRON. W 2023 r. na dofinansowania z programu przeznaczono kwotę 3 913 969,84 zł, z czego na dzień 31.12.2023 r. wypłacono kwotę 2 088 048,08 zł, pozostałe dofinansowania na kwotę 1 825 921,76 zł będą realizowane do 15.04.2024 r. (Program Aktywny Samorząd realizowany jest od marca danego roku do 15 kwietnia roku następnego). Na obsługę powyższego zadania Gmina Wrocław-MOPS wykorzystała kwotę w wysokości 58 369,78 zł.
W 2023 r. Miasto prowadziło samodzielnie lub za pośrednictwem organizacji pozarządowych 13 całodobowych domów pomocy społecznej o łącznych wydatkach 78 714 259,95 zł (w tym środki z Funduszu Pomocy Ukrainie w wysokości 96 011,94 zł oraz środki COVID-19 w kwocie 6 362,03 zł), 11 dziennych domów pomocy o łącznych wydatkach 9 598 165,53 zł (w tym inwestycje – 1 022 177,51 zł), 5 Warsztatów Terapii Zajęciowej, na które wydatkowano 997 783,00 zł (w tym remont i inwestycje – 89 960,00 zł) oraz 35 placówek opiekuńczo-wychowawczych (w tym 10 typu rodzinnego) o łącznych wydatkach 34 146 541,73 zł (w tym remonty i inwestycje – 337 176,39 zł, środki z Funduszu Pomocy Ukrainie 2 561 011,93 zł, ze środków UNICEF 7 000,00 zł), Centrum Rozwoju i Aktywności Dzieci i Młodzieży Stowarzyszenia Pomocy Iskierka na kwotę 2 231 000,00 zł, specjalistyczną placówkę wsparcia dziennego Siemacha Spot Magnolia Park Stowarzyszenia SIEMACHA na kwotę 755 968,00 zł, Młodzieżowe Centrum Wsparcia prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. S. Kard. Wyszyńskiego na kwotę 365 000,00 zł, 7 środowiskowych domów samopomocy, na które wydatkowano 6 434 440,00 zł, dwa ośrodki prowadzone przez Stowarzyszenie "Akson" – Ośrodek Interwencji Kryzysowej na kwotę 528 000,00 zł i Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie na kwotę 571 500,00 zł. Dodatkowo w

ramach zadań zleconych przez Miasto, organizacje pozarządowe prowadziły opiekę wytchnieniową na łączną kwotę 1 293 399,00 zł (w tym w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością na kwotę 662 700,00 zł, a w mieszkaniach wytchnień – 630 699,00 zł), asystentów osobistych osób niepełnosprawnych w kwocie łącznej 1 395 938,50 zł, Streetbus – uliczny autobus dla osób w kryzysie ulicznej bezdomności wraz z usługami streetworkerów z dotacją na kwotę 315 000,00 zł, a także wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego z dotacją na kwotę w wysokości 80 000 zł. Ponadto MOPS nadzorował 2 dzienne domy pomocy, Ośrodek Opiekuńczo-Adaptacyjny "Pensjonat dla Osób Starszych" – przy ul. Kamieńskiego 91 z budżetem 2 268 071,57 zł oraz Ośrodek Wsparcia – Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży mającym 3 lokalizacje przy ul. Reymonta, ul. Chrobrego i ul. Glinianej z łącznym budżetem 1 087 562,59 zł, Nadodrzańskie Centrum Wsparcia z budżetem w wysokości 1 480 220,30 zł (w tym finansowanie ze środków alkoholowych w kwocie 550 000,00 zł), Klub Integracji Społecznej z budżetem 974 240,53 zł (w tym finansowanie ze środków alkoholowych w kwocie 348 900,00 zł), pracę prowadzonych przez NGO 10 schronisk i ośrodków wsparcia dla osób zagrożonych kryzysem bezdomności na łączną kwotę 5 196 000,00 zł, 1 Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w kwocie 175 000 zł i 1 noclegowni dla osób bezdomnych w kwocie 870 000,00 zł, w których jest łącznie 640 miejsc całorocznych (w okresie zimowym dodatkowe 180 dostawek), 1 łaźni i magazynu odzieży na kwotę 120 000,00 zł, 3 kuchni charytatywnych wydających dziennie ok. 1 350 posiłków na kwotę 710 000,00 zł oraz "Ogrzewalni” w kwocie 540 000,00 zł.
Dodatkowo Miasto prowadziło za pośrednictwem organizacji pozarządowych wsparcie, w tym mieszkaniowe, na rzecz osób z niepełnosprawnościami, osób z w kryzysie bezdomności, osób zagrożonych wykluczeniem poprzez mieszkanie wspomagane na kwotę 100 000,00 zł, mieszkanie partycypacyjne dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną – na kwotę 5 000,00 zł, mieszkanie interwencyjne na kwotę 84 440,00 zł, 16 mieszkań ze wsparciem w ramach trwałości projektów na rzecz osób w kryzysie bezdomności na łączną kwotę 1 030 486,00 zł, na prowadzenie 2 lokali partycypacyjnych dla cudzoziemców i migrantów wydatkowano łącznie kwotę 310 000,00 zł, na prowadzenie ośrodka realizującego w sposób zorganizowany terapię i

poradnictwo na potrzeby MOPS w zakresie wsparcia pieczy zastępczej przekazano kwotę 670 000,00 zł.

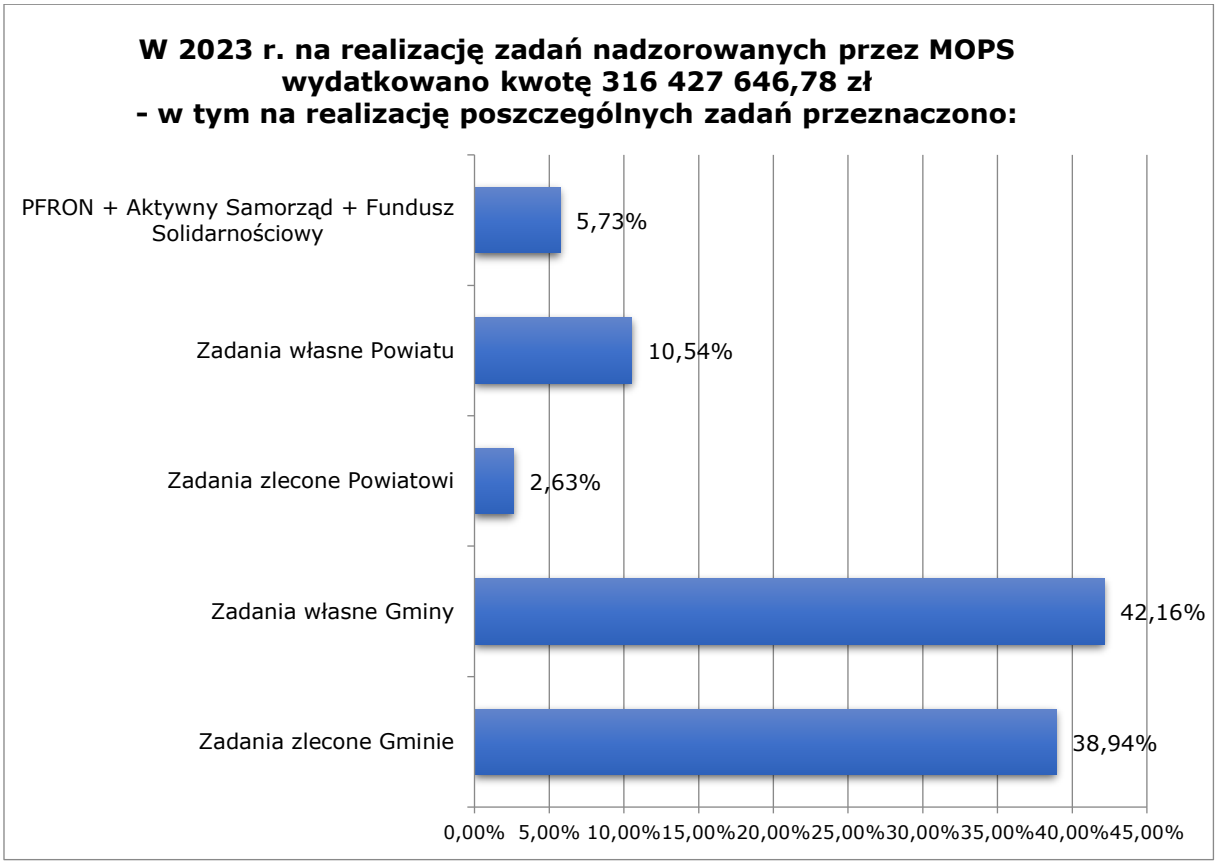
W 2023 r. MOPS ogłosił konkurs na przygotowanie i dystrybucję paczek świątecznych dla potrzebujących mieszkańców Wrocławia, w ramach którego wydatkowano kwotę 507 800,00 zł. Dodatkowo bożonarodzeniowe Paczki Dobrych Relacji zostały przygotowane w wyniku konkursu przez organizację pozarządową (Caritas). Do potrzebujących mieszkańców paczki przekazywano bezpośrednio na pięciu przedświątecznych spotkaniach z udziałem prezydenta Wrocławia, poprzez Rady Osiedli, które otrzymały pulę do rozdzielenia zgodnie z własnym rozeznaniem czy za pośrednictwem organizacji pozarządowych wydających posiłki najuboższym. W 2023 r. przekazano również środki na funkcjonowanie Wrocławskiego Banku Żywności w kwocie 565 000,00 zł, a także na 2 punkty wydawania żywności – 250 000,00 zł oraz na Wigilię dla najuboższych mieszkańców Wrocławia przeznaczono kwotę 60 000,00 zł.

Budżet MOPS w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019 [zł]	2020 [zł]	2021 [zł]	2022 [zł]	2023 [zł]
Zadania zlecone Gminie	549 019 462,45	749 307 897,33	746 695 196,95	433 941 900,15	123 215 464,19
Zadania własne Gminy	105 944 424,48	107 697 907,06	110 864 901,87	117 345 274,35	133 402 389,73
Zadania własne Powiatu	28 452 948,10	28 439 153,39	29 242 283,57	29 317 891,62	33 338 342,34
Zadania zlecone Powiatowi	9 968 302,08	11 277 271,97	13 642 956,77	11 118 849,62	8 330 666,31
Zadania powierzone Gminie	X	X	30 030,00	X	X

Wyszczególnienie	2019 [zł]	2020 [zł]	2021 [zł]	2022 [zł]	2023 [zł]
Ogółem bez PFRON …	693 385 137,11	896 722 229,75	900 475 369,16	591 723 915,74	298 286 862,57
PFRON (PFRON+AS) + FUND SOLIDARN.	12 198 033,42	14 421 931,21	15 760 039,28	17 730 989,06	18 140 784,21
RAZEM	705 583 170,53	911 144 160,96	916 235 408,44	609 454 904,80	316 427 646,78

Procentowy podział wydatków

Na szkolenie kadry kierowniczej i pracowników w roku 2023 MOPS wydatkował łącznie 212 753,04 zł.

W sprawach przyznania świadczeń udzielanych przez MOPS wydano w 2023 r. 66 255 decyzji administracyjnych.

Ilość decyzji administracyjnych i orzeczeń wydawanych przez MOPS i Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2019-2023

Jednostka organizacyjna Gminy	2019	2020	2021	2022	2023
MOPS	90 496	74 067	77 806	73 559	66 255
PZON	8 817	6 958	6 855	7 212	8 140

W ramach obszarów nadzorowanych przez MOPS realizowane były poniższe zadania publiczne w ramach resortowych programów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (zwane dalej MRiPS), a od dnia 13.12.2023 r. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (zwane dalej MRPiPS):

1) Zadanie publiczne w ramach Programu „Asystent rodziny w 2023" - dofinansowanie na kwotę 213 164,00 zł (dotacja), wartość całego zadania wynosiła 273 424,50 zł;

2) Zadanie publiczne w ramach Programu „Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r." - dofinansowanie na kwotę 226 480,00 zł (dotacja), wartość całego zadania wynosiła 668 818,67 zł;

3) „Zapewnienie funkcjonowania placówki Senior +" w ramach Programu Wieloletniego „Senior +" na lata 2021-2025, edycja 2023 – dofinansowanie na kwotę 114 240,00 zł (dotacja), wartość całego zadania wynosiła 432 000,00 zł;

4) „Opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością w Gminie Wrocław" w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa" – edycja 2023 – dofinansowanie na kwotę 607 104,00 zł (dotacja), wartość całego zadania wynosiła 696 384,00 zł;

5) „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" - edycja 2023 – dofinansowanie na kwotę 1 238 161,68 zł (dotacja), wartość całego zadania wynosiła 1 420 244,68 zł;

6) „Korpus Wsparcia Seniorów" – edycja 2023, finansowana ze środków pochodzących z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego, określonego w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12

marca 2004 r. o pomocy społecznej na rzecz lokalnego programu osłonowego „Wsparcie seniorów we Wrocławiu". Wysokość środków przyznanych na realizację zadania to 70 355,00 zł, wartość całego zadania wynosiła 87 943,75 zł.
W 2023 roku MOPS pozyskał 2 469 504,68 zł ze środków zewnętrznych w ramach: Programu „Asystent rodziny w 2023", Programu „Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.", Programu Wieloletniego „Senior +" na lata 2021-2025, Programu „Opieka wytchnieniowa" – edycja 2023, Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" - edycja 2023, Programu „Korpus Wsparcia Seniora" – edycja 2023. Wkład własny Gminy Wrocław do dofinansowanych w 2023 r. projektów wynosił łącznie 1 109 310,92 zł.

Środki zewnętrzne pozyskane przez MOPS w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Środki zewnętrzne pozyskane przez MOPS	10 278 279,54 w tym dla MOPS: 4 091 685,90	11 589 235,42 w tym dla MOPS: 4 873 813,87	3 366 051,02	11 985 100,50	2 469 504,68

Od 16 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 zrealizowano zadanie związane z przygotowaniem i dostarczeniem gorących posiłków do klientów MOPS. Program finansowany był ze środków budżetu państwa w ramach dotacji celowej oraz środków gminy. W jego ramach dostarczano gorące posiłki dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych będących klientami pomocy społecznej, którzy ze względu na swój wiek oraz stan zdrowia mieli trudności z samodzielnym przygotowaniem posiłków. Posiłki były dostarczane do miejsca zamieszkania klientów MOPS przez 6 dni w tygodniu: we wszystkie dni robocze i soboty. W soboty klienci dostawali również obiad na niedzielę. Przez cały okres realizacji projektu dostarczono 35 947 posiłków na łączną kwotę 573 290,39 zł, w tym z budżetu państwa wydatkowano kwotę 361 172,93 zł, z budżetu gminy 212 117,46 zł. Ze wsparcia mogły korzystać osoby, które spełniały kryteria

dochodowe: 776 zł dla gospodarstwa jednoosobowego oraz 600 zł dla gospodarstwa wieloosobowego. Każdy dostarczany posiłek składał się z zupy, drugiego dania i owocu o minimalnej wartości kalorycznej 800 kcal.

ZASIŁKI I POMOC W NATURZE

Rodzaje świadczeń finansowanych z budżetu Gminy Wrocław w 2023 r.

Rodzaj pomocy	Liczba osób korzystających z pomocy	Kwota świadczeń [zł]
Zasiłki celowe	4 829	8 183 161
Zasiłki okresowe - w tym dotacja z budżetu państwa	790	2 471 437 1 647 166
Zasiłki celowe na pokrycie kosztów posiłków i zakupu żywności w tym w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”	1 196 w tym liczba dzieci korzystająca z posiłku 237	1 896 766 w tym dotacja 1 092 275

Średnia wysokość zasiłku celowego w 2023 r. wyniosła – 398,41 zł (w 2022 – 320,87 zł), natomiast średnia wysokość zasiłku okresowego – 532,87 zł (w 2022 – 488,15 zł).

Rodzaje świadczeń finansowanych z budżetu państwa w 2023 r.

Rodzaj pomocy	Liczba osób korzystających z pomocy	Kwota świadczeń [zł]
Zasiłek stały (zadanie własne Gminy dotowane przez Państwo w 100%)	1 298	7 701 209
Składki na ubezpieczenie zdrowotne ZUS (zadanie własne Gminy dotowane przez Państwo w 100 %)	1 139	628 263
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie zlecone Gminy dotowane przez Państwo w 100 %)	32	694 359

Średnia wysokość zasiłku stałego w 2023 r. wyniosła 666,60 zł (w 2022 – 576,82 zł)

Ilość osób pobierających zasiłki stałe, okresowe i celowe w latach 2019-2023

Rodzaj zasiłku	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłki stałe	1 588	1 434	1 428	1 383	1 298
Zasiłki okresowe	803	694	853	745	790
Zasiłki celowe	4 003	3 801	3 780	3 387	4 829

Dożywianie dzieci i młodzieży w latach 2019-2023 w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

Dożywianie dzieci i młodzieży w latach 2019-2023

Rok	Koszt dożywiania ogółem [zł]	Środki z rezerwy budżetowej Wojewody [zł]	Środki z budżetu Gminy [zł]	Udział procentowy Gminy [%]	Liczba dożywianych dzieci i młodzieży
2019	152 456	47 874	164 582	68,60	273
2020	52 471	21 426	31 045	59,16	209
2021	137 314	71 433	65 881	47,98	179
2022	107 243	42 544	64 699	60,33	194
2023	164 172	67 610	96 562	58,82	237

Program „Posiłek w szkole i w domu” przewiduje dofinansowanie z budżetu państwa pomocy w następujących formach:

- posiłek, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego,
- zasiłek celowy na zakup posiłku lub zakup żywności (w tym na zakup posiłku dzieciom przebywającym w placówkach oświatowych, gdzie rodzice zobowiązani są do pokrywania kosztów żywienia),
- świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Na realizację całego Programu MOPS wydatkował w 2023 r. – 1 896 766 zł, z tego z budżetu Wojewody – 1 092 275 zł. Procentowy udział Gminy w realizacji całego Programu wyniósł w 2023 – ok. 42,41%.

ŚWIADCZENIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ – FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PFRON

Wykonanie zadań powiatu finansowanych przez PFRON w latach 2019-2023

Kwota wydatkowana na poszczególne zadania

Zadania	2019 Wykonanie [zł]	2020 Wykonanie [zł]	2021 Wykonanie [zł]	2022 Wykonanie [zł]	2023 Wykonanie [zł]
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	602 649	449 881	588 039	797 790,00	792 048,00
Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej	4 990 877	5 665 094	5 997 137	7 161 754,80	8 145 812,00
Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	2 135 974	2 566 680	3 339 500	3 140 213,14	3 190 072,12
Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	149 593	238 753	399 347	399 999,99	348 788,31
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub	800	1000	10 000	17 775,00	0,00

Zadania	2019 Wykonanie [zł]	2020 Wykonanie [zł]	2021 Wykonanie [zł]	2022 Wykonanie [zł]	2023 Wykonanie [zł]
tłumacza przewodnika					
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych	699 904	801 645	1 269 136	1 478 912,66	1 047 528,80
Otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych	997 406	832 959	1 094 170	1 096 925,88	999 206,56
Ogółem	9 577 203	10 556 012	12 697 329	14 093 371,47	14 523 455,79

Liczba osób uczestniczących w poszczególnych zadaniach w latach 2018-2023

Zadania	2019 Ilość osób	2020 Ilość osób	2021 Ilość osób	2022 Ilość osób	2023 Ilość osób
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	493 w tym 197 opiekunów	340 w tym 150 opiekunów ów	430 w tym 188 opiekunów	529 w tym 222 opiekunów w	471 w tym 193 opiekunów
Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej	265	271	271	273	269
Dofinansowanie zakupu sprzętu	701	889	967	825	

Zadania	2019 Ilość osób	2020 Ilość osób	2021 Ilość osób	2022 Ilość osób	2023 Ilość osób
rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych					730
Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	83	148	189	154	119
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	1	1	1	3	0
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych	104	93	132	111	78
Zlecenie zadań zgodnie z art.36 ustawy o rehab. zaw. i społecznej	26 ilość umów z organizacjami	30 ilość umów z organizacjami	35 ilość umów z organizacjami	38 ilość umów z organizacjami	39 ilość umów z organizacjami

AKTYWNY SAMORZĄD

Program „Aktywny samorząd" jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami. Działania przewidziane w programie uzupełniają plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Program umożliwia samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Aktywny Samorząd 2023

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Cele szczegółowe programu:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej oraz słuchu do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji zawodowej lub wsparcie ich w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- umożliwienie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- poprawa szans beneficjentów programu w rywalizacji o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

Program obejmuje następujące obszary wsparcia:

Moduł I

Obszar A - likwidacja bariery transportowej

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym

Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się

Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Aktywny Samorząd w trakcie realizacji do 15.04.2024 r. – dane na dzień 31.12.2023 r.

Aktywny Samorząd Moduł I	Liczba umów	Wykonanie [zł]
Obszar A 1, A4 Dofinansowanie zakupu/montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	8	59 592,65

Aktywny Samorząd Moduł I	Liczba umów	Wykonanie [zł]
Obszar A 2, A3 Dofinansowanie uzyskania prawa jazdy kategorii B	2	4 559,25
Obszar B 1, B 3, B 4 Dofinansowanie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania	53	678 535,42
Obszar B 2 Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego	7	15 400
Obszar B 5 Dofinansowanie do naprawy sprzętu elektronicznego	1	1 650
Obszar C 1 Dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	14	264 680
Obszar C 2Dofinansowanie utrzymania sprawności technicznej posiadanego elektrycznego wózka inwalidzkiego	19	67 214
Obszar C3Dofinansowanie zakupu protezy kończyny na III poziomie jakości	7	296 840
Obszar C4Dofinansowanie do utrzymania sprawności technicznej protezy kończyny na III poziomie jakości	1	585
Obszar C5 Dofinansowanie do zakupu skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	18	144 069
Obszar D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej- dofinansowanie do przedszkoli	4	14 925,17
Moduł II Dofinansowanie kosztów nauki na poziomie wyższym w semestrze letnim i częściowo zimowym 2023/2024*	155	539 997,59

Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami w 2023 r. – zadania zlecane organizacjom pozarządowym, finansowane ze środków PFRON.

*Realizacja semestru zimowego 2023/2024 w roku 2024.

W 2023 r. ogłoszono 1 edycję otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego pn.: „REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZLECANA ZE ŚRODKÓW PFRON”. W wyniku rozstrzygnięcia ww. konkursu ofert zawarto z organizacjami pozarządowymi 34 umowy dotacyjne na realizację zadań publicznych.
Ponadto w okresie sprawozdawczym, na podstawie art. 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571) zawarto 5 umów dotacyjnych z pominięciem otwartego konkursu ofert. Łącznie zadania zlecone realizowane były przez 32 podmioty.
Z oferty skorzystało ok. 4 836 bezpośrednich beneficjentów (oraz 18 663 użytkowników wyszukiwarki www.niepelnosprawnik.pl w tym z Wrocławia 1 505).
Ponadto 5 zadań było skierowanych do najmłodszych odbiorców - dzieci przedszkolnych i szkolnych, nauczycieli i pedagogów, rodziców i opiekunów oraz odbiorców stron internetowych i mediów społecznościowych.
W ramach zadań realizowane były następujące działania:
Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby – realizacja tego działania dotyczyła 7 zawartych umów dotacyjnych w trybie otwartego konkursu ofert. Z oferty skorzystało ok. 251 beneficjentów bezpośrednich.
Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych oraz opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących procesu integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej, zwiększenia ich aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie rehabilitacji - realizacja tego działania dotyczyła 6 zawartych umów dotacyjnych w trybie otwartego konkursu ofert. Z oferty skorzystało ok. 386 beneficjentów bezpośrednich.
Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielanie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej dla osób niepełnosprawnych - realizacja tego działania dotyczyła 2 zawartych umów dotacyjnych, z oferty skorzystało ok.

115 beneficjentów bezpośrednich. W ramach jednej z umów zrealizowano 5 filmów informacyjnych skierowanych do osób z niepełnosprawnością lub ich opiekunów na temat przysługujących im uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy.

Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które:

- mają na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
- rozwijają umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, mowy, z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną,
- usprawniają i wspierają funkcjonowanie osób z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach,
- realizacja tego działania dotyczyła 9 zawartych umów dotacyjnych, w tym 1 umowa zawarta z pominięciem otwartego konkursu ofert. Z oferty skorzystało ok. 126 beneficjentów ostatecznych.

Organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach – realizacja tego działania dotyczyła 8 umów dotacyjnych, w tym 3 umowy zawarte z pominięciem otwartego konkursu ofert. Z oferty skorzystało ok. 705 beneficjentów.

Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji – realizacja tego działania dotyczyła 7 umów dotacyjnych, w tym 1 umowa została zawarta z pominięciem otwartego konkursu ofert. Z oferty skorzystało ok. 3 253 beneficjentów oraz użytkownicy wyszukiwarki www.niepelnosprawnik.pl. Z wyszukiwarki skorzystało/odwiedziło 18 663 użytkowników, w tym z Wrocławia 1 505. Zrealizowanych 5 zadań skierowanych było do najmłodszych odbiorców-dzieci przedszkolnych i szkolnych, nauczycieli i pedagogów, rodziców i opiekunów, oraz odbiorców stron internetowych i mediów społecznościowych. W ramach realizacji tych zadań przekazano dzieciom i młodzieży, nauczycielom wiedzę na temat niepełnosprawności, wzrosła świadomość społeczna i zrozumienie potrzeb osób z oraz użytkownicy niepełnosprawnościami, pokazano właściwe wzorce zachowania i postawy w stosunku do osób z niepełnosprawnościami, obalano stereotypy i uprzedzenia, wykształcano postawę

empatii. Wydrukowano i rozdystrybuowano do przedszkoli i placówek edukacyjnych miasta Wrocławia książkę przybliżającą tematykę niepełnosprawności oraz opublikowano film promocyjny w mediach społecznościowych na temat prowadzonych warsztatów. Jedno z zadań dotyczyło przeprowadzenia kampanii informacyjnej dotyczącej dostępności obiektów i instytucji do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, która adresowana była do właścicieli i zarządców instytucji i placówek świadczących usługi dla mieszkańców Wrocławia oraz turystów odwiedzających miasto. W trakcie realizacji rozdano 451 ulotek informacyjnych, przeprowadzono 451 audytów obiektów miejsc użyteczności publicznej, wysłano 300 e-maili z wynikami audytu. W okresie od 01.08.2023 r. do 16.10.2023 r. z wyszukiwarki www.niepelnosprawnik.pl skorzystało/odwiedziło 18 663 użytkowników, w tym z Wrocławia 1 505.
W dniu 21.06.2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował spotkanie informacyjne z organizacjami pozarządowymi, które w 2023 roku w drodze konkursu pn. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZLECANA ZE ŚRODKÓW PFRON pozyskały dotację na realizację zadań. Celem spotkania było zapoznanie się z ofertą organizacji, wymiana doświadczeń oraz propozycje współpracy między jednostkami. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 17 organizacji, które pozyskały dofinansowanie ze środków PFRON.

PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE
Pracą socjalną objęto 397 osób i rodzin. Interweniowano w 119 sprawach kryzysowych. Poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, pedagogiczne, psychiatryczne, specjalistów pracy zespołowej oraz poradnictwo specjalistyczne na rzecz osób niesłyszących i doradztwo w ramach aktywizacji społeczno-zawodowej prowadzono dla 2 665 osób i rodzin.

Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Praca socjalna	**2 417**	**2 560**	**1 169**	**731**	**397**

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Interwencja kryzysowa	**160**	**133**	**160**	**132**	**119**
Poradnictwo specjalistyczne	**2 088**	**2 035**	**2 034**	**2514**	**2 665**

Inne interwencje zostały opisane przy Nadodrzańskim Centrum Wsparcia.

USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE ŚWIADCZONE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Zadaniem Działu Usług Opiekuńczych MOPS jest realizacja polityki dotyczącej świadczenia na terenie Gminy Wrocław usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, współpraca z pracownikami organizacji pozarządowych w zakresie realizacji usług opiekuńczych, analiza możliwości uzyskiwania dofinansowania ze środków zewnętrznych na realizację zadań lub projektów związanych z zakresem zadań Działu, podejmowanie działań mających na celu zaspokajanie rozpoznanych potrzeb, udzielanie pomocy społecznej w formie pracy socjalnej, usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczeń finansowych, rzeczowych, w naturze oraz wspieranie osób i rodzin poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne.

W 2023 roku usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania klienta na terenie Wrocławia organizował i realizował jeden podmiot wyłoniony w drodze ogłoszonego przez Gminę Wrocław konkursu tj. organizacja pozarządowa o nazwie Ekumeniczna Stacja Opieki – Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej, z siedzibą przy ul. Wysokiej 4 we Wrocławiu, jednostka organizacyjna Diecezji Wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.

W 2023 roku Dział Usług Opiekuńczych wydał 6 242 decyzji administracyjnych, podjął interwencje kryzysowe w 20 środowiskach oraz interwencje socjalne w 702 środowiskach.

W okresie sprawozdawczym podejmowano działania w 2 163 środowiskach. Z usług świadczonych przez opiekunów zatrudnionych w Ekumenicznej Stacji Opieki – Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego, Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej, najczęściej korzystały osoby samotne i obłożnie chore. Usługi świadczyło

średniomiesięcznie 583 osób pełniących obowiązki opiekunów lub opiekunek domowych.
Jakość usług wykonywanych przez opiekunów i opiekunki poddawana była systematycznemu monitoringowi przez 35 pracowników socjalnych MOPS. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 7 395 monitoringów środowisk. Ponadto w roku 2023 pracownik Sekcji Kontroli MOPS przeprowadził ewaluację monitoringu usług opiekuńczych w 198 środowiskach, w tym 8 środowisk objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2019-2023

Rok	Koszt usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ogółem [zł] środki z budżetu Gminy	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług	Wpływy z odpłatności klientów [zł]
2019	20 272 309	2 931	1 122 964	3 219 453
2020	24 598 530	2 621	1 053 813	3 679 184
2021	23 818 317	2 572	988 725	4 097 258
2022	25 904 680	2 342	914 553	4 385 070
2023	29 269 187	2 163	826 346	5 572 835

Od 2023 roku realizacją specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w ramach zadań zleconych) na terenie Wrocławia zajmuje się organizacja pozarządowa o nazwie Ekumeniczna Stacja Opieki – Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej, z siedzibą przy ul. Wysokiej 4 we Wrocławiu, jednostka organizacyjna Diecezji Wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.
Posiadane przez ww. organizację zaplecze w zakresie świadczenia usług dla osób chorych psychicznie, a także przewlekle i długoterminowo chorych, umożliwiało

obsługę osób wymagających wsparcia w tej formie. Z tej pomocy w 2023 roku skorzystało 32 osoby.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2019-2023

Rok	Środki z rezerwy budżetowej Wojewody [zł]	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług
2019	848 843	43	21 065
2020	985 000	38	23 676
2021	985 000	26	20 762
2022	800 400	31	17 625
2023	797 177	32	13 968

W celu pozyskania środków finansowych z budżetu Państwa na obsługę, organizację i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi od stycznia 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sporządza opis zadania oraz kalkulację kosztów jego realizacji.

USŁUGI REALIZOWANE W PLACÓWKACH O CHARAKTERZE DZIENNYM
Usługi dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niezaradność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, realizowane były w niżej wymienionych jedenastu dziennych domach pomocy (DDP) przeznaczonych dla osób starszych (dla 394 osób) oraz w jednym ośrodku opiekuńczo-adaptacyjnym (dla 129 osób).

Placówki o charakterze dziennym

Profil DDP	Adres	Ilość miejsc	DDP prowadzony przez
Dla osób starszych	ul. Stefana Żeromskiego 37/1 50-321 Wrocław	26	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Skwierzyńska 23/2 53-521 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Komuny Paryskiej 11 50-451 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Tadeusza Kościuszki 67 50-008 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Litewska 20 51-354 Wrocław	40	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dla osób, które ze względu na wiek, chorobę czy niezaradność wymagają częściowej opieki	ul. Ciepła 15b 50-524 Wrocław	60	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dla osób starszych	ul. Kazimierza Wielkiego 31-33 50-077 Wrocław	28	Parafia Ewangelicko-Augsburska Opatrzności Bożej we Wrocławiu.
Dla osób starszych niesamodzielnych	Dzienny Dom Pomocy nr 1 ul. Semaforowa 5 52-115 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych niesamodzielnych	Dzienny Dom Pomocy nr 2 ul. Semaforowa 5 52-115 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu

Profil DDP	Adres	Ilość miejsc	DDP prowadzony przez
Dla osób starszych niesamodzielnych	ul. Karmelkowa 25 52-433 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych i niesamodzielnych	ul. Władysława Skoczylasa 8, 54-071 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Pensjonat dla Osób Starszych i z Niepełnosprawnościami			
Dla osób starszych	ul. Henryka Michała Kamieńskiego 190, 51-124 Wrocław	129	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w DDP wykonywane są m.in. poprzez:

- zapewnienie osobom starszym dziennego pobytu bez noclegów wraz z minimum jednym ciepłym posiłkiem dziennie;
- realizowanie zadań opiekuńczo-pielęgnacyjnych (np. pomoc w wykonywaniu czynności codziennych, gdy wymaga tego stan zdrowia i kondycja seniora; podawanie leków – stosownie do zleceń lekarskich, pomiary ciśnienia krwi, ważenie, a także monitorowanie stanu psychicznego i fizycznego- w zależności od DDP);
- zapewnienie miejsca do rekreacji, odpoczynku i integracji;
- zachęcanie i tworzenie okoliczności do samopomocy, nawiązywania kontaktów towarzyskich, integracji w rodzinach i ze środowiskiem lokalnym, w tym tworzenia więzi międzypokoleniowych;
- zapewnienie warunków i mobilizowanie do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów, w tym uczestnictwa w kulturze;
- podejmowanie zadań z zakresu „terapii podtrzymującej" polegającej na utrzymaniu uczestników w dobrym samopoczuciu i umożliwieniu swobodnej ekspresji, podejmowaniu czynności intelektualnych, zachęcaniu do regularnych ćwiczeń fizycznych grupowych bądź indywidualnych w zależności od potrzeb oraz „ćwiczeń umysłu".

Warunkiem udanej realizacji powyższych zadań jest stworzenie atmosfery zbliżonej

do domowej oraz dostosowanie oferty, rodzaju zadań tempa realizacji, zakresu pomocy do stale zmieniających się potrzeb psychofizycznych uczestników. Ponadto opiekę dzienną dla 225 osób zapewniono w 7 środowiskowych domach samopomocy (ŚDS).

Środowiskowe domy samopomocy

Profil ŚDS	Adres	Ilość miejsc	Prowadzony przez
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Generała Okulickiego Leopolda 2 51-216 Wrocław	35	Fundacja „Przyjazny Dom" Imienia Stanisława Jabłonki
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Stawowa 1a 50-018 Wrocław	30	Stowarzyszenie „OSTOJA" na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Nowowiejska 20 F 53-503 Wrocław	24	Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji „Art"
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Kleczkowska 5 of. 50-227 Wrocław	25	Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia „Curatus"
ŚDS dla osób psychicznie chorych typ (A i C)	ul. Szkolna 11 54-007 Wrocław	55	Stowarzyszenie "W Naszym Domu"
ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi (typ A)	ul. Kiełczowska 43 51-315 Wrocław	26	Fundacja „Opieka i Troska"
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B i D)	ul. Komuny Paryskiej 28 50-451 Wrocław	30	Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Profil ŚDS	Adres	Ilość miejsc	Prowadzony przez
			Intelektualnie „Bonitum”

ZAPEWNIENIE OPIEKI CAŁODOBOWEJ W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2023 r. terenowi pracownicy socjalni Działu Pomocy Instytucjonalnej (DPIN) MOPS rozeznali 1 642 środowiska osób wymagających opieki całodobowej oraz osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, w tym 34 wejścia interwencyjne w środowisko. Przeprowadzono 1 323 wywiady środowiskowe ustalające sytuację osób, oraz 279 wywiadów środowiskowych na potrzeby innych instytucji. Sporządzono 3 360 adnotacji urzędowych, pism i protokołów związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych w dziale.

W roku 2023 skierowano 40 wniosków do sądu związanych z umieszczeniem w domu pomocy społecznej bez zgody, a pracownicy socjalni uczestniczyli w 59 posiedzeniach sądów. Dział odnotował 8 163 pozycji w rejestrze korespondencji w roku 2023 i udzielono 4 680 informacji w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej. Sporządzono 181 umów dla osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej. Liczba realizowanych umów oraz decyzji odpłatnościowych w roku 2023 z osobami obowiązanymi do wnoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej wynosi 366 na łączną kwotę 3 285 675,10 zł.

W 2023 r. DPIN wydał 3 446 decyzji administracyjnych, w tym m.in. 398 decyzji kierujących, 382 decyzji umieszczających, 1 476 decyzji o odpłatności, 51 decyzji odmawiających skierowania do domu pomocy społecznej i 1 139 innych decyzji dotyczących spraw prowadzonych przez pracowników DPIN m.in. umarzających postępowanie, uchylające, wygaszające oraz żądające zwrotu zastępczo wniesionych opłat przez Gminę Wrocław za pobyt mieszkańca domu pomocy społecznej i innych związanych z obowiązkiem ponoszenia opłat przez osoby obowiązane, jak również 142 postanowień zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego. Ponadto sporządzono 2 403 adnotacji urzędowych

dotyczących ponoszonej opłaty przez Gminę Wrocław za mieszkańców domów pomocy społecznej.
W domach pomocy społecznej na terenie Wrocławia w 2023 r. umieszczono 286 osób.
W powiatach na terenie całej Polski umieszczono 34 osoby. W domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów przebywa łącznie 297 osób, skierowanych przez Gminę Wrocław.
Budżet zgodnie z planem na funkcjonowanie domów pomocy społecznej obejmujący dotację Wojewody, dotację Gminy oraz inne środki w 2023 r. wynosił 79 514 534,96 zł. Gmina Wrocław poniosła koszty związane z odpłatnością za osoby (mieszkańcy Wrocławia) umieszczone w DPS-ach w innych powiatach w wysokości 14 256 184,95 zł.

Liczba miejsc i średni miesięczny koszt utrzymania we wrocławskich domach pomocy społecznej w 2023 roku

Profil Domu	Adres	Ilość miejsc	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca [zł]
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Karmelkowa 25 52-437 Wrocław	236	6 203,00
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Rędzińska 66/68 54-106 Wrocław	159	6 439,00
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Grunwaldzka 104 50-357 Wrocław	73	4 679,74
DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. Mączna 3 54-131 Wrocław	155	6 581,00
DPS dla osób w podeszłym wieku	ul. Świątnicka 25/27 52-018 Wrocław	104	5 171,55

Profil Domu	Adres	Ilość miejsc	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca [zł]
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Kaletnicza 8 51-180 Wrocław	94	6 519,00
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Farna 3 51-313 Wrocław	101	5 190,18
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Objazdowa 40 54-513 Wrocław	37	6 517,72
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	7	7 323,32
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Generała Leopolda Okulickiego 2 51-126 Wrocław	24	6 633,79
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Św. Marcina 10 50-327 Wrocław	48	4 759,00
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie „Arka II”	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	6	8 231,21
DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. M. Lutra 2 54-239 Wrocław	72	5 854,41

OŚRODEK WSPARCIA – DOM DLA MATEK Z MAŁOLETNIMI DZIEĆMI I KOBIET W CIĄŻY W MIEJSKIM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Wsparcia działa w ramach struktur MOPS na podstawie Zarządzenia nr 65/23 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 25 października

2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Ośrodka Wsparcia – Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży przy ul. Władysława Reymonta 8, ul. Bolesława Chrobrego 34a i ul. Glinianej 55/1 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Celem działalności Ośrodka Wsparcia jest udzielanie pomocy mieszkańcom Wrocławia, w tym cudzoziemcom przebywającym na terenie Gminy Wrocław, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej, a dla dobra swojego i dzieci powinni przebywać poza miejscem stałego zamieszkania oraz udzielanie tym osobom/rodzinom wsparcia w podejmowaniu działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się oraz ich integracji ze środowiskiem.

Cele te są realizowane poprzez:

- świadczenie usług interwencyjnych - zapewnienie schronienia matkom lub ojcom z małoletnimi dziećmi, kobietom w ciąży, jak również innym osobom sprawującym opiekę nad dziećmi;
- zapewnienie potrzeb bytowych;
- świadczenie usług wsparcia socjalnego i specjalistycznego;
- konsultacje specjalistyczne w ramach telefonu zaufania MOPS;
- rozmowy interwencyjne z osobami w kryzysie mające na celu udzielenie niezbędnej informacji i wsparcia w zakresie aktualnych potrzeb osoby za pośrednictwem telefonu w ramach całodobowych dyżurów specjalistów.

W zakresie wsparcia socjalnego i specjalistycznego Klient Ośrodka otrzymuje:

1) usługę pracy socjalnej indywidualnie dostosowaną do sytuacji życiowej w porozumieniu z Klientem Ośrodka,
2) dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, pedagogicznego, zawodowego stosownie do potrzeb,
3) możliwość korzystania z oferty grup wsparcia, warsztatów edukacyjnych, grup samopomocowych oraz udziału w grupowych spotkaniach integracyjnych.

Ośrodek Wsparcia ma 3 lokalizacje:

1. Ośrodek Wsparcia przy ul. Reymonta 8 – w okresie sprawozdawczym przebywało tam 5 rodzin. Mieszkańcy ośrodka mają do dyspozycji kuchnię wraz z wyposażeniem, 2 łazienki, pralnię oraz świetlicę. W 2023 r. w ośrodku przebywało 17 osób, w tym 11 dzieci w wieku od 0 do 12 lat.
2. Ośrodek Wsparcia przy ul. B. Chrobrego 34a - przebywało tam 13 rodzin z dziećmi na utrzymaniu. Każda z rodzin ma do dyspozycji samodzielne mieszkanie 1, 2 lub 4-pokojowe, z oddzielną kuchnią i łazienką. W okresie od

01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. w Ośrodku przebywało 40 osób, w tym 26 dzieci w wieku od 0 do 18 lat.

3. Ośrodek Wsparcia przy ul. Glinianej 55/1 – funkcjonuje od 25.10.2023 r. i przebywała w nim jedna rodzina – 5 osób, w tym 3 dzieci. Rodzina ma do dyspozycji samodzielne mieszkanie – 3 pokoje z kuchnią i łazienką.

Z każdym z mieszkańców prowadzona jest indywidualna praca socjalna, skoncentrowana na usamodzielnieniu rodzin korzystających ze wsparcia MOPS. Usamodzielnienie rozumiane jest tu jako przygotowanie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym, łącznie z uzyskaniem samodzielnych mieszkań socjalnych z zasobów Gminy Wrocław, a w przypadku mieszkańców pochodzenia romskiego dodatkowo przygotowanie ich do integracji ze społeczeństwem polskim.

Realizacja pracy socjalnej dla mieszkańców ośrodka wsparcia jest prowadzona przez kadrę ośrodka, która składa się z 2 konsultantów pedagogów, pracownika socjalnego oraz koordynatora ośrodka. Kadra ośrodka ściśle współpracuje z asystentami rodziny oraz innymi specjalistami stanowiącymi zasoby MOPS: psycholodzy, pedagodzy, specjaliści pracy socjalnej. Ściśle też współpracują z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie miasta Wrocławia.

W 2023 roku 1 rodzina przeprowadziła się do własnych lokali socjalnych, a 3 kolejne rodziny oczekują na zakończenie remontu i podpisanie umowy z Gminą Wrocław o lokal socjalny. 3 rodziny wyprowadziły się do swoich rodzin pochodzenia lub do innego lokalu.

Jednocześnie należy nadmienić, że drugi Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży jest prowadzony przez organizację pozarządową Stowarzyszenie „Misja Dworcowa” im. Ks. Jana Schneidera.

ZESPÓŁ DS. OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I UCHODŹCÓW (ZOBU)

Zespół ds. Osób w Kryzysie Bezdomności i Uchodźców (ZOBU) realizuje prace na rzecz osób, które w myśl art. 6 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, są osobami bezdomnymi niezamieszkującymi w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowanymi na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także są osobami niezamieszkującymi w lokalu mieszkalnym i

zameldowanymi na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania; które znalazły się w kryzysie bezdomności. Ponadto ZOBU współpracuje z Cudzoziemcami, którzy na terenie RP uzyskali status ochrony międzynarodowej lub status uchodźcy.
W 2023 roku ZOBU świadczył pracę dla 1 121 środowisk, w którym znajdowało się 1334 osób (dorośli oraz dzieci), które przebywają w placówkach pomocowych lub w miejscach niemieszkalnych na terenie Gminy Wrocław, jak również na terenie Polski, posiadając ostatnie stałe zameldowanie na terenie gminy Wrocław:
1) wydał 3 625 decyzji administracyjnych przyznających świadczenia finansowe, jak również potwierdził prawo do świadczeń zdrowotnych;
2) realizował 217 zatwierdzonych Indywidualnych Programów Integracyjnych (IPI);
3) zostało przyjętych 199 zleceń pochówku, z czego zrealizowano 173 pochówków;
4) realizował 124 Indywidualne Programy Wychodzenia z Bezdomności;
5) realizuje stałą współpracę ze Strażą Miejską Wrocławia w postaci wspólnych patroli docierając do miejsc niemieszkalnych (3 x w tygodniu: patrole poranne i popołudniowe w ramach „Akcja Zima”);
6) realizuje wspólne działania z Komendą Wojewódzką Policji w Wrocławiu/ Komisariat Kolejowy we Wrocławiu (wspólne patrole Dworca PKP – w ramach „Akcji Zima”);
7) realizuje projekty socjalne dla osób w kryzysie bezdomności, w tym również osób głuchych w kryzysie bezdomności oraz osób głuchych przybyłych do Wrocławia w wyniku konfliktu zbrojnego w Ukrainie;
8) realizuje wsparcie osób w kryzysie, przebywających w mieszkaniach treningowych, mających na celu zaspokojenia rozpoznanych potrzeb, udzielenie pomocy społecznej w formie pracy socjalnej, świadczeń finansowych, rzeczowych, w naturze oraz konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
9) podejmuje także współpracę z asystentami rodziny pieczy zastępczej w sytuacji pojawienia się szansy na powrót dziecka do rodziny biologicznej;
10) kieruje do schronisk dla osób bezdomnych, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodków wsparcia dla osób w kryzysie oraz ustala wysokość opłat;

11) współpracuje z organizacjami społecznymi w celu zaspokojenia potrzeb osób w kryzysie bezdomności i uchodźców.

ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Zgodnie z zawartymi porozumieniami Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności obejmuje zasięgiem swojego działania powiat wrocławski grodzki i ziemski.
W Zespole zatrudnionych było 13 pracowników administracyjno-biurowych oraz 26 członków składów orzekających, wykonujących inną pracę zarobkową, a zatrudnionych w zespole na podstawie umów cywilnoprawnych.
W 2023 r. przyjęto ogółem 9 645 wniosków w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.
W okresie sprawozdawczym wydano ogółem 8 140 orzeczeń:

Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osobom po 16 roku życia)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności, w tym: - lekki stopień - umiarkowany stopień - znaczny stopień	5 775 1 999 2 141 1 635
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	693
3.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności (utrzymanie w mocy poprzedniej decyzji)	313
	Razem	6 781

Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (osobom do 16 roku życia)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności (utrzymano w mocy poprzednia decyzję)	10
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	296
3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1 053
	Razem	1 359

Na podstawie wydanych orzeczeń wystawiono 1 901 legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Liczba wydanych kart parkingowych

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Karty wydane osobom niepełnosprawnym	1 491
2.	Karty wydane placówkom zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych	19
	Razem	1 510

Wydatki związane z funkcjonowaniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wyniosły ogółem 3 056 671 zł, w tym dofinansowanie powiatu – 120 419 zł oraz z budżetu państwa - 2 531 668 zł.

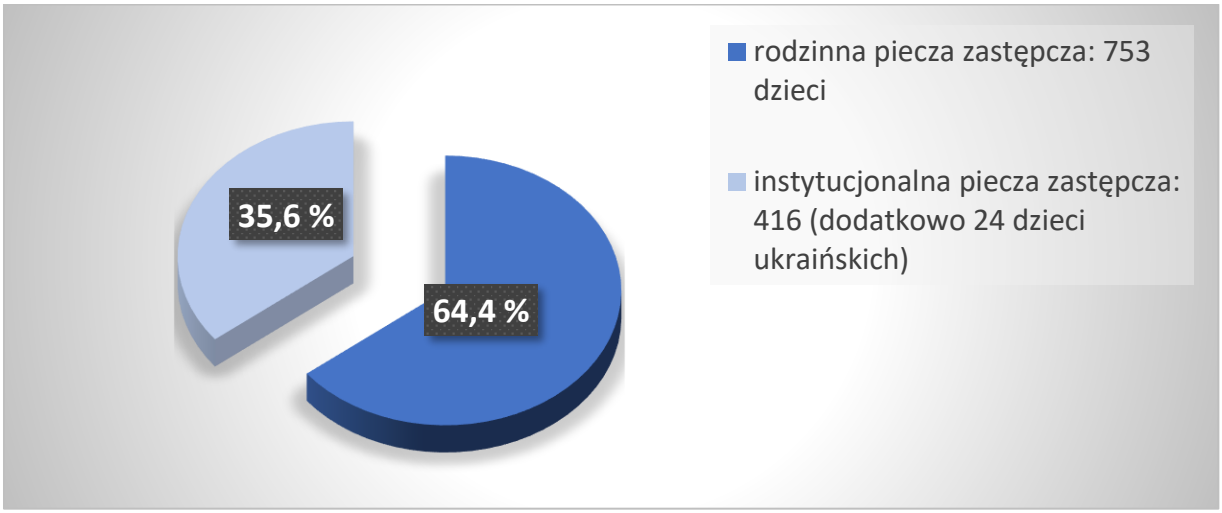
PIECZA ZASTĘPCZA NAD DZIECKIEM

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom, w przypadku niemożności realizowania tej powinności przez ich rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat, na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie pieczy zastępczej realizuje zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła szereg zmian, które mają wpłynąć na ograniczenie roli placówki opiekuńczo-

wychowawczej na rzecz rozwoju rodzinnych form opieki. Jest to jednak proces bardzo skomplikowany, długotrwały, na który wpływa wiele uwarunkowań (przede wszystkim ograniczona ilość kandydatów o odpowiednich predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji opiekunów zastępczych). Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej jest umieszczane w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Dzieci w poszczególnych formach pieczy zastępczej - łącznie 1 169 (stan na 31.12.2023 r.)

Blisko 65% dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Wrocławia wychowuje się w formach rodzinnych (rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, rodzinne domy dziecka), natomiast 35,6 % znajduje opiekę i wsparcie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

W roku 2023 do różnych form rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Wrocławia zostało przyjętych łącznie 142 dzieci, natomiast 168 opuściło rodzinną pieczę zastępczą. W przypadku większości dzieci żyje przynajmniej jeden z rodziców biologicznych, a powodem umieszczenia w pieczy zastępczej są najczęściej różnego rodzaju uzależnienia rodziców oraz ich bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzinna piecza zastępcza we Wrocławiu, stan na 31.12.2023 r.

Rodziny spokrewnione		Rodziny niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe łącznie		Rodzinne domy dziecka		RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA ŁĄCZNIE	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin/RDD	Liczba dzieci
419	516	142	176	15	43	3	18	579	753

Rodzinną pieczę zastępczą we Wrocławiu w zdecydowanej większości sprawują rodziny spokrewnione z dzieckiem. Z punktu widzenia potrzeb emocjonalnych dziecka i jego prawa do wychowywania się w środowisku najbardziej zbliżonym do rodziny naturalnej ta forma pieczy winna być dla dziecka najkorzystniejsza. Należy jednak zauważyć, że część tego typu rodzin nie wywiązuje się prawidłowo z zadań na nich spoczywających, a dzieci w nich umieszczone nadal podlegają negatywnym wpływom. Najliczniejszą grupę pośród opiekunów zastępczych stanowią dziadkowie, a zaawansowany wiek rodziców zastępczych jest bezpośrednią przyczyną zwiększającej się dysfunkcjonalności rodziny.
Obok komplikacji, jakie towarzyszą prawie każdemu procesowi wychowawczemu, w rodzinie zastępczej często występują czynniki dodatkowo utrudniające jego przebieg, związane z problemami adaptacyjnymi, niedostosowaniem społecznym dziecka, czy też przejawianymi przez nie problemami natury psychologicznej i emocjonalnej. W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby rodzin, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 r. udzielał szerokiego wsparcia, skierowanego do rodzin zastępczych i ich podopiecznych. W ramach zasobów kadrowych MOPS zapewniono każdej rodzinie wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (lub innego pracownika, wykonującego jego zadania), zapewniono pomoc psychologiczną, prawną oraz opiekę wolontariuszy. W 2023 r. prowadzono grupę wsparcia, wzięło w niej udział 8 osób, odbyło się 10 spotkań. Przeprowadzono 53 procedury kwalifikacyjne dla kandydatów na opiekunów zastępczych niezawodowych (z tego 2 procedury kwalifikacyjne na opiekunów zawodowych). Przeszkolono do sprawowania funkcji rodziny zastępczej niezawodowej 47 w tym 2 osoby na rodzinę zastępczą zawodową. Ponadto, na zlecenie sądu wydano 104 opinii w zakresie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji opiekunów zastępczych.

Na zlecenie Gminy Wrocław w 2023 r. były prowadzone dwa ośrodki, które realizowały terapię i poradnictwo na potrzeby podopiecznych MOPS. Obejmowały one swoim wsparciem rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego, zapewniając im bezpłatny dostęp do specjalistycznej pomocy. Wydatki przekazane stowarzyszeniom na realizację powyższego zadania wyniosły łącznie 670 000 zł, w tym:

- Krakowski Instytut Psychoterapii Stowarzyszenia ,,Siemacha" (oddział we Wrocławiu)- 408 000 zł
- Stowarzyszenie ,,Wspólna Sprawa - Bliżej Siebie"- 262 000 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie październik-listopad 2020 r. uczestniczył w realizacji projektu MRiPS pn. „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19". W ramach tego projektu w 2023 r. przekazano potrzebującym rodzinom 10 zwróconych z powodu zaprzestania sprawowania pieczy laptopów (rozwiązanie rodziny, śmierć opiekuna).

Wsparciem MOPS są także objęci dorośli wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej, realizujący indywidualne programy usamodzielnienia. Z różnych form kierowanej do nich pomocy korzysta obecnie 336 podopiecznych (w tym 159 osób nadal pozostających
w rodzinach zastępczych). Bagaż trudnych doświadczeń, wychowanie się poza rodziną naturalną na ogół powodują, że ten etap w życiu młodzieży jest szczególnie skomplikowany. Wielu wychowanków ma problemy emocjonalne, trudności z nawiązywaniem relacji i podtrzymywaniem więzi. Decyzje wychowanków co do wyboru poziomu i kierunku kształcenia często są podejmowane bez uwzględnienia własnych predyspozycji, zainteresowań oraz sytuacji na rynku pracy. Potrzebne są działania przyczyniające się do rozwoju kompetencji społecznych (umiejętności osobiste i interpersonalne). Konieczne jest stwarzanie okazji do odkrywania własnego potencjału, zainteresowań oraz tworzenie warunków do ich rozwoju. Istnieje także potrzeba uzyskania wsparcia w zakresie wiedzy o rynku pracy, edukacji o zawodach, zdobyciu pierwszych doświadczeń zawodowych (kontakty z pracodawcami, udział w szkoleniach zawodowych, stażach).

Część zadań w zakresie zaspakajania potrzeb młodzieży wypełnia Młodzieżowe Centrum Wsparcia (zadanie na zlecenie Gminy Wrocław realizuje Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego z Wrocławia). Do

Centrum kierowane są osoby opuszczające różne formy pieczy zastępczej (na wniosek osoby zainteresowanej). W ramach realizowanego zadania jego odbiorcy są przygotowywani do odpowiedzialnego wejścia w dorosłość, poprzez:

- zapewnienie bezpiecznych warunków mieszkaniowych (3 lokale mieszkalne przeznaczone dla 24 osób łącznie);
- wsparcie psychologiczne (indywidualne oraz w formie warsztatów);
- wsparcie pedagogów oraz opiekunów (moderowanie grup mieszkaniowych, trening ekonomiczny, pomoc w nauce);
- wsparcie pracownika socjalnego (pomoc w uzyskaniu samodzielnego mieszkania, przysługujących świadczeń, kontakt z rodziną biologiczną);
- udzielanie pomocy prawnej (pomoc w dochodzeniu należnych uprawnień, pisma procesowe);
- wsparcie doradcy zawodowego (umiejętności związane z poruszaniem się po rynku pracy);
- pomoc w zorganizowaniu czasu wolnego.

Dodatkowo w obszarze zabezpieczania potrzeb mieszkaniowych Wrocław udostępnia dwa lokale w różnych lokalizacjach na terenie miasta, w których łącznie może mieszkać 14 osób usamodzielnianych opuszczających zarówno rodzinną, jak i instytucjonalną pieczę zastępczą. Podobnie jak w przypadku Młodzieżowego Centrum Wsparcia mieszkańcy przygotowywani są do samodzielnego życia i prowadzenia własnego gospodarstwa domowego. Mogą liczyć na bieżącą pomoc opiekunów mieszkań (trening ekonomiczny, pomoc w nauce) oraz pracowników socjalnych (pomoc w uzyskaniu samodzielnego mieszkania, przysługujących świadczeń, zatrudnienia, kontakt z rodziną biologiczną). Osoby zakwaterowane w tych lokalach nie ponoszą żadnej odpłatności za pobyt, a tym samym mają możliwość przeznaczania całości swoich zarobków i świadczeń na własne potrzeby, w tym gromadzenie oszczędności i budowanie stabilnej sytuacji finansowej na przyszłość.

W zakresie właściwości Działu Pieczy Zastępczej - Sekcji Rodzinnej Pieczy Zastępczej wydano w 2023 r. 3 257 decyzji administracyjnych.

MOPS przekazuje do Biura Informacji Gospodarczej dane o rodzicach biologicznych, którzy mają zaległości, za okres dłuższy niż 12 miesięcy, z tytułu ponoszenia opłaty za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej. W związku z wprowadzonymi zmianami przepisów o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, MOPS jest aktualnie zobowiązany do

przekazywania danych o zaległościach rodziców biologicznych do pięciu Biur Informacji Gospodarczej (Krajowy Rejestr Długów, InfoMonitor, Rejestr Dłużników ERIF, Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej). Na dzień 31.12.2023 r. w rejestrach dłużników widniało 79 osób zgłoszonych przez Dział Pieczy Zastępczej.
W 2023 r. przyznano rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka świadczenia w łącznej wysokości 9 376 727 zł, w tym:

- wydatki na rodziny zastępcze spokrewnione – 5 330 606 zł;
- wydatki na rodziny zastępcze niezawodowe– 2 785 975 zł;
- wydatki na rodziny zastępcze zawodowe– 755 542 zł;
- wydatki na rodzinne domy dziecka– 477 374 zł;
- wydatki na rodziny pomocowe– 27 230 zł.

Powyższe wydatki uwzględniają oprócz świadczeń obligatoryjnych także świadczenia fakultatywne, w tym:

- świadczenia na rzecz dzieci do 18 r. ż. na dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem ich zamieszkania (45 dzieci z rodzin zawodowych i RDD, na łączną kwotę 22 500 zł);
- jednorazową pomoc na zabezpieczenie najpilniejszych potrzeb związanych z przyjęciem nowego dziecka (w różnych kwotach, w zależności od potrzeb) w łącznej wysokości 135 379 zł;
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki w kwocie 5 938 zł;
- pomoc na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w celu polepszenia warunków mieszkaniowych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Kwota przyznanego świadczenia uzależniona była od liczby dzieci, które przebywały pod opieką zastępczą oraz wykazanych potrzeb i zawierała się w przedziale od 2 500 zł do 3 500 zł. Łącznie na ten cel przeznaczono 34 000 zł.

W 2023 r. na wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka w ramach rodzinnej pieczy zastępczej wydano 1 723 550 zł (kwota brutto wraz ze składkami ZUS pracodawcy, Funduszem Pracy i PPK).

Pomoc dla osób usamodzielnianych - wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej wyniosła 1 137 051 zł w tym:

- pomoc na kontynuowanie nauki w wysokości 635 878 zł (pomoc dla 119 wychowanków rodzin zastępczych);
- pomoc na usamodzielnienie w kwocie 360 020 zł (68 osób);
- pomoc na zagospodarowanie w kwocie 141 153 zł (71 osób).

W rodzinach zastępczych funkcjonujących w 2023 r. na terenie Wrocławia przebywało 98 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów. Natomiast w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało 195 dzieci pochodzących z Wrocławia (Miasto Wrocław przekazywało środki na ich utrzymanie, na podstawie zawartych porozumień na łączną kwotę 2 776 255 zł).

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

W roku 2023 we Wrocławiu w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonowało łącznie 35 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 10 placówek typu rodzinnego. W ramach Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania działało 13 placówek opiekuńczo-wychowawczych łączących zadania socjalizacyjne i interwencyjne o łącznej liczbie 178 miejsc dla wychowanków. W strukturze Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dziecięcy Dom" funkcjonowało 8 placówek zapewniających łącznie 86 miejsc, w tym: 3 placówki łączące zadania typu interwencyjnego i typu socjalizacyjnego, 2 placówki łączące zadania typu interwencyjnego i typu specjalistyczno-terapeutycznego, a także 3 placówki typu rodzinnego. Dodatkowo 7 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego o łącznej liczbie miejsc 41, których obsługę administracyjną prowadzi ZPOW „Dziecięcy Dom". Na terenie miasta funkcjonowały także placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe, na podstawie umów zawartych z Gminą Wrocław. Umowy zawarto z następującymi podmiotami: Stowarzyszenie SIEMACHA (4 Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze typu socjalizacyjnego), Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra (2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego), Towarzystwo „Nasz Dom" (1 placówka opiekuńczo-wychowawcza).
Ogółem placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponowały 393 miejscami, w tym 61 miejsc znajdowało się w placówkach typu rodzinnego.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wg stanu na 31.12.2023 r.

Nazwa placówki opiekuńczo-wychowawczej/zespołu placówek	Liczba placówek	Liczba miejsc
Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania, Wrocław, ul. Lekcyjna 29	13	178
Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych ,,Dziecięcy Dom", Wrocław, ul. Parkowa 2 (bez placówek typu rodzinnego)	5	66
POW ,,Siemacha Spot 24/7" Wrocław, ul. Hercena 14/3	1	10
POW ,,Siemacha Spot 24/7" Wrocław, ul. Dworcowa 8/3	1	10
POW ,,Siemacha Spot 24/7" Wrocław, ul. Obornicka 20/2	1	13
POW ,,Siemacha Spot 24/7" Wrocław, ul. Maślicka 8a/23	1	13
POW ,,Tęcza", Wrocław, ul. Ks. Marcina Lutra 6/1	1	14
POW ,,Opoka", Wrocław, ul. Ks. Marcina Lutra 6/1	1	14
POW Towarzystwa Nasz Dom, Oddział we Wrocławiu (Domy dla Dzieci)	1	14
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Typu Rodzinnego (w tym 3 placówki w ramach ZPOW „Dziecięcy Dom" i 7 placówek, których obsługę prowadzi ZPOW „Dziecięcy Dom")	10	61
Ogółem	35	393

Liczba dzieci przebywających we wszystkich placówkach opiekuńczo-wychowawczych ogółem (stan na 31.12.2023 r.) wyniosła 440. Do instytucjonalnej pieczy zastępczej skierowano 239 nowych wychowanków, w tym 39 dzieci z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W dniu 31.12.2023 r. we wrocławskiej pieczy zastępczej przebywało 28 dzieci ukraińskich (24 w instytucjonalnej i 4 w rodzinnej).
Dział Pieczy Zastępczej prowadził nadzór nad wszystkimi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie Wrocławia, współpracując z sądami,

asystentami rodzinnymi, szkołami i rodzinami biologicznymi wychowanków oraz obejmował wsparciem pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek resocjalizacyjnych.

Świadczenia i koszty realizacji zadań.

W zakresie właściwości Działu Pieczy Zastępczej- Sekcji Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej wydano w okresie sprawozdawczym 1 241 decyzji administracyjnych. Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek resocjalizacyjnych wyniosła ogółem 546 089 zł, w tym:

- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w wysokości 365 888 zł,
- pomoc na usamodzielnienie w wysokości 141 826 zł,
- pomoc na zagospodarowanie w wysokości 38 375 zł.

Dział Pieczy Zastępczej na podstawie zawartych porozumień realizował opłaty za zakwaterowanie i wyżywienie dzieci przebywających w Zakładach Opiekuńczo-Leczniczych w Jaszkotlu, Piszkowicach i Wierzbicach, w łącznej wysokości 840 440 zł.

Na utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Wrocławia wydano łącznie 34 053 207 zł (w tym na utrzymanie dzieci pochodzących z Wrocławia, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów- 24 590 zł).

Wydatki poniesione w związku umieszczeniem w instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci ukraińskich w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wyniosły 2 554 917,70 zł (finansowanie ze środków z Funduszu Pomocy).

Na sfinansowanie pobytu dzieci cudzoziemców przebywających we wrocławskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2023 roku wydano 611 758 zł (finansowanie z dotacji z budżetu państwa).

Świadczenia i koszty realizacji zadań związanych z opieką nad rodziną i dzieckiem w latach 2019-2023 w [zł]

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Utrzymanie dzieci z rodzin zastępczych	9 231 992	8 814 559	8 458 707	8 829 441	9 376 727
Świadczenia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	1 147 011	985 538	1 158 757	1 306 395	1 669 890
Utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych	26 933 525	27 883 784	29 001 891	31 106743	34 028 617
Utrzymanie dzieci z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo wychowawczych na terenach innych powiatów	1 928 070	1 840 672	1 979 330	2 323 411	2 800 845

REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW RZĄDOWYCH, ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ FUNDUSZU NARODÓW ZJEDNOCZONYCH NA RZECZ DZIECI UNICEF.

W roku 2023 Zespół Projektów Rozwojowych we współpracy z właściwymi merytorycznie komórkami organizacyjnymi MOPS, realizował zadania w zakresie aplikowania o środki zewnętrzne. W 2023 r. pozyskano dotacje ze źródeł zewnętrznych w łącznej wysokości 2 469 504,68 zł.

Pozyskane dofinansowanie w 2023 roku

Nazwa projektu	Wartość całkowita projektu [zł]	Kwota przyznanej dotacji [zł]	Wkład własny [zł]
Zadanie publiczne w ramach Programu „Asystent rodziny w 2023”	273 424,50	213 164,00	60 260,50
Zadanie publiczne w ramach Programu „Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023r.”	668 818,67	226 480,00	442 338,67
Zadanie publiczne pn. Zapewnienie funkcjonowania placówki „Senior +” w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025 - edycja 2023	432 000,00	114 240,00	317 760,00
Zadanie publiczne pn. „Opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością w Gminie Wrocław” w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023	696 384,00	607 104,00	89 280,00

Nazwa projektu	Wartość całkowita projektu [zł]	Kwota przyznanej dotacji [zł]	Wkład własny [zł]
Zadanie publiczne pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" - edycja 2023	1 420 244,68	1 238 161,68	182 083,00
Zadanie publiczne w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów"	87 943,75	70 355,00	17 588,75
SUMA DOTACJI	3 578 815,60	2 469 504,68	1 109 310,92

Zadanie publiczne w ramach Programu „Asystent rodziny w 2023".

Program był współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, od dnia 13.12.2023 r. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Fundusz Pracy).

Termin realizacji zadania obejmował okres od 22.11.2023 r. do 31.12.2023 r.

Program zakładał dofinansowanie asystentów rodziny, pozostających w zatrudnieniu na dzień ogłoszenia Programu, tj. 22 listopada 2023 r. w dwóch formach:

a) jednorazowego dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny w wysokości 2 000 zł brutto. Dodatek otrzymało 20 asystentów rodziny zatrudnionych w MOPS;

b) kosztów zatrudnienia asystentów rodziny za okres listopad i grudzień 2023 r. Dofinansowanych dostało 20 asystentów rodziny zatrudnionych w MOPS.

Łączna wartość projektu: 273 424,50 zł, w tym dofinansowanie z MRPiPS 213 164 zł oraz 60 260,50 zł wkładu własnego.

Zadanie publiczne w ramach Programu „Rządowy programu wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.”

Program był współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, od dnia 13.12.2023 r. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Fundusz Pracy).

Termin realizacji zadania obejmował okres od 23.11.2023 r. do 31.12.2023 r.

Celem Programu było wsparcie powiatów w realizacji zadań własnych w zakresie wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

Program zakładał dofinansowanie wynagrodzeń za okres 1 czerwiec-31 grudzień 2023 r.:

a) zawodowych rodzin zastępczych. Dofinansowanie otrzymało 9 rodzin zastępczych zawodowych;
b) rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowania rodzinnego. Dofinansowanie otrzymało 6 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego;
c) prowadzącego rodzinny dom dziecka. Dofinansowanie otrzymało 3 prowadzących rodzinny dom dziecka.

Dofinansowanie do wynagrodzeń było przyznawane na każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Łączna wartość projektu: 668 818,67 zł, w tym dofinansowanie z MRPiPS 226 480 zł oraz 442 338,67 zł wkładu własnego.

Zadanie publiczne pn. Zapewnienie funkcjonowania placówki „Senior+” w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 - edycja 2023.

W 2023 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. Zapewnienie funkcjonowania placówki „Senior+” w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 - edycja 2023, które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, od dnia 13.12.2023 r. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Realizacja zadania polegała na zapewnieniu funkcjonowania Dziennego Domu „Senior+” kierującego ofertę do 28 osób w wieku powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, w tym cierpiących na choroby neurodegeneracyjne

(otępienne) we wczesnej fazie. Realizacja zadania publicznego została zlecona przez Gminę Wrocław podmiotowi, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu realizację zadania zlecono Parafii Ewangelicko-Augsburskiej we Wrocławiu, która prowadzi Dzienny Dom „Senior+" przy ul. Kazimierza Wielkiego 31-33.
W ramach zadania podjęto działania aktywizujące dla seniorów, o charakterze: rekreacyjnym, pielęgniarsko-opiekuńczym, rehabilitacyjno-gimnastycznym, treningu umysłu, wsparcia psychologicznego, kulturalno-oświatowym, reintegracji społecznej i socjalnym (ciepły posiłek).
Łączna wartość projektu: 432 000,00 zł, w tym dofinansowanie z MRiPS 114 240,00 zł oraz 317 760,00 zł wkładu własnego.

Zadanie publiczne pn. „Opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością w Gminie Wrocław" w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa" - edycja 2023.

W 2023 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. „Opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością w Gminie Wrocław" w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa" - edycja 2023, które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, od dnia 13.12.2023 r. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Realizacja zadania polegała na zwiększeniu dostępności do wysokiej jakości bezpłatnych oraz trwałych usług opieki wytchnieniowej dla osób sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami, które zamieszkują na terenie Wrocławia.
Realizacja zadania publicznego została zlecona przez Gminę Wrocław podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu do realizacji zadania wyłoniono następujące podmioty:

1. Wrocławskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie „Bonitum";
2. Fundacja Eudajmonia;
3. Stowarzyszenie „Klub Kibiców Niepełnosprawnych";
4. Fundacja „Promyk Słońca";
5. Fundacja Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci.

W ramach zadania zrealizowano 14 027,5 godzin opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami dorosłymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub dziećmi niepełnosprawnymi z orzeczeniem o niepełnosprawności.
Łączna wartość projektu: 696 384,00 zł, w tym dofinansowanie z MRiPS 607 104,00 zł oraz 89 280,00 zł wkładu własnego.

Zadanie publiczne pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" - edycja 2023.

W 2023 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" – edycja 2023, które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, od dnia 13.12.2023 r. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Celem zadania było świadczenie usługi asystenta dla mieszkańców Wrocławia:

- posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym do wymienionych, które wymagają wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym oraz
- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Realizacja zadania publicznego została zlecona przez Gminę Wrocław podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu do realizacji zadania wyłoniono następujące podmioty:

1. Fundacja Imago;
2. Klub Kibiców Niepełnosprawnych;
3. Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski;
4. Fundacja Promyk Słońca;
5. Wrocławskie Stowarzyszenie Głuchych „Nadzieja";
6. Fundacja Rodzina z Serca;

7. Fundacja Eudajmonia;
8. Fundacja „Potrafię Pomóc” na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych z Wadami Rozwojowymi;
9. Wrocławskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie „Bonitum”.

W ramach zadania zrealizowano 29 184 godziny usług asystenckich dla beneficjentów zadania.
Łączna wartość projektu 1 420 244,68 zł, w tym 1 238 161,68 zł dofinansowanie z MRiPS i 182 083,00 zł wkład własny Gminy Wrocław.

Zadanie publiczne pn. „Korpus Wsparcia Seniorów”

Zadanie było finansowane ze środków pochodzących z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego, określonego w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej na rzecz lokalnego programu osłonowego „Wsparcie seniorów we Wrocławiu”.
W ramach Programu Korpus Wsparcia Seniora, seniorzy w wieku powyżej 65 roku życia, mieli możliwość skorzystania ze wsparcia wolontariuszy polegającego w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanymi potrzebami przez seniora, obejmujących głównie artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej jak również realizowanie recept. Wsparcie wolontariuszy w czynnościach dnia codziennego, pomocy w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w dowiezieniu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty, pomocy w załatwieniu prostych spraw urzędowych.
Seniorzy zgłaszani byli poprzez Infolinię - 7 zgłoszeń, jak też poza Infolinią (113 zgłoszeń), łącznie dając liczbę 120 zgłoszeń osób chętnych do otrzymania wsparcia w ramach programu Korpus Wsparcia Seniora. Spośród wszystkich zgłoszonych osób, 21 seniorów nie otrzymało wsparcia w ramach Programu z powodu rezygnacji samych zainteresowanych. Powodem rezygnacji był często niewystarczający zakres możliwego wsparcia przez wolontariusza co do faktycznych potrzeb, oczekiwań seniorów.
Organizacja pozarządowa, która zaangażowała się w realizację Programu to Fundacja Rozwoju Obywatelskiego. W 2023 roku podpisano 72 porozumienia z wolontariuszami (52 przez Fundację Rozwoju Obywatelskiego i 20 przez MOPS).

Wartość projektu: 87 943,75 zł, z czego wartość dotacji: 70 355,00 zł, natomiast wkład własny: 17 588,75 zł. Gmina, oprócz zabezpieczonego wkładu własnego, wniosła dodatkowo 12 000 zł. Na rzecz Fundacji Rozwoju Osobistego wyłonionej w drodze konkursu przekazano 67 355,00 zł.
Wydatki na rzecz realizacji programu wyniosły 87 920,80 zł, z czego 70 336,64 zł pochodziło z dotacji, zaś wkład własny osiągnął wartość 17 584,16 zł. Zwrócono 18,36 zł niewykorzystanych środków z przyznanej dotacji 70 355, zł.

Projekt „KomPAS"

W czerwcu 2023 r. zakończono realizację projektu „KomPAS", prowadzonego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany był w imieniu Gminy Wrocław.
Projekt odpowiadał na problem pogłębiającej się izolacji społecznej i trudności z integracją społeczną (w tym zawodową) wrocławianek i wrocławian korzystających z pomocy społecznej.
Głównym celem projektu było zwiększenie szans na integrację społeczną (w tym na podniesienie zdolności do zatrudnienia) uczestników poprzez podniesienie ich kompetencji osobistych, zwiększenie praktycznych umiejętności życiowych oraz korzystania z e-usług i Internetu, a także zwiększenie aktywności społecznej.
W 2023 r. kontynuowano 2 turę Programów Aktywności Społecznej (PAS). W II turze, podobnie jak w I, uczestnicy byli podzieleni na 8 Programów Aktywności Społecznej realizowanych przez 7 Zespołów Terenowej Pracy Socjalnej. ZTPS 3 realizował 2 programy, a ZTPS 6 – PAS dla kobiet doświadczających przemocy.
W 2023 r. uczestnicy II tury rozpoczęli/kontynuowali udział w następujących formach wsparcia:

1. Treningi kompetencji życiowych. Treningi te były odpowiedzią na obserwowane w grupie docelowej deficyty związane z umiejętnościami praktycznymi (np. załatwianie spraw w urzędach, dochodzenie swoich praw, umiejętności zachowania się w różnych sytuacjach, dbałość o higienę, prowadzenie domu, gospodarowanie budżetem itp.). Ich celem było wyposażenie uczestników w kompetencje z zakresu życia codziennego, właściwego funkcjonowania w różnych sytuacjach, a tym samym – zwiększenie ich zaradności życiowej, samodzielności, otwartości na wchodzenie w nieznane sytuacje itp. Miało to

poprawić ich codzienne funkcjonowanie i umiejętność rozwiązywania problemów.

2. Intensywna praca socjalna (IPS) realizowana metodą towarzyszenia. Wsparcie kierowane było do wszystkich uczestników projektu, w formie spotkań indywidualnych, przez cały okres udziału w projekcie. Metoda bazowała na pogłębionym kontakcie pomiędzy pracownikiem socjalnym i uczestnikiem, w którym pracownik jest towarzyszem, a nie urzędnikiem. Jego zadaniem było budowanie wzajemnego zaufania i poczucia bezpieczeństwa w relacji, co było podstawą do nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi, przezwyciężania lęku przed nimi i przezwyciężania izolacji. Rolą pracownika było wysłuchanie, doradzenie, partnerska współpraca, budowanie w uczestniku przekonania, że warto coś w życiu zmienić, odbudowanie w nim szacunku do siebie i świadomości tego, że jest potrzebny i wartościowy oraz wspieranie go w dążeniu do realizacji założonych celów i poprawy sytuacji.
3. Treningi z zakresu rozwoju kompetencji społecznych. Celem było podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji społecznych, przełamanie lęku przed wchodzeniem w nieznane sytuacje społeczne i podejmowaniem nowych ról społecznych oraz wykształcenie nawyków, zachowań i postaw sprzyjających aktywnemu włączaniu się w życie społeczno-kulturalne, również w sferze cyfrowej. W ramach zajęć uczestnicy pracowali nad: budowaniem relacji, funkcjonowaniem w różnych sytuacjach społecznych, komunikatywnością, pracą w zespole, umiejętnością rozwiązywania konfliktów, dzieleniem się wiedzą i doświadczeniem, wywieraniem wpływu, delegowaniem zadań, planowaniem.

W ramach treningu każda z grup projektowych przygotowała i przeprowadziła inicjatywę społeczną, tj. działanie na rzecz społeczności lokalnej, które przyniosło trwałe efekty o walorze edukacyjnym czy użytkowym. Dzięki inicjatywie uczestnicy mogli wykorzystać w praktyce rozwijane podczas projektu umiejętności, sprawdzić się w działaniu, a przede wszystkim poczuć się częścią społeczności lokalnej przez działanie na jej rzecz.

Przykłady inicjatywy:

1) PAS w ZTPS 5 - założenie ogrodu społecznego przy Centrum Aktywności Mieszkańców Nowe Łąki, ul. Traugutta 81 we Wrocławiu,

2) PAS w ZTPS 6 – zainicjowanie i przygotowanie oraz udział w dwóch konferencjach „Poskromić cyberprzemoc" oraz „Drogowskazy-bezpiecznie i społecznie".

4. Grupa wsparcia dla ofiar przemocy (dla grupy kobiet – ofiar przemocy). Grupa wsparcia była koniecznym elementem w pracy z ofiarami przemocy, miała charakter terapeutyczny. Umożliwiła ofiarom otwarte mówienie o wstydliwym dla nich problemie - w bezpiecznych warunkach, wśród osób, u których znajdą zrozumienie i wsparcie. Pozwoliło to rozładować nagromadzone emocje, umożliwiło wymianę doświadczeń – jak sobie radzić w konkretnych sytuacjach związanych z doznawaną przemocą, motywowało do zmiany sytuacji życiowej. Udział w spotkaniach grupy budował poczucie przynależności społecznej, co pozwoliło na lepsze funkcjonowanie w zewnętrznym świecie i wypełnianie ról społecznych.
5. Trening Nowa Ja. Trening był odpowiedzią na diagnozowany wśród ofiar przemocy ogromny deficyt w zakresie poczucia własnej wartości i samoakceptacji. Jego celem było wzmocnienie psychiczne kobiet, podniesienie ich pewności siebie, poczucia własnej wartości poprzez podniesienie ich poczucia atrakcyjności. Kreowanie swojego wizerunku, a tym samym – zwiększenie ich samoakceptacji, otwartości i odwagi w podejmowaniu nowych ról społecznych. Trening stanowił również swego rodzaju unaocznienie rozpoczętej przemiany. Takim namacalnym dowodem są zdjęcia uczestniczek przed i po treningu.
6. WenDo - trening przeciwdziałania przemocy. Trening realizowany był w formie wyjazdowej w Karpaczu. Udział wzięło w nim 10 uczestniczek. By umożliwić wszystkim uczestniczkom swobodny dostęp do udziału we wsparciu, umożliwiono im zabranie na warsztaty dzieci, którymi się opiekują. Pojechało 9 dzieci. Podczas zajęć dla mam, dzieci miały zapewnioną opiekę wykwalifikowanych opiekunek. Dzieci powyżej 7 roku życia mogły wziąć udział w zajęciach WenDo, ale żadne z nich nie miało takiej potrzeby. Trening był odpowiedzią na zdiagnozowane wśród uczestniczek braki w umiejętnościach w zakresie obrony przed przemocą (w wielu jej wymiarach), asertywności, reagowania na przemoc. Jego celem było zniwelowanie wśród uczestniczek poczucia bezradności i braku bezpieczeństwa, poczucia winy i wstydu związanego z doznawaniem przemocy, podniesienie poczucia własnej wartości i pewności siebie, nauka technik obrony oraz przełamanie stereotypów na

własny temat obecnych w myśleniu o sobie uczestniczek. Metoda WenDo jest dostępna również dla osób z ograniczoną sprawnością, dlatego w treningu mogły wziąć udział również osoby z niepełnosprawnością.

7. Poradnictwo indywidualne. Wsparcie skierowane do kobiet doświadczających przemocy. Zależnie do potrzeb uczestniczki korzystać mogły z porad prawnika czy psychologa.
8. Treningi z zakresu rozwoju e-kompetencji. Wsparcie było odpowiedzią na wykluczenie cyfrowe uczestników, tj. brak dostępu i nawyku korzystania z nowoczesnych technologii, w szczególności Internetu. W ramach treningu uczestnicy otrzymali wyposażone w Internet tablety, nauczyli się ich obsługi, korzystania z nich w rozwiązywaniu codziennych problemów, wykonywaniu życiowych obowiązków oraz podtrzymywaniu kontaktów z otoczeniem (rodziną, przyjaciółmi). Trening zakończył się w 2022 r., jednakże do maja 2023 r. odrabiane były zajęcia.

W VI 2023 r. projekt zakończyła II tura uczestników. Udział w projekcie zgodnie ze ścieżką zakończyło łącznie 80 osób (42K, 38M), a zrezygnowało (przerwało udział) 13 osób (2K, 11M).

Po zakończeniu II tury przeprowadzono dwa monitoringi 30 dni oraz 90 dni po zakończeniu udziału w projekcie. Wskaźniki rezultatu dotyczące efektywności społecznej przedstawiają się następująco:

- liczba osób z niepełnosprawnościami zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, które osiągnęły postęp w rozumieniu efektywności społecznej – osiągnięta wartość 23 os. (13 K, 10M), wartość po 90 dniach monitoringu: 27 os. (9K, 18M);
- liczba osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, które osiągnęły postęp w rozumieniu efektywności społecznej (z wyłączeniem osób z niepełnosprawnością) – osiągnięta wartość 54 os. (38K, 16M), wartość po 90 dniach monitoringu: 51 os. (32 K, 19M).

W przypadku II tury przepływ uczestników wyglądał następująco: 93 osoby zakwalifikowały się do projektu (44K, 49M), a wśród nich 35 osób z niepełnosprawnością (10K, 25M). Udział przerwało 13 osób (2K, 11M), wśród nich 7 osób z niepełnosprawnością (7 M). Zatem w II turze brało udział 93 uczestników.

Łączna wartość całego projektu wyniosła: 1 676 315,29 zł, a tym: dofinansowanie z UE 1 419 289,77 zł i wkład Gminy Wrocław 257 025,52 zł. Wykorzystano 97,77 % przyznanej dotacji.
W 2023 r. rozliczono 382 403,83 zł dotacji, w tym wkład własny Gminy wyniósł 21 070,68 zł. MOPS wydatkował, łącznie z niewypłaconymi wcześniej kosztami pośrednimi, łączną kwotę 408 337,17 zł. Dodatkowo na realizację projektu Gmina Wrocław przekazała 30 000,00 zł. Środki z rezerwy celowej posłużyły do zakupienia sprzętów i usług niezbędnych do organizacji różnego rodzaju wydarzeń w środowiskach lokalnych, z których wywodzą się obecni i byli uczestnicy projektu (głównie do organizacji konferencji dotyczącej szeroko pojmowanego bezpieczeństwa), do integrowania ich społeczności lokalnych, a tym samym (w odniesieniu do poszczególnych uczestników) – do umacniania wypracowanych rezultatów projektu. Wydatkowano 29 991,65 zł przyznanej rezerwy celowej, pozostałą kwotę 8,35 zł zwrócono. Łączna wartość zadania: 1 765 126,09 zł.
Okres realizacji projektu: 15.02.2021 – 30.06.2023 r.
Łącznie w ramach projektu wsparciem objęto 182 osoby (100K, 82M), w tym 61 osób z niepełnosprawnością (23K,38M).
Wskaźniki rezultatu dotyczące efektywności społecznej po zakończeniu realizacji projektu przedstawiają się następująco:

- liczba osób z niepełnosprawnościami zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, które osiągnęły postęp w rozumieniu efektywności społecznej – osiągnięta wartość narastająco od początku realizacji projektu 50 os. (22K, 28M);
- liczba osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, które osiągnęły postęp w rozumieniu efektywności społecznej (z wyłączeniem osób z niepełnosprawnością) – osiągnięta wartość narastająco od początku realizacji projektu 105 os. (70K, 35M).

Projekt "Azyl – usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych"

Stowarzyszenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w partnerstwie z Fundacją Evangelium Vitae oraz Gminą Wrocław – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej realizował projekt "Azyl – usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych". Projekt współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9: Włączenie Społeczne, Działanie 9.2: Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.
Cele projektu: zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług społecznych przez utworzenie 20 miejsc opieki i świadczenie usług opiekuńczych oraz bytowych dla 240 osób w całodobowej placówce krótkookresowego pobytu.
W ramach projektu zostały podjęte następujące zadania:
Zadanie 1 – Stworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz bytowych w całodobowej placówce okresowego pobytu.
Zadanie 2 – Świadczenie usług opiekuńczych oraz bytowych w całodobowej placówce okresowego pobytu.
Grupę docelową stanowiło 228 osób (163 K i 65 M) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby pozostające bez zatrudnienia wymagające w pierwszej kolejności aktywizacji społecznej, które ze względu na wiek, stan zdrowia czy niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonania min. jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.
W 2023 roku placówka funkcjonowała zgodnie z zaplanowanym harmonogramem. Usługi cateringowe, opiekuńcze, psychologiczne oraz fizjoterapeutyczne dla osób niesamodzielnych w ramach projektu realizowane były nieprzerwanie.
Dofinansowanie z UE: 3 625 199,05 zł, w tym budżet MOPS wynosił 74 750,00 zł.
Wydatki na rzecz realizacji projektu wyniosły: 3 625 190,23 zł, w tym budżet MOPS - wynosił 74 750,00 zł.
Okres realizacji projektu: od 01.07.2020 r. do 31.07.2023 r.

Projekt „SAMO-Dzielni edycja 2”

Fundacja „Promyk Słońca”, w partnerstwie z Gminą Wrocław – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej realizowała projekt „SAMO-Dzielni edycja 2”. Projekt współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9: Włączenie Społeczne, Działanie 9.2: Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.
Cel projektu: zaspokojenie potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Wrocławia w zakresie usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej dla dzieci i dorosłych z

niepełnosprawnościami. Usługi opieki wytchnieniowej świadczone były dla osób dorosłych w systemie całodobowym (lub dziennym) w zaadaptowanym do tego celu i wyposażonym mieszkaniu. Usługi opieki wytchnieniowej dla dzieci z niepełnosprawnością, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, są świadczone w systemie dziennym w odpowiednio wyposażonym lokalu.
Projekt „SAMO-Dzielni edycja 2" został zakończony 30.09.2023 r. – do tego czasu z mieszkania opieki wytchnieniowej skorzystało 22 rodzin, które na co dzień opiekują się stale osobą z niepełnosprawnością.
Po zakończeniu projektu w ramach trwałości Gmina Wrocław zleciła realizację zadania publicznego pod tytułem: ŚWIADCZENIE USŁUG OPIEKI WYTCHNIENIOWEJ W RAMACH POBYTU CAŁODOBOWEGO W OŚRODKU WSPARCIA – MIESZKANIU WYTCHNIENIOWYM W GMINIE WROCŁAW. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu usługi w Ośrodku realizuje Ekumeniczna Stacja Opieki. Rozpoczęcie zadania od 30.10.2023 r. do 30.06.2024 r.
Środki przeznaczone na realizację zadania – 389 919 zł ,00 zł (środki Gminy Wrocław).
Od 30.10.2023 r. do końca roku z mieszkania opieki wytchnieniowej skorzystały 4 rodziny, które na co dzień opiekują się stale osobą z niepełnosprawnością.

„Przyjazny dostęp-MOPS"

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w listopadzie 2022 rozpoczął realizację przedsięwzięcia grantowego pn.: „Przyjazny dostęp – MOPS". Umowa na realizację zadania została zawarta 15.11.2022 r. Zadanie realizowane jest w ramach projektu „Dostępny samorząd - granty" przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Działaniu 2.18 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.
Przedsięwzięcie grantowe miało być realizowane do 30.06.2023 r. PFRON skorzystał z możliwości wydłużenia realizowanego przez siebie projektu, dzięki czemu działania projektowe realizowane przez MOPS względem pierwotnego planu zostały wydłużone do 30.09.2023 r.
Celem przedsięwzięcia grantowego było zwiększenie poziomu dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej w obiektach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (jednostki organizacyjnej Gminy Wrocław), w których realizowane są usługi dla obywateli z zakresu pomocy społecznej, świadczeń

rodzinnych, orzecznictwa i innych, w szczególności kierowanych do osób z niepełnosprawnościami i finansowanych ze środków PFRON.
W 2023 r. zostały zrealizowane następujące zadania: zakupiono i zainstalowano pętle indukcyjne stanowiskowe w punktach obsługi klienta i kasach MOPS. Łącznie zakupiono 7 pętli, zlikwidowano bariery w Biurze Obsługi Klienta przy ul. Strzegomskiej 6. Wejście do sali 22 nie spełniało wymagań dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności dla osób poruszających się na wózkach. Drzwi do pomieszczenia zostały poszerzone, zlikwidowany został próg w wejściu o wys. 5 cm i zastosowano specjalistyczną rampę. Dokonano zakupu i instalacji platformy schodowej w budynku przy ul. Oficerskiej 9a we Wrocławiu, co pozwala na łatwiejszy dostęp na wyższe kondygnacje budynku osobom ze szczególnymi potrzebami. Zgodnie z określonymi zadaniami w harmonogramie, wykonano najpierw projekt architektoniczny, a następnie remont schodów prowadzących do wejścia głównego w budynku MOPS przy ul. Strzegomskiej 6- wymieniono powierzchnię schodów i pochylni na antypoślizgową; oznaczono je kontrastowymi znacznikami krawędzi, zmienną fakturą, pasami ostrzegawczymi i wypustkami wzmacniającymi czujność i bezpieczeństwo osób niewidomych.
Na potrzeby kosztów obsługi realizowanych zadań pozyskano dodatkowo 13 000,00 zł z rezerwy celowej UM Wrocławia. Wydano 12 635,05 zł przyznanej rezerwy. Kwotę 364,95 zł zwrócono.
Łączna wartość całego projektu wynosi: 294 662,50 zł, w tym: dofinansowanie z UE 197 773,55 zł, dofinansowanie ze środków dotacji celowej 36 888,95 zł i wkład Gminy Wrocław 60 000,00 zł.
Okres realizacji projektu: od 15.11.2022 r. do 30.09.2023 r.

UNICEF

W dniu 9 czerwca 2022 r. Gmina Wrocław zawarła porozumienie z UNICEF, Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci w sprawie reagowania na pilne potrzeby dzieci i rodzin uchodźców z Ukrainy w Polsce. W tym dniu Wrocław uzyskał zgodę UNICEF na wsparcie działań związanych z kryzysem na Ukrainie i pomocą dla uchodźców we Wrocławiu w maksymalnej wysokości 42 177 931,70 zł lub 9 908 004,16 USD w okresie od dnia 9 czerwca 2022 r. do końca lutego 2023 r. Realizację Work Planu wydłużono ostatecznie do 31 grudnia 2023 roku. Pierwotny Work Plan (plan działań MOPS) obejmował budżet 8 645 310,00 zł. Po

kilkukrotnych weryfikacjach potrzeb i możliwości ich realizacji budżet zmniejszył się ostatecznie do kwoty 6 969 366,65 zł.
W 2023 roku MOPS wydatkował 2 418 932,84 zł. NGO w 2023 roku rozliczyły kwotę 3 082 605,55 zł. Łącznie w 2023 roku rozliczono kwotę 5 501 538,39 zł środków z UNICEF.
Działania MOPS w 2023 roku to:
1. Szkolenia dla profesjonalistów w prowadzeniu programów wsparcia dla rodziców/opiekunów.

Szkolenia przeprowadzono w październiku 2023 r., w ramach 2 szkoleń 2-dniowych. Ze wsparcia skorzystało 120 pracowników MOPS, m.in. pracownicy socjalni, asystenci rodziny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Zakres merytoryczny szkoleń obejmował zagadnienia: przemocy w rodzinie, przemocy wobec dzieci, krzywdzenie seksualne dzieci, dzieci w kryzysie humanitarnym/uchodźczym. Zrealizowano 2 tematy szkoleń: ”Interwencja i interdyscyplinarna współpraca w zapobieganiu przemocy wobec dzieci” oraz „Różne zadania - wspólny cel. Wsparcie dziecka i rodziny doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych i będących w kryzysie humanitarnym”. Wartość działania w 2023: 64 320,00 zł.
2. Organizacja asystentury rodzinnej w środowisku.
12 września 2022 r. zatrudniono na stanowisko asystenta rodziny osobę ze znajomością języka ukraińskiego. W roku 2023 asystent objął wsparciem łącznie 25 rodzin pochodzenia ukraińskiego, w tym 1 rodzinę z Białorusi. W współpracujących rodzinach było 33 dzieci (3 dzieci zostało umieszczonych w systemie pieczy zastępczej).
Do głównych zadań asystenta rodziny należy m.in.: nauka prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach, edukowanie w kwestii różnic kulturowych pomiędzy Ukrainą i Polską w zakresie opieki nad dziećmi,
edukowanie nt. procedury „Niebieska Karta”, motywowanie do rozwoju i edukacji dzieci na podstawie zainteresowań.
W trakcie roku 2023 zakończono współpracę z:
- 3 rodzinami w związku z osiągniętymi efektami pracy,
- 4 rodziny zrezygnowały ze współpracy,
- 1 rodziną z uwagi na brak efektów,

- rodzinami z powodu zmiany miejsca zamieszkania poza granice Wrocławia.

Wartość działania w 2023: 89 839,88 zł.

3. Wzmocnienie pracowników zaangażowanych i zatrudnionych do pracy na rzecz dzieci i rodzin ukraińskich.

W ramach zadania w 2022 r. zakupiono 30 laptopów i 14 telefonów komórkowych wraz z abonamentami. Otrzymali je zatrudnieni aspiranci pracy socjalnej, asystent rodziny oraz koordynatorzy opiekunów tymczasowych w celu efektywnego wykonywania powierzonych zadań. W 2023 roku w ramach działania sfinansowano abonamenty telefoniczne.

Wartość działania w 2023: 5 596,50 zł.

4. Wsparcie opiekunów tymczasowych.

W 2023 r. kontynuowano wsparcie opiekunów tymczasowych, tj. opiekunów małoletnich obywateli Ukrainy, którzy z powodu wojny przebywali na terenie Polski bez opieki rodziców biologicznych. Opiekunowie tymczasowi sprawują opiekę w zakresie reprezentowania dziecka przed urzędami, instytucjami, zarządzania majątkiem dziecka, zdrowia, edukacji. Pomoc w realizacji tych zadań udzielana była przez 21 koordynatorów opiekunów tymczasowych. Każdy koordynator wspierał do 25 środowisk. W 2023 r., wsparciem zostało objętych 651 opiekunów tymczasowych.

Wartość działania w 2023: 1 201 450,05 zł.

5. Przygotowanie, druk i rozpowszechnienie materiałów informacyjnych i innych dla rodziców, opiekunów zastępczych i tymczasowych nt. usług wsparcia realizowanych przez MOPS.

Przygotowano materiały informacyjne broszury (2000 szt.), ulotki (4000 szt.), plakaty (900) w języku polskim i ukraińskim, dzięki którym obywatele Ukrainy oraz mieszkańcy Wrocławia mogą pozyskać informacje na temat wsparcia m.in. finansowego, rzeczowego, specjalistycznego realizowanego przez MOPS oraz jak zostać rodzicem zastępczym. Oprócz podstawowych informacji zamieszczono w nich godziny pracy poszczególnych zespołów, dane teleadresowe. Opiekunowie pozyskiwali również informacje na temat opieki na dzieckiem (np. kiedy dziecko może przebywać samo na podwórku, przechodzić przez ulicę, pójść do szkoły). Część materiałów rozdano opiekunom tymczasowym, ukraińskim rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz mieszkańcom Wrocławia.

Wartość działania w 2023: 16 333,17 zł.

6. Zatrudnienie aspirantów pracy socjalnej.

W 2023 liczba zatrudnionych Aspirantów pracy socjalnej, pochodzenia ukraińskiego, zmieniała się. Od stycznia do lutego zatrudnionych było 8 osób w ZTPS i ZOBU. Od marca do października pracowało 9 aspirantów (w marcu zatrudniono 1 osobę do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Od listopada do 15 grudnia zatrudnionych było 8 aspirantów, a od 16 grudnia 2023 liczba zatrudnionych zmniejszyła się do 6 osób. (w Zespołach Terenowej Pracy Socjalnej - 4, w Zespole ds. Osób w Kryzysie Bezdomności i Uchodźców - 1 i w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności - 1). Aspiranci ułatwiają rodzinom uchodźczym poruszanie się po Wrocławiu i w polskim systemie wsparcia/prawnym. Komunikują się w języku ukraińskim i polskim. Aspiranci pracy socjalnej udzielają wsparcia w formie: rozmów wspierających, poradnictwa, motywowania do podjęcia działań, towarzyszenia w załatwianiu spraw w innych instytucjach, informowania o możliwościach uzyskania pomocy i procedurach załatwiania spraw, kierowania do specjalistycznego wsparcia, pomocy w komunikowaniu się i wypełnianiu dokumentów. Towarzyszą pracownikom socjalnym w przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych, świadczeniu pracy socjalnej oraz działaniach podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
Wartość działania w 2023: 629 835,02 zł.

7. Wsparcie kampanii promującej zawodowe rodzicielstwo zastępcze na poziomie społeczności lokalnej Wrocławia.

W 2023 r. przygotowano spot reklamowy, który został wyświetlony w Internecie, podczas meczu WKS Śląsk na Stadionie Miejskim we Wrocławiu. Przygotowano reklamę graficzną, która został wyeksponowana na 10 paczkomatach i tyłach autobusów na terenie miasta Wrocław.
Zakupiono przedmioty reklamowe z nadrukiem, które będą wykorzystywane w ramach działań promujących rodzicielstwo zastępcze – rollup, ścianki, dmuchany słup reklamowy, namiot, leżaki, flagi, kostium maskotka, kubki, ramy. Niektóre z tych przedmiotów zostały wykorzystane w 2023 r. podczas imprezy „Paczki dobrej relacji” organizowanej na Stadionie Miejskim we Wrocławiu. Pozyskane przedmioty reklamowe będą wykorzystywane podczas festynów, imprez, które są organizowane najczęściej na wiosnę i w okresie letnim, czyli w 2024 r.
Wartość działania w 2023: 79 995,16 zł.

8. Usługi dla dzieci i kobiet doznających przemocy domowej/po przemocy domowej.

- Wsparcie kierowane wobec kobiet i dzieci jako świadków lub ofiar przemocy w rodzinie w postaci organizacji warsztatów WenDo, SZTAMA a także wsparcia psychologicznego.

W ramach środków UNICEF fundacja pozarządowa HERSTORY zorganizowała, w ramach konkursu, warsztaty przeciwdziałania przemocy WenDo oraz SZTAMA, a także usługi wsparcia psychologicznego udzielanego w języku ukraińskim. WenDo jest metodą, która uczy kobiety i dziewczynki jak reagować na różne formy przekraczania granic i przemoc. SZTAMA to specjalistyczny warsztat dedykowany chłopcom w wieku szkolnym. Uczy empatii, wrażliwości i integralności. Na zajęciach pojawiają się elementy komunikacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy oraz przeciwdziałania cyberprzemocy. Od kwietnia do października 2023 roku przeprowadzono warsztaty WenDo (uczestniczyło w nich 80 kobiet i 49 dziewcząt) oraz warsztaty SZTAMA (uczestniczyło w nich 44 chłopców). Zrealizowano 100 h konsultacji psychologicznych.

- Przeprowadzenie badań społecznych pn. „Wzorce przemocy w rodzinach ukraińskich i ich zakotwiczenie w strukturach aksjonormatywnych ludności ukraińskiej, napływającej do Wrocławia w wyniku konfliktu zbrojnego z Federacją Rosyjską.”

Zadanie realizowane przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Projekt badawczy dotyczy postrzegania problemu przemocy domowej przez osoby pochodzenia ukraińskiego oraz przygotowania narzędzi do pracy z osobami zagrożonymi przemocą. Zrealizowano: 39 wywiadów częściowo standaryzowanych z obywatelkami Ukrainy;5 wywiadów z ekspertami pracującymi w instytucjach wsparcia; 150 ankiet z obywatelami i obywatelkami Ukrainy; 150 ankiet z obywatelami i obywatelkami Polski;43 ankiety z beneficjentkami pomocy społecznej (MOPS Wrocław).
Zadanie zakończyło się we wrześniu 2023 roku. Zostały wypracowane: raport jakościowy z badań; raport ilościowy – analiza ankiet; Content podsumowujący badania, materiał do umieszczania na stronach internetowych Zespołu Interdyscyplinarnego; 3 nowe narzędzia pracy socjalnej z osobami doświadczającymi przemocy; 3 zmodyfikowane narzędzia pracy socjalnej z osobami doświadczającymi przemocy.

- Dostosowanie strony internetowej Zespołu Interdyscyplinarnego (w tym tłumaczenie na język ukraiński i język angielski) do potrzeb osób, które

przyjechały do Polski w związku z konfliktem zbrojnym wywołanym przez Rosję, a także osób, przyjeżdżających do Polski z innych krajów.

Zrealizowana została usługa informatyczna polegająca na zmianie lokalizacji strony Zespołu Interdyscyplinarnego zi.mops.wroclaw.pl, tj:

1) Przetłumaczenia treści strony internetowej zi.mops.wroclaw.pl na język ukraiński oraz język angielski – przetłumaczenia na oba języki wszystkich treści tekstowych znajdujących się na ww. stronie, inaczej: odwzorowanie strony istniejącej w języku polskim na język ukraiński i język angielski.
2) Instalacja wtyczek językowych na stronie zi.mops.wroclaw.pl pozwalających na przełączanie strony w języku polskim na wersje w języku angielskim i ukraińskim.
3) Przygotowanie elementów graficznych do wykorzystania we wtyczkach językowych, których naciśnięcie spowoduje przekierowanie do odpowiedniej wersji językowej strony.
4) Wsparcie w aktualizacji językowej tekstów zamieszczanych na stronie angielskiej i ukraińskiej – do 2025 roku.

Zadanie zrealizowane zostało przez Doslivno – usługi tłumaczeniowe i szkoleniowe Sofiia Baianova.

Wartość działania w 2023: 462 130,79 zł.

Z czego wartość działania MOPS w 2023: 215 080,79 zł.

Z czego wartość działania NGO w 2023: 247 050,00 zł.

9. Zapewnienie wsparcia finansowego rodzinom z dziećmi w formie zasiłków celowych na zakup żywności i innych podstawowych potrzeb w rodzinie.

Pomoc przyznawana jest na podstawie rozpoznania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Wysokość zasiłku celowego jest uzależniona od rodzaju i zakresu zgłaszanych i uwiarygodnionych potrzeb. W 2023 r. udzielono takiego wsparcia 34 dzieciom.

Wartość działania w 2023: 90 806,62 zł.

10. Zapewnienia wsparcia finansowego w formie zasiłków celowych na zakup żywności i innych podstawowych potrzeb w rodzinie, dzieciom znajdującym się pod opieką opiekunów tymczasowych.

Pomoc przyznawana jest na podstawie rozpoznania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Wysokość zasiłku celowego jest uzależniona od rodzaju i zakresu zgłaszanych i uwiarygodnionych potrzeb. W 2023 r. udzielono takiego wsparcia 81 dzieciom. Wartość działania w 2023: 20 200,00 zł.

11. Zapewnienie dostępu dla ukraińskich dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonymi niepełnosprawnością do programów pomocowych.

Zadanie realizowane od 15.02.2023 r. do 31.10.2023 r. przez sześć organizacji pozarządowych wybranych w ramach konkursu:

- Fundację „Promyk Słońca";
- Polski Związek Głuchych Oddział Dolnośląski;
- Towarzystwo Rozwoju Rodziny Oddział Wojewódzki we Wrocławiu;
- Fundację Imago;
- To The Future;
- Fundację „Potrafię Pomóc" na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych z Wadami Rozwojowymi.

Formy realizowanego wsparcia:

- kurs Polskiego Języka Migowego dla dzieci niesłyszących oraz ich rodziców i opiekunów;
- diagnostyka oraz indywidulane i grupowe zajęcia terapeutyczne (psychologiczne, logopedyczne);
- wysokospecjlalistyczna świetlica czynna 7 dni w tygodniu (z nauką j. polskiego);
- poradnictwo społeczno-prawne;
- zakup sprzętu specjalistycznego, rehabilitacyjnego i pomocniczego;
- warsztaty artystyczne i zabawy integracyjno-wspierające;
- wydarzenia kulturalne i rekreacyjne;
- zakup komputerów z oprogramowaniem dla dzieci uczących się;
- grupa wsparcia dla rodziców i opiekunów.

Ze wsparcia skorzystało 253 dzieci.

Wartość działania w 2023: 2 841 031,20 zł.

Z czego wartość działania MOPS w 2023: 5 475,65 zł.

Z czego wartość działania NGO w 2023: 2 835 555,55 zł.

Utrzymanie trwałości rezultatów projektu.

W 2023 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował działania mające na celu utrzymanie efektów wypracowanych w projektach „mieszkaniowych": „TRAMPOLINA–mieszkania wspomagane", „Droga do domu", „Housing first – najpierw mieszkanie", „Droga do samodzielności – stworzenie 30 miejsc świadczenia usług społecznych w ramach 6 mieszkań treningowych na obszarze

Miasta Wrocławia". Utworzone w ramach tych projektów mieszkania wspomagane – treningowe funkcjonowały w 2023 dzięki działaniom własnym MOPS i NGO. Oprócz wsparcia mieszkaniowego osoby tam zamieszkujące miały zapewnione również wsparcie opiekunów mieszkań oraz możliwość uczestnictwa w różnych treningach kompetencji osobistych/społecznych. Merytoryczny nadzór nad prawidłowością funkcjonowania mieszkań sprawowali pracownicy MOPS.

Złożone w 2023 r. wnioski o dotację na realizację działań dofinansowanych **ze środków krajowych, unijnych lub innych - MOPS jako Wnioskodawca**

Lp	Wnioskodawca	Tytuł	Grupa docelowa	Zakres projektu	Ogólna kwota projektu [zł]	Kwota dotacji [zł]	Jednostka Kontraktująca/nazwa programu	Partnerzy / Organizacje współuczestniczące	Sposób załatwienia
1	Gmina Wrocław (MOPS)	Zadanie publiczne w ramach Programu „Asystent rodziny w 2023"	20 asystentów rodziny pozostających w zatrudnieniu na dzień ogłoszenia Programu, tj. 22 listopada 2023 r.	Dofinansowanie jednorazowego dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny, kosztów zatrudnienia asystentów rodziny	273 424,50	213 164,00	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Program „Asystent rodziny w 2023"	Brak	POZYTYW-NY projekt otrzymał dofinanso-wanie
2	Gmina Wrocław (MOPS)	Zadanie publiczne w ramach „Rządowy program wsparcia	9 rodzin zastępczych zawodowych, 6 rodzin zastępczyc	Dofinansowanie wynagrodzeń wypłacanych od dnia 01.06.2023	668 818,67	226 480,00	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Rządowy program	Brak	POZYTYW-NY projekt otrzymał dofinanso-wanie

Lp	Wnioskodawca	Tytuł	Grupa docelowa	Zakres projektu	Ogólna kwota projektu [zł]	Kwota dotacji [zł]	Jednostka Kontraktująca/nazwa programu	Partnerzy / Organizacje współuczestniczące	Sposób załatwienia
		powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.”	h zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 3 prowadzących rodzinny dom dziecka Dofinansowanie przyznane na każdy rozpoczęty miesiąc	do dnia 31.12.2023			wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.		
3	Gmina Wrocław (MOPS)	Zadanie publiczne pn.”Opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością w Gminie	Rodziny oraz opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami	Celem głównym projektu jest wspieranie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi	954 046,00	937 300,00	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Program „Opieka wytchnieniowa” dla	Zadnie zostanie zlecone w ramach konkursu ofert na podstawie ustawy o pożytku publicznym	POZYTYW-NY projekt otrzymał dofinansowanie

Lp	Wnios ko-dawca	Tytuł	Grupa docelowa	Zakres projektu	Ogólna kwota projektu [zł]	Kwota dotacji [zł]	Jednostka Kontraktują ca/nazwa programu	Partnerzy / Organiza cje współucz estnicząc e	Sposób załatwie nia
		Wrocław ” w ramach Programu „Opieka wytchnieni o-wa” – edycja 2024	niepełnosp raw -nymi	niepełnospra wnymi z orzeczeniem o niepełnospra wności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnospra wności			Jednostek Samorządu Terytorialn ego - edycja 2024	i o wolon -tariacie	
4	Gmina Wrocła w (MOPS)	Zadanie publiczne pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosp ra-wnością – edycja 2024” w ramach Programu ”Asystent osobisty osoby z niepełnos-prawnością ” – edycja 2024	Osoby niepełnosp ra-wne posiadając e orzeczenie o znacznym lub umiarkowa nym stopniu niepełnosp ra-wności.	Cel programu jest wprowadzeni e usługi asystenta jako formy ogólnodostęp nego wsparcia dla pełnoletnich osób niepełnospra wnych, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowany m st. niepełnosp ra-	1 533 140,00	1 533 140,00	Ministerst wo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Program „Asystent osobisty osoby z niepełno-sprawnością ” dla Jednostek Samorządu Terytorialn ego – edycja 2024	Zadnie zostanie zlecone w ramach konkursu ofert na podstawi e ustawy o pożytku publiczny m i o wolon -tariacie	POZYTY W-NY projekt otrzyma ł dofinans o-wanie

Lp	Wnios ko-dawca	Tytuł	Grupa docelowa	Zakres projektu	Ogólna kwota projektu [zł]	Kwota dotacji [zł]	Jednostka Kontraktują ca/nazwa programu	Partnerzy / Organiza cje współucz estnicząc e	Sposób załatwie nia
				wności					
5	Gmina Wrocła w (MOPS)	Dostępna Przestrzeń Publiczna	W szczególno ści osoby z niepełnosp ra-wnościami	Likwidacja barier architektonicz nych lub informacyjno-komunikacyjn ych przez jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne	546 663,00	437 330,40	Państwowy Fundusz Rehabilitac ji Osób Niepełnosp rawnych	Brak	POZYTY W-NY projekt otrzyma ł dofinans o-wanie
6	Gmina Wrocła w (MOPS)	Zadanie publiczne pn. Zapewnien ie funkcjono wania placówki „Senior +” w ramach Programu Wieloletnie go „Senior	osoby w wieku powyżej 60 roku życia, nieaktywn ych zawodowo, w tym cierpiących na choroby neurodege neracyjne	Działania aktywizujące dla seniorów, o charakterze: rekreacyjnym , pielęgniarsko – opiekuńczym, rehabilitacyjn o –	432 000,00	114 240,00	Ministerst wo Rodziny i Polityki Społecznej Wieloletni Program „Senior” + na lata 2021-2025, edycja 2023	Parafia Ewangeli cko-Augsburs kiej we Wrocławi u	POZYTY W-NY projekt otrzyma ł dofinans o-wanie (dotacja mniejsz a niż pierwot nie

Lp	Wnios ko-dawca	Tytuł	Grupa docelowa	Zakres projektu	Ogólna kwota projektu [zł]	Kwota dotacji [zł]	Jednostka Kontraktująca/nazwa programu	Partnerzy / Organizacje współuczestniczące	Sposób załatwienia
		+” na lata 2021-2025 - edycja 2023	(otępienne) we wczesnej fazie	gimnastycznym, treningu umysłu, wsparcia psychologicznego, kulturalno-oświatowym, reintegracji społecznej i socjalnym					wnioskowana)
7	Gmina Wrocław (MOPS)	Zadanie publiczne pn. Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2023	Wsparcie finansowe gmin w zakresie zapewnienia usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65	Uruchomienie wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi (np. spacery, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupy, itp.);	87 943,75	70 355,00	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Środki z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego, określonego w art. 17	Fundacja Rozwoju Obywatelskiego	POZYTYW-NY projekt otrzymał dofinanso-wanie (dotacja mniejsza niż pierwotnie wnioskowana)

Lp	Wnioskodawca	Tytuł	Grupa docelowa	Zakres projektu	Ogólna kwota projektu [zł]	Kwota dotacji [zł]	Jednostka Kontraktująca/nazwa programu	Partnerzy / Organizacje współuczestniczące	Sposób załatwienia
				informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów.			ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej		
8	Fundacja „Promyk Słońca” Partner: Gmina Wrocław (MOPS)	Zadanie publiczne pn. SAMO-Dzielni 3	Wsparcie kierowane do mieszkańców Gminy Wrocław na usługi asystenckie oraz opiekę wytchnieniową	Realizacja usług asystenckich dla osób z niepełnosprwnością Realizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów faktycznych realizowana w systemie całodobowym (powstanie nowego mieszkania opieki wytchnieniowej)	9 628 907,20 Budżet MOPS: 3 176 967,20	9 155 612,83 Budżet MOPS: 3 176 967,20	Europejski Fundusz Społeczny Plus, budżet państwa - w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027	Liderem Fundacja "Promyk Słońca"	ZŁOŻONY projekt w trakcie oceny

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Klub Integracji Społecznej (zwany dalej KIS) działa w ramach struktur MOPS od 01.08.2022 r. na podstawie Zarządzenia nr 30/22 Dyrektora MOPS z dnia 1 lipca 2022 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Klubu Integracji Społecznej przy ul. Władysława Skoczylasa 8 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Regulamin uczestnictwa KIS został określony w zarządzeniu nr 35/22 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 22 lipca 2022 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej przy ul. Władysława Skoczylasa 8 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.
Celem prowadzenia KIS przez MOPS jest poprawa jakości życia mieszkańców Wrocławia, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz biernym zawodowo poprzez podniesienie jakości i zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej służącej realizacji celów dotyczących włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Reintegracja społeczna jest rozumiana jako działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu. Reintegracja zawodowa to działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.
Cele te były realizowane poprzez:

1) dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, prawnego, zawodowego stosownie do potrzeb;
2) możliwość uczestnictwa w grupowych formach wsparcia, takich jak:
   a) Trening Umiejętności Życiowych - celem prowadzonych treningów było przygotowanie uczestników do samodzielnego życia na miarę możliwości indywidualnych. W ramach tego instrumentu uczestnicy włączani byli do treningów zaradności i funkcjonowania w codziennym życiu tj. m.in.: trening doskonalenia podstawowych czynności dnia codziennego: pranie, suszenie, prasowanie odzieży, sprzątanie, zmywanie naczyń, korzystanie z urządzeń AGD i RTV , szycie ręczne, na maszynie, przeróbki krawieckie i inne czynności niezbędne do prowadzenia gospodarstwa domowego; trening społeczny: zapoznanie się z funkcjonowaniem urzędów oraz instytucji pożytku publicznego, wyjścia do restauracji, kina, teatru itd., korzystanie ze

środków komunikacji miejskiej; trening ekonomiczny: poznawanie nominałów, dysponowanie pieniędzmi, planowanie wydatków oraz dokonywanie wyborów adekwatnych do swoich potrzeb; trening kulinarny: przygotowanie posiłków, przygotowywanie kanapek, pieczenie ciast i ciasteczek.

b) Akademia Rozwoju Osobistego - zajęcia grupowe o charakterze treningowym z wykorzystaniem ćwiczeń indywidualnych i zespołowych, wyjść edukacyjnych do instytucji kultury, dyskusji, gier planszowych, wykładów oraz prezentacji filmowych. Na zajęciach uwaga skupiała się na: budowaniu relacji, komunikatywności, pracy w zespole, funkcjonowaniu w nowych sytuacjach, uczeniu się rozwiązywania konfliktów, na dzieleniu się wiedzą i doświadczeniami.
c) Rękodzieło - w trakcie spotkań uczestnicy poznali wybrane techniki artystyczne i rękodzielnicze, stworzyli przedmioty codziennego użytku, a także przedmioty i upominki na każdą okazję. Poznali między innymi techniki warsztatów roślinnych (typu „las w słoiku", kokedama, herbatki z łąki, roślinne odlewy), warsztatów tworzenia naturalnych kosmetyków, mandale, świece sojowe, malowanie ceramiki, świąteczne warsztaty bożonarodzeniowe (typu roślinne wieńce, ozdoby świąteczne), shibori - japońska technika farbowania tkanin, malowanie tuszami alkoholowymi.
d) Nowoczesne technologie - zajęcia grupowe o charakterze treningowym z wykorzystaniem ćwiczeń indywidualnych i zespołowych, dyskusji, wykładów, prezentacji, komputerów, telefonów uczestników oraz tablicy interaktywnej. W tym zadaniu główna uwaga skupiona była na kształtowaniu umiejętności związanych z obsługą komputera i smartfonu, przy wykorzystaniu Internetu oraz najnowszych technologii).
e) Terapia ruchem (celem tego wsparcia było pobudzenie i usprawnianie aktywności ruchowej oraz podniesienie wiedzy uczestników ma temat skutecznego treningu, który powinien się przekładać zarówno na poprawę kondycji, jak i samopoczucia. Dlatego uczestnicy, w zależności od gotowości i stanu zdrowia zostali zapoznani z charakterystyką różnych rodzajów treningów, tak aby ćwiczenia po pierwsze okazały się efektywne, a po drugie nie przyniosły rozczarowania. W praktyce wykorzystane zostały powszechne i lubiane typy aktywności, które odpowiadają głównym potrzebom, m.in. zwiększeniu siły, poprawie wydolności organizmu, redukcji

masy ciała i relaksacji. Treningi odbywały się w sali treningowej KIS wyposażonej w sprzęt i akcesoria fitness.

Z każdym z uczestników prowadzona była indywidualna praca, skoncentrowana na motywowaniu do usamodzielnienia i aktywności społeczno-zawodowej. Usamodzielnienie rozumiane jest tu jako przygotowanie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Pracowano także z osobami, u których brakowało nawyków higienicznych. Każdy z nich otrzymał zestaw kosmetyków i art. higieny z ręcznikiem i miał możliwość, każdego dnia, wzięcia prysznica w łazience KIS.

Ostatecznie w 2023 roku z oferty KIS skorzystało 48 osób. Narzędziem w oparciu, o które nastąpiło zdiagnozowanie uczestników KIS, a następnie dobór form wsparcia był kontrakt socjalny zawarty z uczestnikami przez pracownika socjalnego. Po zdiagnozowaniu potrzeb, uczestnik był kierowany do udziału w formach wsparcia realizowanych w ramach reintegracji społeczno-zawodowej, na podstawie Indywidualnego Planu Wsparcia Uczestnika Klubu Integracji Społecznej sporządzanego przez pracowników KIS, we współpracy z każdym uczestnikiem i uczestniczką. Ponadto uczestnikom i uczestniczkom KIS zostało zapewnione ubezpieczenie NNW na okres udziału w zajęciach KIS. Warsztaty grupowe KIS odbywały się 4 razy w tygodniu, w 5-godzinnych sesjach. Dodatkowo, raz w tygodniu organizowane były wyjścia edukacyjne zamiennie z Dyskusyjnym Klubem Filmowym, Kawiarenką Internetową lub Salą Doradztwa Zawodowego.

Zajęcia indywidualne ze specjalistami realizowane były przez cały okres trwania edycji w 2023 roku. Ilość osób, które z nich skorzystały wygląda następująco:

- Doradca zawodowy – 10 osób
- Psycholog - 30 osób
- Prawnik - 20 osób
- Trener Sportu – 38 osób
- Terapeuta Uzależnień – 7 osób

Realizacja zadań KIS dla uczestników jest prowadzona przez kadrę Klubu, która składa się z 2 instruktorów do spraw reintegracji zawodowej, 1 konsultanta psychologa, 1 konsultanta ds. aktywnej komunikacji, 1 konsultanta ds. aktywnej integracji oraz kierownika. Dodatkowo opłacona został usługa terapii ruchem i rękodzieła. W ramach etatu MOPS raz w tygodniu odbywają się konsultacje ze specjalistą ds. uzależnień oraz dwa razy w m-cu z prawnikiem. Kadra ośrodka

ściśle współpracuje z pracownikami MOPS oraz z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie miasta Wrocławia, a w szczególności z koalicjantami z Partnerstwa Leśnica. Wspólnie z Partnerstwem zorganizowano na wiele inicjatyw skierowanych do społeczności lokalnej np. Rodzinny Festyn Partnerski, Leśnicka Wigilia, Dzień Życzliwości.

PROGRAM PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH (PSU)

Do zadań KIS należy organizacja prac społecznie użytecznych (PSU). Prace społecznie użyteczne są instrumentem aktywizującym skierowanym do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.
Celem tych prac jest przede wszystkim przygotowanie osób wykluczonych do pełnienia ról zawodowych oraz do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym, ma również służyć zwiększaniu zdolności do zdobycia i utrzymania zatrudnienia. Osoba przystępująca do prac społecznie użytecznych jest zobowiązana do przepracowania w wymiarze do 10 godzin tygodniowo w:

- jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej,
- organizacjach pozarządowych statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej, organizacjach pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej na zlecenie lub w ramach działań statutowych,
- instytucjach publicznych działających na rzecz społeczności lokalnej (np. szkoły, domy kultury, biblioteki, przedszkola, żłobki).

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wnioskował o organizację PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH dla 35 osób.
Pozyskano 103 miejsca pracy w 18 podmiotach, w których potencjalnie mogą być wykonywane prace społecznie użyteczne, w tym 5 instytucjach pożytku publicznego.
Do programu pracownicy socjalni ZTPS 1-6, ZOBU zgłosili 68 osoby, w tym 10 kobiet i 44 mężczyzn. Do prac społecznie użytecznych z uwagi na liczne ograniczenia ostatecznie skierowano 50 osób (17 kobiet i 33 mężczyzn), z czego aktywność zawodową podjęło 42 osoby (9 kobiet i 33 mężczyzn).

NADODRZAŃSKIE CENTRUM WSPARCIA

Nadodrzańskie Centrum Wsparcia (NCWS) jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. NCWS mieści się we Wrocławiu przy ul.

Rydygiera 43abcd i 45a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sprawuje trwały zarząd tych nieruchomości. W roku 2023 minęło 10 lat działalności Ośrodka. W roku 2023 Nadodrzańskie Centrum Wsparcia realizowało działania w zakresie pomocy społecznej o charakterze dziennym i całodobowym. W zakresie działań całodobowych Nadodrzańskie Centrum Wsparcia realizowało zadania dotyczące wsparcia osób, które znalazły się w sytuacji kryzysowej ze szczególnym uwzględnieniem osób doświadczających przemocy poprzez prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

W OIK udzielano pomocy w formie:

- całodobowego wsparcia w formie konsultacji interwencyjnych (w kontakcie bezpośrednim, za pośrednictwem telefonu interwencyjnego, poprzez Internet);
- wsparcia specjalistycznego;
- wsparcia socjalnego;
- schronienia.
- W zakresie schronienia mieszkańcom OIK zapewniono:
- zakwaterowanie w umeblowanych pokojach wieloosobowych;
- możliwość korzystania z innych pomieszczeń i ich wyposażenia.
- W zakresie wsparcia socjalnego i specjalistycznego mieszkańcy OIK:
- zostali objęci indywidualną pracą socjalną;
- uzyskali potrzebne wsparcie z zakresu poradnictwa specjalistycznego: prawnego i psychologicznego;
- uzyskiwali wsparcie finansowe, zgodnie z posiadanymi uprawnieniami;
- otrzymywali podstawowe środki czystości, artykuły spożywcze i odzież.

W 2023 roku w ramach działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej przeprowadzono 560 działań interwencyjnych z czego 153 interwencji dotyczyło osób, które zgłosiły się do OIK osobiście i 407 interwencji w stosunku do osób, które nawiązały kontakt za pośrednictwem telefonu i komunikatora internetowego. Na pobyt czasowy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przyjęto 126 osób. Beneficjentami były głównie osoby doświadczające przemocy w rodzinie (106 osób), ale również były to osoby niepełnosprawne, osoby znajdujące się w innych sytuacjach kryzysowych.

W zakresie działań dziennych:

1. Zorganizowano bezpłatne, specjalistyczne:

- konsultacje psychologiczne (551 konsultacje dla 76 osób);
- poradnictwo prawne dla 33 osób spośród mieszkańców OIK;

2. Oferowano inne bezpłatne formy wsparcia mające na celu wspieranie rodziny i aktywizowanie środowiska lokalnego:

- warsztaty o charakterze cyklicznym wśród których znalazły się:
  - warsztaty ZTPS 1 w ramach programu „Akademia Seniora”;
  - otwarte warsztaty kompetencji społecznych i wychowawczych organizowane przez specjalistów MOPS;
- szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy i pracy ze sprawcą;
- spotkania, mające na celu aktywizowanie środowiska lokalnego,
- inne jednorazowe formy edukacyjne.

3. Ponadto na terenie Nadodrzańskiego Centrum Wsparcia odbywały się także:

- spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego;
- spotkania Działu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- spotkania rodziców z dziećmi przy udziale kuratorów;
- szkolenia i superwizje dla pracowników.

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ DZIAŁU WSPARCIA RODZINY (DWRO)

Działania Działu Wsparcia Rodziny (komórka organizacyjna MOPS – do 30 czerwca 2023 r. Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny) w 2023 roku ukierunkowane były na realizację zadań związanych z:

- podnoszeniem jakości pracy pracowników socjalnych i asystentów rodziny, w tym pracowników nowozatrudnionych;
- udzielaniem wsparcia merytorycznego i emocjonalnego pracownikom socjalnym i asystentom rodziny wraz z organizacją superwizji;
- poradnictwem specjalistycznym, konsultacjami i udzielaniem wsparcia mieszkańcom Wrocławia w tym klientom MOPS i rodzinom przeżywającym trudności;
- organizacją i realizacją warsztatów edukacyjnych dla rodziców;
- nadzorem i koordynowaniem zadań wykonywanych przez asystentów rodziny powołanych na rzecz wspierania rodzin w zakresie wypełniania ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych we współpracy z pracownikami socjalnymi oraz koordynatorami MOPS;
- organizacją i koordynowaniem praktyk w MOPS;
- koordynacją wolontariatu na rzecz osób i rodzin objętych pomocą MOPS;

- współpracą z pracownikami MOPS i pracownikami innych instytucji w zakresie opracowywanych i realizowanych projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym środków unijnych;
- wdrażaniem środowiskowej metody w pracy socjalnej;
- współpracą pomiędzy pracownikami socjalnymi i przedstawicielami instytucji działającymi w obszarze pomocy społecznej;
- koordynacją Lokalnego programu osłonowego „Wsparcie Seniorów 2023" w ramach programu „Korpus Wsparcia seniorów" na rok 2023;
- wypłatą wynagrodzeń ustanowionych prawomocnym postanowieniem sądu dla opiekunów prawnych i kuratorów osób ubezwłasnowolnionych (zadanie szczegółowo przestawione jest w dalszej części sprawozdania w części Dodatkowe zadania);
- koordynacją pochówków Dzieci Martwo Urodzonych (zadanie szczegółowo przestawione jest w dalszej części sprawozdania w części Dodatkowe zadania).

Dział Wsparcia Rodziny realizował swoje zadania poprzez:

1) konsultantów (w tym: psychologów, pedagogów, socjologów);
2) asystentów rodziny;
3) pracowników socjalnych, specjalistów pracy socjalnej- koordynatorów;
4) innych pracowników/specjalistów.

W roku 2023 specjalista pracy socjalnej - koordynator podjął następujące działania sprzyjające rozwojowi warsztatu pracy socjalnej m.in. poprzez:

- 12 wejść w środowisko zamieszkania klienta (wspólnie z asystentem rodziny);
- wprowadzenie zgodnie z procedurą 2 nowych asystentów rodziny;
- przeprowadzenie 35 konsultacji z pracownikami socjalnymi w ramach współpracy z asystentami rodziny;
- przeprowadzenie 10 konsultacji z przedstawicielami podmiotów współpracujących z MOPS;
- udzielenie poradnictwa osobom i ich rodzinom dotyczącego roli asystenta (telefonicznie) – 8;
- udział w pracach 44 grup roboczych w 44 rodzinach;
- udzielenie 290 konsultacji dotyczących oceny sytuacji rodziny, o której mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- udział w ocenie sytuacji rodziny, o której mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy 226;

- zapoznanie się ze sprawozdaniami z monitoringu sytuacji rodziny po zakończeniu współpracy- 21;
- udział w zespołach problemowych – 4;
- współpracę z innymi komórkami organizacyjnymi MOPS: Ośrodkami Wsparcia, Zespołem Realizacji Zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Działem Pieczy Zastępczej, Działem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, Działem Usług Opiekuńczych.

Konsultanci psycholodzy i pedagodzy w 2023 roku zrealizowali łącznie 1 373 spotkania konsultacyjne, w tym:

1) w miejscu zamieszkania klienta 470 razy,
2) stacjonarnie w placówkach MOPS 903 razy, w tym 94 w ramach projektu wsparcia dla osób wykluczonych lub/i doznających trudności ze względu na płeć lub/i orientację psychoseksualną oraz ich rodzin (Projekt wsparcia LGBT+).

W roku 2023 zostało również podjętych 38 interwencji wobec klientów MOPS podczas dyżurów interwencyjnych oraz wydano łącznie 220 adnotacji urzędowych dla celów MOPS i zaświadczeń dla klientów. Konsultanci przeprowadzili także 419 rozmów konsultacyjnych z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny.
W 2023 roku konsultanci przeprowadzili także warsztaty, o różnej tematyce, mające na celu samorozwój oraz podniesienie kompetencji rodzicielskich klientów MOPS. Tematy przeprowadzonych warsztatów to m.in.:

- Radzenie sobie ze złością własną i dziecka
- Jak się dobrze komunikować? – elementy metody Porozumiewania się bez przemocy M.B. Rosenberga (2 edycje)

Łączna suma uczestników wszystkich warsztatów wyniosła 20 osób. Niektórzy z uczestników brali udział w kilku warsztatach, zdobywając wiedzę z różnych obszarów tematycznych.
Dodatkowo, podobnie jak w latach poprzednich, prowadzony był Indywidualny Trening Umiejętności Wychowawczych (ITUW). W 2023 roku zapisało się 57 osób, z czego ukończyło 8, a 5 będzie kontynuować w następnym roku.
Konsultanci psycholodzy w 2023 roku przeszkolili pracowników socjalnych i asystentów rodziny w tematach:

- Szkolenie dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych z zastosowania genogramu i ekogramu w pracy socjalnej (3 edycje)

- Szkolenie dla pracowników socjalnych - Jak się dobrze komunikować? – elementy metody Porozumiewania się bez przemocy M.B. Rosenberga
- Szkolenie wprowadzające do tematyki LGBT dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny
- Szkolenie ,,Czym jest Zmiana?" dla pracowników socjalnych ZTPS 3.

W szkoleniach wzięło udział 82 pracowników.
Przeprowadzono również szkolenie dla 25 studentów Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW pt. „Genogram jako narzędzie pracy z rodziną".
Działania i poradnictwo na rzecz osób z dysfunkcją narządu słuchu podejmowane były przez konsultanta socjologa posługującego się językiem migowym na rzecz 48 osób tworzących 37 rodzin (65 osób w rodzinach). W 2023 roku pracownik udzielił ogółem 371 porad, dodatkowo 362 razy towarzyszył klientom niesłyszącym w załatwianiu różnych spraw (w tym m.in. w placówkach służby zdrowia, ZUS, bankach, spółdzielniach mieszkaniowych). Pracownik asystował pracownikom socjalnym przy wywiadach środowiskowych oraz innych działaniach podejmowanych w rodzinach porozumiewających się w języku migowym, jak również wspierał asystentów rodziny w kontakcie z niesłyszącymi podopiecznymi MOPS.
W 2023 roku DWRO koordynowało świadczenie usług medycznych psychiatrycznych dla klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w miejscu ich zamieszkania. Umowa była podpisana z jednym lekarzem. Zrealizowano ogółem 214 wizyt domowych na rzecz 199 osób tworzących 189 rodzin (266 osób w rodzinach). Wizyty lekarzy w całości opłacone zostały ze środków finansowych MOPS.
Interwencje u osób doświadczających kryzysu psychicznego i zaburzonych psychicznie odbywały się głównie w obecności pracowników socjalnych, a w razie potrzeby psychologa DWRO oraz policji, pielęgniarki środowiskowej, opiekunki, pracowników straży miejskiej.

PRAKTYKI ZAWODOWE I STUDENCKIE

W 2023 roku w ramach współpracy z uczelniami zgłosiło się 59 studentów w celu odbycia praktyk. 39 z nich ukończyło praktykę, 16 studentów rozpoczęło praktyki w 2023 roku, jednak zgodnie z harmonogramem w 2024 roku mają zaplanowane jeszcze wizyty z opiekunami praktyk, 4 osoby zrezygnowały z odbywania praktyk.

W przeważającej większości praktyki w MOPS realizują studenci Uniwersytetu Wrocławskiego, ale też słuchacze innych szkół wyższych i policealnych. Praktyki w 2023 r. realizowane były w Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny, a po zmianie nazwy - w Dziale Wsparcia Rodziny, jak również w Zespołach Terenowej Pracy Socjalnej, Zespole ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców, Zespole Realizacji Zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Dziale Usług Opiekuńczych, Sekcji Informatyki, Dziennym Domu Pomocy Społecznej przy ul. Ciepłej oraz ul. Litewskiej.

WOLONTARIAT

Wolontariusze w MOPS pozyskiwani są od 2005 roku. W 2023 roku podpisano 26 nowych porozumień o współpracy z wolontariuszami. Wolontariusze zaangażowani byli głównie w pomoc dzieciom w nauce, w tym m.in. rodzin zastępczych oraz rodzin objętych pomocą MOPS. W ramach Programu MRiPS „Korpus Wsparcia Seniorów", wolontariusze wspierali seniorów w wieku powyżej 65 roku życia. Udzielano wsparcia polegającego w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez seniora zakresem, obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środków higieny osobistej, realizację recept w aptece. Wspierano seniorów w załatwianiu spraw urzędowych, pomagano w realizacji wizyt lekarskich m.in. w transporcie.

ASYSTENT RODZINY (AR)

W 2023 roku MOPS dysponował 20 etatami dla asystentów rodziny oraz jednym w ramach wsparcia Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci UNICEF. Do głównych zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej i w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny (okresowa ocena następuje po 6 miesiącach pracy z rodziną; harmonogram planowanych ocen dla poszczególnych rodzin znajduje się w dokumentacji asystenta);
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną (do 3 miesięcy);
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodziny;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny;
- realizacja zadań określonych w ustawie z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem".

Asystenci rodziny, realizując swoje zadania w roku 2023, odpowiedzialni byli za koordynowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin.
W roku 2023 z usług asystenta rodziny skorzystało łącznie 351 rodzin, z tego ze 154 rodzinami zakończono współpracę ze względu na:

- osiągnięte cele z 61 rodzinami,
- zaprzestanie współpracy przez rodzinę z 53 rodzinami,
- brak efektów z 40 rodzinami.

Z 55 rodzinami prowadzono trzy miesięczny monitoring po zakończeniu współpracy
Z 99 rodzinami, z którymi zakończono współpracę nie prowadzono monitoringu z uwagi na:

- 33 uchylone zobowiązanie do współpracy z AR,
- 33 brak zgody,
- 20 wyjazd poza Wrocław,
- 12 brak efektów, dzieci w pieczy bez szans na powrót,
- 1 pełnoletność dziecka.

Ponadto asystenci rodzin przeprowadzili 464 okresowych ocen sytuacji rodziny, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powołali 4 zespoły problemowe, wzięli udział w 126 grupach roboczych (obecnie diagnostyczno-pomocowych) w ramach prowadzonych procedur Niebieskie Karty.
W 2023 r. asystenci rodziny, oprócz bezpośredniej pracy w środowisku zamieszkania rodzin, zgłaszali rodziny w trudnej sytuacji materialnej do akcji charytatywnej „Szlachetna Paczka", przekazali też rodzinom paczki mikołajkowe uzyskane od sponsora. Asystenci włączyli się w organizację Międzynarodowego

Dnia Rodziny w ramach, którego odbyły się m.in. warsztaty plastyczne oraz poradnictwo logopedyczne. Asystenci prowadzą w rodzinach Indywidualne Treningi Umiejętności Wychowawczych (ITUW).
Asystent zatrudniony w ramach wsparcia Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci UNICEF w 2023 r. objął wsparciem 21 rodzin pochodzenia ukraińskiego.
4 listopada 2016 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem". Ustawa dotyczy kobiety w ciąży, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, oraz rodziny z dzieckiem, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wymienione osoby mogą skorzystać z poradnictwa w zakresie: przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Asystenci rodziny zgodnie z art. 8 pkt 3 koordynują powyższe działania, opracowują wspólnie z rodziną katalog możliwego do uzyskania wsparcia. Asystenci mogą również wystąpić w imieniu rodziny, lub na jej życzenie do różnych podmiotów, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia. W 2023 roku taką formą pomocy objętych było 5 rodzin (zostały wliczone do liczby rodzin objętych asystenturą – 351).
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje możliwość objęcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocą rodziny wspierającej. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Powinna to być rodzina/osoba z najbliższego otoczenia rodziny, z sąsiedztwa, ktoś, kto rodzinie jest znany (nie wyklucza to rodziny spokrewnionej).
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymienia 3 obszary pracy dla rodzin wspierających:
1) opieka i wychowanie dziecka;
2) prowadzenie gospodarstwa domowego;
3) kształtowanie i wypełnianie podstawowych ról społecznych.
W roku 2023 asystenci przekazywali rodzinom, z którymi współpracują, informacje na temat procedury kierowania do nich rodzin wspierających.

Rozeznawali sytuacje rodzin pod kątem osób, które mogłyby pełnić funkcje rodzin wspierających. Zadanie to będzie kontynuowane w roku 2024.

METODA ŚRODOWISKOWA

W 2023 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej we wszystkich Zespołach Terenowej Pracy Socjalnej realizowana była przez pracowników socjalnych środowiskowa metoda pracy socjalnej. Metoda ta polega na organizowaniu społeczności lokalnej, a także na współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami celem poprawy warunków życia mieszkańców. Należy ją traktować, jako długofalowy proces upodmiotowienia ludzi, jako członków konkretnej wspólnoty terytorialnej, tworzenia sieci współpracy i lokalnych struktur, które na stałe będą wspierać rozwój lokalny, umożliwiając społeczności rozwiązywanie własnych problemów, wzmacniając potencjał zarówno grup, jak i całej społeczności i współtworząc środowisko zmiany ukierunkowanej na polepszenie jakości życia.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozwija metodę środowiskową m.in. poprzez powołanie pracowników do pełnienia konkretnych ról w sferze organizowania społeczności lokalnej, tworzenie przez pracowników socjalnych map zasobów.
Organizowanie Społeczności Lokalnej (OSL), to proces, którego celem jest pobudzanie i wspieranie mieszkańców, instytucji oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych dotyczących danej społeczności.
Metoda środowiskowa opiera się w dużej mierze na wykorzystaniu społecznego systemu powiązań grup i jednostek, ulepszaniu i wzbogacaniu życia społecznego w ramach długofalowego planowania, badania i organizowania społeczności.
W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej brał udział w realizacji 184 różnych działań środowiskowych na terenie Wrocławia. W działania te zaangażowanych było 75 pracowników MOPS, w tym 6 zastępców kierowników Zespołów Terenowej Pracy Socjalnej.
Pośród działań środowiskowych najczęściej podejmowanych w 2023 r. znalazły się: festyny okolicznościowe, spotkania partnerstw lokalnych, projekty socjalne dla różnych grup społecznych, projekty przyczyniające się do poprawy /wzmocnienia społeczności lokalnej, inicjatywy społeczne i warsztaty.

Działania środowiskowe w 2023 r.

Liczbę poszczególnych działań przedstawia powyższy wykres.

W realizowanych w 2023 r. działaniach MOPS najczęściej działał w partnerstwie w realizacji działań środowiskowych lub był współorganizatorem wydarzenia (99). Z inicjatywy MOPS zrealizowano 40 działań. Zadowalająca jest liczba podjętych inicjatyw społecznych – ich celem jest zaangażowanie mieszkańców w pracę, działania na rzecz społeczności lokalnej, która jest ich przestrzenią. Do takich działań należały m.in. Dzień psa, projekt Dekupaż, lub strojenie świąteczne i opieka nad lodówkami społecznymi. Kolejna kategoria działań - projekty przyczyniające się do poprawy społeczności lokalnej to instytucjonalizacja działań spontanicznych, krótkofalowych zapoczątkowanych w inicjatywach społecznych. Działaniami takimi są – spotkania koalicji różnych podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej, coroczne koordynowanie zbiórki Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, cykliczne sąsiedzkie sprzątanie dzielnicy. Warto również wspomnieć o licznych partnerstwach, a także projektach socjalnych realizowanych przez pracowników socjalnych. Projekty głównie dedykowane były grupom narażonym na wykluczenie – kobiety w przemocy, seniorzy, dzieci z rodzin problemowych.

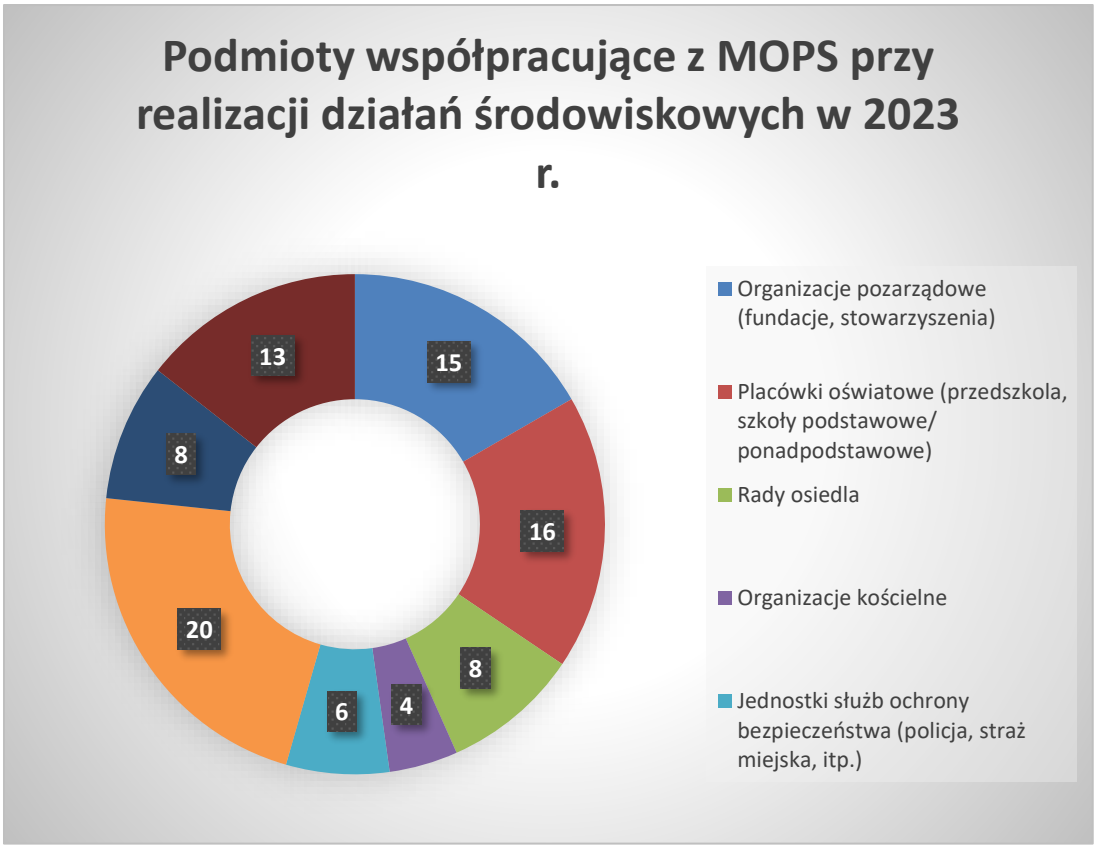
Znaczącej liczby działań środowiskowych nie udałoby się zrealizować bez dobrej współpracy z różnymi podmiotami działającymi na rzecz wrocławskiej społeczności. W 2023 r. MOPS podjął działania środowiskowe wspólnie z 90 instytucjami i organizacjami. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Podmioty współpracujące z MOPS przy realizacji działań środowiskowych w 2023 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia)	15
Placówki oświatowe (przedszkola, szkoły podstawowe/ ponadpodstawowe)	16
Rady osiedla	8
Organizacje kościelne	4
Jednostki służb ochrony bezpieczeństwa (policja, straż miejska, itp.)	6
Instytucje kultury (muzea, domy kultury, kluby, biblioteki itp.)	20
CAL (Centrum Aktywności Lokalnej)	8
Inne (np: Aquapark, Domy Pomocy Społecznej, Uniwersytet Wrocławski)	13
RAZEM	90

Najczęściej działania środowiskowe MOPS realizowane były z instytucjami kultury (20), placówkami oświatowymi (16) oraz organizacjami pozarządowymi (15).

Współpraca z pozostałymi podmiotami była na wyrównanym poziomie.

DZIAŁ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

W 2023 r. zmieniły się przepisy będące podstawą do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy. W dniu 21 czerwca 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, a 28 września 2023 r. weszło w życie nowe Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty" i formularzy „Niebieska Karta". Zmiany są widoczne już w samej nazwie ustawy – mówi ona o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Inne istotne zmiany to zastąpienie grup roboczych – grupami diagnostyczno-pomocowymi, w których obligatoryjny skład wchodzi pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej i funkcjonariusz Policji, którym przypisano do realizacji konkretne zadania: pracownik socjalny realizuje zadania w szczególności z osobą doznającą przemocy, policjant zaś z osobą stosującą przemoc. Nowe ustawodawstwo wprowadza zmiany w zakresie oddziaływań na osoby stosujące przemoc oraz zwiększa bezpieczeństwo osób doznających przemocy poprzez poszerzenie środków ochrony tych osób. Zmiany przepisów określają też rolę Zespołu Interdyscyplinarnego w kreowaniu polityki przeciwdziałania przemocy w

gminie. Miało to wpływ na konieczność powołania przez Prezydenta Wrocławia nowego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Zmiany w ustawodawstwie spowodowały również zmiany w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. We wrześniu 2023 r. w strukturach MOPS utworzono specjalistyczny Dział Przeciwdziałania Przemocy Domowej liczący 32 pracowników: Kierownik i jego Zastępca, 6 osób obsługi organizacyjno-technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego i administracyjnej Działu oraz 24 terenowych pracowników socjalnych – specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Do zadań Działu należy realizacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, realizacja procedury Niebieskie Karty poprzez współpracę pracowników socjalnych w grupach diagnostyczno-pomocowych, obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, podejmowanie interwencji w rodzinach dotkniętych przemocą, rozpoznawanie przemocy w środowiskach nią zagrożonych, rozeznawanie przypadków zgłoszeń o podejrzeniu występowania przemocy, realizacja projektów edukacyjnych, szkoleń, kampanii.

W 2023 roku odbyło się 6 plenarnych posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, po zmianach w ustawie Przemocy Domowej. Liczba posiedzeń Zespołu w sprawie powołania grup roboczych (tzw. mikro zespołów) wyniosła 86 spotkań. Liczba czynnych procedur wynosiła 2 404. Wśród czynnych w 2023 r. procedur Zespół kontynuował 958 procedur „Niebieskie Karty" wszczętych w poprzednich latach. W okresie sprawozdawczym do Zespołu wpłynęło ogółem 1 997 formularzy „Niebieska Karta - A", w tym 1 446 formularzy wszczynających procedurę i 551 formularzy, które zostały ponownie sporządzone w toku trwania tej samej procedury. Powołano 1 031 nowych grup roboczych i 403 grupy diagnostyczno-pomocowe – łącznie powołano 1 434 grupy; odbyło się 3 529 posiedzeń grup roboczych i 1 134 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych – łącznie odbyło się 4 663 posiedzeń grup; zamknięto 1 641 procedur „Niebieskie Karty", z czego 1 315 ze względu na ustanie przemocy w rodzinie, 326 ze względu na brak zasadności podejmowania działań. W 54 przypadkach ponownie wszczęto procedurę „Niebieskie Karty" – dotyczy to rodzin, w których wcześniej prowadzono i zakończono procedurę. Monitorowano 2 350 środowisk dotkniętych problemem przemocy, w których liczba osób w rodzinie wyniosła 6 429. Osób stosujących przemoc było 2 206 z czego 439 to kobiety, 1 767 to mężczyźni. Osób doznających przemocy było 4

223, w tym 1 931 kobiet, 1 700 dzieci i 592 mężczyzn. W 2023 r. na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem zdrowia lub życia dziecka podjęto 27 interwencji, w wyniku których zapewniono bezpieczeństwo 50 dzieciom, w tym 26 dziewczynkom i 24 chłopcom.
W związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym z realizacją procedury „Niebieskie Karty" oraz funkcjonowaniem Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych (diagnostyczno-pomocowych) sekcja organizacyjno-techniczna odnotowała wpływ 5 050 spraw, w tym 319 zgłoszeń przypadków występowania przemocy (od świadków i innych instytucji), oraz 10 skarg na działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych (wszystkie skargi po rozpatrzeniu okazały się bezzasadne). Sekcja organizacyjno-techniczna w ramach realizacji swoich zadań sporządziła łącznie 615 pism. W związku z podejmowanymi przez Zespół Interdyscyplinarny działaniami, w tym w sprawach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty" zostało wysłanych 7 801 pism.
W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc finansowany ze środków ministerialnych. Program korekcyjno-edukacyjny „Ty decydujesz" został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia na lata 2023-2026. Program realizowany w okresie od II 2023 r. do XII 2023 r. obejmował dwa moduły:
Moduł I, skierowany do osób stosujących przemoc wobec dorosłych: Osoby, które uczestniczyły w programie regularnie, przejawiały zainteresowanie omawianymi zagadnieniami. W początkowym etapie zauważalny był dystans klientów, ich wypowiedzi były ostrożne, widoczne były mechanizmy obronne, iluzje i zaprzeczenia stosowania przemocy w rodzinie. W miarę trwania programu, klienci stali się bardziej otwarci i refleksyjni, co pozwala przypuszczać, że zaczęli pracować w sposób wglądowy.
Uczestnicy programu poszerzyli swoją wiedzę na temat etiologii przemocy w rodzinie. Klienci zaczęli dostrzegać swoją odpowiedzialność za stosowaną przemoc. Nabyli oni również umiejętność komunikowania się bez przemocy i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Uczestnicy programu nauczyli się sposobów samokontroli własnych zachowań.
Moduł II, skierowany do osób stosujących przemoc wobec dzieci: Uczestnicy programu na pierwszych zajęciach przejawiali postawę zamkniętą, niektórzy z nich zupełnie nie utożsamiali się z osobami, które stosują zachowania

przemocowe. Zauważalny był dystans klientów, a ich wypowiedzi były ostrożne, widoczne były mechanizmy obronne, iluzje i zaprzeczenia stosowania przemocy w rodzinie. W miarę trwania programu, uczestnicy stali się bardziej otwarci i refleksyjni, co pozwala przypuszczać, że zaczęli pracować w sposób wglądowy. Uczestnicy programu poszerzyli swoją wiedzę na temat etiologii przemocy w rodzinie, mechanizmów, symptomów i cyklów powstawania przemocy wobec dzieci.
Liczba uczestników, którzy przystąpili do programu – 25 osób; Powody zgłoszenia się do uczestnictwa w programie: postanowienie Sądu – 4 osoby (4 mężczyzn, 0 kobiet); skierowanie przez grupę lub Zespół Interdyscyplinarny: 16 osób (14 mężczyzn, 2 kobiety); własna decyzja uczestnika – 4 osoby (4 mężczyzn, 0 kobiet); inne okoliczności – 1 osoba (1 mężczyzna, 0 kobiet). Liczba osób, która nie ukończyła programu: 11 - powód: nie uczestniczyli w zajęciach. Liczba spotkań grupowych: 35; Łączna liczba godzin przeprowadzonych spotkań grupowych:. 120 (dwa Moduły po 60 godzin); Średnia frekwencja na spotkaniach grupowych: 45 %; Liczba godzin przeprowadzonych spotkań indywidualnych: 25; Liczba osób, które uczestniczyły w spotkaniach indywidualnych: 25; Liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie: 0.
Sposób monitorowania efektów programu: Uczestnicy programu to osoby objęte procedurą Niebieskie Karty prowadzone Przez Zespół Interdyscyplinarny z siedzibą we Wrocławiu. Z uwagi na fakt, że realizator programu (MOPS) jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego monitoring efektów programu oparty jest na ustalaniu czy w rodzinach uczestników dochodzi do kolejnych zdarzeń przemocy (w przypadku czynnych procedur NK) oraz, czy w rodzinach uczestników została wszczęta kolejny raz procedura Niebieskich Kart. Do końca 2023 r. nie odnotowano takich sytuacji w rodzinach uczestników, którzy ukończyli program oraz tych, którzy nie ukończyli programu, a w nim uczestniczyli.
IX Wrocławska Kampania Przeciwdziałania Przemocy „Biała wstążka” była częścią Kampanii Miejskiej „Wrocław Bez Przemocy” i odbyła się w dniach 25.11-10.12.2023 r. Hasłem kampanii „Białej Wstążki 2023” było hasło kampanii „Wrocław Bez Przemocy”, które brzmiało: „Zauważ. Doceń. Powiedz. Zobacz we mnie dobro.” Adresatami kampanii były rodziny zagrożone i dotknięte przemocą, świadkowie występowania przemocy, społeczność lokalna, przedstawiciele

instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem kampanii było zwiększenie świadomości społecznej na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ograniczenia jej skutków, podnoszenie społecznej wrażliwości w odniesieniu do zjawiska przemocy w rodzinie, poszerzenie poziomu wiedzy obywateli oraz przedstawicieli organizacji i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na temat przemocy domowej, nawiązanie dialogu i poprawa współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy. W roku 2023 szczególnie istotnym w zakresie opisanego celu były działania mające podnieść świadomość społeczną w obszarze przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych oraz zwrócenie uwagi na sytuację seniorów i zagrożenia, na które są oni narażeni. Działania obejmowały również obszar reagowania na przemoc wobec dzieci. Temat ten jest niezmiennie priorytetowy, a ochrona dzieci przed krzywdzeniem jest jednym z najistotniejszych elementów działań Kampanii „Biała Wstążka". W ramach kampanii przeprowadzono m.in. webinar pt. „Przemoc domowa – co się zmieniło?", „Biała Wstążka" była obecna na konferencji „Więzi, które chronią. Jesień życia godna i bezpieczna", debata w Kinie Nowe Horyzonty dedykowana kadrze pedagogicznej wrocławskich szkół „Ochrona dzieci przed przemocą – nasza sprawa", spotkania dla seniorów itp. Koszt wydruku ulotek i materiałów informacyjnych i promocyjnych finansowany był przez Gminę Wrocław.
Poza opisanymi działaniami w 2023 r. zrealizowano dodatkowe zadania:

- Pracownicy socjalni Działu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej realizowali projekt socjalny pod nazwą „Wrocław reaguje", który obejmował działania edukacyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej kierowane do różnych odbiorców: seniorów, uczniów, przedstawicieli ochrony zdrowia, przedstawicieli oświaty. Łącznie w spotkaniach edukacyjnych w roku 2023 wzięło udział 650 osób;
- Przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydziałem Promocji Miasta i Turystyki oraz Kinem Nowe Horyzonty zorganizowali debatę dla kadry pedagogicznej wrocławskich szkół, w której wzięło udział 170 osób. Podczas debaty rozmawiano o grummingu, cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym o zmianach w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej;

- Przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydziałem Promocji Miasta i Turystyki oraz Kinem Nowe Horyzonty zorganizowali spotkania z seniorami, a tematem spotkań były praca z oddechem oraz właściwa dieta seniorów w sytuacjach stresujących, w tym związanych z doświadczaniem przemocy domowej oraz oferta pomocowa MOPS dla seniorów i zagrożenia, na które mogą być narażone osoby starsze. W spotkaniu wzięło udział 40 osób.

REALIZACJA PROGRAMU POMOCY DLA RODZIN WIELODZIETNYCH „DWA PLUS TRZY I JESZCZE WIĘCEJ”

Program realizowany jest na podstawie uchwały Nr XXXV/2333/05 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 17 marca 2005 r. ze zm. w sprawie Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych „dwa plus trzy i jeszcze więcej".

W 2023 roku do Programu przystąpiło 586 nowych rodzin. Od początku realizacji Programu deklarację uczestnictwa w nim wypełniło 10 510 rodzin, z tego 1 761 rodzin przestało spełniać kryteria. Ostatecznie w dniu 31 grudnia 2023 roku liczba rodzin uczestniczących w Programie wyniosła 8 749 rodzin, w tym liczba rodziców/opiekunów wyniosła 20 025 osób, natomiast liczba dzieci w rodzinach wyniosła 33 852 osoby, co łącznie daje 53 877 uczestników Programu.

Ankietę ewaluacyjną w 2023 roku wypełniło 366 rodzin.

W 2023 roku zostały wdrożone i zrealizowane w mniejszym lub większym zakresie wszystkie formy pomocy zawarte w ofercie Programu:

- pomoc finansowa dla rodzin spełniających kryteria dochodowe zgodne z ustawą o pomocy społecznej na: żywność, odzież, obuwie, wyposażenie do szkoły, wypoczynek letni i zimowy, opłaty mieszkaniowe i inne;
- bezpłatne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne i dla osób bezrobotnych;
- bezpłatne przejazdy komunikacją miejską, dla dzieci w każdy dzień tygodnia na wszystkich liniach, dla rodziców w soboty, niedziele i święta;
- wstęp do ZOO w specjalnej cenie dla całej rodziny, niezależnie od ilości dzieci, w każdy dzień tygodnia;
- w ramach oferty dla osób indywidualnych, przy zakupie dwóch warsztatów zniżka na drugi warsztat teatralno-plastyczny dla dzieci i młodzieży organizowany przez Wrocławskie Centrum Twórczości Dziecka;

- ulgowe bilety wstępu na kąpieliska Morskie Oko i Glinianki, codziennie przez cały sezon (kąpielisko Kłokoczyce było w remoncie) oraz na basenie letnim Orbita i pływali krytej Orbita;
- bezpłatny wstęp na baseny udostępniane przez wybrane szkoły podstawowe;
- ulgowe bilety na rejsy po Odrze parostatkami Wiktoria i Nereida;
- bilet rodzinny w specjalnej cenie za całą rodzinę na wszystkie opcje zwiedzania w Centrum Poznawczym Hali Stulecia;
- wstęp w cenie Biletu Rodzinnego do Wrocławskiego Parku Wodnego bez konieczności dopłat za wstęp dzieci;
- ulgowe bilety do teatrów: Współczesnego, Polskiego, Lalek, Impart Centrum, Teatru Muzycznego Capitol, Opery Wrocławskiej, Teatru „Pieśń Kozła", Teatru AST (Akademia Sztuk Teatralnych)`;
- bezpłatny wstęp do oddziałów Muzeum Miejskiego Wrocławia, Muzeum Architektury, Muzeum Współczesnego oraz na wystawy w galeriach;
- zniżki w Muzeum Iluzji;
- preferencje przy rozpatrywaniu wniosków na turnusy rehabilitacyjne dla osób z Rodzin Wielodzietnych „dwa plus trzy i jeszcze więcej" posiadających orzeczenie o niepełnosprawności;
- pomoc dzieciom w nauce świadczona przez wolontariuszy;
- zniżki na zajęcia w MDK Fabryczna;
- zniżki na zajęcia w Centrum Edukacyjnym Narodowego Forum Muzyki oraz na koncerty w NFM;
- ulgowe bilety do Dolnośląskiego Centrum Filmowego;
- zniżki w Muzeum Poczty i Telekomunikacji
- bezpłatne warsztaty i spotkania dla rodzin z dziećmi w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej;
- zniżki na usługi w Poradniach Ginekologicznych i Położnictwa oraz w Poradniach Specjalistycznych należących do firmy Centrum Medyczne Mediconcept Sp. z o. o.;
- zniżki w Domu Wakacji Rodzinnych „Malinowe Wzgórza", w Górkach Wielkich w Beskidzie Śląskim;
- zniżki oferowane przez firmę Mechanika, Blacharstwo, Lakiernictwo Pojazdowe na naprawy samochodów osobowych, dostawczych wraz z ulgami na zakup części zamiennych;
- zniżki w Księgarni DODO;

- zniżki na porady prawne w firmie AM-Group Prawo dla Każdego;
- bezpłatna pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej i usługę księgową przez pierwszy miesiąc bezpłatnie oferowaną przez Biuro Rachunkowe AS;
- bezpłatne strzyżenie z modelowaniem oraz zniżki na koloryzację i pielęgnację włosów oferowane przez Akademię Technik Fryzjerskich Sp. z o. o.;
- zniżki w Hipermarkecie Leclerc na zabawki, wyroby papiernicze i szkolne, produkty kosmetyczne dla dzieci, artykuły spożywcze dla niemowląt, odzież dziecięcą i niemowlęcą;
- zniżki proponowane przez firmę JotBe – komputer Serwis na akcesoria dla dzieci, nosidełka ergonomiczne, przyczepki rowerowe;
- zniżki w opłacie za zajęcia Taekwondo prowadzone przez Fundację Samuraj;
- zniżki na ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne oferowane prze firmę superubezpieczenia.pl;
- zniżki na okulary i inne akcesoria oferowane przez Firmę Optymal;
- zniżki oferowane przez Wrocławską Księgarnię Archidiecezjalną;
- zniżki na zaopatrzenie ortopedyczne dla dzieci oferowane przez Specjalistyczną Firmę Ortopedyczną Med-Orth;
- zniżki w Domu Handlowym Feniks na artykuły spożywcze i przemysłowe;
- zniżki na wszystkie produkty z mleka koziego w gospodarstwie przy ul. Gromadzkiej we Wrocławiu;
- zniżki w Gabinecie Terapeutyczno-Logopedycznym „LogAfa”;
- zniżki w Sali Zabaw „Fioletowa Sowa” w CH Marino, w Tarasach Grabiszyńskich oraz w Galerii Kiełczowskiej oferowane przez firmę T&M BRACIA Sp. z o. o.;
- zniżki na pościel i inne akcesoria dziecięce w sklepie internetowym http://hippo-sklep;
- zniżki w Parku Trampolin Jump World, oferowane przez firmę 4 Friends;
- zniżki na meble skrzyniowe i tapicerowane oferowane przez firmę Meble Vox;
- zniżki na zakupy spożywcze w sklepie internetowym www.swiezenatalerze.pl;
- bezpłatne ubezpieczenie dla dzieci NNW pod warunkiem zawarcia przez jednego z rodziców umowy ubezpieczenia Nowa Perspektywa oraz zniżki na Pakiet Medyczny „Bądź zdrów” oferowane przez AVIVA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie;
- bezpłatny wstęp na wydarzenia kulturalne w Klubie Proza w Przejściu Garncarskim, oferowany przez Wrocławski Dom Literatury;
- zniżki na cały asortyment w sklepie internetowym eco-market.pl;

- zniżki na całą usługę zmiany ogrzewania z węglowego na gazowe oferowane przez INSTALPRO;
- zniżki na 7 noclegów z wyżywieniem w hotelu MILENA w Milówce;
- zniżki na zajęcia grupowe z matematyki w ramach Akademii Umiejętności Matematycznych;
- zniżki na sesję Biofeedback oraz bezpłatna diagnoza, oferowane przez firmę Usługi Psychologiczne Agnieszka Uberoi;
- zniżki na wszystkie usługi agencji interaktywnej–plakaty, banery, ulotki oraz na meble i architekturę ogrodową oferowane przez firmę Haiku Studio Michał Pliszka w sklepach internetowych: http://haiku.com.pl i http://ogrodolandia.pl;
- zniżki na cały asortyment w sklepie internetowym www.polskiedzieci.pl;
- zniżki na bilety jednorazowe na naukę jazdy konnej, jazdę w zastępie oraz zajęcia dla dzieci w wieku 3-6 lat, oferowane przez Wrocławski tor Wyścigów Konnych Partynice;
- zniżki na wszystkie pakiety sesji fotograficznych dziecięcych, rodzinnych, innych, oferowane przy zamówieniu sesji fotograficznej przez stronę internetową fotosienkiewicz.com;
- zniżki na bilety indywidualne i dla minimum trzech osób posiadających ważną Kartę Rodzina Plus, oferowane w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Wrocławskiego przy ul. Sienkiewicza 23 we Wrocławiu;
- zniżki na terapię w zakresie trudności szkolnych, terapię logopedyczną i terapię ręki, pierwszeństwo przy zapisach na zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, oferowane przez Stowarzyszenie na rzecz Integracji Społecznej „Nasz Świat”;
- zniżki na wszystkie usługi terapeutyczne przy płatności kartą, oferowane przez Poradnię Terapeutyczną Zatoka;
- zniżki na cały asortyment w Kawiarni Amorinio, oferowane przez firmę Silvena;
- zniżki na cały asortyment dostępny w sklepie internetowym Świat Kwiatów poprzez stronę internetową www.sklep.swiatkwiatow.pl;
- zniżki na wizyty u psychologa, psychiatry i dietetyka przy ul. Białowieskiej oraz na warsztaty organizowane przez Fundację „Świadomi” przy ul. Krzyckiej we Wrocławiu;

- zniżki na warsztaty (Pakiet Nastolatek Standard, Pakiet Młodzież i Studenci Standard) oraz na indywidualne konsultacje, oferowane przez firmę Tropiciele Talentów;
- bezpłatne badania i konsultacje lekarskie oferowane przez Centrum Medyczne Synexus we Wrocławiu;
- zniżki na zdjęcia do dokumentów oferowane przez Dea Print w Pasażu Królewieckim na wrocławskich Maślicach;
- zniżki na zajęcia indywidualne, duety i zespoły muzyczne oferowane przez Szkołę Muzyczną Arka przy ul. Stalowowolskiej we Wrocławiu;
- zniżki na porady prawne, sporządzanie pism procesowych, reprezentowanie przed sądami, organami administracji publicznej i innymi instytucjami oferowane przez Spółkę Partnerską Radców Prawnych KSW LEGAL Kapułka&Superson – Winkowska przy ul. Bałuckiego we Wrocławiu;
- zniżka dla każdego dziecka z rodziny na każdy obóz, kolonię letnią i zimową organizowaną przez Biuro Podróży ActiveTime24;
- zniżki na cały asortyment w sklepach internetowych: https://ogroddosfera.pl; https://panmajster.pl; https://palram.pl;
- zniżki na zakup wraz z montażem okien i drzwi oraz zniżki na zakup roletek, moskitier i parapetów oferowane przez firmę U-H-T Zbigniew Łytka przy ul. Robotniczej we Wrocławiu;
- zniżki na wszystkie usługi oferowane przez Centrum Pomocy Psychologicznej i Psychoedukacji „AVANTI” przy Pl. Powstańców Śląskich we Wrocławiu;
- zniżki na wszystkie usługi świadczone przez Kancelarię Adwokacką Adwokat Małgorzata Mażewska-Woźniak przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu;
- bezpłatne badanie wzroku oraz promocje do wyboru – zniżki na cały asortyment dla całej rodziny lub gwarancja jednorazowej bezpłatnej wymiany soczewek okularowych dla dzieci przez rok od daty zakupu, oferowane przez Salon Optyczny Na Oko Anna Grabarczyk;
- zniżki na nieprzeceniony asortyment odzieżowy oferowane przez firmę Lancerto w sklepie Lancerto w Pasażu Grunwaldzkim we Wrocławiu;
- zniżki na wszystkie usługi oferowane na stronie https://www.damtox.pl oraz zniżki na tworzenie stron www i na pozycjonowanie stron www proponowane przez firmę Damtox Tomasz Bołoz;

- zniżki na wszystkie usługi oferowane przez firmę Conselion Prawo i Podatki Kosoń i Wspólnicy Spółka Komandytowa przy Pl. Powstańców Śląskich we Wrocławiu;
- zniżki na produkty dla dzieci w sklepie www.activegarden.pl oraz zniżki na wynajem aut przez stronę www.prestigecarclub.pl oferowane przez firmę VEOX Miklaszewski Marcin;
- zniżki od cen wszystkich rodzajów biletów (normalny, ulgowy, rodzinny) w Centrum Edukacji Ekologicznej Hydropolis;
- zniżki od ceny biletu normalnego i ulgowego na Pływalni Krytej Orbita i Pływalni Letniej Orbita oferowane przez Centrum Treningowe Spartan;
- zniżki na produkty w sklepie internetowym www.eco24.pl oferowane przez firmę ECO24;
- zniżki na cały asortyment ze stron internetowych: https://laflora.pl i https://telekwiaciarnia.pl;
- zniżki na wszystkie dostępne na stronie www.fiszkoteka.pl kursy językowe i Konto Premium oferowane przez firmę VocApp sp. z o. o.;
- zniżki na wszystkie rodzaje zdjęć do dokumentów wykonane online na stronie www.passport-photo.online/pl oraz w aplikacji mobilnej – Android oferowane przez firmę FotoExpress Sp. z o. o.
- zniżki na porady prawne, sporządzanie pism procesowych i reprezentowanie przed sądami, organami administracji publicznej i innymi instytucjami oferowane przez Kancelarię Adwokacką Adwokat Jarosław Cieślak;
- zniżki na wszystkie działania edukacyjne rozwijające kompetencje osobiste, społeczne, językowe i cyfrowe u dzieci oferowane przez Fundację To The Future;
- zniżki na bilet rodzinny w Muzeum Iluzji przy ul. Staromłyńskiej we Wrocławiu;
- zniżki za treningi w Klubie Sportowym Rugby Wrocław;
- zniżki na zajęcia Karate Kyokushin oferowane przez Fundację Żuraw;
- zniżki oferowane przez firmę Hauerpower sp. z o. o. na tworzenie projektowanie i pozycjonowanie stron www;
- zniżki na usługi pośrednictwa w obrocie nieruchomościami oferowane przez korporację RTP;
- zniżki na cały asortyment w sklepie internetowym Donium.pl;
- zniżki oferowane przez firmę ADAKA na cały asortyment w sklepie internetowym marketbio.pl;

- zniżki na cały asortyment w sklepie internetowym pościel-szpulka.pl;
- zniżki oferowane przez psychologa Paulinę Tyjewską na konsultacje indywidualne, warsztaty grupowe, Wioski Kobiet, grupy wsparcia;
- zniżki na osprzęt elektryczny oferowane prze firmę ALEPROJEKT;
- zniżki na wszystkie usługi z zakresu prawa upadłościowego i prawa restrukturyzacyjnego oferowane przez GP Legal & Partners Kancelarię Radców Prawnych Joanna Podczaszy;
- zniżki na porady prawne, sporządzanie pism procesowych i nieprocesowych, prowadzenie spraw przed sądem i innymi organami administracji publicznej oferowane przez Kancelarię radcy Prawnego Ewelina Marczyk;
- zniżki na wszystkie atrakcje dostępne w Parku Trampolin Gojump oferowane przez firmę Funsport Sp. z o. o.;
- zniżki na wszystkie atrakcje dostępne w parku rozrywki Goair Powietrzne Miasto oferowane przez firmę Funsport 5 Sp. z o. o.;
- zniżki na bilety wstępu na wystawę Kosmopark oferowane przez firmę Expo Group Sp. z o. o. (wystawa czasowa);
- zniżka na pierwszą konsultację u każdego wybranego na platformie psychologa oferowana przez firmę MindMatch;
- zniżki na usługi oferowane przez HKF Centrum Wspierania Rozwoju Dziecka z wyłączeniem: warsztatów, pakietów usług, szkoleń oraz psychoterapii;
- zniżki na kursy przygotowujące do egzaminów: TOEFL/SAT/IELTS oraz na usługę pomocy mentorskiej przy aplikacji na studia w USA, Holandii i Anglii, oferowane przez firmę Dreams Ventures Sp. z o. o.;
- zniżki na wszystkie studia oferowane przez Uniwersytet Dolnośląski DSW we Wrocławiu.

W 2023 r. zawarto 14 porozumień z oferentami.

W 2023 r. kontynuowano realizację rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny, realizowanego w oparciu o Ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2424). Program polega na przyznaniu rodzinom wielodzietnym korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności (art. 1, ust. 2 w/w ustawy). Realizatorem programu dla mieszkańców Wrocławia jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Z danych zgromadzonych w 2023 r. wynika, że od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny złożyło 687 rodzin wielodzietnych

wychowujących dzieci oraz 1886 rodzin składających się wyłącznie z rodziców (łącznie 2 573 nowe rodziny).
Od początku realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny tj. od 16 czerwca 2014 r. do 31 grudnia 2023 r. wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny złożyło 15 238 rodzin wielodzietnych.

DZIAŁ WSPARCIA MIESZKAŃCÓW
Dział Wsparcia Mieszkańców mający swoją siedzibę przy ul. Hubskiej 30/32 wykonuje zadania z zakresu:

- przyznawania i wypłaty dodatków mieszkaniowych;
- przyznawania i wypłaty dodatków energetycznych (w 2023 r. zawieszone świadczenie);
- przyznawania i wypłaty pomocy o charakterze socjalnym dla uczniów;
- przyznawania i wypłaty świadczenia „Za życiem”;
- przyznawania i wypłaty świadczeń rekompensujących utracone wynagrodzenia osobom odbywającym ćwiczenia wojskowe, wydawaniem decyzji o uznaniu żołnierza za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny lub o uznaniu za samotnego oraz pokrywaniem bieżących należności związanych z zamieszkiwaniem w lokalu żołnierza uznanego za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny lub uznanego za samotnego, w okresie odbywania przez nich czynnej służby wojskowej;
- wypłaty Karta Polaka;
- wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w związku z Programem „Czyste Powietrze” 2.0.;
- przyznawanie i wypłata dodatku osłonowego;
- przyznawanie i wypłata dopłat do czynszu w ramach programu „Mieszkanie na Start”.

DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe w 2023 r. przyznawane i wypłacane były na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335).

Dodatki mieszkaniowe – dane liczbowe za lata 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota wypłaconych dodatków – ogółem w [zł]	7 161 491	6 505 171	7 590 025	9 086 338	10 644 790
Liczba wydanych decyzji	5 187	4814	4 995	6 538	6138
Liczba wypłaconych dodatków	29 094	25 779	26 235	30 341	32 735
Średnia wartość wypłaconego dodatku w [zł]	246,15	252,34	289,31	292,21	325,78
Sumaryczna liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego	3 082	2 745	2 973	3 891	3 653

POMOC O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW

Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.) oraz uchwały Nr XXX/603/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 września 2016 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Wrocław (ze zm.) oraz uchwały Nr X/183/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie upoważnienia dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do prowadzenia postępowania w sprawach przyznawania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym udzielono uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym wypłacając stypendia i zasiłki szkolne.

Zasiłki i stypendia szkolne – dane liczbowe za lata 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota wypłaconych świadczeń w [zł]	147 098,50	136 727	124 071	111 128	96 217
w tym zasiłki szkolne w [zł]	8 200	5020	5 300	5450	3 300
Sumaryczna liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów	197	176	150	250	74
Zasiłek szkolny					
Liczba decyzji wydanych	23	17	20	16	7
w tym przyznających	19	17	15	16	7
Stypendium szkolne					
Liczba wydanych decyzji	470	416	262	451	177
w tym przyznających	232	193	150	322	107

ŚWIADCZENIA DLA ŻOŁNIERZY

Wydawanie decyzji o uznaniu żołnierza za samotnego lub za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny oraz świadczenia rekompensujące utracone wynagrodzenia osobom odbywającym ćwiczenia wojskowe, a także pokrywające należności związane z utrzymaniem lokalu mieszkalnego przez żołnierza uznanego za samotnego lub za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny w okresie odbywania przez nich czynnej służby wojskowej są przyznawane i wypłacane na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczpospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 372 ze zm.) oraz ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 2305). Świadczenie w całości refundowane przez Wojewódzki Sztab Wojskowy (świadczenia realizowane były do końca marca 2023 r.).

Świadczenia dla żołnierzy za lata 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota wypłaconych świadczeń w [zł]	187 392,94	103 090,80	87 846	111 804	20 821
Liczba wydanych decyzji	93	56	40	85	7
Liczba przyznanych świadczeń	91	55	40	85	7

ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923) przyznawano i wypłacano jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł.

Świadczenie „Za życiem” przyznane i wypłacone w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota wypłaconych świadczeń w [zł]	364 000	352 000	412 000	396 000	272 000

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych decyzji	93	85	100	93	67
Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenia	91	88	103	99	68

KARTA POLAKA

Na podstawie art. 8b ust. 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 192 ze zm.) wypłacono świadczeń na kwotę: 340 świadczeń na kwotę 2 946 795,00 zł.

DODATEK OSŁONOWY

Świadczenie jednorazowe przyznawane i wypłacane na podstawie ustawy z 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 759). W roku 2023 świadczenie nie było realizowane, ale wypłacane były zaległe świadczenia za 2022 r. W roku 2024 świadczenie będzie ponownie przyznawane i wypłacane.

Dodatek osłonowy w latach 2022-2023

Wyszczególnienie	2022	2023
Kwota wypłaconych świadczeń w [zł]	10 668 681	3 450*
Liczba wniosków	23 070	0
Liczba przyznanych świadczeń (bez decyzji – informacja)	20 691	0
Liczba decyzji odmownych/pozostawienie bez rozpoznania	109	0

*Są to wypłaty zaległe za 2022

ZAŚWIADCZENIA DO PROGRAMU CZYSTE POWIETRZE

Zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego wydawane w związku

z Programem „Czyste Powietrze” 2.0. Zaświadczenia wydawane były na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54)

Zaświadczenia do Programu „Czyste powietrze” w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych zaświadczeń	12	89	128	332

DOPŁATY DO CZYNSZU „MIESZKANIE NA START”

Dopłaty do czynszu w 2023 r. przyznawane i wypłacane były na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1351 ze zm.).

Dopłaty do czynszu „Mieszkanie na Start” w 2023 r.

Wyszczególnienie	2023
Kwota wypłaconych świadczeń [zł]	7 400
Liczba wydanych decyzji	18

WYPŁATA ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW, ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, ŚWIADCZEŃ WYCHOWAWCZYCH, JEDNORAZOWEGO ŚWIADCZENIA DLA OBYWATELI UKRAINY, ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH DLA OBYWATELI UKRAINY, DODATKU WĘGLOWEGO ORAZ DODATKU DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH Z TYTUŁU WYKORZYSTYWANIA NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA

Dział Świadczeń mający swoją główną siedzibę przy ul. Namysłowskiej 8 zajmuje się wypłatą:

- świadczeń rodzinnych,
- zasiłków dla opiekunów,
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- świadczeń wychowawczych,

- jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- dodatku węglowego,
- dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła,
- dodatku elektrycznego,
- refundacji podatku VAT,
- działaniami wobec dłużników alimentacyjnych.

ŚWIADCZENIA RODZINNE I ALIMENTACYJNE, ZASIŁEK DLA OPIEKUNÓW

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85502 – „Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego” wydatkowano kwoty:

- 91 775 245 zł - na wypłatę świadczeń rodzinnych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłków dla opiekunów i składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów);
- 9 253 973 zł - na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów);
- 1 273 621 zł – na wypłatę dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz Uchwały Nr LXII/1585/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 4 września 2014 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 3863));
- 192 000 zł – na wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu „Wsparcie na Starcie” (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz Uchwały Nr VI/131/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 marca 2019 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2019 r. poz. 2145)). "Wsparcie na starcie" to jednorazowe

świadczenie z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu. Świadczenie przysługuje, gdy podczas jednego porodu urodziło się dwoje lub więcej dzieci. Wysokość świadczenia wynosi 2 000 zł na każde urodzone dziecko. W 2023 roku ze świadczenia z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu skorzystało 48 rodzin, w których urodziło się 96 dzieci.

W Dziale Świadczeń w sprawach świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych oraz zasiłków dla opiekunów wydano łącznie 15 847 decyzji administracyjnych. Wydano 26 decyzji o rozłożeniu na raty kwoty 63 225 zł nienależnie pobranych świadczeń.

Realizacja świadczeń w 2023 r. z rozdziału - 85502 kształtowała się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Średnia miesięczna liczba rodzin/osób
1.	Świadczenia rodzinne bez jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka i świadczenia rodzicielskiego	75 806 257	9 239 rodzin
2.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	704 000	58 rodzin
3.	Świadczenie rodzicielskie	7 010 788	545 rodzin
4.	Zasiłek dla opiekuna	48 620	7 osób
5.	Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów	8 205 580	925 osób
6.	Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego	9 253 973	1 078 rodzin/1 596 osób
Łączna kwota wydatkowana na świadczenia rodzinne, na zasiłek dla opiekunów, na składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów i fundusz alimentacyjny		101 029 218	

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Średnia miesięczna liczba rodzin/osób
7.	Dodatek z tytułu wielodzietności wypłacany ze środków Gminy Wrocław	1 273 621	681 rodzin
8.	Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu „Wsparcie na Starcie" wypłacane ze środków Gminy Wrocław	192 000	4 rodziny

ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE

Świadczenia wychowawcze w 2023 r. przyznawane i wypłacane były na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85501 – „Świadczenia wychowawcze" na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 758 123 zł i wydano 188 decyzji administracyjnych oraz 29 informacji o przyznaniu świadczenia. Wydano 2 decyzje o rozłożeniu na raty kwoty 2 850 zł nienależnie pobranych świadczeń.

Realizacja świadczeń wychowawczych w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Średnia miesięczna liczba dzieci
1.	Świadczenia wychowawcze	758 123	17 dzieci 14 rodzin

Na podstawie ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1981 ze zm.) od stycznia 2022 r. dla nowo złożonych wniosków postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi oraz świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia

społecznego, świadczenia rodzicielskie oraz zasiłek dla opiekunów wypłacane w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019 [zł]	2020 [zł]	2021 [zł]	2022 [zł]	2023 [zł]
Świadczenia wychowawcze	428 184 357	630 157 401	642 430 674	273 305 346	758 123
Świadczenia rodzinne bez jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka i świadczenia rodzicielskiego	62 300 292	63 622 753	65 675 495	69 563 336	75 806 257
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	2 517 000	1 792 000	1 652 000	1 126 000	704 000
Świadczenie rodzicielskie	9 963 802	8 981 215	8 548 206	8 051 727	7 010 788
Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów	3 783 514	4 528 977	5 518 505	6 643 625	8 205 580
Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego	13 745 244	12 252 091	11 648 059	10 363 984	9 253 973
Zasiłek dla opiekuna łącznie z odsetkami	345 576	231 803	136 130	69 420	48 620

JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE DLA OBYWATELI UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM TEGO PAŃSTWA

Jednorazowe świadczenia pieniężne dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przyznawane i wypłacane były na podstawie art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85395FP – „Świadczenia 300 UKR" na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 1 789 800 zł i wydano 4 256 informacji o przyznaniu świadczenia oraz 30 decyzji administracyjnych o odmowie jego przyznania.

Realizacja jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Liczba osób, na które wypłacono świadczenia
1.	Świadczenia 300 UKR	1 789 800	5 966

ŚWIADCZENIA RODZINNE DLA OBYWATELI UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM TEGO PAŃSTWA

Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przyznawane i wypłacane były na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85502FP – „Świadczenia rodzinne UKR oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego" wydatkowano kwoty:

- 3 788 664 zł na wypłatę świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy i składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów;
- 77 860 zł na wypłatę dodatku do zasiłku rodzinnego dla obywateli Ukrainy z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz Uchwały Nr LXII/1585/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 4 września 2014 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014 r. poz.3863));

- 8 000 zł na wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu „Wsparcie na Starcie” (wypłacane i przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz Uchwały Nr VI/131/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 marca 2019 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2019 r. poz.2145)). "Wsparcie na starcie" to jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu. Świadczenie przysługuje, gdy podczas jednego porodu urodziło się dwoje lub więcej dzieci. Wysokość świadczenia wynosi 2 000 zł na każde urodzone dziecko. W 2023 roku ze świadczenia z tytułu urodzenia się dwojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu dla obywateli Ukrainy skorzystały 2 rodziny, w których urodziło się 4 dzieci.

W sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wydano 1 054 decyzje administracyjne.

Realizacja jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Średnia miesięczna liczba rodzin/osób
1.	Świadczenia rodzinne UKR	3 458 223	284 rodziny
2.	Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe opłacane za uprawnionych klientów	330 441	33 osoby
3.	Dodatek z tytułu wielodzietności wypłacany ze środków Gminy Wrocław	77 860	38 rodzin

DODATEK WĘGLOWY

Dodatek węglowy przyznawany i wypłacany był na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym.

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85395 – „dodatek węglowy” na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 1 734 000 zł i wydano 437 informacji o przyznaniu świadczenia, 33 decyzje administracyjne o przyznaniu świadczenia oraz 170 decyzji administracyjnych o odmowie jego przyznania.

Realizacja dodatku węglowego w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Liczba osób, na które wypłacono świadczenia
1.	Dodatek węglowy	1 734 000	578

DODATEK DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH Z TYTUŁU WYKORZYSTYWANIA NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła przyznawany i wypłacany był na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85395 – „dodatek dla gospodarstw domowych" na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 503 500 zł i wydano 193 informacji o przyznaniu świadczenia, 8 decyzji administracyjnych o przyznaniu świadczenia oraz 55 decyzji administracyjnych o odmowie jego przyznania.

Realizacja dodatku dla gospodarstw domowych w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Liczba osób, na które wypłacono świadczenia
1.	Dodatek dla gospodarstw domowych	503 500	379

DODATEK ELEKTRYCZNY

Dodatek elektryczny przyznawany i wypłacany był na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.

W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85395 – „dodatek elektryczny" na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 6 724 500 zł i wydano 5 659 informacji o przyznaniu świadczenia, 4 decyzje administracyjne o przyznaniu świadczenia oraz 340 decyzji administracyjnych o odmowie jego przyznania.

Realizacja dodatku elektrycznego w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Liczba osób, na które wypłacono świadczenia
1.	Dodatek elektryczny	6 724 500	5 648

REFUNDACJA PODATKU VAT

Refundacja podatku VAT przyznawana i wypłacana była na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku gazu. W okresie sprawozdawczym w Rozdziale 85395 – „refundacja podatku VAT" na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 126 225,77 zł i wydano 594 informacje o przyznaniu świadczenia oraz 179 decyzji administracyjnych o odmowie jego przyznania.

Realizacja refundacji podatku VAT w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]	Liczba osób, na które wypłacono świadczenia
1.	Refundacja podatku VAT	126 225,77	308

PROWADZENIE POSTĘPOWAŃ WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

W 2023 roku wydano:

- 96 decyzji o uznaniu za dłużnika alimentacyjnego;
- 3 decyzje w sprawie umorzenia zadłużenia;
- 0 decyzji w sprawie zastosowania układów ratalnych.

Ponadto dokonano:

- 1 543 przyłączeń do egzekucji komorniczej po przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- 133 wszczęcia postępowań.

Realizując zadania zapisane w art. 8a ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 ze zm.) aktualizowano w biurach informacji gospodarczej informacje o zadłużeniu

dłużników alimentacyjnych. Średnio miesięcznie w 2023 r. zgłoszonych było 6 221 osób.

DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

W związku z realizacją prawa dostępu do informacji publicznej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej w 2023 r. MOPS rozpatrzył 25 wniosków złożonych przez osoby i podmioty zainteresowane.

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

W związku z realizacją zarządzenia Nr 41/2018 Dyrektora MOPS z dnia 20 czerwca 2018 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Bezpieczeństwa i Instrukcji Zarządzania Systemami Informatycznymi służącymi do przetwarzania danych osobowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (z późn. zm.) w 2023 r. na wniosek kierowników komórek organizacyjnych MOPS, przyznano uprawnienia do przetwarzania danych osobowych dla 350 pracowników MOPS, pracowników Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, praktykantów, stażystów, wolontariuszy, osób fizycznych wykonujących inną pracę zarobkową w MOPS na podstawie umów cywilnoprawnych, osób wykonujących pracę w ramach prac społecznie użytecznych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz osób powołanych (np. członków komisji, członków PZON). Jednocześnie w ramach realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" edycja 2023 – upoważniono 43 osób, „Opieka wytchnieniowa" edycja 2023 – upoważniono 43 osób.
Szkolenia były prowadzone w formie stacjonarnej oraz samokształcenia na podstawie materiałów i prezentacji opracowanych przez inspektora ochrony danych, a także za pomocą szkoleń e-lerningowych.
Realizowano zarządzenie Nr 58/19 Dyrektora MOPS z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zarządzania skargami i wnioskami w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.
Wprowadzono zarządzenie nr 59/23 Dyrektora MOPS z dnia 25 września 2023 r. w sprawie wprowadzenia zasad ochrony danych osobowych podczas wykonywania obowiązków służbowych poza lokalizacjami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym w ramach delegacji i wykonywania pracy zdalnej.

W ramach monitorowania przestrzegania przepisów w zakresie ochrony danych osobowych, w 2023 roku inspektor ochrony danych wydawał zalecenia i podejmował działania korygująco-zapobiegawcze, a także audytował podmioty przetwarzające. Przekazano pracownikom kilkanaście Biuletynów Ochrony Danych Osobowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i inne przydatne informacje w zakresie ochrony danych oraz inne materiały edukacyjne.

SPRAWY SĄDOWE Z UDZIAŁEM MOPS

W 2023 roku toczyło się 306 spraw sądowych (w tym postępowań prokuratorskich) przy udziale MOPS, w których w zależności od rodzaju postępowania i sposobu jego zainicjowania MOPS był powodem, wnioskodawcą, uczestnikiem lub zawiadamiającym. Należy zaznaczyć, że zebrane dane uwzględniają tylko typowe sprawy wynikające z ustawowych zadań realizowanych przez MOPS, których występowanie na stałe wpisuje się w działalność jednostki.

Liczba spraw, które toczyły się w 2023 roku:

1) o alimenty – 75;
2) o stwierdzenie nabycia spadku – 15;
3) o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej – 3;
4) o przyjęcie do domu pomocy społecznej bez zgody – 40;
5) o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego – 33;
6) o przyznanie wynagrodzenia z tytułu opieki prawnej – 74;
7) sprawy karne toczące się przed prokuraturą i sądem (zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa) – 9;
8) zawiadomienia do prokuratury w przedmiocie skierowania wniosku do sądu o ubezwłasnowolnienie - 28;
9) o rozstrzygnięcie sporu o właściwość przez SKO albo NSA – 29.

Ponadto konsultanci prawni udzielili porad prawnych 1 947 osobom i rodzinom.

DODATKOWE ZADANIA

W ramach realizacji uchwały nr LIX/1375/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie lokalnego programu pomocy społecznej o nazwie Lokalny Program Osłonowy dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na

jeden z systemów niskoemisyjnych, MOPS przyjmował wnioski i wydawał decyzje o przyznaniu dofinansowania.

Realizacja Lokalnego Programu Osłonowego narastająco od początku trwania Programu na dzień 31.12.2023 r.

Wyszczególnienie	Podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej	Ogrzewanie gazowe	Ogrzewanie elektryczne	Ogrzewanie olejowe	Razem
Liczba wniosków złożonych rozpatrzonych pozytywnie	279	1483	906	0	2668
Liczba odmów	7	13	11	0	31
Łączna kwota przyznana [zł]	71 606,87	622 080,06	1 125 782,46	0,00	1 819 469,39

Lokalny Program Osłonowy w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wniosków złożonych rozpatrzonych pozytywnie	159	247	445	864	825
Liczba odmów	9	5	8	24	31
Łączna kwota przyznana [zł]	91 683,08	151 277,42	267 147,14	633 826,24	659 968,26

DZIAŁ FINANSOWY – SEKCJA WINDYKACJI w 2023 roku wystawiała upomnienia osobom, które otrzymały decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach lub żądaniach zwrotu świadczeń. Ilość wystawionych upomnień, tytułów wykonawczych oraz ilość decyzji o układach ratalnych z klientem przedstawia poniższa tabela.

Działalność w zakresie procedury windykacyjnej przedstawia się następująco:

LP.	Treść	Dział Świadczeń Rodzinnych		Pomoc Społeczna		Dział Dodatków Mieszkaniowych	
		ilość	wartość [zł]	ilość	wartość [zł]	ilość	wartość [zł]
1.	Wystawiono upomnienia	277	572 596,23	1 074	3 358 534,14	2	19 500,50
2.	Wystawiono tytuły wykonawcze	93	159 424,91	997	1 801 904,99	2	19 684,43
3.	Układy ratalne/ ugody	49	145 641,37	74	164 720,74	0	0

W roku 2023 należności w kwocie 27 674 971,80 zł (MOPS 16 880 835,89 zł oraz GMINA 10 794 135,81 zł) odzyskano w wyniku potrąceń, wpłat własnych dłużników, rat oraz realizacji tytułów wykonawczych.
Na podstawie art. 60 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w 2023 roku umorzono należności na ogólną kwotę 2 130 807,80 zł. Tytuły dokonanych umorzeń przedstawia poniższa tabela.

Umorzenia

Tytuł dokonanych umorzeń	Łączna liczba dokonanych umorzeń	Łączna kwota dokonanych umorzeń [w zł]
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych	19	20 771,76
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego funduszu alimentacyjnego	14	44 872,67
Umorzenia z tytułu opłaty za pobyt dziecka w	7	475 131,96

Tytuł dokonanych umorzeń	Łączna liczba dokonanych umorzeń	Łączna kwota dokonanych umorzeń [w zł]
Zakładzie Opiekuńczo - Leczniczym		
Umorzenia z tytułu opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	48	1 083 586,34
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	6	38 662,57
Umorzenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej	1	1 520,65
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego (500+)	5	16 962,46
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego zasiłku pielęgnacyjnego	8	9 072,87
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego świadczenia pielęgnacyjnego	16	19 772,40
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego świadczenia na kontynuowanie nauki	4	16 369,32

Tytuł dokonanych umorzeń	Łączna liczba dokonanych umorzeń	Łączna kwota dokonanych umorzeń [w zł]
Umorzenie z tytułu opłat za pobyt dziecka w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej	2	80 057,00
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego zasiłku stałego	1	15 560,81
Umorzenia z tytułu nienależnie pobranego zasiłku dla opiekuna	1	4 541,84
Umorzenie z tytułu nienależnie pobranego dodatku mieszkaniowego	1	57 111,54
Umorzenie z tytułu nienależnie pobranego świadczenia rodzicielskiego	1	603,12
Umorzenie z tytułu nienależnie pobranego dodatku do zasiłku rodzinnego/wielodzietność	2	170,34
Umorzenie z tytułu wypłaconego funduszu alimentacyjnego	3	242 620,42
Umorzenie z tytułu nienależnie pobranego dodatku węglowego	1	3 419,73
OGÓŁEM	140	2 130 807,80

Na podstawie art.18 ust.1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wypłacane jest wynagrodzenie dla opiekunów prawnych. W 2022 r.

wypłacono je na ogólną kwotę 1 173 161,62 zł dla 103 opiekunów prawnych (mających pod opieką 243 osób). Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie postanowień sądowych. Na przestrzeni lat 2018-2022 wyglądało to następująco:

Wypłata wynagrodzeń dla opiekunów prawnych w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota wypłaconych wynagrodzeń [zł]	794 024,72	845 096,97	978 629,26	1 023 204	1173161,62
Ilość opiekunów prawnych	97	96	96	98	103
Ilość osób dla których została ustanowiona opieka prawna, która jest opłacana ze środków publicznych	187	199	220	228	243

Na podstawie prawomocnych wyroków Sądów powołujących się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28.03.2014 r. (sygn. akt III CZP 6/14) zostały wypłacone wynagrodzenia dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. W 2023 r. wypłacono je na ogólną kwotę 197 680,47 zł dla 22 kuratorów (mających pod opieką 30 osób).

W związku ze zobowiązaniami sądów MOPS poszukuje i wskazuje kandydatów na opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych, dla małoletnich oraz na kuratorów dla osób częściowo ubezwłasnowolnionych i kuratorów osób niepełnosprawnych. W 2023 r. zostały wskazane 69 osoby jako kandydaci na opiekunów prawnych i kuratorów.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 ze zm.) Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby upoważnione przez Prezydenta Wrocławia wydały 1 763 (w 2022 r. – 2 017) decyzje

potwierdzające prawo do opieki zdrowotnej świadczeniobiorców, którzy nie są zaliczeni do kręgu osób „ubezpieczonych".
W 2023 r. w wyniku współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z Pogotowiem Ratunkowym we Wrocławiu zgłoszono 34 osoby, którym interwencyjnie zapewniono pomoc w formie usług opiekuńczych w dni wolne od pracy tj. soboty, niedziele i święta. Wsparcie interwencyjne zapewniono szczególnie osobom samotnym, które nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, a wymagają pomocy osoby drugiej, polegającej na zapewnieniu niezwłocznej opieki w zakresie potrzeb bytowych (wyżywienie), jak i opieki pielęgniarskiej (pomoc w utrzymaniu higieny osobistej oraz zaleconej przez lekarza pielęgnacji) czy wykupienia zaleconych leków. Zgłoszenia przyjmuje dyżurujący pracownik MOPS.
Na wnioski składane przez Przewodniczących Komisji Rekrutacyjnych, Kierownicy Zespołów Terenowej Pracy Socjalnej, potwierdzili 14 okoliczności zawartych w oświadczeniach składanych przez rodziców i opiekunów prawnych oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dziećmi w procesie rekrutacji do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego i oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2023 współpracował z Wrocławskim Centrum Integracji (WCI) na rzecz zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców Wrocławia. Pracownicy socjalni MOPS na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych skierowali łącznie 102 osoby do uczestnictwa w WCI w ramach realizacji różnych projektów, reintegracji zawodowej i społecznej oraz do szkoleń poza projektowych zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym.
W ramach realizacji uchwały nr LXIII/1518/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 11 października 2018 r. w sprawie „Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych" (z późn. zm.), a także Zarządzenia nr 3860/20 Prezydenta Wrocławia z dnia 1 października 2020 r. w sprawie określenia zasad postępowania przy kierowaniu osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych do miejsc pobytu dostosowanych do ich potrzeb życiowych (z późn. zm.), MOPS przygotowuje skierowania do ww. miejsc pobytu. Skierowania podpisywane były przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Łącznie w 44 miejscach pobytu na koniec 2023 roku przebywało 96 osób.

Zgodnie z zarządzeniem nr 1350/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 15 lipca 2019 r. w sprawie trybu postępowania przy udzielaniu pomocy repatriantom i członkom ich najbliższej rodziny, zapraszanych przez Gminę Wrocław do osiedlenia się we Wrocławiu, na pisemny wniosek Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego Wrocławia w 2023 r. MOPS umieścił w mieszkaniach interwencyjnych znajdujących się w Pensjonacie dla Osób Starszych i z Niepełnosprawnościami przy ul. Kamieńskiego 190 we Wrocławiu 2 rodziny repatriantów (razem 6 osób w rodzinie).
Od 2014 r. realizowane są uroczyste pochówki Dzieci Martwo Urodzonych. Wspólnie z MOPS zadanie realizują: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia, Zarząd Cmentarzy Komunalnych we Wrocławiu, Fundacja Evangelium Vitae, Szpital Specjalistyczny im. A Falkiewicza we Wrocławiu, Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Jana Mikulicza–Radeckiego we Wrocławiu, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu. W 2023 r. odbyły się 3 uroczyste pochówki „Dzieci Martwo Urodzonych".
W 2023 r. Zespół ds. Organizacji i Nadzoru w Dziale Prawnym, Organizacji i Nadzoru sporządził 12 projektów uchwał Rady Miejskiej Wrocławia (wszystkie przyjęte przez RMW) i 3 obwieszczenia Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ogłoszenia tekstów jednolitych uchwał oraz 14 projektów zarządzeń Prezydenta Wrocławia, rozpatrywał 52 spraw skargowo-wnioskowych regulowanych przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, zakończonych wydaniem skierowanego do skarżącego/wnioskodawcy zawiadomienia o sposobie rozpatrzenia skargi/wniosku. Z podanej ogólnej liczby spraw, 38 z nich stanowiło skargi, pozostałe 14 – wnioski. Ponadto Zespół ds. Organizacji i Nadzoru MOPS udzielał w 21 sprawach osobom zainteresowanym oraz uprawnionym podmiotom wyjaśnień dotyczących skarg, wniosków, petycji, postulatów, inicjatyw i interpretacji.
Sekcja Informatyki MOPS w roku 2023 oprócz bieżącej pracy administracyjno-serwisowej związanej z utrzymaniem ciągłości pracy, oprogramowania i infrastruktury informatycznej, przeprowadziła:

1) instalację sprzętu zakupionego w 2022 i 2023 roku;
2) wdrożenie nowego systemu HELPDESK - obsługującego zgłoszenia z obszaru IT oraz remontowo-technicznego. Na potrzeby INFO i SRTE;

3) wyposażenie i uruchomienie sali konferencyjnej w pok. 205 w monitor interaktywny wraz z peryferiami i siecią komputerową;
4) instalacja szaf teletechnicznych wraz z zaszyciem okablowania w ramach podłączenia do sieci budynku przy ul. Wysokiej 6 oraz nowego pomieszczenia m.in. Sekcji świadczeń ZOBU na ul. Zachodniej;
5) przygotowanie siedziby DDPC przy ul. Ciepłej do podłączenia do sieci MOPS poprzez ułożenie okablowania sieci strukturalnej;
6) przenoszenie jednostek organizacyjnych MOPS między siedzibami , ZTPS 1 i dawny ZTPS 7 (Macieja 4, Macieja 19-20, Braniborska), ORPZ z Mł. Techników 58 na ul. Wysoką 6, ZOBU do nowego lokalu w ramach tego samego budynku;
7) udział w opracowaniu procedury obsługi osób z niepełnosprawnością pod kątem wykorzystywania usługi tłumacza języka migowego online przy użyciu tabletów w 14 siedzibach MOPS;
8) wymiana komputerów z systemem operacyjnym Windows 7;
9) organizacja szkoleń z obsługi EZD, Wywiad Plus dla pracowników MOPS;
10) udział w spotkaniach dotyczących funkcjonalności oraz analiz bezpieczeństwa danych osobowych na okoliczność pozyskania i wdrożenia oprogramowania Dobre Wsparcie, usprawniającego pracę DUOO;
11) udział w spotkaniach z DZKS i CUI dotyczących pozyskania nowego systemu FK dla MOPS przez CUI;
12) analiza usługi migracji wraz z DZKS posiadanego systemu FK firmy Asseco do wyższej wersji wraz z usługą jego przeniesienia na nową platformę sprzętową;
13) zakup odnowienia licencji na oprogramowanie antywirusowe (1050 licencji) na potrzeby MOPS na łączną kwotę 87 822 zł brutto;
14) zakup odnowienia licencji na oprogramowanie antywirusowe dla urządzeń mobilnych (350 licencji) na potrzeby MOPS na łączną kwotę 27 355,20 zł brutto;
15) zakup odnowienia licencji na oprogramowanie umożliwiające szyfrowanie wiadomości przesyłanych za pośrednictwem poczty elektronicznej (860 licencji) na potrzeby MOPS na łączną kwotę 23 646,75;
16) wykupienie rocznego dostępu do portali internetowych: Portal zamówień publicznych, CANVA, rejestr upadłości konsumenckiej, interankiety, analizyka ryzyka zgodnie z RODO, walidator zgodności z WCAG stron internetowych;

17) zakup w ramach postępowania przetargowego sprzętu komputerowego wraz z licencjami na oprogramowanie (komputery AllInOne, laptopy, tablety, drukarki, urządzenia wielofunkcyjne, skanery itp.), z podziałem na 2 zadania na potrzeby MOPS na łączną kwotę 313 820,20 zł brutto;
18) zakup sprzętu komputerowego wraz z licencjami na oprogramowanie na potrzeby MOPS na łączną kwotę 144 916,14 zł brutto;
19) zakup w ramach postępowania przetargowego dwóch serwerów wraz z montażem i licencjami na oprogramowanie na potrzeby systemu FK MOPS – łączna wartość zamówienia 194 379,36 zł brutto;
20) zakup półki macierzy dyskowej wraz z dyskami na potrzeby systemu FK MOPS – łączna wartość zamówienia 88 560 zł brutto;
21) zakup licencji na oprogramowanie bazodanowe Oracle na potrzeby systemu FK MOPS – łączna wartość zamówienia 87 492,29 zł brutto;
22) pozyskanie lub odnowienie 34 kwalifikowanych podpisów elektronicznych, za pośrednictwem CUI;
23) zakup i wdrożenie oprogramowania do obsługi Dodatków Osłonowych, Dodatków Węglowych, Energii Elektrycznej w aplikacji Sygnity;
24) wdrożenie oprogramowania do obsługi Dopłaty do czynszów w aplikacji Świadczeń Rodzinnych w związku z realizacją nowego zadania;
25) zawarcie nowego porozumienia SLA z Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu;
26) uruchomienie w komórkach organizacyjnych: ZTPS 1, ZTPS 2, ZTPS 3, ZTPS 4, ZTPS 5, ZTPS 6 obsługi wywiadów środowiskowych przy użyciu terminalni mobilnych i aplikacji Wywiad Plus;
    a) w ramach zadania skonfigurowano i zainstalowano 121 laptopów (terminali) u pracowników socjalnych (ZTPS 1 – 28 szt., ZTPS 2 – 12 szt., ZTPS 3 – 21 szt., ZTPS 4 - 23 szt., ZTPS 5 – 22 szt., ZTPS 6 – 15 szt.;
    b) przeprowadzono wewnętrzne szkolenie 121 pracowników socjalnych z obsługi oprogramowania Wywiad Plus oraz Pomostu w zakresie przeprowadzania wywiadów środowiskowych w formie elektronicznej;
27) dostosowanie strony internetowej mops.wroclaw.pl oraz bip.mops.wroclaw.pl w zakresie poprawy błędów wskazanych w audycie dotyczącym dostępności stron internetowych;

28) wytworzono nowy szablon strony internetowej mops.wroclaw.pl na potrzeby zmian organizacyjnych oraz ułatwiających dotarcie do niezbędnych informacji;
29) przeprowadzenie audytu zgodności z Krajowymi Ramami Interoperacyjnoścl;
30) techniczne wdrożenie systemu eDoręczeń;
31) organizacja zewnętrznych szkoleń z obsługi aplikacji Pomost Std oraz wywiad Plus;
32) zakup i wdrożenie aplikacji do obsługi KZP w MOPS;
33) likwidacja sprzętu komputerowego niesprawnego i nienadającego się do naprawy oraz użytkownika;
34) zawarcie 36 umów licencyjnych, zakupowych oraz wsparcia technicznego oraz 24 umów powierzenia przetwarzania danych;
35) zaktualizowanie usługi katalogowej Active Directory o nową strukturę organizacyjną MOPS, która posłuży na okoliczność systemu EZD;
36) pilotażowe uruchomienie systemu zarządzania zmiennymi hasłami do kont administracyjnych stacji roboczych (LAPS);
37) pilotażowe wdrożenie monitoringu nośników wymiennych oraz dopuszczenie do odczytu tylko i wyłącznie urządzeń zaszyfrowanych sprzętowo dystrybuowanych przez Sekcję Informatyki MOPS;
38) opracowanie modyfikacji funkcjonalności modułu Oświadczeń Majątkowych w aplikacji jPROBIT.

ZESPÓŁ DS. WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI MOPS

Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi nadzorował w 2023 roku pracę 52 organizacji pozarządowych, z którymi zawarto 123 umowy:

- prowadzenie domów pomocy społecznej;
- prowadzenie środowiskowych domów samopomocy typu A;
- prowadzenie środowiskowych domów samopomocy typu B;
- prowadzenie środowiskowego domu samopomocy typu A i C;
- prowadzenie środowiskowego domu samopomocy typu B i D;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego;
- organizowanie i prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych;

- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- prowadzenie zbiorowego żywienia w kuchniach charytatywnych i innych miejscach wydawania posiłków osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z Gminy Wrocław;
- prowadzenie punktów wydających żywność nieprzetworzoną;
- organizowanie i prowadzenie łaźni i magazynu wydającego odzież dla osób najuboższych i bezdomnych na terenie Gminy Wrocław;
- organizowanie i prowadzenie schronienia i magazynów wydających odzież dla osób bezdomnych posiadających ostatnie stałe zameldowanie w Gminie Wrocław;
- prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób w kryzysie;
- organizowanie dodatkowego wsparcia osób bezdomnych za pomocą pracy streetworkerów, Streetbusa, metody Housing First i metody Laboratorio Abbastanza;
- prowadzenie magazynów przekazujących żywność organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność na rzecz osób najuboższych oraz magazynów przekazujących żywność bezpośrednio osobom potrzebującym;
- prowadzenie ogrzewalni oraz realizowanie pakietu interwencyjnego dla osób bezdomnych na terenie Gminy Wrocław;
- prowadzenie noclegowni dla bezdomnych mężczyzn;
- prowadzenie ośrodków realizujących w sposób zorganizowany terapię i poradnictwo na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- organizowanie i prowadzenie dziennych domów pomocy dla osób starszych z deficytem pamięci w tym m.in. DDP Senior+;
- realizacja zadania w ramach Programy Korpus Wsparcia Seniorów;
- prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej;
- prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego;
- opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością;
- opieka wytchnieniowa w Gminie Wrocław;
- asystent osoby niepełnosprawnej;
- dostosowanie i prowadzenia mieszkań partycypacyjnych dla cudzoziemców;

- prowadzenia mieszkania partycypacyjnego dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną;
- przygotowanie do przyjęcia w mieszkaniu interwencyjnym;
- prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej;
- przygotowanie wigilii dla najuboższych mieszkańców Wrocławia;
- przygotowanie oraz dystrybucja paczek żywnościowych dla potrzebujących mieszkańców Wrocławia;
- wsparcie uchodźców z Ukrainy sfinansowane ze środków UNICEF;
- ponadto 15 zadań zlecono w trybie artykułu 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dnia 1 października 2023 roku na okres zimowy została otwarta całodobowa Ogrzewalnia dla osób bezdomnych (maksymalnie 50 miejsc) prowadzona na zlecenie Gminy Wrocław przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Wrocławskie. Placówka usytuowana jest przy ul. Gajowickiej 62 we Wrocławiu. Planowane zakończenie realizacji zadania to 30 kwiecień 2024 r.

NIERUCHOMOŚCI ZARZĄDZANE PRZEZ MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2023 zarządzał nieruchomościami w ilości 156 budynków i lokali, w tym: 81 pozostających w trwałym zarządzie MOPS, 17 użytkowanych na podstawie umowy użyczenia, 54 na podstawie umowy najmu i 4 na podstawie porozumienia.

W ramach tych zasobów: 50 obiektów było użytkowanych na potrzeby realizacji działań statutowych MOPS, 2 przeznaczone na pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej specjalistycznej, 1 przeznaczony na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, 7 lokali wykorzystywanych w celu utrzymania ciągłości projektu Trampolina, 44 mieszkania dla zabezpieczenia miejsc pobytu w ramach „Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i niesamodzielnych", 2 lokale użyczone Wrocławskiemu Centrum Opieki i Wychowania, 1 lokal na przekazany WCRS oraz 49 lokali użyczanych innym podmiotom m.in. stowarzyszeniom i fundacjom.

Nieruchomości zarządzane przez MOPS

Liczba nieruchomości	Właściciel nieruchomości	Tytuł prawny MOPS
81	Gmina Wrocław	trwały zarząd
2	Gmina Wrocław	umowa użyczenia
14	Zarząd Zasobu Komunalnego	umowa użyczenia
3	Zarząd Zasobu Komunalnego	porozumienie
1	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	porozumienie
4	Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o.	umowa najmu
3	Spółdzielnia Mieszkaniowa	umowa najmu
1	Polskie Koleje Państwowe S.A.	umowa najmu
1	„Nasz Dom” Spółka z o.o.	umowa najmu
44	TBS Wrocław Sp. z o.o.	umowa najmu
1	Archon	umowa najmu
1	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu	umowa użyczenia

WROCŁAWSKIE CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZNEGO

Celem głównym Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego jest wsparcie budowy aktywnego społeczeństwa obywatelskiego, szerzenie idei mediacji, diagnozowanie potrzeb społecznych mieszkańców Miasta oraz prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej. Ważnym zadaniem instytucji jest rozwój rodziny, działania na rzecz dzieci, młodzieży, osób starszych oraz integracja międzypokoleniowa. Szczególną rolę odgrywają programy dla środowiska kombatantów i osób represjonowanych. Jednostka koordynuje działania ukierunkowane na rozwój dialogu międzykulturowego, w tym działania na rzecz

mniejszości etnicznych i narodowych oraz nowych mieszkańców Wrocławia (migrantów i uchodźców). Ponadto w ramach Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego działa Zespół Wolontariatu, którego celem jest prowadzenie, i integracja wrocławskich działań wolontariackich, jako jednej z form przeciwdziałania uzależnieniom, a także popularyzacja idei wolontariatu wśród mieszkańców Wrocławia. Jednostka organizuje, bądź wspiera, kampanie społeczne, zdrowotne oraz liczne wydarzenia plenerowe na przykład festyny osiedlowe i rodzinne. Do zadań należy również działalność na rzecz podnoszenia kompetencji edukacyjnych uczniów i nauczycieli. Tworzenie i wdrażanie innowacji, wspieranie kreatywności, rozwijanie uzdolnień i talentów dzieci i młodzieży. Od 2016 roku jednostka przejęła zadania związane z obsługą wrocławskich Osiedli. Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego realizowało również zadania związane z wsparciem mieszkańców Wrocławia, którzy borykali się z problemami cyberuzależnień. W latach 2022 - 2023 Wrocławskie Centrum Rozwoju społecznego włączyło się w zadania mające na celu niesienie pomocy Ukraińcom, którzy przybyli do Wrocławia w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terenie ich kraju.

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO ŚRODOWISKA SENIORÓW

WROCŁAWSKIE CENTRUM SENIORA

Wrocławskie Centrum Seniora - zespół Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego realizuje blisko 20 dużych projektów rocznie, w których w 2023 roku wzięło udział około 15 tysięcy osób. W 2023 r. zorganizowano między innymi: Dni Babci i Dziadka, Dni Seniora, Akademię Rozwoju Seniora, Szkołę Liderów, Strefa 55 +, Radiowy Klub Seniora, Kalejdoskop Seniora, Mistrzostwa Senioralne w nordic walking i biegach o Puchar Komendanta Miejskiego Policji pod Patronatem Honorowym Prezydenta Wrocławia, I Senioralny Festiwal Piosenki Artystycznej, Wrocławskie Filmowe Centrum Seniora, Akademię Dojrzałej Przedsiębiorczości. Kontynuowano współpracę z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu oraz Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie w ramach projektu CITY &CO „City&Co: Older Adults Co-Creating a Sustainable Age-friendly City”. Międzynarodowy zespół badawczy (Haga, Wrocław, Kraków, Bukareszt) wraz z seniorami stworzył aplikację oraz wypracował standard, jakim powinny charakteryzować się miasta przyjazne wszystkim pokoleniom.
Akademia Rozwoju Seniora

W ramach projektu Akademia Rozwoju Seniora odbywały się zarówno cykliczne, jak i okazjonalne spotkania, warsztaty, prelekcje z zakresu kultury, edukacji, zdrowia, sportu i turystyki, na przykład: cykl „Daj się ponieść… Taniec lekarstwem na jesienne słoty", zajęcia gimnastyczne „Zdrowy kręgosłup", spotkania rozwijające kompetencje personalno-społeczne pod nazwą: „Warsztaty rozwoju osobistego", warsztaty fotograficzne pod nazwą: „ABC portretu", warsztaty filozoficzne pod nazwą: „Obudzić myślenie", warsztaty genealogiczne, warsztaty z zakresu makijażu i pielęgnacji, zdrowego żywienia, zajęcia rękodzielnicze, spotkania podróżnicze, konsultacje z lekarzami i specjalistami, z przedstawicielami ZUS, NFZ, Dolnośląskiej Izby skarbowej, Policji i Straży Miejskiej, spotkania dotyczące polskich tradycji i obyczajów, spotkania artystyczne i kulturalne. W 2023 r. odbyło się w ramach Akademii Rozwoju Seniora około 400 zajęć stacjonarnych, w których wzięło udział blisko 5000 osób. Przy Wrocławskim Centrum Seniora aktywnie działają grupy senioralne: Panie Niespodzianki, O-CAL-eni, Aktywne Wrocławianki, Grupa rekreacyjno-sportowa, 27 Wołyńska Dywizja Piechoty AK, Zrzeszenie Weteranów Działań poza Granicami Państwa, Stowarzyszenie Kombatantów Misji Pokojowych ONZ, Klub Seniora Podróżnika, Grupa Pań z Ukrainy, Grupa Mediatorów.

Wrocławska Karta Seniora

To innowacyjny projekt miasta Wrocławia, skierowany do osób powyżej 60. roku życia mieszkających we Wrocławiu. Umożliwiał seniorom korzystanie z promocji i ofert przygotowanych przez firmy i instytucje specjalnie z myślą o nich. Do programu przystąpiło do tej pory blisko 150 partnerów z różnych dziedzin (kultura, edukacja, sport, zdrowie, turystyka). Od 2019 roku Wrocławska Karta Seniora jest oferowana w trzech kategoriach: 60+ Srebrna, Złota dla osób 75 + oraz dla osób 90+ Szmaragdowa. Od 16 listopada 2023 r. wrocławscy seniorzy mogą również korzystać z elektronicznej wersji Wrocławskiej Karty Seniora dostępnej w aplikacji mObywatel. Karta Złota uprawnia do korzystania z programu Senior Taxi (dwa bezpłatne przejazdy w miesiącu do lekarza, urzędu czy na cmentarz). Karta Szmaragdowa obejmuje bezpłatne usługi realizowane w domu seniora między innymi konsultacje optometrysty oraz wyrobienie 2 sztuk okularów, usługę fryzjerską, podologiczną, badanie słuchu, naprawę protezy zębowej, drobne naprawy w mieszkaniu, sprzątanie, pranie, wolontariat. W roku 2023 wydano łącznie: 7741 Wrocławskich Kart Seniora, w tym: 4975 Srebrnych

Wrocławskich Kart Seniora, 2477 Złotych Wrocławskich Kart Seniora oraz 289 Szmaragdowych Wrocławskich Kart Seniora.
Porównanie do poprzednich lat: w roku 2019 wydano: 11613 Kart Srebrnych, 6262 Kart Złotych, 635 Kart Szmaragdowych – razem 18 510 (okres przed pandemią). W roku 2020 wydano: 3990 Kart Srebrnych, 1576 Kart Złotych oraz 306 Kart Szmaragdowych – razem 5872. W roku 2021 wydano: 2386 Srebrnych Kart, 1198 Złotych Kart i 239 Szmaragdowych Kart Seniora, łącznie w 2021 roku wydano: 3823 Wrocławskich Kart Seniora (spadek liczby wydanych kart w roku 2020 i 2021 spowodowany był pandemią i lockdownem). Łącznie w 2022 r. wydano: 6966 Wrocławskich Kart Seniora, w tym: 5025 Srebrnych Kart Seniora, 1655 Złotych Kart Seniora, 286 Szmaragdowych Kart Seniora.
Dni Seniora Wrocław 2023
Półtora miesiąca różnorodnych wydarzeń z zakresu kultury, edukacji, zdrowia, sportu i rekreacji. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu samych seniorów, jak i partnerów (czyli instytucji miejskich, stowarzyszeń, fundacji, klubów seniora i UTW oraz firm komercyjnych) zorganizowano ponad 150 wydarzeń, w których wzięło udział ponad 5 tysięcy seniorów. Na stałe już wpisały się w harmonogram wrocławskich Dni Seniora: Przeglądy Twórczości Senioralnej, w tym Przegląd Chórów, Przegląd Kabaretów, Małych Form Teatralnych i Pantomim, Dzień Zdrowia, konkursy poetyckie, literackie, fotograficzne, warsztaty z rozwoju osobistego, rękodzielnicze, spotkania edukacyjne ze specjalistami, koncerty, bale i rajdy terenowe.
Strona internetowa i punkt informacyjny
Aktywnie działano w wirtualnej przestrzeni na stronie internetowej www.seniorzy.wroclaw.pl oraz na Facebooku. Podsumowując w 2023 r.: zasięg strony WCS na Facebooku 426 595 (wzrost o 379 % w stosunku do 2022), odwiedziny strony na Facebooku 79 356 (wzrost o 212% w stosunku do 2022), nowe polubienia strony na Facebooku 407 (wzrost o 19% w stosunku do 2022). W 2023 r. roku działały następujące Telefony Seniora: 71 344 44 44 (Punkt Informacyjny), 71 772 49 40 (Punkt Informacyjny), 668 010 360 (Rzecznik Seniora i opiekuna), 668 010 083 (Wrocławska Szmaragdowa Karta Seniora) – łącznie odebrano i przeprowadzono ponad 12 tysięcy rozmów z seniorami a Punkt Informacyjny, działający w siedzibie WCS, przy pl. Dominikańskim 6 (od poniedziałku do piątku w godz.9:00-15:00) odwiedziło w 2023 r. ponad 10 tysięcy osób.

Szkoła Liderów

W ramach Szkoły Liderów, w 2023 r. roku projekt ukończyło 21 nowych uczestników. Do tej pory, od 2018 r. odbyło się 7 edycji, certyfikat otrzymało blisko 80 osób, które realizują działania na rzecz aktywizacji i integracji wrocławskich seniorów oraz projekty międzypokoleniowe.

Radiowy Klub Seniora

Łącznie w 2023 r. wyemitowano 47 audycji Radiowego Klubu Seniora. Emisja audycji Radiowy Klub Seniora odbywała się w Radiu Rodzina. W ramach Kalejdoskopu Seniora, w 2023 roku wyemitowano 20 odcinków w TV Echo24.

Wrocławska Rada Seniorów

Zajmuje się rozpoznawaniem potrzeb, problemów oraz aktywności najstarszych mieszkańców Wrocławia. Rada współpracuje z Radą Miejską Wrocławia, Prezydentem Wrocławia. W jej skład weszło 8 przedstawicieli organizacji Pożytku Publicznego – środowisk senioralnych, 3 członków Rady Miejskiej Wrocławia oraz 3 osoby wskazane przez Prezydenta Wrocławia. W 2023 roku odbyły się 3 posiedzenia Wrocławskiej Rady Seniorów, zakończyła się 4 letnia kadencja (z powodu pandemii koronawirusa łącznie w 2021 roku odbyły się 4 posiedzenia Wrocławskiej Rady Seniorów, w 2022 r odbyło się 8 posiedzeń Wrocławskiej Rady Seniorów w siedzibie WCRS-WCS oraz 2 spotkania z Komisją ds. Polityki Senioralnej, Zdrowia i Bezpieczeństwa w UM Wrocławia).

Rzecznik Seniora i Opiekuna przy Wrocławskim Centrum Seniora

od stycznia 2020 r. pomaga, wspiera w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych osób starszych, jest w kontakcie z innymi instytucjami publicznymi, doradzając i informując o sposobach załatwienia spraw. Współpracuje z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz seniorów (Kluby Seniora, UTW, CAL, NGO). W 2023 roku Rzecznik Seniora i Opiekuna odbył: 72 rozmowy telefoniczne, prowadził 16 spraw, podjął blisko 50 interwencji, odbył 89 indywidualnych spotkań z seniorami oraz 53 spotkania z edukatorami, animatorami osób starszych i grupami senioralnymi.

PRZESTRZEŃ TRZECIEGO WIEKU

Przestrzeń Trzeciego Wieku istnieje od czerwca 2019 roku. Głównym celem jej działalności jest wzmocnienie aktywizacji seniorów z terenu Wrocławia.

W podejmowanych działaniach ukierunkowujemy się na umożliwienie seniorom udziału w różnego rodzaju aktywnościach, pogłębienie wiedzy i rozwijanie umiejętności seniorów, pielęgnowanie zwyczajów i tradycji kulturowych a także

wzmocnienie integracji seniorów oraz integracji międzypokoleniowej. Istotne jest także stwarzanie okazji do nawiązywania relacji wśród osób starszych i przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia.
W roku 2023 realizowano 2 zadania: Przestrzeń Trzeciego Wieku –zajęcia aktywizujace dla seniorów oraz Społeczny Instytut Trzeciej Generacji.
Liczba osób korzystających z zajęć, spotkań, odwiedzających Punkt Informacyjny PTW WCRS – 54 726 osób (w roku 2022 – 34 087 osób);
Liczba przeprowadzonych spotkań, warsztatów, zajęć, prelekcji, konsultacji indywidualnych – 1 391 spotkań (w roku 2022 – 1 069 spotkań)
Liczba udostępnień przestrzeni zorganizowanym i niezorganizowanym grupom senioralnym - 268 udostępnień sal (w roku 2022 – 199 udostepnień sal)
Liczba spotkań roboczych/organizacyjnych - 198 spotkań (w roku 2022 – 137 spotkań roboczych/organizacyjnych)
Liczba porad prawnych – 438 osób (w roku 2022 – 358 osób)
Przestrzeń Trzeciego Wieku – zajęcia aktywizujące dla seniorów
Jest to przestrzeń, w której seniorzy mogli spędzić czas podczas warsztatów, spotkań, prelekcji, konferencji i wydarzeń kulturalnych (między innymi koncertów, występów grup teatralnych, kabaretowych). W harmonogramie wydarzeń znajdowały się działania z zakresu edukacji, zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, aktywnie wspierano także szereg oddolnych inicjatyw grup senioralnych. Liczba podejmowanych działań systematycznie zwiększała się a dzięki współpracy z coraz większą ilością grup, instytucji i organizacji realizowano przedsięwzięcia także w przestrzeni miasta, w społecznościach lokalnych. Seniorzy uczestniczyli w coraz większej ilości wydarzeń na terenie całego miasta. Intensywnie współpracowano z klubami seniora, wspomagając ich działalność. Wśród cyklicznie prowadzonych wydarzeń należy wymienić Atelier Kultury, Pokój artystyczny Jerzego Skoczylasa; Wrocław od zaplecza; Synergia ciała i umysłu (Zumba gold, Gimnastyka ciała z elementami tańca, Joga dla seniorów, Klub brydżowy), NIEzapomniane tradycje (warsztaty artystyczne i rękodzielnicze), Warsztaty tematyczne (z przetworami, krawieckie, ogrodnicze), Otwarty Klub Seniora, SeniorParty, Bale senioralne, Muzyka zbliża - Soboty ze swingiem, koncerty, spotkania okolicznościowe, cykliczne spotkania grup senioralnych a także udostępnianie przestrzeni zorganizowanych i niezorganizowanych grupom senioralnym. W PTW WCRS prowadzono Punkt Informacyjny, w którym między innymi wydawana była Wrocławska Karta Seniora, udzielane były informacje o

wydarzeniach dla seniorów na terenie miasta. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom, potrzeby seniorów realizowano także mobilny Punkt Informacyjny.

Społeczny Instytut Trzeciej Generacji

Założeniem Instytutu było stworzenie przestrzeni do współpracy podmiotów sektora publicznego, prywatnego, pozarządowego na rzecz utrzymania seniorów w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej i jak najdłużej we własnym środowisku. Było to także miejsce dla osób zainteresowanych kreowaniem polityki senioralnej, dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem. Niezwykle innowacyjnym mini projektem była „Cyfrowa przestrzeń bez barier", w którym podmioty biznesowe w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu wspierały seniorów w zakresie ich kompetencji cyfrowych.

W ramach Instytutu realizowane były takie działania jak między innymi: organizacja edukacji dla osób starszych (między innymi język angielski, niemiecki, prelekcje zdrowotne, prawne), poradnictwo dla seniorów (prawne, psychologiczne, socjalne, cyfrowe), monitorowanie badań, działań, dobrych praktyk na rzecz seniorów, stworzenie przestrzeni partycypacji seniorów, stworzenie platformy wymiany wiedzy i doświadczeń (środowisko nauki i praktycy) – konferencje, spotkania, seminaria, fora, szkolenia (z udziałem naukowców, praktyków, studentów, przedstawicieli instytucji), współpraca z biznesem. Instytut wspierał także i integruje instytucje i podmioty działające na rzecz seniorów na terenie miasta.

Na działania przeznaczone dla wrocławskich Seniorów wydatkowano kwotę 1 869 353,88 zł.

WROCŁAWSKIE FILMOWE CENTRUM SENIORA

W ramach Wrocławskiego Filmowego Centrum Seniora odbyło się 8 wydarzeń (w tym spotkania z aktorami, casting do grupy aktorskiej, spotkania autorskie, premiera spektaklu „Miasto kobiet") w których uczestniczyło łącznie około 850 osób oraz cykl warsztatów aktorskich, w których wzięło udział 43 seniorów. Poza tym zorganizowano wydarzenia, w ramach których odbyły się: potańcówka dla seniorów, spektakl-recital Mariana Opanii oraz spotkanie międzypokoleniowe z udziałem aktora Zbigniewa Walerysia, uczniów LO nr XVII we Wrocławiu oraz seniorów działających przy Wrocławskim Centrum Seniora. Łącznie w wydarzeniu wzięło udział około 600 osób. Kwota wydatkowana na zadanie 200 000 zł.

DOFINANSOWANIE UNIWERSYTETÓW TRZECIEGO WIEKU

W 2023 roku zadanie realizowało 5 uczelni wyższych. Słuchacze mogli wziąć udział w wykładach, warsztatach, zajęciach językowych oraz w różnorodnych zajęciach sportowych. Realizacja zadania przyczyniła się do przeciwdziałania poczuciu osamotnienia wśród osób starszych, wzrostu aktywności fizycznej, zapobiegała procesom demencyjnym oraz podniosła umiejętności korzystania z nowych technologii w grupie wiekowej 60+. Liczba słuchaczy, która aktywnie brała udział w zajęciach to 1377 osób. Liczba słuchaczy w 2022 roku - 1264, w 2021 roku - 870 osób. W 2020 zadanie z powodu pandemii realizowały 2 uczelnie, które swoim zasięgiem objęły 174 osoby. W 2019 Gmina dofinansowała 5 uczelni i 1323 słuchaczy. W 2018 roku dofinansowanie otrzymało 6 uczelni i 1502 słuchaczy. Kwota wydatkowana na zadanie to 152 000 zł.

KLUBY SENIORA PRZY RADACH OSIEDLA, CHÓRY OSIEDLOWE

Kluby Seniora prowadziły liczne zajęcia między innymi lektoraty języków obcych, techniki ćwiczenia pamięci i koncentracji, zajęcia z obsługi komputera i internetu. Ważną część spotkań obejmowała edukacja prozdrowotna, w tym spotkania z psychologami, dietetykami, lekarzami różnych specjalności, wiele klubów oferowało również gimnastykę i ćwiczenia rehabilitacyjne. Chóry osiedlowe stały się alternatywą spędzania czasu wolnego, miejscem integracji międzypokoleniowej. W roku 2023 roku dofinansowano:

- 48 Klubów Seniora kwotą 476 150 zł.
- 32 chóry osiedlowe kwotą 164 000 zł (w tym 7 000 zł - Wrocławski Festiwal Chórów Osiedlowych).

W roku 2022 roku przyznano środki na: 47 Klubów Seniora i 30 chórów osiedlowych. W 2021 dofinansowano 43 kluby i 24 chóry. W 2020 działało 40 klubów i 22 chóry. W 2019 działały 42 Kluby Seniora przy Radach Osiedla oraz 25 chórów osiedlowych, w 2018 roku dofinansowano 36 Klubów Seniora i 20 chórów, a w 2017 roku 30 klubów i 18 chórów.

OKOŁOŚWIĄTECZNE SPOTKANIA PODSUMOWUJĄCE DLA LIDERÓW ORGANIZACJI SENIORALNYCH

W dniach 29.03.2023 r., 30.03.2023 r., 31.03.2023 r., 13.12.2023 r., 14,12.2023 r., 15.12.2023 r. odbyło się 6 uroczystych spotkań organizowanych dla przedstawicieli lokalnych, działaczy społecznych i wrocławskich Klubów Seniora. Pierwsze trzy spotkania w celu rozpoczęcia i omówienia działań na cały

rok kalendarzowy, następne trzy spotkania podsumowujące zrealizowane działania, omówienie planów na nadchodzący rok, podziękowania za trud i zaangażowanie w ich realizację. W wydarzeniach udział wzięło 1380 osób. Kwota wydatkowana na zadanie to 228500 zł.

Działania realizowane w formie konkursów na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla organizacji pozarządowych:

1. INTEGRACJA 2023 - W wydarzeniach udział wzięło około 300 seniorów. Na zadanie wydatkowano kwotę 6570,00 zł.
2. INTEGRACJA SENIORÓW POPRZEZ HISTORIĘ I SZTUKĘ - W warsztatach udział wzięło około 25 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 6000,00 zł.
3. KLUB SENIOREK I SENIORÓW OSIEDLA HENRYKOWSKIEGO -Zajęcia edukacyjne dla około 100 seniorów. Na zadanie wydatkowano kwotę 4950,00 zł.
4. CYFROWA AKTYWIZACJA SENIORÓW WE WROCŁAWIU. EDYCJA 2023 – W warsztatach udział wzięło około 80 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
5. CZAS DLA SENIORA - W spotkaniach udział wzięło około 60 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
6. MIĘDZYPOKOLENIOWE SPOTKANIA I WARSZTATY TEMATYCZNE - W warsztatach udział wzięło około 200 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł .
7. CYFROWA AKTYWIZACJA SENIORÓW WE WROCŁAWIU. LATO 2023 – W warsztatach udział wzięło około 80 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
8. AKTYWNIE ODKRYWAMY NIEZNANE - W wydarzeniach udział wzięło około 180 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
9. WARSZTATY 2023 - W warsztatach i spacerze po Wrocławiu udział wzięło około 200 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 9 700,00 zł.
10. STARSZAKI Z KOZANOWA – DZIAŁANIA W NOWYM KLUBIE SENIORA NA KOZANOWIE W spotkaniu oraz w warsztatach udział wzięło około 80 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 6 200,00 zł.
11. INTEGRACJA UCZESTNIKÓW ABSTENECKIEGO KLUBU SENIORA „STARÓWKA” – W warsztatach oraz wyjściach kulturalnych udział wzięło około 50 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 8 900,00 zł.

12. SENIOR AKTOR - W warsztatach udział wzięło około 20 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
13. ZDOLNI SENIORZY - W warsztatach udział wzięło około 20 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
14. WROCŁAWSKA GALA OPERETKOWA - W wydarzeniu wzięło udział około 100 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.
15. SENIORALNA INTEGRACJA W PROJEKTOWNI - W warsztatach udział wzięło około 25 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 9 500,00 zł.
16. HISTORYCZNE OGRODY WROCŁAWIA – PIESZE WYCIECZKI I PREZENTACJE – W warsztatach oraz wycieczkach po Wrocławiu udział wzięło około 300 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 5 000,00 zł.
17. INTEGRACJA MIĘDZYPOKOLENIOWA WROCŁAWSKIEGO ŚRODOWISKA PŁYWACKIEGO PODCZAS ZAWODÓW PŁYWACKICH XXXIV MEMORIAŁ MARKA PETRUSEWICZA W 2023 ROKU - W wydarzeniu udział wzięło około 50 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 00,00 zł.
18. UCZESTNICTWO SENIORÓW Z KLUBU SENIORA „MARYSIEŃKA” W WYDARZENIACH KULTURALNYCH WE WROCŁAWIU - W wyjściach kulturalnych udział wzięło około 150 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 8 100,00 zł.
19. BIŻUTERIA I BUKIETY NA KRYZIE Z GAZETY – FLORYSTYCZNO-KREATYWNE WARSZTATY DLA SENIORÓW - W warsztatach udział wzięło około 300 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
20. CUDA WIANKI - W warsztatach udział wzięło około 90 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
21. INTEGRACJA ŚRODOWISKA SENIORALNEGO – OBCHODY 20-LECIA DZIAŁALNOŚCI KLUBU SENIORA - W wyjściach kulturalnych udział wzięło około 230 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 6 000,00 zł.
22. AKCJA: KOBIETY! ŁĄCZMY POKOLENIA!- W warsztatach udział wzięło około 50 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
23. UWAŻNE CHWILE U PRZYJACIÓŁ SENIORA -W warsztatach udział wzięło około 400 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000,00 zł.
24. MUZYCZNE SPOTKANIA DLA SENIORÓW - W warsztatach udział wzięło około 30 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 7004,00 zł.
25. ODNAJDŹ SPOKÓJ W SOBIE - W warsztatach udział wzięło około 50 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 6 000,00 zł.

26. SZTUKA SUTASZU. ŚWIĄTECZNE WARSZTATY Z PODSTAW TECHNIKI SUTASZ DLA SENIORÓW - W warsztatach udział wzięło około 30 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 3 850,00 zł.
27. XII SPOTKANIE POKOLEŃ TMSM SPARTA WROCŁAW - W warsztatach udział wzięło około 60 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 5 000,00 zł.

WSPARCIE ŚRODOWISKA KOMBATANTÓW, OSÓB REPRESJONOWANYCH I WETERANÓW

Zadanie polegało na wspieraniu środowisk w zakresie informacyjno-organizacyjnym, w szczególności podczas obchodów uroczystości rocznicowych kombatantów i osób represjonowanych. Powstańcy Warszawscy z okazji urodzin i upamiętnienia wybuchu Powstania otrzymali kwiaty i gratulacje od Prezydenta Wrocławia. W grudniu zorganizowano coroczne spotkanie opłatkowe dla kombatantów i osób represjonowanych w Centrum Historii Zajezdnia, w którym udział wzięło 180 osób (rok 2022 – 174 osoby). Na zadanie wydatkowano kwotę 28392,10 zł.

W ramach zadania wspierano również działania stowarzyszenia Dolnośląska Rodzina Katyńska. Ze względu na zaawansowany wiek członków pomoc dotyczyła spraw urzędowych, informacyjnych, organizacji i udziału w spotkaniach i uroczystościach. Na zadanie wydatkowano kwotę 14 579,08 zł.

MIĘDZYNARODOWE SPOTKANIE WETERANÓW Z OKAZJI 70. ROCZNICY UDZIAŁU POLAKÓW W MISJACH POZA GRANICAMI PAŃSTWA

30 września we wrocławskim Ratuszu odbyło się Międzynarodowe Spotkanie Weteranów z okazji 70. rocznicy udziału Polaków w Misjach Poza Granicami Państwa współorganizowane przez WCRS wraz ze Zrzeszeniem Weteranów Działań Poza Granicami Państwa. Uroczystości towarzyszyło wręczenie przez Prezydent Wrocławia Jacka Sutryka medalu Merito de Wratislavia płk. dr. Jerzemu Banachowi, a także Krzyży Weterana. Podczas uroczystości po raz pierwszy zaprezentowano i wręczono okolicznościowe medale, które powstały z inicjatywy Prezydenta, "Szacunek Wdzięczność Rodzina". Uhonorowano nimi żony, wdowy i dzieci Weteranów. W spotkaniu i wydarzeniach towarzyszących wzięło udział 150 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 37745,89 zł

Działania realizowane w formie konkursów na podstawie ustawy z dnia **24 kwietnia 2003** roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla organizacji pozarządowych:

UPAMIĘTNIANIE HISTORII WROCŁAWSKICH KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH 2023

Celem zadania realizowanego przez wrocławskie organizacje pozarządowe była edukacja społeczna i historyczna, podtrzymywanie tradycji narodowej i obywatelskiej, budowanie tożsamości mieszkańców Wrocławia oraz popularyzowanie wiedzy o historii Polski i Wrocławia z czasów II wojny światowej oraz okresu powojennego. W ramach zadania zorganizowano między innymi uroczystości patriotyczne i sybirackie, obchody Dnia Inwalidy Wojennego, spotkania pokoleń i wizyty w miejscach pamięci, Ponadto prowadzono edukację społeczną i historyczną oraz działania informacyjno-konsultacyjne. Zadanie realizowało 6 organizacji pozarządowych. Łączna kwota dofinansowania to 238 700 zł.

DIALOG MIĘDZYKULTUROWY

„WROCŁAWSKA STRATEGIA DIALOGU MIĘDZYKULTUROWEGO" 2018-2022

W 2023 roku w ramach prac ewaluacyjnych dotyczących realizacji Wrocławskiej Strategii Dialogu Międzykulturowego 2018-2022 oraz przygotowań do nowego dokumentu programowego na kolejne lata, przeprowadzono liczne międzysektorowe warsztaty oraz spotkania podsumowujące prace z udziałem ekspertów. Na stronie internetowej wielokultury.wroclaw.pl udostępniono wyniki prac w ramach następujących publikacji: „Raport z warsztatów ewaluacyjnych", „Raport z konsultacji społecznych: Jaka ma być lokalna polityka integracyjna?", „Model lokalnej polityki włączania migrantów i migrantek w życie miast. Założenia i rekomendacje".

Na przełomie 2022/2023 przeprowadzono projekt badawczy, realizowany przez Gminę Wrocław (Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia, Biuro Strategii Miasta Urzędu Miejskiego Wrocławia i Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego), Uniwersytet Wrocławski (Instytut Socjologii Wydziału Nauk Społecznych) oraz Stowarzyszenie Edukacji Krytycznej. Celem projektu było zdiagnozowanie planów pobytowych krótko - i długoterminowych migrantów i migrantek, uchodźców i uchodźczyń oraz analizy subiektywnie ocenianych warunków życiowych, oczekiwań i stosunku do miasta. Badania były kluczowe dla tworzenia miejskich programów, które włączają nowych mieszkańców i

mieszkanki w życie lokalnej wspólnoty oraz wzmacniają procesy adaptacyjno-integracyjne i partycypację społeczną. W ramach projektu zostały przeprowadzone badania ilościowe i jakościowe, analizy danych oraz opracowany zostanie raport z badań. W badaniu udział wzięło 906 osób. Publikacja „Warunki i jakość życia we Wrocławiu – nowi mieszkańcy i mieszkanki miasta. Raport z badań ilościowych" udostępniono na stronie wielokultury.wroclaw.pl. W ramach podsumowywania zorganizowano również otwarte spotkania z udziałem ekspertów i przedstawicieli organizacji pozarządowych, prezentujące wyniki badań.

W 2023 roku w partnerstwie z Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych (DFOP) oraz Fundacją na rzecz Studiów Europejskich (FEPS) w ramach wzmocnienia współpracy międzysektorowej w zakresie dialogu międzykulturowego, zainaugurowano cykl comiesięcznych spotkań sieciujących instytucje, organizacje i osoby zaangażowane „Wspólnie o międzykulturowości". W 2023 odbyły się 4 spotkania na tematy wskazane przez uczestników podczas spotkań warsztatowych.

W ramach członkostwa w międzynarodowych partnerstwie Sieci Miast Międzykulturowych (ICC) Rady Europy pracownicy WCRS wzięli udział w spotkaniach tematycznych i szkoleniach wspierających administrację miast w wyzwaniach związanych z integracją uchodźców i migrantów oraz w spotkaniach koordynatorów sieci. Doświadczenia innych miast są bardzo ważnym elementem projektowania działań w ramach nowego dokumentu programowego w obszarze dialogu międzykulturowego we Wrocławiu.

Wromigrant WCRS. Punkt informacji dla migrantów i uchodźców

Działania punktu informacyjnego ma na celu wsparcie informacyjne i kompetencyjne nowych mieszkańców - migrantek/ów, uchodźczyń/ów, obejmując: konsultacje specjalistyczne i wsparcie informacyjno-prawne, szkolenia, warsztaty wzmacniające kompetencje oraz działania integracyjne. Specjalistyczne konsultacje dotyczyły między innymi legalizacji pobytu i pracy, ochrony międzynarodowej, spraw urzędowych (zameldowanie, PESEL, prawo jazdy, rejestracja pojazdów, rozliczenie PIT, pomoc społeczna), spraw codziennych i życia we Wrocławiu (edukacji, opieki zdrowotnej, nauki języka polskiego i innych). Informacje i pomoc były udzielane osobiście od poniedziałku do soboty w Przejściu Dialogu oraz w instytucjach partnerskich (na przykład Miejscu Otwartym), oraz drogą mailową, telefoniczną, przez aplikacje mobilne

(Messenger, Viber) w języku: polskim, angielskim, ukraińskim, białoruskim i rosyjskim. W 2023 roku udzielono łącznie 3545 konsultacji 6244 osobom, z czego najliczniejszą grupę odbiorców stanowili obywatele Ukrainy i Białorusi (2023 rok - 17 979 konsultacji dla 23 200 osób, z czego najliczniejszą grupę odbiorców konsultacji stanowili obywatele Ukrainy, przybyli do Polski uciekając przed działaniami wojennymi, w 2021 roku udzielono konsultacji: 932 osobom w 1406 sprawach).

W 2023 punkt informacji WroMigrant przeprowadził i zorganizował 70 szkoleń, spotkań informacyjnych i integracyjnych w których wzięło udział łącznie 1276 osób. Kontynuowano przygotowywanie i dystrybucję materiałów informacyjnych, opracowano nową wersję ulotki Mapy Wrocławia dla nowych mieszkańców i mieszkanek, kontynuowano działania informacyjne w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram). W celu oceny satysfakcji klienta z realizacji usług konsultacyjno-informacyjnych prowadzony był stały monitoring usług za pośrednictwem anonimowej ankiety ewaluacyjnej, która została wypełniona przez 1030 osób.

Przejście Dialogu WCRS

Przejście Dialogu WCRS to uruchomiona przez WCRS miejska przestrzeń spotkań społecznych, międzykulturowych oraz międzysektorowej współpracy wspierającej rozwój dialogu jako kluczowej kompetencji społecznej. W 2023 we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz grupami nieformalnymi zrealizowano 487 wydarzeń edukacyjno-integracyjnych dla ponad 7200 osób (debaty, spotkania, warsztaty, spotkania autorskie, szkolenia i wystawy w języku polskim, angielskim, ukraińskim, białoruskim) skierowane do społeczności przyjmującej, migrantów/ek, uchodźców/czyń, w różnym wieku – od dzieci i młodzieży do grup senioralnych. W ramach programów sezonowych zrealizowano cykle: „Dzielimy się różnorodnością" „Lato w Przejściu", „Pokaż mi język" których motywami przewodnimi były różne działania i wyzwania społeczne. W Przejściu Dialogu stałe dyżury prowadzi Punkt Informacji dla Migrantów i Uchodźców WroMigrant (w roku 2022 odbyły się w Przejściu Dialogu łącznie 354 wydarzenia w roku 2021 – 41 wydarzeń).

Wsparcie mniejszości narodowych i etnicznych

W 2023 roku kontynuowano współpracę z przedstawicielami wrocławskich środowisk mniejszości narodowych i etnicznych, współorganizowano i aktywnie uczestniczono w wydarzeniach edukacyjno-informacyjnych przybliżających

kulturę mniejszości oraz uroczystościach i spotkaniach wspierających wymianę doświadczeń. Zorganizowano cykliczne spotkania sieciujące organizacji i przedstawicieli mniejszości mające na celu wymianę informacji, dobrych praktyk oraz współpracę.

Ambasadorzy Dialogu

Ambasadorzy Dialogu to projekt ukierunkowany na podnoszenie kompetencji międzykulturowych nauczycielek/-i, edukatorek/-ów wrocławskich szkół i przedszkoli zainteresowanych tematyką otwartości, przeciwdziałaniem dyskryminacji, rozwijaniem atmosfery dialogu w swoim otoczeniu. W 2023 w programie uczestniczyło 237 Ambasadorów Dialogu. W 16 spotkaniach sieciujących, szkolenia i warsztaty mające na celu wymianę doświadczeń i dobrych praktyk oraz podnoszenie kompetencji uczestniczyło 89 osób (2022- 53 osoby).

Szkolny Pakiet Startowy

W ramach wsparcia rodziców/ opiekunów i dzieci obcojęzycznych rozpoczynających rok szkolny przygotowano kolejną edycję poradnika oraz cykl spotkań informacyjnych dla rodziców i opiekunów. Zawarte w poradniku oraz podejmowane na spotkaniach tematy dotyczyły codzienności w polskiej szkole (między innymi ogólnych informacji dotyczących systemu edukacji w Polsce, systemu organizacji działań w polskiej szkole, skali ocen obowiązującej w polskich szkołach, informacji praktycznych: czym jest świetlica szkolna, jak wygląda strój galowy). Poradnik zawiera także słowniczek pojęć szkolnych oraz wzory dokumentów przydatnych w czasie roku szkolnego, na przykład zgody czy zwolnienia. W broszurze zawarto również część poświęconą zdrowiu psychospołecznemu (MHPSS). Wydanie zostało przygotowane w 3 wersjach językowych: polskiej, ukraińskiej i angielskiej. Broszura była wydawana bezpłatnie i dystrybuowana za pośrednictwem wrocławskich podstawówek (dostępna też wersja on-line).

Szkolenia kompetencji międzykulturowych dla służb publicznych

Organizacja i przeprowadzenie specjalistycznych interaktywnych szkoleń kompetencji międzykulturowych dla pracowników służb publicznych, edukatorów, liderów środowiskowych oraz młodzieży. W warsztatach przeprowadzonych w okresie listopad-grudzień 2023 wzięło udział 150 osób.

Na działania związane z wsparciem działań międzykulturowych wydatkowano kwotę: 314 406,79 zł.

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE WYSTAWIE „PEŁNO ICH NIGDZIE” – WSPÓŁPRACA Z MUZEUM ŻYDÓW POLSKICH POLIN

W ramach współpracy zorganizowano Zwiedzanie synagogi pod Białym Bocianem, debatę „Wielka nadzieja, wielki sen" - o ludności żydowskiej na Dolnym Śląsku, lekcję języka hebrajskiego w Przejściu Dialogu oraz we współpracy z Fundacją Żydoteka: Klub Książki Żydowskiej „Stramer”; spacer „Śladami dawnych żydowskich domów towarowych we Wrocławiu” oraz spotkanie autorskie z Mikołajem Łozińskim. W wydarzeniach udział wzięło 178 osób. Na zadanie wydatkowano 5750 zł.

Działania realizowane w formie konkursów na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla organizacji pozarządowych:**

WSPARCIE PROCESÓW ADAPTACYJNO-INTEGRACYJNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY W MIĘDZYKULTUROWYCH SPOŁECZNOŚCIACH LOKALNYCH

Zadanie miało na celu wsparcie procesów integracyjno-adaptacyjnych w międzykulturowych społecznościach lokalnych przez wzmacnianie kompetencji społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży oraz realizację międzykulturowych działań integracyjnych o charakterze międzypokoleniowym. Działania w ramach realizowanych projektów wspierały tworzenie warunków do rozwoju relacji rówieśniczych, aktywności obywatelskiej i społecznej, wolontariatu, grup samopomocowych, zapewnianie wsparcia rówieśniczego oraz psychologiczno-pedagogicznego. Projekty miały formę grupowych zajęć obejmujących naukę języka polskiego, bezpieczeństwo cyfrowe, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w procesach opiekuńczo-wychowawczych, między innymi przy wykorzystaniu metody streetworkingu oraz przez tworzenie integracyjnych, międzykulturowych miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży. Zadanie realizowane było przez 11 organizacji pozarządowych. Łączna kwota dofinansowania to 400 000 zł.

PROGRAM INTEGRACYJNY – RAZEM WE WROCŁAWIU W LATACH 2022 - 2023

Zadanie polegało na realizacji wsparcia informacyjnego i integracyjnego (InfoCukr) dla nowych mieszkańców Wrocławia pochodzących z Ukrainy, przedstawicieli mniejszości ukraińskiej oraz społeczności lokalnej. Obejmowały

prowadzenie działań informacyjnych, spotkań integracyjnych, klubów językowych i tandemów językowych, organizacji wydarzeń kulturalnych i artystycznych, warsztatów wokalnych, etnograficznych, poznawczo-rozwojowych. Zadanie realizowały dwie organizacje pozarządowe. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 320 000 zł.

Projekty realizowane w trybie 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

Współpraca w ramach trybu 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Łącznie zrealizowano 4 wnioski na łączną kwotę 40 000 zł.

MY, DZIECI ŚWIATA - I MIĘDZYKULTUROWY DIALOG PODWÓRKOWY NA RUSKIEJ 46

Celem zadania było wydarzenie artystyczno-integracyjne obejmujące wykonanie muralu o tematyce społecznej w na jednej ze ścian w Podwórku Neonów i zorganizowanie happeningu z udziałem dzieci z Klubowego Centrum Aktywności Integracji „Zakątek Krasnoludka", dzieci ukraińskich z zespołu „Kapusta Band", obcojęzycznych wolontariuszy Fundacji oraz przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych. Uczestnikami i odbiorcami zadania byli mieszkańcy Wrocławia. Działanie objęło 1000 uczestników. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

XI FESTIWAL NIEZALEŻNEJ KULTURY BIAŁORUSKIEJ - WSPARCIE ORGANIZACYJNO-PROMOCYJNE

Celem zadania, było wsparcie organizacyjne i promocyjne festiwalu. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

SPOTKANIA WROCŁAWSKIE

Celem zadania było rozwijanie kontaktów, współpraca mająca na celu wzmacnianie procesów integracyjnych poprzez umacnianie wzajemnego szacunku i dialogu, zwiększenie motywacji do zaangażowania w działalność społeczną i wolontariat oraz współpracę w środowisku lokalnym, międzykulturowym i międzynarodowym. Uczestnikami i odbiorcami zadania byli mieszkańcy Wrocławia, a także osoby z Ukrainy, Gruzji, Niemiec i Holandii, w tym praktykanci i wolontariusze, którzy przebywali we Wrocławiu na zaproszenie Fundacji. Uczestnicy poznawali Wrocław dzięki spotkaniom z osobami ze świata

dyplomacji, sektora organizacji pozarządowych, liderów lokalnych i religijnych. Działanie objęło 132 uczestników. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

KULTURA I DIALOG SIŁĄ WROCŁAWSKIEJ WSPÓLNOTY

Celem zadania było przybliżenie lokalnej wrocławskiej wspólnoty do zgodnego i pełnego szacunku współistnienia. W ramach projektu podejmowano działania służące integracji mieszkańców Wrocławia, w tym przedstawicieli innych narodowości. Głównym wydarzeniem projektu był „Dzień kultury i dialogu", przygotowany i zrealizowany przez zespół składający się z przedstawicieli różnych narodowości, W działaniu wzięło udział 140 osób. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

DZIAŁANIA NA RZECZ DZIECI, MŁODZIEŻY ORAZ RODZIN

WROŚNIJ WE WROCŁAW

Program skierowany do najmłodszych wrocławian i ich rodziców, którzy z okazji narodzin dziecka mogli posadzić drzewo. To świetna okazja do upamiętnienia wyjątkowego momentu w życiu, jakim są narodziny dziecka. Podczas wiosennej edycji akcji posadzono 349 drzew w Parku Tysiąclecia we Wrocławiu. W miejscu nasadzeń zostały przygotowane animacje dla najmłodszych oraz warsztaty i szkolenia z pierwszej pomocy dla starszych. W trakcie edycji jesiennej uczestnicy zasadzili 300 drzew w Parku Zachodnim przy ulicy Pałuckiej we Wrocławiu, a następnie mieli możliwość skorzystania z atrakcji podczas eventu przygotowanego dla uczestników wydarzenia. Zarówno w kwietniu jak i w październiku po zasadzeniu drzewa dla swojego dziecka, uczestnicy otrzymali certyfikat oraz bransoletkę upamiętniającą wydarzenie. W akcji „WROśnij we WROcław" w 2023 roku posadzono łącznie 649 drzew. Udział wzięło około 3 500 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 78 355,66 zł. W roku 2020 i 2021, 2022 posadzono po 600 drzew.

PROJEKT WRODZINA

W ramach projektu WROdzina w marcu i kwietniu zorganizowano rodzinne warsztaty wielkanocne dla 22 dzieci i ich rodziców. Łącznie w warsztatach wzięło udział 59 osób. Natomiast w maju przygotowano harmonogram wydarzeń w ramach Miesiąca Rodziny odbywającego się od 26.05 do 23.06 – post na ten temat miał zasięg 2823 unikalnych użytkowników, 26 reakcji, 5 udostępnień i na stronę z harmonogramem przekierował 119 użytkowników. Wejść na harmonogram zanotowano 244, z czego 217 unikalnych użytkowników. W

ramach projektu pojawiliśmy się i współorganizowaliśmy rodzinny piknik z grą terenową na Polanie Popowickiej dnia 22.04.2023 – w wydarzeniu wzięło udział około 600 osób.
W ramach promowania nowych miejsc we Wrocławiu do wspólnego rodzinnego spędzania czasu wolnego zorganizowano dwa wydarzenia na terenach szkolno-przedszkolnych. 23 lipca 2023 r. odbył się piknik sportowy na boiskach nowowybudowanej szkoły przy ul. Asfaltowej. W ramach pikniku można było wziąć udział w grach, zabawach, konkursach i zawodach sportowych, skorzystać z rodzinnych animacji oraz warsztatów. Natomiast 29 lipca 2023 r. na terenie Szkoły Podstawowej przy ul. Greckiej został zorganizowany piknik rodzinny wraz z grą terenową. W obu wydarzeniach wzięło udział niemal 1 200 osób.
W listopadzie zostały zakupione biało-czerwone kotyliony (1200 sztuk), które zostały rozdane uczestnikom rodzinnego wydarzenia – Radosnej Parady Niepodległości. W 2023 z działań prorodzinnych skorzystało 3059 osób.
W listopadzie i grudniu 2023 r. w ramach działań rodzinnych realizowana była kampania „Poświętuj” – z ofertą Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego pojawialiśmy się na Jarmarku Bożonarodzeniowym oraz dystrybuowaliśmy śpiewniki kolęd. Został także zorganizowany konkurs „Wrocławska Opowieść Wigilijna” (rozstrzygnięcie w lutym 2024 r.). Ze świątecznej oferty WCRSu skorzystało blisko 6 000 osób.
Na działania wydatkowano kwotę: 69 201,80 zł.
W latach ubiegłych rezultaty działań przedstawiały się następująco:

- w roku 2019 w sumie w 50 wydarzeń edukacji bezpośredniej wzięło udział około 660 osób,
- w roku 2020 w sumie w 49 wydarzeń edukacyjnych wzięło udział około 1 800 osób,
- w 2021 roku w 59 wydarzeniach edukacyjnych wzięło udział 809 osób i około 4000 osób, które wyświetliło wykłady on-line na Facebooku.
- w 2022 roku z działań edukacyjnych w ramach projektu WROdzina skorzystało około 2400 osób.

ANIOŁKOWE GRANIE

Ogólnopolski projekt edukacyjny, którego celem było promowanie idei rodzicielstwa zastępczego wśród dzieci, młodzieży, rodziców i placówek edukacyjnych. W 2023 roku w ramach podsumowania wrocławskiej

i ogólnopolskiej edycji projektu wydrukowano 325 sztuk certyfikatów przeznaczonych dla placówek edukacyjnych w Polsce biorących aktywny udział w projekcie. Na zadanie wydatkowano kwotę 2 827,65 zł.

Działania realizowane w formie konkursów na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla organizacji pozarządowych:**

WYPRAWKA WROCŁAWSKA

Celem projektu Wyprawka Wrocławska 2023 była działalność na rzecz rodzin z nowo narodzonymi dziećmi oraz przekazanie w atrakcyjny sposób informacji na temat form i możliwości wsparcia rodziny we Wrocławiu oraz wrocławskiej oferty prorodzinnej. Zadanie miało na celu również budowanie poczucia lokalnej tożsamości. Od stycznia 2023 do 31 grudnia 2023 wydano łącznie około 6305 wyprawek (5003 sztuki w USC, 84 sztuki w WCRS a 1218 sztuk dostarczono bezpośrednio do domów adresatów), co wskazuje na wzrost liczby wydanych wyprawek o około 16,5% w stosunku do roku 2022. W 2022 - wydano łącznie 5414 wyprawek. W 2021 roku 5 421 wyprawek. W 2020 roku - 5348 sztuk, w 2019 roku - 8231 sztuk. Kwota wydatkowana 2 097 150, 00 zł.

PROWADZENIE TRZECH KLUBÓW OJCA WE WROCŁAWIU

Zadanie polegało na aktywizacji, integracji, rozwoju i wsparciu trzech Ojcowskich Klubów między innymi poprzez prowadzenie spotkań, warsztatów, zajęć edukacyjnych. Z oferty klubów korzystali wrocławscy ojcowie wraz z dziećmi. W 2023 roku zorganizowano 37 spotkań, w których udział wzięło ponad 800 uczestników. 500 osób uczestniczyło w organizowanych piknikach.
Na realizację zadania wydatkowano kwotę 60 000 zł. W 2022 roku zorganizowano 36 spotkań, w których udział wzięło 850 uczestników. W 2021 roku w spotkaniach udział wzięło 727 osób. W 2020 roku w 72 spotkaniach i warsztatach wzięło aktywny udział 669 osób. W spotkaniach i warsztatach w 2019 roku - 540 osób.

RODZIC AKTYWNY CZŁONEK SPOŁECZEŃSTWA

W ramach zadania przeprowadzono cykl spotkań dla rodziców i dzieci. Poruszano tematykę rozwoju psychomotorycznego dzieci, sztuki komunikacji w rodzinie, aspekty medyczne. Przeprowadzono również warsztaty sportowe, muzyczne, plastyczne czy językowe. W 26 spotkaniach udział wzięło 638 osób (w roku 2022

w 26 spotkaniach udział wzięły 434 osoby). Na realizację zadania przeznaczono kwotę 30 000 zł.

ORGANIZACJA I PRZEPROWADZENIE II GALI „CREATIVE YOUTH OF WROCLAW"

Gala II edycji Creative Youth of Wroclaw odbyła się w Imparcie Centrum we Wrocławiu 15 czerwca 2023 roku. Tegoroczne wydarzenie skupiło się na postaciach młodych wrocławian i wrocławianek, którzy działają społecznie, kulturalnie i promłodzieżowo. Wydarzenie zgromadziło ponad 1400 widzów. Kwota dofinansowania to 25 000 zł.

MŁODZIEŻOWY PUNKT PARTYCYPACJI

W ramach prowadzenia Młodzieżowego Punktu Partycypacji od 12 czerwca 2023 do 29 grudnia 2023 przeprowadzono kilkadziesiąt konsultacji aktywizujących młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym, uzależnieniami i przemocą domową. Konsultacje przedstawiały możliwości działania na rzecz społeczności lokalnej, pomagały także nabyć nowe umiejętności i uczyły kreatywnego i aktywnego spędzania czasu wolnego. W spotkaniach i realizacji 3 mikro projektów o tematyce społecznej, kulturalnej i ekologicznej, wzięło udział 37 młodych osób. Z przygotowanych przez nich projektów skorzystało 118 osób. Ponadto przeprowadzono ankiety wśród 68 osób w wieku 13-24 lata. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.

Projekty realizowane w trybie 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

W 2023 roku organizacje pozarządowe przeprowadziły różnorodne działania – szkolenia, warsztaty, zajęcia sportowe dofinansowanych w trybie 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

MIĘDZYPOKOLENIOWE WARSZTATY MODELARSKIE - W warsztatach wzięło udział około 100 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.

WYŚCIG ROWEROWY OJCOWIE NA START - W wyścigu i wydarzeniach towarzyszących udział wzięło około 1 000 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.

ARTYSTYCZNE WARSZTATY Z TWORZENIA OZDÓB ŚWIĄTECZNYCH DLA DZIECI - W wydarzeniu wzięło udział 50 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 3 300 zł.

WOLONTARIAT

WOLONTARIAT WROCŁAW

Wrocławska baza ofert wolontariatu (www.wolontariat.wroclaw.pl.)

Strona internetowa umożliwiała mieszkańcom zapoznanie się z aktualnymi ofertami wolontariatu, zgłoszonymi przez różne organizacje pozarządowe i instytucje. Oferty podzielono według 12 kategorii tematycznych (między innymi: sport i rekreacja, kultura, edukacja i wychowanie, dzieci, seniorzy) oraz ograniczeń wiekowych. W roku 2023 zgłoszono 103 oferty od 54 organizatorów wolontariatu (organizacji pozarządowych, instytucji) działających we Wrocławiu. Stronę wolontariat.wroclaw.pl w 2023 r. odwiedziło 20 000 użytkowników. Najwięcej wyświetleń (100 tysięcy) uzyskała strona z ofertami wolontariatu. Prowadzony był również profil społecznościowy FB Wolontariat Wrocław (liczba polubień 8375, liczba obserwujących użytkowników 9020 – stan na 31.12.2023 roku).

Czas na wolontariat

Działanie o charakterze promocyjno-informacyjnym. Cykl spotkań online z koordynatorami wolontariatu z organizacji pozarządowych i instytucji, którzy zapraszają wolontariuszy do współpracy. W 2023 roku odbyły się dwa spotkania: „Czas na wolontariat na rzecz Ukrainy" z udziałem przedstawicieli Fundacji „My z Wami", Klubu języka polskiego Polish Speaking Club Fundacji Ukraina oraz Fundacji Wroclife dla Ukrainy (156 wyświetleń); „Czas na wolontariat - na zdrowie" z udziałem przedstawicieli Fundacji „Dobrze, że jesteś", Fundacji „Opieka i Troska" oraz Stowarzyszenia Innowacji Społecznych „Mary i Max" (390 wyświetleń). Przedstawiciele zespołu ds. wolontariatu w ramach współpracy międzysektorowej oraz wymiany doświadczeń uczestniczyli w 3 szkoleniach i 11 spotkaniach dotyczących wolontariatu. We współpracy z Radio Rodzina powstało 5 audycji poświęconych tematyce wolontariatu, które emitowane były w cyklu „Oblicza Wrocławia".

Szkolenia, warsztaty

Celem działań było wsparcie i rozwój kompetencji wolontariuszy, koordynatorów, opiekunów i liderów wolontariatu. W 2023 roku zrealizowano 7 szkoleń, w których uczestniczyły 82 osoby (tematy: Potrzeby osób z niepełnosprawnościami, Pierwsza pomoc, ABC wolontariatu, Jak zadbać o siebie, by pomóc innym, Asertywność w relacjach, Stres – jak sobie z nim radzić?).

Międzynarodowy Dzień Wolontariusza

W dniu 5 grudnia 2023 roku zorganizowano kolejną edycję uroczystego wydarzenia w Kinie Nowe Horyzonty, mającego na celu podziękowanie wolontariuszom za dotychczasowe działania, integrację środowiska wrocławskich wolontariuszy, wzmacnianie relacji i wymianę doświadczeń. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 300 wolontariuszy z 70 organizacji i instytucji. Kwota wydatkowana na zadanie: 32 585,84 zł.

KONKURS DLA WOLONTARIUSZY „OŚMIU WSPANIAŁYCH"

W 2023 roku odbyła się XXIX edycja Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych" pod hasłem „Wolontariat ma moc" adresowana do dzieci i młodzieży szkolnej. Do wrocławskiej edycji konkursu zgłoszono łącznie 679 wolontariuszy z 26 szkół, w kategorii indywidualnej oraz grupowej. Wyłoniono 8 laureatów w kategorii indywidualnej, z których jedna osoba została reprezentantem Wrocławia podczas ogólnopolskich eliminacji konkursu, 8 wyróżnionych grup w kategorii grupowej. Uroczyste podsumowanie konkursu odbyło się 19 maja w Sali Wielkiej w Ratuszu, z udziałem uczestników konkursu, opiekunów szkolnych grup wolontariatu (28 nauczycieli) oraz zaproszonych gości. W spotkaniu udział wzięło około 120 osób. W ramach Dnia Koordynatora Wolontariatu w dniu 5 listopada zorganizowano wydarzanie online, za pośrednictwem profilu na Facebooku, w którym udział wzięło 17 koordynatorów wolontariatu z wrocławskich szkół oraz organizacji pozarządowych. Kwota wydatkowana na zadanie 49132,29 zł.

EDUKACJA SPOŁECZNA

WROCŁAWSKA KONCEPCJA EDUKACYJNA

Nowatorski edukacyjny nurt społeczny zapisany w strategii rozwoju miasta. W ramach WKE realizowane w 2023 roku były programy: Akademia Twórczych Inicjatyw Obywatelskich, RAZEM.

Dzięki rozbudowanej sieci mentorów i ekspertów WKE prowadzi programy wspierające rozwój zaangażowania społecznego, naturalnych pasji i zainteresowań dzieci i młodzieży, a dorosłym proponuje uczestnictwo w zajęciach z zakresu współczesnych osiągnięć świata nauki, problematyki postaw społecznych i obywatelskich, wsparcia psychologiczno-społecznego. Podejmuje również twórcze inicjatywy edukacyjne dla zainteresowanych mieszkańców miasta i środowiska aglomeracji. Ogółem w działaniach podejmowanych w

ramach Wrocławskiej Koncepcji Edukacyjnej w 2023 uczestniczyło 32 972 uczestników, (w 2022 w działaniach WKE uczestniczyło 9 823 osób). W ramach wrocławskiej Koncepcji edukacyjnej realizowano programy:

Akademia Twórczych Inicjatyw Obywatelskich

Programy i projekty, których celem było budowanie struktur obywatelskich oraz inicjowanie działań rozwojowych we współpracy z mieszkańcami Wrocławia i aglomeracji poprzez integrację grup środowiskowych i rodzinnych ze wsparciem instytucji: kultury, nauki, edukacji, pozarządowych i samorządowych. W 2023 roku w zrealizowanych projektach uczestniczyło 4 693 osób. Zrealizowane działania: Kongres Młodzieży Wrocławia, Muzeum pełne ciekawostek, WOLNOŚĆ / ODPOWIEDZIALNOŚĆ / RÓWNOŚĆ, Human in the Air, III Międzyszkolny Konkurs na Esej, gra miejska: pt. „OBECNI – NIEOBECNI", Familijne warsztaty "Kreatywna książka", Forum Dyskusyjne Młodzieży Wrocławia - DEMOKRACJA, Bliżej nauki, Akademia Młodych Liderów, Studium prospectus.

Razem

Program zapewnia wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Otoczenie opieką w trudnych sytuacjach społecznych, adaptacyjnych związanych ze środowiskiem edukacyjnym, rówieśniczym oraz domowym młodych wrocławian i ich rodziców. W 2023 działania objęły zasięgiem 28 279 osób, zrealizowano 4 projekty (179 wydarzeń) – w tym projekty Inkubator Rozwoju Osobistego rodziców/młodzieży, Mobilni Psycholodzy i Sztafeta Dobrych Relacji.

Na zadanie wydatkowano kwotę: 188 388,25 zł.

Działania realizowane w formie konkursów na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla organizacji pozarządowych:**

PROGRAM PROWADZENIA ZAJĘĆ OGÓLNOROZWOJOWYCH Z ELEMENTAMI SZTUK WALKI DLA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM I WCZESNOSZKOLNYM WE WROCŁAWIU W LATACH 2022-2023

Kontynuowane od 2015 roku zadanie polegało na przeprowadzeniu zajęć ogólnorozwojowych z elementami sztuk walki pod nazwą „MALI WSPANIALI. Ćwiczenia wpłynęły na poprawę procesów poznawczych dzieci, zmniejszenie nadpobudliwości ruchowej, wzmocnienie wiary we własne siły, umiejętność współpracy w grupie, co zaobserwowano podczas trwania zajęć. Celem było

również wzbudzenie potrzeby regularnego podejmowania ćwiczeń fizycznych, wzbudzenie zainteresowania sportem. W 2022 roku zajęcia powadzone były w 97 placówkach edukacyjnych. W zajęciach brało udział 14 700 dzieci. Na zadanie wydatkowano kwotę 1 240 000 zł. W 2022 roku w zajęciach brało udział 14 625 dzieci. W 2021 roku zajęcia powadzone były w 94 przedszkolach oraz 3 szkołach podstawowych. W zajęciach brało udział 13775 dzieci.

Projekty realizowane w trybie 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

KONFERENCJA O NASTOLATKACH DLA NAUCZYCIELI I SPECJALISTÓW – W konferencji udział wzięło około 100 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 9 900 zł.

KAMPANIE I PROGRAMY SPOŁECZNE

CYFRYZACJA ODPOWIEDZIALNA SPOŁECZNIE

W roku 2023 w ramach programu Cyfryzacja Odpowiedzialna Społecznie zrealizowano 11 konferencji / spotkań eksperckich, w których Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego było organizatorem/partnerem („Cyfryzacja odpowiedzialna społecznie", „Poskromić cyberprzemoc", „Drogowskazy. Bezpiecznie i społecznie", „Co wie o nas internet?", „Tydzień Edukacji Globalnej – przeciwdziałamy cyberprzemocy", „CyberTrust", „Dezinformacja – sprawdzam", „Szczyt Cyfrowy ONZ", „Ochrona dziecka przed przemocą", „Jak w cyfrowym świecie budować wspólnotę?", dyskusja telewizyjna w Krzyżowej – liczba odbiorców: 2104); 85 warsztatów (spotkania dla uczestników programu Erasmus, warsztaty „Dezinformacja: sprawdzam", „Filmowe cyberemocje", warsztaty dla seniorów-podopiecznych MCUS i MOPS, Gra umiejętności na Uniwersytecie Ekonomicznym, warsztaty przygotowujące do Szczytu Cyfrowego ONZ, warsztaty przygotowujące do konferencji Cyfryzacja Odpowiedzialna Społecznie 2024, „Przeciwdziałanie hejtowi – podaj dalej", Wolontariusz IT online, Wolontariusz IT stacjonarny – liczba uczestników: 2270), 4 wydarzenia plenerowe (festyn przy ulicy Greckiej, Festyn RO Poświętne-Polanowice-Ligota, Dni Fantastyki, Festiwal Pierwszej Pomocy – liczba odbiorców: 700). Łącznie w 2023 roku przeprowadzono 25 różnorodnych zadań i projektów z obszaru uspołeczniania cyfryzacji. Odbiorcami było łącznie 5074 osoby bezpośrednio, dodatkowo ponad 100 tysięcy osób pośrednio (za pomocą artykułów, social mediów, radia i telewizji). Na działania przeznaczone wydatkowano kwotę

56937,92 zł (w roku 2022 przeprowadzono 15 różnorodnych zadań i projektów z obszaru uspołeczniania cyfryzacji, których odbiorcami było łącznie 2 743 osób bezpośrednio i ponad 52 tysiące osób, w roku 2021 przeprowadzono 9 zadań i projektów z obszaru uspołeczniania cyfryzacji, odbiorcami bezpośrednimi działań było 1370 osób, odbiorcami promocji działań było łącznie 2 713 308 osób natomiast w roku 2020 przeprowadzono 4 zadania i projekty z obszaru uspołeczniania cyfryzacji w wzięło w nich udział około 490 osób).

PROWADZENIE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU INFORMACJI I EDUKACJI SPOŁECZNEJ POPRZEZ REALIZACJĘ MATERIAŁÓW, TELEWIZYJNYCH, RADIOWYCH I PRASOWYCH W LOKALNYCH MEDIACH

Oblicza Wrocławia

We współpracy z Radiem Rodzina wyemitowano 200 audycji Oblicza Wrocławia. Tematyka audycji to aktualne wydarzenia kulturalne, międzykulturowe, edukacyjne, społeczne, profilaktyczne. Audycje emitowano od poniedziałku do piątku od listopada do grudnia (z wyjątkiem sierpnia). Kwota wydatkowana na zadanie 94 218 zł.

Nowe Życie

We współpracy z gazetą Nowe Życie od lutego do czerwca zostało opublikowanych 10 artykułów. Dotyczyły one oferty społecznej miasta, kampanii społecznych, oferty WCRS. Nakład gazety to 12 tysięcy egzemplarzy, była ona bezpłatnie dystrybuowana do parafii na terenie archidiecezji wrocławskiej. Na zadanie wydatkowano kwotę 35 000 zł.

Kalejdoskop seniora

We współpracy z Telewizją ECHO24 wyemitowano 20 odcinków programu dla seniorów – Kalejdoskop seniora. W programach podejmowano różnorodne tematy inicjatyw prosenioralnych a także tematykę przeciwdziałania uzależnieniom między innymi od alkoholu. Programy były emitowane na antenie Telewizji ECHO24 oraz na kanale YT stacji. Na zadanie wydatkowano w sumie kwotę 79 800,00 zł brutto.

Radiowy Klub Seniora

Radiowy Klub Seniora od stycznia do grudnia 2023 wyemitowanych zostało 47 audycji radiowych. Tematyka audycji to zdrowie i profilaktyka, edukacja i kultura, aktualne wydarzenia w mieście, projekty międzypokoleniowe, kampanie społeczne, pasje i zainteresowania seniorów, akademia aktywności, a także

problematyka uzależnień, mechanizm ich powstawania, rozmowy z terapeutami i specjalistami. Na zadanie wydatkowano kwotę 69 375 zł.

Gazeta Senior

W ramach zadania sfinansowano 10 wkładek do wydania Gazety Senior, w której poruszane były między innymi tematy dotyczące działań profilaktycznych. Na zadanie wydatkowano kwotę 39 975 zł.

Dzień dobry we Wrocławiu

Koprodukcja programu telewizyjnego w ramach serii Dzień dobry we Wrocławiu – programu adresowanego do ukraińskich mieszkańców Wrocławia. W roku 2023 r. ukazało się 16 odcinków telewizyjnych adresowanych do mieszkających we Wrocławiu migrantów, uchodźców i mniejszości ukraińskiej. Wszystkie wiadomości były dwujęzyczne: ukraińskie z polskimi napisami bądź polskie z napisami ukraińskimi. Na zadanie wydatkowano kwotę 57 000,00 zł.

Żyj zdrowiej

Koprodukcja programu telewizyjnego w ramach serii telewizyjnej Żyj zdrowiej. W 2023 r. wyemitowano 9 odcinków poświęconych prowadzeniu zdrowego trybu życia. Wszystkie odcinki emitowane były na antenie TV Echo24 (dostępnej w sieciach kablowych) oraz na kanale YouTube stacji. Na zadanie wydatkowano kwotę 45 000,00 zł.

SPOTKANIA PODSUMOWUJĄCE DLA LIDERÓW LOKALNYCH

Celem spotkań było podziękowanie najbardziej aktywnym wrocławianom, którzy podejmowali działania na rzecz lokalnych społeczności jak i różnorodnych grup społecznych. W 2023 roku odbyło się 9 spotkań, w których uczestniczyły 1274 osoby. Wręczono 432 podziękowania. Na zadanie wydatkowano kwotę 136 686,74 zł.

WROCŁAWSKA KSIĘGA PAMIĘCI

W ramach zadania 25 września 2023 r. zostało zorganizowane uroczyste wręczenie dyplomów i statuetek laureatom jubileuszowej 50. edycji Wrocławskiej Księgi Pamięci. W wydarzeniu wzięło udział 60 osób, w tym kilkunastu laureatów i laureatek. Na zadanie wydatkowano 8413,85 zł.

OBCHODY MIĘDZYNARODOWEGO DNIA PRAW CZŁOWIEKA

W ramach obchodów zorganizowano trzy prelekcje dotyczące godności osób starszych. Wydarzeniach udział wzięło około 60 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 2346,80 zł.

SPOTKANIA PODSUMOWUJĄCE WYMIANĘ DOBRYCH PRAKTYK I DOŚWIADCZEŃ W DZIAŁANIACH NA RZECZ WZMACNIANIA ROLI KOBIETY W ŻYCIU SPOŁECZNYM

Włączono się w organizację spotkania podsumowującego wymianę dobrych praktyk i doświadczeń w działaniach na rzecz wzmacniania roli kobiety w życiu społecznym. Na zadanie wydatkowano kwotę 2585,21 zł.

WSPARCIE WYDARZENIA PRZEDSIĘBIORCZY WROCŁAW

Wydarzenia w ramach Przedsiębiorczego Wrocławia obejmowały trzy dni wykładów, warsztatów, spotkań, prelekcji i paneli dyskusyjnych poświęconych zagadnieniom przedsiębiorczości lokalnej. WCRS wsparł wydarzenie kwotą 5800 zł.

KAMPANIA PROFREKWENCYJNA „NIE ŚPIJ, BO CIĘ PRZEGŁOSUJĄ”

Wydruk ulotek w formie listu do kampanii profrekwencyjnej – nakład 55 000 sztuk. Na zadanie wydatkowano 7380,00 zł.

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA

W ramach zadania wydrukowano ulotki (1000 sztuk) oraz broszury (200 sztuk) dotyczące programu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Kwota wydatkowana na zadanie 3088,68 zł.

Działania realizowane w formie konkursów na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla organizacji pozarządowych:**

PROWADZENIE WROCŁAWSKICH BIUR PORAD OBYWATELSKICH ORAZ WROCŁAWSKICH MEDIACJI W LATACH W 2022-2023

Celem programu było zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad obywatelskich mieszkańcom Wrocławia oraz osobom pracującym i/lub uczącym się we Wrocławiu, którzy nie kwalifikują się do rządowego programu nieodpłatnej pomocy prawnej. Działania miały na celu zwiększenie świadomości obywatelskiej,

wzrost samodzielności w rozwiązywaniu problemów życiowych. Oferta pomocy skierowana była również do nowych mieszkańców Wrocławia – migrantów. Zadanie realizowało 5 organizacji w 5 lokalach na terenie miasta. W 2023 roku z bezpłatnych porad skorzystało 3012 osób. Łączna kwota dofinansowania to 273 745 zł. W latach poprzednich z programu skorzystało: w 2022 – 3093 osób, w 2021 roku 3119 osób, w 2020 roku – 2835 osób, w 2019 roku– 4299 osób.

PROWADZENIE POGOTOWIA MEDIACYJNEGO I PROMOWANIE IDEI MEDIACJI WE WROCŁAWIU

Celem realizacji zadania publicznego było umożliwienie pozasądowego rozstrzygania sporów, wsparcie szkół w propagowaniu idei mediacji, propagowanie dialogu i mediacji w międzykulturowych procesach integracyjnych, oraz zwiększanie świadomości obywatelskiej. W 2023 roku przyjęto 302 zgłoszenia do Pogotowia Mediacyjnego, przeprowadzono 120 mediacji, zorganizowano 10 spotkań w ramach zarządzania konfliktem i mediacji we wrocławskich szkołach (249 uczestników). Zorganizowano także między innymi konferencję dotyczącą konfliktów wielokulturowych (91 uczestników). W 2022 roku przyjęto 205 zgłoszeń do Pogotowia Mediacyjnego, przeprowadzono 120 mediacji, w 2021 roku Pogotowie mediacyjne odebrało 261 zgłoszeń i przeprowadziło 120 posiedzenia mediacyjne. W roku 2020 przeprowadzono 116 sesji a w 2019 roku 141 sesji mediacyjnych. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 200 000 zł.

PROWADZENIE CENTRUM INFORMACYJNEGO NA OSTROWIE TUMSKIM WE WROCŁAWIU

Zadanie polegało na prowadzeniu centrum informacyjnego na Ostrowie Tumskim. Celem działania Centrum było podniesienie poziomu wiedzy wrocławian i turystów w obszarze: historii i kultury Wrocławia; atrakcji turystycznych i kulturalnych; wsparcia socjalnego, społecznego, poradnictwa zdrowotnego i innego finansowanego ze środków publicznych. W 2023 roku InfoCentrum obsłużyło 21 478 osób. Średnio centrum było odwiedzane przez 76 osób dziennie (w 2022 roku - 18 652 osoby, w 2021 - 15 485 osób w 2020 - 9316 osób w 2019 - 19 000 osób). Zadanie dofinansowano kwotą 100 000 zł.

Współpraca w ramach trybu 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.**

FEMINATYWY, CZYLI PROMOCJA ZAANGAŻOWANIA I WIDOCZNOŚCI KOBIET

W CODZIENNYM ŻYCIU - W debacie udział wzięło około 400 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.

KAMPANIE I PROGRAMY PROZDROWOTNE

WROCŁAWSKA AKADEMIA PIERWSZEJ POMOCY

To cykl szkoleń dla mieszkańców Wrocławia w różnym wieku, odbywających się w przestrzeni całego miasta (zasoby lokalowe Rad Osiedli, szkół, organizacji pozarządowych, parafii) we współpracy i pod opieką merytoryczną Uniwersytetu Medycznego. Całość wpisana była w kampanię społeczną wspierającą nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu. W ramach projektu od stycznia do grudnia 2023 r. zorganizowano 43 wydarzenia edukacyjne, w których udział wzięło blisko 18 000 osób. Ponadto zorganizowano Festiwal Pierwszej Pomocy, który odwiedziło niemal 2 000 uczestników. Fanpage edukacyjny o tematyce pierwszej pomocy obserwowało 1 500 osób. Zatem z działań Wrocławskiej Akademii Pierwszej Pomocy w 2023 roku skorzystało ponad 21 000 osób (w 2022 roku zorganizowano 92 wydarzenia edukacyjne, w których udział wzięło 18 124 osoby, w 2021 roku w 92 wydarzeniach edukacyjnych wzięło udział 6727 osób, w 2020 roku odbyło się 35 wydarzeń edukacji bezpośredniej dla 1275 osób, w 2019 roku odbyły się 92 wydarzenia edukacji bezpośredniej dla 2910 osób). W 2023 r. Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego jako jeden z siedmiu partnerów podpisało list intencyjny w ramach realizacji kampanii społecznej „Porusz Serce”, organizowanej przez Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu. Na działania wydatkowano kwotę: 95 137,09 zł.

PROWADZENIE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU INFORMACJI I EDUKACJI RROZDROWOTNEJ POPRZEZ REALIZACJĘ MATERIAŁÓW TELEWIZYJNYCH, RADIOWYCH I PRASOWYCH W LOKALNYCH MEDIACH

Koprodukcja programu telewizyjnego w ramach serii telewizyjnej Żyj zdrowiej. W 2023 r. wyemitowano 9 odcinków poświęconych prowadzeniu zdrowego trybu życia. Wszystkie odcinki emitowane były na antenie TV Echo24 (dostępnej w sieciach kablowych) oraz na kanale YouTube stacji. Na zadanie wydatkowano kwotę 45 000,00 zł.

KONFERE*N*CJA DLA EDUKATORÓW ZDROWOTNYCH I DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA

Konferencja: "Nowoczesne metody nauczania pierwszej pomocy" (30.03.2023r.- Stadion Olimpijski). Celem wydarzenia była popularyzacja i aktualizacja wiedzy praktycznej oraz rozwój umiejętności dydaktycznych wśród edukatorów zdrowotnych oraz nauczycieli pierwszej pomocy w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz ratowania zdrowia w sytuacjach nagłych i zagrażających życiu. Uczestnicy zapoznali się z najnowszą metodologią stosowaną podczas szkoleń i ćwiczyli w Strefie Nowych Technologii z innowacyjnymi fantomami oraz pomocami naukowymi, które najlepiej wspierają edukację opartą na doświadczeniach. Wydarzenie miało charakter praktyczny. Konferencja zgromadziła 80 edukatorów i 13 ekspertów. Na zadanie wydatkowano kwotę 23 909,71 zł.

ZAJĘCIA W RAMACH PROJEKTU SYNERGIA CIAŁA I UMYSŁU

W ramach projektu realizowane były zajęcia: zumba gold (1757 osób), joga (818 osób) oraz gimnastyka z elementami choreografii (1050 osób) Zajęcia miały na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz promocję postaw prozdrowotnych. Podczas zajęć uczestnicy zostali zapoznani z alternatywnymi formami spędzania wolnego czasu wskazując, że ruch, taniec i joga wspomagają rozładowywanie napięcia i negatywnych emocji. W sumie w 2023 roku w zajęciach uczestniczyło 3625 osób (w 2022 roku - 4238 osób). W ramach kampanii przeciwdziałania uzależnieniom wykonano 600 koszulek z hasłem: Generacja fit - sprawny umysł zdrowe ciało. Na zadanie wydatkowano kwotę 34 240,09 zł.

DZIAŁANIA PROMOCYJNE

Wykonanie filmu promocyjnego kampanii „Zainteresuj się – transplantacja”. Na zadanie wydatkowano kwotę 24969,00 zł.

Projekty wspomagające działania prozdrowotne realizowane w trybie 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

Współpraca w ramach trybu 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zrealizowano 1 wniosek:

ZABEZPIECZENIE SANITARNE DLA WROCŁAWIAN, UCZESTNIKÓW PIESZEJ PIELGRZYMKI NA TRASIE WROCŁAW - CZĘSTOCHOWA 2023 - Celem zadania było zapewnienie podstawowego zaplecza sanitarnego uczestnikom Pieszej Pielgrzymki Wrocławskiej na Jasną Górę. Zadanie dofinansowano kwotą 10 000 zł.

WSPOMAGANIE AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW ORAZ WSPÓLNOT LOKALNYCH POPRZEZ ORGANIZACJĘ WYDARZEŃ KULTURALNYCH, SPORTOWYCH, PLENEROWYCH ORAZ FESTYNÓW OSIEDLOWYCH I RODZINNYCH

WROCŁAWSKIE POTAŃCÓWKI

Wrocławskie Potańcówki cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, wrocławianki i wrocławianie uczestniczyli najpierw w tanecznych animacjach, a następnie we wspólnej zabawie. Potańcówki okazały się bardzo atrakcyjną i cenioną przez uczestników formą integracji, nawiązywania i budowania relacji w tańcu i przy muzyce - zostało to dostrzeżone i docenione w całej Polsce, a na Wrocławskie Potańcówki przyjeżdżali uczestnicy także z zagranicy.
28 stycznia 2023 r. w ramach otwarcia mostów Pomorskich odbyła się potańcówka, w której udział wzięło około 500 osób.
19 maja 2023 r. na terenie Wyspy Słodowej we Wrocławiu odbyło się wydarzenie pod nazwą „Tańce nad Odrą”. Formuła spotkania nawiązywała do cieszących się popularnością we Wrocławiu „potańcówek” na pl. Wolności. Wybór lokalizacji związany był ze świętowanymi w maju we Wrocławiu dniami Odry. W "Tańcach na Odrą" wzięło udział w jednym momencie ponad 300 osób, a przepływowo około 1000. Celem wydarzenia była wzajemna integracja społeczności wrocławian, możliwość dobrej zabawy, wspólnego spotkania i tańca, a także przypomnienie o tożsamości miasta nieodłącznie związanego i położonego nad rzeką Odrą.
W 2023 roku odbyło się 5 potańcówek na pl. Wolności (27.05., 8.07., 22.07., 19.08., 09.09), które zgromadziły w sumie około 20 tysięcy wrocławianek, wrocławian, a także gości z Polski i zagranicy. Potańcówki były imprezami masowymi, w których w jednym czasie mogło brać udział 2500 uczestników, ale przez całe wydarzenie w godzinach od 18.00 do 23.00 aktywnie bawiło się około 4000-5000 osób.

17 września 2023 r. w ramach otwarcia wału i ulicy Ślężoujście odbyła się potańcówka muzyką na żywo, w której wzięło udział około 500 osób.
W 2023 roku w 8 potańcówkach wzięło udział niemal 22 000 osób. Na działania wydatkowano kwotę: 165769,63 zł

OTWARTA PRZESTRZEŃ KULTURY

W trakcie 35 weekendów w dawnym kościółku pw. św. Jana Nepomucena w Parku Szczytnickim przy alei Dąbskiej we Wrocławiu przy zorganizowano bezpłatnie 244 wydarzenia: 146 oprowadzania z przewodnikiem, 6 wystaw sztuki, 4 rajdy rodzinne, 6 spotkań podróżniczych, 4 pokazy niemych filmów z muzyką na żywo, 13 dni koncertowych, udostępniono przestrzeń na projekt Mikrogranów, udostępniono 66 razy przestrzeń na spotkania tematyczne dla społeczności Ukraińców. Włączono się w akcję Noc Muzeów, w ramach której zorganizowano wystawę. Fanpage osiągnął 1800 polubień, obserwowało go 2000 użytkowników fb. W 2023 roku OPK odwiedziło około 37176 osób (2018 rok - 10000, 2019 rok - 40110, 2020 rok - 17 304, 2021 rok- 26582 osób, 2022- 25 505 osób). Na zadanie wydatkowano kwotę 43758,50 zł

KONCERTY KAMERALNE MUZYKI KLASYCZNEJ DLA MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA

Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego zorganizowało dwa koncerty muzyki kameralnej składający się z utworów kompozytorów europejskich klasyków XVIII, XIX i XX wieku. Koncerty wykonali Katarzyna Ilnicka i profesor Tomasz Tomaszewski - światowej sławy wirtuozi skrzypiec wraz z Wrocławską Orkiestrą Kameralną „Leopoldinum”. Koncerty miały na celu przede wszystkim aktywizację lokalnej społeczności. Na zadanie wydatkowano kwotę 45 000 zł.

KONCERT MIĘDZYPOKOLENIOWY

Koncert międzypokoleniowy pt.: Nie ma jak pompa”. W koncercie uczestniczyło 350 osób. Kwota wydatkowana na zadanie 27 400 zł.

OBCHODY ŚWIĘTA WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII WE WROCŁAWIU

W dniu 9 grudnia 2023 r. w Muzeum Miejskim Wrocławia w Arsenale odbył się uroczysty apel z okazji Święta Wojsk Rakietowych i Artylerii. Wydarzeniu towarzyszyło odsłonięcie nowego wrocławskiego krasnala – Kanoniera Antka oraz wystawa sprzętu wojskowego. Na zadanie wydatkowano kwotę 15 700 zł.

SOBOTY ZE SWINGIEM

Odbyło się siedem koncertów swingowych, w których uczestniczyło 1120 osób (2022 rok – 878 osób). Na zadanie wydatkowano kwotę 60 000 zł.

WARSZTATY ARTYSTYCZNO-EDUKACYJNE

W ramach zadania przeprowadzono wiele inicjatyw na rzecz rozwoju mieszkańców Wrocławia w tym zajęcia artystyczne (166 osób) i aktorskie (143 osoby), których celem było rozwijanie zdolności twórczych i manualnych seniorów oraz umiejętności relaksacji. Warsztaty stanowiły alternatywny sposób spędzania wolnego czasu dla osób zagrożonych uzależnieniom w tym alkoholizmem. Na zadanie wydatkowano kwotę 12 152,05 zł.

MURALE NA NADODRZU

Mieszkańcy Wrocławia oraz turyści (miejsce chętnie odwiedzane przez gości zagranicznych) mogą zwiedzić interesującą przestrzeń podwórek Nadodrza i obejrzeć murale wykonane przez wrocławskich artystów. Liczba odwiedzających: około 1000 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 30 409,41 zł.

WSPARCIE MŁODYCH WROCŁAWSKICH SPORTOWCÓW

Celem zadania było propagowanie aktywności fizycznej i zaangażowania społecznego młodzieży. W ramach zadania wyróżniono najbardziej zasłużoną wrocławską młodzież, która swoją postawą przyczynia się do promocji zdrowego i aktywnego stylu życia oraz promocji miasta Wrocławia na arenie międzynarodowej podczas zawodów sportowych. Na zadanie wydatkowano kwotę. Na zadanie wydatkowano kwotę 22 000 zł.

Działania realizowane w formie konkursów na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 **roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla organizacji pozarządowych:**

PARKI ESK – EMOCJE – SPORT - KULTURA

Celem 8. edycji projektu było promowanie inicjatyw społecznych, kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, integrowanie społeczności lokalnych oraz zachęcanie do spędzania czasu w parkach. Pawilony były otwarte od 4 maja do 30 października w 12 parkach (Park Południowy, Skwer de Veuster, Park Leśnicki, Park Tołpy, Park Staszica, Park Strachociński, Park Tarnogajski, Polana Karłowicka, Park Słoneczny na Gaju, Eco Park Stabłowice, Grabiszyński, Park

Staszica). Odbyło się 396 wydarzeń (2022 rok-324, 2021 rok - 336). Fanpage projektu obserwowało 3000 użytkowników fb, liczba odbiorców sięga ponad 26 tysięcy, co pokazuje na tendencje wzrostową (2022r.- 25 tysięcy, 2021r. – 24 tysiące). Na zadania realizowane w ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych wydatkowano kwotę 279 931,20 zł. Na pozostałe działania związane z zakupem i użytkowaniem kontenerów wydatkowano 219 959,56 zł.

PROMOCJA AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ WŚRÓD WROCŁAWIAN ORAZ WSPARCIE WROCŁAWSKICH SPORTOWCÓW W WIEKU 35+

Celem realizacji zadania było wspieranie wrocławskich zawodników w wieku 35+, którzy zakończyli karierę sportową i reprezentują Wrocław w zawodach w Polsce i na świecie oraz promocja aktywności fizycznej wśród wrocławian i wspieranie rekreacyjnego uprawiania sportu osób w wieku 50+. W 2023 roku sportowcy Masters Wrocław brali udział w 22 zawodach Mistrzowskich na całym świecie oraz 20 imprezach niższych kategorii. Wrocławscy Mastersi zdobyli 75 medali MŚ, ME i MP. W profesjonalnych zawodach wzięło udział prawie 200 osób. Zadanie dofinansowano kwotą 59 900 zł.

UPOWSZECHNIANIE AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ WŚRÓD WROCŁAWIAN ORAZ SPORTOWCÓW W WIEKU 35+ i 45+ OLDBOY WROCŁAW

Zadnie miało na celu stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego przez osoby w wieku 35+. Zaspokojenie potrzeby ruchu, rywalizacji i chęci realizacji w sporcie poprzez udział w meczach, sparingach i treningach piłki nożnej. Promowanie w mediach społecznościowych i na stronie internetowej działań drużyn Oldboy. Docieranie do mieszkańców Wrocławia i zachęcanie do czynnego uprawiania sportu. W zadaniu udział wzięło około 50 zawodników. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 24 000 zł.

WROCŁAWSKA WAKACYJNA PRZYGODA

14 organizacji pozarządowych (2020 rok – 14, 2021 rok – 20, 2022 - 21) przeprowadziło różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży, która przebywała we Wrocławiu w okresie wakacji. W warsztatach uczestniczyło łącznie 2191 dzieci i młodzieży (2020 rok - 1900 uczestników, 2021 rok – 2511, 2022 - 2488). Na realizację zadania publicznego w ramach ogłoszonego konkursu zaproponowano dotację w łącznej wysokości 200 000 zł.

PROWADZENIE CENTRUM AKTYWNOŚCI SPORTOWEJ I SPOŁECZNEJ NA OSIEDLU NOWY DWÓR WE WROCŁAWIU

Zadanie polegało na prowadzeniu Nowodworskiego Centrum Aktywności Sportowej i Społecznej „CITIUS" dla mieszkańców osiedla Nowy Dwór 5 dni w tygodniu przez minimum 4 godziny dziennie. W ramach zadania prowadzono zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz warsztaty dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów głównie mieszkańców Nowego Dworu i okolic. Poprzez zajęcia sportowo - rekreacyjne, propagowano zdrowy styl życia oraz przeciwdziałano uzależnieniom jak również integrowano środowisko lokalne i zachęcono do wspólnych działań na rzecz mieszkańców. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 140 000 zł.

PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH MIESZKAŃCÓW NA OSIEDLU NOWE ŻERNIKI WE WROCŁAWIU

W 2023 roku odbywały się wydarzenia aktywizujące mieszkańców Wrocławia, szczególnie Nowych Żernik. Działania obejmowały wszystkie grupy wiekowe – dzieci, młodzież, osoby dorosłe, osoby niepełnosprawne, z ukierunkowaniem na osoby w wieku senioralnym (powyżej 60 roku życia). Zrealizowano 97 spotkań, wykładów i warsztatów oraz 7 wyjść do instytucji kultury i wycieczek. W zajęciach brała udział grupa około 50 osób.

REALIZACJA PROGRAMU WSPARCIA DLA MIESZKAŃCÓW OSIEDLA PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

Celem realizacji zadania było budowanie na osiedlu Przedmieście Świdnickie kapitału społecznego. W ramach zadania zapewniono dzieciom i młodzieży wsparcie edukacyjne, psychologiczne i opiekuńcze, prowadzono treningi umiejętności społecznych, warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży. Duży nacisk położono na rozwój wolontariatu wśród młodzieży i dorosłych. Udzielano wsparcia rodzicom z rodzin dzieci uczestniczących w programie, stwarzano możliwości współpracy dzieci i seniorów. Nawiązano współpracę z lokalnymi partnerami. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 150 000 zł.

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL GIER PLANSZOWYCH

Przeprowadzona została XIII edycja Międzynarodowego Festiwalu Gier Planszowych - Wrocław Games Fest 2023 w terminie 18 i 19 listopada 2023. W wydarzeniu udział wzięło 1800 osób. Festiwal przyczynił się do integracji społecznej oraz do rozwoju wolontariatu. Do pomocy w organizacji wydarzenia zgłosiło się 20 osób. Na zadanie przeznaczono kwotę 133 000 zł.

PROJEKTY WSPOMAGAJĄCE AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW ORAZ WSPÓLNOT LOKALNYCH REALIZOWANE W TRYBIE 19 A USTAWY Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 **ROKU O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE**

W 2023 roku organizacje pozarządowe przeprowadziły szereg działań wspomagających aktywność mieszkańców i wspólnot lokalnych, dofinansowanych w trybie 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

1. ORSZAK TRZECH KRÓLI 2023 - Zadanie skierowane do około 3 000 beneficjentów. Na zadanie wydatkowano kwotę 9 958,78 zł. Dodatkowo w ramach dwuletniego konkursu dla organizacji pozarządowych sfinansowano prace przygotowawcze do Orszaku II Króli, który odbył się 06 stycznia 2024. Na zadanie wydatkowano kwotę 19 600 zł.
2. ZAPLANOWANIE, PRZYGOTOWANIE i PRZEPROWADZENIE SPOTKANIA Z OKAZJI DNIA PRZYRODNIKA NA UNIWERSYTECIE PRZYRODNICZYM WE WROCŁAWIU- Zadanie zgromadziło około 500 odbiorców. Na zadanie wydatkowano kwotę 3 350 zł.
3. V PUCHAR PREZYDENTA WROCŁAWIA W ZAWODACH WĘDKARSKICH – W zawodach wędkarskich udział wzięło 300 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.
4. FESTIWAL JAPOŃSKI: NAMI AIRANDO - Wyspa na Fali 2023 - W Festiwalu wzięło udział około 1000 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 8 000 zł
5. MUZYKA JEDNOCZY- W warsztatach wzięło udział około 60 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.
6. FOTO I VIDEO PROJEKT ARTYSTYCZNY LIMBO- W spotkaniach udział wzięło około 200 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.
7. WYDARZENIE INTEGRACYJNE NA „5”- W wydarzeniu udział wzięło około 100 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 7000 zł.
8. NA TROPIE WIELOKULTUROWOŚCI- W wydarzeniu wzięło udział około 150 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.
9. KOSMICZNY PIKNIK EDUKACYJNY - W wydarzeniu wzięło udział około 1000 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.
10. KONGRES KLUBÓW GIER PLANSZOWYCH - W wydarzeniu wzięło udział około 100 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.

11. U ŹRÓDEŁ MUZYKI LUTERAŃSKIEJ – KONCERT JUBILEUSZOWY W RAMACH 500-LECIA REFORMACJI WE WROCŁAWIU - W wydarzeniu wzięło udział około 50 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 10 000 zł.
12. ŚWIĄTECZNA INTEGRACJA OSIEDLOWA - W wydarzeniu wzięło udział około 60 osób. Na zadanie wydatkowano kwotę 8 000 zł.

CENTRA AKTYWIZACJI LOKALNEJ

W 2023 roku w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w trybie otwartych konkursów ofert dofinansowano działania dziewięciu Centrów Aktywności Lokalnej (2022-9, 2021 – 9, 2020 – 5) oraz działania aktywizujące dla mieszkańców wrocławskiego Kozanowa:

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU STRACHOCIN-SWOJCZYCE-WOJNÓW

Na realizację zadania wydatkowano kwotę 190 000 zł.

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU ZŁOTNIKI

Na realizację zadania przeznaczono kwotę 220 000 zł.

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU BOREK

Na realizację zadania przeznaczono 190 000 zł.

CENTRUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU JAGODNO

Na realizację zadania przeznaczono 140 000 zł.

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU KOWALE

Na realizację zadania przeznaczono 160 000 zł.

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU MAŚLICE

Na realizację zadania przeznaczono 220 000 zł.

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU ZACISZE ZALESIE SZCZYTNIKI

Na realizację zadania przeznaczono kwotę 230 000 zł.

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA OSIEDLU TARNOGAJ

Na realizację zadania przeznaczono kwotę 190 000 zł.

PROWADZENIE CENTRUM AKTYWNOSCI LOKALEJ NA BROCHOWIE

Na realizację zadania przeznaczono kwotę 220 000 zł.

DZIAŁANIA AKTYWIZUJĄCE MIESZKAŃCÓW NA TERENIE KOZANOWA W 2023 ROKU

Zadanie publiczne polegało na stworzeniu warunków do rozwoju lokalnej społeczności poprzez aktywizację i integrowanie mieszkańców Wrocławia, w szczególności mieszkańców osiedla Kozanów. Działania były nakierunkowane na animowanie społeczności lokalnej, jej integrowanie i aktywizowanie. W wydarzeniach udział brało około 200 osób. Dodatkowo 60 osób wzięło udział w wydarzeniu plenerowym. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 48 470 zł.

ZADANIA Z ZAKRESU OBSŁUGI I WSPARCIA OSIEDLI WROCŁAWIA

Biuro Współpracy z Osiedlami Wrocławia realizowało swoje statutowe obowiązki na rzecz jednostek pomocniczych to jest 48 Rad Osiedli oraz około 800 radnych (liczba jest zmienna z uwagi na rezygnacje i nowe powołania), działania polegały przede wszystkim na wstępnej analizie uchwał, protokołów, porządków obrad oraz list obecności sesji Rady i posiedzeń Zarządu, pod kątem zgodności z prawem oraz planem finansowym Osiedla, zawieraniu i realizację umów cywilnoprawnych, porozumień oraz składanie innych oświadczeń woli na rzecz osiedli, w tym dotyczących obsługi eksploatacyjnej i bieżącej obsługi siedzib osiedli oraz współpracy w zakresie wykonywania zadań statutowych osiedli i zapewnienie pomocy radnym w sprawowaniu przez nich mandatów. Powyższy zakres działań prowadzonych przez cały rok należy uzupełnić o bieżącą obsługę finansowo – księgową osiedli, w tym opracowywanie na podstawie wniosków organów osiedli projektów planów finansowych i ich zmian, prowadzenie czynności inwentaryzacyjnych, sporządzanie sprawozdań finansowych i budżetowych oraz prowadzenie obsługi prawnej osiedli. Na zadanie wydatkowano kwotę 2 505 842,23 zł.

W 2023 roku przygotowano i wydrukowano legitymacje dla Radnych Osiedli miasta Wrocławia. Ponadto w ramach pracy na rzecz identyfikacji Osiedli i wsparciu działań informacyjnych względem lokalnych społeczności zakupiono części do konserwacji tablic osiedlowych, zakupiono również usługę informatyczną polegającą na usprawnieniu działania poczty elektronicznej Radnych. Na zadanie wydatkowano kwotę 8597,01 zł.

KLUBY SENIORA, CHÓRY OSIEDLOWE

Kluby Seniora prowadziły liczne zajęcia między innymi lektoraty języków obcych, techniki ćwiczenia pamięci i koncentracji, zajęcia z obsługi komputera i internetu. Ważną część spotkań obejmowała edukacja prozdrowotna, w tym spotkania z

psychologami, dietetykami, lekarzami różnych specjalności, wiele klubów oferowało również gimnastykę i ćwiczenia rehabilitacyjne. Chóry Osiedlowe stały się alternatywą spędzania czasu wolnego, miejscem integracji międzypokoleniowej. W roku 2023 roku dofinansowano 48 Klubów Seniora kwotą 476 150 zł oraz 32 chóry osiedlowe kwotą 164 000 zł (w tym 7 000 zł przeznaczono na Wrocławski Festiwal Chórów Osiedlowych). W roku 2022 roku przyznano środki 47 Klubom Seniora i 30 chórom. W roku 2021 dofinansowano 43 Kluby Seniora i 24 chóry osiedlowe. W 2020 działało 40 klubów i 22 chóry. W 2019 działały 42 Kluby Seniora przy Radach Osiedla oraz 25 chórów osiedlowych, w 2018 roku dofinansowano 36 Klubów Seniora i 20 chórów a w 2017 roku 30 klubów i 18 chórów.

FESTYNY OSIEDLOWE

Organizowane corocznie, połączone z obchodami Dnia Dziecka, czy dożynkami, przyczyniały się do międzypokoleniowej integracji mieszkańców. Wspomagały ich edukację w zakresie aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz ekologii, promowały zdrowy tryb życia, a także zapewniały mieszkańcom dostęp do plenerowych wydarzeń kulturalnych. Często stwarzały okazję do propagowania idei wolontariatu przez aktywne włączenie się mieszkańców w przygotowania. Rezultatem organizacji festynów przez Rady Osiedla był czynny udział mieszkańców w życiu i aktywności środowiska lokalnego. W 2023 roku zostały przyznane środki finansowe w kwocie 300 540 zł na organizację 47 festynów. W 2022 wsparto organizację 45 festynów, w roku 2021 42 festynów. W 2020 dofinansowano 45 festynów, w 2019 - 48 festynów, w 2018 roku 43 imprezy, a w 2017 roku dofinansowanie otrzymało 36 wniosków na organizację festynów.

FUNDUSZ CZASU WOLNEGO

Rady Osiedli realizowały program dotyczący sposobów zagospodarowania czasu wolnego. Były to inicjatywy społeczne, zdrowotne, sportowe i kulturalne bezpłatne dla wszystkich mieszkańców, które wpływały na ich integrację oraz na budowanie tożsamości lokalnej. W 2023 roku dofinansowano 43 projekty kwotą 216 585 zł. W 2022 roku dofinansowano 44 projekty, w 2021 roku wsparto 33 projekty, w 2020 30 projektów. W 2019 roku przyznano dofinansowanie na 39 projektów, a w 2018 roku na 22 zadania.

STRONY INTERNETOWE

Poprzez działalność osiedlowych stron internetowych następuje zwiększenie dostępu do informacji na temat działalności Osiedli, środowisk działających na rzecz mieszkańców oraz informacji o bieżącym życiu Osiedla. Lokalne fora internetowe stwarzają społeczności lokalnej możliwość wypowiadania uwag, postulatów oraz opinii na temat własnej okolicy, często stają się platformą wymiany informacji między mieszkańcami Osiedla. Wsparcie w 2023 roku otrzymało 5 osiedlowych stron internetowych (2022 roku - 6 stron, 2021 - 5 stron). Na ich działalność wydatkowano kwotę 5 000 zł.

WIGILIE I MIKOŁAJKI

Działania organizowane przez Rady Osiedli w ramach zadań pod nazwą Wigilia i Mikołaj realizowane były w formie przygotowania paczek okolicznościowych dla mieszkańców, oraz spotkań, które wpływają na integrację mieszkańców Osiedli oraz budowanie tożsamości lokalnej. W 2023 roku dofinansowano:

- Mikołaj (44 oferty) – kwotą 56 600 zł
- Wigilia (42 oferty) – kwotą 55 600 zł.

W 2022 roku dofinansowano 46 ofert na organizację zabaw mikołajkowych i 45 na organizację Wigilii. W 2021 roku dofinansowano mikołajki - 44 oferty i wigilia - 44 oferty. W 2020 roku przyznano środki na 40 wigilii i 39 imprez mikołajkowych. W 2019 dofinansowano 43 wnioski na organizacje mikołajek i 44 wnioski na organizację wigilii. W 2018 roku: 38 - mikołajki, 40 – wigilie; w 2017 roku: 39 mikołajki, 39 wigilie.

INNE ZADANIA SPOŁECZNE REALIZOWANE PRZEZ RADY OSIEDLI

Każdego roku Rady Osiedli organizują turnieje sportowe, sekcje sportowe, Dni Seniora, sekcje fotograficzne, szkółkę ekologiczną dla dzieci, przegląd piosenki patriotycznej. Rady Osiedli do realizacji zadań społecznych dokonują również zakupów niezbędnego wyposażenia, między innymi drobny sprzęt AGD i RTV. W 2023 roku dofinansowano 99 ofert na inne zadania społeczne kwotą 320 281 zł. W 2022 roku dofinansowano 92 oferty, w 2021 sfinansowano 108 takich zadań.

POMOC DLA OBYWATELI UKRAINY, KTÓRZY PRZYBYLI NA TERYTORUM RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZWIĄZKU Z DZIAŁANIAMI WOJENNYMI

W ramach zadania prowadzone były działania mające na celu wsparcie informacyjno-adaptacyjne dla Obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski, w związku z działaniami wojennymi na terenie ich kraju. Wsparcie

obejmowało konsultacje specjalistyczne w formie osobistej, telefonicznej, e -mail w języku polskim, ukraińskim i rosyjskim, dotyczące między innymi legalizacji pobytu i pracy, ochrony międzynarodowej, spraw urzędowych (zameldowanie, PESEL, prawo jazdy, rejestracja pojazdów, rozliczenie PIT, pomoc społeczna), spraw codziennych i życia we Wrocławiu (edukacji, opieki zdrowotnej, nauki języka polskiego i innych). Informacje były udzielane osobiście od poniedziałku do soboty w Przejściu Dialogu oraz w instytucjach partnerskich (na przykład Miejscu Otwartym). Organizowane były również szkolenia wzmacniające kompetencje oraz inne działania informacyjno-edukacyjne. Wspólnie z Okręgową Izbą Radców Prawnych prowadzono specjalistyczne konsultacje prawne w języku ukraińskimi i rosyjskim. Zorganizowano superwizje wzmacniające kompetencje psychospołeczne konsultantów. Przygotowano i rozdystrybuowano materiały instruktażowe i edukacyjne dla osób przybyłych z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi. We wrocławskich szkołach i Przejściu Dialogu rozdystrybuowano 800 szkolnych pakietów startowych w języku ukraińskim dla uczniów i ich opiekunów (on-line) dostępne w językach: polskim, ukraińskim i angielskim. Na zadanie wydatkowano kwotę 70350,52 zł.
W roku 2023 r. ukazało się 16 odcinków telewizyjnych serii Dzień dobry we Wrocławiu adresowanych do mieszkających we Wrocławiu migrantów, uchodźców i mniejszości ukraińskiej. Program ukazywał się na antenie TV Echo24 (dostępnej w sieciach kablowych) oraz na YouTube stacji. Wszystkie wiadomości były dwujęzyczne: ukraińskie z polskimi napisami bądź polskie z napisami ukraińskimi. Na zadanie wydatkowano kwotę 57 000,00 zł.

ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH FUNDUSZU NARODÓW ZJEDNOCZONYCH NA RZECZ DZIECI (UNICEF)

Zadania realizowane w ramach Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) na podstawie Memorandum of Understanding pomiędzy Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) a Miastem Wrocław z dnia 9.06.2022 oraz Letters of exchange for the provision of suport related to emergency refugee respons.
W okresie 01.01.2023 - 31.12.2023 z różnych działań i form wsparcia skorzystało 38 101 osób (w tym dzieci 15 860). W ramach zadania rozwijano ofertę działań informacyjnych, edukacyjno-integracyjnych (w tym między innymi konsultacje i wsparcie specjalistyczne zespołu WroMigrant, wsparcie prawne, zajęcia językowo-adaptacyjne, grupy samopomocy i wsparcia) ze szczególnym

uwzględnieniem dzieci i młodzieży, rodziców i opiekunów – w szczególności w Przejściu Dialogu. Realizacje zadań cechowała współpraca międzysektorowa, w szczególności z organizacjami pozarządowymi. Mając na celu wsparcie procesów adaptacyjno-integracyjnych, przygotowano szereg materiałów informacyjno-edukacyjnych, dystrybuowanych w Przejściu Dialogu oraz w placówkach szkolnych i lokalnych. Dzięki realizacji warsztatów nauczyciele nabyli kompetencje pracy metodą empatii historycznej w międzykulturowej klasie; celem zaprojektowania i przetestowania gry było między innymi podnoszenie kompetencji międzykulturowych, wzmacnianie relacji w grupie, wspieranie procesów dialogu społecznego i międzykulturowego oraz promowania wiedzy na temat praw obywatelskich. Rozwijano zainteresowania i pasje dzieci i młodzieży. Przeprowadzono działania mające na celu wzmocnienie kompetencji społecznych i międzykulturowych, więzi rówieśniczych, środowiskowych i lokalnych, wsparcia psychologicznego. Działania odbywały się w formie warsztatów adaptacyjno-językowych, zajęć edukacyjnych, wycieczek integracyjno-poznawczych oraz grup wsparcia dla rodziców i opiekunów (między innymi Laboratorium emocji, Rozmawiamy po polsku, Pierwsza Pomoc Pediatryczna). Uczestnikami zadania były dzieci, młodzież i rodziny, w tym migrantów, uchodźców oraz społeczności przyjmującej. W ramach zadania poniesiono również koszty przygotowania narzędzi teleinformatycznych, usprawniających obsługę uchodźców i migrantów oraz komunikację w ramach projektów edukacyjno-integracyjnych oraz koszty lokalowe. Na zadanie przeznaczono kwotę 839 671,27 zł.

Dodatkowo Gmina Wrocław zaprosiła organizacje pozarządowe do składania ofert na realizację zadań wspierających obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa finansowane w ramach Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF). W 2023 roku ogłoszono zaproszenia na projekty edukacyjne i integracyjne mające na celu wspieranie środowiska szkolnego i lokalnego takie jak:

Wzmacnianie kompetencji międzykulturowych pracowników w środowisku szkolnym i instytucjach publicznych

Celem zadania było zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywali na terenie Wrocławia, poprzez wzmocnienie kompetencji międzykulturowych kadry pedagogicznej,

edukatorów, liderów społecznych i pracowników służb publicznych pracujących z dziećmi i rodzinami. W ramach realizacji zadania przeprowadzono warsztaty z zakresu zapobiegania stereotypom, uprzedzeniom i dyskryminacji. Zadanie realizowane było przez jedną organizację pozarządową. W warsztatach wzięło udział 330 osób. Odbiorcy pośredni (dzieci i młodzież): 5049 osób. Łączna kwota dofinansowania to 60 000 zł.

Wzmacnianie kompetencji i wsparcie osób pracujących w środowisku dzieci i młodzieży z doświadczeniem uchodźczym, w szczególności asystentów międzykulturowych, kadry opiekuńczo-wychowawczej, liderów społecznych

Celem zadania było zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywali na terenie Wrocławia, poprzez między innymi: wzmacnianie kompetencji asystentów międzykulturowych działających na rzecz dialogu międzykulturowego we wrocławskich szkołach, superwizja i konsultacje indywidualne dla asystentów oraz szkolenia z zakresu Pierwszej Pomocy Psychologicznej wzmacniające kompetencje udzielania pomoc psychiczna osobom w potrzebie i w kryzysie, a także metody dbania o własne zasoby psychiczne. Odbiorcami tego szkolenia były osoby zaangażowane w pomoc osobom uchodźczym z Ukrainy, wspierające dzieci oraz rodziców, a także pracujące w środowisku szkolnym i pozaszkolnej - wolontariusze, asystenci międzykulturowi, urzędnicy, edukatorzy, nauczyciele, liderzy społeczni, pracownicy organizacji pozarządowych, pracownicy socjalni. Odbiorcy bezpośredni: 149 osób. Łączna kwota dofinansowania to 61 400 zł.

Wsparcie dzieci i rodzin w procesie adaptacji i integracji

Celem zadania było zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywali na terenie Wrocławia, poprzez wspieranie procesów adaptacyjno-integracyjnych, w szczególności dzieci, młodzieży, ich rodziców i opiekunów. Działanie polegało na prowadzeniu grupowych zajęć językowo-adaptacyjnych i edukacyjno-integracyjnych, w tym wzmacniających kompetencje i aktywizacje społeczną (w przypadku dorosłych również zawodową), prowadzenie grupowego wsparcia psychospołecznego dla rodzin, a także działalności informacyjno-doradczej w zakresie wzmacniania procesów adaptacyjnych i integracyjnych oraz organizację okołoświątecznych

działań edukacyjno-integracyjnych. Liczba uczestników: 1520 osób. Kwota przeznaczona na działanie 168 000 zł.

Diagnozowanie potrzeb i opracowanie modelu działań adaptacyjno-integracyjnych na wrocławskich osiedlach, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które przybyły z Ukrainy w związku działaniami wojennymi

W ramach działania przeprowadzono diagnozę potrzeb obywateli Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium ich Państwa przybyli na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej. W oparciu o przeprowadzone badania i diagnozę przygotowano model działań adaptacyjno-integracyjnych w społecznościach lokalnych. Następnie przeprowadzono cykl 25 szkoleń, który miał na celu implementację i rozpowszechnienie wypracowanego modelu opartego na poszanowaniu i różnych norm, wartości i zachowań kulturowych. W zorganizowanych szkoleniach udział wzięły 152 osoby – liderzy lokalni, liderzy osiedlowi, liderzy organizacji pozarządowych i Centrów Aktywizacji Lokalnej, nauczyciele oraz przedstawiciele służb publicznych. Na zadanie wydatkowano kwotę 55 000,00 zł.

WYDZIAŁ ZDROWIA I SPRAW SPOŁECZNYCH

Realizacja polityki Miasta z obszaru zdrowia publicznego i określonych zagadnień społecznych oraz koordynacja działań prozdrowotnych realizowana była w partnerstwie z podmiotami leczniczymi, uczelniami, instytucjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi. Programy adresowane do dzieci, młodzieży i dorosłych ukierunkowane były na podnoszenie poziomu wiedzy i kształtowanie umiejętności i zachowań z zakresu promocji zdrowia oraz profilaktyki zagrożeń zdrowotnych i chorób.

ZDROWIE DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ ICH RODZICÓW

PROGRAM PROFILAKTYKI PRÓCHNICY ZĘBÓW U DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM 3-6 lat

Celem programu było zmniejszenie występowania choroby próchnicowej u dzieci w wieku 3-6 lat poprzez zintegrowane działania edukacyjne i profilaktyczno-lecznicze. Program ma charakter wieloletni. W 2023 r. brało w nim udział 67

wrocławskich przedszkoli, w których opieką objętych jest około 10 000 dzieci. W ramach programu realizowane były następujące zadania:

1) edukacja zdrowotna dla rodziców i dzieci w wieku 3-6 lat (73 spotkania),
2) spotkania lekarza stomatologa z dziećmi i personelem pedagogicznym w przedszkolu (1004 spotkania),
3) wykonanie przeglądu stomatologicznego jamy ustnej podczas wizyty rodzica z dzieckiem w gabinecie stomatologicznym (2151 przeglądów),
4) wykonywanie u dzieci zabiegów profilaktyczno-leczniczych, finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia lub odpłatnych, zalecanych przez lekarzy stomatologów.

PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ „ZAPOBIEGANIE PRÓCHNICY ZĘBÓW U UCZNIÓW WROCŁAWSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH”

Celem programu było ograniczenie występowania próchnicy zębów u uczniów wrocławskich szkół podstawowych poprzez zintensyfikowane działania edukacyjne, zapobiegawcze i lecznicze. Jest to wieloletni program polityki zdrowotnej, który w roku 2023 realizowany był w 14 szkolnych gabinetach dentystycznych, w następujących placówkach oświatowych:

5) Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Inflancka 13,
6) Szkoła Podstawowa nr 17, ul. Wieczysta 105,
7) Szkoła Podstawowa nr 68, ul. Szczęśliwa 28,
8) Szkoła Podstawowa nr 74, ul. Kleczkowska 2,
9) Szkoła Podstawowa nr 77, ul. Św. Jerzego 4,
10) Szkoła Podstawowa nr 83, al. Tadeusza Boya-Żeleńskiego 32,
11) Szkoła Podstawowa nr 97, ul. Prosta 16,
12) Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 103, ul. Nowodworska 70-82,
13) Szkoła Podstawowa nr 113, ul. Zemska 16c,
14) Szermiercza Sportowa Szkoła Podstawowa nr 85, ul. Gen. Romualda Traugutta 37,
15) Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Powstańców Śląskich 210-218,
16) Szkoła Podstawowa nr 44, ul. Wilanowska 31,
17) Sportowa Szkoła Podstawowa nr 46, ul. Ścinawska 21
18) Szkoła Podstawowa nr 11, ul. Asfaltowa 6.

Uczestnikiem mógł być każdy uczeń szkoły podstawowej w wieku od 6 do 15 lat, mieszkaniec Wrocławia, którego rodzice lub opiekunowie prawni wyrazili pisemną zgodę na badania i zabiegi. W ramach Programu prowadzona była edukacja

zdrowotna uczniów i ich rodziców, badania stomatologiczne oraz zabiegi profilaktyczne. Przeprowadzonych zostało 293 grupowych zajęć edukacyjnych z uczniami dotyczących profilaktyki próchnicy zębów oraz 63 spotkania edukacyjne z rodzicami. Podczas wizyty w gabinecie stomatologicznym uczniowie i ich rodzice poznawali zasady profilaktyki, w tym higieny jamy ustnej, racjonalnego odżywiania i znaczenia systematycznej kontroli stomatologicznej. Przeprowadzono 1748 indywidualnych zajęć z profilaktyki i higieny jamy ustnej. Zabiegi profilaktyczne wykonywane w Programie to: 3198 badania stomatologiczne z określeniem stanu jamy ustnej oraz potrzeb edukacyjnych, profilaktycznych i leczniczych, 527 zabiegów stabilizacji próchnicy zębów mlecznych, 7418 zabiegów lakowania zębów stałych, 1139 zabiegów kontroli zalakowanych zębów połączona w uzupełnieniem laku, 662 zabiegów leczenia próchnicy „punktowej" w zębach stałych trzonowych, 202 zabiegi wymiany laku tymczasowego na lak ostateczny oraz 4507 zabiegów lakierownia zębów. Leczenie zębów odbywało się w gabinecie stomatologicznym wskazanym przez lekarza realizującego Program, w ramach świadczeń zdrowotnych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Nadzór merytoryczny nad realizacją Programu sprawował konsultant wojewódzki ds. stomatologii dziecięcej. W 2023 roku w Programie wzięło udział 6998 uczniów wrocławskich szkół podstawowych.

PROGRAM PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO (HPV)

Celem programu było zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy u kobiet poprzez przeprowadzanie edukacji zdrowotnej oraz wykonanie szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV w populacji 13-letnich dziewcząt i chłopców, zamieszkałych we Wrocławiu. Program ma charakter wieloletni i podzielony jest na jednoroczne edycje, na które składają się zajęcia edukacyjne w szkołach oraz szczepienia 13-letnich uczniów wrocławskich szkół podstawowych. Każda edycja programu rozpoczyna się w II półroczu i kończy w sierpniu następnego roku – zgodnie z przyjętym powszechnie okresem trwania „roku szkolnego". Edukacją zdrowotną objęci są uczniowie VII klas wrocławskich szkół podstawowych i ich rodzice. W XIII edycji programu, w 2023 r. wykonano szczepienia przeciwko HPV u 3539 dziewcząt i chłopców urodzonych w 2009 roku. Szczepionkę przeciwko brodawczakowi ludzkiemu podano 103 dziewczętom i chłopcom urodzonym w latach 2005-2008, które z przyczyn zdrowotnych nie mogły być zaszczepione w

XII edycji programu. W edycji programu, która rozpoczęła się we wrześniu 2023 r. i będzie kontynuowana w pierwszym półroczu 2024 r., wykonano szczepienia przeciwko HPV u 107 dziewcząt urodzonych w latach 2006-2009 oraz chłopców z roczników 2007-2009, którzy z przyczyn zdrowotnych nie mogli być zaszczepieni w poprzednich edycjach programu.

„WROCŁAWSKIE SZKOŁY RODZENIA" PROGRAM ŚWIADOMEGO RODZICIELSTWA I MACIERZYŃSTWA

Celem programu było przygotowanie kobiet do naturalnego porodu, opieki nad noworodkiem i niemowlęciem, złagodzenie lęku związanego z hospitalizacją oraz przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowotnym w okresie ciąży i połogu. Program realizowany był w 6 Wrocławskich Szkołach Rodzenia. Zajęcia edukacji zdrowotnej oraz ćwiczenia gimnastyczne i relaksacyjne prowadziły doświadczone położne i rehabilitanci według opracowanych standardów edukacji przedporodowej dla kobiet. Podczas kursu odbywały się spotkania z ginekologiem, neonatologiem, stomatologiem oraz psychologiem. W 2023 roku w zajęciach uczestniczyły 993 osoby, w tym 505 kobiet ciężarnych oraz 488 osób towarzyszących.

Realizowany był również program „Wrocławskej szkoły rodzenia dla osób z niepełnosprawnością", w którym kobiety z niepełnosprawnością intelektualną, fizyczną, sensoryczną wraz z osobami towarzyszącymi, pod opieką specjalistów, uzyskiwały praktyczną i teoretyczną wiedzę z zakresu wzmacniania zdrowia przed zaplanowaniem ciąży, w trakcie jej trwania, porodu, karmienia piersią oraz opieki nad noworodkiem. W 2023 r. w zajęciach uczestniczyło 30 osób.

PROGRAM POLITKI ZDROWOTNEJ POPRAWA JAKOŚCI OPIEKI OKOŁOPORODOWEJ MIESZKANEK WROCŁAWIA „POKOJE NARODZIN"

W 2023 roku o odbył się pilotaż programu „Pokoje Narodzin". W programie wraz z osobami towarzyszącymi uczestniczyły mieszkanki Wrocławia, kobiety po 30 tygodniu ciąży, bez przeciwwskazań do prowadzenia porodu naturalnego. Porody rodzinne to oferta dla kobiet, które zdecydowane są na poród naturalny, niezmedykalizowany, w warunkach intymnych, zbliżonych do domowych. Jest to forma pośrednia pomiędzy porodem szpitalnym a domowym przy zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa kobiet i położnych prowadzących poród. Lokalizacja pokoju narodzin w sąsiedztwie bloku porodowego umożliwia natychmiastową interwencję lekarską w przypadku pojawienia się jakichkolwiek nieprawidłowości.

„Pokoje Narodzin” stanowią alternatywne, przyjazne miejsca do narodzin dziecka zarówno w zakresie wystroju wnętrz, wygód, wyodrębnionego miejsca do zrelaksowania się oraz miejsca dla osoby towarzyszącej kobiecie przy tzw. porodzie rodzinnym. Zwiększona liczba personelu medycznego przydzielona do obsługi porodów naturalnych zachowuje wszystkie obowiązujące procedury i standardy opieki okołoporodowej obowiązujące na bloku porodowym. Czas spędzony z pacjentką i rodziną wykorzystywany był na prowadzenie instruktażu, porad, konsultacji, pomocy w wyborze techniki porodu. Do programu zakwalifikowało się 120 kobiet ciężarnych, w porodzie rodzinnym wzięło udział 90 kobiet.

PROGRAM EDUKACJI ZDROWOTNEJ W ZAKRESIE OPIEKI NAD KOBIETĄ, MATKĄ I DZIECKIEM, W RAMACH OŚRODKÓW EDUKACJI I INFORMACJI

Działania prowadzone były w 3 Ośrodkach Edukacyjno-Informacyjnych, w których udzielano porad specjalistycznych i edukacyjnych. W programie uczestniczyło 795 beneficjentów. W ramach programu zorganizowano: zajęcia edukacyjne i poradnictwo specjalistyczne dla kobiet ciężarnych i osób towarzyszących, w których wzięło udział 169 osób, spotkania z psychologiem dla 91 osób, spotkania z położnymi, podczas których przygotowano 207 kobiet ciężarnych do karmienia piersią oraz udzielono wsparcia kobietom karmiącym piersią, warsztaty pedagogiczne, warsztaty wczesnej stymulacji rozwoju w formie zabaw rozwijających dla dzieci od 3 do 36 miesiąca życia, w których wzięły udział 22 osoby, w tym 10 rodziców i 12 dzieci.

WSPARCIE RODZIN Z WIELORACZKAMI W ŚRODOWISKU ZAMIESZKANIA

Celem wsparcia było podniesienie poziomu wiedzy i świadomości zdrowotnej rodziców w zakresie pielęgnowania, żywienia, rozwoju psychomotorycznego, profilaktyki chorób wieku dziecięcego oraz pomoc rzeczowa. Realizacja zadania polegała na: rozpoznaniu problemów i ustaleniu potrzeb rodzin z wieloraczkami, prowadzeniu edukacji zdrowotnej z zakresu pielęgnowania, karmienia, rozwoju psychomotorycznego, profilaktyki chorób wieku dziecięcego, utrzymaniu i poprawie sprawności ogólnoustrojowej dzieci (monitorowanie oddechu, gimnastyka niemowląt i inne), zakupie m.in. monitorów z kamerami, inhalatorów, wózków spacerowych, sterylizatorów do butelek oraz wypożyczaniu sprzętu wspomagającego opiekę nad dziećmi, informowaniu rodzin

o świadczeniach zdrowotnych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz innych formach pomocy instytucjonalnej. Z programu skorzystało 6 rodzin.
PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ WSPARCIE KOBIET CIĘŻARNYCH I MATEK DZIECI Z WRODZNĄ WADĄ ROZWOJOWĄ ORAZ ICH RODZIN "OD-ŻYJ"
Program adresowany był do kobiet ciężarnych oraz matek dzieci z wrodzoną wadą rozwojową. Kobiety ciężarne wraz z rodzinami korzystały z bezpłatnych konsultacji specjalistów m.in. psychologa, kardiologa dziecięcego, neonatologa, fizjoterapeuty. Wsparcie specjalistów pomagało kobietom i ich rodzinom w radzeniu sobie w trudnej sytuacji związanej z rozpoznaniem wrodzonej wady rozwojowej u dziecka oraz z planowanym zabiegiem operacyjnym. Oferowana również była pomoc rodzinom po stracie dziecka. W programie wzięło udział 122 rodziny.

EDUKACJA ZDROWOTNA I WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ICH RODZIN

Celem programu była poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin będących w izolacji społecznej. Prowadzono indywidualne i grupowe zajęcia edukacji zdrowotnej oraz specjalistycznego poradnictwa. W ramach programu odbyły się m.in. warsztaty kształtowania umiejętności psychospołecznych, zdrowego żywienia, relaksacyjne, warsztaty psychoedukacyjne dla rodziców i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, prowadzono specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, dietetyczne i rehabilitacyjne, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich bliskich. W programie udział wzięło 56 osób.

PROGRAM LECZENIA NIEPŁODNOŚCI METODĄ ZAPŁODNIENIA POZAUSTROJOWEGO

Program polityki zdrowotnej mający na celu zapewnienie dostępu do procedury zapłodnienia pozaustrojowego i wsparcia finansowego w procesie leczenia dla mieszkańców Wrocławia, u których zdiagnozowana została niepłodność. W ramach programu każda para mogła skorzystać z jednej zindywidualizowanej procedury wspomaganego rozrodu. W roku 2023 do programu zgłosiło się około 269 par, z czego 159 zostało zakwalifikowanych do dalszego postepowania, a 164 pary (w tym 5 par zakwalifikowanych w 2022 r.) zdecydowały się na przeprowadzenie jednej z proponowanych interwencji, dzięki czemu w tej

edycji programu uzyskano 61 ciąż. Od rozpoczęcia realizacji programu, tj. od 2019 r., jego uczestnikom urodziło się 238 dzieci.

ZABEZPIECZENIE PŁODNOŚCI NA PRZYSZŁOŚĆ U MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA CHORYCH ONKOLOGICZNIE NA LATA 2023-2024

Realizowany program polityki zdrowotnej miał na celu ochronę zdrowia prokreacyjnego kobiet i mężczyzn chorych na nowotwory złośliwe. Adresatami byli mieszkańcy Wrocławia w wieku od 18 do 40 roku życia, u których stwierdzono ryzyko utraty płodności w związku ze zdiagnozowaną chorobą nowotworową. Beneficjenci mogli skorzystać z dofinansowania do jednej procedury zabezpieczenia płodności na okres 24 miesięcy. W 2023 roku do programu zakwalifikowało się 18 osób, procedura została zastosowana u 17 pacjentów.

EDUKACJA ZDROWOTNA W PROFILAKTYCE NADWAGI I OTYŁOŚCI U DZIECI I MŁODZIEŻY

Celem zadania „Uczeń w formie" było podniesienie poziomu wiedzy i świadomości zdrowotnej uczniów oraz ich rodziców w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości, a także kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych poprzez działania promujące zdrowy styl życia. Nadzór merytoryczny nad realizacją zadania prowadziła prof. dr hab. n. med. Anna Noczyńska. W 2023 roku do udziału w programie zgłosiło się 38 wrocławskich szkół podstawowych. Na podstawie zebranych wyników (masy ciała, wzrostu i wskaźnika BMI) pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania zakwalifikowały uczniów z nadwagą i otyłością do działań edukacyjno-interwencyjnych, na które zgłosiło się 268 uczniów wraz z rodzicami. Zakwalifikowani uczniowie wzięli udział w indywidualnych konsultacjach prowadzonych przez specjalistów (lekarz, psycholog, dietetyk, fizjoterapeuta), w ramach edukacji stacjonarnej oraz online. Łącznie przeprowadzono 1748 konsultacji: lekarz – 312, dietetyk – 529, psychodietetyk – 201, psycholog – 363 i fizjoterapeuta – 343. Przeprowadzono warsztaty z zakresu zdrowego żywienia i zajęcia w zakresie aktywności fizycznej. Odnotowano 370 wejść dzieci i rodziców na warsztaty. Uczestnicy mieli możliwość korzystania z zajęć na basenie oraz sali gimnastycznej (sztuki walki). Odnotowano 1462 wejść na zajęcia, w tym 963 wejścia na basen i 499 wejść na zajęcia ze sztuk walki. W ramach zadania przygotowano materiały edukacyjne

dla szkół: plakaty „Talerze zdrowego żywienia” i „Wybieraj zdrowsze zamienniki”. Zorganizowano szkolenie dla pielęgniarek środowiska nauczania i wychowania, w której uczestniczyło 46 osób. Przeprowadzono wykłady: „Kompleksowe wsparcie dla dzieci i ich rodzin”, „Psychologiczne aspekty nadwagi i otyłości u dzieci i młodzieży”, „Trendy w edukacji żywieniowej”.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA UCZNIÓW WROCŁAWSKICH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

Zajęcia w formie wykładu i warsztatów praktycznych, podczas których uczniowie samodzielnie przygotowywali zdrowe przekąski. W 2023 roku odbyło się 147 zajęć, w których wzięło udział 3100 uczniów. Tematami poruszanymi na zajęciach były zasady zdrowego żywienia, zdrowe słodycze i wpływ cukru na zdrowie, świadomy konsument, najczęściej popełniane błędy żywieniowe, wpływ sposobu żywienia na postępy w nauce, zdrowe śniadanie.

PROMOCJA ZDROWEGO ŻYWIENIA, AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ ORAZ DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH WE WROCŁAWSKICH PLACÓWKACH OPIEKUŃCZYCH I EDUKACYJNYCH

Celem programu jest zapobieganie nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży oraz promowanie działań proekologicznych. Wrocławskie placówki edukacyjne miały możliwość zgłaszania się do projektu certyfikacji z zakresu zdrowego i racjonalnego żywienia oraz promowania aktywności fizycznej. Certyfikaty z zakresu zdrowego i racjonalnego żywienia przyznawane są od 2014 r. Aktualne wyróżnienia, w tym zakresie posiada 171 placówek edukacyjnych. Od 2017 roku przyznawane są „Certyfikaty promowania aktywności fizycznej”. Aktualne certyfikaty posiada 79 placówek. W 2023 r. przeprowadzono pilotaż certyfikacji z zakresu niemarnowania żywności i działań proekologicznych „Zielony certyfikat” we wrocławskich szkołach podstawowych posiadających własną kuchnię, do którego zgłosiło się 9 szkół, z których 4 otrzymały „Zielony certyfikat”. Zadanie realizowane przez organizację pozarządową polegało na: prowadzeniu procedury certyfikacji oraz recertyfikacji (odnowienie certyfikatu po 2 latach), sprawowaniu nadzoru merytorycznego nad placówkami posiadającymi certyfikaty, prowadzeniu konsultacji merytorycznych dotyczących zasad zdrowego i racjonalnego żywienia oraz promowania aktywności fizycznej, dla placówek opiekuńczych i edukacyjnych zainteresowanych uzyskaniem certyfikatów. W ramach zadania

przygotowano informację na stronie internetowej: nabór do procedury otrzymania certyfikatu z zakresu promowania aktywności fizycznej oraz certyfikatu zdrowego i racjonalnego żywienia, spis placówek opiekuńczych i edukacyjnych posiadających certyfikaty oraz harmonogram działań w programie. W 2023 roku w procesie certyfikacji stołówek i sklepików z zakresu zdrowego żywienia: do certyfikacji zgłosiło się 6 nowych placówek edukacyjnych, specjalista ds. żywienia przeprowadził 86 konsultacji merytorycznych dla placówek opiekuńczych i edukacyjnych, przeprowadzono proces recertyfikacji dla 76 placówek. W procesie certyfikacji placówek edukacyjnych z zakresu promowania aktywności fizycznej: do certyfikacji zgłosiły się 4 nowe placówki edukacyjne, specjalista ds. aktywności fizycznej przeprowadził 10 konsultacji merytorycznych dla placówek edukacyjnych, przeprowadzono także proces recertyfikacji dla 34 placówek. Zorganizowano działania edukacyjne dla pracowników przedszkoli i szkół, w których wzięły udział 74 osoby. Dla uczniów przeprowadzono warsztaty oraz aktywne lekcje z elementami gotowania, w których wzięło udział 249 uczniów. Ponadto zorganizowana została uroczystość wręczenia certyfikatów, w której wzięło udział 30 przedstawicieli placówek edukacyjnych. Uczestnicy wysłuchali wykładu dotyczącego ograniczenia marnowania żywności w stołówkach szkolnych.

WSPARCIE ORGANIZACYJNE ZADAŃ REALIZOWANYCH PRZEZ PIELĘGNIARKI ŚRODOWISKA NAUCZANIA I WYCHOWANIA WROCŁAWSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Elektroniczny System Medycyny Szkolnej (ESMS) jest to program informatyczny wspierający pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania podczas badań bilansowych uczniów, w którym zbierane są dane ucznia, analizowane parametry wpisane przez pielęgniarkę i generowane na karcie informacje o stanie zdrowia dziecka. Przekazywana rodzicom karta zawiera wyniki badań bilansowych wraz z komentarzem i zaleceniami zdrowotnymi. W programie ESMS generowane są raporty statystyczne dotyczące stanu zdrowia uczniów na poziomie całej szkoły. Raporty mogą zostać wykorzystane m.in. do zaplanowania działań profilaktycznych, motywowania społeczności szkolnej do prowadzenia zdrowego stylu życia, dialogu z rodzicami dotyczącego zajęć sportowych i korekcyjnych, a także ograniczenia zwolnień z zajęć wychowania fizycznego. W roku szkolnym 2022/2023 do programu przystąpiło 31 szkół. Wpisano do systemu dane 3895

uczniów. Zostały wydane raporty dla szkół oraz raport zbiorczy. W sierpniu 2023 roku rozpoczęto edycję programu na rok szkolny 2023/2024. Przeprowadzono szkolenie dla 45 pielęgniarek środowiska nauczania i wychowania. Do programu przystąpiły 22 szkoły, z których dane od 2051 uczniów wpisano do systemu.

ZESPÓŁ DO SPRAW PROMOCJI ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY

Zarządzeniem Prezydenta Wrocławia nr 7918/22 z dnia 20.06.2022 r. powołano kolejny Zespół ds. promocji zdrowego żywienia i aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, w skład którego wchodzą przedstawiciele: Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia, Departamentu Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia, Departamentu Zrównoważonego Rozwoju, Rady Miejskiej Wrocławia, Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego, Centrum Usług Informatycznych, Wrocławskiego Centrum Zdrowia SPZOZ, organizacji pozarządowych, wrocławskich placówek edukacyjnych oraz rodziców.
Zespół jest organem doradczo-opiniodawczym realizacji zadań z zakresu promocji zdrowego żywienia i aktywności fizycznej oraz podejmowania nowych inicjatyw zgłaszanych przez różne środowiska, grupy społeczne oraz osoby. Inicjatywy dotyczą promowania w środowisku dzieci i młodzieży aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia i racjonalnego odżywiania. W 2023 r. odbyły się dwa spotkania zespołu. Przedstawicielki Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli zaprezentowały wykład dotyczący aktywności fizycznej we wrocławskich placówkach edukacyjnych. Omówiono również wyniki ankiet przeprowadzonych wśród nauczycieli wychowania fizycznego. Fundacja Polskiedzieci.org przedstawiła założenia projektu „ZDROWA MISJA" realizowanego we wrocławskich przedszkolach i szkołach promujących zdrowie.

PROMOCJA ZDROWIA I PROFILAKTYKA CHORÓB CYWILIZACYJNYCH DLA OSÓB DOROSŁYCH

ENDOMETRIOZA, CHOROBA KOBIET W KAŻDYM WIEKU, PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ „PLAN NA ŻYCIE Z ENDOMETRIOZĄ"

Prowadzone było wielospecjalistyczne poradnictwo zdrowotne dla kobiet w trakcie diagnozowania oraz leczenia endometriozy. Kobietom z endometriozą

zapewniono: indywidualne konsultacje specjalistyczne z lekarzem ginekologiem onkologiem, lekarzem endokrynologiem, specjalistą leczenia bólu, dietetykiem, psychologiem i rehabilitantem. Możliwe było także korzystanie ze strony internetowej (informacje o endometriozie) - Klinika Endometriozy, gdzie lekarze - ginekolog onkolog, endokrynolog, a także specjalista leczenia bólu, dietetyk, psycholog, rehabilitant oraz edukator zdrowia prokreacyjnego, prowadzili interaktywne wykłady dotyczące różnych aspektów endometriozy. Zapewniona została możliwość kontaktów ze specjalistami na fanpage'u, facebooku. Kompleksową opieką specjalistyczną objęto 262 kobiety, odbiorcami strony www.klinikaendometriozy.pl było 23 000 osób. Wykładów dla personelu medycznego wysłuchały 62 osoby.

PROGRAM EDUKACJI ZDROWOTNEJ KOBIET W OKRESIE MENOPAUZY

Celem programu edukacyjnego było zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości kobiet dotyczącej okresu i przebiegu menopauzy jako stanu fizjologicznego, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, obniżenie lęku związanego z okresem premenopauzalnym i menopauzalnym, poprawa zdrowia i jakości życia kobiet oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości w okresie menopauzy, przeciwdziałanie problemom w obszarze zdrowia psychicznego kobiet i wstępna ocena zdrowia kobiet podczas przebiegu menopauzy pod względem psychologicznym, klinicznym i diagnostycznym. Mieszkanki Wrocławia, u których w sferze fizycznej i psychicznej występują problemy w okresie premenopauzalnym i menopauzalnym, mogły skorzystać z konsultacji specjalistów. Program prowadzony w roku 2023 ukierunkowany był na wstępne rozpoznanie problemów zdrowotnych kobiet w okresie menopauzy poprzez prowadzenie konsultacji zdrowotnych przez lekarza ginekologa, położną i psychologa. W programie odbyły się 239 wizyty, w tym 105 kobiet skorzystało z konsultacji położnej, 77 psychologa, 57 lekarza ginekologa. Z programu skorzystały łącznie 173 kobiety.

ROZSZERZENIE DOSTĘPU DO REHABILITACJI SERCOWO-NACZYNIOWEJ W RAMACH WTÓRNEJ PREWENCJI CHORÓB SERCOWO-NACZYNIOWYCH

Programem objęte były osoby pełnoletnie, mieszkańcy Wrocławia, po przebytym zawale mięśnia sercowego lub po zabiegach wykonanych na naczyniach wieńcowych, jednak nie później niż w okresie do 12 miesięcy od zaistniałego incydentu. Prowadzone były zajęcia ruchowe, połączone z instruktażem

do samodzielnego wykonywania ćwiczeń w warunkach domowych oraz specjalistyczne konsultacje lekarskie i badania EKG wysiłkowe. Pacjenci uczestniczyli w zajęciach grupowych i indywidualnych z dietetykiem oraz psychologiem. Na podstawie oceny rezerwy wieńcowej, podczas kontrolnej próby wysiłkowej na bieżni ruchomej, u uczestników programu stwierdzono znaczny wzrost wydolności fizycznej i ogólną poprawę stanu zdrowia. W 2023 r. w programie wzięło udział 240 osób, w tym około 26 osób po przechorowaniu COVID-19.

KAMPANIA EDUKACYJNA: „SPECJALIŚCI O NIETRZYMANIU MOCZU"

Celem kampanii było prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących problemu nietrzymania moczu przez kobiety. Ewaluację prowadzili: ginekolog, położna, psycholog i fizjoterapeuta. Udzielono 150 porad. Działania miały na celu diagnostykę przyczyn nietrzymania moczu oraz poprawę jakości życia kobiet z tymi problemami. W kampanii udział wzięło 50 kobiet

PROFILAKTYKA CUKRZYCY I ZABURZEŃ METABOLICZNYCH DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

Celem programu było zwiększenie poziomu świadomości zdrowotnej mieszkańców Wrocławia o zagrożeniu cukrzycą oraz poprawa jakości życia osób chorych na cukrzycę i przeciwdziałanie jej powikłaniom. Realizowane były działania informacyjne i edukacyjne, propagowano ideę pomocy osobom chorym na cukrzycę oraz kształtowanie u osób chorych na cukrzycę umiejętności obserwowania objawów choroby i właściwej ich interpretacji. Prowadzono naukę samokontroli i samoobserwacji w cukrzycy, motywowano do aktywnego i zdrowego stylu życia, w tym pracy zawodowej, ruchu i wypoczynku, dążono do poprawy sprawności fizycznej i aktywnego udziału chorych na cukrzycę w zajęciach ruchowych, zapobiegania hiper i hipoglikemii, utrzymania dobrego samopoczucia psychicznego, a także uczenia chorych na cukrzycę sposobów radzenia sobie ze stresem.

W 2023 r. w 8 punktach edukacyjnych, zlokalizowanych w podmiotach medycznych na terenie Wrocławia, pielęgniarki prowadziły indywidualną edukację osób chorych na cukrzycę, zagrożonych chorobą i innymi zaburzeniami metabolicznymi. Z 1 257 porad edukacyjnych skorzystało 930 osób, w tym 577 osób, które zgłosiły się po raz pierwszy. Porad dietetycznych udzielono 241

osobom. W ramach programu przeprowadzono także szkolenia nauczycieli, które dotyczyły między innymi: opieki, żywienia oraz postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę. W szkoleniach wzięło udział łącznie 302 nauczycieli. Dla pielęgniarek prowadzono szkolenie z zakresu opieki nad pacjentem z cukrzycą. W szkoleniu wzięło udział 31 osób.

PROGRAM PROFILAKTYKI POWIKŁAŃ CUKRZYCY – STOPA CUKRZYCOWA

Celem programu było ograniczenie występowania powikłań u chorych na cukrzycę z rozpoznanym zespołem stopy cukrzycowej oraz zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych z powodu amputacji stopy, poprzez: podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób chorych na cukrzycę dotyczących zasad pielęgnacji ciała ze szczególnym uwzględnieniem stóp, wczesną, kompleksową ocenę zagrożenia oraz zabezpieczenie stóp specjalnym obuwiem ochronnym, indywidualnie dobranym dla każdego pacjenta.
W 2023 r. program realizowany był przez Centrum Medyczne „Dobrzyńska", gdzie prowadzony był tzw. referencyjny gabinet stopy cukrzycowej. W programie prowadzona była opieka nad pacjentem z zespołem stopy cukrzycowej, w tym indywidualne badania oceny stanu ukrwienia stopy oraz edukacja zdrowotna. Na podstawie wyniku badania pedobarograficznego możliwy był indywidualny dobór profilaktycznych wkładek do obuwia oraz obuwia ortopedycznego. Programem objęto około 742 osoby. Działania realizowane w ramach programu były komplementarne do świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków NFZ.

PROGRAM WSPIERANIA OSÓB CHORYCH NA CUKRZYCĘ ORAZ ICH RODZIN i OPIEKUNÓW

Program realizowany był przez specjalistów Centrum Edukacji Diabetyków imienia Danuty Wrony. Jego celem była poprawa jakości życia osób chorych na cukrzycę oraz ich rodzin i opiekunów, poprzez działania edukacyjne, informacyjne i wspierające, w tym podnoszenie poziomu wiedzy dotyczącej samoopieki, samoobserwacji i samopielęgnacji osób chorych na cukrzycę, udzielanie wsparcia osobom chorym na cukrzycę i ich rodzinom i opiekunom, zapobiegającego kryzysowi psychicznemu, kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób chorych na cukrzycę. W 2023 r. grupowe zajęcia edukacyjne były raz w miesiącu. W zajęciach wzięło udział 396 osób. Udzielono

1500 indywidualnych porad edukacyjnych, z których skorzystało 1285 osób. Przeprowadzono warsztaty kulinarne dla osób chorujących na cukrzycę typu II. Odbyły się warsztaty z zakresu insulinoterapii oraz integracyjno-edukacyjne. W warsztatach udział wzięło łącznie 95 osób. W 4 ośrodkach usytuowanych w różnych rejonach Wrocławia prowadzone były zajęcia aktywności fizycznej. W zajęciach na sali gimnastycznej, pływalni oraz w terenie uczestniczyło 1039 osób. W listopadzie 2023 r. zorganizowano i przeprowadzono XVI Konferencję informacyjno-edukacyją dla osób chorych na cukrzyce oraz ich rodzin, w której uczestniczyło 215 osób.

PROGRAM PROFILAKTYKI RAKA PIERSI U KOBIET, MIESZKANEK WROCŁAWIA

Program realizowany jest od 30 lat, a jego celem jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków późnego wykrycia raka piersi u kobiet poprzez zwiększenie dostępu do edukacji zdrowotnej i badań specjalistycznych. Moduł edukacyjny programu realizowany był przez grupę wyspecjalizowanych pielęgniarek i położnych, które w 8 punktach edukacji zdrowotnej (PEZ), zlokalizowanych w podmiotach medycznych na terenie miasta oraz tzw. punktach mobilnych, prowadziły indywidualną naukę samobadania piersi u kobiet w każdym wieku. W roku 2023 z konsultacji onkologicznej skorzystało 6338 kobiet, na leczenie szpitalne operacyjne lub skojarzone skierowano 204 kobiety, z nauki samobadania piersi skorzystało 3078 kobiet. Wszystkie uczestniczki otrzymały książeczkę samokontroli piersi i ulotkę edukacyjną. Kobiety, u których występowały nieprawidłowości skierowano na konsultację onkologiczną i diagnostykę specjalistyczną. Wykonano 2437 badań USG i 1876 mammografi. Zmiany chorobowe wykryto u 285 kobiet, w tym podejrzenie raka piersi u 151 kobiet. Z porad lekarzy genetyków skorzystało 87 kobiet, a wsparcie psychologa otrzymały 134 kobiety.

PROGRAM PROFILAKTYKI NOWOTWORÓW SKÓRY „ZNAMIONA POD LUPĄ”

Celem było uzyskanie wysokiego poziomu wiedzy praktycznej z zakresu nowotworów skóry poprzez: organizowanie i prowadzenie szkoleń dla personelu medycznego, zajęć edukacyjnych dla mieszkańców Wrocławia oraz kształtowanie nawyku samoobserwacji skóry i znamion, konsultacje lekarskie połączone z

badaniem videodermatoskopem zmian skórnych. W 2023 r. program realizował Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu Ośrodek Badawczo-Rozwojowy. Z edukacji zdrowotnej skorzystało 5151 osób i 600 osób z konsultacji. Do dalszej diagnostyki specjalistycznej skierowano 105 osób.

PROFILAKTYKA CHORÓB NOWOTWOROWYCH U MĘŻCZYZN

Celem kampanii było uwrażliwienie społeczeństwa na choroby nowotworowe u mężczyzn, w szczególności nowotwór prostaty i nowotwór jądra. Promowano badania profilaktyczne zmierzające do szybszej reakcji w przypadku wykrycia nowotworu, edukację oraz budowanie świadomości dbania o męskie zdrowie. W 2023 roku przeprowadzono 2 webinary edukacyjne oraz 1 debatę. Prelegentami byli urolodzy, onkolodzy oraz wybrani eksperci. Powstały także 2 filmy promujące Kampanię Złotego Wąsa oraz 3 filmy edukacyjne. W serwisie YouTube i pojazdach Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego emitowano spot promujący kampanię i jej idee, który został wyświetlony ponad 13 tys. razy. Zorganizowano konkurs „Złoty Wąs", podczas którego wyłoniono najlepszy wąs we Wrocławiu. Temu wydarzeniu towarzyszyła popularyzacja męskiej profilaktyki, otwarta dyskusja o męskich nowotworach oraz uświadamianie istoty kontroli organizmu w kontekście chorób nowotworowych. W 7 punktach przyjęć Labolatoriów Medycznych Synevo oraz w 3 punktach eventowych w Mobilnym Centrum Zdrowia wykonanych zostało 174 badań USG oraz 263 badań PSA.

WSPARCIE W OPIECE DOMOWEJ OSÓB PRZEWLEKLE I NIEULECZALNIE CHORYCH ORAZ ICH RODZIN I OPIEKUNÓW

Celem działań było podniesienie jakości życia osób chorych oraz przeciwdziałanie powikłaniom chorobowym. Zespół specjalistów – pielęgniarki, rehabilitanci i psycholodzy, prowadzili działania z zakresu edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia i profilaktyki chorób w środowisku domowym chorego. W okresie od czerwca do grudnia 2023 r. opieką i wsparciem objęto 117 osób przewlekle i nieuleczalnie chorych przebywających w środowisku domowym oraz ich rodziny i opiekunów.

OCHRONA ZDROWIA PSYCHICZNEGO

PROGRAM PROMOWANIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO W POPULACJI DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA

Celem programu było przeciwdziałanie kryzysom zdrowia psychicznego i depresji w populacji dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Wrocławia. Prowadzono edukację zdrowotną i społeczną oraz wparcie specjalistyczne, w tym upowszechnianie wiedzy o zdrowiu psychicznym i jego znaczeniu dla prawidłowego rozwoju osobistego i społecznego. Dążono do podnoszenia poziomu wiedzy dotyczącej promocji i ochrony zdrowia psychicznego oraz kształtowania postaw i zachowań sprzyjających wzmacnianiu zdrowia psychicznego i przeciwdziałania kryzysom. Realizowano także różne formy pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego: warsztaty, zajęcia indywidualne i grupowe. Program realizowany był we współpracy z Wrocławskim Centrum Zdrowia SP ZOZ oraz organizacjami pozarządowymi. Z różnych form pomocy skorzystało około 240 osób. Większość prowadzonych działań miała charakter kompleksowego i długofalowego wsparcia. Dla dzieci i młodzieży z wrocławskich szkół oraz ich rodziców, przeprowadzono cykl warsztatów profilaktycznych pn. „Żyj zdrowiem" oraz „Oswoić psychiatrę". W warsztatach wzięło udział około 3 350 uczniów.
Przeprowadzono również szkolenie dla osób dorosłych, w którym wzięło udział 37 osób. Ze wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej skorzystało 90 osób.

PROGRAM WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH KRYZYSEM ZDROWIA PSYCHICZNEGO ORAZ ICH RODZICÓW I OPIEKUNÓW

Celem programu było przeciwdziałanie kryzysom psychicznym u dzieci i młodzieży oraz wśród ich rodziców i opiekunów poprzez zapewnienie dostępu do różnych form wsparcia edukacyjnego, wzmacniającego zdrowie psychiczne i poczucie bezpieczeństwa. Realizacja programu związana była z organizowaniem i prowadzeniem szkoleń oraz warsztatów specjalistycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców/opiekunów, rozwijaniem umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży z grup podwyższonego i wysokiego ryzyka, udzielaniem wsparcia psychologicznego dzieciom, młodzieży oraz dla ich rodziców i opiekunów w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, społecznych, rozwoju osobistego i relacji międzyludzkich. Prowadzono również działania edukacyjne i informacyjne dotyczące negatywnych skutków używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

W okresie od lutego do grudnia 2023 r. z programu skorzystało 1071 osób.

PROGRAM WSPARCIA OSÓB Z DOŚWIADCZENIEM CHOROBY PSYCHICZNEJ ORAZ ICH RODZIN I OPIEKUNÓW W PROCESIE ZDROWIENIA

Celem programu była poprawa jakości życia osób z doświadczeniem choroby psychicznej oraz ich rodzin i opiekunów w procesie zdrowienia. Działania skierowane były na budowanie pozytywnych relacji z otoczeniem oraz aktywizowanie społeczne. Prowadzono indywidualne i grupowe zajęcia psychoedukacyjne - warsztaty, grupy wsparcia, zajęcia usprawniające wykonywanie czynności w zakresie samoobsługi oraz zajęcia poprawiające komunikację i integrację z rodziną i środowiskiem lokalnym. Realizatorzy motywowali uczestników do aktywnego udziału w życiu społecznym i kulturalnym miasta, w tym wyjść na koncerty, wystawy i seanse kinowe oraz wspierali ich w zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa przeciwdziałającego kryzysom psychicznym i nawrotom choroby. Program realizowały 3 organizacje pozarządowe: Fundacja „Opieka i Troska”, Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia „Curatus” oraz Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji „ART”. Z różnych form pomocy i wsparcia skorzystało 180 osób.

PROGRAM WSPARCIA DLA OSÓB ZAGROŻONYCH DEPRESJĄ I Z ZESPOŁAMI DEPRESYJNYMI ORAZ ICH RODZIN I OPIEKUNÓW

Program realizowano we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Z różnych form pomocy i wsparcia skorzystało 67 osób. Większość prowadzonych działań, w tym zajęcia relaksacyjne, psychoedukacja oraz spotkania, w ramach tzw. grupy wsparcia, miało charakter kompleksowego i długofalowego wsparcia, z którego beneficjenci korzystali w sposób systematyczny.

PROGRAM WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO DLA OSÓB CHORYCH ONKOLOGICZNIE

Projekt pod nazwą „Akademia Walki z Rakiem” realizowany był przez Dolnośląskie Centrum Psychoonkologii i Rehabilitacji. Prowadzono grupy wsparcia, klub pacjenta, konsultacje indywidualne z psychologiem i psychoterapeutą oraz wykłady z pokazem przyrządzania zdrowego pożywienia. Zajęcia relaksacyjne i kinezjologii edukacyjnej mózgu oraz edukacji żywieniowej

prowadzone były w trybie hybrydowym. Z oferowanych zajęć skorzystało około 60 osób. Wolontariusze Fundacji „Dobrze, że jesteś" objęli opieką około 3 000 pacjentów z Kliniki Hematologii Uniwersytetu Medycznego oraz Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu. Z pomocy wolontariuszy, wsparcia psychologicznego skorzystało łącznie 606 osób.

PROGRAM WSPARCIA OSÓB Z ZESPOŁAMI OTĘPIENNYMI I ZABURZENIAMI PSYCHOGERIATRYCZNYMI ORAZ ICH RODZIN I OPIEKUNÓW

Celem programu była poprawa jakości życia osób z zespołami otępiennymi i zaburzeniami psychogeriatrycznymi oraz przeciwdziałanie pogłębianiu się tych zaburzeń. Opieką psychologiczną objęto 475 osób po 60 roku życia, u których wystąpiły problemy psychogeriatryczne. W ramach programu prowadzone były grupy wsparcia, warsztaty, zajęcia aktywności ruchowej oraz psychoedukacyjne indywidualne i grupowe. Ze wsparcia dla opiekunów osób z zaburzeniami psychogeriatrycznymi skorzystały 134 osoby.

ZESPÓŁ MERYTORYCZNY DO SPRAW ZDROWIA PSYCHICZNEGO

W skład zespołu wchodzą przedstawiciele wszystkich organizacji współpracujących z Miastem przy realizacji zadań z zakresu zdrowia psychicznego. Omawiane były działania Miasta dla obywateli Ukrainy przebywających we Wrocławiu ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego. Przedstawiciele Departamentu Edukacji przedstawili problemy związane z traumą wywołaną działaniami wojennymi wśród dzieci i młodzieży z Ukrainy. Zaproszeni specjaliści z Izraela opowiedzieli o doświadczeniach związanych z traumą wywołaną działaniami wojennymi oraz podjętych działaniach w celu niwelowania ich następstw.

EDUKACJA ZDROWOTNA ORAZ PROFILAKTYKA OGRANICZAJĄCA ZAGROŻENIA I SZKODY DLA ZDROWIA FIZYCZNEGO I PSYCHICZNEGO WŚRÓD OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI WE WROCŁAWIU

Działaniami zostały objęte osoby w kryzysie bezdomności ulicznej, beneficjenci StreetBusa, mieszkańcy ogrzewalni, w tym osoby nadużywające alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Osoby w kryzysie bezdomności mogły skorzystać ze wsparcia psychologicznego, rozmów ze streetwokerem a także pielęgniarką. Prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne dotyczące objawów i

przebiegu chorób zakaźnych w tym COVID-19, informując o obostrzeniach epidemicznych. Działania edukacyjno-informacyjne prowadzono w formie stacjonarnej i środowiskowej. Wsparciem objęto 202 osoby bezdomne.
CZASOWA POMOC STACJONARNA – „ŁÓŻKA WYTCHNIENIA"
Celem programu była pomoc rodzinom i opiekunom w sprawowaniu opieki nad osobami przewlekle i nieuleczalnie chorymi przebywającymi w środowisku domowym poprzez zapewnienie chorym czasowej, stacjonarnej opieki pielęgnacyjnej, umożliwiającej bezpośrednim opiekunom załatwienie spraw osobistych, domowych a także odpoczynku. Całodobową opieką pielęgnacyjną, od sierpnia do grudnia 2023 r. objęto 56 osób.

ŚWIADCZENIE SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowano na podstawie indywidualnych decyzji administracyjnych wydawanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu. Usługi te obejmowały naukę oraz doskonalenie u podopiecznych umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych niezbędnych do samodzielnego życia, funkcjonowania w życiu społecznym i w rodzinie, gospodarowania pieniędzmi, rozwiązywania trudności i niepowodzeń, przygotowywania posiłków, utrzymywania higieny, ładu i porządku w najbliższym otoczeniu. W 32 środowiskach domowych zrealizowano łącznie 13987 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

STWIERDZANIE ZGONU I JEGO PRZYCZYNY OSOBY ZMARŁEJ W MIEJSCU PUBLICZNYM ALBO NIEPUBLICZNYM NA TERENIE WROCŁAWIA

Celem zadania było sporządzenie dokumentacji medycznej oraz wystawienie karty zgonu albo protokołu zgonu osoby zmarłej w miejscu publicznym albo niepublicznym na terenie Wrocławia, w myśl art. 11 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Zgodnie z przyjętą procedurą postępowania wykonywane były następujące czynności: ustalenie tożsamości zwłok osoby zmarłej, osobiste dokonanie oględzin zwłok, przeprowadzenie w miarę możliwości wywiadu w miejscu i czasie wezwania wśród osób z otoczenia osoby zmarłej, w celu ustalenia okoliczności w jakich nastąpił zgon, zapoznanie się z dokumentami dotyczącymi stanu zdrowia osoby zmarłej w okresie

poprzedzającym zgon, o ile dokumenty takie były dostępne w miejscu i czasie wezwania, stwierdzenie zgonu i jego przyczyny na podstawie oględzin, informacji z wywiadu i dostępnej dokumentacji medycznej osoby zmarłej. W ramach realizowanych procedur zgon stwierdzono u 479 osób.

REALIZACJA ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z WYSTĄPIENIEM SYTUACJI KRYZYSOWYCH WSPARCIE DLA UCHODŹCÓW Z UKRAINY

W ramach zadania kupowano leki i produkty medyczne dla uchodźców z terenów objętych działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy, w szczególności na potrzeby punktów pierwszej pomocy medycznej, utworzonych w miejscach noclegowych przeznaczonych dla uchodźców.
Prowadzono pomoc psychologiczną dla uchodźców z Ukrainy w tym dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz opiekunów. Zadanie realizowały organizacje pozarządowe: Fundacja Kalejdoskop Kultur, Fundacja Pozytywka oraz Dolnośląska Fundacja Alzheimerowska oraz podmiot leczniczy - Centrum Neuropsychiatrii „Neuromed". Z tej formy pomocy skorzystało 1475 osób.
W 2023 roku 3 wrocławskie szpitale otrzymywały środki finansowe przeznaczone na tłumaczenie dokumentacji medycznej dzieci i młodzieży (uchodźców z Ukrainy) hospitalizowanych w tych szpitalach.
Realizowany był projekt, polegający na zapewnieniu dzieciom i młodzieży z Ukrainy warunków umożliwiających rozwój i wykonywanie różnych aktywności w miejscach sprawowania opieki wychowawczej. Beneficjentom została zapewniona pomoc w zakresie opieki w czasie wolnym od nauki szkolnej, organizacja różnego typu zajęć wspomagających rozwój zainteresowań, integracja oraz nauka języka polskiego. Organizowane były wyjścia, wycieczki i zajęcia krajoznawczo-turystyczne, także poza teren Wrocławia. Wsparcie dla 760 osób zostało zapewnione w 20 miejscach opieki.
W ramach „Integracyjnych Kolonii Tobiaszków", dzieci i młodzież z Polski i Ukrainy wzięły udział w pięciodniowym integracyjnym wyjeździe kolonijnym nad morze. W wyjeździe wzięło udział 21 uczestników w wieku 6-17 lat.

PROFILAKTYKA I TERAPIA UZALEŻNIEŃ. REALIZACJA LOKALNEJ MIĘDZYSEKTOROWEJ POLITYKI PRZECIWDZIAŁANIA NEGATYWNYM SKUTKOM SPOŻYWANIA ALKOHOLU

PROWADZENIE PUNKTU KONSULTACYJNEGO DO SPRAW ALKOHOLOWEGO ZESPOŁU PŁODOWEGO (FAS)/ SPEKTRUM PŁODOWYCH PABURZEŃ ALKOHOLOWYCH (FASD)

Działania realizowane w ramach projektu dedykowane były do rodzin, rodzin zastępczych lub rodzin adopcyjnych, w których istniało podejrzenie wystąpienia u dzieci zespołu FAS lub FASD. Beneficjenci uzyskali profesjonale wsparcie i pomoc zgodnie z potrzebami. Dzieci zostały objęte całościową opieką, w tym oddziaływaniami pomocowymi realizowanymi przez różnych specjalistów: psychologa, psychoterapeutę, psychiatrę dziecięcego, logopedę oraz specjalistę wczesnego wspomagania rozwoju. Opiekunowie uzyskali rzetelną wiedzę oraz wsparcie psychoedukacyjne. Ze wsparcia oferowanego w ramach działania skorzystało 46 dzieci oraz ponad 50 opiekunów.

ORGANIZACJA KONFERENCJI NAUKOWEJ DLA SPECJALISTÓW ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROBLEMATYKĄ UZALEŻNIEŃ

Celem zadania było podnoszenie świadomości, kreowanie odpowiedzialności społecznej oraz wymiana doświadczeń zawodowych u specjalistów zajmujących się problematyką uzależnień. Poruszone zagadnienia dotyczyły rozpoznania FAS, etapów jego diagnostyki i trudności, jakie mogą się w niej pojawić. Zaproszono specjalistów z zakresu diagnostyki i leczenia FASD: lekarzy, psychiatrów, psychologów i psychoterapeutów. W konferencji udział wzięło 130 osób i 7 prelegentów.

POMOC TERAPEUTYCZNA DLA UZALEŻNIONYCH I WSPÓŁUZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU

Program realizowano w Przychodni Zdrowia Psychicznego i Uzależnień Wrocławskiego Centrum Zdrowia SP ZOZ przy ul. Lindego 19-21, Bierutowskiej 63 oraz przy ul. Wszystkich Świętych 2. Zajęcia dla pacjentów prowadzone były w formie treningów umiejętności i zachowań oraz treningów psychologicznych w tym: treningu asertywności, treningu umiejętności wychowawczych, treningu radzenia sobie z głodem alkoholowym, treningu uważności, treningu poczucia własnej wartości, treningu asertywnych zachowań abstynenckich (TAZA), warsztatów pracy nad złością, treningu zapobiegania nawrotom, warsztatów pracy nad urealnieniem obrazu siebie. Z programu skorzystało 86 osób. Realizowany był również program wsparcia i rozwoju dla osób uzależnionych i

współuzależnionych a także Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA), w którym wzięło udział 118 osób. W programie działał również punkt informacyjno-konsultacyjny (PIK), z którego skorzystało 188 osób.

PROGRAM PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ I WSPARCIA TERAPEUTYCZNEGO DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM

W programie uczestniczyło około 1600 osób. Realizatorem było Centrum Neuropsychiatrii NEUROMED Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Wrocławiu, przy ul. Białowieskiej 74a. W ramach programu prowadzony był punkt konsultacyjno-informacyjny, programy wsparcia terapeutycznego, program edukacyjno-korekcyjny dla Dorosłych Dzieci Alkoholików, grupa korekcyjno-edukacyjna dla osób pijących ryzykownie lub szkodliwie, program profilaktyczny i edukacyjno-korekcyjny dla młodzieży przebywającej w Ośrodkach Wychowawczych i dla uczniów szkół wrocławskich, wsparcie terapeutyczne dla rodziców dzieci nadużywających alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz program wsparcia rozwoju rodziny, w tym: terapia rodzin i par, warsztaty komunikacji rodzic-dziecko, warsztaty dla rodziców oraz warsztaty terapeutyczne dla młodzieży.

PROGRAMY ŚRODOWISKOWE WSPIERAJĄCE ABSTYNENCJĘ ORAZ PROMUJĄCE AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNĄ OSÓB ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM ORAZ UALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU POPRZEZ WSPARCIE DZIAŁALNOŚCI KLUBÓW ABSTYNENTA

Celem było ograniczanie szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z nadużywania alkoholu poprzez utrzymanie abstynencji i aktywizację społeczną. Zadania realizowane były przez Wrocławskie Centrum Zdrowia SP ZOZ oraz 3 wrocławskie organizacje pozarządowe, prowadzące Kluby Abstynenta. Z poradnictwa z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych i przeciwdziałania przemocy, zaburzeń seksualnych a także dla osób z lękami wynikającymi z pandemii COVID-19 skorzystało 798 osób.
Punkty konsultacyjno-informacyjne w ramach działalności organizacji pozarządowych były dostępne dla odbiorców przez 1716 godzin. Beneficjenci programów mieli stały dostęp do Kawiarenki Abstynenta, w której mogli skorzystać z książek, czasopism i Internetu. W ramach działań Klubów Abstynenta przez cały rok beneficjenci mogli uczestniczyć w imprezach

rekreacyjnych, działalności sekcji sportowej, zajęciach plastycznych oraz w wyjazdach turystyczno-rekreacyjnych. Członkowie klubów uczestniczyli również w warsztatach, szkoleniach, cyklicznych zlotach abstynenckich, zabawach tanecznych oraz spotkaniach przedświątecznych.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY - PORADNICTWO I SZKOLENIA

PORADNICTWO DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY

Celem działania było świadczenie pomocy prawnej, ambulatoryjnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla mieszkańców Wrocławia znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w szczególności ochrony przed przemocą. W ramach programu udzielano pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz znajdującym się w sytuacji kryzysowej spowodowanej zachowaniem osób nadużywających alkoholu oraz wdrażano działania ograniczające zdrowotne i społeczne następstwa przemocy w rodzinie. Z pomocy i wsparcia skorzystało 4604 osób. Udzielono 2833 porad psychologicznych, 1140 prawnych i 468 pedagogicznych. Odbyło się 98 spotkań grup wsparcia. Wolontariuszki i wolontariusze jako osoby zaufania uczestniczyły w 12 rozprawach sądowych. W ramach Telefonu Zaufania udzielono 883 porad telefonicznych, 609 porad udzielono kobietom i 274 mężczyznom. Rozmowy dotyczyły: problemów przemocy, egzystencjalnych, informacyjnych, rodzinnych, społecznych, uzależnień, seksualnych i zdrowotnych. Ponadto odbyły się warsztaty dla rodziców, Trening Umiejętności Wychowawczych, zajęcia socjoterapii dla dzieci, Trening Asertywności, Trening Zastępowania Agresji. Udział wzięło 1313 osób.

UDZIELANIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO OSOBOM DOŚWIADCZAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ PRZEBYWAJĄCYCH W ŚRODOWISKU ZDARZENIA

Celem programu było udzielanie osobom doświadczającym przemocy oraz świadkom wsparcia psychologicznego w miejscu zdarzenia. W skład zespołu interwencyjnego, oprócz funkcjonariuszy Policji, wchodził psycholog. Na wezwanie Policji w miejscu zdarzenia członek zespołu środowiskowej interwencji kryzysowej udzielał pomocy oraz przekazywał informacje oraz ulotki o miejscach i formach pomocy. Zespoły działały przez całą dobę we wszystkie dni robocze, w święta i dni wolne od pracy. Pomocą i wsparciem objęto 295 rodzin, wsparcia udzielono 515 osobom dorosłym oraz 222 dzieciom. Z konsultacji psychiatrycznej

skorzystało 6 osób. Realizatorem programu był Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji we Wrocławiu.

PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC

Celem programu było zapobieganie przemocy w rodzinie, zmiana patologicznych schematów zachowań oraz działania korekcyjne i edukacyjne dla sprawców przemocy. Uczestnicy nabywali wiedzę dotyczącą zachowań agresywnych, rodzajów przemocy, przyczyn i konsekwencji krzywdy wyrządzonej osobie bliskiej, rozpoznawania i respektowania granic innych ludzi, zadośćuczynienia bliskim osobom za wyrządzone krzywdy. Ponadto zapoznawali się z konstruktywnymi metodami rozładowywania napięcia i radzenia sobie ze stresem, nabywali umiejętności budowania pozytywnych, opartych na szacunku relacji z innymi ludźmi i poznawali związek zachowań agresywnych z problemem używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych. W programie indywidualnie uczestniczyło 105 osób, w zajęciach grupowych uczestniczyło 8 osób. Po zakończeniu uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym 8 osób wzięło udział w programie psychologiczno-terapeutycznym. Z konsultacji w ramach działań punktu informacyjno-konsultacyjnego skorzystało 130 osób. Realizatorem programu było Wrocławskie Centrum Zdrowia SP ZOZ.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Kampania społeczna o charakterze informacyjno-edukacyjnym miała na celu zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Działania były w większości skierowane do wszystkich mieszkańców Wrocławia, jednak część z nich zaadresowana została do grup, które są bardziej narażone na uwikłanie w zjawisko przemocy domowej lub zetknięcie się z nim: dzieci, osoby doświadczające przemocy, osoby stosujące przemoc, a także przedstawiciele instytucji zobowiązanych do realizacji działań przeciwdziałających przemocy domowej. Przesłaniem kompanii jest hasło: „dostrzegajmy w sobie to, co dobre”. Kampanii towarzyszyły działania informacyjne i edukacyjne. Przygotowano ulotki dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, folder dla nauczycieli i plakaty, a także harmonogram spotkań obejmujących między innymi 60 warsztatów z planszówkami dla szkół, pokazy

filmowe z warsztatami, w których udział wzięło 100 klas, spotkania dla rodziców pod hasłem „Nie jest łatwo być rodzicem”, debatę dla nauczycieli i spotkania dla seniorów.
W 2023 roku przyjęto założenie, że warto przyciągnąć uwagę mieszkańców w inny sposób, tworząc przekaz pozytywny, nie tylko zachęcający do dobrych zachowań, przyciągając uwagę pozytywnymi emocjami. W ramach kampanii prowadzono warsztaty edukacyjne: „Nie jest łatwo być rodzicem”. Podczas spotkań psycholodzy i psychoterapeuci dzielili się swoim doświadczeniem, podpowiadali, jak rozwiązać podstawowe problemy wychowawcze, i spojrzeć inaczej na swoje dzieci. W cyklu spotkań udział wzięło 250 osób dorosłych i 245 dzieci.
Zorganizowano IX interdyscyplinarną konferencję naukową „Więzi, które chronią. Jesień życia, godna i bezpieczna”, adresowaną do pracowników naukowych: pedagogów, psychologów, socjologów, psychiatrów oraz do praktyków: terapeutów, nauczycieli, pracowników socjalnych, kuratorów, prawników, policjantów, lekarzy, osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy i uzależnienia, a także do wszystkich zainteresowanych, którzy chcieli wzbogacić swoją wiedzę w tym temacie.
Prowadzone były szkolenia dla specjalistów zajmujących się sprawcami przemocy, podczas których uczestnicy nabywali i pogłębili wiedzę i umiejętności z zakresu pracy z osobami stosującymi przemoc w aspekcie prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.
Opracowano i dystrybuowano materiały edukacyjno-informacyjne w przestrzeni miasta.
Plakaty prezentowane były w wiatach tramwajowo/autobusowych, na Dworcu Głównym na citylightch Stroera (14 ekranów), na nośnikach Clear Channel - 11 nośników na mieście i wszystkie digitale w galeriach handlowych: Magnolia, Wroclavia, Bielany Wrocławskie. Zorganizowano wystawę „Dobro robi dobro” gdzie prezentowano portrety rodzin biorących udział w kampanii. Liczbę osób, które widziały wystawę szacuje się na około milion. Na kasownikach i biletomatach zamieszczone były grafiki związane z kampanią.
Upowszechniano informacje oraz poradnictwo psychologiczne i edukację dotyczącą problemów przemocy domowej i uzależnień z wykorzystaniem komunikacji internetowej poprzez wyświetlanie informacji w aplikacjach, na stronach internetowych i w serwisach społecznościowych.

PROGRAM KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE - PILOTAŻ

Celem programu było wsparcie i pomoc w uzyskaniu stabilizacji życiowej i psychicznej po doświadczeniu przemocy w rodzinie. Zadanie polegało na udostępnieniu na okres maksimum 14 dób hotelowych (działanie interwencyjne) lub w formie „mieszkania treningowego", na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy (działanie o charakterze wspierającym) bezpiecznego miejsca pobytu dla osób doświadczających przemocy oraz ich dzieci i innych osób zależnych, zmuszonych opuścić swoje dotychczasowe miejsce zamieszkania i pozostających bez innej możliwości schronienia. Zapewniane było wsparcie psychologiczne, prawe i inne, celem uzyskania stabilizacji psychicznej i życiowej umożliwiającej samodzielne funkcjonowanie. Zatwierdzono procedury rekrutacji do programu, przydziału schronienia dla osób doświadczających przemocy, zasad korzystania z lokali, regulamin współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, realizowano procedurę przydziału schronienia dla osób doświadczających przemocy, w tym przyjmowania zgłoszeń, rozpatrywania wniosków, przekierowywania do innych miejsc zapewniających schronienie we Wrocławiu. Zapewniano asystenturę zmierzającą do uzyskania stabilizacji życiowej przez dorosłe osoby doświadczające przemocy, w tym zawodowej i finansowej, a w konsekwencji do pełnego usamodzielnienia się (pomoc i wsparcie w organizacji spraw codziennych, planowaniu budżetu domowego, załatwianiu spraw urzędowych, znalezieniu i utrzymaniu pracy, uzyskania innych form wsparcia dostępnych, poza tym projektem i innych), wsparcie psychologiczne w celu uzyskania stabilizacji psychicznej umożliwiającej samodzielne funkcjonowanie, pomoc prawną w formie konsultacji i doradztwa. Udzielono wsparcia w formie 60 godzin konsultacji psychologicznych, 26 godzin konsultacji prawnych. Nawiązano współpracę z 16 hotelami i motelami na terenie miasta. Zapewniono schronienie interwencyjne 2 rodzinom (4 osoby), łącznie 20 dni pobytu w hostelu (dób hotelowych).

ZORGANIZOWANIE I PROWADZENIE CENTRUM POMOCY DZIECIOM

Celem zadania było zwiększenie dostępności kompleksowej oraz interdyscyplinarnej pomocy i wsparcia dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, które

doświadczyły przemocy, w tym przemocy seksualnej, pokrzywdzonych przestępstwem i/lub uczestniczących w procedurach prawnych. Zapewniono pomoc specjalistów: psychologa, psychoterapeuty, lekarza pediatry, lekarza psychiatry, prawnika oraz innych w zależności od zdiagnozowanych potrzeb; posiada przyjazny pokój przesłuchań dla dzieci i udostępnia go na potrzeby instytucji, m.in. sądu, prokuratury; opiera proces pomocy i wsparcia na systemie interdyscyplinarnej i międzyinstytucjonalnej współpracy. W 2023 roku wsparciem zostało objętych 263 dzieci, 310 rodziców i opiekunów, 90 profesjonalistów skorzystało z konsultacji indywidualnych i grupowych spotkań informacyjno-edukacyjnych prowadzonych przez psychologów i pedagogów Centrum Pomocy Dzieciom. Dzieciom i ich rodzicom oraz opiekunom umożliwiono skorzystanie z konsultacji w ramach 1700 godzin dyżurów psychologów, terapeutów i pedagogów. Odbyły się 24 zespoły interdyscyplinarne na rzecz dzieci, 47 dzieci skorzystało z zajęć socjoterapeutycznych, 33 rodziców skorzystało z zajęć psychoedukacyjnych i rozwijających kompetencje wychowawcze, odbyło się także 240 godzin dyżurów prawników.

ORGANIZOWANIE I PROWADZENIE PUNKTÓW PORADNICTWA RODZINNEGO NA TERENIE WROCŁAWIA

Prowadzono punkty poradnictwa rodzinnego ukierunkowanego m.in. na: poprawę komunikacji i relacji w rodzinie, nabywanie i rozwijanie umiejętności radzenia sobie z problemami wychowawczymi, umiejętność dokonywania wyboru drogi życiowej, przygotowanie do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie, zapobieganie kryzysom oraz negatywnych konsekwencji rozpadu rodziny lub jej rekonstrukcji, rozwijanie umiejętności niezbędnych do budowania trwałych relacji małżeńskich i partnerskich, wsparcie odpowiedzialnego rodzicielstwa, ochronę macierzyństwa i rodzicielstwa, pomoc i wsparcie dla osób, par i rodzin po stracie dziecka, pomoc i wsparcie dla rodzin, w których urodziło lub urodzi się ciężko chore dziecko, dziecko niezdolne do samodzielnej egzystencji, obarczone wadami wrodzonymi, śmiertelnymi schorzeniami oraz niepełnosprawnością, promowanie pozytywnego modelu rodziny, ograniczanie strat i pomoc w odbudowywaniu relacji w rodzinach z problemem uzależnieniami, ograniczanie strat i pomoc w odbudowywaniu relacji w rodzinach doświadczających przemocy, pomoc i wsparcie dla osób z problemami dotyczącymi tożsamości psychoseksualnej oraz ich rodzin. Zadanie realizowane było w formie poradnictwa psychologicznego, udzielania

indywidualnego i grupowego wsparcia, psychoedukację, treningi i warsztaty. Prowadzone były indywidualne i grupowe konsultacje pedagogiczne, konsultacje doradcy życia rodzinnego, wsparcie specjalistyczne innego typu, w tym mediacje oraz inne formy wsparcia niewymienione powyżej. Prowadzono poradnictwo prawne w formie wolontariatu (tylko w zakresie uzupełniającym pozostałe formy wsparcia i pomocy), udzielano informacji o innych instytucjiach, placówkach i organizacjach świadczących pomoc i udzielających wsparcia. Opracowano i dystrybuowano materiały edukacyjne dla beneficjentów. W 25 punktach poradnictwa, z różnych form wsparcia i pomocy skorzystały 5533 osoby.
W ramach programu udzielono 12930 porad specjalistycznych dla osób indywidualnych, par i rodzin oraz zorganizowano warsztaty, wykłady i grupowe formy wsparcia, w których wzięły udział 662 osoby. Zrealizowano VI edycję kampanii społecznej Tydzień Małżeństwa, odbyły się prelekcje i warsztaty edukacyjne. Zorganizowano koncert, warsztaty perfumiarskie oraz spotkanie autorskie z Alicją Urbanik-Kopeć na temat jej książki „Matrymonium. O małżeństwie nieromantycznym". Wydarzeniami partnerskimi w ramach Tygodnia Małżeństwa były także Walentynkowy Maraton Filmowy zorganizowany przez Centrum Biblioteczno-Kulturalne Fama oraz Walentynkowa Sesja Zdjęciowa w Mediatece. W wydarzeniach wzięło udział 156 osób.

PROGRAM WSPARCIA DLA MAŁŻEŃSTW, PAR I RODZIN Z DZIEĆMI W WIEKU OD 0 DO 18 LAT

Celem programu było przygotowanie i prowadzenie działań wspierających małżeństwa, pary i rodziny z dziećmi do 18 lat oraz rodziców samotnie wychowujących dzieci. Odbyło się 49 spotkań KLUBU MAM, w których wzięło udział 65 osób. Z innych form wsparcia (m.in. konsultacje indywidualne i rodzinne, warsztaty, grupa wsparcia) skorzystało 518 osób. Odbyło się 658 godzin spotkań indywidualnych i grupowych.

REALIZACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH I EDUKACYJNYCH DLA OSÓB ZAGROŻONYCH ZACHOWANIAMI RYZYKOWNYMI „KLUBY RODZICA"

Celem programu było ograniczanie zachowań ryzykownych wśród dorosłych mieszkańców Wrocławia oraz ich podopiecznych poprzez realizację działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej. W 2023 r. odbyły się 202 wydarzenia dla dzieci

i dorosłych, w których łącznie wzięło udział 4749 uczestników i uczestniczek w tym 2638 dzieci.

ZAPEWNIENIE OPIEKI DZIECIOM I MŁODZIEŻY W CENTRACH ROZWOJU I AKTYWNOŚCI

W 24 centrach (18 prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz 6 przez Rady Osiedli), opieką wychowawców objęto około 1400 dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Celem programu było umożliwienie dzieciom i młodzieży w wieku 6-18 lat, mieszkającej lub uczącej się we Wrocławiu, rozwoju społecznego i osobistego, zainteresowań i talentów oraz różnych form aktywności w czasie wolnym od nauki szkolnej oraz objęcie ich zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi dotyczącymi uzależnień.

Oferta centrów adresowana była szczególnie do rodzin niewydolnych wychowawczo, potrzebujących wsparcia w opiece nad dziećmi. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych. Uczestnictwo w zajęciach było bezpłatne i dobrowolne. Dzieci otrzymywały pomoc w nabywaniu wiedzy i umiejętności społecznych, bezpiecznie i atrakcyjnie spędzały czas wolny, poprawiały kondycję fizyczną na zajęciach sportowych, odkrywały i rozwijały talenty oraz znajdowały przyjaciół i budowały właściwe relacje rówieśnicze. W trakcie roku dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach m.in. edukacyjnych, profilaktycznych, ogólnorozwojowych, taneczno-ruchowych, artystycznych, a także imprezach okolicznościowych. Brały udział w wyjściach i wycieczkach na terenie miasta (m.in. kino, kręgle, ścianka wspinaczkowa, bobolandia, hydropolis, lodowisko, zoo, ogród botaniczny, muzeum iluzji, miejskie i przyrodnicze, teatr lalek, park trampolin, punkt widokowy Sky Tower) oraz poza miasto (m.in. Książ, Krasiejów, Wałbrzych, Milicz, Bardo). Dzieci i młodzież aktywnie brały udział w zorganizowanych zajęciach podczas ferii zimowych i wakacji letnich. Przez cały ten czas miały zapewniony posiłek.

W 2023 roku w ramach projektu „Centrowe działania integracyjne – promocja, rozwój i współpraca w 2023 roku.”, odbyło się 8 spotkań merytorycznych dla organizatorów centrów, w których wzięło udział średnio na każdym spotkaniu 12 osób z 10 organizacji. Online, telefonicznie, a także w ramach indywidualnych spotkań przeprowadzono 22 konsultacje indywidualne dla przedstawicieli centrów.

Wychowawcy - 20 osób z 12 centrów - uczestniczyli w szkoleniu pn. „Jak zadbać o swój dobrostan”. W szkoleniu pn. „Ekologia – świadomość ekologiczna w teorii i praktyce” udział wzięło 12 osób z 9 centrów. Odbyły się warsztaty z notatek graficznych, w których udział wzięło 10 osób z 5 organizacji. W trakcie trwania projektu zostały zorganizowane 2 spotkania, na których uczestnicy mieli okazję zapoznać się z Testem Galuppa. Odbyły się także 2 warsztaty, w których wzięło udział 12 osób z 6 organizacji.
W marcu 2023 roku odbył się wyjazd szkoleniowo-integracyjny dla pracowników centrów, w którym wzięło udział 20 pracowników z 12 organizacji pozarządowych prowadzących projekt. Tematem przewodnim wyjazdu było wypalenie zawodowe oraz „dobrostan” człowieka.
W 2023 roku przeprowadzono dla dzieci i młodzieży międzycentrowy konkurs plastyczny pn. „Ruszył Ziemię”, z okazji 550 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, połączony z wernisażem i uroczystym wręczeniem nagród. W imprezie wzięło udział 120 osób z 9 Centrów. Dzieci i młodzież brały również udział w międzycentrowym Dniu Ziemi pod hasłem "Centrum rozwoju i aktywności chroni przyrodę od maleńkości". W imprezie wzięło udział 187 uczestników z 11 Centrów. W listopadzie odbyła się międzycentrowa olimpiada sportowa dla dzieci i młodzieży, w której udział wzięło 121 osób z 7 centrów. Zorganizowano międzycentrowy taniec w ramach akcji Flesh Mob. Prowadzono również platformę internetową o wrocławskich centrach rozwoju i aktywności dzieci i młodzieży.

OPRACOWANIE I REALIZACJA PROGRAMU WSPARCIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY Z PROBLEMAMI SPOŁECZNO -WYCHOWAWCZYMI, Z REJONU OSIEDLA PRZEDMIEŚCIE OŁAWSKIE

Celem realizacji programu była pomoc dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom i opiekunom prawnym z rodzin niewydolnych wychowawczo oraz z problemem uzależnień. W programie zapewniono wsparcie i opiekę dla dzieci i młodzieży, w szczególności dzieciom i młodzieży z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, niezaradnymi życiowo oraz zagrożonymi uzależnieniami i przemocą. Dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych, podczas których były realizowane różne formy wspiarcia, takie jak korepetycje i pomoc w odrabianiu lekcji, udział w różnych warsztatach, szkoleniach. Łącznie odbyło się748 godzin zajęć. Z programu skorzystało 30 dzieci i młodzieży. Zrealizowane zostały warsztaty profilaktyki uzależnień dla dzieci 11+. Odbyły się 92 godziny

warsztatów, z których skorzystało 17 osób. Z konsultacji pedagogicznych dla dzieci do lat 10 skorzystało 13 osób. Odbyło się 208 godzin konsultacji. Raz w miesiącu odbywały się konsultacje prawne dla rodziców i opiekunów prawnych w postaci doradztwa w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego. Przeprowadzonych zostało 10 porad prawnych, z których skorzystało 10 osób. Odbyło się 100 godzin warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów prawnych dzieci, z których skorzystało 10 osób. W trakcie trwania zadania odbyły się 2 jednodniowe wycieczki. W każdym wyjeździe wzięło udział 30 dzieci i młodzieży.

PROGRAMY PROFILAKTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ SZKOLENIA PODNOSZĄCE KWALIFIKACJE NAUCZYCIELI, WYCHOWAWCÓW I RODZICÓW WE WROCŁAWSKICH PRZEDSZKOLACH I SZKOŁACH

ORGANIZACJA I REALIZACJA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE EDUKACJI ZDROWOTNEJ, W RAMACH PROGRAMU WROCŁAWSKIEJ SIECI PRZEDSZKOLI I SZKÓŁ PROMUJĄCYCH ZDROWIE

Celem wieloletniego Wrocławskiego Programu Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie było wychowywanie dla zdrowia poprzez propagowanie zdrowego stylu życia oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych. Sieć tworzy 70 przedszkoli oraz 79 szkół ze wszystkich poziomów nauczania, w tym: 52 szkoły podstawowe, 20 szkół ponadpodstawowych oraz 7 szkół specjalnych. We wszystkich placówkach należących do sieci zostali powołani koordynatorzy ds. promocji zdrowia, odpowiedzialni za realizację autorskich programów promocji zdrowia I profilaktyki uzależnień.

SPOTKANIA EDUKACYJNE W PRZEDSZKOLACH PT. „AKADEMIA DOKTORA PIEPRZYKA”

Program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz wczesnoszkolnym w zakresie profilaktyki czerniaka oraz promowania aktywności fizycznej. Działania adresowane były do placówek edukacyjnych należących do Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie. W ramach programu realizowane były przedstawienia pn. „Akademia Doktora Pieprzyka”. W spektaklu brały udział następujące postacie: doktor Pieprzyk, Magik, Klaun-Edukator i

konferansjer. W 2023 roku odbyło się 45 spotkań, w których uczestniczyło 2049 dzieci i około 200 nauczycieli i rodziców.

ZDROWA MISJA! KREATYWNA EDUKACJA ŻYWIENIOWA W PLACÓWKACH SZKOLNYCH

Celem programu była promocja zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowotnym oraz patologiom społecznym. W 2023 roku zrealizowano 103 zajęcia z zakresu zdrowego żywienia we wrocławskich placówkach edukacyjnych, w których wzięło udział 828 przedszkolaków, 621 uczniów szkół podstawowych i 525 uczniów szkół ponadpodstawowych. Nauczyciele, intendenci oraz rodzice skorzystali z 7 szkoleń online dotyczących racjonalnego żywienia, uczestniczyło w nich 770 osób. Dla rodziców zorganizowane zostały indywidualne spotkania z dietetykiem, skorzystalo z nich 20 osób.
Przygotowano dwa wydania opowieści edukacyjnych dla dzieci, które zostały przekazane dla 3300 dzieci i 135 nauczycieli. 270 nauczycielom przekazano materiały edukacyjne do prowadzenia zajęć. Zorganizowano 4 konkursy dla społeczności przedszkolnej i szkolnej, w których wzięło udział 1400 przedszkolaków i 56 uczniów. Konkursy dotyczyły aktywności fizycznej, zdrowego żywienia i bezpieczeństwa. Ponadto zorganizowano 4 warsztaty pierwszej pomocy dla 95 uczniów. Przygotowano Grę Miejską, w której 47 uczniów uczestniczyło w interaktywnych zadaniach z zakresu zdrowego stylu życia. Młodsze dzieci uczestniczyły w interaktywnych spotkaniach z bohaterami materiałów edukacyjnych – maskotkami Bulbą i Zdrowikiem. Odbyło się 10 spotkań, w których uczestniczyło 536 dzieci.

WARSZTATY UMIEJĘTNOŚCI PSYCHOSPOŁECZNYCH

Warsztaty edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych. Uczestnicy rozwinęli swoją wiedzę o emocjach i technikach radzenia sobie z trudnościami. Poruszono również zagadnienia związane z tolerancją, bezpieczeństwem, stresem oraz komunikacją. W 2023 roku odbyło się 256 warsztatów, w których uczestniczyło 2203 dzieci oraz 77 nauczycieli.

PROGRAMY PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY WE WROCŁAWSKICH PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Programy profilaktyki uzależnień miały na celu kształtowanie postawy asertywnych zachowań wobec osób nakłaniających do zażywania środków psychoaktywnych, wzmacnianie systemu wartości społecznych, obniżenie skłonności do podejmowania ryzykownych zachowań związanych ze środkami psychoaktywnymi.

We wrocławskich placówkach edukacyjnych realizowane są programy rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii zgodnie z założeniami „Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego". W 2023 r. zrealizowano następujące programy:

1) Debata - program profilaktyki alkoholowej i narkotykowej; przeznaczony dla uczniów w wieku od 12 do 15 lat; zrealizowano 43 programy, w których uczestniczyło 750 uczniów.
2) Spójrz inaczej - program profilaktyki narkotykowej, przeznaczony dla uczniów w wieku od 9 do 12 lat; zrealizowano 17 programów, w których uczestniczyło 347 uczniów.
3) Program profilaktyczny „ARS, czyli jak dbać o miłość?" – program profilaktyczny dla młodzieży w szkołach ponadpodstawowych, zrealizowano 6 programów, w których uczestniczyło 125 osób.
4) Szkolenia Rad Pedagogicznych „Szkolna interwencja profilaktyczna", zrealizowano 4 szkolenia, w którym uczestniczyło 240 nauczycieli.
5) Zrealizowano jedną edycję Programu Wzmacniania Rodziny, w której wzięło udział 13 uczniów i 16 rodziców.
6) Program profilaktyki zintegrowanej „Archipelag skarbów" obejmował profilaktykę uzależnień, profilaktykę przemocy, profilaktykę HIV/AIDS, profilaktykę ryzykownych zachowań seksualnych. Działania programu kierowane były do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz I szkół ponadpodstawowych, rad pedagogicznych i rodziców. W 2023 roku zadanie było realizowane w 21 szkołach. W działaniach wzięło udział 1590 uczniów, 213 rodziców i 104 nauczycieli. Ponadto w ramach tego zadania przeprowadzono diagnozę problemów i pozytywnego potencjału młodzieży wśród 669 uczniów.
7) Program Tutoringu Szkolnego. Podstawowym elementem projektu był Kurs Tutorski I stopnia dla kadry pedagogicznej, który zapewniał przygotowanie do pracy w charakterze tutora w szkole na każdym etapie edukacyjnym.

Zajęcia wprowadzają uczestników w metodę pracy tutorskiej, przygotowując do tworzenia klimatu opartego na relacjach budowanych w oparciu o założenia pedagogiki dialogu. Ważnym elementem kursu było przygotowanie tutorów do nawiązywania relacji z rodzicami, budującej partnerskie współdziałanie obu stron. Tutoring szkolny stanowił efektywne wsparcie dla pracy dydaktycznej oraz wychowawczo-opiekuńczej. Tutor – indywidualny opiekun ucznia, poprzez budowanie relacji, współpracę i wsparcie podopiecznego w realizacji zakładanych celów, miał okazję poznawać jego potencjał i skutecznie pracować nad rozwojem jego mocnych stron. Relacja tutorska, dzięki wykorzystaniu określonych narzędzi, ale także odpowiedniemu szkoleniu, stałą się bazą rozwoju tak dla ucznia, który ma kontakt z „mądrym dorosłym" jak i nauczyciela, dla którego stanowił ochronę przed wypaleniem zawodowym. Tutoring szkolny stwarzał okazję do wprowadzenia w szkole innowacyjnego programu, który wzmacniał diagnostyczno-profilaktyczne zadania szkoły, pozwalając na poprawę panującej w niej atmosfery, dając szansę na zwiększenie frekwencji uczniów i ich osiągnięć szkolnych. W działaniach programu uczestniczyło 33 nauczycieli i 105 uczniów.

Łącznie w programach rekomendowanych wzięło udział 3 599 uczniów, 229 rodziców oraz 377 nauczycieli.

We wrocławskich placówkach edukacyjnych realizowane są również autorskie programy profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. W 2023 r. zrealizowano następujące programy:

1) Korekta - program profilaktyczno-interwencyjny; zrealizowano 61 programów, w których uczestniczyło 1418 uczniów.
2) Noe - program realizowany w formie dużego mityngu; przeznaczony dla uczniów w wieku od 15 do 19 lat; zrealizowano 10 programów, w których uczestniczyło 251 uczniów.
3) Cukierki – program profilaktyczny dla dzieci w wieku 5-11 lat; zrealizowano 70 programów, w których uczestniczyło 1423 uczniów.
4) Smaki życia – czyli debata o dopalaczach – program profilaktyczny dla młodzieży w wieku 15-18 lat; zrealizowano 47 programów, w których uczestniczyło 1041 uczniów.

5) Warsztat psychologiczno-pedagogiczny z zakresu profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych u dzieci i młodzieży, promujący zdrowy styl życia - zrealizowano 21 programów, w których uczestniczyło 549 uczniów.
6) Program profilaktyki cyberprzemocy i uzależnień od sieci „Czarodziejskie Okno" – zrealizowano 90 programów, w których uczestniczyło 1829 uczniów.
7) Program profilaktyczny „Stop substancjom psychoaktywnym", zrealizowano 50 programów, w których uczestniczyło 1115 uczniów.
8) Program profilaktyczny „#powstrzymajhejt" z zakresu cyberprzemocy i hejtu, adresowany do uczniów wieku 12-14 lat – zrealizowano 15 programów, w których uczestniczyło 338 uczniów
9) Szkolenie Rad Pedagogicznych z zakresu wiedzy o zagrożeniach związanych z korzystaniem z Internetu - zrealizowano 6 szkoleń, w których uczestniczyło 279 nauczycieli.
10) Wywiadówka profilaktyczna dla rodziców - zrealizowano 24 spotkania, w których uczestniczyło 377 rodziców.
11) Szkolenie „Bez klapsa, czyli jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice" – w 26 szkoleniach wzięło udział 239 rodziców.

Łącznie w programach autorskich wzięło udział 7964 uczniów, 616 rodziców, 279 nauczycieli.

KONFERENCJA DLA OSÓB PRACUJĄCYCH W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2023 roku odbyła się konferencja pt. „Jak wspierać młodzież w niestabilnym świecie? 10 lat profilaktyki zintegrowanej we Wrocławiu - doświadczenia i perspektywy na przyszłość". Podczas wydarzenia podsumowano dziesięcioletnią realizację programu „Archipelag skarbów" we Wrocławiu. Dla uczestników przygotowano materiały edukacyjne, w tym raport „Jak wspierać wrocławską młodzież?". Konferencja została podzielona na część wykładową oraz warsztatową. Zaproszono przedstawicieli wrocławskich placówek edukacyjnych, poradni psychologiczno-pedagogicznych, organizacji pozarządowych. W konferencji uczestniczyło 130 osób.

WSPIERANIE ROZWOJU OSOBISTEGO I SPOŁECZNEGO UCZNIÓW WROCŁAWSKICH SZKÓŁ SPECJALNYCH

Program miał na celu przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom dzieci i młodzieży szkół specjalnych poprzez kształtowanie umiejętności psychospołecznych, rozwijanie zainteresowań i zdolności. W 2023 r. zostały zrealizowane działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży, mające na celu: profilaktykę uzależnień, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wspomaganie rozwoju osobistego i emocjonalnego, kształtowanie umiejętności społecznych, rozwijanie umiejętności komunikacji, kształtowanie poczucia własnej wartości, poprawę samooceny, zwiększenie motywacji, rozwijanie zainteresowań i zdolności. Zorganizowano warsztaty: taneczne, muzyczne, animacji artystycznej i performance, plastyczne twórczej pracy z oddechem, redukcji stresu, profilaktyki uzależnień i eliminowania agresji oraz aktywnej percepcji sztuki. W warsztatach wzięło udział 793 beneficjentow. Odbyły się pokazy spektakli, w których uczestniczyło 335 uczniów. Ponadto zorganizowano sportową imprezę integracyjną „Biało-czerwony marsz na orientację" oraz grę terenową, w których wzięło udział 162 dzieci i młodzieży. Odbyły się również dwa turnieje międzyszkolne: z zakresu zdrowego żywienia i profilaktyki uzależnień, wzięło w nich udział 112 uczniów. Dla kadry pedagogicznej zostały zorganizowane warsztaty: koordynacja oddechowa, somatyka w tańcu i w terapii, w których wzięło udział 46 osób.

WSPIERANIE MŁODZIEŻY W ZAKRESIE ROZWOJU OSOBISTEGO I SPOŁECZNEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY

Program miał na celu przeciwdziałanie przemocy oraz ryzykownym zachowaniom młodzieży poprzez kształtowanie umiejętności psychospołecznych, rozwijanie zainteresowań i zdolności oraz promowanie wartości szacunku, odpowiedzialności, tolerancji i współdziałania w grupie. W ramach programu zrealizowano działania o charakterze psychoedukacyjnym, wspomagające rozwój osobisty i społeczny oraz wzmacniające poczucie własnej wartości i integrację rówieśniczą w formie warsztatów oraz indywidualnych konsultacji. W 2023 roku przeprowadzono warsztaty psychoedukacyjne dla młodzieży szkół ponadpodstawowych. Odbyło się 383 warsztaty, w których uczestniczyło 5 388 uczniów. W ramach zadania działał Punkt Konsultacji Psychologicznych. Z konsultacji skorzystało 28 uczniów, 4 nauczycieli, 22 rodziców. Dla rodziców zorganizowano wywiadówki dotyczące uzależnień, wzięło w nich udział 653

osoby. 313 nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach dotyczących tematyki uzależnień.

ZARZĄDZANIE KONFLIKTEM I MEDIACJA RÓWIEŚNICZA JAKO PROFILAKTYKA PRZEMOCY RÓWNIEŚNICZEJ WE WROCŁAWSKICH SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

Celem zadania było przeciwdziałanie przemocy i ryzykownym zachowaniom młodzieży poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych, wspieranie rozwoju osobistego i społecznego oraz kształtowanie postawy szacunku, tolerancji i odpowiedzialności. W ramach zadania przeprowadzono akcję informacyjno-promocyjną w celu zakwalifikowania szkół podstawowych do programu. W 12 szkołach rozpoczęto realizację programu z uwzględnieniem treści dotyczących funkcjonowania w grupie rówieśniczej, zarządzania konfliktem, budowania pozytywnych relacji w środowisku szkolnym oraz mediacji rówieśniczych. W działaniach wzięło udział 328 nauczycieli i 134 uczniów.

KAMPANIA EDUKACYJNA DOTYCZĄCA PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ I WZMACNIANIA ROZWOJU SPOŁECZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2023 roku we wrocławskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych przeprowadzono kampanię edukacyjną dotyczącą profilaktyki uzależnień i wzmacniania rozwoju społecznego dzieci i młodzieży pn. „uNIEzależniaMY – Uzależnienia? To nie MY!” Przygotowano materiały edukacyjne dla 12 000 uczniów, 500 nauczycieli i 1000 rodziców. Odbyły się 3 webinary dla rodziców dotyczące profilaktyki zachowań ryzykownych i wzmacniania rozwoju dzieci i młodzieży, w których wzięło udział około 45 nauczycieli i 450 rodziców. Odbyło się 6 warsztatów dla 150 uczniów i 20 nauczycieli. 150 uczniów wzięło udział cyklu warsztatów interwencyjnych. 28 uczniów wzięło udział w cyklu warsztatów dla Młodych Liderów Profilaktyki. W efekcie pracy Młodych Liderów Profilaktyki zorganizowano projekty dla 500 uczniów i 20 nauczycieli.

REALIZACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH I EDUKACYJNYCH DLA OSÓB ZAGROŻONYCH ZACHOWANIAMI RYZYKOWNYMI „KLUBY RODZICA”

Celem programu było ograniczanie zachowań ryzykownych wśród dorosłych mieszkańców Wrocławia oraz ich podopiecznych poprzez realizację działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej. W 2023 r. odbyły się 202 wydarzenia dla dzieci

i dorosłych, w których łącznie wzięło udział 4749 uczestników i uczestniczek w tym 2638 dzieci.

PROGRAM WSPARCIA DLA MAŁŻEŃSTW, PAR I RODZIN Z DZIEĆMI W WIEKU OD 0 DO 18 LAT

Celem programu było przygotowanie i prowadzenie działań wspierających małżeństwa, pary i rodziny z dziećmi do 18 lat oraz rodziców samotnie wychowujących dzieci. Odbyło się 49 spotkań KLUBU MAM, w których wzięło udział 65 osób. Z innych form wsparcia (konsultacje indywidualne i rodzinne, warsztaty, grupa wsparcia i in.) skorzystało 518 osób. Zrealizowano 658 godzin spotkań indywidualnych i grupowych.

ZWALCZANIE NARKOMANII ORAZ ZAPOBIEGANIE I ZWALCZANIE AIDS PROFILAKTYKA I TERAPIA UZALEŻNIEŃ

W ramach zadania prowadzone były: poradnictwo i pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych i współuzależnionych od narkotyków i innych środków psychoaktywnych, program substytucyjnego leczenia oraz program wykrywania wirusa HIV.

PORADNICTWO, PSYCHOTERAPIA, DZIAŁANIA ŚRODOWISKOWE, PUNKTY KONSULTACYJNE, REDUKCJA SZKÓD ZDROWOTNYCH I SPOŁECZNYCH

Celem programu było zwiększenie dostępności do poradnictwa, poprawa skuteczności terapii i readaptacji osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin oraz ograniczanie zdrowotnych i społecznych szkód, wynikających z używania środków psychoaktywnych. Cele szczegółowe to zapewnienie dostępności do informacji o miejscach i formach pomocy, zapewnienie pomocy i wsparcia osobom z problemem narkotykowym oraz ich rodzinom (poradnictwo i usługi terapeutyczne), ograniczanie szkód społecznych i ryzykownych zachowań, wynikających z używania narkotyków, ograniczanie liczby osób zażywających narkotyki, zapewnienie mieszkańcom Wrocławia poczucia bezpieczeństwa. W ramach programu z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych przeprowadzono 2748 godzin poradnictwa (telefonicznego, osobistego i przez internet), 720 godzin spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz 706 godzin interwencji kryzysowych. Zaproponowano 692

godziny grup wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin a także dla osób nieutrzymujących abstynencji. Przeprowadzono 100 godzin interwencji rodzinnych dla członków rodzin osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem. W ramach programu zrealizowano także 461 godzin indywidualnego programu terapii dla użytkowników konopii - CANDIS.
Prowadzono programy redukcji szkód: w przestrzeniach miejskich, w okolicach dworca PKP i Placu Jana Pawła II - realizowany był program „streetworking", polegający na prowadzeniu edukacji, interwencji kryzysowej i wymianę sprzętu do injekcji. Działania streetworkingu obejmowały także pomoc w załatwieniu dokumentów osobistych, zasiłków socjalnych, pomoc w dotarciu do placówek medycznych. Podczas streetworkingu zebrano około 19 kg materiału zakaźnego (igły, strzykawki), wydano 1700 strzykawek i 2500 igieł, 2100 gazików do przecierania miejsc przed i po iniekcji, 6 litrów octaniseptu, 3 butelki preparatu przeciwko wszawicy, 1 butelkę preparatu przeciw świerzbowi, 350 bandaży, 63 butelki wody utlenionej oraz środki higieniczne.
W ramach zadania prowadzona była również świetlica drop-in oferująca szereg działań zabezpieczających, wspierających, motywujących i terapeutycznych, w wymiarze 720 godzin, dla osób czynnie biorących narkotyki ze szczególnym uwzględnieniem narkomanów zażywających narkotyki drogą dożylną. W tym punkcie można było otrzymać czysty sprzęt do iniekcji a także skorzystać z Internetu, książek i gier planszowych. Dla beneficjentów udostępniono również aneks kuchenny, w którym osoby uzależnione mogły zjeść często jedyny w danym dniu ciepły posiłek czy wypić kawę/herbatę. Wydano 15 kg odzieży osobom potrzebującym.

PROGRAM LECZENIA SUBSTYTUCYJNEGO

Program wieloletni, stanowiący uzupełnienie leczenia substytucyjnego, finansowanego w ramach kontraktu z NFZ. Leczenie substytucyjne jest formą opieki medycznej stosowaną w uzależnieniu od opiatów, wykorzystującą substancję o właściwościach i działaniu podobną do narkotyku, który spowodował uzależnienie. Podawanie takiej substancji zapobiega występowaniu zespołu abstynencyjnego oraz redukuje skutki zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniem. Leczenie jest na ogół kierowane do narkomanów, którzy nie mogą poradzić sobie z nałogiem po całkowitym odstawieniu narkotyku. Wszystkie osoby przyjęte do programu miały wykonane badania w kierunku przeciwciał

anty-HIV i anty-HCV. Pacjenci, oprócz codziennego przyjmowania metadonu, uczestniczyli w terapiach indywidualnych oraz grupowych. W ramach programu uruchomiono Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, w którym udzielano informacji o możliwościach i zasadach podjęcia leczenia/terapii oraz miejscach i formach pomocy służb i instytucji działających na terenie Miasta. W punkcie konsultacyjnym udzielano także porad specjalistycznych. W 2023 r. programem leczenia substytucyjnego objęto 326 pacjentów.

PROGRAM BEZPŁATNEGO TESTOWANIA W KIERUNKU WYKRYWANIA WIRUSA HIV

Program wieloletni, w ramach którego prowadzone jest anonimowe i bezpłatne testowanie w kierunku wykrywania wirusa HIV u mieszkańców Wrocławia i osób odwiedzających miasto oraz motywowanie ich do leczenia. Osoby zakażone kierowane są do specjalistycznych ośrodków i Poradni Nabytych Niedoborów Odpornościowych. W ramach programu działa Punkt Konsultacyjno - Diagnostyczny w Poradni Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych przy ul. Wszystkich Świętych 2. W 2023 roku przeprowadzono 10476 testów rapid i 1830 badania laboratoryjne w kierunku zakażenia HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową. Obecność wirusa wykazano u 24 osób. Udzielono 14 023 porad związanych z zakażeniem wirusem HIV i chorobami przenoszonymi drogą płciową.

PROFILAKTYKA CHORÓB, W TYM PRZENOSZONYCH DROGĄ KONTAKTÓW SEKSUALNYCH „wroc.win.with.hiv”

Kampania edukacyjna adresowana była do społeczności szkół ponadpodstawowych, uczniów, rodziców, nauczycieli oraz uchodźców narodowości ukraińskiej. Jej celem było upowszechnianie wiedzy o profilaktyce i leczeniu HIV/AIDS oraz innych infekcjach przenoszonych drogą płciową poprzez zintegrowane działania informacyjno-edukacyjne realizowane we wrocławskich szkołach ponadpodstawowych, przestrzeni miejskiej i mediach społecznościowych. Do programu zgłosiło się 16 szkół ponadpodstawowych do których uczęszcza 11733 uczniów, w tym 589 uczniów z Ukrainy. W ramach programu kampanii zrealizowano:

1) 2 szkolenia dla koordynatorów, w których wzięło udział 46 nauczycieli,

2) 17 szkoleń dla społeczności szkolnych i akademickich, w których wzięło udział 2 584 osób, w tym 131 studentów z dwóch wyższych uczelni,
3) warsztaty dla liderów młodzieżowych, w których wzięło udział 32 uczniów,
4) 4 nagrania webinarów eksperckich w wersji polskiej i z dubbingiem ukraińskim
5) uruchomiono kanał na Facebook i YT profilu „wroc.win.with.HIV" https://www.youtube.com/@wrocwinwithHIV
6) konkurs dla młodzieży na pracę artystyczną promującą bezpieczne zachowania w kontekście HIV/AIDS i STI w kategorii: plakat, prezentacja komputerowa, opowiadanie, fotografia, film. Na konkurs zostało złożonych 141 prac,
7) konferencję pn. Profilaktyka chorób, w tym przenoszonych droga kontaktów seksualnych - wroc.win.with.HIV, podsumowującą kampanię, w której wzięło udział 160 uczestników.

PORADNICTWO I POMOC W RAMACH PRAC GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W 2023 roku do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 326 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu. Na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia lub jego kontynuacji wystosowano 405 zaproszeń, z czego zgłosiło się 141 osób. Na badania przez biegłego sądowego skierowano 251 osoby (podjęto 251 uchwał) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia odwykowego. Na potrzeby Komisji, biegli sądowi wykonali 332 badania i wydali 166 opinii (na jedną opinię składają się dwa badania: psychiatry i psychologa). Do Sądów Rejonowych Wrocławia (Śródmieścia, Fabrycznej i Krzyków) skierowano 235 wniosków (podjęto 235 uchwał) o wydanie postanowienia o obowiązku leczenia odwykowego. Procedury zobowiązania do leczenia umorzono wobec 80 osób (z powodów: wycofanie wniosku, podjęcie leczenia, brak danych do rozpoznania uzależnienia, zgon uczestnika, zbieg spraw, ustanie przesłanek ustawowych). W ramach obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, założono 20 Niebieskich Kart, a sprawy trafiły do tzw. „Zespołu interdyscyplinarnego". Z porad i pomocy Komisji skorzystało ok. 700 osób. Ponadto, członkowie Komisji uczestniczyli w 151 postępowaniach sądowych o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego

osób zgłoszonych do Komisji. Udział członków Komisji w postępowaniach dotyczy przede wszystkim spraw, gdzie ma miejsce przemoc oraz pokrzywdzonymi są małoletnie dzieci.
Członkowie Komisji w ramach realizacji zadań wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury Niebieskiej Karty uczestniczyli w 1574 spotkaniach grup roboczych powołanych na wniosek Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących rodzin, w których ma miejsce przemoc wynikająca z nadużywania alkoholu przynajmniej przez jednego z członków rodziny.
W oparciu o uchwałę nr LX/1424/18 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zasad usytuowania punktów sprzedaży i podawaniu napojów alkoholowych na terenie Wrocławia oraz uchwałę nr LX/1423/18 w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Wrocławia - rozpatrzono 451 wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Opinię pozytywną otrzymało 449 wniosków, natomiast negatywną 2 wnioski. Komisja wykonując zadania współpracowała z sądami rejonowymi, Policją i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie kierowania osób nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe.
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ I PODAWANIE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH
W roku 2023 do organu zezwalającego wpłynęło 5076 wniosków, podań, zgłoszeń oraz pism w sprawach dotyczących wydania zezwoleń lub w związku z korzystaniem z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 4552 decyzji, w tym: 1034 zezwoleń na sprzedaż alkoholu w handlu i gastronomii, 2280 zezwoleń jednorazowych (festyny, targi itp.), 12 zezwoleń na wyprzedaż zapasów, 101 zezwoleń kateringowych, 667 decyzji wygaszających zezwolenia, 212 decyzji zmieniających, 222 decyzji umarzających postępowania, 9 decyzji odmawiających wydania zezwolenia, 10 decyzji cofających zezwolenia oraz 5 decyzji uchylających lub odmawiających uchylenia wcześniejszych decyzji. W roku sprawozdawczym przedsiębiorcy złożyli 1180 wniosków o wydanie zezwoleń stałych na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz zezwoleń udzielanych przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte, organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę (tzw. zezwolenia kateringowe).
W celu zgromadzenia materiału dowodowego, niezbędnego do podejmowania

decyzji, sporządzono blisko 1400 wystąpień do organów i jednostek opiniujących wydawanie zezwoleń.

LIMITY ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU

Wykorzystanie ustalonych przez Radę Miejską Wrocławia limitów zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz powyżej 18% zawartości alkoholu, z podziałem na handel i gastronomię, kształtowało się na koniec 2023 roku (31.12.) następująco: 1074 aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, gdzie limit ustalony został na 1175 zezwoleń, 1114 aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, gdzie limit ustalony został na 1125 zezwoleń, 1025 aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, przy limicie ustalonym na 1075 zezwoleń, 952 aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, przy limicie ustalonym na 1 025 zezwoleń, 835 aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, przy limicie ustalonym na 855 zezwoleń, 607 aktywnych zezwoleń na sprzedaż napojów powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, przy limicie ustalonym 695 zezwoleń.

KONTROLA PRZESTRZEGANIA PRAWA

W trybie kontroli przeprowadzono oględziny lokalizacji 6 punktów sprzedaży, w których funkcjonowało 16 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Celem oględzin było zbadanie czy lokalizacje tych punktów sprzedaży są zgodne z warunkami usytuowania przewidzianymi w obowiązujących przepisach prawa. Ponadto zrealizowano 38 kontroli zasad i warunków korzystania z 273 zezwoleń, a także zweryfikowano 18 oświadczeń o wartości sprzedaży, obejmujących 46 zezwoleń. W związku z pismami interwencyjnymi dotyczącymi uciążliwości wynikających z funkcjonowania poszczególnych punktów handlowych lub gastronomicznych ze sprzedażą alkoholu, kontrole wskazanych punktów, na

wniosek organu zezwalającego realizowała Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. KRPA skontrolowała 9 punktów sprzedaży, w których funkcjonowało 27 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W przypadku sygnałów o prowadzeniu sprzedaży napojów alkoholowych bez wymaganych prawem zezwoleń lub z naruszeniem posiadanych zezwoleń kontrole - na prośbę organu zezwalającego – realizowała również Straż Miejska Wrocławia. SMW skontrolowała 80 punktów sprzedaży, w których funkcjonowały 163 zezwolenia. W styczniu 2023 roku posiadacze zezwoleń złożyli 2042 oświadczenia o wartości sprzedaży napojów alkoholowych. W okresie dodatkowych 30 dni złożono jeszcze 65 oświadczeń o wartości sprzedaży. Uzyskane w ten sposób dane posłużyły do weryfikacji wysokości wniesionych opłat za korzystanie z zezwoleń. Weryfikację opłat przeprowadzono w ciągu roku trzykrotnie, po upływie terminu określonego dla każdej z trzech rat opłat za korzystanie z zezwoleń (z uwzględnieniem 30-dniowych okresów dodatkowych, w których ustawodawca umożliwił dokonanie opłaty raty wraz z uiszczeniem opłaty dodatkowej). Na wniosek przedsiębiorców wydano 38 zaświadczeń potwierdzających prawidłowe wniesienie opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

WPŁYWY Z TYTUŁU OPŁAT ZA KORZYSTANIE Z ZEZWOLEŃ W ROKU 2023

Wpływy z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń w roku 2023 wyniosły 26 626 319 zł i były wyższe o 4 764 048 zł w porównaniu z rokiem 2022. Głównym powodem wzrostu był wzrost cen sprzedaży alkoholu, co skutkowało podawaniem wyższych wartości sprzedaży w corocznych oświadczeniach. Opłaty za zezwolenia są pochodną danych wynikających z oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych za rok poprzedni.
Rok 2023 był trzecim rokiem, w którym gminy otrzymały część wpływów z nowej opłaty wnoszonej przez posiadaczy zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi w opakowaniach jednostkowych o pojemności nieprzekraczającej 300 ml. Wpływy z tego tytułu wyniosły 6 485 259 zł (w 2022 roku było to 8 356 153 zł).

ORGANIZACJA I ZAPEWNIENIE OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 SPRAWOWANEJ W FORMIE ŻŁOBKÓW NIEPUBLICZNYCH, KLUBÓW DZIECIĘCYCH ORAZ DZIENNEGO OPIEKUNA

Na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, oprócz nadzoru i finansowania miejsc opieki w żłobkach publicznych, gminy uzyskały także możliwość nadzoru, finansowania i zlecania zadań z zakresu opieki nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do lat 3 podmiotom niepublicznym: żłobkom, klubom dziecięcym oraz dziennym opiekunom. Wdrożenie alternatywnych form opieki, w związku z potrzebą zapewnienia większej liczby miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, stało się jednym z kluczowych zadań w latach 2011-2023.
Celem zadania było zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie Wrocławia poprzez dofinansowanie opieki prowadzonej w żłobkach niepublicznych, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna oraz poprawa jakości opieki, poprzez sprawowanie nadzoru nad żłobkami, klubami dziecięcymi i opiekunem dziennym m.in. w zakresie warunków i jakości świadczonej opieki, organizacji i funkcjonowania tych placówek czy zgodności danych zawartych odpowiednio w rejestrze lub wykazie ze stanem faktycznym. W roku 2023 na realizację zadania przeznaczono kwotę 31 667 467,00 zł.
Zadanie polegało w szczególności na: zapewnieniu dzieciom opieki w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych, zagwarantowaniu dzieciom właściwej opieki pielęgnacyjnej i edukacyjnej, przez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka, prowadzeniu zajęć opiekuńczo – wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psychomotoryczny dzieci, właściwych do wieku dzieci według opracowanego programu zajęć odpowiedniego dla różnych grup wiekowych, współpracy z rodzicami i opiekunami prawnymi dziecka, zapewnieniu dzieciom bezpieczeństwa w czasie przebywania w żłobku oraz odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych, zgodnych z obowiązującymi przepisami, zapewnianiu opieki przez personelu posiadający odpowiednie kwalifikacje, w liczbie oraz w godzinach, o których mowa w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.
Prowadzenie działalności w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wiąże się z koniecznością uzyskania wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez Prezydenta Wrocławia oraz do wykazu dziennych opiekunów. Placówki, w których pełniona jest opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, muszą spełniać określone w przepisach prawa wymogi dotyczące warunków lokalowych oraz wymagania dotyczące liczebności, kwalifikacji i doświadczenia

zatrudnianych pracowników, w tym w szczególności kadry opiekuńczej.
W 2023 r., z rejestru żłobków i klubów dziecięcych wykreślono 15 żłobków i 3 kluby dziecięce oraz wpisano 13 nowych żłobków. W dniu 31.12.2023 r. do rejestru wpisanych było 30 klubów dziecięcych oraz 172 żłobki, w tym 18 żłobków publicznych i 154 niepubliczne. Liczba miejsc w żłobkach wpisanych do rejestru wynosiła 8554, w tym w żłobkach publicznych 2776, w niepublicznych 5778 miejsc. W tym czasie w klubach dziecięcych było 645 miejsc opieki, a u dziennych opiekunów 470. W wykazie dziennych opiekunów, po wykreśleniu 73 i wpisaniu 58 nowych opiekunów, w dniu 31.12.2023 roku wpisanych było 89 opiekunów dziennych. Wydano 21 zaświadczeń o wpisie i o zmianie wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych oraz 17 decyzji o wykreśleniu podmiotów z rejestru żłobków i klubów dziecięcych. Przygotowano dla Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej 14 informacji o liczbie nowych miejsc opieki utworzonych dla dzieci przybyłych z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
W roku 2023, do dnia 31 sierpnia, kontynuowano realizację 73 umów zawartych w roku 2022 na dofinansowanie łącznie 3884 miejsc w 114 niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych prowadzonych przez podmioty gospodarcze oraz organizacje pozarządowe. W wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert w sprawie realizacji zadania w okresie od 1 września 2023 r. do 31 sierpnia 2024 r. wyłoniono 64 podmioty, które zadeklarowały opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na 3884 miejscach. Na podstawie 63 umów w dniu 31 grudnia 2023 r. z budżetu Gminy Wrocław dotowana była opieka nad 3824 dziecmi w 112 niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych, w tym dla 3764 dzieci na miejscach w placówkach prowadzonych przez podmioty gospodarcze oraz dla 60 dzieci na miejscach w niepublicznym żłobku o charakterze integracyjnym prowadzonym przez Fundację „Promyk Słońca”. W związku z integracyjnym charakterem tej placówki, oprócz realizowania zadań związanych z opieką, dzieci niepełnosprawne i wymagające wczesnego wspomagania rozwoju, w czasie pobytu w żłobku korzystały ze specjalistycznych zajęć prowadzonych przez rehabilitantów, logopedów i psychologów. W roku 2023 realizowano również 18 umów w sprawie dofinansowania 90 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 u dziennych opiekunów. Łącznie w roku 2023 Gmina dotowała 3914 miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3.

Tabela: Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w roku 2011 (ustawa z dnia 4.02.2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3) i w latach 2019 – 2023 według danych w rejestrze na ostatni dzień roku:

Rok/Rodzaj placówki	Liczba miejsc w żłobkach publicznych na dzień 31 grudnia	Liczba miejsc w niepublicznych żłobkach/klubach dziecięcych na dzień 31 grudnia	Liczba miejsc dofinansowanych przez Gminę Wrocław w niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych na dzień 31 grudnia
2011	1970	769	429
2019	2155	5178	3223
2020	2375	5505	3884
2021	2375	6359	3836
2022	2776	6499	3884
2023	2776	6423	3824

Na podstawie planu nadzoru przyjętego w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej Wrocławia w roku 2023 przeprowadzono kontrole w 47 żłobkach i klubach dziecięcych oraz 77 kontroli u opiekunów dziennych. Ponadto, w związku z wpływającymi informacjami o nieprawidłowościach, przeprowadzono 31 kontroli interwencyjnych, w tym 20 w żłobkach i klubach dziecięcych oraz 11 u dziennych opiekunów. Najczęściej wśród nieprawidłowości stwierdzanych podczas podejmowanych działań kontrolnych występowały:

1) u dziennych opiekunów brak kwalifikacji do pełnienia funkcji dziennego opiekuna oraz niezgodna z przepisami liczba dzieci pozostająca pod opieką dziennego opiekuna, braki w dokumentacji;
2) w żłobkach i klubach dziecięcych: niewłaściwa liczba opiekunów względem powierzonych pod opiekę dzieci, braki w dokumentacji dotyczącej kadry (np. zaświadczenie z Rejestru Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym).

W wyniku czynności nadzorczych podejmowanych w roku 2023 z rejestru i wykazu prowadzonych przez Prezydenta Wrocławia wykreślono 1 klub dziecięcy oraz 6 opiekunów dziennych. Do prokuratury skierowano 1 zawiadomienie o

podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na nielegalnym prowadzeniu placówki opiekuńczej nad dziećmi w wieku do lat 3.
W celu zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, będącymi obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ustawodawca w art. 28 ust. 3-5 ww. ustawy dopuścił możliwość niestosowania przez podmioty prowadzące żłobki oraz kluby dziecięce przepisów art. 25 ust. 1-2c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, tj. przepisów dotyczących wymagań lokalowych i sanitarnych, pod warunkiem, że zgodę na odstąpienie od stosowania tych przepisów wyrazi odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent miasta. W związku z tymi przepisami w żłobkach publicznych utworzono 312 dodatkowych miejsc dla dzieci z Ukrainy, natomiast w żłobkach niepublicznych 32 miejsca przeznaczone dla dzieci z Ukrainy.
Miejsca dodatkowo utworzone dla dzieci z Ukrainy są wliczone do łącznej liczby miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wpisanych do rejestru.

INNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁ ZDROWIA I SPRAW SPOŁECZNYCH

W 2023 r. gmina Wrocław przeznaczyła 505 758,20 zł na zakup sprzętu dla wrocławskich szpitali i innych podmiotów leczniczych. Uniwersytecki Szpital Kliniczny przy ul Borowskiej na zakup systemu do przerywanej impulsowej kompresji punktowej (IIC) dla Kliniki Angiologii, otrzymał kwotę 25 758,20 zł. Dolnośląski Szpital Specjalistyczny im T. Marciniaka we Wrocławiu otrzymał kwotę 200 000,00 zł przeznaczoną na zakup dwóch aparatów USG oraz Aparatu do kriolezji dla Oddziału Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej. Zakładowi Opiekuńczo-Leczniczemu we Wrocławiu przekazano kwotę 280 000,00 zł z przeznaczeniem na zakup nowej windy osobowej oraz modernizację szybu na potrzeby pacjentów Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego.
W roku sprawozdawczym stale rosła liczba subskrybentów, którzy zapisali się na rozsyłany regularnie przez organ zezwalający newsletter, zawierający komunikaty przypominające o ustawowych obowiązkach posiadaczy zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zmianach przepisów prawnych w przedmiotowym obszarze. Modyfikowane było oprogramowanie do obsługi

zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (OTAGO – KOALA). Prace dotyczyły raportowania danych z systemu. Aktualizowano także oraz udoskonalano stronę internetową w BIP, uzupełniając ją o aktualne ogłoszenia i komunikaty dla przedsiębiorców, formularze do pobrania i opisy procedur. Cyklicznie publikowano aktualizowane wykazy obowiązujących we Wrocławiu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z podziałem na placówki handlowe oraz gastronomiczne.
W ramach wspólnych działań wspierających dzieci i rodziny z Ukrainy w roku sprawozdawczym UNICEF przekazał miastu Wrocław 320 apteczek pierwszej pomocy, w które zostały wyposażone żłobki, kluby dziecięce oraz rodziny uchodźców z Ukrainy. Do 104 wrocławskich żłobków/klubów dziecięcych zostało przekazanych 205 apteczek pierwszej pomocy, natomiast 115 apteczek przekazano rodzinom uchodźców z Ukrainy. W żłobkach/klubach dziecięcych do których trafiły apteczki pierwszej pomocy objętych opieką było łącznie 5168 dzieci.
Opracowano 7 projektów uchwał Rady Miejskiej, w tym: 6 projektów uchwał dotyczących zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest Gmina Wrocław Oraz 4 projekty obwieszczenia z tekstem jednolitym uchwały Rady Miejskiej Wrocławia. Sporządzono 18 informacji dla Biura Rozwoju Wrocławia w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
WROCŁAWSKI ZESPÓŁ ŻŁOBKÓW
Działalność jednostki opiera się w szczególności na sprawowaniu opieki nad dziećmi do lat trzech w oparciu o przepisy ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. (Dz. U. z 2023 r.
poz. 204 t.j.) oraz obsługą żłobków pod względem organizacyjno-technicznym, jak zamówienia publiczne, zapewnianie ciągłej obsługi techniczno-eksploatacyjnej, prowadzenie spraw finansowych i księgowych, pracowniczych, organizacyjnych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowych, sprawozdawczości.

W skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków wchodzi 17 żłobków i 1 filia:
1. Żłobek nr 1, ul. Lwowska 20;
2. Żłobek nr 2, ul. Zemska 33;
3. Żłobek nr 3, ul. Białowieska 33;
4. Żłobek nr 4, ul. Kłodnicka 25;

5. Żłobek nr 5, ul. Dokerska 5;
6. Filia Żłobka nr 5, ul. K. i M. Barskich 45;
7. Żłobek nr 6, ul. Krowia 1;
8. Żłobek nr 7, ul. Drukarska 9;
9. Żłobek nr 8, ul. Sądowa 6;
10. Żłobek nr 9, ul. Wrońskiego 13d;
11. Żłobek nr 10, ul. Henryka Brodatego 17;
12. Żłobek nr 11, ul. Hubska 39;
13. Żłobek nr 12, ul. Jugosłowiańska 85a;
14. Żłobek nr 13, ul. Wieczysta 107;
15. Żłobek nr 14, ul. Mulicka 4c;
16. Żłobek nr 15, ul. Łukowa 37;
17. Żłobek nr 16, ul. Sygnałowa 23;
18. Żłobek nr 17, ul. Sołtysowicka 29j.

Żłobek nr 16 najbardziej innowacyjnym żłobkiem w Polsce

Żłobek nr 16 przy ul. Sygnałowej 23, został laureatem konkursu organizowanego przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Publicznych i Niepublicznych Żłobków i Klubów Dziecięcych pod patronatem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w kategorii najbardziej innowacyjny żłobek w Polsce, otrzymał specjalną nagrodę za wzorcowy jadłospis dla maluchów oraz zdobył wyróżnienie w konkursie „Żłobek Roku 2023". Aplikacje do konkursu wysłało ponad 100 placówek z całej Polski, natomiast 35 żłobków walczyło w finale.

W Żłobku nr 16 jest siedem sal zabaw. Każda z grup posiada pełny węzeł sanitarny, jadalnię, szatnię oraz pomieszczenia techniczne. Do dyspozycji rodziców są dwie wózkownie. W placówce jest także nowocześnie wyposażona kuchnia i pralnia. Na zewnątrz są dwa place zabaw, na które dzieci mogą wyjść bezpośrednio z sal, albo korzystać z zadaszonych tarasów. Budynek dostosowany jest również do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dla dzieci w Żłobku nr 16, jak i w każdym żłobku wchodzącym w skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków organizuje się mnóstwo ciekawych zajęć, dzieci ćwiczą jogę, bawią się na magicznym dywanie oraz sadzą i pielęgnują rośliny. Jadłospis żłobka przygotowuje dietetyk kliniczny, który współpracuje z placówką. Żłobek posiada Certyfikat Zdrowego
i Racjonalnego Żywienia.

Zdjęcie 1 Plac zabaw Żłobka nr 16

Żłobek nr 5 przy ul. Dokerskiej 5 przechodził gruntowny remont. W dniu 16 stycznia 2023 r. została wznowiona działalność żłobka, po trwającej prawie półtora roku modernizacji placówki. Remont i przebudowa objęły:

- zmianę układu funkcjonalnego, przebudowę wejścia głównego oraz tarasów,
- kapitalny remont z termomodernizacją i dostosowaniem do obowiązujących przepisów z zakresu higieniczno-sanitarnych, przeciwpożarowych, bezpieczeństwa i higieny pracy,
- dostosowanie dla osób niepełnosprawnych (pochylnia przy wejściu głównym i tarasie, WC, miejsce postojowe przy budynku),
- podniesienie standardu użytkowania i bezpieczeństwa:
  - klimatyzacja w salach dzieci, jadalni i kuchni,
  - monitoring w korytarzach, salach,
  - przewijaki w szatniach oraz WC dla osób niepełnosprawnych,
  - wózkownia,
  - sufity akustyczne,
- wymiana wszystkich instalacji: wodno-kanalizacyjnej, wentylacji mechanicznej, elektrycznej i teletechnicznej.
- Prace związane z zagospodarowaniem terenu objęły:
- przebudowę wjazdu oraz drogi wewnętrznej,
- budowę 7 miejsc postojowych, w tym 1 dla osób niepełnosprawnych,
- budowę miejsca gromadzenia odpadów,

- budowę 3 placów zabaw o nawierzchni EPDM,
- montaż ławek i koszy na odpadki,
- ogrodzenie terenu w granicach nieruchomości,
- budowę zbiornika do podlewania zieleni oraz ogrodu deszczowego,
- nasadzenia zieleni,
- przebudowę przyłącza kanalizacji ogólnospławnej oraz przyłącza telekomunikacyjnego.

Zdjęcie 2 Uroczyste otwarcie Żłobka nr 5

W obiekcie zastosowano rozwiązania proekologiczne i energooszczędne:

- panele fotowoltaiczne,
- oprawy oświetleniowe LED,
- zagospodarowanie wód opadowych na terenie działki:
  - nawierzchnie przepuszczalne, zieleń, budowa zbiornika na wody deszczowe
    z instalacją do podlewania zieleni,
  - mały ogród deszczowy (dla funkcji edukacyjnych),
- ochronę przed promieniami słonecznymi:

  - systemowe łamacze światła,
  - rolety wewnętrzne,
  - trejaż z pnączami na elewacji południowej,
- ochronę przed hałasem:
  - sufity akustyczne w salach dzieci, na korytarzach,
  - ekrany akustyczne central wentylacyjnych na dachu.

Zdjęcie 3 Modernizacja Żłobka nr 5

Mamo, tato wróć do pracy

Do dnia 31 stycznia 2023 r. w Żłobku nr 16 realizowano Projekt „Mamo, tato wróć do pracy" współfinansowany ze Środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

W ramach projektu we Wrocławiu zostało utworzonych 220 miejsc żłobkowych. Wsparciem, zgodnie z założeniami projektu, objęte zostały osoby powracające na rynek pracy po urlopach macierzyńskich lub rodzicielskich, lub pozostające bez zatrudnienia, sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3.

Celem projektu było:

- utworzenie nowych miejsc opieki w żłobkach, poprzez zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych, zapewnienie środków na bieżące funkcjonowanie przez 28 miesięcy,
  w tym poniesienie opłat za wyżywienie i pobyt dziecka, wynagrodzeń opiekunów i kadry zarządzającej.
- stworzenie możliwości podjęcia pracy zawodowej osobom bezrobotnym lub biernym zawodowo poprzez objęcie opieką żłobkową dzieci w wieku do lat 3, znajdujących się aktualnie pod ich opieką, co uniemożliwia im poszukiwanie i znalezienie zatrudnienia.

Na dzień 31 stycznia 2023 r. osiągnięte wskaźniki rezultatu – umowy zakończone lub wypowiedziane przez uczestnika projektu:

1) 97 ogółem faktyczny powrót do pracy kat. A, w tym:
- 92 kobiety,
- 5 mężczyzn.

2) 81 ogółem faktyczny powrót do pracy z kat. B, w tym:
- 74 kobiety,
- 7 mężczyzn.

Wartość projektu: 9 421 140,61 zł

Wysokość dofinansowania: 8 007 969,51 zł

Okres realizacji: 1 kwietnia 2020 r. – 31 stycznia 2023 r.

Liczba miejsc w żłobkach Wrocławskiego Zespołu Żłobków w kolejnych latach:

l.p.	rok	ogólna liczba miejsc w żłobkach
1.	2017	2091
2.	2018	2123
3.	2019	2155
4.	2020	2375
5.	2021	2362
6.	2022	2517
7.	2023	2517

MIEJSCA NORMATYWNE W PLACÓWKACH WROCŁAWSKIEGO ZESPOŁU ŻŁOBKÓW

Żłobek	Adres	Ilość miejsc normatywnych	Ilość grup dziecięcych	Liczba grup		
				I	II	III
Nr 1	ul. Lwowska 20	142	4	1	1	2
Nr 2	ul. Zemska 33	121	3	1	1	1
Nr 3	ul. Białowieska27	128	3	0	2	1
Nr 4	ul. Kłodnicka 25	126	3	0	2	1
Nr 5	ul. Dokerska 5	120	3	1	1	1
5 - filia	ul. K. i M. Barskich 45	32	1	0	1	
Nr 6	ul. Krowia1	104	3	1	1	1
Nr 7	ul. Drukarska 9	126	3	1	1	1
Nr 8	ul. Sądowa 6	141	4	1	1	2
Nr 9	ul. Wrońskiego 13d	82	2	0	1	1
Nr 10	ul. H. Brodatego 17	137	4	1	2	1
Nr 11	ul. Hubska 39	124	3	0	2	1
Nr 12	ul. Jugosłowiańska 85a	157	6	1	2	3
Nr 13	ul. Wieczysta 107	125	3	0	1	2
Nr 14	ul. Mulicka 4c	215	7	1	4	2
Nr 15	ul. Łukowa 37	266	8	1	3	4
Nr 16	ul. Sygnałowa 23	220	7	2	2	3
Nr 17	ul. Sołtysowicka 29j	151	5	1	3	1
OGÓŁEM		2517	72	13	31	28

ELEKTRONICZNA REKRUTACJA DO ŻŁOBKÓW

W 2023 roku rekrutacja przy pomocy systemu elektronicznego odbyła się po raz szósty.

System elektronicznej rekrutacji prowadzony przez Wrocławski Zespół Żłobków obejmuje żłobki publiczne, niepubliczne żłobki i kluby dziecięce z dotacją Gminy Wrocław oraz dziennych opiekunów z dotacją Gminy Wrocław.

Rekrutacja odbywa się w systemie ciągłym, całorocznym. Wnioski można składać przez cały rok, a dzieci kwalifikowane są do żłobków w miarę zwalniania się miejsc.
Od września – w związku ze zmianą roku żłobkowego (opiekuńczego) – w żłobkach zwalnia się wiele miejsc, ponieważ dzieci przechodzą do przedszkoli lub zmieniają grupy wiekowe na starsze. Na uwolnioną pulę można zatem jednorazowo kwalifikować większą liczbę dzieci oczekujących na przyjęcie. W tym celu, system rekrutacyjny jest aktualizowany o dane zawierające uwolnione i nowe miejsca w żłobkach oraz aktualne grupy, a dzieci kwalifikowane są na wolne miejsca w rekrutacji terminowej (jednorazowej). W roku 2023 wyniki rekrutacji terminowej zostały ogłoszone 21 czerwca.
Na dzień 31 grudnia 2023 r. system rekrutacji oferował 6426 miejsc w 147 żłobkach publicznych, niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych oraz u dziennych opiekunów.

OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3

Żłobki wchodzące w skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków realizują zadania określone
w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, a w szczególności:

1) zapewniają dzieciom warunki do prawidłowego rozwoju, odpowiednie do ich wieku
   i potrzeb,
2) zapewniają dzieciom bezpieczeństwo,
3) wspomagają indywidualny rozwój każdego dziecka,
4) realizują funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości dziecka, jego zdolności, w tym ruchowych i manualnych,
5) zapewniają wyżywienie zgodnie z obowiązującymi normami oraz zaleconą dietą pokarmową,
6) wspomagają rodzinę w wychowaniu dziecka.

Realizacja zadań, odbywa się poprzez:

1) różnorodne metody i formy pracy z dziećmi, uwzględniające rozwój psychomotoryczny dziecka oraz konieczność indywidualnej pracy z dzieckiem,
2) współpracę z rodzicami (opiekunami prawnymi),

3) stymulowanie procesów rozwojowych dziecka poprzez wykorzystanie jego własnej inicjatywy.

Podstawowym zadaniem żłobka jest stworzenie dzieciom jak najlepszych warunków do rozwoju osobistego, intelektualnego i społecznego.

Każde dziecko w wieku do lat 3 posiada wrodzony potencjał, rozwija się według własnych możliwości. Specyfika pracy z dziećmi w okresie żłobkowym polega na doborze form

i metod pracy z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb oraz dostosowanie ich do poziomu rozwoju dziecka, co pozwala dzieciom na pełne i aktywne uczestnictwo w życiu grupy.

Praca z dziećmi jest realizowana w oparciu o Katalog niezbędnych oddziaływań wychowawczo-pielęgnacyjnych w danej grupie wiekowej.

Program dydaktyczno-wychowawczy realizowany jest poprzez:

1) rytmikę i zajęcia umuzykalniające (prowadzone przez opiekunki):
- zabawy ruchowe ze śpiewem,
- klaskanie, tupanie w rytm melodii,
- zabawy umuzykalniające ze śpiewem i ruchem (przy użyciu chusty Klanza),
- słuchanie odgłosów zwierząt oraz innych dźwięków dnia codziennego,
- gra na instrumentach muzycznych,
- zabawy z wyliczankami,
- zabawy w echo: powtarzanie słów: głośno, cicho, szeptem,
- zabawy taneczne;

2) obserwację i doświadczenie;
3) poznawanie przyrody i uwrażliwienie na zmieniające się warunki atmosferyczne
z uwzględnieniem pór roku;
4) gimnastykę ogólnorozwojową:
- ćwiczenie równowagi,
- zabawy na czworakach,
- zabawy, typu: rzut do celu, toczenie piłki, pokonywanie różnych trudności, np.: przeskok przez przeszkodę, slalom, zabawy związane z chwytaniem, zabawy ruchowe na powietrzu);

5) czytanie bajek, opowiadanie historyjek, inscenizacje teatralne;

6) zajęcia związane z plastyką (formowanie z plasteliny lub ciastoliny, wydzieranki, wyklejanki, wycinanki, stemplowanie, zabawy z szablonami, malowanie farbami, kredkami, kredą i innymi przyborami), konstrukcją, majsterkowaniem;

Zdjęcie 4 Zajęcia plastyczne

7) zabawy tematyczno-naśladowcze w kącikach tematycznych (np. kuchennym, samochodowym, zakładzie fryzjerskim, „U doktora”, itp.);
8) profilaktykę zdrowotną – ćwiczenia i zabawy relaksacyjne wspomagające ochronę układu nerwowego, pomagające odreagować napięcie i stres związany z rozłąką
z rodzicem, nabycie umiejętności wycieszenia się i relaksacji;

Zdjęcie 5 Nauka mycia zębów

9) zabawy dydaktyczne (układanki, klocki, budowanie wieży z rozmaitych elementów, puzzle).

I. Rodzinne imprezy dla dzieci organizowane w żłobkach:

1. Dzień Babci i Dziadka - program artystyczny w wykonaniu dzieci, piosenki i wierszyki. Dzieci wykonują prace plastyczne dotyczące babci i dziadka i prezenty dla nich.
2. Dzień Mamy i Taty – nauka piosenek i wierszyków, dzieci wykonują laurki i upominki dla rodziców.

Zdjęcie 6 Zajęcia plastyczne - torebka, prezent dla mamy

3. Dzień Dziecka. W ten wyjątkowy dzień organizowane były festyny na świeżym powietrzu. Przygotowane były różnego rodzaju atrakcje dla dzieci m.in. zabawy przy muzyce, malowanie twarzy, zabawy z chustą, bańki mydlane.

Zdjęcie 7 Festyn z okazji Dnia Dziecka

4. Uroczyste zakończenie roku dla dzieci odchodzących do przedszkola – występy artystyczne, wręczenie dyplomów i upominków dla dzieci. Tego dnia główną rolę odgrywają najstarsze dzieci, które we wrześniu odchodzą do przedszkoli. Dzieci tego dnia przygotowują występ, który jest uwieczniany na fotografiach dla rodziców by mieli możliwość obejrzeć przedstawione przez

dzieci umiejętności. Tańczą, śpiewają, mówią wiersze, a na zakończenie otrzymują dyplomy oraz pamiątkowe zdjęcie.

Zdjęcie 8 Dekoracja - zakończenie roku żłobkowego

II. Uroczystości świąteczne:

1. Spotkanie dzieci ze Świętym Mikołajem w żłobku, wręczanie paczek i wykonanie zdjęć pamiątkowych, nauka piosenek o Mikołaju.
2. Boże Narodzenie w żłobku - ubieranie choinki, wieszanie ozdób choinkowych przez dzieci. Wspólne kolędowanie przy choince. Uroczysty poczęstunek z akcentem na potrawy wigilijne.
3. Jasełka w żłobku - zajęcia tematyczne z okazji Wigilii Świąt Bożego Narodzenia dla wszystkich dzieci i personelu w żłobku. Przedstawienie w wykonaniu opiekunek
   i dzieci z podziałem na role z wykorzystaniem strojów wykonanych przez rodziców. Wykonanie szopki bożonarodzeniowej, wspólna zabawa przy muzyce.
4. Zabawa karnawałowa przy muzyce - bal przebierańców, poczęstunek dla dzieci w salach, wspólne grupowe zdjęcie, zabawy i konkursy związane z karnawałem.
5. Wielkanoc w żłobku - cykl zabaw oraz zajęć dydaktycznych dotyczących nadchodzącej Wielkanocy. Zajęcia plastyczne, podczas których dzieci różnymi technikami wykonują palemki, pisanki, stroiki wielkanocne.

Zdjęcie 9 Wystawa prac dzieci - pisanki

6. Szukamy zajączka. Nawiązanie w zabawie do tradycji Świąt Wielkanocnych. Zabawa w holu i ogrodzie żłobkowym. Wizyta wielkanocnego zajączka, który obdarzył dzieci niespodziankami.
7. Dzień Flagi - kształtowanie postaw patriotycznych u dzieci, wysłuchanie i nauka Hymnu Polski „Mazurka Dąbrowskiego", zapoznanie z symboliczną wymową barw polskiej flagi, uwrażliwianie wobec symboli narodowych.

III. Zajęcia cykliczne prowadzone w żłobkach:

1. Adaptacja dzieci w żłobku. Powitanie dzieci. Zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa oraz stworzenie warunków zbliżonych do domowych. Nawiązywanie pozytywnych kontaktów z innymi osobami, budzenie poczucia bezpieczeństwa
   u dzieci, integracja grupy rówieśników.
2. Wychowywanie poprzez czytanie, „CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM" – cotygodniowe czytanie krótkich bajeczek dzieciom.
3. Zajęcia sensoryczne - swobodne poznawanie świata przez zmysł dotyku, węchu, smaku. Dzieci poznają otoczenie i własną reakcję na nie. Są to np. ścieżki sensoryczne, po których dzieci próbują przejść gołymi nóżkami, puzzle sensoryczne, przeróżne piórka, kulki twarde, miękkie, gniotki własnoręcznie zrobione, woreczki wypełnione o różnej fakturze materiałem, kolorowe światła, relaksująca muzyka, tunele dla dzieci, namioty gdzie mogą się ukryć.

4. Zajęcia plastyczne z wykorzystaniem różnych technik - prace tworzone przez dzieci
   o różnorodnej tematyce.
5. Tradycje w kuchni - zajęcia wg harmonogramu np. robienie sałatki owocowej, przygotowywanie ciasteczek serowych, pieczenie pierników bożonarodzeniowych na choinkę.
6. Przedstawienia teatralne – cykliczne spotkania z „Muzobobajką”.

Zdjęcie 10 Przedstawienie muzyczne

7. Zajęcia muzyczne i rytmiczne - uczenie się piosenek i ich wspólne śpiewanie, tworzenie układów tanecznych do muzyki, poruszanie się w rytm muzyki.

IV. Zajęcia związane z porą roku

1. Cztery pory roku. Zabawa w Panią Zimę, Panią Jesień, Panią Wiosnę i Panią Lato Rozpoznawanie i nazywanie prostych zjawisk atmosferycznych charakterystyczne dla poszczególnych pór roku. Kształcenie wrażliwości na otaczające środowisko przyrodnicze. Kształcenie przyjaznego stosunku do wszystkich zwierząt i roślin. Poznanie różnych roślin i sposobu ich pielęgnacji. Poznanie nazw pór roku i ich charakterystyka. Zabawy z wykorzystaniem strojów i akcesoriów podkreślających nastrój chwili.
2. Pierwszy Dzień Jesieni. Praca plastyczna ,,Pani Jesień” - włosy, sukienka wyklejane kolorowymi liśćmi. Zapoznanie dzieci z darami jesieni (kasztany,

żołędzie, liście, jabłka). Nauka jesiennych piosenek. Obserwowanie i nazywanie zmian zachodzących w przyrodzie wraz z nadejściem jesieni.

Zdjęcie 11 Dzień jesiennych owoców - figurki zwierząt z owoców

3. Dzień dyni - wspólne drążenie dyni, pamiątkowe zdjęcia, zabawy i zajęcia plastyczne z motywem przewodnim dyni.

Zdjęcie 12 Wystawa prac dzieci - dynie

4. Dzień Bałwanka - zabawy plastyczne z masy solnej, wylepianie bałwanka przez dzieci – tworzenie dekoracji w holu żłobka, piosenki i wierszyki o bałwanku, wspólna zabawa przy piosenkach.

Zdjęcie 13 Dzień bałwanka

5. Precz zimo zła. Przedstawienie tematycznie nawiązujące do powitania wiosny i żegnania się z zimą. Zabawa w ogrodzie przy muzyce. Inscenizacja – pożegnanie zimy utopienie Marzanny, przywitanie wiosny. Poznanie charakterystycznych oznak zmian - zwiastunów wiosny w przyrodzie.

Zdjęcie 14 Marzanna - dekoracja

6. Witaj Wiosno! - powitanie Pani Wiosny w orszaku, śpiewem. Prace plastyczne polegające na udekorowaniu i ozdobieniu sukienki Pani Wiosny motylkami i kwiatuszkami.
7. Początek lata. Powitanie lata w ogrodzie ,,letnie zagadki". Dzieci szukają w ogrodzie atrybutów związanych z latem takich jak: okulary, kapelusz, plecak, koc, piłka, klapki. Przeprowadzenie zabawy oddziałowującej na zmysł wzroku, smaku
i węchu ,,smaki lata". Dzieci kosztują letnich owoców takich jak truskawki, maliny, arbuz.

V. Pozostałe zajęcia zrealizowane w poszczególnych żłobkach:

1. Dzień kotka – teatrzyk, zabawy dydaktyczne z wykorzystaniem pluszaków - kotków, rysowanie ulubionych przez dzieci kotków, zabawy dydaktyczne, wykonanie prac plastycznych.

Zdjęcie 15 Wystawa prac dzieci - kotki

2. Dzień psa – pokaz slajdów, książek o tematyce psów. Rozmowa z dziećmi na temat ich ulubionej psiej rasy.
3. Międzynarodowy Dzień Pluszowego Misia - dzieci w tym dniu mogły przynieść do żłobka swojego ulubionego misia. Wraz ze swoim ulubieńcem uczestniczyły w zabawach tanecznych. Miały okazje zapoznać się z

charakterystyką misia, jego wizerunkiem, tym co misie lubą jeść i co misie robią.

4. Dzień rodziny – oglądanie obrazków przedstawiających rodzinę oraz omawianie poszczególnych jej członków. Zabawa „zgadywanki” dzieci odgadywały zagadki
   z ilustracji. Zabawy słowne – kończenie zdań: Moja babcia… Moja ciocia…
5. Warsztaty zoologiczne. Dzieci poprzez stymulację sensoryczną poznają dotykiem skórę zwierząt. Kontakt z żywym, egzotycznym zwierzęciem.

Zdjęcie 16 Spotkanie z wężem

6. Dzień listonosza - pogadanki na temat pracy listonosza, pokaz paczek, przesyłek, kartek pocztowych.
7. Dzień wody – nauka i rozmowa z dziećmi na temat wody, jej walorów i pogadanka na temat oszczędzania wody.
8. Dzień jeża - zapoznanie dzieci z wyglądem jeża, z miejscem gdzie można go spotkać, zabawy dydaktyczne, ruchowe, muzyczne, wykonanie prac plastycznych.

Zdjęcie 17 Wystawa prac dzieci - dzień jeża

9. Na ulicy – Utrwalanie zasad bezpiecznego poruszania się podczas spacerów. Zabawy orientacyjne: „Ulica i chodnik”. Zabawy dydaktyczne: pasy, zebra, sygnalizacja świetlna. Nauka wiersza: „Zielone, żółte, czerwone”.
10. Dzień dinozaura – wprowadzanie dzieci w świat dinozaurów.

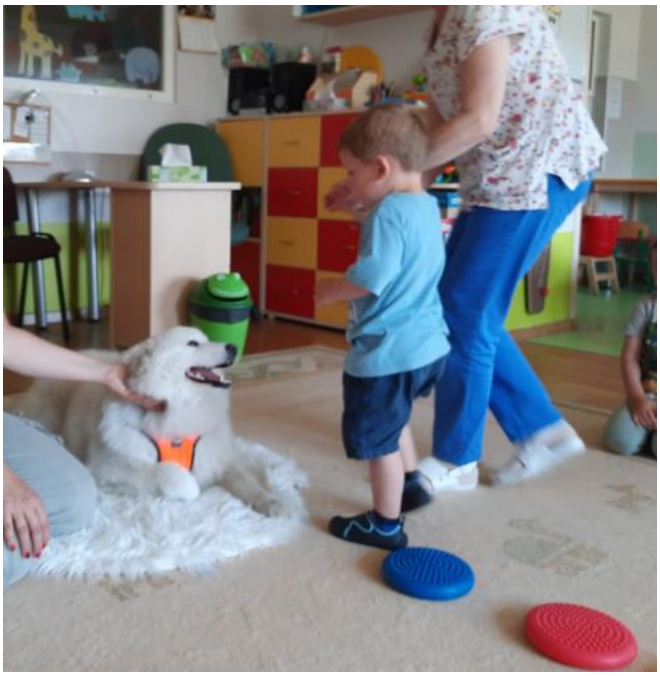
Zdjęcie 18 Dzień dinozaura - dekoracja w holu

11. Szykujemy ptaszkom domek. Zachęcanie dzieci do codziennego dokarmiania ptaków w karmniku. Obserwacja ptaków.

12. Dzień kropki. Dzieci szukały kropek na swoich ubrankach, ubraniach opiekunek oraz w swoim otoczeniu. Dzieci rozwijały spostrzegawczość, miały możliwość samodzielnego wyboru koloru.
13. Świat opowiadany barwami. Innowacje w pracach plastycznych dzieci. Prace indywidualne i zbiorowe na różnych formatach papieru związane były z przyrodą, świętami rodzinnymi, imprezami okolicznościowymi. Dzieciom umożliwiono dowolną twórczość wg własnych pomysłów z wykorzystaniem muzyki poważnej dla dzieci. Dzieci wykorzystywały różne techniki plastyczne podane przez opiekunkę w granicach ich możliwości percepcyjnych.
14. Kreatywne śniadanka - dzieci otrzymują posiłek w postaci szwedzkiego stołu, bogaty w różnorakie warzywa. Dzięki dużej wyobraźni i kuszącej palecie barw warzyw, dzieci tworzą na talerzykach obrazki i dokonują degustacji nowych potraw.
15. Pogadanki i zabawy na temat bezpieczeństwa na drodze – nauka zasad bezpiecznego poruszania się na drogach, zapoznanie z sygnalizacją świetlną: (poznawanie kodów komunikacji – czerwona plansza – stój!, zielona plansza – idź!).
16. Dogoterapia - zabawa z psami, przełamywanie lęków, rozwijanie funkcji poznawczych, stymulowanie zmysłów oraz ćwiczenie koncentracji.

Zdjęcie 19 Spotkanie z pieskiem

17. Gimnastyka buzi i języka. Zabawy usprawniające narządy mowy: „wąchamy kwiaty” (ćwiczenie oddechowe - dzieci nabierają powietrze nosem i wypuszczają ustami.), „żaba łapie muchę” (ćwiczenie warg i języka - dzieci naśladują bzyczenie muchy na umówiony gest wysuwają język do przodu i chowają). Ćwiczenia te wpływają na prawidłowy rozwój aparatu mowy, rozwijanie sprawności artykulacyjnej.
18. Dzień Pszczoły - gromadzenie wiadomości na temat życia pszczół. Zapoznanie się
    z wizerunkiem pszczoły i jej środowiskiem naturalnym. Przeprowadzenie zabaw muzyczno-ruchowych. Degustacja miodu.

Zdjęcie 20 Wystawa przedmiotów używanych w pszczelarstwie

19. Sekretne życie roślin. Założenie zielonego ogródka w sali z wykorzystaniem koniecznych do tego produktów, nasiona, ziemia, woda, światło. Wykorzystanie roślin do próbowania, degustowania, smakowania, zasadzenie rzeżuchy, szczypiorku
    i kiełków owsa. W zajęciach umożliwiono dzieciom samodzielne wykonywanie prostych prac stwarzając warunki do optymalnego empirycznego poznawania rzeczywistości – obserwacja rosnących roślin, ich codzienna pielęgnacja.
20. Mali kucharze. Kanapki z pastą serową z wykorzystaniem wyhodowanych przez dzieci w kąciku przyrody roślin jadalnych – rzeżucha, szczypiorek, natka pietruszki. Zainteresowanie dzieci przyrodą ożywioną i nieożywioną np. kura – jajko w postaci eksperymentów oraz kształtowanie wartości

poznawczych na bazie opowiadań, wierszy, ilustracji. Zademonstrowanie sposobu wykorzystania własnych upraw do przygotowania posiłku. Rozwijanie i doskonalenie zmysłu smaku i zapachu podczas przygotowywania i smakowania przyrządzonych potraw.

21. Zajęcia gordonowskie - zajęcia umuzykalniające, wprowadzające w świat dźwięków i muzycznych doznań, wprowadzające dzieci w świat muzyki z wykorzystaniem skrzypiec, pianina, fagotu, oswajanie dzieci ze światem uczuć.
22. Galaktyka – wzbogacanie wiadomości na temat kosmosu, rozwijanie wyobraźni, rozwijanie aktywności twórczej poprzez udział w zajęciach. Uwieńczeniem serii zajęć było zbudowanie pojazdu kosmicznego przez dzieci z pomocą opiekunek.
23. Nowe odkrycia. Gromadzenie wspólnie z dziećmi przedmiotów takich jak miseczki, butelki, piórka, łyżeczki plastikowe i inne skarby, które posłużyły do zabaw
    i doświadczeń – ciężki, lekki, puste, pełne, zabawa kolorami rozcieńczonymi wodą, szelest papieru, darcie papieru, co pływa po powierzchni wody, a co tonie – doświadczenia fizyczne itp. Badanie właściwości fizycznych lodu, śniegu, wody, ciężki przedmiot tonie na wodzie, lekki się na niej unosi itp. Zabawa – co to jest powietrze? Doświadczenia z powietrzem z wykorzystaniem baloników i wentylatora.

Działania i inicjatywy podejmowane w żłobkach w 2023 r.

We wszystkich żłobkach dużą uwagę przykłada się do adaptacji dzieci nowoprzyjętych: budowanie poczucia bezpieczeństwa dzieci w żłobku, zabawy adaptacyjne, zapoznanie dzieci z przestrzenią grupy, z paniami opiekunkami, poznawanie rytuałów, które są podstawą życia żłobkowego.

1. Kontynuowano projekt: „Zdrowo jem, zdrowo rosnę” - Żłobek nr 15. W kwietniu jak co roku zorganizowane były zajęcia, które mają na celu wdrożyć zasady zdrowego odżywiania. Na zajęciach dzieci dowiedziały się co należy jeść i pić żeby zdrowo rosnąć. W tym dniu została zaproszona na zajęcia Pani kucharka, która razem z opiekunką pokazywała dzieciom, jak robi się pyszny sok z warzyw i owoców. Dzieci z chęcią próbowały zrobiony napój. Następnie dzieci dostały arbuza i foremki do wyciskania różnych kształtów.

Przeprowadzona została również zabawa ruchowa „Idziemy do sadu, zbieramy gruszki, jabłka i śliweczki”. Został zorganizowany konkurs dla chętnych rodziców i dzieci „Warzywno-owocowy stworek”. Każde dziecko, które wykonało stworka otrzymało dyplom za udział w konkursie. Dzieci tradycyjnie wykonały pracę plastyczną indywidualną oraz grupową.

Zdjęcie 21 Zdrowo jem, zdrowo rosnę - praca dzieci

2. Konkurs „Bombka Bożonarodzeniowa” dla wszystkich Żłobków wchodzących w skład Zespołu, zorganizowany przez Żłobek nr 8.

Zdjęcie 22 Prace na konkurs Bombka Bożonarodzeniowa

3. Wizyta policji i strażaków. Festyn i zabawa w ogrodzie Żłobka nr 2 i 15. Dzieci miały okazję porozmawiać i obejrzeć sprzęt policyjny i strażacki, a także wsiąść do samochodów, włączyć syrenę i pobawić się wężem strażackim. Największym zainteresowaniem cieszyły się pokazy i ćwiczenia praktyczne, podczas których dzieci oglądały sprzęt policjantów i strażaków, wsiadały do aut, przymierzały kask itp., Otrzymały też opaski odblaskowe. Spotkanie odbyło się przy dźwięku syren strażackich i wodnych kurtyn z wozu strażackiego.

Zdjęcie 23 Wizyta straży pożarnej

4. W Żłobku nr 7 kontynuowano cykl zajęć dydaktycznych związanych z promowaniem zdrowego żywienia. Celem tych zajęć było pokazanie dzieciom, jak ważne jest jedzenie warzyw i owoców.
    - Dzień Marchewki
    - Dzień Ogórka
    - Dzień Pomidora
    - Dzień Banana
    - Dzień Jabłka
    - Dzień Truskawki

W tym dniu w jadłospisie, znajdowały się potrawy z danym warzywem, zajęcia dydaktyczne i plastyczne były dostosowane do tematu dnia.

5. Mini Ratownik - akcja organizowana przez Straż Miejską. Dzieci obserwowały i uczestniczyły w podstawowych technikach udzielania pierwszej pomocy –

Żłobek
nr 11.

6. Spotkanie z alpakami – nauka szacunku i wrażliwości dla żywych stworzeń. W ogrodzie prowadzone były zajęcia: zapoznanie dzieci ze zwierzętami, głaskanie
i karmienie marchewką Żłobek nr 2, 4, 15, 16.

Zdjęcie 24 Spotkanie z alpakami

7. Czytanie przez mamy ulubionych książek dzieci – Żłobek nr 12.
8. Wizyty w bibliotece. Wycieczka do Miejskiej Biblioteki Publicznej, gdzie odbyły się bardzo ciekawe zajęcia pod tytułem: „Wiosenne spotkanie z książką Erica Carle'a" - Żłobek nr 13. Zajęcia dydaktyczne w sąsiadującej ze Żłobkiem nr 16 bibliotece. Zajęcia prowadziły bibliotekarki – oprowadzały dzieci po bibliotece, wskazały jakie książki można wypożyczyć. Odwiedzamy Bibliotekę – wizyta w Miejskiej Bibliotece Publicznej, zapoznanie się z Lagunem – maskotką biblioteki, wysłuchanie bajek, zwiedzanie biblioteki – Żłobek nr 17.
9. Wizyta w kinie – dzieci odwiedziły salę kinową zaaranżowaną w jednej z sal żłobka, kupiły bilety oraz popcorn, a także obejrzały bajkę edukacyjną – Żłobek nr 17.
10. Dzieci ze Żłobka nr 15 w roku 2023 brały udział w konkursach organizowanych przez
I Ogólnopolskie Stowarzyszenie Publicznych i Niepublicznych Żłobków i Klubów dziecięcych - konkurs „Gdzie są moje skarpetki” i „Jeż fajny zwierz”.

Udział w akcjach charytatywnych

Żłobki, jak co roku organizowały akcje charytatywne, w których brały udział dzieci i ich rodzice. Dzięki tym wydarzeniom u dzieci kształtowana jest wrażliwość na krzywdę
i potrzeby innych ludzi i zwierząt oraz poczucie bycia potrzebnym. Dzieci chętnie przynoszą dary i przypominają o akcjach rodzicom.

1. Akcja charytatywna „GWIAZDKA" przeprowadzona z inicjatywy pracowników Żłobka
   nr 17 na rzecz podopiecznych Domu dla Dzieci nr 1 oraz Domu dla Dzieci nr 2 Nadzieja w Jeleniej Górze. Zbiórka rzeczy przeprowadzona została w terminie od 22 listopada do 13 grudnia 2023 r. Dnia 19 grudnia rzeczy zostały dostarczone przez delegację pracowników Żłobka nr 17 bezpośrednio do Domów Dziecka.
2. Zbiórka książek dla hospicjum dziecięcego w Żłobku nr 2, 4 i 12.
3. Zorganizowanie zbiórki dla podopiecznych Domu samotnej matki i dziecka przy ul. Pomorskiej we Wrocławiu – Żłobek nr 6.
4. Akcji charytatywna na rzecz Fundacji Wrocławskiego Hospicjum dla dzieci „Kasztanki dla hospicjum" - Żłobek nr 4 i 9.
5. Zbiórka karmy, koców, ręczników i misek dla zwierząt ze schroniska. Akcja została przeprowadzona w Żłobku nr 8, 12, 13, 14.

Kontakt z rodzicami

6. Rodziców/opiekunów włącza się do współpracy i wspólnej zabawy. Dostarcza się informacji o rozwoju i postępach dzieci:

- codzienne rozmowy opiekunów z rodzicami na temat bieżących spraw dotyczących dzieci,
- stały osobisty, telefoniczny lub e-mailowy kontakt z rodzicami,
- konsultacje rodziców z opiekunami i psychologiem pozwalające na ujednolicenie oddziaływań wychowawczych w domu i w żłobku oraz wspierające planowanie procesu opiekuńczo-wychowawczego wspólnie z rodzicami dziecka.

7. Przygotowane zostały poradniki i informatory dla rodziców.
8. W ramach współpracy z Komitetem Rodzicielskim odbywa się:

- wspieranie pracy żłobka,

- organizacja przedstawień teatralnych,
- pomoc przy organizowaniu zabaw okolicznościowych np. Dzień Dziecka, Dzień
  z Mikołajem itp.,
- wsparcie pracy poszczególnych grup.

Przy wejściu do szatni mieszczącej się przy każdej z grup znajdują się tablice, na których wywieszane są prace plastyczne wykonane przez dzieci.
W holach żłobków znajdują się także tablice, na których kierownik, intendent i psycholog zamieszczają informacje dla rodziców. Wśród prezentowanych treści znajdują się wskazówki dla rodziców, jak wspomóc dziecko na poszczególnych etapach rozwoju, porady dotyczące zdrowego żywienia, przepisy, ciekawostki, propozycje literatury dla rodziców i dzieci oraz bieżące informacje administracyjne.

Opieka psychologiczna

W roku sprawozdawczym opiekę psychologiczną w żłobkach sprawowało 4 psychologów.
Zadania zrealizowane przez psychologów:

l.p.	rodzaj oddziaływania psychologicznego	ilość łączna
1.	prowadzenie konsultacji dla rodziców oraz wstępna ocena podopiecznych	1203
2.	wydawanie protokołów z obserwacji dzieci na wniosek	201
3.	prowadzenie konsultacji dla opiekunek	407
4.	omawianie z opiekunkami oddziaływań wychowawczych w grupach	1004
5.	współpraca z psychologami Wrocławskiego Zespołu Żłobków	53
6.	obserwacja psychologiczna dzieci	3011
7.	wewnętrzne szkolenia opiekunek na wybrane tematy	151
8.	realizacja Programu Profilaktyki Wypalenia Zawodowego Pracowników (konsultacje z pracownikami żłobków)	75
9.	podnoszenie kwalifikacji własnych (superwizje, szkolenia, studia podyplomowe)	172

l.p.	rodzaj oddziaływania psychologicznego	ilość łączna
10.	współpraca z kierownikami żłobków (opinie, konsultacje, rozmowy)	701
11.	inne: opracowywanie standardów oddziaływań wychowawczych, utworzenie procedury postępowania w przypadku zachowania dziecka stwarzającego zagrożenie, współtworzenie I Dolnośląskiej Otwartej Konferencji Szkoleniowej o Opiece nad Dziećmi, przeprowadzanie mediacji z personelem, tworzenie ankiet do oceny personelu oraz ankiet do oceny zadowolenia personelu z pracy, tworzenie materiałów na stronę internetową, stworzenie szkolenia: „Stres w pracy opiekuna w Żłobku i jak sobie z nim radzić”.	51

Żywienie dzieci

Żywienie dzieci w żłobkach odbywa się zgodne z wymaganiami dla danej grupy wiekowej, wynikającymi z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej, opracowanych przez Instytut Żywności i Żywienia im. prof. Aleksandra Szczygła w Warszawie. W Żłobku nr 3 prowadzone były diety eliminacyjne dla dzieci z alergią pokarmową. W celu zachowania wysokich standardów żywienia dzieci, w żłobkach działa system bezpieczeństwa żywności HACCP. Nad realizacją procedur, poprawnością jadłospisów i pracą intendentów czuwa zatrudniony w Zespole dietetyk.

Praca dietetyka na rzecz placówek Wrocławskiego Zespołu Żłobków:

1) koordynacja realizacji umów z dostawcami żywności, koordynacja zużycia surowców
   i realizacji norm, szacunki i wnioskowanie do zamówienie publiczne żywności na rok 2023 oraz 2024, spotkania z intendentami, koordynacja HACCP,
2) zmiana struktury liderów intendentów Zespołu i praca w zespołach,
3) koordynacja realizacji żywienia w żłobkach, dbanie o ciągłość żywienia tj. bieżące wnioskowanie o zamówienia publiczne na dostawę żywności, na niezbędny asortyment spożywczy (w tym przygotowywanie szacunków

zamówienia i opisów przedmiotu zamówienia dla poszczególnych rodzajów żywności),

4) wnioskowanie o dodatkowe postępowania na dostawę artykułów spożywczych
z uwagi na wzrost cen żywności i zmianę stawki żywieniowej z 7,50 zł na 10,00 zł oraz z 8,00 zł na 12,00 zł w Żłobku nr 3 (żłobku dla dzieci z alergiami pokarmowymi).

Działania dietetyka związane z pracą zespołów intendentów oraz realizacją procedur:

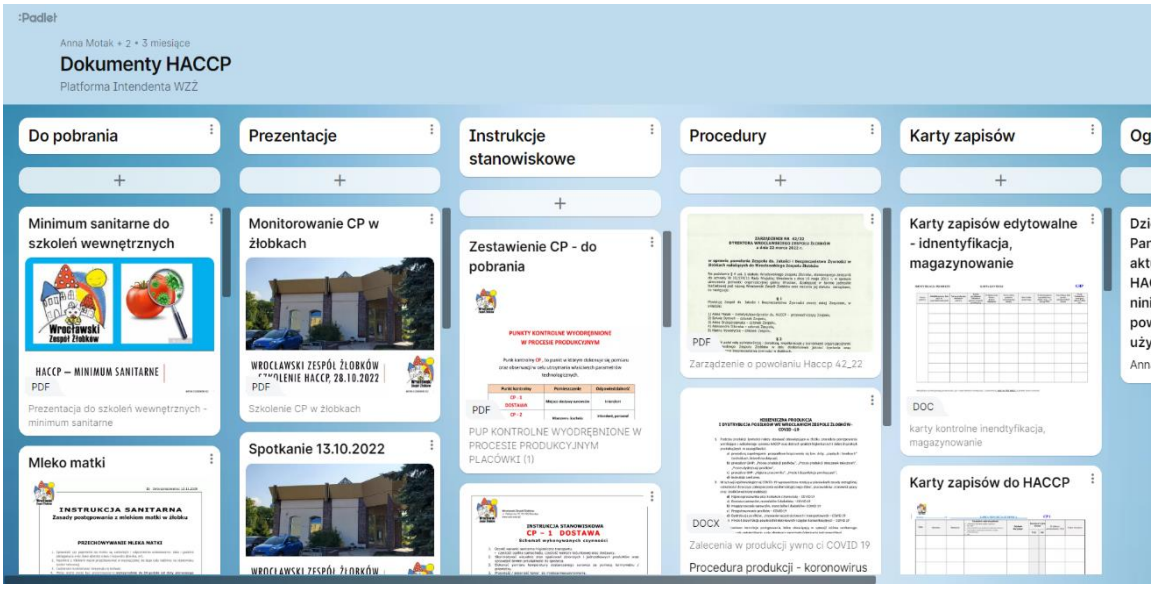
1) przeprowadzenie spotkania instruktażowego dla intendentów dotyczącego przeciwdziałania zakrztuszeniom wśród dzieci, akcja prowadzona pn. „bezpieczne kawałki”,

Zdjęcie 25 Slajd ze szkolenia

2) bieżące opracowanie informacji dla intendentów dot. systemu HACCP oraz informacji żywieniowych, doskonalenie platformy informacyjnej dla intendentów,

Zdjęcie 26 Slajd ze szkolenia

3) opracowanie szkolenia dla intendentów i personelu z zakresu „minimum sanitarnego” służącego do szkoleń wewnętrznych w żłobkach,
4) koordynowanie działań w zakresie realizacji wytycznych programu Stołówka z Certyfikatem Zdrowego i Racjonalnego Żywienia pod patronatem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych,
5) spotkanie dla intendentów w sprawie działań inwentaryzacyjnych w programie „Kalkulator 1.0”,
6) sprawdzanie poprawności układania jadłospisów przez intendentów wraz z przedstawieniem wskazówek do poprawy (w wybranych żłobkach),
7) udział w spotkaniach roboczych zespołu do spraw wprowadzania diet eliminacyjnych w żłobkach. Współudział w opracowywania procedur dot. przyjęcia dzieci z dietami
i prowadzenia diet w żłobkach.

Pracownicy odpowiedzialni za żywienie dzieci stale podnoszą swoje kompetencje poprzez konferencje, kursy i szkolenia, w 2023 roku zorganizowane zostały szkolenia:

- dla intendentów z dietetykiem z zakresu wprowadzania diet eliminacyjnych w żłobkach,
- dla szefowych kuchni z zakresu przygotowywania diet eliminacyjnych w żłobkach oraz wymogów i higienicznego przygotowywania posiłków w żłobkach.

Koordynacja badań:

1) przeprowadzenie procedury dot. badania środka spożywczego w placówkach Wrocławskiego Zespołu Żłobków, koordynowanie przebiegu pobierania prób w żłobkach (marzec 2023 rok),
2) przeprowadzenie procedury dot. badania wody w placówkach Wrocławskiego Zespołu Żłobków, koordynowanie przebiegu pobierania prób w żłobkach (maj 2023 rok).

Zdjęcie 27 Slajd ze szkolenia

POMOC UDZIELONA OBYWATELOM UKRAINY WE WROCŁAWSKIM ZESPOLE ŻŁOBKÓW

1. Opieka nad dziećmi w żłobkach

Wrocławski Zespół Żłobków od samego początku brał czynny udział w udzielaniu pomocy mieszkańcom Ukrainy. Na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023, poz. 103 z późn. zm.), która pozwala na tworzenie miejsc tymczasowych ponad normatyw. W 2023 roku we Wrocławskim Zespole Żłobków oddano do dyspozycji dodatkowo 53 miejsca. Łącznie w 17 placówkach oraz filii Żłobka nr 5 wykazano 312 tymczasowych miejsc dla dzieci z Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutego 2022 r.

Żłobek	Tymczasowe miejsca dla dzieci z Ukrainy
Nr 1	20
Nr 2	15
Nr 3	16
Nr 4	19
Nr 5	8
5 – filia	3
Nr 6	7
Nr 7	12
Nr 8	30
Nr 9	10
Nr 10	18
Nr 11	17
Nr 12	23
Nr 13	19
Nr 14	20
Nr 15	22
Nr 16	30
Nr 17	23
RAZEM	312

Z dodatkowych miejsc w żłobkach Wrocławskiego Zespołu Żłobków w okresie od stycznia do końca roku 2023 r. skorzystało 178 dzieci ukraińskich.
Rodzice/opiekunowie prawni, obywatele Ukrainy, poszukujący miejsca w placówkach Wrocławskiego Zespołu Żłobków składają elektronicznie wniosek o przyjęcie dziecka do żłobka na stronie systemu rekrutacji, który został do tego specjalnie dostosowany.
Dzieci z rodzin objętych w/w ustawą przyjmowane są do żłobków poza limitem miejsc
w poszczególnych grupach po spełnieniu wymagań dotyczących wieku, zamieszkania we Wrocławiu, odbyciu obowiązkowych szczepień ochronnych lub zwolnienia z tego obowiązku z powodu przeciwskazań medycznych.

Od marca 2022 r. w Żłobku nr 13 prowadzona jest centralna rekrutacja do wszystkich placówek Wrocławskiego Zespołu Żłobków. W celu ułatwienia kontaktu uruchomiona została infolinia oraz adres mailowy. Przetłumaczone zostały wszystkie dokumenty potrzebne w rekrutacji takie jak regulamin, procedury, umowa. Przygotowany został również dla wszystkich placówek Zespołu słowniczek podstawowych, często używanych w żłobku zwrotów w celu zmniejszenia stresu wynikającego z bariery językowej oraz ankieta, w której rodzic udziela informacji o dziecku. Opiekunki wiedzą np. jakie sytuacje wywołują stres u dziecka, jakimi zabawkami lubi się bawić, co lubi a czego nie lubi.
W całym procesie wsparcia uczestniczy opiekunka pochodzenia ukraińskiego, od trzech lat zatrudniona w Żłobku nr 13. Jej zadaniem jest pomoc rodzicom w procesie rekrutacyjnym począwszy od złożenia wniosku do momentu podpisania umowy z docelową placówką, jak i dalsze wsparcie w kontakcie na płaszczyźnie rodzic-placówka.

2. Pozostałe działania

We Wrocławskim Zespole Żłobków w 2023 roku realizowane były zadania pod nazwą: „Realizacja zadań związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych – Ukraina” oraz „Pomoc obywatelom Ukrainy finansowana z Funduszu Pomocy”.
Zadanie UKM/B/WM - „Realizacja zadań związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych - Ukraina”:

Plan ogółem:	07 554,00	
Wykonanie:	107 552,51	100%

Zadanie UKM/B/FPOM/ODS - „Pomoc obywatelom Ukrainy finansowana z Funduszu Pomocy”:

Plan ogółem :	45 071,48	
Wykonanie:	45 071,48	100%

3. Współpraca z innymi podmiotami

W 2023 roku w ramach partnerstwa między miastem Wrocław, a Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) otrzymaliśmy wsparcie dla

dzieci i rodzin
z Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
W ramach pomocy rzeczowej od Unicef-u, Wrocławski Zespół Żłobków otrzymał:

- zestawy higieniczne, które zostały wykorzystane w żłobkach,
- mleko modyfikowane „Mami Lak" dla dzieci do 6 m-ca życia,
- apteczki pierwszej pomocy na wyposażenie placówek oraz dla rodzin z Ukrainy,
- plecaki dla mieszkańców (w plecaku znajdowały się artykuły higieniczne), które zostały przekazane rodzinom.

WEWNĘTRZNE REGULACJE PRAWNE

W ramach organizowania pracy Zespołu i dostosowywania istniejących regulacji do wymagań wynikających z przepisów o kontroli zarządczej zostały opracowane i wdrożone następujące akty wewnętrzne Zespołu:

1) dwa zarządzenia w sprawie powołania Komisji socjalnej,
2) trzy zarządzenia w sprawie zmiany Regulaminu wynagradzania we Wrocławskim Zespole Żłobków,
3) zarządzenie w sprawie Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych we Wrocławskim Zespole Żłobków,
4) zarządzenie w sprawie zmiany Regulaminu monitoringu wizyjnego,
5) cztery zarządzenia zmieniające w sprawie wprowadzenia Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych, Instrukcji kasowej, Instrukcji inwentaryzacyjnej i Zasad (polityki) rachunkowości we Wrocławskim Zespole Żłobków,
6) zarządzenie w sprawie zmiany zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Wrocławskiego Zespołu Żłobków,
7) zarządzenie w sprawie powołania komisji rekrutacyjnych do przeprowadzenia rekrutacji dzieci do żłobków wchodzących w skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków,
8) zarządzenie w sprawie wprowadzenia we Wrocławskim Zespole Żłobków jednolitych procedur wewnętrznych określających zasady postępowania podczas pobytu dzieci
   w żłobku,

9) zarządzenie w sprawie przydziału środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego pracownikom Wrocławskiego Zespołu Żłobków,
10) zarządzenie w sprawie powołania Komisji likwidacyjnej,
11) zarządzenie uchylające zarządzenie w sprawie zasad bezpieczeństwa pracowników i klientów, miejsca pracy oraz postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2 we Wrocławskim Zespole Żłobków,
12) zarządzenie w sprawie czasu pracy pracowników Wrocławskiego Zespołu Żłobków w 2023 r.,
13) zarządzenie w sprawie czasu pracy pracowników Wrocławskiego Zespołu Żłobków w 2024 r.,
14) zarządzenie zmieniające w sprawie przeprowadzenia oceny pracowników Wrocławskiego Zespołu Żłobków,
15) dwa zarządzenia w sprawie ustalenia dziennej stawki opłaty za wyżywienie dziecka w żłobku wchodzącym w skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków,
16) zarządzenie w sprawie powołania Komisji inwentaryzacyjnej do przeprowadzenia inwentaryzacji we Wrocławskim Zespole Żłobków,
17) zarządzenie w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych we Wrocławskim Zespole Żłobków,
18) zarządzenie w sprawie powołania zespołów spisowych do przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych we Wrocławskim Zespole Żłobków,
19) zarządzenie w sprawie wypłaty wynagrodzenia za miesiąc grudzień 2023 r.,
20) zarządzenie zmieniające Regulamin udzielania zamówień publicznych na zamówienia, do których stosuje się przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych, zamówień do których przepisy ustawy nie mają zastosowania oraz powołania i zasad pracy Komisji przetargowej,
21) zarządzenie zmieniające w sprawie Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz wprowadzenia Regulaminu Prac Komisji BHP i Wytycznych w sprawie merytorycznej działalności Komisji BHP,
22) zarządzenie zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia do stosowania we Wrocławskim Zespole Żłobków stanowiskowych Instrukcji BHP,
23) zarządzenie w sprawie polityki antymobbingowej we Wrocławskim Zespole Żłobków,
24) zarządzenie w sprawie wprowadzenia Instrukcji przeprowadzenia likwidacji składników majątku we Wrocławskim Zespole Żłobków,

25) zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z samochodu służbowego.

POLITYKA PERSONALNA

W 2023 roku nastąpił wzrost zatrudnienia w stosunku do roku 2022, spowodowany dynamicznym rozwojem jednostki i zwiększoną liczbą zadań związanych z obsługą żłobków.

Ogółem wg. stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w Zespole zatrudniano 613 osoby na 608,1 etatach, w tym:
- 587 kobiet,
- 26 mężczyzn.

rok	zatrudnienie ogółem	etaty	kobiety	mężczyźni
2017	457	453,53	437	20
2018	477	472,26	460	17
2019	499	494,13	478	21
2020	528	521,13	506	22
2021	536	529,88	512	24
2022	584	578,12	561	23
2023	613	608,1	587	26

Zatrudnienie wg struktury wykształcenia:
- doktoranckie 1 osoba,
- wyższe magisterskie 92 osoby,
- wyższe licencjackie 59 osób,
- wyższe inżynierskie 9 osób,
- średnie 363 osoby,
- zawodowe 62 osoby,
- podstawowe 27 osób.

Pracownicy sprawujący opiekę nad dziećmi

W dniu 31 grudnia 2023 r. w Zespole zatrudniano 356 opiekunów, 8 pielęgniarek, 11 pomocy opiekunów i 72 salowych/sprzątaczek.
Pracownicy zatrudnieni na stanowisku pomoc opiekuna, salowej/sprzątaczki po podniesieniu swoich kwalifikacji (ukończeniu odpowiedniej szkoły) mają możliwość awansu na stanowisko opiekuna.

rok	opiekun	pielęgniarka	pomoc opiekuna	salowa/sprzątaczka
2017	254	17	stanowisko utworzone w 2018	60
2018	263	15	9	64
2019	284	11	5	63
2020	309	10	3	63
2021	303	9	8	64
2022	330	10	13	68
2023	356	8	11	72

STAN ZDROWIA PRACOWNIKÓW

Niezwykle ważną kwestią w pracy z małym dzieckiem jest stan zdrowia pracowników sprawujących bezpośrednio opiekę nad maluchami. Dużą wagę przykłada się do stanu zdrowia personelu. W tym celu stale poddaje się badaniom sanitarno-epidemiologicznym pracowników żłobków.
Badania medycyny pracy:
- wstępne 106 osób,
- okresowe 143 osoby,
- kontrolne 27 osób,
- dla celów sanitarno-epidemiologicznych 495 osób.

NABÓR NA WOLNE URZĘDNICZE STANOWISKA PRACY

W 2023 roku zorganizowano i przeprowadzono 7 naborów na stanowiska urzędnicze,
z czego 5 zakończyło się zatrudnieniem nowego pracownika.

PODNOSZENIE KWALIFIKACJI

We Wrocławskim Zespole Żłobków pracownicy często uczestniczą w szkoleniach podnosząc swoje kwalifikacje i uzupełniając wiedzę w związku ze zmianami w przepisach prawa.

W Zespole, którego głównym zadaniem jest opieka nad dzieckiem do lat 3, preferuje się te kierunki doskonalenia zawodowego, które podnoszą merytoryczne kwalifikacje zawodowe pracowników wykonujących zadania na rzecz małych dzieci. Kwalifikacje na stanowisko opiekuna podniosło 14 osób.

Dla kierowników żłobków i opiekunów odbyło się szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, wzięło w nim udział 231 pracowników.
125 opiekunów pracujących w żłobkach wzięło udział w szkoleniu dotyczącym wczesnego wspomagania rozwoju dzieci.

W celu podnoszenia kwalifikacji i kompetencji psychologów dziecięcych zatrudnionych we Wrocławskim Zespole Żłobków, przeprowadzono szkolenia z zakresu diagnostyki rozwojowej dzieci, analizy rozwojowej dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Tematy szkoleń dotyczyły również trudnych zachowań u dzieci i pozytywnego podejścia do tego problemu.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach kierowniczych i pozostałych urzędniczych uczestniczyli między innymi w szkoleniach:

- zamknięcie roku, zmiany w podatku dochodowym, poprawność wypełniania PIT-11, zasiłków i obowiązków płatnika składek, wdrożenie dyrektywy rodzicielskiej oraz rozliczenia wynagrodzeń w roku 2023,
- aktualne problemy i najnowsze opinie w Prawie Zamówień Publicznych, prawidłowe przygotowanie postępowań powyżej progów unijnych, obowiązujących procedur
  i realizacji zawartych umów,
- zmiany w Kodeksie pracy zgodnie z projektami ustaw i Dyrektywami UE.
- podstawy rachunkowości budżetowej, klasyfikacja przychodów, dochodów, rozchodów i wydatków, sprawozdawczość oraz zarządzanie majątkiem trwałym,
- racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi Zespołu, demografią i siecią wrocławskich żłobków, zagospodarowaniem zbędnego mienia, analizą wyników rekrutacji na rok 2023/24 oraz elektronizacją zarządzania dokumentacją.

W związku z obowiązującymi standardami opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i zaleceń Rady Unii Europejskiej w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji opieki nad dziećmi, kadra zarządzająca oraz kierownicy wszystkich żłobków uczestniczyli w otwartej konferencji poświęconej temu zagadnieniu.
W roku 2023 odbyło się łącznie 31 szkoleń dla pracowników żłobków i administracji Wrocławskiego Zespołu Żłobków w których łącznie wzięło udział 514 pracowników.

ZAKŁADOWY FUNDUSZ ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

Przyznawanie świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych odbywa się na mocy ogólnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulaminu wewnętrznego. Zadanie to wykonuje powołana zarządzeniem Dyrektora komisja socjalna. Wykorzystanie środków w 2023 roku przedstawia się następująco:

- udzielone pożyczki mieszkaniowe	206 000,00 zł
- udzielone zapomogi	51 700,00 zł
- dopłaty do wypoczynku dla dzieci pracowników	208 256,40 zł
- dopłaty do wypoczynku dla pracowników	137 650,00 zł
- świadczenie świąteczne	586 850,00 zł

STAN BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY ORAZ REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY W ZESPOLE

Przeprowadzono 17 kontroli stanu bhp, placów zabaw w nadzorowanych obiektach. Na bieżąco informowano pracodawcę o wynikach przeprowadzonych kontroli oraz przedstawiano wnioski zmierzające do usunięcia stwierdzonych uchybień oraz poprawę warunków pracy na lata przyszłe.

1. Opracowano:

- nowe instrukcje stanowiskowe,
- instrukcje bezpiecznej pracy przy obsłudze nowo zakupionych maszyn i urządzeń,
- zarządzenia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy,
- dokumentacje obowiązującą pracowników wykonujących prace na wysokości,
- nową tabelę norm i przydziału środków ochrony indywidualnej.

Na okoliczność zmiany tabeli norm przydziału środków ochrony indywidualnej zaproponowano i wprowadzono nowy asortyment środków ochronnych dla pracowników.

2. Dokonano ustaleń okoliczności i przyczyn:
- 10 wypadków przy pracy,
- 7 wypadków w drodze z pracy do domu i z domu do pracy.

Na okoliczność wypadków sporządzano stosowną dokumentację, precyzowano wnioski wynikające z badania przyczyn i okoliczności tych wypadków oraz kontrolowano realizację tych wniosków. Prowadzono rejestry, kompletowano i przechowywano dokumenty dotyczące zaistniałych wypadków.

3. Współpracowano z:
- lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami przy organizowaniu okresowych badań lekarskich pracowników,
- ZUS i GUS w sprawach wypadków przy pracy,
- PIP w trakcie przeprowadzanej kontroli,
- placówkami żłobkowymi na terenie kraju na temat odzieży i obuwia,
- społeczną inspekcją pracy,
- zakładową organizacją związkową,
- komórką zamówień publicznych w zakresie zakupu towarów i środków na rzecz bhp,
- komórką działu technicznego w zakresie odbioru remontowanego oddziału.

4. Udzielano porad z zakresu bhp zarówno kierownictwu zakładu jak i pracownikom.
5. Przeszkolono 541 osób w zakresie bhp, w tym:
- 98 osób szkoleniem wstępnym,
- 386 osoby szkoleniem okresowym,
- 15 osób szkoleniem wysokościowym,
- 42 praktykantów.

Na koniec 2023 roku wszyscy pracownicy Zespołu posiadali aktualne szkolenie z bhp.

6. Sprawdzano pod względem zasadności:
- wydawanie pracownikom odzieży roboczej,
- dofinansowanie do okularów korygujących wzrok podczas pracy przy monitorach ekranowych,
- korzystanie z generatora ozonu,
- korzystanie z przydzielonych środków ochrony indywidualnej.

7. Podczas szkoleń wstępnych, szkoleń okresowych z zakresu bhp oraz podczas przeprowadzanych dochodzeń powypadkowych informowano pracowników o ryzyku zawodowym i jego roli w środowisku pracy.

DZIAŁANIA DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Bardzo ważną kwestią jest dbałość o bezpieczeństwo pożarowe budynków, którymi administruje Wrocławski Zespół Żłobków. Aby maksymalnie ograniczyć poziom zagrożenia pożarowego, stosuje się zasady prewencji i podejmuje działania przewidziane w przepisach prawa.

1. Próbna ewakuacja

Ćwiczenie ewakuacyjne w obiektach Wrocławskiego Zespołu Żłobków przeprowadzono w lipcu w Żłobkach nr: 1, 2, 4, 5, filia Żłobka nr 5, 7, 8, 12, 13, 15, a w sierpniu
w Żłobkach nr: 3, 6, 9, 10, 11, 14, 16, 17, przy udziale pracowników Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego we Wrocławiu. Ćwiczenia odbyły się zgodnie z zaleceniami Komendy Głównej PSP w Warszawie.

2. Przeglądy urządzeń przeciwpożarowych, gaśnic oraz drzwi ppoż. i dymoszczelnych

W 2023 r. dokonano przeglądów technicznych wszystkich urządzeń przeciwpożarowych oraz gaśnic, które znajdują się w obiektach Wrocławskiego Zespołu Żłobków, tj.:

- hydranty zewnętrzne w 4 obiektach - 4 szt.
- hydranty wewnętrzne w 17 obiektach -73 szt.
- zestawy hydroforowe instalacji ppoż. - 2 szt.
- węże hydrantowe w 3 obiektach - 10 szt.
- przeciwpożarowe wyłączniki prądu w 16 obiektach
- awaryjne oświetlenie ewakuacyjne w 18 obiektach
- systemy oddymiania klatek schodowych w 12 obiektach
- centrale przeciwpożarowe w 4 obiektach
- przeciwpożarowe klapy odcinające w 6 obiektach
- gaśnice w 18 obiektach – 164 szt.
- drzwi i okna przeciwpożarowe i dymoszczelne w 16 obiektach – 207 szt.

3. Instrukcje bezpieczeństwa pożarowego

W 2023 r. zaktualizowano Instrukcje Bezpieczeństwa Pożarowego w 19 obiektach. Obecnie wszystkie żłobki posiadają aktualne instrukcje. Realizując

postanowienia ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego wyznaczeni zostali pracownicy jako opiekunowie dla osób niepełnosprawnych w czasie wizyty w poszczególnych obiektach.
Dodatkowo obiekty Wrocławskiego Zespołu Żłobków podczas modernizacji wyposażane są w podjazdy dla osób poruszających się na wózkach.

4. Wymiana sprzętu ppoż. na nowy

W 2023 roku zakupiono 44 szt. oznakowania ewakuacyjnego i sprzętu ppoż., zakupiono i zamontowano oznakowanie miejsc zbiórki do ewakuacji. Obiekty zostały wyposażone w dodatkowe skrzynki na Instrukcje bezpieczeństwa pożarowego i w skrzynki na klucze ewakuacyjne.
Wymieniono:

- drzwi przeciwpożarowe w Żłobku nr 10,
- centralę sterowania klapami oddymiającymi w Żłobku nr 10, 4, 7,
- gaśnice,
- armaturę hydrantową, prądownicę w hydrancie wewnętrznym w Żłobku nr 14.

5. Naprawa istniejących urządzeń przeciwpożarowych

W roku sprawozdawczym:

- wymieniono samozamykacz w drzwiach w Żłobku nr: 7, 13, 14, 3, 12, 14,
- uzupełniono uszczelki w drzwiach ppoż. w Żłobku nr: 10, 11, 14, 8, 6,
- uzupełniono brakujące oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz znaki ochrony urządzeń ppoż. oraz oznakowania w posiadaną instalację fotowoltaiczną – we wszystkich obiektach,
- wymieniono akumulatory w oprawach oświetlenia ewakuacyjnego w Żłobku nr: 4, 5, 8, 10, 11, 12, 13, 14,
- wymieniono armaturę hydrantową oraz prądownicę w hydrancie wewnętrznym w Żłobku nr 14.

REALIZACJA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH

1. Roboty budowlane w pomieszczeniach Żłobka nr 4, w tym:
   1) roboty murarsko-tynkarskie, podłogowe, posadzkarskie i okładzinowe, malarskie,
   2) roboty w zakresie instalacji elektrycznych wraz z konieczną wymianą osprzętu, oświetlenie LED,

3) roboty w zakresie instalacji sanitarnych, wymiana pionów kanalizacyjnych, pionów ciepłej i zimnej wody wraz z cyrkulacją.

Kompleksowo odnowione zostały 3 jadalnie, 2 sale – pomieszczenie bawialni i sypialni, pokój kierownika, intendenta, pokój socjalny, kuchnia.

2. Wymiana windy towarowej na nową w Żłobku nr 8. Została zamontowana nowa winda towarowa o udźwigu 100kg, 2 przystankach.
3. Montaż instalacji fotowoltaicznej w Żłobku 2 nr o mocy 29,76 kWp oraz na Żłobku nr 3 o mocy 29,76 kWp w celu redukcji wydatków na energię elektryczną.
4. Naprawa pokrycia dachu papowego na potrzeby montażu instalacji fotowoltaicznej
   w Żłobku nr 2.
5. Wykonywanie zadań konserwacyjno-eksploatacyjnych
6. Roboty budowlane w pomieszczeniach Żłobka nr 11, w tym:
   1) roboty murarsko-tynkarskie, podłogowe, posadzkarskie i okładzinowe, malarskie,
   2) roboty w zakresie instalacji elektrycznych wraz z konieczną wymianą osprzętu, oświetlenie LED,
   3) roboty w zakresie instalacji sanitarnych, wymiana pionów kanalizacyjnych, pionów ciepłej i zimnej wody wraz z cyrkulacją.

Kompleksowo odnowione zostały łącznie 2 jadalnie, 2 łazienki personelu znajdujące się na parterze budynku.

7. Roboty budowlane polegające na naprawie uszkodzonych schodów tarasowych w Żłobku nr 11.
8. W Żłobku nr 1 zlikwidowano stare przeszklenia ścian wraz z wymianą stolarki drzwiowej.
9. W budynku administracyjnym, wykonano naprawę centrali wentylacyjnej.
10. W Żłobku numer 15 naprawiono:
    1) centralę wentylacyjną poprzez wymianę zewnętrznej jednostki chłodniczej,
    2) uszkodzoną podłogę typu tarket w ciągu komunikacyjnym,
    3) ulegającą częstej awarii mroźnię.
11. W wyniku kolizji drogowej został uszkodzony budynek żłobka nr 17, naprawa szkód została wykonana przez gwaranta budynku.
12. Zamontowano klimatyzator w kuchni Żłobka nr 11 oraz w pokoju informatyków w budynku administracji.

13. Zdemontowano ogrodzenie w żłobku nr 7 i posadowiono nowe wraz z bramą wjazdową.
14. Usunięto nieszczelność instalacji wody zimnej w węźle cieplnym w Żłobku nr 11.
15. Dostawa i montaż wiat śmietnikowych dla pięciu Żłobków.
16. Przeprowadzono w okresie wakacyjnym konserwację niesprawnych elementów centralnego ogrzewania, sieci wodno-kanalizacyjnej w 7 obiektach.
17. Wykonano prace konserwacyjno-naprawcze we wszystkich obiektach w zakresie:

- stolarki okiennej i drzwiowej,
- rolet okiennych,
- dźwigów towarowych i osobowych,
- separatorów i przepompowni ścieków,
- klimatyzatorów,
- central wentylacyjnych,
- systemu sygnalizacji włamania i napadu,
- placów zabaw,
- instalacji i urządzeń elektrycznych,
- kotłowni gazowych i węzła cieplnego,
- sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

18. Zlecono 5-letnie kontrole obiektów budowlanych w zakresie instalacji i urządzeń sanitarnych służących ochronie środowiska, instalacji gazowych, elektrycznych, stanu technicznego obiektów i placów zabaw, a także wykonano kontrole i czyszczenie przewodów kominowych wentylacyjnych i spalinowych w budynkach.
19. Wykonano prace w zakresie wycinania, pielęgnacji, sadzenia drzew - uwzględniając również posiadane decyzje administracyjne.
20. Wykonano pranie wraz z impregnacją przeciwpożarową dywanów, wykładzin, krzeseł, foteli. Wykonano mechaniczne czyszczenie podłóg wraz ze zdjęciem starych warstw
    i nałożeniem nowych podłóg ognioochronnych. Wymieniono tapicerki uszkodzonych sprzętów.

21. Wykonano obowiązkową deratyzację oraz prowadzono działania w zakresie eliminowania gryzoni, dezynfekcji, dezynsekcji, wymieniono piasek w piaskownicach na wszystkich placach zabaw.
22. Wykonano naprawy i legalizacje wag kuchennych w Urzędzie Miar. Wykonano przeglądy urządzeń do maszynowego mycia naczyń a także na bieżąco zlecano konserwację i naprawę urządzeń AGD.
23. Wykonano naprawę ponad 50 zabawek oraz wymieniono zużyte elementy w 26 zabawkach znajdujących się na placach zabaw.
24. Wykonano rekultywację terenu placu zabaw Żłobka nr 4.
25. Wymieniono oświetlenie na energooszczędne, (oświetlenie LED) w Żłobku nr 13 i w Żłobku nr 9 oraz w budynku administracji. Wymieniono 3 sztuki drzwi w Żłobku nr 9.

1. WYKONANIE BUDŻETU

Rozdział 85516 – Żłobki
Zad. A.4.21 Wpływy z opłat za żłobek
§ 0830 – Wpływy z usług
Plan: 16 795 000,00
Wykonanie: 18 373 860,06 109,40%

Większe wykonanie spowodowane było zmianą terminu płatności faktur w ciągu roku za usługę żłobkową. Od miesiąca września 2023 r. faktury za bieżący miesiąc mają terminy płatności do 15-tego dnia bieżącego miesiąca, wcześniej faktury za bieżący miesiąc miały termin płatności do ostatniego dnia następnego miesiąca.
Zad. A.2.5.13 § 0640 Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień
Plan: 0,00
Wykonanie: 1 234,82
Zwrot kosztów postępowania komorniczego, adwokackiego oraz zastępstwa procesowego.

Zad. A.5.4.8 § 0920 Pozostałe odsetki

Plan: 0,00

Wykonanie: 3 252,62

Odsetki ustawowe za opóźnienia w płatnościach za usługę żłobkową oraz kapitalizacja odsetek od środków na rachunkach bankowych.

Zad. A.5.6.36 § 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych

Plan: 0,00

Wykonanie: 12 210,10

Wpływy uzyskano z tytułu:

- zwrotu składek ZUS E-R,
- zwrot należności przeterminowanych,
- wpływu z faktur korygujących wystawionych przez PGNiG, ZIM, Wspólnota Mieszkaniowa.

Zad. A.5.6.37 § 0950 Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów

Plan: 0,00

Wykonanie: 14 429,22

Wpływy uzyskano z tytułu:

- kar umownych zgodnie z zawartymi umowami.

Zad. A.5.6.10 § 0970 Wpływy z różnych dochodów

Plan: 0,00

Wykonanie: 69 822,42

Wpływy uzyskano z tytułu:

- ZIM – nota księgowa za media,
- biblioteka – media,
- wynagrodzenia płatnika składek.

Zadanie WZZ/B/01 i zadania pośrednie. Zapewnienie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Plan ogółem: 63 429 477,00

Wykonanie : 62 848 725,16 99,08%

I. Wydatki osobowe § 4010, 4040, 4110, 4120, 4170

Plan:	50 573 918,00	
Wykonanie:	50 573 339,84	100%

Wydatki osobowe w kwocie 50 573 339,84 zł stanowią 80,47% wydatków jednostki.
Wydatki osobowe zrealizowano w 100%.

II. Świadczenia na rzecz osób fizycznych § 3020

Plan:	155 173,00	
Wykonanie:	154 931,26	99,84%

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 154 931,26 stanowią 0,25% wydatków jednostki.
Niewykonanie planu wynikało z absencji chorobowej pracowników, którym przysługują ekwiwalenty za pranie i używanie własnej odzieży.

III. Pozostałe wydatki bieżące

Plan:	12 700 386,00	
Wykonanie:	12 120.454,06	95,43%

Pozostałe wydatki bieżące w kwocie 12 120 454,06 stanowią 19,28% wydatków ogółem. Pozostałe wydatki zrealizowano w 95,43%.

Przyczyny różnic pomiędzy budżetem zaplanowanym a wykonanym:

- Zakup materiałów i wyposażenia
Plan wykonano w 99,95% - wynika to z otrzymania niższych cen od wykonawców, których wyłoniono w trakcie procedur przetargowych.

- Zakup energii
Plan wykonano w 85,09% - na wartość wykonania wpłynęły korzystne temperatury w okresie jesienno-zimowym. Jednocześnie zabezpieczono środki na zapłatę faktur za m-c grudzień, które dostawcy wystawili w styczniu 2024 r.
- Zakup usług zdrowotnych
Plan wykonano w 99,69%

Wynika to z mniejszej ilości badań okresowych i wstępnych.

- Podróże służbowe krajowe
Plan wykonano w 99,57%
Wynika to z powodu absencji chorobowej pracowników.

- Różne opłaty i składki
Plan wykonano w 99,81%.
Wynika z mniejszej ilości opłat komorniczych związanych z egzekucją niezapłaconych należności od rodziców.

- Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający
Plan wykonano w 98,84% - wynikało z powodu absencji chorobowej pracowników.

Zadanie WPI/127 – Wydatki inwestycyjne

Plan ogółem:	300 000,00	
Wykonanie :	296 540,00	98,85%

IV. Wydatki inwestycyjne jednostki §6050.

- modernizacja pomieszczeń w żłobku przy ul. Kłodnickiej 25
- wymiana dźwigu towarowego gastronomicznego w żłobku przy ul. Sądowej 6

Plan wykonano w 98,85%, wynikało to z otrzymania niższych cen od wykonawców, których wyłoniono w trakcie procedur przetargowych.

Zadanie INW/546 Wydatki inwestycyjne

Plan ogółem:	337 469,00	
Wykonanie :	232 345,76	68,85%

V. Wydatki inwestycyjne jednostki §6050.

- realizacja OZE w Żłobku nr 3
- realizacja OZE w Żłobku nr 2

Plan wykonano w 68,85% wynikało to z otrzymania niższych cen od wykonawców, których wyłoniono w trakcie procedur przetargowych.

Zadanie INW/211 Zakupy inwestycyjne

Plan ogółem:	13 900,00	
Wykonanie :	12 454,98	89,60%

VI. Zakupy inwestycyjne jednostki §6060.

- zakup obieraczki do ziemniaków i warzyw okopowych dla Żłobka nr 15.

Plan wykonano w 89,60% wynikało to z otrzymania niższej cen od dostawców, których wyłoniono w trakcie procedur przetargowych.
Zadanie WZZ/B/03 – Projekt „Mamo, tato wróć do pracy – zwiększenie zatrudnienia wśród osób opiekujących się dziećmi do 3 roku życia”:

Plan ogółem:	240 826,00	
Wykonanie :	240 776,72	99,6%

VII. Wydatki osobowe § 4017, § 4047, § 4117, 4127.

Plan:	229 741,00	
Wykonanie	229 695,19	99,9%

VIII. Pozostałe wydatki bieżące.

Plan:	11 085,00	
Wykonanie	11 081,53	99,9%

Struktura pozostałych wydatków przedstawia się następująco:

zadanie	plan na 2023 r.	wykonanie na 2023 r.	% wykonania
zakup materiałów i wyposażenia	2 363,00	2 362,09	99,9
energia	797,00	795,17	99,9
opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe	7 925,00	7 924,27	99,9

Realizacja projektu została zakończona 31 stycznia 2023 r. Akceptacja końcowego rozliczenia projektu przez Dolnośląski Urząd Pracy nastąpiła 11 maja 2023 r.

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE NA ROBOTY BUDOWLANE, USŁUGI, DOSTAWY

Zamówienia publiczne w roku 2023

l.p.	tryb zamówienia	ilość przeprowadzonych postepowań
1.	przetarg nieograniczony - unijny	0
2.	tryb podstawowy art. 275 ust 1 pow. 130 000 zł netto	33
3.	zapytania ofertowe + wyłączenia ze stosowania regulaminu	200
4.	zamówienia do 3000 zł + awarie zgodnie z regulaminem	58

Zamówienia publiczne w roku 2023 - zakończone zawarciem umowy

l.p.	tryb zamówienia	liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia
1.	przetarg nieograniczony - unijny	0
2.	tryb podstawowy art. 275 ust 1 pow. 130 000 zł netto	29

l.p.	tryb zamówienia	liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia
3.	zapytania ofertowe+ wyłączenia ze stosowania regulaminu	176
4.	zamówienia do 3000 zł + awarie zgodnie z regulaminem	58

Zamówienia publiczne powyżej 130 000 zł netto

Przeprowadzone postępowania powyżej 130 000 zł netto

l.p.	przedmiot zamówienia	ilość przeprowadzonych postepowań
1.	roboty budowlane	3
2.	dostawy	27
3.	usługi	3

Wartość umów zawartych w 2023 w postępowaniach powyżej 130 000 zł

l.p.	przedmiot zamówienia	liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia	wartość umów zł netto
1.	roboty budowlane	2	314 060,14
2.	dostawy	25	4 888 483,75
3.	usługi	2	114 550,24
razem:			5 344 094,13

Zamówienia publiczne od 3 000 zł do 130 000 zł netto

l.p.	przedmiot zamówienia	ilość przeprowadzonych postepowań
1.	roboty budowlane	10
2.	dostawy	78

l.p.	przedmiot zamówienia	ilość przeprowadzonych postepowań
3.	usługi	112

Wartość zawartych umów w roku 2023

l.p.	przedmiot zamówienia	liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia	wartość umów zł netto
1.	roboty budowlane	5	222 058,54
2.	dostawy	63	1 432 065,34
3.	usługi	108	1 354 999,28
razem:			3 009 123,16

Zamówienia publiczne do 3 000 zł netto, awarie

l.p.	przedmiot zamówienia	ilość przeprowadzonych postepowań	razem wartość netto
1.	roboty budowlane	0	103 795,22
2.	dostawy, awarie	6	
3.	usługi, awarie	52	

WYBRANE ZADANIA Z ZAKRESU INFORMATYKI

1. Rekrutacja elektroniczna do żłobków publicznych, niepublicznych, klubów dziecięcych
   i dziennego opiekuna:
   1) przygotowanie zmiany w systemie dotyczącej przyjmowania do wszystkich żłobków publicznych dzieci z alergiami pokarmowymi, przeprowadzenie testów i wdrożeń,
   2) przeprowadzenie analizy nowych potrzeb i uzgodnienie procedur ich wdrożenia np. GUI systemu (graficzny interfejs użytkownika), dostęp do bazy nazw ulic,

3) przygotowanie projektów zmian w raportach,
4) kompleksowe testowanie systemu.

2. Utrzymanie i modernizacja Dziennika Elektronicznego z modułami funkcyjnymi, który umożliwia zautomatyzowanie pracy księgowości i sprawne prowadzenie rozliczeń kosztów pobytu dzieci w żłobkach oraz ich wyżywienia:
   1) przygotowanie modułu wysyłki pasków z naliczeniami pocztą elektroniczną,
   2) aktualizacja projektu (stawki, zasady),
   3) opieka programistyczna i utrzymanie systemu,
   4) rozbudowa wg potrzeb jednostki,
   5) szkolenia pracowników i pomoc doraźna (np. konfiguracja wydruków, pasków).
3. Sieciowy System Zgłoszeń:
   1) dodanie zgłoszeń dla Działu techniczno-eksploatacyjnego i obsługi,
   2) przeprowadzenie cyklu spotkań/szkoleń z jego obsługi wraz z opracowaniem dokumentacji/instrukcji.
4. Wdrożenie mechanizmów ochrony poczty e-mail zgodnie z wymogami MC (ochrona domeny).
5. Wykonywanie prac poprzedzających produkcyjne wdrożenie EZD, kierowanie projektem.
6. Planowanie, projektowanie i odbiory nowych placówek żłobkowych w zakresie instalacji teleinformatycznych – w roku 2023 odebrano 1 placówkę po remoncie.
7. Utworzenie w 11 żłobkach, w pomieszczeniach socjalnych, stanowiska pracy z komputerem lub laptopem dla pracowników obsługi. Pracownicy mają dostęp do modułu urlopowego i zarządzeń Dyrektora.
8. Wykonywanie innych zadań związanych z teleinformatycznym funkcjonowaniem Wrocławskiego Zespołu:
   1) utrzymywanie i modernizowanie infrastruktury IT (w tym serwerowej), stacji roboczych i urządzeń peryferyjnych (wymiany stacji roboczych na stanowiskach, wymiany drukarek, itp.),
   2) modyfikowanie strony www i zarządzanie jej treścią,
   3) zarządzanie treścią strony BIP,
   4) dbanie o bezpieczeństwo sieci i użytkowników,
   5) utrzymywanie komunikacji elektronicznej (poczta elektroniczna i zasoby sieciowe),

6) utrzymywanie infrastruktury telekomunikacyjnej,
7) utrzymywanie systemów monitoringu wizyjnego CCTV (konfiguracja, przeglądy harmonogramy, awarie),
8) utrzymywanie specjalistycznych systemów i usług na potrzeby komórek organizacyjnych.

ZAKOŃCZENIE

Do 31 grudnia 2023 roku, Żłobek nr 3 był żłobkiem wyłącznie dla dzieci z alergią pokarmową. Dla wszystkich dzieci w tym żłobku przygotowywane są potrawy z wykluczeniem między innymi: mleka krowiego, twarogu, jaj, śmietany, jogurtów, mięsa wołowego, niektórych owoców i warzyw. Posiłki są różnorodne i urozmaicone pomimo wielu ograniczeń. Rodzice często proszą o tego typu przepisy.
W roku 2023 r. podjęto decyzję, że od 1 stycznia 2024 r. we wszystkich żłobkach wchodzących w skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków realizowane będą diety eliminacyjne dla dzieci z alergiami i nietolerancjami pokarmowymi, a do Żłobka nr 3 będą przyjmowane także dzieci nie wymagające takich diet. W związku z powyższym, w roku 2023 r. uruchomione zostały procedury zmierzające do zrealizowania celu w roku 2024, m.in.:

1) wprowadzono odpowiednie zapisy w zarządzeniu nr 12161/23 Prezydenta Wrocławia
   z 27 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia zasad postępowania i kryteriów rekrutacji do żłobków wchodzących w skład Wrocławskiego Zespołu Żłobków oraz żłobków niepublicznych, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów, z miejscami dotowanymi przez gminę Wrocław,
2) dostosowano system elektronicznej rekrutacji do żłobków,
3) powołano zespół ds. wprowadzenia diet eliminacyjnych w żłobkach,
4) szkolenia dla pracowników w zakresie wprowadzenia diet eliminacyjnych.

19 września Minister Rodziny i Polityki Społecznej wydała rozporządzenie w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3, które zaczęło obowiązywać od 4 listopada 2023 r. Wprowadzony akt prawny stanowi, że standardy opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 są realizowane w formie przyjmowanego przez organ prowadzący nadzór planu opiekuńczo-

wychowawczo-edukacyjnego, w którym wyznacza się sposób realizacji tych standardów. Dotyczą one:

1) pracy z dzieckiem,
2) bezpieczeństwa dzieci,
3) organizacji pracy, rozwoju i bezpieczeństwa odpowiednio personelu zatrudnionego
   w żłobku lub klubie dziecięcym lub dziennego opiekuna,
4) monitoringu i ewaluacji,
5) współpracy osób sprawujących opiekę z rodzicami.

W związku z powyższym, w Zespole został przeprowadzony kompleksowy przegląd przepisów wewnętrznych, związanych z wprowadzonymi rozporządzeniem standardami opieki. Ponadto rozpoczęto prace nad dostosowaniem do wymogów rozporządzenia przepisów już istniejących i opracowania nowych.

W kwietniu i w maju 2023 r. odbyły się Spotkania Jubileuszowe Wrocławskiego Zespołu Żłobków z okazji 12-lecia istnienia Zespołu. Spotkania odbyły się w Muzeum Sztuki Mieszczańskiej w Starym Ratuszu w Rynku. W spotkaniu uczestniczyli, oprócz pracowników Wrocławskiego Zespołu Żłobków, Prezydent Wrocławia Jacek Sutryk wraz z przedstawicielami Urzędu Miejskiego Wrocławia. Na spotkania zaproszeni byli również pracownicy przebywający już na emeryturze.

Zdjęcie 28 Spotkanie z Prezydentem

MIEJSKIE CENTRUM USŁUG SOCJALNYCH WE WROCŁAWIU

W 2023 r. Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu (MCUS) zapewniało realizację opieki dla 808 mieszkańców Wrocławia średniomiesięcznie, w tym opiekę całodobową w domach pomocy społecznej dla 595 mieszkańców średniomiesięcznie i dzienną opiekę w ośrodkach wsparcia dla 212 klientów średniomiesięcznie. Podopiecznymi są osoby, które uzyskały uprawnienia do określonej formy pomocy społecznej, przyznane decyzją administracyjną wydaną w ramach postępowania prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

W ramach powyższych zadań zapewniano mieszkańcom i klientom usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające, w tym z zakresu terapii zajęciowej, poprawiającej sprawność ruchową i psychofizyczną oraz wspierającą rozwój kulturalno-oświatowy. Działania terapeutyczne obejmowały także zaspokajanie potrzeb kontaktu ze środowiskiem oraz kształtowania poczucia wspólnoty nie tylko w ramach poszczególnych placówek, ale także ze środowiskiem lokalnym, w tym organizowane były spotkania z dziećmi i młodzieżą
z wrocławskich placówek oświatowych. Wartością dodaną MCUS jest możliwość realizacji oferty opiekuńczej i wspomagającej jednocześnie dla mieszkańców domów pomocy społecznej i klientów dziennych domów pomocy.

Projekty z dofinansowaniem zewnętrznym w MCUS

W MCUS sukcesywnie monitorowano możliwość pozyskiwania dofinansowania ze środków zewnętrznych na działania bieżące domów pomocy społecznej i dziennych domów pomocy oraz infrastrukturę.
Ważny społecznie projekt pn. Mój drugi dom – zapewnienie wsparcia dla osób niesamodzielnych w dziennych domach pomocy we Wrocławiu, zrealizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego trwałość realizowana jest w ramach zadania nr 87 Założeń polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023, w ramach priorytetu nr V: Zdrowi i aktywni mieszkańcy, pozwala na zabezpieczenie utrzymania 120 nowych miejsc (po 30 w każdym DDP) i usług opiekuńczych w czterech dziennych domach pomocy. Są to ośrodki wsparcia przeznaczone dla osób niesamodzielnych, zapewniające usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej.
W sierpniu 2023 roku zakończył się okres trwałości projektu realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa: IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie: 4.3 Współpraca ponadnarodowa, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach zadania nr 88 Założeń polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023. Na zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych, klientów dziennych domów pomocy wymagających wsparcia, w ramach priorytetu nr V: Zdrowi i aktywni mieszkańcy, ukierunkowany był projekt z komponentem ponadnarodowym pn. Każdego dnia bezpieczniej w domach pomocy społecznej, którego głównym celem było podniesienie jakości usług socjalnych świadczonych w dziennych domach pomocy poprzez transfer, zaadoptowanie i wdrożenie Nowego Modelu Zapobiegania następstwom nieszczęśliwych zdarzeń i ich skutkom. Nowy Model Zapobiegania polega na podniesieniu wiedzy pracowników i klientów dziennych domów pomocy, członków rodzin oraz opiekunów faktycznych z zakresu bezpieczeństwa zachowań poprzez prowadzenie szkoleń/spotkań, utrwalenie pozytywnych działań i prewencyjnych postaw klientów dziennych domów pomocy. Liderem projektu była Gmina Wrocław (projekt realizował MCUS) w partnerstwie krajowym z Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu i ponadnarodowym z podmiotem włoskim Azienda Pubblica di Servizi alla Persona Giorgio Gasparini Vignola (Włochy). Uczestnikami projektu byli klienci dziennych domów pomocy,

członkowie rodzin, opiekunowie faktyczni oraz pracownicy dziennych domów pomocy. Całkowita wartość projektu wyniosła 1.130.315,64 zł, w tym wartość dofinansowania to 1.096.406,18 zł, tj. 88,70 % wartości projektu (3% wkład własny 33.909,46 zł).
Projekt rozpoczął się dnia 1 września 2019 r. i zakończył się dnia 31 sierpnia 2022 r.
W 2023 roku w drodze przetargu wyłoniony został wykonawca dostawy dwóch samochodów elektrycznych typu BUS przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych na potrzeby MCUS (w ramach złożonego w 2022 r. wniosku o dofinansowanie w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III" w 2022 roku, realizowanego przez PFRON w obszarze D – likwidacja barier transportowych):

- kwota dofinansowania – 240 000 zł,
- całkowity koszt zakupu pojazdów – 699 255 zł.

Dostawa pojazdów (realizacja do 30 kwietnia 2024 r.) korzystnie wpłynie na możliwość korzystania z oferty DDP i DPS przez osoby starsze, niesamodzielne i przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tych osób. Pojazdy są niezbędne dla realizacji bieżących zadań na rzecz mieszkańców DPS i klientów DDP. Zakup pojazdów przyczyni się do zmniejszenia bariery transportowej dla osób niepełnosprawnych, w tym osób starszych, zmniejszy utrudnienia w dostępie do atrakcji kulturalnych oferowanych przez Wrocław i okolice. Dodatkowo przyczyni się do zapewnienia możliwości bieżącego uczestnictwa w codziennych zajęciach przez osoby niepełnosprawne – klientów dziennych domów pomocy. Poza wsparciem w dotarciu do ośrodka i z powrotem do domu, środki transportu będą wykorzystywane w miarę potrzeb w dotarciu klientów do placówek zdrowotnych w ramach usług opiekuńczych świadczonych w DDP oraz pozwoli na uczestnictwo w ciągu dnia osób niesamodzielnych w ofercie kulturalnej Wrocławia oraz w działaniach wpływających na integrację społeczną.
W roku sprawozdawczym MCUS przygotowało i złożyło wniosek o dofinansowanie w ramach Programu PFRON pn. „Dostępna przestrzeń publiczna” Moduł: A: likwidacja barier architektonicznych lub informacyjno-komunikacyjnych i uzyskało dofinansowanie dla Projektu pn. „Likwidujemy bariery – zwiększamy samodzielność w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej we Wrocławiu”. Celem projektu jest dostosowanie architektoniczne budynku Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej 66/68 polegające na modernizacji pochylni przy

głównym wejściu do budynku A oraz do budynku B (zewnętrzna strefa wejściowa dla osób z niepełnosprawnościami zapewniająca dostępność do obiektu dla tych osób) oraz zakup i montaż drzwi wraz z trzymaczami elektromagnetycznymi na klatce schodowej budynku B.
Wartość wydatków projektu: 628 096,29 zł. Wnioskowana kwota: 502 477,03 zł. Środki własne Wnioskodawcy: 125 619,26 zł. Realizacja rozpocznie się w lutym 2024 r.
W roku sprawozdawczym złożono wniosek w ramach programu Rozwój usług społecznych i zdrowotnych, do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027. W ramach Działania 7.7.A Rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej - c) tworzenie miejsc i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych świadczonych w ramach placówek zapewniających dzienną i całodobową opiekę (np. dzienny dom pomocy, miejsca krótkookresowego pobytu, w którym świadczona jest opieka w zastępstwie za opiekunów faktycznych w ramach opieki wytchnieniowej) oraz Działania 7.7.D Wsparcie dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej oraz systemu opieki długoterminowej pkt. 4: poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych. Projekt pn. „Otwarty Dom – Twoje wytchnienie – Razem w opiece nad bliskim”. Okres realizacji: 01.07.2023-30.06.2026 r. Całkowita kwota projektu: 2 271 577,87 zł (w tym dofinansowanie 2 157 998,97 zł., wkład własny 113 578,90 zł). Termin rozstrzygnięcia naboru zaplanowano w maju 2024 r.

W 2023 zrealizowano w MCUS następujące inwestycje:

1) Modernizacja instalacji oświetlenia w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej 25;
2) Roboty budowlane polegające na montażu instalacji chłodzenia w Domu Pomocy Społecznej:

- przy ul. Karmelkowej 25,
- przy ul. Mącznej 3,
- przy ul. Kaletniczej 11,
- przy ul. Rędzińskiej 66/68;

3) Dokumentacja techniczna dotycząca systemu instalacji przyzywowej w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kaletniczej 8;
4) Montaż instalacji fotowoltaicznej w Domu Pomocy Społecznej:

- przy ul. Mącznej 3,
- przy ul. Rędzińskiej 66/68.

Dodatkowo w ramach prac bieżących zrealizowano:

1) Prace budowalne, które zostały wykonane we własnym zakresie, przez pracowników Działu Administracyjno-Technicznego w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej 3 parter bud. A. Prace remontowe poprawiły warunki bytowe mieszkańców DPS oraz estetykę pomieszczeń.
2) Prace budowalne związane z remontem 11 pokoi mieszkańców w DPS przy ul. Kaletniczej 8, przeprowadzone przez firmę zewnętrzną. Powyższe pracy poprawiły funkcjonalność i estetykę pokoi mieszkańców oraz innych pomieszczeń.

Domy pomocy społecznej (DPS)

W MCUS funkcjonują następujące domy pomocy społecznej:

- MCUS Dom Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej 3 – typ dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych;
- MCUS Dom Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej 66/68 – typ dla osób dla przewlekle somatycznie chorych;
- MCUS Dom Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej 25 - typ dla osób dla przewlekle somatycznie chorych;
- MCUS Dom Pomocy Społecznej przy ul. Kaletniczej 8 - typ dla osób dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Do domu pomocy społecznej (dalej DPS) kierowane są osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, gdy pomoc środowiskowa nie może zapewnić im niezbędnej pomocy.

Standaryzacja w DPS

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, DPS świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych

potrzeb osób w nim przebywających - mieszkańców. Standaryzacja pozwala na zapewnienie odpowiedniej jakości usług, ale też ma wymierny wpływ na koszt utrzymania mieszkańca w DPS.

Wszystkie DPS funkcjonujące w MCUS spełniają obowiązujące przepisami standardy

i działają na podstawie:

- Decyzją Nr PS.II.9013-15/10 z dnia 15 grudnia 2010 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rędzińskiej 66/68 we Wrocławiu;
- Decyzją Nr PS.II.9013-26/10 z dnia 31 grudnia 2010 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Karmelkowej 25/27 we Wrocławiu – zmiana adresu na ul. Karmelkowa 25 – decyzja Nr PS-KNPS1.9423.12.2012 z dnia 13 sierpnia 2012 r.;
- Decyzją Nr PS.II.9013-9/10 z dnia 7 września 2010 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zezwolenie na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kaletniczej 8 we Wrocławiu;
- Decyzją z dnia 15 marca 2017 r. Wojewoda Dolnośląski zmienił decyzję Wojewody Dolnośląskiego nr SSZ.II.9013/14/2001 z dnia 10 września 2001 r., zmienioną decyzjami Wojewody Dolnośląskiego: nr PS.II.9013/6/2003 z dnia 24 lutego 2003 r., nr PS.II.9013/33/2005 z dnia 29 grudnia 2005 r., nr PS.II.9013-16/10 z dnia 22 listopada 2010 r., nr PS. KNPS1.9423.3.2012 z dnia 27 marca 2012 r., zezwalającymi na prowadzenie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mącznej 3 we Wrocławiu.

Działalność DPS jest dotowana ze środków budżetu Państwa. W 2023 r. dla czterech DPS uzyskano dotację w łącznej kwocie 5 022 716,78 zł.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych DPS w latach 2019-2023

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ (DPS)	2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba miejsc	Stan fakty-czny*	Liczba miejsc	Stan fakty-czny*	Liczba miejsc	Stan fakty-czny*	Liczba miejsc	Stan fakty-czny*	Liczba miejsc	Stan fakty-czny*
DPS ul. Mączna 3	155	152	155	130	155	140	155	130	155	140
DPS ul. Kaletnicza 8	94	93	94	93	94	93	94	94	94	92
DPS ul. Rędzińska 66/68	159	158	159	145	159	155	159	143	159	156
DPS ul. Karmelkowa 25	236	234	236	219	236	225	236	226	236	219
SUMA	644	637	644	587	644	613	644	593	644	607

*Liczba mieszkańców wg stanu na dzień 31.12 danego roku. Spadek liczby mieszkańców w latach 2020 i 2021 ma przede wszystkim związek z epidemią.

Wykres 1. Liczba mieszkańców DPS w poszczególnych latach

Budżet domów pomocy społecznej w 2023 r. wyniósł 59 263 447, 54 zł (z uwzględnieniem inwestycji i remontów, bez wydatków COVID-19).

Tabela 2. Wykonanie budżetu w domach pomocy społecznej w 2023 r.

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ (DPS)	Wykonanie budżetu 2023 bez wydatków COVID-19, bez remontów i bez inwestycji (zł)	Wpłaty mieszkańców 2023 (zł)	Dotacja z budżetu Wojewody Dolnośląskiego* (zł)	Liczba mieszkańców średnio-miesięcznie	Wykonany budżet na jednego mieszkańca miesięcznie (zł)	Wydatek Gminy Wrocław z pomniejszeniem odpłatności i/lub dotacji Wojewody na jednego mieszkańca średniomie-sięcznie (zł)
DPS ul. Mączna 3	11 510 588,62	2 891 644,75	668 265,37	135	7 105,30	4 907,83
DPS ul. Karmelkowa 25	18 615 182,45	3 590 524,37	1 834 448,96	216	7 181,78	5 088,82
DPS ul. Rędzińska 66/68	13 917 233,32	2 345 042,31	1 105 227,41	151	7 680,59	5 776,47
DPS ul. Kaletnicza 8	7 780 549,91	1 372 157,79	1 414 775,04	93	6 971,82	4 474,57
Średnio wykonanie budżetu na mieszkańca w czterech domach pomocy społecznej					7 234,87	

Koszt utrzymania w DPS**.**

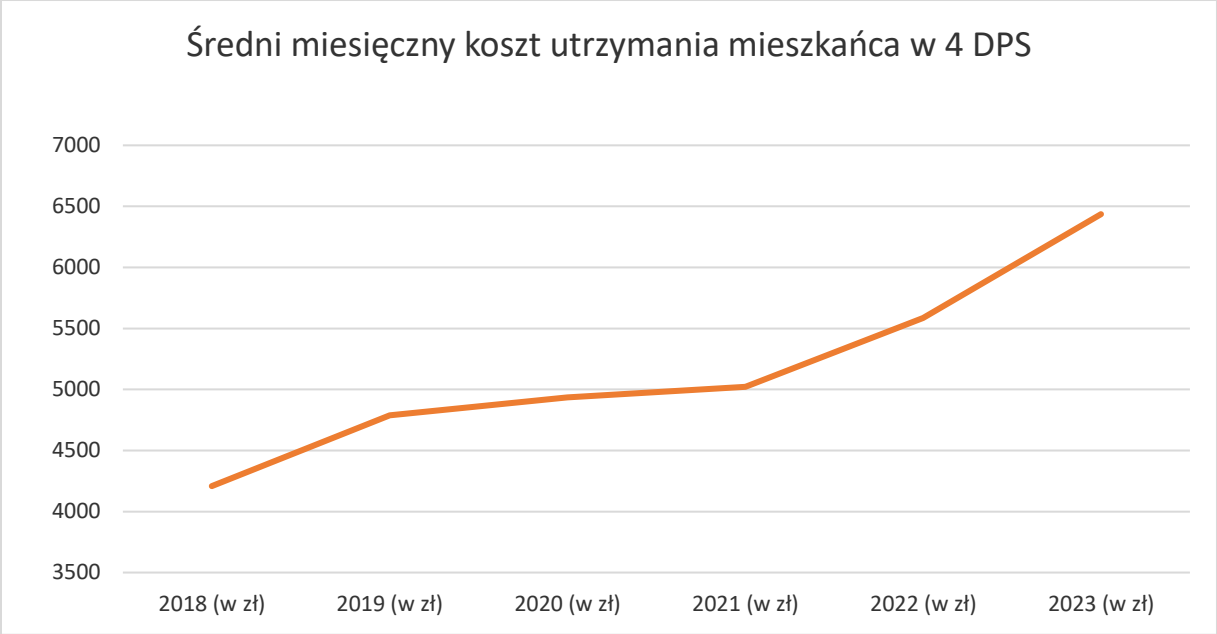
Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, oznacza kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu.

Tabela 3. Koszt utrzymania mieszkańca w DPS w latach 2018-2023 obliczony do zarządzenia Prezydenta Wrocławia w sprawie określenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ (DPS)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DPS ul. Mączna 3	3837 zł	4399 zł	4725 zł	4810 zł	5407 zł	6581 zł
DPS ul. Rędzińska 66/68	4414 zł	5002 zł	5052 zł	5143 zł	5624 zł	6439 zł
DPS ul. Kaletnicza 8	4289 zł	4844 zł	5140 zł	4901 zł	5736 zł	6519 zł
DPS ul. Karmelkowa 25	4293 zł	4908 zł	4819 zł	5233 zł	5573 zł	6203 zł
Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 4 DPS*	4208 zł	4788 zł	4 934 zł	5022 zł	5585 zł	6436 zł

* Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 4 DPS obliczony do zarządzenia Prezydenta Wrocławia
w sprawie określenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca

Wykres 2. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 4 DPS w poszczególnych latach

Ogólne informacje dotyczące mieszkańców w poszczególnych DPS

W DPS przebywają osoby/mieszkańcy wymagający niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Tabela 4. Podstawowe informacje dotyczące mieszkańców DPS w 2023 r.

ZAKRES DANYCH/ DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	DPS ul. Mączna 3	DPS ul. Rędzińska 66/68	DPS ul. Karmelkowa 25	DPS ul. Kaletnicza 8
Liczba miejsc	155	159	234	94
Liczba mieszkańców wg stanu na 31.12.2023 r.	140	143	219	92
Procent kobiet/ mężczyzn wśród mieszkańców	61% /39%	36 % /64%	48% /52%	47% /53%
Średnia wieku mieszkańców	79	70	70	65

Najstarszy mieszkaniec/mieszkanka	95/98	91/96	96/96	92/96
Najmłodszy mieszkaniec/mieszkanka	37/45	41/49	34/22	39/31

Zadania opiekuńcze i dostęp do świadczeń medycznych.

Realizowano działania wynikające z indywidualnego planu wsparcia mieszkańca, po rozpoznaniu indywidualnych potrzeb mieszkańca, koordynowanego przez pracowników pierwszego kontaktu, z uwzględnieniem jego stanu zdrowia, w ramach zespołów interdyscyplinarnych. Mieszkańcy DPS w MCUS byli objęci całodobową opieką w zakresie opieki higienicznej i pielęgnacji. Zadania z zakresu długoterminowej opieki pielęgniarskiej oraz pielęgniarskiej opieki środowiskowej realizowały podmioty zewnętrzne finansowane z Narodowego Funduszu Zdrowia, zgodnie z deklaracją wyboru mieszkańca. W ramach wizyt domowych realizowanych w domu pacjenta (w tym wypadku w DPS) mieszkańcy DPS mieli możliwość skorzystania ze świadczeń psychiatrycznych, neurologicznych, a także ze świadczeń logopedycznych i urologa. Mieszkańcy DPS mieli zapewniony dostęp do wsparcia psychologa w DPS oraz do świadczeń medycznych udzielanych przez lekarza pierwszego kontaktu i lekarzy specjalistów.
DPS wspiera mieszkańców w dostępie do placówek ochrony zdrowia. W 2023 roku mieszkańcy DPS korzystali z wizyt domowych w ramach NFZ realizowanych przez lekarzy POZ, logopedów, psychiatrów oraz byli dowożeni do lekarzy specjalistów – łącznie
w 4 DPS odbyło się 1935 konsultacji psychiatrycznych, 2388 konsultacje logopedyczne, 5779 konsultacje lekarza POZ. Mieszkańcy mieli zapewniony dostęp do psychologów.
Częściowo świadczenia medyczne odbywały się w ramach teleporady bez badania lekarskiego na terenie DPS, niemniej w sytuacjach tego wymagających wizyty domowe odbywały się stacjonarnie, z zachowaniem reżimu sanitarnego i wytycznych służb sanitarno-epidemiologicznych.
DPS, zgodnie z obowiązkiem zapisanym w ustawie o pomocy społecznej, pokrywały opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność do wysokości limitu ceny,

zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
Średnie miesięczne dofinansowanie do leków wyniosło 16,91 zł i jest niższe o 0,30 zł
w stosunku do roku 2022 (spadek o 1,8%) i o 1,17 zł (spadek o 6,9%) w stosunku do 2021 roku.
Średnie miesięczne dofinansowanie do pieluchomajtek wyniosło 40,42 zł i jest wyższe
o 11,54 zł (wzrost o 40 %) w stosunku do 2022 roku i o 19,89 zł (wzrost o 97 %)w stosunku do 2021 roku. Znaczny wzrost spowodowany jest zmniejszonym stopniem dofinansowania przez NFZ.

Zapewnienie wyżywienia.

Całodobowe wyżywienie dla mieszkańców DPS i klientów DDP w MCUS zapewnia kuchnia centralna w DPS przy ul. Karmelkowej 25, z której przywożone są posiłki do pozostałych DPS i DDP. Ponadto mieszkańcy mają na miejscu stały dostęp do podstawowych produktów żywnościowych w kuchenkach oddziałowych.
Łącznie kuchnia centralna MCUS przygotowała w 2023 roku ponad 926 385 wszystkich posiłków (śniadania, obiady, podwieczorki i kolacje oraz posiłki nocne) dla podopiecznych MCUS. Średnia dzienna stawka żywnościowa (tzw. wsad do kotła) na jednego mieszkańca DPS (całodzienne wyżywienie) wyniosła 16,92 zł i jest wyższa o 3,98 zł (wzrost
o 23,50 %) w stosunku do 2022 roku, a o 7,96 zł (wzrost o 47 %) w stosunku do 2021 roku.

Pralnia centralna.

W DPS przy ul. Rędzińskiej 66/68 działa pralnia centralna świadcząca usługi pralnicze w pełnym zakresie dla mieszkańców wszystkich DPS wchodzących w skład MCUS. W 2023 roku pralnia centralna wyprała 208 ton pościeli i odzieży (ok. 4 tony na tydzień). Koszt prania jednego kilograma pościeli i odzieży wynosił 2,73 zł i jest wyższy o 0,19 zł (wzrost o 7%) w stosunku do 2022 roku.

Działania wspomagające**.**

Na rzecz mieszkańców DPS w MCUS podejmowano na bieżąco działania aktywizacyjne
i terapeutyczne, zgodnie z harmonogramami działań w poszczególnych DPS. Prowadzono działalność socjalną, terapeutyczno-opiekuńczą oraz wspomagającą, mającą na celu podtrzymanie aktywności psychofizycznej. Propagowano różnorodne formy aktywizacji
i czynnego wypoczynku.
W ramach bieżącej działalności statutowej, w całodobowych domach pomocy społecznej w MCUS dla mieszkańców organizowane były odczyty, pogadanki, prelekcje na temat zdrowego żywienia, przestrzegania zaleconej przez lekarza diety, nawyków higienicznych. Ponadto w ramach pogadanek poruszano tematy szkodliwości palenia papierosów czy skutków spożywania alkoholu oraz rozmowy wspierające postawy abstynenckie. Często podejmowano tematy prawidłowego odżywiania we współczesnych chorobach metabolicznych, takich jak cukrzyca. Z uwagi na nadal trwający stan zagrożenia epidemicznego pogadanki realizowane były w mniejszych grupach lub indywidualnie z mieszkańcami, tak, aby na terenie DPS ograniczyć zagrożenie zakażeniem wirusem. Kwestie prozdrowotne były poruszane z mieszkańcami w rozmowach indywidualnych - przez psychologa, pielęgniarki oraz pracowników pierwszego kontaktu. Dodatkowo prowadzono instruktaże i motywowano do właściwego stosowania środków ochrony, konieczności zachowania dystansu społecznego oraz do oszczędzania mediów.

Warto wymienić niektóre z wydarzeń, które umiliły pobyt mieszkańcom DPS, wspomagały ich integrację ze środowiskiem lokalnym oraz z rodzinami i osobami bliskimi:

- Zajęcia aktywizacyjne na wolnym powietrzu na terenach zielonych DPSW okresie letnim organizowane były zajęcia aktywizacyjne na wolnym powietrzu w ogrodach DPS. W trakcie zajęć mieszkańcy DPS śpiewali znane piosenki biesiadne. Dodatkowym urozmaiceniem podczas zajęć były ćwiczenia umysłu polegające na rozwiązywaniu zagadek z różnych dziedzin życia oraz ćwiczenia sprawnościowe i oddechowe. Wspaniałą i lubianą formą zajęć aktywizacyjnych

był koncert życzeń, znanych i lubianych utworów muzycznych z czasów młodości uczestników spotkań.

- Dożynki w DPS przy ul. Mącznej oraz Dzień pieczonego ziemniaka

We wrześniu w ogrodzie DPS zorganizowana została impreza dożynkowa dla mieszkańców DPS oraz reprezentantów z DPS i DDP MCUS, z udziałem Prezydenta Wrocławia – Pana Jacka Sutryka. Uroczystość dożynkowa jest dobrą okazją do złożenia dziękczynienia za uzyskane zbiory. W ramach zajęć aktywizacyjnych mieszkańcy pomagali w przygotowaniu uroczystości. Nie zabrakło również dobrej zabawy przy muzyce biesiadnej oraz wspólnych śpiewów. Wydarzenie to cieszy się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców MCUS. III Turniej gry w Möllky dla mieszkańców MCUS.
Od trzech lat rozgrywana jest w DPS Kaletnicza jedna z popularniejszych gier plenerowych Europy. W ramach Wrocławskich Dni Seniora 2023 zaproszone drużyny z DPS współzawodniczyły bawiąc się świetnie. W turnieju liczyła się dobra zabawa oraz czas spędzony w gronie znajomych.

- III Igrzyska dla Seniorów DPS

Jak co roku, we wrześniu 2023 r. w ramach Wrocławskich Dni Seniora zorganizowane zostały Igrzyska dla mieszkańców DPS. W imprezie wzięli udział seniorzy DPS i DDP MCUS. Igrzyska dla Seniorów to forma współzawodnictwa uczestników MCUS polegająca na udziale w pięciu różnorodnych konkurencjach sprawnościowych (kręgle, kwadrat fortuny, rzucanie piłeczkami na rzepy do tarczy – kulkowy dart, wyścig spokoju oraz rzucanie woreczkami z grochem do celu). Seniorzy DPS i DDP mieli wspaniałą zabawą z elementami sportowej rywalizacji.

- III Turniej Bingo

Od trzech lat odbywa się w DPS Karmelkowa, w którym wzięli udział mieszkańcy z DPS i klienci z DDP. Turniej cieszy się dużą popularnością, ponieważ jest jedną z najpopularniejszych gier wśród mieszkańców DPS. Bingo to gra losowa, potrzeba w niej dużo skupienia, koncentracji oraz spostrzegawczości. W przerwie pomiędzy rozgrywkami był czas na poczęstunek. Turniej cieszy się dużym zainteresowaniem.

W okresie świątecznym mieszkańcy wzięli min. udział w akcji „Listy do Mikołaja”, w których mogli przedstawić swoje indywidualne prośby oraz marzenia - w większości zostały one spełnione poprzez współpracę z darczyńcami. Pracownicy Zespołów Terapii Ruchowej Działów Opiekuńczo-Terapeutycznych w DPS w MCUS prowadzili działania wspomagające polegające na utrzymywaniu lub podnoszeniu sprawności, aktywizowaniu i usamodzielnianiu mieszkańców stosując różne formy terapeutyczne z uwzględnieniem zapewnienia wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańca. Prowadzone formy ćwiczeń ruchowych i inne formy terapeutyczne były zróżnicowane i adekwatne do potrzeb i możliwości mieszkańców, uwzględniały szereg istotnych czynników, takich jak wiek, stan zdrowia, stan sprawności psychofizycznej oraz ogólne samopoczucie. Ponadto w zależności od sytuacji epidemicznej mieszkańcy DPS wspierani byli rehabilitacyjnie, także przez podmiot medyczny zewnętrzny w ramach usługi finansowanej z NFZ, czyli rehabilitacji w warunkach domowych dla osób niepełnosprawnych.

Fot. MCUS Aktywizacja podopiecznych w DPS przy ul. Mącznej 3.

Fot. MCUS Aktywizacja seniorów w DDP przy ul. Skoczylasa 8.

Fot. MCUS Aktywizacja seniorów w DDP przy ul. Skoczylasa 8.

Fot. MCUS Aktywizacja seniorów w DDP przy ul. Semaforowej – nagrodzą w konkursie „Wrocław seniorów wita o kapelusz i muszkę pyta” - zdobyliśmy II miejsce.

Fot. MCUS Aktywizacja seniorów w MCUS.

Dzienne domy pomocy (DDP)

W MCUS, w ramach DPS przy ul. Mącznej funkcjonuje 8 dziennych domów pomocy, świadczących usługi opiekuńcze, w tym posiłek, a także usługi specjalistyczne
i wspomagające w następujących lokalizacjach:

- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Skwierzyńskiej 23/2
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Tadeusza Kościuszki 67
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Komuny Paryskiej 11
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Stefana Żeromskiego 37/1
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Karmelkowej 25
- Dzienny Dom Pomocy nr 1 przy ul. Semaforowej 5
- Dzienny Dom Pomocy nr 2 przy ul. Semaforowej 5
- Dzienny Dom Pomocy przy ul. Władysława Skoczylasa 8.

Łącznie w ww. DDP jest 266 miejsc. Cztery z powyższych DDP, tj. przy ul. Karmelkowej 25, przy ul. Semaforowej 5, oraz przy ul. Skoczylasa powstały dzięki uzyskaniu dofinansowania ze środków zewnętrznych (UE) - łącznie 120 miejsc.

Dzienny dom pomocy (dalej DDP) to ośrodek wsparcia dla osób, które z powodu wieku, stanu zdrowia lub innych przyczyn potrzebują wsparcia innych osób, a rodzina lub inne osoby bliskie nie są w stanie tej opieki zapewnić. W DDP zapewniono klientom usługi opiekuńcze w ustalonych godzinach w ramach dziennego pobytu, w tym co najmniej jeden gorący posiłek uwzględniający obowiązujące normy żywienia. Podejmowano także działania podnoszące sprawność intelektualną i fizyczną, aktywizację klientów i integrację ze środowiskiem lokalnym. Z uwagi na pogarszające się stany klientów oraz wzrastającą liczbę osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, w tym poruszających się na wózkach niezbędne staje się rozszerzenie oferty zapewniającej mobilność osobom potencjalnie zagrożonym wykluczeniem społecznym. Ze względu na swoje dysfunkcje i ograniczenia w uzasadnionych sytuacjach w DDP przy ul. Żeromskiego, DDP przy ul. Karmelkowej oraz DDP nr 2 przy ul. Semaforowej, i DDP przy ul. Skoczylasa zapewniano przewóz klientów do ośrodka i z powrotem do miejsca zamieszkania.

Średnia wieku klientów DDP wynosiła 83 lat. Wśród klientów DDP: ok. 69 % to kobiety - średnia wieku to 86 lat, a ok. 31 % to mężczyźni- średnia wieku to 80 lat.

DZIENNY DOM POMOCY (DDP)	Liczba miejsc	Liczba wydanych decyzji	Liczba osób oczekujących na	Liczba osób korzystających

			miejsce lub decyzję w DDP	z usługi przewozu (narastająco)
DDP ul. T. Kościuszki 67	45	26	0	-
DDP ul. Komuny Paryskiej 11	30	31	0	-
DDP ul. Skwierzyńska 23/2	45	54	36	-
DDP ul. S. Żeromskiego 37/1	26	36	0	28
DDP ul. Karmelkowa 25	30	42	0	18
DDP nr 1 ul. Semaforowa 5	30	34	0	0
DDP nr 2 ul. Semaforowa 5	30	37	1	27
DDP ul. W. Skoczylasa 8	30	41	12	22
Razem	266	301	49	95

Tabela 5. Dane liczbowe dotyczące klientów DDP w 2023 roku

Klienci kierowani byli do DDP przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie decyzji administracyjnej z indywidualnym naliczeniem odpłatności za pobyt zależnym od wysokości dochodu klienta. Średnia wysokość odpłatności w 2023 r. wyniosła 182,37 zł miesięcznie na klienta. W roku 2023 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydał decyzje kierujące do DDP, przyznając bezpłatne

świadczenie dla 5 osób (w roku 2022 - 10), natomiast z usługi przewozu korzystało 95 klientów (w roku 2022 - 98).
Posiłki do DDP były dostarczane z kuchni centralnej MCUS przy ul. Karmelkowej 25 do wszystkich placówek DDP w MCUS. Średnia dzienna stawka żywnościowa na jednego klienta DDP (dwa posiłki) wyniosła 7,70 zł (wsad do kotła) i jest wyższa o 2,19 (wzrost
o 28 %) w stosunku do 2022 roku.

Tabela 6. Średnie miesięczne koszty i odpłatność w dziennych domów pomocy w MCUS w 2023 r.

Dzienny Dom Pomocy (DDP)	Średnia miesięczna odpłatność Klienta za pobyt w DDP (zł)	Średni miesięczny koszt utrzymania 1 miejsca w DDP bez dopłaty Klienta (zł)	Średni miesięczny koszt utrzymania 1 miejsca w DDP pomniejszona o odpłatność klienta (zł)
DDP ul. Komuny Paryskiej 11	150,88	2 893,70	2 742,82
DDP ul. T. Kościuszki 67	121,82	2 479,52	2 357,70
DDP ul. Skwierzyńska 23/2	172,73	1 604,58	1 431,85
DDP ul. S. Żeromskiego37/1	209,05	2 666,58	2 457,53
DDP ul. Karmelkowa 25	185,32	2 996,81	2 811,49
DDP nr 1 ul. Semaforowa 5	169,00	2 810,78	2 641,78
DDP nr 2 ul. Semaforowa 5	197,61	3 356,32	3 158,71
DDP ul. W. Skoczylasa 8	252,53	3 143,41	2 890,88
Średnia dla DDP	182,37	2 743,96	2 561,60

W roku 2023 zrealizowano dla klientów DDP wiele atrakcji, w tym sporo wydarzeń kulturowo-oświatowych, uwzgledniających obostrzenia i zachowanie dystansu społecznego. Udało się zorganizować spotkania z dziećmi i młodzieżą, w tym z okazji Dnia Babci i Dziadka, koncert kolęd, itp. Odbyły się również spotkania okolicznościowe
z okazji Walentynek oraz bale karnawałowe. Z zajęć stałych uwagę zwracają takie jak:

- gimnastyka poranna mająca na celu usprawnienie fizyczne oraz koordynację ruchowo-wzrokową;
- biblioterapia, podczas której czytane są wspólnie poranne gazety, książki, następnie prowadzone są dyskusje;
- muzykoterapia bierna - chwile relaksu, odprężenia i poprawa kondycji na dalszą cześć dnia;
- muzykoterapia czynna - wspólne śpiewanie znanych oraz lubianych utworów,
- arteterapia - malowanie, wyklejanie, wycinanie dekoracji okolicznościowych i innych;
- ludoterapia – wspólne gry i zabawy;
- trening pamięci w celu wsparcia sprawności funkcji poznawczych;
- silwoterapia - czerpanie przyjemności z obcowania z przyrodą i naturą;
- warsztaty kulinarne - podniesienie poziomu wiedzy kulinarnej, rozładowanie napięcia;
- treningi umiejętności praktycznych - nabywanie, rozwijanie i wzmacnianie samodzielności w zakresie doskonalenia podstawowych czynności dnia codziennego;
- majsterkowanie w celu rozwijania motoryki małej, wpływające na wyobraźnię i kreatywność, wzmacniające poczucie własnej wartości: - „potrafię zrobić sam”;
- treningi higieniczne - poprawa funkcjonowania klientów w życiu codziennym - dbałość o estetyczny wygląd, higienę osobistą;
- hortiterapia- czerpanie radości z ogrodnictwa i kontaktu z roślinami w celu poprawy zdrowia i dobrostanu psychicznego, emocjonalnego oraz fizycznego klienta;
- trening pamięci i koncentracji - w celu wsparcia sprawności funkcji poznawczych rozwiazywanie krzyżówek, rebusów oraz gra w gry planszowe.

Tabela 7. Dane liczbowe dotyczące udziału klientów w DDP organizowanych wydarzeniach
i imprezach w 2023 r.

Dzienny Dom Pomocy (DDP)	Liczba zorgani-zowanych poczęstunków	Liczba zorganizo-wanych imprez/ wydarzeń	Liczba uczestników narastająco	Wskaźnik do budżetu zadanioweg o (średnia liczba uczestników
DDP ul. T. Kościuszki 67	36	250	3261	12,92
DDP ul. Komuny Paryskiej 11	37	250	4625	18,2
DDP ul. Skwierzyńska23/2	40	250	5673	22,69
DDP ul. S. Żeromskiego 37/1	35	250	3810	14,68
DDP ul. Karmelkowa 25	39	306	4859	15,88
DDP nr 1 ul. Semaforowa 5	18	249	3796	15,24
DDP nr 2 ul. Semaforowa 5	18	248	4309	17,38
DDP ul. W. Skoczylasa 8	33	215	4818	22,41

Tabela 8. Dane liczbowe dotyczące liczby ważniejszych organizowanych wydarzeń i imprez kulturalno-oświatowych w DDP w latach 2018-2023*

Dzienny Dom Pomocy (DDP)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DDP ul. T. Kościuszki 67	88	116	89	166	256	250
DDP ul. Komuny Paryskiej 11	150	229	84	169	253	250

DDP ul. Skwierzyńska23/2	163	216	90	170	255	250
DDP ul. S. Żeromskiego 37/1	171	230	84	170	251	250
DDP ul. Karmelkowa 25	-	-	59	354	275	215
DDP nr 1 ul. Semaforowa 5	-	-	97	402	253	249
DDP nr 2 ul. Semaforowa 5	-	-	101	314	266	248
DDP ul. W. Skoczylasa 8	-	-	-	149	218	215
Razem	571	791	604	1 876	2 027	1 927

*Liczba imprez/wydarzeń wg stanu na dzień 31.12. danego roku. Wzrost liczby imprez/wydarzeń ma bezpośredni związek z epidemią i zawieszeniem działalności DDP w roku 2020. W roku 2021 imprezy/wydarzenia odbywają się w najwyższym rygorze sanitarnym.

Wykres 3. Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń w DDP w poszczególnych latach

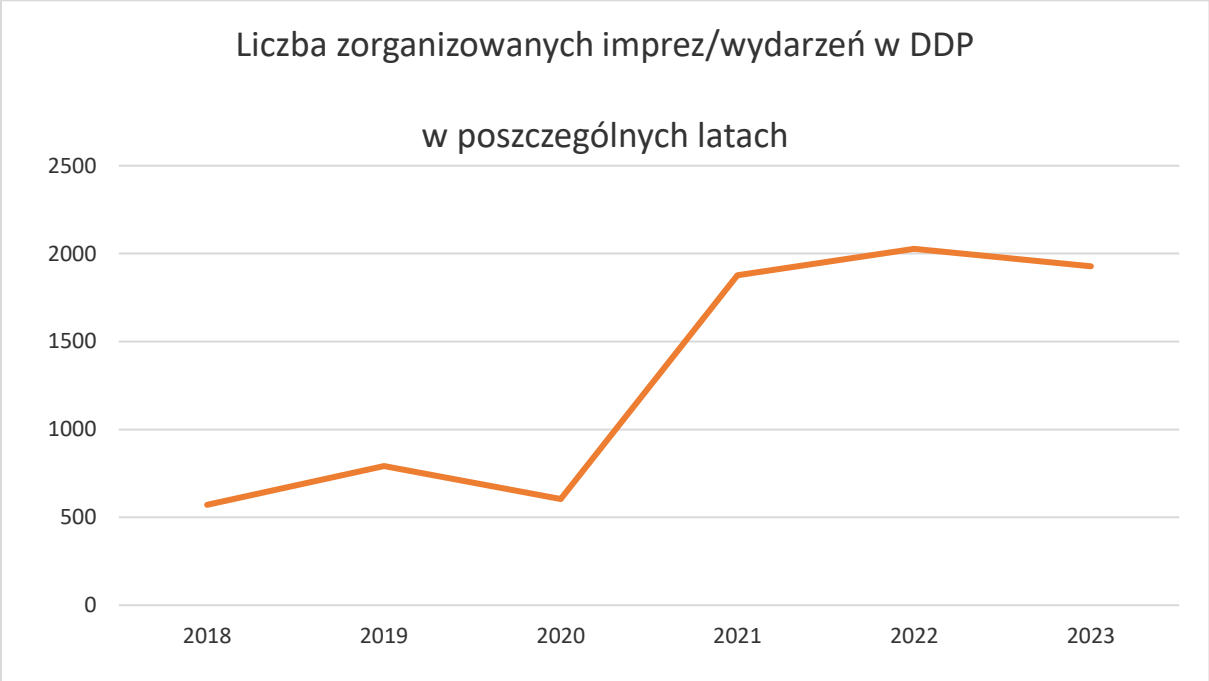
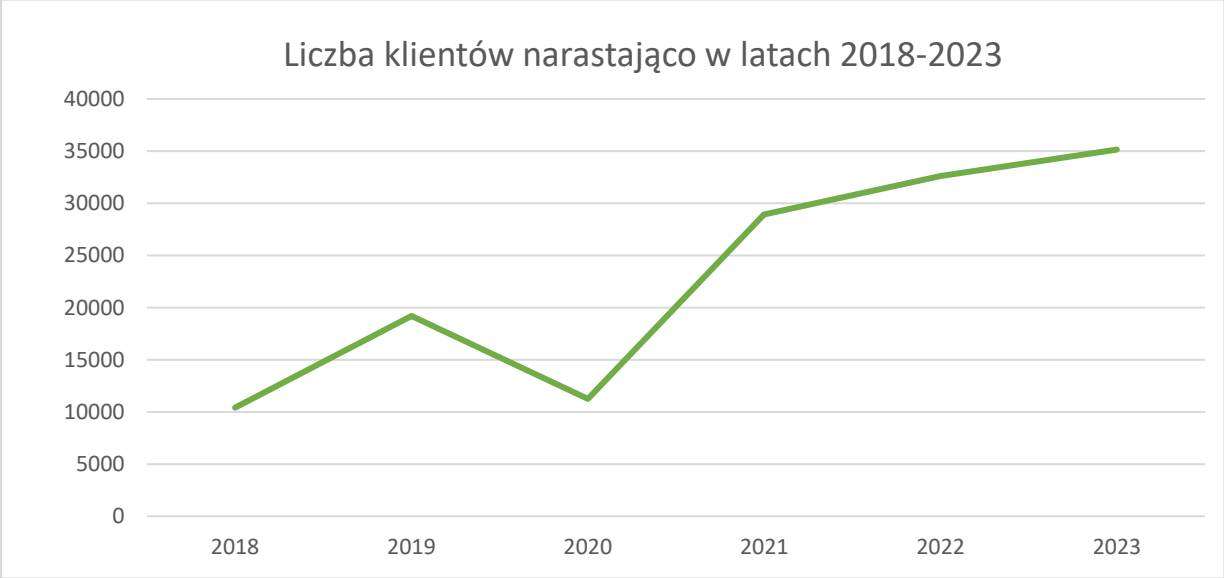

Tabela 9. Dane liczbowe dotyczące udziału klientów DDP w organizowanych wydarzeniach i imprezach kulturalno-oświatowych w latach 2018-2023

Dzienny Dom Pomocy (DDP)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Liczba klientów narastająco	Liczba klientów narastająco	Liczba klientów narastająco	Liczba klientów narastająco	Liczba klientów narastająco	Liczba klientów narastająco
DDP ul. T. Kościuszki 67	1284	1748	1270	2503	3981	3261
DDP ul. Komuny Paryskiej 11	2846	4035	1198	2538	3544	4625
DDP ul. Skwierzyńska 23/2	3292	4533	1676	3820	5292	5673
DDP ul. S. Żeromskiego 37/1	2987	3344	856	2488	3477	3810
DDP ul. Karmelkowa 25	-	3188	1848	4920	4581	4859
DDP nr 1 ul. Semaforowa 5	-	1137	1413	5256	2996	3796
DDP nr 2 ul. Semaforowa 5	-	1219	1154	4401	3516	4309

DDP ul. W. Skoczylasa 8	-	-	1830	3012	5214	4818
Razem	10409	19204	11 245	28938	32601	35151

Wykres 4. Liczba klientów narastająco uczestniczących w organizowanych wydarzeniach i imprezach kulturalno-oświatowych w DDP w poszczególnych latach

W ramach realizacji zadań terapeutyczno-opiekuńczych w DDP zapewniono wsparcie psychologiczne. Prowadzone były pogadanki, warsztaty, zajęcia integracyjne, zajęcia aktywności ruchowej oraz psychoedukacyjne indywidualne i grupowe. Klienci mieli możliwość korzystania ze specjalistycznych porad w wyznaczone dni w miesiącu. Organizowano również spotkania edukacyjne z lekarzami i pracownikami służb społecznych (Policja, Straż Miejska, pracownicy socjalni MOPS). Działania koncentrowane były również na budowaniu pozytywnych relacji z otoczeniem oraz aktywizacji społecznej klientów.
MCUS w ramach realizowanych projektów przyczynia się do wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w także dziennych domach pomocy, które od wielu lat funkcjonują na terenie Wrocławia. Nowe rozwiązania stosowane przez partnerów projektowych są wzorem do rozszerzenia zakresu świadczonych usług o usługi pielęgnacyjne, higienicznei edukacyjne. Niezwykle istotnym jest, że wdrażanie

nowych rozwiązań równoczesne jest z prowadzeniem cyklu szkoleń, ukierunkowanych na świadczenia usług w dziennych domach pomocy, które wpływają na podnoszenie kompetencji i wiedzy wśród pracowników. Dodatkowo od trzech lat wychodząc naprzeciw potrzebom i problemom osób borykających się z opieką nad chorymi członkami rodzin, dzienne domy pomocy realizują nową formę wsparcia skierowaną do rodzin i opiekunów faktycznych. Udzielane wsparcie psychologiczne, poradnictwo organizacyjne i wspólne spotkania są niezwykle istotnym elementem zintegrowanego systemu usług świadczonych w dziennych domach pomocy
i wykazuje tendencje wzrostowe. W celu wzmocnienia kompetencji opiekuńczych (rodzin/opiekunów faktycznych) osób starszych niesamodzielnych, stale wprowadzane są nowe działania w dziennych domach pomocy, podnoszące umiejętności i wiedzę opiekunów faktycznych w zakresie opieki i komunikacji z bliskimi.

Ważniejsze wydarzenia w DDP:
W ramach X Edycji Dni Otwartych Funduszy Europejskich w maju na terenie DDP nr 1 przy ul. Semaforowej oraz DDP przy ul. Karmelkowej i DDP przy ul. Skoczylasa, promowano projekty „Mój drugi dom – zapewnienie wsparcia dla osób niesamodzielnych w Dziennych Domach Pomocy we Wrocławiu" oraz „Każdego dnia bezpieczniej w domach pomocy społecznej", dodatkowo zorganizowano warsztaty dla Seniorów, zajęcia taneczne, działania terapeutyczne z wykorzystaniem z Foki PARO, wystawę prac klientów DDP oraz poczęstunek.
W listopadzie DDP przy ul. Skoczylasa gościł piłkarzy i trenera drużyny WKS Śląsk. Podczas spotkania seniorzy mieli okazję zadać sportowcom pytania o ich pracę i styl życia. W wydarzeniu uczestniczyli także mieszkańcy DPS przy ul. Mącznej. Podczas spotkania był także czas na zrobienie wspólnych zdjęć i uzyskanie autografów.
W listopadzie zorganizowano jubileusz 45-lecia istnienia Dziennego Domu Pomocy przy ul. Komuny Paryskiej, z udziałem Prezydenta Wrocławia - Pana Jacka Sutryka, Dyrektora Departamentu Spraw Społecznych przy Urzędzie Miejskim Wrocławia - Pana Bartłomieja Świerczewskiego, Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu - Pana Andrzej Mańkowskiego, emerytowanego kierownika DDP - Pani Krystyny Kadlewicz oraz przedstawicieli członków rodzin klientów DDP. Podczas uroczystości zostały zaprezentowane

wydarzenia i zmiany, jakie zachodziły w DPP przez 45 lat działalności tej placówki.
DDP przy ul. Skoczylasa gościł w grudniu Ambasadora Roku Dobrych Relacji - wokalistkę Annę Wyszkoni. Spotkanie dotyczyło kwestii związanych z relacjami międzypokoleniowymi oraz przeciwdziałaniem samotności i wykluczeniu.

- Podjęte działania w MCUS związane z epidemią SARS-CoV-2

Początek 2023 r. to jeszcze okres z ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19, która w istotny sposób wpłynęła na sposób prowadzenia DPS i DDP MCUS.
W 2023 r. pomimo wygasania pandemii COVID-19, nieustanie prowadzone były działania związane z zapewnieniem ciągłości funkcjonowania DPS w stanie odpowiednio: epidemii
i zagrożenia epidemicznego, poprzez minimalizowanie zagrożeń, tj. przestrzegano zasad higieny poprzez zastosowanie środków bezpieczeństwa i ochrony indywidualnej oraz stosowano się do obowiązujących zaleceń właściwych organów i służb. Działania te związane były z organizacją usług dla mieszkańców nowo przyjętych oraz mieszkańców powracających ze szpitala lub urlopowanych z zasadami postępowania pracowników,
z informacją i zaleceniami dotyczącymi opieki, sprzątania oraz postępowania z odpadami.

W 2023 roku w sezonie epidemicznym kontynuowano możliwość szczepień dla chętnych przez podmioty służby zdrowia dla pracowników i mieszkańców DPS, zgodnie z przyjętym 15 grudnia 2020 r. Narodowym Programem Szczepień przeciw COVID-19, jak również przeciw grypie.
Na bieżąco podejmowano działania w celu zabezpieczenia pracowników oraz mieszkańców w niezbędne środki ochrony osobistej, środki higieniczne i porządkowe.

- Wpływ inflacji na działalność MCUS.

Wojna w Ukrainie, ogromny wzrost stóp procentowych, kryzys energetyczny oraz galopująca inflacja spowodowały olbrzymi wzrost wydatków które zostały poniesione w roku sprawozdawczym na żywność dla podopiecznych MCUS oraz na media w stosunku do 2022 roku, odpowiednio: wydatki na żywność wzrosły o 33,17 %, zaś na media o 44,86 %.

WROCŁAWSKIE CENTRUM INTEGRACJI

Wrocławskie Centrum Integracji jest jednostką organizacyjną gminy Wrocław posiadającą status centrum integracji społecznej (Decyzja Wojewody Dolnośląskiego Nr ZP-ZS.965.4.2023.EG z dnia 08 listopada 2023 roku o przedłużeniu Wrocławskiemu Centrum Integracji statusu centrum integracji społecznej na okres 5 lat, do 03 grudnia 2028 roku). Centrum realizuje zadania w obszarze spraw społecznych, zdrowia publicznego, profilaktyki uzależnień, poprzez: organizowanie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; realizację zatrudnienia socjalnego; organizację prac społecznych osób skazanych na karę ograniczenia wolności oraz nieletnich wobec których zostały one zastosowane w charakterze środka wychowawczego; propagowanie idei sprawiedliwości naprawczej; popularyzowanie ekonomii społecznej; opracowywanie, wdrażanie oraz realizację programów i projektów; działania w zakresie profilaktyki uzależnień; pozyskiwanie środków zewnętrznych w celu realizacji programów i projektów w obszarze działania Centrum; prowadzenie szkoleń, warsztatów i konferencji; realizację innych działań, których adresatami są mieszkańcy Wrocławia.

Działalność Centrum obejmuje usługi: sprzątania i utrzymania czystości; pielęgnacji terenów zielonych; florystyczne; konserwacyjno-remontowe; administracyjno-biurowe; towarowej produkcja rolniczej; produkcji i sprzedaży rękodzieła; cateringowe; podwykonawstwa w procesie produkcyjnym; concierge; organizacji spotkań, konferencji, imprez okolicznościowych i kulturalnych.

Dla zapewnienia prawidłowej realizacji zadań statutowych Centrum współpracuje z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego Wrocławia, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy Wrocław, jednostkami pomocniczymi gminy Wrocław, uczelniami, organizacjami pozarządowymi, środkami masowego przekazu oraz innymi podmiotami.

W 2023 roku Wrocławskie Centrum Integracji realizowało następujące zadania:

I. Reintegracja zawodowa i społeczna realizowana w ramach ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

II. Działania na rzecz mieszkańców Wrocławia realizowane bezpłatnie w ramach zatrudnienia socjalnego.

III. Organizacja nieodpłatnych, kontrolowanych prac na cele społeczne, zasądzonych w ramach kary ograniczenia wolności w ramach Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej.

IV. Wsparcie na rynku pracy obcokrajowców mieszkających i pracujących we Wrocławiu w ramach projektu społecznego „Wrocław na językach świata".

I. Reintegracja zawodowa i społeczna realizowana w ramach ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

Wrocławskie Centrum Integracji działa w oparciu o zapis Ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym. Ustawa określa zasady realizowanego zatrudnienia socjalnego. Jej zapisy stosuje się w szczególności do osób:

- bezdomnych realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- uzależnionych od alkoholu,
- uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających,
- zaburzonych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W 2023 roku we Wrocławskim Centrum Integracji Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego (IPZS) był realizowany łącznie przez 115 uczestników. WCI zapewniło osobom podpisującym Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego:

- badania lekarza medycyny pracy, szkolenie BHP, ubezpieczenie NNW, odzież ochronną, codzienny posiłek, szkolenie z pierwszej pomocy, niezbędne narzędzia i materiały do szkoleń zawodowych, materiały do szkoleń z reintegracji społecznej, np. artykuły plastyczne, ceramiczne, artykuły

spożywcze, rośliny, artykuły dekoracyjne, bilety wstępu w ramach wyjść integracyjnych, wypłatę świadczenia integracyjnego

- udział w reintegracji zawodowej oraz społecznej realizowanej zgodnie z zapisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

Reintegracja zawodowa i społeczna.

Reintegracja zawodowa realizowana była w dwóch grupach zawodowych: pracownik porządkowy - konserwator, pracownik terenów zieleni. Zajęcia na warsztatach zawodowych realizowane przez instruktorów zawodu obejmowały: usługi gospodarcze - kompleksowe usługi porządkowe skierowane do seniorów, osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych, prace porządkowe, dezynfekcyjne i konserwatorskie w siedzibie Wrocławskiego Centrum Integracji, prace ogrodnicze na terenach zieleni WCI i innych wrocławskich jednostek. Prace porządkowe i pomocnicze przy prowadzeniu Domu Czasowego Pobytu uchodźców z Ukrainy „Pancernik" przy ul. Tramwajowej 2B (w okresie funkcjonowania ośrodka). Lokalizowanie oraz dokumentowanie w przestrzeni miejskiej znaków mowy nienawiści i wandalizmu na terenie Wrocławia.

Usługi gospodarcze i pozostałe prace wykonywane były bezpłatnie, z wykorzystaniem zakupionych przez WCI niezbędnych narzędzi, materiałów oraz środków czystości.

Poprzez udział w realizacji zatrudnienia socjalnego uczestnicy zdobyli/podwyższyli m.in. następujące umiejętności zawodowe:

- stosowania właściwych środków czystości,
- szkolenie z zakresu BHP,
- dobór sprzętu i materiałów do wykonywanych prac,
- utrzymania czystości w budynku i na powierzchniach zewnętrznych,
- pielęgnacji terenów zieleni,
- realizacji założeń ogrodu społecznego,
- zakładania i pielęgnacji terenów zieleni,
- konserwacji narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w procesie pracy,
- wykonywania drobnych napraw,
- znajomości zasad udzielania pierwszej pomocy.

Podczas warsztatów i konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym uczestnicy nabyli umiejętności:

- sporządzania dokumentów aplikacyjnych,
- autoprezentacji,

- odbywania rozmów kwalifikacyjnych,
- wyszukiwania odpowiednich ofert w Internecie, aplikowania on-line,
- bazowania na swoich zasobach, dookreślenia swoich słabych i mocnych stron,
- ukierunkowania zawodowego.

W 2023 roku realizowane były zajęcia dodatkowe – warsztaty florystyczne, ceramiczne (np. warsztaty rzeźby czy ceramiki artystycznej) i plastyczne (np. batik wosku), a także komputerowe w kawiarence internetowej jako wsparcie zajęć zawodowych. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym realizowały również grupę samopomocy - Banku czasu oraz alternatywnych form spędzania wolnego czasu, grupa wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniem. Reintegracja zawodowa obejmowała również:

- warsztaty zawodowe,
- warsztaty poruszania się po rynku pracy,
- trening obsługi komputera,
- warsztaty grupowe z radcą prawnym dotyczące różnych form zatrudnienia, zakładania spółdzielni socjalnych, wybranych zagadnień prawa pracy,
- konsultacje indywidualne z psychologiem, doradcą zawodowym, informatykiem, radcą prawnym.

Reintegracja społeczna ukierunkowana była na zdobycie umiejętności społecznych, stymulowanie zdolności twórczych i aktywności intelektualnej osób, które z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, uzależnienia oraz innych barier i trudności życiowych mają znacznie ograniczone możliwości udziału w instytucjonalnej kulturze i sztuce. Zróżnicowane działania twórcze były skutecznym instrumentem w procesie inkluzji społecznej, stając się alternatywą dla zachowań niedostosowanych społecznie czy wręcz destrukcyjnych, a zarazem będąc źródłem doświadczania wspólnych, ogólnoludzkich wartości związanych z szeroko rozumianą kulturą i sztuką. Różnorodne formy ekspresji w ułatwiły budowanie porozumienia również w przypadku ograniczeń poznawczych, obniżonych kompetencji językowych czy zahamowań w kontaktach interpersonalnych. Wykorzystanie elementów kultury i sztuki w procesie reintegracji społecznej sprzyjało wyrównywaniu deficytów edukacyjnych i kulturowych. Tworzy motywację do samodzielnego działania oraz wzmacnia poczucia podmiotowości. Systematyczne działanie podczas warsztatów arteterapeutycznych prowadzonych w warunkach profesjonalnie urządzonej pracowni, służyło zarówno rozwojowi indywidualnych kompetencji, jak i integracji

społecznej w tym również ze środowiskiem lokalnym. Działania reintegracyjne skierowane były na doskonalenie m.in.: umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym zarządzania budżetem domowym, treningu dokonywania zakupów i umiejętności kulinarnych, treningu dbałości o wygląd zewnętrzny i umiejętności higienicznych, kształtowania prozdrowotnych postaw uczestników poprzez zajęcia z pracownikiem socjalnym poświęcone tematyce dbałości o zdrowie. Konsultacje indywidualne realizowane przez radcę prawnego dotyczyły tematów spraw mieszkaniowych: zadłużeniowych, spadkowych i postępowania obejmującego ustalenie stopnia niepełnosprawności. Część zajęć z zakresu reintegracji społecznej zrealizowana była w ramach warsztatów tematycznych i wyjść integracyjnych przygotowanych w formule zwiedzania m. in.: Muzeum Panoramy Racławickiej, Muzeum Miniatur – Kolejkowo, Muzeum Zamku Książ, Muzeum Wieży Matematycznej, Muzeum Radia i Telewizji, Ogrodu Japońskiego, miejskich parków i lasów Wrocławia.

Reintegracja społeczna obejmowała dodatkowo:

- warsztaty umiejętności psychospołecznych,
- warsztaty z pracownikiem socjalnym,
- warsztaty tematyczne (m.in. świąteczne, ceramiczne, plastyczne, kulinarne, integracyjne),
- zarządzanie budżetem domowym,
- konsultacje indywidualne z psychologiem, pracownikiem socjalnym, asystentem uczestnika,
- pomoc psychologiczną grupową i indywidualną,
- warsztaty rękodzielnicze,
- warsztaty arteterapeutyczne,
- warsztaty prozdrowotne,
- panele edukacyjne,
- trening obywatelski.

Reintegracja zawodowa i społeczna realizowana była również w ramach projektu „Centrum Kompetencji”. Projekt współfinansowany był przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Priorytet 9. Wyłączenie Społeczne; Działanie 9.1. Aktywna Integracja: Poddziałanie 9.1.2 Aktywne Integracja). Reintegracja zawodowa realizowana była w trzech grupach zawodowych: pracownik obsługi klienta, pracownik remontowo-budowlany i

opiekun osoby zależnej. Zajęcia na warsztatach zawodowych realizowane przez instruktorów zawodu obejmowały: prace remontowe w siedzibie Wrocławskiego Centrum Integracji, prace biurowe związane z archiwizacją dokumentów i obsługą klienta na terenie Wrocławskiego Centrum Integracji. Wymienione prace były wykonywane bezpłatnie przy pomocy niezbędnych narzędzi i materiałów zakupionych w ramach budżetu projektu.

Poprzez udział w zajęciach uczestnicy zdobyli/podwyższyli min. następujące umiejętności zawodowe:

- montaż ścian działowych z płyt GK
- montaż ocieplenia zewnętrznego z udziałem płyt styropianowych
- wyrównanie ścian wewnętrznych
- sporządzanie oferty handlowej
- wystawianie dokumentów księgowych
- stosowanie zapisów instrukcji kancelaryjnej
- udzielanie pierwszej pomocy
- wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych.

Reintegracja zawodowa obejmowała również:

- warsztaty zawodowe
- kursy zawodowe kwalifikacyjne
- staże zawodowe
- trening aktywizacji zawodowej z doradcą zawodowym
- trening obsługi komputera
- konsultacje indywidualne z doradcą zawodowym, informatykiem, instruktorami zawodu.

Część zajęć z zakresu reintegracji społecznej była realizowana jako wyjścia/wyjazdy m.in. do Muzeum Zamku Książ.

W ramach reintegracji społecznej odbywały się:

- warsztaty kompetencji społecznych
- warsztaty zdrowy styl życia, domowy mini warsztat, trening obywatelski
- arteterapia i warsztaty handmade
- profilaktyka uzależnień
- konsultacje indywidualne z radcą prawnym, psychologiem, pracownikiem socjalnym/asystentem wsparcia, specjalistą ds. uzależnień.

W 2023 roku Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego w WCI realizowało 115 osób (71 osób ukończyło indywidualny program zatrudnienia socjalnego zgodnie ze ścieżką), w tym:

- 18 osób z niepełnosprawnością,
- 20 osób w kryzysie bezdomności,
- 21 osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 59 osoby nieaktywne zawodowo,
- 26 osób długotrwale bezrobotnych,
- 50 osób w trudnej sytuacji materialnej,
- 22 osoby uzyskały zatrudnienie,
- 96 osób uzyskało kompetencje zawodowe i społeczne,
- 12 osób ukończyło staże u pracodawców / zajęcia praktyczne u pracodawców,
- 115 osób zostało objętych doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych,
- 115 osób objęto wsparciem doradcy zawodowego, psychologa, arteterapeuty, pracownika socjalnego/asystenta wsparcia, instruktora reintegracji,
- 34 osoby uzależnione od alkoholu,
- 8 osób uzależnionych od narkotyków,
- 14 obcokrajowców – w tym 14 osób z Ukrainy.

II. Działania na rzecz mieszkańców Wrocławia realizowane bezpłatnie w ramach zatrudnienia socjalnego.

Od 2015 roku Wrocławskie Centrum Integracji oferuje wsparcie na rzecz seniorów, osób niepełnosprawnych, samotnych i niesamodzielnych którzy z powodu wieku i stanu zdrowia nie są w stanie samodzielnie realizować podstawowych potrzeb życiowych. Od początku świadczenia usługi wsparciem w codziennym funkcjonowaniu objętych zostało ponad 700 osób. W 2023 bezpłatne usługi gospodarcze systematycznie realizowane były u 32 podopiecznych w miejscu ich zamieszkania. Kompleksowe Usługi Gospodarcze dostosowane są do indywidualnych potrzeb seniorów zapewniając poprawę bezpieczeństwa, komfortu i estetyki mieszkania. Kontakt osobisty, chwila rozmowy, towarzyszenie w codziennych czynnościach sprawia, że podopieczni choć na chwilę zapominają o samotności. Przedmiotowe usługi obejmują sprzątanie kuchni wraz z myciem lodówki i piekarnika. Wycieranie kurzu, mycie podłóg, odkurzanie, sprzątanie sanitariatów. Pranie i zmianę pościeli, układanie rzeczy w szafkach i szafach,

dbałość o rośliny. Dwa razy w roku mieszkańcy korzystający z usług gospodarczych otrzymują wsparcie w postaci świątecznych porządków - standardowo wykonywane usługi rozszerzone są o mycie okien, pranie i wieszanie firan, pranie dywanów, koców, kołder, poduszek, mycie żyrandoli, drzwi, pieca czy kaloryferów. Seniorów wspieramy również przekazując pozyskane od Wrocławian oraz współpracujących z WCI organizacji pozarządowych dobra w postaci pościeli, kołder, firan i dywanów. Działania wykonywane były przez osoby uczestniczące w procesie reintegracji społecznej. W 2023 r. posprzątano 15 tyś.m^2 mieszkań oraz umyto ponad 300 okien. Szacunkowy koszt rynkowy usług gospodarczych wynosi ponad 500 tys. złotych. (17 dni w miesiącu x 6 godzin x 18 uczestników x 23,15 zł/h x 12 miesięcy=510 040,80 zł)*

* do obliczeń użyto kwoty średniorocznej dla minimalnej stawki godzinowej dla umowy zlecenie w 2023 roku

1. Usługami porządkowymi i konserwatorskimi obejmowano Punkt Czasowego Pobytu w Domu Studenckim „Pancernik" przy ul. Tramwajowej 2b (w okresie funkcjonowania ośrodka). Prace obejmowały prace porządkowe w budynku o powierzchni 2500 m^2. W 2023 roku posprzątano ponad 30 tyś.m^2.

Koszt wykonanych prac na rynku szacowany jest na ok. 177 tys. zł.
(17 dni x 9 miesięcy x 5 godzin x 10 uczestników x 23,15 zł/h =177 097,50 zł)*

* do obliczeń użyto kwoty średniorocznej dla minimalnej stawki godzinowej dla umowy zlecenie w 2023 roku

2. Działania „Zero Waste"- prowadzenie Społecznej Lodówki. Promując ideę „Wrocław nie marnuje", przeciwdziałającą marnowaniu się jedzenia, Wrocławskie Centrum Integracji realizowało przedsięwzięcie „Społecznej Lodówki". W realizację działań włączeni zostali uczestnicy Wrocławskiego Centrum Integracji. W skali roku z zasobów „Społecznej Lodówki" korzystało około 50 osób miesięcznie.
3. W ramach kampanii były realizowane panele edukacyjne zachęcające do życia w stylu less i zero waste. Organizowano spotkania edukacyjno-informacyjne dotyczące zrównoważonego rozwoju miasta. Inspirowano mieszkańców Wrocławia do zmiany nawyków i edukowano w strefie ochrony zasobów wody, powietrza i surowców. W skali roku w panelach uczestniczyło około 50 osób miesięcznie.

4. W marcu 2023 r. wraz Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych przygotowano spotkanie edukacyjne dotyczące tworzenia, wspierania i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.
5. W maju 2023 r. przy współpracy z kołem naukowym i studentami Akademii Sztuk Pięknych zorganizowano warsztaty z rzeźby. Celem warsztatów była nauka obserwacji i uwrażliwienie na trójwymiarowa formą eksperymentowanie z fakturą i barwą.
6. W czerwcu 2023 r. zorganizowano warsztaty ceramiki artystycznej i piknik informacyjno-edukacyjny dla uczestników, ich rodzin oraz społeczności lokalnej. Celem warsztatów oprócz rozwijania zdolności manualnych nauki, zabawy w przyjaznej atmosferze było wzmocnienie więzi społecznych rozszerzanie wiedzy o świecie i kulturze, zachęcanie uczestników do kreatywności i własnej ekspresji twórczej.
7. W lipcu wraz z Narodowym Funduszem Zdrowia i Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu zorganizowano warsztaty pod hasłem „Poprawa jakości życia mężczyzn po 40 roku życia", pozwalające kształtować wśród wrocławian prozdrowotną postawę
8. W lipcu i sierpniu 2023 r. w ramach porozumienia ze Szkołą Podstawową nr 77 przy ul. Świętego Jerzego Uczestnicy wykonali prace w ramach których uporządkowano przynależne do budynku tereny zieleni.
9. Od października 2023 r. nawiązano współpracę z Biurem Rady Miasta Wrocławia w wyniku której uczestnicy Wrocławskiego Centrum Integracji brali udział w pracach porządkowych nagrobków i przygotowali ponad 100 kompozycji ozdobnych w ramach akcji Wrocławskiego Znicza Pamięci. Uczestnicy w ramach cyklicznych działań przygotowują również kompozycje kwiatowe służące uhonorowaniu pamięci osób i wydarzeń oraz oprawie sesji Rady Miasta Wrocławia.
10. W 2023 r. zrealizowano 30 spotkań grupy wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami. Aktywność skierowana jest na wspólne pokonanie chorób i problemów, które dotyczą zarówno uczestników jak i ich bliskich. Celem pracy jest dokonanie zmiany własnej w różnych obszarach życia. W spotkaniach uczestniczyło 600 osób.
11. Kontynuowano realizację programu zieleni rozproszonej, poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta i ogrodnictwa miejskiego poprzez powstanie koncepcji i realizację ogrodu społecznego na przestrzeni wokół

budynku Wrocławskiego Centrum Integracji. Pełnił on funkcje edukacyjne, aktywizacyjne i produkcyjne.

12. W 2023 roku ponad 300 osobom udzielono informacji dotyczących możliwości skorzystania z form pomocy pozwalających na poprawę swojej sytuacji rodzinnej, materialnej i zawodowej.

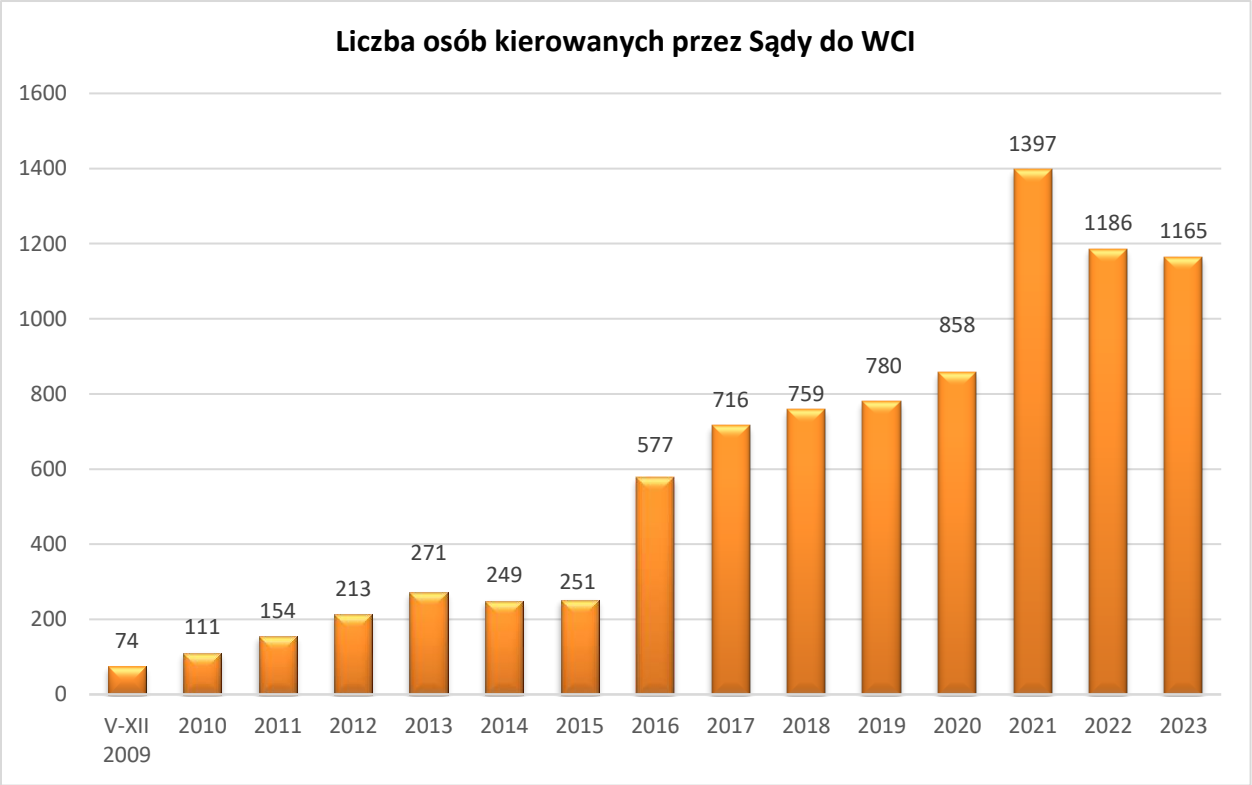
III. Organizacja nieodpłatnych, kontrolowanych prac na cele społeczne, zasądzonych w ramach kary ograniczenia wolności w ramach Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej.

Od 2009 r. w strukturach WCI realizowane jest zadanie własne gminy Wrocław, polegające na organizacji warunków wykonywania nieodpłatnych, kontrolowanych prac na cele społeczne przez osoby skazane na karę ograniczenia wolności.

W ramach zadania WCI współpracuje z trzema Sądami Rejonowymi: dla Wrocławia-Krzyków, dla Wrocławia-Fabrycznej i dla Wrocławia-Śródmieścia. Od stycznia 2021 roku Wrocławskie Centrum Integracji jest jedynym podmiotem, organizującym prace na cele społeczne na terenie miasta Wrocławia.

Dzięki podnoszeniu jakości warunków organizacji kary ograniczenia wolności liczba spraw kierowanych przez Sądy do WCI ustabilizowała się na wysokim poziomie. W 2023 roku Sądy Rejonowe skierowały do Wrocławskiego Centrum Integracji łącznie 1 165 osób, co oznacza spadek liczby przyjętych osób o 1,8 % w porównaniu z rokiem 2022, co oznacza stabilizację zadania na wysokim poziomie.

Tabela 1: Liczba osób kierowanych przez Sądy do Wrocławskiego Centrum Integracji

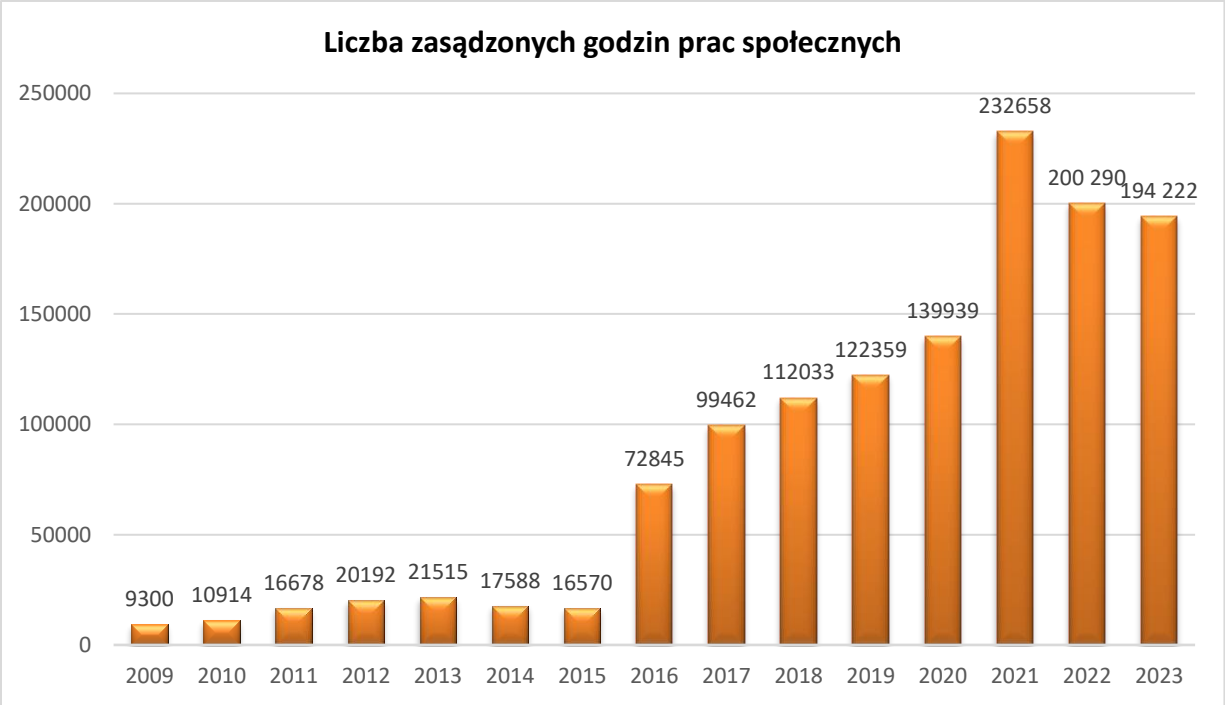

(Tabela 1 przedstawia liczbę osób skierowanych przez Sądy do Wrocławskiego Centrum Integracji: rok 2009 – 74 osoby, rok 2010 – 111 osób, rok 2011 – 154 osoby, rok 2012 – 213 osób, rok 2013 – 271 osób, rok 2014 – 249 osób, rok 2015 – 251 osób, rok 2016 – 577 osób, rok 2017 – 716 osób, rok 2018 – 759 osób, rok 2019 – 780 osób, rok 2020 – 858 osób, rok 2021 – 1397 osób, rok 2022 – 1186, rok 2023 - 1165)

Osoby skazane na prace społeczne poprzez wykonywane zadania wspierają placówki, w których odbywają karę. W 2023 r. Liczba partnerów zaangażowanych w organizację warunków do wykonywania prac na cele społeczne wzrosła o 8 nowych jednostek. W 2023 roku WCI współpracowało łącznie z 146 partnerami lokalnymi, m.in. szkołami, przedszkolami, organizacjami pozarządowymi, radami osiedli, parafiami. Skazani włączani byli do prac porządkowych, konserwatorskich, naprawczych oraz drobnych prac remontowo-budowlanych. Aktualnie liczba partnerów organizujących prace na cele społeczne zaspokaja potrzeby dotyczące zorganizowania prac dla wszystkich osób skierowanych przez Sądy Rejonowe. Dzięki rozbudowanej bazie partnerów istnieje możliwość organizacji prac od poniedziałku do niedzieli zarówno w godzinach porannych jak i wieczornych.

Osoby skierowane przez Sądy, były angażowane do prac związanych z utrzymaniem i właściwym funkcjonowaniem obiektów i terenów zielonych, praca ta wsparła zarówno podopiecznych podmiotów współpracujących, jak i całą społeczność lokalną. W 2023 roku zasądzono 194 222 godziny prac społecznych do odpracowania. Liczba zasądzonych godzin prac społecznych nieznacznie zmalała w trakcie 2023 roku z uwagi na kontrawencjonalizację części postanowień. Kontrawencjonalizacja była spowodowana zmianą przepisów Kodeksu Karnego.

Tabela 2: Liczba godzin społecznych zasądzonych przez Sądy Rejonowego

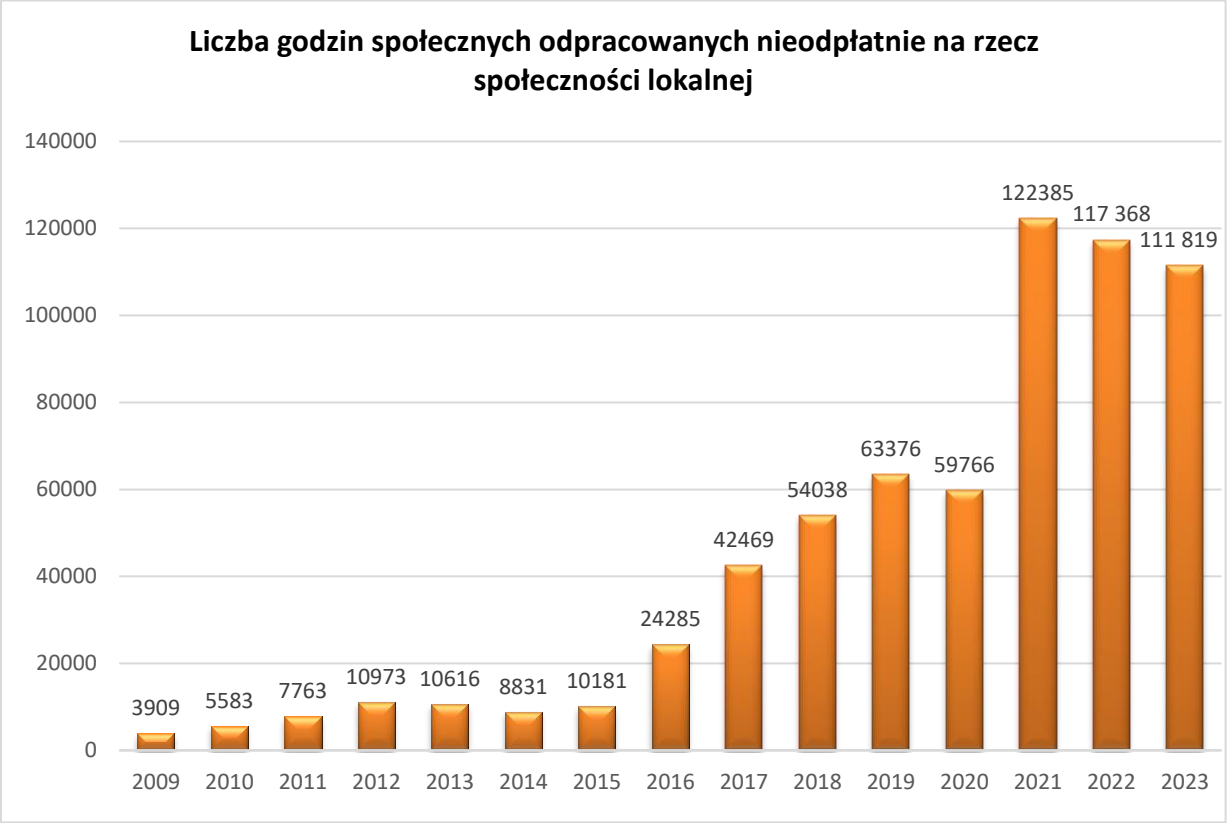

(Tabela 2 przestawia liczbę godzin społecznych zasądzonych przez Sądy Rejonowe: rok 2009 – 9300 godzin, rok 2010 – 10914 godzin, rok 2011 – 16678 godzin, rok 2012 – 20192 godzin, rok 2013 – 21515 godzin, rok 2014 – 17588 godzin, rok 2015 – 16570 godzin, rok 2016 – 72845 godzin, rok 2017 – 99462 godziny, rok 2018 – 112033 godziny, rok 2019 – 122539 godzin, rok 2020 – 139939 godzin, rok 2021 – 232658 godzin, rok 2022 – 200290, rok 2023 – 194222)

W 2023 r. osoby skazane odpracowały 111 819 godzin na rzecz społeczności lokalnej, co daje 2 588 609,85*. Wraz ze wzrostem jakości organizacji prac, stale wzrasta procent liczby odpracowanych godzin.

* do obliczeń użyto kwoty średniorocznej dla minimalnej stawki godzinowej dla umowy zlecenie w 2023 roku

Tabela 3: Liczba godzin społecznych odpracowanych nieodpłatnie na rzecz społeczności lokalnej

(Tabela 3 przestawia liczbę godzin społecznych odpracowanych nieodpłatnie na rzecz społeczności lokalnej: rok 2009 – 3909 godzin, rok 2010 – 5583 godziny, rok 2011 – 7763 godziny, rok 2012 – 10973 godziny, rok 2013 – 10616 godzin, rok 2014 – 8831 godzin, rok 2015 – 10181 godzin, rok 2016 – 24285 godzin, rok 2017 – 42469 godzin, rok 2018 – 54038 godzin, rok 2019 – 63376 godzin, rok 2020 – 59766 godzin, rok 2021 – 122385 godzin, rok 2022 – 117368, rok 2023 – 111819)

Od 2023 roku Wrocławskie Centrum Integracji realizuje również powierzone przez gminę Wrocław zadanie polegające na organizacji środka wychowawczego w postaci pracy na cele społeczne osób nieletnich. Osoby nieletnie kierowane są do Wrocławskiego Centrum Integracji przez Kuratorów Rodzinnych z Sądu

Rejonowego dla Wrocławia Śródmieście, Krzyki oraz Fabryczna. Model realizacji prac społecznych osób nieletnich wdrożono na bazie doświadczeń realizacji prac na cele społeczne osób dorosłych. W 2023 roku do Wrocławskiego Centrum Integracji zostały skierowane 4 osoby nieletnie celem realizacji prac społecznych, którym zasądzono łącznie 58 godzin do odpracowania. Osoby nieletnie wykonały 54 godziny prac społecznych, co daje ponad 93% odpracowanych godzin.
Prace społeczne organizowane są w nurcie idei sprawiedliwości naprawczej między innymi poprzez działania zorientowane na pojednanie, odbudowanie relacji. Osoby wykonujące karę ograniczenia wolności mają możliwość realnego naprawienia szkody. Prace te wpisują się w założenia Rekomendacji Nr CM/Rec(2018)8 Komitetu Ministrów [Rady Europy] dla państw członkowskich dotyczącej sprawiedliwości naprawczej w sprawach karnych.
W 2023 roku kontynuowany był udział w regularnych spotkaniach roboczych Europejskiego Forum Sprawiedliwości Naprawczej – prestiżowego gremium ekspertów, badaczy, praktyków i specjalistów w dziedzinie sprawiedliwości naprawczej z ponad 40 krajów Europy i świata.
Wrocławskie Centrum Integracji wykorzystuje potencjał wytworzony na przestrzeni wielu lat współpracy samorządu lokalnego z wymiarem sprawiedliwości. Stworzono optymalne warunki do wykonywania przez sprawców wykroczeń i drobniejszych przestępstw nieizolacyjnej kary ograniczenia wolności, co stało się punktem wyjścia do szerzenia praktyk sprawiedliwości naprawczej we Wrocławiu.
Między innymi w efekcie działań Wrocławskiego Centrum Integracji w 2021 roku Wrocław stał się pierwszym i jedynym polskim miastem sprawiedliwości naprawczej, dołączając tym samym do elitarnego grona miast, noszących ten tytuł tj. m.in.: Hull, Leuven, Bristol, Como.
W listopadzie 2023 Wrocławskie Centrum Integracji zorganizowało II Wrocławską Galę Sprawiedliwości Naprawczej. Prelekcje, poświęcone podsumowaniu działań nakierowanych na rozwój sprawiedliwości naprawczej, które miały miejsce podczas wydarzenia zostały wygłoszone przez dr Honoratę Czajkowską, dr Beatę Czarnecką-Dzialuk a także Zastępcę Dyrektora Wrocławskiego Centrum Integracji Ewę Żmudę.
Podczas Gali Sprawiedliwości Naprawczej wręczono nagrody/wyróżnienia (statuetki krasnala Sprawiedliwka) za wyjątkowe zaangażowanie w rozwój Wrocławia jako miasta sprawiedliwości naprawczej. Nagrody zostały przyznane

trzech kategoriach: podmiot, osoba oraz działanie. Zaznaczyć należy, że wyboru nagrodzonych/wyróżnionych dokonała kapituła składająca się z osób/podmiotów wyróżnionych w roku 2022.
W kategorii osoba za aktywne działania na rzecz równości, przeciwdziałania wykluczeniu oraz ochrony przed dyskryminacją a przede wszystkim za odzwierciedlenie praktyk naprawczych poprzez wyjątkową otwartość i budowanie dobrych, partnerskich relacji opartych na zrozumieniu została wyróżniona Pełnomocniczka Prezydenta Wrocławia ds. Równego Traktowania Alina Szeptycka.
W kategorii podmiot wyróżnienie otrzymało Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami. Nagrodę wręczono w szczególności za zaangażowanie w organizację prac na cele społeczne w duchu sprawiedliwości naprawczej a przede wszystkim wyjątkowe, indywidualne pełne zrozumienia, podejście do każdej z osób realizujących karę ograniczenia wolności.
W kategorii działanie wyróżniona została Strefa Partycypacji ODLOT. Nagrodę przyznano przede wszystkim za stworzenie wyjątkowego miejsca spotkań, przestrzeni do konsultacji społecznych opartych na dialogu a przede wszystkim budowanie zaangażowania społecznego opartego na wartościach sprawiedliwości naprawczej.
Ponadto wręczono dwa wyróżnienia specjalne. Pierwsze wyróżnienie specjalne otrzymał Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiego Policji we Wrocławiu ds. Ochrony Praw Człowieka Bartłomiej Majchrzak. Doceniono wkład w budowanie Wrocławia jako miasta sprawiedliwości naprawczej poprzez wyjątkowe zaangażowanie w działania na rzecz praw człowieka oraz otwartość na współpracę opartą na dobrych relacjach i dialogu. Drugie wyróżnienie specjalne trafiło do Fundacji Antonii za ponadprzeciętne zaangażowanie w organizację prac na cele społeczne w duchu sprawiedliwości naprawczej oraz wyjątkową otwartość i pomoc każdej osobie w potrzebie.
Wrocławskie Centrum Integracji stale rozwija inicjatywy ukierunkowane na społeczność miasta, które odgrywają istotną rolę w tworzeniu restoratywnej przestrzeni Wrocławia. Każdego dnia reagowano na zgłoszenia mieszkańców dotyczące pojawiającej się w przestrzeni publicznej mowy nienawiści i podejmowano działania w przestrzeni miejskiej Wrocławia tak aby była przyjazna dla każdego.

Wrocławskie Centrum Integracji od grudnia 2023 roku uczestniczy w posiedzeniach i pracach Prezydium Dolnośląskiej Rady Terenowej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu.
Oprócz stałych działań podejmowano inicjatywy mające na celu zwiększanie świadomości mieszkańców oraz uwrażliwienie na kwestie związane z mową nienawiści. Doskonałą okazją do zwrócenia uwagi na problem był Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową który przypada na 21 marca. W tym dniu Wrocławskie Centrum Integracji w partnerstwie z Wrocławską Radą ds. Równego Traktowania zorganizowało drugą edycję wydarzenia pn. „Mury Mówią". Pracownicy WCI wraz z osobami skazanymi na karę ograniczenia wolności, przedstawicielami Wrocławskiej Rady ds. Równego Traktowania, Rad Osiedli Straży Miejskiej i innych instytucji wspólnie zamalowali elementy mowy nienawiści znajdujące się w podwórzu przy ul. Więckowskiego 26-32. W trakcie przygotowań oraz podczas wydarzenia zauważono duże zainteresowanie mieszkańców, którzy chętnie angażowali się w rozmowy oraz pomagali uporządkować podwórze i zamalować nienawistne hasła.
W lipcu 2023 r. odbyła się akcja pn. „Oczyszczamy atmosferę" podczas której przy współpracy z firmą Karcher udzielono wsparcia Szkole Podstawowej nr 77 przy ul. Świętego Jerzego. W ramach prac oczyszczono elewację budynku Szkoły z graffiti a także uporządkowano przynależne powierzchnie: boisko oraz teren zielony.
We wrześniu 2023 r. Wrocławskie Centrum Integracji wraz z Kuratorską Służbą Okręgu Wrocławskiego zorganizowało spotkanie szkoleniowe dedykowane podmiotom zaangażowanym w organizację kary ograniczenia wolności w postaci prac na cele społeczne. Wydarzenie odbyło się w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, uczestniczyli w nim Kuratorzy Sądów Rejonowych dla Wrocławia Śródmieście, Krzyki oraz Fabryczna, dyrekcja oraz pracownicy Wrocławskiego Centrum Integracji a także przedstawiciele podmiotów organizujących prace społeczne we Wrocławiu. Podczas spotkania Kierownik Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej oraz Kurator Zawodowy Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Krzyków przeprowadzili prelekcje poświęcone prawnym zasadom organizacji kary ograniczenia wolności natomiast przedstawiciele podmiotów umożliwiających realizację kary ograniczenia wolności zaprezentowali praktyczne rozwiązania restoratywnego podejścia do realizacji prac społecznych. Podczas

spotkania wręczono podziękowania za zaangażowanie w prace na rzecz rozwoju sprawiedliwości naprawczej we Wrocławiu.
W listopadzie 2023 roku Wrocławskie Centrum Integracji nawiązało współpracę z Urzędem Miejskim Wrocławia w zakresie usuwania elementów mowy nienawiści oraz graffiti z przestrzeni Parku Kulturowego. Dzięki sprawnej współpracy z Biurem Rozwoju Gospodarczego oraz z zarządcami nieruchomości jeszcze w grudniu 2023 r. oczyszczono oraz zamalowano przejście bramowe przy ul. Rynek 52.
Wrocławska inicjatywa organizacji kary ograniczenia wolności w postaci prac na cele społeczne stale dostrzegana jest przez media. W 2023 r. powstało kilka nagrań prezentujących praktyki naprawcze wdrożone we Wrocławskim Centrum Integracji oraz jednostkach partnerskich. Udzielono wywiadów m.in. telewizji Wrocław, radia Wrocław, Echo tv, radia Ram czy radia Rodziny.
W ramach prac społecznych, od 2016 r. Wrocławskie Centrum Integracji usuwa elementy graficzne mowy nienawiści z przestrzeni miejskiej. W tym celu stworzono Internetowe Centrum Zgłoszeń – www.wcsn.pl, za pośrednictwem którego drogą elektroniczną Mieszkańcy zgłaszają elementy mowy nienawiści, pojawiające się w przestrzeni miejskiej Wrocławia. Centrum jest odpowiedzialne za koordynację działań związanych z eliminowaniem następstw wandalizmu w przestrzeni miejskiej, w tym: weryfikację zgłoszeń, ustalanie zarządców nieruchomości, określanie zakresu prac, dobór materiałów oraz usuwanie zgłoszonych elementów mowy nienawiści przy udziale osób odbywających karę ograniczenia wolności.
W 2023 r. przyjęto 540 zgłoszeń mieszkańców, w następstwie których usunięto aż 2 300, napisów i symboli, nawołujących do nienawiści. W porównaniu z rokiem 2022 r. nastąpił wzrost w zakresie ilości nienawistnych napisów i symboli usuniętych z przestrzeni miejskiej. Powierzchnie napisów często liczyły ponad dwa metry kwadratowe i wymagały kilkukrotnego malowania w celu dokładnego grafiki. Prace związane z usuwaniem elementów mowy nienawiści realizowane były przez osoby skazane, wykonujące prace społeczne na rzecz Wrocławskiego Centrum Integracji i nadzorowane przez zespół Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej.
Od 2016 roku, tj. od czasu włączenia usuwania mowy nienawiści z przestrzeni miejskiej do katalogu prac społecznych, liczba usuwanych nienawistnych napisów wzrosła prawie 15 - krotnie.

IV. Wsparcie na rynku pracy obcokrajowców mieszkających i pracujących we Wrocławiu w ramach projektu społecznego „Wrocław na językach świata”.

Od września 2016 r. WCI realizuje projekt społeczny „Wrocław na językach świata”. W ramach projektu mieszkańcy Wrocławia jako wolontariusze uczą obcokrajowców mieszkających, studiujących lub pracujących we Wrocławiu, posługiwania się językiem polskim. Celem projektu jest zwiększenie kompetencji językowych cudzoziemców, a co za tym idzie ułatwianie im funkcjonowania w środowisku pracy oraz we wrocławskiej społeczności. Na potrzeby projektu stworzyliśmy platformę internetową: www.wnjs.pl. Platforma internetowa dostępna jest w 3 wersjach językowych – polskiej, angielskiej i ukraińskiej.

W 2023 roku zarejestrowało się na platformie internetowej:

- 190 wolontariuszy, od początku projektu do końca roku 2023 - 1463 wolontariuszy
- 774 obcokrajowców, od początku projektu do końca roku 2023 - 5005 obcokrajowców.

W roku 2023 Wolontariusze spotkali się z „Uczniami” 2859 razy ucząc ich nieodpłatnie języka polskiego przez 4327,5 godziny.

Spotkania językowe odbywały się online lub stacjonarnie w 67 miejscach udostępnianych bezpłatnie przez partnerów kampanii (m.in. restauracje, kawiarnie, filie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Różewicza, siedziby ngo, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe).

Cudzoziemcy zgłaszający się do udziału w kampanii w roku 2023 pochodzili z 53 krajów świata (Afganistan, Albania, Armenia, Azerbejdżan, Bangladesz, Belgia, Benin, Białoruś, Boliwia, Brazylia, Chile, Chiny, Chorwacja, Egipt, Filipiny, Francja, Grecja, Gruzja, Hiszpania, Holandia, Indie, Indonezja, Irak, Iran, Japonia, Kamerun, Kazachstan, Kenia, Kolumbia, Korea Południowa, Liban, Maroko, Mauritius, Meksyk, Mołdawia, Mjanma (Birma), Nepal, Niemcy, Nigeria, Peru, Polinezja Francuska, Polska, Rosja, Rumunia, Rwanda, Słowenia, Szwajcaria, Tunezja, Turcja, Ukraina, USA, Uzbekistan, Wenezuela, Wielka Brytania, Wietnam, Włochy, Wybrzeże Kości Słoniowej, Zimbabwe), z czego: Ukraina - 54,77%, Białoruś - 22,21%, Rosja - 3,68%, Indie - 2,04%, Korea Południowa - 2,04%, pozostałe kraje - 15,26%.

W ramach kampanii w 2023 r. dodatkowo przeprowadzono/ zrealizowano/ zorganizowano:

- koncert kolęd dla wolontariuszy, uczniów oraz ich rodzin i znajomych,
- spotkanie planszówkowe dla wolontariuszy i ich uczniów (nauka języka polskiego i integracja w formie gier planszowych i VR),
- koncert muzyczny dla wolontariuszy, uczniów oraz ich rodzin i znajomych, w którym wystąpili/zagrali uczniowie,
- spotkania dla uczniów z konsultantami programu „WroMigrant" w celu odpowiedzi na pytania dot. spraw prawnych, medycznych, urzędowych i innych związanych z życiem w Polsce,
- liczne kampanie informacyjne i promocyjne w social mediach, telewizji, radiu i prasie.

PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI WROCŁAWSKIEGO CENTRUM INTEGRACJI W 2023 r.

Wrocławskie Centrum Integracji jest jednym z dwóch podmiotów ekonomii społecznej utworzonych i prowadzonych przez gminę Wrocław – co jest unikatowe w skali kraju – i nieprzerwanie od 2006 roku udziela wsparcia mieszkańcom Wrocławia, którzy znajdują się w różnego rodzaju kryzysach, w tym osób pozostających bez zatrudnienia.

Wrocławskie Centrum Integracji w skrócie.

A. Statutowym zadaniem Wrocławskiego Centrum Integracji, w myśl ustawy o zatrudnieniu socjalnym, jest reintegracja społeczna i zawodowa mieszkańców Wrocławia, w szczególności osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo czy zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym osób z niepełnosprawnościami). Działania te mają na celu podniesienie kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców Wrocławia oddalonych od rynku pracy.

Pomimo niskiej stopy bezrobocia i korzystnej sytuacji na rynku pracy we Wrocławiu ciągle funkcjonują osoby, które nie są w stanie samodzielnie wejść na rynek pracy. Działania podejmowane przez WCI mają na celu dotarcie i zaktywizowanie społeczne i zawodowe tych osób oraz przygotowanie ich do wejścia/powrotu na rynek pracy. W 2023 roku zgłosiło się do Wrocławskiego Centrum Integracji ponad 300 osób, które skorzystały z informacji o możliwościach wsparcia w celu powrotu na rynek pracy. Uzyskały pomoc psychologiczną oraz doradcy zawodowego.

115 osób realizowało Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego (IPZS). Uczestnicy skorzystali z zajęć w ramach reintegracji społecznej i zawodowej realizowanych przez psychologów, doradców zawodowych, instruktorów zawodu. Osoby te przy wsparciu instruktorów zawodu, podczas warsztatów reintegracji zawodowej, wykonywały również nieodpłatnie usługi na rzecz mieszkańców Wrocławia.

B. Wrocławskie Centrum Integracji oferuje wsparcie na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych, którzy z powodu wieku i stanu zdrowia nie są w stanie samodzielnie realizować podstawowych potrzeb życiowych. Usługi gospodarcze w ramach bezpłatnych usług systematycznie realizowane były u 32 podopiecznych w miejscu ich zamieszkania. Działania wykonywane były przez osoby uczestniczące w procesie rewitalizacji społecznej. W 2023 r. posprzątano 15 tyś.m^2 mieszkań oraz umyto ponad 300 okien.

Szacunkowy koszt rynkowy usług gospodarczych wynosi ponad 500 tys. złotych. (17 dni w miesiącu x 6 godzin x 18 uczestników x 23,15 zł/h x 12 miesięcy=510 040,80 zł)*

* do obliczeń użyto kwoty średniorocznej dla minimalnej stawki godzinowej dla umowy zlecenie w 2023 roku

Usługami porządkowymi i konserwatorskimi obejmowano Punkt Czasowego Pobytu w Domu Studenckim „Pancernik” przy ul. Tramwajowej 2b (w okresie funkcjonowania ośrodka). Prace obejmowały prace porządkowe w budynku o powierzchni 2500 m^2. W 2023 roku posprzątano ponad 30 tyś.m^2.

Koszt wykonanych prac na rynku szacowany jest na ok. 177 tys. zł.

(17 dni x 9 miesięcy x 5 godzin x 10 uczestników x 23,15 zł/h =177 097,50 zł)*

* do obliczeń użyto kwoty średniorocznej dla minimalnej stawki godzinowej dla umowy zlecenie w 2023 roku

Działania „Zero Waste”- prowadzenie Społecznej Lodówki. Promując ideę „Wrocław nie marnuje”, przeciwdziałającą marnowaniu się jedzenia, Wrocławskie Centrum Integracji realizowało przedsięwzięcie „Społecznej Lodówki”. W realizację działań włączeni zostali uczestnicy Wrocławskiego Centrum Integracji. W skali roku z zasobów „Społecznej Lodówki” korzystało około 50 osób miesięcznie. W ramach kampanii były realizowane panele edukacyjne zachęcające do życia w stylu less i zero waste. Organizowano spotkania edukacyjno-informacyjne dotyczące zrównoważonego rozwoju miasta. Inspirowano mieszkańców Wrocławia do zmiany nawyków i edukowano w strefie

ochrony zasobów wody, powietrza i surowców. W skali roku w panelach uczestniczyło około 50 osób miesięcznie. W marcu 2023 r. wraz Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych przygotowano spotkanie edukacyjne dotyczące tworzenia, wspierania i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej. W maju 2023 r. przy współpracy z kołem naukowym i studentami Akademii Sztuk Pięknych zorganizowano warsztaty z rzeźby. Celem warsztatów była nauka obserwacji i uwrażliwienie na trójwymiarowa formą eksperymentowanie z fakturą i barwą. W czerwcu 2023 r. zorganizowano warsztaty ceramiki artystycznej i piknik informacyjno-edukacyjny dla uczestników, ich rodzin oraz społeczności lokalnej. Celem warsztatów oprócz rozwijania zdolności manualnych nauki, zabawy w przyjaznej atmosferze było wzmocnienie więzi społecznych rozszerzanie wiedzy o świecie i kulturze, zachęcanie uczestników do kreatywności i własnej ekspresji twórczej. W lipcu wraz z Narodowym Funduszem Zdrowia i Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu zorganizowano warsztaty pod hasłem „Poprawa jakości życia mężczyzn po 40 roku życia", pozwalające kształtować wśród wrocławian prozdrowotną postawę W lipcu i sierpniu 2023 r. w ramach porozumienia ze Szkołą Podstawową nr 77 przy ul. Świętego Jerzego Uczestnicy wykonali prace w ramach których uporządkowano przynależne do budynku tereny zieleni. Od października 2023 r. nawiązano współpracę z Biurem Rady Miasta Wrocławia w wyniku której uczestnicy Wrocławskiego Centrum Integracji brali udział w pracach porządkowych nagrobków i przygotowali ponad 100 kompozycji ozdobnych w ramach akcji Wrocławskiego Znicza Pamięci. Uczestnicy w ramach cyklicznych działań przygotowują również kompozycje kwiatowe służące uhonorowaniu pamięci osób i wydarzeń oraz oprawie sesji Rady Miasta Wrocławia. W 2023 r. zrealizowano 30 spotkań grupy wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami. Aktywność skierowana jest na wspólne pokonanie chorób i problemów, które dotyczą zarówno uczestników jak i ich bliskich. Celem pracy jest dokonanie zmiany własnej w różnych obszarach życia. W spotkaniach uczestniczyło 600 osób. Kontynuowano realizację programu zieleni rozproszonej, poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta i ogrodnictwa miejskiego poprzez powstanie koncepcji i realizację ogrodu społecznego na przestrzeni wokół budynku Wrocławskiego Centrum Integracji. Pełnił on funkcje edukacyjne, aktywizacyjne i produkcyjne. W 2023 roku ponad 300 osobom udzielono informacji dotyczących możliwości skorzystania z form

pomocy pozwalających na poprawę swojej sytuacji rodzinnej, materialnej i zawodowej.
C. Od 2009 r. WCI realizuje zadanie własne gminy Wrocław, polegające na organizacji warunków wykonywania nieodpłatnych, kontrolowanych prac na cele społeczne przez osoby skazane na karę ograniczenia wolności. Prace organizowane są na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 01.06.2010 r. w sprawie podmiotów, w których jest wykonywana kara ograniczenia wolności oraz praca społecznie użyteczna (Dz. U. z 2010r., nr 98, poz. 634). W okresie sprawozdawczym 1 165 osób skazanych odpracowało 111 819 godzin na rzecz społeczności lokalnej.
Prace wykonywane były na potrzeby przeszło 146 partnerów, m.in. szkół, przedszkoli, stowarzyszeń, rad osiedli czy parafii. Wartość odpracowanych godzin szacowana jest na przeszło 2 588 609,85 zł*.
*do obliczeń użyto kwoty średniorocznej dla minimalnej stawki godzinowej dla umowy zlecenie w 2023 roku
W 2023 roku Wrocławskie Centrum Integracji obsługiwało Internetowe Centrum Zgłoszeń, za pośrednictwem którego drogą elektroniczną mogą być zgłaszane przejawy wandalizmu w przestrzeni publicznej Wrocławia. WCI jest odpowiedzialne za koordynację działań związanych z eliminowaniem następstw wandalizmu w przestrzeni miejskiej, w tym: weryfikację zgłoszeń, ustalanie zarządców nieruchomości, określanie zakresu prac, dobór materiałów oraz usuwanie zgłoszonych elementów mowy nienawiści. W 2023 r. przyjęto 540 zgłoszeń mieszkańców, w następstwie których usunięto aż 2 300 napisów i symboli, nawołujących do nienawiści.. Prace realizowane były przez osoby skazane, wykonujące prace społeczne na rzecz Wrocławskiego Centrum Integracji i nadzorowane przez zespół Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej.
Od 2023 roku Wrocławskie Centrum Integracji realizuje również powierzone przez gminę Wrocław zadanie polegające na organizacji środka wychowawczego w postaci pracy na cele społeczne osób nieletnich. Osoby nieletnie kierowane są do Wrocławskiego Centrum Integracji przez Kuratorów Rodzinnych z Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieście, Krzyki oraz Fabryczna. Model realizacji prac społecznych osób nieletnich wdrożono na bazie doświadczeń realizacji prac na cele społeczne osób dorosłych. W 2023 roku do Wrocławskiego Centrum Integracji zostały skierowane 4 osoby nieletnie celem realizacji prac społecznych,

którym zasądzono łącznie 58 godzin do odpracowania. Osoby nieletnie wykonały 54 godziny prac społecznych, co daje ponad 93% odpracowanych godzin.
Między innymi w efekcie działań Wrocławskiego Centrum Integracji w 2021 roku Wrocław stał się pierwszym i jedynym polskim miastem sprawiedliwości naprawczej, dołączając tym samym do elitarnego grona miast, noszących ten tytuł tj. m.in.: Hull, Leuven, Bristol, Como.
W rocznicę ogłoszenia Wrocławia miastem sprawiedliwości naprawczej Wrocławskie Centrum Integracji w 2023 r. zorganizowało Galę podsumowującą kolejny rok działań na rzecz sprawiedliwości naprawczej. Prelekcje poświęcone podsumowaniu działań nakierowanych na rozwój sprawiedliwości naprawczej, zostały wygłoszone przez dr Honoratę Czajkowską, dr Beatę Czernecką-Dzialuk a także Zastępcę Dyrektora Wrocławskiego Centrum Integracji Ewę Żmudę. Podczas wydarzenia zostały wręczone wyróżnienia za szczególne zaangażowanie w rozwój Wrocławia jako miasta sprawiedliwości naprawczej.
D. Od września 2016 Wrocławskie Centrum Integracji organizuje wsparcie na rynku pracy obcokrajowców mieszkających i pracujących we Wrocławiu w ramach projektu społecznego „Wrocław na językach świata". Wrocławianie jako wolontariusze uczą obcokrajowców mieszkających i pracujących we Wrocławiu posługiwania się językiem polskim. W roku 2023 Wolontariusze spotkali się z „Uczniami" 2859 razy ucząc ich nieodpłatnie języka polskiego przez 4327,50 godziny.
W 2023 roku zarejestrowało się na platformie internetowej:

- 190 wolontariuszy, od początku projektu do końca roku 2023 - 1463 wolontariuszy,
- 774 obcokrajowców, od początku projektu do końca roku 2023 - 5005 obcokrajowców.

Cudzoziemcy zgłaszający się do udziału w kampanii w roku 2023 pochodzili z 53 krajów świata (Afganistan, Albania, Armenia, Azerbejdżan, Bangladesz, Belgia, Benin, Białoruś, Boliwia, Brazylia, Chile, Chiny, Chorwacja, Egipt, Filipiny, Francja, Grecja, Gruzja, Hiszpania, Holandia, Indie, Indonezja, Irak, Iran, Japonia, Kamerun, Kazachstan, Kenia, Kolumbia, Korea Południowa, Liban, Maroko, Mauritius, Meksyk, Mołdawia, Mjanma (Birma), Nepal, Niemcy, Nigeria, Peru, Polinezja Francuska, Polska, Rosja, Rumunia, Rwanda, Słowenia, Szwajcaria, Tunezja, Turcja, Ukraina, USA, Uzbekistan, Wenezuela, Wielka Brytania, Wietnam, Włochy, Wybrzeże Kości Słoniowej, Zimbabwe), z czego:

Ukraina - 54,77%, Białoruś - 22,21%, Rosja - 3,68%, Indie - 2,04%, Korea Południowa - 2,04%, pozostałe kraje - 15,26%.

W ramach kampanii w 2023 r. dodatkowo przeprowadzono/ zrealizowano/ zorganizowano:

- koncert kolęd dla wolontariuszy, uczniów oraz ich rodzin i znajomych
- spotkanie planszówkowe dla wolontariuszy i ich uczniów (nauka języka polskiego i integracja w formie gier planszowych i VR)
- koncert muzyczny dla wolontariuszy, uczniów oraz ich rodzin i znajomych, w którym wystąpili/zagrali uczniowie
- spotkania dla uczniów z konsultantami programu „WroMigrant" w celu odpowiedzi na pytania dot. spraw prawnych, medycznych, urzędowych i innych związanych z życiem w Polsce
- liczne kampanie informacyjne i promocyjne w social mediach, telewizji, radiu i prasie.

E. Wrocławskie Centrum Integracji do 30.06.2023 r. realizowało projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej „Centrum Kompetencji". Uczestnikami projektu byli mieszkańcy Wrocławia – osoby niezatrudnione, zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby z niepełnosprawnościami. Koszt realizacji projektu na finiszu to około 350 tys. zł.

F. Wrocławskie Centrum Integracji uczestniczy w budowaniu strategicznych dokumentów i rozwiązań systemowych związanych z zatrudnieniem socjalnym, bierze aktywny udział w budowaniu sieci współpracy dolnośląskich podmiotów zatrudnienia socjalnego poprzez udział Zastępcy Dyrektora WCI* w Radzie Zatrudnienia Socjalnego działającej przy Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

*od 2016 roku jest członkiem I, II obecnie III Kadencji Rady Zatrudnienia Socjalnego przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej gdzie pełniła funkcje Wiceprzewodniczącej, Sekretarza i obecnie ponownie Wiceprzewodniczącej

G. Od grudnia 2023 roku Wrocławskie Centrum Integracji uczestniczy w posiedzeniach i pracach Prezydium Dolnośląskiej Rady Terenowej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu.

H. We Wrocławskim Centrum Integracji prowadzone są także różnego rodzaju spotkania mające na celu integrację społeczności lokalnej i budowanie wspólnoty w przestrzeni miejskiej, m.in. w dniach 3.10. 2023 r., 20.11.2023 r. i

11.12.2023 r. miały miejsce spotkania grupa branżowej ds. osób z niepełnosprawnościami i dostępności, aby dyskutować o sprawach związanych z codziennym funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami i wypracowywać rekomendacje dla poprawy istniejących barier i problemów. W jej skład wchodzą przedstawiciele organizacji pozarządowych instytucji i samorządów, którzy chcą włączyć się w proces zmiany.

BIURO SPORTU I REKREACJI

REALIZACJA PROGRAMÓW ROZWOJU DYSCYPLIN SPORTOWYCH

PROGRAM BASKETMANII

To nazwa miejskiego programu sportowego, który został stworzony na potrzeby rozwoju koszykówki we Wrocławiu (sprzyjające okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Koszykówce Mężczyzn „Eurobasket 2009”-Wrocław Miasto Gospodarz). W ramach programu udzielono wsparcia finansowego, którego głównym adresatem były wrocławskie dzieci i młodzież szkolna. Program miał na celu ujednolicenie systemu szkolenia w koszykówce we wrocławskich szkołach podstawowych
i ponadpodstawowych oraz podniesienie poziomu wyszkolenia umożliwiające przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Realizatorami zadania były wrocławskie kluby koszykarskie to jest Wojskowy Klub Sportowy „Śląsk”, Wrocławski Klub Koszykówki,
1 Klub Sportowy Ślęza Wrocław i Akademia Koszykówki Orły Wrocław oraz wrocławskie organizacje pozarządowe to jest Stowarzyszenie dla Rozwoju Edukacji i Sportu "Stores", Wroclove Sport i Wrocławski Szkolny Związek Sportowy.

PROGRAM FOOTBALLMANII

To nazwa miejskiego programu sportowego, który został stworzony na potrzeby rozwoju piłki nożnej we Wrocławiu (sprzyjające okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Mężczyzn „Euro 2012TM”-Wrocław Miasto Gospodarz oraz zarządzaniem Wrocławskim Klubem Sportowym Śląsk Wrocław Spółka Akcyjna).
W ramach programu udzielono wsparcia finansowego, którego głównym adresatem były wrocławskie dzieci i młodzież szkolna. Program miał na celu ujednolicenie systemu szkolenia w piłce nożnej mężczyzn oraz podniesienie

poziomu wyszkolenia umożliwiające przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Dofinansowaniem objęto dzieci
i młodzież z 15 wrocławskich klubów piłkarskich.

PROGRAM VOLLEYMANII

To nazwa miejskiego programu sportowego, który został stworzony na potrzeby rozwoju siatkówki we Wrocławiu (sprzyjające okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji FIVB Mistrzostw Świata w Piłce Siatkowej Mężczyzn Polska 2014-Wrocław Miasto Gospodarz). W ramach programu udzielono wsparcia finansowego, którego głównym adresatem były wrocławskie dziewczęta i chłopcy. Program miał na celu wprowadzenie jednolitego systemu szkolenia dziewcząt i chłopców w piłce siatkowej we wrocławskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz podniesienie poziomu wyszkolenia umożliwiające przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Realizatorem zadania w pierwszym i drugim półroczu w 2023 roku był wrocławski klub siatkarski Volley Wrocław.

WROCŁAWSKI FOOTBALL

To nazwa miejskiego programu sportowego, który powstał w II półroczu 2018 roku i był realizowany na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w formie dofinansowania szkolenia wrocławskich klubów piłkarskich w kategorii senior, które brały udział w rozgrywkach w piłce nożnej mężczyzn na poziomie lokalnym (Klasa B, Klasa A i Klasa Okręgowa), regionalnym (IV Liga) i ogólnopolskim (I-III Liga). Zadanie miało na celu osiągnięcie wyższych wyników sportowych przez zawodników i poprawy warunków uprawiania sportów w klubach sportowych. Dofinansowaniem objęto 16 wrocławskich klubów piłkarskich.

PROGRAMY WSPOMAGAJĄCE SZKOLENIE SPORTOWE

PROGRAM MŁODZIEŻOWYCH CENTRÓW SPORTU (PROGRAM MCS)

To nazwa miejskiego programu sportowego, który jest realizowany poprzez wsparcie finansowe szkolenia sportowego dzieci i młodzieży uzdolnionej w ramach sekcji sportowych z dyscyplin indywidualnych i zespołowych, które osiągnęły punktowane wyniki to jest minimum 10 punktów (średnia z ostatnich trzech lat) w ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego. Program miał na celu podniesienie poziomu wyszkolenia i uzyskanie lepszych wyników w ogólnopolskiej punktacji ministerstwa. Dofinansowaniem objęto dzieci i młodzież z 20 wrocławskich klubów sportowych.

ROGRAM GRUP SZKOLENIA PODSTAWOWEGO (PROGRAM GSP)

To nazwa miejskiego programu sportowego, który jest realizowany w formie wsparcia finansowego, podstawowego szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w ramach sekcji sportowych z dyscyplin indywidualnych i zespołowych, które osiągnęły punktowane wyniki w ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego oraz dla tych które nie są objęte wyżej wymienionym systemem. Program miał na celu podniesienie poziomu szkolenia dzieci i młodzież w różnych dyscyplinach sportowych umożliwiające im przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Dofinansowaniem objęto dzieci i młodzież z 40 wrocławskich klubów sportowych.

SZKOLENIA W SPORTACH WALKI

To nazwa miejskiego programu sportowego, który był realizowany w formie wsparcia finansowego szkolenia dzieci i młodzieży w sportach walki to jest szermierka, zapasy, judo, boks, taekwondo, karate, kickboxing, ju-jitsu, kendo i tym podobne, które osiągnęły punktowane wyniki w ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego oraz dla tych które nie są objęte wyżej wymienionym systemem. Zadanie miało na celu podniesienie poziomu szkolenia dzieci i młodzież w sportach walki umożliwiające im przejście do grup o wyższym poziomie sportowym. Dofinansowaniem objęto dzieci i młodzież z 23 wrocławskich klubów sportowych.

PROGRAM STYPENDIÓW I NAGRÓD SPORTOWYCH

Wypłacono stypendia sportowe za wybitne wyniki w dyscyplinach sportowych, a w szczególności za zajęcie miejsca medalowego na Mistrzostwach Polski, Akademickich Mistrzostwach Polski, Europy i Świata w 2021 roku. Wypłacono 509 stypendiów sportowcom z ponad 70 wrocławskich klubów (w tym 231 kobiet oraz 278 mężczyzn). Zdobyto odpowiednio 232 medali złotych, 136 medali srebrnych oraz 141 medali brązowych w 55 dyscyplinach indywidualnych, drużynowych i zespołowych. Uhonorowano sportowców i ich trenerów - łącznie wypłacono nagrody 221 sportowcom (w tym 117 kobietom i 64 mężczyznom) oraz 76 trenerom (w tym 12 kobietom i 64 mężczyznom), którzy osiągnęli medalowe miejsca w Mistrzostwach Świata i na Pucharze Świata, w Mistrzostwach Europy i na Pucharze Europy oraz zdobyli wielokrotne mistrzostwo polski.

PRZEDSIĘWZIĘCIA SPORTOWO-REKREACYJNE DLA MIESZKAŃCÓW WROCŁAWIA

ORGANIZACJA LOKALNYCH, OGÓLNOPOLSKICH I MIĘDZYNARODOWYCH IMPREZ SPORTOWYCH NA TERENIE WROCŁAWIA

Każdego roku Wrocław jest gospodarzem wielu przedsięwzięć sportowych w różnych dyscyplinach. Zadanie było realizowane w formie wsparcia organizacji pozarządowych, związków sportowych które organizowały i przeprowadzały imprezy sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Wrocławia oraz osób przebywających na terenie Miasta. Dofinansowano projekty związane z imprezami o zróżnicowanym poziomie sportowym i organizacyjnym (od lokalnych poprzez ogólnopolskie do międzynarodowych) to jest Całoroczny System Szkolnych Imprez Sportowych, Otwarte Mistrzostwa Wrocławia, Międzynarodowy Turniej Szermierczy do lat 15, Zimowy Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej, Mini Mistrzostwa Świata Przedszkolaków w Piłce Nożnej, Festyn rekreacyjno-sportowy, Bieg Solidarności, Międzynarodowy Turniej Piłki Ręcznej, Bieg Uniwersytetu Medycznego, Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej, Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Ulicznej, Piknik Olimpijski, Turniej Karate Tradycyjnego, Mistrzostwa Polski w Working Equitation, Zawody Pływackie Memoriał im. Marka Petrusewicza i Międzynarodowy Turniej Tańca Sportowego.

PROGRAM TRENER OSIEDLOWY

To nazwa miejskiego programu, który polegał na organizacji imprez oraz zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży spędzających czas wolny na szkolnych i osiedlowych boiskach oraz terenach zielonych. W 2023 roku zajęcia prowadziło 40 trenerów osiedlowych na 47 wytypowanych miejscach na terenie Wrocławia. Poprzez obecność Trenera Osiedlowego dbano o bezpieczeństwo uczestników czego efektem był brak zagrożeń patologicznych w miejscach gdzie działał trener. Co roku program przyciąga bardzo dużą liczbę dzieci i młodzieży biorących czynny udział w zajęciach i imprezach sportowo-rekreacyjnych. Zadanie było realizowane przy współpracy z Wrocławskim Szkolnym Związkiem Sportowym.

TRENER SENIORALNY ZE SPORTOWĄ RODZINĄ

To nazwa miejskiego zadania, które powstało w 2018 roku i ze względu na duże zainteresowanie odbiorców jest kontynuowane przez następne lata. Zadanie polegało na aktywizacji i integracji społecznej seniorów połączonej z integracją międzypokoleniową oraz ze wzmacnianiem więzów rodzinnych. W ramach zadania zorganizowano i przeprowadzono zajęcia i imprezy sportowe dla wrocławskich seniorów oraz wrocławskich rodzin. W 2023 roku zajęcia prowadziło

10 trenerów senioralnych na wytypowanych miejscach na terenie Wrocławia. Zadanie było realizowane przy współpracy z Wrocławskim Szkolnym Związkiem Sportowym.

LOKALNE IMPREZY I ZAJĘCIA SPORTOWE

Zadanie było realizowane w formie wsparcia organizacji pozarządowych lub związków sportowych w tak zwanym trybie bezkonkursowym (zgodnie z art.19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) na różnego rodzaju przedsięwzięcia sportowe w różnych dyscyplinach. W 2023 roku dofinansowaniem objęto 28 zadań publicznych. Jednocześnie każdego roku notowany jest wzrost zainteresowania tą formą wsparcia, która przyczynia się do rozwoju najmniejszych organizacji sportowych oraz aktywizacji mieszkańców Wrocławia.

SPORT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W 2023 roku udzielono wsparcia finansowego 10 organizacjom pozarządowym, prowadzącym zajęcia i imprezy lub przedsięwzięcia sportowe dla sportowców i osób z niepełnosprawnościami m.in. Turniej Tańca i II Wrocławska Integracyjna Olimpiady Młodzieży.

KIBICE RAZEM W 2023 ROKU

Zadanie, które powstało na bazie sprzyjających okoliczności czyli przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Mężczyzn „Euro 2012TM" realizowane było przy współpracy z Fundacją „WKS Śląsk Wrocław", która prowadziła lokalny ośrodek pod nazwą „Kibice Razem," który miał na celu zminimalizowanie zachowań agresywnych,
a także przekonań o charakterze rasistowskim wśród niektórych polskich kibiców piłkarskich za pomocą długoterminowej pracy edukacyjno-pedagogicznej polegającej na bezpośrednim i codziennym kontakcie z grupą docelową. Jak również miał na celu wspieranie pozytywnych wzorców kibicowania, a także tendencji zmierzających do demokratyzacji środowiska kibiców, jego upodmiotowienia i wyzwolenia z dominacji grup o charakterze chuligańskim. Do głównych zadań ośrodka należało: prowadzenie lokalu przy ul. Szewskiej we Wrocławiu, praca pedagogiczna z kibicami, współpraca z takimi instytucjami jak kluby sportowe, władze miejskie, szkoły, lokalne media, stowarzyszenia oraz udział w meczach piłkarskich, praktykach, stażach i spotkaniach dotyczących tego zadania na terenie Polski i Europy.

PROMOCJA MIASTA POPRZEZ SPORT – SPORT PROFESJONALNY

IMPREZY SPORTOWE I REKREACYJNE PROMUJĄCE MIASTO WROCŁAW
Każdego roku Wrocław jest gospodarzem wielu przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych, w ramach których jest promowany na arenie międzynarodowej, ogólnopolskiej i lokalnej. W 2023 roku odbyły się międzynarodowe i ogólnopolskie zawody sportowe: „FIM SPEEDWAY WORLD CUP 2023" o tytuł Drużynowego Pucharu Świata na Żużlu, turniej koszykówki „VI MEMORIAŁ ADAMA WÓJCIKA" oraz Międzynarodowy Turniej Tańca Sportowego. Zorganizowano również XI PIKNIK OLIMPIJSKI oraz piknik militarny „OPERACJA ZACHÓD", w ramach którego odbyła się impreza plenerowo-rekreacyjna o charakterze historycznym uwzględniająca prezentację pojazdów militarnych i techniki wojskowej, zwiedzanie muzeum militarnego, wystawę broni, prezentację obozów polowych i punktów militarnych, militarną wystawę historyczną oraz obóz polowy grup rekonstrukcyjnych.

SPORT PROFESJONALNY

Na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w formie dofinansowania wsparto szkolenie i udziału w rozgrywkach wrocławskich klubów sportowych z dyscyplin takich jak: żużel, koszykówka mężczyzn, koszykówka kobiet, piłka siatkowa mężczyzn, piłka siatkowa kobiet, futbol amerykański, baseball, piłka nożna kobiet, tenis stołowy kobiet, piłka ręczna mężczyzn, piłka ręczna kobiet, szachy, brydż sportowy i lacrosse. Zadanie ma na celu poprawę warunków uprawiania sportów w klubach i osiągania wyższych wyników sportowych przez zawodników, co jest widoczne w awansach i wynikach tabel wrocławskich klubów, które są odbiorcami programu. Realizatorami zadania są m.in. takie wrocławskie kluby jak Wrocławskie Towarzystwo Sportowe S.A., Koszykarski Śląsk Wrocław Sp. Z o.o., 1 Klub Sportowy Ślęza Wrocław S.A., Volleyball Wrocław S.A., Śląsk Wrocław Piłka Ręczna Sp z o.o., Wrocławski Klub Koszykówki, UKS Gimbasket, KS AZS Wratislavia, KS Polonia Wrocław Sp. z o.o., KS Kosynierzy Wrocław, AZS Wrocław, Gwardia Wrocław Sp. z o.o. i KS Baseball Wrocław.

WROCŁAWSKI TOR WYŚCIGÓW KONNYCH PARTYNICE

Wyścigowy sezon 2023 był rekordowy pod względem frekwencji.
Na 12 mityngów przyszło 89 000 osób, co daje absolutny rekord średniej liczby widzów na jeden dzień wyścigowy – 7 400. Przed II Wojną Światową tor

odwiedzało średnio 5 500 ludzi. Najliczniejszą publiczność – 17 500 widzów – zgromadziła Wielka Wrocławska Nagroda Prezydenta Wrocławia. Tym samym ustanowiła swój nowy rekord.
W styczniu WTWK- Partynice uruchomiło własny system rezerwacyjny dla klientów o nazwie „Druid". Prace nad nim trwały ponad rok. Jest nowatorski na rynku, bo obsługuje największą publiczną szkółkę jeździecką w Polsce z całą masą jej różnorodnej oferty. System ułatwił pracę Wyższej Szkółce Jazdy, zdyscyplinował klientów finansowo i zdecydowanie poprawił im dostęp do informacji.
W roku 2023 zakupionych zostało pięć nowych koni, według stałego założenia odmładzania stawki rekreacyjnej. Dzięki intensywnej akcji z roku 2022 i nabytego w czasie jej realizacji doświadczenia - bardzo trudnej akcji, bo na rynku polskim nie było oferty koni dla stajni rekreacyjnych - w tym roku poszło łatwiej, mimo że ceny koni poszybowały w górę.
Andrzej Sałacki , trener kadry narodowej, wielokrotny mistrz Polski, po raz pierwszy zorganizował na Partynicach międzynarodowe zawody w ujeżdżeniu z wysokiej europejskiej półki. Sto par jeździec-koń z dwudziestu czterech krajów walczyło o punkty w Pucharze Świata i rankingu olimpijskim FEI (Międzynarodowej Organizacji Jeździeckiej).
Wprowadziliśmy nową usługę edukacyjną -„Zwiedzanie stajni z instruktorem". Zajęcia te odbywają się podczas dni wyścigowych oraz dużych zawodów jeździeckich.
Popularność Partynic sprawiła, że Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego postanowił zorganizować z torem finał obchodów 25-lecia województwa. Dwudniowe wydarzenie bogate w koncerty i stoiska wystawców z całego regionu z powodu fatalnej pogody przyciągnęło tylko 7000 osób, a impreza miała kilkakrotnie większy potencjał frekwencyjny.
Najważniejszą inwestycją w tym ubogim inwestycyjnie roku była modernizacja przeszkód na torze do gonitw przeszkodowych. Zdecydowanie poprawiła bezpieczeństwo tego rodzaju wyścigów.
Kolejne inwestycje roku to utworzenie nowego zewnętrznego placu do treningów i zawodów oraz zakup elektrycznej ładowarki Waideman, która w sposób zasadniczy ułatwia pracę stajennym.
Z okazji 10-lecia tzw. Nowych Partynic tor zorganizował międzynarodową konferencję „Przyszłość wyścigów konnych" z udziałem autorytetów branży

z Japonii, Australii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Francji, Czech i Polski. Takiej konferencja wcześniej w naszym kraju nie było.
Dochody Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych - Partynice w 2023 zostały wykonane w kwocie 6.529.147,08 zł co stanowi 100,05% dochodów zapisanych w Planie Finansowym jednostki.
To najlepszy wynik w historii toru.
Jerzy Sawka Dyrektor Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych - Partynice

I. DZIAŁALNOŚĆ WYŚCIGOWA

Dwie największe gonitwy w kalendarzu wyścigowych WTWK-Partynice – Wielką Wrocławską Nagrodę Prezydenta Wrocławia i Crystal Cup – wygrał Her Him z Czech, trenowany przez swoją właścicielkę Ivanę Porkatovą. W obu zwycięskich startach dosiadał go szwedzki dżokej Niklas Loven, który wygrał również trzecią z najważniejszych gonitw, Wielką Partynicką Nagrodę Unico Logistics, dosiadając Darbujana trenowanego w Czechach przez Jakuba Spacila dla stajni Pavla Odlozila.
W Nagrodzie Marszałka Województwa Dolnośląskiego zwyciężył Pretty King pod Janem Faltejskiem, a w Nagrodzie Przewodniczącego Sejmiku Dolnośląskiego – Runa, na której jechał Marek Stromsky. Oba konie zostały przygotowane przez pracującego w Czechach polskiego trenera Grzegorza Wróblewskiego dla polskiego właściciela Wiesława Jakuba Kartusa.
Najważniejszą gonitwą płaską dla koni pełnej krwi angielskiej była międzynarodowa Nagroda Konstelacji (kat. B) dla 4-letnich i starszych klaczy, rozegrana podczas mityngu Ladies Day, którą wygrała Lady Jaguar trenowana przez Macieja Janikowskiego dla stajni Westminster Race Horses i dosiadana przez Sanzhara Abaeva.
Tego samego dnia rozegrano również najważniejszą gonitwę dla koni czystej krwi arabskiej President Cup Mondial Europe 2023 Wrocław (kat. A) dla 4-letnich i starszych arabów, w której zwyciężył Storm ‘OA’ trenowany przez Cornelię Fraisl dla stajni Ouder-Amstel i dosiadany przez Dastana Sabatbekova.
Konie trenerów prowadzących stajnie wyścigowe na Partynicach z powodzeniem rywalizowały nie tylko we Wrocławiu, ale także na innych torach, krajowych i zagranicznych, na których wygrały 34 gonitwy.
Jednym z największych osiągnięć było zwycięstwo trenowanego przez Marlenę Stanisławską dla stajni Pegza Horse Racing 4-letniego Le Destriera w Wielkiej

Warszawskiej, która od tego roku ma status międzynarodowej gonitwy Listed. Ten sam koń wygrał również na Służewcu Nagrodę Prezesa Totalizatora Sportowego, ustanawiając rekord toru na dystansie 2600 m.
Cenne osiągnięcia zanotował 3-letni Nabil trenowany przez Pawła Pałczyńskiego dla stajni W. J. Kartus wygrywając we włoskim Merano trzy gonitwy z płotami pod rząd, w tym jedną rangi G3.
Sześcioletni Minister Wojny trenowany przez Michała Borkowskiego dla stajni Konary odniósł zwycięstwo w najważniejszej gonitwie z płotami na stołecznym torze – Wielkiej Służewieckiej.
W gonitwach dla koni czystej krwi arabskiej sukcesy w Warszawie odnosili inni podopieczni tr. M. Borkowskiego: 5-letni Gensik (stajnia Habana), który wygrał międzynarodową Nagrodę Porównawczą (Listed PA) i Nagrodę Wielkiego Szlema (kat. B); oraz 3-letnia Clara Al Khalediah (stajnia Polska AKF), zwyciężczyni Nagrody Polskiego Związku Hodowców Koni Arabskich (kat. B).
Ponadto konie z partynickich stajni wyścigowych zanotowały kilka innych cennych osiągnięć na zagranicznych hipodromach. Dziewięcioletni Haad Rin trenowany przez Roberta Świątka dla stajni Borowa wywalczył trzecie miejsce w gonitwie z przeszkodami rangi G1 – Grande Steeple-Chase D'Europa w Merano, trzeci był również w gonitwie Listed na tym samym torze.
Dużym osiągnięciem było piąte miejsce wspomnianego Le Destriera w gonitwie G1 – Grosser Preis von Berlin na torze Hoppegarten. Z sukcesami w Niemczech startowały również dwa inne konie tr. M. Stanisławskiej ze stajni Pegza Horse Racing: 6-letni Hipop de Loire, który był drugi i trzeci w gonitwach Listed – Longer Hamburger i Hoppegartener Steher-Preis – a także czwarty w G3 Deutscher St. Leger w Dortmundzie; oraz 7-letni Plontier, który zajął piąte miejsce w G3 Furstenberg-Rennen w Berlinie.
Najwięcej wyjazdowych zwycięstw zanotował tr. M. Borkowski (15); oprócz jego podopiecznych oraz M. Stanisławskiej na innych torach wygrywały również konie trenowane przez Justynę Domańską, R. Świątka, Małgorzatę Kryszyłowicz, Wiesława Kryszyłowicza i Tadeusza Dębowskiego.
Spośród jeźdźców dosiadających koni na Partynicach najwięcej zwycięstw – dziesięć – odniósł Niklas Loven, który dokonał rzeczy bez precedensu, wygrywając trzy najważniejsze gonitwy sezonu: Wielką Wrocławską Nagrodę Prezydenta Wrocławia, Crystal Cup i Wielą Partynicką Nagrodę Unico Logistics.
Spośród trenerów najwięcej, 10 zwycięstw, zanotował Emil Zahariev, a najwięcej

gonitw z płotami i z przeszkodami, sześć, wygrały konie partynickiego trenera Pawła Pałczyńskiego.
Podczas Gali Zakończenia Sezonu Wyścigowego 2023 Le Destrier ogłoszony został Koniem Roku w Polsce, partynicki czempion jeźdźców Niklas Loven zdobył tytuł Jeźdźca Roku, Paweł Pałczyński został Czempionem Trenerów w gonitwach z płotami i z przeszkodami, a M. Stanisławska, trenerka Le Destriera, otrzymała wyróżnienie specjalne pod patronatem redakcji magazynu Kanat.
Sezon wyścigowy 2023 na wrocławskich Partynicach liczył 12 mityngów i trwał od 23 kwietnia do 11 listopada. Rozegrano 97 gonitw: płaskich, z płotami i z przeszkodami oraz dla kłusaków francuskich, z łączną pulą nagród 2.052.200 zł. Wielka Wrocławska Nagroda Prezydenta Wrocławia miała miejsce 3 września, Crystal Cup – 22 października w Dniu Województwa Dolnośląskiego.
Sezon 2023 był rekordowy pod względem frekwencji widzów. Najliczniejszą publiczność – 17.500 widzów – zgromadził mityng z Wielką Wrocławską Nagrodą Prezydenta Wrocławia. W całym sezonie na wrocławskie wyścigi przyszła rekordowa liczba 89.000 osób, padł też rekord średniej liczby widzów podczas jednego mityngu – 7.400.

Wyścigi w latach 2020-2022

Opis	2021	2022	2023
mityngi	12	12	12
gonitwy	90	93	97

Pula nagród w latach 2020-2022

Rok	2021	2022	2023
pula (PLN)	1 873 200	1 935 750	2 052 200

Konie
Podstawą wyścigów na Partynicach są konie pełne krwi angielskiej; w 2023 stacjowało ich w tutejszych stajniach 145 (2-etnie, 3-letnie oraz 4-letnie i starsze). Stawkę uzupełniały konie arabskie czystej krwi (3-letnie oraz 4-letnie i starsze) w liczbie 62. Łącznie na WTWK Partynice prowadzony był stacjonarny trening 200 koni.

Konie w treningu na Partynicach w latach 2020-2022

Rasa koni	2021	2022	2023
pełna krew angielska	139	145	138
czysta krew arabska	57	55	62
łącznie	196	200	200

Oprócz koni trenowanych na Partynicach w gonitwach na Wrocławskim torze rywalizowały konie wyścigowe z innych ośrodków treningowych w kraju, a także z Czech, Słowacji, Niemiec oraz Irlandii. Łącznie przyjezdnych koni było 199, w tym 133 z kraju i 66 z zagranicy.

Konie przyjezdne w latach 2020-2022

Podział	2021	2022	2023
z kraju	106	119	133
z zagranicy	87	74	66
łącznie	193	193	199

Her Him trenowany w Czechach przez Ivanę Porkatovą i będący jej własnością startował we Wrocławiu trzy razy. Wygrał dwie najważniejsze gonitwy przeszkodowe – Wielką Wrocławską Nagrodę Prezydenta Miasta Wrocławia i Crystal Cup, a także zajął trzecie miejsce w Nagrodzie Otwarcia Sezonu Przeszkodowego zarobiając łącznie 183 600 zł.

Konie

Imię konia	I m	II m	III m	IV m	V m	bm	razem	% zwycięstw	wygrane
Her Him	2	-	1	-	-	-	3	67%	183 600 zł
Daŕbuján	1	-	1	-	-	-	2	50%	53 000 zł
Pretty King	2	1	-	-	-	-	3	67%	41 800 zł
Notti Magiche	-	1	-	-	-	-	1	0%	40 000 zł
Et Tu Brute	2	1	1	1	0	1	6	33%	39 200 zł
Molly Power	-	1	-	-	-	-	1	0%	32 000 zł
Sophist	1	3	2	0	0	0	6	17%	30 200 zł
It’s Highest	2	1	0	0	0	0	3	67%	28 000 zł

Nick	-	-	-	1	1	1	3	0%	28 000 zł
Turion	-	-	-	1	1	2	4	0%	25 000 zł

Gonitwy

Na WTWK Partynice organizowane były gonitwy dla koni pełnej krwi angielskiej, obejmujące wyścigi płaskie, płotowe i przeszkodowe, oraz dla koni arabskich czystej krwi, które rywalizowały wyłącznie w gonitwach płaskich. Rozegrane zostały również gonitwy dla kłusaków (sulki).

Liczba gonitw wg ras w latach 2020-2022

Rasa koni	2021	2022	2023
pełna krew angielska	64	69	74
czysta krew arabska	19	21	21
kłusaki francuskie	-	6	2

Rodzaje gonitw

Sezon wyścigowy 2023 rozpoczął się 23 kwietnia, a zakończył 11 listopada. Obejmował 12 dni wyścigowych, podczas których rozegrano 97 gonitw, w tym:

- 65 płaskich dla koni pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej
- 15 międzynarodowych gonitw z płotami
- 15 międzynarodowych gonitw z przeszkodami
- 2 międzynarodowe gonitwy kłusaków

Najważniejsze gonitwy:

- 200.000 zł Wielka Wrocławska Nagroda Prezydenta Wrocławia
- 172.000 zł Crystal Cup
- 100.000 zł Wielka Partynicka o Nagrodę Unico Logistics
- 50.000 zł Nagroda Marszałka Województwa Dolnośląskiego
- 40.000 zł Nagroda Przewodniczącego Sejmiku Dolnośląskiego
- 40.000 zł Nagroda Konstelacji (B)

Liczba gonitw wg rodzaju w latach 2020-2022

Rodzaj gonitw	2021	2022	2023
Płaskie	57	57	65
Płotowe	15	13	15

Przeszkodowe	18	17	15

Hodowcy i właściciele koni

Hodowcą z największą wygraną pulą nagród został N. Lemaire, którego reprezentował Her Him. Drugie miejsce zajęła stadnina koni Michałów, która posiadała liczną stawkę koni czystej krwi arabskiej. Trzecie miejsce należało do GR J. Zalewska.

Wygrane pieniężne według Hodowców

Hodowca	wygrane
N. Lemaire	183 600 zł
SK Michałów	102 750 zł
GR J. Zalewska	92 650 zł
Ševčík M.,Ing.	63 800 zł
SK Iwno	61 800 zł
E. Leray, R. Madiot	41 800 zł
Azienda Agricola II Tiglio	40 000 zł
SK Krasne	35 200 zł
R.A.G. Kolk-Van Merveld	35 000 zł
Gestüt Auenquelle	32 000 zł

Dzięki wynikom Her Hima, w klasyfikacji właścicieli najwyższe podium zajęła Ivana Porkatova. Drugie miejsce zajął W. J. Kartus. Po trzecie miejsce sięgnęła stadnina koni arabskich SK Michałów, posiadająca liczną stawkę koni swojej własności.

Wygrane pieniężne według Właścicieli

Właściciel	wygrane
I. Porkátová	183 600 zł
W. J. Kartus	137 800 zł
SK Michałów	100 070 zł
Scuderia Aichner	100 000 zł
J. i J. Zalewscy	88 150 zł

BMS Group S. Pegza	87 600 zł
Charvat Group s.r.o.	63 400 zł
P. Odlozil	53 000 zł
Westminster Race Horses Sp. zo.o.	46 900 zł
T. Sieradzki	43 200 zł

W 2023 roku wszystkie konie pełnej krwi angielskiej były własności prywatnej. W przypadku koni czystej krwi arabskiej, spośród 66 koni trenowanych na WTWK – Partynice, 22 stanowiły konie państwowe będące własnością stadniny koni Michałów, a pozostałe były również własności prywatnej.

Struktura właścicielska w latach 2017-2021

Konie	2019			2020			2021			2022			2023		
rasa	xx	oo	razem	xx	oo	razem	xx	oo	razem	xx	oo	razem	xx	oo	razem
prywatne	134	45	179	132	50	182	141	36	177	155	38	193	138	40	178
państwowe	2	22	24	1	24	25	1	19	20	-	17	17	-	22	22
Suma	136	67	203	133	74	207	142	55	197	155	55	200	138	62	200

xx – pełna krew angielska, oo – czysta krew arabska

Sponsorzy nagród

Pula nagród w sezonie 2023 wynosiła 2 052 200 zł. Sponsorami wrocławskich wyścigów były: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Urząd Miasta Wrocławia, Polski Klub Wyścigów Konnych, KOWR, Port Lotniczy Wrocław, Platinum Moutain Hotel & Spa Szklarska Poręba, Energys, Unico Logistics , Innovation Clinic, Motorpol Wrocław, Mondial Europe, City Handlowy.

Jeźdźcy

W 2023 roku na WTWK rywalizowało 60 jeźdźców i 11 powożących. Na Partynicach ścigali się jeźdźcy z Polski, Czech, Szwecji i Włoch. Najwięcej gonitw wygrał szwedzki dżokej Niklas Loven, który startował w gonitwach z płotami i przeszkodami. Wygrał trzy najważniejsze gonitwy - Wielką

Wrocławską Nagrodę Prezydenta Wrocławia, Crystal Cup i Wielką Partynicką. Na 27 startów aż 10 razy mijał celownik jako pierwszy, co daje mu skuteczność 37%. Drugie miejsce zajął Sanzhar Abaev wygrywając 8 razy w gonitwach płaskich. Wygrał najważniejszą gonitwę płaską rozgrywaną na wrocławskim torze – Nagrodę Konstelacji (kat. B). Startował również 27 razy co dało mu skuteczność 29,6%. Trzecie miejsce należy do Małgorzaty Kryszyłowicz, która startowała 36 razy i 6 razy zwyciężyła. Po 6 zwycięstw na swoich kontach zgromadzili również Pavel Slozil mł. i Nikola Cyrlker jednak Małgorzata Kryszyłowicz zgromadziła na swoim koncie większą liczbę drugich miejsc i wygrała walkę o trzecie miejsce w rankingu.

Jeździec	I m	II m	III m	IV m	V m	bm	starty	% zwycięstw	wygrane w zł
Niklas Loven	10	1	5	5	1	5	27	37,0%	343 200 zł
Sanzhar Abaev	8	3	4	3	4	5	27	29,6%	92 090 zł
Małgorzata Kryszyłowicz	6	6	7	4	2	11	36	16,6%	69 110 zł
Pavel Slozil mł.	6	2	2	2	3	4	19	31,5%	103 000 zł
Nikola Cyrkler	6	-	3	2	5	2	15	40,0%	48 150 zł
Jan Odlozil	5	2	3	3	1	2	15	33,3%	91 600 zł
Bolot Kalysbek Uulu	4	4	3	5	5	5	26	15,4%	51 070 zł
Marsel Zholchubekov	4	4	-	2	1	4	15	26,6%	34 380 zł
Kateryna Suleymanova	4	2	3	3	1	4	17	23,5%	42 310 zł
Kumushbek Dogdurbek Uulu	3	5	2	5	2	12	29	10,3%	56 500 zł

Trenerzy

W sezonie 2023 konie do gonitw zgłaszało 58 trenerów. Oprócz trenerów z kraju, przyjeżdżali trenerzy z Czech, Słowacji, Niemiec i Irlandii. Wygrywając 10 gonitw pierwsze miejsce zajął trener z Warszawy Emil Zahariev. Dokonał tego w 29 startach co daje mu skuteczność 34,4%. Drugie miejsce zajął ubiegłoroczny

czempion trenerów Michał Borkowski, którego konie wygrały 7 gonitw na 61 startów. Paweł Pałczyński jako trener zanotował również 7 zwycięstw, jednak Michał Borkowski zgromadził na swoim koncie większą liczbę drugich miejsc.

Trener	I m	II m	III m	IV m	V m	bm	starty	% zwycięstw	Wygrane w zł
Emil Zahariev	10	3	6	5	1	4	29	34,4%	106 690 zł
Michał Borkowski	7	11	9	12	3	19	61	11,4%	125 650 zł
Paweł Pałczyński	7	8	7	6	4	8	40	17,5%	145 400 zł
Robert Świątek	5	1	7	6	11	35	65	7,7%	92 130 zł
Tadeusz Dębowski	4	8	2	4	3	8	29	13,8%	67 400 zł
Małorzata Kryszyłowicz	4	6	7	3	-	4	24	16,6%	56 230 zł
Łukasz Such	4	5	5	6	10	18	48	8,3%	65 600 zł
Justyna Domańska	4	1	2	3	3	5	18	22,2%	33 640 zł
Adam Wyrzyk	4	1	-	3	-	1	9	44,4%	31 700 zł
Cornelia Fraisl	3	2	4	1	3	3	16	18,7%	

II. REKREACJA

Wyższa Szkółka Jazdy – Partynice to marka, którą WTWK - Partynice tworzy od lat. Łączy ona profesjonalizm instruktorów i zapewnienie bezpieczeństwa jeźdźcom. To dwie główne cechy, które są mianownikiem wszystkich działań Szkółki. WTWK funkcjonuje jako największe w regionie centrum rekreacji jeździeckiej i sportu oraz jeden z większych ośrodków jeździeckich w kraju. Planując działania kieruje się potrzebami i sugestiami klientów. Najwyższe standardy potwierdza Certyfikat Polskiego Związku Jeździeckiego I Kategorii.

WTWK Partynice kontynuuje programy pro-społeczne dla klientów Wyższej Szkółki Jazdy Partynice:

- „Dwa plus trzy i jeszcze więcej” Program Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych.
- „Wybieramy lepszą przyszłość” – zajęcia o charakterze terapeutycznym z elementami hipoterapii dla podopiecznych Miejskich Ośrodków Wychowawczych.
- „Zniżka rodzinna WTWK Partynice” – zniżka dla rodzin aktywnie korzystających z naszej oferty.

Nowy rok 2023 już tradycyjnie rozpoczęliśmy zawodami Hobby Horse, które na stałe zagościły w kalendarzu imprez WTWK Partynice i biją rekordy popularności wśród dzieci trenujących tą dyscyplinę. Została stworzona Wrocławska Liga Hobby Horse w ramach której przez cały rok dzieci rywalizowały w poszczególnych konkurencjach. Wprowadziliśmy także do oferty treningi Hobby Horse.

Początek roku to także okres przejścia na nowy system rezerwacyjny dla klientów – „Druid”. Został on stworzony specjalnie pod potrzeby naszego ośrodka jeździeckiego i jest na bieżąco weryfikowany i aktualizowany, by odpowiadać na ich potrzeby. Z tego też powodu w marcu zaktualizowany został regulamin sprzedaży. Dzięki wprowadzeniu nowego systemu sprzedażowego, klienci, którzy korzystali z karnetów, mogli sami dokonywać zmian terminów zajęć do 48h przed ich rozpoczęciem, co usprawniło pracę w biurze rekreacji. Instruktorzy pracujący na zlecenie WTWK uzyskali dostęp do nowego systemu na przełomie marca/kwietnia, dzięki nowym funkcją zmieniła się forma zbierania informacji o dyspozycji pracowników, co wpłynęło na terminowe tworzenie grafików oraz ich udostępnianie dla klientów.

Stałym punktem naszej oferty są półkolonie jeździeckie. Odbyły się one zarówno w wakacje letnie jak i zimowe. Cieszą się niesłabnącą popularnością, a także stanowią jedną z liczniejszych ofert wypoczynku dla dzieci na terenie Wrocławia. Wprowadziliśmy nową usługę do naszej oferty „Zwiedzanie stajni z instruktorem”. Zajęcia te odbywają się podczas dni wyścigowych oraz dużych zawodów jeździeckich. Dało to możliwość poznania codziennego życia stajni także dla osób nie związanych bezpośrednio z jazdą konną.

Kalendarz zawodów i imprez jeździeckich w tym roku był bardzo bogaty. W tym oczywiście nasza sztandarowa impreza Międzynarodowe Zawody W Jeździe Bez Ogłowia Energys która zyskała swojego sponsora tytularnego. Stale zajmujemy się także promocją nowej dyscypliny jeździeckiej jaką jest Working Equitation i to w naszym ośrodku rozgrywane są najważniejsze zawody w tej dyscyplinie

w naszym kraju o randze międzynarodowej.
Regularnie odbywały się także zawody ujeżdżeniowe i skokowe organizowane przez Dolnośląski Związek Jeździecki. Nie zabrakło także wydarzeń rangi międzynarodowej. W naszym kalendarzu pojawiły się kolejny raz imprezy hodowlane organizowane przez Polski Związek Hodowców Koni.
Ośrodek został oznakowany specjalistycznym systemem info-grafik, szlabanów oraz słupków wjazdowych tak by zwrócić uwagę klientów i osób odwiedzających Partynice, że są w miejscu w którym pierwszeństwo mają konie. Wszystkie te rzeczy łączą się w system informacyjny o nazwie „Miasto Koni".
Dalej rozwija się u nas sekcja woltyżerki oraz hipoterapia, ale zmieniła się forma organizacji, są to aktualnie prywatne firmy.
Konie Wyższej Szkółki Jazdy Wrocław - Partynice
Na koniec 2023 r. liczba koni rekreacyjnych wyniosła 48.
Zakupionych zostało 5 nowych koni, wg planu odmłodzenia stawki koni rekreacyjnych.
3 konie niespełniające wymagań koniecznych do pracy na zajęciach nauki jazdy konnej zostały sprzedane.
W formie darowizny ze względu na wiek i stan zdrowia zostały oddane 4 konie. Szukając im domu wybierano osoby mające możliwość zapewnienia im odpowiednich warunków powodowanych ich stanem zdrowia.

Liczba koni na koniec roku	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Konie małe	26	24	24	23	23	27	24
Konie duże	18	21	20	28	25	28	24
Łączna liczba koni	44	45	44	51	48	55	48

Struktura własności koni na koniec roku	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba koni stanowiących własność WTWK	32	32	34	40	40	47	40
Liczba koni użyczonych	12	13	10	11	8	8	5

Struktura własności koni na koniec roku	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WTWK							
Liczba koni dzierżawionych przez WTWK (płatne)	0	0	0	0	0	0	3
Łączna liczba koni	44	45	44	51	48	55	48

Jazdy Wyższej Szkółki Jazdy Wrocław – Partynice

Średnia frekwencja w 2023 roku wynosiła 77,03%, w tym najwyższą frekwencją odznaczał się miesiąc listopad aż z 82,9% udziału w zajęciach rekreacyjnych.

Nazwa usługi	Liczba zajęć w 2023 roku
Zajęcia na lonży	1 682
Zastępy lonżowe	871
Zastępy początkujące	1 511
Zastępy zaawansowane	1 561
Grupy rekreacyjne	6 453
Treningi sportowe	2 370
Zajęcia dla dzieci 3-6 lat	1 324
Zajęcia Working Equitation	604
Hobby Horse	993
Oprowadzanie po stajni	166
Vouchery prezentowe	124
Karnet na 6 jazd	1005
SUMA	18 664

Utrzymanie koni pensjonatowych

W roku 2023 w partynickich stajniach stacjonowały konie pensjonatowe i Straży Miejskiej.

Liczba koni w Pensjonacie wg zawartych umów w roku	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Konie prywatne	27	18	19	21	18	16	18
Straż Miejska	7	6	7	7	7	7	7
Łączna liczba koni	34	24	26	28	25	23	25

III. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

W roku 2023 odbyły się trzy szkolenia, zorganizowane przez Wrocławski Tor Wyścigów Konnych - Partynice i Dolnośląski Związek Jeździecki.

1. Szkolenie licencyjne PZJ, prowadzący: Andrzej Sałacki – 07-08.01.2023r.
2. Seminarium Sędziowskie PZJ w Ujeżdżeniu – 04.11.2023r.
3. Szkolenie licencyjne dla szkoleniowców PZJ, prowadzący: Eliza Skórczyńska - 11.02.2023 r.

Przeprowadzonych zostało pięć egzaminów na Odznaki Jeździeckie Polskiego Związku Jeździeckiego oraz egzamin na Odznakę Woltyżerską PZJ.

IV. DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA

Wrocławski Tor Wyścigów Konnych – Partynice to profesjonalne centrum jeździeckie z kompleksową bazą treningową. W ubiegłym roku odbyło się 9 zawodów rangi okręgowej: 6 w skokach przez przeszkody i 3 w ujeżdżeniu. Zawody międzynarodowe w skokach CSI2* oraz międzynarodowe zawody w ujeżdżeniu CDI. W zawodach okręgowych ogółem wzięło udział 755 zawodników. Liczba startów wyniosła 909. W zawodach CSI2* wzięło udział 202 koni i 104 zawodników. W zawodach CDI wzięło udział 140 koni i 100 zawodników.

Dyscyplina Ujeżdżenie:
Łączna liczba zawodników: 136
Łączna liczba koni: 135
Dyscyplina Skoki:
Łączna liczba zawodników: 639
Najważniejsze zawody jeździeckie rozgrywane w 2023 roku na terenie WTWK Partynice:

- II Międzynarodowe Zawody Working Equitation w Polsce

Wystartowało 61 zawodników, w tym 6 zawodników zagranicznych (z Czech). 10 zawodników reprezentowało WTWK Partynice na koniach rekreacyjnych. Zawody trwały 4 dni, składały się z 3 testów: ujeżdżenia, zręczności i szybkości. Sędziowane były przez sędzinę Nicole Danner (Niemcy).

- Dwugwiazdkowe zawody CSI2* Wrocław

Międzynarodowe zawody w skokach przez przeszkody rozegrane w dniach 6-9 października. W czterodniowej rywalizacji w hali WTWK Partynice wzięło udział 104 zawodników na 202 koniach. Reprezentowali będą barwy pięciu krajów: Niemiec, Łotwy, Litwy, Polski i Ukrainy. Najważniejszym konkursem był Grand Prix LR, 145 cm z rozgrywką, pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Wrocławia.

- Międzynarodowe Zawody w Ujeżdżeniu CDI Wrocław

W zawodach wzięło udział sto par z dwudziestu czterech krajów. O punkty w Pucharze Świata i rankingu olimpijskim FEI oprócz Polaków walczyli reprezentanci europejskiej czołówki – Anglicy, Niemcy, Holendrzy, Hiszpanie oraz zawodnicy z krajów tak odległych jak Filipiny, Indie, Japonia, czy Singapur. Niedzielny finałowy konkurs Grand Prix Freestyle był kwalifikacją do Pucharu Świata. Patronat nad CDI Wrocław objął Prezydent Wrocławia Jacek Sutryk.

- Międzynarodowe Zawody W Jeździe Bez Ogłowia Energys

W liście startowej znalazło się 46 par (jeździec + koń) z Polski, Czech i Holandii. Zawodnicy rywalizowali w trzech konkurencjach: Liberty Trail, Dressage Show i Skoki przez Przeszkody. Najliczniej obsadzonym konkursem był cieszący się coraz większą popularnością Liberty Trail. Publiczność, jak co roku licznie stawiła się na trybunach.
Zawody uzyskały sponsora tytularnego – firmę De Heus (posiadacz marki Energys). Współpraca przebiegła bardzo pomyślnie i bezproblemowo, z gwarancją przedłużenia współpracy.

Starty zawodników trenujących w Wyższej Szkółce Jazdy

Trener Jacek Pękalski prowadzi grupy sportowe dzieci. Regularnie startują w zawodach jeździeckich zarówno na terenie WTWK Partynice i poza. Grupa liczy 10 zawodników. Startują 1-2 razy w miesiącu w konkursach do 100 cm.

Osiągnięcia:

Rafał Warsz:

- Zawody ogólnopolskie WKKW 4-6.06.2023 Strzegom – II miejsce
- Zawody Ogólnopolskie WKW 17-18.06.2023 Moszna – II miejsce
- Międzynarodowe Zawody W Jeździe Bez Ogłowia 08-10.09.2023 – skoki junior – I miejsce
- Lena Majda:
- Mistrzostwa Dolnego Śląska w Ujeżdżeniu 8-10.09.2023 – III miejsce
- Agata Błesznowska
- Zawody Regionalne 13-14.05.2023 Strzegom – klasa L – I miejsce
- Michalina Szybalska:
- Zawody Regionalne 13-14.05.2023 Strzegom – klasa LL – III miejsce
- Agata Morawiec:
- Mistrzostwa Dolnego Śląska w Ujeżdżeniu - II miejsce.

Hobby Horse

Są stałym elementem kalendarza imprez WTWK Partynice. Wrocławska Liga Hobby Horse ma rzeszę stałych uczestników. Zawody Hobby Horse towarzyszą także dużym dniom wyścigowym oraz dużym zawodom jeździeckim. W ubiegłym roku rozegrane zostały dwukrotnie zawody halowe oraz 5 zawodów otwartych z rekordową ilością przejazdów 1 dnia która wynosiła 270. Wprowadzenie zapisów w dniu zawodów na miejscu zwiększyło dotychczasową frekwencję. Rozegrany został konkurs Hobby Horse bez ogłowia podczas Międzynarodowych Zawodów W Jeździe Bez Ogłowia Energys. Ofertę powiększyły także grupy treningowe. Nakręcony został profesjonalny film promujący Hobby Horse na Partynicach.

Woltyżerka

W roku 2023 podopieczni trenera Tomasza Ogonowskiego wzięli udział w zawodach woltyżerskich rangi międzynarodowej na CVI Samorin (Słowacja) oraz CVI Stadl Paura (Austria) zajmując miejsca w pierwszej dziesiątce, a dokładniej:

Zawody CVI SAMORIN obfitowały w wysokie miejsca naszych reprezentantów. W kategorii Dzieci-dziewczynki 3 miejsce zajęła Bianka Sztaba. Natomiast w kategorii Junior-dziewczynki nasze zawodniczki uplasowały się kolejno na miejscach: 4 - Julianna Kamińska, 6 - Hanna Stembalska oraz 7 - Nicol Korluk. Kategoria Junior-chłopcy należała do naszego zawodnika – Jakuba Ślempa, który zajął w niej 5 miejsce.

Zawody międzynarodowe CVI Stadl Paura również przyniosły powody do dumy z naszych podopiecznych. Siódmym miejscem w kategorii Dzieki-dziewczynki mogła pochwalić się Zofia Wiśniewska. Natomiast 10 - Antonina Wiśniewska. Kategoria Junior-dziewczynki została obsadzona kolejno: na 11 miejscu Nicol Korluk, 13 miejsce - Julianna Kamińska, 22 - Zuzanna Wrzalik, a także 23 - Zofia Gołębiewicz.

Dzięki wysokim wynikom osiąganym w ciągu roku dwóch woltyżerów z kategorii Juniorów, tj. Jakub Ślemp oraz Julianna Kamińska, zakwalifikowało się do udziału w Mistrzostwach Świata Juniorów Fyinge w Szwecji. Konkurując z najlepszymi zawodnikami z całego świata uzyskali oni następujące wyniki:

- Jakub Ślemp: 10 m
- Julianna Kamińska : 22 m

Mistrzostwa Polski Woltyżerskie miały miejsce w Radzionkowie, gdzie ekipa Vault on Partynice uplasowała się na najwyższych stopniach podium. W kategorii Junior M mężczyzn 1 miejsce zajął Jakub Ślemp, a w dywizji kobiet 1 miejsce zajęła Julianna Kamińska. Natomiast 3 miejsce zajęła Nicol Korluk, a na 4 miejscu znalazła się Hanna Stembalska. W kategorii Dzieci-dziewczynki reprezentująca nas Antonina Wiśniewska zajęła 2 miejsce.

Oprócz działalności zawodowej odbyły się dwa pokazy woltyżerskie podczas dni wyścigowych na WTWK Partynice, oraz jeden wyjazdowy podczas Mistrzostw Polski w Ujeżdżeniu w Białym Lesie.

Inne imprezy jeździeckie

- Kwalifikacja Ogierów Rasy Śląskiej

W dniach 17-18 lipca 2023 r. Polski Związek Hodowców Koni we współpracy z WTWK Partynice zorganizował po raz czwarty kwalifikację ogierów rasy śląskiej do polowego treningu i zaprzęgowej próby dzielności. Jest to najważniejsza impreza hodowlano-selekcyjna dla koni rasy śląskiej, pozwalająca na wyłonienie najlepszych młodych ogierów, które po treningu i zaliczeniu próby dzielności uzyskują wpis do księgi stadnej oraz prawo krycia klaczy. Do kwalifikacji

zgłoszonych zostało 86 ogierów, 2 nie dojechały, a ostatecznie zakwalifikowano 40 ogierów. Odnotowano wysoką frekwencję miłośników rasy oraz widzów w oba dni imprezy, dodatkowo pokaz ogierów na trójkącie w drugim dniu był transmitowany on-line. Impreza ta po raz kolejny została bardzo pozytywnie odebrana przez hodowców i właścicieli koni rasy śląskiej.

- Polowa Próba Dzielności Ogierów Rasy Śląskiej

Czwarta edycja polowej próby zaprzęgowej odbyła się również na terenie WTWK Partynice, tym razem 28-30.09. 2023 r. Do próby przystąpiło w sumie 46 ogierów (40 ogierów rasy śląskiej, 6 ogierów pozostałych ras szlachetnych - małopolskiej, wielkopolskiej i polskiego konia sportowego), dodatkowo oceniono również 13 ogierów po tzw. alternatywnych próbach dzielności). Przez 3 dni odbywały się kolejne etapy próby tj. ocena obcego powożącego, próba ujeżdżenia na czworoboku, próby szybkości w stępie i kłusie, próba wytrzymałości w kłusie oraz ocena ruchu i eksterieru. Ta impreza również została bardzo pozytywnie oceniona przez hodowców, właścicieli oraz powożących prezentujących konie, zarówno ze względu na zaplecze organizacyjne ośrodka, jak i wzorową współpracę.

V. UTRZYMANIE i ROZBUDOWA POSIADANEJ BAZY

Inwestycje:

- Zakup ładowarki elektrycznej Weidemann wraz z osprzętem pozwalającym na samodzielne funkcjonowanie stajni w zakresie prac rozładowczych, załadowczych i wywozu z boksów obornika.
- Przebudowano zewnętrzny plac jeździecki (powiększenie placu, ogrodzenie, montaż oświetlenia).

Wykonanie zadań wpływających na poprawę wizerunku obiektu

- Zakończono kapitalny remont pomieszczeń socjalnych i sanitarnych pracowników Działu Gospodarstwa.
- W budynku biurowym wyremontowano całe piętro z pokojami Działu Marketingu, Działu Wyścigowego oraz Dział Infrastruktury i Gospodarki Technicznej.
- Przed rozpoczęciem sezonu wyścigowego wyremontowano spróchniałe barierki Trybuny Głównej.
- Wymieniono orynnowanie wzdłuż stajni Straży Miejskiej oraz stajni wyścigowej.

- Przebudowano korytarz w budynku Krytej Ujeżdżalni w celu uzyskania miejsca (poczekalni) dla osób korzystających z usług WTWK.
- Wyburzono barak mieszkalny i zniwelowano teren po rozbiórce.
- Wymalowano barierki wokół padoku dekoracyjnego.
- Wymieniono skorodowane kubły na śmieci wzdłuż ciągów pieszych.
- Wymieniono dziurawe i nieszczelne orynnowanie budynku biura głównego.
- Wykonane zadań poprawiających stan bezpieczeństwa na obiekcie
- W 2023 roku poprawiono stan bezpieczeństwa obiektu poprzez:
- Wymianę podłoża jeździeckiego w Krytej Ujeżdżalni połączoną z utwardzeniem warstwy bazowej.
- Montaż gum ochronnych na bandach wewnątrz maszyny do stępowania koni.
- Montaż nowych bezpiecznych przeszkód na torze stiplowym.
- Wymianę skorodowanych czterech skrzynek hydrantowych w budynku rozprężalni dla koni.
- Kompleksową naprawę dźwigu osobowego (windy) w budynku Krytej ujeżdżalni – wymiana przewodów olejowych i urządzenia pneumatycznego.

Wykonane zadań ułatwiających funkcjonowanie obiektu

W 2023 roku zrealizowano wiele zadań pozwalających na sprawniejsze zarządzanie obiektem:

- W budynku biura głównego wymieniono piec CO na elektryczny oraz zamontowano regulatory ciepła.
- Na potrzeby myjki dla koni wewnątrz budynku stajni rekreacyjnej, wykonano nową instalację elektryczną i grzewczą, zapewniające dopływ ciepłej wody.
- Przy stajni wyścigowej zamontowano nową maszynę do stępowania koni wraz z bandami i zadaszeniem.
- Na potrzeby Działu Rekreacji wytyczono i ogrodzono nowe padoki dla koni.
- Doprowadzono (na odcinku 200 m) instalację wodną, do terenu, na którym prowadzona jest sezonowa działalność gastronomiczna.
- Na potrzeby rozpoczęcia sezonu wyścigowego przebudowano pomieszczenia boksów antydopingowych z utwardzeniem podłoża i nowym oświetleniem.
- Przebudowano padoki dla koni wyścigowych (nowe ogrodzenie i podłączenie elektryzatorów).
- Utwardzono podłoże w 60 boksach stajni namiotowych.

VI. DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA

Rok 2023 w zakresie działalności marketingowej Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice to przede wszystkim:

- rekordowa frekwencja w sezonie wyścigowym – 89 000 widzów;
- rekordowe frekwencyjnie edycje konkursów modowych, towarzyszących najważniejszym dniom wyścigowym;
- pozyskanie nowych sponsorów;
- utrzymanie współpracy z dotychczasowymi partnerami;
- bardzo dobre wyniki sprzedaży powierzchni komercyjnej;
- organizacja dwudniowej edycji Święta Województwa Dolnośląskiego;
- współorganizacja konferencji „Przyszłość wyścigów konnych";
- realizacja projektu „10 lat Partynic".

Wyścigi konne

- Sezon Sezon 2023 okazał się być rekordowym pod względem frekwencji wyścigowej. Zmagania jeźdźców podczas 12 dni wyścigowych podziwiało łącznie 89 000 widzów, co daje średnią 7400 na dzień wyścigowy. Oba wyniki stanowią nowe rekordy frekwencyjne. Najważniejsze dni zgromadziły kilkunastotysięczną publiczność: Otwarcie Sezonu – 16 000, Wielka Wrocławska – 17 500, co jest jednocześnie najlepszych wynikiem w historii Wielkiej Wrocławskiej na Partynicach.
- Oba konkursy modowe „Wyścigowa elegancja" organizowane podczas Ladies Day i Wielkiej Wrocławskiej również zgromadziły rekordową liczbę uczestników: 160 pań podczas Ladies Day i 75 par w trakcie „Wielkiej Wrocławskiej"
- We wrześniu zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję „Przyszłość wyścigów konnych" z udziałem prelegentów z Japonii, Australii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Francji, Czech i Polski.

Współpraca – sponsorzy, partnerzy

- Rok 2023 okazał się również rekordowy pod względem kwot pozyskanych od sponsorów wydarzeń jeździeckich na Partynicach. Po raz pierwszy udało nam się podpisać całoroczną (sezon wyścigowy) umowę sponsoringową z partnerem motoryzacyjnym sezonu – firmą Motorpol. W 2023 roku rozpoczęliśmy długofalową współpracę sponsorską z firmą Energys, która pojawiła się jako sponsor podczas wyścigów konnych oraz w trakcie Międzynarodowych Mistrzostw w Jeździe Bez Ogłowia. Kontynuowaliśmy współpracę z firmą Unico – sponsorem Wielkiej Partynickiej. Ponadto podczas

wyścigów sponsorami poszczególnych gonitw były firmy: City Bank, Platinum Mountain oraz Innovation Clinic. Jesienne zawody jeździeckie w skokach przez przeszkody sponsorowała firma Mazda.

- Łącznie w roku 2023 od sponsorów reprezentujących sektor prywatny udało się pozyskać 160 000 zł netto.
- W 2023 roku kontynuowaliśmy współprace barterowe w zakresie wzajemnej promocji wydarzeń z następującymi partnerami: MPK Wrocław, Koleje Dolnośląskie, Stadion Wrocław, ZOO Wrocław, Dolnośląskim Centrum Filmowym oraz z Kolejkowem.
- Kolejnym z ważnych partnerów toru w minionym roku była firma Decathlon, z którą podjęliśmy współpracę barterową, dzięki której zyskaliśmy niezbędny sprzęt jeździecki do Wyższej Szkółki Jazdy m- Partynice.

Wynajmy, imprezy plenerowe

W 2023 roku 38 razy wynajmowaliśmy teren Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice pod organizację wydarzeń komercyjnych. W przeważającej mierze były to imprezy firmowe o charakterze zamkniętym.

Sześciokrotnie wynajmowaliśmy teren pod organizację dużych imprez plenerowych, skierowanych do wrocławian. Były to:

- Dwudniowy festiwal muzyczny „Letnie Brzmienia", który zgromadził blisko 10-tysioęczną publiczność. Na scenie wystąpili się m.in. Krzysztof Zalewski, Katarzyna Nosowska, Natalia Przybysz, Mrozu, czy Vito Bambino.
- Festiwal Pasibrzucha – największy festiwal o tematyce gastronomicznej we Wrocławiu. W ciągu trzech dni imprezy wzięło w niej udział ok 50 000 uczestników.
- Festiwal Winiarze i Przyjaciele – dwudniowa edycja festiwalu, który na stałe wpisał się w kalendarz partynickich wydarzeń zgromadziła 9000 uczestników.
- Kiermasz Ogrodniczy „Pamiętajcie o ogrodach" – w minionym roku odbyły się dwie edycje imprezy, wiosenna i jesienna. Łącznie zgromadziły 18 700 uczestników.
- Finał obchodów 25-lecia Województwa Dolnośląskiego. To wydarzenie zorganizowaliśmy wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego w październiku przy okazji dnia wyścigowego – Crystal Cup. W trakcie dwudniowego wydarzenia wrocławianie bawili się podczas koncertów, brali udział w konkursach, dzieci podziwiały występy cyrkowe. Na Partynicach swoje stoiska wystawiło ponad 30 wystawców gastronomicznych,

reprezentujących małe, lokalne gospodarstwa z Dolnego Śląska oraz kilkadziesiąt instytucji turystyczno-kulturalnych. Niestety, tym razem nie dopisała pogoda i pomimo dużej reklamy, w deszczowy weekend Partynice odwiedziło 7000 osób.

Działania promocyjne

Rekordowy wynik frekwencyjny sezonu wyścigów konnych jest w dużej mierze konsekwencją odpowiednio prowadzonych działań promocyjnych. Tzw. „duże dni wyścigowe" tradycyjnie są promowane przy użyciu zróżnicowanych narzędzi reklamowych, są to kampanie meta oraz google ads, kampanie spotowe w stacjach radiowych, kampanie outdorowe z wykorzystaniem takich nośników jak: słupy ogłoszeniowe, żagle na latarniach wzdłuż ulic Oławskiej i Świdnickiej, kubiki reklamowe oraz flagi na drzewcach wokół rynku. Spoty promujące wyścigi są również emitowane na nośnikach partnerów toru: MPK Wrocław, DCF, Koleje Dolnośląskie, Kolejkowo, Stadion Wrocław, ZOO Wrocław.

Jak co roku, w 2023, włączyliśmy się w aukcje WOŚP. Przekazaliśmy do licytacji pakiet „VIP na wyścigach konnych", w skład którego wchodziły następujące elementy:

- zaproszenie na lunch VIP,
- udział w dekoracji zwycięzców gonitwy,
- miejsce w bryczce, która wjeżdża na tor podczas parady otwarcia.

W sezonie 2023 wykonaliśmy kolejny krok w stronę ulepszenia estetyki przestrzeni reklamowych toru. Wprowadziliśmy jednolitą kolorystykę nośników reklamowych widocznych na prostej finiszowej. Wszystkie banery sponsorów oraz partnerów toru były drukowane w dwóch kolorach: burgundowym (to nasz kolor firmowy) oraz białym. Odejście od dowolności kolorystycznej zdecydowanie poprawiło estetykę najważniejszej części toru, przy której podczas wyścigów gromadzi się najwięcej publiczności.

W 2023 roku zrealizowaliśmy dwa ważne materiały video. Pierwszy z nich to film prezentujący zmiany jakie zaszły na Partynicach w ciągu ostatniego dziesięciolecia. Wybraliśmy 10 najważniejszych wydarzeń minionej dekady, stąd też tytuł filmy „10x10". Powstały dwie wersje, krótsza 5-minutowa składająca się z ujęć oraz informacji tekstowych oraz dłuższa 10-minutowa, w której dyrektor toru Jerzy Sawka opowiada o 10 najważniejszych zmianach ostatniego 10-lecia na torze.Drugi z nowopowstałych materiałów video to film promujący działalność

nowej sekcji na Partynicach – hobby horse. W dwuminutowym materiale wystąpiły dzieci trenujące hobby horse na Partynicach oraz młodzież jeżdżąca konno. Materiał został zamieszczony na platformie Youtube i cieszy się dużą popularnością wśród oglądających.
W minionym roku poszerzyliśmy makietę poświęconą wrocławskiemu torowi W Kolejkowie. Istniejącą scenę, na której widać nasze konie, dyrektora toru, jeźdźców oraz przyczepę do przewozu koni powiększyliśmy kolejną, na której znalazł się parkur hobby horse, zawodnicy, podium ze zwycięzcami oraz jury oceniające zawody hobby horse.
Media
W 2023 roku w mediach pojawiło się łącznie 5580 informacji według 4 monitorowanych haseł: „Wrocławski Tor Wyścigów Konnych", „Wyścigi Konne Wrocław", „Jerzy Sawka", „Wielka Wrocławska".
Ekwiwalent reklamowy dla wyżej wymienionych haseł wyniósł 12 565 188 zł.
Poniżej znajdują się wykresy dotyczące monitorowanych haseł.
Statystyki dla hasła „Wrocławski Tor Wyścigów Konnych – Partynice"

- Liczba informacji – 2 252
- Zasięg informacji – 501,8 mln
- Dotarcie informacji – 17,8 mln
- AVE szacunkowe – 5,6 mln zł
- AVE zweryfikowane – 0 zł

Wydźwięk

	udział procentowy
Negatywny	0%
Neutralny	0%
Pozytywny	0%
Niezdefiniowany	100%

Rozmiar

	udział procentowy
Artykuł	0%
Notka	0%
Wzmianka	0%

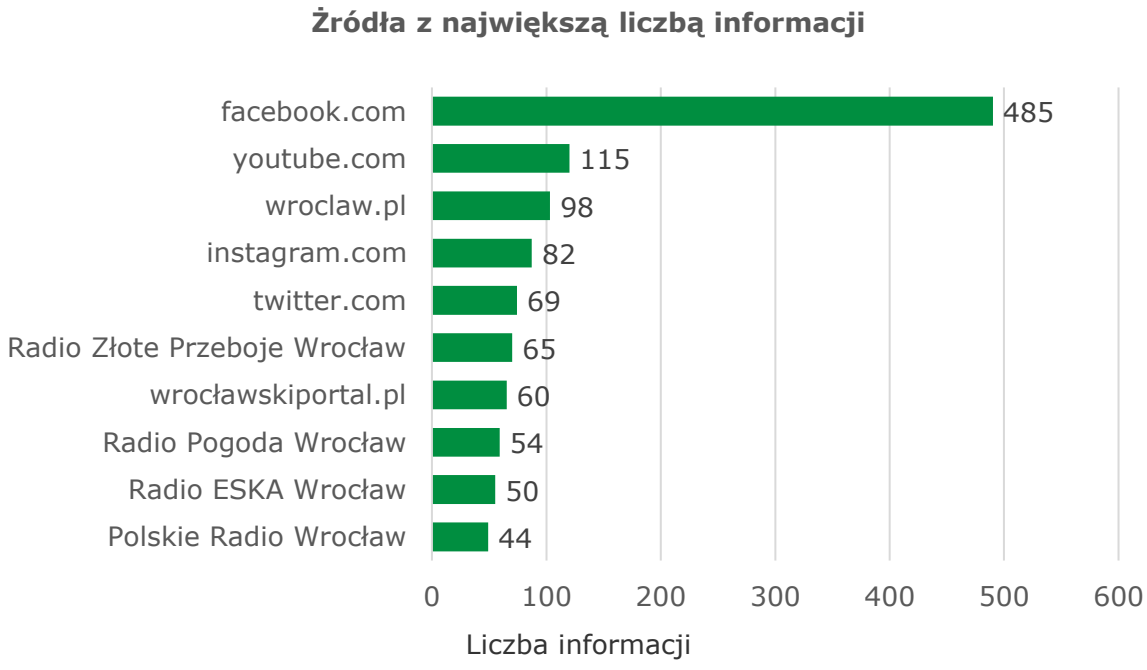
Niezdefiniowany	100%

Medium

	udział procentowy
Prasa	1,82%
Radio	13,06%
Telewizja	1,24%
WWW	49,69%
Social media	34,19%

Soclial media

	udział procentowy
Facebook	63,38%
X (Twitter)	9,35%
YouTube	15,45%
Instagram	10,91%
TikTok	0%
Fora	0%
Blogi	0,26%
Pozostałe	0,65%

Statystyki dla hasła „Wyścigi konne we Wrocławiu”

- Liczba informacji – 2 399
- Zasięg informacji – 558,2 mln
- Dotarcie informacji – 16,3 mln
- AVE szacunkowe – 4,4 mln zł
- AVE zweryfikowane – 0 zł

Wydźwięk

	udział procentowy
Negatywny	0%
Neutralny	0%
Pozytywny	0%
Niezdefiniowany	100%

Rozmiar

	udział procentowy
Artykuł	0%
Notka	0%
Wzmianka	0%
Niezdefiniowany	100%

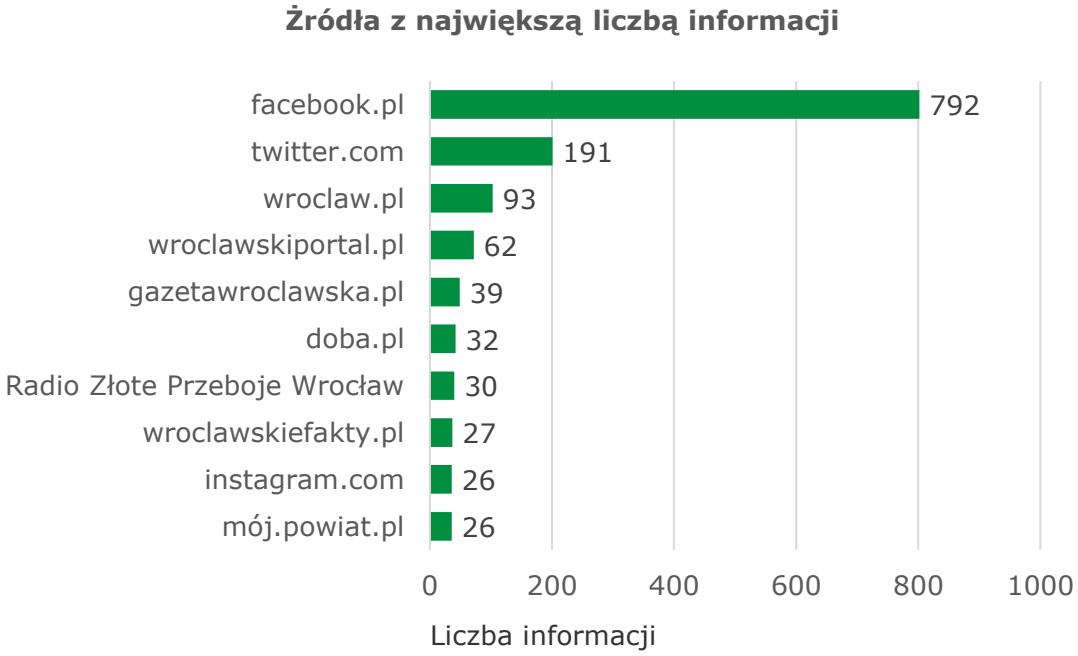
Medium

	udział procentowy
Prasa	1,71%
Radio	5,50%
Telewizja	0,54%
WWW	48,77%
Social media	43,48%

Soclial media

	udział procentowy
Facebook	76,12%
X (Twitter)	18,89%

YouTube	1,44%
Instagram	2,88%
TikTok	0%
Fora	0,10%
Blogi	0,19%
Pozostałe	0,38%

Statystyki dla hasła „Jerzy Sawka”

- Liczba informacji – 290
- Zasięg informacji – 117,1 mln
- Dotarcie informacji – 2,9 mln
- AVE szacunkowe – 2,1 mln zł
- AVE zweryfikowane – 0 zł

Wydźwięk

	udział procentowy
Negatywny	0%
Neutralny	0%
Pozytywny	0%
Niezdefiniowany	100%

Rozmiar

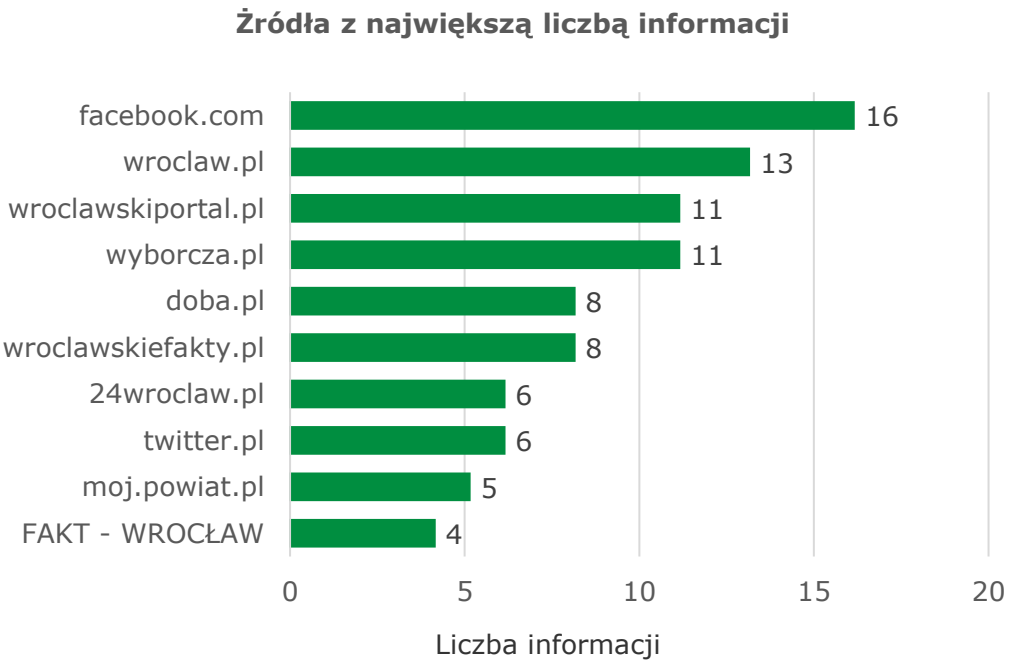
	udział procentowy
Artykuł	0%
Notka	0%
Wzmianka	0%
Niezdefiniowany	100%

Medium

	udział procentowy
Prasa	5,52%
Radio	3,45%
Telewizja	0%
WWW	81,72%
Social media	9,31%

Social media

Nazwa	udział procentowy
Facebook	59,27%
X (Twitter)	22,22%
YouTube	11,11%
Instagram	3,7%
TikTok	0%
Fora	0%
Blogi	3,7%
Pozostałe	0%

Statystyki dla hasła „Wielka Wrocławska”

- Liczba informacji – 639
- Zasięg informacji – 72 mln
- Dotarcie informacji – 1,8 mln
- AVE szacunkowe – 465 188 zł
- AVE zweryfikowane – 0 zł

Wydźwięk

Rodzaj	udział procentowy
Negatywny	0%
Neutralny	0%
Pozytywny	0%
Niezdefiniowany	100%

Rozmiar

Rodzaj	udział procentowy
Artykuł	0%
Notka	0%
Wzmianka	0%

Niezdefiniowany	100%

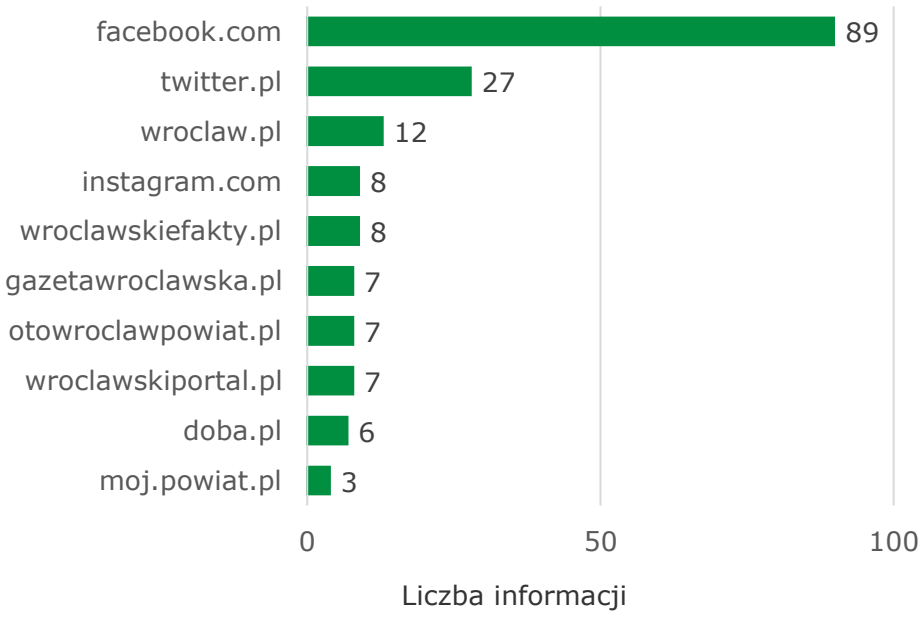
Medium

Typ	udział procentowy
Prasa	1,25%
Radio	1,41%
Telewizja	0,31%
WWW	77,00%
Social media	20,03%

Social media

Rodzaj	udział procentowy
Facebook	69,54%
X (Twitter)	21,09%
YouTube	1,56%
Instagram	7,03%
TikTok	0%
Fora	0%
Blogi	0%
Pozostałe	0,78%

Źródła z największą liczbą informacji

Definicje wskaźników

Ave

Ekwiwalent reklamowy (ang. Advertising Value Equivalent, skrt. AVE) – to wycena danego przekazu określana w pieniądzu (w złotówkach). Polega na szacowaniu wartości publikacji lub emisji danego przekazu na podstawie cenników reklamowych medium, powierzchni publikacji, liczby odsłon, liczby unikatowych użytkowników czy czasu trwania programu. Wyraża sumę środków finansowych, jakie trzeba byłoby wydać, gdyby dany materiał był reklamą.

W wycenie szacunkowej określa się cenę całej publikacji.

W wycenie zweryfikowanej szacowane są jedynie fragmenty związane z analizowanym podmiotem.

Dotarcie publikacji

Dotarcie publikacji jest miarą określającą liczbę realnych kontaktów odbiorców z przekazem medialnym. Dotarcie jest przypisane do konkretnej publikacji. Różni się od Zasięgu wprowadzeniem zmiennych odnoszących się do realnych zachowań odbiorców – sposobów i częstotliwości korzystania z kanałów przekazu.

Zasięg publikacji

Zasięg to autorski wskaźnik obrazujący liczbę potencjalnych kontaktów odbiorcy z przekazem medialnym. Jednostką zasięgu dla prasy jest sprzedaż egzemplarzowa, dla radia słuchacze, dla TV widzowie, dla portali internetowych unikalni użytkownicy, a dla mediów społecznościowych obserwujący dany profil. Suma zasięgu z różnych mediów wyraża liczbę potencjalnych kontaktów z informacją, a nie unikalną liczbę osób, do których dotarła. Jedna osoba mogła zapoznać się z informacją kilkukrotnie.

VII. WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Podczas dni wyścigowych goszczono oficjeli z torów wchodzących w skład cyklu Crystal Cup:

- Jaroslav Müller - dyrektor toru wyścigów konnych w Pardubicach,
- Hana Kamenicka – z toru wyścigów konnych w Pardubicach,
- Petr Kvas – były burmistrz Pardubic,
- Pino Somma – przedstawiciel toru wyścigów konnych w Merano.

W ramach zorganizowanej przez nas we wrześniu konferencji pt. „Przyszłość Wyścigów Konnych” odwiedzili nas wybitni specjaliści w dziedzinie wyścigów konnych i dobrostanu koni:

- Phil McManus (Australia),
- Dennis Madsen (Szwecja),
- Jean Roch Gaillet (Francja),
- Brant Dunshea (UK),
- Fumiaki Mizobe (Japonia).

Przedstawiciele WTWK – Partynice odbyli wyjazdy studyjne do: Essen (targi jeździeckie Equitana), Berlina (spektakl jeździecki Cavaluna), Merano (wyścigi z cyklu Crystal Cup), Chentelham (wyścigi z cyklu Crystal Cup), Jerez de la Fontera (spotkanie rady organizacji Euro Equus), Chantilly (szkolenie z pielęgnacji podłoża toru wyścigowego), Pardubic (wyścigi z cyklu Crystal Cup). W ramach współpracy z torem wyścigowym w Pardubicach, podczas najważniejszego weekendu wyścigowego w sezonie, rozegrana została gonitwa o nagrodę Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Pardubice.

VIII. FINANSE

Dochody

Głównymi źródłami dochodów Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice są wpływy:

1. zadanie A.3.3.13 – ze świadczonych usług najmu i dzierżawy terenów oraz pomieszczeń,
2. zadanie A.4.5 – ze świadczonych usług m.in. związanych z chowem i hodowlą zwierząt, wpływy z tytułu opłaty za jazdy rekreacyjne, półkolonie,
3. zadanie A.5.6.10 – z tytułu zapisu koni wyścigowych do gonitw,
4. zadanie A.5.4.8 – z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat,
5. zadanie A.5.6.17 – z tytułu sprzedaży obornika końskiego, złomu itp.,
6. zadanie A.4.9 – usługi związane z przeznaczeniem powierzchni pod reklamy
7. zadanie A.3.2 – z tytułu odsprzedaży składników majątku,
8. zadanie A.5.6.37 – z tytułu wypłaconego odszkodowania.

Dochody Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych – Partynice w 2023 zostały wykonane w kwocie łącznej kwocie 6.529.147,08 zł co stanowi 100,05% dochodów zapisanych w Planie Finansowym jednostki, w tym: dochody planowane w wysokości 6.519.955,10 zł z tytułu świadczonych usług m.in. jazd

rekreacyjnych, najmów i opłat za zapisy koni do gonitw, co stanowi 99,23% planu finansowego oraz dochody nie ujęte w planie dochodów w kwocie 9.191,98 zł z tytułu uzyskanych odsetek od zaległości.
Środki w zadaniu:

- A.3.3.13 zostały wykonane (kwota 1.618.615,18 zł) w 101,64% - wykonanie powyżej planu spowodowane jest dużym zainteresowaniem wynajmu terenów oraz pomieszczeń na terenie WTWK Partynice – co jest spowodowane jest intensywną akcją promującą. W latach ubiegłych dochody z tego tytułu realizowane były na wysokim poziomie, co pozwalało na podobne zaplanowanie dochodów na bieżący rok.
- A.4.5 zostały wykonane (kwota 3.254.939,62 zł) w 98,28% - wykonanie nieznacznie poniżej planu wynika z trudności oszacowania ilości osób chętnych uczestniczących w nauce jazdy konnej, półkoloniach. Niewykonanie zrekompensowane wykonaniem ponad plan w innych zadaniach.
- A.5.6.10 zostały wykonane (kwota 852.453,96 zł) w 99,59% - wykonanie nieznacznie poniżej planu wynika z trudności oszacowani ilości koni zapisywanych do gonitw. Niewykonanie zrekompensowane wykonaniem ponad plan w innych zadaniach.
- A.4.9 – zostały wykonane (kwota 649.946,03 zł) w 104,16% - wykonanie powyżej planu wynika z rozliczenia umów barterowych oraz nowo podpisanych,
- A.5.6.17 – zostały wykonane (kwota 43.233,87 zł) w 112,30% - wykonanie powyżej planu wynika z faktu iż w zadaniu tym ujęto także inne dochody nieujęte w Planie Finansowym,
- A.3.2 – zostały wykonane (kwota 44.516,43 zł) w 95,20 % - wykonanie poniżej planu wynika z oszacowania dochodów ze sprzedaży majątku na poziomie nieznacznie wyższym od uzyskanych,
- A.5.6.37 – zostały wykonane (kwota 56.250,01 zł) w 100,00 % - wykonanie zgodnie z planem.

Jednocześnie WTWK – Partynice informuje, iż łączne dochody zostały wykonane w 100,05% tj. w kwocie 6.529.147,08 zł co stanowi wykonanie dochodów zapisanych w Planie Finansowym jednostki. Wynika to z dużego zainteresowania usługami świadczonymi przez WTWK Partynice. WTWK – Partynice dołożył wszelkich starań aby w 2023 roku wykonanie dochodów było jak najwyższe co jednak związane jest z koniecznością podnoszenia

dochodów jak i wydatków jednostki celem wypracowania wyższych dochodów co przynosi wymierne efekty w postaci właściwego utrzymania infrastruktury jednostki.

Wydatki

Planowany budżet wydatków WTWK Partynice na rok 2023 po zmianach wynosił 16.106.255,00 zł i został zrealizowany na kwotę 16.096.573,61 zł co stanowi 99,94%, z czego wydatki bieżące w dziale 926 rozdziale 92604 stanowią kwotę 15.987.481,10 zł, tj. 99,94% planu finansowego, wydatki inwestycyjne na kwotę 107.625,00 zł, co stanowi 100,00% planu finansowego (realizacja zgodnie harmonogramem) oraz wydatki bieżące w dziale 750 rozdziale 75075 stanowią kwotę 1.467,51 zł, tj. 97,83% planu finansowego oraz.

Wydatki bieżące w dziale 926 rozdziale 92604 zostały zrealizowane w 99,94% planu finansowego. Minimalne niewykonanie planu wynika to środki z rezerwy na energię elektryczną. Wykonanie planu zgodnie ze specyfiką działalności jednostki tj. niektóre grupy wydatków jednostka realizuje w większym stopniu w pierwszej połowie, a inne grupy wydatków w drugiej połowie roku.

Wydatki inwestycyjne/majątkowe zrealizowane w 100,00% planu finansowego (realizacja zgodnie z harmonogramem).

Środki przeznaczone na wydatki w ramach budżetu Wrocławskiego Toru Wyścigów Konnych - Partynice zostały przeznaczone przede wszystkim na:

1. w zadaniu WTWK/ZP01 Utrzymanie budynków wraz z obsługą – (kwota 3.519.966,72 zł) utrzymanie w należytym stanie obiektów budowlanych, obowiązkowe coroczne przeglądy techniczne budynków. Ponadto ze środków w niniejszym zadaniu płatne są opłaty za energię elektryczną, gaz, wodę, wody opadowe, zakup paliwa, opał, materiały i wyposażenie, części zamienne do maszyn i urządzeń, telefonię, trwały zarząd, opłaty na rzecz budżetu oraz inne.
2. w zadaniu WTWK/ZP02 Utrzymanie stanowisk pracy związanych z prowadzoną działalnością – (kwota 6.407.908,77 zł) wydatki związane przede wszystkim z kosztami wynagrodzeń osobowych i bezosobowych wraz z pochodnymi od nich naliczanymi, PFRON oraz ZFŚS.
3. w zadaniu WTWK/B/01 Prowadzenie działalności kulturalno–sportowo–rekreacyjnej – (kwota 2.099.173,25 zł) wydatki związane z utrzymaniem koni będących własnością WTWK i powierzonych do pensjonatu, organizacją rekreacji tj. m. in. prowadzenie nauki jazdy konnej.

4. w zadaniu WTWK/B/02 Działalność Wyścigowa - organizowanie wyścigów konnych – (kwota 3.314.020,41 zł) wydatki dotyczące przede wszystkim organizacji 12 dni wyścigowych.
5. w zadaniu WTWK/B/03 Organizacja półkolonii – (kwota 255.216,16 zł) wydatki związane z organizacją letnich i zimowych półkolonii jeździeckich dla dzieci i młodzieży.
6. w zadaniu WTWK/B/04 Organizacja imprez różnych – (kwota 391.195,79 zł) wydatki związane z organizacją imprez rekreacyjnych i pikników firmowych, promocją szkółki jeździeckiej, promocją oferty WTWK – Partynice oraz organizacją i promocją wyścigów konnych.
7. w zadaniu INW/228 – zakupy inwestycyjne – (kwota 107.625,00 zł).

a. zakup oraz montaż karuzeli do treningu koni w kwocie 107.625,00 zł.

8. w zadaniu WPM/B/02 Realizacja kampanii tworzących wizerunek Wrocławia jako przyjaznego miejsca do studiowania i życia – (kwota 1.467,51 zł) wydatki związane promocją Miasta Wrocławia.

Wrocławski Tor Wyścigów Konnych Partynice informuje, iż w jednostce nie wystąpiły wydatki w paragrafach 2910, 4560, 4580 oraz 4680. W 2023 roku nie dokonano umorzeń należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny.

IX. LUDZIE na PARTYNICACH (ETATYZACJA)

Zgodnie z zapisami Regulaminu Organizacyjnego w jednostce jest przewidzianych 60 etatów do obsługi WTWK, w następującym podziale:

lp.	nazwa stanowiska	liczba etatów	faktyczna liczba etatów
1	Dyrektor	1	1
2	Zastępca Dyrektora	2	2
3	Kierownik działu	4	2,33
4	Główny Księgowy	1	1
5	Specjalista	16	15
6	Menedżer sportu	1	1
7	Brygadzista	3	3
8	Obsługa	17	16

9	Instruktor	6	2
10	Koniuszy	2	0
11	Pracownik stajni (stajenny)	7	6,5
Razem Etaty WTWK - Partynice		60	49,83

Na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba pracowników etatowych 49,83 etatu - 53 osoby.

Średnia płaca w miesiącu grudniu 2023 roku wynosiła 8.073,66 zł brutto.

ZESPÓŁ PLACÓWEK OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH „DZIECIĘCY DOM"

Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom" w roku 2023 kontynuował swoją działalność instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach pięciu placówek:

1. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr I łączącej zadania typu socjalizacyjnego i interwencyjnego,
2. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr II łączącej zadania typu socjalizacyjnego i interwencyjnego,
3. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr III łączącej zadania typu specjalistyczno-terapeutycznego i interwencyjnego,
4. Placówki Opiekuńczo-Wychowawcza Nr IV łączącej zadania typu specjalistyczno-terapeutycznego i interwencyjnego oraz
5. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr V łączącej zadania typu socjalizacyjnego i interwencyjnego.

Jednocześnie z dniem 01.04.2022r. ZPOW „Dziecięcy Dom" przejął zadania zlikwidowanych drogą Uchwały Nr LI/1352/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 24.03.2022r. jednostek budżetowych: Rodzinnego Domu Dziecka Nr 13 przy ul. Maślickiej 10b/23 we Wrocławiu, Rodzinnego Domu Dziecka Nr 18 przy ul. Głównej 14 we Wrocławiu i Rodzinnego Domu Dziecka Nr 21 przy ul. Włościańskiej 38b we Wrocławiu, które na mocy ww. uchwały stały się komórkami organizacyjnymi „Dziecięcego Domu", tj. kolejno: Placówką opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego Nr 13, Placówką opiekuńczo-

wychowawczą typu rodzinnego Nr 18 oraz Placówką opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego Nr 21,przy zachowaniu ich dotychczasowych lokalizacji. Ponadto w dniu 01.04.2022r. na mocy Uchwały Nr LI/1349/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 24.03.2022r.

Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dziecięcy Dom" we Wrocławiu przy ul. Parkowej 2 ustanowiony został jednostką obsługującą, świadczącą wspólną obsługę dla:

1. Rodzinnego Domu Dziecka Nr 1,
2. Rodzinnego Domu Dziecka Nr 3,
3. Rodzinnego Domu Dziecka Nr 4,
4. Rodzinnego Domu Dziecka Nr 7,
5. Rodzinnego Domu Dziecka Nr 15,
6. Rodzinnego Domu Dziecka Nr 16,
7. Rodzinnego Domu Dziecka Nr 20.

Wspólna obsługa realizowana jest w zakresie obsługi finansowo-księgowej i kadrowo-płacowej, zapewnienia realizacji zadań Inspektora Ochrony Danych, prowadzenia archiwum, obsługi administracyjnej, zakresie organizacyjnym.

Przedmiotem działalności Dziecięcego Domu jest zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania jej przez rodziców, w ramach limitu miejsc: 86.

W roku 2023 w Dziecięcym Domu przebywało ogółem 164 dzieci. Z tej liczby przyjętych zostało na wniosek sądu – 160 dzieci, w wyniku interwencji policji – 4 dzieci. Ogółem w roku sprawozdawczym przyjęto 63 dzieci, a wypisano 62, w tym: w wyniku podjętej przez rodziców współpracy 26 dzieci powróciło do swoich rodzin, we współpracy z sądami i ośrodkami adopcyjnymi umieszczono 14 dzieci w rodzinach adopcyjnych i 15 dzieci w rodzinach zastępczych, przekierowano 6 dzieci do innych placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej (w tym 3 do DPS), 1 wychowanek usamodzielnił się.

Funkcję opiekuna prawnego sprawował specjalista pracy z rodziną dla 50 wychowanków.

Funkcję opiekuna prawnego sprawowało 3 dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego dla 18 wychowanków.

Analiza ruchu wychowanków w Dziecięcym Domu w latach 2022-2023

	2022	2023
Przebywało ogółem dzieci	194	164
na wniosek sądu	186	160
z interwencji policji	8	4
Przyjęto ogółem	96	63
Wypisano ogółem	93	62
do rodziny własnej	30	26
do rodziny adopcyjnej	19	14
do rodziny zastępczej	22	15
do innych placówek	20	6
usamodzielniło się	2	1

Sprawozdanie z wykonania budżetu:
W roku 2023 wydano na działalność Dziecięcego Domu kwotę 9.611.150,30 zł
rozdz. 85510 PW - 8.953.526,98 zł
rozdz. 85510 PW – INW/374 -36.752,40 zł
rozdz. 85510 PZ - 315.291,93 zł
rozdz. 85510 PW UNICEF - 7.000,00 zł
rozdz.85510 PZ – FUNDUSZ POMOCY -298.578,99 zł

OPIEKA MEDYCZNA

Wszystkim wychowankom zapewniono całodobową opiekę pielęgniarską oraz codzienną opiekę lekarza pediatry.
U dzieci przebywających w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom” zdiagnozowano następujące deficyty zdrowotne: opóźniony rozwój psychoruchowy (43), asymetria ciała (28), próchnica (36), koślawość stóp (koślawość kolan/koślawość stóp) (23), obniżone napięcie mięśniowe (38), wada postawy (24), żółtaczka noworodkowa (26), dziecko matki palącej papierosy w czasie ciąży (34), wada wzroku (18), wady serca (19), nadpobudliwość psychoruchowa (29), czynniki uszkodzenia słuchu u dziecka (18), wcześniactwo (21), niska masa urodzeniowa (18), dziecko zaopatrzone w okulary (14), niedobór wagi i wzrostu (28), wada ośrodkowego układu nerwowego (12), FAS (16), wrodzone zapalenie płuc (11), zespół dysmorficzny (14), moczenie nocne i dzienne (9), dziecko matki chorej na choroby przenoszone drogą płciową (5), zez

(4), niska masa ciała (7), niedokrwistość wcześniaków (6), zamartwica urodzeniowa (6), głuchota przewodzeniowo czuciowa (3), zaburzenia sensoryczne (5), wzmożone napięcie mięśniowe (6), niedoczynność tarczycy (6), skrócenie wędzidełka podjęzykowego (2), przerost III migdałka (4), skolioza (5), mózgowe porażenie dziecięce (4), autyzm dziecięcy (4), małogłowie (1), przepuklina pępkowa (3), niedowład kończyn dolnych (3), wada układu moczowodowego (5), przepuklina pachwinowa (1), nadwaga (2), encefalopatia niedotleniowo-niedokrwienna (1), padaczka (2), spodziectwo (1), oczopląs (1), kurzajki na kończynach górnych (1), atopowe zapalenie skóry (1), zastawka komorowo- otrzewnowa (1), ADHD (1), zwężenie odźwiernika (2), rozszczep podniebienia (1), rozszczep kręgosłupa (1), gastrostomia (1).
Zdiagnozowane deficyty zdrowotne miały wpływ na wskaźnik zachorowalności.
Lekarz pediatra pracujący w ZPOW ,,Dziecięcy Dom" w roku 2023 przeprowadził 723 konsultacje lekarskie wychowanków. W placówce nr I wykonano 170 badania, w Placówce nr II – 114, w Placówce nr III – 105, w Placówce nr IV - 116, zaś w Placówce nr V – 125.
Z ogólnej liczby badań lekarskich w ZPOW, w związku z chorobą wykonano ich 667, badanie kontrolne w czasie bądź po zakończeniu choroby przeprowadzono 93 razy. W związku z przeprowadzanymi szczepieniami ochronnymi zostało przebadanych i zakwalifikowanych do szczepienia 119 dzieci. Były to szczepienia kalendarzowe, poza kalendarzem, szczepienia na grypę oraz na Covid-19, meningokoki.
Wykonywano także badania dzieci nowoprzyjętych.
Dzieci przebywające w ZPOW chorowały głównie na: infekcje górnych dróg oddechowych (123), infekcję kataralną (134), zmiany skórne (81), infekcję wirusową (63), dyspepsja (56), zapalenie oskrzeli (26), zapalenie ucha (19), infekcje dolnych dróg oddechowych (18), opryszczka (18), nadpobudliwość (16), uraz (19), infekcja dróg moczowych (12), ropiejące oczy (8), zapalenie gardła (7), łysienie plackowate (1) i inne. W 556 przypadkach zostało włączone leczenie objawowe, zaś w 45 przypadkach wdrożono antybiotykoterapię.
W roku 2023 przeprowadzono 311 konsultacji specjalistycznych oraz uczestniczono w 43 zajęciach z rehabilitacji przeprowadzanych poza terem ZPOW – w zajęciach tych uczestniczyło 3 wychowanków Placówki. Wychowankowie ZPOW ,,Dziecięcy Dom" uczestniczyli w następujących konsultacjach specjalistycznych: laryngolog (55), stomatolog (56), ortodonta (14), okulista

(22), poradnia chorób zakaźnych (12), neonatolog (14), urolog (12), poradnia retinopatii wcześniaczej (10), genetyk (12), nefrolog (9), neurolog (16), endokrynolog (15), kardiolog (26), poradnia chorób płuc (6), psycholog (5), gastroenterolog (8), chirurg dziecięcy (9), ortopeda (7), Dermatolog (3).
U wychowanków przeprowadzane były także badania specjalistyczne: Badanie BERA (17), USG serca (9), USG jamy brzusznej (9), USG szyi (2), EEG (6), MRI (2).
Przeprowadzono 1 zabieg stomatologiczne w znieczuleniu ogólnym w trybie planowym.
W roku 2023 dzieci przebywające w ZPOW ,,Dziecięcy Dom" były hospitalizowane w ramach oddziałów szpitalnych 23 razy w ramach diagnostyki, zaś 8 w ramach stanu nagłego. Z dzieci przebywających w ZPOW ,,Dziecięcy Dom" 25 odbyło turnus Sanatoryjny. 17 wychowanków hospitalizowano na oddziale rehabilitacyjnym szpitala w Ostrowie Wielkopolskim oraz 8 dzieci na oddziale pulmonologii w Wojnowie. Na oddziale psychiatrii dzieci i młodzieży w Miliczu hospitalizowano 1 dziecko.
Placówka wyposażona została w testy płytkowe do wykrywania zakażeń Covid-19, wirusa RSV oraz wirusa grypy. Placówki wyposażone są ponadto w odzież medyczną – przyłbice, fartuchy ochronne, maseczki specjalistyczne oraz niezbędne płyny i środki dezynfekcyjne. W placówkach przestrzegano zasad reżimu sanitarnego.
W okresie sprawozdawczym w „Dziecięcym Domu" przebywało 16 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.

OPIEKA SPECJALISTYCZNA I TERAPEUTYCZNA

W 2023 roku psycholog realizował swoje obowiązki w stosunku do 170 podopiecznych. Opieka psychologiczna obejmowała: dokonywanie diagnoz psychofizycznych wychowanków, sporządzenie arkuszy obserwacyjnych, opinii psychologicznych na potrzeby różnych instytucji, wsparcie psychologiczne oraz podejmowanie działań mających na celu stymulację rozwoju podopiecznych. Wśród obserwowanych trudności występujących u dzieci podczas ich pobytu w placówce wyróżnia się: zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, deficyty emocjonalno-społeczne i opóźnienie rozwoju psychoruchowego, doświadczanie różnego rodzaju przemocy w środowisku rodziny pochodzeniowej, zaburzenia zachowania i emocji. Wśród podopiecznych 34 dzieci pozostawało pod opieką

lekarza psychiatry, a 19 z nich leczono farmakologicznie. U 14 wychowanków obserwowano symptomy nadpobudliwości psychoruchowej. 11 dzieci miało zdiagnozowany lub w trakcie obserwacji Płodowy Zespół Alkoholowy.
Podopieczni posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (24), w tym z uwagi na: autyzm, w tym zespół Aspergera (3), zagrożenie niedostosowaniem społecznym (9), niepełnosprawność intelektualną (4), niepełnosprawność ruchową, w tym afazję (3), niepełnosprawność sprzężoną (3), niedowidzenie i niedosłyszenie (2).
Wszyscy podopieczni byli objęci opieką psychologiczną oraz uczestniczyli w zajęciach specjalistycznych: rewalidacyjnych, usprawniających zdolności poznawcze, wyciszająco-relaksacyjnych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne i kreatywnych.
Pod opieką dwóch fizjoterapeutów w 2023 r. pozostawały dzieci z rozszczepem podniebienia (1), z podejrzeniem lub stwierdzeniem zespołu FAS i FASD (12), z mózgowym porażeniem dziecięcym (3), przepukliną oponowo-rdzeniową (1), zaburzeniami ze spektrum Autyzmu (4), brak ciała modzelowatego (1), skrajnym wcześniactwem (10), niepełnosprawność intelektualna (10).
Objęto opieką dzieci z nieharmonijnym rozwojem psychoruchowym (36) oraz z zaburzeniami postawy w tym: asymetrią w obrębie tułowia oraz łopatek (57), asymetrią w obrębie głowy (5), płasko-koślawością stóp (25), chód na palcach (4).
Dzieciom z deficytami w rozwoju psychoruchowym i z wadami postawy oraz zaburzeniami koordynacji zapewniono rehabilitację NDT Bobath. Fizjoterapię zastosowano z powodu: osłabienia mięśni postawy, brzucha lub kończyn górnych/dolnych, zaburzeń postawy/ skoliozy/ skrzywienia bocznego, problemów z napięciem mięśniowym/ przykurczami, zaburzenia koordynacji/ równowagi, zaburzenia chodu, znacznego opóźnienia w rozwoju motorycznym, upośledzenia umysłowego, zespołów zaburzeń lub genetycznych dysfunkcji, mózgowego porażenia dziecięcego. W ciągu całego okresu sprawozdawczego opieką przez dwóch fizjoterapeutów objęto łącznie 134 podopiecznych z różną intensywnością zajęć.
Ponadto jeden wychowanek korzystał z rehabilitacji metodą Vojty, prowadzoną poza ZPOW z intensywnością 1-2 x w tygodniu przez cały rok.
Obowiązek szkolny realizowało w drugim semestrze 2022/2023 ogółem 31 wychowanków.

W Szkole Podstawowej nr 12 we Wrocławiu uczyło się - 17 wychowanków, w Szkole Podstawowej nr 36– 1, w Szkole Podstawowej nr 101- 2, w SP nr 2 przy Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym w Brzegu Dolnym – 2; DSOSW nr 12- SPS- 1 wychowanek; Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami „Ostoja”- 1 wychowanek; SPS nr 87- 1 wychowanek; SPS Fundacja Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. M. Lutra- 1 wychowanek

Ponadto do Przedszkoli uczęszczała 5 wychowanków, w tym: do Przedszkola Specjalnego nr 151- 1, do Oddziału Przedszkolnego przy SP nr 12- 3 oraz do Publicznego Przedszkola „Familjadek”- 1 dziecko.

Nauczaniem specjalnym, integracyjnym objętych było na mocy orzeczenia poradni psychologiczno–pedagogicznych 14 uczniów oraz 1 dziecko uczęszczające do Przedszkola (Przedszkole Specjalne nr 151). Jeden uczeń był objęty nauczaniem indywidualnym, jeden realizował obowiązek szkolny w formie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych zespołowych.

Z wyżej wymienionej liczby w trakcie trwania drugiego semestru 2022/2023 z Dziecięcego Domu wypisanych zostało 4 dzieci realizujących obowiązek szkolny.

W dniu zakończenia roku szkolnego 2022/2023 promocję do następnych klas uzyskało 22 uczniów.

W pierwszym semestrze roku szkolnego 2023/2024 ogółem do szkoły uczęszczało 34 dzieci: do SP 12 – 26, do SOSW Caritas w Dobroszycach- 1 dziecko, do SP nr 2 przy Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym w Brzegu Dolnym – 2, do SPS nr 87- 1, do Szkoły Podstawowej nr 8 przy MOS Kłodzko- 1 wychowanka, SP nr 101- 1, Stowarzyszenie „Ostoja”- 1; SOSW nr 11- Szkoła Branżowa I Stopnia nr 14-1 wychowanek.

Nauczaniem specjalnym, integracyjnym objętych było na mocy orzeczenia poradni psychologiczno – pedagogicznych 17 uczniów.

6 dzieci realizowała obowiązek przygotowania przedszkolnego, w tym 1 dziecko uczęszczało do Przedszkola Specjalnego i posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, a 5 dzieci realizowała przygotowanie przedszkolne w Oddziale Przedszkolnym w SP nr 12.

Z wyżej wymienionej liczby w trakcie trwania pierwszego semestru roku 2022/23 z Dziecięcego Domu wypisanych zostało 11 dzieci realizujących obowiązek szkolny.

Obowiązek przedszkolny („zerówka”) realizowało w pierwszej połowie 2023 roku (drugi semestr roku szkolnego 2022/2023) w SP 12 – 5 dzieci: w Przedszkolu Specjalnym nr 151 – 1 dziecko, w Przedszkolu mieszczącym się w SP nr 12- 3 dzieci, w Przedszkolu Publicznym „Familjadek”- 1 dziecko.
W drugiej połowie 2023 roku (pierwszy semestr roku szkolnego 2023/2024) obowiązek przedszkolny realizowała 6 dzieci- w SP 12 - 5 dzieci i w Przedszkolu Specjalnym nr 151 – 1 dziecko.

PRACA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZA

W Dziecięcym Domu sporządzony został Ramowy Roczny Plan Pracy oraz Harmonogram Imprez i Uroczystości.
Zajęcia realizowane w ZPOW „Dziecięcy Dom”:

- zajęcia specjalistyczne (grupowe i indywidualne) z wykorzystaniem elementów Integracji Sensorycznej, metody Montessori i Sherborne prowadzone przez psychologa, neurologopedę, pedagoga, fizjoterapeutę oraz wychowawców; wykorzystanie „Sali Doświadczania Świata” na terenie ZPOW
- zajęcia kulinarne: sobotni cykl zajęć kulinarnych organizowany w Placówce nr 2,3,4 i 5
- zajęcia rekreacyjne: wyjścia do pobliskiego Ogrodu Zoologicznego, na spacery do Parku Szczytnickiego, udział w pokazach multimedialnych przy fontannie; wyjścia do kina;

Pozostałe wydarzenia i współpraca z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz dzieci:

- Półkolonie zimowe „Fikołki” Wroclavia- termin: 13.02.-17.02.2023r.
- Sanatorium „Bucze” -termin: 13.02-24.02.2023r.
- Półkolonie z elementami socjoterapii w SP 83 - Termin: 20.02-24.02.2023r.
- Obóz wakacyjny z firmą Omega- Łukęcin- termin: 26.06.2023r.- 06.07.2023r.
- Półkolonie z zakresu Treningu Umiejetności Społecznych- termin: 26.06.-30.06.2023r.
- Wyjście do parku trampolin GoAir- termin: 03.07. i 07.07.2023r.; 21.08. i 29.08.2023r.
- Półkolonie ze Stowarzyszeniem „Druga Runda”- termin: 10.07.-14.07, 17.07.-21.07.2023r.
- Półkolonie letnie „Fikołki” Wroclavia- termin: 24.07.-28.07.2023r.,14.08.-18.08.2023r.

- Wyjazd wakacyjny do Wielenia- termin 31.07.-09.08.2023r.
- Zajęcia dla dzieci „Czekoladowe Warsztaty”- termin: 23.08., 28.08.2023r.
- Zajęcia relaksacyjne z alpakami -termin: 30.08.2023r. i 23.09.2023r.
- Wyjazd wakacyjny do Gliczarowa- termin: 24.08.-30.08.2023r.
- Bal karnawałowy w Liceum nr II – termin: 03.02.2023r.
- Animacje dla dzieci prowadzone przez uczennice LO 12- termin: 18.12.2023r.
- Warsztaty i koncerty Narodowego Forum Muzyki- termin: 13.11.2023r., 20.11.2023r.,
- 7.11.2023r.,14.11.2023r. , 13.11.2023r. , 01.12.2023r., 11.012.2023r., 19.12.2023r.
- Noc filmowa w hotelu Double Tree by Hilton
- Warsztaty kulinarne w hotelu Double Tree by Hilton

W trakcie trwania całego roku 2023 wychowankowie brali czynnie udział w uroczystościach religijnych oraz w obchodach świąt państwowych oraz innych ważnych wydarzeniach; dzieci poznawały znaczenie święta oraz tradycje z nim związane. Były to następujące wydarzenia: Powitanie Wiosny – konkurs na Marzannę, Święta Wielkanocne, Święto Pracy, Dzień Flagi, Święto Konstytucji 3 Maja, Dzień Dziecka, zakończenie roku szkolnego; spotkanie ze Św. Mikołajem, obchody Świąt Bożego Narodzenia. We wszystkich placówkach cyklicznie organizowano wychowankom uroczystość z okazji urodzin.

WARUNKI SOCJALNO – BYTOWE

W celu realizacji zadań statutowych zapewniono wychowankom warunki socjalno – bytowe zgodne z obowiązującymi standardami, z uwzględnieniem wieku i potrzeb dzieci.

WROCŁAWSKIE CENTRUM OPIEKI I WYCHOWANIA

Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania przy ul. Lekcyjnej 29 jest jednym z elementów sytemu opieki nad dzieckiem i rodziną. WCOW jest jednostką organizacyjną Miasta działającą w formie jednostki budżetowej.

Misją Centrum jest:

- współpraca z rodziną i otoczeniem wychowanka w celu jego powrotu do domu rodzinnego lub znalezienie najlepszego rozwiązania dla danego dziecka w konkretnej sytuacji życiowej,

- staranie, by dzieciom pozbawionym zainteresowania i właściwej opieki w rodzinnych domach stworzyć dom zastępczy, w którym mogą czuć się jak u siebie.

WCOW zapewnia opiekę i wychowanie dzieciom i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

W 2023 WCOW posiadało 178 miejsc.

Wychowankowie WCOW mieszkają w Placówkach usytuowanych w 13 lokalizacjach:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 typu socjalizacyjno-interwencyjnego przy ul. Lekcyjnej 29 we Wrocławiu, limit miejsc: 14;
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Poleska 15/31 we Wrocławiu, limit miejsc 14
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Legnicka 21/9 we Wrocławiu, limit miejsc 14
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Kamieńskiego 253/1 we Wrocławiu, limit miejsc 14
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 5 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Lekcyjnej 29/1 we Wrocławiu, limit miejsc 14
6. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 6 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Litewska 72/1 we Wrocławiu, limit miejsc 14
7. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 7 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Kamieńskiego 253/2 we Wrocławiu, limit miejsc 14
8. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 9 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Legnicka 21/10 Wrocławiu, limit miejsc 14
9. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 10 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
   ul. Borowska 181-187/1we we Wrocławiu, limit miejsc:14

10. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 11 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
    ul. Borowska 181-187/2 we Wrocławiu, limit miejsc:14
11. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 12 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
    ul. Gazowa 22/3 we Wrocławiu, limit miejsc 12
12. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 13 typu socjalizacyjno-interwencyjnego
    ul. Kołłątaja 31/3 we Wrocławiu, limit miejsc 12
13. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 14 typu socjalizacyjno-interwencyjnego ul. Podwale 67/8 i 8a we Wrocławiu; limit miejsc 14;

Struktura organizacyjna WCOW obejmuje: Dział Finansowy z podległym mu Działem Obsługi oraz Dział Organizacyjno-Kadrowy, wydzielony został również Zespół specjalistów, w skład którego wchodzą: pedagodzy, psycholodzy,terapeuci, pracownicy socjalni, pielęgniarki i zatrudnieni na umowach cywilno-prawnych logopedzi. WCOW dysponuje 147 etatami podzielonymi zgodnie z Regulaminem organizacyjnym w następujący sposób:

14. Dyrektor-1
15. Zastępca Dyrektora – 2 (1+2x1/2)
16. Główny Księgowy - 1
17. Kierownik komórki organizacyjnej – 3
18. Pracownicy administracyjni-11
19. Pracownicy obsługi - 20
20. Specjaliści - 29,5
21. Starszy wychowawca-koordynator-1
22. Wychowawcy i opiekunowie dziecięcy-78,5

W 2023r Wrocławskie Centrum nadal miało problemy kadrowo – organizacyjne zwiazane z brakiem kadry oraz z wieloma nieobecnosciami spowodowanymi COVID-19 oraz epidemią grypy. Dodatkowe problemy kadrowe związane były z dużą ilośćią wychowanków-w tym nowe grupy wychowanków-uchodżców wojennych.

W 2023r. pracownicy WCOW uczestniczyli w szeregu szkoleń z zakresu zmieniających się przepisów prawa oraz podnoszących ich kompetencje, tj.:

- Szkolenie z RODO.

- Szkolenia HACAP dla pracowników kuchni;
- Szkolenia podnoszące kompetencje wychowawców i specjalistów;
- Superwizje;
- Szkolenia z zakresu prawa pracy, księgowości, zmian podatkowych - dla pracowników administracji; w większości szkolenia były przeprowadzane w większości w trybie on-line.

Realizacja zadań zespołu specjalistów.

Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami organizacyjnymi Zespół w 2023 r. realizował swoje zadania przy pomocy zatrudnionych specjalistów: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, terapeutów, logopedy i pielęgniarek, przyporządkowanych do wsparcia wyznaczonych Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, wchodzących w skład WCOW.

W uzasadnionych przypadkach korzystano także z wsparcia psychiatry, seksuologa oraz przedstawicieli innych specjalizacji, adekwatnie do potrzeb i treści wnoszonych przez wychowanków. W minionym roku kontynuowano jednocześnie współpracę z NEUROMED oraz z Hammersbach Wrocław w celu wzbogacania oferty pomocy specjalistycznej na rzecz wychowanków tut. Placówki.

W okresie sprawozdawczym, ze względu na wzmożoną zachorowalność w okresach jesiennym, zimowym i wiosennym, niezbędne było dostosowanie pracy zespołu specjalistów, do pojawiających się potrzeb w taki sposób, by zapewnić w pierwszej kolejności całodobową opiekę wychowankom. Organizację posiedzeń Zespołów ds. oceny sytuacji dzieci realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dla zachowania stabilności i płynności procesów pracy zespołu, w okresie sprawozdawczym przeprowadzono dwukrotny wewnętrzny monitoring dokumentacji prowadzonej przez Zespół. Zakres wykonanych przez Zespół specjalistów działań w roku 2023 skupiał się zasadniczo na kontynuowaniu działań w następujących obszarach:

1. Praca z rodziną oraz regulacja sytuacji prawnej dzieci zabezpieczonych we WCOW, a szczególnie:

- diagnostyka rodzin pochodzeniowych dzieci umieszczonych w WCOW pod kątem możliwości powrotu dzieci do domu,
- współpraca z rodzicami biologicznymi nakierowana na aktywizację systemu rodzinnego do wykorzystania własnych zasobów w celu przezwyciężenia

trudnej sytuacji życiowej będącej przyczyną zabezpieczenia dziecka w placówce,

- współpraca w ZTPS, sądami, kuratorami, policją, asystentami rodzin i innymi instytucjami działającymi na polu niesienia pomocy osobom potrzebującym w zakresie pogłębienia diagnostyki środowisk rodzinnych dzieci umieszczonych w WCOW oraz objęcia wsparciem w/w systemów rodzinnych nakierowanym na wzrost możliwości powrotu dzieci do domu rodzinnego,
- bieżące monitorowanie sytuacji w rodzinach pochodzeniowych dzieci przebywających na przepustkach,
- ustalanie uprawnień do dochodów dzieci, w tym alimentów.

2. Procesy adopcji dzieci zabezpieczonych we WCOW w przypadku uregulowania ich sytuacji prawnej poprzez pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców, a w szczególności:

- opieka terapeutyczna, psychologiczna i pedagogiczna wobec dzieci pozostających w procesie adopcyjnym uwzględniająca szczególne potrzeby emocjonalne wychowanków w tym okresie;
- współpraca z Ośrodkiem Adopcyjnym,
- współpraca z kandydatami na rodziny adopcyjne,
- współpraca z systemami rodzinnymi nakierowana na złagodzenie skutków emocjonalnych dzieci przygotowywanych do życia w rodzinach adopcyjnych.

3. Budowanie diagnozy i jej aktualizacji oraz dbałość o właściwą realizację zaleceń z niej wynikających, realizacja potrzeb edukacyjnych dzieci zabezpieczonych we WCOW, w tym szczególnie:

- opieka psychologiczna, pedagogiczna, terapeutyczna, medyczna i logopedyczna nad wychowankami WCOW zgodnie z ich potrzebami,
- prowadzenie zajęć specjalistycznych indywidualnych (w tym biofeedback) i grupowych z wychowankami WCOW adekwatnie do potrzeb oraz organizowanie roku szkolnego dzieci,
- współpraca z lekarzami specjalistami i wykonywanie konsultacji w obszarze psychiatrycznym oraz neurologicznym, a także innymi adekwatnie do potrzeb dzieci,
- współpraca z instytucjami działającymi na polu pomocy rodzinie i dziecku, miedzy innymi z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi, Sądami Rodzinnymi, Policją, szkołami i innymi adekwatnie do potrzeb,

- sporządzanie raportów i opinii na temat sytuacji dzieci zabezpieczonych we WCOW,
- współpraca z rodzinami zaprzyjaźnionymi,
- ścisła współpraca z wychowawcami na rzecz usprawniania procesów opiekuńczych wobec dzieci zabezpieczonych w tutejszym Centrum.

Usamodzielnienia

We wszystkich placówkach WCOW prowadzono projekt „Wrocławska podróż do samodzielności" w ramach którego prowadzona jest również Placówka nr 12 dla wychowanków powyżej 17 roku życia, w której praca wychowawcza koncentruje się szczególnie na potrzebach związanych z przygotowaniem wychowanków do opuszczenia placówki.

W ramach projektu prowadzone są również dedykowane zajęcia edukacyjne o charakterze warsztatowym, indywidualne spotkania związane z wejściem wychowanków na rynek pracy, konstruowaniem indywidualnych programów usamodzielnienia oraz szkolenia kadry pedagogicznej WCOW.

Warsztaty były realizowane w stałej współpracy z:

- Wrocławskim Parkiem Technologicznym (Fundacja Pro Mathematica) – dotyczące praktycznego wykorzystywania nowoczesnych technologii oraz poruszania się w branży social mediów;
- Fundacją „Sukces pisany szminką" w ramach dwudniowych warsztatów dla kadr i wychowanków rozmawiano o wyzwaniach i możliwościach współczesnego rynku pracy
- Dzięki pomocy finansowej prywatnych sponsorów zorganizowano kursy prawa jazdy dla najstarszych wychowanków
- Credit Suisse w zakresie organizacji warsztatów biznesowych
- HP Enterprise w zakresie możliwości pracy w korporacji
- IDEA LAB FOUNDATION realizującą projekt dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach treningu kompetencji miękkich
- Fundacją „Podaj dalej" – w zakresie poznania różnych profesji i miejsc pracy
- Wraz z wrocławskim fotografikiem Dimitrijem Wasilewskim we współpracy z WPT zorganizowano projekt fotograficzny „Chcę i będę", w ramach którego młodzież wraz ze swoimi celami i aspiracjami na przyszłość zaprezentowała się na portretach artysty. Wernisaż wystawy w WPT oraz kolejno wystawa zdjęć w C.H. Magnolia i Przejściu Dialogu związane były także ze zbiórką funduszy

na wyjazd zagraniczny. W listopadzie 2023 młodzież wyjechała na tygodniową wycieczkę do Włoch.

W ramach projektu „Napraw swój los” z firmą MERCEDES-BENZ Grupa Wróbel oraz Firmą Veritas wychowankowie odbyli staże wakacyjne na wielu stanowiskach zarówno technicznych jak i biurowo-administracyjnych.

We współpracy w wrocławskim deweloperem Hossanova, w porozumieniu z MOPS we Wrocławiu uruchomiono program wynajmu chronionego dla wychowanków opuszczających WCOW.

Usamodzielniająca się młodzież wzięła także po raz drugi udział w kolejnej odsłonie konferencji Sky Conference, zorganizowanej przez młodzież z różnych krajów świata.

Wyjazdy rekreacyjne oraz inne inicjatywy

- Z udziałem środków pozyskanych od partnerów zewnętrznych m.in. Fundacji DOM DBAMY O MŁODYCH, Fundacji Sfinks z pasją do dzieci, Fundacji MAIO, Veritas, Mirosław Wróbel Sp. z o. o., Fundacji One day, Fundacją Purestone zorganizowano wyjazdy rekreacyjne dla dzieci, m.in. do:
- Energylandii (grudzień),
- Obóz sportowy w Starej Morawie, bedacy zwieńczeniem całorocznych treningów biegowych z trenerem Fundacji Veritas, (sierpień),
- Wyjazd na EdduCamp dra Mateusza Grzesiaka do Warszawy (sierpień),
- Pragi (czerwiec),
- Nad Jezioro Nyskie (czerwiec),

Warsztaty wyjazdowe w Nadleśnictwie Namysłów (maj)

- Kontynuowano współpracę z Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu w zakresie organizacji zajęć dedykowanych dla wychowanków pieczy zastępczej – w ramach kolejnego projektu odbyły się koncerty w NFM jak i na terenie WCOW oraz warsztaty muzyczne dla najmłodszych
- Wraz z grupą wrocławskich mistrzów graffiti wychowankowie wykonali renowację garażu przy ul. Borowskiej
- Zorganizowano prezenty świąteczne dla wychowanków m.in. we współpracy z Platformą Obywatelską Dolny Śląsk, Fundacją Dom Dbamy o Młodych oraz lokalna inicjatywa społeczną „Podaruj gwiazdkę”
- Organizowano zajęcia pozalekcyjne oraz korepetycje w ramach współpracy z Fundacją Veritas

- Organizowano czas wolny dzieci we współpracy m.in. z Wrocławskim Parkiem Wodnym, obiektami Młodzieżowego Centrum Sportu we Wrocławiu, Go Jump, Strażą Miejską

Dzięki współpracy z licznymi partnerami korporacyjnymi oraz prywatnymi sponsorami doposażono placówki w sprzęt komputerowy, materiały wyposażenia wnętrz i AGD, dokonano prac remontowych.

Organizowano również praktyki studenckie, wykłady szkoleniowe dla Akademii Wychowania Fizycznego, wolontariat dla indywidualnych osób.

Działania Placówek WCOW

Placówka nr 2

- Uczestnictwo w zajęciach z pedagogiem i psychologiem;
- Uczestnictwo w zajęciach EEG Biofeedback;
- Uczestnictwo w zajęciach terapeutycznych;
- Uczestnictwo w zajęciach dodatkowych, rozwijających zainteresowania wychowanków;
- Organizowanie społeczności w grupie przeprowadzane na bieżąco adekwatnie do bieżących sytuacji;
- Organizacja przyjęć urodzinowych wychowanków;
- Weekendowe wyjścia - wdrażanie do życia w społeczeństwie oraz kulturze oraz celach rekreacyjnych: gojump, goair, kino, aquapark, restauracje, łyżwy, Wrocławski Rynek.
- Wyjazd z dziećmi w okresie wakacyjnym na kolonię;
- Współpraca z Młodzieżowym Centrum Sportu - uczestnictwo w wyjściach na rekreacyjny basen letni;
- Współpraca z klubem Sparta Wrocław – kibicowanie podczas zawodów sportowych;
- Współpraca ze Stowarzyszeniem Adventure Realms, pozyskiwanie wolontariuszy na korepetycje dla wychowanków;
- Uczestnictwo w pikniku organizowanym przez Akademię Wojsk Lądowych z okazji Dnia Dziecka w miejscowości Raków Wielki;
- Nawiązanie współpracy z firmą Quantum Oławska - uczestnictwo wychowanków w kursie programowania;
- Przygotowywanie listów do Świętego Mikołaja, uroczyste wręczenie prezentów przez sponsorów;
- Podtrzymywanie współpracy oraz uczestnictwo w wydarzeniu Moto Mikołaje;

- Zorganizowanie uroczystej Wigilii w Placówce.
- Placówka nr 4
- Współpraca ze Stowarzyszeniem Adventure Realms w ramach programu: wolontariat online, korepetycje dla dzieci;
- Realizowanie programu usamodzielnień dla najstarszych wychowanek;
- Cykliczne zajęcia z pedagogiem „Życie w społeczeństwie- wyzwania i zagrożenia”;
- Sadzenie krzewów z firmą Procter&Gambel;
- Wyjścia rekreacyjne: na basen, do kina, na place zabaw z dziećmi
- Wyjścia do Zoo, na Wyspę Słodową, do Rynku
- Warsztaty z malowania połączone z odnawianiem drzwi i futryn z firmą Dulux;
- Dzień Dziecka;
- Trening kulinarny;
- Trening ekonomiczny;
- Zajęcia z sensoterapii dzieci małych;
- Szkolenia z pierwszej pomocy przedmedycznej;
- Zajęcia z elementami muzyki dla dzieci młodszych;
- Dzień Wszystkich Świętych;
- Andrzejki;
- Poszerzenie wiedzy młodych matek poprzez cykliczne zajęcia na temat rozwoju małego dziecka jego potrzeb i możliwości. Dokształcenie wychowanek w zakresie stymulacji małego dziecka.
- Organizowanie wspólnych seansów filmowych
- Wspólne celebrowanie świąt, urodzin i pożegnań wychowanków opuszczających placówkę.
- Zorganizowanie i udział w spotkaniu świątecznym, krzewienie zwyczajów i tradycji świątecznych;
- Udział w akcji Moto Mikołaje – podopieczni otrzymali paczki mikołajowe;
- Placówka nr 7
- Współpraca ze Stowarzyszeniem Adventure Realms w ramach programu: wolontariat online;
- Współpraca z Fundacja Hammersbach – włączenie najstarszego wychowanka w zajęcia programowania;
- Cykliczne zajęcia z pedagogiem i psychologiem, np. „Zagrożenia w sieci”;
- Sadzenie krzewów z firmą Procter&Gambel;

- Sadzenie krzewów z projektu Dotlenieni;
- Piknik dla wolontariuszy ze Stowarzyszenia Adventure Realms;
- Wyjścia rekreacyjne: na basen, do kina, pokoju zagadek itp.;
- Warsztaty z malowania połączone z odnawianiem drzwi i futryn z firmą Dulux;
- Grupowe wyjście z okazji Dnia Dziecka.
- Zajęcia z usamodzielnienia najstarszych wychowanków;
- Wspólne celebrowanie świąt, urodzin i pożegnań wychowanków opuszczających placówkę.
- Grupowy wyjazd wakacyjny nad morze
- Indywidualne wyjazdy dzieci na kolonie w okresie letnim.
- Zorganizowanie i udział w spotkaniu świątecznym, krzewienie zwyczajów i tradycji świątecznych;
- Rozwijanie zainteresowań podopiecznych poprzez udział w różnych zajęciach dodatkowych np.: siłownia, j. japoński, piłka nożna, programowanie, tańce;
- Udział wybranych wychowanków w przedstawieniu jasełkowym w Teatrze Lalek;
- Udział w akcji Moto Mikołaje – podopieczni otrzymali paczki mikołajowe;

Placówki nr 1 nr 5 i nr 6:
Wraz ze Stowarzyszeniem Adventure Realms zorganizowano wolontariat online, korepetycje dla dzieci dla Placówek nr 5 i 6. Podczas wakacji wychowankowie Placówki nr 6 wzięły udział w obozie sportowym Survival Race. Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć sportowych: wspinaczka, zajęcia judo, zajęcia taneczne, treningi piłki nożnej. Wychowankowie Placówki nr 5 i wychowankowie Placówki nr 6, wzięli udział w koloniach wakacyjnych w w Pogorzelicy.
W grudniu zorganizowano Mikołajki z Fundacją MottoDolls. Wręczenie dzieciom prezentów od motocyklistów. Organizacja Mikołajek: prezenty między innymi od sieci sklepów LIDL, Klubokawiarnia Hopsaki. W ramach stałej współpracy z Credit Suisse: warsztaty artystyczne, przygotowywanie stroików wielkanocnych i bożonarodzeniowych, gra terenowa „W poszukiwaniu wrocławskich krasnali”, piknik na Dzień Dziecka wraz
z Akademią Wojsk Lądowych; warsztaty kulinarne, Dzień Sportu; Sprzątanie Świata.
Nagrano świąteczny utwór.

W placówkach prowadzone są na stałe zajęcia psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne. Organizowane są wyjścia poza placówkę: do teatru, na koncerty, do sal zabaw.

Placówki nr 3, 9, 10,12, 13, 14

Wychowankowie z tych Placówek uczestniczą w działaniach związanych z usamodzielnieniem, oprócz tego realizowane były też inne aktywności:

- Zajęcia kulinarne-Potrawy z różnych stron świata. Cały semestr. Prowadzone przez wychowawców grupy i panią kucharkę;
- Czytanie na Legnickiej- program czytelniczy realizowany od 4 lat w placówce. Wychowankowie codziennie od 20.00-do 20.30 czytają książki. Dzięki realizacji tego programu mamy już pokaźną biblioteczkę z zakupionymi książkami. Cały semestr;
- Udział w warsztatach kinowych przy kinie nowe Horyzonty;
- Wyjścia do kina na seanse młodzieżowe. Wrzesień-grudzień 2023;
- Wyjścia na łyżwy lodowisko Wejherowska-grudzień 2023,
- Nauka pływania. Aquapark Wrocław-wrzesień-grudzien 2023
- Współpraca z klubem sportowym Samuraj-zajęcia na siłowni i kickboxing. Wrzesień-grudzień 2023;
- Zajęcia rękodzieła-wykonanie prezentów;
- Motomikołaje. Impreza integracyjna -grudzień 2023;
- Zajęcia integracyjne;
- Zebrania grupy i społeczności w rozwiązywaniu codziennych problemów;
- Wspólne obchodzenie świąt ,urodzin i ważnych dat w życiu grupy;
- Grupowe wycieczki;
- Wyjazd do sanatorium młodszych wychowanków;
- Wyjazdy na narty;
- Wyjścia podczas przerwy świątecznej do kina, na lodowisko i do parku iluminacji na terenie zamku Topacz.

Szczególna współpraca Dolnośląskim Centrum Neuropsychiatrii Dzieci i Młodzieży „Neuromed” - w ramach zacieśnionej współpracy w zakresie realizowania obowiązku szkolnego dla dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, realizowania specjalistycznego wsparcia lekarza psychiatry oraz terapii i psychoprofilaktyki uzależnień

Placówka nr 11

W Placówce nr 11 przebywają dzieci-uchodźcy wojenni z Ukrainy, zajęcia dodatkowe organizowane dla wychowanków miały na celu zarówno złagodzenie stresu związanego z nową sytuacją, naukę języka polskiego, utrzymywanie ukraińskich tradycji i tożsamości narodowej oraz możliwość poznania miasta i okolicy:

- Wyjścia do Parku Trampolin - raz w miesiącu lub raz na 2 miesiące maksymalnie;
- Wyjście do Bobolandii - dwa razy podczas wakacji 2023;
- Wyjście do Aquaparku - 2 razy w 2023 roku;
- Wyjazd do Kuraszkowa do Papugarni;
- Wyjazd do Zagrody Alpak Amigos;
- Treningi piłki nożnej dla dzieci z Ukrainy podczas wakacji 2023;
- Wyjście na koncert Oksany But z Ukrainy w Parku Brochowskim;
- Sadzenie Drzewka Pokoju na terenie placówki (cedr - symbol niezłomności - nawiązanie do ukraińskich żołnierzy);
- Wyjazd do Warszawy na mecz piłki nożnej - grała ukraińska drużyna Szachtar Donieck;
- Tworzenie karmników i domków dla owadów (otrzymane od Młoda Scena);
- Zajęcia artystyczne - Motanki - tradycyjne lalki - 3 spotkania;
- Koliadki (колядки) – kolędowanie;
- Zajęcia manualne - Wianki ukraińskie - do tradycyjnych strojów;
- Nauka gry na flecie - melodie białoruskie, rosyjskie i ukraińskie;
- Vesnianka (веснянка) - nauka piosenki ukraińskiej;
- Ochody świąt ukraińskich - Pasha, Rizdvo;
- Wyjście do kina na film w języku ukraińskim – Avatar;
- Ferie zimowe i półkolonie wakacyjne były organizowane przez szkołę ukraińską i Fundację Ukraina - wszystkie zajęcia były prowadzone przez osoby narodowości ukraińskiej;
- Robienie pierniczków świątecznych z ukraińskimi wolontariuszami;
- Zajęcia kulinarne - robienie ukraińskiej sałatki olivie oraz pielmieni;
- Hukanie wiosny na kąpielisku na Oporowie - 1 dzień wiosny według kalendarza ukraińskiego - tradycyjne obchody;
- Organizowane w świetlicy Art Cafe (społeczność ukraińska) - robienie makram, robienie bransoletek w kolorach niebieskich i żółtych, malowanie obrazów balonami z wodą prowadzone przez osoby z Ukrainy, częstowanie dzieci

przysmakami ukraińskimi, możliwość porozmawiania z rodakami. Zajęcia miały na celu integrację społeczną dzieci z Ukrainy z ich społecznością oraz integrację społeczności ukraińskiej i polskiej.

W chwili obecnej w Placówce nr 11, w której przebywają ukraińskie dzieci wsparcie dla zatrudnionych we WCOW wychowawców stanowi mieszana ukraińsko-polska kadra, co pozwala zapewnić poczucie bezpieczeństwa wychowanków ukraińskich, ale również znacznie usprawnić pracę pracowników WCOW. Na dzień 31.12.2023r. grupa wychowanków uchodźców wojennych liczyła 20 osób, opiekunem tymczasowym dla wychowanków z Ukrainy jest Dyrektor

WROCŁAWSKI ZAKŁAD AKTYWNOSCI ZAWODOWEJ

Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej jako zakład budżetowy Gminy Wrocław został utworzony Uchwałą Nr XXIV/870/08 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 11 września
2008 r. w sprawie utworzenia Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej z siedzibą we Wrocławiu i nadania Statutu. Od początku r. 2011 funkcjonuje jako samorządowy zakład budżetowy Gminy Wrocław.
Działalność prowadzona jest na terenie nieruchomości przy ul. Litomskiej 10 we Wrocławiu, na podstawie umowy użyczenia zawartej w dniu 15 lutego 2010 r., pomiędzy Gminą Wrocław a Wrocławskim Zakładem Aktywności Zawodowej.
Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych obiekty i pomieszczenia użytkowane odpowiadają przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy oraz uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno - sanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich.
W 2023 r. 36 niepełnosprawnym pracownikom była zapewniona doraźna i specjalistyczna opieka medyczna, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.
Opieka medyczna realizowana była poprzez umożliwienie niepełnosprawnym pracownikom korzystania z usług medycznych w EMC Instytut Medyczny S.A. na podstawie Umowy nr WZAZ/U/4/2023 z dnia 2.01.2023 r. Wszystkim pracownikom niepełnosprawnym zapewniono 60 minut rehabilitacji dziennie.
Podstawową misją jednostki jest zatrudnienie i utrzymanie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego oraz do umiarkowanego stopnia

niepełnosprawności, rehabilitacja zawodowa i społeczna niepełnosprawnych pracowników oraz przygotowanie niepełnosprawnych pracowników do aktywnego życia w otwartym środowisku przy wykorzystaniu ich możliwości i zdolności.
W 2023 r. realizowano zadanie w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób Przychody Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej w 2023 r. wyniosły :
4 740 917,46 zł, z tego:

- 1.562.960 zł to dotacja podmiotowa z budżetu otrzymana na pokrycie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładu (paragraf 2510),
- 124.460 zł to dotacja podmiotowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego na pokrycie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej (paragraf 2510),
- 1.120.000 zł to środki otrzymane przez Województwo Dolnośląskie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na pokrycie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładu (paragraf 0970),
- 636.920,39 zł to pozostałe przychody finansowe Zakładu - SODIR (paragraf 0970),
- 1.182.402,41 zł to środki uzyskane z działalności gospodarczej Zakładu (paragraf 0830),
- 4.573,36 odsetki uzyskane (paragraf 0920)
- 109.601,30 zł to pozostałe przychody operacyjne.

W celu realizacji zadań świadczono usługi poligraficzne, gastronomiczne i cateringowe, porządkowe, zajmowano się obsługą techniczną szkoleń, konferencji i imprez okolicznościowych oraz kompletowaniem Wyprawki Wrocławskiej.
W roku 2023 zrealizowano usługi dla kontrahentów zewnętrznych w kwocie 677.692,83 zł oraz dla jednostek Gminy Wrocław w kwocie 504.709,58 zł.
Prowadzona działalność usługowo-wytwórcza ma na celu jak najlepsze przygotowanie pracowników do pracy na wolnym rynku. Dlatego też przyjmowane przez Zakład zlecenia są bardzo różnorodne, zarówno w zakresie sposobu realizacji, jak i terminów i charakteru wykonywanych zadań.
Realizowano stałe zlecenia dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej - w zakresie poligrafii i cateringu. Ponadto wykonywano usługi poligraficzne dla firmy Vermeiren i na podstawie umów zadaniowych dla Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego. Usługi cateringowe realizowano m.in. dla Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw

Pozarządowych, Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej, Fundacji Znacznie Więcej oraz Fundacji Homo Sacer. Nadal podstawowym zadaniem działu gastronomicznego było codzienne przygotowywanie i dystrybucja dwudaniowych obiadów serwowanych na terenie usytuowanego na parterze budynku przy ul. Litomskiej 10 lokalu, któremu w roku 2023 nadano formę Bistro WZAZ. Dzięki nowemu wystrojowi wnętrza i poszerzeniu oferty przychód ze sprzedaży wzrósł kilkukrotnie. Do zadań Zakładu należy też obsługa gastronomiczna Sesji Rady Miasta Wrocławia oraz innych spotkań z udziałem przedstawicieli Rady Miasta. Pomimo kryzysu usługi świadczone przez Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej zwiększały się sukcesywnie. W salach konferencyjnych WZAZ realizowane były szkolenia dla Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej oraz innych podmiotów.
W Zakładzie funkcjonował Zespół Programowy, który dla każdego pracownika z niepełnosprawnością przy jego czynnym udziale prowadził dokumentację związaną z przygotowaniem i realizacją indywidualnego programu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Zespół decydował o podejmowanych wobec pracowników działaniach zmierzających do właściwego przygotowania pracownika do przejścia do pracy na wolnym rynku. Działania Zespołu Programowego wspierane były przez środki zakładowego funduszu celowego – Zakładowego Funduszu Aktywności, którego utworzenie było warunkiem otrzymania statusu zakładu aktywności zawodowej. Wpływy środków na konto funduszu to podatek od nieruchomości, podatek dochodowy od osób fizycznych.
Współpracując z Wrocławskim Zakładem Aktywności Zawodowej kontrahenci mogli odnosić wymierne korzyści:
Jako podmiot uprawniony w świetle przepisów art.22 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych kontrahenci Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej mogą obniżyć obowiązkową wpłatę na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z tytułu zakupu usług w naszym zakładzie. Dzięki takim przepisom nasi kontrahenci uzyskali w roku 2023 ulgi w kwocie 98.462,87 zł.
Jednostki będące w strukturach Gminy Wrocław mają prawo zlecania usług Wrocławskiemu Zakładowi Aktywności Zawodowej z pominięciem procedur ustawy o zamówieniach publicznych – tzw. zlecenia „in house”.

Zakład prowadzi też działalność, która ma wpływ na proces łamania stereotypów związanych z postrzeganiem osób niepełnosprawnych w społeczeństwie Wrocławia:

- Na terenie budynku WZAZ organizowane są obwodowe komisje wyborcze (budynek jest dostępny dla osób mających kłopoty z poruszaniem się),
- Na terenie Zakładu odbywają się spotkania, konferencje, warsztaty i seminaria dotyczące zagadnień związanych z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych,
- Personel Zakładu zaangażowany jest w prace grupy branżowej ds osób z niepełnosprawnościami i dostępności we Wrocławiu,
- Personel Zakładu brał udział w aktualizowaniu Strategii Województwa Dolnośląskiego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej oraz przyznawaniu Znaku Zakup Prospołeczny,
- Zakład jest członkiem Związku Pracodawców Zakładów Aktywności Zawodowej, przez co wraz z innymi zakładami aktywności zawodowej ma realny wpływ na zmiany legislacyjne dotyczące działalności jednostek ekonomii społecznej,
- Zakład współpracował przy realizacji wojewódzkiej kampanii społecznej mającej na celu wzmocnienie rozpoznawalności zakładów aktywności zawodowej w systemie wsparcia osób z niepełnosprawnością.

DEPARTAMENT ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ ZA 2023 R.

ZADANIA UJĘTE W ZAŁOŻENIACH POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WROCŁAWIA NA 2023 r.

PRIORYTET II – JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I PRZESTRZENI MIEJSKIEJ

ZADANIE NR 31: UCZESTNICTWO W PROGRAMIE MISJA 100 NEUTRALNYCH KLIMATYCZNIE I INTELIGENTNYCH MIAST DO 2030 R.

Decyzją Komisji Europejskiej w kwietniu 2022 r. Wrocław stał się uczestnikiem Misji Neutralnych i Inteligentnych Miast, przedsięwzięcia, które polega na wsparciu i promocji blisko 100 europejskich miast w transformacji systemowej w kierunku neutralności klimatycznej do 2030 roku.

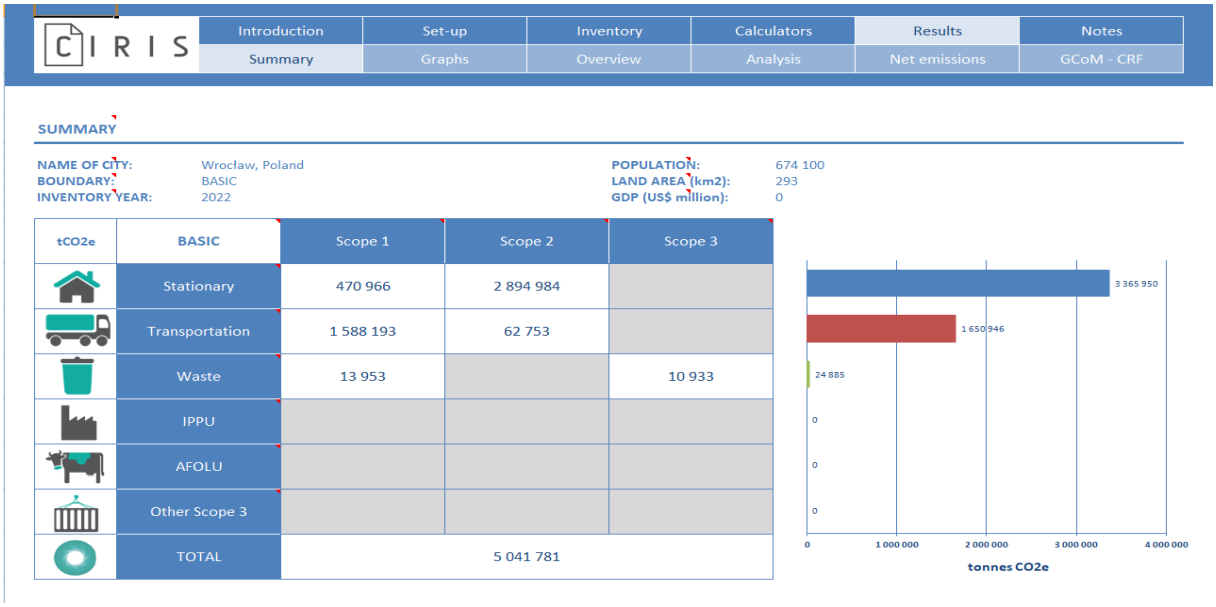
W związku z wyzwaniem, które stawia Misja, Wrocław od 2022 roku buduje silny mandat w postaci zespołów pracujących nad dążeniem miasta do neutralności klimatycznej do 2030 r. Poza zespołami jednostek urzędowych, w tym zespołem przedstawicieli Urzędu Miejskiego z firmami energetyczno-ciepłowniczymi, już w 2022 roku zawiązano Koalicję Polskich Miast Misji, której zadaniem bieżąca współpraca miast-uczestników w tematach wynikających z Misji, a także cykliczne spotkania ukazujące postępy przemian pro-klimatycznych w Warszawie, Krakowie, Łodzi, Wrocławiu i Rzeszowie. W sierpniu 2023 r. Wrocław gościł polskie miasta Misji, a także przedstawicieli Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, w siedzibie Urzędu Miejskiego.

Źródło: Materiał własny UMW

W ramach Misji 100 Miast, począwszy od 2022 roku we Wrocławiu wyłoniono lokalnych przedstawicieli środowisk, kluczowych dla postępów celów Misji, jak m.in. sektor akademicki, sektor deweloperski, sektor firm prywatnych czy organizacji pozarządowych. W roku 2023 do grona partnerów dołączyli reprezentanci środowiska urbanistów oraz wrocławskich spółdzielców.
W maju 2023 roku Wrocław uczestniczył w II edycji Samorządowego Kongresu Klimatycznego, który był organizowany przez Łódź. Była to okazja dla miast Misji do debaty w szerokim gronie ekspertów o rozwiązaniach najbardziej palących problemów związanych z ekologią, energetyką i zrównoważonym rozwojem. Gościem honorowym wydarzenia był Frans Timmermans, odpowiedzialny za wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu.
Rok 2023 to także czas podnoszenia kompetencji do samodzielnego szacowania i obliczania emisji gazów cieplarnianych z obszaru miasta Wrocławia (wyliczania tzw. śladu węglowego) oraz lepszego planowania i zarządzania powierzonymi zadaniami w zakresie dążenia do neutralności klimatycznej. W tym celu Gmina Wrocław zawarła współpracę z Fundacją Climate Strategies Poland z siedzibą w

Gdańsku w okresie od 31.05.2023 r. do 15.12.2023 r. Szkolenie było prowadzone jest z wykorzystaniem narzędzia - kalkulatora CIRIS, które po wprowadzeniu danych oblicza wskaźniki emisji z następujących sektorów działalności miasta: transportu, energii stacjonarnej, odpadów, rolnictwa, leśnictwa i innego użytkowania gruntów oraz procesów przemysłowych i użytkowania produktów. Dane wprowadzone w narzędziu CIRIS pochodzą z inwentaryzacji emisji GHG za rok 2022 dla Gminy Wrocław.

Źródło: Materiał własny UMW

W czerwcu 2023 roku Wrocław brał czynny udział w konferencji pn. „Climate-Neutral and Smart Cities", podsumowującej pierwszy rok uczestnictwa Misji Neutralnych i Inteligentnych Miast. Organizatorem spotkania w Brukseli było konsorcjum NetZeroCities, które zarządza Misją. Podczas wydarzenia włodarze miast poparli tzw. listem otwartym, dotychczasowe działania NetZeroCities przez przedstawicielami Komisji Europejskiej: *https://netzerocities.eu/cities-mission-conference-2023/*

W drugiej połowie roku polskie miasta miały okazję zapoznać się z kolejnym wsparciem Komisji Europejskiej w postaci dodatkowych Doradców NetZeroCities, z którymi opracowywane są plany Kontraktów Klimatycznych Miast.

Rok 2023 to czas współpracy z CapaCities- konsorcjum 15 europejskich państw, którego partnerem wiodącym w Polsce jest Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-PIB), w partnerstwie z Politechniką

Warszawską. Celem CapaCities jest wsparcie władz krajowych, regionalnych i lokalnych w przygotowaniach do osiągnięcia przez 100 miast europejskich neutralności klimatycznej do 2030 r., a następnie osiągnięcie przez pozostałe miasta neutralności klimatycznej do 2050 r. Poza cyklicznymi spotkaniami z polskimi uczestnikami Misji, projekt realizowany przez CapaCities przewiduje współpracę z Ministerstwami: Rozwoju i Technologii; Klimatu i Środowiska; Funduszy i Polityki Regionalnej. W dniach 6-7 grudnia 2023 roku odbyło się Wydarzenie Narodowe CapaCITIES w ramach Krajowego Forum Miejskiego, którego głównym organizatorem było Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. W czasie wydarzenia polskie Miasta Misji prezentowały wypracowane doświadczenia związane z realizacją Misji oraz wskazały bariery transformacji klimatycznej w miastach (legislacyjne, finansowe, inne). W trakcie wydarzenia podkreślano potrzebę włączenia w realizację Misji przedstawicieli ministerstw i instytucji rządowych.

Źródło: Materiał Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

W dniu 2 października 2023 roku została zawarta umowa pomiędzy Gminą Wrocław a Konsorcjum, w skład którego wchodzą: Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii oraz Pracownia Planowania Energetycznego Adam Jankowski. Celem współpracy jest opracowanie pn. „Mapa drogowa osiągnięcia neutralności klimatycznej Wrocławia", tzw. RoadMap. Dokument ma wyznaczać kierunki działań miasta w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej i będzie drogowskazem realizacji polityki klimatyczno-energetycznej na poziomie Wrocławia, zgodnie z Porozumieniem Paryskim i celami Europejskiego Zielonego Ładu. W grudniu 2023 r. zakończono etap pierwszy

umowy dotyczący wykonania syntezy uwarunkowań na potrzeby opracowania „Mapa drogowa osiągnięcia neutralności klimatycznej Wrocławia". Kolejne dwa etapy przewidziane zostały na 2024 r., a zakończenie prac wskazano na wrzesień 2024 r. Dokument przyczyni się wprost do formuły Kontraktu Klimatycznego, nad którym w 2024 roku wspólnie będą pracować grupy interesariuszy.

ZADANIE NR 32: MONITORING PLANU ADAPTACJI WROCŁAWIA DO ZMIAN KLIMATU

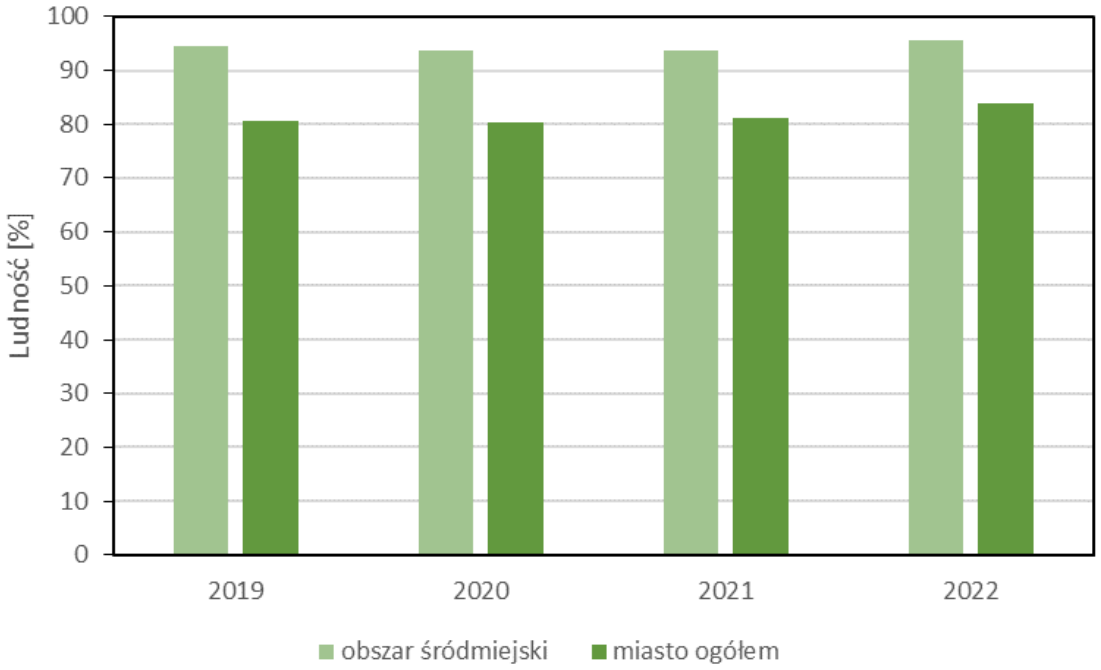
Jednym z zadań związanych z realizacją polityki klimatycznej we Wrocławiu jest prowadzenie monitoringu w ramach Miejskiego Planu Adaptacji. „Plan adaptacji miasta Wrocławia do zmian klimatu do roku 2030" został uchwalony Przez Radę Miejską Wrocławia we wrześniu 2019 r. i jest lokalnym dokumentem strategicznym wyznaczającym ramy zrównoważonej polityki przestrzennej, właściwej gospodarki wodami opadowymi, rozwoju infrastruktury przystosowanej do zmieniających się warunków klimatycznych, a także racjonalnego zarządzania zielenią na terenie miasta.

W 2023 r., tak jak w poprzednich latach, zostały zebrane dane od większości komórek i jednostek odpowiedzialnych za poszczególne obszary i zadania wskazane w MPA.

Do zmian w roku 2022 w stosunku do 2021 należą m.in.:

- wzrost liczby działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców o 270 działań,
- wzrost powierzchni występowania zieleni wysokiej o 1 251 ha,
- wzrost powierzchni terenów zieleni na obszarze miasta wpływających na adaptacje do zmian klimatu o 224 ha,
- wzrost powierzchni terenów zieleni ogółem w planach miejscowych uchwalonych w danym roku o 57 ha
- wzrost dostępności terenów zieleni dla mieszkańców o 1,95% w obszarze śródmiejskim oraz o 2,57% dla miasta ogółem (wykres poniżej).

Wykres dostępności terenów zieleni przedstawiający procent ludności mieszkającej w odległości do 300 metrów od terenów zieleni o dowolnej powierzchni.

W 2023 r. powstał też „Raport z realizacji Planu adaptacji miasta Wrocławia do zmian klimatu do roku 2030 za okres 2019-2022". Raport zestawia dane do wskaźników pozyskane od jednostek za dany okres oraz zawiera karty działań zawierające podjęte przez miasto działania zgodne z zapisami MPA.

ZADANIE NR 33: WDRAŻANIE OZE (ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII) NA TERENIE OBIEKTÓW MIEJSKICH

Rozwój odnawialnych źródeł energii to jeden ze sposobów na zatrzymanie zmian klimatycznych. Zielona energia to nie tylko mniejsza ingerencja w środowisko, ale także mniejsze koszty. W 2023 r. zrealizowano 8 dokumentacji projektowych instalacji OZE na obiektach użyteczności publicznej będących własnością miasta. Zadanie wykonała firma Emaltik Lucjan Łopuszański. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 51 168,00 zł brutto. Przedmiot umowy został odebrany dnia 29.09.2023 r.

W oparciu o wykonane projekty w okresie od 03.10.2023 r. do 22.12.2023 r. zrealizowano 6 instalacji OZE wraz z niezbędnymi remontami dachów. Łączna moc instalacji to 205,49 kWp. Na zrealizowanie inwestycji wydatkowano 911 084 zł brutto. Nad prawidłową realizacją czuwał inspektor nadzoru, który weryfikował poprawność techniczną wykonania poszczególnych zadań. Dwóch inwestycji nie

udało się przeprowadzić w 2023 r. – zadanie i środki zostały przeniesione na 2024 r.

ZADANIR NR 35: PROGRAM WYMIANY ŹRÓDEŁ CIEPŁA NA PALIWA STAŁE NA OGRZEWANIE NISKOEMISYJNE – PROGRAM DOTACYJNY KAWKA PLUS I TERMOKAWKA

Na podstawie Uchwały nr XV/417/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania opartego na paliwach stałych na ogrzewanie niskoemisyjne (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2019 r. poz. 6975 oraz z 2021 r. poz. 2578) w roku 2023 kontynuowany był program dotowania trwałej likwidacji ogrzewania opartego na paliwach stałych, będącego jedynym lub podstawowym stałym źródłem ogrzewania w lokalach mieszkalnych i nieruchomościach wykorzystywanych na cele mieszkaniowe i jego zamiany na:

- podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- ogrzewanie gazowe,
- ogrzewanie elektryczne,
- ogrzewanie lekkim olejem opałowym,
- pompę ciepła,
- urządzenie wykorzystujące odnawialne źródła energii służące wyłącznie do ogrzewania nieruchomości.

Cel i założenia programu pozostają niezmienne – mobilizacja mieszkańców do jak najszybszej wymiany pieców stałopalnych, których użytkowanie powoduje uwalnianie do powietrza szkodliwych dla zdrowia tlenków węgla, azotu i siarki, benzo(a)pirenu oraz pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5. Program jest również jednym ze sposobów Gminy na dążenie do osiągnięcia założeń zapisanych w uchwale antysmogowej.

Nabór w 2023 r. pozwalał na uzyskanie dofinansowania pokrywającego 100% poniesionych nakładów inwestycyjnych, jednak nie więcej niż 10.000,00 zł. Beneficjentami programu KAWKAplus są osoby fizyczne posiadające tytuł prawny do lokali mieszkalnych lub nieruchomości wykorzystywanych na cele mieszkaniowe, położonych w granicach administracyjnych Wrocławia. Podstawowym kryterium kwalifikacji do uczestnictwa w programie jest posiadanie czynnego ogrzewania stałopalnego w nieruchomości, co weryfikowane jest

podczas wizji po uprzednim sprawdzeniu wniosku pod względem formalnym i prawnym.
Łącznie w 2023 r. złożono i rozpatrzono 714 wniosków o udzielenie dotacji. Przeprowadzono 744 wizje wstępne mające na celu stwierdzenie, czy dana nieruchomość kwalifikuje się do programu poprzez posiadanie czynnego ogrzewania stałopalnego. Wizje przeprowadzano w formie hybrydowej – zarówno stacjonarnie, jak i zdalnie, w zależności od okoliczności i potrzeb klienta.
Aby zagwarantować sobie dofinansowanie, Beneficjent po pozytywnej wizji zobowiązany jest zawsze podpisać z Gminą Wrocław umowę dotacyjną określającą m.in. wysokość dofinansowania i termin realizacji. W 2023 r. podpisano 734 wspomnianych umów. Ilość podpisanych umów, jak i wizji wstępnych jest wyższa niż ilość złożonych wniosków, ponieważ w 2023 r. procedowano również wnioski złożone w roku poprzednim, co jest charakterystyczne dla programów prowadzonych w formie ciągłego naboru wniosków.
Wspomniana forma naboru wniosków oznacza, że w 2023 r. Wrocławianie realizowali oraz rozliczali inwestycje na podstawie umów podpisanych zarówno w 2023 r., jak i umów podpisanych w 2022 r., których wydatki były pokrywane ze środków finansowych zabezpieczonych w budżecie miasta na 2023 r. Łączna ilość takich wniosków rozliczeniowych to 833. Na ich podstawie sporządzono i wysłano dyspozycje wypłaty dotacji na łączną kwotę 9 300 417,79 zł. Analogicznie w 2023 r. wpływały i były procedowane rozliczenia na podstawie umów, których wydatki będą pokrywane ze środków finansowych zabezpieczonych w budżecie miasta na 2024 r., te jednak ujęte będą w sprawozdaniu przyszłorocznym.
W pozytywnie zakończonych sprawach zlikwidowano 1081 palenisk zastępując je według wyboru Beneficjentów ogrzewaniem niskoemisyjnym. Liczba zainstalowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła w miejsce ogrzewania stałopalnego to 825. Dotowani decydowali się na wymianę ogrzewania na:

- ogrzewanie gazowe (50,79%)
- ogrzewanie elektryczne (35,15%)
- pompę ciepła (11,27%)
- podłączenie do sieci ciepłowniczej (2,79%)

Zestawienie zlikwidowanych stałopalnych źródeł ciepła w poszczególnych latach z podziałem na ich rodzaje

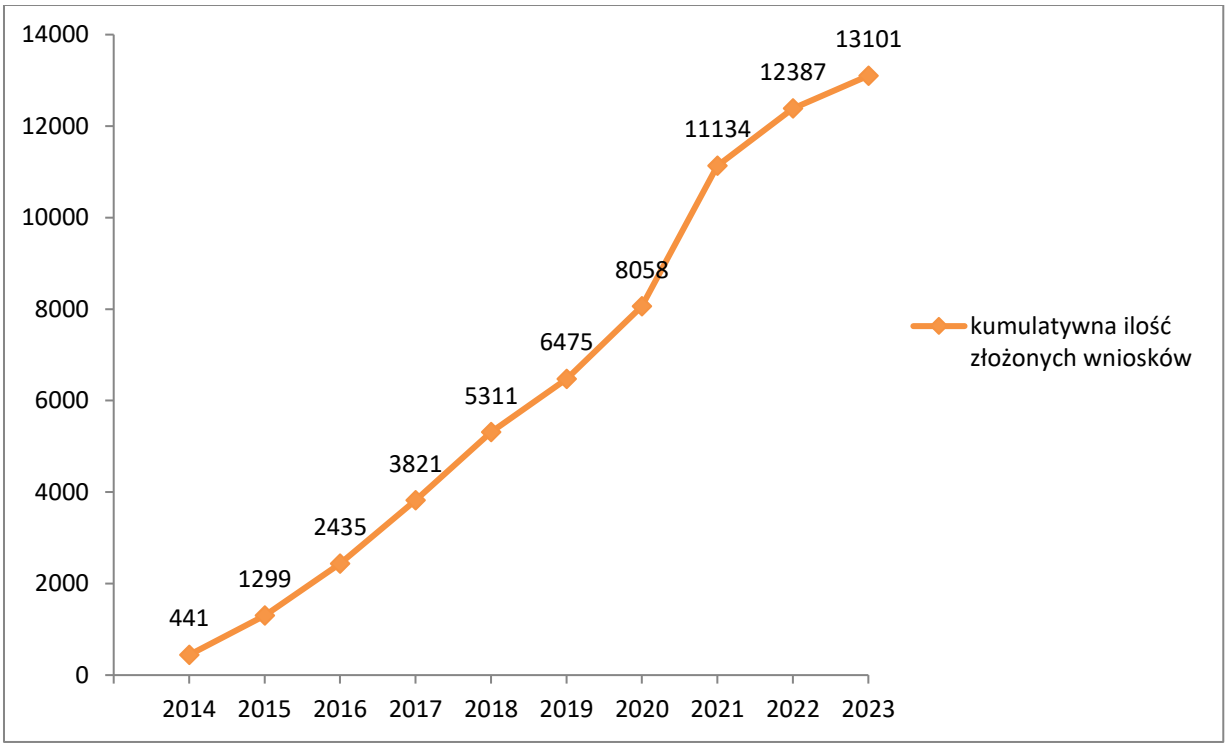
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	RAZEM
	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość
Zlikwidowane źródła węglowe											
piece kaflowe	272	821	1028	1196	1202	891	702	1122	1588	653	9475
kotły c.o.	82	224	298	397	463	415	537	741	916	283	4356
kuchnie węglowe	19	35	32	50	35	28	40	43	50	22	354
piece do wody	4	6	4	5	5	1	0	0	0	0	25
inne piece stałopalne	5	89	149	164	115	92	121	205	266	122	1328
kotłownie lokalne	2	0	1	0	0	0	0	0	0	1	4
RAZEM	384	1175	1512	1812	1820	1427	1400	2111	2820	1081	15542

Rodzaj zlikwidowanych palenisk stałopalnych w 2023 r. w ramach programu KAWKAplus

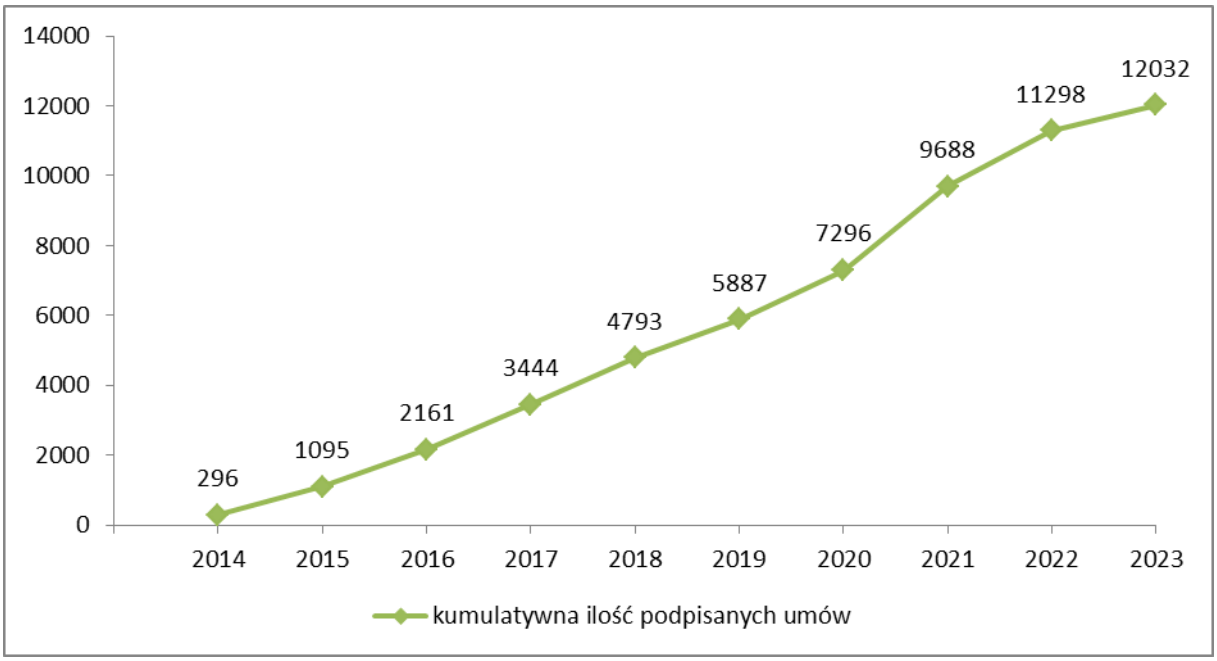
Kuchnie węglowe	Inne piece stałopalne	Kotły CO	Piece kaflowe	Kotłownie lokalne
2,03%	11,29%	26,18%	60,41%	0,09%

W 2023 r. łączna ilość złożonych wniosków o udzielenie dotacji od początku istnienia programów dotacyjnych w Gminie Wrocław przekroczyła 13 000 szt., z tej liczby 91,84% złożonych wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie, skutkiem czego łącznie podpisano 12 032 umowy dotacyjne. Sukcesywnie rośnie liczba zlikwidowanych stałopalnych źródeł ciepła we Wrocławiu i w ramach programów dotacyjnych w okresie od 2014 r. do końca 2023 r. usunięto już 15 542 paleniska.

Kumulatywna ilość złożonych wniosków w okresie od 2014 r. do 2023 r.

Kumulatywna ilość podpisanych umów dotacyjnych w okresie od 2014 r. do 2023 r.

Przykłady zlikwidowanych w 2023 r. źródeł stałopalnych w ramach programu KAWKAplus
(kocioł centralnego ogrzewania, piec kaflowy)

Przykłady zamontowanych w 2023 r. niskoemisyjnych źródeł grzewczych w ramach programu KAWKAplus (kocioł gazowy, pompa ciepła powietrze-woda)

Program termoKAWKA

W oparciu o Uchwałę nr XV/418/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej osobom fizycznym na zadania służące poprawie efektywności energetycznej polegającej na wymianie okien zewnętrznych (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2019 r. poz. 6975 oraz z 2021 r. poz. 2579), rok 2023 był kolejnym, w którym realizowany był we Wrocławiu program termoKAWKA uzupełniający podejmowane w mieście działania antysmogowe. Ideą programu jest uatrakcyjnienie oferty programu KAWKAplus poprzez dofinansowanie wymiany starych, nieszczelnych drewnianych okien zewnętrznych w nieruchomościach, w których wymieniono ogrzewanie stałopalne korzystając z dotacji miejskich. Pomaga to w ochronie powietrza, gdyż zwiększa energooszczędność nieruchomości, które tym samym wymagają mniej paliwa do ich ogrzania. Udzielana dotacja pokrywa 100% poniesionych kosztów, lecz nie więcej niż 1.000,00 zł na wymianę jednego okna i nie więcej niż 5.000,00 zł ogółem. Warunkiem jest jednak wymiana wszystkich starych drewnianych okien

zewnętrznych w nieruchomości. Nowe okna muszą spełniać wszystkie wymagania techniczne i prawne, w tym te związane z posiadaniem odpowiedniego współczynnika przenikania ciepła U_w.

Zgodnie z przyjętymi zasadami dotacje przyznawane były na wymianę okien w nieruchomościach, w których dokonano zmiany systemu ogrzewania opartego na paliwach stałych na niskoemisyjne w ramach miejskich programów dotacyjnych lub dla których złożono wniosek o udzielenie dotacji na zmianę systemu ogrzewania na podstawie miejskiego programu dotacyjnego.

Poprzez miejskie programy dotacyjne należy rozumieć programy realizowane na terenie Gminy Wrocław na podstawie:

- uchwały nr LVIII/1486/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 22 maja 2014 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania węglowego na proekologiczne (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r. poz. 2551 oraz z 2018 r. poz. 947);
- uchwały nr LI/1207/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 lutego 2018 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania węglowego na proekologiczne (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2018 r. poz. 947);
- uchwały nr XV/417/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania opartego na paliwach stałych na ogrzewanie niskoemisyjne (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2019 r. poz. 6975 oraz z 2021 r. poz. 2578);

W 2023 r. wpłynęło 99 wniosków o udzielenie dotacji, umówiono oraz przeprowadzono 91 wizji wstępnych, w wyniku których podpisano 89 umów dotacyjnych.

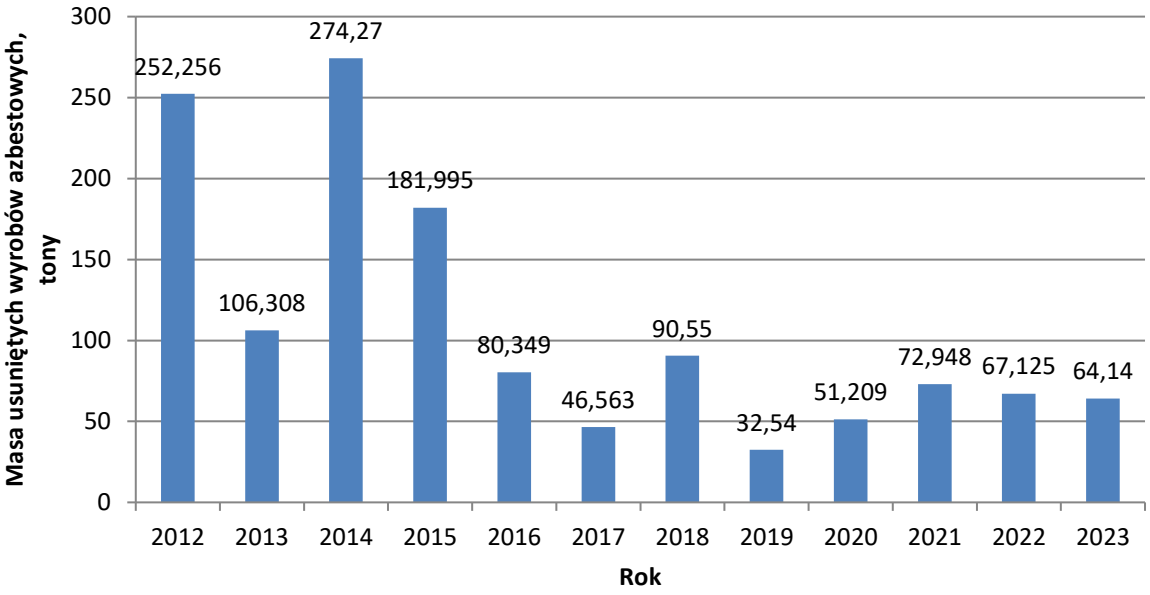
Nabór wniosków do programu ma, podobnie jak w programie KAWKAplus, charakter ciągły. W 2023 r. Wrocławianie zrealizowali oraz złożyli rozliczenia z 77 inwestycji na podstawie umów podpisanych zarówno w 2023 r., jak i umów podpisanych w 2022 r., na które środki były zabezpieczone w budżecie 2023 r. Ostatecznie sporządzono i wysłano 76 dyspozycji wypłaty dotacji na łączną kwotę 285.253,33 zł.

W ramach dotowanych inwestycji doszło do wymiany 363 starych, nieefektywnych energetycznie okien na okna spełniające wymagania efektywności energetycznej wynikające z obecnie obowiązujących przepisów.

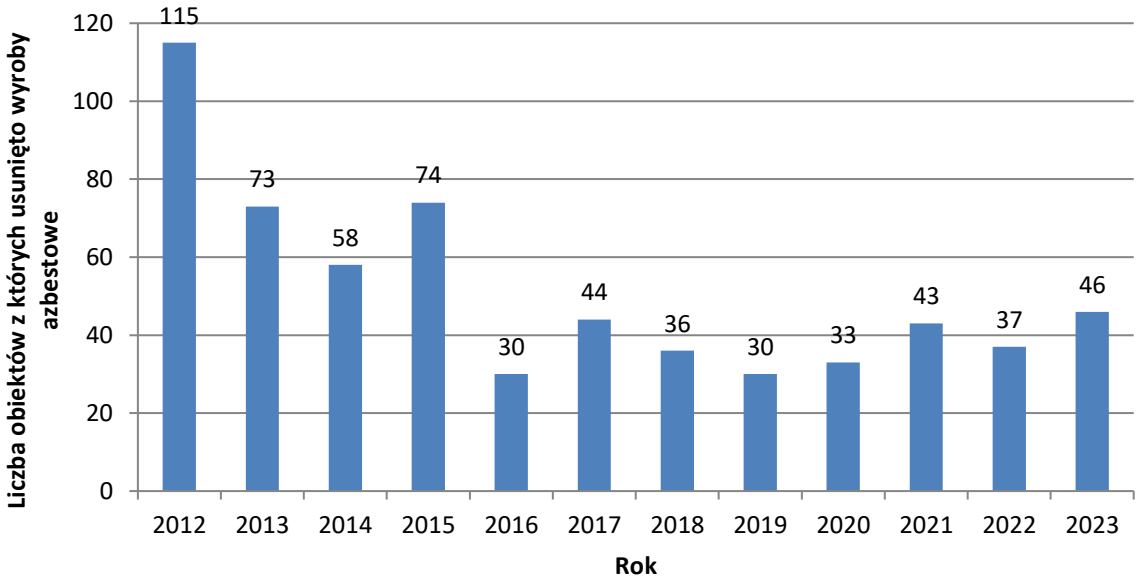
ZADANIE NR 36: KONTYNUACJA USUWANIA Z TERENU WROCŁAWIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta Wrocławia na lata 2012-2032 został przyjęty uchwałą Nr XXIII/528/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 marca 2012 r. Podstawą opracowania Programu są zadania samorządów powiatowych
i gminnych zawarte w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Cele programu miejskiego są zbieżne z celami przyjętymi w programie krajowym. Zakłada się usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Wrocławia
i jednocześnie minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu oraz likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.
Program realizowany jest od 2012 r. W ramach Programu w latach 2012-2023 z terenu Wrocławia usunięto 1,381 tys. ton wyrobów azbestowych z 619 obiektów i nieruchomości. Masa usuniętych w poszczególnych latach wyrobów azbestowych uzależniona jest od zgłoszeń mieszkańców.

Masa wyrobów azbestowych usuniętych w latach 2012-2023

Liczba obiektów z których zostały usunięte wyroby azbestowe w latach 2012-2023

W 2023 r. w części Programu mającej na celu udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadania polegającego na usuwaniu wyrobów zawierających azbest osobom wykorzystującym wyroby zawierające azbest lub posiadającym odpady azbestowe na terenie Wrocławia podjęto następujące działania:

- wybrano wykonawcę prac w drodze zapytania ofertowego. Wykonawca zrealizował prace polegające na usuwaniu wyrobów azbestowych z terenu Wrocławia w okresie od 24 maja do 13 października 2023 r. usuwając z terenu miasta łącznie 64,140 ton wyrobów azbestowych. Prace zostały zrealizowane na 46 nieruchomościach, w tym na 36 nieruchomościach należących do osób

fizycznych, 4 nieruchomościach gminnych, 2 nieruchomościach Uniwersytetu Wrocławskiego, 1 nieruchomości wspólnoty mieszkaniowej i 3 nieruchomościach przedsiębiorców. Koszt zrealizowanych prac wyniósł 129 537,14 zł.,

- przygotowano dokumentację i złożono wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu o dofinansowanie zadania pn.: „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Wrocławia w 2023 roku". Wniosek obejmował nieruchomości, z których właściciele zadeklarowali usunięcie wyrobów azbestowych w 2023 roku. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na podstawie umowy dotacyjnej dofinansował zadanie w kwocie 17 959,20 zł, co stanowiło 40 % kosztów kwalifikowanych zadania,
- rozpoczęto zbieranie deklaracji dotyczących udziału w Programie w roku 2024. Informacje o naborze wniosków do programu zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Wrocławia, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w mediach społecznościowych.

Ilość usuniętych wyrobów azbestowych w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Masa usuniętych wyrobów azbestowych [Mg]	32,540	51,209	72,948	67,125	64,140
Ilość nieruchomości	30	33	43	37	46
Koszt realizacji [zł]	22 843,08	55 250,41	133 932,53	94 171,00	129 537,14

Realizacja prac polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych w 2023 r.

Ponadto zaktualizowano informacje zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Miejskiego o szkodliwości azbestu, zasadach bezpiecznego postępowania z wyrobami azbestowymi, obowiązkach właścicieli nieruchomości związanych z użytkowaniem tych wyrobów oraz możliwościach pozyskania dofinansowania na usuwanie azbestu. Na bieżąco przyjmowano również „Informacje o wyrobach zawierających azbest" przekazywane przez osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska. Dane o wyrobach zawierających azbest zostały zamieszczone w Bazie Azbestowej dostępnej pod adresem: https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/.

ZADANIE NR 37: WROCŁAWSKI PROGRAM ANTYSMOGOWY
ZADANIE NR 175: DORADZTWO ENERGETYCZNE

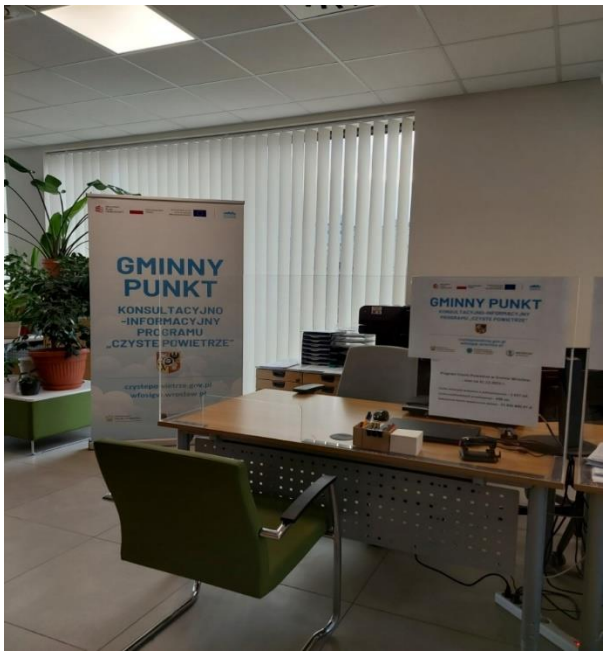
W 2023 r. kontynuowano udzielanie informacji mieszkańcom Wrocławia nt. działań podejmowanych przez miasto na rzecz poprawy jakości powietrza, w szczególności realizowanych programów dotacyjnych mających na celu ograniczenia emisji ze źródeł ciepła na paliwo stałe oraz poprawę efektywności energetycznej polegającej na wymianie okien zewnętrznych (KAWKAplus i termoKAWKA).

Program Czyste powietrze

W ostatnim kwartale 2022 r. podpisane zostało porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w zakresie

pomocy klientom w wypełnianiu i przesyłaniu wniosków dotacyjnych w ramach krajowego programu *Czyste Powietrze*. Program oferuje dofinansowanie do wymiany ogrzewania stałopalnego na niskoemisyjne oraz termomodernizacji domów jednorodzinnych. Współpraca Gminy z Funduszem ma na celu zwiększenie dostępności programu i pomoc Wrocławianom przy formalnościach związanych z przystąpieniem do programu.
Na podstawie tego porozumienia w pierwszym kwartale 2023 r. został uruchomiony gminny punkt konsultacyjno-informacyjny programu Czyste Powietrze w Centrum Obsługi Mieszkańca V przy ul. Hubskiej 8-16 w Wydziale Środowiska. Mieszkańcy Gminy Wrocław mogą za pośrednictwem tego punktu otrzymać niezbędne informacje w zakresie programu, a także bezpłatną pomoc w zakresie wypełniania i składania wniosków. Za pośrednictwem Gminnego Punktu w 2023 r. złożono 39 wniosków o dofinansowanie oraz 8 wniosków o płatność. Łącznie udzielono 1400 konsultacji w ramach programu,
a także zorganizowano 2 spotkania informacyjne dla mieszkańców Wrocławia.
W grudniu 2023 r. został podpisany aneks do porozumienia pomiędzy Gminą Wrocław a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, który przedłuża działalność Gminnego Punktu konsultacyjno-informacyjnego.

Gminny punkt informacyjno-konsultacyjny

Program Priorytetowy Ciepłe Mieszkanie w Gminie Wrocław

Pod koniec grudnia 2022 r. Gmina Wrocław podpisała z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu umowę na kompleksową obsługę nowego programu Ciepłe Mieszkanie, będącego odpowiednikiem Czystego Powietrza, skierowanym tym razem do właścicieli lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych.

Program Priorytetowy Ciepłe Mieszkanie ma na celu ograniczanie niskiej emisji oraz podniesienie efektywności energetyczności lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych poprzez działania podstawowe polegające na likwidacji źródeł ciepła na paliwa stałe niespełniających wymagań 5. klasy lub dyrektywy 2009/125/WE w sprawie ekoprojektu oraz ich wymianie na ogrzewanie niskoemisyjne.
W programie można również skorzystać z dofinansowania na m.in. wymianę stolarki okiennej bądź drzwiowej, jednakże warunkiem udzielenia dotacji na te działania jest wymiana stałopalnego źródła ciepła. Program Priorytetowy Ciepłe Mieszkanie jest finansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu udostępnianych przez Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
Gmina Wrocław ogłosiła nabór do Programu Priorytetowego Ciepłe Mieszkanie w dniu
1 marca 2023 r. Od rozpoczęcia naboru do 31 grudnia 2023 r. wpłynęło 40 wniosków o udzielenie dotacji, 30 z nich zostały rozpatrzone pozytywnie i tyle też zostało podpisanych umów dotacyjnych z beneficjentami. W 2023 r. zostało złożonych 16 wniosków rozliczeniowych i przeprowadzono 14 wizji powykonawczych. Łączna kwota wypłaconych dotacji w Programie Priorytetowym Ciepłe Mieszkanie to 30 000 zł.

ZADANIE NR 38: MONITORING WDRAŻANIA PLANU GOSPODARKI NISKOEMEISYJNEJ ORAZ SECAP (PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZROWNOWAŻONEJ ENERGII)

20 października 2016 r. przystąpiono do „Porozumienia Burmistrzów na rzecz klimatu i energii” (Covenant of Mayors for Climate& Energy) zainicjowanego przez Komisję Europejską ruchu europejskiego na rzecz zrównoważonego wykorzystania energii, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich. W

ramach Porozumienia w 2019 r. opracowano „Plan na rzecz zrównoważonej energii i klimatu” (SECAP), będący dokumentem strategicznym, w którym określono krótko i długoterminowe cele redukcji emisji gazów cieplarnianych. Zgodnie z wymogami Porozumienia co dwa lata od przedstawienia SECAP raportowane są postępy realizacji. W październiku 2021 r. opracowano i przesłano aktualny raport z monitoringu SECAP, zawierający bieżącą inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych oraz zaktualizowane dane dotyczące działań przewidzianych w Planie. Kolejne raportowanie jest w procesie, a planowana data złożenia raportu z monitoringu to 24.02.2024 r. Zgodnie z wymogami Porozumienia Burmistrzów, Wrocław jest zobowiązany do corocznego przedstawiania inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych, która jest kluczowym elementem monitoringu SECAP. W 2023 r. zlecono wykonanie corocznej inwentaryzacji emisji za 2022 r. wraz z raportem podsumowującym, który przedstawia źródła danych wykorzystane w inwentaryzacji oraz podsumowanie wielkości emisji dla 2022 r. wraz z porównaniem do poprzednich inwentaryzacji emisji (okres 1990-2022). Całkowita wielkość emisji GHG w 2022 r. wyniosła 5,038 mln ton CO_2e i była o 212 tys. ton CO_2e wyższa (+4,41%) od emisji w roku bazowym 1990. Głównym czynnikiem wzrostu wielkości emisji GHG we Wrocławiu jest transport . Wprowadzone w 2020 r. ograniczenia w przemieszczaniu się poskutkowały istotnym spadkiem emisji w transporcie (spadek o 16% rok do roku, w porównaniu z rokiem 2019), ale już w 2021 r. i 2022 r. emisje transportowe znowu zaczęły szybko rosnąć.

We Wrocławiu możliwe jest **zwolnienie od podatku od nieruchomości budynków lub ich części podłączonych do instalacji fotowoltaicznych** na podstawie uchwały nr LIX/1545/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 października 2022 r. zmieniającej uchwałę nr XIII/316/19 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości budynków lub ich części podłączonych do instalacji fotowoltaicznej, kolektora słonecznego, pompy ciepła, rekuperatora lub gruntowego wymiennika ciepła. Jednym z warunków uzyskania i korzystania ze zwolnienia od podatku od nieruchomości budynku lub jego części jest wpisanie inwestycji do **Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)**. W 2023 r. do PGN na podstawie nadesłanych formularzy zgłoszeniowych wpisano 286 nowych inwestycji.

ZADANIE NR 39: WYKORZYSTANIE TELEDETEKCJI DO ZARZĄDZANIA BŁĘKITNO-ZIELONĄ INFRASTRUKTURĄ MIAST W PROCESIE ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU - LIFECOOLCITY

W styczniu 2023 r. rozpoczęła się realizacja projektu finansowanego w ramach Programu LIFE pt.: „Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą miast w procesie adaptacji do zmian klimatu" (LIFECOOLCITY). Dzięki temu zostanie przygotowany program do analizy danych środowiskowych i wspierania decyzji dotyczących utrzymania terenów zielonych. Opracowany system, poprzez wykorzystanie innowacyjnych metod teledetekcyjnych i systemu wsparcia decyzji pomoże lepiej zarządzać zielenią oraz dostosowywać miejskie przestrzenie do zmian klimatu. Z wypracowanych rozwiązań w przyszłości będą mogły skorzystać inne europejskie miasta.

Zarządcy i mieszkańcy miasta otrzymają do dyspozycji cztery produkty informacyjne, zgrupowane w dwa systemy informatyczne – system EUROPE i system CITY, które pomogą zidentyfikować największe potrzeby adaptacyjne obszarów zurbanizowanych, stworzyć odpowiednią strategię zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą oraz monitorować skuteczność ich wdrażania. System EUROPE powstanie na podstawie danych satelitarnych i będzie identyfikował obszary interwencji w miastach Europy. Obejmie dwa produkty:

- „EU cities Ranking of BGI" –raport, który będzie zawierać ocenę stanu błękitno-zielonej infrastruktury (BZI) w co najmniej 10 000 miast Unii Europejskiej. Dostarczy wiedzy o trendach zmian stanu BZI w miastach, pozwalając na porównanie skali występujących w nich problemów i potrzeb adaptacyjnych,
- „BGI SAT-MONITORING Report for city" –raport zawierający bardziej szczegółowe informacje o zróżnicowaniu skali problemu na obszarze konkretnego miasta. Opracowanie będzie zawierało mapy ilustrujące przestrzenną zmienność problemów środowiskowych w mieście oraz wskaże obszary o ich największym nasileniu.

System CITY będzie działał w oparciu o informacje pozyskane z pułapu lotniczego i stanie się narzędziem do wspierania decyzji o wdrażaniu konkretnych rozwiązań NBS (ang. *nature-basedsolutions*, rozwiązania oparte na naturze) w skali miasta. Obejmie dwa produkty:

- „BGI AUDIT Report for city” – raport, który pozwoli wskazać w przestrzeni miasta kluczowe obszary interwencji BZI i zaproponować najkorzystniejsze rozwiązania oparte na naturze,
- „BGI AIR-MONITORING Report for city” – raport ten da możliwość oceny stanu wdrożonych rozwiązań BZI i efektywności ich działań.

Wrocław jest pierwszym miastem, dla którego - na bazie produktów projektu – zostanie stworzona koncepcja przebudowy błękitno-zielonej infrastruktury. Dzięki pozyskanym danym lotniczym oraz opracowanym teledetekcyjnym produktom informacyjnym, w pierwszej kolejności zostanie przeprowadzona identyfikacja potrzeb miasta. Na tej podstawie wdrożone zostaną działania obejmujące przebudowę BZI, zmianę sposobu utrzymania obszarów zielonych, czy ochronę miejsc szczególnie cennych pod kątem adaptacji miasta do zmian klimatu. Następnie oceniona zostanie skuteczność przeprowadzonych zmian.
W 2023 r. rozpoczęły się prace nad składowymi produktów projektu –m.in. wykonano szereg nalotów nad Wrocławiem w celu pozyskania danych; szczegółowo zdefiniowano pięć kluczowych problemów środowiskowych, do których należą: niska jakość roślinności, niekorzystne warunki wodne, wzrost temperatury podłoża, uszczelnienie podłoża oraz niska bioróżnorodność; pracowano nad katalogiem rozwiązań opartych na naturze (NBS), które będą potencjalnie wdrażane w miastach; pracowano nad produktami informacyjnymi, do których należą m.in. mapa koron drzew, mapa pokrycia terenu, czy mapa gatunków inwazyjnych.

Zdjęcie wykonane podczas nalotów nad Wrocławiem wykonanych w celu pozyskania danych (źródło: MGGP Aero).

ZADANIE NR 40: PROJEKT MAKING CITIES RESILIENT 2030 JAKO TZW. RESILIENCE HUB

Na zaproszenie ICLEI w maju 2023 r. powstał polski NBS Hub we Wrocławiu w ramach inicjatywy NetworkNature. Projekt rozpoczęty został przy wsparciu trzech wrocławskich uczelni i Oddziału Dolnośląskiego Stowarzyszenia Architektury Krajobrazu.

W ramach Hubu odbyły się 3 spotkania z partnerami. Przewidziane jest również sformalizowanie współpracy z Instytutem Rozwoju Miast i Regionów, jako nowym partnerem Hubu. Projekt NetworkNature finansowany był przez UE w ramach programu H2020. Od października 2023 r., w ramach jego kontynuacji stał się oficjalnie projektem NetworkNaturePLUS finansowanym w ramach programu Horizon Europe. Jego celem jest wspieranie społeczności zajmującej się rozwiązaniami opartymi na przyrodzie (NBS) i poszerzanie jej o nowych odbiorców, aby zmaksymalizować oddziaływanie i włączenie NBS do głównego nurtu działania. NetworkNaturePLUS jest koordynowany przez ICLEI Europe m.in. z IUCN Global, Europejskim Biurem Regionalnym IUCN, Steinbeis 2i, Biodiversa+ i Oppla jako partnerami.

Utworzenie Hubu umożliwi wewnętrzną i zewnętrzną współpracę z innymi miastami i organizacjami w całym kraju w celu gromadzenia i przekazywania

wiedzy na temat rozwiązań opartych na przyrodzie. Działania Hubu będą koncentrować się na promowaniu potencjału rozwiązań opartych na naturze w celu zmniejszenia stresu cieplnego i powodzi oraz zapewnienia innych korzyści, a także na opracowaniu skutecznej strategii dla tych rozwiązań, aby przyczynić się do adaptacji do zmian klimatu w innych regionach. Działania te będą koncentrować się na wspieraniu innych organizacji i sieci na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym oraz zachęcaniu ich do opracowywania i wdrażania strategii i działań NBS.

W ramach partnerstwa Ukraine Resilience Partnership, które ma na celu wspieranie i koordynowanie wysiłków na rzecz odbudowy Ukrainy, Wrocław wraz z ICLEI i jego partnerami zamierza podjąć wspólne wysiłki na rzecz dzielenia się wiedzą oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk między miastami i regionami UE oraz Ukrainy w zakresie budowania potencjału, dobrego zarządzania i pomocy technicznej.

Współpraca wpisuje się w działania podejmowane przez ICLEI w celu wsparcia odbudowy po wojnie ukraińskich miast i miasteczek, zapoczątkowane podczas Europejskiego Forum Odporności Miejskiej 2022 (EURESFO).

Celem jest zapewnienie długoterminowego wsparcia na rzecz odporności społeczeństwa ukraińskiego. Działania Wrocławia będą się koncentrować na poprawie stabilności i warunków życia społeczeństwa ukraińskiego, wspieraniu ukraińskich miast w rozwiązywaniu problemów i budowaniu kapitału finansowego mającego na celu stworzenie zrównoważonej i odpornej przyszłości.

Miasto podjęło współpracę z Nordic Urban Resilience Institute w celu współorganizacji we Wrocławiu spotkania z udziałem przedstawicieli 5 miast z Ukrainy, Biura ONZ ds. Ograniczania Ryzyka Katastrof oraz Nordic Urban Resilience Institute. Spotkanie sfinalizuje projekt realizowany pod auspicjami Biura ONZ ds. Ograniczania Ryzyka Katastrof i MCR2030, koncentrujący się na wspieraniu ukraińskich miast w zakresie odporności i budowania potencjału.

Przedstawiciele Resilience Hub we Wrocławiu wzięli udział w kwartalnych spotkaniach organizowanych przez Regionalny Komitet Koordynujący Europy i Azji Środkowej, które były okazja do wymiany doświadczeń między miastami biorącymi udział w MCR2030 oraz poszerzenia dotychczasowej wiedzy na temat błękitno-zielonej infrastruktury.

Resilience Hub we Wrocławiu reprezentowany był, między innymi, podczas:

- Global Urban Resilience Forum Strenghtening Resilience for a Changing Climate w Dubaju w październiku z 2023 r. organizowanym wspólnie przez miasto Dubaj i Biuro ONZ ds. Ograniczania Ryzyka Katastrof. Braliśmy czynny udział w sesji tematycznej: Displacement and Climate Resilience. Podczas tej sesji omówiono temat dotyczący skutków zmian klimatu i wysiedleń w odniesieniu do wysiedlonych społeczności i partnerów ich przyjmujących,
- 21. Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2023 zorganizowanego w październiku 2023 r. przez Biuro ONZ ds. Ograniczania Ryzyka Katastrof i Europejski Komitet Regionów (KR), podczas którego miasto brało udział w dyskusji na temat wspólnych wyzwań dla europejskich regionów i miast oraz możliwych rozwiązań,
- II Krajowego Forum Redukcji Ryzyka Katastrof zorganizowanego w grudniu 2023 r. przez Biuro ONZ ds. Ograniczania Ryzyka Katastrof we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów. Wydarzenie poświęcone było wdrażaniu Ramowego Programu Działań z Sendai 2015-2030 w sprawie ograniczenia ryzyka katastrof, gdzie poruszono kwestię współpracy Polski z Biurem ONZ ds. Ograniczania Ryzyka Katastrof. Podczas spotkania Dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia wzięła udział w dyskusji dotyczącej budowania odporności na poziomie lokalnym na przykładzie Wrocławia jako Resilience Hubu.

ZADANIE NR 41: REALIZACJA WROCŁAWSKIEGO PROGRAMU LICZEBNOŚCI KOMARÓW

Głównym założeniem prowadzonego od 1998 roku Programu jest kontrolowane ograniczanie liczebności populacji komarów (larw i osobników dorosłych), a nie ich całkowita eliminacja ze środowiska.

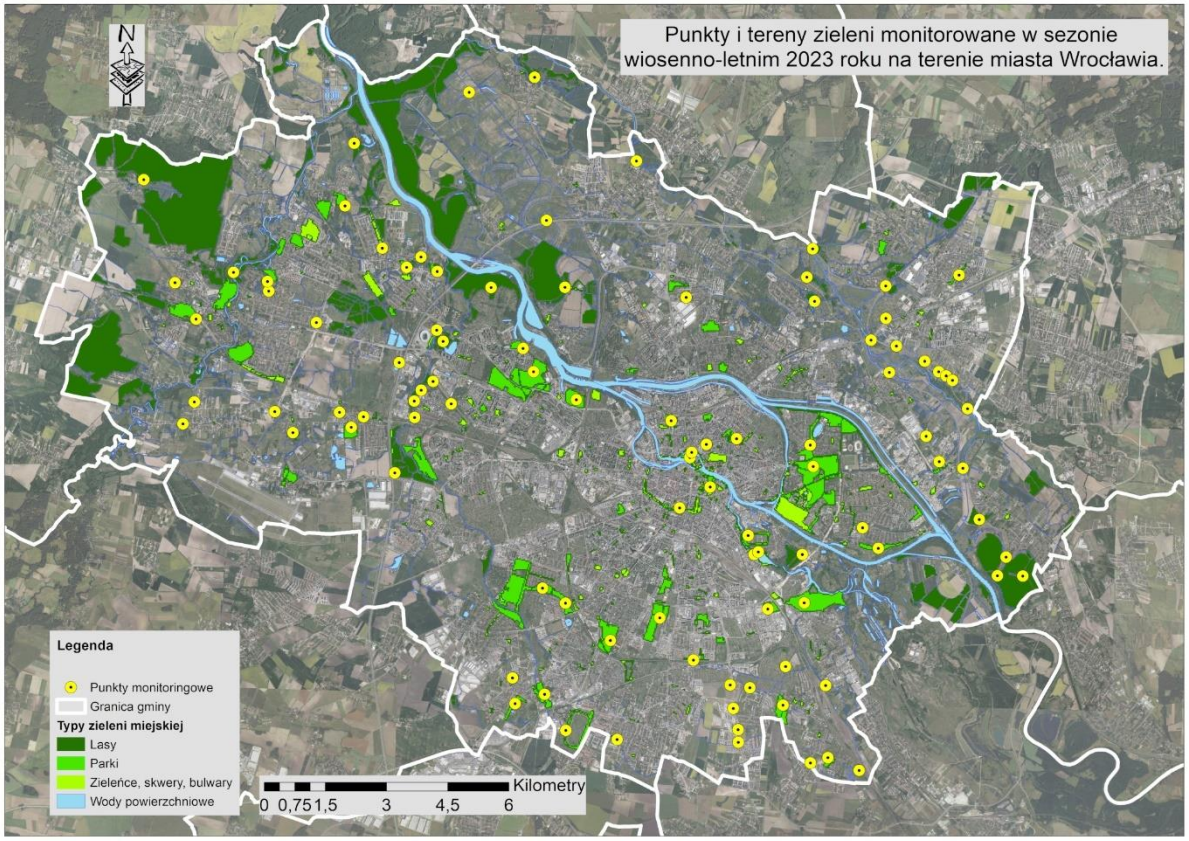
W trosce o ochronę środowiska i bioróżnorodności owadów, podjęto starania o wdrożenie rekomendowanych na świecie rozwiązań w zakresie specyficznych, biologicznych metod zwalczania komarów.

„Wrocławski program kontroli liczebności komarów” w całości finansowany jest ze środków budżetowych gminy Wrocław. Wszelkie działania prowadzone są wyłącznie na terenach zielonych należących do miasta, jak: parki, skwery zielone, tereny zielone dolin rzecznych, cieki i zbiorniki wodne.

Wrocław jest w Polsce pionierem jako miasto, które ma stały, wieloletni program ograniczania populacji komarów z wypracowanym schematem działań. Wiele

dużych
i małych miast oraz pomniejszych gmin korzysta z naszych doświadczeń poprzez zasięganie opinii co do sposobu radzenia sobie w sytuacji nadmiernie rozwijającej się populacji komarów na ich terenie. I wdraża takie działania na swoich terenach.
Fundamentem Programu jest stały i regularny monitoring dynamiki rozwoju lokalnej fauny komarów i potencjalnych miejsc rozwojowych na wyznaczonych terenach zieleni należących do miasta.

Zinwentaryzowane punkty monitoringowe kontrolowane w sezonie przez Zespół ds. monitoringu.

Podsumowując cały sezon wiosenno-letni 2023 r. pod względem warunków hydrologicznych i atmosferycznych to nie były one sprzyjające dla rozwoju komarów. Wiosną przez długi czas w terenie zalegało sporo wody po jesiennych opadach. Brak wahań poziomu stagnującej wody oraz niskie temperatury nie pozwalały na rozwój nowych populacji komarów, zwłaszcza gatunków mogących rozwijać się do ilości plagowych. Jedynie w rejonie kanału ulgi pod koniec maja

została wykonana aplikacja preparatu mikrobiologicznego, ponieważ został stwierdzony rozwój larw komarów. W dalszej części sezonu był to okres suchy, ciepły z małą ilością opadów co skutecznie uniemożliwiało rozwój larw komarów. Jedynie gatunki letnie (synantropijne) mogły odnajdywać odpowiednie miejsca do rozwoju na terenach Rodzinnych Ogrodów Działkowych i domów jednorodzinnych, gdzie magazynowano wodę do podlewania roślin. Sytuacja uległa nieco zmianie od sierpnia, kiedy to w regionie zanotowano większą ilość opadów i pojawianie się nieco większej liczby miejsc odpowiednich dla rozwoju komarów. W niektórych rzekach m. in. Oławie, Widawie i Bystrzycy doszło do podniesienia się poziomu lustra wód, co skutkowało zalaniem niektórych obszarów położonych w sąsiedztwie rzek.
W miejscach, gdzie stwierdzono występowanie larw komarów zostały przeprowadzone aplikacje preparatu mikrobiologicznego, co skutecznie zahamowało dalszy ich rozwój m. in. Park Wschodni, Park Grabiszyński, Park Leśnicki, Stara Karczma. Wysoki poziom rzeki Oławy z pewnością przyczynił się do wzrostu wody na terenie pól wodonośnych, gdzie doszło do wylęgu komarów. W końcowej części sezonu zauważalna była nieco większa uciążliwość ze strony osobników dorosłych samic komarów w tym rejonie.

Rozlewiska powstałe w Parku Wschodnim na skutek wzrostu poziomu wód w rzece Oławie

W pierwszej kolejności wylęgły się osobniki gatunków popowodziowych, które mają doskonałe zdolności migracyjne w celu poszukiwania żywiciela. Stagnująca woda przez dłuższy czas stała się również doskonałym miejscem do wylęgu gatunków letnich.

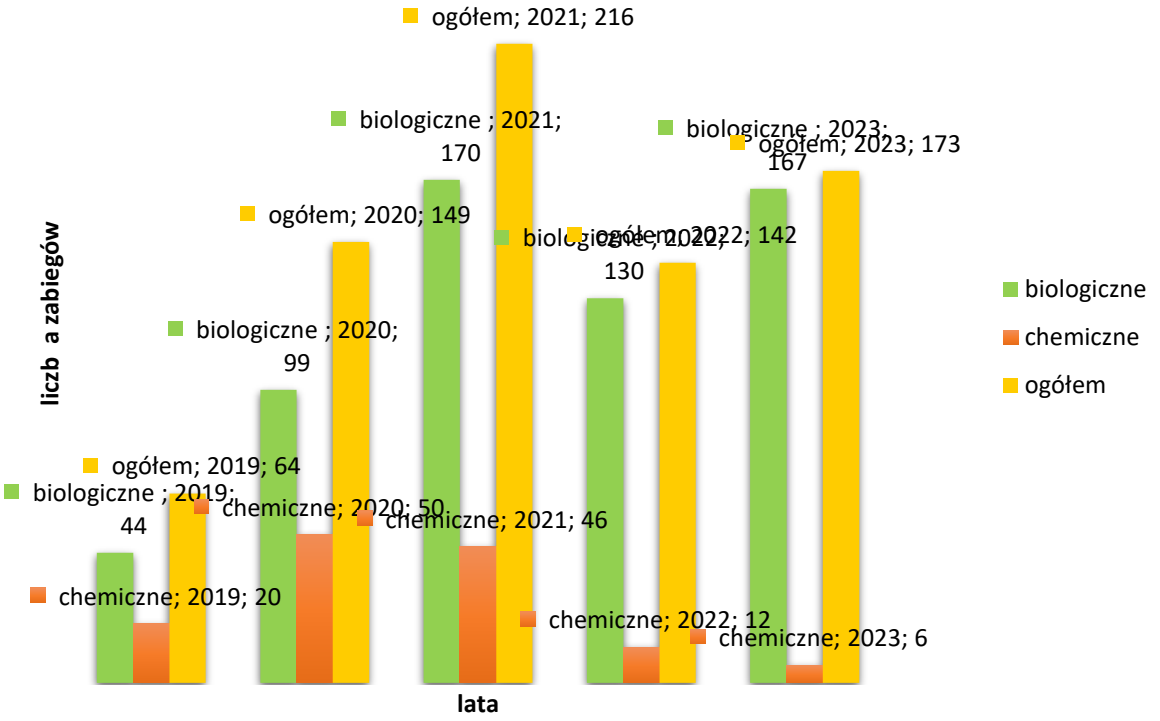
Obszary zieleni, na których zalegała woda i Zespół ds. monitoringu stwierdził rozwój larw, bezzwłocznie były poddane aplikacji preparatu mikrobiologiczne zarówno metoda naziemną jak i agrolotniczą.
W 2023 r. wykonano łącznie 173 zabiegi ograniczające rozwój komarów na powierzchni 815,10 ha (z czego 167 zabiegów preparatem biologicznym na powierzchni 29,10 ha i 6 zabiegów preparatem chemicznym na powierzchni 786 ha).
Ponadto w ramach systematycznego stosowania preparatu mikrobiologicznego do kręgów przy punktach poboru wody na terenie Cmentarza Grabiszyńskiego i Osobowickiego,
w sezonie wykonano łącznie 3 060 aplikacji (17-krotna aplikacja preparatu mikrobiologicznego do 80 kręgów na cmentarzu Grabiszyńskim i 100 kręgów na cmentarzu Osobowickim).

Aplikacja preparatu mikrobiologicznego do kręgów przy punktach poboru wody na cmentarzu Grabiszyńskim (oryg. M. Kaliwoda, WSR)

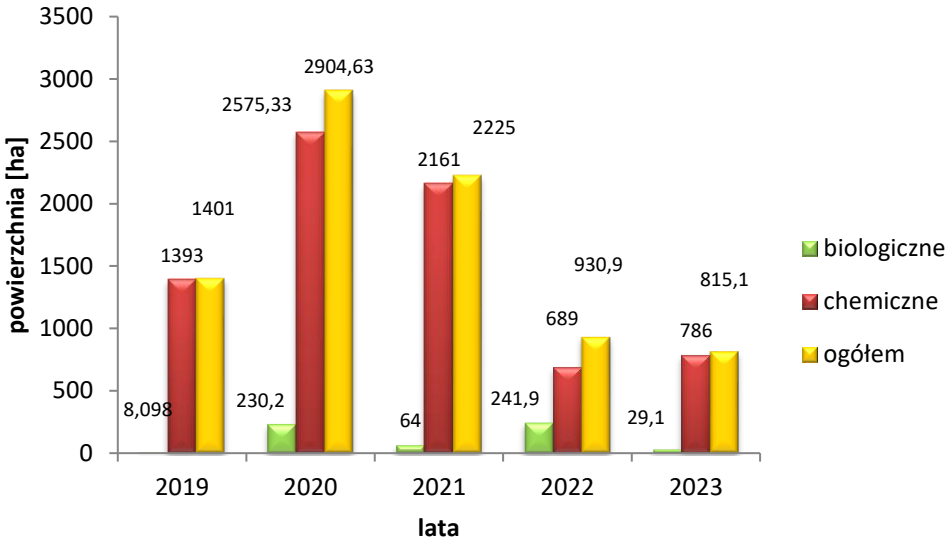
Na realizację wszystkich działań w ramach Wrocławskiego programu kontroli liczebności komarów w sezonie wiosenno-letnim łącznie wydano 283 199,47 zł brutto.

Zestawienie wykonanych zabiegów biologicznych i chemicznych w latach 2019 – 2023

Każdego roku ilość oraz rodzaj wykonanych oprysków jest ściśle uzależniona od panujących warunków atmosferycznych i hydrologicznych, które wpływają na powstawanie potencjalnych miejsc rozwoju komarów. Z racji predyspozycji niektórych gatunków, komary mają duże zdolności migracyjne, co w przypadku podwyższonych poziomów wód czy wystąpienia powodzi rodzi problem znacznej uciążliwości w zasięgu wielkoobszarowym. Taka sytuacja przekłada się na prowadzenie działań na znacznie większym obszarze, jeśli chodzi o zastosowanie preparatu chemicznego co zostało przedstawione na wykresie poniżej.

Rodzaj i powierzchnie wykonanych zabiegów odkomarzania w latach 2019- 2023.

Porównując ilość wykonanych zabiegów z każdego rodzaju zastosowanego preparatu z powierzchnią na jakiej musimy wykonywać działa, możemy zobaczyć jaka istnieje zależność dla środowiska. Stosując bezpieczne dla środowiska preparaty mikrobiologiczne, które działają wybiórczo na larwy komarów, na małych powierzchniach możemy ograniczyć dalszy ich rozwój, zmniejszając tym samych uciążliwość osobników dorosłych. Nie oddziałując tym samym na inne współwystępujące organizmy.

W 2023 r. aplikacje preparatów ograniczających populacje komarów były prowadzone równocześnie na terenie Wrocławia, Jelcza-Laskowice, Czernicy oraz Siechnic. Wspólne działanie gmin znacznie obniżyło rozwój kolejnych pokoleń komarów na terenie Wrocławia.

Zgodnie z wypracowanym schematem w 2023 r. przeprowadzono następujące działania:

- Zespół monitorujący systematycznie kontrolował zmapowane stałe i wyznaczał nowe miejsca, wskazywał terminy aplikacji odpowiednich preparatów, pełnił nadzór merytoryczny nad wykonaniem działań oraz oceniał ich skuteczność. Zostały zmonitorowane i zmapowane nowo powstałe zielone tereny rekreacyjne (301 pkt.), w tym nowe parki, zieleńce, skwery, które po przeanalizowaniu w kolejnych latach zostaną włączone do działań w ramach Wrocławskiego programu kontroli liczebności komarów;

Monitoring rozwoju larw komarów przez Zespół ds. monitoringu (oryg. M. Kaliwoda)

- aplikacja preparatu mikrobiologicznego (larwicydu) - w Polsce jest to wyłącznie Vectobac 12 AS (posiadającego odpowiednie pozwolenie i rejestrację do stosowania), który działa wybiórczo wyłącznie na larwy komarów, nie szkodząc innym organizmom współwystępującym w danym zbiorniku. Dlatego też stały monitoring i szybkie wykonanie zabiegów biologicznych, na niewielkim obszarze pozwala zahamować rozwój kolejnej populacji osobników dorosłych, a tym samym ograniczyć stosowanie preparatów chemicznych;

Aplikacja preparatu mikrobiologicznego – rozlewisko w Parku Wschodnim (oryg. M. Kaliwoda, WSR)

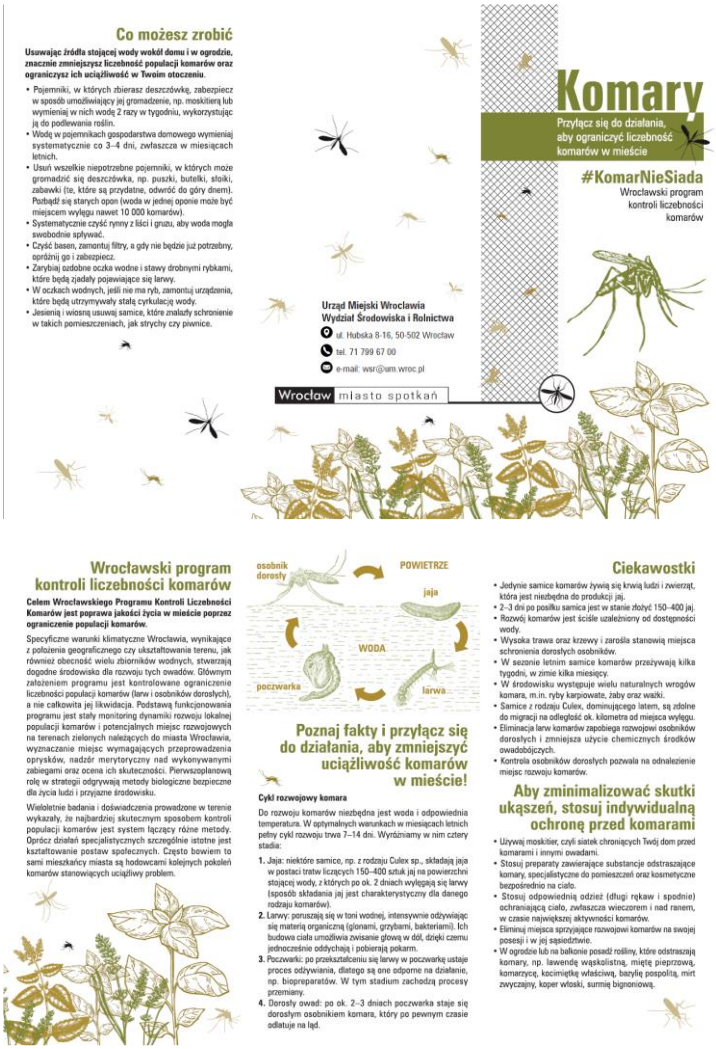
- aplikacja preparatu chemicznego wyłącznie w sytuacjach wzmożonej uciążliwości komarów. Wieloletnie doświadczenie pozwoliło na wypracowanie skutecznej i jak najmniej szkodliwej dla innych owadów dawki, która skutecznie ogranicza dorosłe osobniki komarów. Zgodnie z wypracowaną ścieżką przed każdym planowanym zabiegiem z użyciem preparatów chemicznych takie działania zgłaszamy do Sanepidu we Wrocławiu;
- we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim kontynuowano badanie składu gatunkowego fauny komarów występujących na terenie Wrocławia, z uwzględnieniem występowania gatunków inwazyjnych aktualnie notowanych w Europie (systematycznie od 2015 r. do chwili obecnej). W trakcie całego sezonu, za pomocą pułapek CDC, odłowiono 12 090 szt. dorosłych okazów komarów. Porównując ilość odłowionych osobników w ostatnich latach z warunkami atmosferycznymi, widać jak wzrost opadów deszczy w poszczególnych latach wpływa na zwiększenie ilości komarów. W latach 2019 i 2021 na przełomie maja i czerwca oraz w lipcu mieliśmy do czynienia z występowaniem większej ilości opadów, a tym samym powstawania fal wezbraniowych. W efekcie dochodziło do zalania polderów zalewowych rzek,

na których znajdują się uśpione jaja, złożone w latach wcześniejszych przez komary. W 2023 r. pomimo występowania niewielkich opadów w całym sezonie, Klimatyczny Bilans Wodny był ujemny, co przełożyło się na mniejszą uciążliwość w sezonie wiosenno-letnim.

lata	2019	2020	2021	2023
liczba odłowionych komarów (szt.)	39 070	3 566	31 184	12 090
liczba oznaczonych gatunków (szt.)	29	12	15	27

W ramach kampanii informacyjnej zostały opracowane ulotki i plakaty z informacjami o Wrocławskim programie kontroli liczebności komarów, jednocześnie zachęcające mieszkańców Wrocławia do podjęcia samodzielnych działań ograniczających powstawanie miejsc rozwoju komarów w najbliższym otoczeniu. Ww. materiały wraz z krótkim filmem zostały rozpowszechnione przez wrocławskie media, a także pocztą elektroniczną przesłane do Rad Osiedlowych i zarządów Rodzinnych Ogródków Działkowych. Broszury informacyjne są co roku rozdawane także w terenie przez Zespół ds. monitoringu, który w trakcie prowadzenia obserwacji wielokrotnie przekazuje informacje zaciekawionym mieszkańcom. Materiały były również rozdawane wraz z sadzonkami lawendy w trakcie organizowanego po raz trzeci zielonego pikniku pn. ”Sobota z Zielonym Wrocławiem”. W bieżącym roku podczas ww. wydarzenia rozdano bezpłatnie mieszkańcom 850 sadzonek lawendy. Roślina ta posadzona w ogrodzie czy na balkonie skutecznie odstrasza osobniki dorosłe komarów i utrudnia im wejście do mieszkań.

Ulotka Wrocławski program kontroli liczebności komarów (WSR)

Co możesz zrobić

Usuwając źródła stojącej wody wokół domu i w ogrodzie, znacznie zmniejszysz liczebność populacji komarów oraz ograniczysz ich uciążliwość w Twoim otoczeniu.

- Pojemniki, w których zbierasz deszczówkę, zabezpiecz w sposób umożliwiający jej gromadzenie, np. moskitierą lub wymieniaj w nich wodę 2 razy w tygodniu, wykorzystując ją do podlewania roślin.
- Wodę w pojemnikach gospodarstwa domowego wymieniaj systematycznie co 3–4 dni, zwłaszcza w miesiącach letnich.
- Usuń wszelkie niepotrzebne pojemniki, w których może gromadzić się deszczówka, np. puszki, butelki, słoiki, zabawki (te, które są przydatne, odwróć do góry dnem). Pozbądź się starych opon (woda w jednej oponie może być miejscem wylęgu nawet 10 000 komarów).
- Systematycznie czyść rynny z liści i gruzu, aby woda mogła swobodnie spływać.
- Czyść basen, zamontuj filtry, a gdy nie będzie już potrzebny, opróżnij go i zabezpiecz.
- Zarybiaj ozdobne oczka wodne i stawy drobnymi rybkami, które będą zjadały pojawiające się larwy.
- W oczkach wodnych, jeśli nie ma ryb, zamontuj urządzenia, które będą utrzymywały stałą cyrkulację wody.
- Jesienią i wiosną usuwaj samice, które znalazły schronienie w takich pomieszczeniach, jak strychy czy piwnice.

Komary

Przyłącz się do działania, aby ograniczyć liczebność komarów w mieście

#KomarNieSiada

Wrocławski program kontroli liczebności komarów

Urząd Miejski Wrocławia
Wydział Środowiska i Rolnictwa
ul. Hubska 8-16, 50-502 Wrocław
tel. 71 799 67 00
e-mail: wsr@um.wroc.pl

Wrocław miasto spotkań

Wrocławski program kontroli liczebności komarów

Celem Wrocławskiego Programu Kontroli Liczebności Komarów jest poprawa jakości życia w mieście poprzez ograniczenie populacji komarów.

Specyficzne warunki klimatyczne Wrocławia, wynikające z położenia geograficznego czy ukształtowania terenu, jak również obecność wielu zbiorników wodnych, stwarzają dogodne środowisko dla rozwoju tych owadów. Głównym założeniem programu jest kontrolowane ograniczenie liczebności populacji komarów (larw i osobników dorosłych), a nie całkowita jej likwidacja. Podstawą funkcjonowania programu jest stały monitoring dynamiki rozwoju lokalnej populacji komarów i potencjalnych miejsc rozwojowych na terenach zielonych należących do miasta Wrocławia, wyznaczanie miejsc wymagających przeprowadzenia oprysków, nadzór merytoryczny nad wykonywanymi zabiegami oraz ocena ich skuteczności. Pierwszoplanową rolę w strategii odgrywają metody biologiczne bezpieczne dla życia ludzi i przyjazne środowisku.

Wieloletnie badania i doświadczenia prowadzone w terenie wykazały, że najbardziej skutecznym sposobem kontroli populacji komarów jest system łączący różne metody. Oprócz działań specjalistycznych szczególnie istotne jest kształtowanie postaw społecznych. Często bowiem to sami mieszkańcy miasta są hodowcami kolejnych pokoleń komarów stanowiących uciążliwy problem.

Poznaj fakty i przyłącz się do działania, aby zmniejszyć uciążliwość komarów w mieście!

Cykl rozwojowy komara

Do rozwoju komarów niezbędna jest woda i odpowiednia temperatura. W optymalnych warunkach w miesiącach letnich pełny cykl rozwoju trwa 7–14 dni. Wyróżniamy w nim cztery stadia:

1. Jaja: niektóre samice, np. z rodzaju Culex sp., składają jaja w postaci tratw liczących 150–400 sztuk jaj na powierzchni stojącej wody, z których po ok. 2 dniach wylęgają się larwy (sposób składania jaj jest charakterystyczny dla danego rodzaju komarów).
2. Larwy: poruszają się w toni wodnej, intensywnie odżywiając się materią organiczną (glonami, grzybami, bakteriami). Ich budowa ciała umożliwia zwisanie głową w dół, dzięki czemu jednocześnie oddychają i pobierają pokarm.
3. Poczwarki: po przekształceniu się larwy w poczwarkę ustaje proces odżywiania, dlatego są one odporne na działanie, np. biopreparatów. W tym stadium zachodzą procesy przemiany.
4. Dorosły owad: po ok. 2–3 dniach poczwarka staje się dorosłym osobnikiem komara, który po pewnym czasie odlatuje na ląd.

Ciekawostki

- Jedynie samice komarów żywią się krwią ludzi i zwierząt, która jest niezbędna do produkcji jaj.
- 2–3 dni po posiłku samica jest w stanie złożyć 150–400 jaj.
- Rozwój komarów jest ściśle uzależniony od dostępności wody.
- Wysoka trawa oraz krzewy i zarośla stanowią miejsca schronienia dorosłych osobników.
- W sezonie letnim samice komarów przeżywają kilka tygodni, w zimie kilka miesięcy.
- W środowisku występuje wielu naturalnych wrogów komara, m.in. ryby karpiowate, żaby oraz ważki.
- Samice z rodzaju Culex, dominującego latem, są zdolne do migracji na odległość ok. kilometra od miejsca wylęgu.
- Eliminacja larw komarów zapobiega rozwojowi osobników dorosłych i zmniejsza użycie chemicznych środków owadobójczych.
- Kontrola osobników dorosłych pozwala na odnalezienie miejsc rozwoju komarów.

Aby zminimalizować skutki ukąszeń, stosuj indywidualną ochronę przed komarami

- Używaj moskitier, czyli siatek chroniących Twój dom przed komarami i innymi owadami.
- Stosuj preparaty zawierające substancje odstraszające komary, specjalistyczne do pomieszczeń oraz kosmetyczne bezpośrednio na ciało.
- Stosuj odpowiednią odzież (długi rękaw i spodnie) ochraniającą ciało, zwłaszcza wieczorem i nad ranem, w czasie największej aktywności komarów.
- Eliminuj miejsca sprzyjające rozwojowi komarów na swojej posesji i w jej sąsiedztwie.
- W ogrodzie lub na balkonie posadź rośliny, które odstraszają komary, np. lawendę wąskolistną, miętę pieprzową, komarzycę, kocimiętkę właściwą, bazylię pospolitą, mirt zwyczajny, koper włoski, surmię bignoniową.

Plakat Wrocławski program kontroli liczebności komarów

Kampania informacyjna Wrocławskiego programu kontroli liczebności komarów w czasie Soboty z Zielonym Wrocławiem (oryg. M. Kaliwoda, WSR).

Komary do rozwoju bezwzględnie potrzebują wody. Specyficzny klimat Wrocławia, wynikający z położenia geograficznego i ukształtowania terenu, jak również obecność wielu zbiorników, stwarzają dogodne środowisko do rozmnażania się komarów, w tym gatunków uciążliwych dla społeczeństwa. Sprzyjające rozwojowi komarów miejsca tworzą się również po obfitych deszczach i w okresach z wysoką temperaturą.

W ramach biologicznego programu zwalczania komarów w 2023 r. zarybiono 50 zbiorników wodnych narybkiem zjadającym larwy komarów. W sezonie wiosna – jesień wpuszczono do nich łącznie 22,6 kg karasia pospolitego, 100 kg karpia

królewskiego, 13,3 kg okonia, 473 szt. karpia koi, 13,8 kg lina, 16,7 kg płoci oraz 1350 szt. jazia.

Zarybianie zbiorników wodnych

Ponadto dokonano odłowów kontrolnych w zakresie zbadania stanu liczebności ryb w już zarybionych zbiornikach. Odłowy przeprowadzono w Parku Tołpy, zbiorniku przy ul. Dembowskiego oraz stawie przy ul. Heweliusza we Wrocławiu. W wyniku przeprowadzonych odłowów kontrolnych stwierdzono obecność ww. zbiornikach tylko karasie srebrzyste. Świadczy to o tym, że są to zbiorniki przyduchowe (niska zawartość tlenu w wodzie), w których przeżywają jedynie karasie srebrzyste. Stawy te nadają się do remontu polegającego na spuszczeniu wody i wybraniu dużej ilości zalegającego mułu. Po przeprowadzonym czyszczeniu zalecono, aby ichtiofaunę uzupełnić w przyszłości różnymi gatunkami ryb m.in.: wzdręgą, karasiem pospolitym, linem.

ZADANIE NR 42: REALIZACJA PROGRAMU OGRANICZANIA UCIĄŻLIWOŚCI ZWIĄZANYCH Z BYTOWANIEM NA TERENIE WROCŁAWIA DZIKICH ZWIERZĄT

Kontynuowano w 2023 r. Program ograniczania uciążliwości powodowanych przez dzikie zwierzęta bytujące na terenie m. Wrocławia. Program realizowany przez wykonawców wyłonionych w trybie przetargowym obejmuje:

Zadanie nr I: Złożone z działań o charakterze prewencyjnym, w związku z zagrożeniami jakie stwarzają dzikie zwierzęta bytujące w granicach Wrocławia. Działania te obejmują systematyczne ograniczanie liczebności populacji dzikich zwierząt w mieście poprzez m.in. m.in. odstraszanie środkami na bazie zapachu, porządkowanie terenów w rejonie osiedli w celu usunięcia warunków sprzyjających bytowaniu dzikich zwierząt a także odłowy.
Zadanie nr II: Działania doraźne w sytuacjach kryzysowych polegające na zlecaniu prowadzenia całodobowego pogotowia interwencyjnego ds. dzikich zwierząt oraz zapewnienie profesjonalnej opieki weterynaryjnej. Ponadto zapewnienie rehabilitacji dzikim zwierzętom pochodzącym z terenu Wrocławia poprzez zlecanie prowadzenia ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt na potrzeby miasta, zapobieganie migracji dzikich zwierząt w głąb miasta m.in. poprzez współdziałanie z dzierżawcami obwodów łowieckich położonych na obrzeżach miasta. Łącznie w ramach realizacji przedmiotowych działań Wykonawca dokonał 1 736 interwencji związanych z dzikimi zwierzętami, w wyniku których z terenu miasta trafiło do ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt 69 szt. zwierząt, które po wstępnej ocenie i obserwacji kwalifikowano dalej do wypuszczenia na wolność, bądź leczenia i rehabilitacji.

Realizację w tym zakresie przedstawia poniższa tabela za okres 2019-2023:

Lata	Liczba zwierząt złapanych w odłowniach	Liczba interwencji	Liczba zwierząt przekazanych do Ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt
2019	36	625	119
2020	222	991	111
2021	160	1 175	174
2022	79*	1 548	164
2023	0	1 736	69
Razem	497	6 075	637

*zwierzęta nie przemieszczane poza strefę

Kontynuowano kampanię informacyjną nt. dzikich zwierząt, z wykorzystaniem ulotek celem szerokiego wykorzystania wśród mieszkańców – w zakresie postępowania ze zwierzyną dziką przebywającą na terenach zabudowanych.

Ponadto rozszerzono zakres informacyjno-dydaktyczny przy współpracy z Ogrodem Zoologicznym we Wrocławiu – Dzikie w Mieście.

Ulotki kampanii Dzikie w mieście

ZADANIE NR 43: NASADZENIA I UKWIECENIA TERENÓW ZIELENI MIEJSKIEJ

W ramach zadania w 2023 r. na terenie parków i zieleńców oraz zieleni przyulicznej nasadzono łącznie:

- drzew – 763 szt.
- krzewów – 21 695 szt.
- pnączy – 2 374 szt.
- bylin – 915 szt.
- traw ozdobnych – 317 szt.

Nasadzenia uzupełniające drzew i krzewów zrealizowano m.in.:
w parkach: Park Skowroni, Park Andersa, Park Tarnogajski, Park Portowy przy ul. Vascoda Gamy, Park przy ul. Jeziorowej, Wschodni, Brochowski, Bieńkowicki, Kleciński, Południowy, Staszica, Promenada Staromiejska, Wyspa Słodowa, Kasprowicza, Park Mamuta, Park Marii Dąbrowskiej, Czarna Woda, Zachodni, Leśnicki, Stabłowicki, Aleja Romera, Park Grabiszyński, Park Szczytnicki, Ogród Japoński, Wzgórze Słowiańskie, E.Stein,
na zieleńcach: przy Grudziądzkiej, Sycowskiej, Afgańskiej, Skwer Skaczącej Gwiazdy, Capitol, przy ul. Łużyckiej, Chorwackiej, Stanów Zjednoczonych, Kobla, Langiewicza, przy ul. Grapowej, Plac Westerplatte, Kurkowa/Składowa, przy ulicach: Krzyckiej, Jesiennej, Bulwar Słoneczny, Na Polance, Osobowicka, Rodziny Kornów, Obornicka, Żmigrodzka, Wapienna, Wieczysta, Koreańska, Piękna, Świeradowska, Wyb. Pasteura, Kosynierów Gdyńskich, Na Ostatnim Groszu, Mamuta, Hubska/Gajowa, Gwiaździsta, Lotnicza, Stabłowicka, Średzka, Wyszyńskiego, Sobieskiego, Czajkowskiego, Monopolowa, Hubska

- kwiatów sezonowych – 2 627 szt., 11 011 szt. bylin, do letniego, jesiennego ukwiecenia terenów zieleni miejskiej. W ramach zadania zawieszono ukwiecone donice na latarniach w ścisłym centrum miasta. W ramach zadania zawieszono ukwiecone donice na latarniach w ścisłym centrum miasta.
- jesienne nasadzenia roślin cebulowych – 356 905 szt. na terenach parków i zieleńców oraz w zieleni przyulicznej m.in. Buforowej/Komedy, Karkonoskiej, Swobodnej, Królewieckiej, Szybowcowej, Broniewskiego, Pęgowskiej, Żmigrodzkiej, Krzywoustego, Brucknera,
- zlecono utrzymanie zielonej ściany na Placu Nowy Targ.

ZADANIE NR 44: TWORZENIE NOWYCH FORM OCHRONY PRZYRODY NA PODSTAWIE UWARUNKOWAŃ MERYTORYCZNYCH FORMALNO-PRAWNYCH, FINANSOWYCH I WŁASNOŚCIOWYCH

W ramach tworzenia nowych form ochrony przyrody zawarto umowę na sporządzenie eksperckiej opinii dendrologicznej w zakresie określenia stanu zdrowotnego buka zwyczajnego odm. czerwonolistnej rosnącego w Parku Klecińskim - drzewa spełniającego przesłanki do objęcia ochroną prawną. Sporządzono również umowę na wykonanie „Waloryzacji przyrodniczej doliny rzeki Ślęzy". Odbiór umowy przewidziany jest w 2024 r.

Na realizację dwóch ww. umów w 2023 r. wydano kwotę 24 551,00 zł.

W 2023 r. otrzymano 12 wniosków o ustanowienie pomników przyrody:

- platan klonolistny Lolek – opinia negatywna;
- platan klonolistny przy al. Poprzecznej – opinia negatywna;
- wierzba żałobna przy ul. Tkackiej – opinia negatywna;
- grusza drobnoowocowa na wale przeciwpowodziowym rz. Bystrzycy – 2 niezależne wnioski - opinia negatywna;
- wiśnia ptasia na wale przeciwpowodziowym rz. Bystrzycy – opinia negatywna;
- dąb szypułkowy przy moście Marszowickim – opinia negatywna;
- dąb szypułkowy w rejonie ul. Jodłowickiej – opinia pozytywna wystąpiono do zarządców terenu o wyrażenie zgody na ustanowienie pp – uzyskano zgody, sprawa w toku;
- dąb szypułkowy między ul. Ślęzoujście a al. Śliwową – opinia negatywna;
- dąb szypułkowy przy ul. Daliowej – opinia pozytywna pod warunkiem uzupełnienia wniosku o zgody wszystkich współwłaścicieli nieruchomości;
- jesiony wyniosłe przy ul. Nyskiej – opinia pozytywna w odniesieniu do 2 drzew pod warunkiem wyrażenia zgody przez wspólnotę mieszkaniową na objęcie ochroną drzew i zmianę zagospodarowania nieruchomości – wystąpiono do zarządcy wspólnoty o podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie;
- buk zwyczajny odm. czerwonolistna i dąb szypułkowy w Parku Klecińskim zgłoszenie telefoniczne – opinia pozytywna buk, opinia negatywna dąb;

ponadto

- dokonano analizy wniosku z 2022 r. (uzupełniany dwukrotnie w 2023 r.) o uznanie za pomnik przyrody łącznie 116 drzew: alei dębowej w ciągu ul. Wojska Polskiego, dębu przy ul. Rubczaka, dębu w Parku Złotnickim – opinia negatywna.

W 2023 r. kontynuowano działania mające na celu uzgodnienie treści porozumienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w zakresie ustanowienia rezerwatu przyrody na polach irygacyjnych.

Przygotowano projekty uchwał w sprawie ustanowienia pomnikami przyrody grupy 10 dębów szypułkowych rosnących na polach irygacyjnych w rejonie ul. Wędkarzy i dębu szypułkowego rosnącego w rejonie ul. Pęgowskiej. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwały nr LXVII/1750/23 i LXVII/1751/23 w dniu 20 kwietnia 2023 r.

Grupa 10 dębów szypułkowych na polach irygacyjnych

Przeprowadzono postępowanie administracyjne w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody dębu szypułkowego rosnącego w Lasku Kuźnickim we Wrocławiu. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwałę nr LXXV/1936/23 w przedmiotowej sprawie w dniu 23 listopada 2023 r.

Dąb szypułkowy Strażnik w Lasku Kuźnickim

Użytki ekologiczne

Wystąpiono do Nadleśnictwa Miękinia o wyrażenie zgody na ponowne objęcie ochroną prawną dawnego użytku ekologicznego „Starorzecze Łacha Farna”; ze względu na zlecone przez zarządcę terenu prace geodezyjne, postępowanie zostało wstrzymane do czasu wykonania nowego podziału geodezyjnego działek;

Wystąpiono do BZM o informacje w zakresie ewentualnych planów inwestycyjnych na obszarze w rejonie planowanej Trasy Obornickiej, potencjalnie możliwym do objęcia formą ochrony przyrody w formie użytku ekologicznego; wobec braku zamierzeń inwestycyjnych nie zachodzi obawa o utratę istniejącego siedliska;

Uczestniczono w procesie realizacji obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej dotyczącej ustanowienia użytku ekologicznego „Lasek Oporowski” poprzez opiniowanie projektu uchwały; wprowadzono formę ochrony przyrody do Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody;

Przeprowadzono postępowanie administracyjne zmierzające do ustalenia granic użytku ekologicznego „Lasek Kuźnicki”, w związku z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą w sprawie ustanowienia przedmiotowej formy ochrony przyrody; przygotowano projekt uchwały do przekazania RO Kuźniki;

Negatywnie zaopiniowano wniosek Rady Osiedla Maślice w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Maślickie Barczatki”, ze względu na przeznaczenie wnioskowanej nieruchomości jako rezerwy pod przyszłe tereny cmentarne;

Przeprowadzono postępowanie administracyjne w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Las Pracki”; projekt uchwały przekazano do RMW; forma ochrony przyrody została ustanowiona uchwałą nr LXXIV/1880/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 października 2023 r.
Zweryfikowano i zaktualizowano dane zamieszczone w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody.

ZADANIE NR 45: NADZÓR NAD ISTNIEJĄCYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY – UŻYTKAMI EKOLOGICZNYMI, POMNIKAMI PRZYRODY

W ramach ochrony czynnej pomników przyrody przeprowadzono kilkadziesiąt wizji terenowych i zawarto 3 umowy na: „Prace interwencyjne na pomnikach przyrody”, „Prace pielęgnacyjne wybranych pomników przyrody”, „Analiza fizykochemiczna gleb na wybranych stanowiskach pomników przyrody we Wrocławiu”.:

- Umowa na przeprowadzenie prac interwencyjnych na pomnikach przyrody, w trybie pilnym, w zakresie m.in.:
  - wykonywania cięć interwencyjnych i technicznych konarów, gałęzi pomników przyrody; usuwanie zawieszonych i nadłamanych elementów koron pomników przyrody i innych elementów, stwarzających zagrożenie dla ludzi i mienia oraz ruchu drogowego;
  - interwencyjnego usuwania złomów, wywrotów, wyłamanych konarów, gałęzi pomników przyrody;
  - usuwania, zmiany konfiguracji i montażu mechanicznych wzmocnień koron pomników przyrody,
  - zabezpieczenia ubytków pnia,
  - przeprowadzania interwencyjnych ocen stanu zdrowotnego pomników przyrody, w tym ocen zagrożenia wyłamaniem, wywrotem,
  - montażu oznakowania.

Na podstawie przedmiotowej umowy przeprowadzono prace interwencyjne na obiektach pomnikowych o numerach ewidencyjnych: 21A, 21B, 60F, 100, 84 oraz oznakowano pomniki przyrody o numerach 122A-122J, 123 i 124;

- Umowa na wykonanie prac pielęgnacyjnych pomników przyrody o numerach ewidencyjnych: 1A, 2B, 2G, 2R, 6D, 6H, 6I, 7, 8, 11, 12, 13, 14F, 15, 19, 24B, 28, 29, 30A, 41, 42, 45, 60C, 60E, 60H, 60J, 62, 65, 66, 68, 69, 73, 95, 103, 104, 105, 108, 109. Dokonano inspekcji stanu zdrowotnego drzew; usunięto

susz i zagrażające elementy koron; przeprowadzono kontrolę i regulację istniejących mechanicznych wzmocnień koron; zamontowano mechaniczne wzmocnienia koron w uzasadnionych przypadkach; zabezpieczono ubytki; przeprowadzono redukcje obwodowe koron niektórych drzew.

- Umowa z Uniwersytetem Przyrodniczym na analizę fizykochemiczną gleb na 8 stanowiskach pomników przyrody (nr ew. 8, 9, 12, 13, 66, 68, 73, 96 i 98).

Kwota wydatkowana na czynną ochronę pomników przyrody ze środków miasta to 183 499, 62 zł.

Pisemne zawiadomienia o zawarciu stosownych umów, dotyczących pomników przyrody, ich zakresie oraz terminie prowadzenia prac każdorazowo przesłano do właścicieli/ zarządców terenów, na których zlokalizowane są formy ochrony przyrody.

Odmówiono wydania zgody na zmianę warunków określonych w uzgodnieniu z dnia 4 listopada 2022 r. znak: WSR-ZL.6121.1.10.2021.OZ, wydanym przez Dyrektora Wydziału Środowiska i Rolnictwa UM Wrocławia w zakresie ochrony pomnika przyrody „Perełkowce nad Grudziądzką" dla inwestycji pn.: „Remont chodników przyblokowych wzdłuż ul. Grudziądzkiej od nr 55 do nr 91";

Zlecono Zarządowi Geodezji Kartografii i Katastru Miejskiego we Wrocławiu udostępnienie materiałów powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w postaci map zasadniczych ilustrujących lokalizację 13 pomników przyrody;

Uzgodniono realizację przedsięwzięcia „Przebudowa placu zabaw w Ogrodzie Botanicznym" w zakresie ochrony pomników przyrody rosnących w sąsiedztwie inwestycji;

Wydano zmianę uzgodnienia dla projektu „ Budowa osiedlowej sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami w rejonie ulic: al. Jana Kochanowskiego/Różyckiego we Wrocławiu";

Do Dyrektora Ogrodu Botanicznego wystosowano pismo z prośbą o zmianę zagospodarowania terenu pod wybranymi pomnikami przyrody;

Uzyskano zgodę Uniwersytetu Medycznego na przeprowadzenie zmiany zagospodarowania stanowiska pomnika przyrody nr 97 – miłorzębu dwuklapowego;

Wniosek o wydanie opinii nt. ewentualnego naruszenia zakazów w ramach inwestycji polegającej na wykonaniu urządzeń wodnych na terenie SZPK – udzielono odpowiedzi;

Wniosek o przyznanie odszkodowania z powodu ustanowienia zakazów i ograniczeń na terenie parku kulturowego „Stare Miasto”. Wydano postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania. Przesłano zażalenie Wnioskodawcy na postanowienie Prezydenta do SKO. Po otrzymaniu postanowienia wydanego przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze we Wrocławiu przekazano sprawę do Wydziału Prawnego;
Udzielono odpowiedzi w sprawie pisma Dyrektora DZPK we Wrocławiu w sprawie ścieżki edukacyjnej na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Bystrzycy.
W ramach zadań realizowanych w zakresie ochrony czynnej pomników przyrody poniższa tabela przedstawia m.in. wydatki oraz liczbę drzew pomnikowych poddanych pracom arborystycznym w latach 2019-2023.

Wydatki oraz liczbę drzew pomnikowych poddanych pracom arborystycznym w latach 2019-2023

Lata		2019	2020	2021	2022	2023
pomniki przyrody	kwoty wydane w poszczególnych latach na pielęgnację pomników przyrody	102 180,00 zł	112 753,80 zł	104 577,54 zł	108 480,00 zł	183 499, 62 zł.
	liczba pomników poddanych zabiegom pielęgnacyjnym/ badaniom	pielęgnacja – 57 drzew badania -13 drzew	pielęgnacja - 55 drzew badania-4 drzewa	pielęgnacja - 38 drzew badania-2 drzewa	pielęgnacja i interwencje - 34 drzewa, badania-5 drzew	pielęgnacja i interwencje - 43 drzewa; oznakowano 3 pomniki przyrody (13 drzew);

Lata		2019	2020	2021	2022	2023
						analiza gleb – 8 stanowisk pomników przyrody (9 drzew)
	liczba zawartych umów dotyczących pomników przyrody	7 umów	8 umów	3 umowy	3 umowy	3 umowy + zlecenie wydruk map
	liczba opinii/uzgodnień w sprawie utrzymywania/ustanowienia pomników przyrody	14	16	17	9	18
liczba przygotowanych projektów uchwał w sprawach form ochrony przyrody	w sprawach pomników przyrody	0	1	39	0	1
	w innych sprawach dotyczących ochrony przyrody	1	0	0	0	2

ZADANIE NR 46: REALIZACJA KAMPANII EDUKACYJNYCH Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA – KALENDARZ EDUKACYJNY

w ramach dużej kampanii społeczno-informacyjnej "Wrocław nie marnuje" zorganizowano wydarzenia na targowiskach ("Wrocław i targowiska nie marnują") oraz ROD ("Wrocław i Rodzinne Ogrody Działkowe nie marnują"). Zorganizowano i zrealizowano doroczny piknik informacyjny dla mieszkańców pn. Sobota z Zielonym Wrocławiem. Działania edukacyjne i informacyjne w ramach własnego stoiska prowadzono również podczas Dni Odry, Dnia Otwartego MPK, Dni Przyrodników oraz Jarmarku Pawłowickiego.

Szkołom i placówkom oświatowym, prowadzonym przez Gminę Wrocław, udzielono dofinansowania na programy ekologiczne realizowane w 2023 r., które wpisywały się w założenia tematyczne Zielonego Kalendarza Edukacyjnego. Z dofinansowania na wyjazdy skorzystało blisko 8000 uczniów z 56 placówek.

ZADANIE NR 47: REALIZACJA PROGRAMU SZARE NA ZIELONE

Program „Szare na Zielone” ma na celu przekształcanie terenów zewnętrznych szkół

i przedszkoli w obszary zieleni bezpiecznej i przyjaznej dla uczniów z zachowaniem funkcji zwiększania odporności na zmiany klimatu, ochrony przed hałasem, zachowania bioróżnorodności oraz małej retencji wód opadowych wraz z towarzyszącym zadaniem edukacyjnym dla uczniów.

W programie w 2020 r. uczestniczyło 20 placówek oświatowych, w tym:

- Przedszkola nr 4, 25, 54, 61, 80, 94, 99, 108, 122,
- Szkoły Podstawowe nr 8, 23, 28, 77, 107,
- Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr 4, 10, 11, 18,
- Lotnicze Zakłady Naukowe,
- Liceum Ogólnokształcące nr II.

Łączna kwota dofinansowania przyznanego placówkom oświatowym w 2021 r. to 699 658,00 zł

W programie w 2021 r. uczestniczyło 19 placówek oświatowych, w tym:

- Przedszkola nr 23, 25, 89, 121, 125
- Szkoły Podstawowe nr 28, 61, 71, 78,
- Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr 2, 9, 10, 11, 13, 22

- Zespół Szkół nr 3
- Zespół Placówek Oświatowych nr 3
- Liceum Ogólnokształcące nr XIV
- Centrum Kształcenia Ustawicznego

Łączna kwota dofinansowania przyznanego placówkom oświatowym w 2021 r. to 600 000,00 zł

W programie w 2022 r. uczestniczyło 18 placówek oświatowych, w tym:

- Przedszkola nr 2, 41, 121, 125, 146
- Szkoły Podstawowe nr 90, 99, 28
- Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr 9, 10, 11, 13, 17
- Zespół Szkół nr 3, 9, 16
- Zespół Placówek Oświatowych nr 3
- Lotnicze Zakłady Naukowe

Łączna kwota dofinansowania przyznanego placówkom oświatowym w 2021 r. to 498 548,00 zł

W programie w 2023 r. uczestniczyło 19 placówek oświatowych, w tym

☐ Przedszkola nr 1, 2, 3, 12, 41, 54, 71, 150
☐ Szkoły Podstawowe nr 5, 63, 95, 107
☐ Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr 9, 14, 18
☐ Zespół Szkół nr 9
☐ Zespół Placówek Oświatowych nr 3
☐ Lotnicze Zakłady Naukowe
☐ Centrum Kształcenia Ustawicznego

Łączna kwota dofinansowania przyznanego placówkom oświatowym w 2023 r. to 476 678,00 zł

Realizacja projektów zagospodarowania terenu wokół placówek

ZADANIE NR 48: REALIZACJA PROGRAMU REWITALIZACJA ZIELENI, NABRZEŻY I WYSP ODRZAŃSKICH

W ramach zadania wykonano:

- rewitalizację Skweru przy ul. Stawowej-Bogusławskiego,
- Zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Kunickiego – etap I,
- Zagospodarowanie nieurządzonego terenu na zieleniec przy ul. Gazowej,
- Przebudowę Placu zabaw w parku Biskupińskim - etap I,
- Rozbudowę oświetlenia w Parku E. Stein.

ZADANIE NR 49: PRZYJĘCIE I WDROŻENIE STRATEGII GOSPODAROWANIA WODAMI OPADOWYMI I ROZTOPOWYMI WE WROCŁAWIU

Jednym z podstawowych działań adaptacyjnych przyjętego Uchwałą nr XIII/342/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. „Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu do roku 2030” jest opracowanie i wdrożenie Strategii Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi we Wrocławiu. Prezydent Wrocławia Zarządzeniem nr 8669/22 z dnia 29 września 2022 r. powołał zespół oraz Komitet Sterujący i Komitet Wykonawczy ds. Gospodarowania wodami opadowym i roztopowymi we Wrocławiu do opracowania i wdrożenia Strategii ds. GWO we Wrocławiu. Dnia 16 listopada 2023 r. weszło w życie Zarządzenie Nr 11756/23 Prezydenta Wrocławia w sprawie wprowadzenia Strategii Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi we Wrocławiu.

Realizacja strategii zakłada podejmowanie wspólnych działań pomiędzy jednostkami organizacyjnymi miasta, spółkami miejskimi, organami administracji, inwestorami zewnętrznymi, we współpracy z mieszkańcami Wrocławia w realizacji celów równoważonego i przyjaznego środowisku miasta, które lepiej przystosuje się do zmieniającego się klimatu. Celem strategii jest wdrożenie nowoczesnych rozwiązań, które zwiększą retencję wód opadowych w miejscu ich występowania, a tym samym poprawią jakość życia mieszkańców stolicy Dolnego Śląska. To także ważny dokument planistyczny. Wyznacza cele i metody działania na lata. Dotyczy zarówno działań inwestycyjnych, jak i organizacyjnych oraz popularyzatorskich.
Zrównoważone zagospodarowanie wód opadowych pozwoli nie tylko ograniczyć problemy z podtapianiem ulic po intensywnych opadach, ale pozwoli nam też lepiej zaadaptować się do zachodzącej zmiany klimatu, np. przez wykorzystanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury.
W ramach prac nad Strategią GWO wypracowane zostały następujące cele strategiczne:

- poprawa jakości zarządzania w obszarze GWO – to poprawa jakości zarządzania zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym gospodarowania wodami w szeroko rozumianym systemie zarządzania miastem. Oznacza to ustalenie jasnych zasad podziału kompetencji i odpowiedzialności w obszarze GWO pomiędzy strukturami Urzędu Miasta, jednostkami organizacyjnymi oraz spółkami zależnymi Gminy Wrocław. Poprawa jakości działania zostanie osiągnięta poprzez skoordynowane i spójne działania w ramach przyjętej wieloletniej strategii, powołanie struktur zarządczych koordynujących współdziałanie i wdrażających przyjęte wieloletnie plany GWO,
- rozbudowa i dostosowanie infrastruktury GWO do potrzeb miasta i zmian klimatu poprzez realizację przyjętych działań inwestycyjnych będących wynikiem analiz i opracowań fazy przygotowawczej dla wskazanych obszarów i punktów we Wrocławiu szczególnie narażonych na ryzyko podtopień i mających kluczowe znaczenie dla mieszkańców miasta. Dostosowanie infrastruktury do potrzeb miasta obejmuje poza inwestycjami i modernizacjami zsynchronizowane, pomiędzy strukturami odpowiedzialnymi za GWO w mieście, prace utrzymaniowe, skoncentrowane na wytypowanych obszarach i miejscach celem uzyskania najlepszego osiągalnego efektu w

ramach skumulowanych środków dostępnych w Gminie i podmiotach gospodarczych. Realizacja zadań ma jednocześnie zmniejszyć bariery rozwojowe dla miasta wywołane brakiem lub ograniczeniem możliwości zagospodarowania wód opadowych, co może zniechęcać inwestorów chcących lokować swoje inwestycje we Wrocławiu,

- wzrost poziomu finansowania GWO poprzez przygotowanie analiz, koncepcji i projektów wraz z niezbędnymi decyzjami administracyjnymi, które pozwolą na wnioskowanie i ubieganie się o zewnętrzne źródła finansowania na realizację zadań inwestycyjnych. Pozyskanie miękkich i dotacyjnych środków będzie kluczem do osiągnięcia założonych celów poprzez działania inwestycyjne. W obszarze operacyjnym i eksploatacji nastąpi koncentracja zsynchronizowanych działań pomiędzy podmiotami, celem optymalizacji kosztów. Dostosowanie wysokości opłaty za odprowadzanie wód opadowych do potrzeb wynikających ze zmian klimatu oraz wymogów i oczekiwań mieszkańców, zdynamizuje działania na rzecz dalszego podnoszenia jakości życia we Wrocławiu,
- poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców Wrocławia zostaną uzyskane poprzez obniżenie zasięgu i skutków powodzi miejskich w miejscach najbardziej narażonych na podtopienia. Działania w tym zakresie będą obejmowały prace eksploatacyjne, utrzymaniowe i organizacyjne oraz docelowe rozwiązania wymagające realizacji zadań inwestycyjnych. Planowanie przestrzenne będzie uwzględniało wyniki modelowania hydrogeologicznego i hydrodynamicznego co w dłuższej perspektywie czasu obniży, w wyniku właściwych decyzji lokalizacyjnych, zagrożenia podtopieniami wynikającymi ze wzrostów powierzchni uszczelnionych oraz zmian klimatu. Działania w obszarze zlewni doprowadzą do prawidłowego zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich opadu, co odciąży odbiorniki obniżając ryzyka Strategia Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi dla Miasta Wrocławia str. 57 powodziowe i suszy. Rozszczelnienie powierzchni oraz wykorzystanie lokalnej retencji wpłynie na poprawę lokalnego mikroklimatu i obniży negatywne skutki oraz zagrożenia pochodzące od wzrostu temperatur tj. miejskich wysp ciepła,
- wzrost zrozumienia znaczenia GWO dla jakości życia w mieście (we Wrocławiu). Bez społecznego poparcia dla inicjatyw związanych z właściwym zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych nie będzie można osiągnąć

założonych celów. Kluczowym działaniem w ramach OSB będzie budowa społecznej świadomości wagi prawidłowego zagospodarowania wód opadowych dla jakości życia mieszkańców Wrocławia. W wyniku prowadzenia kampanii promocyjno-informacyjnych, wdrożenia dedykowanych programów edukacyjnych będzie następował proces uświadomienia powiązań pomiędzy GWO a obniżeniem uciążliwości i ryzyka związanego z suszą, podtopieniami, wysokimi temperaturami,

- poprawa wykorzystania potencjału Wrocławia w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi. Wrocław jako ważny ośrodek akademicki posiada bardzo wysoki potencjał kompetencji, który w ramach OSB GWO zostanie wykorzystany poprzez pogłębioną współpracę pomiędzy uczelniami a Gminą, jej jednostkami organizacyjnymi oraz spółkami zaangażowanymi w obszarze gospodarowania wodami. Strategia zakłada kontynuację i wprowadzenie kolejnych programów aktywizujących mieszkańców, instytucje i inwestorów w rozwój i propagowanie właściwego gospodarowania wodami opadowymi.

Hotspoty

Wrocław posiada bardzo skomplikowany układ hydrologiczny, złożony z o 48 zlewni, rzek i cieków. W pierwszej kolejności działaniami Strategii GWO zostaną objęte trzy newralgiczne punkty na hydrologicznej mapie Wrocławia, czyli obszary położone przy Ługowinie, Kasinie oraz Brochówce, z których wody opadowe, powierzchniowe oraz podziemne spływają do tych trzech rzek. Na podstawie analiz miejsca te zostały wyznaczone jako pilotażowe.
W ramach prac nad Strategią wyznaczonych zostało także 11 punktów szczególnie narażonych na podtopienia i powodzie miejskie, a także 2 obszary zagrożone suszą. Tu jako hotspot wyznaczony został Staw Pilczycki. Jako hotspot deszczowy wskazano wiadukt przy ul. Reymonta.
Uporządkowanie tych obszarów oraz wprowadzenie nowoczesnych, zrównoważonych rozwiązań nie tylko zmniejszy ryzyko lokalnych podtopień, ale także wzbogaci przestrzeń i uczyni ją bardziej przyjazną mieszkańcom.
Sporządzony harmonogram przewiduje działania do 2027 r.

ZADANIE NR 50: PROGRAM DOTACYJNY ZŁAP DESZCZ

Program dotacyjny Złap deszcz prowadzony jest od 2019 r. Jego celem jest pomoc mieszkańcom Wrocławia w efektywnym gospodarowaniu wodą opadową na własnej posesji. Program ma ułatwić przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, którymi mogą być coraz częściej występujące zjawiska ekstremalne takie jak susze czy powodzie miejskie.
W dobie urbanizacji i związanego z nią stale postępującego uszczelniania powierzchni zlewni (m.in. w wyniku budowy dróg, placów czy parkingów o twardej, praktycznie nieprzepuszczalnej nawierzchni), następuje znaczna ingerencja w naturalny obieg wody. Zwiększenie ilości powierzchni szczelnych powoduje, że tylko niewielka część wód opadowych i roztopowych swobodnie przesiąka do gruntu. Zdecydowana jej większość jest odprowadzana w czasie opadów do systemów kanalizacyjnych lub wód powierzchniowych. Takie podejście skutkuje nadmiernym obciążeniem jakościowym i ilościowym infrastruktury technicznej (kanalizacji deszczowej czy rowów melioracyjnych). Przyczynia się to z jednej strony do występowania lokalnych podtopień terenów i powodzi miejskich, z drugiej strony prowadzi do suszy miejskiej.

Zbiorniki na wody deszczowe zrealizowane w Programie „Złap deszcz”

W ramach Programu w 2023 r. zawarto 137 umów na kwotę ponad 499 000,00 zł. Łącznie w latach 2019-2022 mieszkańcy zrealizowali następujące zadania służące ochronie środowiska polegające na zatrzymaniu i wykorzystaniu wód opadowych:

2020			
Lp.	Obiekt	Budżet	Budżet
1.	zbiorniki podziemne	63	608 000 zł
2.	zbiorniki naziemne	126	
3.	ogrody deszczowe	9	
4.	studnie chłonne	4	
2021			
Lp.	Obiekt	Budżet	Budżet
1.	zbiorniki podziemne	27	434 000 zł
2.	zbiorniki naziemne	90	
3.	ogrody deszczowe	9	
4.	studnie chłonne	6	
5.	zielony dach	1	
2022			
Lp.	Obiekt	Budżet	Budżet
1.	zbiorniki podziemne	39	508 000 zł
2.	zbiorniki naziemne	92	
3.	ogrody deszczowe	2	
4.	studnie chłonne	3	
2023			
Lp.	Obiekt	Budżet	Budżet
1.	zbiorniki podziemne	33	499 000 zł
2.	zbiorniki naziemne	93	
3.	ogrody deszczowe	1	
4.	studnie chłonne	5	

ZADANIE NR 51: REALIZACJA PROJEKTU LUBIĘ DESZCZ

Celem projektu jest zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży oraz innych mieszkańców miasta na temat zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi w dobie zmian klimatu. W ramach projektu realizowane są praktyczne warsztaty, w trakcie których tworzone są ogrody deszczowe. Budowa odbywa się w sposób partycypacyjny – wraz z jego uczestnikami:

przedszkolakami i uczniami szkół. W latach 2019 – 2023 powstały 34 ogrody deszczowe.

Ogrody deszczowe zrealizowane w projekcie „Lubię deszcz”

Warsztatom praktycznym towarzyszą zajęcia teoretyczne. W ich trakcie, uczestnicy mogli dowiedzieć się jak ważna jest woda deszczowa i w jaki sposób zatrzymać deszczówkę w przestrzeni miejskiej oraz czym są rozwiązania oparte na przyrodzie. Stworzone obiekty wraz z materiałami edukacyjnymi umożliwią mieszkańcom Wrocławia lepsze poznanie takiej formy zwiększania retencji krajobrazowej w mieście.

	Placówka	Budżet
2021		
1	Przedszkole nr 56	118 199,65
2	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14	
3	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 15	
4	Szkoła Podstawowa nr 36	
5	Szkoła Podstawowa nr 85	
6	Szkoła Podstawowa nr 44	
7	Szkoła Podstawowa nr 6	
8	Szkoła Podstawowa nr 107	
2022		
1	Przedszkole nr 10	118 800,00

2	Przedszkole nr 28	
3	Przedszkole nr 113	
4	Przedszkole nr 23	
5	Przedszkole nr 140	
6	Szkoła Podstawowa nr 47	
7	Szkoła Podstawowa nr 63	
8	Technikum nr 15	
2023		
1	Przedszkole nr 19	120 000,00
2	Przedszkole nr 90	
3	Przedszkole nr 6	
4	Przedszkole nr 62	
5	Przedszkole nr 25	
6	Szkoła Podstawowa nr 97	
7	Szkoła Podstawowa nr 53	
8	Liceum Ogólnokształcące nr XIV	

ZADANIE NR 52: PROGRAM UDOSTĘPNIANIA KOMPOSTOWNIKÓW

Kontynuowano rozpoczęty w 2012 r. program udostępniania kompostowników mieszkańcom. Celem programu jest edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego kompostowania odpadów, promocja kompostowania odpadów na własne potrzeby oraz zwiększenie ilości odpadów ulegających biodegradacji poddawanych odzyskowi, a tym samym ograniczenie ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Wrocławia. Kompostowniki są użyczane mieszkańcom posiadającym przydomowe ogródki oraz placówkom oświatowym. Urządzenia są użyczane na trzy lata, na podstawie umowy zawieranej z gminą Wrocław. Po upływie trzech lat kompostowniki przechodzą na własność użytkownika.

W 2023 r. zakupiono 145 sztuk kompostowników przydomowych typu Termo-700 o pojemności 720 l, o łącznej wartości 49 759,65 zł brutto. Zakupu dokonano na

podstawie umowy z dnia 14 listopada 2023 r. nr WSR-GO/3/2021. Dostawca kompostowników został wybrany w trybie zapytania ofertowego.
W 2023 r. udostępniono mieszkańcom i placówkom oświatowym 183 kompostowniki, a przez cały okres trwania programu tj. w latach 2012-2023 łącznie 2377 kompostowników.

Ilość udostępnionych kompostowników w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość udostępnionych kompostowników	303	342	201	86	183

Ulotka programu udostępniania kompostowników

W dniu 4 grudnia 2023 r. została zawarta umowa nr WSR-GO/4/2023 z wykonawcą na dostawę 350 szt. pojemników kuchennych na bioodpady oraz 3 500 szt. biodegradowalnych i kompostowalnych worków do tych pojemników. Zamówiony towar został dostarczony w dniu 15 grudnia 2023 r. Pojemniki z

workami zostały zamówione w celu prowadzenia działań edukacyjno-informacyjnych zachęcających mieszkańców Wrocławia do segregacji odpadów kuchennych i kompostowania resztek kuchennych.

PRIORYTET 5 - ZDROWI I AKTYWNI MIESZKAŃCY

ZADANIE NR 98: DZIAŁANIA NA RZECZ WROCŁAWSKICH RODZIN

Wrośnij we Wrocław

W ramach akcji Wrośnij we Wrocław powstają Parki Młodego Wrocławianina, zielone miejsca, w których wrocławskie rodziny mogą posadzić drzewa upamiętniając tym samym jedno z najważniejszych wydarzeń w życiu rodziców, jakim jest pojawienie się nowego członka rodziny. W ramach zadania realizowane są nasadzenia na terenie nowo powstających i istniejących parków. Wiosną 2023 nasadzenia zostały wykonane na terenie Parku Tysiąclecia 349 szt. drzew, jesienią na terenie Parku Zachodniego – 300 szt. drzew. Na terenie Parku Tysiąclecia utworzono miejsce do ogniskowania. Dodatkowo zlecono obsługę geodezyjną związaną z wyznaczeniem drzew do nasadzeń oraz dokumentację powykonawczą. W ramach zadania zlecono dokumentację projektową na realizacje nasadzeń w 2024 roku tj. w Parku na Niskich Łąkach oraz z parku Pracze Odrzańskie. Zakupiono materiały promocyjne, edukacyjne zachęcające mieszkańców do udziału w wydarzeniu. Dodatkowo zabezpieczono nasadzenia w parku Zachodnim słupkami. W ramach akcji Wrośnij we Wrocław wspólnie z mieszkańcami posadzono łącznie 649 drzew. Nasadzenia zostały objęte 3-letnią pielęgnacją gwarancyjną.

Koszt wydatków bieżących w 2023 r. wyniósł 138 908,22 zł. Dodatkowo nasadzenia zostały sfinansowane z zadania inwestycyjnego Zielona Rewolucja. W związku z brakiem odbioru końcowego nasadzeń wykonanych jesienią 2022 r. środki w wysokości 391 594,77 zł zostały rozliczone w 2023 r. jako wydatki niewygasające.

PRIORYTET 7 - GOVERNANCE

ZADANIE NR 145: ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW ZIELENI – REALIZACJA ZADAŃ Z WROCŁAWSKIEGO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

W ramach zadania:

- zagospodarowano fragment terenu Polany Integracyjnej w ramach projektu „Park Leonarda da Vinci na Gądowie Małym” – Projekt nr 155 WBO z 2020,
- zagospodarowano nieurządzony fragment terenu Parku Leonarda da Vinci - labirynt – etap IV - w ramach projektu „Park Leonarda da Vinci na Gądowie Małym” – Projekt nr 155 WBO z 2020,
- zagospodarowano teren zieleni przy ul. Szybowcowej – roboty dodatkowe, w ramach projektu „Park Leonarda da Vinci na Gądowie Małym” – Projekt nr 155 WBO z 2020,
- zagospodarowano fragment terenu przy Jeziorze Pawłowickim – etap III w ramach projektu „ZIELONO MI I BEZPIECZNIE - Pawłowice - Rewitalizacja terenu wokół jeziora na Osiedlu Pawłowice” – Projekt nr 5 WBO z 2021,
- rozpoczęto prace remediacyjne na terenie Parku Mieszczańskiego w ramach projektu „Park Mieszczański - Nowy centralny park Wrocławia” – Projekt nr 1 WBO 2020,
- wykonano nasadzenia zieleni w pasie drogowym pl. Staszica w ramach projektu pn. „Zielone Nadodrze 2022” – Projekt nr 25 WBO z 2022,
- wybudowano wieżę obserwacyjną na terenie zieleni przy ul. Potokowej w ramach zadania pn. Zieleń i Sport we Wrocławiu - Gajowice, Maślice, Ołbin i Zakrzów - parki, rekreacja i zielone zakątki w całym mieście – Projekt nr 200 WBO z 2020,
- rozpoczęto realizację zagospodarowania górki saneczkowej w Parku Strachocińskim w ramach projektu „Psie Pole, Zakrzów, Zgorzelisko i Strachocin łączą siły” – Projekt nr 297 WBO z 2020,
- opracowano dokumentację projektową dla zadania pn. „Rowerowy Park Mamuta - wyczynowe tory treningowe” – Projekt WBO nr 315 z 2020,
- wybudowano makietę osiedla Tarnogaj oraz doposażono teren zieleńca przy ul. Gazowej w elementy małej architektury w ramach zadania pn. „Tarnogaj nie zapomina - skwer przy Gazowej im. Paula Schreibera” – Projekt nr 55 WBO z 2021,
- rozpoczęto budowę placu zabaw wraz ciągami komunikacyjnymi w ramach projektu „PARK MAŚLICKI Etap II Aktualizacja dokumentacji projektowej. Projekty placów zabaw i ścieżek. Realizacja etapu I” – Projekt nr 80 WBO z 2021,

- rozbudowano oświetlenie w parku E.Stein w ramach projektu pn. „JASNE że Ołbin! - rozjaśniamy mroki miasta. Instalacja oświetlenia w najbardziej ciemnych miejscach osiedla” – Projekt nr 111 WBO z 2021,
- rozpoczęto roboty związane z rozbudową oświetlenia w parku Tołpy w ramach projektu pn. „JASNE że Ołbin! - rozjaśniamy mroki miasta. Instalacja oświetlenia w najbardziej ciemnych miejscach osiedla” – Projekt nr 111 WBO z 2021,
- wybudowano etap I placu zabaw przy ul. Maślickiej w ramach zadania pn. „Zieleń to życie, ruch to zdrowie - Gajowice, Maślice, Ołbin i Zakrzów - parki, rekreacja
  i zieleń w całym mieście” – Projekt nr 118 WBO z 2021,
- zrealizowano etap I budowy parku kieszonkowego w ciągu drogi od pl. Pereca do ul. Stalowej w ramach zadania pn. „Zieleń to życie, ruch to zdrowie - Gajowice, Maślice, Ołbin i Zakrzów - parki, rekreacja i zieleń w całym mieście” – Projekt nr 118 WBO z 2021,
- rozpoczęto realizację etapu I zagospodarowania terenu w ramach projektu pn. „Plac zabaw - Muchoborski Zakątek Przygody” – Projekt nr 160 WBO z 2021,
- opracowano dokumentację projektową obejmującą budowę toalety i oświetlenia w parku na Skraju w ramach projektu pn. „Park Brochowski i na Skraju - rewitalizacja parków dla mieszkańców osiedli: Brochów, Bieńkowice, Tarnogaj, Jagodno, Księże Wielkie” – Projekt nr 199 WBO z 2021,
- trwają prace nad dokumentacją projektową obejmującą budowę toalety w Parku Brochowskim i rozbudowę Parku Brochowskiego w ramach projektu pn. „Park Brochowski i na Skraju - rewitalizacja parków dla mieszkańców osiedli: Brochów, Bieńkowice, Tarnogaj, Jagodno, Księże Wielkie” – Projekt nr 199 WBO z 2021,
- wykonano nasadzenia zieleni w pasie drogowym ul. Nyskiej, ul. Paczkowskiej i ul. Międzyleskiej w ramach projektu pn. „Zielony Tarnogaj - #KolejnaZieleń” – Projekt nr 7 WBO z 2022,
- zaprojektowano i zrealizowano etap I budowy trampolin w Ekoparku Stabłowice w ramach projektu pn. „Jump Park – Stabłowice” – Projekt nr 119 WBO z 2022,

- Zagospodarowano nieurządzony teren zieleni przy ul. Kunickiego w ramach projekt pn. „Park przy ul. Kunickiego na Muchoborze Wielkim” – Projekt nr 232 WBO z 2022 r.

ZADANIE NR 156: REALIZACJA PROGRAMU OSZCZĘDZANIA ENERGII W PRZESTRZENI MIEJSKIEJ

ZADANIE NR 157: REALIZACJA PROGRAMU OSZCZĘDZANIA ENERGII W URZĘDZIE MIEJSKIM

Od 2022 r. prowadzone są prace nad Rejestrem Oszczędności Energii, zwanym dalej ROE, który ma być narzędziem służącym do ewidencjonowania oraz monitorowania kosztów mediów, ponoszonych przez wszystkie miejskie jednostki. Rok 2023 to realizacja strategicznych założeń dla ROE tj. monitorowanie zużycia mediów przez jednostki organizacyjne UMW, monitorowanie kosztów mediów ponoszonych z miejskiej kasy, utworzenie hurtowni danych dla grup zakupowych energii elektrycznej oraz gazu, a także do bieżącego zarządzania celowanym wsparciem finansowym. Jednym z głównych zadań postawionych przed ROE jest zarządzanie zużyciem mediów, mające na celu utrwalenie oraz potwierdzenie dobrych praktyk w zakresie działań oszczędnościowych, wprowadzonych zarządzeniem Prezydenta nr 8665/22 w sprawie oszczędnego i racjonalnego gospodarowania energią elektryczną, ciepłem i gazem przez Urząd Miejski Wrocławia, miejskie jednostki organizacyjne i spółki Gminy Wrocław. W większości jednostek takie działania są prowadzone, a ich raportowanie odbywa się w ROE w formie składanych kwartalnie raportów z podjętych działań.

ZADANIE NR 158: PAKT MEDIOLAŃSKI

Podpisanie Paktu Mediolańskiego w kwietniu 2022 r. było równoznaczne z deklaracją, że miasto zacznie pracować nad swoją własną polityką żywnościową. Prace te w 2023 r. związane były przede wszystkim z pozyskiwaniem informacji i gromadzeniem danych na temat systemu żywnościowego Wrocławia. W 2023 r. realizowano projekt Fair Local Green Deals finansowany ze środków ICLEI. Działania projektu wpisywały się w założenia Paktu Mediolańskiego i koncentrowały się na rozpoznaniu grup interesariuszy miejskiego systemu żywnościowego. W ramach projektu zorganizowano cztery warsztaty o różnej

tematyce: bezpieczeństwo żywnościowe, racjonalne odżywianie, alternatywne źródła białka oraz suwerenność żywnościowa. W warsztatach wzięło udział ok. 60 osób.
Zwieńczeniem spotkań było podpisanie przez uczestników Wrocławskiego Manifestu Żywnościowego – symbolu świadomości i troski mieszkańców o system żywnościowy miasta, dealu wymaganego projektem.

ZADANIA REALIZOWANE W TEMACIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ ADAPTACJI MIASTA DO ZACHODZĄCYCH ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Projekt FoodSHIFT2030

FoodSHIFT2030 to projekt poświęcony transformacji europejskiego systemu żywności
w niskoemisyjny model gospodarki o obiegu zamkniętym, promujący lokalne rolnictwo ekologiczną i zdrową żywność oraz skracający dystans pomiędzy producentami
i konsumentami. Ma on na celu m. in. zachęcanie mieszkańców do wspólnego uprawiania warzyw, kwiatów, owoców czy ziół oraz tworzenie ogrodów warzywnych we wrocławskich szkołach. Jego realizacja to kolejny element nowej polityki klimatycznej miasta.
W ramach projektu wykonanych zostało łącznie 24 ogrody warzywne, w tym w 2023 r. - 13 ogrodów warzywnych, na terenie wybranych placówek oświatowych:

- w roku 2020:
  - Szkoła Podstawowa nr 28,
  - Zespól Szkól nr 16,
  - Zespól Szkolno-Przedszkolny nr 11
- w roku 2021:
  - Zespół Szkół nr 3
  - Przedszkole nr 121
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 10
  - Zespól Szkolno-Przedszkolny nr 18
- w roku 2022
  - Przedszkole nr 87
  - Przedszkole nr 110
  - Szkoła Podstawowa nr 95

- Zespół Szkolno Przedszkolny nr 24

- w roku 2023
  - Przedszkole nr 59,
  - Zespół Szkolno Przedszkolny nr 14
  - Przedszkole nr 74
  - Szkoła Podstawowa nr 108
  - Przedszkole nr 149
  - Szkoła Podstawowa nr 12
  - Szkoła Podstawowa nr 64
  - Zespól Szkolno-Przedszkolny nr 23
  - Liceum Ogólnokształcące nr VI
  - Przedszkole nr 12
  - Przedszkole nr 41
  - Przedszkole nr 89
  - Przedszkole nr 104

Ogród warzywny

W projektach wykorzystano między innymi takie rozwiązania jak: rabaty wyniesione, ogrody wertykalne z ziołami i warzywami, krzewy i drzewa owocowe, donice z kwiatami, kompostowniki, beczki na deszczówkę oraz rozwiązania zwiększające bioróżnorodność.
Ogrody warzywne wykonano z wykorzystaniem innowacyjnych i ekologicznych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, z użyciem materiałów z recyklingu i/lub biodegradowalnych. Zastosowano zróżnicowany materiał roślinny o charakterze użytkowym, w tym stare odmiany sadownicze. Przy doborze materiału roślinnego

uwzględniono drzewa i krzewy owocowe, zioła. Wysiew nasion został zaplanowany tak, aby maksymalnie wykorzystać miejsce (uprawy współrzędne). Na terenie ogrodów warzywnych uwzględnione zostały rabaty bądź wyniesione rabaty,
z obrzeżami z materiałów biodegradowalnych oraz pionowe elementy z materiałów naturalnych bądź z recyklingu z donicami, również z materiałów naturalnych bądź
z recyklingu.
W ramach projektu w 2023 r. zorganizowany został również konkurs WroCHEF, skierowany do uczniów wrocławskich szkół podstawowych i średnich. Jego celem była przede wszystkim promocja diety roślinnej, opartej na produktach lokalnych i sezonowych. Komisja konkursowa wyłoniła 3 laureatów oraz przyznała 3 wyróżnienia. Laureaci oraz wyróżnione dzieci wzięły udział w warsztatach ze zwyciężczynią konkursu TopCHEF Katarzyna Daniłowicz. Pozostałe dzieci natomiast uczestniczyły w warsztatach prowadzonych przez Natalię Gmyrek, finalistkę 6-stej edycji programu Masterchef.

NEEST - „NETZERO EMISSION AND ENVIRONMENTALLY SUSTAINABLE TERRITORIES"

W 2023 r. Wrocław przystąpił do unijnego projektu NEEST – Neutralne klimatycznie i zrównoważone środowiskowo obszary (ang. NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories). Efektem projektu będzie opracowanie modelowego rozwiązania dla obszarów miejskich, w tym poprawy ich efektywności energetycznej oraz zagospodarowania przestrzeni w celu budowania odporności na skutki zmiany klimatu – dostosowane do potrzeb mieszkańców i we współpracy z nimi. We Wrocławiu, zgodnie z założeniami projektu, reprezentatywnym obszarem do analiz, który obejmuje zróżnicowaną zabudowę oraz otoczenie m.in. budynki mieszkalne i budynki użyteczności publicznej wybrany został kwartał w obszarze Przedmieścia Oławskiego. Znajdują się tu zarówno stare kamienice, budowane jeszcze u progu XX wieku, jak i nowsze budynki wielorodzinne. Pod koniec 2023 r. rozpoczęto skanowanie budynków tj. pomiary i mapowanie otoczenia. Z danych pozyskanych podczas pomiarów możliwe jest wykonanie precyzyjnych obiektowych modeli 3D danego obszaru, co pozwoli na zaproponowanie technologii i sposobu rewitalizacji

otoczenia, dopasowanych do budynków znajdujących się w obszarze pilotażowym.

Budynki na Przedmieściu Oławskim

Realizacja zadań publicznych w trybie 19a w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji i oświaty

W 2023 r. zrealizowano umowę na kwotę 4 620,00 zł z Dolnośląskim Klubem Ekologicznym na realizację zadania publicznego pod tytułem "Biuletyn

ekologiczny „Zielona Planeta” nr 5(170)/2023 - skład i wydanie w formie elektronicznej". Celem zadania jest dofinansowanie przygotowania, wydania i dystrybucji „Zielonej Planety”. Biuletyn ten jest dwumiesięcznikiem wydawanym od 1995 r., w którym przybliża się zagadnienia z zakresu polityki klimatycznej i ekologicznej, ale także prezentuje się artykuły dotyczące walorów środowiska przyrodniczego naszego rejonu. Jest formą edukacji o szerokim zasięgu, dociera zarówno do mieszkańców Wrocławia jak i Dolnego Śląska.

Edukacja ekologiczna

W 2023 r. zainicjowano projekt **Grasz w zielone**, którego celem jest edukacja seniorów w zakresie ekologii. Inauguracja projektu nastąpiła 5 czerwca, tj. w dniu ogłoszonym przez ONZ Światowym Dniem Środowiska, którego tegoroczna edycja została poświęcona walce z zanieczyszczeniem plastikiem. W ramach projektu przygotowano i rozdystrybuowano 370 szt. eko-pakietów, które stały się częścią Wrocławskiego Niezbędnika Senioralnego. Eko-pakiet zawierał przedmioty codziennego użytku zachęcające do rezygnacji z ich plastikowych odpowiedników (wielorazowy woreczek do przechowywania owoców/warzyw zamiast plastikowej reklamówki oraz szklaną butelkę na wodę zamiast plastikowych butelek na wodę). Dodatkowo w skład pakietu wchodził zestaw nasion do wysiania łąki kwietnej oraz prosta edukacyjna gra planszowa, umożliwiająca wspólną naukę przez zabawę oraz budowanie relacji międzypokoleniowych z wnukami.

Kontynuowana była akcja **Wrocław nie marnuje**, której celem jest zachęcanie mieszkańców do idei less waste. W 2023 r. – dzięki współpracy z Biurem Rozwoju Gospodarczego - do akcji dołączyły dwa kolejne targowiska (na Ptasiej i Bazar Komandor). W obu przypadkach zostały uruchomione lodówki społeczne oraz pojawiły się regały do wymiany książek. Przedsięwzięciu towarzyszyły warsztaty na temat poszanowania żywności oraz wody i przeciwdziałania ich marnowaniu. W 2023 r. po raz pierwszy zaproszono do współpracy w ramach akcji Wrocław nie marnuje Rodzinne Ogrody Działkowe (ROD). Zrealizowano tu pilotażowy projekt dzielenia się nadwyżkami owoców i warzyw z mieszkańcami i innymi działkowcami. Inicjatywa spotkała się z ogromnym zainteresowaniem.

Sobota z Zielonym Wrocławiem

23 września przy skateparku w parku Tysiąclecia został zorganizowany rodzinny piknik – Sobota z Zielonym Wrocławiem. Na odwiedzających czekały konkursy, nagrody i wiele atrakcji. A wszystko to w ekologicznym duchu pod hasłem #RazemDoCelu. Był to największy ekopiknik w mieście.
W ramach tego wydarzenia przeprowadzono warsztaty, na których dzieci uczyły się czym są ogrody deszczowe i jak można tworzyć własne mini-ogrody w pojemnikach. Wykonano wspólnie około 160 ogródków.
Warsztaty miały na celu uświadomienie mieszkańcom, że odprowadzenie wód deszczowych do kanalizacji miejskiej to marnowanie naturalnych zasobów. Pokazywały jak w prosty sposób można samemu gospodarować wodą deszczową na terenie własnej posesji.

Szkolenie

Mając na uwadze konieczność edukacji ekologicznej mieszkańców Wrocławia oraz upowszechniania rozwiązań zielononiebieskiej infrastruktury w dobie zmian klimatu zorganizowano szkolenie przeznaczone dla przedstawicieli Rad Osiedli Wrocławia oraz przedstawicieli placówek oświatowych.
W ciągu trzech dni szkolenia przedstawione zostały zadania zrealizowane przez Miasto w ramach projektów takich jak: „Lubię deszcz", „Złap deszcz", „Szare na zielone", „Grow Green" czy „Zielona kultura". Każde szkolenie składało się z dwóch części:

- teoretycznej – przeprowadzonej stacjonarnie, stanowiącej omówienie zasad zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi przy zastosowaniu zielononiebieskiej infrastruktury – przedstawienie możliwości, uwarunkowań, realizacji i funkcjonowania infrastruktury zielononiebieskiej;
- praktycznej – przeprowadzonej jako studium przypadku na terenie wnętrza podwórzowego, stanowiącego własność Gminy Wrocław zlokalizowanego w kwartale ulic Walecznych, Prusa, Reja, ukazującej praktyczną stronę tworzenia i funkcjonowania zielononiebieskiej infrastruktury

ENERGIA - PLANOWANIE ENERGETYCZNE W GMINIE WROCŁAW

Grupa zakupowa energii elektrycznej

Od 2012 r. Gmina Wrocław kupuje energię w ramach tzw. grup zakupowych. W 2023 r. przeprowadzono na podstawie art. 132 ustawy Prawo Zamówień

Publicznych przetarg dla X Grupy Zakupowej, którego przedmiotem była dostawa energii elektrycznej dla jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław i innych podmiotów w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.
W skład Grupy Zakupowej weszło łącznie 259 podmiotów, w tym:

- 227 jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław nieposiadających osobowości prawnej
  (szkoły, przedszkola, UMW i inne),
- 32 jednostki posiadające osobowość prawną (spółki, jednostki kultury, centra zdrowia).

Łączny wolumen zamówionej energii dla X Grupy Zakupowej wyniósł
144 292,665 MWh
Łączny szacowany koszt energii dla całej Grupy Zakupowej to około 123 000 000 zł brutto.
Zamówienie zostało podzielone na dwie części: oświetlenie przestrzeni publicznej oraz zaopatrzenie w energię elektryczną obiektów.
W 2023 r. w wyniku nierozstrzygnięcia przetargu na zakup energii elektrycznej dla cz. II zamówienia (obiekty) wszyscy uczestnicy grupy zakupowej funkcjonowali na umowach indywidualnych (podpisywanych przez jednostki):

- rozdzielonych - zawartych ze sprzedawcą rezerwowym Tauron Sprzedaż GZE sp. z o.o. oraz
  z Tauron Dystrybucja S.A.
- lub kompleksowych – z Tauron Sprzedaż sp. z o.o. obejmujących sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej.

Dla tych uczestników grupy zakupowej, którzy zawarli umowy kompleksowe Tauron Sprzedaż sp. z o.o. zakończył umowy obowiązujące w 2023 r. w następstwie czego wszystkie te jednostki zobowiązane były do zawarcia nowej umowy dystrybucyjnej.

Grupa zakupowa paliwa gazowego wraz z dystrybucją

Od 2021 r. Gmina Wrocław kupuje paliwo gazowe wraz z jego dystrybucją na potrzeby jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław i innych podmiotów w ramach tak zwanych Grup zakupowych.
W 2023 r. przeprowadzono przetarg dla IV Grupy Zakupowej, którego przedmiotem był „Zakup w ramach umowy kompleksowej paliwa gazowego wraz z jego dystrybucją na potrzeby jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław w

okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.” na podstawie art. 132 ustawy Prawo zamówień publicznych.

W jej skład weszło łącznie 189 podmiotów, w tym:

- 175 jednostki organizacyjne Gminy Wrocław nieposiadające osobowości prawnej (szkoły, przedszkola, jednostki oświaty i inne),
- 14 podmiotów posiadających osobowość prawną (spółki, jednostki kultury, centra zdrowia, spółki).

Łączny wolumen IV Grupy Zakupowej: 68 431,808 MWh.

Łączny szacowany koszt paliwa gazowego i jego dystrybucji IV Grupy Zakupowej wyniesie około 17 000 000 zł + VAT.

Wraz z Umową zostały złożone *Oświadczenia odbiorcy paliw gazowych o przeznaczeniu paliwa gazowego, o którym mowa w art.62bb ust.1 i w art.62ba ust.2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r.- prawo energetyczne (Dz. U. z 2021r. poz.716),* dla jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław nieposiadających osobowości prawnej (odbiorca chroniony), co zabezpieczyło zakup paliwa gazowego w cenie gwarantowanej na poziomie 0,20017 zł/kWh + VAT oraz podatek akcyzowy. Jednostki organizacyjne Gminy Wrocław posiadające osobowość prawną i spełniające wymogi ustawowe określone w ww. ustawie także złożyły stosowne oświadczenia, co zabezpieczyło zakup paliwa gazowego po cenie gwarantowanej jw.

Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Wrocław - Aktualizacja założeń 2023.

W ramach umowy z dnia 15.12.2022 r. podpisanej przez Gminę Wrocław (umowa nr ZP/PN/3/2022/WKE) z konsorcjum: tj. Energoekspert Energia i Ekologia z siedzibą w Katowicach oraz Pracownią Planowania Energetycznego Adam Jankowski- Katowice wykonana została „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”. Dokument został wyłożony publicznie, jednak nie wpłynęły żadne uwagi do jego treści. Dokument został przyjęty uchwałą nr LXXV/1930/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 listopada 2023 r.

Obowiązek opracowania Aktualizacji założeń wynika z Art. 19 ustawy Prawo Energetyczne, który mówi o tym, że projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

Celem dokumentu jest wskazanie zmian jakie nastąpiły w zakresie szeroko rozumianej energetyki w mieście oraz planów i prognozowanych zmian na kolejne lata. W prognozach uwzględnia się rozwój miasta, zapisy ustawy Prawo Energetyczne oraz innych ustaw i rozporządzeń związanych ze zużyciem energii i redukcją obciążeń środowiska.
Głównymi elementami dokumentu są:

- ocena stanu aktualnego,
- stan i możliwość realizacji przedsięwzięć racjonalizujących użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
- prognozy i analizy pokrycia zapotrzebowania na powyższe media, a co za tym idzie zabezpieczenie energetyczne miasta,
- możliwość wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii i uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej, ciepłą użytkowego wytwarzanych z kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych.

Dodatki dla podmiotów wrażliwych z tyt. wzrostu kosztów energii

Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. 2023 poz. 1772 z późn. zm.) nałożono na gminy obowiązek wypłaty dodatków energetycznych dla podmiotów wrażliwych. Dodatek przeznaczony był dla podmiotów wrażliwych, tj. mi.in.: podmiotów udzielających świadczeń opieki zdrowotnej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, noclegowni albo ogrzewalni, podmiotów systemu oświaty, które ponoszą koszty zakupu węgla kamiennego, brykietu lub peletu zawierających co najmniej 85% węgla kamiennego, peletu drzewnego albo innego rodzaju biomasy, gazu skroplonego LPG albo oleju opałowego, wykorzystywanych na cele ogrzewania, w związku z wykonywaniem przez te podmioty ich podstawowej działalności, których główne źródło ciepła jest wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków.
Ogółem do Gminy Wrocław złożono 47 wniosków, z czego do 31 grudnia 2022 r.:

- 25 wniosków zweryfikowano pozytywnie i wypłacono w 4 transzach dodatki o łącznej wartości 650 392,72 zł,
- 5 wniosków zweryfikowano negatywnie o łącznej wartości 26 854,59 zł,

- wydano 5 decyzji o odmowie przyznania dodatków z powodu niespełnienia ustawowych warunków.

Rozliczenie pozostałej części wniosków przeniesiono na 2023 r., w którym finalnie wypłacono 35 622,76 zł dodatków na 5 nieruchomości.

Preferencyjna sprzedaż węgla

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych gminy mogły przystąpić do procesu dystrybucji węgla dla mieszkańców po cenie preferencyjnej 2 tys. zł za tonę. Gmina Wrocław kontynuowała proces sprzedaży w ramach, którego do Centrów Obsługi Mieszkańca można było zgłaszać się z wnioskami o preferencyjny zakup paliwa stałego.

Do 31.07.2023 r. pozytywnie zweryfikowano 772 szt. wniosków dotyczących preferencyjnego zakupu paliwa stałego.

Do 31.12.2023 r. sprzedano cały zakupiony w ramach ustawy węgiel.

ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE WODAMI OPADOWYMI

Zarządzenie Prezydenta Wrocławia z dnia 20 marca 2020 r. wprowadza do stosowania wytyczne oraz katalogi modeli ulic zawarte w opracowaniu pod nazwą „Standardy planowania i projektowania ulic z uwzględnieniem zielono-niebieskiej infrastruktury".

Na podstawie tego zarządzenia w 2023 r. zaopiniowano w zakresie gospodarowania wodami opadowymi 251 dokumentów technicznych przekazanych przez jednostki i spółki miejskie (w tym 136 projektów realizowanych w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego i 19 realizowanych w ramach Funduszu Osiedlowego).

Inwestycje i opracowania

W celu przystosowania przestrzeni publicznej do zmian klimatu, podniesienia komfortu mieszkańców w okresach upałów (zwiększenia odporności miasta na występowanie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła") oraz retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych w miejscu opadu zlecono w trybie zamówień publicznych:

- realizację robót dla zadania gospodarowanie wodami opadowymi w obszarze ulic Skarbowców i Racławickiej– zadanie wspólne MPWiK- Miasto

z dofinansowaniem unijnym; Wspólnie z MPWiK S.A. na podstawie Porozumienia
w sprawie realizacji wspólnej inwestycji realizowany jest projekt pn. „Zagospodarowanie wód opadowych na terenie miasta Wrocławia – Etap I". Projekt posiada dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Szczegółowy zakres to zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych związanych z „Budową części retencyjnej Parku Krzyckiego" oraz zaprojektowanie docelowego zagospodarowania Parku Krzyckiego. Inwestycję zakończono i odebrano od Wykonawcy 18 grudnia 2023 r. W ramach robót budowlanych wykonano: drogi technologiczne, ścieżki serwisowe wraz z kładkami, 6 zbiorników retencyjnych otwartych wraz z układem rowów zasilających, ukształtowanie terenu, małą architekturę oraz nasadzenia zieleni (wysokiej, średniej i niskiej). Powyższe prace zostały poprzedzone badaniami geologicznymi i pracami archeologicznymi.

Koszt zadania to ok. 9 000 000 zł brutto (w tym MPWiK S.A. – 2 800 000 zł, Gmina Wrocław - 6 200 000 zł) z czego 6 200 000 zł stanowiło dofinansowanie Funduszu Spójności UE.

- opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego pn. - „Park kieszonkowy przy Powstańców Śląskich. Dokumentacja została wykonana i odebrana.

W projekcie przyjęto rozwiązania mające na celu zwiększenie powierzchni przepuszczalnej dla wód opadowych, poprzez wprowadzenie elementów infrastruktury zielononiebieskiej, takich jak ogrody deszczowe, powierzchnie zadarnione, łąka kwietna. Rozwiązania te służą zrównoważonemu zagospodarowaniu wód opadowych w miejscu ich powstania. Obszar objęty inwestycją zlokalizowany jest w okolicach jednego z najważniejszych i najbardziej ruchliwych skrzyżowań we Wrocławiu: skrzyżowania ul. Powstańców Śląskich, głównej arterii wylotowej z Wrocławia na południe i Alei Wiśniowej leżącej w ciągu Obwodnicy Śródmiejskiej.

- opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego pn. - „Zielono-niebieska Zajezdnia przy ul. Grabiszyńskiej". Dokumentacja została wykonana, zatwierdzona i uzyskano pozwolenie na budowę.

Przedmiotem dokumentacji jest zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania poprzez wprowadzenie elementów

infrastruktury zielononiebieskiej na terenie Centrum Historii Zajezdnia. Zakres dokumentacji budowlanej i wykonawczej obejmuje:

- rozdział kanalizacji ogólnospławnej na terenie Centrum na kanalizację deszczową oraz sanitarną,
- budowę podziemnych lub naziemnych zbiorników retencyjnych (zbiornika retencyjnego) na wody opadowe wraz z przelewem awaryjnym,
- budowę kanalizacji deszczowej wraz z niezbędnym uzbrojeniem na terenie centrum w tym systemie podczyszczającego wody opadowe z odprowadzeniem do projektowanych zbiorników retencyjnych (zbiornika retencyjnego)
- usunięcie nawierzchni nieprzepuszczalnej wraz z podbudową na wybranych przez Użytkownika i Inwestora lokalizacjach
- ułożenie nawierzchni przepuszczalnej wykonanej z materiału o niższym współczynniku spływu lub ułożonej w sposób gwarantujące zatrzymanie wód opadowych w miejscu ich powstania i odprowadzenie jedynie nadmiaru wód, których zatrzymanie nie jest możliwe; nawierzchnia ciągów komunikacyjnych winna być wykonana z nadaniem spadków w kierunku zieleni lub posiadać inne rozwiązania alternatywne mające na celu zagospodarowanie wody opadowej na terenie zieleni,
- wykonanie ogrodów deszczowych,
- utworzenie gazonów gruntowych dla niskiej roślinności i pnączy wykonanie nasadzeń i zieleni (wysokiej średniej i niskiej),
- wykonanie nasadzeń pod ścianami budynków bezpośrednio w gruncie (preferowane przez Inwestora i Użytkownika) lub w donicach i pojemnikach,
- odłączenie spustów rynnowych z dachów budynków w celu umożliwienia zasilania roślin wodą deszczową,
- montaż elementów małej architektury (montaż ławek, śmietników, zdroju wody pitnej i inne),
- rozwiązania OZE wraz z urządzeniami umożliwiającymi rozbiór wytworzonej energii w miejscu inwestycji,
- wykonanie projektu tablicy informacyjnej promującej zastosowane rozwiązanie wraz z opisem uzyskanego efektu ekologicznego i zlokalizowanie jej w miejscu inwestycji.

Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

- Oczekiwania i zamierzenia inwestycyjne, w tym dotyczące wód opadowych w związku
  z przystąpieniem do sporządzania 18 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- Opinie i uwagi do 48 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Zarządzenie Prezydenta Wrocławia w sprawie gospodarowania wodami opadowymi we Wrocławiu

Dnia 17 października 2023 r. weszło w życie Zarządzenie nr 11552/23 Prezydenta Wrocławia w sprawie gospodarowania wodami opadowymi we Wrocławiu (które zastąpiło zarządzenie nr 1158/19 z dnia 17 czerwca 2019 r.). Nowe Zarządzenie w bardziej precyzyjny sposób opisuje miejski system gospodarowania wodami opadowymi – co tworzy infrastrukturę oraz kto nią zarządza – na podstawie zawartych pomiędzy MPWiK S.A., a Gminą oraz poszczególnymi jednostkami miejskimi Porozumień. Uregulowany również został proces opiniowania przez Wydział Klimatu i Energii inwestycji miejskich na etapie ich planowania, przygotowania i realizacji w zakresie zastosowania w nich rozwiązań dotyczących gospodarowania wodami opadowymi. Inwestycje prowadzone zgodnie z zapisami Zarządzenia pozwolą na efektywne gospodarowanie wodami opadowymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz będą zgodne z realizowanym we Wrocławiu Miejskim Planem Adaptacji do zmian klimatu (MPA). Zarządzenie reguluje także sprawy dotyczące konieczności ponoszenia przez Gminę opłat za usługi wodne oraz prowadzenia centralnej bazy pozwoleń wodno prawnych.

OCHRONA PRZYRODY I BIORÓŻNORODNOŚCI

Konsultacje dendrologiczne

Celem zadania jest wsparcie placówek miejskich, w szczególności edukacyjnych, w zakresie usług eksperckich dotyczących oceny stanu zadrzewienia. Zadanie polega na ocenie stanu zdrowotnego drzew i zagrożeń na terenach wybranych placówek miejskich poprzez:

1. wskazanie zabiegów pielęgnacyjnych drzew mających na celu poprawę ich żywotności, statyki oraz bezpieczeństwa w ich otoczeniu,
2. opracowanie opinii eksperckich,
3. badanie pnia drzewa za pomocą tomografu akustycznego.

Placówki, korzystające z usług Dendrologa, jak również budżet i liczbę przebadanych drzew wymieniono w poniższej tabeli:

2020			
Lp.	Placówka	Budżet	Liczba drzew
1	Przedszkole nr 43	20.823,90	159
2	Przedszkole nr 18		
3	Przedszkole nr 93		
4	Szkoła Podstawowa nr 36		
5	Zespół Szkolno Przedszkolny nr 23		
6	Szkoła Podstawowa nr 72		
7	Przedszkole nr 2		
8	Przedszkole nr 74		
9	Szkoła Podstawowa nr 28		
10	Zespół Szkolno Przedszkolny nr 7		
11	Zespół Szkól nr 16		
12	Szkoła Podstawowa nr 84		
13	Zespół Szkolno Przedszkolny nr 8		
14	Szkoła Podstawowa nr 81		
15	Szkoła Podstawowa nr 64		
16	Centrum Kształcenia Ustawicznego		
17	Przedszkole nr 10		
18	Przedszkole nr 25		
19	Przedszkole nr 54		
20	Przedszkole nr 28		
21	Przedszkole nr 150		
22	Szkoła Podstawowa nr 36		
23	ZSP nr 4		

24	ZSP nr 1		
25	Szkoła Podstawowa nr 83		
26	LO nr V		
27	Zespół Szkół E-A		
28	ZSP nr 17		
2021			
Lp.	Placówka	Budżet	Liczba drzew
1	Szkoła Podstawowa nr 28	7.995,00	36
2	Szkoła Podstawowa nr 90		
3	Zespół Szkół Zawodowych nr 5		
4	Przedszkole nr 121		
5	Przedszkole nr 58		
6	P-146		
7	Szkoła Podstawowa nr 82		
8	LO XI		
9	SP 68		
10	Przedszkole nr 56		
11	LO XVII		
13	EZN		
14	ZSP nr 18		
15	Szkoła Podstawowa nr 82		
16	LO nr II		
17	Przedszkole nr 54		
18	Zespół Szkół Gastronomicznych		
19	GrowGreen Obszar nr 2		
2022			
Lp.	Placówka	Budżet	Liczba drzew
1	Dom Dziecięcy	64.882,50	119
2	Przedszkole nr 28		
3	Elektroniczne Zakłady Naukowe		
4	Liceum Oólnokształcące 17		
5	Przedszkole 56		
6	Szkoła Podstawowa nr 82		
7	Liceum Ogólnokształcące nr 5		

8	Zespół Szkolno Przedszkolny nr 7		
9	Centrum Kształcenia Ustawicznego		
10	Zespół Szkolno Przedszkolny 23		
11	Szkoła Podstawowa 72		
12	Sportowa Szkoła Podstawowa nr 72		
13	Zespół Szkół Plastycznych		
14	GG1		
15	Liceum Ogólnokształcące nr I		
16	Przedszkole nr 117		
17	Obszar 6 GG		
18	Szkoła Podstawowa nr 90		
19	Liceum Ogólnokształcące nr I		
20	Szkoła Podstawowa nr 90		
21	Szkoła Podstawowa nr 90		
22	Przedszkole nr 90		
23	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 7		
24	Przedszkole nr 148		
25	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 22		
26	Elektroniczne Zakłady Naukowe		
27	Szkoła Podstwaowa nr 83		
28	Centrum Kształcenia Ustawicznego		
29	Zespół Szkół Logistycznych		
30	Szkoła Podstawowa nr 2		
31	Szkoła Podstwaowa nr 28		
32	Szkoła Podstawowa nr 43		
33	Zespół Szkół nr 1		
34	Szkoła Podstwowa nr 93		
35	Zespół Szkół nr 16		
36	LO nr 3		
37	Przedszkole nr 107		

38	Przedszkole nr 136		
39	LO nr 11		
2023			
Lp.	Placówka	Budżet	Liczba drzew
1	Zespół Szkół nr 16	30.467,1	122
2	Szkoła Podstawowa nr 72		
3	Szkoła Podstawowa nr 108		
4	Przedszkole nr 2		
5	Szkoła Podstawowa nr 36		
6	Technikum nr 15		
7	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 12		
8	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 4		
9	Przedszkole nr 124		
10	Przedszkole nr 56		
11	Technikum nr 18		
12	Przedszkole nr 6		
13	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 11		
14	Przedszkole nr 25		
15	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 23		
16	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 10		
17	Przedszkole nr 62		
18	Przedszkole nr 3		
19	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 14		
20	Przedszkole nr 65		
21	Przedszkole nr 48		
22	Zespół Szkół nr 8		
23	Przedszkole nr 88		
24	Liceum Ogólnokształcące nr 12		

25	Przedszkole nr 149		
26	Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 9		

Pola Osobowickie

Dnia 12 października 2023 r. została zawarta umowa na opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego pn. „Pola Osobowickie – utrzymanie terenów podmokłych i związanej z nimi bioróżnorodności oraz utworzenie obszaru edukacyjno-rekreacyjnego dla mieszkańców Dolnego Śląska i turystów".

Realizacja prac została podzielona na 3 etapy.

W pierwszym etapie prac Wykonawca wykonał i przekazał:

1. mapy do celów projektowych,
2. bilans wód opadowych w projektowanym systemie retencyjnym z uwzględnieniem zaproponowanych lokalizacji urządzeń piętrzących, w tym określenie stałego, minimalnego zapasu wody w systemie retencyjnym, określenie pojemności zmiennej, zasięgu cofki,
3. badania geotechniczne gruntu dla potrzeb posadowienia projektowanych elementów.

Wykonawca przedstawił też wstępny projekt zagospodarowania terenu z propozycjami rozwiązań technicznych i przyrodniczych dla zbiornika (stawu) retencyjnego oraz wskazał lokalizację zastawek piętrzących wodę na Trzcianie i Mokrzycy.

W kolejnych etapach realizacji umowy wykonawca przeprowadzi ocenę zanieczyszczenia powierzchni ziemi dla planowanej budowy zbiornika (stawu) pod kątem wykonania ewentualnej remediacji, a także wykona i przekaże dokumentację projektową dla planowanej budowy zastawek pietrzących i zbiornika retencyjnego.

Mapa „Adaptacja do zmian klimatu"

W Systemie Informacji Przestrzennej Wrocławia została stworzona mapa, przedstawiająca różne aspekty zarządzania wodą w mieście. Stanowi kompendium wiedzy na temat inicjatyw ekologicznych podejmowanych przez Miasto.

Pierwsza warstwa ilustruje aktywność osiedli w ramach programu „Złap Deszcz”, przedstawiając liczbę dotacji oraz zrealizowane instalacje, służące gromadzeniu wody deszczowej.
Zostały tu umieszczone informacje na temat liczby udzielonych dotacji z programu „Złap Deszcz” w rozbiciu na osiedla. Dzięki temu można zobaczyć, które osiedla najbardziej aktywnie włączyły się w działania na rzecz ochrony środowiska i oszczędzania wody. Na mapie zaznaczono obszary, w których instalacje do gromadzenia wody deszczowej zostały już zamontowane. Dzięki tej mapie można zobaczyć, że program „Złap Deszcz” cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Wrocławia, a jego celem jest nie tylko oszczędzanie wody, ale także poprawa jakości powietrza i zwiększenie zieleni w mieście.
Druga warstwa skoncentrowana jest na edukacyjnym programie „Wrocławska Kranówka”, promującym korzystanie z wody kranowej w szkołach i ma nie tylko zachęcić młodych ludzi do zdrowszego trybu życia, ale również zwrócić uwagę na ekologiczny aspekt konsumpcji wody.
Ukazane zostały szkoły, które przyłączyły się do programu "Wrocławska Kranówka". Inicjatywa jest bardzo pozytywna ze względu na fakt, że woda z kranu jest czysta i bezpieczna do picia, a także bardzo ekonomiczna w porównaniu z wodą butelkowaną. Dostęp do wody z kranu w szkole może pomóc w zachęceniu dzieci do podejmowania zdrowych wyborów żywieniowych i unikania słodkich napojów, które prowadzą do nadwagi i innych problemów zdrowotnych.
Trzecia warstwa mapy poświęcona jest z kolei programowi „Lubię Deszcz”, który przez serię warsztatów edukacyjnych, ma na celu podniesienie świadomości ekologicznej młodych mieszkańców Wrocławia.
Na warstwie tej zostały ukazane lokalizacje programu „Lubię Deszcz”. Inicjatywa ta ma na celu zwiększenie świadomości dzieci, młodzieży oraz pozostałych mieszkańców miasta na temat zrównoważonego zarządzania wodami opadowymi w kontekście zmian klimatycznych. W ramach programu organizowane są warsztaty teoretyczne i praktyczne, które umożliwiają uczestnikom zgłębienie wiedzy na temat znaczenia wody w przestrzeni miejskiej oraz poznania rozwiązań opartych na przyrodzie, służących jej zatrzymaniu w miejscu opadu. Partycypacyjny charakter programu pozwala na bezpośrednie zaangażowanie społeczności lokalnej w proces tworzenia ogrodów deszczowych.

REALIZACJA ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z ZAMYKANIEM PROJEKTU 019 – FUNDUSZ SPÓJNOŚCI/ISPA

Projekt nr 2000/PL/16/P/PE/019 „Poprawa jakości wody we Wrocławiu" obejmował budowę sieci i urządzeń wodociągowych oraz sieci i urządzeń kanalizacji sanitarnej współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej, w ramach Funduszu ISPA/Fundusz Spójności. W okresie sprawozdawczym zawarto umowę sprzedaży na rzecz MPWiK S.A. składników majątkowych w zakresie sieci i urządzeń wodociągowych oraz sieci i urządzeń kanalizacji sanitarnej wybudowanych przez gminę Wrocław w ramach ww. Projektu Umowy sprzedaży i dochód wynikający ze sprzedaży wymienionych wyżej sieci obejmował osiedla Brochów-Jagodno i Ołtaszyn - Umowa sprzedaży Nr US/1/WKE/2023 z dnia 01.06.2023 r. na kwotę 92 457343,00 zł brutto.
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych jednostek samorządu terytorialnego wynikają z umów zawartych z MPWiK S.A. we Wrocławiu dotyczące dzierżawy sieci i urządzeń wodociągowych, kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej wybudowanych w ramach ww. projektu „Poprawa jakości wody we Wrocławiu", w okresie sprawozdawczym wyniosły:3 813 827,58 zł.
W 2023 r. w ramach zadania budżetowego WPI/258 „Prace przygotowawcze i zadania towarzyszące inwestycjom infrastrukturalnym poniesiono wydatki w wysokości 206 415,44 zł na pokrycie częściowych należności na podstawie zajęcia wierzytelności sygn. akt KM 57/13 zgodnie z wyrokiem końcowym Sądu Arbitrażowego sygn. ICC 23634/MHM/HBH pkt 477 (a) z dnia 16 września 2022 r. Zasądzona należność główna w kwocie 53 279,50 EUR została przeliczona wg kursu średniego NBP z dnia 08.02.2011 r. tj. z dnia wymagalności roszczenia i wyniosła 206 415,44 zł.

OCHRONA ŚRODOWISKA

W 2023 r. realizowano szereg zadań z zakresu ochrony środowiska wynikających z uregulowań ustawowych, przepisów prawa miejscowego, polityk i strategii miasta.
Zadania te wykonywano m.in. poprzez kontynuację bądź wdrażanie programów, takich, jak: Miejski program wymiany źródeł ogrzewania, Program dotacji dla osób fizycznych na podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej, Program ograniczania uciążliwości związanych z dzikim zwierzętami bytującymi na terenie Wrocławia, Wrocławski program kontroli liczebności komarów,

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, Program udostępniania mieszkańcom przydomowych kompostowników.
Zadania te były realizowane w obszarach związanych z emisją, energią i zanieczyszczeniami, gospodarką odpadami, finansami środowiskowymi, ocenami oddziaływania na środowisko, ochroną przyrody i leśnictwem, rolnictwem oraz geologią i dotyczyły prowadzenia licznych postępowań administracyjnych realizowanych na podstawie obowiązujących przepisów ustawowych i przepisów prawa miejscowego. Głównym celem podejmowanych działań była likwidacja zagrożeń dla ludzi, mienia i środowiska oraz wdrażanie systemowych rozwiązań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców.

GOSPODARKA ODPADAMI

Zezwolenia i pozwolenia na gospodarowania odpadami

W 2023 r. zostało wydanych:

1. w zakresie zezwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów:
   - 1 zezwolenie na przetwarzanie odpadów,
   - 1 decyzja zmieniająca zezwolenie na przetwarzanie odpadów,
   - 1 zezwolenie na zbieranie odpadów,
   - 5 decyzji zmieniających zezwolenia na zbieranie odpadów,
   - 4 decyzje wygaszające zezwolenia na zbieranie odpadów,
   - 2 decyzje odmawiające udzielenia zezwolenia na zbieranie odpadów,
   - 1 wniosek został pozostawiony bez rozpoznania z powodu nieuzupełnienia braków formalnych;
2. w zakresie pozwoleń na wytwarzanie odpadów:
   - 4 pozwolenia na wytwarzanie odpadów,
   - 3 decyzje zmieniające pozwolenia,
   - 5 wniosków zostało pozostawionych bez rozpoznania z powodu nieuzupełnienia braków formalnych.

Zgodnie z przyjętymi procedurami, przed wydaniem zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, lub pozwolenia na wytwarzanie odpadów, przeprowadzane były oględziny planowanego miejsca prowadzenia działalności.

Postępowania egzekucyjne dotyczące obowiązków o charakterze niepieniężnym

W okresie sprawozdawczym wydano 29 decyzji nakazujących usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich magazynowania lub składowania. Podjęto 433 interwencje dotyczące nielegalnego gromadzenia odpadów i nieprawidłowości w zakresie utrzymania czystości i porządku na nieruchomościach.
Działania egzekucyjne były podejmowane na podstawie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W 24 przypadkach niewywiązania się przez zobowiązanych z obowiązków określonych w wydanych decyzjach nakazujących posiadaczom odpadów usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wystosowano upomnienia. Wystawiono 22 tytuły wykonawcze, wydano 4 postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia na kwotę łączną 60 500,00 zł, a 20 postępowań zostało zakończonych wykonaniem zastępczym obowiązków nałożonych na zobowiązanych w decyzjach nakazowych.

Nakazy usunięcia odpadów - wraków pojazdów

Wspólnie ze Strażą Miejską Wrocławia kontynuowano, w oparciu o przepisy ustawy
o odpadach, rozpoczęte w 2016 r. działania mające na celu usunięcie pojazdów wycofanych z eksploatacji pozostawionych na terenie Wrocławia poza drogą.
W dniu 4 stycznia 2023 r. podpisano umowę z rzeczoznawcami samochodowymi na realizację usługi w zakresie określenia, czy pojazd stanowi odpad o kodzie 16 01 04* (zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy).
W ramach zawartej umowy przekazano rzeczoznawcom zlecenia na wykonanie ekspertyz 46 pojazdów, z których 37 uznano za odpady. Koszt wykonanych ekspertyz wyniósł 14 710,80 zł brutto.
Ponadto, nieprzerwanie od 23 czerwca 2016 r. obowiązuje umowa ze stacją demontażu pojazdów na wykonanie usługi usunięcia, transportu i demontażu pojazdów pozostawionych na terenie Wrocławia poza drogą, które zostały zakwalifikowane przez biegłego rzeczoznawcę jako odpad. Usługa wykonywana jest bezpłatnie. W 2023 roku stacja demontażu usunęła 35 pojazdów wycofanych z eksploatacji znajdujących się na terenie gminy Wrocław.

Wraki pojazdów usunięte przez stację demontażu w 2023 r.

Łącznie w 2023 r. w przypadku 107 pojazdów wycofanych z eksploatacji podjęto działania mające na celu uznanie ich za odpad. 54 pojazdy zostały usunięte w wyniku prowadzonych działań, a w sprawie 28 pojazdów prowadzone są w dalszym ciągu czynności wyjaśniające. W przypadku 4 pojazdów wysłano do właścicieli nieruchomości pisma dotyczące procedury usuwania wraków pojazdów, a 8 spraw przekazano do Straży Miejskiej Wrocławia. W przypadku 12 pojazdów stwierdzono brak podstaw do podjęcia działań mających na celu zakwalifikowanie pojazdów jako odpady i ich usunięcie, natomiast jeden pojazd został w toku postępowania naprawiony przez właściciela.

Usunięcie odpadów niebezpiecznych z terenu przy ul. Krzemienieckiej 110

W dniu 11 sierpnia 2023 r. na terenie przy ul. Krzemienieckiej 110 we Wrocławiu stwierdzono nagromadzenie ok. 150 beczek o pojemności ok. 200 dm^3 zawierających niebezpieczne odpady. Część beczek oznakowana była kodami odpadów niebezpiecznych. Znajdowało się tam również ok. 78 puszek z farbą, duże ilości odpadów tworzyw sztucznych, odpady drewna oraz hałda sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Złożono w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia Fabrycznej zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na składowaniu odpadów, w tym niebezpiecznych, wbrew przepisom prawa, w takich warunkach i w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka, spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza i powierzchni ziemi oraz zniszczenie w świecie roślinnym i zwierzęcym.

Wydział Środowiska zwrócił się ponadto do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu o wydanie opinii w sprawie konieczności niezwłocznego usunięcia odpadów. Po otrzymaniu opinii tych organów i ich analizie,
w dniu 29 sierpnia 2023 r. zostały wydane na postawie art. 26a ustawy o odpadach dwie decyzje Prezydenta Wrocławia nakazujące właścicielom terenu udostępnienie terenu nieruchomości w celu przeprowadzenia działań mających na celu usunięcie odpadów przez Organ.

Usuwanie odpadów niebezpiecznych z terenu przy ul. Krzemienieckiej 110

W dniu 1 września 2023 r., wykonawca - spółka SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o. usunął odpady niebezpieczne z przedmiotowego terenu i przekazał je do instalacji końcowej w celu ich unieszkodliwienia. Usunięto 29,7 ton odpadów niebezpiecznych. Koszt usunięcia odpadów wyniósł 288 684,00 zł. Złożono wniosek do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie przedsięwzięcia, w formie dotacji, w ramach programu priorytetowego pn.: Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona ziemi. Usuwanie porzuconych odpadów". Do końca roku sprawozdawczego wniosek nie został rozpatrzony. Ponadto prowadzone jest postępowanie w sprawie wyegzekwowania zwrotu kosztów poniesionych przez Gminę od posiadacza odpadów.

Odpady komunalne

Rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości

Prowadzony jest rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W 2023 r. do rejestru wpisano 4 podmioty oraz wykreślono 1 podmiot. Dwa wpisy zostały zmienione. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. do rejestru wpisanych było 17 przedsiębiorców.
Podjęto czynności kontrolne wobec 14 podmiotów, które posiadały wpis do Rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Przedłożona dokumentacja oraz oględziny baz magazynowo-transportowych kontrolowanych podmiotów potwierdziły spełnienie przez nich wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań
w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
Podczas czynności kontrolnych u jednego podmiotu stwierdzono nieprawidłowości w zakresie nierzetelnego prowadzenia jakościowej i ilościowej ewidencji odpadów komunalnych w rejestrze Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi

Opracowano roczne sprawozdanie Prezydenta Wrocławia z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2022 r. Sprawozdanie przekazano Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego i Dolnośląskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska za pośrednictwem bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami – dalej BDO.
Wszystkie wymagane przepisami prawa poziomy zagospodarowania odpadów komunalnych zostały przez gminę Wrocław osiągnięte.
Sprawozdanie to opracowano na podstawie informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach za 2022 r. przekazanych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości (24 podmioty), a także sprawozdaniach podmiotu prowadzącego 2 punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) oraz rocznych sprawozdaniach przedsiębiorców zbierających odpady komunalne (25 podmiotów). Sprawozdania przekazano Prezydentowi Wrocławia

za pośrednictwem systemu BDO. Łącznie przeanalizowano 162 sprawozdania złożone w ww. systemie.

Nieczystości ciekłe

Zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych

W 2023 r. wydano:

1. 7 decyzji zezwalających na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
2. 9 decyzji zmieniających zezwolenia, w tym jedna dotyczyła zmiany w zakresie rozszerzenia działalności o opróżnianie osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transport nieczystości ciekłych,
3. 4 decyzje stwierdzające wygaśnięcie decyzji zezwalających na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
4. 1 decyzję odmawiającą udzielenia zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
5. 1 wniosek o wydanie decyzji zezwalającej na prowadzenie działalności w zakresi**e** opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych został pozostawiony bez rozpoznania.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie Wrocławia zezwolenie w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych posiadało 52 przedsiębiorców. Ponadto pięciu przedsiębiorców uzyskało uprawnienia do opróżniana osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych.

W 2023 r. przeprowadzono 5 kontroli przedsiębiorców pod kątem wywiązywania się

z warunków określonych w decyzjach Prezydenta Wrocławia zezwalających na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie Wrocławia. Wszystkie nieprawidłowości ujawnione w wyniku przeprowadzonych kontroli zostały przed przedsiębiorców skorygowane.

Zawiadomiono Komendę Miejską Policji we Wrocławiu o dwóch popełnionych wykroczeniach przez przedsiębiorców. Przedmiotowe wykroczenia polegały na

prowadzeniu działalności gospodarczej w zakresie opróżniania osadników w instalacjach przydomowych oczyszczali ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Wrocławia, bez wymaganego zezwolenia. Obydwie sprawy nie zostały do końca 2023 r. rozstrzygnięte przez Policję.
W trzech pierwszych kwartałach 2023 r. przedsiębiorcy posiadający zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych przekazali na stacje zlewne nieczystości ciekłe ze zbiorników bezodpływowych w ilości 204 910,15 m^3, z osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 141,12 m^3 oraz nieczystości ciekłe przemysłowe w ilości 245,00 m^3.

Sprawozdawczość w zakresie gospodarowania nieczystościami ciekłymi
Przedsiębiorcy są obowiązani do sporządzania kwartalnych sprawozdań o ilości i rodzaju odebranych nieczystości ciekłych, a także o sposobach ich zagospodarowania oraz do przekazania sprawozdań prezydentowi miasta w terminie do końca miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy.
W 2023 r. przyjęto łącznie 204 sprawozdania. Ze złożonych sprawozdań wynika, że w IV kwartale 2022 r. i I kwartale 2023 r. nieczystości ciekłe odbierało 35 przedsiębiorców posiadających zezwolenie w II kwartale 2023 r. – 37, a w III kwartale 2023 r. - 35 przedsiębiorców. Pozostali przedsiębiorcy posiadający zezwolenie nie świadczyli usług na terenie Wrocławia. W sprawie przedmiotowych sprawozdań kwartalnych wysłano 45 pism.

Ewidencja zbiorników bezodpływowych i kontrola częstotliwości pozbywania się nieczystości ciekłych
W ramach zadania polegającego na ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontroli dokumentów dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi zawiadomiono
o kontroli 1598 właścicieli nieruchomości oraz przeprowadzono 1110 kontroli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków. Kontroli podlegało posiadanie umowy zawartej z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków
i transportu nieczystości ciekłych na opróżnianie zbiorników bezodpływowych,

zgodność postanowień umowy z wymaganiami określonymi w Regulaminie utrzymania czystości
i porządku na terenie Wrocławia, a także dowody uiszczania opłat za usługi. Dodatkowo podczas kontroli weryfikowana była częstotliwość wywozu nieczystości i ilość pobranej wody na terenie nieruchomości.
W zależności od wyników kontroli, w każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, podejmowane były dalsze stosowne czynności.
W przypadku, kiedy podczas kontroli właściciel nieruchomości nie okazywał wszystkich wymaganych przepisami prawa dokumentów, kontrolowanemu wyznaczany był termin na ich przekazanie do Wydziału.
W 5 przypadkach podejrzenia nieszczelności zbiornika bezodpływowego, tj. wtedy, gdy w trakcie kontroli stwierdzona została nieuzasadniona, bardzo duża różnica pomiędzy ilością dostarczonej wody, a ilością odebranych nieczystości ciekłych, przekazano sprawę do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Wrocławia w celu podjęcia przez niego czynności kontrolnych zgodnie z posiadanymi kompetencjami.
W przypadku stwierdzenia, że nieruchomość jest bezumownie przyłączona do sieci kanalizacyjnej, stosowna informacja była przekazywana do MPWiK S.A. celem podjęcia działań.
W wyniku podjętych działań 192 adresy przekazano do Straży Miejskiej w celu przeprowadzenia kontroli na terenie nieruchomości.

Obowiązek przyłączenia nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej

W 2023 r. wydano 3 decyzje nakazujące właścicielom przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej oraz wszczęto 3 nowe postępowania administracyjne
w związku z niewykonaniem obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. W okresie sprawozdawczym wystosowano również 11 upomnień wzywających do wykonania obowiązku przyłączenia.

Zmiany regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia

W 2023 r. dwukrotnie zmieniano uchwałę Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia. Pierwsza

zmiana, obowiązująca od 11 kwietnia 2023 r., wynikała z konieczności podjęcia jeszcze bardziej skutecznych kroków w tępieniu populacji szczurów na terenie miasta, a w szczególności w centrum Wrocławia. W regulaminie wskazano sposób przeprowadzania deratyzacji z uwzględnieniem bezpieczeństwa ludzi, zwierząt domowych i ptactwa ograniczając jednocześnie łatwy i przypadkowy dostęp do stosowanych preparatów gryzoniobójczych. Wydłużono terminy przeprowadzania obowiązkowej deratyzacji na terenie centrum Wrocławia do 10 miesięcy w ciągu roku. Zobowiązano do przeprowadzania obowiązkowej deratyzacji na terenie centrum Wrocławia właścicieli wszystkich nieruchomości oraz sieci kanalizacji sanitarnej, ogólnospławnej, deszczowej wraz z wpustami ulicznymi, studni i komór na sieciach infrastruktury podziemnej usytuowanych na tym obszarze. Ponadto rozszerzono katalog rodzajów nieruchomości podlegających obowiązkowej deratyzacji usytuowanych poza centrum Wrocławia. W uchwale zobowiązano również właścicieli nieruchomości do przycinania i usuwania roślinności nadmiernie przerastającej na wydzieloną część drogi publicznej przeznaczoną dla ruchu pieszego i rowerowego. Dodatkowo, w celu dostosowania przepisów regulaminu do zmienianej uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie usług świadczonych w zamian za opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zmieniono częstotliwość pozbywania się mebli i odpadów wielkogabarytowych na co najmniej 1 raz na miesiąc, w przypadku zabudowy wielolokalowej, a w pozostałych przypadkach, na co najmniej 1 raz na dwa miesiące.

Druga zmiana regulaminu, obowiązująca od 21 czerwca 2023 r. dotyczyła wprowadzenia nowej minimalnej łącznej pojemności pojemników i worków na odpady komunalne,
w które wyposażony jest zespół ogrodów działkowych. Zmieniona została pojemność pojemników i worków na odpady przyjęta do obliczeń sumarycznej objętości odpadów komunalnych wytwarzanych na każdej użytkowanej działce w kompleksie ogrodów działkowych tj. na 30 l na każdą wyodrębnioną, czynnie użytkowaną działkę (było 40 l na każdą wyodrębnioną działkę). Zmiana była wynikiem faktycznych potrzeb w zakresie określania minimalnej łącznej pojemności pojemników i worków na odpady komunalne dla zespołu ogrodów działkowych.

Udostępnianie informacji o środowisku

W okresie sprawozdawczym rozpatrzono 119 wniosków o udostępnienie informacji
o środowisku. Za udostępnienie informacji uiszczone zostały opłaty w łącznej kwocie 608,35 zł. Wydano 5 decyzji odmawiających udostępnienia informacji o środowisku.

Opinie i uzgodnienia

W okresie sprawozdawczym udzielono ogółem 199 opinii i uzgodnień, w tym dwukrotnie opiniowano projekt Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2028 z perspektywą do 2032. Przygotowano 20 opinii dotyczących opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 154 uzgodnienia warunków realizacji inwestycji w zakresie gospodarki odpadami na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

POWIETRZE, HAŁAS, GOSPODARKA WODNO–ŚCIEKOWA I POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

W 2023 r. realizowano zadania administracyjne z zakresu ochrony środowiska przed hałasem, polami elektromagnetycznymi, zanieczyszczeniem powietrza oraz z zakresu gospodarki wodnej i ochrony wód przed zanieczyszczeniem.
Obszar działań w ww. zakresie obejmował sferę czysto administracyjną polegającą na prowadzeniu postępowań i wydawaniu orzeczeń w sprawach indywidualnych, jak również działalność kontrolną i interwencyjną w zakresie ustaw: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz
o ocenach oddziaływania na środowisko.
Uczestniczono w procesach nadzorowania i monitoringu aspektów środowiskowych dotyczących ochrony powietrza atmosferycznego oraz ochrony przed hałasem, związanych z aktualizacją Systemu Ekozarządzania i Audytu –

EMAS oraz brano aktywny udział w audytach środowiskowych związanych z aktualizacją systemu.

Ochrona powietrza atmosferycznego

1. wydano pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza zgodnie z art. 181 ustawy Prawo ochrony środowiska - 14 decyzji dla podmiotów gospodarczych emitujących w sposób zorganizowany substancje gazowe i pyły z instalacji energetycznego spalania paliw oraz instalacji technologicznych, w których prowadzone są procesy: powlekania, nakładania spoiw, suszenia, czyszczenia powierzchni, lutowania, spawania, śrutowania, szlifowania, magazynowania materiałów sypkich o pojemności od 50 m^3, drukowania i innych,

2. wydano 1 decyzję zmieniającą oraz 1 decyzję stwierdzającą wygaśnięcie zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych dla instalacji, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych,
3. przyjęto zgłoszenia instalacji niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia na emisję, zgodnie z art. 152 ustawy POŚ - 16 zgłoszeń, które dotyczyły m.in. instalacji energetycznego spalania paliw, przeładunku i magazynowania paliw, instalacji do powlekania, instalacji spawania oraz stosowana w gastronomii do obsługi od 500 osób na dobę,
4. wydano 1 zaświadczenie dotyczące przyjęcia zgłoszenia,
5. przyjęto sprawozdania z okresowych pomiarów kontrolnych emisji zanieczyszczeń do powietrza z instalacji energetycznego spalania paliw oraz instalacji technologicznych (16 sprawozdań). Złożone sprawozdania nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych emisji substancji do powietrza,
6. podjęto interwencje w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 109 postępowań w sprawach interwencji, które dotyczyły głównie emisji z palenisk gospodarstw indywidualnych opalanych paliwem stałym, uciążliwości spalinowego sprzętu ogrodniczego, zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz warsztatu samochodowego. Ponadto interwencje dotyczące podejrzenia spalania odpadów w kotłach grzewczych przekazywane były do Straży Miejskiej Wrocławia,
7. sporządzono opinie i uzgodnienia w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego w ramach prowadzonych postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (65 opinii),

8. opiniowano plany zagospodarowania przestrzennego (20 opinii),
9. udzielono odpowiedzi na 6 wniosków dotyczących informacji o środowisku,
10. przekazano 5 spraw organom właściwym do rozpatrzenia wniosku,
11. opracowano oraz przesłano do Marszałka Województwa Dolnośląskiego za rok 2022 sprawozdania z realizacji działań naprawczych oraz z działań krótkoterminowych określonych w Programie ochrony powietrza dla Miasta Wrocławia, przyjętego uchwałą nr XXI/505/20 z dnia 16 lipca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. z dnia 21 lipca 2020 r., poz. 4389),
12. opiniowano projekt uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie aktualizacji programu ochrony powietrza przyjętego uchwała nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. przekroczone zostały poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych, przyjętego uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego Nr 6562/VI/23 z dnia 28 lutego 2023 r. Po wydaniu opinii z dnia 5 kwietnia 2023 r. do ww. projektu uchwały, Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął uchwałę nr LVII/1201/23 z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie aktualizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. W związku z powyższym dla aglomeracji wrocławskiej od 2024 r. planowane są dwa dodatkowe działania naprawcze: AwSCTr: Strefa czystego transportu we Wrocławiu oraz DsKoUa: Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych w instalacjach do tego nie przystosowanych,
13. realizowano działania zawarte w Instrukcji postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia w związku z narażeniem ludności na ponadnormatywne stężenia zanieczyszczenia powietrza. Monitorowano na stronie bip.pl oraz wrocław.pl czy opublikowano powiadomienia o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu 1, 2 oraz 3 dla poszczególnych zanieczyszczeń (pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, B(a)P, NO2, O3) zgodnie z ww. Instrukcją,
14. sporządzono raporty na Kolegium Prezydenta z danymi dotyczącymi jakości powietrza, na podstawie informacji udostępnionych przez GIOŚ na stronie

internetowej *https://powietrze.gios.gov.pl/* – raporty tygodniowe, dotyczące przekroczeń normy dobowej pyłu zawieszonego PM10 oraz ozonu,

15. podpisano umowę nr WSR-E/1/2023 z dnia 3 stycznia 2023 r. na prezentację
i utrzymanie funkcjonalności instalacji „Cyjanometr" autorstwa Martina Bricelj Baragi. Cyjanometr zlokalizowany w przestrzeni publicznej przy ul. Fryderyka Joliot-Curie 12 to pomnik, a zarazem oprogramowanie open source, które regularnie gromadzi obrazy nieba. Zdjęcia trafiają na stronę internetową, gdzie przyporządkowywane są odpowiednim odcieniom niebieskiego na kolistej skali. Internetowa strona Cyjanometru gromadzi również dane na temat jakości powietrza, tworząc w ten sposób archiwum, które służy do pomiaru i dokumentowania zmian zachodzących w środowisku.

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona wód

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizowano zadania administracyjne na podstawie ustawy Prawo wodne, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy Prawo ochrony środowiska:

1. wydano 1 decyzję odmawiającą nakazania wykonania urządzeń zapobiegających szkodom lub przywrócenia stanu pierwotnego na podstawie art. 234 ustawy Prawo wodne, wydano 3 postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji nakazującej przywrócenie do stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom, 5 postępowań w sprawie zmiany stanu wody na gruncie jest w toku, wykonano 8 wizji w terenie w ramach postępowań w sprawie zmiany stanu wody na gruncie, w tym 3 wizje z udziałem biegłych, wyłonionych w trybie zapytania ofertowego,
2. wydano 1 decyzję odmowną w sprawie wydania zezwolenia na zbiorowe zaopatrzenie w wodę lub zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie miasta Wrocławia (decyzja uchylona przez SKO, sprawa w toku),
3. wydano 12 decyzji nakazujących przyłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej, 2 decyzje o umorzeniu postępowania, 5 postępowań jest w toku,
4. wydano 1 zaświadczenie o ostateczności decyzji oraz 1 postanowienie o odmowie wydania zaświadczenia,

5. przyjęto 4 zgłoszenia przydomowej oczyszczalni ścieków na podstawie art. 152 POŚ, wydano 6 decyzji odmawiające przyjęcia zgłoszenia (w tym 2 zostały po odwołaniu przekazane do SKO, które utrzymało je w mocy), 2 sprawy są w toku,
6. udzielono odpowiedzi na 42 wnioski o udostępnianie informacji o środowisku i informacji publicznej, w tym wydano 1 decyzję odmawiającą udzielenia informacji o środowisku,
7. rozpoznano 36 spraw dotyczących interwencji w związku z zanieczyszczeniem ściekami wód i gruntów, w tym wykonano 25 wizji w terenie oraz sporządzono 60 pism,
8. rozpoznano 2 sprawy dotyczące zalewania wodami opadowymi sąsiednich działek,
9. wydano 77 opinii w zakresie zagospodarowania wód opadowych i gospodarki wodno-ściekowej dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
10. wydano 101 opinii w zakresie gospodarki wodno-ściekowej planowanych przedsięwzięć (karty informacyjne przedsięwzięcia i raporty),
11. prowadzono i koordynowano we współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji S.A. oraz Strażą Miejską działania związane z zanieczyszczeniem rowów na terenie osiedla Leśnica,
12. wydano 7 opinii pomocniczych w zakresie środowiskowym dotyczące lokalizacji przystani, zagospodarowania nabrzeży oraz zagospodarowania wód deszczowych,
13. wzięto udział w 1 odbiorze robót wykonanych prac konserwacyjnych na rowach, finansowanych środkami z dotacji celowych dla Miejskiej Spółki Wodnej we Wrocławiu,
14. przekazano 9 spraw do innych organów na podstawie art. 65 Kpa, o przekazaniu sprawy każdorazowo zawiadamiano wnoszącego podanie,
15. podano do publicznej wiadomości 57 informacji i obwieszczeń innych organów,
16. udostępniono dokumenty archiwalne dotyczące 8 zakończonych postępowań,
17. sporządzono sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w 2022 r. w Aglomeracji Wrocław wyznaczonej uchwałą nr XXXI/794/20 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 listopada 2020

r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Wrocław na potrzeby Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (Dz. Urz. Woj. Doln. 2020.6832 ogł. 09.12.2020), w tym korespondencja z gminami, MPWiK i WPP - 6 pism),

18. sporządzono sprawozdania z monitoringu postępów realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i Programie Ochrony Wód Morskich za 2022 r.,
19. opracowano projekt zmiany uchwały z 20 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Wrocław na potrzeby Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz przesłano ten projekt do RDOŚ oraz PGW Wody Polskie celem uzgodnienia,
20. prowadzono stały monitoring działań związanych z zanieczyszczeniem rz. Odry – przeanalizowano 753 raporty i analizy,
21. przeprowadzono kontrole dokumentów poświadczających opróżnianie nieczystości ciekłych gromadzonych w osadnikach instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków (POŚ) zgodnie z art. 6 ust. 5a, 5aa, 5ab ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – do właścicieli 168 nieruchomości wysłano zawiadomienia o stawienie się w Centrum Obsługi Mieszkańca Urzędu Miejskiego Wrocławia w celu przedłożenia do wglądu dokumentów dotyczących opróżniania osadnika w instalacji POŚ, z czego 97 kontroli zostało zakończonych protokołem.
22. uczestniczono w pracach Zespołu ds. rzek na terenie Wrocławia (Zarządzenie Prezydenta Wrocławia nr 8623/22),
23. wzięto udział w pracach Zespołu ds. Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi we Wrocławiu (Zarządzenie Prezydenta Wrocławia nr 8669/22).

Ochrona przed hałasem

W zakresie ochrony środowiska przed hałasem:

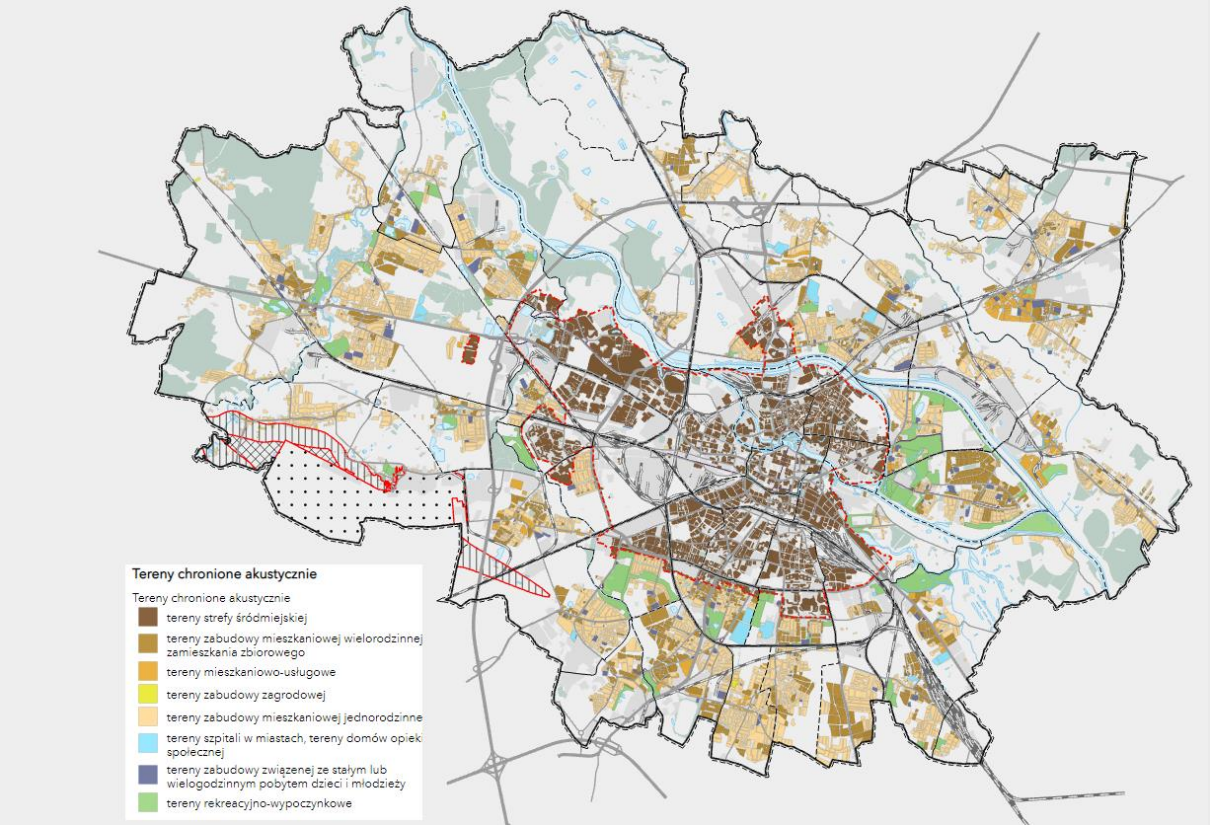
0. podjęto 74 interwencje (napisano 262 pism) w związku ze zgłoszeniami mieszkańców na uciążliwy hałas przemysłowy (pochodzący m.in. od instalacji wentylacyjnych, chłodniczych) oraz drogowy i tramwajowy,

1. wydano 3 opinie w ramach wniosków złożonych przez inwestorów, mieszkańców
   i Rad Osiedli,
2. sporządzono 1 pismo w sprawie przekazania protokołów i sprawozdań z pomiarów hałasu w środowisku w ramach analiz porealizacyjnych
3. przekazano 14 spraw organom właściwym do rozpatrzenia wniosków,
4. sporządzono 194 opinii dotyczących akustycznego oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko w ramach prowadzonych postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
5. wydano 20 opinii w zakresie uwarunkowań akustycznych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będących w trakcie opracowania,
6. udzielono odpowiedzi na 14 wnioski dotyczące informacji o środowisku,
7. sporządzono 1 opinię do projektu WBO
8. przeprowadzono 1 kontrolę działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu sklepu spożywczego obejmującą przestrzeganie wymogów ochrony środowiska wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska,
9. wykonano 3 pomiary emisji hałasu do środowiska mobilną stacją pomiaru hałasu.

Strategiczna mapa hałasu

Kluczowym dokumentem sporządzanym w celu całościowej oceny narażenia na hałas pochodzący z różnych źródeł na terenie Wrocławia jest strategiczna mapa hałasu (do 2019 r. mapa akustyczna). Opracowanie w czerwcu 2022 r. Strategicznej mapy hałasu Wrocławia powstało w wyniku realizacji zamówienia publicznego, umowy nr WSR-E/4/2021 z dnia 28.07.2021 r. Wymóg sporządzania map dla miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy określa art. 118 ustawy z dnia 27 kwietnia 2021 r. Prawo ochrony środowiska i nakłada na prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy obowiązek sporządzania raz na 5 lat strategicznych map hałasu. Jest to czwarte opracowanie mapy hałasu dla Wrocławia, w tzw. czwartej rundzie mapowania.

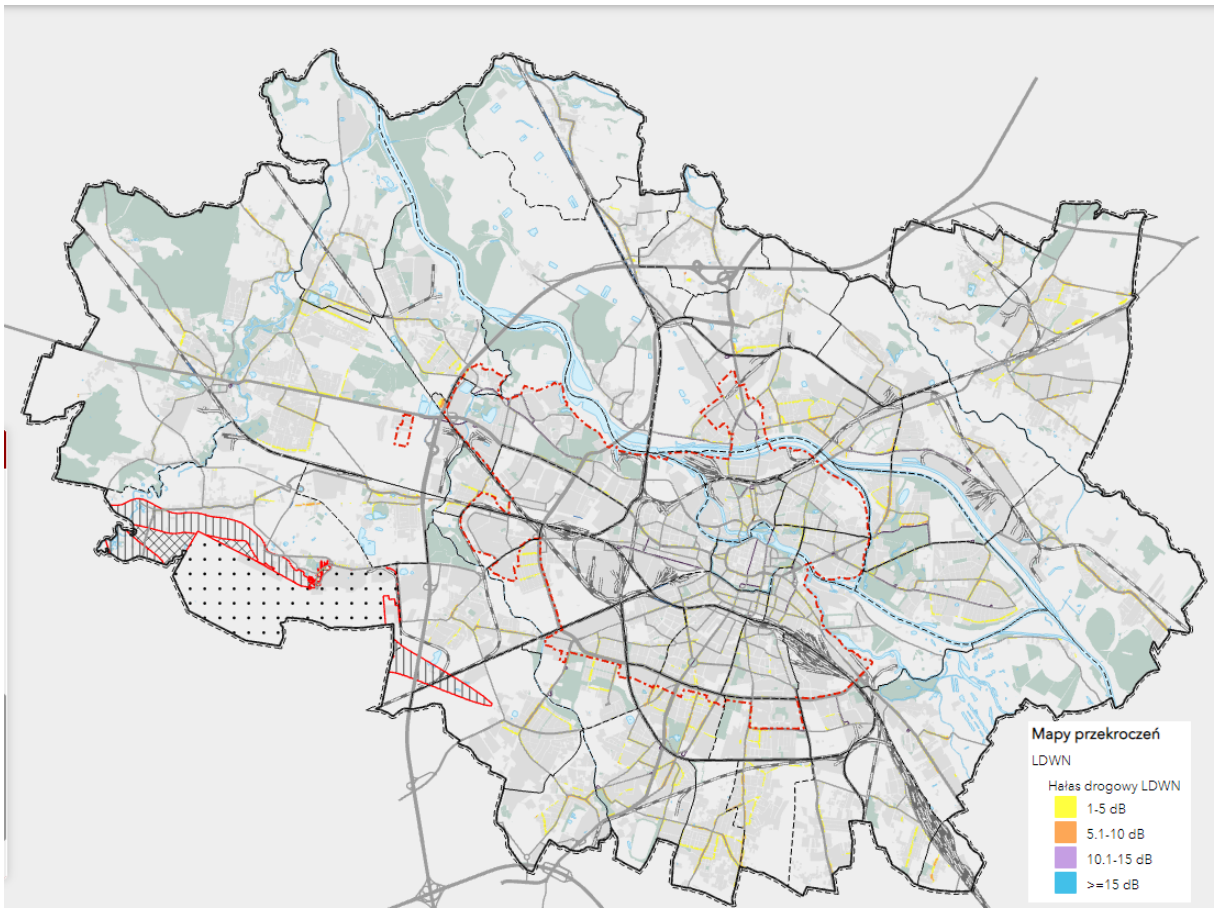
Mapa terenów objętych ochroną akustyczną

Celem sporządzania strategicznej mapy hałasu jest:

1. informowanie mieszkańców o zagrożeniach środowiska hałasem
2. opracowanie programu ochrony środowiska przed hałasem
3. przekazywanie danych dla państwowego monitoringu środowiska
4. wykorzystanie przy planowaniu strategicznym miasta
5. wykorzystanie przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Mapa terenów, na których są przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu drogowego.

Ustawowy termin przekazania Marszałkowi Województwa Dolnośląskiemu oraz Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska Strategicznej mapy hałasu Wrocławia został wyznaczony na dzień 30.06.2022 r. Po przekazaniu mapy do GIOŚ w dniu 27.06.2022 r. oraz do Marszałka w dniu 30.06.2022, GIOŚ przekazywało systematycznie uwagi do mapy. Wykonawca mapy przeanalizował wszystkie błędy i uwagi i dokonywał odpowiednich korekt. SMH Wrocławia w dniu 23.06.2023 r. po korektach została przesłana do GIOŚ. W dniu 18.07.2023 r. SMH Wrocławia została ostatecznie zatwierdzona przez GIOŚ. W dniu 03.08.2023 r. zatwierdzoną mapę przekazano Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego.

Projekt "Hałas na Starym Mieście"

Od 2022 r. realizowany jest projekt polegający na opracowaniu rozwiązań problemów hałasu na terenie osiedla Stare Miasto we Wrocławiu. Celem projektu było wypracowanie rozwiązań, które zminimalizują problem zanieczyszczenia hałasem na Starym Mieście z uwzględnieniem potrzeb i możliwości wszystkich

stron, a w szczególności mieszkańców, artystów, władz lokalnych oraz właścicieli lokali gastronomicznych.
W ramach podpisanej z wykonawcą umowy przeprowadzono badania, ankiety, wywiady z interesariuszami, obserwacje i analizy, na podstawie których opracowano raport z przeprowadzonych badań oraz wypracowanych rozwiązań proponowanych do wdrożenia na terenie osiedla Stare Miasto.
Celem badań było odkrycie głównych problemów oraz wyzwań związanych z hałasem na Starym Mieście we Wrocławiu z perspektywy różnych podmiotów. Jakie emocje i oczekiwania towarzyszą różnym interesariuszom, jak hałas jest postrzegany, jaka jest jego skala i jakie są potencjalne możliwości rozwiązań. Zebrane w czasie badań informacje pozwoliły zdefiniować właściwy problem a następnie podczas warsztatów kreatywnych wygenerować rozwiązania do zdefiniowanych wyzwań. Opracowano koncepcje odpowiadające na główne zidentyfikowane wyzwania, które poddano konsultacjom. Na podstawie zgromadzonych informacji od uczestników w czasie konsultacji, wybrane rozwiązania przełożone zostały na finalnie opracowane rozwiązania. Wytypowane zostały do realizacji w pierwszej kolejności dwa z ośmiu wskazanych w Raporcie rozwiązań, tj. "Starter pack'i dla przedsiębiorców" oraz "Miejscy pomocnicy".
Pierwszym zrealizowanym działaniem mającym na celu poprawę stanu akustycznego na terenie Starego Miasta są szeroko pojęte działania edukacyjne oraz kampania informacyjna mająca na celu wywołanie empatii oraz zachęcenie do zmiany zachowania poprzez uświadomienie faktu, że okolice Starego Miasta zamieszkują osoby, którym może przeszkadzać hałas towarzyszący wieczornemu, *nocnemu* i "turystycznemu" *życiu*, jakie toczy się na obszarze Parku Kulturowego „Stare Miasto".
W 2023 r. podjęto następujące działania ograniczające hałas na Starym Mieście:

1. powstał pomysł kreatywny,
2. utworzono reformaty pod różne kanały,
3. promocja edukacyjnego pomysłu kreatywnego na ekranach MPK,
4. promocja w sieci (FB, banery na portalu www.wroclaw.pl),
5. promocja na ekranach spółek miejskich (Aquapark, Hala Stulecia, Stadion),
6. promocja na nośnikach zewnętrznych (kasetonach świetlnych SIM),
7. współpraca z Radą Osiedla Stare Miasto,

8. artykuł pt. ”Mieszkańcy Starego Miasta mają dość hałasu” na portalu www.wroclaw.pl,
9. został wysłany komunikat do wybranych pubów, znajdujących się w Rynku,
10. prośba o wsparcie uczelni (WCA),
11. prośba o wsparcie wrocławskiej gastronomii oraz wysłanie materiałów do WRG.

Wybrana kreacja

Realizacja kampanii

Zespół ds. redukcji hałasu we Wrocławiu

W ramach powołanego przez Prezydenta Wrocławia w dniu 11 lutego 2019 r. Zespołu ds. redukcji hałasu we Wrocławiu nadzorowano i prowadzono działania na rzecz poprawy jakości klimatu akustycznego we Wrocławiu. W 2023 r. odbyły się 2 posiedzenia Zespołu. W trakcie spotkań omawiano m.in. tematy dotyczące: propozycji lokalizacji do wykonania pomiarów hałasu mobilną stacją pomiarową, działań zrealizowanych z projektu „Hałas na Starym Mieście”, podsumowania prac Zespołu ds. redukcji hałasu we Wrocławiu.

Do zadań Wydziału należało również utrzymywanie w sprawności dwóch stacjonarnych stacji pomiaru hałasu, natężenia ruchu pojazdów i warunków atmosferycznych, zlokalizowanych przy ul. Bardzkiej oraz ul. Kowalskiej. Zlecono i przeprowadzono przegląd stacji wraz z ich niezbędną naprawą.

Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 02.07.2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia, instalacje wytwarzające promieniowanie elektromagnetyczne podlegają obowiązkowi zgłoszenia do organu ochrony środowiska.

W zakresie ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi wpłynęło:

1. 318 zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne - przyjęto bez zastrzeżeń 313, 4 pozostawiono bez rozpoznania, 1 zgłoszenie wycofano;
2. 11 informacji o zmianach danych ujętych we wcześniej przyjętych zgłoszeniach;
3. 10 informacji o zakończeniu eksploatacji instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Wydano 4 zaświadczenia o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu dla zgłoszenia oraz zgodnie z art. 65 kpa - 1 wniosek przekazano do innego organu zgodnie z kompetencją.

Ponadto, przy współpracy z Instytutem Łączności - Państwowym Instytutem Badawczym na dachu Społecznego Integracyjnego Liceum Ogólnokształcącego AMIGO, przy ul. Żelaznej 36 zamontowano stację monitoringu szerokopasmowego za pomocą której przeprowadzono pomiary poziomów pól elektromagnetycznych, pochodzących z pobliskich stacji bazowych telefonii komórkowej.

Zanieczyszczenie światłem

1. podjęto 1 interwencję w związku ze zgłoszeniem mieszkańca dotyczącym nadmiernej emisji światła na budynek mieszkalny,
2. sporządzono 6 opinii do projektów WBO.

Pozwolenia zintegrowane

1. wydano 1 decyzję wygaszającą decyzję Wojewody Dolnośląskiego udzielającą pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji.

Dotacje na wykonanie przyłączy kanalizacyjnych

Rok 2023 był kolejnym z rzędu rokiem realizacji programu wspierania mieszkańców Wrocławia, którzy podłączyli swoje nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Właściciele domów jednorodzinnych mogli wnioskować o dofinansowanie w wysokości 50% poniesionych i udokumentowanych kosztów, nie więcej jednak niż 2.000,00 zł. Z dotacji mogły skorzystać osoby fizyczne posiadające tytuł prawny do nieruchomości, które po wykonaniu inwestycji złożyły w Wydziale Środowiska Urzędu Miejskiego Wrocławia wniosek i załączyły do niego m.in.:

1. protokół przeglądu technicznego przyłącza kanalizacyjnego z MPWiK,
2. umowę zawartą z MPWiK o zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków,
3. faktury lub rachunki za wykonane prace związane z podłączeniem do kanalizacji.

W 2023 r. wpłynęło 58 wniosków o udzielenie dotacji, wszystkie z nich zostały rozpatrzone pozytywnie, w związku z czym na ich podstawie podpisano umowy dotacyjne i wypłacono dotacje na łączną kwotę 110.941,94 zł.

OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach

W okresie sprawozdawczym prowadzono ok. 197 postępowań dotyczących decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach których:

1. wydano 86 decyzji w tym:
   - 65 decyzje środowiskowe dla planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
   - 1 decyzję dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
   - 9 decyzji umarzających postępowania ws. wydania decyzji środowiskowej,
   - 10 decyzji przenoszących decyzje na inny podmiot,
   - 1 duplikat decyzji,
2. wydano 15 postanowień odmawiających wszczęcia postępowania administracyjnego,

3. wydano 93 opinie dotyczące kwalifikacji planowanych przedsięwzięć do przeprowadzenia postępowania ws. wydania decyzji środowiskowej,
4. wydano 3 stanowiska o tym, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Ponadto:

1. wydano 31 zaświadczeń o ostateczności decyzji,
2. przeanalizowano 121 wniosków o udostępnienie informacji o środowisku,
3. 1 wniosek o udostępnienie informacji publicznej.

W 2023 r. wpłynęło 6 wniosków o wydanie decyzji dla przedsięwzięć, które będą realizowane na podstawie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2021 r. poz. 1538), zwanej dalej Lex Deweloper, dla nw. przedsięwzięć:

1. Budowa osiedla mieszkaniowego Sołtysowice zlokalizowanego na dz. nr 18/33, AM-4, obręb Sołtysowice
2. Zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z wbudowanymi usługami i garażami w parterze, garażami podziemnymi, zagospodarowaniem terenu i towarzyszącą infrastrukturą przy ul. Strzegomskiej we Wrocławiu
3. Budowa osiedla mieszkaniowego Sołtysowice etap 14,15,17,18 zlokalizowanego na dz. nr 17, 18, 19, 20, 21/6, 21/8, 21/10 i 16/4 AM 5 obręb Sołtysowice
4. Budowa osiedla mieszkaniowego Sołtysowice etap 9,10,11,12,13,16 część zlokalizowanego na dz. nr 5/29 AM-10 obręb Sołtysowice
5. Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z usługami i garażem podziemnym, przy ul. Karwińskiej 1-9
6. „Budowa osiedla mieszkaniowego przy ul. Awicenny” ul. Awicenny, działki nr 10/17, 10/18, 10/21, 10/23, 10/25, 10/27, 10/29, 10/30, 10/31 AM-20 obręb Muchobór Wielki

W 2023 r. zostały wydane decyzje dla nw. przedsięwzięć realizowanych na podstawie ustawy Lex Deweloper:

1. „Budowa zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługami w parterze, garażami, zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą

towarzyszącą, przy ul. Kościerzyńskiej we Wrocławiu” - decyzja Prezydenta Wrocławia z dnia 17.05.2023 r. znak: WSR-OS.6220.127.2022.BD;

2. „Budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługami, garażami, zagospodarowaniem terenu, niezbędną infrastrukturą techniczną oraz społeczno – rekreacyjnymi inwestycjami towarzyszącymi przy ul. Lotniczej 100 we Wrocławiu”, przewidzianego do realizacji na działkach nr 3/10, 3/11, 3/12, 3/14, 3/15, 3/16, 3/17, 3/18, 3/19, 3/22 oraz fragmentach działek 3/21, 3/23, 3/24 AM-2 obręb Gądów Mały - decyzja Prezydenta Wrocławia z dnia 3.04.2023 r., znak: WSR-OS.6220.58.2022.AP;
3. „Budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługami, garażami, zagospodarowaniem terenu, niezbędną infrastrukturą techniczną oraz społeczno – rekreacyjnymi inwestycjami towarzyszącymi przy ul. Lotniczej 100 we Wrocławiu”, przewidzianego do realizacji na działkach nr 3/3, 3/10, 3/11, 3/12, 3/14, 3/15, 3/16, 3/17, 3/18, 3/19, 3/21, 3/23 oraz fragmentach działek 3/22, 3/24 AM-2 obręb Gądów Mały - decyzja Prezydenta Wrocławia z dnia 12.07.2023 r., znak: WSR-OS.6220.150.2022.AP;
4. „Budowa zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługami, garażami, zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Armii Krajowej we Wrocławiu, zlokalizowanego na terenach poprodukcyjnych pomiędzy ulicami Tarnogajską, Armii Krajowej i Bogedaina” - decyzja Prezydenta Wrocławia z dnia 20.04.2023 r., znak: WSR-OS.6220.126.2022.AN;
5. „Budowa dwóch budynków wielorodzinnych z usługami z garażem podziemnym, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu” - decyzja Prezydenta Wrocławia z dnia 25.09.2023 r. znak sprawy: WSR-OS.6220.124.2022.JR;
6. „Budowa budynku mieszkalno-usługowego z garażem podziemnym zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu” - decyzja Prezydenta Wrocławia z dnia 18.08.2023 r. znak sprawy: WSR-OS.6220.135.2022.JR.

Przedmiotowe inwestycje zlokalizowane są na terenach wykorzystywanych wcześniej jako kolejowe i produkcyjne.

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zostały wydane dla planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności dla inwestycji dotyczących zabudowy mieszkaniowej, hotelowej i usługowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (parkingami i garażami) oraz inwestycji związanych z budową i przebudową obiektów/instalacji w tym:

Inwestycje związane z budową osiedli mieszkaniowych, zabudową hotelową, biurową i usługową m.in.:
Budowa zespołu czterech budynków wielorodzinnych z garażami podziemnymi, lokalami usługowymi, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną rejon skrzyżowania ulic Czekoladowej i Cukrozetki (dawniej: ul. J. Supińskiego) we Wrocławiu na działkach nr 3/8, 4/8 i 5/8 AM 5 obręb Klecina;

1. Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego, z usługowymi wraz z garażem podziemnym, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną, w tym stacją transformatorową, zlokalizowanego przy ulicy Ślężnej 130-134 we Wrocławiu;
2. Budowa garażu podziemnego i naziemnych miejsc postojowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą realizowanych w ramach zabudowy biurowej zlokalizowanej we Wrocławiu w obrębie Grabiszyn;
3. Zespół dwóch budynków biurowych z usługami, podziemnym garażem, miejscami postojowymi na poziomie terenu oraz towarzyszącą infrastrukturą na działkach nr 26/8, 26/10, 26/12, 25/14, 26/11, 26/13, 26/15, 30/6, 30/7, 30/8, 30/9, 30/10, 30/11 AM-6 obręb Stare Miasto przy pl. Jana Pawła II oraz ulicach Sokolniczej, Sikorskiego, Podwale we Wrocławiu;
4. Budynek hotelowy z usługami w parterze, oraz garażem podziemnym i nadziemnym, niezbędną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowaniem terenu zlokalizowany przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu;
5. Budowa zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z garażami podziemnymi, zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą techniczną przy ul. Krakowskiej we Wrocławiu;
6. Budowa zespołu budynków wielorodzinnych mieszkalnych z usługami w parterze, garażem podziemnym, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną

infrastrukturą techniczną, w tym stacją transformatorową przy ul. Średzkiej we Wrocławiu;

7. Budowa zespołu dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych z garażem podziemnym i zagospodarowaniem terenu zlokalizowanego przy ul. Białowieskiej we Wrocławiu;
8. Budowa i przebudowa budynków handlowo – usługowych wraz z placem dostaw oraz parkingiem, konstrukcjami reklamowymi i odpowiednią towarzyszącą zewnętrzną i wewnętrzną infrastrukturą techniczną i drogową;
9. Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z garażem podziemnym we Wrocławiu przy ul. Stalowej 94. Budowa budynku hotelowego z garażem podziemnym we Wrocławiu przy ul. Stalowej 94;
10. Budowa budynku mieszkalno-usługowego "Kosmos wzorcowe osiedle mieszkaniowe Nowe Żerniki";
11. Zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z garażami podziemnymi przy ul. Orawskiej we Wrocławiu;
12. Budowa budynków mieszkalno - usługowych z garażem podziemnym oraz zagospodarowaniem i uzbrojeniem terenu przy ul. Strzegomskiej we Wrocławiu;
13. Budowa zespołu trzech budynków mieszkalnych wielorodzinnych, z lokalami usługowymi w parterze budynku C, z garażem podziemnym, zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą przy ul. Białowieskiej we Wrocławiu;
14. Zespół budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługami nieuciążliwymi wraz z garażami podziemnymi oraz niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej we Wrocławiu przy ul. Międzyleskiej;
15. Budynek mieszkalno - biurowy z usługą w parterze oraz garażem podziemnym wraz z rozbiórką istniejących budynków we Wrocławiu przy ul. Żegiestowskiej 3,3a we Wrocławiu;
16. Dwa budynki mieszkalne wielorodzinne z garażami podziemnymi przy ul. Zielnej we Wrocławiu;
17. Budowa Centrum Celno-Skarbowego we Wrocławiu przy ul. Granicznej.

Inwestycje związane z budową infrastruktury technicznej, przebudową/budową torowisk:

1. Budowa sieci ciepłowniczej 2xDN500 od planowanej do budowy stacji pomp ciepła na terenie przepompowni ścieków port południe przy ul. Długiej do projektowanej sieci ciepłowniczej 2xDN500 w okolicy ul. Starogroblowej we Wrocławiu;
2. Wymiana rozjazdów na skrzyżowaniu placu Powstańców Wielkopolskich z ul. Trzebnicką oraz przebudowa połączenia z zajezdnią Ołbin;
3. Budowa mijanki tramwajowej przy ul. Przyjaźni we Wrocławiu, w ramach zadania nr tr.243-292/2022 "Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania"1.41 Budowa mijanki tramwajowej przy ul. Przyjaźni we Wrocławiu;
4. Przebudowa magistrali wodociągowej DN800, kolizyjnej w stosunku do projektowanego zespołu mieszkaniowego przy ul. Krakowskiej 104-116 we Wrocławiu;
5. Przebudowa/remont wiaduktów drogowych w ciągu ul. Gazowej we Wrocławiu oraz przebudowa skrzyżowania ulic Karwińskiej, Mościckiego i Gazowej we Wrocławiu;
6. Wykonanie urządzeń przystani – pomostów i urządzeń cumowniczych na zatoce rzeki Odry we Wrocławiu;
7. Zadanie 05400 - Poprawa dostępności przystanków komunikacji zbiorowej oraz powiązania dla pieszych i rowerzystów w rejonie skrzyżowania ulic Dubois-Drobnera.

Inwestycje związane z budową i przebudową instalacji/obiektów m.in.:

1. Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa i zmiana sposobu użytkowania obiektów dawnego browaru przy ul. Krakowskiej 90;
2. Budowa małej elektrowni wodnej z turbiną w układzie lewarowym przy jazie Różanka w km 5-075 rzeki Stara Odra;
3. Przebudowa hali zajezdni MPK Sp. z o.o. we Wrocławiu przy ul. Obornickiej 131 we Wrocławiu - instalacja lakierni;
4. Budowa budynków magazynowych kontenerowych dz. nr 6, AM-12, obręb Lipa Piotrowska;
5. Budowa hali magazynowej 3A wraz z przyległym zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną jako rozbudowa Centrum Magazynowo - Logistyczno-Produkcyjno-Usługowo-Biurowo-Handlowego przy ul. Kiełczowskiej 74 we Wrocławiu;

6. Budowa zespołu hal magazynowo - produkcyjnych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, urządzeniami i obiektami towarzyszącymi dz. nr 155/1, AM-4, obręb Karłowice;
7. Rozbudowa istniejącej stacji paliw o nową wyspę z dystrybutorami, zbiornik AdBlue z dystrybutorami wraz z instalacjami podziemnymi oraz przyłączeniami mediów do sieci wewnętrznych i wymiana dystrybutora paliwowego na dz. nr 2/3, AM-18, obręb Południe;
8. Rozbudowa istniejącej stacji paliw o wyspę z dystrybutorami, zbiornik AdBlue z dystrybutorami wraz z instalacjami podziemnymi oraz przyłączeniami mediów do sieci wewnątrzzakładowych we Wrocławiu, ul. Karkonoska 52;
9. Relokacja linii powlekającej (Labcoater) wraz z przebudową układu wentylacji na linii Starflower 1/Zeta oraz przebudowa i rozbudowa budynku nr 3 z budową instalacji Cookie 2 – 3M Wrocław sp. z o.o. przy ul. Kowalskiej 143 we Wrocławiu;
10. Budowa budynku magazynowego z częścią wystawienniczą i socjalno - biurową wykorzystywanego na cele technologicznego centrum badawczo-rozwojowego/ centrum gromadzenia i przetwarzania danych na terenie przy ul. Szczecińskiej 11 b we Wrocławiu;
11. Budowa zakładu produkcyjnego paneli fotowoltaicznych "Solvoz", w tym: hali produkcyjno-magazynowej z częścią socjalną, budynku biurowego z łącznikiem, wewnętrznym układem drogowym oraz infrastrukturą towarzyszącą zlokalizowanego we Wrocławiu, przy ul. Piołunowej, dz. o nr 15, AM-6, 7, AM-4, 8, AM-4, 39, AM-5, obręb Jerzmanowo;
12. Budowa stacji magazynowania gazów technicznych (azotu i tlenu) przy ul. Giełdowej.

Instalacje w zakresie gospodarki odpadami m.in.:

1. Instalacja do odzysku odpadów z selektywnej zbiórki poprzez ręczne sortowanie w hali na wydzielonej części działki nr 2/67 AM 34 oraz odzysku odpadów gruzu budowlanego i rozbiórkowego poprzez ręczne sortowanie na wydzielonej części działki 2/56 AM 34 obręb Żerniki;
2. Zwiększenie przepustowości kompostowni, planowane do realizacji w zakładzie Kompostowni Odpadów Zielonych przy ul. Janowskiej 51 we Wrocławiu.

W 2023 r. wpłynęło 6 odwołań od decyzji środowiskowych, w tym 2 decyzje zostały uchylone i przekazane do ponownego rozpatrzenia, 1 decyzja jest pozostająca w rozpatrzeniu, 3 decyzje zostały utrzymane w mocy.

Opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Udzielono 20 informacji do projektów mpzp.

Zestawienie analityczne z danych obejmujących wcześniejsze okresy sprawozdawcze odnośnie decyzji środowiskowych

	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ilość postępowań	181	183	206	240	197
Ilość wydanych decyzji	67	72	200	68	86
Postanowienia o odmowie wszczęcia	3	13	16	10	15

OCHRONA PRZYRODY I LEŚNICTWO

Sumaryczne zestawienie danych ilościowych w zakresie czynności zrealizowanych w 2023 r.

przydzielonych pism wg EOD	4868
wszczętych postępowań administracyjnych	3539
wydanych decyzji administracyjnych	777
pism przychodzących w uzupełnieniu wniosków	856
pism pośrednich wychodzących w sprawach	993
wydanych opinii	60
wydanych zaświadczeń	1811
wydanych postanowień	122

otrzymanych wiadomości e-mail (skrzynka Kierownika)	6843
Interwencje	304
Kontrole realizacji postanowień decyzji	24
Kontrole w terenie – gospodarka i leśna	18
Liczba wydanych świadectw legalności pozyskania drewna	7
Liczba rozpatrzonych wniosków w kontekście udzielenia pomocy de minimis	0
Dostęp do informacji o środowisku	219

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, ustawy o transporcie kolejowym oraz ustawy o lasach, ustawy prawo łowieckie jak i ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wydano łącznie 777 decyzji. Strony odwołały się od 10 decyzji. Stanowi to 1,29 % wszystkich, wydanych w 2023 r. decyzji (w procedurze Zintegrowanego Systemu Zarządzania dopuszcza się do 5% ilości uchyleń w stosunku do ilości wydanych decyzji).

Ochrona terenów zieleni i zadrzewień

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody wydano 772 decyzje administracyjne oraz 1 decyzję z ustawy o transporcie kolejowym. 525 decyzje dot. zezwolenia na usunięcie zadrzewień, 58 decyzje umarzające, 72 decyzji zmieniających. W 31 decyzjach nie zezwolono na usunięcie zadrzewień, w 8 decyzjach odmówiono ich wydania, w 6 decyzjach wygaszono uprawnienia wynikające z decyzji pierwotnych oraz rozstrzygnięto dla pozostałych w inny sposób (np. wydano 70 decyzji o sprzeciwie usunięcia drzew).

Wydano 2 decyzje dotyczące wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych oraz zgłoszono 83 interwencje w sprawie podejrzenia niszczenia, uszkadzania i usunięcia bez zezwolenia zadrzewień. Ponadto wszczęto 10 postępowań w sprawie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych.

Wydano 1 decyzję w oparciu o przepisy art. 56 ustawy o transporcie kolejowym – w sumie na 1 szt. drzew. Odmówiono usunięcia 3 szt. drzew

Prowadzenie postępowań administracyjnych w oparciu o przepisy art. 56 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym w związku § 1a Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r., w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych – nie daje organowi możliwości prawnej do uzależnienia wydania decyzji o usunięciu od nasadzeń zastępczych. Sytuacja ta sprawia brak możliwości zbilansowania strat
w drzewostanie.

Zestawienia tabelaryczne ilustrują realizację ww. zadań w zakresie postępowań administracyjnych zakończonych w 2023 r.:

Łączna liczba drzew/krzewów, dla których wydano/nie wydano zezwolenia, względem zachowanych oraz zobowiązanie do nasadzeń

Zezwolono na usunięcie		Zobowiązano do nasadzeń		Nie zezwolono na usunięcie	
Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]
3145	4198	5930	801	150	0

Ilość usuniętych drzew/krzewów w sprawie zagrożenia bezpieczeństwa osób i mienia

Zezwolono na usunięcie bez naliczenia opłaty		Zobowiązano do nasadzeń kompensacyjnych	
Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]
1332	432	1208	0

Ilość usuniętych drzew/krzewów w sprawie zamierzeń inwestycyjnych

Zezwolono na usunięcie		Zezwolono na przesadzenie		Zobowiązano do nasadzeń zastępczych		Zobowiązano do nasadzeń kompensacyjnych	
Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewy [m^2]
1813	3766	33	0	2006	369	2716	0

Liczba drzew/krzewów, dla których wydano decyzje o usunięciu w sprawie zagrożenia bezpieczeństwa linii kolejowych w myśl przepisów ustawy o transporcie kolejowym

Liczba drzew/krzewów rosnąca niezgodnie z warunkiem odległości		Odmowa usunięcia		Nr linii kolejowej
Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	
1	0	3	-	Brak informacji

Złomy i wywroty

W wyniku wszczętych 68 postępowań administracyjnych na wniosek posiadaczy nieruchomości zakwalifikowano, jako złom 27 szt. drzew oraz 41 szt. drzew uznano, jako wywrot 11 szt. drzew nie zakwalifikowano jako złom/wywrot.
W myśl art. 83f ust. 1 pkt 13 i pkt 14 lit. a, ustawy o ochronie przyrody podmioty określone w tych przepisach, (m.in. jednostki ochrony przeciwpożarowej, jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zarządcy dróg lub infrastruktury kolejowej) zgłosiły podjęcie 5 interwencji w zakresie usunięcia drzew, które zostały uszkodzone w wyniku działania czynników naturalnych. Zgłoszono usunięcie łącznie 54 szt. drzew – w tym 47 szt. to złomy, 7 szt. wywroty.

Zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew

Na podstawie art. 83f ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, właściciele nieruchomości dokonali 849 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Liczba drzew objętych zaświadczeniami o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu	Liczba wydanych zaświadczeń o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu	Liczba wydanych decyzji o sprzeciwie usunięcia drzewa	Liczba drzew objętych sprzeciwem*
2 266	741	70	3

*sprzeciw fakultatywny

Opinie w zakresie ochrony zieleni

W 2023 r. zwrócono się z 34 wnioskami o wydanie opinii w zakresie ochrony terenów zieleni i zadrzewień. Wydano 24 opinie pozytywne, 3 opinie negatywne a pozostałe 7 rozpatrzono w inny sposób.

Informacje o środowisku i jego ochronie

Zrealizowano 25 wniosków o udostępnienie informacji o środowisku w zakresie ochrony zadrzewień.

Zestawienie kadencyjne spraw za okres 2019-2023 (wycinki zadrzewień)

Ilość spraw i ich typów prowadzonych na podstawie ustawy o ochronie przyrody

KATEGORIA	2019	2020	2021	2022	2023
przydzielonych pism wg Elektronicznego Obiegu Dokumentów	4 357	4 462	3947	3561	2956
wszczętych postępowań w sprawie zadrzewień	1 733	1 657	1922	2005	1816
wydanych decyzji administracyjnych dot. zadrzewień	831	791	786	767	773
zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew	565	575	705	714	849
pism przychodzących w uzupełnieniu wniosków	783	794	898	911	856
pism pośrednich wychodzących w sprawach	896	944	1200	1116	993

wydanych opinii w zakresie ochrony zieleni	132	89	73	57	34
wydanych zaświadczeń o braku sprzeciwu usunięcia drzew	527	527	577	714	741
wydanych postanowień	48	81	100	108	122
liczba interwencji w sprawie zadrzewień	95	65	72	67	83
liczba odwołań do SKO	29	18	15	11	10
otrzymanych wiadomości e-mail (skrzynka Kierownika)	5 619	5 288	6338	6645	6 843

Wprowadzone na przestrzeni ostatnich lat zmiany przepisów prawa znajdują odzwierciedlenie w sumarycznej liczbie drzew/krzewów objętych zezwoleniami. Na podstawie prowadzonych rejestrów zestawienie ilościowe drzew i krzewów, dla których wydano stosowne zezwolenia przedstawia poniższa tabela za lata 2019–2023.

Zestawienie ilościowe drzew i krzewów objętych decyzjami administracyjnymi w trybie art. 83a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody

	Zezwolono na usunięcie		Nie zezwolono na usunięcie		Zobowiązanie do nasadzeń (łącznie)		Zobowiązanie do nasadzeń kompensacyjnych		Zobowiązanie do nasadzeń zastępczych	
Lata	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]
2019	4 280	15 577	202	53	2 741	210	2 734	0	7	0
2020	3 145	710	472	0	2 522	255	2 350	70	172	130
2021	3 332	2 937,8	200	0	4 022	332	4 022	332	0	0
2022	1882	3118	166	0	2638	628	2631	628	7	0
2023	3145	4198	150	0	5930	801	3924	0	2006	369
Razem	15 784	23 603	1 190	53	17 853	2 226	15 661	1 030	2 192	499

Zestawienie ilościowe drzew w sprawie zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew w trybie art. 83f ust. 4 ustawy o ochronie przyrody

Lata	Liczba drzew objętych zaświadczeniami o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu	Liczba wydanych zaświadczeń o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu	Liczba wydanych decyzji o sprzeciwie usunięcia drzew	Liczba drzew objętych sprzeciwem
2019	1 509	492	29	63
2020	1 707	527	38	103
2021	1 992	577	8	8
2022	1 484	714	80	12
2023	2 266	741	70	3
Razem	8 958	3 051	225	189

Zestawienie ilościowe drzew i krzewów objętych postępowaniami w myśl przepisów ustawy o transporcie kolejowym

Lata	Liczba drzew/krzewów rosnąca niezgodnie z warunkiem odległości		Odmowa usunięcia	
	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]	Drzew (szt.)	Krzewów [m^2]
2019	0	0	0	0
2020	843	0	69	0
2021	235	220	4	180
2022	156	220	330	0
2023	1	0	3	0
Suma	1 235	440	406	180

LEŚNICTWO

Realizowano zadania z zakresu leśnictwa zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach. W ramach nadzoru przeprowadzono oceny stanu lasów pod kątem realizacji zadań wynikających ze wskazań gospodarczych ujętych w inwentaryzacji stanu lasu i uproszczonych planach urządzenia lasu. W czasie wizji terenowych zwracano uwagę na kwestie dotyczące pielęgnowania i ochrony lasów, tj. ochrony przeciwpożarowej, likwidacji drzew opanowanych przez organizmy szkodliwe, ochrony gleb oraz hodowli lasu, a także użytkowania lasu. W 2023 r. wydano 7 świadectw legalności pozyskania drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa położonych na terenie Wrocławia, dla grubizny pozyskanego drewna 639,76 m^3, w tym 463,48 m^3 drewna liściastego i 176,28 m^3 drewna iglastego.

Zestawienie ilości pozyskanego drewna w latach 2019-2023

Rok	Liczba wydanych świadectw legalności	Ilość pozyskanego drewna	
		liściastego [m^3]	iglastego[m^3]
2019	3	218,71	12,36
2020	9	352,49	232,62
2021	8	245,42	0
2022	12	445,19	220,79
2023	7	463,48	176,28
	Suma	1725,29	**Suma**
	Suma łącznie	2367,34	

W 2023 r. wydano w sumie 2 decyzje administracyjne na podstawie ustawy o lasach, w związku z art. 23 ust. 4 – 1 szt.

W związku z nadzorem prowadzonym w imieniu Prezydenta Wrocławia nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, należącymi do osób fizycznych i prawnych, położonych na terenie miasta Wrocławia, przeprowadzono 18 kontroli w lasach prywatnych. Nadzór wynika z art. 5 ust. 1 pkt. 2 ustawy o lasach a kontrole zostały przeprowadzone na podstawie przepisu art. 379 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska. Zgodnie z tym

przepisem każda kontrola zakończyła się spisaniem protokołu ze wskazaniami do prawidłowego prowadzenia gospodarki leśnej w kontrolowanych lasach.
W ramach współpracy z PGL Lasy Państwowe, brano udział w Naradzie Techniczno–Gospodarczej dla Nadleśnictwa Oleśnica Śląska dotyczących Planu Urządzenia Lasu tego Nadleśnictwa na okres gospodarczy od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2032 r.
W związku z zaniepokojeniem organizacji społecznych działających na rzecz ochrony przyrody i klimatu, planami wycinek w lasach, wystosowano pismo do Nadleśnictwa Miękinia w sprawie ochrony lasów będących pod zarządem tego Nadleśnictwa, położonych we Wrocławiu w obrębach Pracze Odrzańskie oraz Ratyń.

Wdrażanie Powiatowego Programu Zwiększenia Lesistości Wrocławia
Gmina Wrocław od 2006 r. wdraża „Powiatowy Program Zwiększania Lesistości Miasta Wrocławia", który zakłada etapowe zwiększanie lesistości miasta z ok. 7 %, do ok.
11 %. Działania te wynikają z założenia, że zwiększanie zasobów leśnych miasta oprócz wymiernych korzyści ekologicznych (np. ograniczanie efektu cieplarnianego poprzez absorpcję CO^2) znacznie przyczynia się do poprawy jakości życia w mieście (m.in. poprzez zwiększanie przestrzeni rekreacyjnej). Jednostką realizującą ww. Program jest Zarząd Zieleni Miejskiej pod nadzorem Wydziału Środowiska.

Sukcesywne zalesianie gruntów zgodnie z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego za okres 2019-2023 przedstawia poniższa tabela:

Lata	Powierzchnia gruntów podlegająca zalesieniu [ha]	Uwagi
2019	7,9	Powierzchnia 7,90 ha, rejon: Osobowice – wysadzono ok. 47400 szt. sadzonek leśnych (głównie: Db, Brz, Md, Lp, domieszkowo: Jw, So, Kl.p., oraz krzewy:

Lata	Powierzchnia gruntów podlegająca zalesieniu [ha]	Uwagi
		ligustr, kruszyna, tarnina, dereń, głóg, róża dzika).
2020	7,5	WSR - Powierzchnia 2,5 ha; rejon: Osobowice - wysadzono ok. 14 900 szt. sadzonek leśnych (głównie: Db, Brz, Md, Lp, Jw, Bk, Kl.p., domieszkowo: jarząb pospolity). ZZM - Powierzchnia 4,00 ha, rejon Osobowice – wysadzono ok. 24 000 szt. sadzonek leśnych (głównie: Db, Lpd, Gb, domieszkowo: Czr, Bk, Jw., Kl, Klp). ZZM - Powierzchnia 1,00 ha, rejon Ratyń – wysadzono ok. 6 000 szt. sadzonek leśnych (głównie: Db, Md, Kl, domieszkowo Bk, Brz, Lp, Klp).
2021	5,8	ZZM – Powierzchnia – 1,00 ha; rejon Ratyń; sadzonki: Db, Lp, Brz, Kl, Bk, Md oraz krzewy biocenotyczne. ZZM – Powierzchnia – 4,80 ha; rejon Osobowice; sadzonki: Db, Lp, Brz, Kl, Gb oraz krzewy biocenotyczne. Ogółem na obu powierzchniach wysadzono około 37 000 szt. sadzonek.
2022	0,5	ZZM – Powierzchnia – 0,50 ha, rejon Osobowice; sadzonki: Db, Lp, Gb, Wz, Jw – razem około 3 000 sztuk. W ramach wiosennych uzupełnień na terenach istniejących upraw leśnych wykonano prace związane z poprawkami i

Lata	Powierzchnia gruntów podlegająca zalesieniu [ha]	Uwagi
		uzupełnieniami na łącznej powierzchni 60,75 ha wysadzając ok. 36 500 szt. sadzonek.
2023	-	W 2023 r. nie zalesiono nowych terenów. Prace zalesieniowe polegały głównie na wykonaniu poprawek i nasadzeń uzupełniających w już istniejących uprawach. Prace związane z wykonaniem poprawek i nasadzeń uzupełniających wykonane zostały na następujących działkach: Dz. nr 2/1, AM 11, obręb: Osobowice - powierzchnia 8,60 ha - ilość sadzonek ok.5 200 szt. Dz. nr 2, AM 17, obręb: Osobowice - powierzchnia ok. 10,45ha - ilość sadzonek ok. 6 300szt. . Dz. nr 8/1, AM 10, obręb: Ratyń - powierzchnia 4,30ha - ilość sadzonek ok. 2 500 szt. . Dz. nr 4/1, AM 23, obręb: Zak rzów - powierzchnia 5,60ha - ilość sadzonek ok. 3 500 szt. Dz. nr 2, AM 23, obręb: Zakrzów - powierzchnia 3 ha - ilość sadzonek ok. 1 500 szt. Dz. nr 7/3, AM 23, obręb: Świniary - powierzchnia 2,2 ha - ilość sadzonek - ok. 1 500 szt.
Razem	21,7	

Łowiectwo

Realizacja zadań z zakresu łowiectwa - zgodnie z ustawą Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r.

Zaopiniowano roczne plany łowieckie na rok gospodarczy 2023/2024 dla obwodów łowieckich położonych w granicach Wrocławia. Naliczono i rozliczono czynsz dzierżawny za obwody łowieckie polne na terenie Wrocławia za sezon 2023/2024. Dochód netto Gminy Wrocław z tytułu dzierżawy obwodów nr 235 i 237 (po rozliczeniu) oraz wpływów z sąsiednich starostw powiatowych wynikających z rozliczenia czynszów za obwody położone częściowo w granicach Wrocławia wyniósł w 2023 r. – 16 373,53 zł.

Ochrona przyrody

Rejestr zwierząt

Rejestr zwierząt gatunków wymienionych w załącznikach A i B rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, zaliczonych do płazów, gadów, ptaków lub ssaków (6141).

Wpis do rejestru; skreślenie z rejestru, zmiana danych w rejestrze

W 2023 r. wpłynęło 165 wniosków o wpis do rejestru zwierząt, wydano 167 zaświadczeń o wpisie do rejestru zwierząt zagrożonych wyginięciem.

Zrealizowano 19 wniosków o skreślenie z rejestru; 2 wnioski o zmianę danych w rejestrze, 1 wniosek o udostępnienie danych z rejestru, 1 wniosek w sprawie korekty danych.

2 sprawy pozostają w toku, ze względu na konieczność potwierdzenia legalnego pochodzenia zgłoszonych do rejestru zwierząt.

Do Komendy Miejskiej Policji przesłano 1 zawiadomienie o podejrzeniu naruszenia przepisów art. 8 ust. 1 i 5 Rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 i art. 128 ust. 2 lit. d) ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rejestr zwierząt gatunków wymienionych w załącznikach A i B rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, zaliczonych do płazów, gadów, ptaków lub ssaków oraz wykreślenia z rejestru wraz z wykazaniem danych ilościowych względem konkretnych gromad w latach 2019-2023:

Lata		2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2023 r.
liczba zwierząt egzotycznych wpisanych do rejestru w poszczególnych latach	płazy	47	81	123	77	81
	gady	61	130	160	116	153
	ptaki	95	27	31	54	24
	ssaki	3	0	0	1	1
	liczba wydanych zaświadczeń o wpisie	100	99	155	144	167
liczba zwierząt egzotycznych skreślonych z rejestru w poszczególnych latach	płazy	1	6	32	33	57
	gady	12	16	54	12	27
	ptaki	16	15	2	16	2
	ssaki	0	0	0	0	2
zmiany w rejestrze zwierząt egzotycznych		0	3	2	3	2

Informacje o środowisku i jego ochronie

Zrealizowano 28 wniosków o udostępnienie informacji o środowisku w zakresie ochrony przyrody.

Sporządzono 20 opinii w zakresie ochrony przyrody, przed przystąpieniem do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zaopiniowano dokumentacje 86 postępowań o wydanie decyzji ooś (opinie przyrodnicze w zakresie kompletności KIP/raportów oraz kwalifikacji do

sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko; określenie warunków do decyzji).
Zaopiniowano 40 projektów WBO 2023.
Uczestniczono w uzgodnieniach w zakresie: opracowania inwentaryzacji dla Alei Północnej; opracowania dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego pn. „Pola Osobowickie – utrzymanie terenów podmokłych…"; projektu uchwały w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Słodkie Wody"; „Opracowanie dwuwariantowej koncepcji zagospodarowania wód opadowych i roztopowych HOT SPOT STAW PILCZYCKI".

Ochrona gatunkowa zwierząt

Wydano opinię na wniosek SM „Szóstka", w sprawie usunięcia gniazd srok z terenu osiedla.
Wydano opinię na wniosek w sprawie usunięcia płazów z basenu przeciwpożarowego przy ul. Jerzmanowskiej.
Przekazano do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych na zlecenie Gminy.
Przygotowano odpowiedź dot. projektu badawczego – gołębie miejskie na dworcu PKP – opinia.
Przygotowano odpowiedź dla Stowarzyszenia EKO-UNIA w sprawie rozwiązań w zakresie ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy znajdujących się na obiektach budowlanych.
Przygotowano odpowiedź w zakresie pisma dot. założenia schroniska dla zwierząt egzotycznych przy fundacji.
Przygotowano odpowiedź na wniosek Fundacji Szopowisko.

GEOLOGIA i KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA

Geologia

W ramach realizacji zadań, należących do kompetencji starostów, w tym prezydentów miast na prawach powiatu, działających jako organ administracji geologicznej pierwszej instancji, w 2023 r. przeprowadzono 107 postępowań administracyjnych kończących się wydaniem decyzji.
Zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze przeprowadzono m.in. postępowania w zakresie:

1. zatwierdzania projektów robót geologiczno-inżynierskich oraz projektów robót hydrogeologicznych (49 decyzji),
2. zatwierdzania dokumentacji geologiczno-inżynierskich oraz dokumentacji hydrogeologicznych (58 decyzji),
3. przyjmowania zgłoszeń projektów robót geologicznych obejmujący wiercenia
   w celu wykorzystania ciepła Ziemi (22 zgłoszenia),
4. przekazywania innych dokumentacji geologicznych (2 dokumentacje),
5. opiniowania planów ruchu zakładów górniczych (1 opinia),
6. opiniowania projektów robót geologicznych dla inwestycji znajdujących się na terenie miasta i należących do kompetencji marszałka województwa (3 opinie),
7. udostępnienia informacji geologicznej (1 udostępnienie).

W ramach zakończonych postępowań o zatwierdzenie projektów robót geologicznych w 2023 r. przyjęto łącznie 49 zgłoszeń o zamiarze rozpoczęcia robót geologicznych.

Zatwierdzono m.in. dokumentacje geologiczne dla następujących inwestycji zlokalizowanych na terenie gminy Wrocław:

1. dokumentację geologiczno-inżynierską określającą warunki geologiczno-inżynierskie dla zadania pn. „EW Wrocław II - projekt modernizacji elektrowni" ob. Plac Grunwaldzki, gm. Wrocław, pow. Wrocław, woj. Dolnośląskie,
2. dokumentację geologiczno-inżynierską dla potrzeb określenia warunków geologiczno-inżynierskich w rejonie projektowanych obiektów inżynierskich realizowanych w ramach zadania p.n.: „Budowa dróg gminnych do obsługi Wrocławskiego Centrum Sportu: al. Architektów (od ul. Tadeusza Brzozy do ul. Szczecińskiej – drogi W1 i W2), drogi W3 (od al. Architektów do drogi W4), drogi W4 (od drogi W3 do ul. Żernickiej), drogi W5 (od ul. Żernickiej do al. Architektów), rozbudowa drogi gminnej (ul. Żernickiej)",
3. dokumentację geologiczno-inżynierską określającą geologiczno-inżynierskie warunki podłoża gruntowego nowych płaszczyzn lotniskowych projektowanych
   w ramach rozbudowy Portu Lotniczego we Wrocławiu,
4. dokumentację geologiczno-inżynierską dla określenia geologiczno-inżynierskich warunków podłoża gruntowego zbiorników retencyjnych wraz

z infrastrukturą towarzyszącą projektowanych na terenie Portu Lotniczego we Wrocławiu,

5. dokumentację geologiczno-inżynierską dla ustalenia warunków geologiczno-inżynierskich w podłożu planowanej budowy „OR Wrocław II" w lokalizacji: działka nr ew. 1/117 AM-15 obręb 0046 Strachowice we Wrocławiu, powiat Miasto Wrocław, woj. Dolnośląskie,
6. dokumentację geologiczno-inżynierską dla przebudowy torowiska tramwajowego w ul. Bardzkiej na odcinku pomiędzy ul. Kamienną i al. Armii Krajowej
   we Wrocławiu w ramach zadania nr 04811: pn "Budowa bus-pasa na istniejącym torowisku w ciągu ul. Bardzkiej na odcinku od ul. Pięknej do Armii Krajowej",
7. dokumentację geologiczno-inżynierską na potrzeby rozpoznania warunków geologiczno-inżynierskich na dz. nr 10/2 obręb 0003 Biskupin we Wrocławiu dla tematu „Remont, przebudowa i rozbudowa budynku szkoły przy ul. Pautscha
   we Wrocławiu".

W zakresie prowadzonego archiwum geologicznego przyjęto łącznie 135 opracowań (projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych), przekazanych przez inwestorów w ramach prowadzonych postępowań oraz przekazanych przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego i Marszałka Województwa Łódzkiego.

Przeanalizowano 25 wniosków o udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie.

Przekazano 1 sprawozdanie do Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, przedstawiające zestawienie udokumentowanych zasobów wód podziemnych i wyników prac hydrogeologicznych za 2022 r.

Kształtowanie środowiska

Realizacja zadań z zakresu kształtowania środowiska związana jest z wykonywaniem różnorodnych działań obejmujących m.in. produkcję roślinną i zwierzęcą, ochronę gruntów rolnych, rejestrację psów agresywnych i chartów, koordynację Wrocławskiego programu kontroli liczebności komarów, amatorski połów ryb oraz rejestrację jachtów i innych jednostek pływających o długości do

24 m. Wymaga ona współpracy z różnymi instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa i ochrony zwierząt w zakresie dobrej kultury rolnej i dobrostanu zwierząt m.in. z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, Inspektoratem Ochrony Roślin, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Izbą Rolniczą, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa, Uniwersytetem Wrocławskim, Strażą Rybacką, Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego a także z Dolnośląskim Biurem Geodezji i Terenów Rolnych, Instytutem Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (IUNG-PIB). W ramach zadań związanych z działalnością rolniczą w 2023 r.:

1. wykonywano zadania kontrolno-ochronne w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęce,

2. wydano 3 zaświadczenia potwierdzające istnienie gospodarstwa rolnego. na podstawie przepisów ustawy o wliczaniu pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy,
3. wydano 14 opinii do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego o zachowanie w obszarze planowanym istniejących gospodarstw rolnych i działów specjalnych produkcji rolnej,
4. wydano 3 opinie dot. gruntów stanowiących nieruchomości rolne w rozumieniu ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego w związku z ustawą o szczególnych zasadach przygotowywania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych,
5. rozpatrzono 4 sprawy dot. zakazu utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia regulaminu utrzymywania czystości i porządku na terenie miasta Wrocławia. W wyniku wizji terenowych wydano 4 zalecenia dotyczące poprawy dobrostanu zwierząt (bydło, konie, owce, drób, pszczoły),
6. dokonano tymczasowego, interwencyjnego odbioru świnki wietnamskiej która została porzucona przez swoich właścicieli. Zwierzę to jest obecnie utrzymywane w wytypowanym gospodarstwie rolnym przez Gminę Wrocław do momentu, aż Sąd zdecyduje o jego losie.

W 2023 r. szacowano również szkody powstałe w wyniku suszy w gospodarstwach rolnych znajdujących się na terenie miasta Wrocławia. Lustracją objęto obszar o powierzchni 24.93 ha. Zgłoszenie tego charakteru strat zgłosiły 2

gospodarstwa rolne. Poszkodowani rolnicy na podstawie protokołów strat mogli ubiegać się o kredyt na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych.

Ochrona gruntów rolnych

Zagadnienia związane z ochroną gruntów rolnych i leśnych uregulowane są w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Uzyskanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntu rolnego z produkcji jest możliwe po jego przeznaczeniu na inne cele niż rolne w planie zagospodarowania przestrzennego, bądź w przypadku braku planu po uzyskaniu decyzji o warunkach zabudowy.

W 2023 r. w ww. zakresie prowadzono 226 postępowań zakończonych wydaniem:

1. 52 decyzji bez opłat,
2. 102 decyzji z opłatami,
3. 72 decyzji umarzających postępowania.

Ponadto wydano 89 decyzji administracyjnych zobowiązujących strony do uiszczania opłat przez okres 10 lat, w związku z faktycznym wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji. Decyzje te zostały przekazane do Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

Opracowano i wystosowano w oparciu o art. 50 § 1, art. 54 § 1 i art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego – 133 pism w sprawie uzupełnienia dokumentacji.

Decyzje administracyjne z tytułu wyłączenia z produkcji rolnej wydane w latach 2019-2023

lata	2019	2020	2021	2022	2023
liczba decyzji	429	414	439	372	330

W związku z brakiem informacji o realizacji inwestycji opisanych w decyzjach naliczających opłaty z tytułu wyłączenia gruntów rolnych z produkcji rolnej,

wydanych od 2014 r. wystosowano 11 wezwań do adresatów tych decyzji celem określenia stopnia realizacji inwestycji.
Wydano 15 decyzji wygaszających i umarzających postępowania na wniosek stron oraz 1 decyzję odmawiającą zmiany decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntów z produkcji rolnej.
Przeprowadzono 14 kontroli weryfikujących zobowiązania ujęte w przedmiotowych decyzjach zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolnej. W trakcie kontroli stwierdzono rozbieżności i brak przestrzegania zapisów i ustaleń określonych w wydanych decyzjach administracyjnych, między innymi brak pisemnego zawiadomienia o rozpoczęciu innego niż rolnicze użytkowanie gruntów rolnych wyłączonych z produkcji rolniczej.

Powierzchnie gruntów rolnych wyłączone z produkcji rolniczej w latach 2019-2023

	Trwałe wyłączenie	Nietrwałe wyłączenie
Rok	Łączna powierzchnia (ha)	Łączna powierzchnia (ha)
2019	56,43	1,06
2020	37,61	0,32
2021	124,89	2,57
2022	109,16	0,59
2023	64,06	0,74

Dla opracowywania rocznych sprawozdań przekazywanych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego - Wydziału Geodezji i Kartografii (RRW-11) i do Dolnośląskiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych (RRW- 12) prowadzony jest szczegółowy rejestr powierzchni wyłączonych gruntów uwzględniający datę wniosku, numer sprawy, dane geodezyjne działek, informacje o planie zagospodarowania przestrzennego, pochodzenie gruntów, podział na klasy bonitacyjne, cel wyłączenia, ilość lokali mieszkalnych, wyliczoną należność oraz opłaty roczne.

Amatorski połów ryb

Wędkowanie jest bardzo popularnym sposobem spędzania wolnego czasu i cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem wśród mieszkańców Wrocławia. W bazie danych pn. Wędkarstwo" figuruje 41 136 wędkarzy.
W 2023 r. wydano 510 nowe karty wędkarskie oraz 76 szt. ich duplikatów, a także 1 kartę łowiectwa podwodnego.

Rejestracja jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m, rejestracji jednostki pływającej dokonuje organ rejestrujący (starosta) bez względu na miejsce zamieszkania jej posiadacza, wpisując jednostkę do ogólnokrajowego systemu teleinformatycznego jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m, zwanego REJA24 stworzonego przez Urząd Morski w Szczecinie. Obowiązkowi rejestracji podlegają: jachty oraz jednostki pływające używane do amatorskiego połowu ryb, o długości większej niż 7,5 m lub napędzie mechanicznym o mocy większej niż 15 kW; jednostki pływające używane do połowów rybackich, jednostki pływające uprawiająca żeglugę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o ile nie posiada innej niż polska przynależności.
W 2023 r. zarejestrowano we Wrocławiu 1587 jednostek (jachtów motorowych, jachtów żaglowych), wydano 25 odpisów rejestracyjnych oraz 25 wtórników. Wykreślono 93 jednostki z rejestru REJA24 , wydano 6 decyzji negatywnych w sprawie rejestracji jednostki oraz dokonano 306 zmian w danych rejestracyjnych. Ponadto zawiadomiono komendę Wojewódzką policji w 4 przypadkach jednostek zgłoszonych do rejestracji, ponieważ są odnotowane w systemie Informacyjnym Schengen (SIS).

Rejestracja jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24m za okres 2020– 2023

lata	2020	2021	2022	2023
liczba zarejestrowanych jednostek	22	337	433	1587

Społeczna Straż Rybacka

Głównym zadaniem Społecznej Straży Rybackiej (SSR) jest współdziałanie z Państwową Strażą Rybacka w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o rybactwie śródlądowym oraz przepisów wydanych na jej podstawie. Nadzór specjalistyczny nad SSR sprawuje Wojewoda Dolnośląski, poprzez Komendanta Wojewódzkiej Straży Rybackiej we Wrocławiu. Koszty związane z funkcjonowaniem SSR ponosi Polski Związek Wędkarski. We Wrocławiu zarejestrowanych jest 258 strażników Społecznej Straży Rybackiej.
W 2023 r. SSR przeprowadziła 272 akcji kontrolnych. Skontrolowano 2679 osób. Wydano 5 nowych legitymacji SSR, przedłużono termin ważności legitymacji SSR w 60 przypadkach. Przekazano 39 spraw do KW PSR.

Rejestracja psów agresywnych i chartów

Realizując zadania związane z wydawaniem zezwoleń na utrzymywanie psów ras uznanych za agresywne oraz chartów, w 2023 r. łącznie wypłynęło 44 wnioski o wdanie takich decyzji. Na utrzymywanie psów ras uznanych za agresywne wydano 8 decyzji (6 rottweilery, 1 dog argentyński, 1 tosa inu) oraz 36 decyzji na utrzymywanie chartów i ich mieszańców (w tym 20 charty angielskie - Whippety, 6 mieszańców charta, 4 charciki włoskie, 4 charty rosyjskie Borzoje, 1 chart hiszpański 1 – decyzja na utrzymywanie chartów i ich mieszańców).

lata	2019	2020	2021	2022
Decyzje na charty	12	28	23	42
Decyzje na psy ras agresywnych	5	7	7	3

DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z NADZORU DEPARTAMENTU NAD ZARZĄDEM CMENTARZY KOMUNALNYCH ORAZ ZARZĄDEM ZIELENI MIEJSKIEJ

CMENTARZE KOMUNALNE

Zestawienie ogólnej ilości dostępnych miejsc grzebalnych na cmentarzach komunalnych z liczbą pochówków wykonywanych w ciągu roku wykazuje, iż za około 8 lat wyczerpie się liczba miejsc na cmentarzach komunalnych, stanowiąc tym samym istotne wyzwanie inwestycyjne dla Wrocławia. W 2023 r.

Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o. rozpoczęły prace przygotowawcze (uruchomienie projektowania) związane z realizacją dwóch nekropolii: nowego cmentarza przy ul. Ibn Siny Awicenny na Oporowie oraz rozbudowy cmentarza przy ul. Kiełczowskiej na Psim Polu.
W 2023 r. Zarząd Cmentarzy Komunalnych nie realizował żadnych zadań inwestycyjnych o charakterze ogólno gminnym.
Ponadto Zarząd Cmentarzy Komunalnych zrealizował w 2023 r., w ramach zadań powierzonych Gminie, prace w zakresie utrzymania cmentarzy i kwater wojennych położonych na terenie Wrocławia zgodnie z porozumieniem zawartym między Wojewodą Dolnośląskim a Gminą. W zakres ww. zadania wchodziły prace pielęgnacyjno – porządkowe, naprawcze i konserwacyjne na terenie cmentarzy i kwater wojennych oraz przygotowanie cmentarzy do uroczystości. Ich wartość w 2023 r. wyniosła 143 584,37 zł brutto. Powyższe zadanie jest finansowane z dotacji celowej otrzymywanej z budżetu państwa.

Zestawienie liczby pochówków na cmentarzach komunalnych we Wrocławiu oraz wykonanych kremacji w latach 2019 -2022

Informacja o wykonaniu zadań			Rok				
			2019	2020	2021	2022	2023
Ilość pochówków na cmentarzach komunalnych we Wrocławiu	Ogółem		4898	5504	5880	5570	5096
	W tym:	tradycyjnych	1253	1385	1081	10842	967
		urnowych	3675	4119	4799	4528	4129
Ilość pochówków na cmentarzach komunalnych we Wrocławiu na wolnych miejscach grzebalnych			1412	1530	1544	1578	1490
Ilość zgonów wg rejestrów USC dla m. Wrocławia			7880	9102	10037	8744	7663
Ilość kremacji wykonanych przez ZCK			2348	2562	2914	2536	1795

Zestawienie liczby miejsc na cmentarzach komunalnych we Wrocławiu na koniec 2023 r.

Cmentarz		Liczba dostępnych miejsc grzebalnych*)

	Liczba miejsc grzebalnych ogółem	ogółem	tradycyjnych	urnowych
Osobowice	125000	250	200	50
Grabiszyn	59350	200	50	150
Psie Pole	26000	11495	10145	1350
Jerzmanowo	3850	75	-	75
Pawłowice	3800	175	50	125
Leśnica	2850	50	-	50
RAZEM	220850	12245	10445	1800

*) uwzględniono miejsca odzyskiwane po ekshumacjach i likwidacjach nieopłaconych grobów

ZIELEŃ MIEJSKA

WAŻNIEJSZE ZADANIA WŁASNE REALIZOWANE W 2022 r. W ZAKRESIE ZIELENI MIEJSKIEJ.

1. bieżąca konserwacja posiadanych zasobów zieleni miejskiej o powierzchni 2 870,53 ha w tym:
   - parki – 660,96 ha,
   - zieleńce – 166,75 ha,
   - zieleń przyuliczna – 579,06 ha oraz rowy przydrożne 53,33 ha
   - lasy komunalne i tereny związane z gospodarka leśną- 1 227,10 ha,
   - zieleń tymczasowa i nieurządzona – 183,33 ha.
2. rewaloryzacja posiadanych zasobów zieleni ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
3. nasadzenia uzupełniające drzew i krzewów na terenach zieleni parkowej, przyulicznej i na zieleńcach,
4. ukwiecanie terenów zieleni miejskiej,
5. kontrola prawidłowości prowadzonych nasadzeń i jakości dostarczanego materiału roślinnego,
6. prace interwencyjne,
7. przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowych niezbędnych do realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych w zakresie zieleni.

DOCHODY

W 2023 r. uzyskano dochody w kwocie 10 637 317,89 zł.

Planowane na 2023 r. dochody wykonano ogółem w **120,41 %.**

Dochody uzyskano z następujących tytułów:

w Dz. 900, rozdz. 90004

1. sprzedaż biletów wstępu do Ogrodu Japońskiego,
2. sprzedaż drewna opałowego,
3. dzierżawy gruntów rolnych i czasowe zajęcia terenów
4. odsprzedaż mediów
5. opłaty sądowe, koszty egzekucji
6. kary umowne,
7. odsetki,
8. wpływy rozliczeń z lat ubiegłych,
9. wpływy z otrzymanych darowizn,
10. wpływ z otrzymanego wsparcia bezpośredniego z ARiMR
11. bezumowne zajęcia gruntów
12. w Dz. 900, rozdz. 90017
13. wynagrodzenie płatnika ZUS,
14. odsetki,
15. wpływy rozliczeń z lat ubiegłych,
16. w Dz. 700, rozdz. 70005
17. wynajem powierzchni użytkowej budynku przy ul. Trzebnickiej 33, czynsz
18. odsprzedaż mediów,
19. odsetki

Dochody zrealizowano na zadaniach:

sprzedaż biletów wstępu do Ogrodu Japońskiego zostało wykonane w wysokości 4 027 822,89 zł i stanowi 102,49% dochodu zaplanowanego na 2023 r.

W sezonie zwiedzania od 1.04.2023 do 31.10.2023 Ogród Japoński odwiedziło około 249 065 osób.

Sprzedano następujące ilości biletów:

Nazwa	Ilość	Nasz Wrocław	Nasz Wrocław MAX	Suma
Bilet jednorazowy normalny	118 738	2 465	299	121 502
Bilet jednorazowy ulgowy	91 977	971	477	93 425
Bilet rodzinny	7 585	158	126	7 869
Bilet specjalny	31	5	4	40
Bilet wielokrotny 10 wejść normalny	6	2	0	8
Bilet wielokrotny 10 wejść ulgowy	3	0	2	5
Razem	218 340	3 601	908	222 849

Uzyskane dochody pochodzą również ze sprzedaży materiałów promocyjnych tj. monet pamiątkowych i widokówek.

Zarząd Zieleni Miejskiej przyłączył się w 2020 r. do miejskiego programu Nasz Wrocław wprowadzając zniżkę min. 20% na bilety wejściowe dla uczestników Programu. Nasz Wrocław to miejski program, którego celem jest zachęcenie mieszkańców do aktywnego spędzania wolnego czasu oraz udziału w życiu miasta. Program jest skierowany do mieszkańców, którzy rozliczają podatek dochodowy we Wrocławiu. W 2022 wprowadzono dodatkowy status NASZ WROCŁAW MAX upoważniający do skorzystania ze zniżki 30%. Wrocław MAX skierowany jest do mieszkańców, którzy posiadają aktywny Status Podatnika w programie Nasz Wrocław oraz potwierdzili fakt zameldowania we Wrocławiu. Uczestnictwo w Programie upoważnia do otrzymania zniżki na bilety wejścia w ośrodkach kultury, sztuki, obiektach sportowych czy placówkach edukacyjnych.

- sprzedaż drewna opałowego na kwotę 293 065,73 zł, co stanowi 162,81% planu. Dochody pochodzą ze sprzedaży drewna z wycinki sanitarnej drzew. W ramach prowadzonych prac związanych z konserwacją zieleni na terenach parków, zieleńców oraz w pasach drogowych i lasach komunalnych w 2023 pozyskano 1 619,25 m^3. Plan na zadaniu został przekroczony ze względu na większy zakres koniecznej wycinki sanitarnej niż zakładano oraz anomalie pogodowe powodujące wywroty i wykroty drzew;
- dochody planowane: 24 257,10 zł- wpływy z otrzymanego wsparcia bezpośredniego z ARiMR, co stanowi 235,29% planu; 15 532,79 zł – opłaty sądowe, co stanowi 112,56% planu; 86 314,57 zł – odsetki, co stanowi 127,68% planu, 223 998,51 – kary umowne, co stanowi 177,92 % planu; 58 220,26 – opłaty za bezumowne zajęcia, co stanowi 115,29% planu;
- dochody nieplanowane na kwotę 161 321,41 zł za odsprzedaż mediów na obiektach przy ul. Sukielickiej i Lotniczej, odsetek bankowych, wpływów rozliczeń z lat ubiegłych, kosztów egzekucji, wynagrodzenia płatnika ZUS, VAT należny;
- dochody z darowizn m.in. w ramach programu Zielony Mecenat w kwocie 2 718 191,00 zł, co stanowi 100,67% planu tj. darowizny jako wkłady do zagospodarowania skweru Scharouna wykonania remontu alejek w parku Skowronim, wykonania specjalistycznej diagnostyki i pielęgnacji drzew starszych. Dodatkowo uzyskano darowizny na zaprojektowanie i posadzenie lasu kieszonkowego – lasu Miyawaki przy ul. Podwale w pobliżu skrzyżowania z ul. Kołłątaja, a dodatkowo na zaprojektowanie tablicy informacyjno-edukacyjnej do tego mikrolasu, jej wykonanie i umieszczenie w terenie;
- dochody z najmu i dzierżaw gruntu na kwotę 2 577 931,23 zł, wykonanie planu 171,86 %;
- wynajem powierzchni użytkowej budynku przy ul. Trzebnickiej 33, odsprzedaż mediów, czynsz na kwotę 451 175,61 zł, wykonanie planu w 175,76 %.

WYDATKI BIEŻĄCE

Plan ogółem**:** **55 849 805,00 zł**

- UTRZYMANIE ZIELENI W MIASTACH I GMINACH

Wykorzystanie środków w kwocie 55 703 668,62 zł na zadaniu Utrzymanie zieleni w miastach i gminach – 99,74%

Ponadto w I półroczu 2023 r. wydatkowano niewygasające środki z 2022 r. w kwocie 391 594,77 zł.
Wydatki poniesione na wykonanie zadań:

- Podatek leśny – 72 167,00 zł

Zarząd Zieleni Miejskiej odprowadził podatek leśny od zarządzanych powierzchni lasów komunalnych Wrocławia;

- Odrolnienie i opłaty za zajęcie pasa drogowego – 73 009,97 zł

W ramach zadania zrealizowano opłaty za zajęcie pasa drogowego w tym przy ul. Prackiej, ul. Pomorskiej, pl. Św. Macieja, ul. Braci Gierymskich, ul. Brzuski, ul. Rubczaka, Pl. Staszica, ul. Różyckiego, Pl. Bema, ul. Włodkowica, ul. Św. Ducha, ul. Mickiewicza, ul. Krakowskiej, ul. Szybkiej, ul. Kolejowej, ul. Szpitalnej, ul. Marszowickiej. Ponadto uregulowano opłaty za trwałe wyłączenie gruntów z produkcji rolnej, na których zrealizowano inwestycje Zarządu Zieleni Miejskiej oraz Zarządu Inwestycji Miejskich tj: w 2015 roku zadanie pn. „Słoneczny Park na Ołtaszynie – zagospodarowanie terenu parku przy ul. Ułańskiej", w ramach WBO 2014 – Projekt nr 33, w 2017 roku zadanie pn. „Tor Wrotkarski" na terenie Parku Milenijnego w okolicach ul. Sukielickiej, w 2018 r. zadanie pn. Park Wspólnotowy "Ślężański Mamut" przyjazna przestrzeń dla aktywnego wypoczynku, kultury i edukacji uczestniczącej, współtworzona przez użytkowników", w ramach WBO 2014 – Projekt nr 301, w 2022 roku zadanie pn. Zagospodarowanie terenu przy ul. Litewskiej w ramach Projektu nr 297 WBO 2020 pn. Psie Pole, Zakrzów, Zgorzelisko i Strachocin łączą siły;

- Rozliczenie licznikowe eksploatacji oświetlenia i fontann – 1 254 661,20 zł

w tym:

zakup wody	202 361,88 zł
zakup energii	720 037,81 zł
dystrybucja energii	332 261,51 zł

Zadanie obejmowało zakup wody i energii elektrycznej niezbędnej do eksploatacji fontann, systemów nawadniających i napowietrzających oraz do oświetlenia części terenów zieleni i iluminacji obiektów zabytkowych;

Bieżąca konserwacja parków i zieleńców - 26 286 867,04 zł

- bieżące utrzymanie parków i zieleńców na powierzchni 827,71 ha, w tym:

parki - 60 obiektów o pow. 660,96 ha,
zieleńce - 244 obiekty o pow. 166,75 ha,

- prace porządkowe na terenach: zieleni tymczasowej i zieleni nieurządzonej o pow. 183,33 ha, które obejmują m.in.: koszenie trawników, wygrabianie liści, nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni parkowej, pielęgnację kwietników sezonowych, różanek, rabat bylinowych i żywopłotów, pielęgnację młodych i starszych drzew, utrzymanie porządku.

Wskazane działania mają na celu poprawę bezpieczeństwa i estetyki miasta, poprawę walorów przyrodniczo-krajobrazowych terenów zieleni miejskiej oraz stworzenie lepszych warunków wypoczynku mieszkańców;

Bieżąca konserwacja zieleni przyulicznej - 15 299 268,89 zł
Prowadzona jest na terenie zieleni przyulicznej pasów drogowych, pętli tramwajowych i rezerw komunikacyjnych o powierzchni 579,06 ha. Dodatkowo prowadzono konserwację zieleni rowów przydrożnych na powierzchni 53,33 ha. Prace w zakresie konserwacji zieleni pasów drogowych obejmują m.in.: koszenie trawników, wygrabianie liści, nasadzenia roślinności trwałej, pielęgnacje nasadzeń okrywowych, cięcie i odchwaszczanie żywopłotów, pielęgnacje młodych i starszych drzew.
Wskazane działania mają na celu poprawę bezpieczeństwa i estetyki miasta, poprawę walorów przyrodniczo-krajobrazowych terenów zieleni miejskiej oraz stworzenie lepszych warunków wypoczynku mieszkańców;

Konserwacja, pielęgnacja i zagospodarowanie powierzchni leśnych w Lasach Komunalnych – 2 587 432,30 zł.
Powierzchnia terenów Lasów Komunalnych oraz terenów leśnych objętych konserwacją i pielęgnacją wynosi 1 227,10 ha.
W ramach prac konserwacyjnych wykonano cięcia sanitarne oraz cięcia hodowlane (trzebieże i czyszczenia późne) pozyskując łącznie 630,97 m^3 grubizny opałowej.
W ramach wykonanych nasadzeń uzupełniających w istniejących uprawach leśnych w lasach komunalnych wysadzono, na powierzchni ok. 34,15 ha, leśny materiał roślinny w ilości ok. 20 500 szt.

W uprawach leśnych (I klasy wieku) o powierzchni 149,50 ha, wykonano niezbędne zabiegi pielęgnacyjne polegające na: koszeniu upraw leśnych, czyszczeniach wczesnych upraw oraz wykonaniu poprawek.
W drzewostanach młodszych - II klasy wieku, o powierzchni ok. 250,00 ha, przeprowadzono niezbędne zabiegi pielęgnacyjne polegające na wykonaniu czyszczeń późnych i trzebieży wczesnych w młodnikach.
W 2023 r. zalesiono ok. 0,20 ha gruntów nieleśnych (porolnych), znajdujących się we władaniu ZZM, przeznaczonych w mpzp pod zalesienie, wysadzając ok. 1200 szt. sadzonek leśnego materiału roślinnego.
W drzewostanach starszych klas wieku prowadzono bieżące prace gospodarcze związane z szeroko pojętym utrzymaniem trwałości drzewostanów w warunkach ich miejskiej eksploatacji: prace z zakresu hodowli i ochrony lasu oraz czynności związane z realizacją pozaprodukcyjnych funkcji lasu, a także zagospodarowania i utrzymania terenów leśnych pod względem rekreacyjno-turystycznym;

Specjalistyczna pielęgnacja starszych drzew - 224 385,45 zł
W 2023 r., w ramach umów na wykonanie ekspertyz oraz prac specjalistycznych dla wybranych drzew na terenie Wrocławia, zrealizowano łącznie 127 różnego rodzaju prac dla drzew wartościowych i starszych. Badania i oceny wykonano dla 123 szt. drzew. Obejmowały one zarówno oceny wizualne z poziomu gruntu i w koronach, jak i tomografię dźwiękową oraz próby obciążeniowe. Wykonanie prac dla 4 szt. drzew obejmowało cięcia i redukcje koron oraz wzmocnienia mechaniczne chroniące przed wyłamaniem pni lub konarów. Ponadto specjaliści z dziedzin dendrologii i arborystyki udzielili łącznie około 98 godzin konsultacji, przekazując zalecenia z wizji terenowej. Ilość ocenionych indywidualnie drzew w ramach odbytych godzin konsultacji wyniosła łącznie 151 szt. Dodatkowo konsultacje pozwoliły na uzyskanie ogólnych zaleceń dla grup drzew rosnących w szpalerach oraz dla zadrzewień o charakterze leśnym.
Oceny i ekspertyzy miały na celu określenie niezbędnych i indywidualnych dla każdego drzewa zaleceń opisujących sposób wykonania specjalistycznych zabiegów mających na celu poprawę ich warunków siedliskowych, kondycji, statyki oraz bezpieczeństwa w otoczeniu. Realizacja specjalistycznych zabiegów była przeprowadzona w szczególności dla poprawy bezpieczeństwa osób i mienia

w otoczeniu drzew oraz zwiększenia perspektywy bezpiecznego i długoterminowego utrzymania starodrzewu na terenie Wrocławia;

Nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej – 1 495 228,16 zł
Zadanie wpisane do Założeń polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023;

Akcja zazielenienia 100 ulic na 100-lecie niepodległości – pielęgnacje gwarancyjne – 15 768,00 zł
W ramach zadania zrealizowano pielęgnację gwarancyjną nasadzeń wykonanych w ramach akcji w 2020 r.;

Działania na rzecz wrocławskich rodzin – Wrośnij we Wrocław – 138 908,22 zł
Zadanie wpisane do Założeń polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023;

Wrośnij we Wrocław – pielęgnacje gwarancyjne – 257 606,07 zł
W ramach zadania realizowana jest pielęgnacja gwarancyjna nasadzeń wykonanych wiosną i jesienią 2020 r. w nowo powstającym parku przy ul. Zakopiańskiej oraz w Parku Jedności. Wiosną 2021 r. nasadzenia zostały wykonane na terenie Górki Skarbowców oraz w Parku Słonecznym na Gaju, jesienią przy ul. Granicznej oraz w Parku Strachowickim. Wiosną 2022 r. nasadzenia zrealizowano na terenie Parku Na Skraju – 228 szt. drzew oraz zieleńcu przy ul. Tczewskiej – 72 szt. drzew, jesienią na terenie przy ul. Rdestowej – 300 szt. drzew;

Dozór i funkcjonowanie Ogrodu Japońskiego – 1 000 583,21 zł
W ramach zadania:

- zapewniono funkcjonowanie Ogrodu w okresie zwiedzania tj. 1.04 - 31.10.2023,
- zabezpieczono ogród w okresie zamknięcia tj. 1. 01. - 31. 03. 2023 oraz 1.11. - 31.12.2023,
- zakupiono magnesy, monety pamiątkowe,
- uregulowano prowizję za sprzedaż biletów on-line,

- wykonano czyszczenie ujęcia wody w celu udrożnienia dopływu wody dla Ogrodu Japońskiego;

Dozór i monitoring obiektów – 455 429,37 zł
W ramach zadania zapewniono dozór i ochronę Parku Kopernika i Wyspy Słodowej;

Deratyzacja – 97 376,60 zł
W ramach zadania wykonano monitoring i deratyzację wybranych terenów zieleni miejskiej oraz prace (zabiegi) interwencyjne w zakresie deratyzacji oraz usuwania gniazd owadów;

Deratyzacja – 278 250,64 zł
Dodatkowo pozyskano środki z rezerwy celowej Prezydenta na zarządzanie kryzysowe.
W związku z kryzysowym wzrostem populacji szczurów we Wrocławiu, w dniu 16 maca 2023 r. została zmieniona uchwała Rady Miejskiej Wrocławia nr XXV/672/2020 z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia. Zmiany dotyczyły, m.in. wydłużenia okresu, w jakim ma być przeprowadzana obowiązkowa deratyzacja, z 3 do 10 miesięcy w roku. W porównaniu do lat poprzednich, powierzchnia terenów zieleni w 2023 r., na których prowadzona jest deratyzacja, została zwiększona z 23,94 ha do 67,48 ha podczas działań interwencyjnych (w miesiącach od lutego do końca maja 2023 r.) oraz do 37,06 ha w pozostałym okresie. Poza deratyzacją podstawową na ww. areale, Zarząd Zieleni Miejskiej przeprowadził 3-krotnie monitoring pod kątem występowania szczurów obejmujący 87 obiektów stanowiących parki i zieleńce, o powierzchni 92,93 ha. Biorąc pod uwagę całą powierzchnię terenów zieleni miejskiej, która była objęta monitoringiem pod względem obecności gryzoni w ramach umowy na deratyzację w 2023 r., skontrolowano tereny o łącznej powierzchni ok. 130 ha parków i zieleńców zlokalizowanych na obszarze obowiązkowym określonym w ww. regulaminie. Ponadto, w umowie na deratyzację, Zarząd Zieleni Miejskiej uwzględnił możliwość wykonania deratyzacji także na terenach spoza obszaru obowiązkowego lub w przypadku stwierdzenia bytowania szczurów na terenach objętych monitoringiem. W ramach ww. prac wykonano 6 interwencji

deratyzacyjnych. Dodatkowo w ramach zadania zutylizowano martwe ryby odłowione z fosy;

Pielęgnacje gwarancyjne – 1 499 090,51 zł
W ramach zadania rozliczono pielęgnację gwarancyjną zieleni założonej w ramach zadań inwestycyjnych na następujących terenach: w Parku Wojszyckim, na skwerze przy ul. Św. Marcina, na skwerze przy ul. Bernardyńskiej, na terenie placu zabaw przy Parku Złotnickim, na skwerze przy ul. Kosmicznej, na zieleńcu przy ul. Mrągowskiej, na zieleńcu przy ul. Grabskiego, na zieleńcu przy ul. Pereca, pasa drogowego ul. Reja, Mikulicza-Radeckiego, na terenie Parku Maślickiego przy ul. Królewieckiej, w parku kieszonkowym przy ul. Kwaśnej, na terenie Polany Popowickiej, w Parku kieszonkowym przy Kładce pawłowickiej, na terenie Parku Słonecznego na Ołtaszynie, , na terenie zieleńca przy ul. Wolbromskiej, przy placu zabaw na ul. Mojęcickiej, w parku Klecińskim, w parku kieszonkowym przy ul. Świętokrzyskiej, przy siłowni terenowej na skwerze W. Bełzy, na terenie skweru Ludzi ze znakiem „P”, na terenie wzgórza Gajowickiego, przy placu zabaw przy ul. Hynka, na terenie psiego wybiegu i placu zabaw na Szczepinie, na Wyspie Słodowej przy toalecie, na zieleńcu przy ul. Szybowcowej, na terenie zieleni przy ul. Ceglanej, skwerze przy ul. Kolumba i Kiełczowskiej, w parku Leonarda da Vinci na Gągowie Małym, na ternie Parku Maślickiego i w pasie drogowym przy ul. Królewieckiej, w Parku im L. Węgrzynowskiego, przy skateparku na terenie zieleńca przy ul. Canaletta, w Parku Jedności, na skwerze przy placu Indyjskim, na zieleńcu przy placu Mongolskim, w parku Tadeusza Różewicza, w parku Tarnogajskim, na terenie zieleńca przy ul. Zaziębie, na terenie parku przy ul. Pakosławskiej, w Parku Parku im. gen. M. Langiewicza, na skwerze przy ul. Tczewskiej, przy placu zabaw przy ul. Melioranckiej, przy ul. Peronowej, w pasie drogowym ul. Oławskiej OVO, przy moście uniwersyteckim, na skwerze przy ul. Krzywoustego, przy siłowni na terenie skweru przy ul. Ślicznej, na skwerze przy ul. Tymiankowej, na zieleńcu przy ul. Gorlickiej oraz przy placu zabaw, obszar łąki kwietnej przy ul. Kminkowej, na terenie placu zabaw w parku Wschodnim, w pasie drogowym ul. Żeromskiego i ul. Wygodnej, przy ul. Barlickiego i Pestalozziego, oraz pielęgnacje gwarancyjne wykonanych nasadzeń przy siłowni w lasku sołtysowickim, na terenie placu zabaw w Parku Tysiąclecia, na terenie placu Orląt Lwowskich, na zieleńcu przy ul. Litewskiej, na skwerze Kornela Morawieckiego, na terenie Psiej

Hubki, na skwerze Skaczącej Gwiazdy, w pasie drogowym przy ul. Na Ostatnim Groszu, na terenie Nadodrza, zieleniec przy ul. Nowodworskiej, na terenie placu zabaw przy ul. Osobowickiej 146, przy historycznej alei lipowej przy ul. Powstańców Śl., na terenie skweru przy ul. Arbuzowej oraz pielęgnacje gwarancyjne wykonanych nasadzeń uzupełniających na terenach zieleni miejskiej w ramach zadań bieżących. W ramach wykonania zastępczego rozliczono pielęgnację zieleni w ramach zadań inwestycyjnych na następujących terenach: na terenie przy ul. Kolistej, w Parku Widawskim, na terenie miniparku przy ul. Kminkowej, na terenie Ronda i ulicy Powstańców Śląskich;

Eksploatacja oświetlenia parkowego – 789 234,27 zł
Zadanie obejmowało eksploatację i konserwację oświetlenia parkowego oraz iluminacji obiektów zabytkowych, będących pod zarządem ZZM, w tym m.in.:

- iluminację obiektów zabytkowych na Wyspie Piaskowej, pomnika Kardynała Bolesława Kominka, Europejski Krzyż Pokoju, pomnika Króla Bolesława Chrobrego, Pomnika Wspólnej Pamięci, Wzgórza Polskiego – Bastionu Ceglarskiego, Pomnika Knorra w Parku Słowackiego, rzeźby „Pociąg do Nieba”, pomnika Rotmistrza Witolda Pileckiego na Promenadzie Staromiejskiej, pomnika Korfantego przy ul. Sokolej/Orlej, namgławiaczy na Promenadzie Staromiejskiej od ul. Krupniczej do ul. Świdnickiej,
- oświetlenia w obrębie Parku Szczytnickiego: terenów zieleni przy Alei Dąbskiej, oświetlenia w Ogrodzie Japońskim, w sektorze II przy ul. Mickiewicza i w sektorze VIII przy ul. Chopina,
- oświetlenia: Parku osiedlowego przy ul. Orzechowej, na placu Św. Macieja, Parku Południowego, skweru Cybulskiego, skweru pomiędzy ul. Płońską a ul. Rubczaka, Bulwaru nad Odrą, Bulwaru X. Dunikowskiego, Parku Słowackiego, Parku im. M. Kopernika (Staromiejskiego), Placu Kościuszki, Placu Wolności, Parku przy ul. Zachodniej, Parku Grabiszyńskiego i Parku Tołpy, na Wyspie Słodowej, na Wyspie Piasek, na Wyspie Bielarskiej, Parku przy ul. Prackiej, Parku L. Węgrzynowskiego, Parku E. Stein, zieleńca przy ul. Rękodzielniczej, Parku Skowroniego, Górki Słowiańskiej, Skweru przy ul. Żernickiej, Wzgórza Partyzantów, Wzgórza Andersa, Parku Andersa, Parku Karłowickiego, Skweru Szeli, Parku Staszica, parku przy ul. Bajana, placów zabaw przy ul. Mikołowskiej i ul. Mrągowskiej, w Parku im. gen. M. Langiewicza, Parku przy ul. Strachocińskiej, zieleńca na Placu

Westerplatte, Parku Jedności przy ul. Królewskiej, skweru przy ul. Sokolej/Orlej, Parku Tarnogajskiego przy ul. Bogedaina, zieleńca przy ul. Ułańskiej, zieleńca przy ul. Tymiankowej, Wzgórza Gajowickiego przy ul. Kruczej, Parku Grabiszyńskiego i Parku Górka Skarbowców, Parku Leśnickiego, Parku Tysiąclecia, zieleńca przy ul. Hermanowskiej, Parku Klecińskiego, Parku Bieńkowickiego, Parku Wojszyckiego, zieleńca przy ul. Czackiego, Polany Integracyjnej przy ul. Drzewieckiego, zieleńca przy ul. Trawowej, zieleńca przy ul. Gorlickiej, parkingu przy ul. Mickiewicza, Nabrzeża Oławy, zieleńca przy ul. Berenta, zieleńca przy ul. Sztabowej, Polany Karłowickiej, skweru przy ul. Mińskiej, zieleńca przy ul. Kiełczowskiej, skweru Bocheńskiego, oświetlenie Skweru Wrocławianek, skweru przy ul. Berenta, parku L. da Vinci, skateparku Wielka Wyspa, parku kieszonkowego przy ul. Kwaśnej, zieleńca przy ul. Krzywoustego, placu Indyjskiego, placu Mongolskiego, terenu rekreacyjnego przy ul. Tymiankowej, zieleńca przy ul. Stanów Zjednoczonych, parku Brochowskiego, ścieżki pomiędzy ul. Ostroroga a al. Piastów, zieleńca przy ul. Stanisławowskiej, parkingu i drogi przy kościele św. Jadwigi, ciągu pieszego pomiędzy ul. Nowodworską a Krośnieńską, lasku Sołtysowickiego, skweru im. K.Morawieckiego, skweru przy ul. Zaziębie, skweru przy ul. Ełckiej, zieleńca przy ul. Hubskiej,

- punktów poboru do imprez plenerowych – zlokalizowanych w Parkach: Staszica, Staromiejskim, Południowym, Langiewicza, Tarnogajskim, Leśnickim, Zachodnim, Grabiszyńskim, Tołpy, Bieńkowickim, na Polanie integracyjnej - Gądów Mały, przy ul. Brzóski, przy ul. Gajowickiej, przy ul. Strachocińskiej, na osiedlu Gaj, na Polanie Karłowickiej, na Bulwarze X. Dunikowskiego, Nabrzeżu Oławy, Bulwarze Kaczyńskich, Jeziorze Pawłowickim, targowisko przy ul. Lotniczej, Bieńkowickim, Sztabowej, parku Jedności, Serce Szczepina, L.Węgrzynowskiego, Stanów Zjednoczonych, Brochowskim, Berenta, Ełcka;

Prace interwencyjne 560 789,02 zł

W ramach przyznanych środków w 2023 r. zrealizowano m.in.:

- wydruki – reprotechnika,
- wydruk taśm z wydrukiem do znaczenia nowo nasadzonych drzew,
- opłaty za przegląd techniczny Fontanny Multimedialnej,

- przegląd obiektów budowlanych znajdujących się na terenach będących pod opieką ZZM,
- zabezpieczenie budynków przed dostępem na Kępie Mieszczańskiej,
- projekt rozbiórek, kierowanie, nadzór nad rozbiórką na obiektach przy ul. Grabiszyńskiej, Działkowej, Śliwkowej, Gajowej, Czajkowskiego, Imbirowej,
- rozbiórkę budynku przy ul. Wędkarzy,
- serwis techniczny kamer,
- serwis fotopułapek,
- zakup ławek na Polane Popowicką,
- montaż tablic informacyjnych w parkach,
- pomiary instalacji elektrycznej w szaletach,
- zakup urządzeń zabawowych na plac zabaw w parku Biskupińskim,
- wymianę przekładnika napięcia sieci SN – ul. Sukielicka;

Kontenery WC w parkach – 918 131,45 zł
W ramach zadania w 2023 r. zlecono wynajem i bieżącą obsługę 2 kontenerów sanitarnych damsko-męskich, kontenera dla matki z dzieckiem, kontenera portiernia oraz kontenera sanitarnego damsko-męskiego ze zbiornikiem na fekalia i zbiornikiem na wodę na terenie Wyspy Słodowej we Wrocławiu. Zamówienie polegało na wykonaniu przyłącza energetycznego, zasilania w wodę, przyłączy do odprowadzenia ścieków, zasilania zbiornika na wodę oraz opróżniania zbiornika na fekalia kontenera wolnostojącego, stałego utrzymywania kontenerów w czystości z zapewnieniem środków czystości oraz utrzymania kontenerów w należytym stanie technicznym.
Zlecono wynajem i serwis zestawów przenośnych kabin sanitarnych w tym dostosowanych dla osób niepełnosprawnych na terenach parkowych Wrocławia: Park Tołpy, Park Słoneczny Gaj, Park Południowy, Park Szczytnicki przy kościółku pw. św. Nepomucena, Skwer Damiana de Veuster na Szczepinie, Eko Park Stabłowice, Park Strachociński, Park Leśnicki, Park Marii Dąbrowskiej na Karłowicach, Park Zachodni, Park Pawłowicki, teren rekreacyjny pomiędzy ul. Królewiecką i Narzędziową, Park Południowy - od ul. Januszowickiej, Park Langiewicza, placu zabaw przy ul. Stanów Zjednoczonych, Park Brochowski, Polana Popowicka, Park Tarnogajski od ulicy Bogedaina, Park Grabiszyński, plac zabaw w Klinie Żmigrodzkim przy ul. Poświęckiej, Park Tysiąclecia, Park

Wschodni, Wyspa Słodowa. Zamówienie polegało na dostarczeniu czystych i zdezynfekowanych kabin, umywalek i koszy na wskazane miejsca i wykonaniu serwisów pośrednich kabin sanitarnych, umywalek wolnostojących i koszy, polegających na opróżnianiu, czyszczeniu i dezynfekcji oraz uzupełnieniu wody, mydła i papieru toaletowego;

Toalety samoobsługowe, szalety miejskie – 839 515,63 zł
W ramach zadania w 2023 r. zlecono utrzymanie w stałej sprawności eksploatacyjnej toalet samoobsługowych na terenie: Parku Wschodniego, Polany Karłowickiej, Parku Klecińskiego, Górki Skarbowców, Parku Zachodniego, Parku Skowroniego, Parku Szczytnickiego, przy ul. Purkyniego, przy ul. Hermanowskiej - Kuźnia Piratów, Parku Staszica, Parku Jedności, Parku Strachocińskiego, przy strefie rekreacji Tymiankowa/ Cynamonowa, na terenie Parku Mamuta przy ul. Bukowskiego we Wrocławiu, w Parku Leśnickim we Wrocławiu. Zamówienie polegało na wykonywaniu prac serwisowych w zakresie bieżącej kontroli i konserwacji toalet, obsłudze technicznej toalet zgodnie
z zasadami sztuki budowlanej i wiedzy technicznej wraz z zapewnieniem specjalistycznych środków czystości do mycia i dezynfekcji toalet oraz na bieżącej obsłudze pompowni ścieków z toalety w Parku Wschodnim.
Dodatkowo zlecono wykonanie usługi w zakresie kompleksowej obsługi szaletów publicznych położonych we Wrocławiu przy ul. Nowowiejskiej/Prusa i ul. Mickiewicza, polegającej na utrzymaniu stałej sprawności technicznej i bezpiecznej eksploatacji szaletów oraz estetyki obiektów wraz z konserwacją i utrzymaniem wszystkich urządzeń oraz instalacji wewnętrznych tj. elektrycznych, wodociągowych, wentylacyjnych, utrzymaniu w szaletach czystości i higieny odpowiadającej wymogom sanitarnym z zapewnieniem środków czystości i środków sanitarno-technicznych;

Konserwacja fontann i nawodnień – 508 160,05 zł
Zadanie obejmowało koszty prowadzenia eksploatacji i konserwacji instalacji nawadniających i napowietrzających fontann, w tym m.in.:

- napowietrzanie stawów w Parku Południowym i Parku Nowowiejskim oraz na terenie zieleńca przy pl. Anielewicza,
- deszczowanie trawników: na pl. Katedralnym, pl. Kościuszki, w Parku Staszica, w Parku im. M. Kopernika (Staromiejskim), Parku Południowym,

na Osi Grunwaldzkiej - od ul. Norwida do Mostu Szczytnickiego, od ul. Piastowskiej do ul. Bujwida oraz od Mostu Grunwaldzkiego do Ronda Reagana, w Ogrodzie Japońskim, na Bulwarze ks. Adama Zienkiewicza, na Promenadzie Staromiejskiej od ul. Krupniczej do ul. Świdnickiej, przy ul. Piłsudskiego, na terenie Ossollineum przy ul. Szewskiej, przy ul. Św. Marcina, na Wyspie Słodowej,

- nawadnianie kropelkowe zieleni na terenach Promenad Staromiejskich, w Parku Południowym, na zieleńcu przy pl. Strzeleckim i ul. Pomorskiej, przy ul. Ks. Witolda, w Parku im. M. Kopernika (Staromiejskim), na Bulwarze Słonecznym, przy ul. Peronowej,
- fontann: w Parku im. M. Kopernika (Staromiejskim), na terenie Ossollineum przy ul. Szewskiej, w Parku Staszica, „Krasnale" na pl. Teatralnym, przy ul. Przestrzennej, na placu Św. Macieja, na Osi Grunwaldzkiej, na Wzgórzu Słowiańskim, w Parku Brochowskim,
- kaskady wodne na terenie Ogrodu Japońskiego,
- zdrój na Wzgórzu Partyzantów i przy Pomnika Knorra w Parku Słowackiego,
- punkt poboru wody w Parku Południowym przy polanie hippicznej, w Parku Staszica, na terenie przy ul. Pomorskiej, na pl. Strzeleckim, na Skwerze Skaczącej Gwiazdy;

Monitoring przeciwpożarowy zabytkowego kościółka w Parku Szczytnickim – 16 615,56 zł
W zabytkowym kościółku Św. Jana Nepomucena w Parku Szczytnickim prowadzono monitoring przeciwpożarowy wraz z bieżącą konserwacją urządzeń monitorujących;

Odbiór ścieków – 59 677,77 zł
Koszt odbioru ścieków powstałych podczas eksploatacji fontann i urządzeń nawadniających;

Inspektor - elektryk – 26 568,00 zł
W ramach zadania zapewniono obsługę inspektora – elektryka;

Najem terenu od Polskich Kolei Państwowych – 96 895,99 zł

Najem terenu przy ul. Paczkowskiej od PKP S.A. z przeznaczeniem pod budowę Parku Henrykowskiego, realizowanego w ramach środków Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego;

Umowa użyczenia terenu przy ul. Idzikowskiego od Portu Lotniczego – 53 985,24 zł
W ramach podpisanego użyczenia terenu przy ul. Idzikowskiego/Metalowców dokonano niezbędnych opłat stałych związanych z przejętą nieruchomością;

Najem pomieszczeń – fontanna multimedialna **–** 29 642,52 zł
W 2023 r. środki wykorzystano na pokrycie kosztów za najem pomieszczeń w budynku Wrocławskiego Centrum Kongresowego dla potrzeb zasilania fontanny;

Nadzory inwestorskie – 12 950,97 zł
W ramach zadania wykonano m.in.:

- przyłącze energetyczne przy ul. Nowodworskiej,
- przyłącze energetyczne przy ul. Canaletta,
- przyłącze energetyczne przy ul. Legnickiej,
- przyłącze energetyczne przy ul. Centralnej,
- przyłącze energetyczne przy ul. Przejazdowej,
- przyłącze energetyczne przy ul. Żernickiej,
- przyłącze energetyczne przy ul. Osobowickiej,
- przyłącze energetyczne przy ul. Hubskiej,
- przyłącze energetyczne przy ul. Stawowej,
- pełnienie nadzoru autorskiego nad zadaniem pn. Remont mostku w Ogrodzie Japońskim,
- kontrolę pomontażową placu zabaw przy ul. Maślickiej,
- kontrolę pomontażową placu zabaw w parku Ekopark Stabłowice,
- nadzór kierownika budowy nad realizacją zadania w Parku Grabiszyńskim;

Umowy – zlecenia, umowy o dzieło – 48 670,30 zł
W 2023 r. w ramach zadania sfinansowano m.in.:

- utrzymywanie woliery wraz z gołębiami ozdobnymi w Parku Mikołaja Kopernika,

- opracowanie studium funkcjonalno-przestrzennego dla Jeziora Pawłowickiego,
- przeglądy konserwacyjne i drobne naprawy karuzeli w Parku Mikołaja Kopernika,
- obsługę kadrowo – płacową,
- opinie naukowe;

Przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej – 150 000,00 zł
W ramach zadania zrealizowano m.in.:

- dokumentację projektową dla zadania las kieszonkowy Miyawaki,
- aktualizację dokumentacji projektowej dla zadania pn. Zagospodarowanie zieleńca przy ul. Mikołowskiej,
- opracowanie pn. Dostosowanie projektu remontu placu zabaw na skwerze I. Sendlerowej przy ul. Łukasiewicza we Wrocławiu do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością,
- opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie gospodarowania wodą opadową na potrzeby programu FENIX w zakresie placu wejściowego na Promenadę Staromiejską przy ul. Świdnickiej we Wrocławiu,
- aktualizację kosztorysu i przedmiaru robót dla projektu pn. Zagospodarowanie terenu strefy wejściowej na Promenadę Staromiejską we Wrocławiu,
- opracowanie treści tablic edukacyjnych dla terenu zieleni przy ul. Kunickiego;

Odszkodowania, franszyza na rzecz osób fizycznych – 7 641,32 zł
W ramach zadania dokonano wypłaty franszyzy redukcyjnej wynikające z postępowania odszkodowawczego w 2023 r.

Ekspertyzy – 14 760,00 zł
W ramach zadania wykonano ekspertyzę dotyczącą charakteru wód w zbiorniku na Pawłowicach;

Usługi telekomunikacyjne związane z obsługą toalet – 8 767,74 zł

Remonty na terenach zieleni miejskiej – 525 630,16 zł

W ramach środków wyremontowano wybrane alejki w Parku Skowronim oraz dokończono remont urządzeń znajdujących się w komorze fontanny w Parku Staszica.

WYDATKI MAJĄTKOWE

Plan wydatków wyniósł **23 998 612,00 zł,**

Koszty realizacji zadań inwestycyjnych wyniósł ogółem 23 992 266,15 zł, co stanowi 99,97 % wykonania planu.

Ponadto w I półroczu 2023 r. wydatkowano niewygasające środki z 2022 r. w kwocie 71 018,00 zł.

W ramach zadań inwestycyjnych w 2023 r. na terenie parków i zieleńców oraz zieleni przyulicznej nasadzono łącznie:

drzew	1 691 szt.
krzewów	19 433 szt.
bylin	12 292 szt.
pnączy	991 szt.
traw ozdobnych	7 461 szt.
cebul	7 745 szt.

W ramach powyższych środków wykonano następujące przedsięwzięcia:

1) WPI/248, Program rewitalizacji zieleni, nabrzeży, Wysp Odrzańskich – 8 295 383,18 zł. W 2023 r. w ramach zadania:
   - wykonano dostawę i montaż 23 szt. ławek w ramach Programu Ławeczka Mieszkańca,
   - wykonano rewitalizację Skweru przy ul. Stawowej-Bogusławskiego – Skweru Niemena,
   - wykonano zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Kunickiego,
   - wykonano rewitalizację zieleńca przy ul. Robotniczej i zagospodarowanie terenu przy ul. Śrubowej,
   - wykonano zagospodarowanie nieurządzonego terenu przy ul. Gazowej,
   - rozbudowano oświetlenie w Parku E. Stein,
   - trwają prace nad dokumentacją projektową dla zadania pn. "Remont Parku Szczytnickiego - Sektor 2",
   - trwają prace nad dokumentacją projektową dla zadania pn. Remont Promenady Staromiejskiej,

- trwają prace nad dokumentacją projektową dla zadania pn. Zagospodarowanie Skweru Hansa Scharouna,
- trwają prace nad przebudową Placu zabaw w parku Biskupińskim,
- trwają prace nad realizacją inwestycji pn. Zazielenienie placu Nowy Targ;

Ponadto w I półroczu 2023 r. wydatkowano niewygasające środki z 2022 r. w kwocie 4 000,00 zł. na opracowanie dokumentacji projektowej zmian dla zadania pn. Skwer przy ul. Na Szańcach i Pl. Bema – skwer Skaczącej Gwiazdy etap II.

2) Realizacja Programu Rewitalizacja Zieleni, Nabrzeży i Wysp Odrzańskich Zadanie wpisane do Założeń polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023;

3) WPI/270 – Wrocławski Budżet Obywatelski – 7 118 579,14 zł. W 2023 r. w ramach zadania:
   - zagospodarowano fragment terenu Polany Integracyjnej w ramach projektu „Park Leonarda da Vinci na Gądowie Małym" – Projekt nr 155 WBO z 2020,
   - zagospodarowano nieurządzony fragment terenu Parku Leonarda da Vinci - labirynt – etap IV - w ramach projektu „Park Leonarda da Vinci na Gądowie Małym" – Projekt nr 155 WBO z 2020,
   - zagospodarowano teren zieleni przy ul. Szybowcowej – roboty dodatkowe, w ramach projektu „Park Leonarda da Vinci na Gądowie Małym" – Projekt nr 155 WBO z 2020,
   - zagospodarowano fragment terenu przy Jeziorze Pawłowickim – etap III w ramach projektu „ZIELONO MI I BEZPIECZNIE - Pawłowice - Rewitalizacja terenu wokół jeziora na Osiedlu Pawłowice" – Projekt nr 5 WBO z 2021,
   - rozpoczęto prace remediacyjne na terenie Parku Mieszczańskiego w ramach projektu „Park Mieszczański - Nowy centralny park Wrocławia" – Projekt nr 1 WBO 2020,
   - wykonano nasadzenia zieleni w pasie drogowym pl. Staszica w ramach projektu pn. „Zielone Nadodrze 2022" – Projekt nr 25 WBO z 2022,
   - wybudowano wieżę obserwacyjną na terenie zieleni przy ul. Potokowej w ramach zadania pn. „Zieleń i Sport we Wrocławiu - Gajowice, Maślice, Ołbin i Zakrzów - parki, rekreacja i zielone zakątki w całym mieście" – Projekt nr 200 WBO z 2020,

- rozpoczęto realizację zagospodarowania górki saneczkowej w Parku Strachocińskim w ramach projektu „Psie Pole, Zakrzów, Zgorzelisko i Strachocin łączą siły” – Projekt nr 297 WBO z 2020,
- opracowano dokumentację projektową dla zadania pn. „Rowerowy Park Mamuta - wyczynowe tory treningowe” – Projekt WBO nr 315 z 2020,
- wybudowano makietę osiedla Tarnogaj oraz doposażono teren zieleńca przy ul. Gazowej w elementy małej architektury, w ramach zadania pn. „Tarnogaj nie zapomina - skwer przy Gazowej im. Paula Schreibera” – Projekt nr 55 WBO z 2021
- rozpoczęto budowę placu zabaw wraz ciągami komunikacyjnymi w ramach projektu „PARK MAŚLICKI Etap II Aktualizacja dokumentacji projektowej. Projekty placów zabaw i ścieżek. Realizacja etapu I” – Projekt nr 80 WBO z 2021,
- rozbudowano oświetlenie w parku E.Stein w ramach projektu pn. „JASNE że Ołbin! - rozjaśniamy mroki miasta. Instalacja oświetlenia w najbardziej ciemnych miejscach osiedla” – Projekt nr 111 WBO z 2021,
- rozpoczęto roboty związane z rozbudową oświetlenia w parku Tołpy w ramach projektu pn. „JASNE że Ołbin! - rozjaśniamy mroki miasta. Instalacja oświetlenia w najbardziej ciemnych miejscach osiedla” – Projekt nr 111 WBO z 2021,
- wybudowano etap I placu zabaw przy ul. Maślickiej w ramach zadania pn. „Zieleń to życie, ruch to zdrowie - Gajowice, Maślice, Ołbin i Zakrzów - parki, rekreacja i zieleń w całym mieście” – Projekt nr 118 WBO z 2021,
- zrealizowano etap I budowy parku kieszonkowego w ciągu drogi od pl. Pereca do ul. Stalowej w ramach zadania pn. „Zieleń to życie, ruch to zdrowie - Gajowice, Maślice, Ołbin i Zakrzów - parki, rekreacja i zieleń w całym mieście” – Projekt nr 118 WBO z 2021,
- rozpoczęto realizację etapu I zagospodarowania terenu w ramach projektu pn. „Plac zabaw - Muchoborski Zakątek Przygody” – Projekt nr 160 WBO z 2021,
- opracowano dokumentację projektową obejmującą budowę toalety i oświetlenia w parku na Skraju w ramach projektu pn. „Park Brochowski i na Skraju - rewitalizacja parków dla mieszkańców osiedli: Brochów, Bieńkowice, Tarnogaj, Jagodno, Księże Wielkie” – Projekt nr 199 WBO z 2021,

- trwają prace nad dokumentacją projektową obejmującą budowę toalety w Parku Brochowskim i rozbudowę Parku Brochowskiego w ramach projektu pn. „Park Brochowski i na Skraju - rewitalizacja parków dla mieszkańców osiedli: Brochów, Bieńkowice, Tarnogaj, Jagodno, Księże Wielkie” – Projekt nr 199 WBO z 2021,
- wykonano nasadzenia zieleni w pasie drogowym ul. Nyskiej, ul. Paczkowskiej i ul. Międzyleskiej w ramach projektu pn. „Zielony Tarnogaj - #KolejnaZieleń” – Projekt nr 7 WBO z 2022,
- zaprojektowano i zrealizowano etap I budowy trampolin w Ekoparku Stabłowice w ramach projektu pn. „Jump Park – Stabłowice” – Projekt nr 119 WBO z 2022,
- Zagospodarowano nieurządzony teren zieleni przy ul. Kunickiego w ramach projekt pn. „Park przy ul. Kunickiego na Muchoborze Wielkim” – Projekt nr 232 WBO z 2022.

Ponadto w I półroczu 2023 r. wydatkowano niewygasające środki z 2022 r. w kwocie 38 130,00 zł. na aktualizację dokumentacji projektowej dla zadania pn. „Szybowcowa - Zagospodarowanie zieleńca w pasie drogowym” - projekt nr 155 WBO 2020.

4) Zagospodarowanie terenów zieleni - realizacja zadań z Budżetu Obywatelskiego

Zadanie wpisane do Założeń polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2023;

5) WPI/406 – Fundusz Osiedlowy – 3 711 121,01 zł. W 2023 r. w ramach zadania:
   - wykonano zagospodarowanie skweru przy ul. Afgańskiej i ul. Pakistańskiej w ramach zadania pn. „Rewitalizacja skweru u zbiegu ulic Afgańskiej i Pakistańskiej”– RO Brochów - Priorytet 1- Część II,
   - zagospodarowano fragment parku z budową ciągów komunikacyjnych i oświetlenia przy ul. Łużyckiej i Osobowickiej w ramach zadania pn. „Kompleksowa rewitalizacja parku przy ul. Łużyckiej i Osobowickiej – etap I”– RO Karłowice Różanka Priorytet 2,
   - wybudowano oświetlenie i przebudowano ciągi komunikacyjne na zieleńcu przy ul. Nowodworskiej w ramach zadania pn. „Budowa chodnika wraz z

oświetleniem (5 szt.) -ul. Nowodworska/Krośnieńska”– RO Nowy Dwór – Priorytet 3,

- rozbudowano plac zabaw przy ul. Wędkarzy w ramach zadania pn. „Dokończenie budowy obiektów rekreacyjnych na Osobowicach i Rędzinie” – RO Osobowice-Rędzin – Priorytet 1,
- rozbudowano plac zabaw i doposażono zagospodarowanie terenu przy ul. Osobowickiej 107 w ramach zadania pn. „Dokończenie budowy obiektów rekreacyjnych na Osobowicach i Rędzinie” – RO Osobowice-Rędzin – Priorytet 1,
- opracowano dokumentację projektową zagospodarowania nieurządzonego terenu przy ul. Chałupniczej w ramach zadania pn. „Projekt Parku na Swojczycach” – RO Strachocin-Swojczyce-Wojnów, Priorytet 3,
- zrealizowano etap I zagospodarowania obejmujący przebudowę placu zabaw w ramach zadania pn. „Park Przygody w Parku Andersa” – RO Huby, Priorytet 3,
- wybudowano ciąg pieszo rowerowy na Skwerze ks. Szczepana Zielińskiego w ramach zadania pn. „Zagospodarowanie Skweru ks. Szczepana Zielińskiego” – RO Kuźniki – Priorytet 2,
- zrealizowano etap I budowy placu zabaw przy ul. Prawej w ramach zadania pn. „Plac zabaw na Żernikach Nowych” – RO Leśnica – Priorytet 5,
- zrealizowano etap I zagospodarowania terenu przy ul. Grapowej w ramach zadani pn. Projekt terenu pod pikniki przy ul. W. Grapowa – RO Jagodno – Priorytet 3,
- zrealizowano etap II zagospodarowania rekreacyjnego fragmentu Parku Bieńkowickiego w ramach zadania pn. „Budowa nowego placu zabaw dla dzieci w parku” – edycja II – RO Bieńkowice – Priorytet 1,
- doposażono teren budowanego parku przy ul. Kunickiego w elementy małej architektury w ramach zadania pn. „Zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Kunickiego we Wrocławiu” – edycja II – RO Muchobór Wielki – Priorytet 1;

Ponadto w I półroczu 2023 r. wydatkowano niewygasające środki z 2022 r. w kwocie 28 888,00 zł. na opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania związanego z remontem ścieżek oraz budową oświetlenia przy ul. Nowodworskiej– RO Nowy Dwór – Priorytet 3.

6) WPI/420 – Zielona Rewolucja – 4 849 999,72 zł. W 2023 r. w ramach zadania:
   - wykonano rozszczelnienie asfaltowego chodnika i nasadzono zieleń przy ul. Stysia,
   - wykonano rozszczelnienie chodnika przystanku tramwajowego przy ul. Drobnera i nasadzono drzewa,
   - opracowano dokumentacje projektowe dla rozszczelnień w pasach drogowych (7 lokalizacji),
   - zrealizowano etap II budowy parku kieszonkowego w ciągu drogi od pl. Pereca do ul. Stalowej,
   - wykonano rozszczelnienie chodnika wzdłuż ul. Rydygiera i nasadzono zieleń,
   - wykonano rozszczelnienie i zabezpieczenie historycznej alei lipowej przy ul. Powstańców Śląskich na odcinku od ul. Sztabowej do Ronda Powstańców Śląskich,
   - wykonano nasadzenia krzewów na zrewitalizowanym zieleńcu przy ul. Afgańskiej,
   - przeprowadzono rekultywację terenu zieleni pasa drogowego pl. Staszica i założono łąkę kwietną,
   - założono łąkę kwietną na terenie przy ul. Gazowej,
   - zrealizowano nasadzenia drzew w ramach akcji Wrośnij we Wro – edycja wiosenna w Parku Tysiąclecia, gdzie posadzono 319 drzew oraz edycja jesienna w Parku Zachodnim, gdzie posadzono 300 drzew,
   - zrealizowano nasadzenia drzew, krzewów i bylin w ramach nasadzeń wiosennych i jesiennych w ilości 864 drzewa, 3126 krzewów, 671 pnączy, 2807 bylin oraz 1666 traw,
   - nasadzenia uzupełniające drzew i krzewów zrealizowano m.in.:
     w parkach: Polana Popowicka, Marii Dąbrowskiej, Mamuta, Grabiszyński, Szczytnicki
   - na zieleńcach: przy ul. Stanów Zjednoczonych, Płońskiego, Wyspa Bielarska, Afgańska/Pakistańska,
   - przy ulicach: Graniczna, rondo Radiotechników, Sukielicka, Na Ostatnim Groszu, Trzmielowicka, Kromera, Prądzyńskiego, Legnicka, Rondo Lotników Polskich, Wilanowska, Kowalska, Krzywoustego, Kasprowicza, Czajkowskiego, Boya-Żelenskiego, Kochanowskiego, Rumiankowa,

Bolkowska, Częstochowska, Mińska, Lotnicza, al.Śląska, Średzka, Hallera, Swobodna, Gwiaździsta, Zaporoska, Brucknera, Królewska, Litewska, Przybyszewskiego, Sobieskiego,

- trwają prace nad budową parku kieszonkowego przy ul. Chorwackiej w miejscu nielegalnego parkingu,
- trwają prace nad budową parku kieszonkowego przy ul. Nowy Świat,
- trwają prace nad aktualizacją dokumentacji projektowej dla zadania pn. „Park kieszonkowy przy ul. Stysia,
- trwają prace projektowe nad aktualizacją dokumentacji projektowej dla zadania pn. park Kieszonkowy przy ul. Orzechowej;

7) INW – Zakupy inwestycyjne – 17 183,00 zł. W 2023 r. w ramach zadania zakupiono serwer systemu biletowania z akcesoriami do kasy Ogrodu Japońskiego;

8) Opracowanie programu do zarządzania zielenią w zasobach Zarządu Zieleni Miejskiej – 368 434,20 zł

W celu sprawnego zarządzania powierzonym mieniem ZZM zrealizował system informatyczny wspomagający zarządzanie i pozwalający na lepszy kontakt z wybranymi podmiotami poprzez udostępnienie e-usług. W dniu 23.11.2021 r zawarta została umowa pomiędzy Województwem Dolnośląskim a Gminą Wrocław, o dofinansowanie projektu pn. "Budowa Systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu: e-platforma Zieleń we Wrocławiu - etap 1" nr RPDS.02.01.02-02-0012/21-00 w ramach Osi Priorytetowej nr 2 "Technologie informacyjno- komunikacyjne", Działania nr 2.1 "E-usługi publiczne", Poddziałania nr 2.1.2 "E-usługi publiczne - ZIT WROF" Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020.

W 2023 r. w ramach ww. projektu trwała realizacja zadań związanych m.in, z:

- inwentaryzacją zieleni Park Popowicki, Park Pracze Odrzańskie, Park Marii Dąbrowskiej, Park Złotnicki, Park Tołpy, Park Zachodni, ul. Górnicza, Hutnicza na kwotę 329 935,20 zł,
- działaniami informacyjnymi i promocyjnymi: wydruk kodów QR, realizacja spotów oraz broszur informacyjno-promocyjnych - 38 499,00 zł
- budową systemu informatycznego, za co odpowiedzialne jest Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu.

Realizacja projektu została zakończona w IV kwartale 2023 r.

9) LifeCOOL CITY – 16 927,98 zł

Wrocław, jako miasto demonstracyjne, bierze udział w projekcie LIFECOOLCITY, dofinansowanym z Unii Europejskiej w ramach projektu Life, którego głównym celem jest wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą w procesie adaptacji miast do zmian klimatu. Z ramienia Wrocławia w projekcie zaangażowany jest Urząd Miejski oraz Zarząd Zieleni Miejskiej. Do głównych zadań realizowanych przez tut. jednostki jest opiniowanie i uzgadnianie materiałów przesyłanych przez partnerów dot. m.in.: ankiet, map oraz szeroko rozumianej dendrologii. Produkty wypracowane w czasie trwania projektu będą odpowiedzią na kluczowe projekty środowiskowe: uszczelnienie podłoża, niewykorzystane warunki wodne, spadek jakości roślinności, wzrost temperatury podłoża. Wynikiem prac będą systemy dedykowane do zarządzania BZI oraz mapy tematyczne: mapa koron drzew, mapa gatunków drzew, mapa MPWC (miejska powierzchniowa wyspa ciepła) i inne. Rozwiązania wypracowane w projekcie docelowo będą miały zastosowanie także w innych miastach Unii Europejskiej.

Termin zakończenia projektu: 2029 r.

REALIZOWANE INNE PROGRAMY

1) Program zieleni rozproszonej – 100 000,00 zł

Środki zostały wykorzystane na dostawę części materiału roślinnego opisanego w ramach zadania nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej. Dodatkowo zrealizowano wnioski szkół i innych gminnych podmiotów na dostawę materiału roślinnego.

2) Program poprawy estetyki i zagospodarowania rekreacyjnego miasta - 1 024 539,55 zł. W ramach przyznanych środków w 2023 r. wykonano m.in.:
   - coroczną kontrolę podstawową urządzeń placów zabaw, siłowni zewnętrznych,
   - naprawę urządzenia wioślarz siłowni w Parku Zachodnim przy ul. Pałuckiej,
   - zakup żagli zacieniających na Promenadę nad Oławą przy ul. Żabiej Ścieżce,

- dostawę i montaż urządzeń rekreacyjnych na place zabaw i siłownie zewnętrzne, m.in. w Parku Złotnickim, na zieleńcu przy ul. Jerzmanowskiej, w Parku na Gaju, na Bulwarze Tadka Jasińskiego,
- naprawę urządzeń placów zabaw z podziałem na branżowe elementów metalowe, drewniane, liny, nawierzchnie bezpieczne, tworzywa sztuczne,
- specjalistyczną naprawę huśtawki wahadłowej w Parku Klecińskim,
- wymianę piaskowej nawierzchni bezpiecznej na psim wybiegu w Parku Grabiszyńskim,
- zakup obrzeży gumowych na plac zabaw w Parku Słonecznym na Gaju,
- naprawę zestawu zabawowego w Parku Andersa,
- zabezpieczenie drzew przy ul. Łokietka,
- dostawę wraz z montażem materaca ochronnego przy torze do jazdy pumptrack przy ul. Hermanowskiej,
- dostawę wraz z montażem 2 szt. rusztów do grilli betonowych na terenie strefy wypoczynku i rekreacji na zieleńcu przy al. Śląskiej,
- usługę naprawy liny polipropylenowej w balustradach przy placu zabaw "Średniowieczny Wrocław" w Parku Tysiąclecia,
- dostawę i montaż desek kompozytowych na tarasie na zieleńcu przy ul. Kwaśnej,
- dostawę wraz z montażem przegubów krzyżowych w hamakach przy Oazie Buczackiej,
- naprawę płotku ograniczającego wjazd na rabaty przy ul. Chrobrego,
- dostawę i naprawę koszy na terenie Parku Widawskiego,
- zabezpieczenie na rabatach przy placu zabaw "Średniowieczny Wrocław w Parku Tysiąclecia",
- usługę usunięcia aktów dewastacji na terenie Park Lesława Węgrzynowskiego przy ul. Kolejowej,
- dostawę wraz z montażem szafki zasilającej imprezy plenerowe w Parku Strachocińskim, naprawę zabezpieczenia w szafie głównej oraz dostawę przewodów zasilających w Parku Strachocińskim,
- wykonanie drenażu przy ciągu komunikacyjnym w Parku Tysiąclecia,
- naprawę siatki stalowej zabezpieczającej na wieży obserwacyjnej w Parku Świetlików wraz z dostawą złączek,
- usługę wymiany słupków miejskich przy zagospodarowaniu terenu przy ul. Kunickiego oraz przy skwerze ks. Zielińskiego;

REALIZOWANE INNE ZADANIA

1) Oczyszczanie miast i wsi – 498 448,17 zł

W ramach zadania zrealizowano:

- usuwanie odpadów z gminnych terenów rolnych: ul. 8 Maja, ul. Krotoszyńska, Szachistów, Kaczeńcowa, Przedwiośnie, teren koło R.O.D. Aster, ul. Mokronoska, Rycerska, Ubocze, Racławicka, Głubczycka/Bytomska, Nepalska, Mościckiego, Opolska, Cieszyńska, Kanonierska, Kuklińskiego, Ceglana, Przednia, Ryżowa, Kmicica, Urbanowicza, Szczecińska, Opoczyńska, Konduktorska, Pawia, Grota-Roweckiego/ Przystankowa, Świątnicka, Racławicka, Sołtysowicka, Francuska/ Trawowa, Przybyły, Żernicka, Rolnicza, Vespucciego, teren na działce nr 17/32, AM-5, obręb Kowale, Suwalska, Kwidzyńska, Racławicka, Buforowa, Ziębicka, Złotnicka, Chałupnicza, Działkowa, Gwarecka/Nadrzeczna, Cieszyńska, Blizanowicka, Pirenejska, grobla Łaniewska, ul. Kochanowskiego, Mielczarskiego, Kardamonowa, Opoczyńska,
- koszenie terenu: ul. Wierzyńskiego, Serowarska, Przylaszczkowa, Czekoladowa, Uciechowska, Główna, Błotna, Maślicka, Brodzka/Chełmska, Brodzka, Jaksonowicka, Nadrzeczna, Kmicica, Urbanowicza, Żernicka, Opoczyńska, Głubczycka/Bytomska, Międzyrzecka, Sołtysowicka, Francuska/Trawowa, teren przy torach kolejowych ul. Lotnicza, ul. Kurlandzka, Ełcka, Redycka, Lekcyjna, Sołtysowicka, Gałowska, Suwalska, Racławicka, Kruszcowa, Szczecińska, Buforowa, Międzyrzecka, Ziębicka, Złotnicka, Heweliusza, Ostródzka, Petuniowa, Buczacka,
- przycinanie krzewów: ul. Jaksonowicka, Francuska/Trawowa, Suwalska,
- pielęgnacja drzew: ul. Opatowicka, Popielskiego, Siemianowicka, Asfaltowa, Gałowska, Lotnicza, Sołtysowicka, Pisarzowicka, Jerzmanowska/Żernicka, Bierdzańska, Sołtysowicka, Kłokoczycka, Jodłowicka, Złotnicka, Potokowa, Heweliusza, Międzyrzecka, Awicenny,
- usuwanie ogrodzeń drewnianych i z siatki stalowej: ul. Mokronoska, Francuska/ Trawowa,
- wycinka drzew: ul. Maślicka, Asfaltowa, Serowarska, Stobrawska, Rabczańska, Równa, Lazurowa, Koszalińska, Jeleniogórska, Piechowicka, Awicenny, Strachowskiego, Asfaltowa, Braci Gierymskich, Chłopska, Lotnicza, Pilczycka, Złotej Lilii, Grobla Kozanowska, Grawerska,

- ogrodzenie terenu siatką leśną: ul. Awicenny,
- usuwanie padłych zwierząt wraz z przekazaniem do utylizacji: ul. Północna, al. Piastów, działka nr 4/5, AM-1, obręb Poświętne,
- usunięcie wywrotu/złomu drzewa: ul. Grawerska, Potokowa,
- prace interwencyjne: usunięcie zbiornika na nieczystości i latryny - ul. Mokronoska, przygotowanie podłoża pod przeniesienie kamienia upamiętniającego ofiary obozu Burgweide - ul. Sołtysowicka, zakup i montaż pokrywy studni – ul. Ziębicka, Szczecińska, rozbiórka komina – ul. Działkowa, usunięcie pozostałości po kiosku handlowym – ul. Nowowiejska, odwierty – ul. Ziębicka,
- usunięcie altany: ul. Mokronoska,
- montaż tablic informacyjnych: ul. Działkowa,
- otaśmowanie taśmą ostrzegawczo-wygrodzeniową biało-czerwoną: ul. Działkowa,
- usunięcie kontenera na odzież używaną: ul. Chociebuska/Nowodworska,
- monitoring terenu: ul. Awicenny;

2) Uporządkowanie terenów gminnych – 69 120,00 zł

Przyznane w 2023 r. środki zostały przeznaczone na realizację zadań związanych z uporządkowaniem terenów będących własnością Gminy, nie przekazanych do bezpośredniego zarządzania, m.in. na wycinkę drzew, likwidację nielegalnych wysypisk śmieci oraz wywozu złomu. Prace postępowały zgodnie z harmonogramem oraz zgłoszeniami przekazywanymi przez Wydział Nieruchomości Komunalnych.

Zrealizowane zadania obejmowały:

- usuwanie odpadów z gminnych terenów będących w zarządzie WNK: ul. Zielińskiego, Skarbowców, Krzemieniecka, Krakowska, Żabia Ścieżka, Opolska, Świeradowska, Kosmonautów, Rakowa, Mewia, Jędrzejowska, Modra/Gołężycka, Pilczycka, Pałucka, Robotnicza,
- koszenie terenu: ul. Zielińskiego, Skarbowców, Krzemieniecka, Krakowska, Żabia Ścieżka, Opolska, Świeża/Daktylowa, Świeradowska, Kosmonautów, Rakowa, Mewia, Jędrzejowska, Modra/Gołężycka, Pilczycka, Pałucka, Pilczycka, Robotnicza,
- pielęgnację drzew: ul. Zielińskiego, Rawicka, Krzemieniecka, Rakowa, Mewia, Pałucka, Robotnicza,

- usunięcie jemioły z drzewa: ul. Zielińskiego,
- przycięcie lub usuniecie krzewów: ul. Zielińskiego, Skarbowców, Świeża/Daktylowa, Jędrzejowska,
- wycinkę drzew: ul. Radosna, ks. Bp. B. Bogedaina, Świeża.

3) Zadanie powiatu zlecone – utrzymanie w czystości terenów należących do Skarbu Państwa – 12 941,80 zł

Przyznane w 2023 r. środki zostały wykorzystane na realizację prac interwencyjnych na terenie nieruchomości Skarbu Państwa. Zrealizowane zadania obejmowały:

- usuwanie odpadów z terenów Skarbu Państwa, którymi zarządza Prezydent Wrocławia: ul. Przejazdowa,
- pielęgnację drzew: ul. Przejazdowa, Potokowa,
- wycinkę drzew: ul. Kłokoczycka.

4) GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD – Plan 910 806,00 zł

Wydatki bieżące – 830 681,16 zł

W 2023 r. wykorzystano środki w wysokości 830 681,16 zł, co stanowi 91,20 % wykonania planu. W ramach środków wykonano:

- opłaty za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej (przyłączy i sieci kanalizacji deszczowej) nie związanych z funkcją odwodnienia drogi przy ul. Mieszczańskiej, ul. Rędzińskiej, ul. Złotnickiej, ul. Kowieńskiej, ul. Przybyły, ul. Krzyckiej, ul. Pogodnej oraz ul. Maleczyńskich – 7 566,02 zł,
- awarie, dokumentacje - wykonano naprawę oraz uzupełnienie uszkodzonych elementów studni przy ul. Jeździeckiej 22, Komuny Paryskiej 23, Krasińskiego 19, Mińskiej 2, Łąka Mazurska, Okulickiego 26, Gorlickiej 3-5, Ziemowita-Braniborskiej, pl. Powstańców Śląskich, Jaworowej 22, Kościelnej 24, Wiosennej 19, Eluarda 59, Jagiellońskiej 8, Krępickiej 62 oraz studnie ST-5, ST-6 w sektorze 4 i ST-8 w sektorze 7 Parku Szczytnickiego. Zamontowano system napowietrzania drobnopęcherzykowego Fosy Miejskiej. Naprawiono i usprawniono zastawki w Parku Leśnickim oraz Ogrodzie Japońskim. Wzmocniono i odtworzono linię brzegową w zbiorniku wodnym w Parku Brochowskim. – 340 250,80 zł,

- zakupiono energię elektryczną do zasilania przepompowni wód drenażowych i deszczowych na osiedlach: Kowale, Nowy Dwór, Stabłowice, Księże Małe, Biskupin, pompowni wód przy ul. Dróżniczej i Głubczyckiej, a także pompowni wód powodziowych „Małgorzata" przy ul. Żabia Ścieżka – 126 948,34 zł
- usługi pozostałe, koszty eksploatacji i utrzymania drenaży i pompowni drenażowych w okresach miesięcznych oraz obsługa fosy miejskiej, jazów i przepompowni. Realizowano bieżącą konserwację i przeglądy regulacji urządzeń hydrotechnicznych. Wykonano czyszczenie zbiornika ze śniętych ryb przy ul. Włościańskiej. Uporządkowano zieleń na rowie przy ul. Starogajowej – 297 700,00 zł,
- różne opłaty i składki, opłaty z tytułu korzystania ze środowiska za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych systemami kanalizacji deszczowej oraz opłaty za użytkowanie gruntów pokrytych wodami za rok 2023 – 58 216,00 zł.

5) Prowadzenie bazy danych systemu zieleni Wrocławia

Zarząd Zieleni Miejskiej prowadził działania na rzecz harmonijnego rozwoju systemów zieleni miejskiej i sprawnego nią zarządzania, prowadzi bazy danych i analizy służące sprawnemu zarządzaniu, a także opiniowaniu dokumentów strategicznych i działań innych jednostek w sposób jak najbardziej chroniący zieleń. Dane zbierane na podstawie Zarządzenia Prezydenta nr 1217/19 z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia:

- informacja o usunięciach i nasadzeniach drzew; informacji na temat decyzji administracyjnych na wycinkę drzew; informacji o działkach i wyodrębnionych w nich przestrzeniach lub dokładnych miejscach, na których istnieje możliwość nasadzenia drzew tzw. baza terenów pod nasadzenia , a także informacja o planach nasadzeń i ich aktualizacji,
- zasoby zieleni w Systemie Informacji Przestrzennej,
- weryfikacja poprawności opracowań przygotowanych do zaimportowania do Bazy Zasobów Zieleni od komórek i jednostek miejskich. Baza Zasobów Zieleni zawiera 201 373 zinwentaryzowanych drzew oraz 1626 obszarów pokrytych drzewami o powierzchni 44,47 ha oraz 35 326 obszarów zakrzewionych o powierzchni 113,93 ha. Dane te pochodzą z 3

066 opracowań i z bieżącej działalności ZZM. Dodatkowo w ramach prac zleconych przez ZZM zinwentaryzowano 42 546 drzew.

- bazy przestrzenne zawierają: bazy obiektów ZZM – 618, baza ulic – 1 312, baza obiektów rekreacyjnych – 325.

6) Promocja

Prowadzono działalność promującą aktywność ZZM na rzecz rozwoju zieleni i ochrony przyrody w mediach tradycyjnych i społecznościowych. W 2023 r. przygotowanych zostało 460 postów dotyczących działań ZZM na profilach miejskich m.in Zielony Wrocław, które miały jednorazowo od kilku do kilkudziesięciu tysięcy odbiorców. Odbyło się kilka akcji informacyjno-edukacyjnych m.in. Lasy Miejskie ZZM, Place zabaw ZZM, Wyjątkowe drzewa na terenach zieleni miejskiej, Kalendarz imprez na terenach ZZM, Ciekawostki przyrodnicze na terenach ZZM tj. m.in. informacje o wiewiórkach, trzmielach czy flagowcu. Przygotowano filmy dotyczące inwestycji i wydarzeń realizowanych przez Zarząd Zieleni Miejskiej oraz jego bieżącej działalności jak np. odbetonowanie placu Nowy Targ, Wrośnij we Wrocław, otwarcie skweru Czesława Niemena, remediacja na Kępie Mieszczańskiej, odsłonięcie makiety historycznego osiedla przy ul. Gazowej.

Podnoszenie kwalifikacji

Podnoszenie kwalifikacji kadry odbywa się poprzez aktywny udział osób zatrudnionych w szkoleniach, warsztatach i konferencjach, których w 2023 było 30 i wzięło w nich udział 58 pracowników, z czego większość w więcej niż jednym wydarzeniu. Były to m.in.: kurs Certyfikowanego Inspektora Drzew, warsztaty terenowe Diagnostyka i inspekcja drzew (jako rozszerzenie CID), szkolenie o chorobach roślin (dwie części), konferencja i warsztaty terenowe pt. „Współczesne wyzwania z zakresu ochrony i rewaloryzacji zieleni zabytkowej i przyrodniczo cennej”, European Forum on Urban Forestry/Kraków, udział w konferencji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu Problemy Ochrony Roślin na Terenach Zurbanizowanych, Kongres Diagnostyki Drzew, udział w kongresie geoinformatycznym szkolenie o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych, szkolenie o dostępności (projektowanie uniwersalne), szkolenie Zamówienia publiczne dla początkujących, szkolenie dotyczące inwentaryzacji, szkolenie dotyczące

ochrony gruntów rolnych i leśnych, udział w Samorządowym Kongresie Internetu i Mediów społecznościowych, szkolenie z mediów społecznościowych. W części wydarzeń ZZM prezentował swoje działania, m.in. na konferencji międzyuczelnianej Re-think green, której ZZM był także partnerem, na EFUF, na konferencji Zielona Uczelnia, organizowanej przez Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, czy na IV Forum Zarządcy Zieleni o lasach miejskich.

ZESTAWIENIE ANALITYCZNE GŁÓWNYCH ZADAŃ REALIZOWANYCH W LATACH 2019-2023

Powierzchnia terenów objętych bieżącą konserwacją

Lp.	Rodzaj obiektów	Wykaz powierzchni (ha)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1	Parki	623,39	631,41	640,12	660,80	660,96
2	Ulice (bez pow. rowów)	562,46	562,46	562,46	579,52	579,06
3	Lasy, parki leśne, tereny leśne	1 191,73	1 191,73	1191,73	1 227,10	1 227,10
4	Zieleńce	151,91	162,54	161,64	164,25	166,75
5	Zieleń tymczasowa i nieurządzona	125,55	129,09	128,49	173,62	183,33
	Ogółem	**2 655,04**	**2 677,23**	**2 684,44**	**2 805,29**	**2 817,2**

Sprzedaż biletów wstępu do Ogrodu Japońskiego

Lp.	Rodzaj biletu	Ilość biletów (szt.)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1	Normalne	113 780	70 982	117 931	122 708	121 502
2	Ulgowe	112 440	45 534	85 248	103 776	93 425

3	Rodzinne	22 880	6 262	9 950	8 689	7 869
4	Karnety	10	20	37	23	13
5	Bilety specjalne	117	72	105	41	40
	Ogółem	**249 227**	**122 870**	**213 271**	**235 237**	**222 849**

Drewno pozyskane w trakcie prowadzonej konserwacji lasów komunalnych

Lp.	**Grubizna drewna**	**Miąższość drewna (m^3)**				
		2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1	Drewno opałowe	672,54	879,04	1 115,62	1 571,39	1 619,25
2	Papierówka/ drewno wielkowymiarowe	-	-	-	12,27	-
	Ogółem	**672,54**	**879,04**	**1 115,62**	**1 583,66**	**1 619,25**

Nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej

Lp.	**Rodzaj nasadzeń**	**Ilość roślin (szt.)**				
		2019	**2020 (w tym inwestycyjne)**	**2021 (w tym inwestycyjne)**	**2022 (w tym inwestycyjne)**	**2023 (w tym inwestycyjne)**
1	Drzewa	2 125	3 221 (382)	2 406 (361)	2 574 (189)	454 (1 691)
2	Krzewy	59 733	79 674 (18 529)	65 588 (26 113)	29 309 (7 443)	41 128 (19 433)
3	Sadzonki leśne	84 900	73 740	81 400	45 150	21 700
4	Rabatowe	121 818	135 837	133 447	136 177	13 638
5	Cebulowe	225 585	176 431 (34 247)	209 550 (29 377)	173 041 (2 779)	364 650 (7 745)
6	Byliny	33 114	67 830 (23 316)	47 338 (19 320)	28 464 (6 288)	13 207 (12 292)
7	Pnącza	1 081	10 613 (564)	1 716 (286)	2 302 (1072)	365 (991)

	Ogółem	**528 356**	**547 346** (77 038)	**506 445** (75 457)	**417 017** (17 771)	**448 366** (30 556)

Zadania w zakresie placów zabaw, oświetlenia oraz urządzeń wodnych

Lp.	**Nazwa czynności**	**Ilość obiektów (szt.)**				
		2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1	Przeglądy, konserwacja i naprawy:					
	- place zabaw	122	127	131	135	138
	- siłownie terenowe	53	59	63	64	65
	- ścieżki zdrowia	8	11	12	14	16
3	Eksploatacja i konserwacja oświetlenia:					
	- lampy oświetlenia typu parkowego i iluminacje	2 594	2 887	2 989	3 116	3 547
4	Eksploatacja i konserwacja urządzeń wodnych:					
	- fontanny i systemy nawadniania	35	39	46	46	49

PODSUMOWANIE

Działania Zarządu Zieleni Miejskiej związane z realizacją zadań inwestycyjnych, bieżącą konserwacją terenów zieleni miejskiej są spójne z programem Prezydenta oraz Strategią Wrocławia 2030. Obywa się to poprzez:

1) Zwiększanie powierzchni terenów zieleni miejskiej.

Przyjęte zmiany powierzchni parków i zieleńców są wynikiem przeprowadzonych inwestycji, zagospodarowania terenów niedostępnych i nieużytkowanych, ale

także kontynuacją działań związanych z weryfikacją przyjętej klasyfikacji i zadań bieżących związanych z konserwacją i utrzymaniem istniejącej zieleni, w tym realizacji planu nasadzeń na nowych terenach. Weryfikacja klasyfikacji wiąże się również z ujednoliceniem danych prowadzonych w systemie informacji przestrzennej w zakresie poszczególnych typów i kategorii zieleni.
W ramach zmian w zakresie zieleni parkowej wzrost powierzchni wynika ze zmiany klasyfikacji i przyjęcia nowych skwerów w związku z działaniami inwestycyjnymi tj. Park kieszonkowy przy ul. Kunickiego, skwer przy ul. Robotniczej, zieleniec przy ul. Grapowej, zieleniec przy ul. Kozanowskiej/ Pałuckiej.
Modernizacja terenów zieleni pod względem rekreacyjnym –
Powstały 3 nowe place zabaw oraz ścieżka zdrowia, 7 zmodernizowano i doposażono poprzez dostawienie nowych urządzeń w ramach prac inwestycyjnych. Ponadto do klasyfikacji przyjęto ścieżkę zdrowia, która powstała w ramach współpracy z inwestorem zewnętrznym na terenie zieleni przy ul. Zefirowej. Dodatkowo do klasyfikacji przyjęto rozbudowaną siłownie o zestaw kalisteniki i otwartą do użytkowania w roku 2024 tj. na Polanie integracyjnej.

2) Doposażono tereny zieleni w elementy małej architektury tj. ławki i kosze na odpady,

tablice informacyjne i edukacyjne. W ramach ww. działań stworzono miejsca, które umożliwiają aktywny wypoczynek mieszkańcom. Ponadto podniesiono standard i atrakcyjność terenów pod względem aktywności sportowej wśród zieleni. W ramach projektu „Ławeczka Mieszkańca" wprowadzono 23 nowych ławek w zgłoszonych lokalizacjach : ul. Szwedzka, ul. Kunickiego, ul. Strzegomska, ul. Wietrzna, ul. Grabiszyńska, ul. Waniliowa, ul. Cynamonowa, ul. Kominiarska, ul. Klimasa, ul. Wełniana, ul. Jedności Narodowej, ul. Prosta, ul. Kotlarska, Park Czarna Woda, Skwer przy ul. Pięćdziesięciu Bohaterów, Park przy ul. Świeradowskiej, Zieleniec przy ul. Meissnera, Skwer przy ul. Pałuckiej.

3) Podnoszenie standardów bieżącego utrzymania istniejących terenów zieleni miejskiej;

nasycanie zielenią istniejących obiektów zieleni miejskiej poprzez nasadzenia zieleni. W 2023 nasadzono 2 454 drzewa, ok. 44 500 krzewów i pnączy, ponad 20 000 bylin i traw ozdobnych, ponad 370 000 kwiatów rabatowych i

cebulowych. Dodatkowo na terenach zieleni miejskiej zrealizowano nasadzenia 873 drzewa wykonane przez inne jednostki gminne i inwestorów prywatnych.

4) Konsekwentną rewaloryzację i rewitalizację istniejących założeń zieleni - m.in. zagospodarowanie Skweru Niemena, zieleńca przy ul. Gazowej (skwer Paula Schreibera i Hansa Thomasa), zieleńca przy ul. Robotniczej/Śrubowej, w Parku przy Jeziorze Pawłowickim, skweru przy ul. Afgańskiej/Pakistańskiej, w Parku przy ul. Łużyckiej, w Parku Skowronim, skweru ks. Szczepana Zielińskiego.

5) Budowę i rozbudowę oświetlenia w lokalizacjach Park E.Stein, Park przy ul. Łużyckiej,

Park przy ul. Kunickiego, skwer Niemena, skwer przy ul. Osobowickiej 107, zieleniec przy ul. Nowodworskiej, zieleniec przy ul. Grapowej.

Wybrane zadania zrealizowane w ramach inwestycji oraz działań bieżących ZZM	
1.	Nowe tereny - udostępnienie nowych terenów zieleni
1.1	Park przy ul. Kunickiego
1.2	Skwer przy ul. Robotniczej - ul. Śrubowej
1.3	Zieleniec przy ul. Grapowej
1.4	Zieleniec przy ul. Kozanowskiej/Pałuckiej
2.	Rewitalizacja i kontynuacja zagospodarowania
2.1	Skwer Niemena przy ul. Stawowej/Bogusławskiego
2.2	Zieleniec przy ul. Gazowej - skwer Paula Schreibera i Hansa Thomasa
2.3	Zieleniec przy ul. Śrubowej
2.4	Zagospodarowanie nowego fragmentu Parku Leonarda da Vinci - Labirynt
2.5	Park przy Jeziorze Pawłowickim
2.6	Skwer przy ul. Agańskiej/Pakistańskiej
2.7	Park przy ul. Łóżyckiej/Osobowickiej
2.8	Skwer ks. Szczepana Zieleniskiego
2.9	Zieleń przyuliczna ul. Stysia
2.10	Zieleń przyuliczna ul. Pereca od pl. Pereca do ul. Stalowej

2.11	Zieleń przyuliczna pl. Staszica
2.12	Zieleń przyuliczna ul. Rydygiera
2.13	Remont ścieżek w Parku Skowronim
3.	Sport i Turystyka
3.1	Place zabaw nowe
3.1.1	Park przy ul. Maślickiej
3.1.2	Park przy ul. Kunickiego
3.1.3	przy ul. Prawej na terenie kompleksu Las Kosmonautów
3.2	Place zabaw zmodernizowane/doposażone
3.2.1	Park Biskupiński – plac zabaw dla dzieci starszych
3.2.2	Skwer przy ul. Osobowickiej 107
3.2.3	Park Strachociński (górka saneczkowa)
3.2.4	Ekopark Stabłowice
3.2.5	Zieleniec przy ul. Wędkarzy
3.2.6	Skwer przy ul. Osobowickiej 107
3.2.7	Park Andersa
3.3	Siłownie/Kalisteniki/Ścieżki Zdrowia
3.3.1	Park Bieńkowicki – ścieżka zdrowia
3.3.2	Polana Integracyjna – siłownia z zestawem kalistenicznym
3.3.3	Zieleniec przy Zefirowej – ścieżka zdrowia (inwestor zewnętrzny na terenie ZZM)
3.4	Mosty
3.5.1	most w Parku Szczytnickim
4.	Psie Wybiegi
4.1	Przy ul. Gazowej - skwer Paula Schreibera i Hansa Thomasa
4.2	Przy ul. Pałuckiej / ul. Kozanowskiej
5.	Bezpieczeństwo
5.1	Oświetlenie / przyłącza
5.1.1	Park E. Stein
5.1.2	Park przy ul Łużyckiej /Osobowickiej
5.1.3	Zieleniec przy ul. Nowodworskiej
5.1.4	Skwer Niemena przy ul. Stawowej/Bogusławskiego
5.1.5	Skwer przy ul. Osobowickiej 107
5.1.6	Park przy ul. Kunickiego

5.1.7	Zieleniec przy ul. Grapowej
5.2	Słupki w pasie drogowym
5.2.1	ul. Dziwnowska
5.2.2	Plac Staszica
5.2.3	ul. Pereca
5.2.4	ul. Chorwacka
5.2.5	ul. Stysia / ul. Kolejowa
5.2.6	ul. Kunickiego
5.2.7	Ul. Kozanowska
5.3	Ławeczka Mieszkańca
5.3.1	23 lokalizacje
6.	Mała architektura
6.1	Wieża Obserwacyjna na terenie przy ul. Potokowej
6.2	Rzeźba „Zaplątani” przy ul. Robotniczej
6.3	Makieta Osiedla Tarnogaj – przy ul. Gazowej - skwer Paula Schreibera i Hansa Thomasa

DEPARTAMENT INFRASTRUKTURY I TRANSPORTU

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
DEPARTAMENTU INFRASTRUKTURY I TRANSPORTU
za rok 2023

I. WSTĘP

Departament Infrastruktury i Transportu odpowiada między innymi za realizację zadań z zakresu:

1. Planowania inwestycyjnego.
2. Zarządzania ruchem drogowym na drogach publicznych Wrocławia.
3. Transportu miejskiego.
4. Utrzymania infrastruktury drogowej na terenie Miasta.
5. Rozwoju zrównoważonej mobilności.
6. Rozwoju ruchu pieszego i rowerowego.
7. Rozwoju transportu publicznego.
8. Prowadzenia miejskich projektów związanych z transportem publicznym i zrównoważoną mobilnością.
9. Prowadzenia miejskich projektów dotyczących parkingów „Parkuj i Jedź".
10. Koordynacji działań Miasta w zakresie komunikacji kolejowej.
11. Przygotowania i wdrażania projektów (w tym w formule partnerstwa publiczno-prywatnego).
12. Koordynacji i monitorowania zadań w zakresie infrastruktury drogowej.
13. Wspierania rozwoju elektromobilności we Wrocławiu.
14. Współpracy z Wydziałem Planowania Przestrzennego oraz Departamentem Zrównoważonego Rozwoju w zakresie koordynacji planów i projektów rozwoju infrastruktury miejskiej w zgodności z planami rozwoju Wrocławia.
15. Bieżącej współpracy z Wydziałem Planowania Przestrzennego w zakresie sporządzania opracowań branżowych: transportowych i infrastrukturalnych do dokumentów planistycznych Miasta.

Zgodnie z Zarządzeniem numer 9191/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 19 grudnia 2022 roku w sprawie udziału departamentów, wydziałów, biur, spółek i jednostek organizacyjnych gminy Wrocław w realizacji przedsięwzięć przyjętych

w dokumencie pod nazwą „Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023” – monitorowano, koordynowane przez Departament Infrastruktury i Transportu oraz realizowane przez jednostki podległe, przedsięwzięcia.

Priorytet 1 - MOBILNOŚĆ

- Realizacja programu poprawy stanu technicznego obiektów inżynierskich
- Realizacja programu inicjatyw lokalnych
- Przebudowa ulicy Pomorskiej
- Poprawa stanu nawierzchni ulic
- Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji we Wrocławiu – Etap IV
- Budowa wydzielonej trasy tramwajowo-autobusowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia
- Niskoemisyjny transport publiczny we Wrocławiu
- Wrocławski Program Tramwajowy
- Realizacja programu szynowego
- Budowa Alei Wielkiej Wyspy we Wrocławiu
- Budowa Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej numer 94
- Realizacja Programu Pieszego i Rowerowego
- Stworzenie zielonych korytarzy pieszo–rowerowych
- Budowa kładki pieszo-rowerowej przez rzekę Ślężę w ciągu ulic Trawowej - Francuskiej
- Monitoring Wrocławskiej polityki mobilności oraz Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Wrocławia
- Promocja do wewnątrz czyli promowanie mobilności, komunikacji miejskiej, polityki transportowej miasta

Priorytet 2: JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I PRZESTRZENI MIEJSKIEJ

- Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego
- Rewaloryzacja Bastionu Sakwowego

Priorytet 5: ZDROWI I AKTYWNI MIESZKAŃCY

- Zdrowo i sportowo
- Budowa i prowadzenie Noclegowni wraz z Ogrzewalnią

- Dostosowywanie do potrzeb liczby miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz systematyczne podnoszenie jakości świadczonych usług

Priorytet 6: MIASTO OTWARTE

- Realizacja Programu Fundusz Osiedlowy
- Blisko, bezpiecznie, nowocześnie

Priorytet 7: GOVERNANCE

- Wrocławski Budżet Obywatelski

Realizacją największych, strategicznych zadań inwestycyjnych, nad którymi nadzór merytoryczny i finansowy sprawuje Departament Infrastruktury i Transportu, zajmuje się spółka Wrocławskie Inwestycje, która będzie ujmowała realizację zadań w ramach **odrębnego sprawozdania**. Dlatego też dla części opisanych zadań, wydatkowane środki finansowe nie stanowią wszystkich nakładów ponoszonych przez gminę Wrocław na zadanie.
W sprawozdaniu ujęto zadania realizowane przez komórki organizacyjne Departamentu Infrastruktury i Transportu oraz przez jednostki organizacyjne, nad którymi Departament sprawuje nadzór to jest Zarząd Inwestycji Miejskich oraz Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta. Część realizowanych zadań wykracza poza priorytety ujęte w Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia.

II. INWESTYCJE

1. Program inicjatyw lokalnych

Cel zadania:

Realizacja dróg o charakterze lokalnym oraz infrastruktury towarzyszącej przy udziale finansowym wnioskodawców w kosztach realizacji inwestycji.
Na zadania realizowane w ramach inicjatyw lokalnych w roku 2023 przeznaczono środki finansowe w wysokości 13 milionów 145 tysięcy złotych. Ostatecznie kwotę tę zmniejszono w ciągu roku do kwoty 4 miliony 593 tysiące złotych.
Do rozdysponowania środków upoważniony był Zespół do oceny wniosków inwestycyjnych o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej z zakresu budowy, rozbudowy i przebudowy sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych oraz dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
W 2023 roku Plan inicjatyw lokalnych obejmował 15 zadań z zakresu drogowego.
Zasadą prowadzenia działalności w zakresie inicjatyw lokalnych jest deklaracja, a następnie dobrowolna wpłata, w wysokości ustalonej przez Zespół, udziału własnego wnioskodawców w kosztach realizacji zadania. Ogółem w roku 2023 wpłaty te wyniosły 212 tysięcy złotych co stanowi 30,29% założonego planu dochodów.
Wnioski do Programu inicjatyw lokalnych dotyczyły głównie budowy dróg wraz z odwodnieniem i oświetleniem.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **4 miliony 593 tysiące złotych**

W 2023 roku:

Opracowywano dokumentacje projektowe dla:

1. Przebudowy drogi w ulicy Braci Hofmannów we Wrocławiu – zakończono.
2. Przebudowy ulicy Dobrzykowickiej od ulicy Chrząstawskiej do końca (posesji 27) we Wrocławiu – zakończono.
3. Przebudowy drogi w ulicy Przemiłowskiej od numeru 10 do 22 we Wrocławiu – zakończono.
4. Przebudowy drogi w ulicy Siedleckiej i ulicy Łukowskiej we Wrocławiu – w trakcie opracowania.
5. Przebudowy drogi w ulicy Siedleckiej na odcinku od ulicy Lubelskiej do ulicy Białostockiej we Wrocławiu – w trakcie opracowania.

6. Budowy nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem sięgacza ulicy Marii Wittek (działka numer 14/5 AM 9 obręb Ołtaszyn) oraz w ulicy Marii Wittek od skrzyżowania z ulicą Stefana Frankowskiego do końca działki numer 14/22 AM 9 obręb Ołtaszyn we Wrocławiu z wyłączeniem chodnika po niezabudowanej stronie ulicy Marii Wittek we Wrocławiu – w trakcie opracowania (2 zadania).
7. Przebudowy drogi w ulicy Hipolita Cegielskiego 4-10 (13KD-D) oraz ulicy Hipolita Cegielskiego (12KD-D) na odcinku od drogi 13KD-D do ulicy Braci Hofmannów we Wrocławiu we Wrocławiu – w trakcie opracowania.
8. Przebudowy drogi w ulicy Hipolita Cegielskiego 4 - głównej 12KD-D, na odcinku od drogi 13KD-D do skrzyżowania z drogą 3KD-L włącznie oraz na działce 81/8 i 14/4, AM-12 obręb Brochów - w trakcie opracowania.
9. Przebudowy ulicy Olgi Boznańskiej na odcinku od ulicy Henryka Hipolita Rodakowskiego do ulicy Józefa Pankiewicza we Wrocławiu – zakończono.

Zakończono realizację inwestycji:

1. Budowa drogi w ulicy Stoszowskiej we Wrocławiu.
2. Przebudowa i remont ulicy Koralowej we Wrocławiu.
3. Budowa i przebudowa drogi w ulicy Dobrzykowickiej od ulicy Strumykowej do ulicy Chrząstawskiej we Wrocławiu.
4. Przebudowa sięgacza ulicy Adama Mickiewicza 20d-18c we Wrocławiu.

Rozpoczęto realizację inwestycji:

Przebudowa drogi w ulicy Motylkowej we Wrocławiu.

Osiągnięto następujące efekty:

W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Wrocławia, poprawie uległ stan istniejącej infrastruktury drogowej, przy udziale finansowym wnioskodawców w kosztach realizacji inwestycji.

Fotografia 1. Ulica Stoszowska po realizacji inwestycji

Fotografia 2. Ulica Stoszowska po realizacji inwestycji

Fotografia 3. Ulica Koralowa przed realizacją inwestycji

Fotografia 4. Ulica Koralowa po realizacji inwestycji

Fotografia 5. Ulica Dobrzykowicka po realizacji inwestycji

Fotografia 6. Ulica Dobrzykowicka po realizacji inwestycji

2. Program poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej

Cele programu:

Poprawa stanu dróg oraz polepszenie warunków dla zrównoważonego rozwoju miasta Wrocławia dzięki zapewnieniu na jego obszarze odpowiedniej infrastruktury.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **23 miliony 518 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

1. Zakończono przebudowę wału przeciwpowodziowego w ciągu ulicy Ślęzoujście wraz z infrastrukturą drogową. Zadanie realizowane w latach 2022-2023.
2. Zakończono budowę drogi 2KDD/12 z niezbędną infrastrukturą techniczną i przebudową odcinka ulicy Sułowskiej. Zadanie realizowane w latach 2021-2023.
3. Zakończono budowę ciągu pieszo-rowerowego w ulicy Agrestowej na odcinku od posesji 100 do skrzyżowania z ulicą Borówczaną. Zadanie realizowane w latach 2022-2023.
4. Zrealizowano wymianę nawierzchni bitumicznej na moście Marszowickim wraz z wymianą izolacji pomostu.
5. Zrealizowano remont nawierzchni jezdni i chodników w ciągu ulicy Świątnickiej we Wrocławiu na odcinku od ulicy Opolskiej do mostu Świątnickiego.
6. Zrealizowano budowę zjazdu w ulicy Zabrodzkiej.
7. Zrealizowano budowę jezdni o charakterze tymczasowym - ulica Malezyjska.

Osiągnięto następujące efekty:

Realizacja wyżej wymienionych zadań przyczyniła się znacząco do poprawy zmniejszenia zagrożenia powodziowego dla mieszkańców, poprawy komfortu poruszania się po drogach i mostach w mieście.

3. Program ruchu pieszego

Cel programu:

Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych poprzez budowę i rozbudowę odpowiedniej infrastruktury wraz z wprowadzaniem elementów bezpieczeństwa ruchu.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **6 milionów 54 tysiące złotych***

*zadania realizowane przez ZDIUM, w kwocie nie uwzględniono zakresów pieszych z innych inwestycji

W 2023 roku:

1. Zakończono realizację zadania pod nazwą: „Remont peronu południowego w rejonie skrzyżowania ulic Karola Olszewskiego i Józefa Chełmońskiego". Lata realizacji: 2022-2023.
2. Zakończono realizację zadania pod nazwą: „Remont nawierzchni chodnika w ciągu ulicy Kolejowej we Wrocławiu, na odcinku od placu Rozjezdnego do skrzyżowania z ulicą Grabiszyńską. Lata realizacji: 2022-2023.
3. Zakończono realizację zadania pod nazwą: „Remont nawierzchni chodnika w ciągu ulicy Prostej we Wrocławiu, na odcinku od skrzyżowania z ulicą Kolejową do skrzyżowania z ulicą Grabiszyńską". Lata realizacji: 2022-2023.
4. Zakończono realizację zadania pod nazwą: „Przebudowa ulicy Grabiszyńskiej we Wrocławiu w celu budowy przystanków wiedeńskich - przystanek Bzowa - Centrum Zajezdnia". Lata realizacji: 2022-2023.
5. Zrealizowano remont nawierzchni chodnika w ciągu ulicy Jemiołowej we Wrocławiu na odcinku od ulicy Grochowej do ulicy Kruczej - strona parzysta.
6. Zrealizowano obniżenia krawężników na przejściach w rejonie wybranych skrzyżowań we Wrocławiu.
7. Zrealizowano zadanie pod nazwą: „Wdrożenie elementów uspokojenia ruchu w wybranych lokalizacjach na terenie Wrocławia (progi zwalniające)".
8. Zrealizowano budowę i przebudowę ogrodzeń Rodzinnych Ogrodów Działkowych ROD OAZA i ROD OBROŃCA wraz z rozbiórką istniejących altan oraz przebudowę odcinka wodociągu na terenie ROD OBROŃCA w ramach zadania pod nazwą: „Budowa drogi rowerowej we Wrocławiu na odcinku od ulicy Ślężnej do ulicy Spiskiej".

9. Zrealizowano remont nawierzchni chodnika w ciągu ulicy Łukasza Górnickiego we Wrocławiu na odcinku od ulicy Grunwaldzkiej do ulicy Henryka Sienkiewicza - po stronie numerów nieparzystych.
10. Zrealizowano wdrożenie elementów uspokojenia ruchu na ulicy Stefana Grota-Roweckiego we Wrocławiu przy skrzyżowaniu z ulicą Oboźną i ulicą Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.
11. Zrealizowano wyniesienie docelowej organizacji ruchu w układzie przejściowym, to jest pozostawienie przejścia w poziomie jezdni ulicy Piotra Skargi.

Osiągnięto następujące efekty:

Realizacja wyżej wymienionych zadań znacząco wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu. Poprawiono komfort poruszania się po chodnikach w mieście.

Fotografia 7. Nawierzchnia Mostu Marszowickiego przed realizacją inwestycji

Fotografia 8. Nawierzchnia mostu Marszowickiego po realizacji inwestycji

Fotografia 9. Przystanek przy ulicy Grabiszyńskiej przed realizacją inwestycji

Fotografia 10. Przystanek wiedeński przy ulicy Grabiszyńskiej po realizacji inwestycji

4. Aktywnie bezpiecznie do celu we Wrocławiu

Cel programu:

Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu poprzez wyznaczenie oraz zabezpieczenie przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych oraz doposażenie szkół w narzędzia z zakresu edukacji komunikacyjnej.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **1 milion 148 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

1. Doposażono 6 istniejących przejść dla pieszych w 8 progów wyspowych zlokalizowanych na rondzie Lotników Polskich oraz na ulicy Bierutowskiej i ulicy Kiełczowskiej.
2. Doposażono 4 istniejące przejścia dla pieszych w 4 progi wyspowe zlokalizowane na Rondzie Bednarza.
3. Doposażono istniejące przejścia dla pieszych na ulicy Hubskiej przy ulicy świętego Jerzego w 2 progi wyspowe.
4. Doposażono istniejące przejścia dla pieszych na ulicy Piaskowej przy placu Nankiera w 2 progi wyspowe.
5. Doposażono 2 istniejące przejścia dla pieszych na ulicy Kamiennej przy ulicy Komandorskiej w 4 progi wyspowe.
6. Doposażono 2 istniejące przejść dla pieszych na ulicy Ślężnej przy ulicy Dębowej w 4 progi wyspowe.
7. Wyznaczono 2 nowe przejścia dla pieszych - przejścia z azylem przez ulicę Wałbrzyską przy ulicy Buraczanej oraz bez azylu przez wlot ulicy Buraczanej.

Osiągnięto następujące efekty:

Realizacja wyżej wymienionych zadań znacząco wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu.

5. Poprawa bezpieczeństwa pieszych we Wrocławiu

Cel programu:

Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu poprzez wyznaczenie oraz zabezpieczenie przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych oraz doposażenie szkół w narzędzia z zakresu edukacji komunikacyjnej.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **1 milion 698 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

1. Doposażono 2 istniejące przejścia dla pieszych na ulicy Ślężnej przy ulicy Pułtuskiej w 4 progi wyspowe.
2. Doposażono istniejące przejścia dla pieszych na ulicy Zaporoskiej w azyle.
3. Doposażono w azyl istniejące przejścia dla pieszych przez ulicę Kurpiów przy Szkole Podstawowej numer 34.
4. Wyniesiono istniejące przejścia dla pieszych przez ulicę Ołtaszyńską na wysokości adresu Ołtaszyńska 71 oraz wyniesiono nowe przejście dla pieszych przez ulicę Ołtaszyńską przy ulicy Ożynowej.
5. Wyznaczono nowe przejście dla pieszych z azylem oraz doposażono w azyl 2 istniejące przejścia dla pieszych przez ulicę Redycką.
6. Wyniesiono istniejące przejścia dla pieszych przez ulicę Wejherowską przy szkole.
7. Doposażono istniejące przejścia dla pieszych na ulicy Wiśniowej w 4 progi wyspowe.
8. Doposażono istniejące przejście dla pieszych na ulicy Na Niskich Łąkach w 2 progi wyspowe.

Osiągnięto następujące efekty:

Realizacja wyżej wymienionych zadań znacząco wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu.

6. Budowa i przebudowa oświetlenia ulic oraz miejsc niebezpiecznych

Cel programu:

Zapewnienie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu, ze szczególnym uwzględnieniem pieszych.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **574 tysiące złotych**

W 2023 roku:

1. Zakończono budowę doświetlenia miejsc niebezpiecznych w siedmiu lokalizacjach we Wrocławiu: przejścia dla pieszych przez ulicę Gajową na wysokości posesji numer 43 (2 przejścia), przejście dla pieszych przez ulicę Wieczystą na skrzyżowaniu z ulicą Borowską (1 przejście), przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu ulicy Redyckiej z ulicą Lekcyjną (2 przejścia), przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu ulicy Kleczkowskiej z ulicą Lucjana Siemieńskiego (2 przejścia), przejście dla pieszych na ulicy Przyjaźni przy skrzyżowaniu z ulicą Braterską (1 przejście), przejście przez ulicę Stefana Grota-Roweckiego przy skrzyżowaniu z ulicą Obożną (1 przejście), przejście dla pieszych na ulicy Ignacego Mościckiego na wysokości przystanku autobusowego Wiaduktowa (1 przejście).
2. Zakończono budowę oświetlenia wejścia głównego budynku Prokuratury Okręgowej przy ulicy Podwale 27-28.

Osiągnięto następujące efekty

Podniesiono poziom bezpieczeństwa użytkowników ruchu ze szczególnym uwzględnieniem pieszych na przejściach przez jezdnię.

7. Program rowerowy

Cel programu:

Rozwój komunikacji rowerowej we Wrocławiu poprzez zapewnienie możliwości bezpiecznego i wygodnego poruszania się rowerem po mieście.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **1 milion 45 tysięcy złotych***

*zadania realizowane przez ZDIUM, w kwocie nie uwzględniono zakresów rowerowych z innych inwestycji.

W 2023 roku:

1. Zakończono realizację kolejnego etapu dostawy i montażu stojaków rowerowych na terenie Wrocławia wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej.
2. Zrealizowano remont ścieżki rowerowej wraz z korektą organizacji ruchu wzdłuż ulicy Bolesława Krzywoustego i alei Marcina Kromera we Wrocławiu. Lata realizacji: 2022-2023.
3. Zakończono budowę drogi rowerowej na odcinku od ulicy Śliwkowej do ulicy Ziębickiej. Lata realizacji: 2022-2023.
4. Zrealizowano nasadzenia zieleni przy wybudowanej drodze rowerowej na odcinku od ulicy Borowskiej do ulicy Bardzkiej.

Osiągnięto następujące efekty:

W wyniku podjętych w ramach programu działań, osiągnięto poprawę komfortu i bezpieczeństwa jazdy rowerem po Wrocławiu. Uspójniono sieć tras rowerowych zwiększając pozytywne nastawienie mieszkańców do alternatywnego sposobu podróżowania po Wrocławiu. Zwiększono możliwości bezpiecznego parkowania rowerów w mieście.

Fotografia 11. Budowa drogi rowerowej na odcinku od ulicy Śliwkowej do ulicy Ziębickiej przed realizacją inwestycji

Fotografia 12. Budowa drogi rowerowej na odcinku od ulicy Śliwkowej do ulicy Ziębickiej po realizacji inwestycji

8. Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego

Cel zadania:

Rewitalizacja zdegradowanych obszarów.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **21 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

1. Opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową przebudowy pomieszczeń schroniska dla bezdomnych zwierząt: izolatorium dla psów i szczeniakarni oraz zabudowy wybiegu dla psów Schroniska dla bezdomnych zwierząt przy ulicy Ślazowej 2 we Wrocławiu.
2. Opracowano koncepcję przebudowy istniejącego systemu ogrzewania obiektów schroniska z analizą istniejących rozwiązań i przedstawieniem alternatywnych, ekonomicznych źródeł ciepła wraz z prognozowanymi kosztami wyżej wymienionej przebudowy.

9. Rewaloryzacja Bastionu Sakwowego

Cel zadania:

Rewitalizacja zdegradowanych obszarów.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **14 milionów 722 tysiące złotych***
*w tym kwota dofinasowania w 2023 roku: 5 milionów 493 tysiące złotych

W 2023 roku:

Realizowano roboty budowlane Etapu I. W ramach zadania odrestaurowywano budynki pawilonu perystylowego i kolumnady (pomieszczenia przygotowywane pod funkcje usługowe) oraz taras z fontanną. Cały teren będzie miejscem odpoczynku, rekreacji, spotkań, w którym będą odbywać się różnego rodzaju wydarzenia społeczne i kulturalne.

Fotografia 13. Bastion Sakwowy w trakcie przebudowy

Fotografia 14. Bastion Sakwowy w trakcie przebudowy

Fotografia 15. Bastion Sakwowy w trakcie przebudowy

Fotografia 16. Bastion Sakwowy w trakcie przebudowy

Zadanie otrzymało dofinasowanie w ramach Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Kwota całkowitego dofinasowania wyniosła 18 milionów 952 tysiące złotych.

10. Realizacja Programu - Fundusz Osiedlowy

Cel zadania:

Umożliwienie mieszkańcom wpływu na rozwój Miasta. Wzrost podmiotowej roli Rad Osiedli w kształtowaniu ładu przestrzennego na osiedlach i tworzeniu silnych społeczności lokalnych.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **7 milionów 428 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Zakończono roboty budowlane dla zadań:

1. Budowa skateparku wraz z oświetleniem na osiedlu Pilczyce w rejonie ulicy Rękodzielniczej, Tkackiej i Górniczej we Wrocławiu (zadanie współrealizowane z WBO 2019 Projekt numer 323, WBO 2021 numer 141 oraz ze środków WPI/299).
2. Skatepark i remont boiska do koszykówki (zadanie współrealizowane z WBO 2020 Projekt numer 7 oraz WBO 2021 numer 5 „Budowa betonowego skateparku na istniejącej nawierzchni asfaltowej boiska do koszykówki – w centralnej i zachodniej części terenu rekreacyjno-sportowego przy ulicy Sołtysowickiej 68”).
3. Obserwatorium Przyrody (Zagospodarowanie terenu przy ulicy Skarbowców 52 we Wrocławiu – Obserwatorium Przyrodnicze - Etap 1).
4. Budowa parkingu przy ulicy Krynickiej 34-42.
5. Remont chodnika przy ulicy Chałupniczej we Wrocławiu od numeru 1 do numeru 23.
6. Przebudowa ulicy Kurpiów w zakresie budowy azylu wraz z oświetleniem na wysokości Szkoły Podstawowej numer 34 we Wrocławiu.
7. Montaż progów zwalniających na osiedlu Kowale we Wrocławiu.
8. Montaż progów zwalniających w ciągu ulicy Gliwickiej, ulicy Księskiej oraz ulicy Świątnickiej we Wrocławiu wraz z korektą organizacji ruchu na skrzyżowaniach z ulicą Starodworską.
9. Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych wzdłuż ulicy Maślickiej w 2 lokalizacjach ulica Maślicka – ulica Kozia (1 przejście), ulica Maślicka - ulica Północna (2 przejścia).

10. Powiększenie zatoki parkingowej na łączniku ulic Szałwiowej i Waniliowej oraz remont nawierzchni chodnika (wyrównanie podbudowy i przełożenie kostki).
11. Remont chodnika w ciągu ulicy Fryderyka Chopina we Wrocławiu na odcinku od zjazdu nieruchomości numer 11 do skrzyżowania z ulicą Stanisława Moniuszki.
12. Budowa przystanku na ulicy Dolnobrzeskiej wraz z budową chodnika i przejścia dla pieszych.
13. Przebudowa ulicy Wilhelma Grapowa we Wrocławiu.
14. Uspokojenie ruchu na ulicy Pawłowickiej i Azaliowej we Wrocławiu.
15. Regulacja krawężników ciągów pieszych na osiedlu Gądów-Popowice Południowe, w lokalizacjach ulica Szybowcowa w rejonie numeru 28, ulica Szybowcowa w rejonie numeru 50, ulica Balonowa w rejonie numeru 1.
16. Budowa oświetlenia ulicy Mokrzańskiej na odcinku od ulicy Młodzieżowej do ulicy Dolnobrzeskiej.
17. Budowa oświetlenia drogowego ulicy Antoniego Knota, ulicy Włodzimierza Trzebiatowskiego oraz ulicy Kazimierza Szarskiego we Wrocławiu.
18. Budowa oświetlenia ulicy Grawerskiej na odcinku od posesji numer 17 do ulicy Pielęgniarskiej.

Rozpoczęto roboty budowlane dla zadań:
Osiedle Klecina: Skatepark Klecina (Budowa skateparku w rejonie ulicy Wałbrzyskiej we Wrocławiu – etap 1).

Osiągnięto następujące efekty:
Fundusz zdecentralizował proces decyzyjny dotyczący realizacji inwestycji o istotnym znaczeniu dla mieszkańców.

Fotografia 17. Obserwatorium przyrody przy ulicy Skarbowców po realizacji inwestycji

Fotografia 18. Obserwatorium przyrody przy ulicy Skarbowców po realizacji inwestycji

11. Zdrowo i sportowo

Cel zadania:

Budowa, przebudowa lub rozbudowa infrastruktury sportowej (bloków sportowych
i basenów) w placówkach oświatowych, dostępność atrakcyjnej infrastruktury sportowej szkół dla społeczności lokalnej. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez: (…) budowę nowoczesnych bloków żywienia – w założeniach projektowych nowych inwestycji przewidziane są obligatoryjnie węzły żywieniowe (kuchnie) – odejście od cateringu.

11.1. Budowa i kompleksowa przebudowa szkół podstawowych - boiska

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **16 milionów 161 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Opracowano dokumentację projektową:
Przebudowy i remontu Szkoły Podstawowej numer 4 przy ulicy Powstańców Śląskich w zakresie przebudowy bloku sportowego, przebudowy i remontu z docieplenie dachu nad budynkiem głównym oraz dwoma salami gimnastycznymi, wykonaniem fotowoltaiki oraz przebudową boiska na

wielofunkcyjne o nawierzchni EPDM i wyznaczeniem miejsca gromadzenia odpadów (2022–2023).

Realizowano roboty budowlane dla zadań:

1. Renowacja placów zabaw w szkołach podstawowych wykonywanych w latach ubiegłych na terenie Szkoły Podstawowej numer 80 przy ulicy Polnej (2023) – zakończono.
2. Budowa bloku sportowego i terenów sportowych w ramach budowy Zespołu Szkolno- Przedszkolnego na osiedlu Jagodno przy ulicy Asfaltowej (2021-2023) - zakończono.

3. Budowa bloku sportowego i terenów sportowych w ramach budowy Zespołu Szkolno - Przedszkolnego przy ulicy Cynamonowej na osiedlu Lipa Piotrowska i Widawa (2022-2024).

Osiągnięto następujące efekty:

Zmodernizowano plac zabaw przy placówce oświatowej, dostosowując do bieżących potrzeb. Dostarczono i zamontowano zestaw do kalisteniki na nawierzchni zapewniającej bezpieczny upadek.

11.2. Budowa i przebudowa infrastruktury sportowej w obiektach – bloki sportowe

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **8 milionów 755 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Zakończono zadania inwestycyjne polegające na:

1. Przebudowie i remoncie bloku sportowego w Liceum Ogólnokształcącym numer VIII przy ulicy Zaporoskiej (2023).
2. Przebudowie i remoncie zaplecza sanitarno-szatniowego Liceum Ogólnokształcącego numer X przy ulicy Pieszej (2023).
3. Budowie hali do tenisa i terenowych kortów tenisowych przy Szkole Podstawowej numer 72 przy ulicy Trwałej (2022–2023).
4. Przebudowie i remoncie bloku sportowego przy Szkole Podstawowej numer 108 przy ulicy Bolesława Chrobrego (2022 - 2023).
5. Przebudowie i remoncie bloku sportowego przy Zespole Szkół Zawodowych numer 5 przy ulicy Jana Władysława Dawida (2022–2023).

Osiągnięto następujące efekty:

- przebudowano i wyremontowano częściowo 4 bloki sportowe przy placówkach oświatowych (LO-VIII, LO-X, SP-118, ZSZ-5),
- powiększono bazę sportową o 3 korty tenisowe, w tym 2 ziemne i 1 umieszczony w hali do tenisa (SP-72),
- zamontowano instalację fotowoltaiczną na dachach trzech bloków/hal sportowych (SP-72, SP-108, ZSZ-5),
- dostosowano do warunków sanitarnych 3 zaplecza sanitarno-szatniowe (LO-VIII, LO-X, SP-118),
- wykonano zaplecze sanitarno-szatniowe w nowej hali do tenisa ziemnego (SP-72),

- zamontowano instalację wentylacji mechanicznej w 3 blokach sportowych (LO-VIII, SP-118, ZSZ-5),
- przebudowano instalację wentylacji mechanicznej w 1 placówce (LO-X),
- wykonano instalację wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła w hali do tenisa ziemnego (SP-72),
- poprawiono dostępność dla osób z niepełnosprawnościami w 4 placówkach (LO-VIII, LO-X, SP-118, SP-72),
- poprawiono efektywność energetyczną w 4 placówkach: (LO-VIII, SP-72, SP-118, ZSZ-5),
- poprawiono bezpieczeństwo pożarowe w trzech blokach sportowych,
- wykonano nawierzchnie sportowe w 2 placówkach,
- zastosowano rozwiązania ekologiczne w postaci zielonego dachu z roślinności ekstensywnej na hali sportowej, pompy ciepła typu powietrze-woda, instalacji fotowoltaicznej (SP-72, SP-118),
- utworzono 3 miejsca postojowe przy terenach sportowych (SP-72),
- zamontowano 10 podwójnych miejsc postojowych dla rowerów (SP-72).

11.3. Budowa boisk piłkarskich o sztucznych nawierzchniach

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **3 miliony 613 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Opracowywano dokumentacje projektowe w zakresie:

1. Budowy i przebudowy boisk oraz zagospodarowania terenu Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii numer 2 przy ulicy Kieleckiej we Wrocławiu – zakończono.
2. Budowy infrastruktury sportowej Szkoły Podstawowej numer 46 przy ulicy Ścinawskiej we Wrocławiu – zakończono.
3. Przebudowy boisk oraz zagospodarowania terenu Szkoły Podstawowej numer 43 przy ulicy Grochowej we Wrocławiu.
4. Przebudowy boiska na terenie Szkoły Podstawowej numer 42 przy ulicy Wałbrzyskiej we Wrocławiu.

Zrealizowano roboty budowlane dla zadań w zakresie:

1. Renowacji boiska na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 14 przy ulicy Częstochowskiej.
2. Renowacji boiska na terenie Szkoły Podstawowej numer 74 przy ulicy Kleczkowskiej.
3. Renowacji boiska na terenie Liceum Ogólnokształcącego numer XV przy ulicy Wojrowickiej.
4. Przebudowy boiska wielofunkcyjnego na terenie Szkoły Podstawowej numer 4 przy ulicy Powstańców Śląskich.
5. Budowy nowego chodnika do boiska na terenie Liceum Ogólnokształcącego numer XII przy placu Orląt Lwowskich.
6. Budowy boiska wielofunkcyjnego na terenie Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii numer 2 przy ulicy Kieleckiej.

Osiągnięto następujące efekty:

Wykonano, przebudowano lub wykonano renowację 5 boisk ze sztucznej nawierzchni poliuretanowej, 2 skocznie do skoku w dal, 1 bieżnię prostą oraz 1 bieżnię okólną połączoną z bieżnią prostą na terenie 6 placówek oświatowych.

Fotografia 19. Nowe boisko przy ulicy Kieleckiej

Fotografia 20. Nowe boisko przy ulicy Kieleckiej

11.4. Budowa i kompleksowa przebudowa szkół podstawowych – bloki żywienia

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **2 miliony 852 tysiące złotych**

W 2023 roku:

Realizowano prace budowlane dla zadań:

1. Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Asfaltowej wraz z blokiem żywienia składającym się z pełnej kuchni wydającej posiłki dla 1 tysiąca osób oraz jadalni dla uczniów szkoły podstawowej (2021-2023) – zakończono.

2. Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Cynamonowej wraz z blokiem żywienia składającym się z pełnej kuchni wydającej posiłki dla 1 tysiąca osób oraz jadalni dla uczniów szkoły podstawowej (2022-2024).

11.5. Budowa i kompleksowa przebudowa przedszkoli – bloki żywienia

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **2 miliony 548 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Realizowano dokumentacje projektowe w zakresie:

1. Koncepcji funkcjonalno-użytkowej budowy bloku żywienia w ramach budowy nowego Przedszkola przy ulicy Rogowskiej (2023).
2. Przebudowy i remontu bloku żywienia w ramach realizacji robót budowlanych w budynku Przedszkola numer 99 przy ulicy Inowrocławskiej (2022-2023) – zakończono.
3. Koncepcji funkcjonalno-użytkowej modernizacji bloku żywienia w ramach rozbudowy Przedszkola numer 149 przy ulicy Obornickiej (2023-2024).

W systemie „projektuj i buduj”:

Wykonano roboty budowlane w zakresie budowy bloku żywienia z pełną kuchnią dla 200 dzieci przedszkolnych w ramach Przedszkola 8-oddziałowego przy alei Józefa Hallera (2022-2023).
Realizowano roboty budowlane dla zadań:

1. Przebudowa i remont budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 4 przy ulicy Sołtysowickiej (2022-2023) – zakończono.
2. Przebudowa i remont bloku żywienia Przedszkola numer 99 przy ulicy Inowrocławskiej (2023–2024).

Osiągnięto następujące efekty:

W ramach zadania:

- przebudowano i wyremontowano blok żywienia w 1 placówce oświatowej (ZSP-4),
- uporządkowano i uzupełniono o brakujące funkcje dotychczas istniejący blok żywienia (ZSP-4),
- wybudowano nowy blok żywienia (P Hallera),
- wyposażono 2 węzły żywienia w niezbędny sprzęt technologiczny (P Hallera, ZSP-4),
- wybudowano nowe przyłącze wody i sieć wodociągową na terenie 1 placówki (ZSP-4),
- wykonano instalację zewnętrznej kanalizacji sanitarnej i technologicznej przy budynku (ZSP-4).

12. Budowa ośrodka wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności

Cel zadania:

Budowa noclegowni z ogrzewalnią i izolatorium dla osób w kryzysie bezdomności. Całodobowa noclegownia będzie oferowała przez cały rok 80 miejsc, a ogrzewalnia 50 miejsc, uruchamianych w okresie zimowym. Placówki pozwolą zabezpieczyć osoby bezdomne w podstawowe potrzeby bytowe oraz zapobiegać przypadkom śmierci z powodu wychłodzenia. W placówkach prowadzone będą warsztaty kompetencji społecznych dla osób w kryzysie bezdomności. Noclegownia i ogrzewalnia są placówkami interwencyjnymi, które składają się na system pomocowy skierowany do osób w kryzysie bezdomności.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **12 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Realizowano budowę ośrodka wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności przy ulicy Leona Popielskiego 8 w trybie „projektuj i buduj". W 2023 roku opracowywano dokumentację wykonawczą w ramach realizowanego zadania.

Osiągnięto następujące efekty:

Opracowano dokumentację projektową.

Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Funduszu Dopłat w Banku Gospodarstwa Krajowego zasilany środkami budżetu państwa, w ramach rządowego programu bezzwrotnego wsparcia budownictwa mieszkaniowego.

13. Program budowy i przebudowy żłobków

Cel zadania:

Poprawa stanu technicznego żłobków. W tym, rozwijanie infrastruktury miejskich żłobków oraz wspieranie niepublicznych żłobków, klubów dziecięcych i opiekuna dziennego. Celem zadania jest utrzymanie poziomu objęcia opieką co najmniej 45% populacji dzieci do 3 lat.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **0 złotych**

W 2023 roku:

Realizowano roboty budowlane dla zadań w zakresie wykonania:

1. Układu kompensacji mocy biernej w budynku Żłobka numer 16 przy ulicy Sygnałowej.
2. Układu kompensacji mocy biernej w budynku Żłobka numer 5 przy ulicy Dokerskiej.
3. Odwodnienia na terenie Żłobka numer 6 przy ulicy Krowiej.

14. Blisko, bezpiecznie, nowocześnie

Cel zadania:

Szkoła i przedszkole na każdym osiedlu: zwiększenie liczby miejsc w przedszkolnej edukacji publicznej poprzez budowę nowych obiektów oraz rozbudowę istniejących budynków szkolnych i przedszkolnych na potrzeby utworzenia przedszkoli i zespołów szkolno-przedszkolnych. Miejsce dla rowerów przy każdej szkole ponadpodstawowej. Dostosowanie bazy oświatowej do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

14.1. Budowa i kompleksowa przebudowa szkół podstawowych

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **66 milionów 804 tysiące złotych***
*w tym, 24 miliony 806 tysięcy złotych w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Asfaltowej

W 2023 roku:

Realizowano dokumentacje projektowe w zakresie:

1. Przebudowy i remontu Szkoły Podstawowej numer 4 przy ulicy Powstańców Śląskich w zakresie przebudowy bloku sportowego, przebudowy i remontu z dociepleniem dachu nad budynkiem głównym oraz dwoma salami gimnastycznymi, wykonaniem fotowoltaiki oraz przebudową boiska na wielofunkcyjne o nawierzchni EPDM i wyznaczeniem miejsca gromadzenia odpadów (2022–2023) – zakończono.
2. Przebudowy i remontu Szkoły Podstawowej numer 5 przy ulicy Jeleniej w zakresie przebudowy i remontu pomieszczeń przyziemia, parteru i II piętra (2023) - zakończono.
3. Przebudowy i remontu Szkoły Podstawowej numer 66 (Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 22) przy ulicy Edwarda Dembowskiego w zakresie wykonania izolacji i ocieplenia fundamentów oraz opaski wokół budynku głównego, łącznika i sali gimnastycznej, remont schodów głównych zewnętrznych oraz wyburzenie schodów zewnętrznych z tarasem od strony boiska i budowa nowych (2022-2023) - zakończono.
4. Dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wymagań ochrony przeciwpożarowej budynku Szkoły Podstawowej numer 98 przy ulicy Sycowskiej (2022-2023) - zakończono.
5. Przebudowy Szkoły Podstawowej numer 109 budynek przy alei Pracy w zakresie remontu i przebudowy pracowni chemicznej wraz z zapleczem (2023–2024).
6. Remontu i przebudowy tarasu Zespołu Szkół numer 9 przy ulicy Rafała Krajewskiego (2023-2024).
7. Zagospodarowania części terenu związanej z odwodnieniem i utwardzeniem placu pomiędzy boiskiem wielofunkcyjnym a placem zabaw Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 11 przy ulicy Strachocińskiej (2023) - zakończono.
8. Przystosowania pomieszczenia klasy numer 117 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym numer 12 przy ulicy Suwalskiej na potrzeby pracowni komputerowej (2023) - zakończono.
9. Koncepcji przebudowy pomieszczeń dla gabinetu stomatologicznego oraz zaplecza socjalno-szatniowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym numer 14 przy ulicy Częstochowskiej (2023) - zakończono.

10. Budowy dróg w ulicach: Cynamonowej, Melisowej i Kaparowej do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Cynamonowej na osiedlu Lipa Piotrowska i Widawa w zakresie uzyskania decyzji ZRID (2021–2023) - zakończono.
11. Budowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Zwycięskiej w zakresie budowy dróg dojazdowych od ulicy Zwycięskiej i ulicy Agrestowej (2022–2023) - zakończono.

Roboty budowlane dla zadań:

1. Wykonanie układu do kompensacji mocy biernej w Szkole Podstawowej numer 28 przy ulicy Greckiej (2023) - zakończono.
2. Dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami budynku Szkoły Podstawowej numer 37 przy ulicy Sarbinowskiej (2023-2024).
3. Przebudowa i remont toalet wraz z przebudową wybranych pomieszczeń oraz przebudowa układu ciepła technologicznego w sali gimnastycznej, remont central wentylacyjnych w Szkole Podstawowej numer 73 przy ulicy Glinianej (2022-2023) - zakończono.
4. Renowacja placów zabaw w szkołach podstawowych wykonywanych w latach ubiegłych na terenie Szkoły Podstawowej numer 80 przy ulicy Polnej (2023) - zakończono.
5. Remont i ocieplenie dachu i elewacji bloku sportowego i łącznika Szkoły Podstawowej numer 109 przy ulicy Inżynierskiej wraz z zagospodarowaniem wód opadowych z dachu bloku sportowego i łącznika oraz wykonaniem instalacji fotowoltaicznej na dachu bloku sportowego (2022-2023) - zakończono.
6. Przebudowa strefy wejściowej do Zespołu Szkół numer 21 przy ulicy Piotra Ignuta (2023) - zakończono.
7. Dokończenie przebudowy i remontu portierni i przylegających pomieszczeń w Zespole Szkolno-Przedszkolnym numer 1 przy ulicy Zemskiej (2021-2023) - zakończono.
8. Usztywnienie wolnych krawędzi stropu nad I i II piętrem wraz z usztywnieniem płyty stropu nad I piętrem z robotami towarzyszącymi, likwidacja zarysowań i spękań tynków w Zespole Szkolno-Przedszkolnym numer 6 przy ulicy Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego (2021-2023) - zakończono.

9. Remont przyziemia wraz z budową drenażu zewnętrznego i przebudową kanalizacji deszczowej na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 10 przy ulicy Rumiankowej (2023) - zakończono.
10. Przebudowa nawierzchni utwardzonej placu na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 11 przy ulicy Strachocińskiej (2023) - zakończono.
11. Przebudowa i remont pomieszczeń po Miejskiej Bibliotece Publicznej i Radzie Osiedla w Zespole Szkolno-Przedszkolnym numer 12 przy ulicy Suwalskiej (2023) - zakończono.
12. Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Asfaltowej wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą (2021-2023) - zakończono.

Fundusze Europejskie Program Regionalny | Rzeczpospolita Polska | DOLNY ŚLĄSK | Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

13. Budowa drogi w ulicy Asfaltowej do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego na osiedlu Jagodno (2022-2023) – zakończono.
14. Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Cynamonowej wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą (2022-2024).
15. Budowa drogi w ulic: Cynamonowej, Melisowej, Kaparowej do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Cynamonowej na osiedlu Lipa Piotrowska i Widawa (2023–2024).

Osiągnięto następujące efekty:

W ramach zadania:

- poszerzono bazę edukacyjną dla uczniów i przedszkolaków, w dwóch placówkach, o następujące elementy: 38 nowych sal dydaktycznych i 7 pracowni (ZSP-12, ZSP Asfaltowa), 8 oddziałów przedszkolnych (ZSP Asfaltowa), 9 świetlic na potrzeby uczniów (ZSP-12, ZSP Asfaltowa), 3 sale sportowe, w tym jedna duża z antresolą i trybunami oraz siłownię (ZSP Asfaltowa), 3 place zabaw (ZSP Asfaltowa), 2 biblioteki, w tym magazyn na podręczniki (ZSP-12, ZSP Asfaltowa), 2 boiska o sztucznej nawierzchni, bieżnię z skocznią w dal i siłownię terenową (ZSP Asfaltowa), pomieszczenia biurowo-magazynowe na cele statutowe placówek (ZSP-12, ZSP Asfaltowa),

blok żywienia z pełną kuchnią i stołówką dla dzieci szkolnych (ZSP Asfaltowa)

- utworzono pomieszczenia dla lokalnej społeczności centrum Aktywności Lokalnej (ZSP Asfaltowa),
- przebudowano toalety w dwóch placówkach (SP-73, ZSP-12),
- zmieniono funkcje pomieszczeń w dwóch placówkach (SP-73, ZSP-12),
- zamontowano 2 stacje wody pitnej (poidełka) w dwóch placówkach (SP-73, ZSP Asfaltowa),
- wykonano instalację fotowoltaiczną wraz z montażem paneli fotowoltaicznych w dwóch placówkach (SP-109, ZSP Asfaltowa),
- zagospodarowano wody opadowe na terenie trzech placówek poprzez budowę zbiorników do podlewania zieleni i podłączenie rur spustowych z dachu do istniejącego zbiornika i ogrodu deszczowego oraz muld chłonnych (SP-109, ZSP-10, ZSP Asfaltowa oraz droga Asfaltowa),
- poprawiono retencję wody na terenie dwóch placówek poprzez umożliwienie jej rozsączania do gruntu nad lustrem wody powierzchniowej przez odpowiednie warstwy filtrujące (ZSP-11, ZSP Asfaltowa),
- wykonano zielony dach i ogródek warzywny (ZSP Asfaltowa),
- dostosowano trzy placówki do wymogów przepisów przeciwpożarowych: zabezpieczając pożarowo portiernię (ZSP-1), wyposażając w sprzęt pożarowy, oznakowanie i oświetlenie ewakuacyjne (ZSP Asfaltowa), wykonując oznakowanie dróg ewakuacyjnych i doposażając w sprzęt przeciwpożarowy w związku z nowym układem funkcjonalnym obiektu (ZSP-12),
- poprawiono efektywność energetyczną w pięciu placówkach: docieplając dach bloku sportowego i łącznika (SP-109), docieplając elewację obiektów (SP-109, ZSP-6), wykonując izolację hydrofobową i termiczną ścian fundamentowych (SP-109, ZSP-10), wykonując układ do kompensacji mocy biernej pozwalający obniżyć jej koszt o minimum 90% (SP-28), doposażając okna w folię zabezpieczającą przed przegrzewaniem pomieszczeń (ZSP-12),
- poprawiono bezpieczeństwo użytkowników trzech placówek: uzupełniając ogrodzenie terenu (ZS-21, ZSP Asfaltowa), montując bramę wjazdową i furtkę (ZS-21), wzmacniając stropy i likwidując spękania (ZSP-6), budując drogę dojazdową o nawierzchni bitumicznej z chodnikami, drogą dla rowerów (droga Asfaltowa),

- utwardzono nawierzchnię na terenie trzech placówek (ZSP-10, ZSP-11, ZSP Asfaltowa oraz droga Asfaltowa),
- wybudowano nowe miejsce gromadzenia odpadów (ZSP Asfaltowa),
- utworzono 102 miejsca postojowe, w tym 5 dla osób z niepełnosprawnościami i 4 do ładowania pojazdów elektrycznych (ZSP Asfaltowa),
- zamontowano częściowo zadaszone stojaki rowerowe, tworząc 400 miejsc postojowych dla rowerów na terenie placówki (ZSP Asfaltowa).

Fotografia 21. Teren budowy szkoły przy ulicy Asfaltowej

Fotografia 22. Teren budowy szkoły przy ulicy Asfaltowej

Fotografia 23. Nowa szkoła przy ulicy Asfaltowej

Fotografia 24. Nowa szkoła przy ulicy Asfaltowej

Fotografia 25. Nowa szkoła przy ulicy Asfaltowej

Fotografia 26. Ulica Asfaltowa po realizacji inwestycji

Fotografia 27. Ulica Asfaltowa po realizacji inwestycji

14.2. Budowa i kompleksowa przebudowa przedszkoli

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **17 milionów 100 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Realizowane dokumentacje projektowe w zakresie:

1. Przebudowy i remontu instalacji centralnego ogrzewania oraz kotłowni gazowej Przedszkola numer 13 przy ulicy Zygmunta Noskowskiego (2022-2023) - zakończono.
2. Przebudowy instalacji hydrantowej wraz z niezbędnymi robotami budowlanymi w budynku Przedszkola numer 56 przy ulicy Wałbrzyskiej 2a (2023) - zakończono.
3. Dostosowania do wymogów przepisów przeciwpożarowych budynku Przedszkola numer 56 przy ulicy Wałbrzyskiej 16 (2022-2023) - zakończono.
4. Przebudowy i remontu budynku Przedszkola numer 99 przy ulicy Inowrocławskiej (2022-2023) - zakończono.
5. Zabezpieczenia pożarowego terenu Przedszkola numer 117 przy ulicy Fiołkowej (2023 – 2024).

6. Opracowania koncepcji funkcjonalno-użytkowej budowy Przedszkola numer 148 przy ulicy Rogowskiej (2023) - zakończono.
7. Opracowania koncepcji funkcjonalno-użytkowej rozbudowy Przedszkola numer 149 przy ulicy Obornickiej o nowe skrzydło (2023-2024).
8. Montażu zaworu antyskażeniowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym numer 3 przy ulicy Inflanckiej (2023) - zakończono.

Opracowywanie oceny i sporządzenie raportu stanu technicznego:

1. Przedszkole numer 111 przy ulicy Skwerowej.
2. Przedszkole numer 148 przy ulicy Rogowskiej.

Realizacje w systemie „projektuj i buduj”:

1. Budowa Przedszkola przy alei Józefa Hallera (2022-2023) - zakończono.
2. Zagospodarowanie terenu Przedszkola numer 149 przy ulicy Obornickiej (2022-2023) - zakończono.

Realizowano roboty budowlane dla zadań:

1. Dostosowanie Przedszkola numer 33 przy ulicy Łąkowej do wymogów przepisów przeciwpożarowych (2023–2024).
2. Przebudowa i remont węzłów sanitarnych oraz remont sal dziecięcych w części południowej i północnej Przedszkola numer 50 przy ulicy Dyrekcyjnej (2022-2023) - zakończono.
3. Montaż dodatkowej czujki systemu sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN) w pomieszczeniu konserwatora oraz przeprogramowanie centrali SSWiN w Przedszkolu numer 90 przy ulicy Zaporoskiej (2023) - zakończono.
4. Przebudowa i remont dachu Przedszkola numer 91 przy ulicy Zaporoskiej wraz z montażem instalacji fotowoltaicznej (2023) - zakończono.
5. Przebudowa i remont bloku żywienia Przedszkola numer 99 przy ulicy Inowrocławskiej (2023–2024).
6. Przebudowa i remont Przedszkola numer 106 przy ulicy Sycowskiej w zakresie zagospodarowania terenu, przebudowy i remontu tarasów, budowy podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami (2023–2024).
7. Montaż zaworu antyskażeniowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym numer 3 przy ulicy Inflanckiej (2023) - zakończono.
8. Przebudowa i remont budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 4 przy ulicy Sołtysowickiej (2022-2023) - zakończono.

Osiągnięto następujące efekty:

W ramach zadania:

- powiększono bazę edukacyjną o 8 oddziałów przedszkolnych dla 200 dzieci (P Hallera),
- wybudowano i wyposażono dwa place zabaw (P Hallera),
- utworzono 8 miejsc postojowych (P Hallera),
- dostosowano obiekt do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w przedszkolu: wyposażając budynek w dźwig osobowy (P Hallera), tworząc toaletę dla osób z niepełnosprawnościami (P Hallera), budując miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnościami (P Hallera),
- wyremontowano 14 sal zajęć dla dzieci (P-50),
- poprawiono stan techniczny dachu na placówce (P-91),
- przebudowano sanitariaty w przedszkolu (P-50),
- poprawiono bezpieczeństwo użytkowników trzech placówek: montując czujkę systemu sygnalizacji włamania i napadu (P-90), doposażając placówkę w zawór antyskażeniowy wody (ZSP-3), porządkując układ komunikacyjny na terenie przedszkola (P-149), remontując strefę wejściową i wyposażając w balustrady (P-149), wykonując bramę wjazdową i furtkę w ogrodzeniu wewnętrznym (P-149), wygradzając plac zabaw wewnętrznym ogrodzeniem (P-149),
- poprawiono efektywność energetyczną w placówce docieplając remontowany dach (P-90),
- wykonano 30 miejsc postojowych dla rowerów (P Hallera),
- zamontowano instalację fotowoltaiczną na dwóch placówkach (P Hallera, P-90),
- zagospodarowano wody opadowe poprzez wykonanie ogrodu deszczowego (P Hallera).

Fotografia 28. Toalety w Przedszkolu numer 50 przed realizacją inwestycji

Fotografia 29. Toalety w Przedszkolu numer 50 po realizacji inwestycji

Fotografia 30. Sala w Przedszkolu numer 50 po realizacji inwestycji

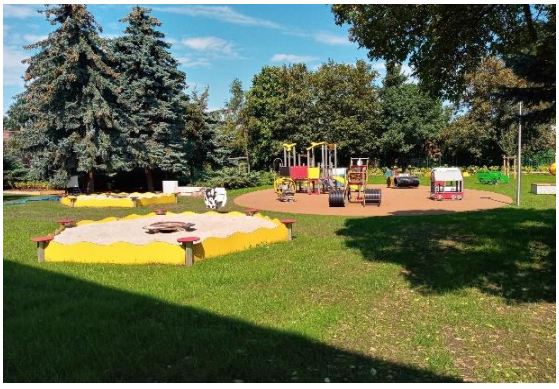
Fotografia 31. Sala w Przedszkolu numer 50 po realizacji inwestycji

Fotografia 32. Nowe przedszkole przy alei Hallera

Fotografia 33. Nowe przedszkole przy alei Hallera

Fotografia 34. Nowe przedszkole przy alei Hallera

Fotografia 35. Nowe przedszkole przy alei Hallera

14.3. Budowa i kompleksowa przebudowa szkół ponadpodstawowych

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **5 milionów 714 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Realizowano dokumentacje projektowe w zakresie:

1. Przebudowy i remontu parteru budynku Centrum Kształcenia Zawodowego przy ulicy Strzegomskiej celem utworzenia Branżowego Centrum Umiejętności (2023) – zakończono.
   Zadanie uzyskało dofinansowanie w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności - A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, Krajowy Plan Odbudowy – Konkurs pod tytułem „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności, realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej”.

2. Dostosowania budynku do przepisów przeciwpożarowych oraz przebudowy instalacji elektrycznej w Liceum Ogólnokształcącym numer I przy ulicy Józefa Poniatowskiego (2023-2024).
3. Opracowania koncepcji funkcjonalno-użytkowej rozbudowy o skrzydło sportowo-dydaktyczne Liceum Ogólnokształcącego numer VI przy ulicy Hutniczej (2023–2024).
4. Przebudowy kanalizacji sanitarnej z wykonaniem instalacji kanalizacji technologicznej i montażem separatora tłuszczu dla potrzeb kuchni cateringowej zlokalizowanej w budynku internatu Liceum Ogólnokształcącego numer XIV przy ulicy Toruńskiej (2023) - zakończono.
5. Aktualizacji dokumentacji w zakresie instalacji elektrycznej budynku głównego i doprojektowania nowych obwodów dla nowych urządzeń elektronicznych w Zespole Szkół Gastronomicznych przy ulicy Kamiennej (2023-2024).

Realizowano roboty budowlane dla zadań:

1. Dostosowanie do wymogów przepisów przeciwpożarowych wraz z wymianą instalacji elektrycznych w budynku Centrum Kształcenia Talent przy ulicy Jedności Narodowej (2021-2023) - zakończono.
2. Przebudowa instalacji sanitarnej w budynku B Centrum Kształcenia Ustawicznego przy ulicy Swobodnej (2023) - zakończono.
3. Dostosowanie budynku Młodzieżowego Domu Kultury przy ulicy Hugona Kołłątaja do wymogów przepisów przeciwpożarowych (2023) - zakończono.
4. Termomodernizacja ścian elewacji północnej i zachodniej do poziomu cokołu parteru i stref wejściowych budynku dydaktycznego Liceum Ogólnokształcącego numer VI przy ulicy Hutniczej (2023-2024).
5. Przebudowa i remont dachu Liceum Ogólnokształcącego numer VIII budynek przy ulicy Jantarowej (2023–2024).
6. Remont i termomodernizacja części elewacji Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego numer 10 przy ulicy Parkowej (2023) - zakończono.
7. Zagospodarowanie terenu Zespołu Szkół numer 1 przy ulicy Słubickiej związane z dostosowaniem do wymogów przepisów przeciwpożarowych (2023) - zakończono.

Osiągnięto następujące efekty:

W ramach zadania:

- wykonano adaptację akustyczną pomieszczeń studia nagrań (MDK),
- poprawiono stan techniczny instalacji wodociągowej (CKU),
- poprawiono stan techniczny instalacji kanalizacji sanitarnej (CKU),
- poprawiono bezpieczeństwo użytkowników dwóch placówek: poprzez wydzielenie urządzeń zewnętrznych (SOSW-10), montując bramę przesuwną z niezbędną przebudową ogrodzenia (ZS-1),
- dostosowano placówki do wymogów przepisów przeciwpożarowych: wydzielając pożarowo klatki schodowe (CK Talent, MDK), wykonując wentylację mechaniczną oddymiająca klatki schodowe (CK Talent), wymieniając stolarkę drzwiową i okienną na przeciwpożarową (MDK), wykonując lub przebudowując instalację hydrantową (CK Talent), poprzez wymianę 192 krzeseł w auli na bezpieczne pożarowo (CK Talent), wyposażając obiekty w sprzęt gaśniczy (CK Talent, MDK), budując system sterowania oddymianiem grawitacyjnym klatek schodowych (MDK),

montując klapy oddymiające na dachu nad klatkami schodowymi (MDK), wykonując instalację oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego (MDK), montując urządzenia hydroforu (CK Talent, MDK), wykonując plac manewrowy dla straży pożarnej na terenie placówki (CK Talent),

- poprawiono efektywność energetyczną w placówce: wymieniając część stolarki okiennej (SOSW-10), wykonując termo- i hydroizolację części cokołowej i nadziemnej elewacji (SOSW-10),
- wykonano nawierzchnie utwardzone dojść, chodników i dojazdów na terenie 2 placówek (ZS-1),
- wykonano muldy chłonne na terenie placówki (ZS-1).

14.4. Budowa i kompleksowa przebudowa budynków szkół podstawowych – przystosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Cel zadania:

Dostosowanie bazy oświatowej do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami. Podniesienie jakości życia i zapewnienie niezależności obywateli (…) w szczególności zapewnienie dostępności dla uczniów z niepełnosprawnościami.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **188 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

1. Realizowano przebudowę i remont budynku w zakresie dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami budynku Szkoły Podstawowej numer 37 przy ulicy Sarbinowskiej (2023-2024) - ujęto w programie pod nazwą: „Dostępna przestrzeń publiczna”.

2. Dostosowywano budynki szkół podstawowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w zakresie przebudowy i remontu Szkoły Podstawowej numer 98 przy ulicy Sycowskiej – dostosowanie obiektu dla osób z niepełnosprawnościami oraz dostosowanie do wymagań bezpieczeństwa przeciwpożarowego (2023-2024).

14.5. Dostępna przestrzeń publiczna

Cel zadania:

Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **537 tysięcy złotych***

*w tym kwota dofinansowania w 2023 roku: 173 tysiące złotych

W 2023 roku:

Rozpoczęto roboty budowlane w zakresie przebudowy i remontu budynku Szkoły Podstawowej numer 37 przy ulicy Sarbinowskiej 10 we Wrocławiu - dostosowanie budynku dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zakres zadania obejmował roboty budowlane, z wykonaniem wszystkich koniecznych robót rozbiórkowych, demontażowych, instalacyjnych i wyposażeniem wraz z instalacją i rozruchem wyposażenia, związane z realizacją przebudowy i remontu budynku Szkoły Podstawowej numer 37 przy ulicy Sarbinowskiej 10 w zakresie dostosowania obiektu dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym: montaż zewnętrznego szybu windowego wraz z windą, montaż zewnętrznej platformy przyschodowej w rejonie wejścia głównego, zapewniającej dostęp do parteru budynku, montaż wewnętrznej platformy przyschodowej, zapewniającej dostęp do bloku sportowego, montaż pochylni wewnętrznych dla osób z niepełnosprawnościami na parterze, I i II piętrze, remont schodów zewnętrznych prowadzących do wejścia głównego do budynku.

Projekt: „Dostosowanie budynku Szkoły Podstawowej numer 37 przy ulicy Sarbinowskiej 10 we Wrocławiu dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami” jest realizowany przy dofinansowaniu ze środków PFRON w ramach programu „Dostępna przestrzeń publiczna”.

Kwota dofinasowania: 550 tysięcy złotych.

14.6. Przebudowa i remont sanitariatów oraz instalacji elektrycznych w Zespole Szkół nr 6

Cel zadania:

Dostosowanie bazy oświatowej do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **246 tysięcy złotych**

W roku 2023:

Realizowano przebudowę i remont pomieszczeń w budynku Zespołu Szkół numer 6 przy ulicy Nowodworskiej, w tym przebudowę i remont toalety dla osób z niepełnosprawnościami, przebudowę i remont toalety oraz przebudowę i remont pomieszczenia pielęgniarki.

15. Wrocławski Budżet Obywatelski (WBO)

Cel zadania:

Polepszenie współpracy gminy Wrocław z mieszkańcami poprzez aktywizację i integrację oraz budowanie postaw obywatelskich i wzajemnego zaufania.
Budżet obywatelski ma za zadanie:

- aktywizację i mobilizację obywatelską mieszkańców,
- integrację mieszkańców,
- budowanie postaw obywatelskich i wzajemnego zaufania,
- przełamywanie barier w kontaktach pomiędzy mieszkańcami,
- umożliwienie wymiany informacji pomiędzy mieszkańcami,
- edukację mieszkańców, w szczególności poprzez dostarczanie informacji i podnoszenie stanu wiedzy o funkcjonowaniu budżetu gminy Wrocław.

Mieszkańcy Wrocławia mogą zaplanować i zgłaszać inwestycje zgodnie z zasadami WBO.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **4 miliony 382 tysiące złotych**

W 2023 roku:

Opracowano dokumentacje projektowe w zakresie:

1. Przebudowy istniejącego oświetlenia boiska ze sztucznej trawy do piłki nożnej oraz wprowadzenia sterowania oświetlenia boisk szkolnych na

terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 1 przy pomocy SMS wysyłanego przez użytkowników – w ramach projektu pod nazwą: „113 na sportowo (etap 2)” (Projekt WBO 2022 numer 234).

2. Zagospodarowania skwerów w rejonie ulic Rękodzielniczej, Hutniczej, Górniczej i Tkackiej – w ramach projektu pod nazwą: „Wesoła górka - Zielone skwery Pilczyc, etap II” (Projekt WBO 2021 numer 141).

Realizowano roboty budowlane w zakresie:

1. Budowy skateparku przy ulicy Rękodzielniczej – w ramach realizowanych łącznie projektów: Skatepark, czyli aktywnie na Pilczycach (Projekt WBO 2019 numer 323) oraz Wesoła górka - Zielone skwery Pilczyc, etap II (Projekt WBO 2021 numer 141) wykonano: skatepark (powierzchnia żelbetowa około 622,5 metra kwadratowego) wraz z przeszkodami w miejscu dawnego zbiornika przeciwpożarowego wraz z zagospodarowaniem terenu, małą architekturą (ławki, kosze na śmieci, tablice z regulaminem, stacja naprawy rowerów, stojaki na rowery), odwodnienie, oświetlenie oraz złącze energetyczne dla potrzeb imprez plenerowych. Zadanie finansowane w ramach WPI/270 (WBO 2019 numer 323 oraz WBO 2021 numer 141), WPI/406 oraz WPI/299.
2. Zagospodarowania terenu Szkoły Podstawowej numer 33 przy ulicy Kolistej – w ramach projektu pod nazwą: EDUFUN – ETAP I: „Kozanowska Osada Przygody" (Projekt WBO 2020 numer 193) wykonano: ścieżki, placyki i przedepty (z kostki i płyt betonowych oraz ścieżkę fakturową zawierającą fragmenty skał Dolnego Śląska), stację pomiarową wskazującą temperaturę, ciśnienie powietrza, wilgotność oraz zawartość pyłów w powietrzu, otwór do obserwacji poziomu wód podziemnych, 6 siedzisk drewnianych na betonowym murku o zakrzywionych liniach o długości około 60 metrów, małą architekturę (kosze na śmieci, leżaki modułowe, pergole/trejaże pod roślinność zacieniającą plac zabaw), ekspozycje prezentujące skały Dolnego Śląska, oświetlenie parkowe, nasadzenia zieleni.
3. Budowy Skateparku przy ulicy Sołtysowickiej - w ramach realizowanych łącznie projektów pod nazwą:” ZIELONO MI - Etap 2”. Parki, tereny zielone i rekreacyjne. LIPA PIOTROWSKA, PAWŁOWICE, WIDAWA, SOŁTYSOWICE, POLANOWICE – POŚWIĘTNE – LIGOTA (Projekt WBO 2020 numer 7) oraz ZIELONO MI I BEZPIECZNIE - ETAP 3. PARKI, TERENY ZIELONE I DROGI. LIPA PIOTROWSKA, PAWŁOWICE, WIDAWA, SOŁTYSOWICE, POLANOWICE

– POŚWIĘTNE – LIGOTA (Projekt WBO 2021 numer 5) wykonano: centralną część skateparku z przeszkodami na monolitycznej płycie żelbetowej o powierzchni około 348 metrów kwadratowych wraz z wykonaniem oświetlenia, zagospodarowaniem terenu, małą architekturą (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery). Zadanie finansowane w ramach WPI/406 oraz WPI/270 (WBO 2020 numer 7 oraz WBO 2021 numer 5).

4. Budowy placu zabaw na terenie Świetlicy Osiedlowej przy ulicy Henryka Kamieńskiego 256 – w ramach projektu pod nazwą: „ZIELONO MI I BEZPIECZNIE - ETAP 3”. PARKI, TERENY ZIELONE I DROGI. LIPA PIOTROWSKA, PAWŁOWICE, WIDAWA, SOŁTYSOWICE, POLANOWICE – POŚWIĘTNE – LIGOTA (Projekt WBO 2021 numer 5) wykonano: plac zabaw (7 urządzeń, w tym 1 zestaw wielofunkcyjny) o nawierzchni bezpiecznej z grysu płukanego o powierzchni około 162 metrów kwadratowych, utwardzenie z geokrat przy wjeździe na działkę, dojścia i utwardzenia pod śmietniki z kostki betonowej, ogród deszczowy wraz ze zbiornikiem na wodę podłączonym do rury spustowej, obiekty małej architektury (tablica informacyjna z regulaminem, ławki), trawniki i zieleń izolacyjną i ozdobną.
5. Budowy boiska na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 1 przy ulicy Zemskiej - w ramach projektu pod nazwą: „113 na sportowo (etap 2)” (projekt WBO 2022 numer 234) wykonano: boisko o nawierzchni poliuretanowej do gry w piłkę ręczną, koszykówkę i siatkówkę o wymiarach około 32 metry x 44 metry wraz z wyposażeniem sportowym, odwodnieniem – instalacją drenażową z odprowadzeniem wód i studniami chłonnymi oraz odwodnieniem liniowym, dojściami, piłkochwytami, małą architekturą (ławki, kosz na śmieci, tablica z regulaminem), sterowanie oświetleniem czterech boisk szkolnych przy pomocy SMS, oświetlenie boiska wielofunkcyjnego, przebudowę instalacji oświetlenia boiska do gry w piłkę nożną, instalację monitoringu zewnętrznego oraz wykonaniem zieleni.
6. Budowy łącznika ulicy Pawła Jasienicy i Pawiej we Wrocławiu - projekt numer 9/2021.
7. Budowę ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulicy Koziej na odcinku od ulicy Łomżyńskiej do Lasu Prackiego we Wrocławiu - projekt numer 328/2020. Lata realizacji: 2023-2024.

Osiągnięto następujące efekty

Zaspokojenie oczekiwań i wymagań społeczności lokalnych na wrocławskich osiedlach zmierzających w kierunku podniesienia jakości życia.

Fotografia 36. Ulica Sołtysowicka przed realizacją inwestycji

Fotografia 37. Skatepark przy ulicy Sołtysowickiej

16. Program przebudowy obiektów na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Cel zadania:

Zapewnienie świadczeń w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień, w tym poprawa stanu technicznego i podwyższenie standardu użytkowania obiektów użytkowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **59 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Opracowywanie:

1. Dokumentacji projektowej dla zadania pod nazwą: „Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej i technicznej - ulica Leona Popielskiego we Wrocławiu".
2. Koncepcji dla zadania pod nazwą: „Przebudowa i adaptacja budynku przy ulicy Władysława Skoczylasa 8 na siedzibę Zespołu Terenowej Pracy Socjalnej" – zakończono.
3. Dokumentacji wykonawczej dla zadania pod nazwą: „Budowa ośrodka dla osób w kryzysie bezdomności przy ulicy Leona Popielskiego", realizowanego w trybie „projektuj i buduj".

W zakresie realizacji robót budowlanych:

Realizacja robót budowlanych dla zadania pod nazwą: „Budowa ośrodka dla osób w kryzysie bezdomności przy ulicy Leona Popielskiego", realizowanego w trybie „projektuj i buduj".

17. Program Przebudowy Miejskich Obiektów Sportowych

Cel zadania:

Rozwój sportu i rekreacji, w tym poprawa warunków korzystania przez lokalną społeczność z obiektów sportowych zlokalizowanych na terenie zarządzanym przez Młodzieżowe Centrum Sportu we Wrocławiu poprzez modernizację infrastruktury sportowej.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **899 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

W zakresie realizacji robót budowlanych:

1. Budowa skateparku w rejonie ulic: Rękodzielniczej, Tkackiej i Górniczej – zakończono.
2. Budowa zaplecza socjalnego na terenie boiska przy ulicy Orzechowej.

Fotografia 38. Skatepark w rejonie ulicy Rękodzielniczej przed realizacją inwestycji

Fotografia 39. Skatepark w rejonie ulicy Rękodzielniczej po realizacji inwestycji

18. Prace przygotowawcze i zadania towarzyszące inwestycjom infrastrukturalnym

Cel zadania:

Wykonanie prac przygotowawczych i projektowych dla noworozpoczynanych zadań zapisanych do realizacji w budżecie roku 2018 i latach następnych (Zarząd Inwestycji Miejskich i Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta).

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **841 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

1. Rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania „Remont i konserwacja zadaszenia grobowców przy murze Starego Cmentarza żydowskiego przy ulicy Ślężnej we Wrocławiu".
2. Zakończono opracowanie dokumentacji projektowej remontu i przebudowy budynku przy ulicy Pawłowickiej 78 we Wrocławiu na potrzeby siedziby Rady Osiedla.
3. Zakończono opracowanie dokumentacji projektowej remontu i przebudowy targowiska oraz parkingu przy ulicy Władysława Skoczylasa we Wrocławiu.
4. Poniesiono wydatki na podstawie porozumień z PSG i Tauron w ramach realizowanych zadań, w tym: zadanie rewaloryzacja Bastionu Sakwowego, Dom Pomocy Społecznej przy ulicy Karmelkowej.
5. Wykonano roboty budowlane w zakresie montażu grzejnika płytowego wodnego z wpięciem do istniejącego pionu centralnego ogrzewania na 2 piętrze budynku przy ulicy Semaforowej 5 we Wrocławiu.
6. Wykonano podłączenie obiektów i urządzeń Straży Miejskiej przy ulicy Na Grobli 14/16 we Wrocławiu do rozdzielnicy Straży Miejskiej z odłączeniem zasilania elektrycznego węzła cieplnego w budynku C i wiaty garażowej od obwodów Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji.
7. Wykonano roboty budowlane polegające na przyłączeniu portierni do węzła cieplnego w budynku głównym Straży Miejskiej, z demontażem istniejącego przyłącza centralnego ogrzewania i węzła elektrycznego oraz wykonano pomosty technologiczne, zapewniające obsługę central wentylacyjnych na dachu w budynku głównym siedziby Straży Miejskiej Wrocławia przy ulicy Na Grobli 14/16 we Wrocławiu.

8. Wykonano zabudowę sufitową podciągów żelbetowych w przejściu podziemnym przy ulicy Świdnickiej we Wrocławiu.
9. Wykonano roboty budowlane polegające na budowie instalacji wentylacji nawiewnej do pomieszczeń piwnic w budynku „Teatru na Bruku” przy ulicy Pszczelarskiej 5 we Wrocławiu.
10. Pełniono nadzór autorski dla zadania „Rewitalizacja Bastionu Sakwowego we Wrocławiu – Etap I”.
11. Pełniono nadzór w zakresie dendrologii dla zadania „Rewitalizacja Bastionu Sakwowego we Wrocławiu – Etap I”.
12. Pełniono nadzór autorski dla zadania „Obserwatorium Przyrody”.
13. Poniesiono wydatki związane z materiałami przygotowawczymi (mapy).

19. Realizacja zadań związanych z utrzymaniem zieleni miejskiej po zakończeniu inwestycji

Cel zadania:

Realizacja zadań związanych z pielęgnacją zieleni dla inwestycji, które zostały zrealizowane w poprzednich latach przez Zarząd Inwestycji Miejskich.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **381 tysięcy złotych**

W 2023 roku zrealizowano:

1. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy terenu rekreacyjno-sportowego pomiędzy ulicą Wacława Berenta i aleją Jana Kasprowicza we Wrocławiu.
2. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy Centrum Aktywności Lokalnej KSIĘŻE przy ulicy Rybnickiej 39-41 we Wrocławiu.
3. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy Centrum Aktywności Lokalnej CAL Maślice przy ulicy Suwalskiej 11 we Wrocławiu.
4. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy ciągu pieszo-rowerowego z możliwością obsługi gospodarczej boisk w rejonie ulicy Maślickiej i Autostradowej Obwodnicy Wrocławia z dojściem/wjazdem z ulicy Fromborskiej.
5. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy i remontu Żłobka numer 6 przy ulicy Krowiej 1 we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu.
6. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach zagospodarowania terenu sportowo-rekreacyjnego przy ulicy Wojanowskiej – Sportowe Stabłowice.
7. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy drogi w ulicy Pakosławskiej na odcinku od ulicy Rudawskiej do działki numer 1/3 AM-1 obręb Karłowice we Wrocławiu.
8. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy drogi w ulicy Lubelskiej we Wrocławiu na odcinku od ulicy Łukowskiej do ulicy Siedleckiej.
9. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy przedszkola wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zagospodarowaniem terenu przy ulicy Dębickiej we Wrocławiu.

10. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy Centrum Aktywności Lokalnej z siedzibą Rady Osiedla Kowale przy ulicy Ełckiej we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną.
11. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy żłobka z filią Miejskiej Biblioteki Publicznej i salą Rady Osiedla przy ulicy Sołtysowickiej we Wrocławiu wraz z drogą dojazdową i zagospodarowaniem terenu.
12. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy bloku sportowego dla Liceum Ogólnokształcącego numer XIII przy ulicy Józefa Haukego-Bosaka 33-37 we Wrocławiu.
13. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach rozbudowy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego numer 10 przy ulicy Parkowej 27 we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną.
14. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy i remontu budynku Przedszkola numer 5 przy ulicy Dźwirzyńskiej 3 we Wrocławiu z zagospodarowaniem terenu i towarzyszącą infrastrukturą techniczną.
15. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy budynku Ośrodka Działań Społeczno-Kulturalnych PIAST wraz z zagospodarowaniem terenu przy ulicy Rękodzielniczej 1 we Wrocławiu.
16. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach remontu i przebudowy niecki brodzika przy alei Jana Kasprowicza wraz z zagospodarowaniem terenu i przebudową sięgacza ulicy Wacława Berenta we Wrocławiu.
17. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy integracyjnego placu zabaw na terenie Zespołu Szkół numer 21 przy ulicy Piotra Ignuta 28 we Wrocławiu.
18. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy skateparku i boiska u zbiegu ulic Ślężnej i Borowskiej we Wrocławiu – zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych.
19. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy pumptracka w rejonie ulicy Królewieckiej i Autostradowej Obwodnicy Wrocławia.
20. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach rozbudowy, przebudowy i remontu budynku Przedszkola numer 90 przy ulicy Zaporoskiej 51 we Wrocławiu.
21. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy i remontu placu zabaw wraz z zagospodarowaniem terenu siedziby Rady Osiedla Pawłowice przy ulicy Pawłowickiej 78 we Wrocławiu.

22. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach nasadzeń zieleni terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 13 przy placu Muzealnym 20 we Wrocławiu.
23. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach budowy placu zabaw na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 8 przy ulicy Składowej 2-3 we Wrocławiu.
24. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy i remontu boisk na terenie Szkoły Podstawowej numer 64 przy ulicy Wojszyckiej 1 we Wrocławiu.
25. Pielęgnację zieleni wykonanej w ramach przebudowy drogi wraz z budową miejskiego kanału technologicznego (MKT) w sięgaczu ulicy Zagłębiowskiej 37-43 we Wrocławiu na odcinku od ulicy Zagłębiowskiej głównej do posesji numer 41
26. Pielęgnację zieleni w ramach zagospodarowanie terenu przy ulicy Skarbowców 52 we Wrocławiu – Obserwatorium Przyrodnicze – Etap 1.
27. Pielęgnację zieleni w ramach budowy skateparku wraz z oświetleniem na osiedlu Pilczyce w rejonie ulic: Rękodzielniczej, Tkackiej i Górniczej we Wrocławiu.
28. Pielęgnację zieleni w ramach budowy drogi w ulicy Stoszowskiej we Wrocławiu.
29. Pielęgnację zieleni w ramach budowy i przebudowy drogi wraz infrastrukturą w ulicy Dobrzykowickiej od ulicy Strumykowej do ulicy Chrząstawskiej we Wrocławiu.
30. Pielęgnację zieleni w ramach zagospodarowania terenu przy Szkole Podstawowej numer 33 przy ulicy Kolistej 17 we Wrocławiu - WBO: EDUFAN - Kozanowska Osada Przygody – obszar.
31. Pielęgnację zieleni w ramach budowy drogi ulicy Asfaltowej i ulicy Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu.
32. Pielęgnację zieleni w ramach budowy drogi ulicy Marii Wittek od ulicy Ułańskiej do ulicy Stefana Frankowskiego we Wrocławiu.
33. Pielęgnację zieleni w ramach budowy 8-oddziałowego Przedszkola przy alei Józefa Hallera 77 a we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną.

20. Program rozwoju terenów pod mieszkalnictwo

Cel programu:

Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów mieszkaniowych oraz przebudowa i dostosowanie istniejących układów komunikacyjnych w związku z dynamicznym rozwojem budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **300 tysięcy złotych**

W 2023 roku w ramach programu zrealizowano między innymi budowę przejścia dla pieszych wraz z azylem dla pieszych przy skrzyżowaniu ulic: Bartłomieja Strachowskiego, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego i Kurpiów we Wrocławiu.

Osiągnięto następujące efekty

Realizacja zadania znacząco wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego.

III. ZADANIA REMONTOWE

1. Remonty siedzib Rad Osiedli

Cel zadania:

Poprawa stanu technicznego budynków Rad Osiedli.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **100 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

1. Rada Osiedla Nadodrze – wykonano wymianę kotła w Klubie Seniora przy Radzie Osiedla Nadodrze przy ulicy Juliana Ursyna Niemcewicza 27 we Wrocławiu, w tym: prace przygotowawcze, demontaż i utylizacja istniejącego kotła gazowego, zakup, dostawa, montaż, podłączenie i uruchomienie kotła gazowego jednofunkcyjnego z zamkniętą komorą spalania, wykonanie instalacji odprowadzenia kondensatu do najbliższego punktu kanalizacji sanitarnej oraz wszystkich niezbędnych elementów układu w celu zapewnienia prawidłowości działania kotła, wykonanie przewodu powietrzno-spalinowego do kotła, demontaż i utylizację istniejących drzwi do pomieszczenia kotłowni, zakup, dostawa i montaż drzwi EI30 do pomieszczenia kotłowni, wykonanie prac wykończeniowych (tynki, malowanie), odpowietrzenie układu centralnego ogrzewania.
2. Rada Osiedla Żerniki - wykonano montaż ciągu szafek w siedzibie Rady Osiedla Żerniki przy ulicy Żernickiej 219 we Wrocławiu, w tym: prace przygotowawcze oraz oznakowanie i wygrodzenie miejsca pracy, przygotowanie miejsca do montażu szafek, wykonanie, dostawa i montaż ciągu górnych szafek z podziałem wraz z miejscem przeznaczonym na mikrofalówkę z zastosowaniem płyty meblowej i okleiny zbliżonej do istniejących dolnych szafek, prace porządkowe.
3. Rada Osiedla Psie Pole-Zawidawie - wykonano prace remontowe w lokalu Rady Osiedla Psie Pole-Zawidawie przy ulicy Bolesława Krzywoustego 284 we Wrocławiu, w tym: remont toalety: naprawa uszkodzonych ścian i sufitów, odbicie głuchych płytek, przygotowanie powierzchni i ponowny montaż płytek ceramicznych na ścianie, naprawę uszkodzonej ościeżnicy drzwiowej, remont korytarza, w tym: naprawa uszkodzonej ściany, zakup, dostawa i montaż rozdzielnicy elektrycznej oraz wykonanie pomiarów całej

instalacji elektrycznej, wykonanie robót budowlanych w celu zamknięcia otworu za rozdzielnicą, remont sali funkcyjnej, w tym: naprawa ściany po zalaniu, demontaż istniejącego grzejnika we wnęce i ponowny montaż ścianie po lewej stronie wnęki, ocieplenie wnęki styropianem i wykonanie zabudowy wnęki, przygotowanie powierzchni pod malowanie i pomalowanie wnęki, naprawa wilgotnej ściany po lewej stronie wnęki, otynkowanie miejsca wnęki od strony podwórka, remont kuchni, w tym: demontaż mebli kuchennych i ich ponowny montaż mebli kuchennych po wykonaniu wszystkich prac, naprawa uszkodzonych ścian i sufitów w całym pomieszczeniu, zakup, dostawa i montaż oprawy oświetleniowej, zakup, dostawa i montaż kotła wraz ze sterownikiem oraz z uruchomieniem całej instalacji.

4. Rada Osiedla Gajowice - wykonanie robót budowlanych w lokalu Rady Osiedla Gajowice przy ulicy Lwowskiej 43 we Wrocławiu, w tym: prace przygotowawcze, prace w pomieszczeniu numer 1, w tym: zakup, dostawa i montaż dwóch opraw oświetleniowych LED, naprawa uszkodzonych ścian i sufitów, w tym: odbicie zniszczonych tynków, zeskrobanie zniszczonych powłok malarskich, odgrzybienie ścian, zagruntowanie i pomalowanie ścian i sufitów, prace w łazience, w tym: zakup, dostawa i montaż dwóch szyldów drzwiowych wraz z naprawą okleiny drzwi, zakup, dostawa i montaż uchwytu dla osób z niepełnosprawnościami, prace w loggii, w tym: roboty zabezpieczające, usunięcie luźnych warstw tynku wewnętrznego ze ścian i sufitów, zeskrobanie zniszczonych powłok malarskich, przygotowanie powierzchni ścian i sufitów wraz z gruntowaniem, uzupełnienie brakujących tynków wewnętrznych na ścianach i sufitach, malowanie całości pomieszczenia.

Realizacja robót naprawczych zgłoszonych kartami awarii na rzecz Rad Osiedli:

1. Rada Osiedla Krzyki - roboty w zakresie awarii elektrycznych.
2. Rada Osiedla Przedmieście Świdnickie - roboty w zakresie awarii budowlanych.
3. Rada Osiedla Jerzmanowo–Jarnołtów-Strachowice-Osiniec - roboty w zakresie awarii budowlanych.
4. Rada Osiedla Krzyki - roboty w zakresie awarii sanitarnych wewnętrznych.
5. Rada Osiedla Psie Pole-Zawidawie - roboty w zakresie awarii sanitarnych wewnętrznych.

2. Remonty bieżące w placówkach oświatowych

Cel zadania:

Wykonanie niezbędnych bieżących remontów i prac zabezpieczających w placówkach oświatowych we Wrocławiu. Wykonanie remontów i usuwanie awarii budowlanych, dekarskich, elektrycznych, sanitarnych wewnętrznych i zewnętrznych w placówkach oświatowych zgodnie ze zgłoszonymi przez placówki potrzebami. Poprawa stanu technicznego budynków gminnych we Wrocławiu.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **10 milionów 722 tysiące złotych**

2.1. Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót dekarskich

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **1 milion 397 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Opracowywano dokumentacje projektowe:

1. Remontu dachu z ociepleniem nad blokiem sportowym i łącznikiem oraz wymiany posadzki gimnastycznej w Liceum Ogólnokształcącym numer XVII przy ulicy Tęczowej (2022-2023).
2. Remontu części ogrodzenia terenu Przedszkola numer 25 przy ulicy Krętej (2023-2024).
3. Remontu i konserwacji ogrodzenia terenu Przedszkola numer 52 przy ulicy Łączności (2023).

4. Zagospodarowania terenu i przebudowy pracowni chemicznej w Szkole Podstawowej numer 9 przy ulicy Nyskiej (2023-2024).
5. Remontu dachu z ociepleniem nad blokiem sportowym i łącznikiem oraz wymiany posadzki gimnastycznej w Liceum Ogólnokształcącym numer XVII przy ulicy Tęczowej.
6. Remontu i konserwacji ogrodzenia o długości 140,82 metrów bieżących w zakresie robót ziemnych, fundamentowych i montażowych z rekonstrukcją najbardziej zniszczonych części od strony ulicy Jantarowej, terenu Przedszkola numer 52 przy ulicy Łączności.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:
Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót dekarskich w placówkach oświatowych podległych gminie Wrocław, w tym: usuwanie awarii, naprawa lub wymiana elementów pokryć dachowych, obróbek blacharskich, elementów odwodnienia dachu, kominów oraz innych elementów dachu, w tym również konieczne naprawy konstrukcji dachowych, wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty:
Wyremontowano dachy w **sześciu** placówkach oświatowych, co przyczyniło się do poprawy stanu technicznego i właściwości funkcjonalno-użytkowych placówek oraz do ograniczenia strat ciepła. Jednocześnie dokonano napraw zabezpieczających elementy dachów i ich kominów. Placówki, w których przeprowadzono wyżej wymienione remonty:
1. Przedszkole numer 10 przy ulicy Piotrkowskiej - wykonanie przeglądu dachu na powierzchni 1 722 metrów kwadratowych i remontu dachu poprzez uszczelnienie wpustów i przelewów, obróbek blacharskich oraz wklejenie łat.
2. Przedszkole numer 58 przy ulicy Strzegomskiej – wykonanie remontu dachu płaskiego o powierzchni 504,5 metra kwadratowego, wraz z jego oczyszczeniem, wykonaniem obróbek papowych, instalacji odgromowej, obróbek blacharskich, oczyszczeniem i impregnacją drewnianej podbitki.
3. Przedszkole numer 94 przy ulicy Grabiszyńskiej - wykonanie remontu tarasu i demontażu stalowego zadaszenia nad wejściem do budynku.
4. Szkoła Podstawowa numer 23 przy ulicy Pawiej - naprawa komina z uzupełnieniem tynku i odbudową czapy komina.

5. Szkoła Podstawowa numer 51 przy ulicy Pawła Eluarda - remont dachu o powierzchni 1 117 metrów kwadratowych w zakresie: naprawy uszkodzeń zewnętrznych gzymsów dachowych, uszkodzeń dachowych elementów żelbetowych na poddaszu nieużytkowym, kominów, wymiany wyłazu dachowego, wywiewek pionów kanalizacyjnych, pokrycia z papy termozgrzewalnej, obróbek papowych i blacharskich, rynien, instalacji odgromowej, okien doświetlających poddasze nieużytkowe, remont konstrukcji stropodachu.
6. Technikum numer 18 przy ulicy Ślężnej - remont dachu, demontaż obróbek, rynien, pasów nadrynnowych, wsporników instalacji odgromowej, papy nawierzchniowej i podkładowej, miejscowe naprawy podłoża betonowego, wykonanie tynków na ścianach i kominach, wykonanie pokrycia dachowego z papy około 892 metrów kwadratowych, montaż instalacji odgromowej, montaż obróbek, pasów nadrynnowych, rynien.

Ponadto na podstawie **150** zgłoszeń placówek oświatowych, w zakresie usuwania awarii i remontów dachów, wykonano częściowe remonty oraz doraźne prace zabezpieczające na dachach, zabezpieczając budynki przed zalewaniem wodami opadowymi.

2.2. Usuwanie awarii i wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót elektrycznych w placówkach oświatowych podległych gminie Wrocław

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **1 milion 41 tysięcy złotych**

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawę lub wymianę elementów instalacji elektroenergetycznych, teletechnicznych i odgromowych,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty:

Na podstawie przeprowadzonych przeglądów technicznych szkół, wykonanych okresowych pomiarów natężenia światła w placówkach, w celu dostosowania oświetlenia elektrycznego do obowiązujących norm, wykonano remonty w zakresie: wymiany (częściowej) opraw lamp wewnętrznych oświetlenia awaryjnego i ogólnego na oprawy oświetleniowe typu LED, poprawy bezpieczeństwa pożarowego w **czterech** obiektach.

Placówki, w których przeprowadzono wyżej wymienione remonty:

1. Liceum Ogólnokształcące numer VII przy ulicy Kruczej – wymiana rozdzielnicy elektrycznej kuchni wraz z wymianą aparatury zasilająco-zabezpieczającej z wykonaniem uziomów szpilkowych.
2. Lotnicze Zakłady Naukowe przy ulicy Kiełczowskiej – usunięcie awarii braku zasilania w energię elektryczną 7 budynków na terenie LZN poprzez ułożenie 640 metrów bieżących kabla i wykonanie połączeń kabli w rozdzielnicach.
3. Przedszkole numer 52 przy ulicy Łączności - wymiana opraw świetlówkowych na LED - 40 sztuk, wymiana opraw żarowych na LED - 8 sztuk, ułożenie rurek instalacyjnych i w nich ułożenie przewodów (140 metrów bieżących), wymiana rozdzielnicy z wyposażeniem, montaż gniazd natynkowych, wymiana łączników oświetlenia.
4. Technikum numer 15 przy ulicy Skwierzyńskiej - wymiana rozdzielnicy głównej w piwnicy oraz wykonanie układu kompensacji mocy biernej.

Ponadto na podstawie **375** zgłoszeń placówek oświatowych, w zakresie usuwania awarii i remontów instalacji elektrycznych, wykonano częściowe remonty oraz doraźne prace zabezpieczające instalacje elektryczne w placówkach oświatowych.

2.3. Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót sanitarnych wewnętrznych w placówkach oświatowych podległych gminie Wrocław

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **4 miliony 22 tysiące złotych**

W 2023 roku:

Zrealizowano zadanie w trybie „projektuj i buduj” w ramach którego:

w **Przedszkolu numer 62** przy ulicy Stabłowickiej zaprojektowano i wykonano roboty budowlane polegające na wymianie kanałów wentylacyjnych i montażu nowych kanałów wraz z wentylatorami dachowymi.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawy lub wymiany elementów instalacji wodno-kanalizacyjnych, gazowych, centralnego ogrzewania i wentylacji,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty:

Na podstawie przeprowadzonych przeglądów technicznych szkół, zgłoszeń awarii i remontów, wykonanych pomiarów i przeglądów instalacji, wykonano remonty w zakresie: wymiany **2 490** kompletów zaworów grzejnikowych na termostaty wraz z wymianą zaworów odcinających w **ośmiu** placówkach, remontu/modernizacji central wentylacyjnych z wymianą urządzeń wentylacyjnych w blokach żywienia i kuchniach w **czterech** obiektach, remontu/modernizacji i usprawnienia kotłowni oraz instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej i elementów wraz z wymianą grzejników w **siedmiu** obiektach, poprawy bezpieczeństwa pożarowego poprzez wymianę szafek hydrantowych i ich osprzętu w jednej placówce oraz wymiany separatora substancji tłuszczowych w jednej placówce. Placówki, w których przeprowadzono wyżej wymienione remonty:

1. Liceum Ogólnokształcące numer I przy ulicy Józefa Poniatowskiego, Liceum Ogólnokształcące numer VII przy ulicy Kruczej, Liceum Ogólnokształcące numer XIV przy ulicy Brücknera, Przedszkole numer 28 przy ulicy Orlej, Przedszkole numer 43 przy ulicy Tadeusza Kościuszki, Przedszkole numer 52 przy ulicy Łączności, Przedszkole numer 87 przy ulicy Iwana Pawłowa, Przedszkole numer 89 przy ulicy Oporowskiej, Przedszkole numer 104 przy ulicy Niedźwiedziej, Przedszkole numer 107 przy ulicy Wincentego Stysia, Przedszkole numer 126 przy ulicy Jugosłowiańskiej, Przedszkole numer 131 przy ulicy Wiejskiej, Szkoła Podstawowa numer 15 przy ulicy Ludwika Solskiego, Szkoła Podstawowa numer 20 przy ulicy Henryka Michała Kamieńskiego, Szkoła Podstawowa numer 37 przy ulicy Sarbinowskiej,

Szkoła Podstawowa numer 45 przy ulicy Rafała Krajewskiego, Szkoła Podstawowa numer 50 przy ulicy Czeskiej, Szkoła Podstawowa numer 63 przy ulicy Menniczej, Szkoła Podstawowa numer 68 przy ulicy Szczęśliwej, Szkoła Podstawowa numer 72 przy ulicy Trwałej, Szkoła Podstawowa numer 77 przy ulicy świętego Jerzego, Szkoła Podstawowa numer 85 przy ulicy Romualda Traugutta, Szkoła Podstawowa numer 93 przy ulicy Juliana Ursyna Niemcewicza, Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących przy ulicy Drukarskiej, Zespół Szkół Logistycznych przy ulicy Jana Władysława Dawida, Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 15 przy ulicy Stanisławowskiej – wymiana 2 490 kompletów dławikowych zaworów grzejnikowych na zawory termostatyczne wraz z zakupem, dostawą i montażem zaworów odcinających na gałązkach przy grzejnikach oraz wymiana 121 zaworów odpowietrzających.

2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii numer 2 przy ulicy Kieleckiej – przeniesienie pieca konwekcyjno-parowego z SP-6 przy ulicy Gorlickiej.
3. Przedszkole numer 28 przy ulicy Orlej – wymiana okapów kuchennych wraz z wentylatorem i wykonanie wentylacji nawiewnej w kuchni, wymiana instalacji gazowej do kotłowni i pomieszczenia kuchni.
4. Przedszkole numer 47 przy alei Ludomira Różyckiego – wymiana pompy obiegowej centralnego ogrzewania.
5. Przedszkole numer 48 przy ulicy Kazimierza Bartla – montaż okapów kuchennych wraz z wymianą wentylatorów dachowych.
6. Przedszkole numer 54 przy ulicy Edwarda Wittiga – wymiana okapu kuchennego, uszczelnienie przewodu wentylacyjnego bloku żywienia, podłączenie przewodu kominowego okapu do wentylatora wywiewnego.
7. Przedszkole numer 77 przy ulicy Juliana Ursyna Niemcewicza – wymiana części instalacji wodociągowej, wymiana pionów, instalacji ciepłej i zimnej wody użytkowej.
8. Przedszkole numer 109 przy ulicy Nowowiejskiej – uszczelnienie chemiczne kotła, wymiana palnika w kotle gazowym na potrzeby ciepłej wody użytkowej, wymiana pompy obiegowej centralnego ogrzewania.
9. Przedszkole numer 117 przy ulicy Fiołkowej – wymiana skrzynek hydrantowych.
10. Przedszkole numer 124 przy ulicy Stanisława Kopańskiego – wymiana pompy cyrkulacyjnej.

11. Przedszkole numer 136 przy ulicy Glinianej - wymiana nagrzewnicy wodnej układu wentylacji.
12. Szkoła Podstawowa numer 68 przy ulicy Szczęśliwej - dostawa i montaż wewnętrznego separatora substancji tłuszczowych.
13. Szkoła Podstawowa numer 77 przy ulicy świętego Jerzego – dostawa i montaż wentylatora dachowego do dwóch okapów kuchennych.
14. Szkoła Podstawowa numer 97 przy ulicy Prostej – wymiana hydrantów.
15. Zespół Szkół Logistycznych przy ulicy Jana Władysława Dawida – wymiana nagrzewnicy wodnej w sali gimnastycznej wraz z automatyką centrali i montażem kabla grzejnego.
16. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 8 przy ulicy Składowej – wymiana poziomów instalacji wodociągowej w poziomie piwnic.
17. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 15 przy ulicy Stanisławowskiej – remont kotłowni.

Na podstawie **543** zgłoszeń placówek oświatowych w zakresie usuwania awarii i remontów instalacji sanitarnej wewnętrznej, wykonano częściowe remonty oraz doraźne prace zabezpieczające instalacje wodnokanalizacyjne gazowe, centralnego ogrzewania i wentylacji.

2.4. Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót sanitarnych zewnętrznych w placówkach oświatowych podległych gminie Wrocław

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **751 tysięcy złotych**

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawy lub wymiany elementów instalacji sanitarnych zewnętrznych,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty:

Na podstawie przeprowadzonych przeglądów technicznych szkół, zgłoszeń awarii i remontów, wykonanych pomiarów i przeglądów instalacji, wykonano remonty w zakresie awaryjnego zrzutu wody ze zbiornika wody na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego numer 25 przy ulicy Asfaltowej – zrzut wody ze zbiornika retencyjnego.

Na podstawie **66** zgłoszeń placówek oświatowych, przeprowadzono zabezpieczenia i remonty elementów instalacji sanitarnych zewnętrznych.

2.5. Usuwanie awarii oraz wykonywanie drobnych remontów w zakresie robót budowlanych w placówkach oświatowych podległych gminie Wrocław

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **3 miliony 511 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Opracowano dokumentacje projektowe:

1. Remontu dachu sali gimnastycznej i łącznika o łącznej powierzchni 409 metrów kwadratowych przy Liceum Ogólnokształcącym numer XVII przy ulicy Tęczowej, wymianą pokrycia dachowego z ociepleniem i wymianą instalacji odgromowej oraz wymianą podłogi sportowej o powierzchni 230 metrów kwadratowych w sali gimnastycznej na systemową podłogę drewnianą na legarach wraz z nową izolacją.
2. Remontu elewacji wraz z zagospodarowaniem wód opadowych na terenie Przedszkola numer 2 ulicy Walerego Sławka.
3. Przebudowy i remontu schodów zewnętrznych Szkoły Podstawowej numer 93 ulicy Juliana Ursyna Niemcewicza.

Wykonane roboty budowlane swym zakresem obejmowały:

- usuwanie awarii,
- naprawy elementów konstrukcyjnych budynków i budowli,
- naprawy elementów wykończenia obiektów budowlanych,
- naprawy trwałego wyposażenia obiektów budowlanych,
- naprawy elementów małej architektury, placów, boisk, chodników i dróg,

- wymiany stolarki okiennej i drzwiowej,
- wykonanie niezbędnych zabezpieczeń we wszystkich powyższych przypadkach.

Osiągnięto następujące efekty:

Na podstawie przeprowadzonych przeglądów technicznych szkół, wizji lokalnych, zgłoszeń awarii i remontów, wykonano roboty budowlane wewnątrz i na elewacji dwudziestu jeden placówek:

1. Elektroniczne Zakłady Naukowe przy ulicy Braniborskiej - naprawa nawierzchni podłogi sportowej w dużej sali gimnastycznej.
2. Liceum Ogólnokształcące numer V przy ulicy Jacka Kuronia – naprawa boiska wielofunkcyjnego o powierzchni 1 385 metrów kwadratowych na dachu.
3. Liceum Ogólnokształcące numer IX przy ulicy Piotra Skargi – naprawa spękań w salach 32 i 50 oraz usunięcie odspojonych tynków zewnętrznych z elewacji bocznej.
4. Przedszkole numer 2 przy ulicy Walerego Sławka – remont elewacji, przebudowa werandy oraz montaż systemu wideo domofonowego.
5. Przedszkole numer 88 przy ulicy Szczęśliwej – wymiana drzwi dwuskrzydłowych zewnętrznych.
6. Przedszkole numer 89 przy ulicy Oporowskiej - roboty budowlane naprawcze na elewacji budynku, w strefie wejścia, w zagospodarowaniu terenu (ogrodzenie), w łazienkach (zabudowa grzejników i mieszaczy w 4 łazienkach).
7. Przedszkole numer 109 przy ulicy Nowowiejskiej - wykonanie przeciwpożarowego zamurowania otworu w ścianie pomieszczenia gospodarczego na kondygnacji piwnic budynku.
8. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy numer 11 przy ulicy Kamiennej - wymiana drzwi wewnętrznych (parter) na nowe dymoszczelne EIS 30 na parterze budynku.
9. Szkoła Podstawowa numer 23 przy ulicy Przystankowej - wymiana 9 sztuk stolarki okiennej połaciowej.
10. Szkoła Podstawowa numer 118 przy bulwarze Ikara - zszycie komina i zespojenie go ze ścianą przy pomocy kotew.

11. Technikum numer XVII przy ulicy Tęczowej - przebudowa i remont dachu z ociepleniem nad blokiem sportowym i łącznikiem o łącznej powierzchni 402 metrów kwadratowych, wymiana posadzki w sali gimnastycznej o powierzchni 230 metrów kwadratowych na sportową oraz remont pomieszczenia na salę dydaktyczną, remont obecnej sali fitness o powierzchni 68 metrów kwadratowych na salę dydaktyczną.
12. Zespół Szkół numer 2 przy ulicy Borowskiej - roboty naprawcze cokołów elewacji od podwórka.
13. Zespół Szkół numer 8 przy ulicy Mikołaja Reja - roboty naprawcze na łącznej powierzchni 210,6 metrów kwadratowych w sali gimnastycznej bloku sportowego, demontaż płyt akustycznych, wykonanie tynków.
14. Zespół Szkół numer 16 przy ulicy Głogowskiej - remont toalety o powierzchni 12,43 metra kwadratowego dla personelu.
15. Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych przy ulicy Stanisława Worcella - wykonanie drzwi przeciwpożarowych do pomieszczenia strychu w budynku B.
16. Zespół Szkół Logistycznych przy ulicy Jana Władysława Dawida - naprawa nawierzchni podłogi sportowej w dużej sali gimnastycznej, renowacja elementów z piaskowca na elewacji.
17. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 2 przy ulicy Eugeniusza Horbaczewskiego - naprawa tynków i drzwi przy węźle cieplnym, naprawa zakotwienia drzwi.
18. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 9 przy ulicy Mariana Morelowskiego - montaż sufitu akustycznego i wymiana 34 świetlówek w salach: 50 o powierzchni 57 metrów kwadratowych i 51 o powierzchni 70 metrów kwadratowych).
19. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 18 przy ulicy Poznańskiej – roboty naprawcze elewacji.
20. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 19 przy ulicy Januszowickiej - uszczelnienie okien na południowej klatce schodowej.
21. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 22 przy ulicy Edwarda Dembowskiego – naprawa podstopnic schodów wejściowych.

Na terenie **ośmiu** placówek w zakresie tarasów, schodów zewnętrznych, strefy wejścia, nawierzchni utwardzonych, ogrodzenia i piłkochwytów:

1. Liceum Ogólnokształcące numer IX przy ulicy Piotra Skargi – naprawa zapadnięć na terenie boiska.
2. Przedszkole numer 74 przy ulicy Krzywej – przebudowa tarasu o powierzchni 80 metrów kwadratowych i chodników na powierzchni 165 metrów kwadratowych.
3. Szkoła Podstawowa numer 30 przy ulicy Zaporoskiej - naprawa schodów przy boisku szkolnym.
4. Szkoła Podstawowa numer 42 przy ulicy Wałbrzyskiej - miejscowa naprawa uszkodzonej nawierzchni o powierzchni 3 metrów kwadratowych na placu zabaw.
5. Szkoła Podstawowa numer 43 przy ulicy Grochowej - wykonanie naprawy piłkochwytów na długości 27,5 metra.
6. Zespół Szkolno-Przedszkolny numer 2 przy ulicy Eugeniusza Horbaczewskiego - wykonanie prac remontowych schodów zewnętrznych.
7. Szkoła Podstawowa numer 107 przy ulicy Bolesława Prusa - wymiana ogrodzenia o długości 86 metrów bieżących od strony ulicy Mieczysława Ledóchowskiego wraz z furtką bramą dwuskrzydłową.
8. Zespół Szkół numer 3 przy ulicy Szkockiej – remont schodów zewnętrznych.

Na podstawie **133** zgłoszeń placówek oświatowych wykonano roboty budowlane w zakresie usuwania awarii i remontów, naprawy elementów konstrukcyjnych, elementów wykończenia, napraw trwałego wyposażenia, naprawy elementów małej architektury, placów, chodników i dróg, co przyczyniło się do poprawy stanu technicznego i właściwości funkcjonalno-użytkowych.

Fotografia 40. Dach Liceum Ogólnokształcącego numer XVII po realizacji inwestycji

Fotografia 41. Posadzka sali gimnastycznej w Liceum Ogólnokształcącym numer XVII po realizacji inwestycji

Fotografia 42. Elewacja Przedszkola numer 2 po remoncie

Fotografia 43. Elewacja Przedszkola numer 2 po remoncie

IV. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

1. Wykonanie pracy przewozowej w komunikacji tramwajowej i autobusowej

W ramach zadań z zakresu funkcjonowania komunikacji zbiorowej zlecono do realizacji łącznie **14 120 450** pociągokilometrów w komunikacji tramwajowej oraz **34 042 824** wozokilometrów w komunikacji autobusowej.
Pracę przewozową zlecono kilku operatorom, to jest:

1.1 Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacyjnemu w miejskiej komunikacji tramwajowej i autobusowej (wraz z podwykonawcami):

- liczba pociągokilometrów w komunikacji tramwajowej - **14 120 450,**
- liczba wozokilometrów w komunikacji autobusowej - **29 507 442.**

Wykres 1. Wysokość zleconej pracy przewozowej w latach 2020-2023 [liczba pociągokilometrów w komunikacji tramwajowej]

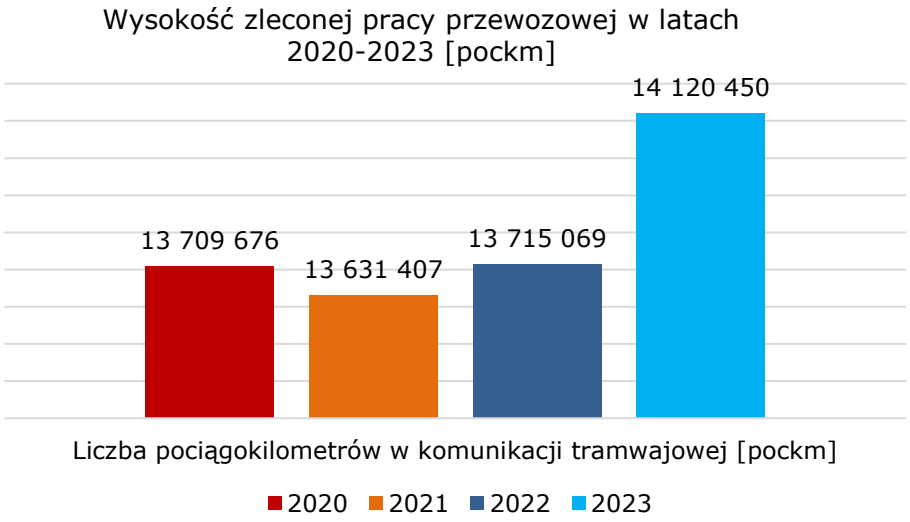

Tabela 1. Wysokość zleconej pracy przewozowej w komunikacji tramwajowej w latach 2020-2023 [pockm]

Rok	Liczba pociągokilometrów w komunikacji tramwajowej [pockm]
2020	13 709 676
2021	13 631 407
2022	13 715 069
2023	14 120 450

Wykres 2. Wysokość zleconej pracy przewozowej w komunikacji autobusowej w latach 2020-2023 [liczba wozokilometrów w komunikacji autobusowej]

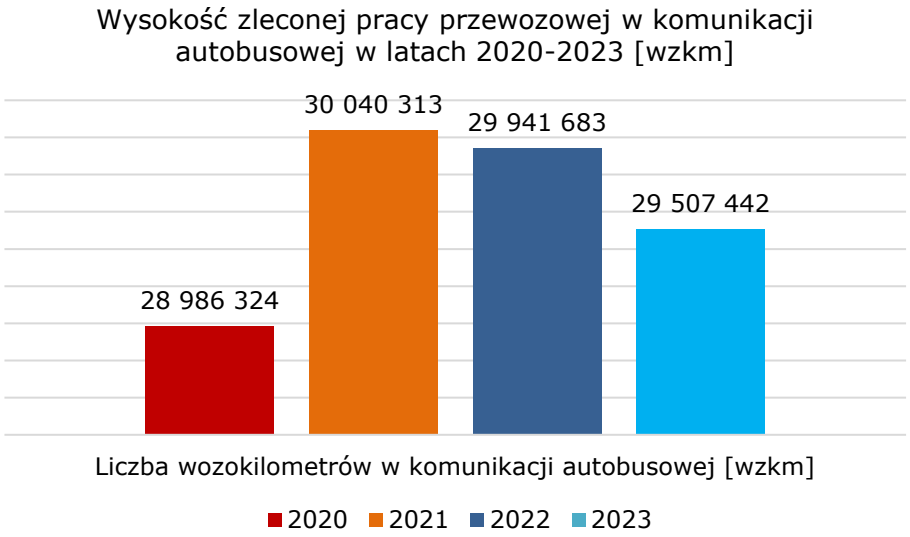

Tabela 2. Wysokość zleconej pracy przewozowej w komunikacji autobusowej w latach 2020-2023 [wzkm]

Rok	Liczba wozokilometrów w komunikacji autobusowej [wzkm]
2020	28 986 324
2021	30 040 313
2022	29 941 683
2023	29 507 442

W 2023 roku zlecono większą o nieco ponad 405 tysięcy pociągokilometrów pracę przewozową w komunikacji tramwajowej w porównaniu do roku poprzedniego.

Jest to bezpośrednio związane z oddaniem do użytkowania dwóch nowych tras tramwajowych: Trasy Autobusowo-Tramwajowej na Nowy Dwór i Trasy Tramwajowej na Popowice oraz wdrożeniem nowej siatki połączeń.
Spadek zleconej pracy przewozowej w komunikacji autobusowej o około 434 tysięcy wozokilometrów wynika przede wszystkim z wdrożonych działań optymalizacyjnych, to jest nowego trasowania połączeń autobusowych, będącego konsekwencją uruchomienia nowych tras tramwajowych, zastąpienia części tras autobusowych tramwajowymi, z uruchomionych wakacyjno-remontowych zmian w komunikacji miejskiej oraz ze zmniejszenia liczby uruchamianej komunikacji okresowej zastępującej tramwaje na wyłączonych z ruchu odcinkach remontowanych tras.
Sumaryczna praca przewozowa zlecona do realizacji była bardzo zbliżona do ubiegłorocznej (zmniejszenie o 0,06%).

W ramach komunikacji zbiorowej organizowana jest również komunikacja specjalna, uruchamiana szczególnie w trakcie wydarzeń kulturalnych i sportowych, które odbywają się na terenie gminy Wrocław i które cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców.
W 2023 roku komunikację specjalną w postaci specjalnych linii tramwajowych (T1, T2, T3 i T9) i specjalnych linii autobusowych (S1, S2, S3, S4 i S7) organizowano w związku z **34 wydarzeniami**.
Komunikację specjalną uruchamiano między innymi w celu ułatwienia podróżowania kibiców na mecze piłki nożnej, mecze żużlowe, mecze koszykówki, koncerty, w tym wydarzenia juwenaliowe oraz dla osób odwiedzających Festiwal Piwa czy wyścigi konne na wrocławskich Partynicach, a także wrocławski Nocny Półmaraton. Po raz pierwszy zapewniono specjalną komunikację na Jarmark Bożonarodzeniowy, przyciągający tłumy mieszkańców i turystów.
Największym wyzwaniem organizacyjnym w tym zakresie, było zapewnienie obsługi specjalną komunikacją największych imprez odbywających się na Tarczyński Arena Wrocław, to jest walki bokserskiej rangi międzynarodowej (w ramach największej od dekady gali boksu zawodowego organizowanej w Polsce, podczas której Oleksandr Usyk walczył o trzy mistrzowskie pasy: WBA, WBO i IBF z Danielem Dubois), meczu pomiędzy reprezentacją Ukrainy i Anglii czy spotkań ligowych WKS Śląska Wrocław o największej frekwencji (przeszło 40 tysięcy kibiców).

Fotografia 44. Plakat ilustrujący informację o komunikacji specjalnej na mecz Śląska Wrocław

Fotografia 45. Plakat ilustrujący informację o komunikacji specjalnej na mecz Śląska Wrocław

1.2 Innym przewoźnikom w komunikacji miejskiej i podmiejskiej komunikacji autobusowej:

Tabela 3. Wysokość zleconej pracy przewozowej przewoźnikom w komunikacji miejskiej i międzygminnej w roku 2023 [wzkm]

Przewoźnik	Dolnośląskie Linie Autobusowe	Kłosok	Bus Marco Polo Wratislavia 1992	RAZEM
Liczba wozokilometrów	2 734 404	1 621 444	179 533	4 535 382

Wykres 3. Wysokość zleconej pracy przewozowej w latach 2020-2023 [liczba wozokilometrów w komunikacji autobusowej miejskiej i międzygminnej]

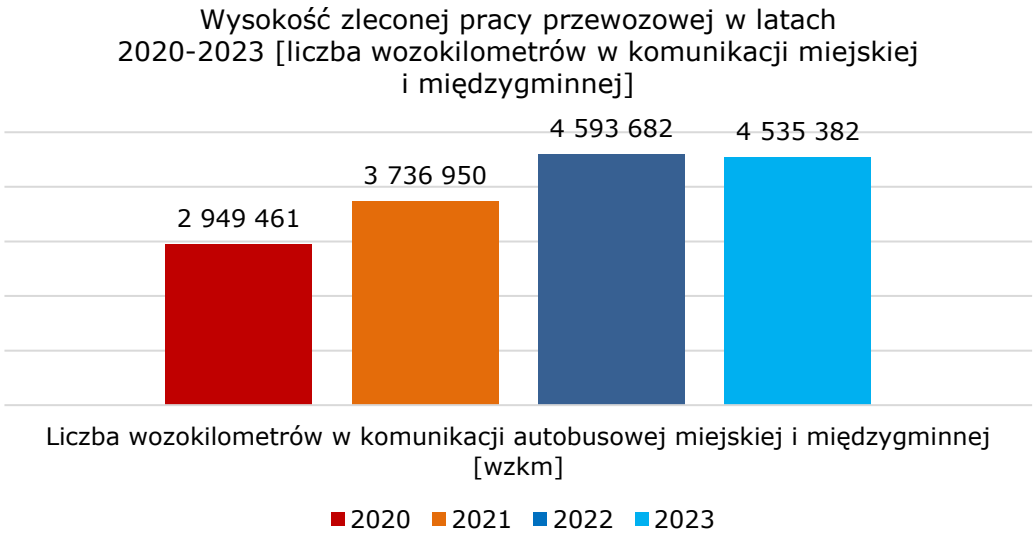

Tabela 4. Wysokość zleconej pracy przewozowej w latach 2020-2023 [wzkm]

Rok	Liczba wozokilometrów w komunikacji autobusowej miejskiej i międzygminnej [wzkm]
2020	2 949 461
2021	3 736 950
2022	4 593 682
2023	4 535 382

Wysokość zleconej pracy przewozowej w komunikacji autobusowej miejskiej i podmiejskiej nie uległa znaczącej zmianie w stosunku do 2022 roku. Minimalny spadek liczby wozokilometrów spowodowany był remontami infrastruktury drogowej, zarówno we Wrocławiu, jak i gminach sąsiadujących. W związku z powyższym, konieczne było wprowadzanie zmian w rozkładach jazdy i w trasach autobusowych.

2. Kontrola operatorów komunikacji miejskiej i międzygminnej

Na podstawie obowiązujących umów zawartych między Przewoźnikami a gminą Wrocław, zarejestrowano łącznie **5 872 717** kontroli punktualności i jakości usług przewozowych komunikacji zbiorowej.

Wykres 4. Liczba kontroli punktualności i jakości usług przewozowych w latach 2020-2023

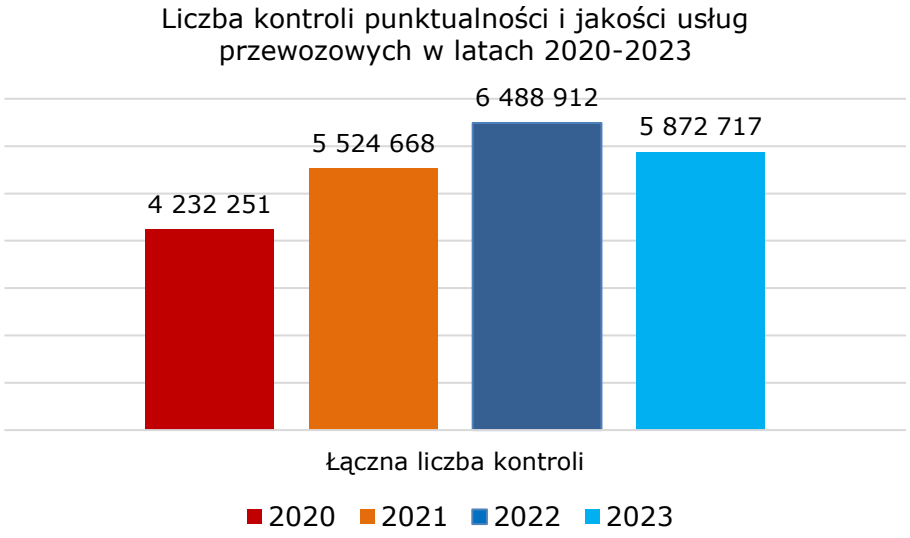

Tabela 5. Liczba kontroli punktualności i jakości usług przewozowych

Rok	Liczba pomiarów jakości usług przewozowych	Liczba zarejestrowanych kontroli automatycznych	Łączna liczba kontroli
2020	12 637	4 219 614	4 232 251
2021	10 791	5 513 877	5 524 668
2022	17 711	6 471 201	6 488 912
2023	10 936	5 861 781	5 872 717

3. Zarządzanie transportem publicznym

W ramach działań w zakresie zarządzania transportem publicznym wprowadzono nowe rozwiązania komunikacyjne służące zwiększeniu dostępności komunikacyjnej wrocławskich osiedli oraz podniesieniu standardów obsługi poszczególnych rejonów Wrocławia i podwrocławskich gmin.

W 2023 roku uruchomiono 2 nowe linie autobusowe i 6 nowych linii tramwajowych, na linii K wprowadzono autobusy elektryczne, na 2 liniach wprowadzono dodatkowe autobusy przegubowe.
Z uwagi na nowe trasowanie, wprowadzono liczne zmiany w trasach przejazdu wybranych linii miejskich (12 autobusowych i 6 tramwajowych). Szczegółowe zestawienie wprowadzonych zmian w komunikacji miejskiej przestawia tabela numer 6.
W 2023 roku zmieniono tabor na 2 liniach międzygminnych. Wykaz zmian przedstawia tabela numer 7.
Uruchomiono 34 przystanki (20 dla linii tramwajowych, 9 nowych autobusowych, 5 na których zatrzymują się linie autobusowe, które dotychczas omijały przystanek), zmieniono nazwy 22 przystanków i zmieniono statusy 14 przystanków. Wykaz zmian wprowadzonych w infrastrukturze przystankowej na liniach miejskich i międzygminnych przedstawia tabela numer 8.

Tabela 6. Wykaz zmian wprowadzonych na liniach miejskich

Numer linii	Forma zmiany	Opis zmiany
152, 310	Nowe linie autobusowe	Uruchomienie nowych linii autobusowych
K	Zmiana typu taboru	Wprowadzenie autobusów elektrycznych
133	Zmiana typu taboru	Wprowadzenie dodatkowych autobusów przegubowych
102, 103, 104, 107, 119, 122, 128, 142, 143, 145, 146, 148	Zmiana trasy linii autobusowych	Zmiana trasy przejazdu
C, 109, 140	Zawieszenie linii autobusowych/zastąpienie inną linią	Zawieszenie linii autobusowych/zastąpienie inną linią
12, 13, 18, 19, 21, 22	Nowe linie tramwajowe	Uruchomienie nowych linii tramwajowych
4, 5, 11, 14, 16, 23	Zmiana trasy linii tramwajowych	Zmiana trasy przejazdu
31, 32, 33	Zmiana numeracji linii wraz ze zmianą trasy	Zmiana numeracji linii wraz ze zmianą trasy
115	Zmiana typu taboru	Wprowadzenie autobusów przegubowych

Tabela 7. Wykaz zmian wprowadzonych na liniach międzygminnych

Numer linii	Forma zmian	Opis zmiany
967	Zmiana typu taboru	Zmiana typu taboru (dni robocze)
911	Zmiana typu taboru	Zmiana typu taboru (weekendy)

Tabela 8. Wykaz zmian w infrastrukturze przystankowej (linie miejskie i międzygminne)

Numer linii	Forma zmian	Opis zmiany
A, 114, 120, 145, 146, 149	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „skwer Krasińskiego”
106	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Strachowice (General Aviation)”
A	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Sowia”
110, 145	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Malinowskiego”
K	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Borowska”
K	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Łużycka”
8, 16, 124, 125, 134, 245	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Transbud” na „Tarnogajska”
130, 144, 247	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Polanowice” - pętla
142, 148	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Dolnośląska Szkoła Wyższa” na „Uniwersytet Dolnośląski DSW”
150	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Psie Pole (stacja kolejowa)”
116	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Kasprowicza”
1, 2, 4, 10, 253, 255, 345	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Piramowicza” na „Piramowicza (Campus Biskupin)
6, 7	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Uniwersytecka” na „Ossolineum (Uniwersytecka)”
117, 937	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Grzybowa”
117, 142, 249, 909	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Końskiego”

K, 112, 113, 124, 134, 145, 146, 612, 249, 251	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Borowska” na „Borowska (Aquapark)”
Linie nocne	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Pomorska” dla linii nocnych
K, 132, 142	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Mosty Pomorskie”
934, 936	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Zakrzowska”
936	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Ramiszów-Stacja”
14, 15, 128, 144, 240, 250	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Dmowskiego” na „Kępa Mieszczańska”
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Kępa Mieszczańska” dla linii tramwajowych
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Michalczyka” dla linii tramwajowych
128	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Długa” na „Michalczyka”
103, 127, 128, 245	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Poznańska” na „Wrocław Szczepin”
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Wrocław Szczepin” dla linii tramwajowych
103, 127, 128, 245	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Długa (Politechnika)” na „Długa (Ogrody Działkowe)”
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Długa (Politechnika)” dla linii tramwajowych
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Wrocław Popowice (17.południk)” dla linii tramwajowych
103, 127, 128, 245	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Popowice (stacja kolejowa)” na „Wrocław Popowice (17.południk)”
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Park Popowicki” dla linii tramwajowych

103, 127, 128, 245	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Popowice” na „Park Popowicki”
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Białowieska” dla linii tramwajowych
103, 127, 128, 245	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Rysia” na „Port Popowice”
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Port Popowice” dla linii tramwajowych
103, 104, 119, 122 127, 128, 129, 143, 319, 245	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Wejherowska” na „Wejherowska (Hala Orbita)”
18, 19	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Wejherowska (Hala Orbita)” dla linii tramwajowych
119, 129, 143, 319	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Hala Orbita” na „Milenijna (Hala Orbita)”
102, 122	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Małopanewska”
101, 103	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Pracze Odrzańskie”
3, 10, 12, 20, 21, 22 243, 253	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Zachodnia (Stacja kolejowa” na „Wrocław Mikołajów (Zachodnia)”
4, 5, 11, 14, 126, 124, 134, 246, 251	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Bzowa (Centrum Zajezdnia)” na „Bzowa (Centrum Historii Zajezdnia)”
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Wrocławski Park Przemysłowy” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Park Biznesu” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Babimojska” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Strzegomska 148” dla linii tramwajowych

13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Nowodworska” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Strzegomska (krzyżówka)” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Rogowska (P+R)” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Rogowska (Ogrody Działkowe)” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Budziszyńska” dla linii tramwajowych
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Zemska” dla linii tramwajowych
13, 23, 124, 134, 249	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Park Tysiąclecia”
13, 23	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie przystanku „Wrocław Nowy Dwór (P+R)” dla linii tramwajowych
106, 107, 119, 122, 124, 126, 132, 134, 142, 148, 149, 152, 206, 241 246, 249, 319, 909, 927	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Nowy Dwór” na „Strzegomska (krzyżówka)”
106, 107, 119, 122, 124, 132, 134, 152, 206, 241, 249, 319, 927	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Rogowska” na „Rogowska (P+R)”
122, 124, 134, 128, 241, 927	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Nowy Dwór (pętla)” na „Wrocław Nowy Dwór (P+R)”

107, 142, 148, 149, 249, 909	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Nowy Dwór (stacja kolejowa)” na „Wrocław Nowy Dwór (P+R)”
107, 122, 128, 142, 148, 149, 241, 909, 927	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Nowy Dwór (Rogowska)” na „Rogowska (Ośrodek sportu)”
106, 206	Zmiana nazwy przystanku	Zmiana nazwy przystanku „Park Tysiąclecia” na „Płaska”
112, 113, 127, 144, 913	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Rondo św. Ojca Pio”
D	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Os. Przyjaźni”
107, 149	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Częstochowska”
107, 149	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Halicka”
114, 120	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „Komuny Paryskiej (szkoła)”
143	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Międzyrzecka”
143	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Armii Krajowej”
143	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Biegasa”
143	Uruchomienie przystanku	Uruchomienie nowego przystanku „Chełmońskiego”
115, 143, 941	Zmiana statusu przystanku	Zmiana statusu przystanku „8 maja”

4. Linia P – pilotaż

1 października 2023 roku na ulice Wrocławia wyjechała pilotażowa linia autobusowa P, łącząca Lotnisko z Dworcem Głównym przy ulicy Suchej. Linia P kursowała w soboty i niedziele. Pilotażowe połączenie było odpowiedzią na rosnący ruch podróżnych we Wrocławiu. Połączenie uruchomiono tak, aby skorzystały z niego również osoby spoza Wrocławia. Przystanek początkowy usytuowano na ulicy Suchej we Wrocławiu, pomiędzy kolejowym Dworcem Wrocław Główny, a autobusowym dworcem PKP, skąd autobusy jechały na lotnisko. Autobusy przyjęły oznaczenie litery P od kierunku jazdy, czyli port lotniczy.

Bilet na tę linię kosztował tyle samo co w każdym innym zwykłym autobusie. Można go było zakupić bezpośrednio w pojeździe.

Autobus P zatrzymywał się na wybranych przystankach pomiędzy Dworcem Głównym a lotniskiem:

Dworzec Autobusowy – Sucha – Borowska – Peronowa – Kołłątaja – Skargi – Kazimierza Wielkiego – św. Mikołaja – plac Jana Pawła II – Podwale – plac Orląt Lwowskich – TAT – Strzegomska – Rondo Rotmistrza Pileckiego – Graniczna – Port Lotniczy

Port Lotniczy – Graniczna – Rondo Rotmistrza Pileckiego – Strzegomska – TAT – plac Orląt Lwowskich – Piłsudskiego – Zielińskiego – Swobodna – Sucha – Dworzec Autobusowy

Pilotaż zakończył się 31 grudnia 2023 roku.

Fotografia 46. Pilotażowa linia autobusowa P

5. Współpraca międzygminna

Gmina Wrocław aktywnie współpracuje z gminami sąsiadującymi w zakresie realizacji wspólnej komunikacji publicznej na terenie gminy Wrocław i gmin sąsiadujących.

W 2023 roku kontynuowano bieżące konsultacje, modyfikacje przebiegów linii, badania napełnień pasażerów, zmiany rozkładów jazdy w celu dostosowania ich do aktualnych potoków pasażerskich i potrzeb gmin. Wykaz najważniejszych zmian na liniach wykazano w tabelach w rozdziale 3.

Najistotniejszym zadaniem i wyzwaniem w roku 2023 było przygotowanie nowych postępowań przetargowych oraz wdrożenie pilotażowego projektu integracji biletowej, to jest wspólnego systemu biletowego URBANCARD na wybranych liniach aglomeracyjnych.

5.1 Postępowanie przetargowe - usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego

W ramach podejmowanych działań rozpoczęto prace nad przygotowaniem nowego postępowania mającego na celu rozszerzenie oferty przewozowej (nowe linie, obsługa dodatkowych miejscowości, modyfikacja tras linii oraz zwiększenie liczby kursów) dla integracji gmin: Czernica, Długołęka, Siechnice, Wisznia Mała i Wrocławia.

W lutym 2023 roku zakończone zostały, rozpoczęte jeszcze w pierwszej połowie 2022 roku, rozmowy prowadzone z gminami Długołęka, Czernica, Siechnice i Wisznia Mała na temat uzgodnienia zakresu wspólnej organizacji komunikacji aglomeracyjnej łączącej wybrane miejscowości tych gmin z Wrocławiem. Przedstawiciele gmin Długołęka, Czernica i Wisznia Mała potwierdzili akceptację przedstawionych przez gminę Wrocław propozycji i zabezpieczenie środków finansowych w swoich budżetach na ich realizację.

Inne stanowisko zajęła gmina Siechnice negując „na ostatniej prostej” poczynione jeszcze w 2022 roku ustalenia w zakresie przebiegu, częstotliwości i typu taboru planowanego do obsługi linii strefowej 900. Z uwagi na brak akceptacji zaproponowanych przez gminę Wrocław zmian w postaci ujęcia w planowanym postępowaniu tylko linii 901 i 910 oraz usztywnienie stanowiska w zakresie wcześniej nieomawianym, niemożliwe stało się wspólne zorganizowanie linii aglomeracyjnych. I w ten sposób, zamiast kursujących często, fabrycznie nowych autobusów przegubowych, obsługę komunikacyjną

największych miejscowości tej gminy takich jak Radwanice, Siechnice i Żerniki Wrocławskie nadal zapewniać będą musiały krótsze autobusy organizowane samodzielnie przez gminę Siechnice.
W okresie od sierpnia do października 2023 roku przeprowadzono postępowanie na „Świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez gminę Wrocław na terenie Wrocławia oraz gmin Wisznia Mała, Długołęka i Czernica".
Zakładało ono wprowadzenie do obsługi przez 6 kolejnych lat 17 linii strefowych i 9 linii miejskich łącznie 92 fabrycznie nowych autobusów wyposażonych między innymi w klimatyzację, gniazda USB oraz defibrylatory AED.
32% zamówienia miały stanowić autobusy o napędzie nisko i zeroemisyjnym (autobusy przegubowe). Postępowanie zostało podzielone na dwa zadania – pierwsze obejmujące obszar Wrocławia, gminy Wisznia Mała i północnej części gminy Długołęka oraz drugie obejmujące obszar Wrocławia, południowej części gminy Długołęka i gminy Czernica.
Postępowanie zostało unieważnione – na zadanie pierwsze nie wpłynęła żadna oferta, a cena oferty na zadanie drugie, przewyższała kwotę, którą Zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.
W dniu 29 grudnia 2023 roku wszczęto kolejne postępowanie na „Świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez gminę Wrocław na terenie Wrocławia oraz gmin Wisznia Mała, Długołęka i Czernica". Wprowadzono modyfikację niektórych wymagań względem wcześniejszego postępowania w celu zwiększenia jego dostępności dla mniejszych operatorów. Podzielono postępowanie na cztery, a nie jak dotychczas na dwa zadania. Zmiany wynikały z założenia, że zmniejszenie zakresu poszczególnych zadań zachęci większą liczbę przewoźników (w tym mniejszych) do udziału w postępowaniu i tym samym zwiększy się szansa na pozytywne rozstrzygnięcie. W nowym postępowaniu utrzymane zostały wszystkie udogodnienia poprawiające dostępność komunikacji aglomeracyjnej dla osób o ograniczonej mobilności oraz osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi.
Termin składania ofert został wyznaczony na 31 stycznia 2024 roku.
Rozpoczęcie świadczenia usług przez wybranego w postępowaniu operatora nastąpi najwcześniej w pierwszej połowie 2025 roku, a przewidywany czas trwania umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego wynosi 72 miesiące.

5.2 URBANCARD na liniach międzygminnych

W 2023 roku gmina Wrocław podjęła rozmowy z gminami sąsiadującymi w zakresie wprowadzenia systemu URBANCARD w komunikacji międzygminnej. Ostatecznie w III kwartale 2023 roku gmina Wrocław, bazując na dotychczasowych uzgodnieniach w zakresie połączeń aglomeracyjnych, podpisała zaktualizowane i ujednolicone porozumienia z gminą Czernica i gminą Kąty Wrocławskie, skutkiem czego, od grudnia 2023 roku, pasażerowie korzystający z komunikacji międzygminnej w wyżej wymienionych gminach mogą kupować bilety za pośrednictwem systemu URBANCARD.

5.3 Porozumienie – Oławskie Przewozy Gminno-Powiatowe

Ponadto w ramach współpracy międzygminnej, z inicjatywy Związku Powiatowo-Gminnego Oławskie Przewozy Gminno-Powiatowe, dnia 6 listopada 2023 roku podpisano Porozumienie numer OPGP.031.1.2023 w sprawie współpracy przy organizacji przez wyżej wymieniony Związek usług z zakresu publicznego transportu zbiorowego na obszarze gminy Wrocław.
Wyżej wymieniony Związek w III kwartale 2023 roku wystąpił do gminy Wrocław z prośbą o zawarcie Porozumienia. Nie wiąże się ono z żadnymi skutkami finansowymi dla Miasta. Jednak, jego podpisanie było niezbędne do uzyskania przez wyżej wymieniony Związek dofinansowania z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych Użyteczności Publicznej.
Przedmiotem porozumienia jest współpraca między gminą Wrocław a Organizatorem przy wykonywaniu przez Organizatora zadań, o których mowa w artykule 8 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym, w szczególności przy organizowaniu usług z zakresu publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej w powiatowo-gminnych przewozach pasażerskich realizowanych na obszarze gminy Wrocław. Porozumienie obejmuje linie komunikacyjne o numerach 860, 870 oraz 890, których organizatorem jest związek powiatowo-gminny Oławskie Przewozy Gminno-Powiatowe. Celem zawarcia porozumienia jest umożliwienie pozyskania dofinansowania przez Związek z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych na rozwój oferty przewozowej.

5.4 Rozwój rozwiązań technicznych stosowanych w komunikacji międzygminnej: testy autobusów

W 2023 roku kontynuowano testy autobusów elektrycznych w ramach przygotowań do ogłoszenia postępowania na „Świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez gminę Wrocław na terenie Wrocławia oraz gmin Wisznia Mała, Długołęka i Czernica". Przedmiotem testów były tym razem autobusy marki MAN z modelem Lion's City 18E, Mercedes-Benz z eCitaro G oraz Volvo 7900 Electric.

Pierwszy z nich otrzymał tytuł „Bus of the Year 2023" i kursował głównie na liniach łączących Wrocław z gminą Długołęka Testowany egzemplarz był wyposażony w drzwi odskokowo przesuwane, ułatwiające dostęp do miejsc przeznaczonych dla pasażerów o ograniczonej mobilności, w szczególności tych poruszających się na wózkach oraz dwa silniki centralne zwiększające możliwość odzyskiwania energii podczas hamowania z wykorzystaniem systemu rekuperacji.

Autobus eCitaro G charakteryzował się zastosowaniem w pełni elektrycznego systemu ogrzewania przestrzeni pasażerskiej z wykorzystaniem pompy ciepła CO2. Za wprawienie go w ruch odpowiadały dwie osie napędowe marki ZF.

Autobus testowano na liniach aglomeracyjnych kursujących do gminy Długołęka, Czernica i Wisznia Mała.

W ramach testów, 21 marca 2023 roku, uczniowie Szkoły Podstawowej w Dobrzykowicach wyruszyli autobusem z Marzanną, aby w ten nietypowy sposób uczcić pierwszy dzień wiosny.

Fotografia 47. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Dobrzykowicach żegnają zimę

Ostatnim z testowanych pojazdów, w ramach przygotowań przed ogłoszeniem postępowania przetargowego, był autobus marki Volvo, który wyjątkowo miał tylko 12 metrów długości. Posiadał on również dwa równoległe systemy ładowania baterii. Standardowe złącze plug-in oraz odwrócony pantograf w standardzie OppCharge. Z uwagi na mniejszą pojemność baterii był on testowany na linii okólnej 345 kursującej po Wielkiej Wyspie oraz jednej z najkrótszych linii aglomeracyjnych, czyli linii 931 łączącej miejscowość Kiełczów z Wrocławiem. Jako ciekawostkę należy dodać, że autobus ten był ładowany przez producenta na terenie fabryki Volvo przy ulicy Mydlanej w ciągu dosłownie kilkunastu minut.

Dodatkowo w ramach testowania rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo pasażerów, korzystających z linii aglomeracyjnych, przetestowany został autobus Mercedes-Benz Citaro Hybrid, wyposażony w system kamer, zastępujących tradycyjne lusterka zewnętrzne, zapewniający rozszerzone pole widzenia kierowcy oraz lepszą widoczność w nocy.

Rozpoczęto również testy autobusów elektrycznych na liniach łączących gminę Miękinia z Wrocławiem w celu zapoznania się z rozwiązaniami technicznymi stosowanymi w mniejszych autobusach i ich efektywności na liniach obejmujących ten obszar aglomeracji. Testy te będą kontynuowane w kolejnym roku i będą obejmowały głównie autobusy o długości od 9 do 12 metrów. Pierwszym przetestowanym jeszcze w 2023 roku autobusem był Mercedes-Benz eCitaro w wersji 2 drzwiowej wyposażony baterię o pojemności 487 kWh i wszystkie znane pasażerom linii aglomeracyjnych od 2020 roku systemy poprawiające bezpieczeństwo takie jak asystenta hamowania czy systemu wykrywania niechronionych uczestników ruchu drogowego podczas manewru skrętu w prawo. Dodatkowo był on wyposażony w system czterech kamer rejestrujących tworzących pośredni widok 360 stopni ułatwiający manewrowanie na nieoświetlonych pętlach poza obszarem miasta. Autobus ten pojawił się również na liniach aglomeracyjnych kursujących do gminy Kąty Wrocławskie.

Fotografia 48. Testowany MAN Lion's City 18E

Fotografia 49. Testowany Mercedes-Benz eCitaro

Fotografia 50. Testowany Volvo 7900 Electric

Fotografia 51. Testowany Mercedes-Benz eCitaro Hybrid

6. Rozkłady jazdy

1. Na stronie internetowej https://www.wroclaw.pl/komunikacja/rozklady-jazdy opublikowano około **2 123** kompletów rozkładów jazdy (dni robocze, sobota, niedziela i święta).
2. Dokonano weryfikacji **6 369** rozkładów jazdy dostarczonych przez przewoźników.
3. Przygotowano do realizacji **450** rozkładów jazdy dla linii strefowych.
4. Przygotowano **280** protokołów dla zleconych prac wykonywanych w ramach zmian wprowadzanych w komunikacji zbiorowej.
5. Przygotowano i udostępniono wykonawcy na dedykowanym serwerze około **160 tysięcy** arkuszy rozkładów jazdy oraz **675** arkuszy informacji pasażerskiej do wywieszenia na przystankach.
6. Przygotowano i zlecono wymianę rozkładów jazdy, oznaczenia numerów linii kursujących przez dany przystanek oraz wywieszenie innych informacji dla pasażerów średnio w miesiącu na ponad **1 444** przystankach.
7. Wymieniono **33 tysiące** opraw na rozkłady jazdy i informacje pasażerskie w gablotach słupków i wiat przystankowych.
8. Przeprowadzono **3 413** kontroli jakości wykonanych prac przy rozwieszaniu rozkładów jazdy i informacji pasażerskich na przystankach.
9. Podpisano 2 umowy na zadania „Obsługa przystanków w zakresie wywieszania rozkładów jazdy i informacji pasażerskich”.

Największym wyzwaniem w 2023 roku było przygotowanie rozkładów jazdy w czasie I i II etapu wdrażania nowego trasowania w związku z uruchomieniem 2 nowych tras tramwajowych: przez Popowice i Trasy Autobusowo-Tramwajowej na Nowy Dwór.

15 maja 2023 roku wprowadzono zmiany w organizacji komunikacji zbiorowej związane z oddaniem do ruchu nowego torowiska tramwajowego w ciągu ulicy Długiej, Starogroblowej i Popowickiej.
Wprowadzone zmiany w komunikacji zbiorowej poprzedzone zostały wywieszeniem informacji pasażerskich w gablotach słupków oraz wiat przystankowych w ilości około **4 tysięcy** sztuk. Zmiana w komunikacji zbiorowej wymagała wymiany w krótkim czasie około **9 tysięcy** sztuk rozkładów jazdy w gablotach słupków i wiat przystankowych, a także około **390** sztuk zmian w oznaczeniach numerów linii na tarczach przystankowych. Wszystkie te prace zrealizowano w ciągu jednej nocy z 14 na 15 maja 2023 roku.

Fotografia 52. Przystanek na trasie linii tramwajowej w ciągu ulicy Długiej, Starogroblowej i Popowickiej

Fotografia 53. Przystanek na trasie linii tramwajowej w ciągu ulicy Długiej, Starogroblowej i Popowickiej

3 września 2023 roku wprowadzono zmiany w organizacji komunikacji zbiorowej związane z oddaniem do ruchu nowego torowiska tramwajowego na Nowy Dwór "TAT".

Zmiany w komunikacji zbiorowej poprzedzone zostały wywieszeniem informacji pasażerskich w gablotach słupków oraz wiat przystankowych w ilości około **11 tysięcy** sztuk.

Zmiana w komunikacji zbiorowej przyczyniła się do wymiany w krótkim czasie około **14 tysięcy** sztuk rozkładów jazdy w gablotach słupków i wiat przystankowych, a także około **1,8 tysięcy** sztuk zmian w oznaczeniach numerów linii na tarczach przystankowych. Tak jak w poprzednim przypadku, wszystkie te prace zrealizowano w ciągu jednej nocy z 2 na 3 września 2023 roku.

Fotografia 54. Przystanek na trasie TAT na Nowy Dwór

Fotografia 55. Przystanek na trasie TAT na Nowy Dwór

Ponadto, prowadzono prace nad zmianami w funkcjonowaniu systemu informatycznego do kontroli komunikacji zbiorowej oraz przystanków – **Transport Quality Center**.

Rozwiązanie jest innowacyjnym w skali kraju systemem do kontroli i analizy jakości komunikacji miejskiej, jak i też infrastruktury przystankowej. System ten

składa się z aplikacji mobilnej przeznaczonej dla kontrolerów pracujących w terenie oceniających jakość usług przewozowych świadczonych przez operatorów oraz poprawność realizacji zleceń na przystankach świadczonych przez firmy przystankowe (w tym wywieszanie rozkładów jazdy, numerów linii i informacji przystankowej) oraz stanu infrastruktury przystankowej. Aplikacja webowa udostępnia szeroką gamę narzędzi do zarządzania, raportowania, analizy wymienionych wyżej elementów. Aplikacja mobilna i webowa są ze sobą ściśle zintegrowane tworząc nowoczesną platformę dla kontrolerów i analityków, która jest ciągle rozwijana. W trakcie roku, w ramach ścisłej i na bieżąco prowadzonej współpracy z twórcą oprogramowania, dokonywano kilkukrotnej aktualizacji programu, wprowadzając dodatkowe rozwiązania, które poprawiały i udoskonalały korzystanie z niego przez użytkowników.

Prowadzono działania nad rozwojem oprogramowania **AGC Busman**, mające na celu umożliwienie wspólnej pracy na jednej bazie danych: Wydziału Transportu, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego i operatorów linii strefowych. Kontynuowano wspólnie z Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym prace zmierzające ostatecznie do ujednolicenia baz danych programu Busman i utworzenia jednej centralnej bazy, która będzie umożliwiała w przyszłości wspólną pracę i zasilała wszystkie niezbędne systemy wykorzystywane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne i Wydział Transportu Urzędu Miejskiego Wrocławia. W związku z tym, w ramach kolejnego etapu tych prac, prowadzono uzgodnienia w zakresie ujednolicenia danych sieciowych w celu umożliwienia importu danych rozkładowych z bazy Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego do bazy Wydziału Transportu w trakcji autobusowej, co wpłynie na przyspieszenie procesu weryfikacji i przygotowania rozkładów jazdy do zamieszczenia w Internecie i na przystankach.

7. Dystrybucja biletów miejskiej komunikacji zbiorowej

Rok 2023 był kolejnym rokiem, w którym odnotowano wzrost liczby sprzedanych biletów. Wzrost wynikał z powrotu pasażerów do korzystania z komunikacji zbiorowej. Komunikacja miejska sukcesywnie odbudowuje się po pandemii, a wzrost liczby mieszkańców i rozwój oferty przewozowej (nowe linie, wymiana taboru, działania integracyjne) powoduje zwiększenie liczby osób korzystających z tej formy przemieszczania się po mieście.

Zwiększenie liczby sprzedanych biletów przełożyło się na wzrost wpływów z tego tytułu.
Sprzedaż biletów komunikacji miejskiej w roku 2023 przekroczyła wartości uzyskane w roku 2022 (ilościowy wzrost o **7%**, wartościowy wzrost o **11%**), sięgając poziomu 36 milionów sztuk na łączną kwotę 207 361 596 złotych.
W zestawieniu nie uwzględniono wartości nierozliczonych doładowań elektronicznej portmonetki EP.

7.1 Sprzedaż biletów - komunikacja miejska

W 2023 roku w miejskiej komunikacji zbiorowej poprzez system URBANCARD Wrocławska Karta Miejska razem sprzedano **35 969 232** sztuki biletów, w tym:

- **26 392 581** sztuk biletów czasowych,
- **8 655 982** sztuki biletów jednorazowych,
- **919 420** sztuk imiennych biletów okresowych,
- **1 249** sztuk biletów okresowych na okaziciela.

Analogicznie, jak w roku poprzednim, największa sprzedaż biletów została wygenerowana w kasownikach zamontowanych w pojazdach komunikacji miejskiej, w których płatności można dokonać przy użyciu zbliżeniowych kart płatniczych (fizycznych bądź zaimplementowanych na urządzeniach z technologią NFC) oraz Elektronicznych Portmonetek (zaimplementowanych na kartach URBANCARD EP). W roku 2023 za pomocą kasowników sprzedano **25 737 365** sztuk biletów jednorazowych, czasowych i grupowych, co stanowi **72%** wszystkich biletów sprzedanych w sieci dystrybucji systemu URBANCARD w tym okresie.
W pozostałych kanałach dystrybucji biletów, to jest automatach biletowych, aplikacjach mobilnych (URBANCARD, SkyCash, Mobill, mPay oraz Jakdojade), poprzez stronę www,
w hurtowniach i kioskach sprzedano pozostałe **28%** biletów w łącznej liczbie **10 231 867** sztuk.
W 2023 roku w aplikacjach mobilnych nastąpił 113% wzrost liczby sprzedanych biletów w stosunku do roku 2022. Największą liczbę biletów sprzedano w aplikacji Jakdojade (60% wszystkich biletów sprzedanych w aplikacjach), a wartościowo w aplikacji URBANCARD (48% wartości wszystkich biletów sprzedanych w aplikacjach).

Rozkład sprzedaży biletów w poszczególnych kanałach dystrybucji przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9. Rozkład sprzedaży biletów w poszczególnych kanałach dystrybucji w 2023 roku [szt.]

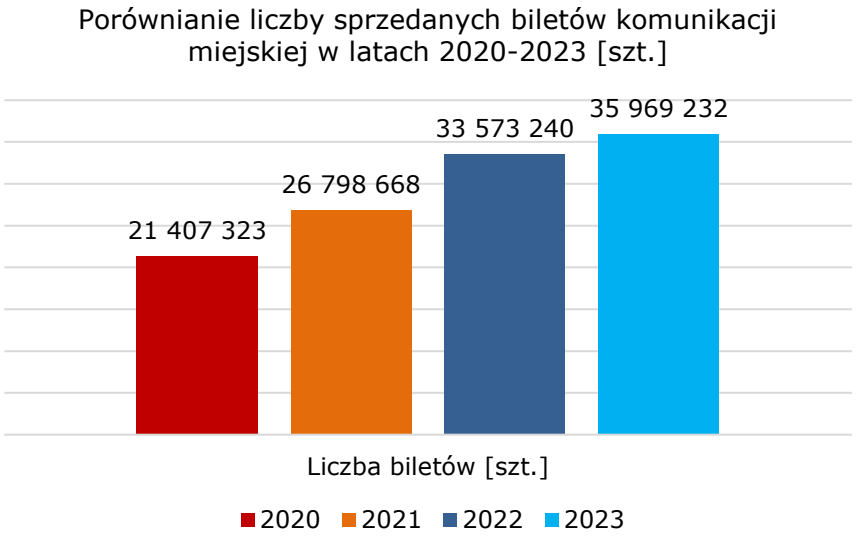
Kasowniki	Automaty biletowe	Stacjonarne punkty sprzedaży	Aplikacje mobilne	Strona WWW	Sprzedaż hurtowa
25 737 365	3 736 856	938 712	5 282 671	167 428	106 200

W poniższej tabeli przedstawiono dane porównawcze sprzedaży biletów z systemu URBANCARD Wrocławska Karta Miejska w latach 2020 - 2023:

Tabela 10. Porównanie sprzedaży biletów w latach 2020-2023

Rok	Liczba biletów [szt.]	Wartość sprzedanych biletów [zł]	Zmiana wartości sprzedanych biletów w stosunku do roku poprzedniego [%]
2020	21 407 323	103 668 992	-39,5
2021	26 798 668	138 985 671	+34,1
2022	33 573 240	186 044 663	+33,9
2023	35 969 232	207 361 596	+11,5

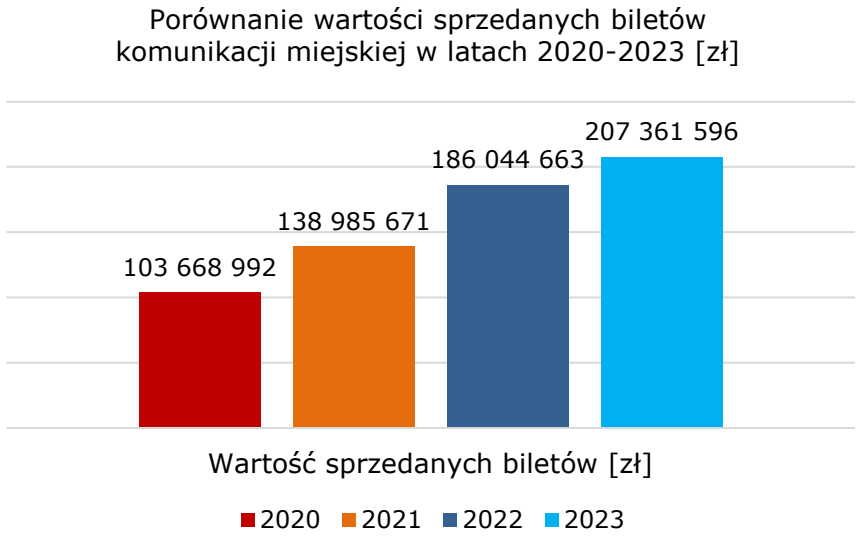
Wykres 5. Porównanie liczby sprzedanych biletów komunikacji miejskiej w latach 2020-2023

Liczba sprzedanych biletów miała swoje odzwierciedlenie w uzyskanych z tego tytułu wpływach. Wartość wszystkich biletów sprzedanych poprzez system URBANCARD Wrocławska Karta Miejska wyniosła **207 361 596 złotych,** w tym:

- **86 542 925** złotych – z tytułu sprzedaży biletów czasowych,
- **34 430 544** złotych - z tytułu sprzedaży biletów jednorazowych,
- **86 134 382** złote - z tytułu sprzedaży imiennych biletów okresowych,
- **253 745** złotych - z tytułu sprzedaży biletów okresowych na okaziciela.

Wykres 6. Porównanie wartości sprzedanych biletów komunikacji miejskiej w latach 2020-2023

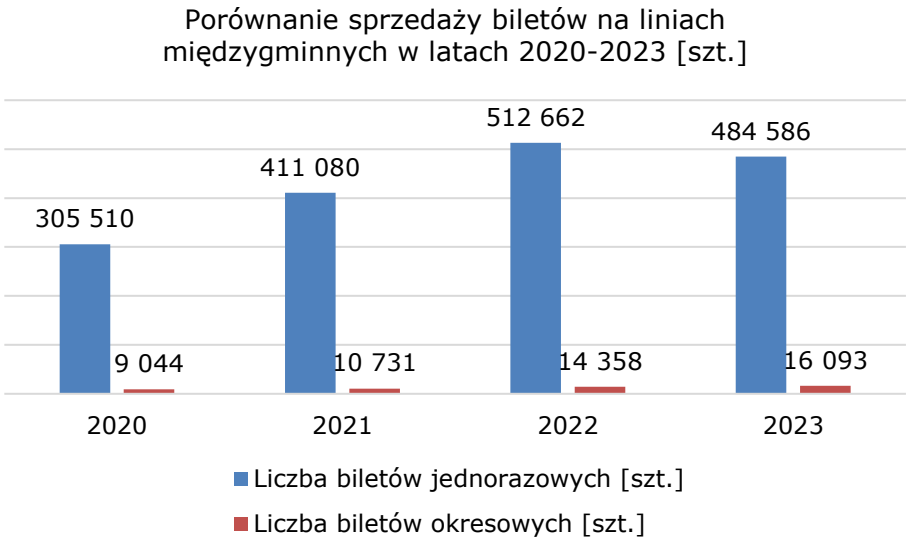
7.2 Sprzedaż biletów - komunikacja międzygminna

W komunikacji międzygminnej organizowanej przez gminę Wrocław w 2023 roku nastąpiła zmiana struktury sprzedaży biletów. Wzrosła sprzedaż biletów okresowych (+12%) przy jednoczesnym spadku biletów jednorazowych (-5,5%). Oznacza to pozyskanie stałych pasażerów komunikacji międzygminnej.

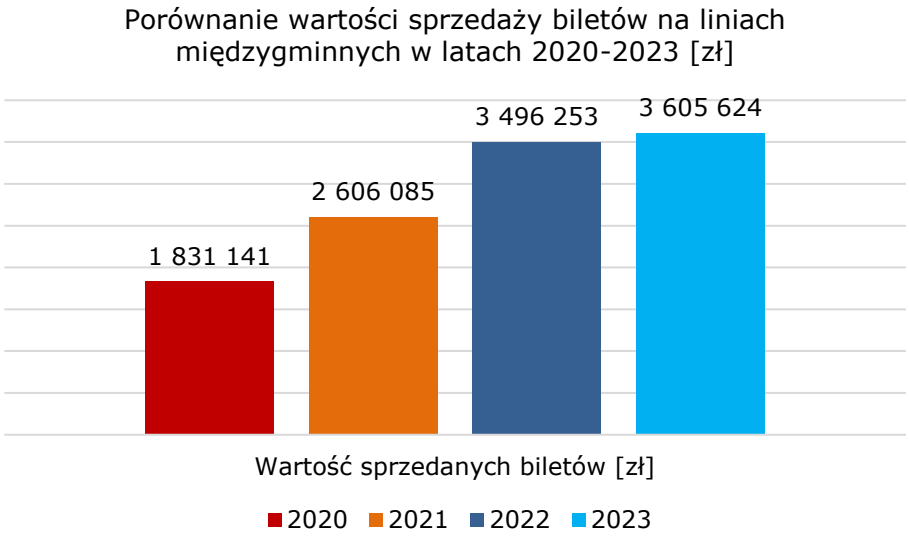
Tabela 11. Porównanie sprzedaży biletów na liniach międzygminnych w latach 2020-2023

Rok	Liczba biletów jednorazowych [szt.]	Liczba biletów okresowych [szt.]	Wartość sprzedanych biletów [zł]
2020	305 510	9 044	1 831 141
2021	411 080	10 731	2 606 085
2022	512 662	14 358	3 496 253
2023	484 586	16 093	3 605 624

Wykres 7. Porównanie sprzedaży biletów na liniach międzygminnych w latach 2020-2023

Wykres 8. Wartość sprzedanych biletów na liniach międzygminnych w latach 2020-2023

W ramach kontynuowanych umów na dystrybucję biletów aglomeracyjnych, które umożliwiają pasażerom korzystanie z komunikacji na terenie Wrocławia i gmin sąsiadujących, sprzedano **5 685** biletów na łączną kwotę **464 400 złotych.**

7.3 Spłata należności z tytułu opłat za przejazd bez ważnego biletu

Zgodnie z Uchwałą numer LXI/1540/14 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 10 lipca 2014 roku w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych mających

charakter cywilnoprawny przypadających gminie Wrocław lub jej jednostkom podległym oraz wskazania organu i osób do tego uprawnionych rozpatrzono w 2023 roku rozpatrzono **130** wnioski o umorzenie, odroczenie i rozłożenie na raty należności z tytułu opłat za przejazd bez ważnego biletu, w tym:

- udzielono zgody na umorzenie w **9** przypadkach,
- udzielono zgody na rozłożenie na raty należności w **49** przypadkach,
- udzielono odmowy umorzenia, rozłożenia na raty, odroczenia lub pozostawiono bez rozpoznania w **63** przypadkach,
- przekazano korespondencję od komorników i z Sądów do Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w **458** przypadkach.

7.4 Przedłużenie prawa do bezpłatnych przejazdów uczniom będącym uchodźcami wojennymi z Ukrainy

30 września 2023 roku wygasło prawo do bezpłatnych przejazdów uczniów będących uchodźcami wojennymi z terytorium Ukrainy, którzy przybyli do Polski po 24 lutego 2022 roku, pobierających naukę z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w szkołach podstawowych, średnich niższych i średnich wyższych funkcjonujących w ramach ukraińskiego systemu oświaty, nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia.
Uchwałą numer LXXXI/1838/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 13 lipca 2023 roku, zmieniającą uchwałę numer XLVII/1094/17 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia cen za usługi przewozowe świadczone środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez gminę Wrocław oraz sposobu ustalania wysokości opłaty dodatkowej i manipulacyjnej, prawo to zostało przedłużone do 30 września 2024 roku.

7.5 Rozwój sieci dystrybucji biletów

Wraz z oddaniem do użytku Trasy Autobusowo-Tramwajowej na Nowy Dwór oraz nowej linii tramwajowej na Popowicach poszerzono dostęp do biletów komunikacji zbiorowej poprzez montaż 11 nowych, dodatkowych automatów biletowych wzdłuż ich przebiegu.

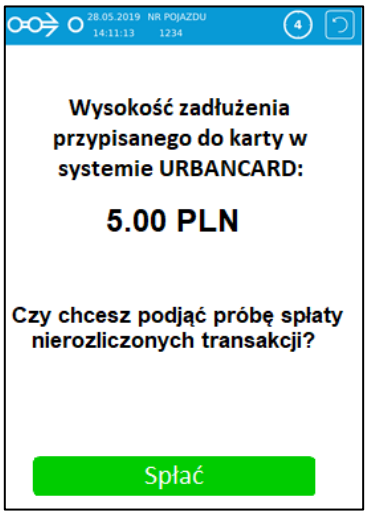
7.6 Funkcjonalności systemu URBANCARD

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pasażerów, w systemie URBANCARD Wrocławska Karta Miejska w kwietniu 2023 roku uruchomiono nową funkcjonalność umożliwiającą samodzielne dokonanie spłaty zadłużenia za pobrane w systemie URBANCARD bilety komunikacji miejskiej w kasowniku. Pasażerowie, których zbliżeniowa karta płatnicza została zablokowana w systemie URBANCARD (z powodu nierozliczonych transakcji za bilety komunikacji miejskiej zakupione w kasownikach), nie mogli dokonywać płatności w pojeździe przy użyciu tego środka płatniczego, do czasu uregulowania należności osobiście w jednym z Biur Obsługi Klienta lub poprzez Portal Pasażera URBANCARD. Obecnie odblokowanie karty płatniczej można dokonać bezpośrednio w dowolnym kasowniku zamontowanym w pojeździe komunikacji miejskiej.

Rysunek 1. Zrzut ekranu kasownika

Rysunek 2. Zrzut ekranu kasownika

Rysunek 3. Zrzut ekranu kasownika

7.7 Pilotażowe wdrożenie systemu URBANCARD na liniach międzygminnych

Po wielu miesiącach pracy, w grudniu 2023 roku na wybranych liniach komunikacji międzygminnej wdrożono system URBANCARD Wrocławska Karta Miejska.

Wrocławskim systemem dystrybucji biletów objęto linie 907, 909, 927, 933, 947, 967 i 920 obsługujące gminy: Wrocław, Kąty Wrocławskie i Czernicę.

Wdrożenie wymagało przeprowadzenia wielu działań formalnoprawnych i edukacyjnych i zostało poprzedzone:

- przeprowadzeniem wraz z gminami Czernica, Kąty Wrocławskie, Żórawina i Kobierzyce analizy możliwości wprowadzenia systemu URBANCARD na linie objęte porozumieniami zawartymi pomiędzy wyżej wymienionymi gminami i gminą Wrocław,
- wprowadzeniem zmian do porozumień z gminami Kąty Wrocławskie i Czernica,
- opracowaniem wraz z operatorem systemu URBANCARD - szczegółowej dokumentacji projektu,
- wyposażeniem wszystkich pojazdów wyżej wymienionych linii w kasowniki służące między innymi do sprzedaży biletów,
- wprowadzeniem zmian w obowiązującej umowie przewozowej zawartej z Dolnośląskimi Liniami Autobusowymi na obsługę wyżej wymienionych linii,
- kampanią informacyjną w pojazdach, na stronach WWW i mediach społecznościowych,
- spotkaniami informacyjnymi z mieszkańcami gmin Kąty Wrocławskie i Czernica,
- szkoleniami pracowników z zakresu funkcjonalności systemu URBANCARD.

Projekt ten będzie stopniowo obejmował kolejne gminy, które mają zawarte z gminą Wrocław porozumienia na wspólną organizację transportu publicznego.

7.8 Kampanie informacyjne dotyczące systemu URBANCARD

W związku z ciągłym rozwojem systemu dystrybucji biletów, przeprowadzono kampanie informacyjne wśród pasażerów mające na celu zapoznanie z nowymi rozwiązaniami. W tym celu przeprowadzono 2 spotkania z mieszkańcami gmin Katy Wrocławskie i Czernica, a także przygotowano materiały informacyjne w postaci między innymi: plakatów, ulotek, filmu i artykułów umieszczanych na stronach **www.wroclaw.pl** oraz **www.urbancard.pl**, banerów umieszczanych na ekranach kasowników i automatów biletowych.
Kampanie informacyjne dotyczyły w szczególności:

- nowej funkcjonalności systemu URBANCARD – spłata długu w kasowniku,
- URBANCARD na liniach międzygminnych.

Rysunek 4. Plakat - pilotaż URBANCARD w Kątach Wrocławskich

Rysunek 5. Naklejka informacyjna - pilotaż URBANCARD

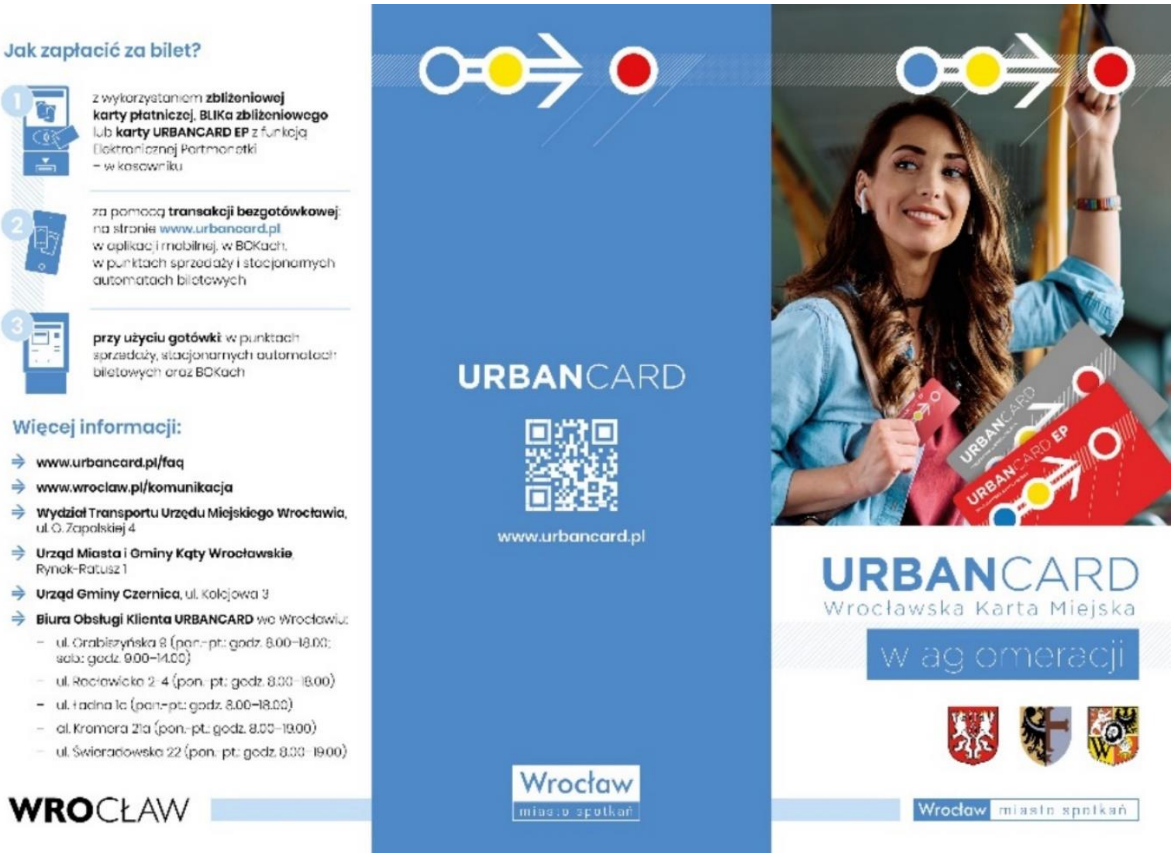
Rysunek 6. Naklejka na autobus

Rysunek 7. Naklejka na autobus

Rysunek 8. Ulotka informacyjna - pilotaż URBANCARD

Rysunek 9. Ulotka informacyjna - pilotaż URBANCARD

7.9 Inne zrealizowane zadania związane z dystrybucją biletów komunikacji miejskiej

- 11 instytucjom państwowym i samorządowym oraz organizacjom społecznym udzielono zgody na bezpłatne przejazdy dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji.
- Zawarto 3 umowy na wykupienie usług przewozowych od gminy Wrocław dla pracowników spółek (Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, Mobilis i Bus Marco Polo Wratislavia 1992).
- Zawarto 4 umowy na wykupienie usługi przewozowej od gminy Wrocław dla uczestników imprez kulturalnych.

8. Transport drogowy osób i rzeczy

W oparciu o przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym i ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym w zakresie:

8.1 Transportu drogowego taksówką osobową

1. Wydano 394 licencje na transport drogowy taksówką osobową.
2. Udzielono 4 565 wypisów z licencji na transport drogowy taksówką osobową.
3. Zgłoszono 1 663 zmian licencji i wypisów w związku ze zmianą pojazdu, tablic rejestracyjnych, zmianą adresu, wydaniem wtórników albo kolejnych wypisów.
4. Wydano 22 inne decyzje administracyjne.

8.2 Transportu drogowego osób i rzeczy

1. Wydano 53 zaświadczenia na potrzeby własne.
2. Wydano 1 zezwolenie na regularny przewóz osób.
3. Wydano 16 zezwoleń na regularny specjalny przewóz osób.
4. Wydano 5 licencji na krajowy transport drogowy rzeczy.
5. Wydano 404 zaświadczenia na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego.
6. Wydano 32 zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego.
7. Wydano 5 licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób pojazdem samochodowym przeznaczonym

konstrukcyjnie
do przewozu powyżej 7 i nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą.

8. Wydano 67 licencji na wykonywanie transportu drogowego w zakresie pośrednictwa przy przewozie rzeczy.
9. Wydano 5 licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób samochodem osobowym.
10. Wydano 19 innych decyzji administracyjnych.

8.3 Kontrole z zakresu transportu drogowego osób i rzeczy

W 2023 roku przeprowadzono 11 kontroli przedsiębiorców pod względem spełniania wymagań będących podstawą uzyskania zezwoleń i licencji określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym.

8.4 Kampania informacyjna i edukacyjna „Legalna taksówka”

W związku z podjętą współpracą w zakresie kontroli ze służbami mundurowymi, odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek na terenie miasta, której efektem było między innymi ujawnienie nielegalnie działających taksówek oraz w związku z przestępstwami,
w szczególności przeciwko wolności seksualnej popełnianych na pasażerkach przez kierowców tak zwanych "taksówek na aplikacje", podjęto działania mające na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa pasażerów taksówek oraz wyeliminowania nieuczciwych taksówkarzy.
W wyniku podjętych działań oraz konsultacji ze środowiskiem taksówkarzy z inicjatywy Miasta przygotowano, a w marcu 2023 roku zainaugurowano, kampanię informacyjną i edukacyjną pod nazwą: **„Legalna taksówka"**. W 2023 roku przeprowadzono 2 edycje. W ramach pierwszej edycji kampanii, która odbyła się od połowy marca do końca kwietnia 2023 roku, skierowanej głównie do mieszkańców miasta i taksówkarzy, została stworzona baza legalnie działających wrocławskich taksówek, dająca możliwość wyszukania konkretnej taksówki w oparciu o numer boczny lub numer rejestracyjny pojazdu, która jest na bieżąco aktualizowana. W 2023 roku strona internetowa bazy taksówek dostępna na portalu www.wroclaw.pl miała ponad **26 tysięcy** odsłon.
Ponadto, w celu ułatwienia pasażerom dostępu do bazy taksówek wyprodukowano 8 tysięcy sztuk naklejek z kodem QR odnoszącym użytkownika do bazy taksówek. Naklejki przeznaczone były dla legalnie działających taksówek i możliwe do uzyskania jedynie
w Wydziale Transportu. W 2023 roku wyżej wymienione naklejki odebrało 60% taksówkarzy.
Dodatkowo, zaprojektowano i wydrukowano 20 tysięcy ulotek informacyjnych w wersji polsko i anglojęzycznej oraz plakatów: jak rozpoznać i zweryfikować legalnie działającą taksówkę. Plakaty informacyjne były obecne w Systemie Informacji Miejskiej, natomiast ulotki zostały rozdystrybuowane w klubach, pubach i miejscach będących atrakcjami turystycznymi Wrocławia.

Rysunek 10. Naklejka na pojazdy TAXI

Rysunek 11. Plakat w wersji anglojęzycznej - Legal TAXI

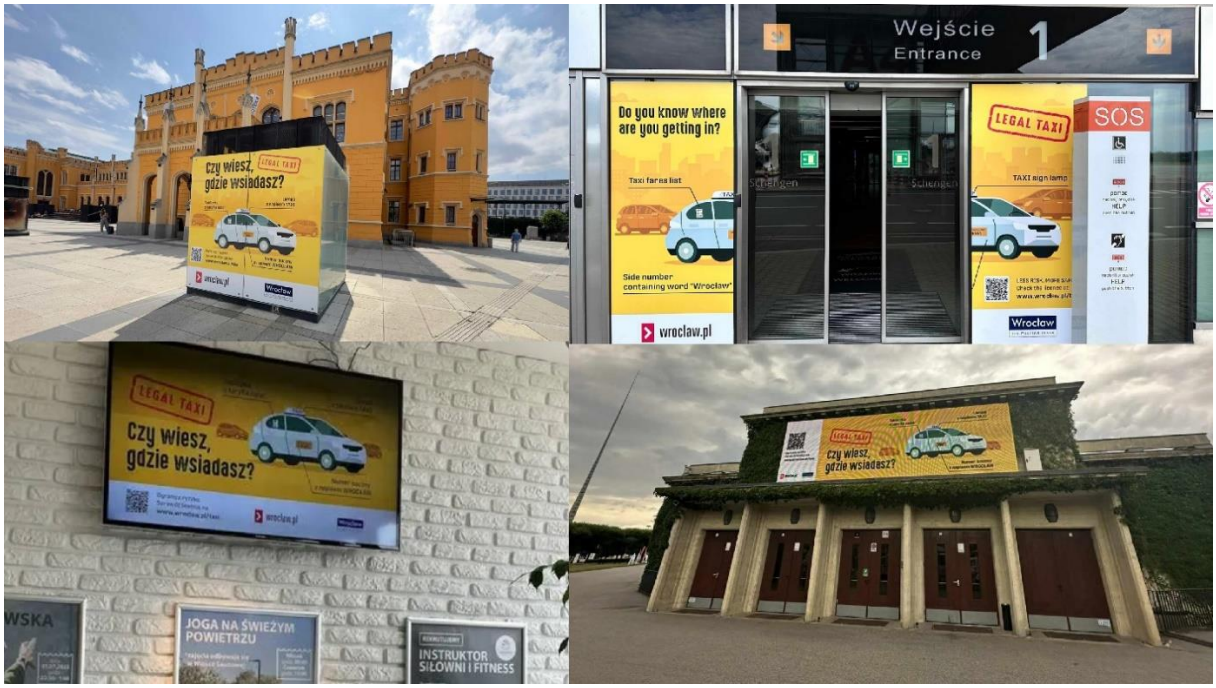

Rysunek 12. Plakat w wersji polskojęzycznej - Legal TAXI

Równolegle kampania prowadzona była w Internecie, w serwisie wroclaw.pl oraz w najbardziej popularnych mediach społecznościowych: Facebook i Instagram, gdzie dotarła do **214 724** osób i została wyświetlona **325 138** razy.
Druga edycja kampanii "Legalna taksówka" realizowana była od początku lipca do końca września 2023 roku i skierowana była przede wszystkim do turystów, zarówno polskich, jak i zagranicznych. Kampania miała na celu edukację turystów odwiedzających Wrocław w zakresie bezpiecznego korzystania z taksówek. W ramach drugiej odsłony kampanii, jej grafiki pojawiły się w miejscach atrakcji turystycznych Wrocławia, a także na Dworcu Głównym oraz w Porcie Lotniczym. Mając na uwadze, nie tylko polskich turystów, ale także zagranicznych gości odwiedzających miasto, plakaty i grafiki wyświetlane były na ekranach LCD także w wersji anglojęzycznej.

Fotografia 56. Kampania „Legalna taksówka” na ulicach Miasta

Kluczowymi celami kampanii „Legalna taksówka" było bezpieczeństwo, edukacja i profilaktyka. Podczas dwóch edycji kampanii, pojawiła się ona w 70 publikacjach medialnych, a jej wydźwięk był bardzo pozytywny. Kampania była dobrze odbierana zarówno przez mieszkańców, turystów jak i samych taksówkarzy. Wrocław jako pierwsze miasto w Polsce, na tak dużą skalę podjęło działania związane z edukacją pasażerów w zakresie taksówek, co może mieć realny wpływ na zwiększenie ich bezpieczeństwa, a także zniechęciło

nielegalnych taksówkarzy do stosowania nieuczciwych praktyk. Kampania będzie kontynuowana – planuje się jej kolejne edycje.

9. Zarządzanie i organizacja ruchu drogowego

9.1 Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu

W 2023 roku realizowano zadania na terenie miasta w zakresie zarządzania i organizacji ruchu drogowego. Prowadzono ciągły nadzór nad funkcjonowaniem ruchu w mieście poprzez obserwacje, objazdy oraz kontrole czasu przejazdu przez miasto.

W ramach wykonywanych zadań:

Zatwierdzono i opracowano projekty organizacji ruchu, które można podzielić na następujące grupy tematyczne:

- korekta oznakowania docelowego,
- korekta docelowych programów sygnalizacji świetlnej,
- projekty zastępczej organizacji ruchu i sygnalizacji świetlnej,
- projekty lokalizacji urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (słupki, bariery, lustra drogowe),
- projekty lokalizacji zastrzeżonych miejsc postojowych dla pojazdów osób z niepełnosprawnościami.

Opiniowano projekty w zakresie:

- obsługi komunikacyjnej,
- lokalizacji ogródków gastronomicznych,
- lokalizacji reklam.

Wydano:

- decyzje na wykorzystanie dróg w sposób szczególny,
- zezwolenia na przejazd pojazdem nienormatywnym,
- zezwolenia na całodobowy wjazd do Wrocławia dla pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 18 ton,
- identyfikatory na dojazd do cmentarzy w celu zaopatrzenia stoisk handlowych w okresie święta Wszystkich Świętych,
- identyfikatory uprawniające do wjazdu pod znak B-1 w ścisłym centrum Wrocławia.

Koordynowano działania związane z organizacją ruchu w okresie święta Wszystkich Świętych w rejonie wrocławskich nekropolii.

9.2 Wjazd do miasta pojazdów ciężarowych

Od roku 2011 w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz usprawnienia miejskiej komunikacji, a także poprawy przepustowości dróg na obszarze Wrocławia wprowadzono w ciągu dróg krajowych organizację ruchu zakazującą wjazd do Wrocławia dla pojazdów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 18 ton, w godzinach szczytu komunikacyjnego i w godzinach nocnych. Zgodnie z zasadami wydawania zezwoleń, które co roku podlegają modyfikacji, jedynie firmy transportowe spełniające określone warunki otrzymują przepustki uprawniające do wjazdu na teren miasta.

- 2011 rok - 6720 sztuk,
- 2012 rok - 5200 sztuk,
- 2013 rok - 4117 sztuk,
- 2014 rok - 4272 sztuki,
- 2015 rok - 3793 sztuki,
- 2016 rok - 3786 sztuk,
- 2017 rok - 3198 sztuk,
- 2018 rok - 2820 sztuk,
- 2019 rok - 3696 sztuk,
- 2020 rok - 2119 sztuk,
- 2021 rok - 1887 sztuk
- 2022 rok - 2723 sztuki,
- 2023 rok - 1851 sztuk.

9.3 Kategoryzacja dróg na terenie Wrocławia

Celem zadania było porządkowanie stanów terenowo prawnych dróg na terenie Wrocławia głównie poprzez nadawanie drogom (ulicom) odpowiedniej kategorii wynikającej z ustawy o drogach publicznych.

W ramach realizacji zadania:

- zebrano, oceniono i zweryfikowano materiały niezbędne dla przygotowania projektów uchwał Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie działań dotyczących sieci dróg we Wrocławiu - obejmujących ustalanie i opiniowanie ich przebiegu, nadawanie lub zmianę kategorii, wyłączenia z użytkowania,

- prowadzono niezbędne uzgodnienia,
- opiniowano projekty uchwał Rady Powiatu w Środzie Śląskiej,
- zgłaszano oraz opiniowano konieczność regulacji stanów terenowo - prawnych pasów drogowych (konieczne podziały geodezyjne, prostowanie bądź uzupełnianie zapisów w ewidencji gruntów lub w wykazie dróg Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta).

W efekcie powyższych działań doprowadzono, między innymi, do uchwalenia następujących aktów prawnych:

- Uchwała numer LXVIII/1773/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 25 maja 2023 roku
  w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg gminnych we Wrocławiu,
- Uchwała numer LXXI/1836/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 13 lipca 2023 roku
  w sprawie zaliczenia do kategorii dróg gminnych odcinków ulic we Wrocławiu,
- Uchwała numer LXXIII/1855/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 14 września 2023 roku w sprawie zaliczenia ulic we Wrocławiu do kategorii dróg gminnych,
- Uchwała numer LXXVI/1973/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 grudnia 2023 roku w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg gminnych we Wrocławiu.

9.4 Inne działania

Wydano identyfikatory uprawniające do wjazdu pod znak B-1 na teren Ostrowa Tumskiego oraz ulic w ścisłym centrum Wrocławia. W 2023 roku wydano 318 sztuk tego typu identyfikatorów.

W ramach wykonywanych zadań koordynowano i wprowadzano aplikację oznakowania tonażowego na terenie miasta.

Dwa razy w roku dokonuje się przeglądu poprawności oznakowania pionowego i poziomego w wyniku, którego wprowadzane są bieżące korekty oraz pomiar czasu przejazdu przez miasto po trasach: wschód – zachód, północ – południe.

Prowadzona jest ścisła współpraca z Komendą Miejską Policji w celu pozyskania danych dotyczących wypadków oraz kolizji na terenie miasta Wrocławia.

Zestawienie ilości spraw załatwionych w 2023 roku:

1. Wydano 2 318 zatwierdzeń do projektów technicznych organizacji ruchu, w tym: 453 docelowych i 1866 tymczasowych.
2. Dokonano 350 odbiorów i kontroli oznakowania w pasie drogowym.
3. Załatwiono 1 950 wniosków z zakresu organizacji ruchu.
4. Brano udział w 250 naradach i spotkaniach dotyczących inżynierii ruchu, również zdalne.
5. Prowadzono 48 Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, również zdalne.
6. Prowadzono 25 Komisji do spraw sygnalizacji świetlnej.
7. Komisja Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego rozpatrzyła 866 wniosków.
8. Opracowano 246 projektów technicznych zmian organizacji ruchu docelowego oraz programów sygnalizacji świetlnej.
9. Opracowano 20 projektów technicznych lokalizacji zastrzeżonych miejsc postojowych dla pojazdów osób z niepełnosprawnościami.
10. Wydano 772 opinie w zakresie obsługi komunikacyjnej.
11. Wydano 213 opinii w zakresie lokalizacji ogródków letnich.
12. Wydano 68 opinii w zakresie lokalizacji reklam.
13. Wydano 21 decyzji w sprawie wykorzystania dróg w sposób szczególny, w tym: pozytywne – 19, negatywne – 1, umorzone – 1.
14. Wydano 45 zezwoleń na przejazd pojazdem nienormatywnym.
15. Wydano 1851 zezwoleń na całodobowy wjazd do Wrocławia dla pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 18 ton.
16. Wydano 47 identyfikatorów na dojazd do cmentarzy w celu zaopatrzenia stoisk handlowych w okresie święta Wszystkich Świętych.
17. Wydano 318 identyfikatorów uprawniających do wjazdu pod znak B-1 w ścisłym centrum Wrocławia.

10. Nadzór nad kluczowymi inwestycjami związanymi z transportem publicznym

Prowadzono stały, bieżący nadzór i monitoring stanu realizacji zadania inwestycyjnego na podstawie udziału w radach technicznych, pozyskiwanych informacji pisemnych, e-mailowych i telefonicznych oraz w oparciu o karty monitoringu projektów w ramach elektronicznego Systemu Monitoringu Projektów.

10.1 Budowa wydzielonej trasy autobusowo - tramwajowej łączącej osiedle Nowy Dwór z Centrum Wrocławia

Zadanie realizowane przy udziale środków z Unii Europejskiej w ramach działania 6.1: Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach, oś priorytetowa VI: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **110 milionów 187 tysięcy złotych**

Całość nakładów poniesionych dla budowy wydzielonej trasy autobusowo – tramwajowej na Nowy Dwór: 386 milionów złotych.

W roku 2023 zakończono jedną z największych inwestycji we Wrocławiu, w ramach której wybudowano 6,8 kilometra nowej, wydzielonej trasy autobusowo – tramwajowej oraz dwa wiadukty dla komunikacji zbiorowej. Wykonano nową stację prostownikową zasilającą tramwajową sieć trakcyjną. Zaprojektowano i wykonano 24 nowe przystanki komunikacji zbiorowej oraz podniesiono standard 8 istniejących. Projekt wykonano w oparciu o Wrocławskie Standardy Dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami. W całym zakresie trasy zaimplementowano udogodnienia dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz system dynamicznej informacji pasażerskiej.

Wrocławska sieć komunikacyjna wzbogaciła się o dwa nowe parkingi „Parkuj i Jedź" zlokalizowane przy węzłach komunikacyjnych wraz z infrastrukturą rowerową oraz przystosowaniem pod przyszłe stacje ładowania pojazdów elektrycznych. Przejazd przez skrzyżowania ułatwia integracja sygnalizacji świetlnej trasy z Inteligentnym Systemem Transportowym, w którym priorytet przejazdu ma komunikacja zbiorowa.

W ramach zadania zmodernizowano również istniejące przystanki tramwajowo-autobusowe przy ulicy Podwale, wykonano dodatkową tramwajową relację skrętną z ulicy Krupniczej w ulicę Podwale, zmodernizowano torowisko tramwajowe w ulicy Śrubowej oraz podniesiono standard nawierzchni ulicy Zemskiej.

Na całej trasie TAT dokonano nasadzeń drzew i krzewów oraz zagospodarowania terenów zielonych.

Roboty zasadnicze dla zadania zostały zakończone, uzyskano pozwolenia na użytkowanie, a po wykonaniu przejazdów próbnych, uruchomiono komunikację zbiorową. Inwestycja została oddana do użytkowania we wrześniu 2023 roku.

Fotografia 57. Nowy wiadukt nad torami PKP - odcinek pomiędzy pętlą Wrocławskiego Parku Przemysłowego a Parkiem Biznesu

Fotografia 58. Nowy Parking „Parkuj i Jedź” Nowy Dwór Pętla

Fotografia 59. Nowy Parking rowerowy Pętla Nowy Dwór

10.2 Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - etap III TRASA TRAMWAJOWA NA POPOWICE

Zadanie realizowane przy udziale środków z Unii Europejskiej w ramach działania 6.1: Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach, oś priorytetowa VI:

Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **56 milionów 513 tysięcy złotych**
Całość nakładów na budowę trasy tramwajowej na Popowice: 223 miliony 484 tysięcy złotych.
W ramach inwestycji wybudowano ponad 4,7 kilometra wydzielonego torowiska tramwajowego (w tym zielonego o długości ponad 1,6 kilometra) wraz z trakcją tramwajową i 19 przystankami wyposażonymi w tablice dynamicznej informacji pasażerskiej oraz meble miejskie. Wykonano nową stację prostownikową zasilającą tramwajową sieć trakcyjną, a także infrastrukturę dla pieszych i rowerzystów wzdłuż trasy tramwajowej, przebudowano sieci i kolizje z infrastrukturą podziemną, wykonano oznakowanie pionowe i poziome, w tym wyniesione przejścia dla pieszych i sygnalizacje uliczne. Wykonano także łuk tramwajowy na skrzyżowaniu ulic Milenijna-Lotnicza zapewniający możliwość skrętu tramwajom.
Projekt wykonano w oparciu o Wrocławskie Standardy Dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami. W całym zakresie trasy zaimplementowano udogodnienia, między innymi wybudowano płytki prowadzące z polami uwagi.
W ramach inwestycji zintegrowano również przystanki tramwajowo-autobusowe z nowo wybudowanym przystankiem kolejowym Wrocław Szczepin.
Po raz pierwszy nową trasą tramwajową przez Popowice tramwaje pojechały w dniu 5 maja 2023 roku.

Fotografia 60. Trasa tramwajowa wzdłuż ulic Popowickiej - Starogroblowej - Długiej - etap IB i II

Fotografia 61. Trasa tramwajowa wzdłuż ulic Popowickiej - Starogroblowej - Długiej - etap IB i II

10.3 Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – etap IV

Etap I - Budowa Mostów Chrobrego

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: 37 milionów 491 tysięcy złotych

Całość nakładów na budowę Mostów Chrobrego: 85 milionów 515 tysięcy złotych
Mosty stanowią część planowanej trasy autobusowo-tramwajowej na Swojczyce i są pierwszą częścią realizacji tego zadania. W 2023 roku wybudowano nowe przeprawy mostowe przez kanał żeglugowy i kanał powodziowy rzeki Odry wraz z dojazdami w ciągu drogi wojewódzkiej numer 455.
Realizacja zadania polegała na budowie dwóch niezależnych mostów - północnego i południowego, skorygowaniu układu drogowego wpisującego się geometrycznie w nową lokalizację mostów, wybudowaniu chodników i ścieżek rowerowych oraz przystanków komunikacji zbiorowej w obszarze ulicy Mydlanej.

Zakres zakończonego zadania:

- dwa obiekty mostowe łukowe,
- przebudowa jezdni i geometrii drogi wojewódzkiej od ulicy Monte Cassino do ulicy Mydlanej,
- infrastruktura piesza i rowerowa,
- infrastruktura techniczna - oświetlenie, miejski kanał technologiczny (MKT), przebudowa kolizji,
- organizacja ruchu dostosowana do nowego układu drogowego,
- dwa przystanki autobusowe dla komunikacji zbiorowej wyposażone w meble miejskie.

Długość przebudowanego odcinka jezdni to około 630 metrów.
Długość wbudowanego torowiska tramwajowego to około 330 metrów.

Fotografia 62. Budowa Mostów Chrobrego

Fotografia 63. Mosty Chrobrego po realizacji inwestycji

Etap II - Budowa trasy tramwajowo-autobusowej na osiedle Swojczyce

W roku 2023 kontynuowano prace nad dokumentacją projektową - od pętli Sępolno wraz z przebudową pętli do nowoprojektowanej pętli Swojczyce przy ulicy Chałupniczej, bez zakresu Mostów Chrobrego.

W skład dokumentacji wchodzą, między innymi.:

- budowa wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej o długości około 1,7 kilometra z trakcją i peronami przystankowymi,
- przebudowa układu drogowego ulicy Swojczyckiej,
- budowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
- nasadzenia zieleni wysokiej i niskiej,
- rozbudowa pętli tramwajowej Sępolno i budowa nowej pętli tramwajowej Swojczyce,
- budowa parkingu przesiadkowego przy pętli Swojczyce na około 160 miejsc postojowych,
- wyposażenie peronów przystankowych w meble miejskie i tablice dynamicznej informacji pasażerskiej,
- budowa stacji prostownikowej zasilającej sieć trakcyjną,
- przebudowa kolizji z infrastrukturą podziemną,
- parking przesiadkowy „Parkuj i Jedź”.

W październiku 2023 roku uzyskano decyzję środowiskową. Zakończenie opracowania dokumentacji projektowej planowane jest na II kwartał 2024 roku.

Etap III - trasa tramwajowa na Maślice

W roku 2023 ogłoszono II przetarg na sporządzenie dokumentacji projektowej budowy trasy tramwajowej na osiedle Maślice. Długość trasy to około 3,2 kilometra.

Wraz z projektem budowy trasy tramwajowej, zaprojektowane zostaną perony przystankowe wyposażone w meble miejskie, przebudowa jezdni, budowa chodników i ścieżek rowerowych oraz budowa parkingu przesiadkowego „Parkuj i Jedź" na około 50 pojazdów zlokalizowanego na pętli.

Projekt realizowany jest zgodnie z Wrocławskim Programem Tramwajowym 2.0, ogłoszonym przez Prezydenta Wrocławia w dniu 30 maja 2022 roku.

Obecnie trwają prace projektowe, planowane zakończenie to IV kwartał 2025 roku.

10.4 Wydzielona trasa autobusowa na Jagodno

Dla inwestycji uzyskano promesę dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 40,5 miliona złotych.

W roku 2023 uzyskano decyzję zezwalającą na realizację inwestycji drogowej oraz ogłoszono postępowanie przetargowe na budowę trasy i wyłoniono wykonawcę robót budowlanych.

Zgodnie z założeniami, obecnie projektuje się jezdnię autobusową o długości około 2,5 kilometra wraz z infrastrukturą przystankową wyposażoną w meble miejskie, tablice dynamicznej informacji pasażerskiej oraz pętlę autobusową w rejonie ulicy Edmunda Kajdasza. Przy projektowanej pętli, zlokalizowany będzie parking przesiadkowy „Parkuj i Jedź". Roboty budowlane prowadzone są przy założeniu, że układ geometryczny jest docelowy, aby w przyszłości, bez potrzeby przebudowy, można było wpisać torowisko tramwajowe. Dlatego w obowiązującym zamówieniu wprowadzono korekty związane z koniecznością wyprzedzającej zabudowy elementów odwodnienia przyszłego torowiska oraz zapewnienia rezerw dla sieci zasilających trakcję tramwajową. Lokalizacja jezdni przewidziana jest w pasie zachowanej rezerwy wzdłuż ulicy Buforowej.

W kolejnym etapie, po uzyskaniu zgody od PKP na skrzyżowanie torowiska kolejowego i tramwajowego w jednym poziomie lub po przeniesieniu linii kolejowej na poziom +1, możliwe będzie zaprojektowanie i wybudowanie torowiska tramwajowego na istniejącej podbudowie betonowej.

Fotografia 64. Tablice informujące o realizacji i dofinansowaniu trasy autobusowej na Jagodno

Fotografia 65. Tablice informujące o realizacji i dofinansowaniu trasy autobusowej na Jagodno

10.5 Rozbudowa systemu „Parkuj i Jedź” we Wrocławiu

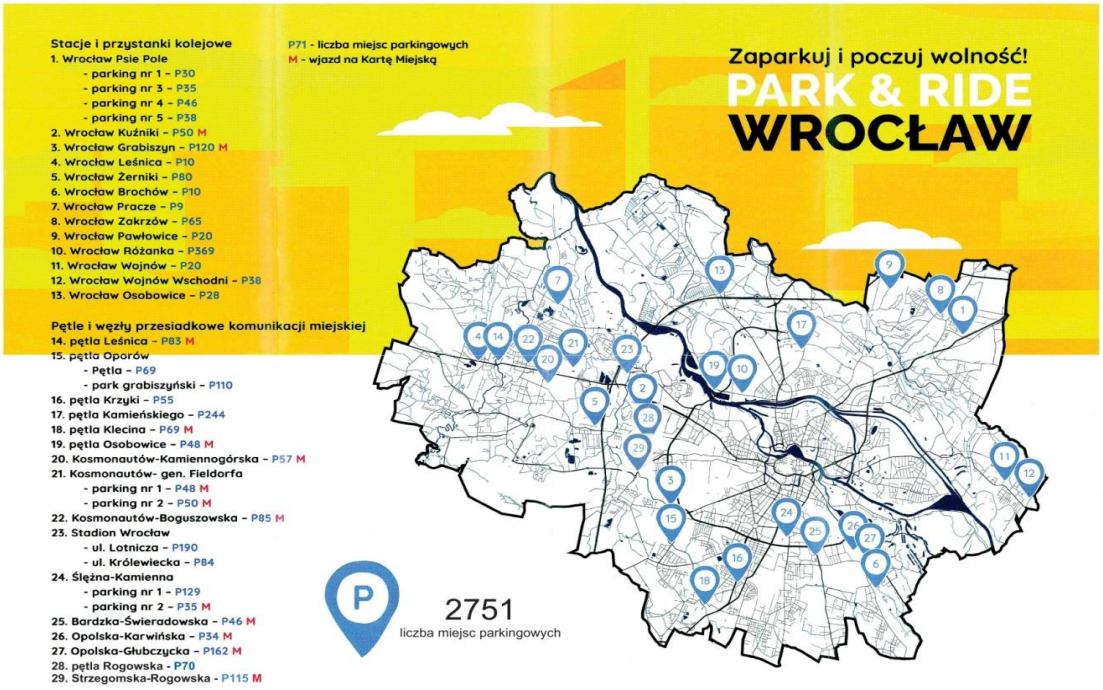
Na koniec 2023 roku w ramach Wrocławskiego System „Parkuj i Jedź” funkcjonowało 36 parkingów. System obejmuje **2 751** miejsc postojowych, w tym: 80 dla osób z niepełnosprawnościami.

W 2023 roku wybudowano dwa parkingi przesiadkowe powiązane z linią tramwajową na Nowy Dwór – na skrzyżowaniu ulic Strzegomskiej i Rogowskiej oraz na pętli tramwajowo-autobusowej i w pobliżu przystanku kolejowego – o łącznej liczbie 185 miejsc postojowych.
Jednocześnie w roku 2023 kontynuowany był projekt rozbudowy przestrzeni parkingowej w formule „Parkuj i Jedź”.
Obecnie prowadzone są prace koncepcyjne i projektowe dla etapu III:

1. **Parking przy stacji kolejowej Wrocław Leśnica (ulica Jana Rubczaka, tereny otrzymane od PKP).**
2. **Parking przy stacji Wrocław Pracze (ulica Torowa, grunty własne).**
3. **Parking przy ulicy Żmigrodzkiej/Wołowskiej (grunty własne).**
4. **Parking przy stacji kolejowej Wrocław Brochów.**

W III etapie rozbudowy systemu planowane jest wykonanie 4 obiektów na około 400 nowych miejsc postojowych.

Rysunek 13. Wrocławski system parkingów "Parkuj i Jedź"

11. Transport kolejowy

11.1 Honorowanie biletów i ulg komunikacji miejskiej Wrocławia w pociągach Kolei Dolnośląskich i POLREGIO na terenie Wrocławia

W 2023 roku kontynuowano rozmowy ze spółkami Koleje Dolnośląskie oraz POLREGIO, przy udziale Samorządu Województwa mające na celu powrót wspólnych rozwiązań biletowych. Na sesji Rady Miejskiej w dniu 16 marca 2023 roku zapewniono środki w budżecie miasta na honorowanie w przewozach kolejowych wybranych rodzajów biletów zakupionych w systemie URBANCARD oraz ulg przysługujących pasażerom we wrocławskiej komunikacji miejskiej. Przygotowano umowę z przewoźnikami kolejowymi, którą w dniu 17 marca 2023 roku podpisał prezydent Wrocławia Jacek Sutryk.

Umowa była efektem wielomiesięcznych rozmów na temat sposobu finansowania podróży pociągami w granicach Wrocławia oraz odzwierciedleniem przedstawionej operatorom kolejowym pociągów i organizatorowi transportu kolejowego w regionie – Urzędowi Marszałkowskiemu oferty, na którą wyrazili zgodę.

Zgodnie z zaproponowaną umową w pociągach osobowych POLREGIO i Kolei Dolnośląskich na obszarze określonym w umowie (czyli stacji i przystanków

kolejowych mających w nazwie słowo Wrocław oraz na przystanku Iwiny) miały być honorowane:

1. Bilety miejskiej komunikacji zbiorowej:
   - czasowe (24- , 48- , 72- i 168-godzinne),
   - okresowe imienne (bez biletów na 2 dowolne linie), w tym imienne „Nasz Wrocław”,
   - okresowe na okaziciela.
2. Bezpłatne przejazdy pociągami dla osób, które nie muszą kasować biletów w miejskich tramwajach i autobusach na przykład dzieci i młodzież ucząca się do 21. roku życia czy seniorzy powyżej 65. roku życia. Honorowane miały być także wszystkie ulgi i zwolnienia, które obowiązują w tramwajach i autobusach na przykład dla honorowych krwiodawców czy określonych grup osób z niepełnosprawnościami.

Umowa miała obowiązywać od 1 kwietnia 2023 roku do 31 marca 2025 roku z możliwością jej przedłużenia na mocy aneksu. Wartość umowy określono na kwotę 46 milionów 296 tysięcy złotych brutto. Ostatecznie przewoźnicy, pomimo akceptacji wcześniejszej oferty, na podstawie której przygotowano umowę, nie podpisali umowy a zatem honorowanie nie zostało przywrócone.

11.2 Bilet Zintegrowany

W 2023 roku kontynuowano ze spółką POLREGIO umowę na dystrybucję 30-dniowych aglomeracyjnych imiennych biletów miejskiej komunikacji zbiorowej, wchodzących w skład Biletu Zintegrowanego, w ramach której sprzedano **17 606** biletów.

11.3 Wrocławska Kolej Metropolitalna - Dolnośląskie Koleje Aglomeracyjne

Kolejny rok z rzędu, mając na uwadze potrzebę rozwoju transportu kolejowego, kontynuowano współpracę z samorządami Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego szczebla gminnego i powiatowego w zakresie wdrożenia kolei aglomeracyjnej.

Przeprowadzono szereg spotkań i konsultacji z samorządami, dążąc do podpisania porozumień w sprawie finansowania tak zwanych Dolnośląskich Kolei Aglomeracyjnych- połączeń kolejowych w ramach oferty Samorządu Województwa dla Aglomeracji Wrocławskiej.

Dodatkowo kontynuowano współpracę z Samorządem Województwa Dolnośląskiego jako organizatorem przewozów kolejowych w regionie i w aglomeracji wrocławskiej w zakresie dofinansowania dodatkowych połączeń kolejowych w roku 2023.
Gmina Wrocław partycypuje w kosztach kursowania linii kolejowych w granicach administracyjnych miasta od roku 2017.
W 2023 roku przygotowano i przeprocesowano stosowną uchwałę Rady Miejskiej Wrocławia (numer LXXIII/1858/23 z dnia 14 września 2023 roku), na podstawie której, ostatecznie zawarto dziesięć umów pomiędzy gminą Wrocław a Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego na dofinansowanie połączeń o charakterze aglomeracyjnym.
Gmina Wrocław przekazała Samorządowi Województwa Dolnośląskiego środki w łącznej kwocie blisko **3 miliony 424 tysiące złotych** w formie dotacji celowej na dofinansowanie łącznie **45 par** dodatkowych połączeń kolejowych o charakterze aglomeracyjnym na liniach kolejowych numer:

1. **132** Wrocław Główny – Oława,
2. **143** Wrocław Główny- Oleśnica,
3. **271** Wrocław Główny - Żmigród,
4. **273** Wrocław Główny – Wołów,
5. **274** Wrocław Główny – Kąty Wrocławskie,
6. **276** Wrocław Główny - Strzelin/Ziębice,
7. **277** Wrocław Główny – Jelcz Laskowice,
8. **285** Wrocław Główny – Kobierzyce/ Sobótka Zachodnia,
9. **292** Wrocław Główny – Dobrzykowice Wrocławskie – Jelcz-Laskowice,
10. **326** Wrocław Główny – Trzebnica.

11.4 Rozbudowa infrastruktury kolejowej – Kolej+

W 2023 roku kontynuowano współpracę z Urzędem Marszałkowskim oraz gminą Środa Śląska na rzecz realizacji projektu „Budowa bazowej infrastruktury do uruchomienia Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej. Poprawa jakości połączeń z Legnicy do Wrocławia”.
W marcu 2023 roku PKP Polskie Linie Kolejowe ogłosiło przetarg obejmujący zakres:

- faza I zakres podstawowy - opracowanie dokumentacji projektowej w ramach projektu,

- faza II w zakresie opcji - pełnienie nadzoru autorskiego w trakcie trwania i odbioru robót budowlanych.

Rozstrzygnięcie przetargu nastąpiło w dniu 7 lipca 2023 roku, wybrana została firma Multiconsult Polska z siedzibą w Warszawie.

Po podpisaniu umowy z Wykonawcą, w sierpniu 2023 roku, zweryfikowany został harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji projektu w latach 2023-2026. Na jego podstawie, uwzględniając wartość całego projektu, udziały poszczególnych stron projektu a także w związku z przedłużającymi się pracami Wykonawcy dokumentacji projektowej, to jest koncepcji programowo-przestrzennej, dokonano zmian w harmonogramie płatności.

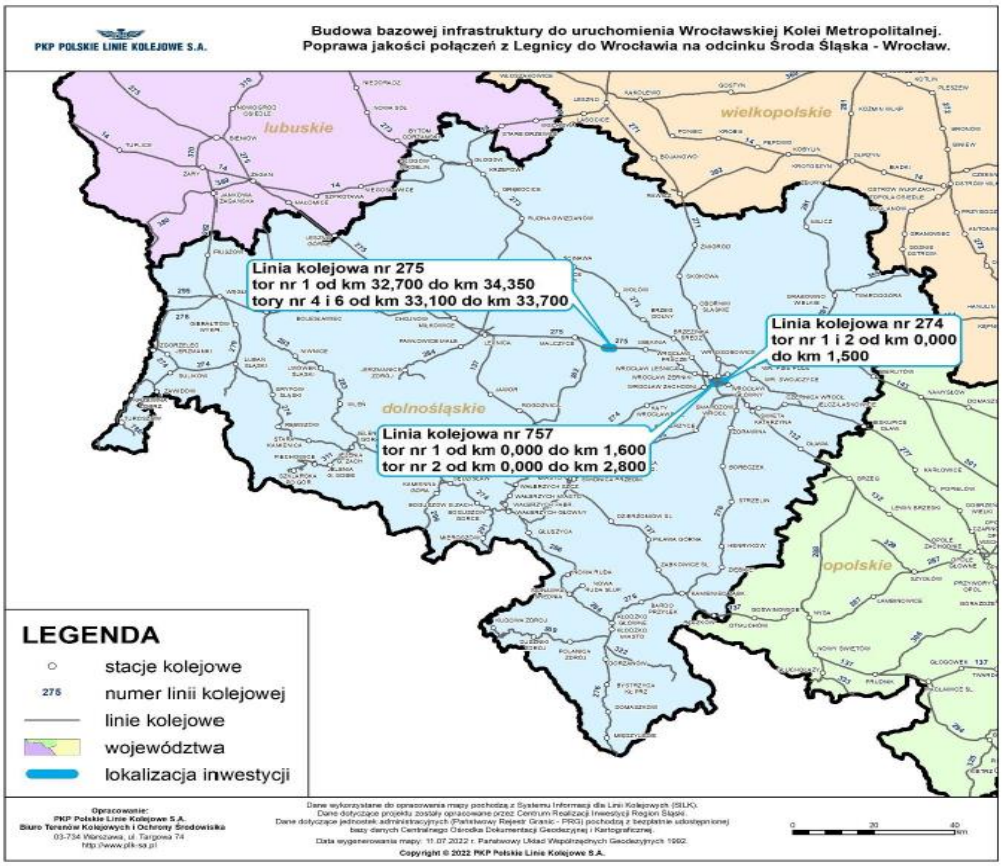
Powyższe zmiany ostatecznie zostały potwierdzone poprzez podjęcie przez Radę Miejską Wrocławia Uchwały numer LXXVI/1968/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 grudnia 2023 roku zmieniającej uchwałę numer LXII/1621/22 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Miasta.

Ponadto, w trakcie roku we współpracy z Urzędem Marszałkowskim, wypracowane zostały projekty porozumienia i umowy dotacyjnej, określające zasady i warunki współpracy w zakresie wspólnego uczestnictwa w Programie Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + do 2029 roku oraz regulujące zasady udzielenia pomocy finansowej.

Projekt zakłada budowę infrastruktury kolejowej niezbędnej dla uruchomienia nowej linii Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej w relacji Wrocław Świebodzki - Środa Śląska, co jednocześnie umożliwi poprawę jakości połączeń regionalnych z Legnicy do Wrocławia. Zakres prac obejmuje rozbudowę stacji Środa Śląska (linia kolejowa 275) w celu przystosowania jej do kończenia biegu pociągów aglomeracyjnych oraz na terenie Wrocławia:

- odbudowę odcinka linii kolejowej numer 274/757 z infrastrukturą konieczną dla uruchomienia stacji Wrocław Świebodzki,
- rozbudowę do dwóch torów odcinka linii numer 757 i stacji Wrocław Muchobór.

Rysunek 14. Przebieg nowej linii Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej w relacji Wrocław Świebodzki - Środa Śląska

Źródło: Specyfikacja Warunków Zamówienia dla przetargu nieograniczonego na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego w ramach projektu pod nazwą: „Budowa bazowej infrastruktury do uruchomienia Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej. Poprawa jakości połączeń z Legnicy do Wrocławia na odcinku Środa Śląska – Wrocław" realizowanego w ramach programu uzupełniania lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej – Kolej + do 2029 roku – opracowanie PKP Polskie Linie Kolejowe.

11.5 Działania na rzecz integracji transportu miejskiego i kolejowego

Kontynuowano realizowane od kilku lat działania na rzecz rozwoju systemu parkingów przesiadkowych „Parkuj i Jedź" przy stacjach kolejowych między innymi poprzez stosowne uzgodnienia z Oddziałem Gospodarowania Nieruchomościami PKP oraz prace przygotowawcze do budowy parkingów w sąsiedztwie stacji Wrocław Brochów, Wrocław Leśnica, Wrocław Pracze.
W ramach konsultacji społecznych przekazano:

- do Ministerstwa Infrastruktury oraz do Spółki PKP Polskie Linie Kolejowe stanowisko gminy Wrocław w sprawie Krajowego Programu Kolejowego do roku 2030 - zgłoszono 6 wniosków dotyczących niezbędnych korekt projektu Programu na obszarze Wrocławskiego Węzła Kolejowego, wypełniając stosowne formularze uzupełnione dodatkowo wystąpieniem Prezydenta Wrocławia do Ministra Infrastruktury,
- do Biura Strategii PKP Polskie Linie Kolejowe stanowisko gminy Wrocław w sprawie projektu Regulaminu wyboru zadań do projektu pod nazwą: „Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniach kolejowo-drogowych, w tym ich przebudowa na skrzyżowania dwupoziomowe” - zgłoszono 13 uwag do projektu regulaminu oraz uwagi do projektu umowy, wypełniając stosowny formularz i przesyłając wystąpienie gminy do Dyrektor Biura Strategii.

Utrzymano, realizowane od roku 2020, formy współpracy z jednostkami Grupy PKP, polegające między innymi na konsultacjach i uzgodnieniach stanowisk pomiędzy służbami Miasta oraz jednostkami organizacyjnymi PKP w ramach tak zwanego Stołu Kolejowego - na posiedzeniach analizowano zagadnienia z zakresu relacji własnościowych w nieruchomościach, funkcjonowania skrzyżowań kolejowo drogowych oraz planowania i realizacji przedsięwzięć modernizacyjnych na infrastrukturze kolejowej, w tym między innymi szczegółowego planu modernizacji linii 273, docelowej przebudowy odcinka linii 285 oraz budowy nowego przejścia przez tory linii 274.

V. PLANOWANIE TRANSPORTU I MOBILNOŚCI

1. Wrocławska Polityka Mobilności

Przygotowano podsumowania mierników i czynników za 2022 rok będących elementami monitoringu Wrocławskiej Polityki Mobilności zgodnie z zatwierdzoną tabelą.
Opublikowano wyniki monitoringu Wrocławskiej Polityki Mobilności na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

2. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Wrocławia pod hasłem „Ruch Miasta”

Przygotowano monitoring Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, w tym zebrano dane za rok 2022 wraz z odniesieniem do roku bazowego. Opublikowano

wyniki monitoringu Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

3. Plan Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia (SUMP)

Przygotowano dane z zakresu gminy Wrocław do monitoringu dokumentu.

4. Strefa Czystego Transportu

W 2023 roku przeprowadzono konsultacje społeczne w zakresie strefy czystego transportu. Pierwszy etap konsultacji odbył się w dniach od 30 marca do 30 kwietnia 2023 roku.

Celem konsultacji było poinformowanie mieszkańców i mieszkanek Wrocławia o korzyściach i zagrożeniach związanych z wprowadzeniem strefy oraz zebranie opinii na temat rekomendacji przedstawionych w raporcie: „Strefa czystego transportu we Wrocławiu. Raport z badań emisji spalin pojazdów oraz rekomendacje w zakresie utworzenia strefy czystego transportu", który opublikowano w grudniu 2022 roku. Podsumowanie konsultacji zawarto w Raporcie z konsultacji, opublikowanym w październiku 2023 roku.

W trakcie przygotowywania raportu z pierwszego etapu konsultacji wprowadzono zmiany prawne w zakresie stref czystego transportu. W lipcu 2023 roku Samorząd Województwa Dolnośląskiego uchwałą numer LVII/1201/23 przyjął aktualizację programu ochrony powietrza. Z uwagi, iż średnioroczne stężenie NO_2 we Wrocławiu w ostatniej dekadzie było przekroczone i tylko w 2020 roku spadło do granicy dopuszczalnej normy wynoszącej 40 µg/m³, Miasto Wrocław zostało zobowiązane do rozpoczęcia wdrażania strefy czystego transportu w latach 2025-2026. Ponadto zmiana ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych wprowadziła alternatywny względem systemu nalepkowego sposób kontroli uprawnień do poruszania się po strefie czystego transportu – automatyczny odczyt tablic rejestracyjnych. Jednocześnie uzupełniono bazy danych o informacje na temat pojazdów zarejestrowanych w Polsce o normy emisji spalin, upraszczając tym samym proces wdrażania stref.

Wyżej wymienione zmiany legislacyjne wpłynęły na kształt konsultacji społecznych przeprowadzanych we Wrocławiu jesienią 2023 roku.

Drugi etap konsultacji przyjął formę narady obywatelskiej, odbył się pomiędzy 24 październikiem a 10 grudnia 2023 roku. Celem tych konsultacji było przedstawienie propozycji gminy Wrocław obejmującej: obszar, kryteria wjazdu do strefy, harmonogram wdrażania oraz wyłączenia z ograniczeń wjazdu do strefy czystego transportu.

Zadaniem narady było zebranie rekomendacji na ich temat. Przygotowywany raport z drugiego etapu konsultacji zostanie opublikowany w 2024 roku.

W 2024 roku planowane jest przeprowadzenie dodatkowych badań i analiz w zakresie modelowania strefy oraz szeroka kampania informacyjno-edukacyjna wśród mieszkańców, podkreślająca zasadność wprowadzenia strefy czystego transportu w mieście. Ostatecznie powstanie projekt uchwały wdrażającej strefę czystego transportu, który ponownie poddany będzie konsultacjom społecznym, a następnie przedstawiony Radzie Miejskiej do uchwalenia.

W 2023 roku brano udział w projekcie „Laboratorium Stref Czystego Transportu", którego celem jest udostępnienie polskim samorządom praktycznej i aktualnej wiedzy na temat wdrażania i prowadzenia stref czystego transportu oraz zapoznanie ich ze sprawdzonymi praktykami na podstawie przykładów z różnych miast Europy.

Wzięto również udział w warsztatach studyjnych z przedstawicielami z Warszawy i Krakowa podczas których poruszano tematy związane z wdrażaniem stref czystego transportu w mieście.

5. Strategia ZIT WrOF 2021 - 2027

11. Wzięto udział w procesie konsultacyjnym. Zaopiniowano dokument Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF) na lata 2021 - 2027.

6. Strategia 2050

Wzięto udział w warsztatach z gminami oraz przekazano opinie i uwagi do diagnozy społeczno – gospodarczej oraz diagnozy przestrzennej.
Wzięto udział w spotkaniach roboczych w zakresie komponentu przestrzennego Strategii Wrocław 2050. Przygotowano założenia ogólne do ujęcia w nowej Strategii 2050.

7. Konkurs Innowacyjny Samorząd 2023

Przygotowano zwycięski wniosek aplikacyjny dla analizy „Zielony Pająk – Mapa dostępności do infrastruktury komunikacyjnej miasta" w kategorii Miasta duże (powyżej 200 tysięcy mieszkańców). Konkurs został zorganizowany przez Serwis Samorządowy Polskiej Agencji Prasowej. Wzięto udział w konferencji podsumowującej wraz z odebraniem nagrody laureata (III miejsce w kategorii „Duże miasta").

8. Konkurs Climate-Kic – Sustainable Urban Mobility Chalange

Przygotowano aplikację konkursową. Konkurs został zorganizowany przez EIT Climate-KiC. Aplikacja konkursowa dotyczyła kompleksowego programu poprawy bezpieczeństwa dzieci wokół szkół i edukacji mobilnościowej dzieci, tak, by promować aktywne sposoby przemieszczania się już od najmłodszych lat.

9. Wrocławski Program Tramwajowy 2.0 (WPT 2.0)

Przygotowano wytyczne dla kolejnego projektu tramwajowego według rekomendacji WPT 2.0 – Tramwaj Borowska Szpital. Przygotowano wytyczne do Opisu Przedmiotu Zamówienia dla zadania prowadzonego przez spółkę Wrocławskie Inwestycje. Na bieżąco monitorowano realizację WPT 2.0.

10. Zmiany przestrzenne na starym mieście jako realizacja „Masterplanu dla przestrzeni miejskich w centrum"

Logistyka ostatniej mili – realizując postulaty wynikające z Masterplanu, nawiązano współpracę z Uniwersytetem Ekonomicznym:

1. Podpisano list intencyjny o współpracy oraz zainicjowano „Partnerstwo na rzecz jakości obsługi towarowej w historycznym centrum Wrocławia".
2. Współorganizowano warsztaty dla przedsiębiorców, usługodawców, przewoźników i urzędników w celu rozpoznania potrzeb, problemów i wyzwań związanych z dostawami.
3. Podjęto inicjatywę związaną z przygotowaniem lokalizacji pod mikrocentrum konsolidacyjne na obrzeżu centrum miasta (parking Narodowego Forum Muzyki), we współpracy z interesariuszami i potencjalnymi użytkownikami.

Ulica Ruska – współpracowano w procesie konsultacyjnym (nowa forma – Narada Obywatelska), brano udział w konsultacjach, współpracowano przy rozstrzyganiu wniosków z konsultacji i opracowywaniu raportu oraz współpracowano przy opracowaniu koncepcji z zespołem projektowym.

11. Zagadnienia transportowe i mobilnościowe w planowaniu przestrzennym

11.1 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na bieżąco współpracowano przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia w zakresie transportu i infrastruktury technicznej.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono zadania w zakresie:

1. Ciągłej współpracy w przygotowywaniu projektów uchwał w sprawie przystąpień do sporządzania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
2. Opracowania 25 analiz branżowych z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
3. Opracowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie transportowym, mobilnościowym oraz infrastrukturalnym, które obejmowało: projektowanie układu komunikacyjnego do planów miejscowych wraz z częścią tekstową uchwał, udział w posiedzeniach Miejskiej Komisji Urbanistyczno - Architektonicznej, udział w dyskusjach publicznych, proponowanie rekomendacji w zakresie rozstrzygania uwag wraz z uzasadnieniem do zarządzeń.
4. Przygotowania materiału o zapisach planistycznych w zakresie ochrony rowów i pasów eksploatacyjnych niezbędnych dla ich obsługi.
5. Przygotowywania wniosków i opinii do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin ościennych.

11.2 Analizy transportowo-przestrzenne związane z rozwojem przestrzennym miasta

1. Zielony Pająk – Mapa dostępności do infrastruktury komunikacyjnej miasta – przygotowano dane do udostępnienia analizy na geoportalu z materiałami opisowymi.

2. Analiza potencjalnych lokalizacji dla nowej zajezdni tramwajowej w zachodniej części miasta – wykonano analizę, która posłużyła do podjęcia decyzji o wyborze optymalnej lokalizacji.
3. Analiza wskaźników parkingowych dla zabudowy wielorodzinnej – przygotowano analizę obejmującą kilka kryteriów z zakresu dostępności do komunikacji zbiorowej jako wsparcie dla ustalania wysokości wskaźnika w miejscowych planach oraz wspomagająco w decyzjach o warunkach zabudowy.
4. Szkolna ulica – przygotowano analizy terenów wokół szkół (bulwar Ikara, Lubelska).
5. Przekazano dane z zakresu mobilności do wskaźników monitorujących realizację Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu.

11.3 Wytyczne i opiniowanie

1. Brano udział w spotkaniach z jednostkami prowadzącymi projekty miejskie w zakresie koordynacji planowanych zadań komunikacyjnych oraz sprawdzania zgodności inwestycji drogowych z planami rozwoju transportu i mobilności miejskiej.
2. Koordynowano opinie do tematów: Aleja Północna, parkingi „Parkuj i Jedź" etap III (Leśnica, Wołowska, Pracze), układ drogowy do obsługi obiektów Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego na Żernikach, Promenada Staromiejska/Wzgórze Partyzantów, ulica Pawia, obsługa Szpitala Onkologicznego, Koncepcja wód opadowych na obszarze osiedla Kowale, ulica Marii Wittek, noclegownia przy ulicy Leona Popielskiego, ulica Siedlecka/Łukowska, ulica Ołtaszyńska, ulica Przemiłowska oraz Zielono–niebieska zajezdnia przy ulicy Grabiszyńskiej.
3. Wydano wytyczne do tematów: Promenada Krzycka - odcinek Krzycka – Racławicka, remont wiaduktu w ciągu ulicy Bierutowskiej nad linią kolejową 143, Dolina Ślęzy, cmentarz Awicenny, cmentarz Kiełczowski oraz odcinek Trasy Olimpijskiej przyległy do terenu planowanego na cmentarz.
4. Autostrada A4 – brano udział w spotkaniach dotyczących preferowanego wariantu przebiegu A4 (w nowym śladzie) i rozwiązań projektowych węzła Bielany Wrocławskie oraz ponowne przekazano stanowisko Miasta do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

5. Droga krajowa 94 i 36 na styku z granicą Wrocławia – brano udział w pierwszym spotkaniu z Wykonawcą Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, a także zapoznano się z wariantami przebiegu i wydano do nich rekomendację Miasta do projektowania na styku z granicą administracyjną Wrocławia.
6. Centralny Punkt Komunikacyjny – koordynowano zadania w zakresie oczekiwań i potrzeb miejskich, opiniowano rozwiązania, a także koordynowano w zakresie utrzymania korytarza dla prowadzenia równolegle do nowej linii DK94 w nowym przebiegu oraz realizacji powiązań pieszo – rowerowych międzyosiedlowych.
7. Droga wojewódzka Bielany-Łany-Długołeka – wydano opinię dla dodatkowego zadania związanego z budową kładki pieszo-rowerowej nad drogą wojewódzką numer 372 na przedłużeniu ulicy Braterskiej.
8. Rozwiązania komunikacyjne na styku gminy Siechnice i Wrocławia – koordynowano projekt w zakresie przedłużenia ulicy Libańskiej oraz lokalizacji pętli autobusowej na Bieńkowicach wraz z parkingiem przesiadkowym „Parkuj i Jedź” na granicy gmin. Ustalono zasady współpracy pomiędzy gminami i Starostwem Powiatowym. Opiniowano „Koncepcję budowy drogi powiatowej na odcinku ulicy Tadeusza Kościuszki w miejscowości Zacharzyce do granicy powiatu” oraz wydano wytyczne do projektu przedłużenia odcinka tej drogi - do połączenia z ulicą Libańską we Wrocławiu.
9. Tramwaj Psie Pole – koordynowano zadanie „Studium korytarzowe trasy tramwajowej w kierunku osiedla Psie Pole” - przygotowano zakres zadania wraz z wytycznymi do przetargu dla zadania, brano udział w radach technicznych oraz wydano opinię dla etapu preselekcyjnego.
10. Plac Społeczny – brano udział w spotkaniach organizowanych przez Biuro Strategii Miasta, na których wykonano analizę rozwiązań komunikacyjnych, wyznaczono korytarze niezbędne na cele komunikacyjne do Opisu zamierzenia inwestycyjnego dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego (starania o grant z EBI na opracowanie Studium Wykonalności).
11. Ulica Średzka – przygotowano prezentację oraz schemat zmian na ulicy oraz brano udział w spotkaniu konsultacyjnym z przedsiębiorcami.
12. Zazielenienie placu Wolności – brano udział w radach technicznych.

13. Ogrody Szczytnickie – brano udział w radach technicznych oraz wydano opinię.

11.4 Pozostałe działania

1. Organizowano cykliczne spotkania koordynacyjne w zakresie spójnego podejścia do rozwoju systemu transportowego w mieście.
2. Wykonywano weryfikację projektów zgłoszonych przez Rady Osiedli w ramach Funduszu Osiedlowego oraz Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego.
3. Przygotowywano projekty podziału i wydawano opinie dotyczące nieruchomości gminnych w zakresie wyznaczania terenu niezbędnego na rozbudowę układu komunikacyjnego, w tym poprawy standardów przemieszczania się wzdłuż ulic dla pieszych i rowerzystów.
4. Wydawano opinie w zakresie komunikacyjnym i infrastrukturalnym.
5. Przygotowano prezentację „Zielony Pająk – Mapa dostępności do infrastruktury komunikacyjnej miasta" na Kongres Mobilności w Krakowie.
6. Innowacje w samorządzie – udzielono wywiadu w ramach projektu badawczego „Organizacyjne uczenie się w miejskich projektach innowacyjnych" prowadzonego przez Politechnikę Wrocławską.
7. Zorganizowano wizytę studyjną z przedstawicielami Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy, w ramach której wymieniano doświadczenia z zakresu transportu i mobilności miejskiej.
8. W ramach Strategii Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi dla Miasta Wrocławia brano udział w spotkaniach komitetów: wykonawczego i sterującego.
9. Brano udział w spotkaniach zespołu ds. mobilności miejskiej powołanego przez Unię Metropolii Polskich przy tworzeniu strategii rozwoju ruchu rowerowego w Polsce.
10. Współpracowano z merem Mariupola w zakresie rekomendacji i wsparcia dla podejścia do odbudowy miasta Mariupol.
11. Uczestniczono w warsztatach, seminariach, kongresach i konferencjach online:
    - Cities in Placemaking – 3-dniowe szkolenie i warsztaty we Wrocławiu.
    - Warsztaty Klubu Ekologicznego Okręgu Mazowieckiego „Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej także dla pieszych" - dwukrotnie.

- Konferencja Urban Mobility Days (3 dni online).
- Kongres Nowej Mobilności (3 dni, Łodź).
- Spotkanie online Pasażerski Model Transportowy - prezentacja zaktualizowanego modelu PMT 1.4.
- Konferencja Forum Rozwoju Miast (2 dni online).
- Cities in the age of dispersion – udział w konferencji organizowanej przez Politechnikę Wrocławską.
- „Sustainable last-mile delivery on e-commerce market. Perspective of various stakeholders" - udział w panelu interesariuszy organizowanym przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.
- METREX Spring conference In Wrocław – udział w konferencji.
- Jak przygotować Plan Zrównoważonej Logistyki Miejskiej SULP – udział w warsztacie online organizowanym przez Polski Klub Ekologiczny.
- „Organizacyjne uczenie się w miejskich projektach innowacyjnych" – udział w projekcie badawczym Politechniki Wrocławskiej w formie wywiadu pogłębionego.
- Urban Mobility Days – udział w konferencji.
- Udział w spotkaniu Modelowania Agentowe.
- Webinar WiseEuropa „Zieleń za mgłą. Czy projekty transportowe KPO pozostają adekwatną odpowiedzią na rzeczywistość polikryzysu?".

12. Uczestniczono w szkoleniach z zakresu zmian ustawowych w planowaniu przestrzennym:
    - Konferencja szkoleniowa dotycząca reformy planowania przestrzennego – Ministerstwo Rozwoju i Technologii (2 dni).
    - Zarys zmian w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2023 roku – udział w szkoleniu online.
    - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, Szkolenie - „Zarys zmian w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2023 roku" - trzykrotnie.
    - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, Szkolenie „Plany ogólne w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2023 roku" - dwukrotnie.
    - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, Szkolenie „Procedura sporządzania planów miejscowych (z uwzględnieniem zmian od 2023 roku).

13. Uczestniczono w szkoleniach z zakresu dostępności cyfrowej:
    - Szkolenia z certyfikatami zorganizowane przez Ministerstwo Cyfryzacji w ramach projektu „Dostępność cyfrowa stron jednostek samorządu terytorialnego – zasoby, szkolenia, walidatory”: moduł ogólny – Wprowadzenie do dostępności, moduł specjalistyczny - Tworzenie prezentacji dostępnych cyfrowo, moduł specjalistyczny – Tworzenie dokumentów tekstowych dostępnych cyfrowo, moduł specjalistyczny – Zarządzanie dostępnością cyfrową.
    - GOV Szkolenie „Zrozumiałość i prosty język”.
    - GOV Szkolenie „Tworzenie dokumentów dostępnych cyfrowo”.
    - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, szkolenie on-line „ABC Dostępności”.
    - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, „Prosty język - trudna sprawa!".
    - SENSE „Procedury w zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.
14. Pozostałe szkolenia:
    - Szkolenie z certyfikatem ESRI ArcGIS Pro: Efektywne wykorzystywanie narzędzi GIS styczeń 2023.
    - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, Szkolenie „Udostępnianie informacji publicznej w jednostkach samorządu terytorialnego".
    - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, szkolenie on-line - „Istota stresu i jego konsekwencje. Umiejętność radzenia sobie ze stresem przez pracowników jednostek samorządu terytorialnego”.

12. Modelowania komunikacyjne oraz badania i analizy transportowe

12.1 Zapewniono bieżące udoskonalanie i utrzymanie Modelu Ruchu Wrocławia

1. Udostępniono zainteresowanym podmiotom Model Ruchu Wrocławia.
2. Wykonywano bieżące analizy na podstawie Modelu Ruchu Wrocławia na potrzeby zadań realizowanych przez gminę Wrocław oraz projektów realizowanych na zlecenie gminy Wrocław, w tym na potrzeby przygotowania dokumentacji projektowych.

3. Opracowano i udostępniono prognozy ruchu dotyczące wybranych inwestycji w odpowiedzi na wnioski podmiotów zewnętrznych.
4. Opracowano i udostępniono inne analizy transportowe na wnioski podmiotów zewnętrznych.
5. Analizowano dane ruchowe na podstawie Kompleksowych Badań Ruchu 2018, badań kwestionariuszowych i wywiadów grupowych oraz z inteligentnego systemu transportu na potrzeby realizacji zadań własnych.
6. Opracowano wytyczne dla Kompleksowych Badań Ruchu 2024. Przetarg został ogłoszony w grudniu 2023 przez Wrocławskie Inwestycje.

12.2 Pozostałe działania

1. Zrealizowano zadanie pod nazwą: „Szacowanie rzeczywistej liczby mieszkańców Wrocławia".
2. Sfilmowano z drona obiekty naziemne pod inwestycje gminy Wrocław i w celu wykonania analiz ruchu lokalnego.
3. Partycypowano w następujących webinarach:
   - Bezpieczeństwo Informacji w Urzędzie Miejskim Wrocławia.
   - Wybrane klauzule społeczne w Prawie zamówień publicznych.
   - Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją – funkcje podstawowe.
   - Procedury w zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
   - Przystanek na czas Poznań/Kołobrzeg.
   - Pasażerski Model Transportowy - prezentacja zaktualizowanego modelu PMT 1.4.
   - Modelowanie, projektowanie oraz planowanie mobilności w miastach w erze rewolucji transportowej.
   - Miasto napędzane danymi – Kielce

   szkoleniach:
   - ESRI - ArcGIS Pro: Efektywne wykorzystywanie narzędzi GIS.
   - Ministerstwo Cyfryzacji: „Wprowadzenie do dostępności Cyfrowej”, „Samodzielna ocena dostępności cyfrowej”, „Alternatywne metody komunikowania się”.
   - ProPilot – Praktyczne szkolenie obsługi i latania dronami w kategorii NSTS-06.

   oraz konferencjach:

- Spotkanie użytkowników PTV w Polsce.

13. Planowanie transportu zbiorowego

13.1 Projektowanie

Brano udział w procesie projektowym sporządzania dokumentacji projektowych lub przetargowych dla następujących projektów:

1. „Budowa wydzielonej trasy tramwajowej wzdłuż ulicy Maślickiej we Wrocławiu" – prace projektowe będą kontynuowane w roku 2024.
2. „Budowa dodatkowej mijanki tramwajowej przy ulicy Przyjaźni we Wrocławiu." – prace projektowe będą kontynuowane w roku 2024.
3. „Trasa Tramwajowa Borowska Szpital we Wrocławiu" – koncepcja programowo-przestrzenna unieważnione postępowanie.

13.2 Nowe trasowanie linii tramwajowych i autobusowych

W roku 2023 przedstawiono i wdrożono nowe trasowanie linii tramwajowych i autobusowych w mieście. Działanie to odbyło się w dwóch etapach i związane było z uruchomieniem torowiska na Popowicach oraz poprowadzeniem nowej trasy autobusowo-tramwajowej na Nowy Dwór.

Etapy poprzedzone zostały dwoma cyklami spotkań informacyjnych z Radami Osiedli i z mieszkańcami, w formie on-line i spotkań stacjonarnych. Po wszystkich spotkaniach uruchamiany był kilkudniowy dyżur telefoniczny dla mieszkańców chcących uzyskać więcej informacji o zmianach. W każdym przypadku zbierano uwagi mieszkańców spływające telefonicznie, mailowo i listownie. Wszystkie przysyłane wnioski poddawane były analizie, w wyniku której ostateczna forma wprowadzanych zmian w jeszcze większym stopniu uwzględniała potrzeby mieszkańców wyrażone we wnioskach.

Po zakończeniu pierwszego etapu na ulicach: Popowickiej, Długiej i Starogroblowej została uruchomiona nowa linia 19, a zmianie numeru i trasy uległa linia 32 (obecnie 18). Dodatkowo korekcie uległy 3 linie autobusowe (102, 104, 122).

Druga tura spotkań dotyczyła uruchomienia tramwaju na Nowy Dwór. W ramach tego etapu uruchomione zostały dwie nowe linie tramwajowe (13 i 22) i jedna linia autobusowa (152). Uporządkowana została numeracja linii tramwajowych zapewniając nieprzerwany układ numerów od 1 do 23. Linia 31 zmieniła numer

na 21 a linia 33 na 12. Zmiana tras, w większym lub mniejszym stopniu, dotyczyła 8 linii tramwajowych (4, 5, 11, 12, 14, 16, 18 i 23) oraz 8 linii autobusowych (107, 109, 119, 122, 128, 142, 148, 149).
W ramach prac nad nowym układem transportu zbiorowego przygotowano materiały merytoryczne dla Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, w oparciu, o które uruchomiona została specjalna strona internetowa informująca o wprowadzonych zmianach.
Strona dostępna jest pod adresem: https://www.wroclaw.pl/komunikacja/nowe-trasy-komunikacji-miejskiej. Znajdują się na niej wszystkie informacje o zmianach komunikacyjnych, schematy, układy linii z interaktywną mapą połączeń oraz sekcja najczęściej zadawanych pytań wraz z odpowiedziami.
Dodatkowo pod koniec sierpnia opublikowane zostało wydanie specjalne biuletynu miejskiego, który w całości został poświęcony zmianom wynikającym z uruchomienia TAT na Nowy Dwór. W pierwszych dniach wprowadzenia zmian na wybranych węzłach przesiadkowych prowadzona była dodatkowo kampania informacyjna, w ramach której pracownicy urzędu informowali mieszkańców o zmianach bezpośrednio na przystankach.

13.3 Analiza węzłów przystankowych

Kontynuowano analizę wybranych głównych węzłów przesiadkowych na terenie miasta.
W ramach przeprowadzanych audytów oceniano między innymi takie elementy jak: wyposażenie przystanków, stan nawierzchni, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami, stan techniczny nawierzchni, występujące konflikty przestrzenne i inne problemy związane z funkcjonowaniem różnych form transportu w rejonie węzłów. Przeprowadzone obserwacje pozwolą na wskazanie problemów występujących w ramach poszczególnych węzłów przesiadkowych.
Z uwagi na wprowadzone nowe trasowanie linii tramwajowych i autobusowych proces będzie kontynuowany i prowadzone będą badania porównawcze, na wybranych węzłach przesiadkowych.

13.4 Bieżące analizy techniczne dla komunikacji miejskiej

Wykonano badania napełnień na wybranych liniach tramwajowych i autobusowych.

Opracowano analizy i wytyczne w zakresie przebudowy, projektowania lub usytuowania nowych oraz istniejących przystanków tramwajowych i autobusowych.

Opiniowano projekty drogowe pod kątem prowadzenia komunikacji zbiorowej.

13.5 Usprawnienia dla transportu zbiorowego i koordynacja zmian

W 2023 roku wprowadzono następujące nowe rozwiązania usprawniające funkcjonowanie komunikacji zbiorowej oraz poprawiające obsługę komunikacyjną osiedli:

1. Uruchomiono nową linię autobusową 310 na trasie Jagodno – Wojszyce – Jagodno przez ulice: Buforową, Witolda Lutosławskiego, Asfaltową, Pawią i Parafialną zapewniając obsługę nowej wybudowanej szkoły przy ulicy Asfaltowej.
2. Przedłużono trasę linii autobusowej 143 od Tarnogaju przez Aleję Wielkiej Wyspy do pętli Sępolno jako ostatni etap związany z uruchomieniem półokólnej linii autobusowej.
3. Uruchomiono nowe przystanki: „Mosty Pomorskie” dla komunikacji tramwajowej i autobusowej przy skrzyżowaniu Mostów Pomorskich z ulicą Księcia Witolda, „Zakrzowska” przy ulicy Bora-Komorowskiego w trasie przejazdu autobusów linii 934 i 936, „Małopanewska” przy ulicy Legnickiej w trasie przejazdu autobusów linii 102 i 122, „Kośnego” przy skrzyżowaniu ulicy Jerzmanowskiej i Kośnego w trasie przejazdu autobusów linii 117, 142, 249 i 909, „Grzybowa” przy ulicy Dolnobrzeskiej w trasie przejazdu autobusów linii 137 i 937.
4. Zmieniono status przystanku „na życzenie” dla linii dziennych na przystanek stały dla przystanków: „Skwer Krasińskiego”, „Malinowskiego”, „Rondo św. Ojca Pio” przy ulicy Ołtaszyńskiej i Zwycięskiej oraz „Komuny Paryskiej (szkoła)” przy ulicy Komuny Paryskiej.

Zmieniono status przystanku stałego dla linii dziennych na przystanek „na życzenie” dla przystanków: „Strachowice (General Aviation)”, „Pracze Odrzańskie” przy ulicy Brodzkiej, „Psie Pole (stacja kolejowa)” przy ulicy

Dobroszyckiej, „Kasprowicza” przy alei Boya-Żeleńskiego oraz „8 Maja” przy skrzyżowaniu ulicy Mickiewicza, Alei Paderewskiego i Alei Wielkiej Wyspy.

14. Rozwój ruchu rowerowego

Rozwój komunikacji rowerowej we Wrocławiu poprzez zapewnienie możliwości bezpiecznego i wygodnego poruszania się rowerem po mieście. W 2023 roku we Wrocławiu wybudowano lub podniesiono standard 23 km tras rowerowych. Były one budowane w ramach Programu rowerowego, Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego, Programu pieszego, Funduszu osiedlowego oraz przy okazji dużych inwestycji. Zrealizowane inwestycje wpisują się w „Plan działań rowerowych do 2030 roku” opublikowany w 2022 roku.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **18 milionów 80 tysięcy złotych**

W roku 2023 w ramach polityki rowerowej zrealizowano zadania:

1. Budowa kładki nad Ślęzą w ciągu ulicy Trawowej i ulicy Francuskiej. Długość infrastruktury rowerowej: 160 metrów. Lata realizacji 2022-2023.
2. Budowa Promenady Krzyckiej na odcinku od ulicy Śliwkowej do ulicy Ziębickiej. Długość infrastruktury rowerowej: 240 metrów. Lata realizacji 2022-2023.
3. Budowa drogi ulicy Asfaltowej z infrastrukturą. Długość infrastruktury rowerowej: 1 272 metry. Lata realizacji 2021-2023.
4. Przebudowa ulicy Sądowej w celu wydzielenia dróg dla rowerów. Długość infrastruktury rowerowej: 468 metrów. Lata realizacji 2022-2023.
5. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ulicy Agrestowej na odcinku od posesji nr 100 do skrzyżowania z ulicą Borówczaną. Długość infrastruktury rowerowej: 57 metrów. Lata realizacji 2022-2023.
6. Budowa Trasy Autobusowo Tramwajowej na Nowy Dwór - od pętli do ulicy Nowodworskiej. Długość infrastruktury rowerowej: 1 890 metrów. Lata realizacji: 2018-2023.
7. Budowa Trasy Autobusowo Tramwajowej na Nowy Dwór - w ulicy Rogowskiej. Długość infrastruktury rowerowej: 3 370 metrów. Lata realizacji: 2023.

8. Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ulic Popowickiej–Starogroblowej–Długiej we Wrocławiu. Długość infrastruktury rowerowej: 6 380 metrów. Lata realizacji: 2019-2023.
9. Budowa Osi Zachodniej - etap II. Długość komponentu rowerowego: 6 560 metrów. Lata realizacji 2021-2023.
10. Remont mostów Pomorskich. Lata realizacji: 2020-2023. Brak wydzielonych kosztów komponentu rowerowego. W ramach przebudowy powstało 390 metrów infrastruktury dla rowerzystów.
11. Przebudowa ulicy Powstańców Śląskich w zakresie ciągów komunikacyjnych wraz z infrastrukturą techniczną - w sumie 475 metrów trasy rowerowej. Czas realizacji 2023 rok. Zadanie zrealizowane przez inwestorów zewnętrznych.
12. Przebudowa układu drogowego w ulicy Henryka Kamieńskiego w zakresie przebudowy ulicy Henryka Kamieńskiego uwzględniając poszerzenie jezdni, budowę dwukierunkowej drogi dla rowerów na odcinku od istniejącej drogi dla rowerów po południowej stronie przejazdu kolejowego do skrzyżowania z ulicą Twardogórską. Długość infrastruktury rowerowej około 100 metrów. Czas realizacji 2023 rok. Zadanie zrealizowane przez inwestora zewnętrznego.
13. Przebudowa układu drogowego ulicy Bolkowskiej w zakresie budowy odcinka drogi 5KD-D (+KD-D), w tym ścieżka rowerowa z wpięciem do jezdni ulicy Bolkowskiej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną - ciąg pieszo-rowerowy o długości 80 metrów. Czas realizacji 2023 rok. Zadanie zrealizowane przez inwestora zewnętrznego.
14. Przebudowa ulicy Grabiszyńskiej we Wrocławiu w celu budowy przystanków wiedeńskich – przystanek „Bzowa – Centrum Zajezdnia” . W ramach zadania wybudowano 160 metrów drogi dla rowerów na wysokości stacji paliw Orlen. Czas realizacji 2023.
15. Budowa mostów Chrobrego. Długość infrastruktury rowerowej: 1 200 metrów.
16. Poprawa bezpieczeństwa na przejazdach rowerowych - usunięcie krawężników i zachowanie ciągłości drogi dla rowerów na alei Bolesława Krzywoustego od ulicy Piotra Czajkowskiego do ulicy Poprzecznej. Remont na długości 2 028 metrów.

17. Wyniesienie oznakowania na ulicy Zabrodzkiej. W sumie 490 metrów ciągu pieszo-rowerowego. Czas realizacji 2023 rok.
18. Prace przygotowawcze związane z przesunięciem ogrodzeń ROD i przebudowy wodociągu dla budowy Promenady Krzyckiej na odcinku od Spiskiej do Ślężnej.
19. Rewitalizacja terenu dawnego kąpieliska Na Niski Łąkach – kontynuacja. Budowa brakujących odcinków trasy pieszo-rowerowej od Żabiej Ścieżki do Krzywej Grobli, długość 212 metrów. Lata realizacji: 2022-2023.

Osiągnięto następujące efekty:

W wyniku podjętych działań osiągnięto poprawę komfortu i bezpieczeństwa jazdy rowerem po Wrocławiu. Uspójniono sieć tras rowerowych, zwiększając pozytywne oddziaływanie sieci tras rowerowych na Wrocławianki i Wrocławian.

W roku 2023 w ramach promocji ruchu rowerowego zrealizowano zadania:

1. Rowerowy Maj – organizacja kampanii i zakup nagród.
2. Rowerowe działania edukacyjne – organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli i uczniów szkół podstawowych związanych z przygotowaniem do egzaminu na kartę rowerową.
3. Inne działania w ramach programu Młodzi – Aktywnie zMOBILizowaNI, między innymi Szkolna ulica, nagrody pieniężne dla szkół w ramach konkursu.
4. W kółko kręcę – dopracowanie aplikacji, organizacja i nagrody.
5. Piętrowy parking rowerowy – zakup i montaż parkingu w wiacie.

14.1 Trasy rowerowe

Budowa nowej i remont istniejącej infrastruktury dla rowerów, to jedno z podstawowych narzędzi promowania aktywnej mobilności. Główny cel to ciągłe budowanie odcinków dróg dla rowerów, aby istniejącą infrastrukturę domknąć w spójną sieć.

W 2023 roku przyrost infrastruktury rowerowej w stosunku do roku 2022 wyniósł około 14 kilometrów. Różnica pomiędzy długością wybudowanej infrastruktury (23 kilometry) a jej przyrostem rok do roku, wynika z tego, że w ramach budowy na przykład trasy Długa-Starogroblowa-Popowicka przebudowano odcinki już wcześniej istniejące. Podobnie miało to miejsce przy budowie infrastruktury rowerowej w ramach Trasy Autobusowo-Tramwajowej na Nowy Dwór.

W 2023 roku wprowadzono również uspokojenie ruchu na 9 kilometrach ulic, dzięki czemu suma długości tras przyjaznych rowerzystom, do których wliczamy: drogi dla rowerów, drogi dla rowerów i pieszych, pasy rowerowe, kontrapasy, kontraruch, pasy BUS+rower, trasy po wałach i parkach oraz ulice z uspokojonym ruchem, wyniosła na koniec roku 2023 ponad 1 428 kilometrów. W sumie na działania związane z budową nowej lub remontem istniejącej infrastruktury rowerowej wydano w 2023 roku około 18 milionów złotych. Jednymi z ważniejszych inwestycji oddanych w 2023 roku były rowerowe połączenia Nowego Dworu oraz Popowic z centrum miasta. Infrastruktura powstała tam w ramach budowy tras tramwajowych oraz autobusowo-tramwajowych. Ważną realizacją w centrum była natomiast budowa trasy rowerowej na ulicy Sądowej od placu Legionów do przejazdu rowerowego wzdłuż bulwaru Staromiejskiego. Zadanie zostało wybrane w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego i dofinansowane z Programu rowerowego. Ważną inwestycją o znaczeniu lokalnym, ale w dłuższej perspektywie również oddziałującą na większą liczbę mieszkańców, była budowa kładki przez rzekę Ślęzę, łączącej Muchobór Wielki z Muchoborem Małym.

14.2 Parkingi rowerowe

W 2023 roku kontynuowano montaż stojaków rowerowych. Do końca roku zamontowano 91 stojaków. Lokalizacje zostały wskazane przez mieszkańców. Stojaki pojawiły się przy szkołach, przedszkolach, lokalach użyteczności publicznej, pętlach tramwajowych i autobusowych oraz głównych ulicach miasta.

14.3 Zadania związane z edukacją i promocją mobilności aktywnej

Młodzi – Aktywnie zMOBILizowaNI

W 2023 roku kontynuowano program „Młodzi – Aktywnie zMOBILizowaNI”, który pod swoim szyldem zbiera wszystkie działania promujące i edukujące w zakresie aktywnej mobilności kierowane do dzieci i młodzieży oraz stanowi wsparcie dla nauczycieli wychowania komunikacyjnego w realizowanych przez nich zajęciach. W ramach programu odbyły się:

- Rowerowe działania edukacyjne – rowerowe zajęcia edukacyjne dla uczniów i nauczycieli szkół podstawowych.

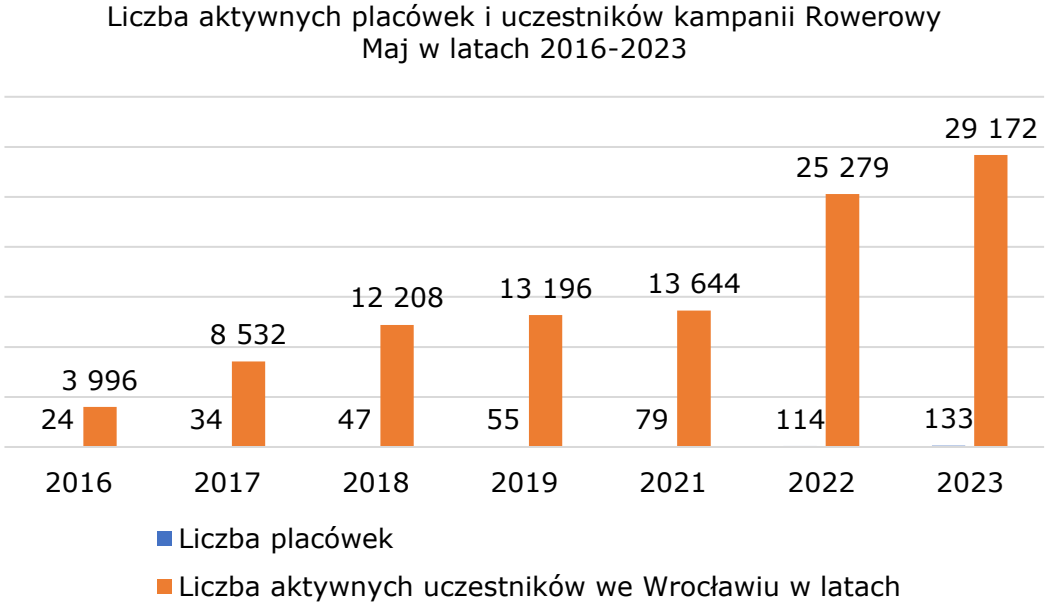
W ramach prowadzonych zajęć przeszkolono 2 411 uczniów i 15 nauczycieli w zakresie zasad i zalet korzystania z roweru w mieście oraz bezpieczeństwa

w ruchu drogowym. Uczniowie mieli również okazję uczestniczyć w szkoleniach praktycznej jazdy na rowerze. 59 uczniów wzięło udział w egzaminie na kartę rowerową w stylu holenderskim
i otrzymało Wrocławski Certyfikat Bezpiecznego Rowerzysty.

- Rowerowy Maj – kampania promująca przemieszczanie się na rowerze, hulajnodze, rolkach i deskorolce w drodze do szkoły i przedszkola.

Kampania w 2023 roku trwała od 4 do 31 maja. Wzięło w niej aktywny udział 29 172 dzieci z 66 szkół podstawowych i 67 przedszkoli.

Wykres 9. Liczba aktywnych placówek i uczestników kampanii Rowerowy Maj w latach 2016 - 2023

- Rowerowy Maj – dogrywka – kampania, o tych samych zasadach, co rywalizacja wiosenna.

Kampania odbyła się w dniach 7-22 września 2023 roku i wzięło w niej udział 31 przedszkoli i szkół podstawowych. 100 najlepszych klas i grup przedszkolnych otrzymało nagrodę w postaci darmowych projekcji filmów w Kinie Nowe Horyzonty.

- Konkurs na „Najbardziej mobilnie-aktywną szkołę we Wrocławiu”

W ramach programu „Młodzi – Aktywnie zMOBILizowaNI” rozstrzygnięto pierwszą edycję konkursu na „Najbardziej mobilnie aktywną szkołę we Wrocławiu” roku szkolnego 2022/2023. Trzy pierwsze miejsca zajęły kolejno: Szkoła Podstawowa

numer 32, Szkoła Podstawowa numer 64 i Szkoła Podstawowa numer 95.
W listopadzie został zainaugurowany konkurs w roku szkolnym 2023/2024.
Szkoły uczestniczące w konkursie zdobywają punkty za poszczególne działania związane z edukacją i promocją w zakresie aktywnej mobilności:

- prowadzenie kursów na kartę rowerową,
- udział w kampanii Rowerowy Maj,
- udział w działaniach i zajęciach edukacyjnych dotyczących aktywnej mobilności,
- udział w rywalizacji Rowerowy Maj – dogrywka,
- udział w egzaminach na kartę rowerową w stylu holenderskim,
- monitorowanie przyzwyczajeń transportowych uczniów i ich rodziców/opiekunów,
- wnioskowanie o odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla rowerów,
- dodatkowe działania promujące aktywną mobilność.

W ramach konkursu trzy najlepsze placówki otrzymują nagrody pieniężne, a dziesięciu najbardziej zaangażowanych koordynatorów vouchery upominkowe.
Promowano aktywną mobilność także podczas wydarzeń plenerowych, które odbyły się przy centrach handlowych Wrocław Fashion Outlet i Wroclavia oraz podczas akcji WrocWalk.

14.4 W kółko kręcę

W dniach od 1 do 31 marca oraz od 2 października do 30 listopada 2023 roku odbyły się dwie edycje rywalizacji rowerowej „W kółko kręcę”. W edycji wiosennej i jesiennej wzięło aktywny udział 2 263 uczestników (wiosna - 858, jesień – 1 405), którzy rejestrowali swoje przejazdy rowerowe w aplikacji mobilnej. Przejechali oni razem w obu edycjach blisko 640 tysięcy kilometrów (wiosna - 187 277 kilometrów, jesień - 452 174 kilometry). Zdobyte w konkursie punkty uczestnicy rywalizacji mogli wymieniać na atrakcyjne nagrody.

14.5 Rozbudowa wiat rowerowych

Wiata rowerowa, która powstała w ramach pilotażowego projektu udostępniania zadaszonych i zamykanych wiat rowerowych mieszkańcom, została rozbudowana o piętrowy parking rowerowy. Dzięki temu pojemność wiaty zwiększyła się z 10 do 28 miejsc parkingowych dla rowerów.

14.6 Wrocławski Rower Miejski

System samoobsługowej wypożyczalni rowerów publicznych działający pod nazwą „Wrocławski Rower Miejski" działał trzynasty rok, w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2023 roku. Na 230 stacjach udostępnionych było 2 300 rowerów zwykłych, 100 rowerów elektrycznych, 20 rowerów dziecięcych, 6 rowerów towarowych, 6 tandemów i 2 rowery typu handbike.
W okresie zimowym (styczeń, luty, grudzień) liczba rowerów była zmniejszona do 1 284 (w tym 1 150 standardowych). Podobnie jak w roku 2022 rowery można było wypożyczyć i zwrócić na stacjach oraz za dodatkową opłatą poza nimi. Wypożyczenie roweru przez zarejestrowanego użytkownika możliwe było maksymalnie na 12 godzin. Używanie roweru zwykłego powyżej dwudziestu minut (okres bezpłatny), od dwudziestu do sześćdziesięciu minut kosztowało 3 złote, każda następna godzina 6 złotych. Rowery były wypożyczone blisko 1,9 miliona razy, a w systemie było zarejestrowanych ponad 380 tysięcy użytkowników.

14.7 Informacja i promocja w Internecie

W ramach działań promujących aktywną mobilność i zachęcania do korzystania z jednośladów w codziennym przemieszczaniu się po mieście, powstały filmy na Youtube, artykuły publikowane w papierowym wydaniu darmowego Biuletynu wroclaw.pl oraz podcast.
Wideo:

- Jest nowy oficer rowerowy! Daniel Chojnacki po 15 latach żegna się z UM.
- Plany na rowerowy rozwój Wrocławia. Rozmawiamy z nową oficerką rowerową [WYWIAD].
- Trwają przygotowania do startu Wrocławskiego Roweru Miejskiego.
- Nadjeżdża Rowerowy Maj. Dołącz do rywalizacji!
- Trasa rowerowa odświeżona! Łatwiej dojedziesz na Psie Pole.
- Wniosek o stojak rowerowy - jak wypełnić [INSTRUKCJA].
- Slow Zone, czyli tu rowerem jeździmy wolniej.
- Znamy zwycięzców rowerowej rywalizacji „W kółko kręcę".
- Egzamin rowerowy w stylu holenderskim odbył się pod koniec października w Szkole Podstawowej numer 95.

Artykuły:

- „Wysiądź z samochodu, oszczędzaj energię” – artykuł o atrakcjach w związku z Europejskim tygodniem mobilności 2023.
- „Nie bądź niedzielnym kierowcą, nie jedź pod prąd” – artykuł o tym, jak korzystać z infrastruktury rowerowej.
- „Rowery w centrum, trasy w zieleni i łatanie dziur” – wywiad z Katarzyną Kusowską, wrocławską oficerką rowerową.

Podcast: WyruszaMY – podcast o zrównoważonej mobilności:

- Rodzice bez samochodu w dużym mieście – czy to w ogóle wykonalne?
- Rowerowi dostawcy – jak wygląda ich codzienność?
- Egzamin na kartkę rowerową w stylu holenderskim.
- Strefy płatnego parkowania na wrocławskich osiedlach – jak to działa?
- Oni wybrali komunikację publiczną – dlaczego warto uwolnić się od samochodu?

14.8 Pozostałe działania

1. W ramach współpracy z gminami ościennymi, w kontekście rozwoju infrastruktury rowerowej wzięto udział w spotkaniu studyjnym zorganizowanym przez Urząd Gminy Kobierzyce. Wydarzenie było okazją do porozmawiania o planach rozwoju infrastruktury rowerowej pomiędzy gminami.
2. Zaprojektowano graficznie i przy udziale Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta i Straży Miejskiej wdrożono w terenie, kampanię informacyjną „Slow Zone – Zwolnij" zachęcającą kurierów rowerowych do ostrożnej jazdy w rejonie Rynku i bezpiecznego dzielenia przestrzeni Starego Miasta z pieszymi.
3. W związku z projektem testowania innowacyjnych rozwiązań dotyczących systemów liczenia natężenia ruchu rowerowego w miastach, pozyskano rozwiązanie pozwalające na monitorowanie natężenia ruchu rowerowego we Wrocławiu. Zaplanowano rozmieszczenie 11 czujników oraz kamery zliczającej rowerzystów. Zadanie będzie realizowane w 2024 roku w ramach umowy.
4. W związku z licznymi zgłoszeniami mieszkańców Wrocławia dotyczącymi źle zaparkowanych i utrudniających poruszanie się po chodnikach hulajnóg elektrycznych, zorganizowano spotkanie, w którym wzięli udział przedstawiciele wszystkich firm, które oferują we Wrocławiu usługę krótkoterminowego wynajmu tych urządzeń. Spotkanie miało na celu ustalenie wspólnych zasad parkowania hulajnóg elektrycznych w przestrzeni miejskiej oraz znalezienie rozwiązań, które zmobilizują użytkowników wypożyczalnia do ich respektowania.

15. Realizacja polityki pieszej

Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych przez budowę i rozbudowę odpowiedniej infrastruktury wraz z wprowadzeniem elementów bezpieczeństwa ruchu.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku**: 7 milionów 198 tysięcy złotych**

W roku 2023 w ramach polityki pieszej zrealizowano zadania:

1. Budowa przystanku wiedeńskiego na ulicy Grabiszyńskiej przy ulicy Bzowej.
2. Remont peronu tramwajowego południowego w rejonie skrzyżowania ulic: Karola Olszewskiego i Józefa Chełmońskiego.

3. W zakresie kontynuacji budowy Krzyckiej zrealizowano dwa zadania: oświetlenie i nasadzenia wzdłuż ciągu pieszego i rowerowego na odcinku od ulicy Śliwkowej do ulicy Ziębickiej oraz aktualizację dokumentacji z projektem przebudowy wodociągu i ogrodzenia, roboty ziemne, wykupienie działek i wypłata odszkodowań na Promenadzie Krzyckiej na odcinku od ulicy Spiskiej do ulicy Ślężnej.
4. Obniżenia krawężników – wykonano 118 obniżeń według lokalizacji zgłaszanych przez mieszkańców.
5. Wykonano remonty nawierzchni chodników w ulicach: Kolejowa, Prosta, Łukasza Górnickiego, Jemiołowa.
6. Wyznaczenie 2 nowych przejść dla pieszych - przejścia z azylem przez ulicę Wałbrzyską przy ulicy Buraczanej oraz bez azylu przez wlot ulicy Buraczanej.
7. Wyniesienie przejść dla pieszych przez ulicę Ołtaszyńską przy skrzyżowaniu z ulicą Ożynową i na wysokości adresu Ołtaszyńska 71 we Wrocławiu wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej.
8. Przebudowa ulicy Wejherowskiej w zakresie przejścia dla pieszych wraz z doświetleniem.
9. Budowa progów zwalniających przed przejściami dla pieszych na ulicach: Hubska, Kamienna, Piaskowa, Rondo Bednarza, Rondo Lotników Polskich, Ślężna/Pułtuska, Ślężna/Dębowa, Wiśniowa, Na Niskich Łąkach.
10. Wdrożenie projektu uspokojenia ruchu w ulicy Zaporoskiej - doposażenie istniejących przejść dla pieszych w azyle.
11. Budowa progów prefabrykowanych w ulicach: Działdowska, Jutrzenki, Klecińska, Świt, Ludwika Idzikowskiego.
12. Wdrożenie elementów uspokojenia ruchu na ulicy Stefana Grota - Roweckiego przy skrzyżowaniu z ulicą Obożną i Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.
13. Ustawiono 23 ławeczki mieszkańca.

Osiągnięto następujące efekty:

Realizacja zadań wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu.

15.1 Program Ruchu Pieszego

W 2023 roku Program Ruchu Pieszego realizowano poprzez poprawę bezpieczeństwa pieszych, zwiększanie dostępności, remonty nawierzchni chodników oraz budowę i remont peronów tramwajowych.
Największym zadaniem była budowa przystanków wiedeńskich na ulicy Grabiszyńskiej przy ulicy Bzowej. Ukończono także remont peronu przy ulicy Olszewskiego. Zadania związane ze zwiększeniem dostępności komunikacji zbiorowej będą kontynuowane, planowana jest budowa kolejnych przystanków, trwa również projektowane kolejnych wyniesień.
Kontynuowano prace na Promenadzie Krzyckiej. Zrealizowano oświetlenie i nasadzenia wzdłuż odcinka ulic Śliwkowa – Ziębicka oraz ukończono prace przygotowawcze na odcinku ulic Spiska – Ślężna, na którym obecnie trwają prace budowlane.
Zrealizowano wiele zadań związanych z poprawą bezpieczeństwa pieszych, co było związane z realizacją projektów dofinansowanych z Programu Infrastruktura i Środowisko w programie „Bezpieczny Pieszy". Zrealizowano 5 nowych przejść dla pieszych – wyniesione przejście przez ulicę Wejherowską, dwa wyniesione przejścia przez ulicę Ołtaszyńską oraz przejście z azylem przez ulicę Wałbrzyską oraz wyniesione przejście przez wlot ulicy Buraczanej. 21 przejść zabezpieczono progami zwalniającymi. Zamontowano także progi zwalniające na 5 ulicach.
W ramach poprawy bezpieczeństwa doposażono przejścia dla pieszych na ulicy Zaporoskiej w azyle. Zrealizowano remonty chodników, częściowo ze środków z przychodów ze Strefy Płatnego Parkowania. To zadanie będzie kontynuowane, a wraz z rozwojem strefy, wysokość środków na remonty chodników pozyskiwanych w tym trybie będzie wzrastać.
W ramach poprawy dostępności przestrzeni miejskich obniżono 118 krawężników na przejściach dla pieszych oraz w obrębie skrzyżowań, w lokalizacjach wskazanych przez mieszkańców. Dostawiono także 23 ławeczki mieszkańca.

15.2 Szkolna Ulica

W ramach poprawy bezpieczeństwa dzieci w drodze do szkoły kontynuowano program „Szkolna Ulica" w kolejnych szkołach. W dwóch nowych placówkach – Szkole Podstawowej numer 118 na bulwarze Ikara oraz w Szkole Podstawowej numer 26 na ulicy Lubelskiej przeprowadzono spotkania konsultacyjne w sprawie wdrożenia szkolnych ulic przy tych placówkach. W październiku wdrożono

szkolną ulicę przed Szkołą Podstawową numer 84 przy ulicy Górnickiego. Analizowane są kolejne zgłoszenia szkół do programu.

15.3 Ławeczka Mieszkańca

Zwiększanie dostępności przestrzeni publicznej poprzez doposażanie pasów drogowych i ciągów komunikacyjnych w ławki. Na podstawie zgłoszeń mieszkańców przeprowadzono analizę i wytypowano 23 lokalizacji do ustawienia ławek. Program został zrealizowany we współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej. Budżet programu w 2023 roku wyniósł 100 tysięcy złotych.

15.4 Bezpieczny pieszy

Zrealizowano dwa projekty złożone w 2022 roku do konkursu „Bezpieczny pieszy – doposażenie przejść dla pieszych i doposażenie szkół w zakresie edukacji komunikacyjnej”, dofinansowane z programu Infrastruktura i Środowisko. Wnioski objęły w sumie 29 zadań w ramach, których poprawione zostanie bezpieczeństwo na 55 przejściach dla pieszych. Projekt był realizowany do końca 2023 roku.

15.5 Pozostałe działania

Uczestniczono w pracach projektowych, przygotowywaniu opinii i wytycznych dla zadań inwestycyjnych oraz planistycznych realizowanych przez gminę Wrocław i jej jednostki.

Uczestniczono w procesie opiniowania projektów związanych z ruchem pieszym w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego oraz zadań drogowych projektowanych w oparciu o umowy zawarte z zarządcą dróg w oparciu o artykuł 16 ustawy o drogach publicznych.

16. Europejski Tydzień Mobilności (ETM)

Wrocław ponownie, jak w latach ubiegłych, uczestniczył w „Europejskim Tygodniu Mobilności". Tegoroczna kampania organizowana była przez Miasto Wrocław wspólnie z Fundacją Przyjaźń Sztuka Edukacja oraz Fundacją ART JTM. Koncentrowała się ona wokół osiedla Nowy Dwór, na które poprowadzono nową (otwartą 3 września) trasę tramwajowo-autobusową wraz z infrastrukturą pieszą i rowerową. Działania w ramach ETM promowały wśród mieszkańców informacje o tym szybkim, wygodnym i bezpiecznym połączeniu osiedla z centrum miasta bez konieczności korzystania z samochodu. Całość wydarzenia promował specjalnie powstały z tej okazji muppet Tramek, który to także poprzez krótki spot pokazywany w mediach społecznościach, autobusach i tramwajach, promował niesamochodowe formy przemieszczania się po mieście, pokazując korzyści wynikające z wyboru podróży tramwajem, autobusem, rowerem lub pieszo.

Działania związane z Europejskim Tygodniem Mobilności we Wrocławiu rozpoczęły się 9 września, kiedy to we wrocławskich szkołach rozpoczęto cykl warsztatów edukacyjnych z zakresu zrównoważonej mobilności, promujące także hasła i ideę ETM. Dzieci mogły także uczestniczyć w dwóch warsztatach z zakresu animacji poklatkowej pod nazwą: „Droga malucha", gdzie korzystając z profesjonalnego sprzętu wprawiły w ruch papierowe rowery, hulajnogi i oczywiście nowodworski tramwaj. W efekcie powstał film animowany o drodze dzieci do szkoły, przedszkola, o miejscach które codziennie mijają.

W ramach ETM przeprowadzono także serię wywiadów z mieszkańcami Nowego Dworu na temat transportu miejskiego. Wypowiedzi mieszkańców zostały zebrane i w formie haseł/cytatów stanowiły element wprowadzający do debaty pod nazwą „Mobilni i zrównoważeni", która odbyła się dnia 21 września 2023

roku w Bibliotece Centrum Kultury Wrocław-Zachód. W ramach debaty przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, Urzędu Miejskiego we Wrocławiu i aktywistów miejskich dyskutowali na temat obecnego stanu mobilności w mieście oraz zagrożeń, szans i perspektyw rozwoju miasta w tym zakresie.
W dniach 18-22 września 2023 roku zorganizowano Miejską Grę Terenową ETM dla dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.
W ramach ETM nie zapomniano także o seniorach, dla których zorganizowano warsztaty "Mobilny senior". Podczas warsztatów wspólnie z grupą seniorów zajęto się mapowaniem najbliższej przestrzeni pod kątem szlaków, którymi poruszają się po osiedlu. Prowadzono także szkolenia z zakresu obsługi aplikacji mobilnych związanych ze zrównoważonym transportem na przykład aplikacji Wrocławskiego Roweru Miejskiego.
W Dniu Bez Samochodu komunikacją miejską można było podróżować za darmo, a przez cały „Tydzień" można było korzystać przez godzinę za darmo z Wrocławskiego Roweru Miejskiego.
Podsumowaniem obchodów ETM 2023, był piknik zorganizowany wspólnie z Departamentem Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia, przy udziale Regionalnego Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej we Wrocławiu oraz Biura Parlamentu Europejskiego we Wrocławiu 23 września w ramach „Soboty z Zielonym Wrocławiem". Piknik rozpoczęła parada „Ślimaki przodem", w której brały udział dzieci na rowerach
i hulajnogach. Kolorowy korowód przemieszczał się ulicami osiedla Nowy Dwór w kierunku Parku Tysiąclecia, gdzie odbywało się główne wydarzenie plenerowe.
W trakcie wydarzenia plenerowego uczestnicy mogli:

- wziąć udział w warsztatach teatralnych i plastycznych,
- wziąć udział w specjalnie przygotowanej wielkoformatowej grze planszowej,
- wykonać kolorowe akcesoria do rowerów,
- zapoznać się z tak zwanym: „Zielonym pająkiem Wrocławia", pokazującym dostępność poszczególnych rejonów miasta do transportu zbiorowego,
- otrzymać atrakcyjne nagrody po oznaczeniu w jaki sposób dotarli na piknik i odpowiedzi na proste pytania związane ze zrównoważoną mobilnością.

W ramach „Soboty z Zielonym Wrocławiem" można było skorzystać także z wielu innych atrakcji przygotowanych przez partnerów wydarzenia: oddać elektroodpady w zamian za atrakcyjny upominek, skorzystać z warsztatów

bezpiecznej jazdy na rowerze, wykonać szybką naprawę roweru oraz wiele innych atrakcji oferowanych przez partnerów wydarzenia.

17. Zadania w zakresie obsługi systemu płatnych miejsc postojowych

Cel zadania:

Zarządzanie miejscami wyznaczonymi na postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania, w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania oraz prowadzenie spraw z tym związanych, w tym pobieranie opłat za postój pojazdów samochodowych i wydawanie identyfikatorów, przeprowadzanie kontroli wnoszenia opłat za postój pojazdów samochodowych oraz pobieranie opłaty dodatkowej za nieuiszczenie opłaty za postój pojazdów samochodowych.

Na koniec roku 2023 liczba płatnych miejsc postojowych w obszarze Strefy Płatnego Parkowania oraz Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania wyniosła **8 535**. W ramach Strefy Płatnego Parkowania liczba płatnych miejsc postojowych wynosiła 7 317, w ramach Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania wynosiła 1 218 miejsc postojowych.
W 2023 roku z tytułu opłat za postój pojazdów samochodowych osiągnięto dochody w wysokości **34 miliony 579 tysięcy złotych**, w tym w strefie płatnego parkowania 16 milionów 560 tysięcy złotych, natomiast w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania 18 milionów 19 tysięcy złotych.
Wydatki z tytułu obsługi systemu płatnych miejsc postojowych oraz wdrożenia nowych wyniosły 13 milionów 113 tysięcy złotych.

Tabela 12. Liczba płatnych miejsc postojowych oraz liczba wydanych abonamentów

Rok	Liczba płatnych miejsc postojowych	Liczba wydanych abonamentów			Liczba wydanych abonamentów dla mieszkańców		
		tradycyjne	e-abonamenty	razem	tradycyjne	e-abonamenty	razem
2020	4 938	2 316	5 182	7 498	1 841	1 629	3 470
2021	5 733	3 193	9 146	12 339	2 692	4 710	7 402
2022	6 434	3 623	7 949	11 572	3 046	3 567	6 613
2023	8 535	7 367	7 291	14 658	4 786	4 733	9 519

W zakresie realizacji polityki parkingowej i rozwoju strefy płatnego parkowania w 2023 roku utworzono **2 216** nowych miejsc postojowych objętych opłatami. W ramach strefy płatnego parkowania objęto kolejne obszary:

- na Hubach (podstrefa XIII) rejon ulic: Gajowej, Joannitów, Jana Władysława Dawida, Wesołej,
- na Osiedlu Powstańców Śląskich (podstrefa XIV) rejon ulicy Komandorskiej i Zaporoskiej,
- na Szczepinie (podstrefa IX) - rejon Dworca Świebodzkiego, Dworca Mikołajów oraz ulicy Władysława Sikorskiego,
- kilka lokalizacji na Osiedlu Przedmieście Oławskie (podstrefy VI i VII) między innymi ulice: Zgodna, Miernicza, Karola Kniaziewicza, Aleksandra Hercena, Na Grobli,
- na Nadodrzu (podstrefa X) fragment ulicy Władysława Cybulskiego.

W 2023 roku opracowano projekty zmian organizacji ruchu, w ramach których w 2024 roku planowane jest utworzenie kolejnych 680 płatnych miejsc postojowych na ulicach w rejonie osiedla Nadodrze (ulica Bolesława Drobnera, plac świętego Macieja, ulica Ludwika Rydygiera), osiedla Powstańców Śląskich (ulica Tadeusza Zielińskiego, ulica Gwiaździsta i rejon placu Ludwika Hirszfelda) oraz na placu Jana Pawła II i ulicy Księcia Witolda.

18. Elektromobilność

W 2023 roku kontynuowano koordynację działań na rzecz wspierania rozwoju elektromobilności w gminie oraz realizację zadań i obowiązków nałożonych przez

ustawę z dnia 11 stycznia 2018 roku o elektromobilności i paliwach alternatywnych.

Tabela 13. Liczba pojazdów z napędem alternatywnym w latach 2019-2023

Rodzaj pojazdu	2020	2021	2022	2023
pojazdy elektryczne	456 + 442 skuterów	818 + 510 skuterów	1 383 + 598 skuterów	2 227+652 skutery
samochody hybrydowe	8 084	14 805	21 298	30 829
samochody CNG, LNG	162	165	183	191
samochody wodorowe	3	2	2	2

18.1 Ogólnodostępne punkty ładowania pojazdów elektrycznych i na gaz ziemny

Podpisano dwie umowy dzierżawy z operatorem prywatnym dotyczące budowy ogólnodostępnych stacji ładowania. W ramach współpracy, na terenach w pasie dróg publicznych, powstaną łącznie 42 ogólnodostępne stacje ładowania. W 2023 roku regularnie wpływały kolejne wnioski dotyczące opiniowania lokalizacji pod budowę ogólnodostępnych stacji ładowania. W 2023 roku zaopiniowano łącznie 71 wniosków (39 pozytywnych opinii, 32 negatywne opinie).

Fotografia 66. Stacja ładowania pojazdów elektrycznych

Fotografia 67. Miejsce postojowe dla samochodów elektrycznych

Tabela 14. Liczba punktów ładowania samochodów elektrycznych w latach 2019–2023

	2020	2021	2022	2023

Liczba punktów ładowania pojazdów elektrycznych	131	150	168	207
w tym:	42 lokalizacje	45 lokalizacji	53 lokalizacji	70 lokalizacji
1. liczba punktów gminy Wrocław	18	28	28	28
		w tym 20 pkt w EIPA	w tym 20 pkt w EIPA	w tym 20 pkt w EIPA
2. liczba punktów pozostałe	113	122	140	179
Liczba stacji tankowania gazem ziemnym	1	1	1	1

18.2 Inne działania

Ponadto w ramach prac nad wspieraniem rozwoju elektromobilności we Wrocławiu podjęto następujące działania:

1. Przekazano informację do Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczącą udziału procentowego pojazdów elektrycznych użytkowanych przez gminę Wrocław.
   W 2023 roku procentowy udział pojazdów elektrycznych w użytkowanej flocie pojazdów wyniósł 12,24%. Urząd Miejski Wrocławia i jego jednostki użytkują 12 pojazdów elektrycznych.
2. Brano czynny udział w pracach Komitetu Samorządowego działającego przy Polskim Stowarzyszeniu Paliw Alternatywnych, w ramach którego między innymi powstał projekt Białej Księgi Nowej Mobilności. Projekt ten to zbiór postulatów legislacyjnych, które należy wdrożyć, by przyspieszyć rozwój sektora elektromobilności, wodoru oraz rozwiązań z zakresu zrównoważonego transportu. Podpisano „Siódemkę dla elektromobilności" – adresowany do administracji publicznej apel o powzięcie pilnych działań wzmacniających polską gospodarkę w związku z transformacją sektora transportu w kierunku zeroemisyjnym.
3. Dzięki dofinansowaniu z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Zielony transport publiczny", zakupiono 13 autobusów elektrycznych. Skierowano je do obsługi linii K.
   W ramach projektu wybudowano również infrastrukturę ładującą: bramownicę na zajezdni autobusowej przy ulicy Obornickiej z ładowarkami pantografowymi oraz szybką stację ładującą na zajezdni przy ulicy Henryka Michała Kamieńskiego.
4. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne złożyło wniosek o dofinansowanie zakupu kolejnych 21 autobusów elektrycznych w ramach programu „Zielony transport publiczny". W przypadku otrzymania środków planuje się wykorzystanie zeroemisyjnych autobusów na linii 106 na lotnisko oraz na linii 129.
5. Miasto Wrocław zostało nagrodzone tytułem Samorządowego Lidera Elektromobilności 2023 – nagrodę wręczono na gali Kongresu Nowej Mobilności w Łodzi.

VI. BUDŻET

1. Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2023-2046

Wieloletnia Prognoza Finansowa została uchwalona uchwałą budżetową numer LXII/1621/22 Rady Miejskiej Wrocławia (RMW) z dnia 8 grudnia 2022 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Miasta, z późniejszymi zmianami:

- paragraf 1 uchwały numer LXIV/1658/23 RMW z 19 stycznia 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXV/1690/23 RMW z 9 lutego 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXVI/1714/23 RMW z 16 marca 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXVII/1746/23 RMW z 20 kwietnia 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXVIII/1767/23 RMW z 25 maja 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXIX/1785/23 RMW z 22 czerwca 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXXI/1832/23 RMW z 13 lipca 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXXIII/1851/23 RMW z 14 września 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXXIV/1877/23 RMW z 19 października 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXXV/1916/23 RMW z 23 listopada 2023 roku,
- paragraf 1 uchwały numer LXXVI/1968/23 RMW z 21 grudnia 2023 roku.

Na wniosek jednostek wprowadzono 224 zmiany dla zadań inwestycyjnych (23 zmiany w marcu, 30 zmian w maju, 26 zmian w lipcu, 43 zmiany we wrześniu, 25 zmian w październiku, 29 zmian w listopadzie, 48 zmian w grudniu) wynikające z prowadzonego monitoringu realizacji inwestycji i konieczności wprowadzenia do planu nowych zadań.

W ciągu roku wprowadzono nowe pozycje:

1. Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Asfaltowej 6 we Wrocławiu.
2. Ciepłe Mieszkanie.
3. Aktywnie Bezpiecznie do Celu we Wrocławiu.
4. Poprawa bezpieczeństwa pieszych we Wrocławiu.
5. Dostępna przestrzeń publiczna.
6. Utworzenie i funkcjonowanie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie automatyki przemysłowej przy Lotniczych Zakładach Naukowych.

7. Program Kolej +. Poprawa jakości połączeń z Legnicy do Wrocławia na odcinku Środa Śląska – Wrocław.
8. Przebudowa ulicy Wilkszyńskiej i ulicy Marca Polo oraz budowa drogi zbiorczej od ulicy Kupieckiej do ulicy Jutrzenki (etap I) we Wrocławiu.
9. Budowa ośrodka wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności przy ulicy Leona Popielskiego 8 we Wrocławiu.
10. Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ulicy Zwycięskiej we Wrocławiu wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
11. Remont konserwatorski zabytkowej budowli Bastei Hioba we Wrocławiu - etap II.
12. Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów w tym ponowne użycie.
13. Rozbudowa instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych przy ulicy Janowskiej 51.

Po zmianach, plan na lata 2023-2046 obejmował 74 zadania inwestycyjne. Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków zewnętrznych stanowią łącznie 1 miliard 491 milionów 563 tysiące złotych, natomiast wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe stanowią łącznie 6 miliardów 836 milionów 561 tysięcy złotych.

2. Przygotowanie projektu budżetu Miasta na 2024 rok

Opracowano Projekt budżetu Miasta w zakresie wydatków inwestycyjnych, w oparciu o zapisy paragrafu 3 i paragrafu 8 Zarządzenia numer 10783/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 6 lipca 2023 roku w sprawie opracowania przez miejskie jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego oraz jednostki miejskiej administracji zespolonej materiałów planistycznych do projektu budżetu Miasta na 2024 rok oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta.

1. W projekcie budżetu 2024 wzięto pod uwagę przede wszystkim: zabezpieczenie środków na zadania kontynuowane, określone planowane limity wydatków oraz zaktualizowane wartości zadań i ich lata realizacji.
2. Po przeanalizowaniu wszystkich danych oraz po konsultacjach z przedstawicielami poszczególnych departamentów i podległych im

jednostek opracowano i przekazano do Skarbnika Miasta wstępny zbiorczy projekt wydatków inwestycyjnych (uwzględniający zarówno wydatki wieloletnie, jak i jednoroczne) skierowany do I czytania w dniu 23 listopada 2023 roku, zestawienie przedłożone do I czytania obejmowało łącznie 73 zadania na sumaryczną kwotę 749 milionów 760 tysięcy złotych.

3. W związku w monitoringiem inwestycji i dokonanymi rozliczeniami finansowymi zadań realizowanych w roku 2023 opracowano autopoprawkę do Projektu Budżetu Miasta na 2024 rok, który został uchwalony w II czytaniu na Sesji Rady Miejskiej w dniu 21 grudnia 2023 roku – uchwalony załącznik numer 3 obejmuje łącznie 96 zadań na sumaryczną kwotę 912 milionów 690 tysięcy złotych.

3. Prowadzenie monitoringu zadań inwestycyjnych zapisanych w budżecie 2023 roku

W ciągu 2023 roku prowadzono stały, bieżący monitoring stanu realizacji wszystkich zadań inwestycyjnych na podstawie informacji pisemnych, e-mailowych i telefonicznych oraz w oparciu o karty monitoringu projektów w ramach elektronicznego Systemu Monitoringu Projektów. Cyklicznie odbywały się spotkania monitoringowe jednostek podległych i podlegających nadzorowi, a na koniec każdego miesiąca przekazywany był aktualny harmonogram przetargów.

Monitoringowi w tym trybie w 2023 roku podlegały 144 pozycje inwestycyjne ujęte w budżecie, to jest: 83 zadania inwestycyjne wieloletnie (w tym 31 programów) i 61 zadań jednorocznych. W wyniku monitoringu przeprowadzono wiele zmian budżetowych (dla zadań ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej i zadań jednorocznych) na dziewięciu Sesjach Rady Miejskiej natomiast część zmian (w zakresie zadań jednorocznych) wprowadzanych było Zarządzeniami Prezydenta Wrocławia.

W ciągu roku opiniowano również zmiany budżetowe proponowane przez inne jednostki.

4. Opiniowanie wniosków o uruchomienie procedur przetargowych

W związku z wymogiem ściślejszego monitorowania zaciąganych przez Miasto zobowiązań finansowych w zakresie wydatków inwestycyjnych wszystkie jednostki miejskie zostały zobligowane do występowania, przed uruchomieniem procedur przetargowych, o zgodę na ich uruchomienie.

5. Założenia polityki społeczno-gospodarczej Miasta Wrocławia

Uczestniczono w opracowywaniu projektu Założeń polityki społeczno-gospodarczej Miasta Wrocławia na 2024 rok. Zgodnie z Zarządzeniem numer 9191/2022 Prezydenta Wrocławia z dnia 19 grudnia 2022 roku w sprawie udziału departamentów, wydziałów, biur, spółek i jednostek organizacyjnych gminy Wrocław w realizacji przedsięwzięć przyjętych w dokumencie pod nazwą „Założeni polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2023" - monitorowano zadania koordynowane przez Departament Infrastruktury i Transportu. W ciągu roku sporządzone zostały 2 sprawozdania (półroczne) z powierzonych do realizacji przedsięwzięć.

6. Obsługa zadań inwestycyjnych powierzonych do realizacji Spółce Wrocławskie Inwestycje

Na podstawie zarządzenia numer 2888/08 Prezydenta Wrocławia z dnia 7 marca 2008 roku (z późniejszymi zmianami) wydano 15 nowych wskazań do realizacji dla zadań inwestycyjnych. W wyniku zgłoszonych zmian do harmonogramów realizacji poszczególnych zadań uzgodniono terminy realizacji inwestycji i wydano 72 aneksy do wskazań. Spółka Wrocławskie Inwestycje przedstawiła 4 raporty z wykonanych usług w poszczególnych kwartałach 2023 roku. Raporty zostały zweryfikowane pod kątem osiągnięcia kamieni milowych i postępu rzeczowego dla 44 zadań powierzonych Spółce do realizacji.

7. Udzielanie ulg w spłacie niepodatkowych należności

W 2023 roku wpłynęło 433 wnioski o udzielenie ulgi. Wydano 236 decyzji (również na podstawie wniosków, które wpłynęły w roku 2022), na które przysługiwało prawo do odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Odwołano się od 16 decyzji, w tym:

- 6 decyzji utrzymano w mocy,

- 2 decyzje organu I instancji uchylono i przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ,
- 1 decyzję organu I instancji uchylono i umorzono postępowanie w sprawie udzielenia ulgi, wniosek nie podlega rozpatrzeniu w trybie ustawy o finansach publicznych,
- 2 postanowienia stwierdzające uchybienie terminu do wniesienia odwołania,
- 1 zawiadomienie o pozostawieniu odwołania bez rozpoznania.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze nie wydało rozstrzygnięcia w sprawie 4 złożonych odwołań.
Wydano 45 zawiadomień o pozostawieniu sprawy bez rozpoznania.
Wydano 8 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania.
59 spraw rozpatrzono w innym trybie.
120 spraw na dzień 31 grudnia 2023 roku pozostaje w toku.

VII. EKSPLOATACJA

1. Nadzór nad działaniami eksploatacyjnymi Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta

Jednostką odpowiedzialną za prawidłowe funkcjonowanie elementów infrastruktury drogowej na terenie gminy Wrocław jest Zarząd Dróg i Utrzymania we Wrocławiu (ZDiUM). Departament w roku 2023 prowadził nadzór nad ZDiUM w zakresie bieżącego utrzymania oraz remontów. W ramach nadzoru prowadzona była wymiana korespondencji, konsultacje, spotkania oraz bieżące interwencje wynikające ze zgłoszeń mieszkańców, radnych, przedsiębiorców oraz innych instytucji kierowanych do Prezydenta Wrocławia oraz gminy Wrocław.

2. Lokalne naprawy ubytków nawierzchni jezdni i chodników - remonty

Cel zadania:

Wykonanie remontów bitumicznych, brukarskich oraz równań nawierzchni nieutwardzonych niezbędnych dla zachowania bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **13 milionów 408 tysięcy złotych**

2.1 Remonty nawierzchni bitumicznych

W 2023 roku:

Wykonano 41 tysięcy metrów kwadratowych (w ponad 703 lokalizacjach) napraw nawierzchni bitumicznych na podstawie zleceń za łączną kwotę 9 milionów 715 tysięcy złotych, w tym na terenie:

1. Dzielnicy Krzyki - 11 026 metrów kwadratowych.
2. Dzielnicy Psie Pole - 13 252 metry kwadratowe.
3. Dzielnicy Fabryczna - 13 122 metry kwadratowe.
4. Dzielnicy Stare Miasto i Śródmieście - 3 657 metrów kwadratowych.

2.2 Remonty nawierzchni z kostki kamiennej i betonowej, płyt betonowych i kamiennych

W 2023 roku:

Wykonano 7,2 tysiąca metrów kwadratowych (w 459 lokalizacjach) napraw nawierzchni z kostki kamiennej i betonowej, płyt betonowych i kamiennych za łączną kwotę 2 miliony 919 tysięcy złotych, w tym na terenie:

1. Dzielnicy Krzyki - 963 metry kwadratowe.
2. Dzielnicy Fabryczna - 2 131 metrów kwadratowych.
3. Dzielnicy Psie Pole - 2 804 metry kwadratowe.
4. Dzielnicy Stare Miasto i Śródmieście - 1 303 metry kwadratowe.

2.3 Równania nawierzchni nieutwardzonych

W 2023 roku:

Na powierzchni 14,8 tysięcy metrów kwadratowych (na 28 ulicach) wykonano równania nawierzchni nieutwardzonych za kwotę 774 tysięcy złotych na ulicach: Boiskowej, Woskowej, Piwnicznej, Mandżurskiej, Górnośląskiej, Zabrzańskiej, Nektarowej, Klecińskiej sięgacz do numeru 87, Ignacego Chrzanowskiego, Łukowskiej od numeru 33, Klecińskiej sięgacz Rodzinnych Ogrodów Działkowych, Białostockiej od numeru 55, Witolda Urbanowicza, Ubocze, Grabiszyńskiej, Norweskiej, Żagańskiej, Dworskiej, Tapicerskiej, Żubrzej, Starogranicznej, Perłowej, Karczemnej, Szpilkowej, Owczarskiej, Przedniej, Jerzmanowskiej, Lubskiej.

3. Remonty obiektów inżynierskich

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **4 miliony 462 tysiące złotych**

W 2023 roku:

Wykonano bieżące i awaryjne remonty obiektów inżynierskich, które obejmowały:

1. Naprawę przeciekającego urządzenia dylatacyjnego w przejściu podziemnym w ciągu ulicy Młodych Techników.
2. Naprawę podwieszeń kolektorów odwodnieniowych w Estakadzie Gądowianka.
3. Remont want na moście Milenijnym.
4. Ostateczny odbiór remontowanego mostu świętej Klary.
5. Remont instalacji elektrycznej w przejściu podziemnym na placu Strzegomskim.
6. Wymianę uszkodzonych elementów szklanych na Rondzie Reagana, kładce Orląt Lwowskich i wiadukcie Chociebuska.
7. Remont rozdzielni elektrycznej w przejściu podziemnym Brama Oławska.
8. Remont schodów w przejściu podziemnym na Rondzie Reagana po wypadku komunikacyjnym.

Realizowane zadania przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa wszystkich użytkowników obiektów inżynierskich.

Fotografia 68. Schody w przejściu podziemnym na Rondzie Reagana przed remontem

Fotografia 69. Schody na przejściu podziemnym na Rondzie Reagana po remoncie

4. Remonty fontann

Cel zadania:

Utrzymanie bezawaryjnego funkcjonowania fontann oraz poprawienie wizerunku turystycznego miasta Wrocławia.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **423 tysiące złotych**

W 2023 roku:

W ramach realizacji zadania przeprowadzono remont fontanny Szermierz. Wymieniono uszkodzone płyty denne fontanny oraz elementy schodów, elementy marmurowe wykonano z oryginalnego marmuru salzburskiego Untersberg jasny. Zrobiono konserwację całej kolumny marmurowej, uzupełniono ubytki, wymieniono instalację wodociągową i elektryczną.

Osiągnięto następujące efekty:

Zrealizowane zadanie poprawiło estetykę zabytkowej fontanny, jednoznacznie kojarzonej z miastem Wrocław jako atrakcja turystyczna.

Fotografia 70. Fontanna Szermierz po realizacji remontu

5. Zadania w zakresie utrzymania dróg i infrastruktury

Cel zadania:

Dbanie o najwyższą jakość wrocławskich dróg i infrastruktury oraz estetykę Miasta dla dobra mieszkańców i przyszłych pokoleń.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **74 miliony 909 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Zrealizowano zadania, między innymi w zakresie:

1. Eksploatacji i utrzymania obiektów inżynierskich, w tym elementów mostów, kładek, przepustów, przejść podziemnych, tuneli samochodowych, ekranów akustycznych, dźwigów osobowych.
2. Eksploatacji i utrzymania inteligentnego systemu transportu (ITS).
3. Utrzymania i konserwacji sieci trakcyjnej, kabli i zwrotnic elektrycznych.
4. Eksploatacji i konserwacji odwodnienia drogowego.
5. Odbioru wód opadowych i roztopowych.
6. Utrzymania fontann.
7. Utrzymania i konserwacji mebli miejskich w pasie drogowym.
8. Utrzymania i konserwacji obiektów wyposażenia przystanków komunikacji zbiorowej.
9. Eksploatacji i utrzymania miejskich kanałów technologicznych.
10. Eksploatacji i konserwacji oświetlenia ulic, placów i dróg (w tym zakup energii elektrycznej i gazowej).
11. Eksploatacji i konserwacji iluminacji obiektów budowlanych.
12. Utrzymania i konserwacji pomników i form przestrzennych.
13. Utrzymania szaletów w pasie drogowym wraz z odszczurzaniem okolic.
14. Innych zadań eksploatacyjnych, w tym między innymi: wykonania iluminacji świątecznej, konserwacji podświetlanych punktów informacyjnych, konserwacji tabliczek z nazwami ulic.
15. Obsługi administracyjnej pasa drogowego (w tym opłaty za wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolnej, kar i odszkodowań na rzecz osób fizycznych i prawnych z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody osobowe i rzeczowe).

Fotografia 71. Oświetlenie gazowe na placu Katedralnym

Fotografia 72. Oświetlenie uliczne - Rondo Reagana

6. Zadania w zakresie konserwacji i utrzymania elementów inżynierii ruchu

Cel zadania:

Zapewnienie bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **24 miliony 684 tysiące złotych**

W 2023 roku:

Realizowano zadania:

1. W sferze opiniodawczej i nadzorczej w zakresie:
    - właściwej koordynacji całości zagadnień związanych z problematyką inżynierii ruchu,
    - wprowadzania tymczasowych ograniczeń w ruchu drogowym,
    - wdrażania zmian w docelowym oznakowaniu miasta,
    - inicjowania nowych rozwiązań szczegółowych bądź ogólnych (w tym nowych tras komunikacyjnych) wraz z niezbędnymi analizami ruchowymi,
    - monitorowania i oceniania wprowadzonych zmian w organizacji ruchu.
2. W sferze eksploatacyjnej, w zakresie właściwej realizacji zdań wynikających z bieżących potrzeb miasta szczególny nacisk położono na efektywne wykorzystanie przyznanych środków finansowych. Główne grupy zadań w sferze eksploatacji to:

- oznakowanie poziome – wykonano oznakowanie w technologii cienkowarstwowej i w technologii grubowarstwowej (135 tysięcy metrów kwadratowych),
- oznakowanie pionowe – wdrożono strefy ruchu uspokojonego (3 lokalizacje), rozszerzono strefy ruchu i zamieszkania (4 lokalizacje), wprowadzono lokalne ograniczenia w ruchu pojazdów ciężarowych (8 lokalizacji), wyznaczono, doznakowano i zamontowano azyle na przejściach dla pieszych (12 lokalizacji), zabezpieczono liczne awarie w pasie drogowym, wyznaczono i oznakowano miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami (27 lokalizacji),
- sygnalizacja świetlna – wdrożono zmiany w programach sygnalizacji (17 lokalizacji), wymieniono sygnalizatory świetlne (57 sztuk), wymieniono 6 tablic dynamicznej informacji pasażerskiej,
- urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego – wymieniono 2 447 metrów bieżących barier przystankowych oraz 1 546 sztuk słupków najczęściej uszkodzonych wskutek kolizji drogowych,
- wdrożono nowe organizacje ruchu mające na celu wprowadzenie zmian w organizacji ruchu na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wszystkich uczestników, w szczególności pieszych i rowerzystów oraz osób z niepełnosprawnością, w tym między innymi: wyznaczono przejście dla pieszych z azylem na ulicy Szpitalnej w rejonie skrzyżowania z ulicą Pochyłą, poprawiono bezpieczeństwo pasażerów w obrębie pętli tramwajowo-autobusowej przy ulicy Średzkiej (Leśnica), oznakowano 2 nowe progi zwalniające na ulicy Borowskiej w rejonie skrzyżowania z ulicą Jerzego Kukuczki, wyznaczono ciąg pieszo – rowerowy wzdłuż ulicy Zabrodzkiej, poprawiono bezpieczeństwo poprzez budowę wyspy blokującej pas ruchu na alei Piastów w rejonie skrzyżowania z ulicą Marcina Bukowskiego, skorygowano oznakowanie obszaru zabudowanego na alei Jana III Sobieskiego i ulicy Eugeniusza Kwiatkowskiego, wprowadzono jeden kierunek ruchu na ulicy Czeskiej w rejonie Szkoły Podstawowej numer 50, wyznaczono 30 kolejnych zastrzeżonych miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnością (tak zwanych kopert), ograniczono zatrzymywanie się pojazdów (zamontowano znaki B-36) na 28 odcinkach ulic, zamontowano na terenie miasta 2 lustra drogowe.

Realizowane zadania przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wszystkich jego uczestników oraz zmniejszenia jego uciążliwości.

VIII. TOROWISKA I SIEĆ TRAKCYJNA

Spółce Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne powierzono zadania polegające na bieżącym utrzymaniu i modernizacji torowisk tramwajowych służących do świadczenia usług w zakresie komunikacji tramwajowej. W 2023 roku dokonano szeregu modernizacji i napraw infrastruktury torowej Wrocławia, których celem było podniesienie bezpieczeństwa w ruchu tramwajowym.

1. Modernizacja torowisk tramwajowych - TORYWOLUCJA

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **46 milionów 27 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Wykonano kompleksową wymianę konstrukcji torowisk w 7 lokalizacjach miasta. Zrealizowano:

1. Wymianę 2648 metrów toru pojedynczego szyn i rozjazdów.
2. Zabudowę 5 rozjazdów, w tym 1 rozjazdu podwójnego.
3. Wymianę 1 296 metrów kwadratowych nawierzchni z kostki brukowej.
4. Wymianę 3 216 metrów kwadratowych nawierzchni z mas bitumicznych.
5. Wymianę 1 137 metrów kwadratowych nawierzchni betonowych.
6. Wymianę 841,64 metrów kwadratowych nawierzchni z płyt prefabrykowanych.
7. Nasadzenie 965 metrów toru pojedynczego zielonych torowisk.

Zadania zakończone:

1. Wymiana rozjazdu na skrzyżowaniu ulic Kazimierza Pułaskiego i Stanisława Małachowskiego.
2. Modernizacja torowiska wraz z siecią trakcyjną w ulicy Legnickiej od ulicy Zachodniej do ulicy Niedźwiedziej.
3. Wymiana rozjazdu na skrzyżowaniu ulic Legnickiej z Milenijną wraz z modernizacją przejazdu.
4. Modernizacja przejazdów na skrzyżowaniu ulic Legnickiej z Kwiską oraz Małopanewską.

5. Wymiana rozjazdu na skrzyżowaniu ulic Pomorskiej z ulicą Stanisława Dubois.
6. Modernizacja przejazdów drogowych w torowisku na ulicy Kosmonautów.
7. Wymiana rozjazdu na skrzyżowaniu ulic Świdnickiej i Józefa Piłsudskiego.
8. Modernizacja torowiska przy alei Jana Kochanowskiego od mostu Szczytnickiego do alei Ludomira Różyckiego wraz z przejazdem.

Fotografia 73. Zmodernizowany odcinek torowiska w ulicy Legnickiej

Fotografia 74. Wymiana rozjazdów na ulicach Kazimierza Pułaskiego i Stanisława Małachowskiego

Fotografia 75. Wymiana rozjazdu z modernizacją nawierzchni ulic Milenijnej i Lotniczej

2. Przebudowa trakcji tramwajowej

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **8 milionów 581 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Wykonano następujące zadania:

1. Modernizacja sieci prostownikowej Biskupin.
2. Modernizacja stacji prostownikowej Racławicka.
3. Wymiana 2 pól liniowych w rozdzielnicy SN na stacji prostownikowej Ołbińska.
4. Wymiana rozdzielnicy SN na stacji prostownikowej Pułaskiego.
5. Remont sieci trakcyjnej obejmujący wymianę izolatorów sekcyjnych.

Zadania w toku:

1. Kompleksowa wymiana izolatorów sekcyjnych i granicznych sieci trakcyjnej.
2. Remont kabli trakcyjnych obszaru zasilania stacji Żmigrodzka.
3. Prostowanie słupów sieci trakcyjnych i oświetleniowych w ciągu ulicy Powstańców Śląskich.

4. Remont sieci trakcyjnej na placu Społecznym.

3. Konserwacja torów i zwrotnic tramwajowych

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **19 milionów 458 tysięcy złotych**

W 2023 roku:

Zrealizowano:

1. Wymianę 1 509 metrów bieżących szyn i rozjazdów.
2. Wymianę 8 zwrotnic tramwajowych.
3. Wymianę napędu i naprawę zwrotnicy – 25 szt.
4. Rozebranie i ułożenie 45,2 metrów kwadratowych nawierzchni oraz jej remonty cząstkowe z mieszanek mineralno-asfaltowo-grysowych, asfaltu twardolanego, mieszankami na zimno.
5. Wymianę 306,3 metrów kwadratowych nawierzchni z kostki kamiennej i betonowej.
6. Wymianę 103 podkładów tramwajowych, poprzeczek, śrub stopowych, podkładów.

W ramach zadań mających na celu podniesienie bezpieczeństwa w ruchu tramwajowym wykonano również:

1. Wymianę 2 zwrotnic staro-użytecznych na placu Powstańców Wielkopolskich.
2. Napawanie szyn w torach tramwajowych i rozjazdach.
3. Regulację torów i podbijanie podkładów.
4. Bieżącą konserwację smarownic torowych i uzupełnianie smaru.

Osiągnięto następujące efekty:

Wykonano konserwację torów i zwrotnic tramwajowych, polegającą na lokalnej naprawie torowisk - regulacji, stabilizacji szyn, wymianie szyn, iglic zwrotnic, krzyżownic tramwajowych, naprawie nawierzchni drogowej oraz czyszczeniu i konserwacji zwrotnic tramwajowych i utrzymywaniu w sprawności elektrycznych napędów mechanizmów nastawczych zwrotnic na terenie Wrocławia. Przeprowadzono naprawy sieci trakcyjnej. Wprowadzono dodatkowe elementy

zieleni miejskiej w postaci zielonych torowisk
i nowych nasadzeń roślinnych.

4. Konserwacja i utrzymanie sieci trakcyjnej

Cel zadania:

Konserwacja i utrzymanie sieci trakcyjnej mają na celu utrzymanie w pełnej sprawności technicznej elementów infrastruktury tramwajowej, takich jak: sieć trakcyjna, układy sterowania zwrotnicami tramwajowymi, układy ogrzewania zwrotnic tramwajowych, głowice kablowe z wyposażeniem towarzyszącym - linie kablowe trakcyjne na terenie gminy Wrocław. Konserwacja i utrzymanie sieci trakcyjnej prowadzona jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne jako Inwestora Zastępczego gminy Wrocław.

Wydatki poniesione z budżetu 2023 roku: **3 miliony 907 tysięcy złotych**
Zakres konserwacji sieci trakcyjnej obejmuje między innymi:

1. Sieć trakcyjną o długości 220 375,58 metrów toru pojedynczego.
2. 786 głowic kablowych.
3. 16 układów ochronnych przeciwporażeniowych wiaduktów kolejowych.
4. 33 systemy zdalnego sterowania rozłączników.
5. 2 nowe stacje prostownikowe Szczepin i Nowodworska.

Konserwacją objęta jest również: konserwacja kabli niskiego napięcia 48 sztuk (96 głowic kablowych) i konserwacja kabli średniego napięcia 12 sztuk (12 sztuk głowic kablowych).
W 2023 roku uruchomiono nowe odcinki trakcji tramwajowej - dotychczas było 199 747 metrów toru pojedynczego:

- Plac Orląt Lwowskich – 420 metry toru pojedynczego,
- ulica Długa oraz Popowicka – 7 672 metry toru pojedynczego,
- TAT ulica Robotnicza, Rogowska – 12 537 metrów toru pojedynczego.

DEPARTAMENT NIERUCHOMOŚCI I EKSPLOATACJI

GOSPODAROWANIA NIERUCHOMOŚCIAMI GMINY WROCŁAW

Wydział Nieruchomości Komunalnych

REGULACJE STANÓW PRAWNYCH I KOMUNALIZACJA NIERUCHOMOŚCI GMINY WROCŁAW

Komunalizacja mienia (nabywanie i regulowanie stanu prawego nieruchomości w trybie ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę
o pracownikach samorządowych, ustawy Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa):

- prowadzone postępowania – 283,
- pozostałe postępowania – 291.

Regulacja stanów prawnych nieruchomości (w tym m.in. zbywanie nieruchomości, ustalanie służebności, rozwiązywanie użytkowania wieczystego, ustanawianie tytułu prawnego po wygaśniętych użytkowaniach wieczystych, naliczanie opłat z tytułu bezumownego korzystania, itp.):

- prowadzone postępowania – 46,
- pozostałe postępowania – 47.

Realizacja roszczeń osób prawnych i fizycznych do uzyskania prawa użytkowania wieczystego i własności budynku (zgodnie z art. 200, 201, 204, 207
i 208 ustawy o gospodarce nieruchomościami):

- prowadzone postępowania – 2,
- pozostałe postępowania – 4.

Prowadzenie spraw związanych z roszczeniami rewindykacyjnymi kościołów (realizacja roszczeń związków wyznaniowych oraz innych osób na podstawie ustaw szczególnych w tym kontynuowanie postępowania ze Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP odnośnie zakończenia postępowań regulacyjnych prowadzonych przez Komisję Regulacyjną do Spraw Gmin Wyznaniowych Żydowskich):

- prowadzone postępowania – 4,
- pozostałe postępowania – 4.

Regulacja stanów prawnych nieruchomości związanych z rodzinnymi ogrodami działkowymi:

- prowadzone postępowania – 12,
- pozostałe postępowania – 8.

Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie przekazania własności nieruchomości gruntowej, wchodzącej uprzednio w skład gospodarstwa rolnego (postępowania w sprawie przekazania własności nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa przekazanego Skarbowi Państwa i postępowań w sprawie przekazania własności nieruchomości objętej prawem nieodpłatnego użytkowania z tytułu przekazania gospodarstwa Skarbowi Państwa):

- prowadzone postępowania – 2,
- pozostałe postępowania – 2.

Prowadzenie postępowań w sprawie ustalenia odszkodowania za nieruchomości, które przeszły na własność Gminy Wrocław w związku z wydaniem decyzji o realizacji inwestycji drogowych (w trybie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych):

- prowadzone postępowania – 83,
- pozostałe postępowania – 40.

Reprezentowanie Gminy Wrocław w postępowaniach o zwrot wywłaszczonych nieruchomości:

- prowadzone postępowania – 16,
- pozostałe postępowania – 18.

Prowadzenie postępowań o wydanie zaświadczeń (w trybie art. 217 k.p.a.):

- prowadzone postępowania – 2,
- pozostałe postępowania – 0.

Podejmowanie czynności prowadzących do usuwania stwierdzonych rozbieżności pomiędzy zapisami w ewidencji gruntów i budynków, a wpisami
w księgach wieczystych:

- prowadzone postępowania – 15,
- pozostałe postępowania – 13.

Regulowanie zapisów w księgach wieczystych (w tym zakładanie ksiąg wieczystych, dokonywanie wpisów w księgach wieczystych, itd.):

- złożone wnioski – 104.

Analiza pism organów nadzoru budowlanego i sądów administracyjnych (wydanych w toku postępowań z udziałem gminy Wrocław jako strony postępowania):

- przeanalizowane pisma – 123.

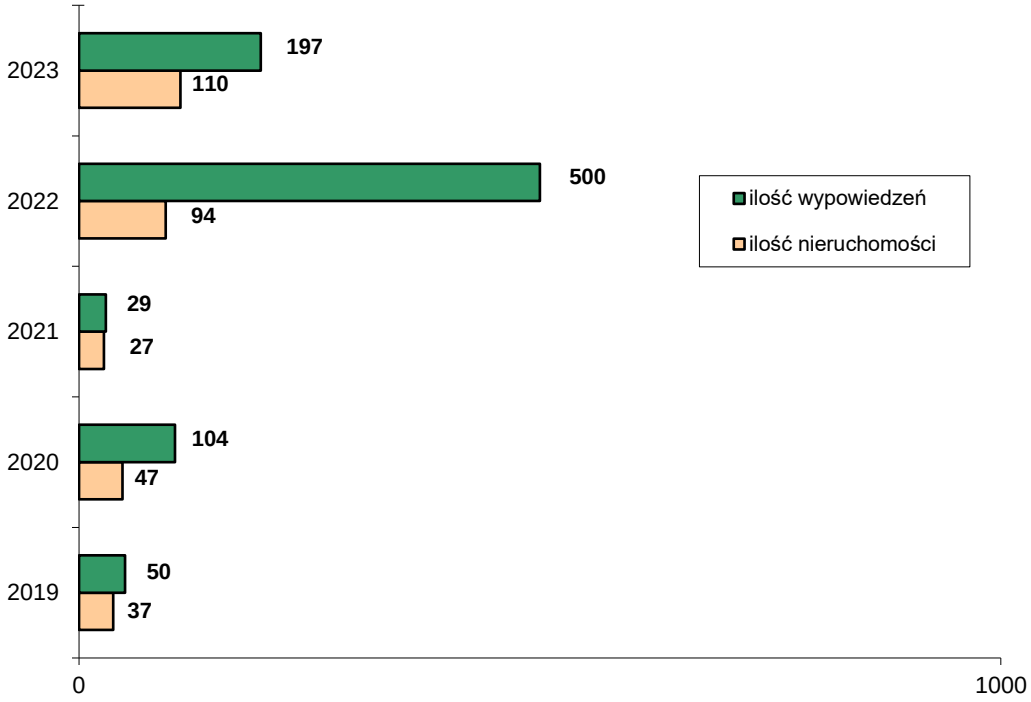
Ilość pism (z wyłączeniem korespondencji e-mail) sporządzonych w toku różnych postępowań (m. in. pisma w sprawie wyjaśnienia stanu prawnego nieruchomości, udzielenia informacji o możliwościach regulacji tytułu prawnego do nieruchomości; kierowano do różnych podmiotów wnioski o opinie lub podjęcie określonych działań prawnych, występowano w tych sprawach do Prezydenta Wrocławia
z opisem, analizą prawną i propozycją rozwiązań prawnych):

- sporządzone pisma – 762.

OPŁATY Z TYTUŁU UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO

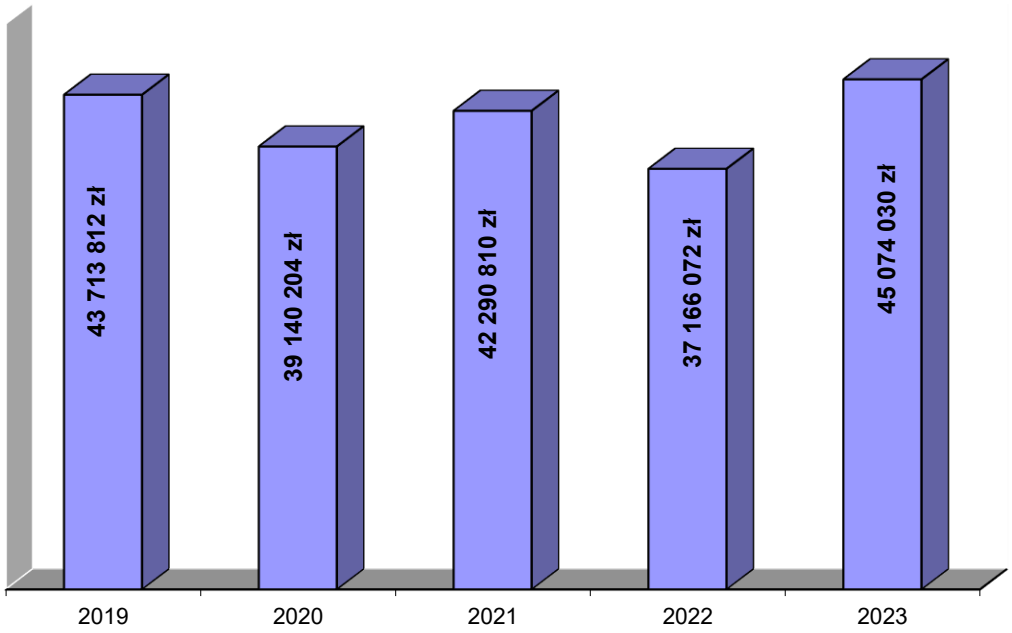
Dokonano **197** wypowiedzeń wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego dotyczących **110** nieruchomości gruntowych.
Dokonano z urzędu **1** zmiany stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego w trybie art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów.
Dokonano **5** określeń stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego.
Dokonano **4** ustaleń wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego.
Dokonano **149** rozliczeń opłat rocznych należnych od osób fizycznych i prawnych, w związku z nabyciem przez te podmioty prawa użytkowania wieczystego gruntów.
Reprezentowano gminę Wrocław przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym w postępowaniach dotyczących aktualizacji opłat rocznych – **116** rozpraw.

Liczba wypowiedzeń opłaty rocznej / liczba zaktualizowanych nieruchomości w latach 2019-2023

* z dniem 1 stycznia 2019 r., zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów nastąpiło przekształcenie gruntów z mocy prawa.

Dochody z tytułu użytkowania wieczystego w latach 2019-2023

NADZÓR NAD REALIZACJĄ I PRZESTRZEGANIEM UMÓW UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO

Monitorowaniem objęto **850** nieruchomości.

Prowadzono **7** postępowań w sprawie zmiany terminów zagospodarowania nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste.

Prowadzono **91** postępowań z urzędu o zmianę celu użytkowania wieczystego w trybie art. 73 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Prowadzono **6** postępowań na wniosek użytkowników wieczystych o zmianę celu użytkowania wieczystego w trybie art. 73 ust. 2 i 2b ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Zawarto **56** protokołów uzgodnień w sprawie zmiany celu użytkowania wieczystego i stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego w trybie art. 73 ust. 2f ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Prowadzono **4** postępowania na wniosek użytkowników wieczystych o przedłużenie terminu użytkowania wieczystego gruntów.

Prowadzono **2** postępowania z urzędu o ustalenie opłaty dodatkowej za niedotrzymanie terminu zagospodarowania gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste.

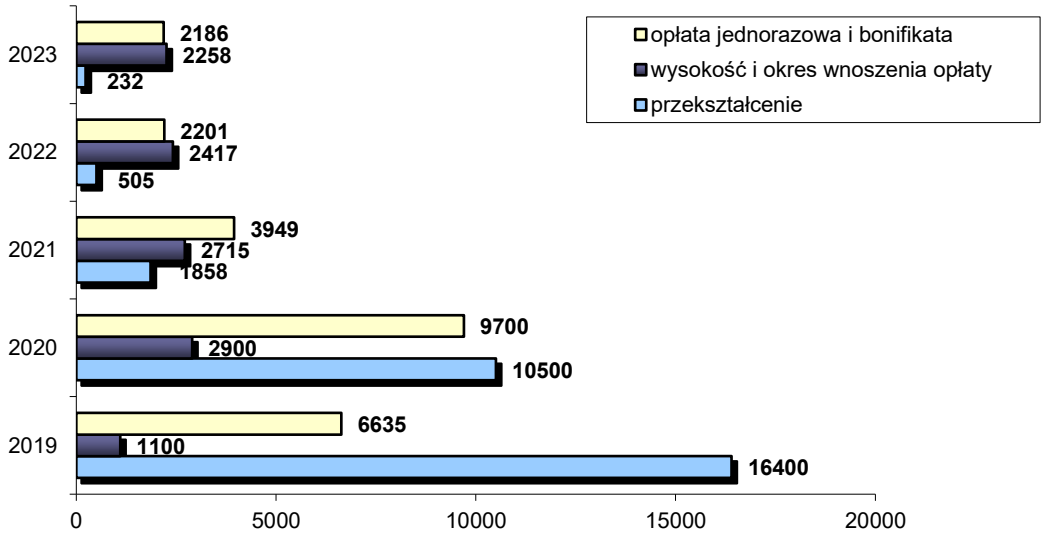
Prowadzono **2** postępowania o rozwiązanie stosunku użytkowania wieczystego.
Rozpatrzono **37** wniosków użytkowników wieczystych / byłych użytkowników wieczystych o wydanie oświadczeń zawierających zgodę na dokonanie wpisów w księgach wieczystych.
Rozpatrzono **50** wniosków o wydanie zaświadczeń w celu wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej.

PRZEKSZTAŁCENIE PRAWA UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO W PRAWO WŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI

W zakresie realizacji ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów:

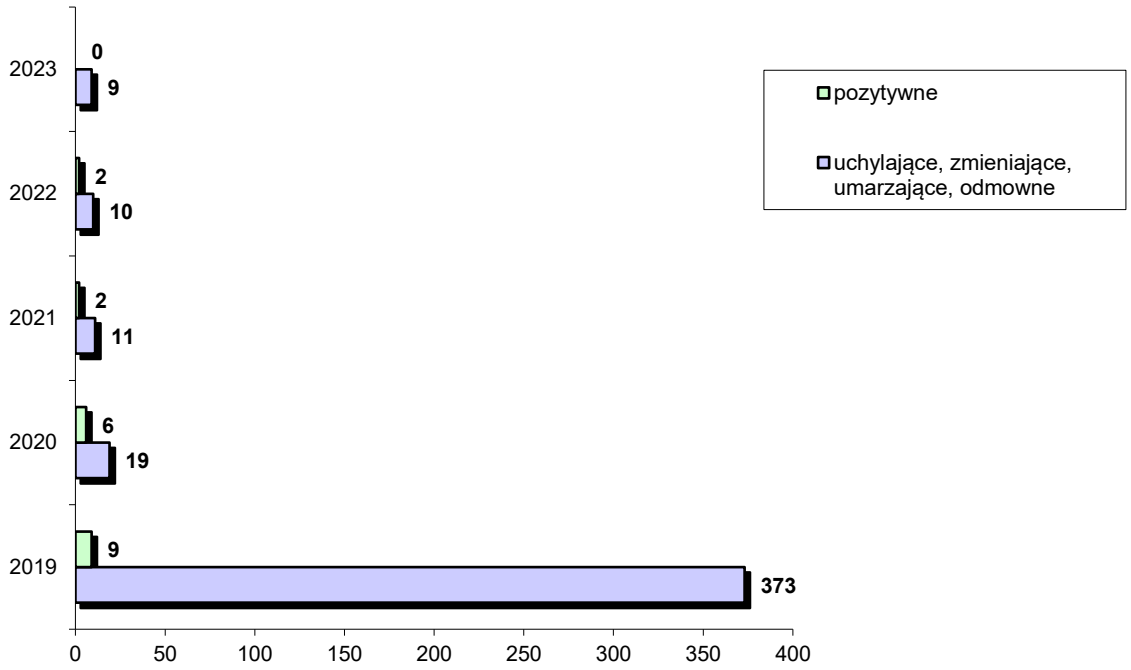
- wydano **232 zaświadczeń potwierdzających przekształcenie** prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości,
- wydano **2258** zaświadczeń potwierdzających wysokość i okres wnoszenia opłaty przekształceniowej,
- wydano **2186** Informacji o opłacie jednorazowej,
- wydano **433** zaświadczenia o pomocy *de minimis* w związku z realizacją ww. ustawy

Liczba zaświadczeń / informacji wydanych w latach 2019 – 2023

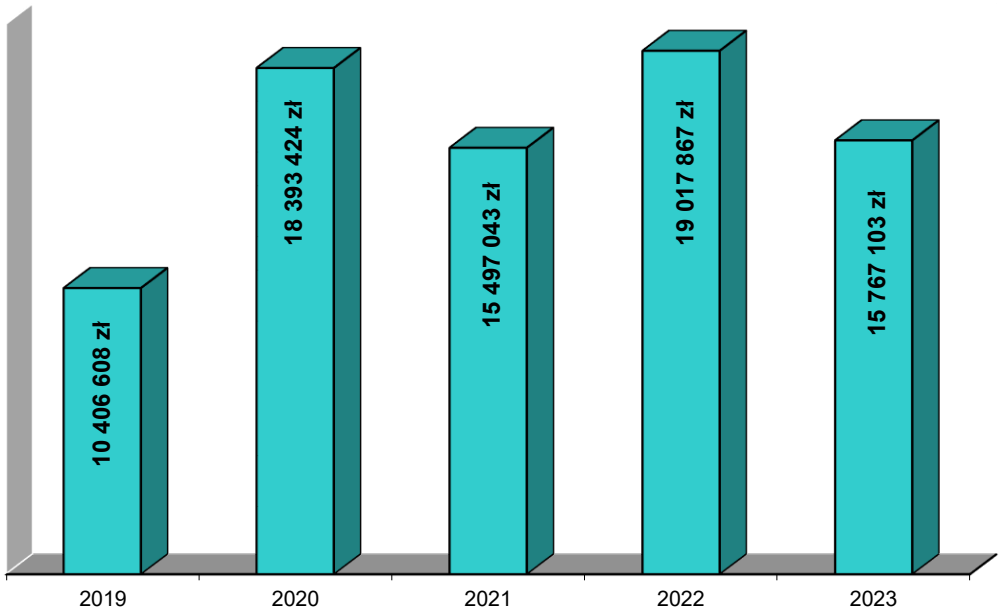

W zakresie realizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości wydano 9 decyzji, w tym 8 decyzji zmieniających, 1 decyzję odmawiającą przekształcenia.

Liczba decyzji wydanych w latach 2019 – 2023

Dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności w latach 2019-2023

DZIERŻAWA GRUNTÓW GMINNYCH

Umowy dzierżawy gruntów gminnych zawarte w 2023 r.

Rodzaj umowy	Ilość	Pow. [ha]	Czynsz roczny (zł)	Czynsz miesięczny (zł)
na cele rolne	12	0,3541	4 030,00	26 638,15
pod kioski i pawilony handlowe	32	0,6306	------	56 441,00
na grunty zabudowane	2	0,3333	------	13 723,00
pod parkingi, magazyny	17	2,1431	1 843,00	65 488,00
pod trafostacje	------	------	------	------
zieleń przydomowa, pola irygacyjne	26	1,5844	3 180,00	1 690,00
Inne z VAT (z czynszem m-c)	15	2,7266	------	15 964,00
Inne bez VAT (z czynszem rocznym)	0	------	------	------
Inne z VAT (z czynszem rocznym)	18	0,4161	5 560,00	26 638,15
Razem umowy dzierżawy	**122**	**8,1882**	**14 613,00**	**153 306,00**
Umowy użyczenia	4	8,7180	------	------

Dokonano naliczeń **opłat za korzystanie bez tytułu prawnego** z gruntów Gminy dla
60 podmiotów (15,7693 ha) na ogólną kwotę **270.095,79 zł** netto.
Sporządzono **10 protokołów czasowego udostępnienia gruntów** komunalnych (0,1952 ha) na rzecz Inwestorów realizujących uzbrojenie podziemne związane z rozbudową telekomunikacji, energetyki, gazownictwa, wodociągów, ciepłownictwa itp. oraz od zaplecza budów.
Łączna kwota naliczonych opłat z tego tytułu wyniosła **19.223,00 zł**.
Sporządzono **28 aneksów** zmieniających dzierżawioną powierzchnię, wysokość czynszu lub przedłużające termin dzierżawy.

Sporządzono **56 protokołów zdawczo-odbiorczych,** dotyczących przekazania nieruchomości do zarządzania, do Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta i Zarządu Zieleni Miejskiej.
Sporządzono **12 Zarządzeń Prezydenta** w sprawie wskazania Zarządu Zasobu Komunalnego lub innych jednostek miejskich, jako właściwych do przejęcia nieruchomości do zarządzania.
Opracowano **131 wykazów informacyjnych** (3-tygodniowych), dotyczących oddania nieruchomości w dzierżawę trybie bezprzetargowym i przetargowym.
Przeprowadzono **128 negocjacji** z dzierżawcami w zakresie szczegółowych warunków umownych jak też wysokości kwoty czynszu dzierżawnego.

Umowy dzierżawy / użyczenia gruntów gminnych na dzień 31 grudnia 2023 r.

Rodzaj umowy	**Ilość**	**Pow. [ha]**	**Czynsz roczny (zł)**	**Czynsz miesięczny (zł)**
rolne	485	89,6169	43 732,60	------
pod kioski i pawilony handlowe	315	15,2653	8 708,80	428 640,82
parkingi, magazyny	173	72,1765	7 134,10	343 453,77
zieleń przydomowa, pola irygacyjne	529	938,0908	915 045,24	19 271,18
Razem umowy dzierżawy	**1502**	**1 115,1494**	**974 620,74**	**791 365,77**
Umowy użyczenia	39	3 333,9021	------	------

USTANAWIANIE PRAW DO NIERUCHOMOŚCI
Sprzedaż lub ustanawianie prawa użytkowania wieczystego wraz z przeniesieniem własności znajdującej się na nieruchomości zabudowy oraz sporządzanie aneksów do umów: łącznie **163** sprawy, zakończono **39** (w tym **21** zakończone umową), w toku pozostało **124**.
Ustanawianie tytułu prawnego do nieruchomości na rzecz jednostek organizacyjnych gminy Wrocław **w formie decyzji o oddaniu nieruchomości w trwały zarząd**:

- **decyzje** ustanawiające trwały zarząd, wygaszające trwały zarząd, zmieniające decyzje o ustanowieniu trwałego zarządu, umarzające postępowania – **8**,

- **postanowienia** wydane w toku postępowań **– 7**,
- **zawiadomienia** wydane w toku postępowania **– 18**,
- **zgody** wydane trwałym zarządcom na wynajem, dzierżawę, użyczenie części nieruchomości osobom trzecim **– 15**,
- informacje **– 14**.

Oddawanie nieruchomości stanowiących własność gminy Wrocław i gminy Wrocław wykonującej zadania powiatu jako Miasta na prawach powiatu **w użytkowanie lub wygaszanie użytkowania**: łącznie - **11** spraw, zakończono - **5** (w tym 3 zakończone umową ustanowienia), w toku – **6.**

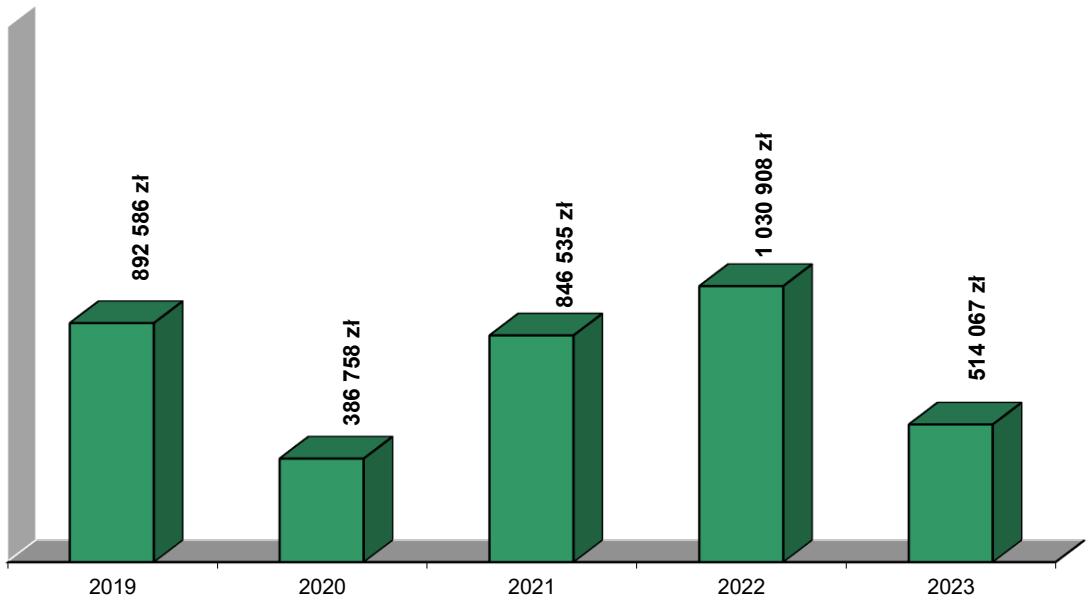
Prowadzenie postępowań w celu ustanowienia **służebności gruntowych i przesyłu**: łącznie - **434,** zakończono - **76** (w tym 44 zakończone umową oraz **3** zakończone postanowieniem sądu), w toku pozostało **358.**

Wydanych protokołów uzgodnień: **66.**

Rozpoznanie sprawy celem ustalenia wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości przez podmioty nie mające uregulowanego tytułu prawnego do tych nieruchomości: **1**

Naliczone kary: **1**

Dochody z tytułu ustanowionych służebności w latach 2019-2023

Umowy/uzgodnienia zawarte w 2023r.

Rodzaj umowy	Ilość	Kwota do zapłaty w 2023r. [zł]
Sprzedaż w trybie bezprzetargowym *(wykaz nieruchomości – tab. A)*	20	1 035 755,46
Oddanie w użytkowanie wieczyste *(wykaz nieruchomości – tab. B)*	1	2 716 242,61
Użytkowanie *(wykaz nieruchomości – tab. C)*	3	96 309,21
Uzgodnienia lokalizacji sieci infrastruktury technicznej Kary	66 1	66 283,09 1 000,00
Służebności gruntowe	6	40607,22
Służebności przesyłu	38	473460,21
RAZEM:	**135**	**4 429 657,80**

tabela A

Postępowania w sprawie sprzedaży w trybie bezprzetargowym		
Lp.	Adres nieruchomości	Opłata w 2023r. [zł]
1	ul. Słomiana dz. nr 459/8, AM-4, Strachocin	7 407,68
2	ul. Kamieniecka dz. nr 96/2, AM-7, Tarnogaj	3 857,28
3	ul. Terenowa dz. nr 1/3, AM-6, Wojszyce	45 669,90
4	ul. Żwirowa dz. nr 2/6, AM-13, Złotniki	28 651,01
5	ul. Kamieniecka dz. nr 96/1, AM-7, Tarnogaj	9 399,05
6	rejon ul. Wietrznej – dz. 1/10, AM 7, Krzyki	73 220,00
7	ul. Krzycka – dz. 41/13, AM 8, Krzyki	13 464,81
8	ul. Krzycka – dz. 41/11, 41/14, AM 8, Krzyki	4 353,28
9	ul. Krzycka – dz. 41/11, 41/14, AM 8, Krzyki	2 344,07
10	ul. Ślusarska_dz. nr 9/26, AM 39, Grabiszyn	17 110,53
11	ul. Władysława Anczyca_dz. nr 104/29, 104/31, AM 8,	28 182,99
12	ul. Ślusarska_dz. nr 9/27, AM 39, Grabiszyn	17 796,26
13	ul. Żabia Ścieżka – dz. 58/1 AM-11 Południe	81 466,59
14	ul. Lelewela 6,6b – lok. Nr 5	12 242,05
15	ul. Czereśniowa	42 439,00
16	ul. Litewska	62 720,16

17	ul. Jajczarska	9 434,10
18	ul. Pabianicka	421 459,50
19	ul. Kwiska	148 301,10
20	ul. Świeża	6 236,10
	RAZEM:	**1 035 755,46**

tabela B

Postępowania w sprawie oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste		
Lp.	Adres nieruchomości	Opłata w 2023r. [zł]
1	ul. Świątnicka 25/27	2 716 242,61
	RAZEM:	**2 716 242,61**

tabela C

Postępowania w sprawie ustanowienia prawa użytkowania		
Lp.	Adres nieruchomości	Opłata w 2023r [zł]
1	ul. Kosmonautów	2 219,57
2	ul. Kosmonautów	94 089,64
3	ul. Wagonowa – przedłużenie umowy	-
	RAZEM:	**96 309,21**

OPŁATA ADIACENCKA Z TYTUŁU WZROSTU WARTOŚCI NIERUCHOMOŚCI WYWOŁANEJ JEJ PODZIAŁEM GEODEZYJNYM

Postępowania administracyjne w tym zakresie były prowadzone na podstawie art. 98a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity - Dz. U. z 2021 r., poz. 1899) oraz uchwały Nr XII/354/03 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 września 2003 r. w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej i uchwały Nr XIV/329/07 z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XII/354/03 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej.

W 2023 r. przeanalizowano **373** ostatecznych decyzji Dyrektora Zarządu Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we Wrocławiu zatwierdzających podziały nieruchomości. W wyniku tej analizy wszczęto z urzędu **115** postępowań w sprawie ustalenia i pobrania opłat adiacenckich w związku ze wzrostem wartości nieruchomości wywołanym ich podziałem geodezyjnym. W 2023 r. łącznie prowadzono **214** postępowań, w wyniku czego **wydano 74 decyzje**, z których **69 stało się ostatecznych,** od 4 rozstrzygnięć wniesiono odwołanie do

Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Pozostałe postępowania nie zostały jeszcze zakończone.

OPŁATA PLANISTYCZNA

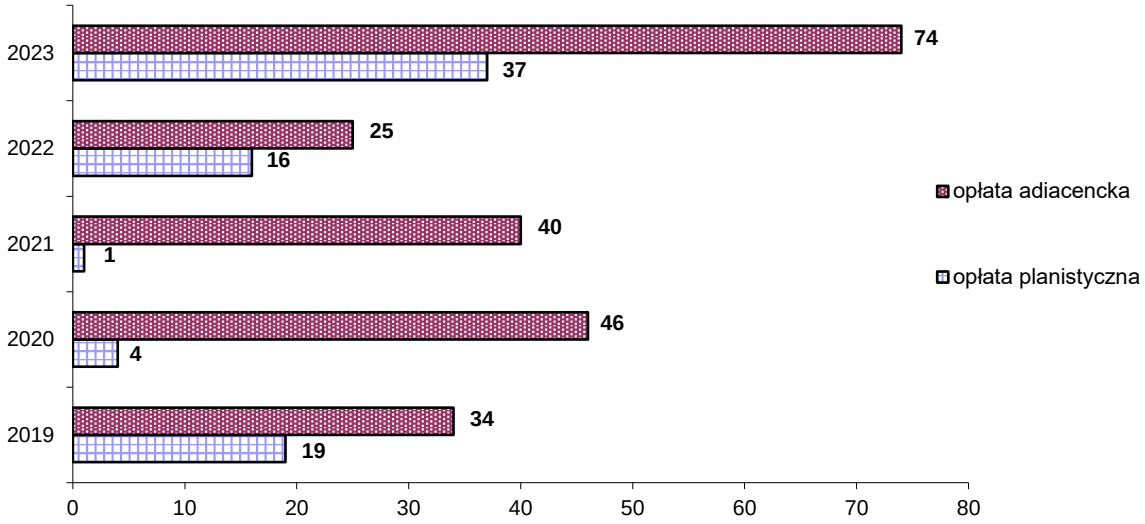
Zasady ustalania opłaty planistycznej, określają przepisy ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r., poz. 741, ze zm.). Opłata ta jest dochodem własnym gminy, a – zgodnie z dyspozycją ustawową - jej wysokość nie może być wyższa niż 30% wzrostu wartości nieruchomości. Stawka procentowa opłaty jest określana w uchwałach Rady Miejskiej Wrocławia dotyczących uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2023r przeanalizowano łącznie 5832 aktów notarialnych dotyczących zbycia nieruchomości mogących powodować naliczenie opłaty planistycznej. W wyniku tej analizy wszczęto z urzędu 15 postępowań i 1 na wniosek strony po zbyciu nieruchomości. W 2023 r. łącznie prowadzono 49 postępowań. Z przeprowadzonych postępowań **wydano 37 decyzji** orzekających o ustaleniu jednorazowej opłaty planistycznej. Z wydanych w 2023r decyzji **26 stało się ostatecznych,** od 3 rozstrzygnięć wniesiono odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Pozostałe postępowania nie zostały jeszcze zakończone.

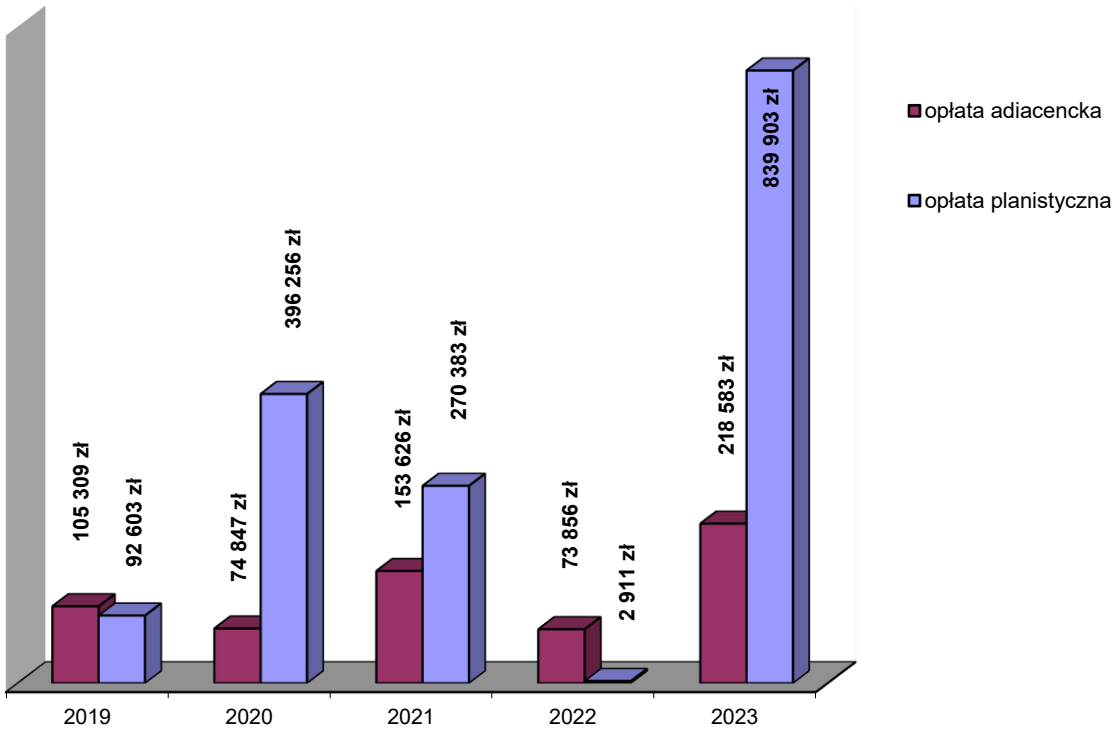
ODSZKODOWANIE W ZWIĄZKU Z OBNIŻENIEM WARTOŚCI NIERUCHOMOŚCI W SKUTEK UCHWALENIA PLANU MIEJSCOWEGO ALBO JEGO ZMIANĄ

W 2023r do Wydziału Nieruchomości Komunalnych wpłynęły 3 wnioski w sprawie wypłaty odszkodowania, w 2 przypadkach nie uwzględniono żądania strony, w tym 1 jest przedmiotem postępowania sądowego, a 1 sprawa jest w toku.

Liczba wydanych decyzji w sprawie opłaty adiacenckiej i planistycznej wydanych w latach 2019 – 2023

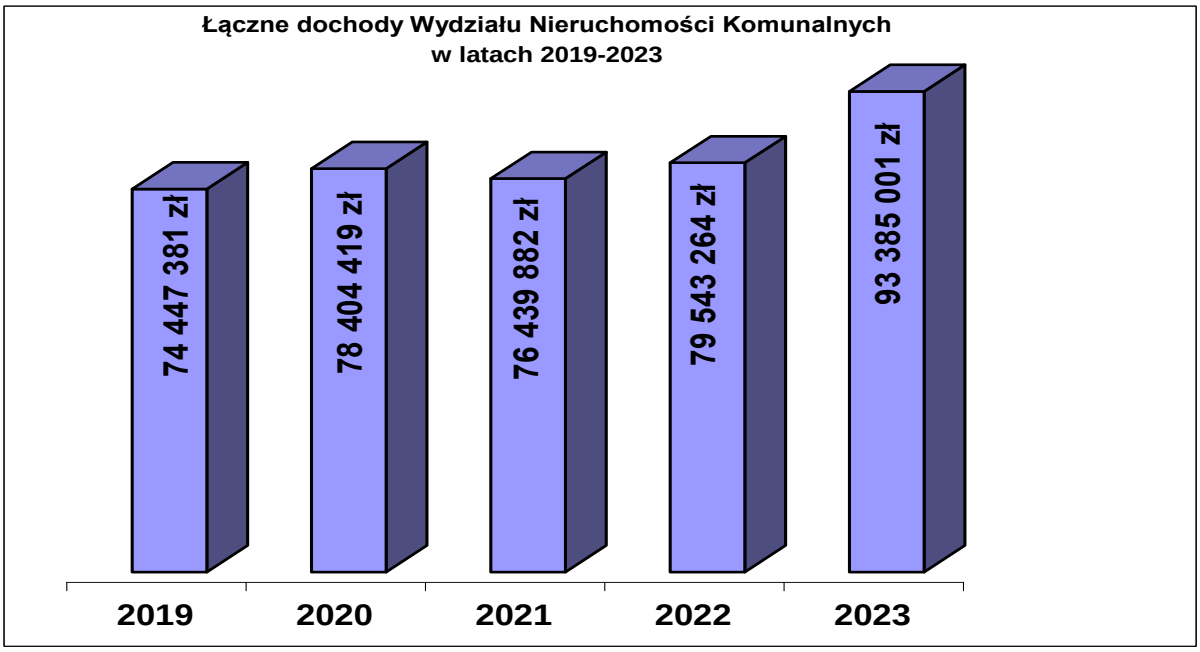

Dochody z tytułu opłaty adiacenckiej i planistycznej
w latach 2019 – 2023

DOCHODY WYDZIAŁU NIERUCHOMOŚCI KOMUNALNYCH

W 2023r plan dochodów Wydziału Nieruchomości Komunalnych wynosił 59.555.000,00 zł. – w trakcie roku budżetowego zwiększono o 25.050.000,00 zł.

INNE DZIAŁANIA

W 2023r kontynuowano czynności związane z realizacją **ustawy z dnia 12 marca 2022** ***o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa***, polegające na realizacji wniosków o świadczenie pieniężne (tzw. 40+).

Wprowadzono do „Elektronicznego Obiegu Faktur" **2271 wniosków** w celu wypłaty świadczenia pieniężnego.

Prowadzono sprawy na podstawie prawomocnych wyroków sądowych, związane z egzekucją obowiązków o charakterze niepieniężnym w zakresie zadań realizowanych przez Wydział:

W 2023r **zakończono 1 postępowanie egzekucyjne** prowadzone przez komornika o wydanie nieruchomości Gminie Wrocław, wszczęto 3, w toku 3 postępowania.

Zgodnie z ustawą o dostępie do **informacji publicznej** udzielano informacji w zakresie zadań realizowanych przez Wydział:

W 2023r. do Wydziału Nieruchomości Komunalnych wpłynęło **90 wniosków**, udzielono **40 odpowiedzi** bezpośrednio wnioskodawcom, informacje dotyczące

pozostałych wniosków przekazano do Departamentu Nieruchomości i Eksploatacji oraz Wydziału Organizacyjnego i Kadr celem udzielenia odpowiedzi zbiorczej.

W 2023r. w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków Urzędu Miejskiego Wrocławia zarejestrowano 2 skargi adresowane do Wydziału Nieruchomości Komunalnych, z których 1 została uznana jako uzasadniona.

Kontynuowano realizację 20 umów z poprzednich lat na wyceny nieruchomości dla potrzeb Gminy Wrocław i Skarbu Państwa. Na podstawie zawartych umów zlecono **638 operatów szacunkowych** między innymi dla potrzeb prowadzonych spraw w związku z przekształceniem prawa użytkowania wieczystego w prawo własności oraz aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego.
W 2023 r zawarto 3 umowy w zakresie usług prawnych, na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 2a ustawy z 11 września 2019r Prawo zamówień publicznych oraz 1 umowę na usługi geodezyjno-kartograficzne.

Opracowywano i wystawiano na podstawie zawartych umów faktury za: dzierżawę gruntu, wynikające z protokołów czasowego zajęcia nieruchomości, nałożonych opłat z tytułu bezumownego korzystania z gruntów Gminy. W 2023r. wystawiono ponad 6500 faktur VAT. W ramach realizacji ustawy o podatku VAT sporządzane są również miesięczne rejestry sprzedaży fakturowanej, korekt sprzedaży oraz rejestry zakupów.

Kontynuowano prowadzenie ewidencji ilościowo-wartościowej nieruchomości gminnych, w „Systemie Gospodarowania Nieruchomościami”. W 2023r wprowadzano 222 sprawy związanych z podziałem lub scaleniem nieruchomości, obsłużono w systemie 152 działki będące w użytkowaniu wieczystym, które na podstawie wydanych zaświadczeń przekształcono w prawo własności.
W 2023 r. obsłużono w module „MAJ” łącznie 2901 różnych zmian w majątku Gminy, na potwierdzenie których wygenerowane zostały następujące dokumenty:
OT – przyjęcie środków trwałych (1003 szt.)
PT, PW – przekazanie środków trwałych (40 szt.)
LT – likwidacja środków trwałych (1646 szt.)

MT – zmiana miejsca użytkowania (143 szt.)
ZM, ZW, KUM, KUW (69 szt.).

GOSPODAROWANIE NIERUCHOMOŚCIAMI SKARBU PAŃSTWA

[Wydział Nieruchomości Skarbu Państwa]

REGULACJA STANÓW PRAWNYCH

Prowadzono między innymi postępowania wyszczególnione poniżej z podziałem na kategorie spraw:

- o wykonywanie, ograniczanie, pozbawianie praw do nieruchomości oraz zwrot nieruchomości,
- o ustalenie odszkodowania za nieruchomości przejęte pod drogi publiczne,
- dotyczących trwałego zarządu,
- przekazane do załatwienia według właściwości,
- o wydanie zaświadczeń,
- o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
- o wydanie zezwolenia na zakładanie, przeprowadzanie i wykonywanie na nieruchomościach urządzeń technicznych,
- o realizację roszczeń do nieruchomości,
- związanych z realizacją uprawnień „zabużańskich".

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym – art. 25e ust. 1 i 10, na podstawie których Skarb Państwa nabywa nieodpłatnie z mocy prawa mienie pozostałe po wykreślonym podmiocie, którym właściciel/użytkownik wieczysty nie rozporządził, a także w związku z treścią art. 9 ust. 2a-2j ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym - realizowano zadanie stwierdzania nabycia przez Skarb Państwa własności nieruchomości albo użytkowania wieczystego w drodze decyzji administracyjnej, ustalając właściwość ze względu na miejsce położenia nieruchomości – w wydano **1** decyzję.

Prowadzono **36** postępowań w zakresie ustalania odszkodowań za przejęte lub zajęte nieruchomości i zwrotów wywłaszczonych nieruchomości. W tej liczbie **30** postępowań (na różnym etapie) prowadzono ze wskazania przez Wojewodę Dolnośląskiego, Prezydenta Wrocławia jako organu do prowadzenia sprawy w

trybie administracyjnym,
o ustalenie odszkodowania za nieruchomości położone poza granicami miasta Wrocławia. W tym zakresie:

- wydano **1** decyzję orzekającą zwrot wywłaszczonej nieruchomości oraz **1** decyzję odmawiającą zwrotu nieruchomości wywłaszczonej spec ustawą drogową tzw. zrid,
- wydano **14** decyzji o ustaleniu odszkodowania za przejęte lub zajęte nieruchomości z przeznaczeniem na cel publiczny.

Rozpoznano **46** wniosków o wydanie zaświadczenia w trybie art. 217 ustawy kodeks postępowania administracyjnego.

Wydano **9** decyzji o wygaszeniu trwałego zarządu, **2** decyzje o aktualizacji opłaty rocznej oraz **1** decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie trwałego zarządu oraz **1** decyzję o stwierdzeniu przejściu do zasobu SP gruntów pokrytych śródlądowymi wodami płynącymi.

Na wnioski jednostek organizacyjnych wyrażono zgodę na zawarcie **15** umów dzierżawy/najmu/użyczenia.

Przeprowadzono **15** oględzin nieruchomości.

Kontynuowano postępowania z wniosku GDDKiA – obejmujące **102** działki geodezyjne.

W zakresie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności trybie postępowania administracyjnego na podstawie ustawy z 2005 roku, w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 marca 2015 roku sygn. akt K 29/13 – w 2023 roku prowadzono **2** postępowania zakończone decyzjami odmownymi.

Łącznie prowadzono **20** postępowań związanych przekształceniem prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, w tym postępowań zakończonych decyzjami **16** (3 decyzje odmowne, 1 decyzja umarzająca postępowanie, 6 decyzji zmieniających, 6 decyzji ustalających opłatę), jedna sprawa jest w toku.

W ramach ww. postępowań prowadzono **4** postępowania związane z wykreśleniem hipoteki na rzecz Skarbu Państwa.

Prowadzono **4** postępowania w sprawie ograniczenia użytkowania z art. 124 b u.n., w tym **2** zakończone wydaniem decyzji oraz prowadzono **2** postępowania w trybie art. 126 u.g.n. zakończone wydaniem **1** decyzji.

Na podstawie ustawy z 13.12.2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych prowadzono **7** postępowań w sprawie ustalenia użytkowania dla Rodzinnych Ogrodów Działkowych, które zakończono wydaniem **5** decyzji.
Prowadzono, jak w latach ubiegłych, postępowania wyjaśniające z wniosków Wojewodów z terenu całego kraju o udzielenie informacji, czy osoby wymienione w piśmie nabyły prawo własności lub prawo użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa z zaliczeniem na poczet ceny (opłat z tytułu użytkowania wieczystego) wartości mienia nieruchomego pozostawionego poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. W celu udzielenia wnioskowanej przez Wojewodów informacji przeprowadzana jest każdorazowo kwerenda archiwalnych dokumentów dotyczących nieruchomości położonych we Wrocławiu, które były lub są w posiadaniu osób wymienionych w piśmie: w oparciu o dane zawarte w piśmie Wojewody, dostępne rejestry i inne źródła informacji (tj.: a/ bazę danych ewidencji gruntów i budynków, b/ bazę danych ewidencji ludności TD ELUD, c/ rejestr osadniczych gospodarstw rolnych, d/ rejestr złożonych dokumentów dot. „mienia zabużańskiego”, e/ bazę aktów notarialnych, f/ centralną bazę danych ksiąg wieczystych). Dokonywana następnie analiza dokumentów obejmuje akta Urzędu Miejskiego oraz akta ksiąg wieczystych. W sprawach skomplikowanych kierowane są pytania do Zarządu Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we Wrocławiu. Przekazano wnioski o zarejestrowanie uprawnień do rekompensaty właściwym Wojewodom celem kontynuowania postępowania w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty. Udzielano informacji osobom fizycznym dotyczącej prawa do rekompensaty za pozostawione mienie.
Ogółem wszczęto **89** postępowań wyjaśniających na wnioski Wojewodów z terenu całego kraju oraz od osób fizycznych, na które udzielono **88** odpowiedzi, **1** sprawa pozostaje w toku.

Wydano łącznie **60** postanowień dot: odmowy wydania zaświadczenia, powołania biegłego, oględzinach nieruchomości, sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej, podjęciu zawieszonego postępowania, zawieszeniu postępowania.

Dokonano przeglądu dokumentów spraw zakończonych przeznaczonych do archiwizacji, w wyniku którego skompletowano 70 tomów akt spraw i przekazano do archiwum zakładowego Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Pracownicy Działu Regulacji Stanów Prawnych uczestniczą również aktywnie w postępowaniach prowadzonych przez innego starostę, w których jako strona wskazywany jest Skarb Państwa reprezentowany przez Prezydenta Wrocławia wykonującego zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Sprawdzano zapisy ewidencji gruntów, ksiąg wieczystych, zamawiano odpisy z ksiąg wieczystych, dokonywano szczegółowej analizy zgromadzonych dokumentów.

DZIAŁ OPŁAT ZA UŻYTKOWANIE WIECZYSTE

Nieruchomości Skarbu Państwa oddane w użytkowanie wieczyste to duży zasób gruntów poprzemysłowych sukcesywnie zabudowywanych kolejnymi nieruchomościami mieszkaniowymi. Pomimo wydania w 2019 roku, ok. **40 000** zaświadczeń dla indywidualnych odbiorców oraz osób prawnych dla już istniejących mieszkań, nowe inwestycje oddawane do użytkowania na nieruchomościach SP wymagają niemniejszego zaangażowania związanego z obsługą klientów deweloperskich oraz osób fizycznych. Sprawy związane z przekształceniem zdominowały pracę Działu z uwagi na konieczność rozpatrywania wniosków będących wprost następstwem wydanych zaświadczeń oraz na konieczność wydawania kolejnych zaświadczeń o przekształceniu na gruntach, które zostały zabudowywane budynkami mieszkalnymi (wcześniej były to np. grunty przemysłowe- tzw. przekształcenie opóźnione).
Najbardziej czasochłonnym zajęciem było rozpatrywanie wniosków o udzielenie bonifikaty oraz przesyłanie do mieszkańców informacji o wysokości opłaty jednorazowej, będącej odpowiedzią na składane zgłoszenia. Tylko w tym roku

wpłynęły 1 873 wnioski
o udzielenie bonifikaty z tytułu przekształcenia.
Do końca roku zrealizowano prawie 90% złożonych zgłoszeń w sprawie udzielenia bonifikaty w wysokości 90% wynikającej z Zarządzenia nr 54 z dnia 20 lutego 2019 r. Wojewody Dolnośląskiego.
Dodatkowo, działając na podstawie przepisów tej samej ustawy (art.7 ust.1, ust. 6c w zw. z art. 7 ust.6a oraz art. 14 w wydano **127** zaświadczeń o wysokości udzielonej pomocy de minimis.
Do 72 wnioskujących wysłano informację wysokości opłaty zgodną z bonifikatami ustawowymi, należnymi nabywcom lokali mieszkalnych.
Do końca roku zrealizowano około **92 %** wniosków.
W 2023 roku wydano **19** zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności na podstawie ww. ustawy. Aż **15** z nich zostało wydanych na wniosek deweloperów, realizujących nowe inwestycje mieszkaniowe na gruntach Skarbu Państwa. Doświadczenie lat ubiegłych pozwala stwierdzić, że na każdej nieruchomości, średnio, zostanie oddanych 250-300 lokali mieszkalnych oraz przynajmniej 100 miejsc postojowych . Do każdego z nowych właścicieli lokali mieszkalnych i miejsc postojowych konieczne jest przesłanie informacji o wysokości opłaty rocznej za przekształcenie lub informacji o opłacie jednorazowej.
Kontynuowano czynności związane z dotychczasowymi zadaniami, a w szczególności obsługę klienta w sprawach indywidualnych. Oprócz kilku tysięcy rozmów telefonicznych, udzielono wielu wyjaśnień droga mailową, co znacznie ograniczyło koszty pośrednie Urzędu, np.: opłaty za wysyłkę korespondencji, koszty materiałów biurowych. Do Wydziału ogółem wpłynęło (poza sprawami opisanymi w pkt. 1) 1754 pism, które w przeważającej części wymagały udzielenia odpowiedzi klientowi.
W 2023 roku wysłano do 96 podmiotów (osób fizycznych i prawnych) oferty nowej wysokości opłaty rocznej w stosunku do **269** nieruchomości wieczystoksięgowych.
Zaplanowany wzrost opłat powinien wynieść: **14 363 000,00 zł.**
W sprawach dotyczących aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego:

- Przekazano akta **84** użytkowników wieczystych do rozpatrzenia przez SKO w związku ze złożonymi wnioskami, że aktualizacje są nieuzasadnione lub uzasadnione w innej wysokości.
- Uczestniczono w **51** rozprawach przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym we Wrocławiu w sprawach dotyczących aktualizacji opłat z tytułu użytkowania i współużytkowania wieczystego.
- Dokonano analizy **35** operatów szacunkowych sporządzonych w postępowaniach sądowych, dotyczących aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego, toczących się w sprawach z lat ubiegłych.

Przeprowadzono 6 postępowań, których wynikiem była zmiana stawki procentowej opłaty rocznej, dostosowując jej wysokość zgodnie z przepisami u.g.n. do aktualnego sposobu korzystania:

- Wykonano **72** wizji w terenie, z czego 23 było przeprowadzonych w toku postępowań sądowych z udziałem biegłych sądowych. Pozostałe były przeprowadzone w ramach sprawowania nadzoru nad sposobem korzystania z nieruchomości.
- Kontynuowano współpracę z Prokuratorią Generalną Rzeczpospolitej Polskiej przy postępowaniach prowadzonych w ramach wykonywanego przez Prokuratorię obowiązkowego zastępstwa procesowego w sprawach, gdzie wartość przedmiotu sporu przekracza 75 000,00 zł.

Przesłano 587 informacji o wysokości opłat za użytkowanie i współużytkowanie wieczyste, w tym:

- opłat wynikających z nabycia udziału w gruncie od dewelopera,
- opłat dla osób prawnych, których ewidencja prowadzona jest w programie KSAT moduł SGN,
- opłat dla osób fizycznych w przypadku nabycia lub zmiany wysokości nabytego udziału, których ewidencja jest prowadzona w programie KSAT moduł GMK.

Dla 10 nieruchomości dokonano zmiany celu użytkowania wieczystego w trybie art. 73 ust. 2b w związku z art. 73 ust. 2. We wszystkich przypadkach dokonano zmiany stawki
z 3% na 1%.

- W 8 przypadkach zmiana celu dotyczyła nieruchomości, których użytkowniczką wieczystą jest Gmina Wrocław. Z uwagi na fakt wykorzystywania ich na cel e publiczne odstąpiono od ustalenia dodatkowej opłaty wynikającej z art. 73 ust. 2c;

– Dla 2 nieruchomości ustalono przewidzianą w u.g.n. dwukrotność opłaty na łączną kwotę: 1 656 541,76 zł.

Wnioski w spłacie zobowiązań z tytułu użytkowania wieczystego oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności:

– Do Wydziału wpłynęło 25 wniosków o odroczenie terminu płatności opłaty w trybie art. 71 ust. 4 u.g.n. Zostały one załatwione w następujący sposób:
    - Wszystkie wnioski zostały zakwalifikowane do dalszego procedowania.
    - Z uwagi na niedotrzymanie terminu wyznaczonego w toku postępowania prowadzonego w trybie art. 71 ust. 4 ugn, cofnięto zgodę na zmianę terminu płatności dla 4 podmiotów. Wobec niedotrzymania warunków przez wnioskodawców zażądano natychmiastowej zapłaty łącznej kwoty 172 152,99 zł plus odsetki ustawowe.
    - W tych przypadkach wydano stosowne informacje oraz skorygowano zaświadczenia o udzielonej pomocy de minimis.
– W 25 wystąpieniach o ulgi, jako podstawa do wszczęcia postępowania, wskazany został art. 12 a u.g.n.
    - Skierowano do Wojewody Dolnośląskiego 4 wnioski o zawarcie ugody. Wystąpienia przygotowywane w WSP zawierały szczegółową analizę sytuacji ekonomicznej wnioskującego. Były one oparte na przedkładanych przez wnioskodawców dokumentach oraz materiałach pozyskanych przez pracownika w trakcie procedowania wniosków. Przede wszystkim analiza kondycji finansowej podmiotów oraz próba rzetelnej oceny zdolności kredytowej (raiting), były przesłankami do wystąpienia o zgodę Prezydenta Wrocławia na przesłanie do Wojewody dolnośląskiego konkretnej rekomendacji.
    - Wojewoda nie poparł stanowiska Prezydenta Wrocławia we wszystkich 4 przypadkach. W jednej sprawie dłużnik zwrócił się o uzasadnienie odmowy. Złożył ponowny wniosek, który jest obecnie procedowany w WSP. W jednej sprawie dłużnik nie dostarczył dodatkowych dokumentów, dlatego Wojewoda poinformował o zamknięciu sprawy do czasu ewentualnego uzupełnienia dokumentacji. W 2024 r. zostały przesłane otrzymane od dłużnika dokumenty.

Skutki finansowe kształtują się następująco:

- Wojewoda nie wyraził zgody na rozłożenie na raty kwoty w łącznej wysokości 863 915,33. Kwota 737 421,61 zł dotyczy podmiotu w upadłości restrukturyzacyjnej. Kwota 85 505,92 zł została wpłacona, lecz bez odsetek. Saldo na 31 grudnia 2023 wynosi 797 565,14 zł.
- Prezydent Wrocławia nie wyraził zgody na rozłożenie zaległości w wysokości 1302,01 zł z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności z uwagi na brak przesłanek ważnego interesu dłużnika lub publicznego.
- Pozostałe wnioski nie podlegały rozpatrzeniu z uwagi na niedostarczenie dokumentów przez wnioskujących o ulgę.

Do prowadzonych postępowań wystawiono 32 „Zaświadczenia de minimis", potwierdzające uzyskaną przez przedsiębiorców pomoc zgodną z przepisami unijnymi lub niedotrzymana pomoc.

Udzielona została pomoc de minimis dla przedsiębiorców z uwagi na udzielenie bonifikaty 90% przy ustalaniu opłat jednorazowych z tytułu przekształcenia dla lokali mieszkalnych oraz z uwagi na skrócenie okresu regulowania opłat rocznych dla lokali użytkowych i niemieszkalnych. Wydano 126 Zaświadczeń de minimis.

Rozpatrzono **36** wniosków użytkowników wieczystych o odłączenie części nieruchomości z księgi wieczystej i założenie nowej księgi dla wyłączonych działek, w trybie art. 21 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. We wszystkich przypadkach wyrażono zgodę na zmiany.
Ogółem do Działu Opłat za Użytkowanie Wieczyste wpłynęło 3 627 pism.
W ramach współpracy międzywydziałowej dla Wydziału Zarządzania Należnościami przygotowano dokumenty 6330 kontrahentów w sprawach o zapłatę należności kierowanych do Sądu.
W 2023 r. skorzystano z pomocy osób zatrudnionych na mocy porozumienia Urzędu Miejskiego z Powiatowym Urzędem Pracy do prostych czasochłonnych prac biurowych.
Dzięki zaangażowaniu i kreatywności pracowników Działu, pomimo czasowego oddelegowania pracownika do wykonywania zadań związanych z udzielaniem dopłaty dla osób uciekających z objętej działaniami wojennymi Ukrainy, zaplanowane na 2023 r. nie zanotowano istotnych uchybień w wykonywaniu

zadań bieżących, co pozwoliło na osiągnięcie satysfakcji z ich realizacji oraz istotnie wpłynęło na zachowanie dobrego wizerunku Urzędu.

ZARZADZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI SKARBU PAŃSTWA

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. nieruchomości Skarbu Państwa zarządzane były przez zarządcę – Stanisław Olszewski PUMAZ na podstawie: umowy nr 1/2020 z dnia 7 września 2020 roku oraz kolejnej umowy nr 1/2023 z dnia 07.09.2023r., zawartych w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku – prawo zamówień publicznych. Firma Stanisław Olszewski PUMAZ zarządzała 92 nieruchomościami, w tym:

- 4 nieruchomościami poza granicami miasta Wrocław
- 6 nieruchomościami zabudowanymi
- 12 lokalami
- 72 garażami

W ramach zadań związanych z zarządzaniem nieruchomościami podejmowano następujące czynności:

- Zawarto umowy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dla nieruchomości w których Skarb Państwa ma 100% udziałów własności.
- Dokonano analizy księgowo – finansowej i merytorycznej oraz przekazano do realizacji dokumentację księgowo – finansową dotyczącą zakupu mediów i usług do nieruchomości (m.in. utrzymanie czystości, naprawy i konserwacje, wywóz nieczystości stałych, remonty). Prowadzono ewidencję księgową ww. dokumentów w systemie EOF – Elektroniczny Obieg Faktur UMW.
- Prowadzono bieżącą korespondencję z dostawcami mediów i usług w sprawie korekt i błędnie wystawionych dokumentów finansowo – księgowych.
- Sporządzono deklaracje na podatek od nieruchomości za rok 2023 i korekty do deklaracji za rok 2022, 2021, 2020, 2019 i 2018 roku, jak również bieżące korekty do deklaracji za rok 2023, w zależności od zmian zachodzących w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa, którym gospodaruje Prezydent Wrocławia orz rolny za rok 2023.

- Prowadzono postępowania w celu uregulowania tytułu prawnego do lokali mieszkalnych i użytkowych, w tym zawarcia kolejnych umów najmu z dotychczasowymi najemcami.
- Zawarto umowy na usługi utrzymania czystości i przeprowadzenie obowiązkowych przeglądów budowlanych w budynkach, w których Skarb Państwa ma 100% udziałów własności.
- Na dzień 31 grudnia 2023 roku umowami najmu objętych było 27 lokali mieszkalnych, jeden garaż oraz 2 lokale użytkowe. W tym zawarto 1 nową umowę na czas nieoznaczony.
- Sporządzono sprawozdanie z gospodarowania zasobem na dzień 31 grudnia 2022 roku dla Wojewody Dolnośląskiego.
- Sporządzono wykaz do Krajowego Zasobu Nieruchomości ze stanem zasobu na dzień 31 grudnia 2022 roku - wygenerowano dane dla 2601 nieruchomości - uzupełniono informacje w 60 kolumnach zestawienia.
- Prowadzono i generowano raporty dotyczące oceny ryzyka w systemie e-risk.
- Prowadzono czynności związane z rozpatrzeniem wniosków inwestorów o wydanie zgody na czasowe zajęcie nieruchomości Skarbu Państwa pod inwestycje liniowe i organizacje placów budowy:
  - sporządzono 10 protokołów uzgodnień,
  - sporządzono 21 protokołów zdawczo – odbiorczych.
- W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. prowadzono 46 umów dzierżawy nieruchomości, w tym 4 nowe umowy dzierżawy.

Zrealizowane remonty w budynkach Skarbu Państwa

W 2023 roku wykonano prace remontowo-konserwacyjne:

a) w budynku przy ul. Podwale 76/77 i Krasińskiego 29a wykonano prace na łączną kwotę 12 945,26 zł, w tym:
   - uruchomienie drzwi wejściowych do budynku przy ul. Krasińskiego 29a,
   - udrożnienie czyszczaków rur spustowych wraz z robotami towarzyszącymi,
   - udrożnienie nieczynnego wejścia do budynku z wykonaniem zabezpieczenia z płyt stopni schodowych,
   - naprawa bramy wjazdowej,
   - udrażnianie pionu instalacji kanalizacyjnej wraz z robotami towarzyszącym

- uszczelnienie tarasu, prace remontowe po zalaniu pomieszczenia biurowego.

b) w budynku przy ul. Milickiej 12 wykonano naprawę lampy z zamontowaniem czujnika ruchu,
c) w budynku przy ul. Księcia Witolda 16 wykonano prace na łączną kwotę 17 662,41 zł, w tym:
   - naprawa balustrady na klatce schodowej,
   - naprawa awarii instalacji wodnej w piwnicy, wymiana skorodowanych odcinków poziomu wodnego w piwnicy, uszkodzonych zaworów wraz z zaworem antyskażeniowym, pracami towarzyszącymi w budynku,
   - usuniecie awarii instalacji wodnej (wymiana 3 zaworów).
d) na terenie kompleksu garaży przy ul. Braterskiej wykonano prace porządkowe oraz uzupełniono 4 pokrywy studzienek – 2 600 zł,
e) na terenie nieruchomości we wnętrzu podwórkowym pomiędzy ul. Gajową, Przestrzenną, Tomaszowską i Wesołą przeprowadzono prace konserwacyjno-remontowe placu zabaw, zdemontowano słup oświetlenia zewnętrznego oraz uporządkowano teren, na łączny koszt 31 419,36 zł.

Zakładanie ksiąg wieczystych dla nieruchomości Skarbu Państwa

Rok 2022 był pierwszym rokiem, w którym nie zarejestrowano do wykonania zadań realizujących postanowienia ustawy z dnia 7 września 2007 roku o ujawnianiu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1460), skutkujących składaniem wniosków do sądu wieczystoksięgowego o założenie ksiąg wieczystych z wpisem własności Skarbu Państwa dla nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa, którym gospodaruje Prezydent jako wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, dla których dotąd nie była prowadzona księga wieczysta. W stosunku do nieruchomości przechodzących na własność Skarbu Państwa w wyniku toczących się postępowań administracyjnych przyjęto praktykę dołączania ich, w miarę możliwości, do już istniejących ksiąg wieczystych. W 2023 roku w **25** księgach wieczystych dokonano wpisów. Realizowano również zadania dotyczące badania stanów prawnych nieruchomości na podstawie wpisów w księgach wieczystych, uzyskiwano odpisy z ksiąg

wieczystych dokumentujące stan prawny nieruchomości w prowadzonych w Wydziale Nieruchomości Skarbu Państwa postępowaniach.

Pozostałe czynności

Kontynuowano prowadzenie rejestru nieruchomości przekazanych darowizną na realizację celów publicznych oraz darowizn dokonywanych pomiędzy Skarbem Państwa a jednostkami samorządu terytorialnego. Monitorowano sposób realizacji celów darowizny określonych w umowach.

Uzyskano zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego, wyrażające Prezydentowi wykonującemu zadania z zakresu administracji rządowej na przekazanie w drodze umowy darowizny Gminie Wrocław trzech nieruchomości, na których realizowane są zadania własne Gminy (postępowania te zostaną zakończone w pierwszym półroczu 2024 r.). Zadanie to było prowadzone równolegle z zadaniem skonstruowania umowy zamiany nieruchomości pomiędzy Gminą Wrocław i Skarbem Państwa, która to umowa zostanie zawarta w pierwszym kwartale 2024 r.

W Zespole Zarządzania Zasobem prowadzono między innymi postępowania wyszczególnione poniżej, z podziałem na kategorie spraw zgodnie z Jednolitym Rejestrem Wykazu Archiwalnego tj:

- postępowania z zakresu wiedzy o nieruchomościach i jej aktualizacji,
- postępowania o sprzedaż nieruchomości w trybie przetargowym oraz w trybie bezprzetargowym,
- postępowania w sprawach przekazania nieruchomości do korzystania, w tym dzierżawę lub najem, użyczenie,
- postępowania o zezwolenie na czasowe zajęcie nieruchomości,
- postępowania o zniesienie współwłasności,
- postępowania w przedmiocie przejęcia nieruchomości przez Skarb Państwa,
- postępowania dotyczące wyjaśnienia, interpretacji, opinii, aktów prawnych, o udzielenie informacji publicznej,
- postępowania w sprawie służebności gruntowych i służebności przesyłu,
- ustalanie odszkodowania w trybie rokowań za nieruchomości przejęte przez Skarb Państwa pod drogi krajowe w trybie art.98 ustawy o gospodarce

nieruchomościami, w wyniku podziału dokonanego na wniosek właściciela/użytkownika wieczystego,

- sporządzanie wykazu nieruchomości przekazywanego do krajowego Zasobu Nieruchomości w trybie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. O Krajowym Zasobie Nieruchomości,
- przejmowanie w trybie przepisów ustawy z 20 sierpnia 1997 r. – przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym - do zasobu, którym gospodaruje Prezydent wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, nieruchomości po podmiotach, które nie dopełniły obowiązku złożenia wniosku o wpis do rejestru i zostały u znane z dniem 1 stycznia 2016 r. za wykreślone z KRS.

W związku ze zmianą Regulaminu Organizacyjnego Urzędu od 1 sierpnia 2017 roku Dział Ustanawiania i Obsługi Praw do Nieruchomości (obecnie Zespół Zarządzania Zasobem) przejął do realizacji od Wydziału Nabywania i Sprzedaży zadanie ustalania odszkodowania w trybie rokowań za nieruchomości przejęte przez Skarb Państwa pod drogi krajowe w trybie art.98 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w wyniku podziału dokonanego na wniosek właściciela/użytkownika wieczystego. W roku 2023 w Zespole kontynuowano postępowania uwzględniające zarówno uznanie odszkodowań dla Skarbu Państwa, jak i ich wypłatę na rzecz Gminy Wrocław, zainicjowane w latach wcześniejszych i nie zarejestrowano nowych wniosków o ustalenie odszkodowania na tej podstawie. W odrębnym trybie procedowane są sprawy odszkodowań za nieruchomości przejęte pod drogi na podstawie decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej (ZRID).
W związku z uchwaleniem i wejściem w życie ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku o Krajowym Zasobie Nieruchomości oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 15 września 2017 roku w sprawie wykazu nieruchomości przekazywanego Krajowemu Zasobowi Nieruchomości, sporządzany jest i przekazywany do Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa wykaz nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa bez względu na przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wersją wykazu stanowiącą załącznik nr 1 do powołanego wyżej rozporządzenia.

Po wejściu w życie z dniem 1 stycznia 2015 roku zmiany do ustawy z 20 sierpnia 1997 roku – przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, katalog zadań realizowanych w Zespole Zarządzania Zasobem został rozszerzony o wszelkie czynności związane z przejmowaniem do zasobu, którym gospodaruje Prezydent Wrocławia wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, nieruchomości po podmiotach, które nie dopełniły obowiązku złożenia wniosku o wpis do rejestru i zostały uznane z dniem 1 stycznia 2016 r. za wykreślone z KRS. W wyniku decyzji wydawanych przez starostów właściwych ze względu na położenie nieruchomości, do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa we Wrocławiu trafiły w 2023 roku **2** nieruchomości, w tym **1** położona poza terenem Miasta, stanowiące majątek podmiotów wykreślonych z KRS, które ostatnią siedzibę miały we Wrocławiu. Nieruchomości te wymagały:

- objęcia zarządem
- zabezpieczenia przed wtargnięciem osób trzecich
- ustalenia wysokości zobowiązań z tytułu podatków i opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego,
- regulacji wieczysto księgowej w dziale II ksiąg wieczystych.

W roku 2022 oczekiwane rezultaty przyniosły działania Wydziału Nieruchomości Skarbu Państwa w zakresie inicjatywy legislacyjnej mającej doprowadzić do wprowadzenia oczekiwanych zmian w ustawie, usprawniającej protokolarne przekazywanie
tzw. nieruchomości poKRS-owych między starostami, w wyniku którego finalnie nieruchomości te miały znaleźć się w zasobach starostw, na terenie których faktycznie się one znajdują. Oczekiwana nowelizacja weszła w życie z dniem 10 listopada 2022 r., co skutkowało w 2023 r. sukcesywnym przekazywaniem nieruchomości przejętych w wyniku ww. przepisów do zasobów nieruchomości starostw, na obszarze których się one znajdują.

Umowy dotyczące nieruchomości Skarbu Państwa zawarte w 2023 r.

Rodzaj zawartych umów		**Ilość**
akty	Sprzedaż prawa własności	12
	Umowa ustanowienia prawa użytkowania wieczystego	x
	Umowa zrównania terminów użytkowania wieczystego	x

notarialne	Ustanowienie służebności gruntowej/przesyłu	3
	Umowa zamiany	x
	Umowa darowizny	x
	Inne	x
	Umowa użytkowania	x
	Razem	**15**
Zwykła forma pisemna	Dzierżawa gruntu	4
	Umowa najmu	0
	Umowa użyczenia	1
	Czasowe zajęcie gruntu	11
	Obciążenie z tytułu bezumownego korzystania z gruntu	13
	Razem	**28**

Kontynuowano przygotowanie nieruchomości Skarbu Państwa do zbycia w trybie bezprzetargowym oraz przetargowym.

Zawarto 15 umów notarialnych na łączną kwotę: **213 707,64 złotych.**

SEKCJA ORGANIZACYJNA

Sekcja Organizacyjna w roku 2023 na bieżąco realizowała sprawy w zakresie:

- przyjmowania, rejestracji i przekazywania otrzymanej korespondencji przełożonemu – w roku 2023 wpłynęło **5287** szt. korespondencji.
- Udzielania informacji klientom i kierowania ich do właściwych osób prowadzących sprawę.
- Rozdzielania korespondencji zgodnie z ich dekretacją.
- Organizowania i obsługi spotkań przełożonych z klientami.
- Prowadzenia spraw związanych z funkcjonowaniem sekretariatu Wydziału.
- Rejestracji i przygotowania do wysyłki poczty wychodzącej z Wydziału – w ramach tych czynności wysłano **6335** sztuk korespondencji.
- Rozdzielania zwrotów poczty oraz potwierdzeń odbioru korespondencji dla Pracowników Wydziału.
- Dostarczania i odbioru korespondencji bezpośrednio z sekretariatów innych komórek organizacyjnych Urzędu.

- Prowadzenia ewidencji pełnomocnictw i upoważnień pracowników Wydziału.
- Prowadzenia rejestrów wydawanych przez Wydział decyzji, umów, wykazów, zaświadczeń, oświadczeń i postanowień.
- Prowadzenia rejestrów aktów notarialnych oraz ogłoszeń w sprawie wykazów nieruchomości ukazujących się w prasie lokalnej.
- Prowadzenia rejestrów finansowych zgodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi.
- Udziału w pracach nad projektem budżetu na rok 2024 oraz lata kolejne.
- Nadzoru nad budżetem Wydziału w roku 2023 i jego realizacją poprzez system SAP.
- Sporządzania informacji i sprawozdań dotyczące spraw budżetowych i finansowych, w ramach tych czynności Sekcja Organizacyjna Wydziału Nieruchomości Skarbu Państwa jako dział wiodący dotacji otrzymanej z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami sporządzał informację w zakresie finansowego i rzeczowego wykorzystania dotacji za rok 2022, I półrocze 2023 r. i 3 kwartały 2023 r. przekazanej w dziale 700 rozdziale 70005 oraz przekazywania informacji w zakresie wykonania dochodów za rok 2022, I półrocze 2023 oraz za 3 kwartały 2023 r.
- Przekazywania uwag w zakresie katalogu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat w obszarze gospodarki nieruchomościami.
- Przekazywania informacji z wykonania budżetu w układzie zadaniowym za rok 2022, I półrocze 2023 r. i 3 kwartały 2023 r.
- Prawidłowego i terminowego opisywania faktur i przekazywania ich do realizacji – w ramach tych czynności wprowadzono do EOF **476** dokumentów (z datą wystawienia od 01.01.2023-31.12.2023).
- Analizy i kompletowania dokumentów niezbędnych do wystawienia faktur VAT lub not księgowych oraz korekt faktur. W ramach tych czynności w roku 2023 opracowywano i wystawiano na podstawie zawartych umów faktury za: najem lokalu, bezumowne korzystanie z lokalu, dzierżawę gruntu, wynikające z protokołów czasowego zajęcia nieruchomości, nałożonych opłat z tytułu bezumownego korzystania z gruntów; w 2023 r. wystawiono **ok. 1150** dokumentów sprzedaży. W ramach realizacji ustawy

o podatku VAT sporządzane są również miesięczne rejestry sprzedaży fakturowanej, sprzedaży niefakturowanej, korekt sprzedaży oraz rejestry zakupów.

– Zbierania, aktualizowania i przygotowania informacji do publikacji w BIP – w roku 2023 opublikowano dane w zakresie 1 umowy – zlecenia.
– Kontynuowano prowadzenie ewidencji ilościowo - wartościowej nieruchomości gminnych, w „Systemie Gospodarowania Nieruchomościami"; W 2023 r. wprowadzano **35** spraw związanych z podziałem lub scaleniem nieruchomości, obsłużono w systemie **16** działki będące w użytkowaniu wieczystym, które na podstawie wydanych zaświadczeń przekształcono w prawo własności. W 2023 r. obsłużono w module „MAJ" łącznie **1646** różnych zmian w majątku Gminy, na potwierdzenie których wygenerowane zostały następujące dokumenty:
OT – przyjęcie środków trwałych (81 szt.)
PT, PW – przekazanie środków trwałych (9 szt.)
LT – likwidacja środków trwałych (1064 szt.)
MT – zmiana miejsca użytkowania (178szt.)
ZM, ZW, KUM, KUW (314 szt.).

GOSPODAROWANIE MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY

[Wydział Lokali Mieszkalnych]

W 2023 r. gospodarowanie komunalnym zasobem lokali mieszkalnych realizowano jako zadanie własne Gminy z uwzględnieniem przepisów uchwały nr XV/420/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2020 – 2025" oraz uchwały nr XXII/601/20 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Wrocław.

POLITYKA GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY

W roku 2023 r. znowelizowano przepisy prawa miejscowego w zakresie polityki mieszkaniowej:

Uchwałą nr LXIV/1668/23 z dnia 19 stycznia 2023 r. Rady Miejskiej Wrocławia zmieniono uchwałę nr XXII/601/20 z dnia 30 kwietnia 2020 r. Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w

skład mieszkaniowego zasobu Gminy Wrocław. Zmiana uchwały miała na celu przede wszystkim pełniejsze uwzględnienie w przepisach miejscowych sytuacji życiowej i szczególnych potrzeb osób ubiegających się o najem lokali z zasobu gminy, takich jak: niepełnosprawność, pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinnych formach pieczy zastępczej, czy pokrzywdzenie przemocą domową. W konsultacji z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej dokonano zmian m. in. punktacji określonych kryteriów oceny wniosków. Ponadto poszerzono katalog podmiotów uprawnionych do wnioskowania o przeznaczenie lokali na cele społeczne oraz uszczegółowiono zapis dotyczący ponownego zawarcia umowy najmu mieszkania gminnego po całkowitej spłacie zadłużenia. W załączniku do uchwały doprecyzowano zapisy dotyczące sposobu weryfikacji zamieszkiwania w granicach administracyjnych Wrocławia oraz w warunkach przegęszczenia.
Uchwałą nr LXXI/1837/23 z dnia 13 lipca 2023 r. Rady Miejskiej Wrocławia nastąpiła kolejna zmiana uchwały nr XXII/601/20 z dnia 30 kwietnia 2020 r. Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Wrocław. Przedmiotowa zmiana miała na celu udzielenie pomocy mieszkaniowej lokatorom i byłym lokatorom sprywatyzowanych byłych mieszkań zakładowych położonych na terenie gminy. Pomoc przewidziana uchwałą skierowana została do lokatorów i byłych lokatorów byłych mieszkań zakładowych, w odniesieniu do których brak jest możliwości wykupienia przez gminę zajmowanych przez nich mieszkań od aktualnych właścicieli z uwzględnieniem regulacji ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 788), jak i do tych z nich, którzy zainteresowani są uzyskaniem stabilnej sytuacji mieszkaniowej w postaci najmu lokalu komunalnego.

W dniu 23 listopada 2023 r. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwałę nr LXXV/1926/23
w sprawie zasad i kryteriów wynajmowania lokali mieszkalnych lub budynków mieszkalnych jednorodzinnych przez osobę fizyczną z zasobu społecznej agencji najmu (SAN), która ma na celu stworzenie możliwości powołania na terenie gminy Społecznej Agencji Najmu (SAN). Działalność SAN opierałaby się na dzierżawieniu lokali mieszkalnych lub budynków mieszkalnych jednorodzinnych od ich właścicieli oraz ich wynajmowaniu osobom fizycznym wskazanym przez

gminę z uwzględnieniem zasad i kryteriów określonych w uchwale. Głównym założeniem działalności SAN pozostaje zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej Wrocławia, których gospodarstwa domowe osiągają niski i średni dochód bądź nie spełniają kryteriów uprawniających do najmu mieszkań komunalnych tj. znajdują się w tzw. luce czynszowej.

W IV kwartale 2023 roku rozpoczęto prace związane z przygotowaniem projektu uchwały w sprawie zasad przeprowadzenia naboru wniosków o zawarcie umowy najmu, w tym określenia kryteriów pierwszeństwa, zasad przeprowadzania oceny punktowej oraz maksymalnej wysokości obowiązkowej kaucji dla lokali mieszkalnych wybudowanych we Wrocławiu w inwestycji „Nowa Kolejowa", zrealizowanej przez MDR Inwestycje 8 Sp. z o.o. Celem powyższych działań pozostaje stworzenie przyszłym najemcom lokali położonych w ww. inwestycji możliwości skorzystania z dopłat do czynszu z Funduszu Dopłat w ramach programu Mieszkanie na Start.

W związku z zawarciem w 2021 r. przez gminę Wrocław z Towarzystwem Budownictwa Społecznego Wrocław Sp. z o.o. jednej z dwóch umów o współpracy, dotyczących inwestycji Leśnica IX, w ramach realizacji prawa gminy do wskazania 201 najemców mieszkań w tej inwestycji, w 2023 roku przeprowadzono 6 naborów wniosków o najem ww. mieszkań i opracowano kolejnych 6 list przyszłych najemców, obejmujących łącznie 199 pozycji. Ponadto przyszłym najemcom ww. lokali stworzono możliwość skorzystania z dopłat do czynszu z Funduszu Dopłat w ramach programu Mieszkanie na Start, realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W dniu 04 września 2023 r. zostało zawartych 12 umów pomiędzy Gminą Wrocław, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego w sprawie stosowania dopłat do czynszu w inwestycji TBS Wrocław sp. z o.o. Leśnica IX, czego konsekwencją jest bieżąca realizacja procesu stosowania dopłat do czynszu dla ww. inwestycji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Realizując program Prezydenta Wrocławia:

- kontynuowano realizację zamian gminnych lokali mieszkalnych, w tym cieszące się zainteresowaniem zamiany pozwalające na uzyskanie lokalu większego,

w zamian za dotychczas zajmowany, pod warunkiem wykonania jego remontu we własnym zakresie i na własny koszt;

- w ramach kontynuacji współpracy z TBS Wrocław Sp. z o.o. przeprowadzono opisane powyżej nabory najemców lokali w inwestycji Leśnica IX;
- utworzono listy osób uprawnionych do uzyskania lokalu: objętego najmem socjalnym, lokalu z najmem na czas nieoznaczony oraz lokalu do remontu obejmujące łącznie 680 wnioskodawców;
- zadysponowano ponad 210 wolnych lokali gminnych przeznaczając je do remontu wykonywanego we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy;
- skierowano do Rady Miejskiej Wrocławia projekt zmian do uchwały nr XXII/601/20 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Wrocław m.in. w zakresie punktacji przyznawanej przy ocenie wniosków mieszkaniowych z uwagi na sytuację życiową i szczególne potrzeby wnioskodawców, takie jak: niepełnosprawność, pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinnych formach pieczy zastępczej czy pokrzywdzenie przemocą domową. Uchwała została podjęta przez Radę Miejską Wrocławia w dniu 19 stycznia 2023 r.

REALIZACJA WNIOSKÓW MIESZKANIOWYCH

W 2023 r. wpłynęło **3008** wniosków o najem lokalu mieszkalnego, w tym:

- **1302** z tytułu prowadzonych postępowań dotyczących lokali zamieszkałych,
- **1227** o najem lokalu przez osoby nie posiadające mieszkań, a ubiegające się o najem socjalny lokalu, lokal z najmem na czas nieoznaczony bądź do remontu,
- **209** dotyczących przydzielenia lokalu zamiennego (z tytułu wykwaterowania bądź zamiany „z urzędu”),
- **270** o najem lokalu mieszkalnego w inwestycji Leśnica IX realizowanej przez TBS Wrocław Sp. z o.o.

Liczba wniosków, które wpłynęły w latach ubiegłych wyniosła:

- **2278** w 2020 r.,
- **2738** w 2021 r.,
- **2370** w 2022 r.

W 2023 r. prowadzono postępowania:

1. dotyczące lokali zamieszkałych, w tym:
    - likwidacja lokali wspólnie użytkowanych,
    - przywrócenie tytułu prawnego po spłacie zadłużenia,
    - wydanie tytułu prawnego do lokalu po zgonie dotychczasowego najemcy,
    - wydanie tytułu prawnego po wyprowadzeniu się dotychczasowego najemcy,
    - zmiana powierzchni i struktury lokalu (modernizacje i przebudowy, inwentaryzacje, korekty), bądź określenia najemcy,
    - zamiana lokali między kontrahentami,
    - przedłużenie umowy o najem socjalny dotychczas zajmowanego lokalu i regulowanie sytuacji prawnej lokali zajmowanych uprzednio w ramach najmu socjalnego,
    - adaptacje;
2. dotyczące najmu lokalu na zasadach ogólnych, w tym:
    - najmu lokalu po wykonanym remoncie na koszt własny,
    - najmu lokalu na czas nieoznaczony – w tym realizacja list,
    - najmu socjalnego lokalu – w tym realizacja list,
    - najmu socjalnego lokalu i tymczasowego pomieszczenia w wyniku orzeczenia sądowego;
3. dotyczące zamiany dotychczas zajmowanego lokalu, w tym:
    - wykwaterowania,
    - zamiany „z urzędu”.

W wyniku powyższych postępowań zakończono łącznie **1506** spraw.

Skierowano łącznie **220** spraw do Zespołu Radców Prawnych oraz właściwych zarządców dotyczących wystąpienia na drogę postępowania sądowego w odniesieniu do spraw prowadzonych przez Wydział.

Przygotowano **16** projektów zarządzeń Prezydenta Wrocławia.

GOSPODAROWANIE WOLNYMI LOKALAMI MIESZKALNYMI

W 2023 r. w dyspozycji pozostawało **1941** lokali mieszkalnych, w tym **1841** lokali pochodzących z tzw. „ruchu ludności" oraz **100** lokali z zasobu TBS Wrocław Sp. z o.o. – inwestycja Leśnica IX.

Zagospodarowano **1308** lokali mieszkalnych pochodzących z tzw. „ruchu ludności" oraz zasobu TBS Wrocław Sp. z o.o. – inwestycji Leśnica IX.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na kolejny rok w dyspozycji Wydziału Lokali Mieszkalnych pozostały **633** lokale mieszkalne, w tym:

- **119** niesamodzielnych, w stosunku do których prowadzone są postępowania zmierzające do uregulowania sytuacji prawnej;
- **89** posiadających wady techniczne:
    - ze względu na konieczność podziału na dwie samodzielne jednostki mieszkaniowe,
    - konieczność remontu stropu,
    - zmianę przeznaczenia na lokal niemieszkalny,
    - inne usterki dyskwalifikujące lokal.

Uwzględniając powyższe Wydział Lokali Mieszkalnych dysponuje **425** mieszkaniami
z czego:

- **194** przeznaczono na realizację przyjętej 18.08.2023 r. listy osób uprawnionych do otrzymania lokalu do remontu wykonywanego we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy;
- **76** lokali przeznaczono na realizację przyjętej 18.08.2023 r. listy osób uprawnionych do otrzymania lokalu objętego najmem socjalnym;
- **155** lokali przeznaczonych jest na realizację pozostałych zadań Wydziału, w szczególności wykwaterowań, zamian i realizacji wyroków eksmisyjnych, listy osób uprawnionych do otrzymania lokalu z najmem na czas nieoznaczony.

Wolne lokale	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Ogółem w dyspozycji	1802	1910	1890	1941
Zagospodarowano	1293	1334	1367	1308
Pozostało na kolejny rok	509	576	523	633

Lokale będące w dyspozycji pozostają w ciągłym obrocie i są na bieżąco wskazywane przyszłym najemcom oraz gminnym jednostkom organizacyjnym takim jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, na potrzeby związane z realizacją ich zadań.

Podejmowane działania zmierzają do zadysponowania jak największej liczby wolnych lokali mieszkalnych. Jednak przebieg tego procesu jest utrudniony z uwagi na zły stan techniczny tych lokali, które w większości są zdewastowane, usytuowane na wysokich kondygnacjach (bez wind), w budynkach położonych w mało atrakcyjnych rejonach miasta. Efektem tego jest wielokrotność ich wskazywania w sytuacji odmowy przyjęcia przez przyszłego najemcę.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż środki finansowe niezbędne na wykonanie w wolnych lokalach remontu są ograniczone a procedura związana z wyłonieniem wykonawcy remontu długotrwała.

Należy zaznaczyć, że obecnie Wydział Lokali Mieszkalnych korzysta z **387** mieszkań należących do Towarzystwa Budownictwa Społecznego Wrocław Spółka z o.o. W powyższej liczbie zawiera się **57** lokali zlokalizowanych na osiedlu Nowe Żerniki, objętych programem mieszkań dla seniorów oraz **100** lokali w inwestycji Leśnica IX. W ramach realizacji zawartej z TBS Wrocław Sp. z o.o. umowy najmu ww. lokali w inwestycji Leśnica IX z prawem do ich podnajmu, do końca 2023 r. wydano **68** pism kierujących do zawarcia umowy podnajmu z osobami uprawnionymi do zapewnienia lokalu mieszkalnego przez gminę.

Na podstawie zawartej pomiędzy gminą a Towarzystwem Budownictwa Społecznego Wrocław Sp. z o.o. umowy o współpracy dotyczącej mieszkań dla

seniorów na osiedlu Nowe Żerniki (przy ul. T. Brzozy 25 i K. Bieńkowskiego 22 we Wrocławiu) gminie przysługuje prawo wskazywania najemców 57 lokali w ww. inwestycji. W marcu 2023 r. przeprowadzono nabór wniosków osób, które ukończyły 60 lat, zainteresowanych najmem mieszkań w przypadku ich zwolnienia w przyszłości. W jego wyniku opracowano listę seniorów zainteresowanych najmem mieszkań obejmującą 6 pozycji. W 2023 r. skierowano do zawarcia umowy najmu zwolnionych lokali w ww. inwestycji 3 gospodarstwa domowe.

Realizując zapisy Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2020 – 2025 dotyczące prywatyzacji mieszkań komunalnych - przekazano **143** lokale celem wprowadzenia ich do obrotu cywilnoprawnego, w tym **56** lokali o powierzchni powyżej 80 m^2. Ponadto przekazano **6** budynków w całości przeznaczonych do obrotu cywilnoprawnego.

Ponadto:

- przekazano **6** lokali Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej we Wrocławiu;
- przekazano **5** lokali dla repatriantów realizując uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w tym przedmiocie;
- wydano **5** pism kierujących repatriantów do zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego (realizacja uchwał z lat poprzednich).

LOKALE OBJĘTE NAJMEM SOCJALNYM I TYMCZASOWE POMIESZCZENIA

Na dzień 31 grudnia 2023 r. **587** lokali było objętych umową najmu socjalnego. O statusie lokalu jako objętego najmem socjalnym stanowi rodzaj zawartej i obowiązującej umowy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. zasób pomieszczeń tymczasowych wynosił **105** pomieszczeń.

WYROKI EKSMISYJNE:

Zrealizowano **115** wyroków z powództwa podmiotów innych niż gmina Wrocław (spółdzielnie mieszkaniowe, instytucje oraz osoby fizyczne), z czego:

- **51** wskutek wydania pisma kierującego do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu,
- **12** wskutek wydania pisma kierującego do zawarcia umowy najmu pomieszczenia tymczasowego,
- **52** w wyniku przeprowadzonej weryfikacji i ustalenia nieaktualności sprawy (posiadanie innego lokalu, rezygnacja, zgon osoby uprawnionej).

Ponadto podpisano **6** porozumień z właścicielami lokali mieszkalnych, z których powództwa zapadły wyroki, o remont gminnych lokali w ramach najmu socjalnego, które zostaną wskazane do zasiedlenia osobom uprawnionym.

Zrealizowano **149** wyroków z powództwa gminy Wrocław, z czego:

- **42** wskutek wydania pisma kierującego do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu,
- **17** wskutek wydania pisma kierującego do zawarcia umowy najmu pomieszczenia tymczasowego,
- **2** wskutek wydania pisma kierującego do zawarcia umowy najmu na dotychczas zajmowany lokal jako lokal objęty najmem socjalnym lub pomieszczenie tymczasowe,
- **88** lokali odzyskano wskutek dobrowolnego wydania, porzucenia lokalu, itp.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. pozostało do realizacji **2090** wyroków, obejmujących:

- **982** wyroki sądowe z prawem do najmu socjalnego lokalu, w tym **941** z powództwa gminy Wrocław i **41** z powództwa innych podmiotów,
- **719** wyroków sądowych z prawem do tymczasowego pomieszczenia, w tym **652** z powództwa gminy Wrocław i **67** z powództwa innych podmiotów,
- **366** wyroków z powództwa gminy Wrocław z prawem do najmu socjalnego lokalu oraz tymczasowego pomieszczenia,
- **23** wyroki z powództwa gminy Wrocław bez prawa do najmu socjalnego lokalu oraz tymczasowego pomieszczenia.

ODSZKODOWANIA

Wysokość odszkodowań wraz z odsetkami jakie gmina Wrocław w 2023 r. wypłaciła właścicielom lokali w związku z niedostarczeniem lokalu w ramach najmu socjalnego lub pomieszczenia tymczasowego wynosiła: **856 401,59 zł**.

Wysokość odszkodowań w latach ubiegłych wynosiła:

- **1 695 807,37** zł w 2020 r.
- **1 644 050,16** zł w 2021 r.
- **1 411 852,60 zł**. w 2022 r.

WYKWATEROWANIA

W 2023 r. prowadzono wykwaterowania ze **134** budynków, z tego **16** budynków wykwaterowano w całości przede wszystkim ze względu na zły stan techniczny.

Ponadto wykwaterowano **25** najemców wraz z osobami uprawnionymi z pojedynczych lokali oraz dokonano **1** wykwaterowania z placówki oświatowej.

Plan wykwaterowań wraz z dodatkowymi zobowiązaniami obejmował łącznie **222** budynki zakwalifikowane do wykwaterowania.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. zgodnie z obowiązującym planem wykwaterowań, do wykwaterowania pozostało **206** budynków.

PRZYDZIAŁ LOKALI MIESZKALNYCH

Realizacja list osób uprawnionych do (na dzień 31 grudnia 2023 r.):

- mieszkania do remontu wykonywanego we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy – zrealizowano (poprzez wydanie pisma kierującego do zawarcia umowy o remont) **117** spraw, w tym **44** sprawy z utworzonej w sierpniu 2023 r. listy obejmującej **484** osoby oraz **73** sprawy z analogicznych list z lat ubiegłych.
- lokalu z najmem na czas nieoznaczony – zrealizowano (poprzez wydanie pisma kierującego do zawarcia umowy najmu) **4** sprawy z utworzonej w

grudniu 2021 r. listy obejmującej **27** osób. Jednocześnie na remont wskazanego i przyjętego lokalu oczekuje **21** wnioskodawców, a w stosunku do **1** wnioskodawcy, który zadeklarował wyremontowanie lokalu we własnym zakresie, zostało wydane pismo kierujące do zawarcia umowy o remont.

- najmu socjalnego lokalu – zrealizowano (poprzez wydanie pisma kierującego do zawarcia umowy najmu) **40** spraw, w tym **3** sprawy z utworzonej w sierpniu 2023 r. listy obejmującej **126** osób oraz **37** spraw z analogicznych list z lat ubiegłych. Jednocześnie na remont wskazanego i przyjętego lokalu oczekuje **161** wnioskodawców, w tym **33** z listy z 2023 r.

Ponadto wydano **11** pism kierujących do zawarcia umowy o remont lokalu wykonywanego we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy w związku z przekroczeniem dochodu uprawniającego do najmu socjalnego oraz **186** pism kierujących do zawarcia umowy najmu lokalu po zakończonym remoncie wykonywanym we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. na pierwsze wskazanie lub kolejne wskazanie lokalu bądź skreślenie z listy oczekuje:

- **91** wnioskodawców w ramach najmu socjalnego,
- **54** wnioskodawców uprawnionych do otrzymania lokalu z najmem na czas nieoznaczony,
- **439** wnioskodawców uprawnionych do otrzymania lokalu do remontu.

Liczby te obejmują również listy z lat ubiegłych.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba wnioskodawców ubiegających się o umieszczenie na liście osób zakwalifikowanych do otrzymania lokalu wynosi **2259**, w tym:

- **865** ubiegających się o lokal w ramach najmu socjalnego,
- **328** ubiegających się o lokal z najmem na czas nieoznaczony,
- **1066** ubiegających się o lokal do remontu.

W ramach realizacji uchwały nr XXII/601/20 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych

wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Wrocław w zakresie udzielania pomocy mieszkaniowej osobom realizującym programy prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
w szczególności w zakresie wychodzenia z bezdomności, wydano:

- 10 pism zawierających zapewnienie zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu,
- 1 pismo zawierające zapewnienie zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony,
- 2 pisma kierujące do zawarcia umowy o remont lokalu wykonywanego w zakresie i na koszt przyszłego najemcy,
- 3 pisma kierujące wnioskodawców, którzy otrzymali zapewnienie ich zawarcia
  w latach poprzednich, do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu,
- 4 pisma kierujące wnioskodawców, którzy otrzymali zapewnienie ich zawarcia
  w latach poprzednich, do zawarcia umowy najmu na czas nieoznaczony,
- 2 pisma kierujące wnioskodawców, którzy otrzymali skierowanie do wykonania remontu w latach poprzednich, do zawarcia umowy najmu po remoncie wykonywanym w zakresie i na koszt przyszłego najemcy.

ZAMIANY

Na dzień 31 grudnia 2023 r. zrealizowano **79** zamian lokali, w tym:

- **4** zamiany między kontrahentami,
- **75** zamian „z urzędu”.

W wyniku zamian między kontrahentami z tzw. „przejęciem długu” odzyskano zaległe należności w wysokości **11 523,39 zł.**

Wysokość odzyskanego zadłużenia w wyniku zamiany lokali w latach ubiegłych wynosiła:

- **52 207,65 zł** w 2020 r.
- **145 337,02 zł** 2021 r.
- **574 942,15 zł** w 2022 r.

W ramach realizacji wprowadzonej w 2020 r. możliwości zamiany dotychczas zajmowanego mieszkania na lokal większy pod warunkiem wykonania remontu we własnym zakresie i na własny koszt przyjęto **65** wniosków. Wydano **44** pisma kierujące do zawarcia umowy o remont.

Ponadto w ramach realizacji procedury zamiany mieszkań między kontrahentami w aplikacji Zamiana Mieszkań umieszczono **125** ofert.

KORESPONDENCJA

W 2023 r. wpłynęło do Wydziału łącznie **25706** pism i wniosków, w tym:

- **3008** wniosków o najem lokalu mieszkalnego;
- **22698** pism, w tym:
  - **1** wystąpienie poselskie,
  - **9** wystąpień i interpelacji radnych Rady Miejskiej Wrocławia,
  - **6** skarg od klientów,
  - **1** wystąpienie senatora,
  - **15** wystąpień Rzecznika Praw Obywatelskich.
  -

GOSPODAROWANIE ZASOBEM KOMUNALNYM GMINY WROCŁAW
[Zarząd Zasobu Komunalnego]

REALIZACJA ZADAŃ PRZEZ ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO (ZZK) I SPÓŁKĘ WROCŁAWSKIE MIESZKANIA (Spółka)

ZASÓB KOMUNALNY I SPOSÓB ZARZĄDZANIA ZASOBEM LOKALI KOMUNALNYCH

Zarządzanie zasobem komunalnym Gminy Wrocław obejmuje zasób mieszkaniowy, lokale użytkowe, garaże, urządzenia komunalne i nieruchomości gruntowe z ich częściami składowymi, które nie pozostają w zarządzie lub administrowaniu innych komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz innych jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław.
Działania te wykonywane są przez: Zarząd Zasobu Komunalnego, który jest jednostką budżetową Gminy, nie posiadającą osobowości prawnej oraz spółkę z

ograniczoną odpowiedzialnością Wrocławskie Mieszkania.
Czynności związane z zarządzaniem komunalnym zasobem wyżej wymienione podmioty jak w poprzednich latach wykonują bezpośrednio własnymi siłami poprzez swoje komórki organizacyjne lub zlecają, możliwe do wyodrębnienia jednolite rodzajowo i specjalistyczne czynności z zakresu obsługi nieruchomości, firmom zewnętrznym. Przyjęty model zarządzania zasobem zmierza do zapewnienia pełnego wykonywania funkcji właścicielskich przez Gminę Wrocław wobec swoich nieruchomości i pozwala na zachowanie ciągłości zarządzania.

Wielkość zasobu komunalnego w latach 2020 - 2023

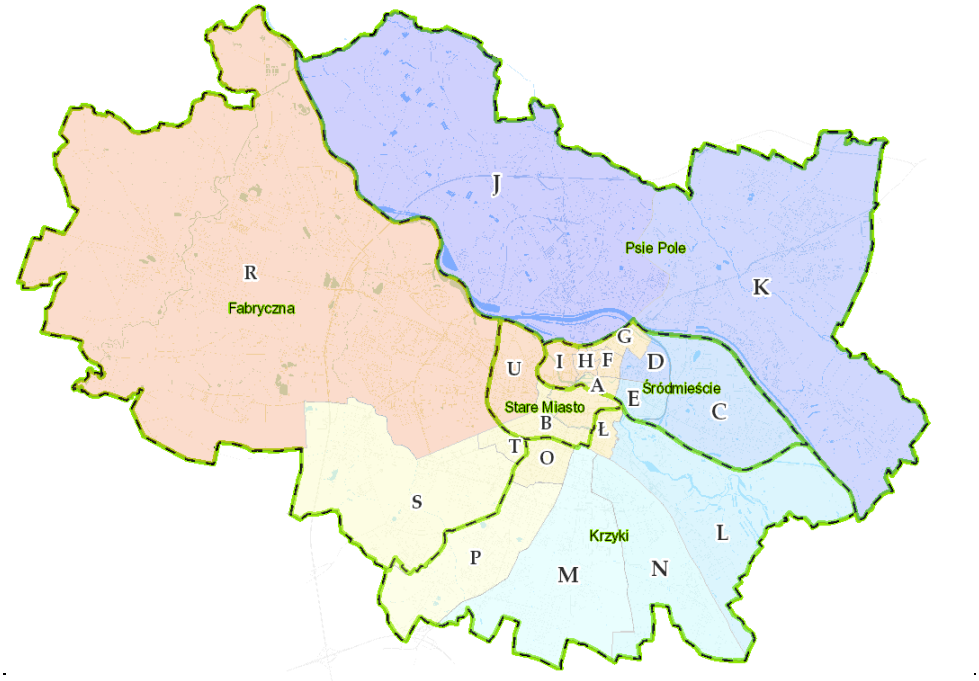
	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Liczba budynków 100% Gminnych	1 515	1 482	1 450	1453
Liczba budynków stanowiących Wspólnotę Mieszkaniową	4 022	4 013	3 996	3 979
Liczba LM Gminy Wrocław	33 493	32 642	31 747	30 973
Powierzchnia użytkowa LM Gminy Wrocław (m²)	1 630 063,13	1 591 357,17	1 546 575,40	1 508 089,56
Ilość LU Gminy Wrocław	2 132	2 086	2 050	2 026
Powierzchnia użytkowa LU Gminy Wrocław (m²)	269 873,19	270 411,66	256 337,21	256 405,01
garaży Gminy Wrocław	1 923	1 890	1 877	1 895
Powierzchnia użytkowa garaży Gminy Wrocław (m²)	31 962,08	31 189	31 069,64	31 373,53
Tereny zewnętrzne	4 524 515	4 075 602	3 991 738	3 990 007

(m²)				
Ogródki przydomowe (m²)	490 572	473 069	474 425	472 146,61

Wielkość zasobu komunalnego na 31.12.2023

	Zarządzane przez ZZK	**Zarządzane przez WM**	**Zasób komunalny ogółem**
Ilość budynków 100% Gminnych	898	555	1 450
Ilość budynków stanowiących Wspólnotę Mieszkaniową	2 582	1 397	3 996
Ilość LM Gminy Wrocław	19 830	11 143	31 747
Powierzchnia użytkowa LM Gminy Wrocław (m²)	971 832,53	536 257,03	1 546 575,40
Ilość LU Gminy Wrocław	1 412	614	2 050
Powierzchnia użytkowa LU Gminy Wrocław (m²)	193 223,25	63 181,76	256 337,21
Ilość garaży Gminy Wrocław	1 218	677	1 877
Powierzchnia użytkowa garaży Gminy Wrocław (m²)	19 755,75	11 617,78	31 069,64
Tereny zewnętrzne (m²)	2 210 628	1 779 379	3 991 738
Ogródki przydomowe (m²)	110 061,61	362 085	474 425

Podział miasta Wrocław na rejony

Zarząd Zasobu Komunalnego zarządza zasobem komunalnym w rejonach Miasta A, B, F, G, H, I, Ł, O, P, R, S, T, U natomiast Spółka Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. wykonuje czynności zarządzania w zasobie komunalnym w rejonach C, D, E, J, K, L, M, N Miasta.

ZASÓB ZARZĄDU ZASOBU KOMUNALNEGO

Według ewidencji ZZK, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2023 roku na zasób komunalny będący przedmiotem działania Zarządu Zasobu Komunalnego składało się:

- 898 budynków 100% gminnych i 2 582 budynków wspólnot mieszkaniowych, w których znajdowało się 19 830 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej
  971 832,53 m2,
- 1 412 lokali użytkowych Gminy o powierzchni użytkowej 193 223,25 m2,
- 1 218 garaży o powierzchni użytkowej 19 755,75 m2,
- 2 210 628 m2 powierzchni terenów zewnętrznych (bez chodników),
- ogródki przydomowe o powierzchni 110 061,61 m2

W 2023 roku Zarząd Zasobu Komunalnego przejął do zarządzania działki o łącznej powierzchni 8 257 m². Przejęte zostało 7 nieruchomości niezabudowanych (11 działek geodezyjnych) położonych przy ul. Św. Antoniego, ul. Kościuszki 53, ul. Wybrzeże Słowackiego, ul. Stabłowickiej 27, 31, 33, 35, 39, ul. Ukraińskiej 2 i ul. Żagańskiej oraz 1 nieruchomość zabudowana przy ul. Strzegomskiej 9, na której zlokalizowany jest budynek użytkowy o powierzchni 1 125 m². W wyniku zakończonego postępowania spadkowego na rzecz Gminy Wrocław przejęto do zarządzania 18 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 581,79 m², zlokalizowanych w 3 budynkach wspólnot mieszkaniowych i 6 budynkach spółdzielni mieszkaniowych.
Przejęto również 100 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 4 636,27 m² w zasobie Towarzystwa Budownictwa Społecznego, zlokalizowanych w budynkach przy ul. Błońskiej i ul. Uralskiej.

Natomiast przekazano 7 nieruchomości (8 działek geodezyjnych) o łącznej powierzchni 2 716 m², zlokalizowanych przy ul. Pobożnego 3, ul. Poniatowskiego 6, Placu Uniwersyteckim 7, Dolnobrzeskiej 14, Radomskiej 30, Pułaskiego 36 i Maślickiej 188a.

ZASÓB SPÓŁKI WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

Na zasób komunalny zarządzany przez Spółkę w 2023 roku składały się: nieruchomości mieszkalne i niemieszkalne, obiekty i urządzenia użyteczności publicznej, obiekty administracyjne oraz tereny zewnętrzne w rejonach C, D, E, J, K, L, M oraz N Miasta Wrocławia.
Według ewidencji, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2023 roku na zasób komunalny będący przedmiotem działania spółki składało się:

- 555 budynków 100% gminnych i 1 397 budynków wspólnot mieszkaniowych, w których znajdowało się 11 143 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej 536 257,03 m^2,
- 614 lokali użytkowych Gminy o powierzchni użytkowej 63 181,76 m^2,
- 677 garaży o powierzchni użytkowej 11 617,78 m^2,
- 1 779 379 m^2 powierzchni terenów zewnętrznych (bez chodników),
- ogródki przydomowe o powierzchni 362 085 m^2

W trakcie 2023 roku następowały zmiany w liczbie zarządzanego przez Spółkę

zasobu komunalnego polegające na jego zwiększeniu w związku z przejmowaniem nowego zasobu do zarządzania bądź na zmniejszeniu związanym ze sprzedażą zarządzanych przez Spółkę lokali mieszkalnych i użytkowych.

PROGRAM DOPŁAT DO WYMIANY PIECÓW NA EKOLOGICZNE ŹRÓDŁA CIEPŁA KAWKA PLUS

We Wrocławiu w roku 2023 nadal funkcjonował miejski program dopłat do wymiany pieców na ekologiczne źródła ciepła Kawka Plus. Mieszkańcy, którzy zlikwidują piec na paliwo stałe i zamontują proekologiczny system ogrzewania mogą otrzymać zwrot kosztów (w 2023 roku do 10 tys. zł) oraz uzyskać zwolnienia i ulgi w czynszu. Program ten był realizowany przez Biura Obsługi Klienta w ZZK i Centrum Obsługi Mieszkańca w Spółce.
Pracownicy ZZK i Spółki prowadzili intensywną kampanię informacyjną tj. przeprowadzali rozmowy telefoniczne oraz prowadzili korespondencję, przedstawiając wszelkie zalety i korzyści zachęcając mieszkańców do podjęcia decyzji o zmianie ogrzewania na ekologiczne. Informowali o możliwości dopłat gotówkowych a także możliwości zwolnienia i ulg w czynszu.
Od zdecydowanych najemców przyjmowano wnioski, a następnie wydawano warunki i zgody na zmianę systemu ogrzewania.

Działania ZZK i Spółki w 2023 roku w zakresie programu Kawka Plus w liczbach przedstawiają się następująco:
- 4 288 kontaktów z klientami (pisma, rozmowy telefoniczne, udzielanie informacji) w wyniku których złożono 277 wniosków o zmianę ogrzewania,
- wydano 223 pism dot. warunków koniecznych do spełnienia celem pozyskania zgody na zmianę ogrzewania,
- wydano 197 zgód na zmianę sposobu ogrzewania na podstawie otrzymanych dokumentów,
- dokonano 383 odbiory wykonanej zmiany ogrzewania,
- w przypadku 92 wniosków wydano odmowę na zmianę sposobu ogrzewania, w większości z uwagi na uciepłownienie planowane do realizacji przez ZZK lub zarządcę WM oraz brak tytułu prawnego do zajmowanego lokalu.

DZIAŁANIA OBEJMUJACE POMOC OBYWATELOM IKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM TEGO PAŃSTWA

W związku z wybuchem konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy dnia 24.02.2022 roku do Polski zaczęli napływać obywatele Ukrainy - uchodźcy wojenni — szukając schronienia przed wojną w ich kraju. Napływ uchodźców wojennych z terenu Ukrainy wymagał podjęcia szeregu niezwłocznych działań, celem zapewnienia pomocy w zakresie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy szukającym schronienia w Polsce.

ZARZĄD ZASOBU KOMUNALNEGO

Obsługa indywidualnych wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia uchodźcom z Ukrainy

Rok 2023 był kolejnym, w którym realizowano powierzone przez Dyrektora Departamentu Nieruchomości i Eksploatacji Urzędu Miejskiego Wrocławia zadanie doraźne zlecone Prezydentowi Wrocławia ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy polegające na udzielaniu informacji, wyjaśnianiu zasad, przyjmowaniu, rejestracji, weryfikacji oraz akceptacji wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia uchodźcom przed działaniami wojennymi w Ukrainie. W roku 2023 ograniczono do jednego miejsce przyjmowania wniosków oraz zminimalizowano niezbędna liczbę angażowanych pracowników. W pierwszych miesiącach do obsługi wniosków zaangażowanych było 30 pracowników a kolejne modyfikacje modelu pozwoliły na ograniczenie do jednej osoby. W roku 2023 przyjęto 2 081 wniosków.

Prowadzenie ośrodka zbiorowego zakwaterowania dla uchodźców z Ukrainy „Przystanek Grochowa”

Ośrodek przy ul Grochowej 13 prowadzony od 13.03.2022 r. jest przygotowany na przyjęcie i zakwaterowanie 400 osób.
W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. w ośrodku łącznie zakwaterowano 1 255 osób, a opuściło go 265 osób. Przebywa w nim średnio 200 osób na dobę.
W związku z przedłużeniem obowiązywania ustawy z dnia 12.03.2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa do marca 2024 r. wystąpiła konieczność wykonania częściowego remontu obiektu aby umożliwić jego bezpieczne użytkowanie.

Przeprowadzono remont węzłów sanitarnych i łazienek, wymieniono kabiny prysznicowe, które w związku z bardzo intensywnym użytkowaniem zostały wyeksploatowane; dokonano również bieżących napraw dachu.
Koszt przeprowadzonego remontu obejmował:

- remont sanitariatów – 69 446,59 zł,
- remont instalacji – 22 169,59 zł,
- remont dachu – 39 897,93 zł.

Koszt napraw bieżących i usuwania awarii wyniósł 52 425,30 zł.

Zapewnienie opieki w ośrodku dla obywateli Ukrainy powierzono Towarzystwu Pomocy im. Św. Brata Alberta umową na czas określony, do dnia 31.12.2023 r., w ramach której zobowiązane ono jest do zakwaterowania, zapewnienia całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów dla osób skierowanych do ośrodka, prowadzenia ewidencji osób przybywających do ośrodka i opuszczających go, zapewnienia tłumaczy, kontaktu z obsługą medyczną, utrzymania właściwego stanu sanitarnego, prania pościeli, zapewnienie bezpieczeństwa i dozoru, przyjmowania wpłat od obywateli Ukrainy zakwaterowanych w ośrodku podlegających obowiązkowi partycypacji, prowadzenia ewidencji księgowej. W ramach umowy operator ośrodka zobowiązany został również do wykonywania drobnych napraw i konserwacji elementów budynku i wyposażenia ośrodka.
Wynagrodzenie operatora obiektu w terminie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wyniosło 1 616 691,50 zł.
W ramach obsługi ośrodka ZZK zawarł umowy:

- na wynajem stołów i ław, które stanowią wyposażenie jadalni - 30 000 zł (umowa obowiązywała do 28.02.2023 r.),
- na ochronę mienia – 120 485,88 zł (umowa obowiązywała do 30.06.2023 r.)
- na sprzątanie obiektu – 39 276,36 zł (umowa obowiązywała do 31.12.2022 r., f-v została wystawiona 03.01.2023 r.),
- użyczenia nieruchomości położonej przy ul. Grochowej 13.

Pozostałe koszty:

- zapewnienie wyżywienia – 2 139 450,00 zł,
- energia elektryczna – 115 038,09 zł,
- co, cw, zimna woda, ścieki – 390 748,80 zł.

Wszystkie koszty poniesione z tytułu obsługi ośrodka zostały zwrócone w całości przez Wojewodę Dolnośląskiego na podstawie Wniosków o przekazanie środków finansowych z Funduszu Pomocy na realizację zadań, o których mowa w art. 12 ust. 1 i art. 13 (dotyczy wyłącznie Gmin) ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. poz. 583), przekazywanych przez ZZK do Departamentu Finansów Publicznych Urzędu Miejskiego Wrocławia. Działania, które wykraczały poza zadania wskazane w ww. ustawie wymagały zewnętrznego finansowania oraz każdorazowej zgody koordynatorów z ramienia ZZK.

WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

Spółka, podobnie jak ZZK, została wyznaczona do obsługi indywidualnych wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy.
W roku 2023 przyjęto 6 011 wniosków.
W roku 2023 kontynuowano organizację zakwaterowania, całodziennego wyżywienia oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych niezbędnych produktów, w obiektach Dom studencki „Pancernik" przy ul. Tramwajowej 2B i w Hotelu Asystenta „Sezam" przy ul. M. Curie-Skłodowskiej 83 – 85 we Wrocławiu.
Spółka celem dalszej realizacji powierzonego jej zadania w zakresie bieżącej obsługi uchodźców zakwaterowanych w ww. obiektach na podstawie art. 12 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. 2022 poz. 583) kontynuowała zawarte w 2022 r. następujące umowy:

- umowę użyczenia nieruchomości położonych we Wrocławiu przy ul. Tramwajowej 2B (Dom Studencki Pancernik) i przy ul. Curie – Skłodowskiej 83-85 (Hotel Asystenta „Sezam") nr DGN.0322.28.2022.Uch zawartą w dniu 31.05.2022 r. z Uniwersytetem Wrocławskim;
- umowę dotyczącą zasad współpracy w ramach pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, realizowanej w nieruchomości przy ul. M. Skłodowskiej – Curie 83-85 – DAWNY HOTEL

ASYSTENTA „SEZAM” zawartą w dniu 28.04.2022 r. z Fundacją Medyczną Solidarność;

- umowę dotyczącą zasad współpracy w ramach pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, realizowanej w nieruchomości przy ul. Tramwajowej 2B – DAWNY DOM STUDENCKI „PANCERNIK” zawarta w dniu 05.07.2022 r. z Wrocławską Spółdzielnią Socjalną.

Wyżej wymienione umowy o współpracy regulowały zakres obowiązków stron oraz zlecały m.in. następujące zadania:

- zapewnienie tymczasowego zakwaterowania na terenie obiektu (w tym zapewnienie całodobowej obsługi kadry merytorycznej - swobodnie władającej językiem polskim
  i ukraińskim/opcjonalnie rosyjskim lub angielskim) na zasadach uzgodnionych ze Spółką lub Gminą Wrocław;
- zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego;
- zapewnienie środków czystości;
- zapewnienie materiałów medycznych pierwszej pomocy - wyposażenie apteczek.

W 2023 roku sporządzono i zawarto aneksy przedłużające i uaktualniające zapisy ww. umów. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, Spółka podpisała z Operatorami aneksy regulujące zasady pobierania opłat od obywateli Ukrainy.

W celu realizacji w obrębie obu nieruchomości celów określonych Decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr 65/2022/BZ Spółka dochowywała wszelkich wymogów formalnych wymaganych w przypadku korzystania z obiektu budowlanego na cele zakwaterowania zbiorowego, w tym w szczególności wymogów wynikających z przepisów techniczno-budowlanych, przeciwpożarowych oraz higieniczno-sanitarnych dla obu nieruchomości.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania obiektów prowadzono na bieżąco prace konserwacyjne polegające m.in. na usuwaniu usterek z branż sanitarnej (17 zleceń), elektrycznej (60 zleceń) i budowlanej (23 zlecenia).

Wykonano wymagane i konieczne do prawidłowego korzystania z nieruchomości obowiązkowe przeglądy, wskazane w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane oraz przeglądy wymagane przez producentów urządzeń zamontowanych w nieruchomościach.
Zlecono również następujące czynności:

- utrzymanie czystości i porządku budynków usytuowanych przy ul. Tramwajowej 2B oraz ul. M. Skłodowskiej-Curie 83-85 we Wrocławiu;
- roboty remontowe i czynności konserwacji w branży elektrycznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania nieruchomości przy ul. Tramwajowej 2B oraz ul. M. Skłodowskiej-Curie 83-85 we Wrocławiu;
- roboty remontowe i czynności konserwacji w branży ogólnobudowlanej i sanitarnej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania nieruchomości przy ul. Tramwajowej 2B oraz ul. M. Skłodowskiej-Curie 83-85 we Wrocławiu;
- wykonanie trzykrotnej, obowiązkowej deratyzacji części wspólnych budynków przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 83-85 oraz ul. Tramwajowej 2B;
- Wykonanie dezynsekcji nieruchomości przy ul. Tramwajowej 2B oraz ul. M. Skłodowskiej-Curie 83-85 we Wrocławiu;

W związku ze skierowanym wnioskiem do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu o wygaszeniu tymczasowego obiektu zakwaterowania obywateli Ukrainy – Domu Studenckiego „Pancernik” Spółka wypowiedziała na dzień 30.11.2023 r. umowę dotyczącą zasad współpracy w ramach pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, realizowanej w nieruchomości przy ul. Tramwajowej 2B – DAWNY DOM STUDENCKI „PANCERNIK” zawartą w dniu 05.07.2022 r. z Wrocławską Spółdzielnią Socjalną. Zważywszy na obecną sytuację uchodźców z Ukrainy, w tym brak uzasadnienia dla kontynuowania ich zakwaterowania w Hotelu Asystenta „Sezam”, w grudniu 2023 roku Spółka wypowiedziała umowę użyczenia nieruchomości położonych we Wrocławiu przy ul. Tramwajowej 2B

(Dom Studencki Pancernik) i przy ul. Curie – Skłodowskiej 83-85 (Hotel Asystenta „Sezam”), ze skutkiem na 31.03.2024 r.

EKSPLOATACJA ZASOBU GMINNEGO
Zarząd Zasobu Komunalnego
Lokale mieszkalne

Liczba gminnych lokali mieszkalnych znajdujących się w zarządzie ZZK na przestrzeni lat 2020– 2023 oraz na koniec 2023 roku przedstawia się następująco:

Liczba lokali mieszkalnych Gminy			
ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
21 443	20 874	20 321	19 830

Umowy najmu lokali mieszkalnych

W 2023 roku w zakresie dotyczącym zadań związanych z najmem lokali mieszkalnych m.in. z zawarciem umów najmu, sporządzaniem aneksów, z wypowiedzeniem najmu, ze zwrotem kaucji mieszkaniowej, interwencjami i zapytaniami dotyczącymi lokali mieszkalnych wpłynęły 3 948 pisma, wnioski, odwołania.
Wg stanu na 31 grudnia 2023 roku na podstawie umów najmu było zajmowanych 12 467 lokali oraz bezumownie 5 016 lokali mieszkalnych.
W 2023 roku przygotowano 2 531 umów i aneksów do umów najmu lokali mieszkalnych. Ponadto, wystąpiono do Wydziału Lokali Mieszkalnych Urzędu Miejskiego we Wrocławiu o ponowne rozpatrzenie 4 skierowań do zawarcia umowy/aneksu, w wyniku czego WLM UM anulował te skierowania.
Dodatkowo, m.in. na wniosek Wydziału Lokali Mieszkalnych UMW w 2023 roku przygotowano dla wskazanych jednostek samorządowych 6 umów użyczenia

lokali mieszkalnych, 5 aneksów oraz 2 porozumienia dotyczące rozwiązania umów użyczenia, w związku z ustanowieniem trwałego zarządu.
Po szczegółowej analizie dokumentów i informacji przekazywanych przez inne komórki ZZK i UMW, wypowiedziano najem 290 najemcom, ze skutkiem prawnym w 2023 roku.
W 2023 roku ZZK kontynuował realizację zadania - prowadzenie spraw o opróżnienie, opuszczenie i wydanie lokali mieszkalnych, co do których tytuł prawny wygasł wskutek wypowiedzenia z powodu zalegania z zapłatą czynszu lub innych opłat za używanie lokalu. W 2023 roku przygotowano 71 wniosków o skierowanie pozwów do sądu w ww. temacie.
W związku z wejściem w życie z dniem 21.04.2019 roku, nowelizacji ustawy z dnia 21.06.2001 roku, o ochronie praw lokatorów mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego – Dział Kaucji i Lokali Mieszkalnych w 2021 roku kontynuował zadania związane ze zmianą naliczeń opłat w systemie finansowo-księgowym Granit, za korzystanie z gminnych lokali mieszkalnych, przez osoby objęte wyrokami eksmisyjnymi, przyznającymi im uprawnienia do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu.
W przypadku 13 lokali, osobom uprawnionym do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu w wyniku wyroku sądu, wprowadzono zmiany naliczeń czynszu. Jednocześnie, dla 6 lokali mieszkalnych przywrócono pełną wysokość odszkodowania, naliczoną w oparciu o art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 21.06.2001 r., o ochronie praw lokatorów mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, w związku wyprowadzeniem się lub zgonem osób uprawnionych do najmu socjalnego lokalu.

W 2023 roku prowadzono również sprawy związane z udzielaniem ulgi w czynszu z tytułu niskich dochodów oraz o odstąpienie od naliczania 15% zwyżki za lokal powyżej 80 m² . Wnioski były rozpatrywane w oparciu o uchwałę nr XV/420/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2020-2025 ze zmianami oraz Zarządzenie nr 249/09 Dyrektora Zarządu Zasobu Komunalnego z dnia 20 sierpnia 2009 r. Pozytywnie zaopiniowano 4 wnioski o udzielenie ulgi z tytułu niskich dochodów, spełniające kryteria wynikające z ww. uchwały. Pozostałe wnioski złożone przez najemców nie spełniały warunków określonych w ww. uchwale.

Na podstawie § 10 ust. 4 uchwały nr XV/420/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2020-2025 ze zmianami, udzielono:

- 378 zwolnień 100 % z czynszu z tytułu dokonania przez najemcę trwałej zmiany systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na niskoemisyjny system ogrzewania,
- 542 zwolnień 50 % z czynszu z tytułu dokonania przez najemcę trwałej zmiany systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na niskoemisyjny system ogrzewania.

Na podstawie § 12 ust. 9 uchwały nr XV/420/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wrocław na lata 2020-2025 ze zmianami, udzielono:

- 71 obniżek czynszu o 20 % w związku z wykonywanymi pracami remontowymi w budynku, obejmującymi prace w lokalach mieszkalnych, z uwagi na uciążliwości związane z zamieszkiwaniem w lokalu podczas remontu.

Ze względu na zniesienie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, dla 29 pracowni plastycznych ustalono czynsz w oparciu o Zarządzenie nr 2393/20 Prezydenta Wrocławia w sprawie ustalenia wysokości stawki bazowej czynszu za najem lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Wrocław na poziomie stawki bazowej
w wysokości 8,90 zł za m².
W styczniu 2023 roku wprowadzono do systemu i wydrukowano zawiadomienia o zmianie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od 1 lutego 2023 roku dla najemców i użytkowników około 18 tysięcy lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób Gminy Wrocław.
W związku z przekazaniem ZZK czynności zarządzania 100 lokalami mieszkalnymi wynajętymi przez Gminę Wrocław od Towarzystwa Budownictwa Społecznego Wrocław Sp. z o. o., położonymi w inwestycji Leśnica IX, - przygotowano 50 umów podnajmu dla osób wskazanych przez WLM UM we Wrocławiu.

Naliczenie zwaloryzowanych kaucji mieszkaniowych, związane z realizacją uchwały Rady Miejskiej Nr XLIX/697/98 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 27 lutego 1998 roku ze zmianami, sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Wrocław a także ze zwrotem kaucji mieszkaniowych przedstawia tabela:

kryteria oceny	**Liczba wniosków**	**kwota kaucji naliczonych**	**kwota kaucji wypłaconych**	**środki potrzebne na wypłaty**
kaucje wypłacone w 2023 (kaucje wpłacone po 1.01.2009r)	16	33 868	46 525	12 657

LOKALE UŻYTKOWE

Stan zasobu komunalnego lokali użytkowych i garaży na przestrzeni lat 2020-2023 oraz na koniec 2023 roku przedstawia poniższa tabela:

	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Lokale w budynkach użytkowych i mieszkalno-użytkowych	1 482	1 457	1 432	1 412
Garaże wolnostojące i w budynkach	1 232	1 217	1 217	1 218

W 2023 roku statystyka zmian na zasobie przedstawia się następująco :

- sprzedano: 23 lokale użytkowe i 2 garaże,
- przybyło do zasobu: 6 lokali użytkowych, 1 garaż, 26 stanowisk dla rowerów (2 wiaty).

Umowy zawarte

W 2023 roku zawarto na lokale użytkowe:

- 120 umów najmu w tym :

- na czas nieoznaczony - 20 umów,
- czas oznaczony - 100 umów,

- 13 umów użyczenia w tym :

- na czas nieoznaczony - 4 umowy,

- czas oznaczony - 9 umów,
- 2 umowy dzierżawy na czas oznaczony,
- 64 aneksów do umów najmu,
- 1 aneks do umowy dzierżawy terenu.

W 2023 roku zawarto na garaże i miejsca parkingowe:
- 39 umów najmu garaży i dzierżawy terenu pod garażami,
- 17 umów najmu na miejsca parkingowe,
- 22 umowy na wiaty rowerowe,
- 4 aneksy do umów najmu garaży i dzierżawy terenu pod garażami.

Umowy wypowiedziane

W 2023 roku wypowiedziano 23 umowy najmu na lokale użytkowe:
- w 20 przypadkach umowę wypowiedział najemca,
- w 3 przypadkach umowę wypowiedziało ZZK z powodu zadłużenia czynszowego najemcy.

W 2023 roku wypowiedziano 16 umów najmu garaży lub miejsca parkingowe:
- w 13 przypadkach umowę wypowiedział najemca/dzierżawca,
- w 3 przypadkach umowę wypowiedziało ZZK z powodu zadłużenia czynszowego najemcy.

Ogródki przy lokalach gastronomicznych w 2023 rok

W sezonie funkcjonowania ogródków przy lokalach gastronomicznych w 2023 roku zawarto 96 umów na organizację ogródków gastronomicznych. Pozostałe umowy zawierane w 2021 roku lub 2022 roku (25) mogły być zgodnie z wcześniejszymi uzgodnieniami z Koordynatorem Projektu Plastycznego Wystroju Miasta i Miejskim Konserwatorem Zabytków oraz nowym zarządzeniem zawierane na okres 3 lat (były więc kontynuowane w 2023).
Sporządzano umowy na organizację ogródków, przeprowadzono wizje w terenie i kontrole sposobu realizacji umów przez najemców, wysyłano wezwania i upomnienia w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.
Naliczenia za ogródki przy lokalach gastronomicznych wyniosły: 1 529 891,77 zł

Lokale z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych oraz realizację zadań publicznych i zleconych.

W 2023 roku liczba lokali zajmowanych przez organizacje pozarządowe zwiększyła się
o 4 lokale w stosunku do roku poprzedniego. Wg stanu na dzień 31.12.2023 roku 297 lokali było przeznaczonych na prowadzenie działalności przez organizacje pozarządowe,
z czego:

- 235 oddano w najem,
- 7 oddano w dzierżawę,
- 41 oddano w użyczenie,
- w 14 ustanowiono użytkowanie.

W 2023 roku w stosunku do lokali użytkowych zajmowanych przez organizacje pozarządowe:

- zakończono 12 umów,
- zawarto 49 umów (nowe podmioty oraz kontynuacje dotychczasowych).

Na realizację zadań publicznych dla podmiotów wyłonionych w drodze konkursów organizowanych przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia oddano w użyczenie 9 lokali.

Ulgi w czynszu

W 2023 roku najemcy lokali użytkowych skorzystali z następujących ulg w czynszu:

- z tytułu remontu ulicy/budynku – 6 najemców,
- z tytułu wady technicznej lokalu – 16 najemców.

Przetargi na najem lokali użytkowych, garaży i miejsc parkingowych

W 2023 roku przeprowadzono ogółem 70 przetargów na najem lokali użytkowych, garaży i miejsc parkingowych w tym na:

- 36 garaży,
- 9 miejsc parkingowych,
- 25 lokali użytkowych.

W wyniku przeprowadzonych przetargów w 2023 roku zagospodarowano:

- 11 lokali użytkowych,
- 35 garaży,
- 6 miejsc parkingowych.

W II półroczu 2023 roku ogłoszono (realizacja w I półroczu 2024 roku) przetarg pisemny
na najem części nieruchomości składającej się z 2 lokali użytkowych oraz tarasu (Bastion Sakwowy) przy ul. Piotra Skargi 18.
W wyniku przetargów najwyższe kwoty czynszu miesięcznego netto osiągnęły lokale:

- w przetargu ustnym:
  - lokal położony przy ul. Komuny Paryskiej 45 o pow. 34,20 m² – miesięczny czynsz wywoławczy netto 1 095,00 zł, po licytacji 2 905,00 zł netto;
  - lokal położony przy pl. Bp. Nankiera 14 o pow. 11,16 m² – miesięczny czynsz wywoławczy netto 536,00 zł, po licytacji 2 200,00 zł netto;
  - lokal położony przy ul. Grodzkiej 6 o pow. 44,31 m² – miesięczny czynsz wywoławczy netto 1 780,00 zł, po licytacji 3 000,00 zł netto;
  - lokal położony przy ul. Biskupa Tomasza I-go 15 o pow. 49,90 m² – miesięczny czynsz wywoławczy netto 1 597,00 zł, po licytacji 2 240,00 zł netto;
  - garaż położony przy ul. Św. Antoniego 6/8 boks 3 o pow. 15,81 m² – miesięczny czynsz wywoławczy netto 80,00 zł, po licytacji 700,00 zł netto;
  - garaż położony przy ul. Włodkowica 5-7 boks 7 o pow. 15,81 m² – miesięczny czynsz wywoławczy netto 80,00 zł, po licytacji 660,00 zł netto.

- w przetargu pisemnym:
  - lokal położony przy ul. Wita Stwosza 40 / ul. Wita Stwosza 41 o pow. 136,02 m² - czynsz wywoławczy netto 5 441,00 zł, wybrano ofertę z miesięcznym czynszem netto 8 000,00 zł;
  - lokal położony przy ul. Włodkowica 11 lok. 2 o pow. 124,99 m² - czynsz wywoławczy netto 5 000,00 zł, wybrano ofertę z miesięcznym czynszem netto 6 500,00 zł.

Nadzór nad lokalami w kwestiach remontowych, budowlanych i zgłaszania awarii

Przyjmowano zgłoszenia od najemców lokali użytkowych i garaży dot. awarii i zabezpieczenia pustostanów, wydawano zgody na remont lokalu na wniosek najemców, dokonywano odbioru lokali po zgłoszeniu przez najemcę zakończenia prac remontowych. Przed skierowaniem lokalu do zagospodarowania dokonywano typowania robót remontowych. Uczestniczono w wizjach lokali dot. spraw technicznych.

W 2023 roku statystyka przedstawia się następująco :

- zgody na remont: 56
- odbiory prac remontowych: 19
- typowanie robót remontowych przed przekazaniem lokalu do zagospodarowania: 91
- przyjęcie zgłoszenia awarii: 259
- sprawdzenie otrzymanych inwentaryzacji: 6
- uczestnictwo w likwidacji szkód: 6
- inne sprawy, notatki, itp. : 237.

Większość spraw najemców była załatwiana korespondencyjnie lub/i za pomocą poczty elektronicznej.

Eksploatacja techniczna zasobu gminnego

W zakresie eksploatacji zasobu komunalnego – utrzymania budynków stanowiących własność Gminy Wrocław, w ramach otrzymanych w budżecie środków, realizowano zadania obejmujące:

- usługi porządkowo – sanitarne: sprzątanie i okresowe mycie części wspólnych budynków, klatek schodowych, bram, prześwitów bramowych, kabin dźwigów, itp. oraz odczyty wodomierzy, liczników energii elektrycznej, usługi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji;
- usługi dezynfekcji na częściach wspólnych budynków stanowiących własność Gminy Wrocław,
- usługi czyszczenia przewodów kominowych: wentylacyjnych, spalinowych i dymowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej

budynków (Dz. U. Nr 109 z 2010 roku poz. 719 z późniejszymi zmianami). Służy to bezpiecznemu użytkowaniu budynków, lokali, mieszkań;

- dostawę i przesył energii elektrycznej dla obwodów administracyjnych do celów oświetlenia części wspólnych budynków-klatek schodowych, dla funkcjonowania węzłów cieplnych, wind, oświetlenia reklam i terenów zewnętrznych (podwórek, wnętrz blokowych), do celów realizacji usług dozoru i monitoringu obiektów;
- usługi transportowe - przeprowadzki najemców z lokali przeznaczonych do remontów, z budynków przeznaczonych do remontów-rewitalizacji, bądź rozbiórki;
- usługi sprzątania i wywożenia nagromadzonych zbędnych przedmiotów i rzeczy z lokali po zgonach, bez najemców i tzw. zbieraczy oraz innych zanieczyszczonych lokali lub obiektów, na odpowiednie składowiska odpadów;
- dostawę wody i odbiór ścieków do nowo przejmowanych do zarządzania przez ZZK obiektów oraz umów - gdy budynek jest włączany do programu umów indywidualnie zawieranych z najemcami lokali komunalnych;
- dostawę i przesył energii elektrycznej do przejmowanych do zarządzania przez ZZK obiektów oraz do budynków po wykonanych remontach – modernizacji lokali, budynków w których najemcy, dzierżawcy rezygnują z dzierżawy lub najmu, do nowych węzłów cieplnych, do oświetlenia zrewitalizowanych wnętrz blokowych – podwórek;
- usługi dostarczania i obsługi kabin wc – tzw. „TOI-TOI”;
- usługi dozoru i ochrony mienia, monitoringu obiektów, w tym czasowo przejętych, przygotowywanych przez Gminę do zbycia.

Usługą ochrony fizycznej objęto 6 nieruchomości zlokalizowanych przy:

- pl. Uniwersyteckim 7,
- ul. Piotra Skargi 18,
- ul. Ruskiej 46A,
- ul. Legnickiej 65,
- ul. Stabłowickiej 147/149,
- ul. Grochowa 13 – Przystanek Grochowa.

W celu zabezpieczenia obiektów wykwaterowanych przed nielegalnym zajęciem przez osoby trzecie, objęto usługą ochrony w systemie zdalnej ochrony (monitoringiem) 31 nieruchomości przy ul.:

- Brzezińska 18 A
- Zelwerowicza 6
- Zelwerowicza 6
- Buraczana 15
- Pobożnego 20
- Pobożnego 20 OF
- Poniatowskiego 6
- Łowiecka 3
- Jedności Narodowej 173 A
- Owsiana 4
- Pilczycka 26
- Rędzińska 24
- Grabiszyńska 290
- Nasypowa 22 A
- Stanisławowska 57
- Strzegomska 9
- Dolnobrzeska 14
- Stabłowicka 141
- Starachowicka 37
- Kępa Mieszczańska 9
- Robotnicza 112
- Dworcowa 1 B
- Dworcowa 1
- Żiżki 5
- Skoczylasa 39 - 41
- Radomska 30
- Szczecińska
- Średzka 8 C
- Partynicka 26 A
- Spiżowa 29 -31
- Kręcicka 69

Umowy na dystrybucję energii elektrycznej do nowych punktów poboru energii (PPE) zawierane są w imieniu Gminy Wrocław przez ZZK, natomiast umowy na zakup energii elektrycznej zawierane są w imieniu i na rzecz jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław i innych podmiotów przez Departament Zrównoważonego Rozwoju - Wydział Wody i Energii (WWiE).

Utrzymanie terenów zewnętrznych

W zakresie eksploatacji zasobu komunalnego – utrzymania trenów zewnętrznych stanowiących własność Gminy Wrocław w ramach otrzymanych w budżecie środków realizowano zadania obejmujące:

- koszenia trawy oraz przycinania żywopłotów;
- ogrodnicze (pielęgnacji zieleni) na terenie zagospodarowanych wnętrz blokowych – podwórkach;
- cięć pielęgnacyjnych drzew i krzewów;
- wycinki drzew i krzewów na podstawie decyzji administracyjnych oraz drzew i krzewów zagrażających bezpieczeństwu, złomów, wywrotów, wykrotów i samosiejek, w ramach zawartych umów w roku 2023 wycięto: 209 szt. drzew oraz 68 m² krzewów;
- sadzenia drzew i krzewów wraz z ich trzyletnią pielęgnacją, w ramach zawartej umowy w roku 2023 posadzono: 348 szt. drzew oraz 115 szt. krzewów;
- nadzoru entomologicznego;
- ekspertyzy dendrologicznej;
- deratyzacji terenów zewnętrznych;
- sprzątania osłon śmietnikowych i miejsc zbiórki odpadów komunalnych.

Przeglądy techniczne

W 2023 roku nadzorowano postępowania przetargowe dotyczące przeglądów technicznych budynków oraz lokali, wymaganych przez prawo budowlane. Zweryfikowano rejestry i wyznaczono adresy lokali, pod którymi należało przeprowadzić konieczne przeglądy w roku 2023.

Realizowano umowy na następujące przeglądy:

- przeglądy gazowe,
- przeglądy kominowe,
- przeglądy budowlane roczne,

- przeglądy elektryczne pięcioletnie,
- przeglądy placów zabaw wraz z wymianą piasku w piaskownicach,
- przeglądy logoterm wraz z naprawami i bieżącą konserwacją urządzeń.

Usterki wykazane w przeglądach i uwagi zostały naniesione w zestawieniu zbiorczym i są sukcesywnie usuwane w ramach zleceń konserwacyjnych lub przekazywane do innych działów wg ich kompetencji w celu ich usunięcia. Dodatkowo z wykonanych usług przeglądu 5-letniego, kominowego i gazowego uzyskano informacje o ilości pieców opalanych paliwem stałym wraz z ich lokalizacją.
Na podstawie zaleceń z protokołów przeglądowych zlikwidowano niebezpieczne, nie nadające się do użytku urządzenia zabawowe i piaskownice. Konieczne było również całkowite zlikwidowanie 4 placów zabaw i 7 piaskownic. W miejsce likwidowanych placów zabaw powstają nowe. Ogólne w 2023 roku dokonano przeglądu 107 placów.
Na wszystkich obiektach przeprowadzono niezbędną konserwację urządzeń oraz dokonano wymiany piasku w piaskownicach.
W 2023 roku wykonano 147 opinii kominiarskich dotyczących poprawności działania wentylacji i przewodów kominowych, na łączną kwotę 71 315,40 zł.

Konserwacje i usuwanie awarii w zasobie

Nazwa zadania	**Numer zadania**	**Plan po zmianach**	**Wydatki**
Konserwacja, awarie	ZZK/B/01	7 484 957,00	7 484 527,92
Konserwacja, awarie,	ZZK/B/01/W	7 000 000,00	6 999 978,56
Konserwacja, awarie na	ZZK/B/01	358 391,00	358 336,40
Razem:		14 843 348,00	14 842 842,88

W ramach przyznanych środków na konserwacje, drobne naprawy i awarie w 2023 roku realizowane były zadania związane z wykonywaniem prac konserwacyjnych obejmujących naprawy bieżące poszczególnych elementów

budynków niezbędne do utrzymania obiektu budowlanego i jego otoczenia w należytym stanie technicznym w zasobie komunalnym będącym w 100% własnością GW oraz na comiesięczne zaliczki do wspólnot mieszkaniowych na pokrycie udziału Gminy w kosztach utrzymania części wspólnych nieruchomości. Bieżące zadania konserwacyjne w zarządzanym przez ZZK zasobie komunalnym w zakresie konserwacji i usuwania awarii zlecane są przez Biura Obsługi Klienta (BOK).
Do stałych zadań należy bieżąca konserwacja z tytułu zawartych umów w zakresie robót budowlanych, sanitarnych oraz elektrycznych.
Ogólnie w roku 2023 wystawiono 10 480 zleceń konserwacyjnych, na rozliczenie których wydano kwotę 8 266 305 zł.
Zlecenia konserwacyjne obejmowały:

- zlecenia zaplanowane na początku 2023 roku - naprawy i konserwacje cykliczne, które należy przeprowadzać co roku.
- zlecenia wynikające z niezaplanowanych awarii, np:
  - roboty zabezpieczające po pożarach w budynkach i mieszkaniach gminnych,
  - zabezpieczanie budynków wykwaterowanych,
  - zabezpieczanie budynków przeznaczonych do kapitalnego remontu, stwarzających zagrożenia dla ludzi,
  - naprawy spowodowane awariami w wyniku złego stanu technicznego zasobu,
  - zlecenia w wyniku zgłoszeń najemców.
- zlecenia z powodu wykrytych usterek w wyniku przeglądów technicznych, które mają za zadanie usunięcie usterek i miejsc stwarzających potencjalne zagrożenia dla przebywających osób.
- zlecenia na drobne naprawy i remonty, które są niezbędne aby utrzymać zasób w nie pogorszonym stanie, takie jak prace naprawcze na klatkach schodowych, wymiana WLZ-tów, wymiana pionów kanalizacyjnych, wymiana zdewastowanej stolarki okiennej na klatkach schodowych lub drzwi wejściowych, naprawy dachów.

Ilość zleceń w zakresie konserwacji i awarii była różna w poszczególnych rejonach miasta. Najwyższe zużycie środków finansowych było w ścisłym

centrum miasta. Wiąże się to z koniecznością wykonywania szeregu napraw i drobnych remontów ważnych dla zachowania estetyki Starego Miasta.

W ramach umów z tytułu konserwacji i awarii w nagłych wypadkach potrzebne było przeprowadzenie małych remontów:

- wymieniono 6 odcinków pionów kanalizacyjnych,
- w 109 budynkach przeprowadzono częściowe remonty dachów,
- wymieniono 18 okien na klatkach schodowych,
- w 11 klatkach schodowych wykonano częściowe remonty.

Oprócz wymienionych działań w 2023 roku wymieniono 17 kotłów gazowych dwufunkcyjnych wraz z wymaganymi wkładami kominowymi oraz 108 szt. okien w 43 lokalach.

W roku 2023 kontynuowano monitorowanie nowo powstałych rysunków graffiti na budynkach zarządzanych przez ZZK. Od 2016 roku prowadzony jest wykaz obiektów uszkodzonych poprzez naniesienie graffiti. Każdy przypadek nowego malunku zgłaszany był na policję oraz do ubezpieczyciela. Niestety - wszystkie postępowania dotychczas zostały umorzone z powodu niewykrycia sprawców. Jest kilka miejsc, w których malunki pojawiają się notorycznie i kilkukrotnie muszą być zamalowywane. Szczególną uwagę zwraca się na napisy zawierające wyrazy wulgarne i mowę nienawiści.
W roku 2023 dokonano usunięcia malunków 15 razy na 15 obiektach, na łączny koszt 48 968,37 zł.

Odszkodowania

W 2023 roku ZZK realizował zadania w zakresie likwidacji szkód poprzez nadzór nad prawidłowością składanych wniosków o odszkodowania, bieżącą współpracę z biurem brokerskim Ubezpieczyciela Gminy Wrocław.
Do 31 grudnia 2023 roku wpłynęło 50 nowych zgłoszeń dot. szkód. Z uwagi na warunki pogodowe jakie panowały w lipcu i sierpniu, odnotowano więcej szkód dot. uszkodzeń mienia rzeczowego (samochodów osobowych) spowodowanych uszkodzeniem przez drzewostan gminny. W większości przypadków zostało

wypłacone odszkodowanie za w/w szkody. Rozpatrywano szkody zgłoszone w 2022 r. i latach wcześniejszych jako kontynuacje tych zdarzeń.
Gmina Wrocław kontynuuje umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dla ZZK i WM Sp. z o.o. z franszyzą redukcyjną dla szkód rzeczowych spowodowanych cofnięciem się cieczy w systemach kanalizacyjnych, bądź grzewczych w wysokości 500,00 zł, dla szkód dot. kradzieży z włamaniem i rabunkiem wynosi 1 000,00 zł, dla szkód związanych z ryzykiem żywiołowym (np. pożary) franszyza wynosi 3 000,00 zł.
Wobec przyznanych odszkodowań z polisy odpowiedzialności cywilnej potrącono franszyzę w 3 przypadkach na łączną wartość 7 000,00 zł.

Pozostała działalność eksploatacyjna

Ponadto, w zakresie eksploatacji ponoszono opłaty z tytułu:

- umowy dzierżawy terenu pod miejsce zbiórki odpadów dla budynków stanowiących własność Gminy Wrocław z właścicielem gruntów;
- za zajęcie pasa drogowego, w związku z umieszczeniem w nim przyłączy kanalizacyjnych, wodociągowych, kanalizacji deszczowej, pochylni dla niepełnosprawnych koniecznych dla obsługi budynków stanowiących własność gminy;
- partycypacji w kosztach sprzątania terenów zewnętrznych przy ul. Piłsudskiego 70-72, 72 a na podstawie Aktu Notarialnego Rep. A nr 287/2018;
- odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. W tym zakresie co miesiąc sporządzono i przesłano wnioski o zapłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi za 22 022 gminnych lokali mieszkalnych i użytkowych zlokalizowanych w:
  - budynkach będących 100% własnością Gminy Wrocław (8 442 lokali) - deklarację za odpady do Wydziału Podatków i Opłat UMW,
  - budynkach nie będących 100% własnością Gminy Wrocław (13 580 lokali) – zestawienia z danymi do korekty deklaracji o wysokościach opłat za lokale gminne usytuowane w nieruchomościach wspólnot mieszkaniowych przesyłane korespondencją elektroniczną do 79 zarządców nieruchomości na wskazane przez nich adresy e-mail.

W zakresie eksploatacji zasobu komunalnego – stanowiącego własność Gminy Wrocław zaplanowano wydatki na kompleksową obsługę czterech szaletów miejskich zlokalizowanych we Wrocławiu przy ul. Sądowej 9, ul. Piaskowej 1, ul. Bożego Ciała 26 i ul. Krasińskiego 27.
W związku z utratą sprzedawcy rezerwowego energii i wyborem nowego, zgodnie z wytycznymi Wydziału Klimatu i Energii UM Wrocław, sporządzono 585 aneksów do umów dystrybucyjnych. Ponadto podjęto działania związane z koniecznością wdrożenia ramowo określonych zasad oszczędzania wprowadzonych Zarządzeniem nr 8665/22 Prezydenta Wrocławia z 29 września 2022r. w sprawie oszczędnego i racjonalnego gospodarowania energią elektryczną, ciepłem i gazem przez UM Wrocławia, miejskie jednostki organizacyjne i spółki Gminy Wrocław, w celu określenia oszczędności za zużycie energii elektrycznej, i wprowadzono dane dotyczące kosztów dystrybucji i sprzedaży energii dla około 800 Punktów Poboru Energii za okres XII 2022 r.-II 2023 r., III-VIII 2023 r. oraz IX-XI 2023 r.

Działania dot. zmniejszenia populacji gryzoni
Zarząd Zasobu Komunalnego

W styczniu 2023 roku zaobserwowano gwałtowny wzrost populacji szczurów na terenie miasta Wrocławia, zwłaszcza w obszarach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz na terenach wnętrz międzyblokowych.

Data	**Ilość zgłoszeń**	**Ilość zebranego truchła (w kg)**
09.2022	37	37,5
10.2022	33	74
11.2022	36	75,5
12.2022	37	53,5
01.2023	77	115
02.2023	76	85

19 stycznia 2023 roku na posiedzeniu Kolegium Prezydenta podniesiony został temat kryzysu sanitarnego na terenie miasta. Na Kolegium omówiono i zatwierdzono skoordynowaną organizację działań deratyzacyjnych.
Powołano sztab kryzysowy pod kierunkiem Dyrektora Departamentu Nieruchomości i Eksploatacji UM, zobowiązano Wydział Środowiska UM do powiadomienia wszystkich zarządców, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych o konieczności niezwłocznego rozpoczęcia powszechnej deratyzacji. W 2023 roku odbyły się 23 spotkania sztabu kryzysowego podczas których przedstawiano krótkie raporty z realizacji zadań oraz omawiano podejmowanie kolejnych działań o charakterze doraźnym, ułożono też plan postępowania kompleksowego i długofalowego.
Krytyczny wzrost ilości szczurów zaskutkował w marcu 2023 roku zmianą uchwały Rady Miejskiej Wrocławia nr XXV/672/2020 z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia w zakresie wydłużenia okresu, w którym przeprowadzana jest deratyzacja na terenie miasta z 5 na 10 miesięcy w roku.
Począwszy od stycznia 2023 roku ZZK rozpoczął działania na skalę kryzysową, obejmując w styczniu 276 budynków mieszkalnych położonych w tzw. strefie czerwonej (obszar miasta ograniczony przebiegiem Obwodnicy Śródmiejskiej), 318 budynków poza czerwoną strefą oraz rozpoczął deratyzację na 540 wnętrzach międzyblokowych. Rozstawionych zostało 8 000 stacji deratyzacyjnych, opracowane zostały nowe standardy deratyzacji nakazujące stosowanie określonego typu stacji deratyzacyjnych, rodzajów preparatów do zwalczania gryzoni oraz określające częstotliwość ich wymiany i uzupełniania.
W lutym 2023 roku ZZK przeprowadził dwa szkolenia dla Strażników Miejskich w zakresie technicznych aspektów deratyzacji. Omówiono na nich metody monitoringu i kontroli wykonywania zabiegów, zasady rozstawiania stacji deratyzacyjnych, rodzaje i właściwy dobór preparatów gryzoniobójczych, zwrócono uwagę na pozbawianie gryzoni warunków.
26 października 2023 roku zorganizowano konferencję „Standardy Deratyzacji w przestrzeni Miejskiej”, której celem było rozpowszechnienie odpowiednich zachowań i praktyk w zapobieganiu i eliminacji zagrożeń płynących z bytowania gryzoni w zabudowie miasta. W konferencji wzięli udział przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, miejskich zarządców terenów,

sanepidu oraz Straży Miejskiej, łącznie ok. 60 osób. Zaprezentowane zostały sposoby prowadzenia skutecznej deratyzacji oraz metody oceny jej skuteczności. Przez cały 2023 rok ZZK zintensyfikował działania zmierzające do zmniejszenia populacji szczurów. Deratyzacja była przeprowadzana w sposób ciągły, odpowiednio dostosowano standardy deratyzacji uwzględniając bezpieczeństwo ludzi, zwierząt domowych i ptactwa. Przeprowadzano codzienne kontrole działań deratyzacyjnych w budynkach gminnych oraz stanu porządkowego i czystości wnętrz blokowych i miejsc gromadzenia odpadów,
z których powstała dokumentacja zdjęciowa i protokoły - wszelkie nieprawidłowości bezzwłocznie zgłaszano wykonawcom oraz właściwym jednostkom miejskim, prowadzono również bieżącą edukację mieszkańców.

Statystyka dot. 2023 roku

Liczba wnętrz podwórzowych	540
Liczba budynków	594
Ilość zebranego szczurzego truchła (w kg)	853
Ilość zużytej trutki (w kg)	1 620
Liczba stacji deratyzacyjnych	8 000
Liczba przeprowadzonych kontroli deratyzacji	3 134
Koszt deratyzacji	1 325 237,48 zł

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

W 2023 roku Spółka Wrocławskie Mieszkania przeprowadziła, zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia, deratyzację w 397 budynkach oraz w 355 wnętrzach podwórzowych (stan budynków i kwartałów na dzień 31.12.2023).
Dokonano kontroli prowadzonych w trybie ciągłym zabiegów deratyzacyjnych poprzez weryfikację sprawozdań miesięcznych dostarczanych przez Wykonawcę oraz dodatkowo wykonano kontrole prowadzonych usług deratyzacji terenów zewnętrznych, potwierdzone przesłanymi 31 protokołami z kontroli do Wykonawcy realizującego usługę.
W ramach nadzorowania prawidłowego stanu miejsc zbiórki odpadów komunalnych obsługujących budynki 100% gminne sporządzono 90 protokołów z

kontroli MGO przesłanych do Wykonawcy usług oraz na bieżąco przesyłano Wykonawcom otrzymywane od mieszkańców zgłoszenia dot. nieprawidłowości przy MGO.
Od 26 stycznia 2023 r. prowadzono wzmożone działania deratyzacyjne w ramach powołanego przez Departament Nieruchomości i Eksploatacji kryzysowego sztabu deratyzacyjnego. W ramach działań pod kątem realizacji deratyzacji i utrzymania czystości terenów zewnętrznych przeprowadzono kontrole 1974 wnętrz podwórzowych. Spółka brała czynny udział w sztabach deratyzacyjnych – spotkaniach cyklicznych mających na celu raportowanie bieżącej sytuacji. Dodatkowo od marca 2023 r. prowadzono stały monitoring wybranych wnętrz podwórzowych - wizje terenowe przeprowadzane były przez pracowników oraz przy udziale osób odrabiających zadłużenie. Zgłoszenia nieprawidłowości przesyłane były do odpowiednich jednostek i zarządców, zgodnie z kompetencjami.
W ramach porozumień z osobami odpracowującymi zadłużenie nadzorowano wykonywanie i rozliczanie godzinowe prac wykonywanych podczas kontroli terenów zewnętrznych.
W 2023 roku kontynuowano informowanie Mieszkańców, najemców nieruchomości 100% gminnych oraz zarządców wspólnot mieszkaniowych o obowiązkach wynikających z przepisów prawa oraz Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia. Zostały wywieszane ogłoszenia oraz plakaty na tablicach ogłoszeń w budynkach, w Centrum Obsługi Mieszkańca oraz przesłano bezpośrednią korespondencję do Najemców zamieszkujących najbardziej problemowe podwórka. Informacje były również zamieszczane na bieżąco na stronie internetowej Spółki oraz w mediach społecznościowych (Facebook). Dodatkowo aktywnie uczestniczono w kampanii informacyjnej „Pa!szczur” w ramach działań związanych z powołanym sztabem deratyzacyjnym. Na osłonach oraz w budynkach gminnych zostały rozwieszone dedykowane kampanii plakaty informacyjno-edukacyjne, prowadzono dystrybucję ulotek dotyczących walki ze szczurami oraz korespondencję z zarządcami.

Wody opadowe

Prowadzono również sprawy związane z umową o odprowadzanie ścieków opadowych na rzecz MPWiK sp. z o.o. W 2023 roku wydatki z tego tytułu, obejmujące całe miasto, wyniosły 1 305 204,62 zł

Współtworzenie bazy CEEB

Współpracowano przy tworzeniu bazy Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków dla zasobu zarządzanego przez ZZK. Do systemu CEEB na stronie https://ceeb.gov.pl drogą elektroniczną oraz do Wydziału Klimatu Urzędu Miejskiego Wrocławia w formie wypełnionych formularzy, złożono 879 deklaracji dotyczących źródła ogrzewania w nieruchomościach stanowiących własność Gminy Wrocław oraz lokalach stanowiących własność Gminy Wrocław zlokalizowanych w budynkach wspólnot mieszkaniowych, pozostających w zasobie ZZK. Aktualizowano Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków w zakresie składanych deklaracji w przypadku zmiany sposobu ogrzewania.

Rozliczenia kosztów mediów

W zakresie rozliczania mediów prowadzono ewidencję danych do rozliczeń mediów, ewidencje urządzeń pomiarowych, algorytmów rozliczeń węzłów rozliczeniowych i kosztów dostawy mediów.
W okresie sprawozdawczym zebrano odczyty urządzeń pomiarowych (wodomierzy indywidualnych zimnej i ciepłej wody, urządzeń pomiarowych ciepła, liczników energii elektrycznej) w lokalach gminnych za dwa półrocza 2023 roku oraz dokonano analizy odczytów. Najemcy lokali gminnych opomiarowanych w wodomierze zostali poinformowani o możliwości samodzielnego zgłoszenia odczytów liczników w formie kart odczytu, zgłoszenia przez stronę internetową lub telefonicznie, do czego zostały uruchomione 2 dodatkowe linie telefoniczne obsługiwane tylko w tym celu przez okres kilkunastu dni.
Zebrano i zweryfikowano koszty zużycia poszczególnych mediów przypadających na lokale gminne położone w budynkach stanowiących własność Gminny Wrocław oraz dokonano weryfikacji kosztów zużycia mediów, algorytmu podziału kosztów przypadających na lokale gminne położone w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych przekazanych przez zarządców nieruchomości wspólnej. Na podstawie wykonanej bazy naliczeń i kosztów zużycia mediów wykonano rozliczenia mediów na poszczególne lokale gminne za drugie półrocze 2022 roku i pierwsze półrocze 2023 roku (rozliczenie liczników zimnej i ciepłej wody) oraz pozostałych kosztów za cały 2022 roku. Wyniki rozliczeń stanowiące różnicę pomiędzy naliczonymi zaliczkami, a poniesionymi kosztami przekazano w formie zawiadomień do blisko 18 tysięcy najemców lokali gminnych oraz do

zaksięgowania na kartotekach finansowych lokali w systemie Granit. Wystawiono faktury korygujące na podstawie wykonanych rozliczeń mediów dla lokali użytkowych i mieszkalnych fakturowanych oraz wysłano je najemcom. Dostarczono zawiadomienia o Tarczy antykryzysowej najemcom lokali wyposażonych w instalacje ogrzewania sieci ciepłowniczej. W wyniku analizy kosztów centralnego ogrzewania i podgrzania wody wykonano zmiany opłat w budynkach stanowiących własność Gminy Wrocław, zgodnie z regulaminem rozliczania kosztów energii cieplnej. Zmiany też wykonano w budynkach należących do wspólnot mieszkaniowych, zgodnie z informacją przekazaną przez zarządcę nieruchomości wspólnej.
W 2023 roku kontynuowano działania podjęte w latach ubiegłych w zakresie legalizacji bądź wymiany istniejących urządzeń pomiarowych do pomiaru energii cieplnej i zużycia wody. Zawarto umowę i wymieniono 211 oraz 132 ciepłomierzy w lokalach komunalnych. Kontynuowano także umowę na wymianę wodomierzy w lokalach z zawartymi indywidualnymi umowami z MPWiK, wyniku której wymieniono 499 wodomierzy w 325 lokalach.
Zawarto nową umowę na plombowanie wodomierzy i przyjmowano zgłoszenia od najemców komunalnych lokali mieszkalnych i użytkowych do zaplombowania nowych wodomierzy. W roku 2023 ZZK dokonał plombowania wodomierzy w 1 398 lokalach.
Zawarto umowę na usługę polegającą na pozyskiwaniu danych i kontroli wodomierzy położonych w trudno dostępnych miejscach dla lokali mieszkalnych i użytkowych. Sprawdzono w ten sposób 206 punktów.
Prowadzono działania w celu udoskonalania funkcjonowania modułu rozliczeniowego mediów w programie Granit.
W wyniku realizacji programów uciepłownienia budynków komunalnych, w związku z likwidacją systemu ogrzewania w lokalach mieszkalnych i użytkowych, opartego na paliwie węglowym zostało podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej 629 lokali mieszkalnych i 25 lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Wrocław. Urządzenia pomiarowe w budynki uciepłowionych w roku 2023 zostały wprowadzono do ewidencji i przyjęte do rozliczeń kosztów opartych na odczytach urządzeń pomiarowych**.**

W 2023 roku został opracowano nowy Regulamin rozliczania mediów dla budynków i obiektów, stanowiących własność Gminy Wrocław uwzględniający

obowiązujące zapisy prawne. Regulamin rozliczenia mediów ma obowiązywać od stycznia 2024 roku.

We wspólnotach mieszkaniowych, w związku z wykonanym przez wspólnoty podłączeniem budynków do sieci ciepłowniczej, zmieniono sposób rozliczenia za ciepło do ogrzewania (c.o.) oraz za ciepłą wodę użytkową (c.w.u.).

W zakresie dostarczenia mediów do lokali komunalnych położonych w budynkach stanowiących 100% własność Gminy Wrocław oraz w budynkach wspólnot mieszkaniowych zostały poniesione wydatki związane ze zużyciem następujących rodzajów mediów:

- zużycie zimnej wody i odprowadzenie ścieków wraz z opłatą abonamentową za dostawę wody i odprowadzanie ścieków,
- zużycie energii cieplnej,
- zużycie energii elektrycznej w lokalach mieszkalnych i użytkowych,
- zużycie gazu,
- wywóz nieczystości płynnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw na podstawie art. 5 ust.1 powyżej ustawy ZZK wystąpił do dostawców ciepłą tj. Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o. i do Kogeneracji S.A. z oświadczeniami w celu naliczenia i uzyskania dla lokali mieszkalnych i uprawnionych lokali użytkowych średniej ceny wytworzenia ciepła z rekompensatą. Powyższe oświadczenia zostały terminowo złożone i została uzyskana rekompensata dla budynków stanowiących własność Gminy Wrocław zarządzanych przez ZZK. W 2023 r. uzyskano rekompensaty dotyczące energii cieplnej w wysokości 1 316 803,73 zł. Koszt całkowity energii cieplnej za rok 2023 (z uwzględnionymi rekompensatami) wyniósł 4 041 503,16 zł.
Dostarczenie mediów tj. dostarczenie zimnej wody i odprowadzanie ścieków, dostarczenie energii cieplnej – na potrzeby centralnego ogrzewania i podgrzania wody, energii elektrycznej, gazu oraz odprowadzenie nieczystości płynnych z lokali mieszkalnych i użytkowych, położonych w budynkach stanowiących własność Gminy Wrocław, wykonywane było zgodnie z umowami zawartymi pomiędzy ZZK, a dostawcami mediów. Wydatki związane z dostarczaniem

mediów do tych lokali realizowane były
w okresach miesięcznych na podstawie faktur wystawianych przez poszczególnych dostawców mediów. Rozliczenie rzeczywistych kosztów zużycia mediów w lokalach wykonywane było na podstawie algorytmów i sposobu rozliczania zgodnie z regulaminem rozliczania mediów obowiązującym w ZZK. Dostarczanie mediów z komunalnych lokali mieszkalnych i użytkowych, położonych w budynkach wspólnot mieszkaniowych wykonywane było zgodnie z umowami zawartymi pomiędzy poszczególnymi wspólnotami mieszkaniowymi a dostawcami mediów. Wydatki związane z dostarczaniem mediów do tych lokali realizowane są w okresach miesięcznych na podstawie wniosków wystawianych przez poszczególne wspólnoty mieszkaniowe. Rozliczenie rzeczywistych kosztów zużycia mediów w lokalach wykonywane jest na podstawie algorytmów i sposobu rozliczania zgodnie z podjętymi regulaminami rozliczania mediów w poszczególnych wspólnotach mieszkaniowych.
Zebrano i zweryfikowano koszty zużycia poszczególnych mediów przypadających na lokale zajmowane przez Rady Osiedli za 2023 r. dla następujących rodzajów mediów: za energię elektryczną, zużycie zimnej wody i odprowadzenie ścieków wraz z opłatą abonamentową, zużycie gazu i ciepła.

Analiza kartotek finansowych i obsługa najemców

ZZK w ramach czynności związanych z obsługą najemców z tytułu opłat związanych z korzystaniem z lokali mieszkalnych i lokali użytkowych prowadzi w szczególności:

- analizy kartotek finansowych użytkowników lokali,
- obsługę telefoniczną interesantów w zakresie przyjmowania zgłoszeń oraz zastrzeżeń dotyczących kartotek finansowych,
- wystawianie pism informujących o wysokości salda na wniosek Biura Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia, dla Wydziału Lokali Mieszkalnych oraz na indywidualne wystąpienie korzystających z lokali (zgłoszenia pisemne i elektroniczne wpływające na skrzynkę działową EN).

W roku 2023 korespondencja z użytkownikami lokali przedstawiała się następująco:
W sprawie analizy zapisów na kartotekach finansowych i ustalenia wysokości prawidłowego salda wpłynęło 6 947 wniosków.

Z otrzymanych pism zrealizowano 6 403 szt. w tym:

- w zakresie lokali mieszkalnych wysłano pism w ilości 5 620 szt.
- w zakresie lokali użytkowych wysłano pism w ilości 783 szt.

Udzielone odpowiedzi dotyczyły między innymi analizy salda, wydania informacji o wysokości salda oraz wniosków o ewentualne zwroty nadpłat.
W trakcie bezpośredniej obsługi najemców przyjęto 3 531 osób, natomiast podczas rozmów telefonicznych obsłużono 12 909 osób.

Ponadto wykonano analizę na 23 292 szt. kartotekach finansowych najemców w tym:

- przekazano 3 549 szt. sald organizacji pozarządowych do Departamentu Spraw Społecznych biuro ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- przygotowano do Działu Windykacji 2 942 szt. prawidłowych sald lokali mieszkalnych, które przekazano celem skierowania na drogę postępowania sądowego w tym:
  - sprawy sądowe lokali mieszkalnych 29 szt.,
  - kancelarie zewnętrzne 2 913 szt.,
- przygotowano dla Działu Windykacji 189 szt. sald użytkowników lokali użytkowych z tego:
  - salda do sądu 93 szt.,
  - pozostałe wnioski 96 szt. (noty odsetkowe),
- przygotowano 326 szt. sald użytkowników lokali mieszkalnych i użytkowych na dzień złożenia wniosku o udzielenie ulgi,
- ustalono 2 589 szt. sald dla Biura Sprzedaży Lokali UM,
- ustalono 254 szt. sald dla WLM UM,
- przygotowano 1 095 szt. pism dotyczących potwierdzeń sald dla lokali użytkowych,
- dokonano weryfikacji 7 386 spraw przed re-egzekucją komorniczą pod kątem wpłat
- dokonano weryfikacji spraw przed egzekucją komorniczą pod kątem wpłat 1 710 szt.,
- dokonano weryfikacji spraw przed wniesieniem pozwu pod kątem wpłat 2 471 szt.
- dodatkowo zweryfikowano 273 szt. sald lokali mieszkalnych pod kątem ich prawidłowości.

- dokonano analizy i kategoryzacji zadłużeń zgodnie z nowym planem kont księgowych dla 508 szt. kartotek finansowych użytkowników lokali mieszkalnych rejonu „U”,
  w tym 1 474 szt. nakazów/wyroków sądowych.

ZZK w ramach czynności związanych z obsługą najemców z tytułu dodatków mieszkaniowych i wpłat prowadzi w szczególności:

- analizy kartotek finansowych użytkowników lokali w zakresie dodatków mieszkaniowych,
- prowadzenie korespondencji z użytkownikami lokali oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej (MOPS) w zakresie dodatków mieszkaniowych ewidencjonowanych na kartotekach najemców,
- analizy kartotek finansowych użytkowników lokali w związku z zawartymi porozumieniami w sprawie umorzenia , rozłożenia na raty należności z tytułu najmu,
- wystawianie zaświadczeń na wniosek najemców korzystających z dodatków mieszkaniowych.

Specyfikacja korespondencji w roku 2023 z użytkownikami lokali, MOPS oraz spółkami gminnymi:

- w sprawie wystawienia zaświadczeń w związku z uregulowaniem różnicy ponad dodatek mieszkaniowy 131 szt.,
- pisma do MOPS w sprawie najemców nie regulujących różnicy ponad dodatek mieszkaniowy 212 szt.,
- zwroty dodatku mieszkaniowego do MOPS 10 szt.,
- pisma dot. zwrotu mylnych wpłat 5 szt.,
- w sprawie decyzji:
  - przyznaniu dodatku mieszkaniowego 1 669 szt.,
  - wstrzymującej wypłatę dodatku mieszkaniowego 113 szt.,
  - wznawiającej wypłatę dodatku mieszkaniowego 64 szt.,
- pisma do dłużników odnośnie realizacji postanowień wynikających z ugód w sprawie restrukturyzacji zadłużenia z tytułu najmu lub korzystania z nieruchomości 81 szt.

W roku 2023 przeanalizowano 14 461 szt. kartotek najemców w tym z zakresie:

- spełnienie warunków zawartych w porozumieniach w sprawie rozłożenia na raty spłaty należności, ugodach w sprawie restrukturyzacji zobowiązań za zaległości płatnicze, umorzenia należności za korzystanie z lokalu pod warunkiem dokonywania bieżących opłat oraz wyroków sądowych – 3 670 szt.
- bieżącego regulowania przez najemców należności wskazanej w art.7 pkt.11 „Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych" – 10 791 szt.

Dzierżawy

Dzierżawy gruntu dla wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni

W 2023 roku zawartych zostało 126 nowych umów dzierżaw, z tego 120 umów dzierżaw gruntu pod miejsca zbiórki odpadów (MZO), 3 umowy dzierżaw gruntu trwale zajętego pod docieplenie budynków oraz 3 umów dzierżaw gruntu z przeznaczeniem na zagospodarowanie w granicach niezbędnych do obsługi mieszkańców i użytkowników wspólnot mieszkaniowych (WWD).
Łączna liczba obowiązujących umów na dzień 31.12.2023 roku wynosiła 821.

RAZEM umów MZO	RAZEM umów WWD	RAZEM umów pod docieplenie	RAZEM UMÓW
545	63	213	821

Wykaz umów zawartych w latach 2020-2023:

Rok	Liczba umów MZO na dzień 31.12 danego roku	Liczba umów WWD na dzień 31.12 danego roku	Liczba umów pod docieplenie na dzień 31.12 danego roku	RAZEM UMÓW na dzień 31.12.danego roku
2020	634	63	154	851
2021	543	58	188	789
2022	544	60	199	803
2023	545	63	213	821

Dzierżawy gruntu z przeznaczeniem na ogródki przydomowe

W 2023 roku zawartych zostało 95 nowych umów dzierżaw. W tej liczbie nie zostały uwzględnione przypadki wymiany starych umów dzierżaw (zawieranych najczęściej przez ZGK) na nowe, co odbywa się poprzez zawarcie aneksu.
Na dzień 31.12.2023 roku liczba obowiązujących umów dzierżaw ogródków przydomowych wynosiła 693, a ich łączna powierzchnia 110 061,61 m^2.

Inne dzierżawy

Zawartych zostało 5 umów dzierżaw gruntu związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne oraz podmioty prawa handlowego. Łączna liczba umów dzierżaw tego typu obowiązujących na dzień 31.12.2023 roku wynosiła 34.

Prowadzono również umowy dzierżawy terenu z przeznaczeniem na miejsca postojowe na parkingu rowerowym „Krzywy Komin" zlokalizowanym we wnętrzu międzyblokowym Dubois, Kurkowa, Otwarta, Pomorska. Łączna liczba obowiązujących umów dzierżaw na parking rowerowy na dzień 31.12.2023 roku wynosiła 16.

W 2023 roku rozliczono również 56 protokołów uzgodnień na czasowe zajęcie gruntów gminnych z przeznaczeniem na zaplecza budów oraz inwestycje liniowe. Umowy te związane są z remontami nieruchomości prowadzonymi przez wspólnoty mieszkaniowe oraz podmioty obce (np.: termomodernizacja budynku, wymiana pokrycia dachowego) a także wymianą lub budową infrastruktury technicznej (przyłącza i sieci ciepłownicze, energetyczne, itd.).

SPÓŁKA WROCŁAWSKIE MIESZKANIA

Organizacja i wykonywanie obsługi klienta

W 2023 roku Spółka, realizowała zadania dla rejonów C, D, E, J, K, L, M, N Miasta prowadząc sprawy lokalowe, eksploatacyjne i techniczne. Bezpośrednia obsługa mieszkańców realizowana była przez Centrum Obsługi Mieszkańca, a także Zespół Administracyjnej Obsługi Nieruchomości, Zespół Mediów

i Eksploatacji, Zespół Technicznej Obsługi Nieruchomości, Zespół Terenów Zewnętrznych, Zespół Księgowej Obsługi Zasobów, Zespół Windykacji i Zespół Udzielania Ulg.

Do zadań realizowanych przez wskazane zespoły w 2023 roku należało m.in.:

- udzielanie pełnej informacji mieszkańcom w zakresie dotyczącym kompetencji Spółki oraz sposobu załatwiania spraw znajdujących się w sferze przedmiotu jej działalności,
- przyjmowanie wniosków wraz z wydawaniem niezbędnych opinii i ocen,
- nadzór nad prawidłową realizacją usług w zakresie eksploatacji zarządzanego zasobu, prowadzenie spraw związanych z najmem lokali mieszkalnych i użytkowych oraz gospodarowaniem tymi lokalami,
- prowadzenie spraw związanych z udostępnianiem i dzierżawą terenów zewnętrznych, w tym ogródków warzywno-kwiatowych oraz gospodarowaniem terenami gminnymi,
- realizowanie planu rzeczowo - finansowego z zakresu konserwacji poprzez przygotowanie zleceń, nadzór nad ich realizacją oraz rozliczanie wykonawców z wykonywanych prac,
- wyrażanie zgody na przeprowadzenie remontów finansowanych i wykonywanych przez najemców posiadających tytuł prawny do lokalu, przygotowywanie umów remontowych oraz kontrola ich wykonania pod względem formalno-prawnym, technicznym oraz rozliczanie finansowe wykonywanych remontów,
- nadzór nad wykonawcami m.in.: okresowych kontroli budynków, o których mowa w przepisach prawa budowlanego, realizowanych przez wykonawców na podstawie odrębnych umów,
- prowadzenie książek obiektu budowlanego w rozumieniu art. 64 ustawy Prawo budowlane, wraz z dokonywaniem zapisów dotyczących przeprowadzonych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy w okresie użytkowania obiektu,
- dokonywanie korekt naliczeń czynszów oraz opłat za bezumowne korzystanie z lokali,
- zabezpieczenie wolnych lokali mieszkalnych i użytkowych przed samowolnym zajęciem i dewastacją wraz z prowadzeniem rejestru pustostanów,

- wykonywanie czynności technicznych związanych z eksmisjami najemców oraz zabezpieczeniem lokali po eksmisjach, zgonach najemców i przekazywanie właściwej jednostce organizacyjnej Gminy Wrocław lokalu do zasiedlenia,
- przygotowanie umów najmu lokali mieszkalnych, sporządzenie aneksów do umów najmu lokali mieszkalnych, na podstawie skierowania Wydziału Lokali Mieszkalnych Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- udzielanie zniżek w czynszu lub zwolnień z opłat czynszu, według zasad określonych przepisami prawa,
- ustalanie wysokości zaliczek na media za lokale gminne w budynkach wspólnot mieszkaniowych i budynkach gminnych, przygotowywanie powiadomień dla klientów o dokonanych naliczeniach,
- naliczanie najemcom i innym użytkownikom lokali opłat niezależnychod wynajmującej,
- prowadzenie bazy danych do rozliczeń mediów dostarczonych do lokali,
- dokonywanie rozliczania kosztów zużytych mediów na każdego klienta i przygotowywanie powiadomień dla klientów o wynikach rozliczeń,
- okazywanie lokali i nieruchomości osobom zainteresowanym ich najmem, kupnem a także rzeczoznawcom majątkowym,
- prowadzenie, zgodnych z przepisami, działań w stosunku do osób, które samowolnie zajęły lokal mieszkalny, polegających na zawiadomieniu policji o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z naruszeniem art. 193 Kodeksu karnego,
- prowadzenie ewidencji drzew zgodnie z Zarządzeniem nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zielonych Wrocławia,
- prowadzenie ewidencji pieców,
- prowadzenie ewidencji pozostałych obiektów na gminnych terenach,
- organizowanie i prowadzenie przetargów oraz negocjacji na dzierżawy gminnych nieruchomości,
- naliczeń czynszów dzierżawnych oraz opłat z tytułu bezumownego użytkowania terenów gminnych,
- dokonywanie korekt naliczeń czynszów dzierżawnych oraz opłat za bezumowne korzystanie z terenów gminnych,

- sporządzanie umów dzierżaw ogródków warzywno-kwiatowych, miejsc zbiórki odpadów, terenów gminnych przeznaczonych pod warstwy docieplenia oraz poprawę warunków nieruchomości wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni,
- sporządzanie protokołów uzgodnień pod czasowe udostępnianie terenów gminnych przeznaczonych na zaplecza budowy dla inwestorów,
- współpraca w Wydziałem Nieruchomości Komunalnych oraz Wydziałem Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości w zakresie stanów i przeznaczeń nieruchomości gminnych zarządzanych przez Spółkę,
- opiniowanie projektów Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego i Funduszy Osiedlowych,
- opiniowanie i uzgadnianie inwestycji na terenach gminnych lub oddziałujących na gminne nieruchomości.

W ramach planu reorganizacji COM, skoncentrowano się na kilku kluczowych obszarach, aby zapewnić efektywniejszą i bardziej satysfakcjonującą obsługę klienta:

- opracowanie procesów obsługi klienta: zdefiniowano i udoskonalono procesy, które ułatwiają i usprawniają interakcje z klientami; dzięki temu procesy te stały się bardziej przejrzyste i efektywne.
- opracowano projekt procedury zgłoszeń: stworzono projekt procedury zgłoszeń, który opisuje etapy przyjmowania, rejestrowania, dekretacji oraz realizacji zgłoszeń we Wrocławskich Mieszkaniach oraz systematyzuje pracę ze zgłoszeniami wprowadza niezbędne definicje; ten krok ma na celu zwiększenie skuteczności w zarządzaniu zgłoszeniami oraz ich szybszą realizację.
- opracowano i wdrożono Procedurę uruchomienia konta użytkownika w Portalu Mieszkańca oraz aktywowano 202 konta.
- rozpoczęto projekt „baza wiedzy”: baza wiedzy zawiera kluczowe informacje ułatwiające pracownikom szybki dostęp do potrzebnych danych, co znacznie przyspiesza proces rozwiązywania problemów klientów.
- prowadzone są regularne szkolenia wewnętrzne pracowników: przeprowadzanie stałych szkoleń dla pracowników COM ma na celu podnoszenie ich kwalifikacji i umiejętności, co bezpośrednio przekłada się na jakość obsługi klienta.
- określono nowe wymagania do oprogramowania helpdesk oraz wprowadzono zmiany w aplikacji Rejestr Zgłoszeń: wprowadzono nowe funkcjonalności oraz

dokonano poprawek w aplikacji, co ułatwiło zarządzanie zgłoszeniami i przyczyniło się do lepszej organizacji pracy.

- opracowano wzory formularzy wspomagających obsługę klienta: stworzenie dedykowanych formularzy umożliwiło sprawniejszą obsługę klienta.
- wdrożono nowe rozwiązania technologiczne (Contact Center): zastosowanie nowych technologii wspomagających obsługę telefoniczną znacznie poprawiło efektywność i jakość komunikacji z klientami.
- przeorganizowano pomieszczenia obsługi klienta: reorganizacja przestrzeni, gdzie odbywa się bezpośrednia obsługa klienta, miały na celu stworzenie bardziej funkcjonalnych i przyjaznych przestrzeni dla klientów i pracowników.

Wszystkie opisane działania skupiały się na poprawie jakości obsługi, efektywności procesów oraz zadowoleniu klientów. Dzięki nim Centrum Obsługi Mieszkańca jest lepiej przygotowane do sprostania rosnącym wymaganiom i oczekiwaniom mieszkańców.

W 2023 roku trwały również prace nad projektem budowlanym „Remont i przebudowa Centrum Obsługi Mieszkańca zlokalizowanego w budynku „GRAFIT" przy ul. Namysłowskiej 8 we Wrocławiu". Realizacja tego projektu planowana jest na 2024 rok.

Wybrane czynności realizowane w latach 2020–2023

	Czynność	**ROK**			
		2020	2021	2022	**2023**
1	przyjęcie zgłoszeń od najemców (ustne, pisemne, telefoniczne)	7 325	13 816	6 430	**8 836**
2	sporządzenie umów najmu (na podstawie skierowań z Wydziału Lokali Mieszkalnych)	257	296	278	**274**
3	sporządzenie aneksów do umów najmu	621	626	853	**669**
4	sporządzenie umów na remont lokali mieszkalnych na koszt przyszłego najemcy	99	143	135	**79**
5	sporządzenie aneksów do umów remontowych	106	70	104	**132**
6	sporządzenie umów o podwyższenie standardu lokalu mieszkalnego	32	34	16	**28**
7	sporządzenie umów dotyczących zmiany systemu ogrzewania – KAWKA	232	626	156	**72**
8	sporządzenie umów najmu pomieszczenia tymczasowego	11	6	12	**12**
9	przeprowadzenie wizji w lokalach, w nieruchomościach, terenach zewnętrznych	4 923	11 558	7 571	**12 424**
10	przejęcie i przekazanie nieruchomości w ramach umów dzierżaw, udostępnień terenów pod inwestycje, zmiany praw własności	294	214	206	**175**

W ramach czasowych udostępnień terenów zewnętrznych w 2023 roku przeprowadzano następujące czynności:

- zawarto protokoły uzgodnień czasowego udostępnienia terenu z przeznaczeniem na imprezy kulturalne, zaplecze budowy oraz inwestycje liniowe -87,
- przekazano nieruchomości na zaplecza pod inwestycje -59,
- dokonano odbiory nieruchomości po zakończonych inwestycjach - 60.

W ramach dzierżaw terenów zewnętrznych w 2023 roku przeprowadzano następujące czynności:

- przekazano do dzierżawy ogródki warzywno-kwiatowe - 49,
- przeprowadzono negocjacje (dzierżawy pod docieplenie, MZO, ogródki warzywno-kwiatowe) - 72,
- przeprowadzono przetargi ograniczone na ogródki warzywno-kwiatowe - 8,
- przeprowadzono przetargi nieograniczone na ogródki warzywno-kwiatowe - 22,
- zawarto umowy dzierżawy z przeznaczeniem pod warstwę docieplenia, izolację, zagospodarowanie terenu - 20,
- zawarto umowy dzierżawy z przeznaczeniem pod ogródki warzywno-kwiatowe - 69,
- zawarto aneksy do umów dzierżaw ogródków warzywno- kwiatowych w związku ze śmiercią dzierżawcy – 6,
- przekazano nieruchomości po zawartych umowach dzierżaw - 69,
- wypowiedziano umowy dzierżawy z przeznaczeniem pod ogródki warzywno-kwiatowe z wniosku Dzierżawcy lub w ramach prowadzonych regulacji stanów prawnych - 21,
- procedowano sprawy bezumownego zajęcia terenu gminnego - 5.

Eksploatacja techniczna zasobu gminnego

Na czynności w zakresie eksploatacji zasobu gminnego, które realizowane były w 2023 roku składają się:

- utrzymanie czystości i porządku wewnątrz budynków 100% gminnych,
- deratyzacja wykonywana zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Wrocławia, w tym zwalczanie gryzoni na terenach zewnętrznych,
- dozór i całodobowa ochrona nieruchomości przy ul. Więckowskiego 34, ul.

Koreańskiej 1 i ul. żmigrodzkiej 225,

- ochrona w formie monitoringu 57 nieruchomości które mogą stanowić potencjalne zagrożenie samowolnych zajęć, w tym m.in. przy ul. Bałtyckiej 8 i ul. Rybnickiej 39-41, ul. Ełckiej 34, ul. Pautscha 4,
- zakup energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia klatek schodowych, zasilania kotłowni i węzłów cieplnych oraz oświetlenia wnętrz międzyblokowych i placów zabaw,
- zakup paliwa gazowego i jego dystrybucja na potrzeby ogrzewania nieruchomości stanowiących własność Gminy Wrocław,
- obsługa serwisowa kotłowni, węzłów cieplnych i logoterm,
- obsługa serwisowa dźwigów osobowych i platform do przemieszczania osób niepełnosprawnych,
- odczytywanie indywidualnych wodomierzy poboru wody w lokalach,
- sukcesywne dostarczanie, montaż, wymiana oraz plombowanie wodomierzy wraz z nakładkami do odczytu radiowego w lokalach mieszkalnych i/lub użytkowych,
- kompleksowa obsługa szaletu miejskiego przy ul. Grunwaldzkiej/Sienkiewicza,
- obsługa systemów pomiarowo – rozliczeniowych energii cieplnej,
- utrzymanie czystości i porządku w 323 miejscach zbiórki odpadów stałych (wg stanu na koniec roku),
- zgłaszanie i prowadzanie spraw związanych z występowaniem wraków na ternach gminnych,
- czyszczenie przewodów wentylacyjnych, spalinowych i dymowych w budynkach 100% gminnych,
- sprzątanie stanowiących własność Gminy Wrocław lokali mieszkalnych, użytkowych oraz pomieszczeń przynależnych do lokali wraz z wywozem pozostawionych w tych lokalach przedmiotów,
- wykwaterowywanie związane z planowanymi remontami lokali i budynków z zapewnieniem transportu rzeczy i przedmiotów będących własnością najemców do lokali zastępczych,
- utrzymanie terenów zewnętrznych Gminy Wrocław poprzez wykonanie czynności polegających na:
  - wymianie piasku w piaskownicach (wymieniono łącznie 511,60m^3 piasku),
  - koszeniu traw (łącznie skoszono trawy z powierzchni 1 627 126 m^2),
  - przycinaniu żywopłotów (łącznie przycięto żywopłoty o długości 68

337mb),

- cięciach pielęgnacyjnych drzew i krzewów (ilość 327 drzew i 1 478 mb krzewów),
- usunięciu stanowisk jemioły na 69 drzewach,
- usunięciu wywrotów/złomów, wyłamanych konarów drzew (54 szt.),
- wycince drzew (68 szt.) oraz nasadzeniach drzew (301 szt.), zgodnie z decyzjami wydanymi przez Wydział Architektury i Zabytków i Marszałka Województwa Dolnośląskiego oraz Zarządzeniem nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zielonych Wrocławia,
- pielęgnacji zieleni w ramach gwarancji zrewitalizowanych 4 wnętrz podwórzowych, w tym 1 odbiór końcowy,
- pielęgnacji zieleni w ramach zrealizowanego w 2021roku projektu pod nazwą „Eko-projekt Zielone wyspy dla dzieci" na 3 wnętrzach podwórzowych,
- poprawie warunków siedliskowych drzew na 29 m^2,
- kontroli nasadzeń drzew (871 szt.),
- przeprowadzeniu w listopadzie 2023 roku rekultywacji terenów o łącznej powierzchni 1890 m^2, w tym utworzenie parku kieszonkowego przy ul. Wójtowskiej 1,
- przeprowadzeniu projektu pt. ,, Drugie życie drzew" polegającego na pozostawieniu drzew w formie świadków oraz obsadzeniu ich bluszczem w celu stworzenia warunków sprzyjających mikroorganizmom (11szt.)
- przygotowaniu oraz zaakceptowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora zabytków projektu stworzenia parku kieszonkowego przy ul. Wójtowskiej 1 oraz projektu uzupełnienia ciągu żywopłotów wzdłuż ul. Dembowskiego wraz z wysiewem mikro koniczyny.
- wykonywaniu opinii i szczegółowych ekspertyz dendrologicznych (łącznie 280) oraz wykonaniu inwentaryzacji terenów zieleni o łącznej powierzchni 11 970 m^2 .

- zarządzanie i regulowanie stanów prawnych ogródków warzywno-kwiatowych, w tym zewidencjonowanie w Geobazie w 2023 roku 244 ogródków.

W obszarze rozliczania mediów w 2023 roku w rejonach C, D, E, J, K, L, M, N, dokonano odczytów wodomierzy w lokalach. Aktualizowano bazę naliczeń i

kosztów niezbędnych do wykonania rozliczeń mediów za cały rok 2022 i I półrocze 2023 roku.
Ponadto w 2023 roku został uruchomiony moduł mediowy w Granicie dla rejonu C i L, w którym zostały wykonane rozliczenia za I półrocze 2023. Zostało rozliczone w systemie łącznie 1741 szt. Lokali, z tego zostały wysłane zawiadomienia do najemców w ilości 1701 szt.
W 2023 roku Spółka procedowała zgłoszenia 17 pojazdów długotrwale nieużytkowanych pozostawionych na wnętrzach podwórzowych do Straży Miejskiej oraz Wydziału Środowiska i Rolnictwa.
W ramach prowadzonych czynności w zakresie prawidłowej eksploatacji terenów zewnętrznych kontynuowano współpracę ze Strażą Miejską w działaniach kontrolnych stanu czystości miejsc zbiórki odpadów. W 2023 roku zostało wysłanych 233 zgłoszeń do zarządców wspólnot mieszkaniowych w sprawie utrzymania czystości i porządku miejsc zbiórki odpadów komunalnych oraz 290 zgłoszeń do Spółki Ekosystem w sprawie utrzymania czystości na terenach gminnych oraz nieprawidłowości dotyczących gromadzenia odpadów gabarytowych po przeprowadzonych wizjach kontrolnych osób odrabiających zadłużenie oraz w odpowiedzi na zgłoszenia Mieszkańców. Działania były raportowane w ramach sztabu deratyzacyjnego.
W 2023 roku zrealizowano umowę dotyczącą rekultywacji zdegradowanych terenów zielonych w rejonach C, D, E, J, K, L, M, N Wrocławia na łączną kwotę 371 734,80 zł brutto. Głównym założeniem projektu rekultywacji zieleni było zagospodarowanie terenów zewnętrznych w zakresie poprawy i zwiększenia bioróżnorodności tych terenów poprzez wprowadzenie nowych nasadzeń roślin mających podnieść wartości estetyczne oraz funkcjonalne terenów wnętrz podwórzowych. Podstawą opracowania przedmiotowego projektu stały się wnioski mieszkańców oraz Rad Osiedli, którzy ubiegali się o poprawę jakości otaczającej ich zieleni. W 2023 roku zadanie zostało poprzedzone konsultacjami społecznymi i zebranymi uwagami i pomysłami Mieszkańców, które zostały uwzględnione w ostatecznych projektach. Przeprowadzono konsultacje społeczne z Mieszkańcami, na osiedlu Psie Pole 1 spotkanie konsultacyjne w terenie, na osiedlu Brochów 1 spotkanie konsultacyjne w terenie, na osiedlu Sępolno 2 spotkania (1 spotkanie oraz kolejnego dnia spacer w terenie mający dodatkowo na celu inwentaryzację terenów ogródków przed budynkami wzdłuż ul. Dembowskiego).

Przed przystąpieniem do prac przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na usunięciu z podłoża wierzchnich zanieczyszczeń, gruzu i kamieni, ściągnięciu darni. Następnie oczyszczone podłoże zostało przekopane za pomocą glebogryzarki, która równocześnie spulchnia i napowietrza ziemię. Po wykonaniu powyższych czynności i wyrównaniu ziemi nastąpił etap sadzenia roślin, podczas wykonywania prac zastosowano warstwę kory, której celem jest ochrona nowopowstałych nasadzeń przed zamarznięciem podczas występowania ujemnych temperatur w sezonie zimowym. Tereny objęte rekultywacją zieleni zostały zabezpieczone drewnianym opalikowaniem z linami jutowymi w miejscach gdzie występowało zagrożenie dewastacji.
Nowe nasadzenia zieleni można znaleźć na wnętrzach podwórzowych zlokalizowanych przy następujących adresach:

- Park kieszonkowy przy ul. Wójtowskiej 1,
- ul. Hubska 41,
- ul. Chińska/3 Maja,
- ul. Dembowskiego,
- ul. Pleszewska,
- ul. Szczytnicka.

W ramach prac zostały wprowadzone nowe nasadzenia zieleni niskiej, krzewów na podwórku na Brochowie, pomiędzy ulicami Chińską i 3Maja, na ulicy Dembowskiego zostały uzupełnione żywopłoty oraz uzupełniono mikrokoniczyną połacie trawiaste na przedogródkach. Dodatkowo została wprowadzona zieleń na skwerze przy ul. Hubskiej, nowe nasadzenia na ul. Pleszewskiej i ul. Szczytnickiej.
Na powierzchni 192 m^2 przy ul. Wójtowskiej 1 na Psim Polu utworzono pierwszy park kieszonkowy, wprowadzono nowe nasadzenia krzewów, pnączy oraz nasadzono drzewa z gatunku Grab pospolity 'Fastigiata' (3szt.) oraz Brzoza pożyteczna 'Doorenbos' (2szt.).
Ideą parków kieszonkowych jest wprowadzenie w przestrzeń miejską o zwartej zabudowie mieszkaniowej terenów zieleni o niewielkiej powierzchni w celu zwiększenia terenów biologicznie czynnych w tkance miejskiej. Parki kieszonkowe, jako lokalne wyspy zieleni, kształtują swoisty mikroklimat i łagodzą zmiany klimatyczne w miastach oraz podnoszą walory estetyczne sąsiedztwa.
Uczestniczono w 2023r. w tworzeniu Regulaminu Programu pn. „Nasze podwórko”. Program pn. “Nasze podwórko” ma na celu zachęcić wspólnoty

mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe do dzierżawy terenów przyległych na zagospodarowanie sąsiednich przestrzeni według ich potrzeb, a poprzez dofinansowanie daje możliwość stworzenia najbliższego otoczenia na miarę oczekiwań Mieszkańców. Program wprowadza możliwość dzierżawy na preferencyjnych warunkach tj. czynsz za 1 zł netto rocznie oraz w przypadku objęcia dzierżawą całego terenu wnętrza podwórzowego możliwość pozyskania dofinansowania do kwoty 100 tys. zł na realizacje zamierzeń inwestycyjnych wg określonych potrzeb Mieszkańców z katalogu nakładów objętych dofinansowaniem. Program został zatwierdzony Zarządzeniem nr 11618/23 z dnia 24.10.2023 r. Prezydenta Wrocławia w sprawie ogłoszenia, przyjęcia i zatwierdzenia Programu pod nazwą „Nasze podwórko" oraz ustalania wysokości stawki czynszu wraz z Regulaminem programu zagospodarowania wnętrz podwórzowych z udziałem Mieszkańców przy wsparciu Gminy Wrocław pod nazwą „Nasze podwórko".

W roku 2023 w ramach prowadzonych działań związanych z tematyką malowideł artystycznych, został zrealizowany 1 mural na ścianie budynku przy ul. Tadeusza Boya – Żeleńskiego 74, poświęcony kampanii społeczno-edukacyjnej #nasze MAKi, której celem jest wzmacnianie partnerstwa między mężczyznami i kobietami.

Łącznie w 2023 roku zostały zawarte 42 umowy najmu/użyczenia/dzierżawy/ udostępnienia, 7 aneksów do umów. Rozwiązano 21 umów, z czego 9 – za porozumieniem stron. Spółka przeprowadziła 28 przetargów na najem, w tym 11 lokali użytkowych i 17 garaży, po których zawarto umowy najmu dla 4 lokali użytkowych oraz 9 garaży. W trybie bezprzetargowym jak również w wyniku m. in. regulowania stanu prawnego nieruchomości zawarto łącznie 29 umów: 14 umów najmu, 10 umów użyczenia i 3 umowy udostępnienia nieruchomości na organizację ogródków gastronomicznych. Wypowiedziane zostały 24 umowy: 19 z nich stanowią wypowiedzenia złożone przez Najemców (rezygnacja z najmu) lub Spółkę (zmiana przeznaczenia), natomiast pozostałe to wypowiedzenia windykacyjne (wobec 3 z nich złożono oświadczenia o cofnięciu wypowiedzenia z uwagi na spłatę zadłużenia).

Prowadzono także działania z zakresu miękkiej windykacji należności. W 2023 roku udało się wyegzekwować spłatę należności w wysokości ok. 212 750,00 zł.

W 2023 roku prowadzono również działania związane z cyfryzacją, w szczególności:

Pozyskiwano i na bieżąco aktualizowano istniejące w bazach danych Spółki informacje o:

- strukturze technicznej budynków,
- stanach i przeznaczeniach budynków,
- urządzeniach ogrzewania pomieszczeń w lokalach,
- urządzeniach do ogrzewania wody użytkowej w lokalach,
- administracyjnych numerach domofonów,
- wolnych lokalach mieszkaniowych,
- obiektach terenowych (m. in. ogródki, miejsca zbiórki odpadów, trawy, żywopłoty, drzewa, krzewy, piaskownice, tereny rekreacji, ścieżki, drogi wewnętrzne, chodniki).

Pod względem kontynuacji cyfryzacji danych przestrzennych:

- utworzono dedykowaną bazę danych i wprowadzono do niej z wykorzystaniem narzędzi GIS informacje o inwestycjach realizowanych przez Wrocławskie Mieszkania.
- kontynuacja migracji danych o strukturze technicznej budynków opartej na drzwiach do docelowej obsługi pomieszczeń.

W zakresie projektowym i koncepcyjnym:

- kontynuacja opracowywania koncepcji związanej z procesami kompleksowej obsługi zarządzania drzewami i krzewami z wykorzystaniem baz danych i dedykowanych aplikacji.

Prace związane z ustandaryzowaniem wykonywania niektórych czynności oraz usprawnieniem organizacji pracy:

- przygotowanie wzorów dokumentów oraz metodyk związanych z prowadzeniem analizy biznesowej i systemowej pod tworzenie produktów informatycznych.
- wprowadzenie usystematyzowanego kompleksowego modelu tworzenia i zarządzania raportami, zestawieniami, które są generowane w Biurze Ewidencji i Baz Danych.
- przeprowadzono szeroko zakrojone prace dokumentujące dla aplikacji, które wykorzystywane są produkcyjnie i powstały w technologii MS Access.

Prace związane z zasilaniem lub aktualizacją zewnętrznych baz danych:

- automatycznie generowanie deklaracji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków dla budynków zarządzanych przez Wrocławskie Mieszkania

(będących własnością gminy oraz zarządzanych przez Spółkę) w 2-tygodniowych odstępach w przypadku zmian danych.
- przygotowano narzędzia oraz dane do inicjalnego zasilenia nowego Systemu Zarządzania Nieruchomościami dla Wrocławia.

Utworzono, udostępniono lub zmodernizowano aplikacje:
- do zarządzania danymi zarządców wspólnot mieszkaniowych.
- do zarządzania budynkami i ich strukturą, które oparte są na lokalach zamiast drzwi.
- do rejestrowania zgłoszeń.
- do obsługi załączników w różnych aplikacjach.
- do generowania deklaracji śmieciowych.
- wprowadzono kilkadziesiąt usprawnień i dodatkowych funkcjonalności do już istniejących w firmie aplikacji.

Uwzględniano zmiany technologiczne i prawne:
- przygotowano narzędzia do obsługi danych adresowych zgodnie z nowym rozporządzeniem w sprawie ewidencji miejscowości, ulic i adresów.

W 2023 roku został zarządzeniem nr 11617/23 Prezydenta Wrocławia z 24.10.2023 r. powołany zespół projektowy ds. budowy, wdrożenia, utrzymania i rozwoju Systemu Zarządzania Nieruchomościami Gminy Wrocław (I Etap), w którego skład wchodzili również przedstawiciel Spółki, aktywnie uczestnicząc w jego pracach. Działania te mają na celu doprowadzenie do powstania jednolitego systemu informatycznego w Departamencie Nieruchomości Urzędu Miejskiego Wrocławia, z którego będą mogły korzystać wydziały i biura Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz różne jednostki i Spółki miejskie.

Rady Osiedla

W 2023 roku współpracowano z Departamentem Spraw Społecznych UMW (DSS) oraz Radami Osiedla, w tym:
- w ramach współpracy z DSS na zasobie zarządzanym przez Spółkę lokale i nieruchomości dzierżawią lub wynajmują organizacje pozarządowe, a wszystkie organizacje jako podmioty pomagające mieszkańcom Wrocławia zostały przez Spółkę otoczone specjalną opieką,
- w ramach aktywizacji społeczności lokalnej wraz z DSS oraz WCRS Spółka kontynuowała współpracę z podmiotami prowadzącymi Centra Aktywności

Lokalnej przy ul. Traugutta 81 of, ul. Prądzyńskiego 39, Bałtyckiej 8, Chopina 9a, ul. Gazowej 22, ul. Koreańskiej 1, ul. Pszczelarskiej 7, a także ul. Ełckiej 34 i ul. Rybnickiej 39. W każdej z lokalizacji Spółka aktywnie współpracowała z operatorami, by oferta CAL jak najlepiej odpowiadała potrzebom lokalnych społeczności,

Prowadzono działania mające na celu ścisłą współpracę z poszczególnymi Radami Osiedla, wspiera inicjatywy zgłaszane przez Rady jako przedstawicieli społeczności lokalnych,

Na terenie zarządzanym przez Spółkę funkcjonuje 27 Rad Osiedli. Zawarte zostały porozumienia z następującymi Radami:

1. RO Biskupin-Sępolno-Dąbie-Bartoszowice,
2. RO Gaj,
3. RO Huby,
4. RO Jagodno,
5. RO Karłowice-Różanka,
6. RO Kleczków,
7. RO Kowale,
8. RO Księże,
9. RO Ołtaszyn,
10. RO Osobowice-Rędzin,
11. RO Pawłowice,
12. RO Plac Grunwaldzki,
13. RO Polanowice-Poświętne-Ligota,
14. RO Przedmieście Oławskie,
15. RO Psie Pole-Zawidawie,
16. RO Strachocin-Swojczyce-Wojnów,
17. RO Świniary,
18. RO Tarnogaj,
19. RO Zacisze-Zalesie-Szczytniki.

Oddano WCRS przy udziale Rad Osiedli do bezpłatnego używania 28 lokali lub nieruchomości oraz zobowiązano się m. in. do zapewnienia ciągłości dostaw mediów do nieruchomości poprzez włączenie punktów poboru/sieci do obowiązujących zbiorczych umów na: świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, sprzedaż energii elektrycznej, kompleksową sprzedaż paliwa

gazowego wraz z usługą dystrybucji (jeżeli nieruchomość jest przyłączona do sieci gazowej), dostawę wody i odprowadzanie nieczystości płynnych (ścieki) oraz do uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (zgodnie z oświadczeniami Osiedli).
Kontynuowano także współpracę z Radami Osiedla w sprawie poprawy funkcjonowania i estetyki piaskownic, a także elementów małej architektury, pozostających w zasobach Spółki, celem określenia aktualnych potrzeb Mieszkańców w ww. zakresie.

Rozrachunki z najemcami z tytułu użytkowania lokali

Spółka w 2023 roku realizowała sprawy z zakresu postępowań wyjaśniających w celu ustalenia salda kartoteki opłat najemcy, wniosków o wydanie zaświadczenia o stanie finansowym, wniosków najemców o zwrot nadpłat oraz reklamacje do ustalonych sald.
W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku Spółka przyjęła do realizacji w celu prawidłowego załatwienia 10 814 spraw zgłoszonych przez najemców, w tym 6 453 spraw wymagających weryfikacji kartotek finansowych.
Weryfikacja to szczegółowa analiza zapisów na kontach lokali, porównanie dokumentów źródłowych w teczce lokalowej z księgowaniami na kartotekach, rozliczanie wpłat komorniczych, uzgadnianie rozrachunków. W trakcie weryfikacji wyjaśniane są nieprawidłowości ze strony najemców we wnoszeniu opłat mieszkaniowych: zbyt niskie wpłaty spowodowane nieuwzględnianiem podwyżek, nieterminowe wpłaty, brak opłacenia niedoborów z tytułu rozliczenia mediów.
W celu ostatecznego i prawidłowego załatwienia spraw zgłaszanych przez najemców w 2023 roku podjęto następujące czynności:

- zrealizowano 10 889 sprawy wpływające, w tym w 6 615 przypadkach zweryfikowano zapisy na kartotece opłat najemców, jednocześnie udzielając odpowiedzi na pisma najemców, wydając zaświadczenia i realizując zwroty nadpłat,
- skorygowano daty uznania i obciążenia rozliczeniami mediów na kartotekach finansowych najemców przy bieżącej weryfikacji,
- zaksięgowano lub wyksięgowano rozliczenia mediów zgodnie z dokumentacją znajdującą się w teczkach lokali,
- zaksięgowano naliczone odsetki od zaległości i nieterminowych wpłat na sumę łączną 19 707 298,80 zł,

- zaksięgowano 1 032 szt. decyzji z MOPS na łączną kwotę około 1 505 233,41 zł,
- wykonywano weryfikację czynnych porozumień w sprawie udzielenia ulgi oraz ugód dotyczących restrukturyzacji zadłużenia,
- wykonywano weryfikację zawartych w latach ubiegłych porozumień w zakresie ustalenia ich ważności oraz dokonywanych spłat wymaganych rat,
- rozliczano nakazy zapłaty, wyroki sądowe oraz wpłaty komornicze.

Działania podejmowane w latach 2020-2023

	2020 rok	**2021 rok**	**2022 rok**	**2023 rok**
liczba spraw przyjętych do realizacji, w tym:	7 948	10 299	10 213	10 814
wymagające weryfikacji	6 396	6 270	5 719	6 453
liczba spraw zrealizowanych, w tym:	7 013	10 327	9 713	10 889
wymagające weryfikacji	5 461	6 298	5 219	6 615
liczba zaksięgowanych decyzji MOPS	926	918	965	1 032
wartość zaksięgowanych decyzji MOPS (zł)	995 122,96	1 162 559,22	1 288 426,34	1 505 233,41
naliczone odsetki (zł)	10 227 545,52	9 550 635,86	7 956 415,67	19 707 298,80

WINDYKACJA I UMARZANIE ZALEGŁOŚCI Z TYTUŁU NAJMU LOKALI KOMUNALNYCH

Zarząd Zasobu Komunalnego

Windykacja lokali mieszkalnych i z nieruchomości niemieszkalnych

W ramach podjętych działań windykacyjnych w zakresie odzyskiwania należności Gminy Wrocław z tytułu najmu/korzystania z lokali wchodzących w skład zasobu komunalnego ZZK w 2023 roku prowadzono czynności obejmujące m.in.:

- wysyłanie wezwań do zapłaty z rygorem:
  - skierowania spraw do sądu,
  - wypowiedzenia umów najmu.
- wysyłanie powiadomień o wysokości zaległości,
- kierowanie wniosków do Działu Kaucji i Lokali Mieszkalnych oraz Działu Lokali Użytkowych o spełnieniu przesłanek do wypowiedzenia umowy najmu,
- bieżące monitorowanie wysokości zadłużenia najemców/osób korzystających z nieruchomości zarządzanych przez ZZK,
- kierowanie spraw do sądu - długotrwały proces odzyskiwania należności przy współpracy z Działem Prawnym ZZK oraz zewnętrznych kancelarii prawnych,
- kierowanie wniosków o wszczęcie egzekucji komorniczej - odzyskiwanie należności na podstawie wydanych tytułów wykonawczych przy współpracy z Działem Prawnym ZZK oraz zewnętrznych kancelarii prawnych,
- bieżące rozksięgowywanie wpłat komorniczych,
- ustalanie spadkobierców zmarłych dłużników Gminy Wrocław,
- kierowanie wniosków do Działu Księgowego Najemców dot. zdjęcia naliczeń (konfuzja) w przypadku ustalenia, że spadkobiercą dłużnika jest Gmina Wrocław,
- kierowanie wniosków do Działu Prawnego celem zgłoszenia wierzytelności do Syndyka po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej przez dłużnika Gminy Wrocław,
- kierowanie wniosków do Działu Księgowego Najemców dot. umorzenia należności po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej przez dłużnika Gminy Wrocław,
- współpracę z organami egzekucyjnymi oraz Biurem Informacji Gospodarczej – Krajowym Rejestrem Długów,

Przedsądowe czynności windykacyjne wykonywano wobec dłużników Gminy Wrocław poprzez wysyłanie wezwań do zapłaty. W związku z czym w 2023 roku wysłano 8 176 wezwań na łączną kwotę 219 563 074,65 zł.

W ramach prowadzonej windykacji przygotowano 299 wniosków, informując o możliwości wypowiedzenia umowy najmu przez Dział Kaucji i Lokali Mieszkalnych oraz Dział Lokali Użytkowych.
W celu odzyskania zaległych należności Gminy Wrocław z tytułu najmu/korzystania z lokali wchodzących w skład zasobu komunalnego Zarządu Zasobu Komunalnego, w zakresie windykacji sądowej i egzekucyjnej współpracowano z sześcioma kancelariami prawnymi, z czego cztery kancelarie kończyły jedynie rozpoczęte procedury windykacyjne.
Przygotowano 2 570 sprawy do wniesienia powództwa o zapłatę na drogę postępowania sądowego. W wyniku skierowanych do dłużników przesądowych wezwań do zapłaty w ponad 1 000 przypadkach należności zostały uregulowane bądź złożono wniosek o udzielenie ulgi w spłacie należności. W efekcie ZZK skierował do sądu łącznie prawie 1 645 pozwów o zapłatę należności o wartości przedmiotu sporu 22 544 459,68 zł.
Ponadto na drogę postępowania egzekucyjnego skierowano 1 861 tytułów wykonawczych na kwotę 33 824 524,30 zł z czego do tzw. reegzekucji zostało skierowanych ponad 1 500 spraw. W 2023 roku. Prowadzono łącznie ponad 8 300 egzekucji komorniczych.
Podjęte ww. czynności doprowadziły do odzyskania od dłużników kwoty 11 888 284,36 zł.
Na skutek kontynuowania w 2023 roku procedury dotyczącej ustalania spadkobierców dłużników, wdrożonej w 2022 roku, w 3 sprawach wszczęto procedurę wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności na spadkobierców na podstawie tytułu wykonawczego, a w 98 przypadkach, po ustaleniu, że wcześniej nie toczyło się postępowanie spadkowe, wszczęto procedurę złożenia do sądu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.
Ponadto w 2 sprawach ustalono, że Gmina Wrocław nabyła spadek w drodze ustawy.
W związku z powyższym, z uwagi na wygaśniecie zobowiązań w drodze konfuzji, Dział Windykacji wszczął procedurę zdjęcia naliczeń z kartoteki finansowej lokali w łącznej kwocie 102 468,55 zł.
Warto również podkreślić, że po wysłaniu informacji o zadłużeniu do potencjalnych spadkobierców, nastąpiła spłata należności w kwocie 6 869,68 zł.
W 2023 roku wdrożono procedurę dot. ustalenia spadkobierców zmarłych dłużników Gminy w 217 sprawach.

Z uwagi na ogłoszenie upadłości konsumenckiej w 2023 roku przeanalizowano 207 wniosków z czego w 71 przypadkach (dot. dłużników korzystających z lokali zarządzanych przez ZZK), wszczęto procedurę zmierzającą do zgłoszenia wierzytelności do Syndyka na kwotę 7 437 367,97 zł.
W 16 sprawach sąd wydał postanowienie w sprawie ustalenia planu spłaty w kwocie 143 694,31 zł i umorzeniu pozostałych zobowiązań po wykonaniu planu spłaty na łączną kwotę 1 736 350,23 zł, natomiast w 12 sprawach wydał postanowienia o umorzeniu zobowiązań w całości bez ustalenia planu spłaty na łączną kwotę 1 163 008,24 zł.
Kontynuowano także współpracę z Biurem Informacji Gospodarczej: Krajowym Rejestrem Długów. W ramach tej współpracy na bieżąco monitorowany jest stan zaległości dłużników wpisanych do tego rejestru. Aktualnie do Krajowego Rejestru Długów wpisanych jest 1549 dłużników na kwotę zaległości 44 965 800,76 zł.
W 2023 roku z ww. Rejestru zostało wykreślonych 54 dłużników z uwagi na spłatę zadłużenia lub ogłoszenie upadłości konsumenckiej przez dłużnika.

Wybrane informacje dotyczące czynności windykacyjnych prowadzonych przez ZZK w 2023 roku przedstawione są w tabeli poniżej:

Lp	**RODZAJ DZIAŁANIA**	**2022**	**2023**
1	Wysłane wezwania do zapłaty	7 356	8 176
2	Wartość przedmiotu wezwań	62 210 189,57 zł	219 563 074,65 zł
3	Ilość spraw skierowanych do sądu	1 935	1 645
4	Wartość przedmiotu sporu	28 243 723,09 zł	22 544 459,68 zł
5	Ilość spraw skierowanych do egzekucji komorniczej	2 329	1 861
6	Wartość przedmiotu egzekucji komorniczej	34 876 759,20 zł	33 824 524,30 zł
7	Odzyskane kwoty - spłata zaległych należności	11 233 158,51 zł	11 888 284,36 zł

Informacja dot. wdrożonej procedury dot. ustalenia spadkobierców zmarłych dłużników Gminy Wrocław:

		2022	**2023**
ilość spraw rozpoczętych		168	217
ilość spraw zakończonych	wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku	33	98
	wnioskiem o nadanie klauzuli wyk. Na nakaz na spadkobierców	3	3
	wygaśnięciem zobowiązania w drodze konfuzji	3	2
	spłatą zaległości przez spadkobierców	0	2

Umarzanie i udzielanie ulg w spłacie zaległości

Najemcy, osoby korzystające z komunalnych lokali mieszkalnych i niemieszkalnych, którzy z przyczyn niezależnych od nich popadli w zadłużenie mogli skorzystać ze wsparcia Gminy. W 2022 roku sprawy związane z udzielaniem ulg w spłacie zadłużenia regulowała Uchwała nr XLVII/1415/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 marca 2010 roku w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Wrocław lub jej jednostkom organizacyjnym oraz wskazania organu i osób do tego uprawnionych.

W oparciu o przepisy ww. Uchwały w okresie od 01.01.2023 roku do 31.12.2023 roku:

- w zakresie lokali mieszkalnych złożono 621 wniosków o umorzenie lub udzielenie innej ulgi w spłacie zaległości, podjęto 216 rozstrzygnięć, w efekcie

zawarto 168 porozumień, a 565 wniosków pozostało bez rozpoznania z powodu nieuzupełnienia wymaganych dokumentów, rezygnacji z ulgi lub spłaty zaległości; poza 168 porozumieniami zawarto dodatkowo 3 porozumienie dotyczące wyłącznie kosztów dochodzenia należności a także 5 aneksów do porozumień zawartych w latach 2019-2023, które dotyczyły: zgody na dalszą realizację porozumienia, zawieszenia spłaty rat, przystąpienia współdłużników do porozumienia oraz renegocjacji terminu spłaty ostatniej raty (tzw. balonowej);

- w zakresie lokali niemieszkalnych złożono 22 wnioski o umorzenie lub udzielenie innej ulgi w spłacie zaległości, podjęto 5 rozstrzygnięć, w efekcie zawarto 5 porozumień, 11 wniosków pozostało bez rozpoznania z powodu nieuzupełnienia wymaganych dokumentów, rezygnacji z ulgi lub spłaty zaległości.

Pozostałe wnioski są w trakcie rozpatrywania (pisma wzywające do uzupełnienia dokumentacji zostały wystosowane do zainteresowanych lub są w trakcie przygotowania).

Ponadto w 2023 roku w zakresie lokali mieszkalnych wpłynęły jeszcze 3 wnioski złożone w okresie od 01.07.2019 r. do 30.06.2022 r. na podstawie Uchwały nr VI/117/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 marca 2019r. w sprawie wprowadzenia programu restrukturyzacji zobowiązań finansowych za zaległości płatnicze z tytułu najmu lub korzystania z nieruchomości wchodzących w skład zasobu komunalnego Gminy Wrocław. 1 wniosek pozostał bez dalszego biegu, z uwagi na brak zaległości na dzień 31.12.2016 r., co wynikało z zakończonego w 2023 r. postępowania upadłościowego, w którym zaspokojone zostały wierzytelności Gminy Wrocław objęte ww. wnioskiem; natomiast 2 są w trakcie rozpatrywania. Ponadto procedura rozpatrzenia 1 wniosku o restrukturyzację zadłużenia - wykazanego za 2022 rok - jest nadal zawieszona do czasu zakończenia toczącego się postępowania spadkowego. Wskazujemy jednocześnie, że w zakresie lokali niemieszkalnych wszystkie wnioski o udzielenie ulgi złożone w oparciu o ww. Uchwalę zostały rozpatrzone przed końcem 2020 r.

Struktura porozumień zawartych w latach 2020-2023 zgodnie z Uchwałą nr XLVII/1415/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 marca 2010 roku – lokale mieszkalne

	Wartość zadłużenia objętego porozumieniem				**Ilość zawartych porozumień**			
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Razem* w tym:	**411 822,34 zł**	**1 238 853,72 zł**	**2 572 831,96 zł**	**3 827 871,75 zł**	**35**	**72**	**101**	**168**
1. Umorzenia bezwarunkowe	0,00 zł	89 395,86 zł	2 188,22 zł	52 608,57 zł	0	7	2	5
2. Umorzenia warunkowe, w tym:	128 071,99 zł	416 508,94 zł	346 190,41 zł	140 261,09 zł	8	11	12	10
a/ Warunek spłaty bieżących opłat, zamiana WLM**	119 654,36 zł	40 858,03 zł	64 758,00 zł	43 634,06 zł	3	2	4	2
b/ Warunek spłaty rat	8 417,63 zł	375 650,91 zł	281 432,41 zł	96 627,03 zł	5	9	8	8
Kwota umorzenia	2 742,22 zł	174 679,33 zł	173 384,07 zł	58 890,75 zł				
Kwota rat	5 675,41 zł	200 971,58 zł	108 048,34 zł	37 736,28 zł				
3. Rozłożenie na raty	283 750,35 zł	732 948,92 zł	2 224 453,33 zł	3 635 002,09 zł	27	54	87	153
2-12	7 909,31 zł	29 321,81 zł	39 213,43 zł	66 317,88 zł	4	9	10	22
13-24	17 161,43 zł	35 915,46 zł	547 410,68 zł	833 671,91 zł	4	11	20	37

25-36	41 983,66 zł	45 053,68 zł	535 588,38 zł	462 092,44 zł	5	7	23	21
37-48	18 702,12 zł	62 208,31 zł	132 960,20 zł	205 671,09 zł	4	5	7	15
49-60	197 993,83 zł	339 509,95 zł	420 706,68 zł	426 221,43 zł	10	16	17	23
61-96	0,00 zł	220 939,71 zł	548 573,96 zł	1 641 027,34 zł	0	6	10	35

* nie zawiera porozumień dotyczących spłaty kosztów sądowych

** zamiana lokalu na mniejszy i tańszy w utrzymaniu

Struktura porozumień zawartych w latach 2020-2023 zgodnie z Uchwałą nr XLVII/1415/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 marca 2010 r. – lokale niemieszkalne

	Wartość zadłużenia objętego porozumieniem				**Ilość zawartych porozumień**			
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Razem w tym:	**85 734,39 zł**	**182 482,48 zł**	**365 588,91 zł**	**93 916,89 zł**	5	10	10	5
1. Umorzenia bezwarunkowe	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	3 839,36 zł	0	0	0	1
2. Umorzenie warunkowe, warunek spłaty rat	0,00 zł	86 384,63 zł	180 380,58 zł	0,00 zł	0	1	4	0
Kwota umorzenia	0,00 zł	23 164,11 zł	15 093,85 zł	0,00 zł				
Kwota rat	0,00 zł	63 220,52 zł	165 286,73 zł	0,00 zł				
3. Rozłożenie na raty	56 121,87 zł	93 632,40 zł	185 208,33 zł	90 077,53 zł	4	8	6	4
4. Odroczenie spłaty	29 612,52 zł	2 465,45 zł	0,00 zł	0,00 zł	1	1	0	0

Porozumienia zawarte w latach 2020-2022 dotyczące spłaty wyłącznie kosztów dochodzenia należności zgodnie z Uchwałą nr XLVII/1415/10 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 marca 2010 roku – lokale mieszkalne

Rok	**Ilość zawartych porozumień**	**Wartość zadłużenia objętego porozumieniem**
2020	3	10 931,95 zł
2021	7	39 395,86 zł
2022	1	6 464,49 zł
2023	3	13 859,94 zł
Razem	**14**	**70 652,24 zł**

Sprawy o zapłatę czynszu za najem lokali mieszkalnych i odszkodowań za bezumowne korzystanie z lokali mieszkalnych

W 2023 roku zostało wniesionych na drogę postępowania sądowego 19 spraw o zapłatę czynszu za najem lokali mieszkalnych oraz odszkodowań za bezumowne korzystanie z lokali mieszkalnych o łącznej wartości przedmiotu sporu 288 555,84 zł. Sporządzono 80 wniosków egzekucyjnych.

Sprawy o zapłatę czynszu za najem lokali użytkowych i odszkodowań za bezumowne korzystanie z lokali użytkowych

W 2023 roku zostało wniesionych na drogę postępowania sądowego 15 spraw o zapłatę czynszu za najem lokali użytkowych o łącznej wartości przedmiotu sporu 852 150,88 zł. Ponadto zostało złożonych do komorników 115 wniosków egzekucyjnych.

Sprawy o opróżnienie, opuszczenie i wydanie lokali mieszkalnych

W 2023 roku zostało wniesionych na drogę postępowania sądowego 87 spraw o opróżnienie, opuszczenie i wydanie lokalu, w tym 8 spraw zakończonych zostało wydaniem wyroku I instancji.

Inne sprawy

Sprawy sądowe wniesione przeciwko Gminie Wrocław lub z udziałem Gminy Wrocław jako członka wspólnoty mieszkaniowej (22):

Lp.	**Rodzaj sprawy**	**Ilość spraw wniesionych do sądu**	**Wartość przedmiotu sporu w zł**	**Liczba zakoń-czo-nych**	**Forma zakończenia/ stan aktualny**	**Kwota zasądzo-na w zł**
A.	o zapłatę:	15	610 139,36	4		
a)	z tyt. zaliczek na media i koszy zarządu	6	93 844,17	1	wyrok zasądzający	240,14
b)	z tyt. wykonanych robót budowlanych	5	482 034,32	2	1- nakaz zapłaty 1- nie doszło do zawarcia ugody	75 113,04
c)	z tyt. odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę	1	15 000,00		w toku	
d)	z tyt. zwrotu nakładów poniesionych na lu	1	13 808,87		w toku	
e)	z tyt. wyegzekwowanych należności na podstawie uchylonego tytułu	2	5 452,00	1	nakaz zapłaty	5 452,00

B.	o ustalenie istnienia/nieistnienia stosunku prawnego	5	13 446,40	1	wyrok ustalający istn. stos. prawnego	
C.	o uznanie oświadczenia pracodawcy za bezskuteczne	1		1	postanowienie o umorzeniu	
D.	wniosek o zasiedzenie	1			w toku	

Sprawy sądowe z powództwa bądź wniosku Gminy Wrocław (147):

- 11 o uchylenie uchwał wspólnot mieszkaniowych, 2 zakończone:
  - 1 postanowieniem o umorzeniu,
  - 1 wyrokiem uchylającym uchwałę,
- 65 wniosków o zgłoszenia wierzytelności na łączną kwotę 7 217 992,54 zł,
- 63 wnioski o stwierdzenie nabycia spadku,
- 6 spraw o zapłatę:
  - 4 sprawy o zapłatę kar umownych o łącznym wps 288 801,94 zł,
  - 2 sprawy o zapłatę kosztów utrzymania nieruchomości wspólnej o łącznym wps 7 360,29 zł,
- 1 wniosek o ustanowienie zarządcy przymusowego – w toku,
- 1 sprawa o ochronę ograniczonego prawa rzeczowego – w toku.

Odpracowanie długu

W 2023 roku kontynuowano realizację Zarządzenia Prezydenta nr 8463/13 z dnia 3 września 2013 roku w sprawie umożliwienia spłaty zadłużenia z tytułu należności za korzystanie z lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób gminy, w formie świadczenia rzeczowego.

W 2023 do ZZK wpłynęło 25 wniosków dłużników, którzy złożyli deklarację skorzystania z możliwości spłaty zadłużenia w formie świadczenia rzeczowego. ZZK, na podstawie złożonych przez dłużników wniosków, przygotował 24 umowy na odpracowanie długu.

Obecnie obowiązuje 30 umów. Kwota odpracowanego zadłużenia w 2023 roku wyniosła 282 230,95 zł.

Windykacja polubowna

W 2023 roku w ramach prowadzonej windykacji polubownej (telefonicznej) zwindykowano zadłużenie od 33 najemców lokali użytkowych oraz 12 podmiotów posiadających umowy na zajęcie gruntu na cel organizacji ogródka gastronomicznego w łącznej kwocie 269 511, 54 zł.

Spółka Wrocławskie Mieszkania

Jednym z głównych założeń przyjętych na 2023 rok było zwiększenie liczby spraw kierowanych na drogę postępowania sądowego. Realizując planowane działania, łącznie złożonych zostało 1014 pozwów na łączną kwotę (w sprawach o zapłatę) 18 565 534,75 zł, w tym:

- 927 pozwów o zapłatę należności z tytułu korzystania z lokali mieszkalnych;
- 25 pozwów o zapłatę z tytułu korzystania z lokali użytkowych, ogródków i garaży;
- 62 pozwy o eksmisję.

W ramach działań podjętych w 2023 roku Spółka wysłała do najemców oraz osób korzystających z lokali mieszkalnych 6 938 zawiadomień o braku bieżących opłat. Do najemców oraz osób korzystających z lokali mieszkalnych i użytkowych wysłano łącznie 13 097 wezwań do zapłaty na kwotę 518 145 961,78 zł, w tym:

- 8 619 wezwań masowych na kwotę 426 029 118,82 zł,
- 1 825 upomnień na kwotę 10 797 204,53 zł, w tym:
  - 1 448 upomnień na kwotę 9 209 141,11 zł dotyczących lokali mieszkalnych, w których zadłużenie powstało w ciągu ostatnich czterech lat,
  - 377 upomnień na kwotę 1 588 063,42 zł dotyczących garaży,
- 2 653 wezwań w sprawach indywidualnych na kwotę 81 319 638,43 zł.

W 2023 roku do najemców oraz osób korzystających z lokali mieszkalnych wysłano także 911 informacji o zaległościach poniżej 1 000 zł na łączną kwotę 324 203,91 zł.

W 2023 roku Spółka prowadziła również działania zmierzające do wypowiedzenia umów najmu, w szczególności najemcom lokali mieszkalnych, użytkowych, garaży i ogródków, którzy zalegają w opłatach. We wskazanym okresie Spółka wypowiedziała 141 umów najmu najemcom lokali mieszkalnych, oraz 4 umowy najemcom lokali użytkowych. W wyniku prowadzonych działań windykacyjnych cofnięto oświadczenie o wypowiedzeniu umów najmu dla 4 lokali mieszkalnych i 3 lokali użytkowych ze względu na całkowitą spłatę zadłużenia przed upływem terminu wypowiedzenia.

Spółka zakończyła przekazywanie spraw w ramach umów zawartych w 2017 roku z niżej wymienionymi 8 kancelariami prawnymi, które kontynuują działania w sprawach przekazanych do końca 2021 roku:

- z Kancelarią Adwokacką Grzegorz Mazurek,
- z Kancelarią Adwokacką Marta Pater,
- z Kancelarią Prawną Thron M. Sarzyńska i S-ka Spółka Komandytowa,
- z Kancelarią Prawną Faro Michał Polak,
- z Kancelarią Radcy Prawnego Joanna Smalewska-Kirsch,
- z Kancelarią Radcy Prawnego Lucyna Stelmaszak-Górka,
- z Kancelarią Radcy Prawnego Małgorzata Skulska,
- z Kancelarią Radcy Prawnego Wieńczysława Pinis.

Ponadto przekazywano sprawy na podstawie umów zawartych w grudniu 2021 roku z niżej wymienionymi 4 kancelariami prawnymi:

- z Kancelarią Prawną Thron M. Sarzyńska i S-ka Spółka Komandytowa,
- z Kancelarią Prawną Faro Michał Polak,
- z Kancelarią Radcy Prawnego Małgorzata Skulska,
- z Kancelarią Radcy Prawnego Wieńczysława Pinis.

Umowy z ww. Kancelariami zostały zawarte w zakresie reprezentowania Gminy Wrocław przed sądami i organami egzekucyjnymi w sprawach:

- o zapłatę wymagalnych wierzytelności z tytułu najmu lokali mieszkalnych,
- z tytułu bezumownego korzystania z ww. lokali wchodzących w skład zarządzanego przez Spółkę mieszkaniowego zasobu Gminy Wrocław.

W 2023 roku Kancelarie złożyły w sądach łącznie 875 pozwów o zapłatę na kwotę 17 230 237,34 zł, oraz przekazały do kancelarii komorniczych 526 wniosków egzekucyjnych na kwotę 12 528 226,19 zł, w tym:

- 281 pozwów na łączną kwotę 4 190 542,16 zł (w tym 2 pozwy w sprawach, w których postępowanie w EPU zostało umorzone, a które następnie zostały wniesione do sądu zwykłego wobec jednego lub wszystkich pozwanych) oraz 62 wnioski egzekucyjne na kwotę 767 772,40 zł przygotowanych przez Kancelarię Prawną Faro Michał Polak,
- 1 pozew na kwotę 24 663,50 zł oraz 32 wnioski egzekucyjne na kwotę 1 058 165,62 zł przygotowane przez Kancelarię Adwokacką Grzegorz Mazurek,
- 4 wnioski egzekucyjne na kwotę 84 476,16 zł przygotowane przez Kancelarię Radcy Prawnego Joanna Smalewska-Kirsch,
- 32 wnioski egzekucyjne na kwotę 902 709,44 zł przygotowane przez Kancelarię Radcy Prawnego Lucyna Stelmaszak-Górka,
- 1 pozew na kwotę 67 930,10 zł oraz 22 wnioski egzekucyjne na kwotę 900 060,55 zł przygotowane przez Kancelarię Adwokacką i Mediacyjną Marta Pater,
- 168 pozwów na łączną kwotę 3 937 152,01 zł (w tym 10 pozwów w sprawach, w których postępowanie w EPU zostało umorzone, a które następnie zostały wniesione do sądu zwykłego wobec jednego lub wszystkich pozwanych) oraz 116 wniosków egzekucyjnych na kwotę 2 937 205,21 zł przygotowanych przez Kancelarię Radcy Prawnego Małgorzata Skulska,
- 257 pozwów na łączną kwotę 5 810 841,55 zł (w tym 3 pozwy w sprawach, w których postępowanie w EPU zostało umorzone, a które następnie zostały wniesione do sądu zwykłego wobec jednego lub wszystkich pozwanych) oraz 113 wniosków egzekucyjnych na kwotę 2 588 429,25 zł przygotowanych przez Kancelarię Prawną Thron M. Sarzyńska i S-Ka Spółka Komandytowa,
- 167 pozwów na łączną kwotę 3 199 108,02 zł (w tym 13 pozwów w sprawach, w których postępowanie w EPU zostało umorzone, a które następnie zostały wniesione do sądu zwykłego wobec jednego lub wszystkich pozwanych) oraz 145 wniosków egzekucyjnych na kwotę 3 289 407,56 zł przygotowanych przez Kancelarię Radcy Prawnego Wieńczysława Pinis.

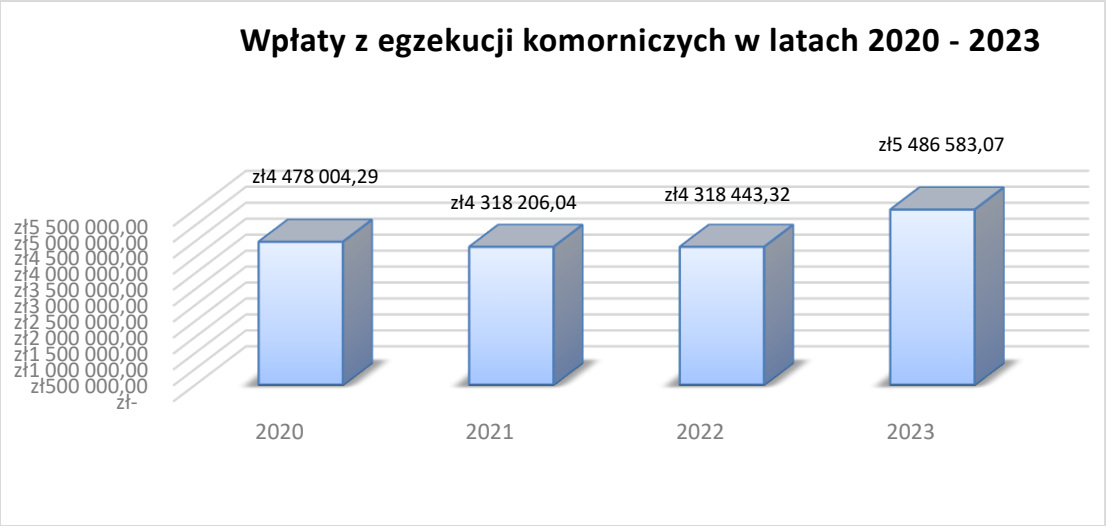
W sprawach przekazanych do kancelarii zewnętrznych, na wyodrębnione rachunki bankowe, wpłynęło 3 564 164,13 zł wyegzekwowanych przez komorników prowadzących egzekucję, co stanowi wzrost o 32 % w stosunku do należności wyegzekwowanych w roku 2022.
W celu wszczęcia postępowań egzekucyjnych Spółka we własnym zakresie skierowała do komorników 186 wniosków na łączną kwotę 5 378 384,20 zł. Na wyodrębnione rachunki bankowe, w sprawach prowadzonych przez Spółkę, wpłynęło 1 922 418,94 zł wyegzekwowanych przez komorników prowadzących egzekucję.
Poniższa tabela przedstawia zestawienie dotyczące wniosków egzekucyjnych wysłanych do komorników, kwot należności głównych dochodzonych we wnioskach egzekucyjnych oraz uzyskanych wpłat od komorników (w latach 2020-2023 wskazane zostały zarówno sprawy prowadzone bezpośrednio przez Spółkę jak i przez współpracujące kancelarie).

Wnioski egzekucyjne i uzyskane wpłaty z egzekucji komorniczych w latach 2020 - 2023

ROK	**Ilość wysłanych wniosków egzekucyjnych**	**Suma należności głównych w wysłanych wnioskach**	**Wpłaty z egzekucji komorniczych**
2020	900	26 696 531,67 zł	4 478 004,29 zł
2021	593	17 984 898,77 zł	4 318 206,04 zł
2022	716	21 607 152,70 zł	4 318 443,32 zł
2023	713	17 911 142,39 zł	5 486 583,07 zł

W sumie w 2023 roku w sprawach przekazanych do egzekucji komorniczych wpłynęło
5 486 583,07 zł co stanowi wzrost o 27% w stosunku do poprzedniego roku.

Wpłaty z egzekucji komorniczych w latach 2020-2023

W dniu 11 stycznia 2023 roku podpisano umowę z Kancelarią Adwokacką Piotra Salwy

w zakresie reprezentowania Gminy Wrocław przed sądami w sprawach:

- o zapłatę wymagalnych wierzytelności z tytułu najmu lub bezumownego korzystania z lokali użytkowych, w tym terenów, garaży i kiosków, wchodzących w skład zarządzanego przez Gminę zasobu, w których zaszła konieczność wystąpienia na drogę postępowania sądowego,
- o zapłatę wymagalnych wierzytelności Gminy Wrocław z tytułu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych, w tym terenów, garaży i kiosków, a także z tytułu bezumownego korzystania z ww. lokali, wszczętych przez Spółkę, w których została wyznaczona rozprawa lub w których został wniesiony sprzeciw od nakazu zapłaty,
- o wydanie i opróżnienie lokali mieszkalnych i użytkowych, w tym terenów, garaży i kiosków,
- z zakresu prawa spadkowego (w tym o stwierdzenie nabycia spadku oraz sporządzenie spisu inwentarza).

W 2023 roku Spółka przekazała do Kancelarii Adwokackiej Piotra Salwy do realizacji 30 spraw o zapłatę dotyczących lokali użytkowych na łączną kwotę 298 912,67 zł (w tym: 12 spraw dotyczących lokali użytkowych, 17 spraw dotyczących garaży, 1 sprawę dotycząca ogródków) oraz 65 spraw o eksmisję z lokali mieszkalnych.

Kancelaria przekazała do sądu 24 sprawy o zapłatę na łączną kwotę 270 321,58 zł, wytoczyła 62 powództwa o opuszczenie, opróżnienie i wydanie lokalu oraz złożyła 1 wniosek egzekucyjny na kwotę 4 532,00 zł.
Umowa podpisana z Adwokatem Piotrem Salwą będzie obowiązywać do dnia zakończenia w ostatniej sprawie postępowania sądowego, zaś termin do przekazania ostatniej sprawy do świadczenia usług upływa w dniu 31 grudnia 2025 roku.
Ze względu na konieczność zakończenia prowadzenia działalności przez Adwokata Maksymiliana Staśkiewicza obsługę prowadzonych przez jego Kancelarię spraw, na podstawie umowy przeniesienia praw i obowiązków z dnia 31.01.2023 r., przejął Adwokat Piotr Salwa. Umowa ta obejmuje reprezentację Gminy Wrocław przed sądami w sprawach o:

- zapłatę wymagalnych wierzytelności Gminy Wrocław z tytułu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych, w tym terenów, garaży i kiosków, a także z tytułu bezumownego korzystania z ww. lokali, wszczętych przez Spółkę, w których została wyznaczona rozprawa lub w których został wniesiony sprzeciw od nakazu zapłaty,
- wydanie i opróżnienie lokali mieszkalnych i użytkowych, w tym terenów, garaży i kiosków.

W ramach ww. umowy przekazano 9 spraw, które zostały wszczęte przez Spółkę, a w których wniesiono sprzeciw od nakazu zapłaty.
Niezależnie od działań podejmowanych we współpracy z wymienionymi wyżej kancelariami prawnymi, w 2023 r. Spółka samodzielnie skierowała do sądu 53 sprawy o zapłatę na łączną kwotę 1 064 975,83 zł., w tym jedną dotyczącą lokalu użytkowego, na kwotę 57 756,22 zł.
W 2023 roku dokonano zgłoszeń przysługujących Gminie wierzytelności w 36 postępowaniach upadłościowych, na łączną kwotę 2 072 119,88 zł.

Wskaźnik ściągalności w podziale na rodzaj umowy

WSKAŹNIK ŚCIĄGALNOŚCI W PODZIALE NA RODZAJ LOKALU WRAZ Z MEDIAMI			
I-XII 2023 R.	Naliczenia	Wpłaty	Wskaźnik ściągalności

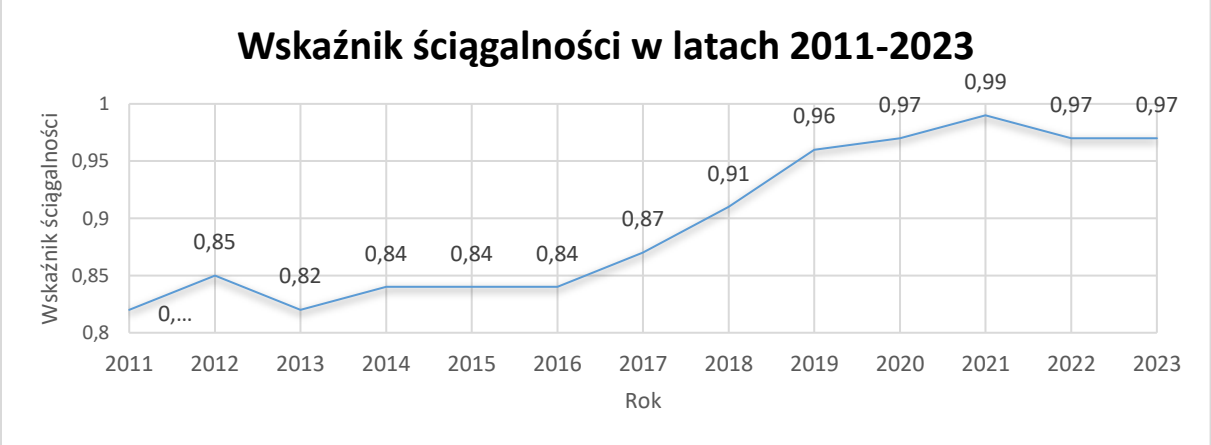
CZYNSZ LM + MEDIA LM	70 276 683,40	68 353 458,55	0,97
CZYNSZ LU + MEDIA LU	8 261 431,56	8 099 210,06	0,98
OGÓŁEM	78 538 114,96	76 452 668,61	0,97

Na koniec roku 2023 rok łączny wskaźnik ściągalności pozostał na tym samym poziomie, co w roku 2022, jednak wskaźnik ściągalności czynszu w wypadku lokali mieszkalnych wzrósł z poziomu 0,98 do 1,02, a na lokalach użytkowych z 0,97 do 0,98.

Struktura wskaźnika ściągalności w porównaniu do roku poprzedzającego

WSKAŹNIK ŚCIĄGALNOŚCI W PODZIALE NA RODZAJ LOKALU I MEDIA		
ROK	**2022**	**2023**
CZYNSZ LM	0,98	1,02
MEDIA LM	0,95	0,91
CZYNSZ LU	0,97	0,98
MEDIA LU	0,95	0,95
OGÓŁEM	**0,97**	**0,97**

Poniższy wykres przedstawia osiągane wskaźniki ściągalności w latach 2011 – 2023.

Niezależnie prowadzone były działania dotyczące przyjmowania i rozpatrywania wniosków o udzielenie ulgi w spłacie zadłużenia. W 2023 r. wpłynęło 306 wniosków o udzielenie ulgi oraz 10 wniosków o negocjacje spłaty „raty balonowej" od użytkowników lokali mieszkalnych, a także 20 wniosków od użytkowników lokali użytkowych (w tym garaże, ogródki). Złożono łącznie 14 odwołań od rozstrzygnięć (dot. lokali mieszkalnych).
Uzyskano 210 rozstrzygnięć w sprawach dotyczących ulgi w spłacie zadłużenia za korzystanie z lokali mieszkalnych i użytkowych na łączną kwotę 8.797.901,60zł, w tym łącznie 191 rozstrzygnięć dotyczących rozpatrzonych wniosków o ulgę na łączną kwotę 7.759.120,43zł (w tym 190 dot. lokali mieszkalnych i 1 dot. lokalu niemieszkalnego), łącznie 17 spraw dotyczących odwołań od rozstrzygnięć na kwotę 974.849,98zł oraz 2 rozstrzygnięcia dotyczące negocjacji spłaty „raty balonowej" na kwotę 63.931,19 zł.
Zakończono 291 spraw (276 dotyczących lokali mieszkalnych, 15 dotyczących lokali niemieszkalnych), m.in. z uwagi na nieuzupełnienie przez Wnioskodawców dokumentów, spłatę zadłużenia, zgon Wnioskodawcy, czy też niezgłoszenie się w celu zawarcia porozumienia.
W 155 sprawach zostały podpisane porozumienia o udzieleniu ulgi na łączną kwotę 6.979.768,45zł (dot. lokali mieszkalnych). Zawarto 4 aneksy do porozumień.
Poniższe tabele przedstawiają rodzaje rozstrzygnięć wniosków oraz zawartych porozumień z dłużnikami posiadającymi zaległości z tytułu korzystania z lokali mieszkalnych:

Kwoty zaległości dla rozstrzygnięć wniosków

Rozstrzygnięcia	liczba	kwota zaległości
umorzenia bezwarunkowe	2	56.508,34zł
umorzenia warunkowe	30	1.495.409,54zł
umorzenie z urzędu	0	0,00zł
raty bezwarunkowe	94	3.403.695,47zł
raty warunkowe	62	2.665.216,80zł

odmowa udzielenia ulgi	2	105.243,57zł
Łącznie	190	7.726.073,72zł

Kwoty zaległości dla porozumień

Porozumienia	liczba	kwota zaległości
umorzenia bezwarunkowe	2	56.508,34zł
umorzenia warunkowe	19	1.111.557,08zł
umorzenie z urzędu	0	0,00zł
raty bezwarunkowe	85	3.339.320,21zł
raty warunkowe	49	2.472.382,82zł
łącznie	155	6.979.768,45zł

Poniższa tabela prezentuje ilości złożonych wniosków, wydanych rozstrzygnięć wniosków oraz zawartych porozumień dotyczących lokali mieszkalnych i niemieszkalnych w latach 2020-2023.

Liczba wniosków o ulgę w latach z rozstrzygnięciami i porozumieniami

Rok	2020	2021	2022	2023
Ilość wniosków o ulgę	321	370	337	326
Ilość rozstrzygnięć wniosków	101	206	189	191
Ilość porozumień	81	134	150	155

Informacja o łącznej liczbie i kwocie dokonanych w 2023 roku umorzeń należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Wrocław lub jej jednostkom podległym.

Kwota dokonanych umorzeń w roku 2023

Nazwa jednostki/komórki:	Wrocławskie Mieszkania sp. z o.o.	
1	2	3

Łączna liczba dokonanych umorzeń	Łączna kwota dokonanych umorzeń	Uzasadnienie
52	790 848,83 zł	1. trudna sytuacja materialna oraz życiowa (realizacja Uchwały XLII/1415/10) – 15 szt. na kwotę 286 525 zł 2. realizacja Uchwały VI/117/19 – 37 szt. na kwotę 504 323,83 zł

W 2023 roku 2 osoby korzystające z lokali mieszkalnych złożyły pisma o obniżenie czynszu oraz 1 osoba złożyła pismo w tej sprawie. W sprawie 1 wniosku uzyskano rozstrzygnięcie Wiceprezydenta (odmowa obniżki czynszu), a 1 pozostawiono bez rozpoznania z powodu rezygnacji wnioskodawcy.
W 2023 roku wpłynęło także 21 wniosków dotyczących innych rozstrzygnięć podejmowanych przez Wiceprezydenta, np. podtrzymania porozumienia lub ugody, zmiany warunków porozumienia lub ugody, zawarcia porozumienia lub ugody pomimo zakończenia sprawy.
W 22 tego rodzaju sprawach uzyskano rozstrzygnięcia.
Ponadto w ww. okresie 49 dłużników złożyło wnioski w sprawie umożliwienia spłaty zadłużenia z tytułu należności za korzystanie z lokali mieszkalnych w formie świadczenia rzeczowego na podstawie Zarządzenia Prezydenta Wrocławia z dnia 03.09.2013 r. nr 8463/13. W 2023 roku zawarto 18 umów na kwotę 1.013.196,65 zł i wydano 22 skierowania do wykonania różnego rodzaju prac.
Na podstawie Uchwały nr VI/117/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 21 marca 2019 r.
w sprawie wprowadzenia programu restrukturyzacji zobowiązań finansowych za zaległości płatnicze z tytułu najmu lub korzystania z nieruchomości wchodzących w skład zasobu komunalnego Gminy Wrocław, w 2023 r. uzyskano 2 rozstrzygnięcia na łączną kwotę 254.951,24 zł (rozparzono negatywnie).

WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE

Zarząd Zasobu Komunalnego

Na dzień 31.12.2023 roku Gmina Wrocław we wspólnotach mieszkaniowych zasobu zarządzanego przez ZZK posiadała 13 278 lokali o łącznej powierzchni użytkowej 679 154,82 m². Dodatkowo w 352 nieruchomościach posiadała pomieszczenia przynależne o łącznej powierzchni 19 425,41 m². Średni udział Gminy Wrocław w budynkach wspólnot mieszkaniowych wynosił 32,08 %.
W 2023 roku Gmina straciła udziały w 10 nieruchomościach, a w 7 nieruchomościach zbyła pierwsze lokale tworząc nowe wspólnoty mieszkaniowe, dla których ZZK przy współudziale właścicieli określiło sposób zarządu, właściwą rejestrację podmiotu gospodarczego i obsługę firm zarządzających.

Zasoby Gminy Wrocław we wspólnotach mieszkaniowych w latach 2020 – 2023, zarządzanych przez ZZK

	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Lokale mieszkalne	13 757	13 354	12 952	12 496
Lokale użytkowe	688	668	662	649
Garaże	135	134	133	133
Powierzchnie użytkowe wszystkich lokali Gminy (m²)	743 658,18	722 513,67	702 004,13	679 154,82

W 2023 roku odbyło się 2 570 zebrań sprawozdawczych za 2022 rok (co stanowi ok. 99% wspólnot obsługiwanych przez ZZK), w tym 867 z udziałem pełnomocnika Gminy Wrocław. Reprezentanci uczestniczyli w zebraniach we wspólnotach, gdzie Gmina posiada powyżej 40% udziałów. W innych wspólnotach, gdzie do ZZK wpłynęły karty do głosowania, uchwały były głosowane w drodze indywidualnego zbierania podpisów.
Ponadto, odbyło się 240 zebrań o tematyce remontowej oraz dotyczących ustalenia/zmiany sposobu zarządu. Zawiadomienia o zebraniu w sprawie zmiany udziałów w nieruchomości wspólnej dla 19 wspólnot zostały przekazane do Wydziału Nabywania i Sprzedaży, celem realizacji w zakresie pełnomocnictw posiadanych przez pracowników Urzędu Miasta.

Liczba podpisanych uchwał przez pełnomocników Gminy Wrocław z ramienia ZZK

	Ilość podpisanych (głosowanych) uchwał w 2023 r.				
13 rejonów – 2 576 wspólnot	przyjęcie sprawozdania finansowego za 2022 r.	udzielenie absolutorium zarządcy za 2022 r.	przyjęcie planu na 2023 r.	ubezpieczenie, inne uchwały głosowane w ciągu roku 2023 bez uchwał remontowych	suma
razem	1 355	1 354	1 347	1 112	5 168

Liczba podjętych uchwał wspólnot mieszkaniowych otrzymanych przez ZZK

	Ilość podjętych uchwał w 2023 r. przekazanych do ZZK (WW)				
13 rejonów – 2 576 wspólnot	przyjęcie sprawozdania finansowego za 2022 r.	udzielenie absolutorium zarządcy za 2022 r.	przyjęcie planu na 2023 r.	ubezpieczenie, inne uchwały głosowane w ciągu roku 2023 wraz z uchwałami remontowymi	ogólna ilość podjętych uchwał w 2023 roku
suma:	1 790	1 758	1 934	1 327	6 809

W cyklu miesięcznym realizowane było zadanie polegające na przygotowaniu, naliczeniu i zatwierdzaniu do zapłaty miesięcznych zaliczek na pokrycie kosztów zarządu nieruchomości wspólnej dla 2 576 wspólnot. Realizacja odbyła się w oparciu o plany gospodarcze ustalone na 2023 r. dla 1 934 wspólnot i plany ustalone w latach 2013-2022 dla 642 wspólnot mieszkaniowych – dane wg stanu na grudzień 2023 r.

Średnie stawki planów gospodarczych wspólnot mieszkaniowych w 2023 r.

WEK	**Liczba Wspólnot**	**Średnia stawka w 2023 (plany 2023 i lata wcześniejsze) w zł/m²**	**w tym liczba wspólnot z planem obowiązującym od 2023r.**	**średnia stawka obowiązująca od 2023 r. w zł/m²**
W - Wynagrodzenie	2 576	0,82	1 934	0,84
E - Eksploatacja	2 576	1,13	1 934	1,22
D – Deratyzacja	2 576	0,11	1 934	0,11
K - Konserwacja	2 576	0,41	1 934	0,43
Suma		2,46		2,60

Wysokość stawek kształtowała się w zależności od podmiotu zarządzającego, wielkości i wyposażenia nieruchomości w przedziałach:

- wynagrodzenie dla zarządcy – od 0,32 zł/m² do 3,82 zł/m²,
- eksploatacja + deratyzacja – od 0,21 zł/m² do 5,24 zł/m²,
- konserwacja – od 0,02 zł/m² do 1,77 zł/m².

Maksymalna stawka wynagrodzenia dla zarządcy wykazana powyżej dotyczy: 3,82 zł/m² SM Cichy Kącik, 3,07 zł/m² Atena & HJW sp. z o.o. W 2023 r. Dział Wspólnot naliczył miesięczne zaliczki oraz zatwierdził do zapłaty dodatkowe koszty, wynikające z podjętych uchwał, w łącznej kwocie 25.050.099,87 zł, w tym m.in. koszty montażu lub wymiany wodomierzy radiowych w lokalach komunalnych na kwotę 164 125,55 zł.

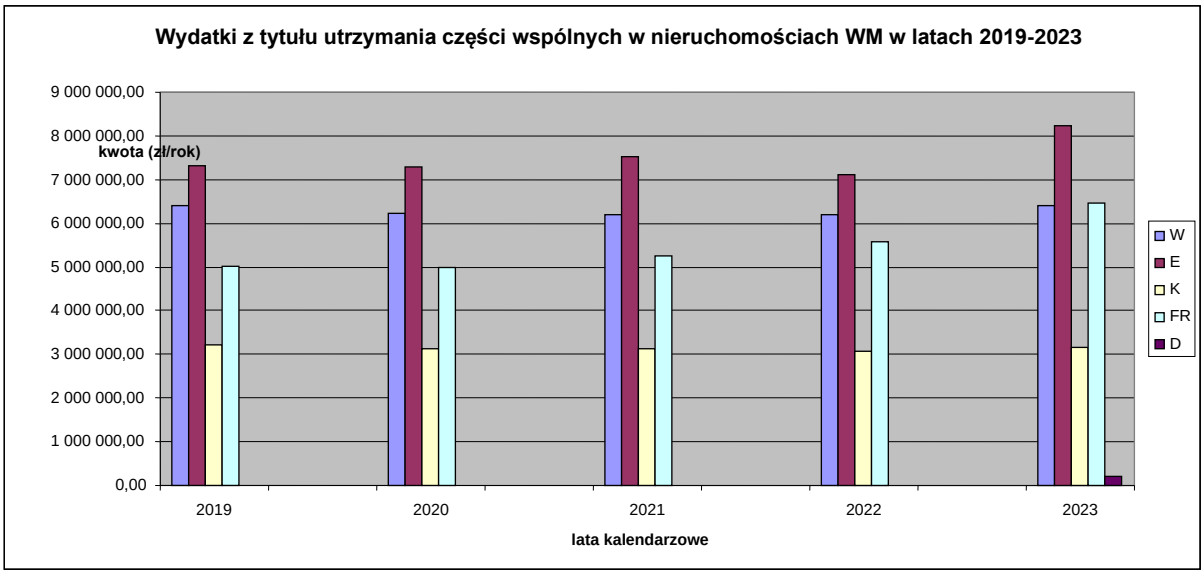
Roczne naliczenia zaliczek i dodatkowych kosztów w 2023 roku

Wynagrodzenie	Eksploatacja	Konserwacja	Fundusze (R+C)	Deratyzacja	suma
6 391 317,82	8 821 639,81	3 155 201,07	6 462 809,44	219 131,73	25 050 099,87

Wydatki z tytułu wynagrodzenia, konserwacji, eksploatacji i funduszu remontowego
z przeznaczeniem na utrzymanie części wspólnych nieruchomości w latach 2020 – 2023

Tytuł	**Wydatki w poszczególnych latach [zł]**			
	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Wynagrodzenie	6 215 290,86	6 203 845,95	6 199 667,22	6 391 329,58
Eksploatacja	7 298 920,23	7 512 472,33	7 111 465,10	8 244 097,40
Konserwacja	3 119 438,15	3 138 920,22	3 059 907,33	3 172 111,23
Fundusz remontowy	4 984 317,92	5 253 644,34	5 576 478,26	6 449 729,61
Deratyzacja				219 131,73
Razem	21 617 967,16	22 108 882,84	21 947 517,91	24 476 399,55

Wydatki z tytułu wynagrodzenia, konserwacji, eksploatacji i funduszu remontowego z przeznaczeniem na utrzymanie części wspólnych nieruchomości w latach 2019 – 2023

Ewidencjonowano także uchwały i wyliczano miesięczne zaliczki na fundusz remontowy, służący gromadzeniu środków na przyszłe remonty, fundusz celowy oraz fundusze remontowe, służące spłacie kredytów.

Fundusz remontowy wpłacany w 2023 r. do wspólnot mieszkaniowych.

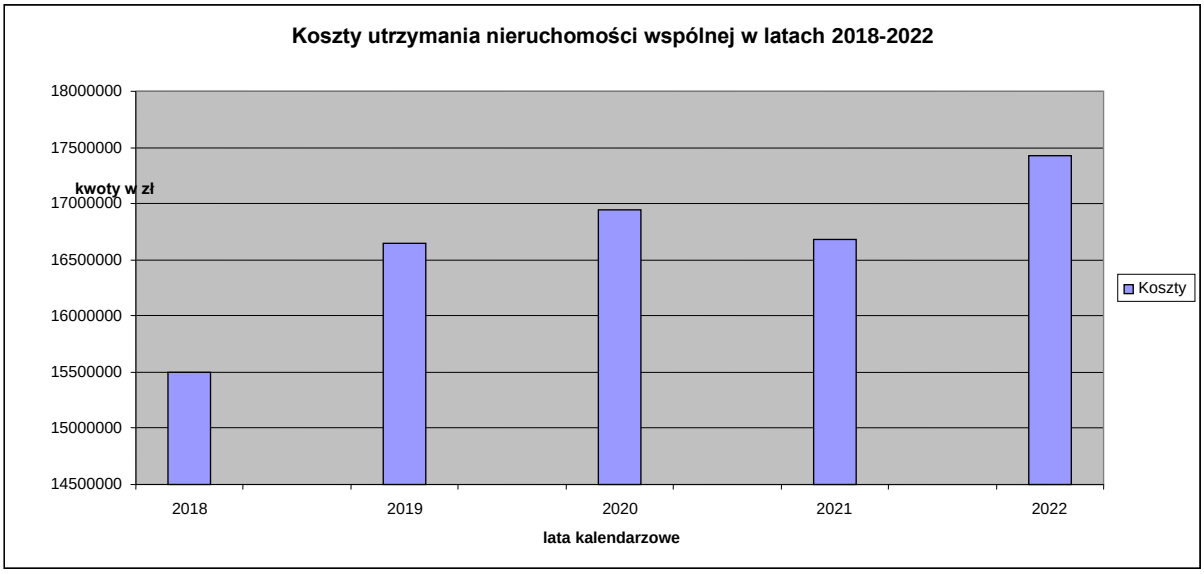
Liczba wspólnot, w których Gmina reguluje wpłaty na fundusz remontowy, celowy i fundusze służące spłacie kredytów	Średnia stawka funduszu w 2023 r.	W tym liczba wspólnot z funduszem na spłatę kredytu	Średnia stawka funduszu na spłatę kredytu
1 005	2,07 zł/ m^2	85	4,77 zł/ m^2

W 2023 roku realizowano również zadanie, polegające na rozliczeniu kosztów poniesionych w 2022 roku na utrzymanie części wspólnych w 2 579 budynkach wspólnot, zgodnie z udziałem związanym z posiadanymi przez Gminę lokalami.

Koszty, pożytki i wyniki rozliczeń z tytułu utrzymania nieruchomości wspólnej (z uwzględnieniem korekt)

	Koszty utrzymania części wspólnych w udziale przypadającym dla Gminy Wrocław w poszczególnych latach [zł]		
	2020	2021	2022
Ilość wspólnot	2 603	2 608	2579
Przychody z innych źródeł (pożytki)	624 463,02	516 897,29	726 545,28
Koszty (zł)	16 942 758,53	16 679 588,42	17 431 866,11
Nadpłaty	1 729 353,68	1 578 429,31	1 357 240,18
Niedopłaty	447 617,61	575 239,67	845 099,91
Przeznaczenie nadpłat na fundusze	179 517,62	119 517,39	215 737,01
Koszty (zł/m^2)	1,82	1,84	1,97

Wysokość rozliczonych kosztów utrzymania części wspólnych we wspólnotach mieszkaniowych w latach 2018-2022

Wysokość wydatków z tytułu wynagrodzenia, konserwacji, eksploatacji i funduszu remontowego w 2023 roku, przeznaczonych na utrzymanie części

wspólnych nieruchomości, wyniosła 24 476 399,55 zł, co stanowi wzrost do roku poprzedniego o 4,51%.
W 2023 roku zarządcy, z powodu niskiej rentowności obsługi wspólnot o małej powierzchni (przy braku akceptacji wyższych stawek za wynagrodzenie), wypowiedzieli umowę o zarządzanie 30 wspólnotom mieszkaniowym. Dział Wspólnot Mieszkaniowych w większości przypadków inicjował działania w celu wyboru nowych zarządców. Umieszczał ogłoszenia na stronie internetowej ZZK, organizował i uczestniczył w zebraniach z właścicielami. W wyniku powierzenia administrowania nowym podmiotom, średnia stawka za wynagrodzenie wzrosła z 0,83 zł/m² do średnio 1,84 zł/m².
W związku z obowiązkiem instalacji wodomierzy z funkcją zdalnego odczytu do dnia 1 stycznia 2027 r., wynikającym z art. 16 ustawy zmieniającej Ustawę Prawo Energetyczne, zarządcy nieruchomości przygotowali i poddali pod głosowanie uchwały w sprawie montażu lub wymiany wodomierzy na urządzenia z odczytem radiowym. Dział Wspólnot Mieszkaniowych zweryfikował i głosował pod uchwałami w ww. sprawie oraz przekazał wnioski o jednorazową zapłatę kwot wynikających z podjętych uchwał i otrzymanych protokołów w 216 wspólnotach mieszkaniowych. Wydatki związane z montażem wodomierzy ze zdalnym odczytem wynosiły 164 125,55 zł w tym: z środków funduszu remontowego 28 632,19 zł, a z konserwacji 135 493,36 zł.

Spółka Wrocławskie Mieszkania

W 2023 roku, podobnie jak w latach poprzednich, założonym priorytetem był nadzór nad efektywnością gospodarowania środkami publicznymi we wspólnotach oraz aktywne uczestnictwo pełnomocników Gminy w podejmowanych przez wspólnoty mieszkaniowe decyzjach. W chwili rozpoczęcia się zebrań wspólnot mieszkaniowych Spółka reprezentowała Gminę Wrocław w 1 409 nieruchomościach.
Zebrania sprawozdawcze w 2023 roku były pierwszymi zebraniami organizowanymi na taką skalę w trybie stacjonarnym po okresie pandemii.
W związku z powyższym uczestniczono w tych zebraniach, podczas których weryfikowano sprawozdania roczne wspólnot mieszkaniowych i jednocześnie na bieżąco wyjaśniano pojawiające się wątpliwości. Dokonywano również oceny pracy zarządu i/lub zarządcy oraz podejmowano w imieniu Gminy Wrocław

uchwały, w szczególności dotyczące udzielenia absolutorium za 2022 r. i przyjęcia planu gospodarczego na rok 2023.
Na bazie otrzymanych sprawozdań oraz dokumentów z zebrań ustalono, że w roku 2023 odbyło się 1 348 zebrań wspólnot mieszkaniowych (w tym również zebrań powtórkowych). Pracownicy Spółki, jako pełnomocnicy Gminy Wrocław uczestniczyli osobiście w 475 zebraniach. Zebrania te odbywały się głównie w miesiącach styczeń – kwiecień 2023.

Uchwały podjęte w 2023 r.

Rejon	**Liczba wspólnot**	**Liczba odbytych zebrań**	**Przyjęcie planu 2023**	**Przyjęcie sprawozdania**	**Udzielenie absolutorium**	**Ubezpieczenie**	**Ogólna liczba głosowanych uchwał**
C	202	186	87	100	100	180	467
D	215	211	139	172	180	210	701
E	220	213	191	199	205	215	810
J	188	176	96	139	142	180	557
K	122	110	84	91	98	100	373
L	148	146	126	143	143	145	557
M	148	143	103	112	117	138	470
N	166	163	120	109	110	155	494
razem	**1.409**	**1.348**	**946**	**1 065**	**1 095**	**1 323**	**4 429**

Uchwały podjęte w latach 2020-2023

	2020 rok	**2021 rok**	**2022 rok**	**2023 rok**
Liczba wspólnot	1 411	1 423	1 406	1 409
Liczba odbytych zebrań	930	24	182	1 348
Przyjęcie planu	922	802	995	946
Przyjęcie sprawozdania	1 239	1 096	997	1 065
Udzielenie absolutorium	1 184	1 059	973	1 095

Liczba uchwał dot. ubezpieczenia	1 323	1 189	1 154	1 323
Ogólna liczba głosowanych uchwał	4 668	4 146	4 119	4 429

W tabeli przedstawiono zestawienie wydatków z tytułu zaliczek na utrzymanie nieruchomości wspólnej w budynkach wspólnot mieszkaniowych w udziale przypadającym na Gminę Wrocław w 2023 roku bez rozliczeń zaliczek z lat ubiegłych.

Zestawienie poniesionych w 2023 roku wydatków z tytułu zaliczek na utrzymanie części wspólnych nieruchomości

Rodzaj wydatku	**Klasyfikacja budżetowa**	**Wykonanie planu [w zł]**
Zarządzanie (wynagrodzenie dla zarządców)	700.70007.JUN86.4300.999 BNK/B/01	3 129 513,72
Eksploatacja	700.70007.JUN86.4300.999 BNK/B/01	4 522 484,12
Konserwacje	700.70007.JUN86.4270.002 BNK/B/01	1 385 175,33
Fundusz remontowy	700.70007.JUN86.4270.001 BNK/REM/03	4 228 146,00
RAZEM:		**13 265 319,17**

W ponad 90% wspólnot mieszkaniowych przyjęto sposób naliczania zaliczek według powierzchni użytkowej lokali, wyłączając rozliczenie według udziału w nieruchomości wspólnej. Średnia stawka zaliczki wnoszonej przez Gminę na pokrycie kosztów zarządu nieruchomością wspólną dla poszczególnych rejonów wynosiła:

- rejon C 2,34 zł/m²,
- rejon D 2,30 zł/m²,
- rejon E 2,25 zł/m²,
- rejon J 2,30 zł/m²,

- rejon K 2,51 zł/m²,
- rejon L 2,28 zł/m²,
- rejon M 2,30 zł/m²,
- rejon N 2,21 zł/m².

Kształtowanie się średniej stawki zaliczki wnoszonej przez Gminę Wrocław na pokrycie kosztów zarządu nieruchomością wspólną na przestrzeni lat 2020-2023 zostało przedstawione w tabeli

Średnia stawka zaliczki na pokrycie kosztów zarządu nieruchomością wspólną w latach 2020-2023

	2020 rok zł/m²	**2021 rok zł/m²**	**2022 rok zł/m²**	**2023 rok zł/m²**
Rejon C	2,13	2,02	2,12	2,34
Rejon L	2,01	1,91	1,99	2,30
Rejon D	1,88	1,87	1,98	2,25
Rejon E	1,87	1,83	1,94	2,30
Rejon J	2,13	2,04	2,12	2,51
Rejon K	2,01	2,11	2,19	2,28
Rejon M	1,97	1,95	2,09	2,30
Rejon N	1,86	1,84	1,96	2,21

Ponadto uczestniczono w przygotowaniu i rozliczeniach zadań dotyczących remontów w budynkach wspólnot mieszkaniowych, co pozwoliło na bieżąco kontrolować zarządców w zakresie realizowanych przez nich zadań remontowych. Jako pełnomocnik Gminy Wrocław zwrócono szczególną uwagę na działania w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których realizowano inwestycję związaną z ociepłowieniem czyli realizacją zapisów uchwały antysmogowej. Kontynuowano działania dotyczące inicjowania i wspierania realizacji indywidualnych zmian ogrzewania z programu KAWKA. Kontynuowano bezpośrednią kampanię informacyjną „Zmień piec” w 101 budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez Spółkę.

Monitorowano i wspierano działania innych zarządców w zakresie podłączenia budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej.
Kontynuowano pozyskiwanie i analizowanie danych m.in.:

- o dotychczasowych źródłach ogrzewania,
- o wymienionych instalacjach wewnętrznych linii zasilania (WLZ) i planach wspólnot mieszkaniowych w tym zakresie, celem oszacowania możliwości wymiany nieekologicznego źródła ciepła,
- dokonywano aktualizacji i weryfikacji danych o ilości lokali gminnych i wspólnotowych,
- przeglądów 5-letnich w celu zaktualizowania baz danych w zakresie funkcjonujących systemów ogrzewania w lokalach gminnych.

Kontynuowano działania w kierunku zobligowania zarządców do upubliczniania zapytań ofertowych w zakresie remontów, łącznie z możliwością skorzystania ze strony internetowej Spółki, celem umożliwienia wspólnotom mieszkaniowym z udziałem Gminy Wrocław uzyskania korzystnych ofert na wykonanie prac remontowych.
Ponadto kontynuowano czynności związane z:

- uregulowaniem stanów prawnych adaptacji strychów oraz innych spornych pomieszczeń w budynkach wspólnot mieszkaniowych,
- ujednoliceniem bazy zasobów prowadzonych przez zarządców nieruchomości oraz przez Spółkę w zakresie powierzchni i udziałów Gminy Wrocław w budynkach wspólnot mieszkaniowych,
- weryfikacją i rozliczaniem wniosków wspólnot mieszkaniowych o zapłatę za remonty w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina Wrocław posiada udział,
- zaskarżaniem uchwał wspólnot mieszkaniowych, co do których Gmina Wrocław jako współwłaściciel nieruchomości stwierdziła naruszenie jej interesu.

W 2023 roku wpłynęło 605 wniosków rozliczeniowych dotyczące remontów we wspólnotach mieszkaniowych. Spółka po weryfikacji przekazała do realizacji 472 wnioski remontowych i kredytowych na łączną wartość 5 849 415,60 zł. Pozostałe przekazane wnioski dotyczyły remontów rozliczanych ze środków zgromadzonych na funduszu remontowym.

Ponadto w 2023 roku wpłynęło 1 329 uchwał wspólnot mieszkaniowych w sprawie remontów, w tym 685 uchwał do zagłosowania. Dokonywano weryfikacji kosztorysów inwestorskich, ofertowych oraz ofert. Pełnomocnik Gminy Wrocław głosował w trybie indywidualnego zbierania głosów.
Na bieżąco udzielano informacji o nakładach poniesionych na remonty budynków wspólnot mieszkaniowych oraz po zmianie uchwały Rady Miejskiej, o planowanych i trwających pracach remontowych w nieruchomościach wspólnych, zgodnie z dyspozycją Działu Sprzedaży Lokali Mieszkalnych Urzędu Miejskiego Wrocławia. W zakresie tego zadania w roku 2023 wysłano 410 pism.

POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE REALIZACJI DZIAŁAŃ W OPARCIU O USTAWĘ PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Zarząd Zasobu Komunalnego

Zarząd Zasobu Komunalnego w 2023 roku przeprowadził 226 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zgodnie z przepisami ustawy Prawo Zamówień Publicznych i zakończono 28 postępowań, które zostały wszczęte w grudniu 2022 r.
Wykonawcy, w postępowaniach ogłoszonych w bieżącym roku złożyli łącznie za pomocą platformy zakupowej 382 oferty podstawowe i kilkanaście ofert dodatkowych po negocjacjach w trybie podstawowym. W wyniku przeprowadzonych postępowań zawarto w 2023 r. z Wykonawcami robót budowlanych, usług i dostaw - 233 umowy.
W 9 postępowaniach wszczętych w trybie podstawowym z możliwością negocjacji przeprowadzono negocjacje i zaproszono wykonawców do złożenia ofert dodatkowych, w wyniku czego uzyskano oszczędności w wysokości 226 538 zł.

Postępowania przeprowadzone w roku 2023

w 2023 roku prowadzono 226 postępowań	
w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	68
Podstawowym z możliwością przeprowadzenia negocjacji (w tym w 37 postępowań w podziale	116

na zadania), w 9 postępowaniach przeprowadzono negocjacje i złożono oferty dodatkowe	
z wolnej ręki	42
unieważniono 43 postępowań	
w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	4
podstawowym	37
z wolnej ręki	2
nie zakończono (w trakcie) 25 postępowań	
w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	3
podstawowym	22
z wolnej ręki	-
zakończono 168 postępowania	
w tym w trybie:	
przetargu nieograniczonego	62
podstawowym	66
z wolnej ręki	40

Spółka Wrocławskie Mieszkania

W 2023 roku Spółka działając w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław przeprowadziła 64 postępowania w oparciu o procedury Prawa Zamówień Publicznych, dotyczące wyboru wykonawcy zadań realizowanych w ramach zarządzania i gospodarowania zasobem komunalnym Miasta.

Przeprowadzone postępowania w roku 2023

	2023
Przeprowadzone postępowania, w tym w trybie:	**81**
przetargu nieograniczonego	21
podstawowym (art. 275 PZP)	53
zamówienia z wolnej ręki	6
usługa społeczna	1

	2023
Unieważnione postępowania, w tym w trybie:	**11**
przetargu nieograniczonego	5
podstawowym (art. 275 PZP)	6
Postępowania zakończone zawarciem umowy, w tym w trybie:	**59**
przetargu nieograniczonego	18
podstawowym (art. 275 PZP)	36
zamówienia z wolnej ręki	5
usługa społeczna	0

Postępowania wykazane w tabeli. dotyczyły głównie robót budowlanych, w tym remontów wolnych lokali i budynków, remontu dachów i klatek schodowych, przebudowy wnętrz podwórzowych, wykonania instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz wymiany instalacji sanitarnej w budynkach, rozbiórek obiektów budowlanych, wymiany okien, opracowania dokumentacji projektowych, konserwacji i usuwania awarii, usług związanych z eksploatacją i utrzymaniem terenów zewnętrznych, usług ochrony, usług pocztowych oraz dostawy i przesyłu mediów.
Łącznie zostało zawartych zgodnie z ustawą Pzp 59 umów, które zostały poprzedzone sporządzeniem wniosku o wszczęcie postępowania, uzyskaniem zgody UM Wrocławia na zaciągnięcie zobowiązania oraz akceptacją projektu umowy przez Skarbnika Miasta. Podpisane przez Zarząd Spółki, zawarte zgodnie z ustawą Pzp umowy były kontrasygnowane przez Skarbnika Miasta.
Ponadto zawarto 44 umowy, które zostały poprzedzone przeprowadzeniem procedur udzielenia zamówień publicznych z wyłączeniem stosowania przepisów ustawy Pzp.

REMONTY I INWESTYCJE

Zarząd Zasobu Komunalnego

Wykonanie zadań inwestycyjnych i remontowych w 2023 roku wyniosło 99,98 % planowanych wydatków, szczegóły przedstawia tabela:

Nazwa paragrafu	Nr zadania	Plan po zmianach na 31.12.2023 r.	Wydatki na 31.12.2023 r.	% wyk. planu
Gospodarka mieszkaniowa - zadania inwestycyjne				
Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego	WPI/379	26 323 386	26 319 632,01	99,99
Miejski program wymiany źródeł ogrzewania	WPI/388	28 177 973	28 168 195,46	99,97
Ograniczenie emisji kominowej		1 416 788	1 416 787,48	100,00
w zasobie mieszkaniowym		1 163 459	1 163 458,96	100,00
Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła.		254 569	254 568,18	100,00
Etap 3	WPI/396	205 317	205 316,31	100,00
Wrocławski Budżet Obywatelski	WPI/270	261 722	261 627,46	99,96
Fundusz Osiedlowy	WPI/406	1 309 712	1 309 559,10	99,99
		59 112 926	**59 099 144,96**	**99,98**
Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego Stanisławowska 103	WPI/379/AH	300 000	299 923,66	99,97
		59 412 926	**59 399 068,62**	**99,98**

Inwestycje

Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego WPI/379

Na zadanie inwestycyjne „Programu rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego" w roku 2023 przyznano kwotę 26 323 386 zł.
W tym zadaniu wykonano i rozliczono prace na kwotę 26 319 632,01 zł, co stanowi 99,99 % wykonania planu.

W ramach programu wykonano następujące zadania:

Zakres rzeczowy budynki Gmina Wrocław	**Ilość adresów GW**	**Zakres rzeczowy budynki Wspólnoty Mieszkaniowe**	**Ilość adresów WM**
Remonty lokali socjalnych	38	Remonty dachów	34
Remonty lokali zamiennych	34	Remonty elewacji	23
Remonty lokali tymczasowych	1	Remont instalacji WLZ i ADM	5
Dokumentacja Projektowo – Kosztorysowa, ekspertyzy	6	Remonty klatka schodowa	16
Remonty częściowe budynków	6	Wykonanie izolacji	5
Remonty budynków PINB	7	Remont inst. wod.-kan.	17
Remont lokali użytkowych	1	Remont elewacji i klatki schodowej	4
Remont dachu	7	Remont dachu i elewacji	11
Inne remonty (w budynkach)	7	Wymiana stolarki okiennej, drzwiowej	4
Zagospodarowanie wnętrz podwórzowych	9	Remont inst. gazowej	11
Remont chodników i ciągów pieszo – jezdnych	12	Remont stropów	5
Inne prace na terenach zewnętrznych	7	Inne remonty	14
Razem:	**135**		**149**

Inwestycje w budynkach 100% gminnych z wyłączeniem ucieplownienia.

Zostały przeprowadzone remonty w następujących budynkach:

Lp.	Ulica, aleja, plac, wnętrze	Numer budynku/klatki		Kwota wydatkowana	Zakres prac
1	Kluczborska	23		1 035 614,99	Remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji frontowej.
2	Kościuszki	124		211 903,71	Odtworzenie elewacji frontowej i podwórzowej.
3	Łowiecka	9		273 556,91	Wymiana stolarki okiennej w budynku.
4	Małachowskiego	16		309 427,61	Wymiana bramy wejściowej od strony podwórka, remont holu wejściowego, wymiana stolarki okiennej w piwnicy, wykonanie izolacji poziomej i pionowej, reprofilacja terenu przed wejściem, remont i przebudowa inst. kanaliz., wykonanie oświetlenia w piwnicy.
5	Pilczycka	116a		141 873,81	Modernizacja LM, remont częściowy klatki schodowej, remont stropu strychowego, remont dachu-częściowy.

6	Pl. Strzelecki	9		515 652,37	Wydzielenie łazienek w LM

Inne remonty wykonane w budynkach GW:

Lp.	Ulica, aleja, plac, wnętrze	Numer budynku/klatki		Kwota wydatkowana	Zakres prac
1	Antoniego Św. BOK NR 1	19		28 121,89	Montaż systemu kolejkowego.
2	Ignuta	127		65 785,69	Wykonanie izolacji cieplnej budynku.
3	Mielecka	31		16 189,17	Wykonanie pomieszczenia hydroforni wraz z montażem zestawu hydroforowego.
4	Piłsudskiego	34a		60 150,65	Remont stropu III piętra.
5	Prusa	28a		74 609,02	Wymiana instalacji elektrycznej WLZ i ADM.
6	Zelwerowicza	4	4	42 694,52	Wymiana drewnianej stolarki okiennej.
7	Rejony zarządzane przez ZZK			48 614,74	Montaż instalacji domofonowych (4 adresy).

Remonty dachów przeprowadzono w następujących budynkach:

Lp.	Ulica, aleja, plac, wnętrze	Numer budynku/klatki		Kwota wydatkowana
1	Miodowa	3		79 257,95
2	Miodowa	15		96 707,28
3	Miodowa	19		79 249,36
4	Pereca	13		115 885,27

5	Ptasia	11		278 379,90
6	Trzmielowicka	54		79 262,02
7	Zachodnia	1	3	134 152,14

W ramach „Programu rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego" w 2023 roku zrealizowano dodatkowe prace budowlane przy przebudowie lokalu Konsulatu Ukrainy przy pl. Nankiera 6-7, za kwotę 63 817,57 zł. Lokal znajduje się w zasobach ZZK. Wykonano montaż systemowej przeszklonej aluminiowej ścianki działowej, instalację elektryczną, oświetleniową i komputerową.

Inwestycje w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych - koszt Gminy Wrocław zgodnie z posiadanym udziałem w nieruchomości wspólnej.

W roku 2023 zostały rozliczone 149 szt. wniosków remontowych Wspólnot Mieszkaniowych za kwotę 7 290 064,69 zł.

Zakres rzeczowy budynki WM	**Ilość adresów WM**
Remont dachu	34
Remonty elewacji	23
Remont instalacji WLZ i ADM	5
Remonty klatka schodowa	16
Wykonanie izolacji	5
Remont inst. wod.-kan.	17
Remont elewacji i klatki schodowej	4
Remont dachu i elewacji	11
Wymiana stolarki okiennej, drzwiowej	4
Remont inst. gazowej	11
Remont stropów	5
Inne remonty	14
RAZEM:	**149**

Zagospodarowanie wnętrz międzyblokowych

W ramach „Programu rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego" wykonano następujące **zagospodarowania wnętrz podwórzowych** oraz prace w ich obrębie:

1/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Pszenna, Jęczmienna** (działka nr 8/23, 8/22, AM-31, obręb: Stare Miasto).

Wykonano następujące prace: roboty ziemne i rozbiórkowe, częściowa wymiana gruntu, roboty z różnych nawierzchni, montaż urządzeń placu zabaw, urządzeń siłowni terenowej, elementów małej architektury i ogrodzenia, oświetlenie terenu, wykonanie przyłącza energetycznego, założenie zieleni. Wykonanie nowych krawężników oraz nowej nawierzchni EPDM.

W 2023 r. wydatkowano kwotę 227 043,08 zł. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 926 145,04 zł.

2/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Nobla, Pomorska, Paulińska, Rydygiera** (działka nr 84, 80, 87, AM- 23, Obręb: Plac Grunwaldzki).

Wykonano następujące prace: prace ziemne, rozbiórki, oświetlenie i odwodnienie terenu, roboty drogowe, montaż urządzeń małej architektury, budowa osłon śmietnikowych, budowa instalacji odprowadzenia wód opadowych, instalacja oświetleniowa ,oznakowanie drogowe, nasadzenia i 3-letnia pielęgnacja zieleni.

W 2023 r. wydatkowano kwotę 759 759,54 zł. Kwota całości inwestycji wyniosła 898 089,36 zł.

3/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Biskupa Tomasza I-ego, Łowiecka, Plac Staszica** (działka nr 10/14 i 53, AM -19**,** Obręb: Plac Grunwaldzki).

Wykonano następujące prace: roboty ziemne i rozbiórkowe, zabezpieczenie sieci ciepłowniczej, roboty drogowe z różnych nawierzchni (ciągi jezdne, miejsca postojowe, chodniki, opaski, place) montaż elementów małej architektury, wykonanie i montaż wiaty rowerowej, odwodnienie terenu, oświetlenie terenu, kanalizacja deszczowa, nasadzenia i 3 letnia pielęgnacja zieleni.

W 2023 r. wydatkowano kwotę 708 541,43 zł. Kwota całości inwestycji wyniosła 879 644,50 zł.

4/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **pl. Strzelecki, Łowiecka**, **Biskupa Tomasza I-ego, pl. Staszica** (działka nr 16/17, AM- 19, Obręb: Plac Grunwaldzki).

Wykonano następujące prace: roboty ziemne i rozbiórkowe, częściowa wymiana gruntu, roboty drogowe z różnych nawierzchni, montaż elementów małej

architektury, odwodnienie części terenu, oświetlenie uzupełniające, założenie zieleni, 3 letnia pielęgnacja. W 2023 r. wydatkowano kwotę 1 001 926,63 zł.
5/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Braniborska, Trzemeska, Legnicka, Dobra** (działka nr 16/40, AM 8; działka nr 1/1, AM-9, Obręb: Stare Miasto).
Wykonano następujące prace: przebudowa zjazdu z drogi publicznej wraz z przeniesieniem słupa oświetleniowego. Koszt prac w 2023 r. wyniósł 102 801,95 zł
6/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Ziemowita, Dobra, Legnicka, Nabycińska** (działka nr 1/24, AM-7, Obręb: Stare Miasto).
Projekt obejmuje realizację w obrębie trzech odrębnych wnętrz podwórzowych. Zakres prac: roboty ziemne i rozbiórkowe, wykonanie różnych nawierzchni: brukowe, z miału kamiennego typu parkowego, mata trawnikowa, nawierzchnie bezpieczne syntetyczne EPDM, montaż z dostawą urządzeń zabawowych, sportowych (boisko do mini koszykówki), rekreacyjnych (siłownia terenowa) mała architektura, przestawienie 1 słupa oświetleniowego, wykonanie nowej zieleni na trzech wyodrębnionych wnętrzach, oznakowanie. W roku 2023 zakończono prace w obrębie pierwszego wnętrza za kwotę 298 208,28zł.
7/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Szczęśliwa, Jemiołowa, Lwowska, Zaporoska** (działka 37/67;37/54 AM-13, obręb: Grabiszyn).
Wykonano następujące prace: wykonanie nawierzchni bezpiecznej i montaż urządzeń na placu zabaw. W roku 2023 wydatkowano kwotę 32 958,09 zł.
8/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Pobożnego, Myśliwska, Jagiellończyka, Niemcewicza** (działka nr 20/13, AM-17, Obręb: Plac Grunwaldzki).
Wykonano następujące prace: budowa miejsca gromadzenia odpadów stałych wyposażonego w pojemniki półpodziemne. W 2023 r. wydatkowano kwotę 126 730,55
9/ Wnętrze podwórzowe w obrębie ulic: **Kluczborska, Żeromskiego, Nowowiejska, Barlickiego- plac zabaw.**
Wykonano następujące prace: roboty ziemne i rozbiórkowe, wykonanie różnych nawierzchni, palisada betonowa ,montaż ogrodzenia i piłkochwytów, mała architektura, urządzenia zabawowe, nasadzenia, prace ogrodnicze, 3 letnia pielęgnacja zieleni.
W 2023 r. wydatkowano kwotę 455 655,00 zł.

Wnętrza podwórzowe nr 1-6 zrealizowane są w ramach Programu Kompleksowej Modernizacji Podwórek Komunalnych na lata 2021-2024.
W ramach „Programu rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego" w roku 2023 kontynuowano remonty chodników na terenach należących do Gminy Wrocław na kwotę 406 083,43 zł. Remont obejmował 12 lokalizacji.

Inne prace wykonane w ramach programu WPI 379 na terenach zewnętrznych należących do GW:

Lp.	**ulica, aleja, plac, wnętrze**	**Kwota wydatkowana**	**Zakres prac**
1	Piłsudskiego, Świdnicka, Kościuszki, Stawowa	42 401,74	Nasadzenia i pielęgnacja zieleni.
2	Piłsudskiego, pl. Legionów, pl. Muzealny, ul. Muzealna	23 120,00	Budowa oświetlenia zewnętrznego solarno-ledowego.
3	Szewska (dz.nr 27/37,AM-37)	70 018,51	Przebudowa zjazdu z drogi publicznej wraz z wykonaniem docelowej organizacji ruchu.
4	Barlickiego (dz. nr 77, AM-9)	50 279,44	Przebudowa zjazdu z drogi publicznej wraz z wykonaniem docelowej organizacji ruchu.
5	Grochowa, Jemiołowa	18 942,00	Wykonanie odwodnienia i remont nawierzchni placu targowego „Ryneczek”.
6	Ziemowita, Dobra, Legnicka, Nabycińska	49 833,56	Wykonanie nawierzchni, prace ziemne.
7	Krasińskiego 46	11 756,68	Częściowa wymiana kanalizacji, odtworzenie nawierzchni.

Prace interwencyjne np. PINB, interwencje, skargi.

Lp.	Ulica, aleja, plac, wnętrze	Numer budynku/klatki/działki		Kwota wydatkowana	Zakres prac
1	Gwarecka	17	33	923 892,43	Remont i przebudowa elewacji budynku garażowego wraz z tarasami.
2	Kościuszki	124		1 200 737,26	Roboty rozbiórkowe, izolacja przeciw wodna piwnicy i fundamentów, remont piwnicy, remont elewacji (front i tył).
3	Ostrowskiego			152 000,44	Remont przęseł ogrodzenia murowanego.
4	Pereca	13		567 979,70	Remont klatki schodowej, remont dachu, wymiana stolarki okiennej na poddaszu,

					izolacja przeciwwodna w piwnicy, opaska betonowa budynku.
5	Podwórcowa	11		558 158,70	Remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji południowej wraz z opaską betonową.
6	Ptasia	30		342 760,54	Remont elewacji frontowej i od podwórza wraz z remontem balkonów, izolacja pionowa i pozioma ścian przyziemia, remont drewnianych stropów, ocieplenie stropu strychowego i

					piwnicznego, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.
7	Żeromskiego	73		1 501 661,25	Naprawa spękań na elewacji frontowej i elewacji podwórzowej wraz z remontem balkonów, remont schodów do piwnicy, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.

Remonty wolnych lokali mieszkalnych (pustostany)

W 2023 roku zakończono remont 73 pustostanów za kwotę 3 368 986,20 zł zgodnie z zestawieniem:

Zakres rzeczowy budynki GW	**Ilość adresów**
Remont lokali socjalnych	38
Remont lokali zamiennych	34
Remont lokali tymczasowych	1
RAZEM:	**73**

Ucieplownienie

W 2023 roku dokonano zmiany sposobu ogrzewania na ekologiczne w 42 budynkach,
w tym:

Budynki, które podłączono do sieci ciepłowniczej w 2023 r. i zakończono roboty budowlane w 2023 r.						
Lp.	**Adres**			**Źródło ciepła**	**Stan realizacji robót budowlanych**	**Termin uruchomienia ciepła w budynkach**
	Ulica	**nr**				
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
1	Dąbrowskiego	5		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-08-23
2	Jagiellończyka	11		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-08-04
3	Jagiellończyka	37		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-04-27
4	Jagiellończyka	40	A	sieć cieplna	roboty zakończone	2023-04-20
5	Jagiellończyka	42		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-09-07
6	Kniaziewicza	6		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-05-22
7	Kniaziewicza	24	A	sieć cieplna	roboty zakończone	2023-06-22
8	Kniaziewicza	24		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-07-05
9	Krasińskiego	42		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-08-01
10	Krasińskiego	46		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-06-07

11	Kurkowa	34		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-04-27
12	Łukasińskiego	7		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-02-24
13	Podwórcowa	11		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-07-10
14	Rydygiera	29	A	sieć cieplna	roboty zakończone	2023-10-16
15	Rydygiera	49		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-10-31
16	Żeromskiego	73		sieć cieplna	roboty zakończone	2023-04-12
Razem szt.					**16**	

Budynki, które podłączono do sieci ciepłowniczej w 2023 r., a roboty budowlane są w trakcie realizacji, zakończenie w 2024 r.						
Lp.	**Adres**			**Źródło ciepła**	**Stan realizacji robót budowlanych**	**Termin uruchomienia ciepła w budynkach**
	Ulica	**nr**				
1	2	3	4	5	6	7
1	Barycka	7		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-19
2	Góralska	32		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-14
3	Góralska	38		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-14
4	Góralska	40		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-21
5	Legnicka	68		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-12
6	Legnicka	70		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-12

7	Myśliwska	6		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-10-24
8	Myśliwska	7		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-10-12
9	Otwarta	16	A	sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-11-21
10	Paulińska	5	A	sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-10-26
11	Pereca	24	A	sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-15
12	Pereca	26	A	sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-15
13	Pszenna	13		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-21
14	Rejtana	3		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-28
15	Rydygiera	23		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-11-23
16	Słowiańska	7		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-07
17	Tęczowa	69		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-29
18	Worcella	9		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-07
19	Wygodna	10		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-29
20	Wyszyńskiego	106		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-11-23
21	Zachodnia	4		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-29
22	Zyndrama	3	4	sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-11-07
23	Żeromskiego	5		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-11-23

24	Żeromskiego	78		sieć cieplna	w realizacji roboty budowlane	2023-12-19
Razem szt.					**24**	

Budynki, w których wykonano zmiany systemu ogrzewania na gazowe w 2023 r. i zakończono roboty budowlane w 2023r.						
Lp.	**Adres**			**Źródło ciepła**	**Stan realizacji robót**	**Termin uruchomienia ciepła w lokalach**
	Ulica	**nr**				
1	2	3	4	5	6	7
1	Mazowiecka	19		GAZ	roboty zakończone	2023-11-22
2	Świebodzka	1	1A	GAZ	roboty zakończone	2023-10-12
Razem szt.					**2**	

Miejski Program wymiany źródeł ogrzewania WPI/388

Na zadanie inwestycyjne "Miejski Program wymiany źródeł ogrzewania" na 2023 rok przyznano środki w wysokości **28 177 973 zł.** Wydano kwotę **28 168 195,46 zł**, co stanowi **99,97 %** planu.

Program zakłada wymianę pieców na ogrzewania bardziej przyjazne środowisku i mieszkańcom co przyczyni się do poprawy jakości powietrza we Wrocławiu.

W ramach tego programu zrealizowano zadania dotyczących ociepłownienia, w tym:

Wymiana źródeł ogrzewania wraz z elementami niezbędnymi w budynkach 100% gminnych.

W ramach programu rozliczono 34 zadania dotyczące zmiany sposobu ogrzewania oraz wykonania remontu budynków

Lp.		**Numer**

Lp.		**Numer**

	Ulica, aleja, plac, wnętrze	budynku/klatki	
1	Biskupa Tomasza I-go	14	
2	Biskupa Tomasza I-go	12	
3	Biskupa Tomasza I-go	7	
4	Biskupa Tomasza I-go	11	
5	Dąbrowskiego	5	
6	Drzewna	7	
7	Jagiellończyka	11	
8	Jagiellończyka	37	
9	Jagiellończyka	40a	
10	Jagiellończyka	42	
11	Jedności Narodowej	42	44A
12	Kaszubska	3	
13	Kniaziewicza	24A	
14	Kniaziewicza	6	
15	Kniaziewicza	24	
16	Krasińskiego	46	
17	Krasińskiego	42	

	Ulica, aleja, plac, wnętrze	budynku/klatki	
18	Kurkowa	34	
19	Mazowiecka	19	
20	Ołbińska	5	
21	Ołbińska	7	
22	Ołbińska	15	
23	Ołbińska	18	
24	Ołbińska	17	
25	Podwórcowa	11	
26	Rydygiera	29a	
27	Rydygiera	49	
28	Stanisławowska	86	
39	Strzelecki Pl.	15	
30	Strzelecki Pl.	7	
31	Strzelecki Pl.	8	
32	Świebodzka	1-1a	
33	Wysoka	4	
34	Żeromskiego	73	

W trakcie realizacji pozostają 52 budynki, w których prace rozpoczęły się w 2023 roku.

W ramach programu wykupiono 16 węzłów cieplnych od Kogeneracji S.A. po zakończonej dzierżawie za kwotą 134 611,12 zł.

Wymiana źródeł ogrzewania wraz z elementami niezbędnymi w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych

Rozliczono 27 szt. wniosków dotyczących prac związanych z ociepłownieniem na kwotę 2 985 653,17 zł, zgodnie z udziałami GW w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych (remont nadzorowany przez Zarządców).

Zakres rzeczowy Budynki WM	**Liczba adresów WM**
Dokumentacje na wykonanie co, cwu i pomieszczenia na węzeł	4
Wykonanie remontu i przebudowy budynku -ociepłownienie	23
RAZEM:	**27**

W 2023 roku zakończono wymianę sposobu ogrzewania na gazowe w 37 budynkach należących do Wspólnot Mieszkaniowych w trybie „Zaprojektuj i wybuduj" w lokalach należących do GW.
W trakcie realizacji wymiany ogrzewania na gazowe pozostaje 63 budynków (remont nadzorowany przez ZZK).

Dokumentacja dotycząca planowanych inwestycji
W ramach programu realizowano 109 zadań dotyczących wykonania dokumentacji na remont i przebudowę budynków z ociepłownieniem, w tym 46 zadań zostało zakończonych a 63 są jeszcze realizowane.

Zadania rozliczone:

Lp.	**Ulica, aleja, plac, wnętrze**	**Numer** budynku/mieszk.	
1	Bednarska	4	
2	Bednarska	6	
3	Dolnobrzeska	16	
4	Dolnobrzeska	18	
5	Dolnobrzeska	46	

Lp.	**Ulica, aleja, plac, wnętrze**	**Numer** budynku/mieszk.	
25	Pilczycka	116a	
26	Robotnicza	98	
27	Roosevelta	17	
28	Saperów	27a	
29	Sienkiewicza	38	

6	Drzewna	6	
7	Dworcowa	5C	
8	Jeleniogórska	16	
9	Jeleniogórska	19	
10	Jeleniogórska	21	
11	Kaczmarskiego Jacka	7/9	
12	Kluczborska	13a	
13	Kosmonautów	315	
14	Kosmonautów	317	
15	Ledóchowskiego	6	
16	Legnicka	64	
17	Maślicka	183-189	
18	Murarska	5	
19	Murarska	14	
20	Murarska	18/20	
21	Nowodworska	45b	
22	Otwarta	8	
23	Otwarta	12A	
24	Otwarta	13	

30	Skoczylasa	11	
31	Sokolnicza	40	
32	Stabłowicka	60	
33	Stabłowicka	37	
34	Stabłowicka	78	
35	Stabłowicka	121	
36	Stabłowicka	16	
37	Stabłowicka	25	
38	Stabłowicka	29	
39	Stabłowicka	13	
40	Stabłowicka	14	
41	Strachowicka	39	
42	Średzka	27a	
43	Średzka	65	
44	Wojrowicka	20	
45	Złotnicka	19	
46	Żeromskiego	37AB	

Ograniczenie emisji kominowej w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła - etap 3 WPI/396

Był to kolejny program z którego finansowano uciepłownienie nieruchomości gminnych. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO WD 2014-2020),w obszarze tematycznym dotyczącym ograniczenia emisji kominowej w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła.
Na zadanie inwestycyjne w ramach ww. programu na 2023 rok zostały przyznane środki w wysokości **3 040 133 zł.** Wydatkowano **3 050 130,93 zł**, co stanowi **100,00 %** wykonania planu.

W ramach programu podłączono do sieci miejskiej i zlikwidowano węglowe źródła ciepła w 46 budynkach znajdujących się w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław w latach 2020-2023.
W 2023 roku rozliczono remonty 11 budynków podłączonych do sieci miejskiej znajdujących się w zasobach mieszkaniowych Gminy Wrocław zarządzanych przez ZZK, w roku 2022 w 15 budynkach, natomiast w latach 2020-2021 w 20 budynkach.

Lp.	Ulica, aleja, plac, wnętrze	Numer budynku	Rok podłączenia
1	Barycka	9	2021
2	Biskupa Tomasza I-go	8	2022
3	Cieszyńskiego	14	2023
4	Dworcowa	8	2021
5	Dworcowa	5a	2022
6	Dworcowa	5b	2021
7	Jedności Narodowej	47	2022
8	Kluczborska	11a	2022
9	Kluczborska	13a	2022
10	Kluczborska	15a	2022
11	Kluczborska	17a	2022
12	Kluczborska	23	2021
13	Ks.Witolda	33	2022
14	Ks.Witolda	78	2021
15	Kurkowa	61/63	2023

Lp.	Ulica, aleja, plac, wnętrze	Numer budynku	Rok podłączenia
24	Łukasińskiego	16	2023
25	Małachowskiego	16	2021
26	Małachowskiego	20	2021
27	Małachowskiego	22	2021
28	Niemcewicza	34	2020
29	Niemcewicza	9	2021
30	Paulińska	13	2022
31	Pereca	11a	2020
32	Pereca	13	2020
33	Prusa	28a	2023
34	Ptasia	38	2021
35	Ptasia	13	2022
36	Ptasia	15	2022
37	Ptasia	30	2023
38	Ruska	47/48a	2021

16	Kurkowa	65	2023	39	Rydygiera	43	2020
17	Legnicka	27	2021	40	Skarbowców	25	2021
18	Łukasińskiego	3of.	2021	41	Strzelecki Pl.	30	2022
19	Łukasińskiego	6	2023	42	Śrutowa	12	2022
20	Łukasińskiego	7	2023	43	Tęczowa	48	2021
21	Łukasińskiego	10	2023	44	Tęczowa	50	2021
22	Łukasińskiego	15a	2023	45	Tęczowa	31	2022
23	Łukasińskiego	15b	2023	46	Tęczowa	46	2022

Wrocławski Budżet Obywatelski (WBO) WPI/270

W ramach programu ZZK w 2023 roku został uczyniony dysponentem środków w kwocie **261 722,00 zł.** W ramach programu wykonano i rozliczono prace na kwotę 261 627,46 zł, co stanowi 99,96 % wykonania planu.

W ramach przyznanej kwoty wykonano następujące projekty:

1/ Projekt WBO nr 111/21 „JASNE że Ołbin! -rozjaśniamy mroki miasta. Instalacja oświetlenia w najbardziej ciemnych miejscach osiedla".

Budowa oświetlenia zewnętrznego z lampami solarno-ledowymi na wnętrzu podwórzowym: Sienkiewicza, Świętokrzyska, Prusa, Matejki w systemie zaprojektuj-wybuduj za kwotę 35 680 zł.

2/ Projekt WBO nr 118/21 „Zieleń to życie, ruch to zdrowie- Gajowice, Maślice, Ołbin

i Zakrzów- parki, rekreacja i zieleń w całym mieście".

Wykonano plan funkcjonalno-przestrzenny wraz z inwentaryzacją terenu, inwentaryzacją dendrologiczną oraz dokumentację projektowo-kosztorysową placu zabaw dla wnętrza podwórzowego: Nowowiejska, Jedności Narodowej, Daszyńskiego, Żeromskiego za kwotę 56 346,30 zł.

3/ Projekt WBO nr 5/22 „Zielona Rewolucja na Oławskim- #zielonytrójkąt".

Wykonano plan zagospodarowania terenu wraz z inwentaryzacją budowlaną oraz inwentaryzacją dendrologiczną dla wnętrza podwórzowego: Kościuszki, Dąbrowskiego, Kniaziewicza, Pułaskiego. Opracowano koncepcję zagospodarowania terenu wraz z wizualizacjami, wykonano projekt wykonawczy oraz uzgodnienia za kwotę 20 857,73 zł.

W trakcie realizacji pozostają dwa zadania w których płatności przypadające na rok 2023 wyniosły 148 743,43 zł. Zadania będą kontynuowane w roku 2024.

Fundusz Osiedlowy (FRODO) WPI/406

Na zadanie inwestycyjne "Fundusz Osiedlowy (FRODO)" na rok 2023 przyznano środki w wysokości **1 309 712 zł.** Wydatkowano kwotę 1 309 559,10 zł co stanowi **99,99 %** przyznanej kwoty.

W ramach programu zostały wykonane zadania:

- opracowanie PFU na budowę osłony śmietnikowej dla wnętrza podwórzowego Św. Mikołaja, Białoskórnicza, Rzeźnicza za kwotę 16 152,36 zł.
- opracowanie PFU z wyceną dla podziemnych pojemników oraz remontu chodnika z drogą dla wnętrza podwórzowego Wiśniowa, al. Pocztowa, Sztabowa, Sudecka za kwotę 11 193,00 zł.
- przygotowanie nawierzchni pod miejsca zbiórki odpadów w 24 lokalizacjach za kwotę 515 524,17 zł.
- budowa oświetlenia zewnętrznego lampami solarno-ledowymi w systemie zaprojektuj-wybuduj za kwotę 116 000,00 zł na 4 wnętrzach podwórzowych:
  - Kluczborska, Żeromskiego, Nowowiejska, Barlickiego;
  - Daszyńskiego, Wyszyńskiego, Damrota, Lompy;
  - Francuska, Norweska, Holenderska, Belgijska, Klecińska
  - Klecińska 136-138.
- wykonanie łąki kwietnej na terenie wnętrza podwórzowego Nowowiejska, Jedności Narodowej, Daszyńskiego, Żeromskiego (Nowowiejska 20F) za kwotę 100 000,00 zł.
- prace w zakresie zieleni z rozbiórką fragmentu murku na wnętrzu podwórzowym Piłsudskiego, Świdnicka, Kościuszki, Stawowa (Kościuszki 39-45) za kwotę 28 000,00 zł.
- wymiana nawierzchni chodnika oraz rewitalizacja terenów zielonych na wnętrzu podwórzowym: Kościuszki, Czysta, Podwale, Kołłątaja (Kościuszki 30-32) za kwotę 50 080,00 zł.

W trakcie realizacji pozostaje zadanie polegające na zagospodarowaniu wnętrza podwórzowego Zachodnia, Zielonogórska, Ścinawska, Lubińska w którym płatność przypadająca na rok 2023 wyniosła 472 609,57 zł. Zadanie będzie kontynuowane w roku 2024.

Przystosowanie lokalu na Centrum rozwoju i aktywności dzieci i młodzieży WPI/379/ AH

W ramach programu ZZK w 2023 roku został uczyniony dysponentem środków w kwocie **300 000,00 zł** z przeznaczeniem na przystosowanie lokalu przy ul. Stanisławowskiej 103 do prowadzenia Centrum rozwoju i aktywności dzieci i młodzieży. W ramach przyznanej kwoty wydatkowano 299 923,66 zł co stanowi **99,97%** kwoty, którą dysponowano. Prace będą kontynuowane w 2024 roku.

Remonty

Zadanie	**Plan po zmianach**	**Wydatki narastająco**	**% wyk. planu**
Remonty ogólnobudowlane	1 059 427,00	1 059 350,55	99,99
Remonty lokali mieszkalnych dla repatriantów	355 370,39	355 370,39	100,00
Remonty w budynkach WM	3 555 500,00	3 555 463,61	100,00

Remonty ogólnobudowlane ZZK/REM/12

W pozycji dotyczącej remontów ogólnobudowlanych w 2023 roku z przyznanej kwoty

1 059 427 zł wykonano i rozliczono roboty na kwotę 1 059 350,55 zł, co stanowi 99,99 % wykonania planu.

W ramach programu wykonano 75 zadań:

- w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zgodnie z posiadanym udziałem (wykonano remont dachu, klatek schodowych, instalacji elektrycznej, gazowej, co i wod.-kan.) – 9 zadań,
- w budynkach, lokalach i na terenach zewnętrznych będących w 100% własnością gminy – 66 zadań, w tym:

- 10 zadań dot. dokumentacji, ekspertyz i opinii,
- 5 zadań dotyczących prac remontowych w lokalach i budynkach gminnych i na terenach gminnych,
- 33 pielęgnacji zieleni,
- 13 zapłaconych nadzorów budowlanych,

- 5 zwrotów za remont lokali na koszt najemcy.

Remont lokali mieszkalnych dla repatriantów ZZK/REM/12

W 2023 roku na wniosek Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego ZZK został uczyniony dysponentem środków w postaci dotacji celowej w kwocie 355 370,39 zł z przeznaczeniem na remont 4 lokali mieszkalnych (pustostanów) przeznaczonych dla rodzin repatriantów. Środki zostały wykorzystane w kwocie 355 370,39 zł co stanowi 100 % planu. Mieszkania, których dotyczą wnioski to lokale położone we Wrocławiu przy ulicy:

- ul. Dubois 39/22,
- ul. Ignuta 125/8,
- ul. Pusteckiej 40/5,
- ul. Pusteckiej 68/6.

Remonty w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych ZZK/REM/13

W 2023 roku z przyznanej kwoty w wysokości 3 555 500,00 zrealizowano wydatek w wysokości 3 555 463,61 zł co stanowi 100,00% wykonania planu. Powyższa kwota pozwoliła na rozliczenie 607 wniosków, zgodnie z udziałami GW w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych, m.in. remontów dachów, klatek schodowych, wymiany instalacji sanitarnych i elektrycznych oraz stolarki.

Zakres rzeczowy budynki WM	**Ilość WM**
Remont kompleksowy budynku	3
Dokumentacja Projektowo – Kosztorysowa, Inwentaryzacje, Ekspertyzy	104
Remont inst. CO, CWU, ZW	37
Remont dachu	55
Remont klatki schodowej	56
Remont elewacji i/lub balkonów	38
Remont inst. WLZ i ADM	33
Remont inst. wod-kan.	56
Remont stolarki (okiennej, drzwiowej)	62
Remont inst. elektr. (domofon, monitoring, oświetlenie)	50

Inwestorstwo zastępcze	39
Audyty energetyczne	10
Remont inst. gazowych	17
Inne remonty (w lokalach i budynkach)	47
Razem:	**607**

Fundusz remontowy ZZK/REM/14

W 2023 roku z przyznanej kwoty w wysokości 6 450 000 zł zrealizowano wydatek w wysokości 6 449 729,61 zł co stanowi 100,00% wykonania planu.

Pozostała działalność w zakresie remontów i inwestycji

Zadanie	**Plan po zmianach**	**Wydatki**	**% wyk. planu**
Koszty rozbiórek	264 294,00	264 293,90	100,00
Ekspertyzy, analizy	390 611,00	390 610,38	100,00
Konserwacje	918 373,04	918 373,04	100,00
Konserwacje	42 375,96	42 375,96	100,00

Koszty rozbiórek

W ramach tego zadania zostały przeprowadzone pilne roboty rozbiórkowe obiektów będących w zasobie gminnym, których zły stan techniczny stwarzał zagrożenie bezpieczeństwa dla osób przebywających w ich otoczeniu, a także negatywnie wpływał na wizerunek miasta.

Ze względu na bardzo wysoki stopień ich zużycia, mieszczący się przeważnie w granicach 75 - 90 %, nie zakwalifikowano ich do kosztownego, kapitalnego remontu.

W tej pozycji z przyznanej w 2023 roku kwoty 264 294 zł wykonano i rozliczono prace na kwotę 264 293,90 zł, co stanowi 100% planu rocznego.

W 2023 roku wyburzono łącznie 16 obiektów, w tym:

- budynki magazynowe - 1 szt.,
- budynki gospodarcze – 6 szt.,
- komórki gospodarcze - 5 szt.,
- garaż – 1 szt.,

- inne (kominy, mury) – 3 szt.

Wykonano również 39 dokumentacji na rozbiórki obiektów.

Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i wydanie opinii

W pozycji tej w 2023 roku z przyznanej kwoty 390 611 zł wykonano i rozliczono prace na kwotę 390 610,38 zł, co stanowi 100% planu rocznego. W ramach środków zapłacono za 17 zadania:

- ekspertyza techniczna budynku – 6 szt.,
- dokumentacja na wykonanie zagospodarowania terenu – 2 szt.,
- dokumentacja na wykonanie remontu lokalu lub budynku – 5 szt.,
- obsługa ZZK w zakresie prawa budowlanego oraz opinie prawne – 2 szt.,
- opinie do projektów unijnych – 2 szt.

Konserwacje i awarie

W pozycji dotyczącej konserwacji i awarii w roku 2023 z przyznanej kwoty 918 373 zł wykonano i rozliczono prace na kwotę stanowiącą 100% wykonania planu. Wykonano następujące zadania:

- 1920 świadectw charakterystyki energetycznej dla zarządzanych przez ZZK lokali mieszkalnych, użytkowych oraz budynków,
- wykonywanie okresowej obsługi, konserwacji, usuwanie powstałych awarii dźwigów osobowych oraz platform dla niepełnosprawnych (łącznie 17 urządzeń), znajdujących się w budynkach zarządzanych przez ZZK, stanowiących własność Gminy Wrocław,
- wykonanie okresowej obsługi, konserwacji, przeglądów urządzeń i instalacji oraz usuwanie awarii powstałych w 26 kotłowniach zarządzanych przez ZZK,
- wykonanie okresowej obsługi, konserwacji, przeglądów urządzeń i instalacji oraz usuwanie awarii powstałych w 38 węzłach cieplnych zarządzanych przez ZZK,
- wykonanie okresowej obsługi, konserwacji, przeglądów urządzeń i instalacji klimatyzacyjnych oraz usuwanie awarii powstałych w urządzeniach i instalacjach klimatyzacyjnych w budynkach zarządzanych przez ZZK,
- wykonanie okresowej obsługi, konserwacji i przeglądów urządzeń wentylacji mechanicznej w budynkach zarządzanych przez ZZK,

- wykonanie okresowej obsługi, konserwacji i przeglądów urządzeń oraz usuwanie awarii powstałych w urządzeniach instalacji klap oddymiających w budynkach zarządzanych przez ZZK,
- wykonanie okresowej obsługi, konserwacji i przeglądów urządzeń oraz usuwanie awarii powstałych w instalacjach przeciwpożarowych w budynkach zarządzanych przez ZZK,
- dozór techniczny kotłów cieczowych pod dozorem ograniczonym, stałych zbiorników ciśnieniowych pod dozorem ograniczonym, dźwigów i urządzeń do przemieszczania osób niepełnosprawnych,
- usługi telekomunikacyjne do 2 urządzeń dźwigowych,
- dzierżawa węzłów cieplnych,
- okresowa obsługa przepompowni ścieków i wód opadowych (przeglądy łączenie z usuwaniem awarii) - 2 urządzenia,
- okresowa obsługa hydroforni - 1 urządzenie,
- okresowa obsługa sieci trakcyjnej (przeglądy łączenie z usuwaniem awarii) - 1 obiekt przy ul. Legnickiej 65,
- naprawa dwóch dźwigów osobowych przy ul. Komuny Paryskiej 44 i 46 według resursów po 15 latach użytkowania,
- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- wymiana gazowego kotła grzewczego w budynku nr 3 Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt przy ul. Ślazowej 2.

Spółka Wrocławskie Mieszkania
Remonty, inwestycje i rozbiórki

Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. w 2023 roku w ramach czynności zarządzania na powierzonym przez Gminę zasobie komunalnym podejmowała działania obejmujące zadania:

Inwestycje związane ze zmianą sposobu ogrzewania:
prowadzone w ramach „Miejskiego programu wymiany źródeł ogrzewania":
realizowane z dofinansowaniem środków zewnętrznych w ramach projektu „Ograniczenie emisji kominowej w zasobie mieszkaniowym

Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła – Etap II” :

- realizowano wykonanie dokumentacji projektowych na zmianę systemu ogrzewania dla budynków:
- Pełczyńska 114,
- Pełczyńska 114A,
- przygotowano przetarg na wymianę źródła ciepła, dla budynku:
- Grunwaldzka 12b.
- zakończono realizację dokumentacji projektowych na zmianę systemu ogrzewania dla budynków;
- Wilcza 1, 2, 3,
- Piastowska 27a,
- Piastowska 29a.
- realizowano prace w zakresie modernizacji instalacji elektrycznej WLZ w budynkach:
- Bałtycka 4,
- Ćwiczebna 1,
- Ćwiczebna 7,
- Ćwiczebna 9,
- Zaułek Rogoziński 2,
- Krzywoustego 104,
- Krzywoustego 106,
- Krzywoustego 108,
- Krzywoustego 294,
- Okulickiego 22,
- Hubska 58,
- Księska 18,
- Rybnicka 47,
- Świątnicka 13,
- Świątnicka 15.

- realizowano indywidualną wymianę ogrzewania, w ramach której zakończono prace w zakresie modernizacji instalacji elektrycznej wraz ze zmianą sposobu ogrzewania w 36 wyznaczonych lokalach gminnych.

- zakończono prace w zakresie remontu i przebudowy pomieszczeń węzłów cieplnych, wykonania instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz wymiany instalacji sanitarnych wraz z wykonaniem przyłączy w budynkach przy ulicach:

- Opolskiej 53,
- Opolskiej 55,
- Opolskiej 99,
- Kleczkowskiej 6,
- Kleczkowskiej 34,
- Kraszewskiego 26,
- Kromera 4,

oraz realizowano prace w następujących budynkach:

- Piastowska 27a,
- Piastowska 29a,
- Czajkowskiego 32,
- Św.Jerzego 13,
- Górnośląska 6.
- Nowowiejska 90B,
- Nowowiejska 88A,
- Nowowiejska 86A.

- **realizowane z dofinansowaniem środków zewnętrznych w ramach projektu „Ograniczenie emisji kominowej w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław poprzez likwidację węglowych źródeł ciepła – Etap II”**:

- zakończono rozpoczęte w 2022 roku prace w zakresie remontu i przebudowy pomieszczeń węzłów cieplnych, wykonania instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz wymiany instalacji sanitarnych wraz z wykonaniem przyłączy w budynkach przy ulicach:

- Hubska 35
- Hubska 37,
- Gajowa 25,
- Wesoła 8,
- Młynarska 1,
- Grunwaldzka 7.

- zakończono prace w zakresie wykonania instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej zasilanej z indywidualnych kotłów gazowych, przebudowy instalacji gazu, wentylacji, wymiany instalacji sanitarnych w budynkach przy ulicach:

- Gen. Romualda Traugutta 109,
- Gen. Romualda Traugutta 85-87,
- Stanisława Więckowskiego 4,
- Stanisława Więckowskiego 5.

W 2023 roku zakończono realizację zadań w ramach tego Projektu.

Opracowano wniosek o dofinasowanie Projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna wybranych budynków mieszkalnych wielorodzinnych będących w zarządzie WM Sp. z o.o. na terenie Gminy Wrocław".

Przedmiotem projektu jest przeprowadzenie modernizacji energetycznej 12 zabytkowych budynków mieszkalnych wielorodzinnych zlokalizowanych we Wrocławiu na osiedlach Przedmieście Oławskie i Karłowice.

Inwestycje i remonty nie dotyczące wymiany sposobu ogrzewania:

- Zakończenie rozliczenia finansowego projektu **„Wykonanie prac remontowych wybranych nieruchomości przy ul. Komuny Paryskiej, T. Kościuszki i I. Prądzyńskiego we Wrocławiu" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020**, Poddziałanie 6.3.2 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów – ZIT WrOF", działanie nr 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów", oś priorytetowa nr 6 „Infrastruktura spójności społecznej". W ramach projektu w 2022 r. zakończone zostały prace remontowe części wspólnych budynku przy ul. Komuny Paryskiej 94a, natomiast w roku 2023 dokonano końcowego rozliczenia finansowe projektu, w tym dotacji UE, uzyskanej na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia.

- Zakończenie rozliczenia finansowego przedsięwzięcia **„Remont i przebudowa części mieszkalnej budynku przy ul. Komuny Paryskiej 94a w celu utworzenia 19 lokali mieszkalnych, zwiększających mieszkaniowy zasób Gminy Wrocław"**. Realizacja przedsięwzięcia odbywała się równolegle do remontu części wspólnych budynku, wykonywanego w ramach projektu UE pn. "Wykonanie prac remontowych wybranych nieruchomości przy ul. Komuny Paryskiej, T. Kościuszki, I. Prądzyńskiego we Wrocławiu" i została zakończona w 2022 r. W roku 2023 zakończono rozliczenie finansowe wsparcia ze środków Funduszu Dopłat z Banku Gospodarstwa Krajowego, uzyskanego na realizację ww. przedsięwzięcia.

– Realizacja zadania pn. „**Remont 5 pustostanów w celu modernizacji lokali mieszkalnych, zwiększających mieszkaniowy zasób Gminy Wrocław**”.
Przedmiotem projektu było wykonanie prac remontowych oraz montaż wymaganego wyposażenia w kuchni i łazience w 5 pustostanach, w celu przekazania ich do zasiedlenia przez osoby oczekujące na gminny lokal mieszkalny. Na realizację zadania pozyskano dofinansowanie z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego. Realizacja robót budowlanych zakończyła się w 2023r., obecnie trwa rozliczenie finansowe pozyskanego dofinansowania. Prace dotyczyły następujących adresów:

- ul. Hubska 37 lok. 11,
- ul. Gajowa 25 lok. 11,
- ul. Wesoła 8 lok. 6, 6A i 7A.

– Realizacja zadania pn. **„Remont i przebudowa lokali mieszkalnych w budynku przy Al. M. Kromera 4 (lok. 19 i lok. 23) we Wrocławiu”.**
Przedmiotem projektu było wykonanie prac remontowych oraz montaż wymaganego wyposażenia w kuchni i łazience w 2 pustostanach, w celu utworzenia zasobu mieszkaniowego Gminy Wrocław w liczbie 2 lokali i przekazania ich do zasiedlenia przez osoby oczekujące na gminny lokal mieszkalny. Na realizację zadania pozyskano dofinansowanie z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego. Realizacja robót budowlanych zakończyła się w 2023r., obecnie trwa rozliczenie finansowe pozyskanego dofinansowania. Prace dotyczyły następujących adresów:

- Al. Marcina Kromera 4 lok. 19,
- Al. Marcina Kromera 4 lok. 23.

inwestycje w budynkach 100% gminnych z wyłączeniem uciepłownienia:

- zakończono realizację podstawowego pakietu termomodernizacyjnego w zakresie wymiany okien na klatkach schodowych w budynkach przy ul. Więckowskiego 4, 20, 21, ul. Prądzyńskiego 3, 39, 20, 20A, ul. Chudoby 9 oraz ul. Komuny Paryskiej 82,84,
- wykonano remont połaci dachu budynku wielorodzinnego kamienicy wraz z remontem części strychowej Więckowskiego 20,
- została opracowana kompleksowa dokumentacja projektowa obejmująca kompleksowy remont klatki schodowej w budynku przy ul. Grunwaldzkiej 34,

- w ramach zmiany systemu ogrzewania w budynku przy ul. Więckowskiego 4 został wykonany remont dachu, więźby dachowej, stropu i poddasza,
- rozpoczęto remont klatki schodowej wraz ze schodami, wymianą instalacji oświetleniowej klatki schodowej oraz wykonaniem instalacji domofonowej, wymianą bramy wejściowej, drzwi do mieszkań i innych pomieszczeń klatki schodowej w budynku przy ul. Więckowskiego 5
- Wykonano i zaktualizowano audyty energetyczne dla budynków przy ulicach Prądzyńskiego 3, 20, 20a, 24 i 39, Komuny Paryskiej 82, 84 i 84a, Czajkowskiego 32, Więckowskiego 4,5,20 i 21, Św. Jerzego 13, 21, 23, Brzeskiej 25a i Chudoby 9 do projektu termomodernizacyjnego,
- rozpoczęto opracowanie projektu dotyczącego zmiany sposobu użytkowania lokalu usługowego z adaptacją pomieszczeń na funkcje rowerowni i MZO (I etap) oraz realizacji remontu lokalu usługowego (II etap) przy ul. Opolskiej 57 (zadanie w formule "zaprojektuj i wybuduj"),
- kompleksowe opracowanie dokumentacji projektowej obejmującej remont budynku Klubu Sportowego Lotnik położonego przy ul. Bierutowskiej 36-38,
- rozpoczęto roboty budowlane:

– remont klatki schodowej wraz ze schodami Więckowskiego 4, remont budynku przy ul. Opolska 118 w zakresie: remont dachu, naprawa spękań ściany zewnętrznej budynku,
– remont budynku przy ul. Komuny Paryskiej 82 w zakresie: remont piwnic oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej bez okien klatki schodowej, budowa instalacji elektrycznej oświetleniowej pomieszczeń piwnicznych, docieplenie elewacji podwórzowej, remont elewacji frontowej,
– remont poddasza i ocieplenie stropu poddasza, remont budynku przy ul. Komuny Paryskiej 84 w zakresie: remont dachu, poddasza i ocieplenie stropu poddasza i klatki schodowej, budowa instalacji elektrycznej oświetleniowej pomieszczeń piwnicznych, docieplenie elewacji podwórzowej, remont elewacji frontowej, remont piwnic oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
– remont budynku przy ul. Komuny Paryskiej 82 w zakresie: remont piwnic oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej bez okien klatki schodowej, budowa instalacji elektrycznej oświetleniowej pomieszczeń piwnicznych, docieplenie elewacji podwórzowej, remont elewacji frontowej, remont poddasza i ocieplenie stropu poddasza,

- remont elewacji frontowej, tylnej, bocznej wraz z docieplenie elewacji tylnej i bocznych, renowacja drzwi wejściowych do budynku oraz przeprowadzenie prac naprawczych na dachu obejmujących naprawę pokrycia w obrębie ogniomurów, wymianie obróbek blacharskich w budynku przy ul. Brzeskiej 25a,
- zrealizowano 48 umów na zwiększenie mocy w lokalach oraz w budynkach i przyłączono do sieci energetycznej 2 wnętrza podwórzowe.

W ramach prac interwencyjnych - np. PINB:

- wykonano Projekt techniczny remontu budynku (zgodnie z decyzją PINB) i remont budynku w zakresie remontu strychu, więźby dachowej i pokrycia dachu + instalacja elektryczna oświetlenia poddasza i mieszkań w budynku przy ul. Więckowskiego 34,
- w ramach zmiany systemu ogrzewania zrealizowano w budynku przy al. Kromera 4 - remont klatki schodowej wraz z remontem konstrukcji stalowej biegów schodowych, wymianę drzwi i bramy wejściowej do budynku,
- wykonano remont stropu nad piwnicą w budynku przy ul. Sępa-Szarzyńskiego 43,
- wykonanie prac budowlanych wynikających z decyzji PINB polegających na remoncie klatek schodowych, wykonaniu izolacji pionowej przeciw wilgociowej ścian zewnętrznych budynku oraz udrożnienie i wymiana istniejących odcinków poziomych instalacji kanalizacji deszczowej dla budynków przy ul. Chińskiej 14a i 14b,
- sporządzenie ekspertyzy technicznej oraz przeprowadzenie kontroli budynku przy ul. Ładnej 27,
- rozpoczęto wykonanie izolacji pionowej ścian piwnicznych w budynkach przy ul. Benedyktyńskiej 20, 22, 24 od strony podwórza Benedyktyńska-Górnickiego- Sępa Sarzyńskiego- Sienkiewicza,
- wykonanie projektów remontów elewacji budynków, klatek schodowych oraz strefy wejściowej, remontów dachów wraz z pokryciem, docieplenia poddaszy, wymiany okien na poddaszach i w piwnicach, wykonania izolacji ścian piwnic oraz opaski wokół budynków, projekt wymiany instalacji gazowej, przebudowy/remontu wentylacji, w budynkach wielorodzinnych położonych przy ul. Św. Jerzego 21 i 23 we Wrocławiu,

- wykonano dokumentacje projektowe pod decyzje PINB obejmujące remont budynków mieszkalnych przy ul. Krakowskiej 25 i 27 oraz ul. Czajkowskiego 83,
- rozpoczęto sporządzanie ekspertyzy technicznej i przeprowadzenie kontroli budynków przy ul. Czajkowskiego 86 i ul. Górnośląskiej 6.

- **Zagospodarowanie Wnętrz Międzyblokowych:**

- Wykonanie dok. projektowej zagospodarowania terenu pod MZO w obrębie ulic: Dembowskiego, Partyzantów, Waryńskiego, utwardzenie MZO Sępolno,
- opracowano mapy do celów projektowych dla zadania - Budowa miejsc zbiórki odpadów w obszarze ulic Partyzantów, Waryńskiego, Dembowskiego, Potebni, Okrzei, Pierwszej Dywizji, Becka, Nulla - obręb Sępolno – południe,
- wykonano roboty budowlane/prace terenowe dla zagospodarowania terenu „Muzeum militarnego – Fort Wrocław nr 9" znajdującego się przy ulicy Pełczyńskiej 33,
- została wykonana dokumentacja wnętrza podwórzowego:
  - Kromera/Bydgoska/Łąka Mazurska,
  - Wyszyńskiego 99-113, Jaracza 2-16,
- została wykonana droga wewnętrzna pomiędzy ulicami Piastowska/Sienkiewicza/Nowowiejska/Gdańska/ Sopocka,
- realizowano umowy na wykonanie dokumentacji projektowej dla inwestycji:
  - zagospodarowanie wnętrza podwórzowego położonego w kwartale ulic Zgodna - Plac Zgody - Komuny Paryskiej,
  - wykonanie drogi wewnętrznej i miejsc parkingowych o nawierzchni utwardzonej, odwodnienie nawierzchni, oświetlenie terenu, dojścia do śmietników, osłony śmietnikowe we wnętrzu Skłodowskiej – Wyspiańskiego – Smoluchowskiego,
  - zagospodarowanie wnętrza podwórzowego Wyszyńskiego – Prusa - Sępa Szarzyńskiego –Sienkiewicza,
  - budowy nowych miejsc zbiórki odpadów w obszarze ulic: Dembowskiego, Żmichowska, Partyzantów, Monte Casino, Waryńskiego, Kosynierów Gdyńskich, Borelowskiego, Potebni,

- zagospodarowanie terenu pod budowę nowych miejsc rozbiórki odpadów oraz likwidację istniejących miejsc gromadzenia odpadów - MZO w obrębie ulic: Dembowskiego, Partyzantów, Waryńskiego,
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego Krzywa - Piastowska - Sienkiewicza - Reja,
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Struga - Kraszewskiego- Zegadłowicza –Kleczkowska,

- rozpoczęła się aktualizacja dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego i dendrologicznego dla zadania: zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w kwartale ograniczony ulicami Sępa Szarzyńskiego – Górnickiego – Sienkiewicza – Benedyktyńska,
- w ramach zawartej umowy rozpoczęła się przebudowa nowych miejsc gromadzenia i zbiórki odpadów oraz likwidacja istniejących miejsc gromadzenia odpadów wraz z remontem nawierzchni chodnika dla 18 lokalizacji na osiedlu Sępolno,
- rozpoczęła się przebudowa terenu podwórza wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną – odwodnieniem i oświetleniem terenu oraz wykonaniem izolacji pionowej ścian piwnicznych od strony podwórza w budynkach przy ul. Benedyktyńskiej 20, 22, 24 oraz przebudowa i remont wnętrza podwórzowego w kwartale ulic: Jaracza, Orzeszkowej, Wyszyńskiego i Nowowiejskiej,
- w systemie zaprojektuj i wybuduj rozpoczęła się realizacja zagospodarowania wnętrza podwórzowego w obrębie ulic Rozbrat, Sępa Szarzyńskiego, Prusa,
- realizowano roboty budowlane, dotyczące zagospodarowania wnętrza podwórzowego w kwartale ulic Benedyktyńska – Górnickiego – Sienkiewicza – Sępa-Szarzyńskiego. Prace zostaną zakończone w roku 2024 - na realizację niniejszego zadania w roku 2023 pozyskano dofinansowanie ze środków UE w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027.

Remonty pustostanów

W 2023 roku Spółka oddała do zasiedlenia łącznie 95 wolnych lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 3 664,90 m2 na kwotę 3.911.354,19 zł.

Rozbiórki i zabezpieczenia nieruchomości

W 2023 roku w ramach wydatków na rozbiórki wykonano następujące prace w zakresie rozbiórek obiektów budowlanych:

- opracowanie projektu i realizacja rozbiórki budynku gospodarczego w systemie "zaprojektuj i wybuduj"– Księska 20,
- rozbiórka garaży przy ul. Traugutta dz. Nr 8/19; AR-6; obręb Południe,
- rozbiórka budynku handlowo-usługowego przy ul. Nyskiej / Sernickiej,
- wyburzenie budynku zlokalizowanego na działce o nr ewidencyjnym 28/3, AM_15, obręb Brochów, położonego przy ul. Centralnej 28,
- rozbiórka garaży wraz z budynkiem gospodarczym przy Traugutta 62a oraz komórek lokatorskich położonych przy Traugutta 68, działka nr 8/19; AR_6; obręb Południe,
- rozbiórka obiektów budowlanych w trybie ""zaprojektuj i wykonaj"" przy ul. Klimasa 7-17 I 19-25 (7 budynków mieszkalnych + 2 gospodarcze) oraz przy ul. Złotostockiej 6a,
- rozbiórka budynku szaletów z pomieszczeniami gospodarczymi w systemie "zaprojektuj i wyburz" przy ul. Pęgowskiej 14, dz. Nr 41/2, AM-4.

Uzgodniono porozumienie z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w sprawie ustalenia zasad realizacji Inwestycji Wspólnej w zakresie rozbiórki budynku położonego przy ul. Osobowickiej 48 we Wrocławiu oraz odtworzenia wału przeciwpowodziowego.
W 2023 r. wystawiono 852 zleceń na zabezpieczenie pustostanów lokali mieszkalnych na łączną kwotę 658 526,18 zł.

Remonty ogólnobudowlane

W ramach prowadzonych remontów ogólnobudowlanych wykonano w 2023 roku:

- roboty budowlane w zakresie remontu belek stropowych wraz z odtworzeniem podłogi w lokalu nr 7 przy Więckowskiego 32,
- wymianę bramy wejściowej /replika/ i stolarki okiennej klatki schodowej oraz budowę instalacji domofonowej w budynku przy ul. Prądzyńskiego 43,
- dostawę i montaż dwóch systemowych wiat śmietnikowych w miejsce istniejących punktów selektywnej zbiórki odpadów w obrębie ulic Chińska – Polna - Krótka – 3 Maja,
- rozliczenie prac wykonanych w ramach remontów realizowanych w ramach umowy o remont na koszt przyszłego najemcy.

Konserwacja

Realizacje w ramach bieżącej konserwacji:

- Jako bieżące prace konserwacyjne wykonywano naprawy zgłoszone na podstawie powiadomień od najemców lub stwierdzone po wizjach lokalnych inspektorów i techników jako naprawy konieczne do wykonania – zrealizowano dla rejonu D,E – 625 zleceń, dla rejonu J,K – 757 zleceń, dla rejonu C,L – 617 zleceń i dla rejonu M,N – 518 zleceń.
- Na wszystkich zarządzanych przez Spółkę rejonach usuwano awarie, a także realizowano niezbędne prace, takie jak wymiana 2 pionów gazowych, wymiana 5 pionów wodno-kanalizacyjnych, wymiana instalacji elektrycznej w 10 lokalach, wymiana 37 okien o łącznej powierzchni około 40 m², a także wyburzenie 3 pieców kaflowych w lokalach gminnych.
- Dział Technicznej Obsługi Nieruchomości nadzorował realizację programu i opiniował dokumenty podczas programu KAWKA realizowanego przez najemców.
- Wypisanych zostało również 15 zleceń na wyrównanie albo naprawę odcinka drogi lub fragmentu działki gminnej.
- Nadzorowano umowę na sporządzenie świadectw charakterystyki energetycznej i tym samym zostało sporządzonych i wysłanych do WNS 362 świadectw.
- Nadzorowano zlecanie i wykonywanie opinii kominiarskich dla potrzeb remontowych, bieżących, a także koniecznych do zasiedlenia najemców – 78 wykonanych opinii.
- Bieżąca konserwacja polegała również na nadzorowaniu wykonania badań UDT dla urządzeń we wszystkich lokalizacjach zarządzanych przez Spółkę Wrocławskie Mieszkania.
- Dział technicznej obsługi nieruchomości był wsparciem dla innych działów w wydawaniu opinii w zakresie udostępnienia i dzierżawy lokali czy terenów dla zewnętrznych dzierżawców.
- Przeprowadzano również typowania prac niezbędnych do wykonania przez dzierżawcę po podpisaniu umowy ze Spółką.

W zakresie bieżącej konserwacji i eksploatacji w obiektach Dom studencki „Pancernik” przy ul. Tramwajowej 2B i w Hotelu Asystenta „Sezam” przy ul. M. Curie-Skłodowskiej 83 - 85 zrealizowano z branży budowlanej 23 zlecenia, z branży sanitarnej 17 zleceń, a z branży elektrycznej 60 zleceń.

FINANSE

Zarząd Zasobu Komunalnego Wydatki

W ramach przyznanych środków na realizację zadań ujętych w zatwierdzonym planie finansowo-rzeczowym poniesiono wydatki ogółem w wysokości 236 179 502,07 zł.

W ramach zadań związanych z administrowaniem zasobem gminy i obsługą remontów i inwestycji ZZK realizował wydatki związane z zarządzaniem zasobem mieszkaniowym Gminy Wrocław (w tym na: zarządzanie, eksploatację, konserwację, drobne naprawy, awarie, koszty dostarczania mediów), pozostałym zasobem komunalnym (zarządzanie lokalami użytkowymi i ich eksploatacją, utrzymaniem terenów zewnętrznych, remontami lokali użytkowych), realizował pozostałe usługi związane z zarządzaniem lokalami komunalnymi (m.in. windykację, postępowania sądowe – lokali mieszkalnych i użytkowych, utrzymanie czasowo przejętych nieruchomości, zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii oraz zadania związane z rozbiórkami i zabezpieczaniem nieruchomości).

Wydatki poniesione na realizację zadań w 2023 roku:

	Dz. Rozdz.	Plan po zmianach na dzień 31.12.2023	Wykonanie na dzień 31.12.2023
Wydatki bieżące:		**166 678 446,00**	**165 102 193,84**
Różne jednostki obsługi gospodarki mieszkaniowej	700.70004	42 603 350,00	42 557 037,07
Gospodarka gruntami i nieruchomościami (wydatki bieżące)	700.70005	4 157 468,00	4 087 752,91
Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminnym	700.70007	119 917 628,00	118 457 403,86
Remonty:	700.70007	**11 064 927,00**	**11 064 543,77**
remonty ogólnobudowlane	700.70007	1 059 427,00	1 059 350,55
remonty w budynkach wspólnot mieszkaniowych (wg udziału GW)	700.70007	3 555 500,00	3 555 463,61
wyodrębniony fundusz remontowy wspólnot mieszkaniowych	700.70007	6 450 000,00	6 449 729,61
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (remonty ogólnobudowlane - pomoc dla repatriantów,)	853.85334	**355 370,39**	**355 370,39**

Wydatki majątkowe - inwestycje		**59 412 926,00**	**59 399 068,62**
Finansowanie bieżącej działalności RO	750.75022	**354 500,00**	**258 325,45**
Wydatki ogółem		**237 866 169,39**	**236 179 502,07**

Wydatki poniesione na realizację zadań zleconych związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych

Realizacja zadań związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych-Ukraina				
Nazwa paragrafu	**Nr zadania**	**Dz.Rozdz.Paragraf**	**Plan po zmianach**	**Wydatki narastająco**
Realizacja zadań związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych-Ukraina	**UKR/B/FPOM1-GZ**	852.85231§4370+999	1 858 879,04	1 858 879,04
		852.85231§4860+001	115 038,09	115 038,09
		852.85231§4860+002	390 748,80	390 748,80
Realizacja zadań związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych-Ukraina	**UKR/B/FPOM2-GZ**	852.85231§4370+999	2 139 450,00	2 139 450,00
Realizacja zadań związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych-Ukraina	**UKR/REM/02/FPOM1-GZ**	852.85231§4370+001	131 514,11	131 514,11

			4 635 630,04	**4 635 630,04**
Realizacja zadań związanych z wystąpieniem stanów kryzysowych-Ukraina	**UKR/B/FPOM8-GZ**	853.85395§4740+011	20 700,00	20 700,00
		853.85395§4850+010	45,00	45,00
		853.85395§4850+011	3 777,61	3 777,61
			24 522,61	**24 522,61**
Razem 85231 i 85395			**4 660 152,65**	**4 660 152,65**

Dochody (na 31.12.2023 roku)

W 2023 roku odprowadzono do Budżetu Miasta dochody w łącznej kwocie 166 757 229,18 zł, z tego:

- z tytułu opłat za lokale mieszkalne – 83 214 246,08 zł w tym:
  - z czynszów – 79 099 225,94 zł, tj. 96,46% wykonania planu,
  - z odsetek za zwłokę – 4 115 020,14 zł, tj. 110,62% wykonania planu,
- z tytułu opłat za lokale użytkowe – 25 999 163,38 zł w tym:
  - z czynszów – 23 634 981,13 zł, tj. 102,54 wykonania planu,
  - z odsetek za zwłokę – 279 814,06 zł, tj. 111,93% wykonania planu,
  - wpływy z dzierżawy ogródków gastronomicznych – 1 271 480,64 zł, tj. 105,96% wykonania planu,
  - wpływy z najmu i dzierżawy – 812 887,55 zł, tj. 101,65% wykonania planu,
- z tytułu opłat za media – 53 427 414,73 zł, tj. 100,81% wykonania planu,
- z tytułu opłat za lokale TBS – 16 312,51 zł, tj. 5,51% wykonania planu rocznego,
- VAT za miesiąc grudzień 2023 dotyczący lokali mieszkalnych i użytkowych - 880 464,29 zł,
- odsetek od środków na rachunkach bankowych ZZK – 13 279,97 zł,
- wpłat z tytułu naliczonych kar pieniężnych dla wykonawców usług i robót z tytułu nienależytego wykonania zadań powierzonych na podstawie zawartych umów – 468 507,44 zł,

- wpłaty z tytułu pozostałych rozrachunków ze WM i innymi kontrahentami dotyczące wzajemnych rozliczeń z lat ubiegłych – 49 343,62 zł,
- dochody z tytułu wpłat za odsprzedaż mediów dla WM w przypadkach kiedy Gmina jest obciążona kosztem mediów który dotyczy WM (wspólny licznik) i innych kontrahentów –304 472,24 zł,
- wpływy z wpłat komorniczych z tytułu zwrotu kosztów sądowych wygranych spraw – 17 001,56 zł,
- wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego - 2 364 562,66 zł,
- VAT za miesiąc grudzień 2023 r. dotyczący odsprzedaży mediów – 2 460,70 zł

Spółka Wrocławskie Mieszkania

Wydatki

W ramach przyznanych środków na realizację zadań ujętych w zatwierdzonym planie finansowo-rzeczowym poniesiono wydatki ogółem w wysokości 156 870 030,91 zł.

W ramach zadań związanych z administrowaniem zasobem Gminy i obsługą remontów i inwestycji Spółka realizowała wydatki bieżące związane z zarządzaniem zasobem Gminy Wrocław (w tym na: zarządzanie, eksploatację, konserwację, media, utrzymanie terenów zewnętrznych, koszty windykacji i postępowań sądowych oraz zadania związane z rozbiórkami i zabezpieczaniem nieruchomości) a także wydatki remontowe oraz inwestycyjne.

Wydatki poniesione na realizację zadań przez Spółkę w 2023 roku:

	Dział Rozdział	**Plan**	**Wydatki**
Wydatki bieżące:	700.70005 i 7007	87 406 628,00	85 094 085,50
Remonty:	700.70007	8 074 012,00	8 065 297,16
remonty ogólnobudowlane	700.70007	628 839,00	624 274,71
remonty w budynkach wspólnot mieszkaniowych	700.70007	3 087 259,00	3 087 246,91
fundusz remontowy	700.70007	4 228 146,00	4 224 007,76

	Dział Rozdział	Plan	Wydatki
remonty lokali dla repatriantów	853.85334	129 768,00	129 767,78
Wydatki majątkowe –		40 106 712,00	38 591 605,46
Finansowanie bieżącej	750.75022	1 073 618,00	818 811,64
WYDATKI OGÓŁEM		**136 660 970,00**	**132 569 799,76**

Dochody

Dział 700 rozdział 70005/70007

W 2023 roku na rachunek budżetu miasta wpłynęły dochody z tytułu najmu lokali oraz mediów, wnoszone przez użytkowników lokali komunalnych z rejonów C,L,D,E,J,K,M,N, w łącznej wysokości **76 776 812,30 zł** co stanowi **111,90 %** wykonania planu, w tym:

	Numer źródła dochodów	Plan 2023	Wykonanie	Wykonanie jako % planu
Dochody własne, z tego:		**68 611 755**	**76 776 812,30**	**111,90%**
Dochody z majątku, z tego:	**A.3.4.**	**42 841 000**	**43 250 971,96**	**100,96%**
wpływy z czynszów, z tego:		**42 841 000**	**43 250 971,96**	**100,96%**
a) za lokale mieszkalne	A.3.4.1	36 689 000	37 448 783,39	**102,07%**
b) za lokale użytkowe	A.3.4.2	6 152 000	5 802 188,57	**94,31%**
Dochody z usług,		**21 946 580**	**26 304 768,36**	**119,86%**

	Numer źródła dochodów	**Plan 2023**	**Wykonanie**	**Wykonanie jako % planu**
z tego:				
wpływy z opłat za media	A.4.17	21 946 580	26 304 768,36	**119,86%**
Pozostałe dochody, z tego:	**A.5**	**3 824 175**	**7 221 071,98**	**188,83%**
odsetki		**1 916 000**	**3 226 657,13**	**168,41%**
odsetki od lokali mieszkalnych	A.5.4.1	1 080 000	1 847 348,04	**171,05%**
odsetki od lokali użytkowych	A.5.4.2	36 000	50 979,09	**141,61%**
pozostałe odsetki (media)	A.5.4.8	800 000	1 328 330,00	**166,04%**
różne wpływy		**1 908 175**	**3 994 414,85**	**209,33%**
wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	A.5.6.36	1 798 175	2 691 927,02	**149,70%**
wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	A.5.6.37	100 000	1 302 237,83	**1 302,24%**
różne dochody	A.5.6.10	10 000	250,00	**2,50%**
			76 776 812,30	**111,90%**

Plan dochodów został zrealizowany. Kwalifikacji wpłat dokonywanych na wyodrębnione dla poszczególnych rejonów rachunki bankowe dokonano stosując statystyczną metodę podziału wpływów, tj. wg wskaźników opartych o naliczenia osobno dla czynszu i mediów.

Znaczny poziom osiągnęły pozostałe dochody. Odsetki od lokali mieszkalnych, użytkowych, mediów to kwota 3 226 657,13 zł, natomiast wpływy z tytułu rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych, czyli wpłaty dokonywane przez wspólnoty mieszkaniowe z tytułu rozliczeń zaliczek wpłacanych na koszty utrzymania części

wspólnych oraz dostawy mediów za lata ubiegłe to kwota 2 691 927,02 zł natomiast wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów to kwota 1 302 237,83 zł.
Ponadto na konto Gminy Wrocław wpłynęła kwota 466 315,45 zł, będąca rozliczeniem dotacji na remont i przebudowę gminnych lokali mieszkalnych położonych we Wrocławiu przy ul. Gajowej 25/11, ul. Hubskiej 37/11 oraz ul. Wesołej 8/6, 8/6a, 8/7a oraz kwota 8 450 012,09 zł, stanowiąca dotację na remont i przebudowę budynku gminnego położonego przy ul. Wilczej 1,3,5 we Wrocławiu.

Zintegrowany system informatyczny do zarządzania nieruchomościami
Prezydent Wrocławia Zarządzeniem nr 7079/22 z dnia 15 lutego 2022 r. (zmienionym zarządzeniem nr 8920/22 z dnia 14 listopada 2022 r.) powołał zespół do spraw opracowania jednolitych standardów i funkcjonalności zintegrowanego systemu informatycznego do zarządzania nieruchomościami pozostającymi w zarządzie Gminy Wrocław. W skład Zespołu weszli przedstawiciele ZZK. Do zadań Zespołu należało opracowanie i przedłożenie rekomendacji Prezydentowi Wrocławia w zakresie opisu funkcjonalności systemu informatycznego, optymalizacji procesów zarządczych wraz z opisem uzgodnionych baz referencyjnych. Zespół był powołany na okres do 31 grudnia 2023 r.
W okresie sprawozdawczym Zespół we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Gminy Wrocław oraz wydziałów Urzędu Miejskiego Wrocławia uzgodnił zakres rzeczowy niezbędnych dla Systemu baz danych (kontrahentów, umów i działek) oraz zestawienie rodzajów i indeksów zawieranych umów. Przedstawiono rejestr kluczowych procesów zarządczych w obszarze nieruchomości. ZZK przy współpracy z Biurem Rozwoju Organizacji Urzędu Miejskiego Wrocławia dla potrzeb Zespołu dokonało szczegółowego opisu dwóch procedur zarządczych:

- bezprzetargowa sprzedaż lokalu mieszkalnego znajdującego się we wspólnocie mieszkaniowej,
- postępowanie w sprawie zapewnienia lokalu z mieszkaniowego zasobu Gminy.

Rekomendacją (opracowaniem końcowym) Zespołu było wskazanie wdrożenia rozwiązania „modelu warszawskiego” - System ewidencji i zarządzania

budynkami i lokalami SEIZBIL, którego prezentacja dla Zespołu i zaangażowanych jednostek z Wrocławia odbyła się 25 września 2023 r.
W związku z przedłożonymi rekomendacjami Prezydentowi Wrocławia w sprawie konieczności budowy nowego, uniwersalnego narzędzia informatycznego do zarządzania nieruchomościami Zespół, w związku z Zarządzeniem nr 11617/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 października 2023 r. w sprawie powołania zespołu projektowego ds. budowy, wdrożenia, utrzymania i rozwoju Systemu Zarządzania Nieruchomościami Gminy Wrocław (I etap), został rozwiązany.
W skład nowego Zespołu projektowego weszli przedstawiciele UMW, ZZK i Spółki.
Wstępne prace Zespołu projektowego skupiły się na zapoznaniu się z wersją testową SEIZBIL we współpracy z firmą SEVENTECH – autorem systemu.
Zorganizowano szkolenia z obsługi otoczenia programistycznego HCL Domino Designer, w którym powstał ten system, co pozwoliło na przygotowanie struktury bazodanowej do zasilania takiego systemu. Połączono system Granit z sześcioma wymaganymi bazami z excela (które jako pierwsze będą uzupełniane w nowym systemie): Ewidencja_nieruchomości ZZK, Lokale_mieszkalne_gminne, Lokale_Użytkowe, Umowy_OGR – ogódki, Umowy_KZ - MZO i wnętrza podwórzowe, Działki_KA - zajęcie pasa, czy umowa dzierżawy na wykonanie docieplenia itp. Wszystkie te bazy były wymagane do połączenia w spójną strukturę i to pozwoli w niedalekiej przyszłości połączyć bazy ZZK i Spółki z systemem informacji przestrzennej.

Działania dotyczące wprowadzenia oszczędności w zakresie zużycia mediów

W 2023 roku został utworzony w ZZK Zespół do spraw oszczędności, który wykonywał zadania polegające na analizowaniu i wprowadzaniu elementów wpływających na zachowania sprzyjające oszczędzaniu energii.
Bardzo ważną rolę w działaniach oszczędnościowych w zasobie komunalnym była szeroko pojęta kampania informacyjna. W budynkach zasobu komunalnego zostały rozmieszczone informacje i plakaty w prosty sposób przekazujące mieszkańcom podstawy zachowań oszczędnościowych przy ogrzewaniu mieszkań ciepłem sieciowym, przy korzystaniu z urządzeń elektrycznych służących do ogrzewania i oświetlania mieszkań oraz wyboru gazu ziemnego do ogrzewania mieszkań. Informacja o sposobach oszczędzania energii została rozszerzona i

uzupełniona o instrukcje i przykłady zamieszczone na stronach internetowych Zarządu Zasobu Komunalnego i na portalach społecznościowych.
Ważną rolę w działaniach oszczędnościowych zajęła analiza zapotrzebowania na ciepło budynków mieszkalnych i mieszkalno-użytkowych zasobu komunalnego. W zarządzanych węzłach cieplnych i kotłowniach gazowych wprowadzono harmonogramy godzinowe ogrzewania pomieszczeń, obniżające zadane temperatury w godzinach od 22.00 do 5.00 o 2°C. Dodatkowo kilka węzłów cieplnych i kotłowni otrzymało nową automatyką sterującą parametrami ciepła dostarczanymi do budynków na podstawie temperatury zewnętrznej oraz harmonogramów tygodniowych i godzinowych.
Kolejnym elementem systematycznie uzupełnianym w zasobie komunalnym jest oświetlenie terenów zewnętrznych. W tym zakresie remontowane i budowane skwery, place zabaw i podwórka uzyskały nowe i energooszczędne oświetlenie LED. Wprowadzane rozwiązania obejmują zegary astronomiczne włączające oświetlenie po zmroku i wyłączające je przed świtem, zegary godzinowe, czujniki ruchu włączające oświetlenie lub zwiększające jego natężenie w miarę potrzeb na rzadziej uczęszczanych chodnikach i ścieżkach.
Ważnym elementem systematycznie instalowanym i uzupełnianym w budynkach zasobu komunalnego jest automatyczne i energooszczędne oświetlenie wnętrz budynków czyli korytarzy, klatek schodowych, piwnic i strychów.

Podsumowaniem działań Zespołu jest raportowanie podjętych działań i zebranych danych o wartościach zużycia energii i zapłaconych środkach finansowych, do Wydziału Klimatu i Energii Urzędu Miejskiego Wrocławia. Przyjęty i wykonywany w systemie kwartalnym sposób raportowania zasobu komunalnego przedstawia:

- elementy i sposoby wprowadzanych oszczędności,
- wartości zużywanej energii cieplnej, elektrycznej i gazu,
- ilości wydatkowanych środków finansowych na zakup energii,
- wartości oszczędności energii oraz środków finansowych w odniesieniu do analogicznego okresu roku 2022.

W roku 2023 kontynuowano również prace Zespołu do spraw oszczędności w siedzibach ZZK poprzez zbieranie danych z liczników energii elektrycznej oraz liczników centralnego ogrzewania, składanie raportów o podjętych działaniach do Wydziału Klimatu i Energii Urzędu Miejskiego Wrocławia, analizy i wykonaniu

zestawień zużycia energii cieplnej dla budynków stanowiących siedziby ZZK w celu wykonania oświadczeń dla odbiorów ciepła w oparciu o szczególne rozwiązania w zakresie niektórych źródeł ciepła i w związku z sytuacją na rynkach paliw, analizą i zdefiniowaniem zmian dotyczących energii cieplnej dla siedzib ZZK ze względu na wzrost cen nośników energii i obsłudze procesu dystrybucji zawiadomień – w ramach Zarządzenia nr 8665/22 Prezydenta Wrocławia w sprawie oszczędnego i racjonalnego gospodarowania energią elektryczną.

Nagrody i wyróżnienia

W 2023 roku ZZK został nagrodzony w ogólnopolskim konkursie Modernizacja Roku i Budowa XXI wieku w kategorii obiekty mieszkalno-usługowe. Wyremontowany przez ZZK budynek przy ul. bp. Tomasza I 8 otrzymał wyróżnienie (jako jedyny obiekt), które traktowane jest jako II nagroda w konkursie.

Była to już 27. edycja konkursu, organizowanego przez Stowarzyszenie Ochrony Narodowego Dziedzictwa Materialnego. Zgłoszono 535 obiektów z całej Polski w dziewięciu kategoriach; do finału zakwalifikowano 91 obiektów. ZZK zgłosił trzy obiekty, zmodernizowane na przestrzeni ostatnich 2 lat: dwa budynki mieszkalne oraz jedno podwórko.

Zgłoszone do konkursu obiekty to:

- budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Biskupa Tomasza I 8- nagrodzony
- budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Mierniczej 10,
- podwórko miedzy ulicami : Kotlarską, Łaciarską, Nożowniczą i placem Nowy Targ.

Wszystkie zgłoszone przez ZZK obiekty zostały zakwalifikowane do finału konkursu.

BIURO ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH

Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to narzędzie pobudzające rozwój lokalny, wynikające ze strategii terytorialnych. ZIT jest przeznaczony dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) w szczególności miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (w skład których wchodzą także obszary wiejskie) oraz wszystkich innych MOF wyznaczonych w strategiach rozwoju województw, w tym MOF ośrodków wojewódzkich.

Okres programowania 2014-2020

Podstawą realizacji ZIT w perspektywie 2014-2020 (zakończonej w 2023 r.) był Plan działań ZIT lub Strategia ZIT, spełniające wymogi określone w art. 23 Rozporządzenia ogólnego.

ZIT to forma współpracy samorządów współfinansowana ze środków Funduszy Europejskich. Przy pomocy tego instrumentu, partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie mogą realizować wspólne cele i wskazują przedsięwzięcia łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Taka formuła umożliwia wyjście poza sztywne granice administracyjne samorządów, co ma się przełożyć na większe oddziaływanie realizowanych wspólnie przedsięwzięć. ZIT WrOF od początku istnienia działa w formie porozumienia zawartego pomiędzy JST. W dniu 9 lipca 2013 roku zostało podpisane Porozumienie w sprawie zasad współpracy Stron porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji, uzgadnianiu wspólnych inwestycji, bieżącej obsłudze i rozliczeniach ZIT WrOF na perspektywę UE 2014-2020.

ZIT WrOF, zgodnie z zapisami tzw. „Ustawy wdrożeniowej” z dnia 11. lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, tworzony jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 na podstawie opracowanej Strategii ZIT WrOF. W tym sensie ZIT WrOF jest

mechanizmem finansowym służącym realizacji projektów unijnych. Ponadto w związku z postanowieniami Rozporządzenia UE Nr 1301/2013 art. 7 ust. 4 oraz Rozporządzenia UE Nr 1303/2013 art. 36 ust. 3 i art. 123 ust. 6, władze miejskie pełniły rolę Instytucji Pośredniczącej w systemie wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego.

W ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) – instrumentu rozwoju terytorialnego na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (WrOF) udało się zrealizować od 2014 r. projekty, które w istotny sposób przyczyniły się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru metropolitalnego w wielu istotnych obszarach, w tym w szczególności w zakresie: e-usług, edukacji, infrastruktury technicznej i społecznej, atrakcyjności inwestycyjnej i turystyczno-rekreacyjnej, rewitalizacji, ochrony środowiska, otoczenia biznesu oraz infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób starszych.
Nowe drogi rowerowe, dodatkowe miejsca w żłobkach, czy zmodernizowane szkoły to tylko niewielki wycinek korzyści jakie osiągnęliśmy. Cieszy fakt, że z realizacji tych projektów skorzystali nie tylko mieszkańcy Wrocławia, ale również pozostali mieszkańcy WrOF.

Okres minionej perspektywy finansowej pokazał również wszystkim, jak ważnym elementem funkcjonowania ZIT WrOF są realnie zawiązywane partnerstwa między gminami, a także innymi podmiotami. Realizacja wspólnych inicjatyw przyczynia się do budowy coraz silniejszego potencjału oraz przyciąga zarówno inwestorów, jak i nowych mieszkańców. Tak szeroko zakrojone inwestycje i projekty wykraczające poza obszar jednej gminy możliwe były tylko dzięki współpracy i współdziałaniu.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne WrOF wniosły ogromną wartość dodaną poprzez realną szansę oddziaływania na obszar metropolitalny zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami tego terenu. ZIT WrOF stał się platformą współpracy, wymiany doświadczeń oraz konsultacji, pozwalającą w nowy sposób postrzegać politykę wspierania rozwoju subregionalnego pomiędzy beneficjentami – w tym przede wszystkim JST wchodzącymi w jego skład.

Okres programowania 2021-2027

Obecnie Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego stanowią kontynuację działań, które były realizowane w latach 2014-2020, przyczyniając się do osiągania europejskich celów ustalonych przez Unię Europejską w zakresie między innymi klimatu i energii. Podstawą realizacji działań, w tym koordynacji projektów w ramach ZIT obecnie jest Strategia ZIT WrOF 2021-2027.

ZIT jest postrzegany przez Komisję Europejską, w Umowie Partnerskiej na lata 2021-2027, jako instrument planowania działań związanych m.in. z:

- ochroną środowiska,
- promowaniem czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej oraz zielonych i niebieskich inwestycji,
- gospodarką o obiegu zamkniętym,
- łagodzeniem zmian klimatu i przystosowaniem się do nich,
- zapobieganiem ryzyku i zarządzania ryzykiem,
- zrównoważoną mobilnością miejską,
- ochroną, rozwojem i promowaniem publicznych zasobów turystycznych
- ochroną, rozwojem i promowaniem dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury,
- ochroną, rozwojem i promowaniem dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki, fizyczną regeneracją i bezpieczeństwem przestrzeni publicznych.

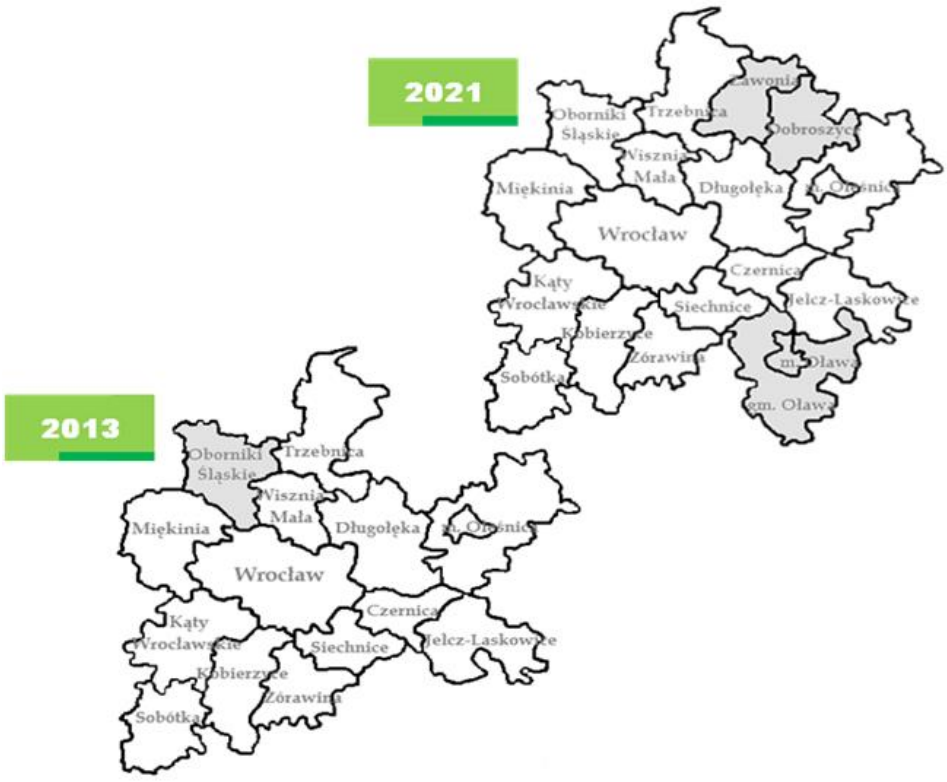
Zadania i cele Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych :

- Odpowiedź na potrzebę realizacji wzajemnie zależnych i komplementarnych projektów wpływających na kwestie wykraczające poza poziom oddziaływania jednej gminy.
- Selekcja przedsięwzięć istotnych dla rozwoju regionu w oparciu o współpracę wielu podmiotów, podejmowaną w ramach obszarów funkcjonalnych.
- Realizacja zintegrowanych projektów odpowiadających kompleksowo na potrzeby i problemy obszarów metropolitalnych oraz sprzyjających ich rozwojowi, współpracy i integracji przede wszystkim tam, gdzie skala problemów związanych z brakiem współpracy i komplementarności działań jest największa.
- Realizacja Porozumienia z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zasad współpracy Stron Porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu,

finansowaniu, ewaluacji i koordynowaniu wspólnych przedsięwzięć, bieżącej obsłudze i rozliczeniach ZIT WrOF.

Obszar ZIT WrOF na 2021-2027

Dostrzegając korzyści wynikające z integracji jednostek samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego wspólnot samorządowych, a także mając na uwadze efektywne wykorzystanie środków unijnych przez Miejskie Obszary Funkcjonalne w ramach perspektywy finansowej 2021-2027, dnia 17 grudnia 2021 roku zostało podpisane nowe Porozumienie w sprawie zasad współpracy Stron Porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji i koordynowaniu wspólnych przedsięwzięć, bieżącej obsłudze i rozliczeniach ZIT WrOF, na perspektywę UE 2021-2027. Obszar ZIT został powiększony o 4 kolejne Gminy. Obecnie tworzy go 19 gmin: Wrocław, Jelcz–Laskowice, Kąty Wrocławskie, Oborniki Śląskie, Siechnice, Sobótka, Trzebnica, Miasto Oleśnica, **Miasto Oława,** Czernica, Długołęka, **Dobroszyce**, Kobierzyce, Miękinia, Oleśnica, **Oława,** Wisznia Mała, **Zawonia**, Żórawina.

Rysunek 1. Wrocławski Obszar Funkcjonalny 2013 i 2021

Warunkiem realizacji ZIT w latach 2021-2027 jest (zgodnie z Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027) opracowanie i uchwalenie strategii terytorialnej oraz jej pozytywne zaopiniowanie przez właściwą instytucję zarządzającą programem, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego - zwanej Strategią ZIT. Ponadto w przypadku wojewódzkich obszarów funkcjonalnych – niezbędne jest opracowanie i uchwalenie strategii rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w art. 10g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Funkcję Instytucji Pośredniczącej ZIT WrOF do końca 2023 roku pełnił Prezydent Wrocławia – lider „Porozumienia w sprawie zasad współpracy Stron porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji, uzgadnianiu wspólnych inwestycji, bieżącej obsłudze i rozliczeniach ZIT WrOF". Funkcje administracyjne Instytucji Pośredniczącej ZIT WrOF realizuje wydzielone w strukturach Urzędu Miejskiego Wrocławia Biuro ZIT WrOF, w skład którego wchodzą dwa zespoły: ds. Monitoringu, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna i Informacji oraz ds. Programowania i Wdrażania.
Ponadto funkcję programowo-opiniodawczą w systemie wdrażania ZIT WrOF pełni Komitet Sterujący ZIT WrOF, którego skład tworzą przedstawiciele gmin wrocławskiego obszaru funkcjonalnego. Dodatkowo funkcję konsultacyjno-opiniodawczą pełni Rada ZIT WrOF składająca się z przedstawicieli władz regionalnych, lokalnych i miejskich oraz innych instytucji publicznych, partnerów gospodarczych i społecznych, a także właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie np.:
- partnerów działających na rzecz środowiska;
- organizacji pozarządowych;
- podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji;
- jednostki badawcze;
- uczelnie wyższe.

Zakres prac Zespołu ds. Monitoringu, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna i Informacji:

- Realizacja umowy przyznającej dotację ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 na finansowanie zadań związanych z realizacją Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego pomiędzy Ministerstwem Funduszu i Polityki Regionalnej, a Gminą Wrocław. Aneks nr 3 do Umowy nr DRP/BDG-II/POPT/44/20 został zawarty w dniu 25 maja 2023 r.
- Sporządzanie i przedkładanie do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej sprawozdania z realizacji zadań współfinansowanych ze środków dotacji Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, tj. sporządzenie sprawozdania rocznego za 2022 r. oraz sprawozdania końcowego za 2023 r.
- Sporządzanie i aktualizacja planów rzeczowo-finansowych na lata 2020-2023 w zakresie zadań realizowanych przez ZIT WrOF.
- Prowadzenie monitoringu wskaźników budżetowych.
- Opracowanie i aktualizacja projektu budżetu na lata 2020-2023 przedkładanego do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w ramach otrzymanej dotacji POPT 2014-2020 wraz z załącznikami.
- Przygotowanie informacji kwartalnych za 2023 r. z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego.
- Opracowanie projektu Rocznego Planu Działań RPO WD informacyjno - promocyjnych w zakresie kompetencji IP ZIT WrOF oraz jego aktualizacje.
- Przygotowanie wkładu do sprawozdania z realizacji Rocznego Planu Działań RPO WD.
- Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego podczas kontroli systemowych.
- Prowadzenie i weryfikacja strony internetowej ZIT WrOF obejmująca m.in. bieżące zamieszczanie dokumentów dot. RPO WD.
- Organizacja prac Komitetu Sterującego i Rady ZIT WrOF (zwoływanie posiedzeń, współpraca z Wydziałem Prawnym, przygotowywanie treści uchwał, protokołowanie posiedzeń oraz czynne uczestnictwo w spotkaniach).
- Realizacja działań informacyjno-promocyjnych w ramach kompetencji IP ZIT WrOF, współpraca z Wydziałami UMW w tym zakresie oraz z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy, Dolnośląską Instytucją Pośredniczącą oraz Instytucją Zarządzającą RPO WD.
- Prowadzenie monitoringu postępu wdrażania Osi Priorytetowej/ Priorytetu Inwestycyjnego/ Działania/ Poddziałania wskazanego w Programie poprzez

monitorowanie postępu finansowego oraz osiąganie celów pośrednich określonych w ramach wykonania, a także celów końcowych poprzez realizację wskaźników rzeczowych (wskaźników produktu i rezultatu), jak również prowadzenie oceny ich postępu.

- Udzielanie odpowiedzi w trybie dostępu do informacji publicznej.
- Koordynowanie procesu przeprowadzenia samooceny ryzyka nadużyć finansowych, uczestnictwo w spotkaniach Zespołu do spraw samooceny ryzyka nadużyć finansowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020.
- Przygotowanie i przeprowadzenie zamówień publicznych w ramach otrzymanej dotacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego w 2023 roku zrealizowało **5** zamówień publicznych w trybie zamówień z wyłączeniem stosowania przepisów Prawo Zamówień Publicznych.

Pracownicy Biura ZIT WrOF udzielali wszelkich informacji w drodze korespondencji elektronicznej lub kontaktu telefonicznego oraz stale aktualizowali informacje dotyczące naborów, szkoleń, warsztatów na stronie internetowej ZIT WrOF www.zitwrof.pl. Ponadto prowadzono intensywne działania w social mediach np. Facebook oraz na stronach www dedykowanych niniejszym zakresom. Realizowano również mailing w zakresach należących do zadań ZIT WrOF.

Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych zgodnych z kompetencjami ZIT WrOF w zakresie upowszechniania pojawiających się możliwości rozwojowych poprzez:

- działania informacyjno promocyjne służące poprawie widoczności FE na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, tj. popularyzacja wiedzy na temat FE i Programu, przedstawiające osiągnięcia projektów wynikających ze Strategii ZIT WrOF w ramach FEDS 2021-2027.adaptację i wdrażanie publikowanych zmian w przepisach prawa unijnego, ogólnego krajowego i miejscowego,
- adaptację i wdrażanie publikowanych wniosków z raportów kontroli NIK w obszarach szczegółowych funkcjonowania gmin.

Zakres prac Zespołu ds. Programowania i Wdrażania:

W ramach perspektywy finansowej 2014-2020, zakończonej w 2023 r.:

- Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego (Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020) w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków ZIT WrOF poprzez opiniowanie realokacji wolnych środków tj. m in.: wydawania dyspozycji dot. zwiększenia wartości dofinansowania realizowanych projektów.
- Pełnienie funkcji Instytucji Pośredniczącej w systemie wdrażania RPO w perspektywie 2014-2020 (uczestnictwo w procesie implementacji środków UE).
- Analiza i koordynowanie procesu realizacji wskazanych w Strategii ZIT WrOF (perspektywy 2014-2020):
    - projektów pozakonkursowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020,
    - projektów komplementarnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.
- Koordynacja procesu przygotowania i monitoringu realizacji projektów wynikających z Kontraktu Terytorialnego Województwa Dolnośląskiego.
- Opiniowanie zmian projektów pozakonkursowych
- Uczestnictwo w spotkaniach dotyczących Grupy Sterującej Ewaluacją IZ RPO WD oraz weryfikacja projektów dokumentów ewaluacyjnych.
- Aktualizacja Instrukcji Wykonawczych ZIT WrOF dla Gminy Wrocław pełniącej rolę Instytucji Pośredniczącej w ramach RPO WD 2014-2020.

W 2023 r. nie ogłaszano naborów w ramach ZIT WrOF.

- Do 2023 r. ogłoszono 81 naborów, w tym 72 w trybie konkursowym (2 z nich anulowano), 9 w trybie pozakonkursowym, złożono 944 wnioski w trybie konkursowym i 9 w trybie pozakonkursowym,
- zakończono etap oceny zgodności ze Strategią ZIT WrOF dla: 78 naborów konkursowych, ocenie strategicznej poddano 683 wnioski,
- łącznie ocenie strategicznej poddano 683 wnioski w trybie konkursowym i 9 w trybie pozakonkursowym,
- wartość alokacji narastająco dla ogłoszonych naborów to ponad 1,4 mld PLN, co daje ponad 100% alokacji ZIT WrOF,

- dla wszystkich rozstrzygniętych naborów wybrano 479 projektów w trybie konkursowym i 9 projektów w trybie pozakonkursowym,
- na dzień 31.12.2023 r. podpisano 469 umów o dofinansowanie na wartość ok. 1,22 mld PLN, co odpowiada ok. 98,4% alokacji ZIT WrOF.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027:

- Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego (Instytucją Zarządzającą Programem Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027) w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków ZIT WrOF.
- Identyfikacja projektów planowanych do dofinansowania w ramach programu FEDS 2021-2027 (projekty realizowane w sposób niekonkurencyjny). Lista podstawowa zawiera 67 projektów, w tym 9 finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS+) oraz 58 finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Na liście rezerwowej znalazło się 25 projektów, w tym 1 EFS+ oraz 24 EFRR.
- Udział w pracach związanych z opiniowaniem fiszek projektowych, w tym weryfikacja poprawności zapisów oraz koordynacja wprowadzanych zmian w celu uzyskania pozytywnej opinii IZ FEDS.
- Monitorowanie projektów – zwłaszcza gotowości aplikacyjnej projektów oraz terminów realizacji, wskazanych w Strategii ZIT WrOF 2021-2027.
  - W 2023 r. IZ FEDS ogłosiła 4 nabory w trybie niekonkurencyjnym dla 15 projektów zidentyfikowanych w Strategii ZIT WrOF 2021-2027, wśród tych projektów w 2 przypadkach Wnioskodawcą była Gmina Wrocław.
  - Gmina Wrocław podpisała 1 umowę o dofinansowanie projektu pn. „Zagospodarowanie wnętrza podwórzowego Benedyktyńska, Sępa-Szarzyńskiego, Górnickiego, Sienkiewicza we Wrocławiu”. Wartość dofinansowania środków UE wyniosła 2 097 538 zł.
  - Drugi projekt Gminy Wrocław pn. „Razem łatwiej. Wrocławski asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, znajduje się w trakcie naboru.
- Koordynacja aktualizacji fiszek projektowych w ramach FEDS i FEnIKS
- Konsultacje dokumentów programowych - analiza dokumentów programowych krajowych i regionalnych, wytycznych.

Ponadto w 2023 r. w Zespole podjęto następujące działania:

- Uczestnictwo w spotkaniach dotyczących wdrażania ZIT organizowanych przez m.in. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Unię Metropolii Polskich.
- Merytoryczne przygotowanie posiedzeń Komitetu Sterującego oraz Rady ZIT WrOF.
- Przeprowadzono monitoring realizacji wskaźników stanu docelowego i wskaźników trendu ujętych w Planie Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia – PZM MOFW. Na podstawie otrzymanych danych został opracowany pierwszy Raport cząstkowy z realizacji wskaźników Planu (wg stanu na 31.12.2022r.)
- Udział w pracach Komitetu Sterującego do spraw wsparcia SUMP.
- Monitorowanie zapisów programów i kryteriów oceny: Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
- Współpraca z Centrum Unijnych Projektów Transportowych oraz IZ FEnIKS 2021-2027 w celu identyfikacji projektów planowanych do dofinansowania w ramach programu FEnIKS 2021-2027 (projekty realizowane w sposób niekonkurencyjny).
- Pracownicy biura jako przedstawiciele ZIT WrOF są członkami grupy roboczej przy MFiRP mającej na celu wypracowanie jak najbardziej optymalnego modelu współpracy i transmisji doświadczeń na rzecz nowopowstałych związków ZIT w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Pracownicy brali udział w serii spotkań w ramach tzw. sieci współpracy ZIT, organizowanych przez MFiPR, których celem było przygotowanie do perspektywy finansowej 2021-2027.

W 2023 r. Biuro ZIT WrOF ukończyło prace nad Strategią ZIT WrOF 2021-2027, która jest niezbędnym dokumentem do ubiegania się o środki europejskie na realizację projektów (przede wszystkim w sposób niekonkurencyjny) przez gminy współtworzące ZIT WrOF.
W ramach prac sporządzono:

- Diagnozę strategiczną obszaru WrOF oraz analizę SWOT.
- Przygotowano wiązki projektów zintegrowanych do realizacji w ramach alokacji ZIT WrOF ze środków FEDS 2021-2027 oraz FEnIKS 2021-2027.

- Przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii ZIT WrOF 2021-2027.
- W wyniku realizacji zamówienia publicznego dotyczącego opracowania i aktualizacji dokumentów oraz wykonania analiz na potrzeby opracowania Strategii ZIT WrOF została wykonana:
    - Analiza energetyczna wraz z wytycznymi kierunkowymi dla gmin ZIT WrOF.
    - Plan transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym w gminach ZIT WrOF.
    - Oprawa graficzna oraz wydruk Strategii ZIT WrOF 2021-2027 wraz z analizami.

- Strategia ZIT WrOF na lata 2021-2027 została wysłana do opiniowania przez Instytucję Zarządzającą FEDS oraz przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w dn.28.06.2023 r.
- Pismem z dn. 10.08.2023 r. uzyskano opinię Ministerstwa w zakresie zgodności Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 z Umową Partnerstwa oraz możliwości finansowania projektów z programów krajowych.
- W dniu 24.08.2023 r. Zarząd Województwa Dolnośląskiego wydał pozytywną opinię w zakresie możliwości finansowania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027.
- W dniu 22.08.2023 r. Gmina Wrocław (jako Lider ZIT WrOF) podpisała Porozumienie Terytorialne z Zarządem Województwa Dolnośląskiego (jako Instytucją Zarządzającą FEDS) w sprawie określenia zasad realizacji projektów strategicznych w ramach instrumentu terytorialnego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego.
- Biuro ZIT WrOF koordynowało, monitorowało oraz opiniowało zmiany w projektach zidentyfikowanych w Strategii ZIT WrOF 2021-2027.
- Opiniowało propozycje harmonogramu naborów w trybie niekonkurencyjnym dla projektów wynikających ze Strategii ZIT WrOF 2021-2027.
- Prowadzono prace związane z aktualizacją Strategii ZIT WrOF 2021-2027, wynikające z konieczności dostosowania listy projektów do planowanego w

2024 r. naboru w ramach FEnIKS 2021-2027, w tym przeprowadzono konsultacje społeczne dokumentu oraz wnioskowano o odstąpienie od Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przez RDOŚ we Wrocławiu i WSSE we Wrocławiu z uwagi na minimalny zakres zmian (uzyskano odstąpienie organów).

Pracownicy Biura ZIT WrOF uczestniczyli w spotkaniach dotyczących rozwoju ZIT organizowanych przez m.in. Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Unię Metropolii Polskich.
W ramach dobrych praktyk:

- Uczestniczono w spotkaniach mających na celu wymianę doświadczeń z innymi wojewódzkimi ZIT.
- Wspierano wiedzą i doświadczeniem nowe regionalne ZIT.
- Przyjęło w formie wizyty studyjnej przedstawicieli ZIT Metropolii Krakowskiej.

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKI UMW

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT OBSŁUGI I ADMINISTRACJI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Ilość wydanych decyzji ogółem	Ilość decyzji zaskarżonych		Ilość decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						Ilość decyzji zaskarżonych do Wojewody					
		ogółem	udział%	Udział procentowy						Udział procentowy					
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
WSO	191 269	154	0,08%	68	9	26	1	3	29	11	1	3	3		
				44,15%	5,84%	16,88%	0,64%	1,94%	18,83%	7,14%	0,64%	1,94%	1,94%		
USC	1 419	5	0,35%							3	2				
										60,00%	40,00%				
WOK	2	2	100,00 %	1		1									
				50,00%		50,00%									
WBZ	2 429	2	0,08%			1			1						
						50,00%			50,00%						
Powiatowy Urząd Pracy	35 526	298*	0,84%	2		2			2	215	2	24	30		21
				0,67%		0,67%			0,67%	72,15%	0,67%	8,05%	10,07%		7,05%
RAZEM	**230 645**	**461**	**0,20%**	**71**	**9**	**30**	**1**	**3**	**32**	**229**	**5**	**27**	**33**		**21**
				15,40%	**1,95%**	**6,51%**	**0,21%**	**0,65%**	**6,94%**	**49,67%**	**1,08%**	**5,85%**	**7,16%**		**4,55%**

* Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w ramach autokontroli rozpatrzył **114** zaskarżone decyzje, które w związku z tym nie zostały przekazane do organu II instancji

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT STRATEGII I ROZWOJU MIASTA

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej	Liczba wydanych decyzji ogółem	Liczba decyzji zaskarżonych		1) Liczba decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						1) Liczba decyzji zaskarżonych do Wojewody					
		ogółem	udział %	2) Udział procentowy						2) Udział procentowy					
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
WAZ	2650	62	2,3							7	0	4	4	0	47
										11,29%	0	6,45%	6,45%	0	75,81 %
WPL	669	55	8,2	27	0	22	1	1	2						
				49,1	0	40	1,8	1,8	3,6						

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT EDUKACJI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Liczba wydanych decyzji ogółem	Liczba decyzji zaskarżonych		1) Liczba decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						1) Liczba decyzji zaskarżonych do Wojewody					
		ogółem	udział %	2) Udział procentowy						2) Udział procentowy					
				utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
WYDZIAŁ FINANSÓW OŚWIATOWYCH-DBS	166	2	1,2%	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
									1,2 %						
WYDZIAŁ FINANSÓW OŚWIATOWYCH-DSN	63	20	31,75 %	1	-	4	4	-	11	-	-	-	-	-	-
				5%	-	20%	20%	-	55%						
WYDZIAŁ SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH i SPECJALNYCH	559	0	0%		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
*** RAZEM DEPARTAMENT EDUKACJI**	788	22	2,8%	1	-	4	4	-	13						
				4,55%		18,81%	18,81%		59,0 %						

* w tym decyzje w sprawie: szkół i placówek publicznych i niepublicznych prowadzonych przez Miasto Wrocław (23 - dot. dotacji, 40 - dot. ewidencji), dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników (166), awans zawodowy (559)

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT SPRAW SPOŁECZNYCH

	DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKĘ ORGANIZACYJNĄ URZĘDU/MIEJSKĄ JEDNOSTKĘ ORGANIZACYJNĄ GMINY - 2023 r.															
Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej	Liczba wydanych decyzji ogółem	Liczba decyzji zaskarżonych		1) Liczba decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						1) Liczba decyzji zaskarżonych do Wojewody					
				2) Udział procentowy						2) Udział procentowy					
		ogółem	udział %	utrzymanych w mocy	uchybionych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchybionych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	66 255	636	0,96	220	5	243	12	9	136	2	0	1	0	0	8
				34,59	0,79	38,21	1,89	1,42	21,38	0,31	0,00	0,16	0,00	0,00	1,26
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	8 140	1890	23,22	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	1887
				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	0,00	0,00	99,84
Wydział Zdrowia	4 571	23	0,50	15	0	3	0	0	5	0	0	3	0	0	1887
				65,22	0,00	13,04	0,00	0,00	21,74	0,00	0,00	13,04	0,00	0,00	8204,35
Wydział Partycypacji Społecznej	59	1	1,69			1									
						1									

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT INFRASTRUKTIRY I TRANSPORTU

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ KOMÓRKĘ ORGANIZACYJNĄ URZĘDU/MIEJSKĄ JEDNOSTKĘ ORGANIZACYJNĄ GMINY																	
Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Liczba wydanych decyzji ogółem	Liczba decyzji zaskarżonych		Liczba decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						Liczba decyzji zaskarżonych do Wojewody							
				Udział procentowy						Udział procentowy							
		ogółem	udział%	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne		
Wydział Inżynierii Miejskiej	257	16	6,23%	6	0	2	0	0	8	0	0	0	0	0	0		
				2,33%	0,00%	0,78%	0,00%	0,00%	3,11%	0	0	0	0	0	0		
Wydział Transportu	566	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0	0	0		
Biuro Zrównoważonej Mobilności	0	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0	0	0		
Biuro Obsługi Infrastrukturalnej	0	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0	0	0		
Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta	10 548	30	0,28%	9	0	13	0	0	1	0	0	0	0	0	0		
				0,09%	0,00%	0,12%	0,00%	0,00%	0,01%	0	0	0	0	0	0		
Zarząd Inwestycji Miejskich	0	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
				0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0	0	0		
Razem DIT	**11 371**	**46**	0,40%	15	0	15	0	0	9	0	0	0	0	0	0		
				0,13%	0,00%	0,13%	0,00%	0,00%	0,08%	0	0	0	0	0	0		

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT NIERUCHOMOŚCI I EKSPLOATACJI

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Liczba wydanych decyzji ogółem	Liczba decyzji zaskarżonych		1) Liczba decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						1) Liczba decyzji zaskarżonych do Wojewody					
				2) Udział procentowy						2) Udział procentowy					
		ogółem	udział %	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
WNK	140	9	6,43	2	0	5	0	0	2	0	0	0	0	0	0
WSP	56	9	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE PRZEZ DEPARTAMENT ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Nazwa komórki organizacyjnej Urzędu/miejskiej jednostki organizacyjnej Gminy	Liczba wydanych decyzji ogółem	Liczba decyzji zaskarżonych		Liczba decyzji zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego						1) Liczba decyzji zaskarżonych do Wojewody					
				2) Udział procentowy						2) Udział procentowy					
		ogółem	udział %	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne	utrzymanych w mocy	uchylonych i zmienionych	uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania	uchylonych i umarzających postępowanie I instancji lub odwoławcze	stwierdzenie nieważności	inne
DZR/WSR	1601	32	1,99	12		9	2		9						
				37,5		28,12	6,25		28,12						